

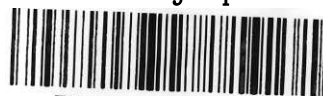
V.
V. ALEXANDRI

VII

T E A T R U

*Text ales fi stabilit,
note si comentarii de*
G E O R G E T A
RĂDULESCU-DULGHERU
Indice si glosar ie
GHEORGHE CHIVU

BCU Cluj-Napoca



RBCFG 2010 03031

SCRIITOR I ROMÂNI
EDITURA MINERVA
București, 19 8 1

7 5 1 8 5 5

WH-IO
* N T **
KIIVERSITARA

NOTĂ

Așa cum am anunțat în *Nota asupra ediției* din volumul al cincilea al ediției noastre (p. 7 – 9), tomul de față, care încheie prezentarea bogatei creații dramatice a lui Alecsandri, cuprinde, într-o primă secțiune, dramele istorice antice incluse în ediția de *Ofere complete* publicată de Socec, și anume: *Fântina Blanduziei (Opere complete, vol. X. Teatru, vol. V. Fântina Blanduziei. Varia, 1884J și Ovidiu (Opere complete, vol. XI. Teatru, vol. IV [de fapt VI], 1890;*

Cea de-a doua secțiune a volumului înmănunchează piesele pe care scriitorul nu le-a publicat decît în broșuri separate sau în periodice, cărora li se adaugă, la sfîrșit, „cînticelul comic” *La București*, reprezentat de multe ori pe scenă în timpul vieții autorului, dar rămas în manuscris (un fragment a fost publicat postum în *Convorbiri literare, XXV*, nr. 11 și 12, 1 martie 1892, p. 899-900). în această secțiune am inclus, în mod excepțional, și scena în versuri *La Turnu Măgurele*, scriere ocazională, pe care Alecsandri a publicat-o mai întîi în revista *Albina Carpaților* (1878), apoi în toate edițiile ciclului de poezii *Ostașii noștri* (1878 și 1880), precum și în vol. I X al *Opereilor complete*, 1880, alcătuit din ciclurile de poezii *Legende nouă* și *Ostașii noștri*.

în fine, considerînd că din această ediție nu pot lipsi nici încercările rămase în manuscris, acestea au fost grupate într-o *Addenda*, împreună cu versurile în limba franceză făcute de poet după piesele *Ovidiu* (ms. B.A.R. nr. 1674, f. 75-208”) și *Sînziana și Pepelea* (ms. fr. B.A.R. nr. 179, f. 1—21). în ce privește acel curios „fragment dintr-o comedie perdută”, intitulat *Serdarul de Orhei*, publicat de Alecsandri în *Convorbiri*

literare, IX, nr. 7, 1 oct. 1875, p. 21A—219 (*Trei curiozități*), evocare a unor stări de lucruri trăite de generația care o precedase pe aceea a scriitorului, și-a găsit și el locul în aparatul critic.

în transcrierea textelor s-au respectat, ca și pînă acum, principiile stabilite la început pentru întreaga ediție (vezi vol. I al ed. de față, 1966—*Notă asupra ediției*).

Textele cuprinse în volum sînt însoțite de aparatul critic corespunzător, alcătuit pe aceleași baze ca și cel al volumelor anterioare.

Acest ultim volum de teatru din ediția noastră se încheie cu un indice general de nume proprii, de personaje, precum și un glosar de termeni învechiți și regionali întîlniți în creația dramatică a lui Alecsandri. Indicele și glosarul sînt alcătuite de Gheorghe Chivu.

Greșelile de tipar din textul de bază au fost îndreptate atît pe baza eratelor publicate de autor la finele volumelor, cît și pe baza redactărilor anterioare, de fiecare dată făcîndu-se mențiunea corespunzătoare în aparatul critic. Intervențiile noastre au fost marcate prin []. Notele lui Alecsandri au fost păstrate în subsolul paginilor, cu mențiunea [V.A.], care le deosebește de ale noastre.

încheiem aceste scurte lămuriri, exprimîndu-ne încă o dată recunoștința pentru sprijinul permanent pe care l-am primit din partea competentului colectiv redacțional al Editurii Minerva. Mulțumirile noastre se adresează în mod deosebit tovarășei Cătălina Poleacov, care se alătură de mulți ani, cu nobilă dăruire, efortului nostru pentru realizarea acestei ediții.

GEORGETA RADULESCU-DULGHERU

FÎNTÎNA BLANDUZIEI

PIESA ÎN 3 ACTURI ȘI ÎN VERSURI

Iubitului meu frate
locotenent-colonel
IANCU ALECSANDRI,
fost agent diplomatic al României
la Paris, dedic această piesă l
FÎNTINA BLANDUZIEI,
compusă la Mircești în anul 1883
și reprezentată la București în
22 martie 1884

V. Alecsandri

HORAȚIU

NOTIȚĂ BIOGRAFICĂ

Quintus Horatius Flaccus s-a născut la Venusia, un oraș în țara Apuliei, la anul 689 după clădirea Romei, în a 6-a zi a idelor
5 lui decembrie (8 decembrie, 65 de ani înainte de Iisus Christos). Tatăl său, libert (sclav liberat) și client (om de casă) al Gintei Horatia, era proprietar al unei moșioare împrejurul Venusiei, pe care o părăsi spre a veni la Roma, când fiul său unic împlini 10 ani, pentru a-l da la învățătură. Astfel, pe când tatăl lucra pe lingă agenții vânzării
10 publice, fiul avea cei mai eminenți învățători, bucurându-se de avantajele celor mai bogați fii de familie. Orbilius Pupillus, marele gramatic de pe atunci, fu primul profesor al tinărului Horațiu și cu dînsul cetă cei mai vechi și mai buni poeți ai Romei.

La vîrsta de 20 de ani, Horațiu fu trimis la Atena, pentru a-și
15 desăvîrși învățătura. El avu de condiscipuli pe fiul lui Cicerone, pe Varus și pe Messala. Cu toate că, după cum o spuse mai tîrziu, nu fu inclinat cu dinadinsul către nici un sistem de filosofie, totuși școala epicuriană și preceptele scepticismului rafinat a lui Carneades și Arcesilas fură cele ce avură mai multă apropiere pentru dînsul.
20 inclinările epicuriane și simțimîntul scepticismului se descoperă în scrierile lui, deși pare pretutindenea mai dispus a ride de nebuniile tuturor sectelor, decît de a se face apărătorul vreuneia dintr-insele.

În timpul șederei lui Horațiu la Atena, multe și însemnate
25 evenimente se petrecuse la Roma: Cesar fusese asasinat, Antoniu cerca să întemeieze pe sfărămăturile puterii dictatorului un și mai aprig despotism, pe cînd Brutus și Cassius, cei din urmă sprijinitori ai Republicei, fugise la Atena spre a strînge, dintre tinerii romani, apărători devotați ai cauzei lor. Horațiu fu unul dintre cei dîntăi

r

care alergă sub steagul lor. Mai mult de doi ani servi sub ordinea lui Brutus, însoțindu-l în Macedonia și luând parte, cu gradul de tribun militar, la nenorocita bătălie de la Philippe.

Dupe proclamarea amnistiei, Horațiu, părăsind rindurile republicanilor, se întoarse la Roma. Aci îl așteptau nenumăratele greutăți și încercări ale vieții. Tată-său murise, mica lui moștenire era confiscată sau perdută. Orizontul politic nu se arăta nicidecum prielnic tinărului venusian. Leneș din fire și puțin încrezător în puterile sale, el stătu citva timp la îndoială înainte de a se apuca de lucru. în fine, intră ca simplu scriitor pe Ungă chestorii publici. „Sărăcia, strigă el, sărăcia m-a împins a face versuri!” Dupe câteva încercări lirice, el dete la lumină o serie de satire care-l făcu cunoscut într-un cerc de amici iubitori de frumuseți literare. Virgiliu și Varrus fură încintați cu deosebire de talentul lui poetic; îl încurajară, îl susținură, recomandându-l în cele din urmă cu multă căldură lui Mecena, consilierul și ministrul atotputernic al lui August. Horațiu avea atunci 27 de ani. Timp de nouă luni Mecena, fără de a se ocupa de-a dreptul de dînsul, îi puse caracterul și talentul la încercare, și dupe acest termen îl luă pe lîngă sine, îl tracta și-l iubi ca pe un adevărat amic.

Norocul prefăcînd soarta poetului, viața lui, ca și mult iubita-i fîntînă a Blanduziei, fu pacinică și senină. Mecena îi dăruî o vilă frumoasă lîngă Tibur, pe malurile rîului Anio, și o moșie în Valea Sabină. August, devenit imperator, îl luă sub înalta lui ocrotire și-l onoră cu încrederea și cu iubirea lui.

în mijlocul atitor prosperități, poetul nu-și schimbă însă aspirațiunile lui sufletești. Avînd mijloace de a se îmbogăți foarte ușor, între August protector și Mecena amic, el preferi modesta-i locuință de pe muntele Esquilin la Roma, aerul cald și îmbalsămat de la Praeneste (Palestrina), *villa* de la Tibur și colțul lui mînos din Țara Sabinilor. Nici pompa curței, nici triumfurile literare, nici popularitatea cea mare ce avea la Roma, nici onorurile ce ar fi putut căpăta de ar fi priimit propunerea făcută de August să-i fie secretar intim, nici influența ce avea pe lîngă Mecena nu-l amețiră vreodată, așa că el rămase neclintit același om cu gusturi mărginite și cu aspirațiuni numai către veselie, iubire și poezie !

Horațiu era scurt de stat, bine legat la trup, cu chipul plăcut și ras pe față. Iubitor de muzică, de femei frumoase, de vin bun, de petreceri și de mîncări alese, el își petrecea îndeobște ziua cetînd, scriînd, luînd baie și jucînd popice.

Dintre toate actele vieții lui, prietenia cu Mecena fu un adevărat cult de iubire, de devotament și de sufletească mîngiere. Așa, cînd Mecena muri, recomandînd cu dinadînsul pe poet înaltei protecțiuni a lui August, Horațiu, lovit în tot ce avea mai scump pe lume, nu trăi decît puține zile dupe dînsul și hotărîrea exprimată față cu mai mulți comeseni și prieteni de a nu supraviețui protectorului său dete multora bănuială că și-a fost pus singur capăt suferințelor și desperărei sale. în adevăr, Horațiu muri la trei săptămâni dupe Mecena, în a 5-a zi a calendelor lui decembre, la anul Romei 746 (27 noiembre, 8 ani a. J. Chr.), în vîrstă de 57 de ani, și fu îngropat pe muntele Esquilin, alături de mormîntul nedespărțitului său prieten.

Operile lui Horațiu sunt: patru cărți de *ode*, o carte de *epode* (coprinzînd una sută nouăsprezece bucăți de poezie lirică). Pintre acestea se află faimoasa *Cîntare seculară (Carmen Saeculare)*, un himn în onorul lui Apolon, a Dianei și a zeilor protectori ai Romei, întocmit de dînsul din ordinul lui August la anul R. 736, cu ocaziunea jocurilor saeculare.

Două cărți de *satire* (18 bucăți), două cărți de *scrisori* (douăzeci și două de bucăți) și faimoasa scrisoare *ad Pisones*, cunoscută sub numele de *Arta poetică*.

Lucrările poetice ale lui Horațiu sunt pline de adevăr, sincere, fără de nici o prefăcătorie de simțire și de o simplitate de formă care farmecă mintea și inima cetitorului. Plin de încredere într-insul și desprețuitor de afectațiuni minciunoase, el cîntă plăcerea, veselia, generozitatea, iubirea, spiritul și înțelepciunea cu o deopotrivă putere și cu inimă bună, căci toate au asupra lui aceeași înrîurire. De aceea, tînăr în toți timpii și înțeles de-a pururea, el, poetul antic, este cîntărețul de azi, căci ceea ce simțește e adevărat, e omenesc și omenirea va avea întotdeauna aceeași inimă și sufletul îi va fi vecinie simțitor la bucurie și la durere. E drept a zice însă că înclinările sale amoroase prea fără de măsură au pus de multe ori cearcăn negru împrejurul seninelor lui inspirațiuni și l-au făcut să treacă în ochii celor aspri judecători de un desfrînat și un periculos tovarăș. Nu trebuie să se uite însă, cu toate aceste imputări, că Horațiu voluptuosul, cinicul și scepticul este poetul veseliei și al avînturilor tineretei din epoca decadenței morale a Romei și că nimeni mai mult decît dînsul nu s-a apropiat de caracterul, de viața practică și de amărunțimele năravurilor epocii, care l-au făcut tocmai să fie o credincioasă călăuză a celor iubitori de anticitatea romană.

Măsura versului său este parcă inadins inegală, deși forma lui e totdeauna corectă. Dealtfel, în poezia lirică, unde geniul său s-a desfășurat pe deplin, calitățile versului răsar pe nesimțite, trecind cu cea mai mare ușurință de la gingășie la putere, de la înfățișarea măreață a simțimentelor la asprimea ori la amărăciunea unei cugetări. Eleganța și nimerita alegere a ideilor, varietatea și versatilitatea lor fac din Horațiu poate cel mai desăvârșit poet liric al anticității. Fie morale ori filosofice, odele sale eroice, descriptive sau amoroase, ușurele ori vesele, izvoresc curate și adevărate dintr-o inimă duioasă și entuziastă și dintr-o minte inspirată și plină de nobile aventuri în scrisorile cite le-a lăsat el dovedește o adîncă cunoștință a slăbiciunii inimii omenești; iar satirele lui sunt o icoană vie a patimelor și a nebuniilor contimporanilor săi, care din fatalitate au rămas — pare că moștenire — aceluia ce au de fală să le fie urmași.

Este interesant a însemna aici, sfîrșind această notiță biografică, numele femeilor cîntate de Horațiu, precum și acela al bunilor săi prieteni. În fruntea frumoaselor lui iubite stă de-a pururea neuitata Lydia, apoi Glycera cea nestatornică, amăgitoarea Barină, Galathea, iubitoare de călătorii, Pyrrha cu piciorul rotund și drăgălaș, Neobula cea drăgăstoasă, Inachia înfocată la dragoste, feciorelnica Cinară, Tyndaris cu glasul dulce și meșteșugit la cîntec, Neera mult adorată, zglobia Lyce, Asteria duioasă și plină de șiretenii, Lyde cea iubitoare de petreceri, roult vioaia Phillis, Leuconoe înțeleaptă și Lalage cea tînără și nevinovată.

Mecena, Virgiliu, Varius Pompeius sunt cei trei mari amici ai lui Horațiu, cari, împreună cu poetul Albius Tibullus, cu Murena Augurul, cu Thaliarchum, Telephus, Sestius Pomponius, Munatius Plancus, Elius Lamia, Licinius, Pompeius Grosphus, Caius Postumus, Livius Censorinus, Torquatus și Pettius erau comesenii și tovarăși de aproape ai poetului ce cu o căldură de vecinică tinerețe a dovedit lumii că a spus adevărul cînd a scris cu mindrie în fruntea operilor sale:

„Exegi monumentum aere ferennius !”

DUMITRU CONSTANTIN OLLĂNESCU

35 1884, mai.

P E R S O N A G E

	HORAȚIU	174	***
	MECENA	60	» »
	POSTUMUS, pretor	65	» »
5	SCAUR, libert	50	» »
	ZOII., parazit	40	» »
	GLUTTO, idem	40	» »
	HEBRO, vli>*.C.	40	» »
	/ GALLUS, notari a lui Horațiu	25	» »
10	\GETTA, sclava lui Scaur	20	» »
	NEERA, celebră cîntăreață	30	» »
	C E B A L	-	
	STROBIL	-	
	MENAS	-	
15	COERAX	-	

SCLAVI, SCLAVE

Ațiunea se petrece în timpul împărăției lui August — 10 ani înainte de Hristos.

FÎNTÎNA BLANDUZIEI

ACTUL I

Un frumos tablou cîmpenesc în vecinătatea oraşului Tibur.
în fund, colnice cu livezi, printre care se zăresc câteva case
de ţară. O cărare se coboară de pe colnice în mijlocul scenei,
în dreapta, planul I, fîntina Blanduziei, în umbra unui
mare stejar. Faptul zilei.

SCENA I

GETTA

*(purtînd o cunună de flori pe cap, se pogoară pe cărare şi
culege ierburi pe împrejurul fîntînei)*

A ! iaca mintă creaţă, şi cimbru, şi sulcină,
Şi ierburi de cîmpie, şi plante de grădină...
Ce de mai flori în cale-mi răsar jur împrejur
Pe locurile-aceste, aproape de Tibur¹ !
S-ar crede că în grabă frumoasa zee Flora
A părăsit culcuşu-i, surprinsă de Aurora,
Ş-a mers ca să se scalde în Anio² cu ea,
Avînd de marturi numai pe mine şi o stea.

(Vine lingă fîntina şi aşează plantele într-un panier.)

¹ Tibur, oraş din Latium, pe malurile lui Anio, nu departe de Roma. împrejurimele lui erau încîntătoare. Horaţiu poseda în vecinătate o *villă* dăruită lui de Mecena, amicul său. Tibur poartă astăzi numele de Tivoli [V.A.].

² Anio sau Anien, astăzi numit Teverone, rîu mic din Latium ce se aruncă în Tibru [V.A.].

Eu am cules pe urmă-i comoara parfumată
Ș-am împletit pe frunte-mi cunună rourată,
Și mi-am împlut, voioasă, cămeșa de la sîn
Ca să-mi alin simțirea și gîndul să-mi alin.

(*Scoate cîteva flori din sîn, le privește cu drag și le sărută.*)

Hai, scumpe sorioare, uitîndu-ne sclavia,
Să ne-oglimdim în apa fîntinei Blanduzia¹.
Pe fața ei se zice că dup-al nostru dor
Apare-n faptul zilei un scump liberator.

10 (Se pleacă pe fîntină și privește în fund.)

S C E N A II

GETTA, GALLVS (*vine repede din stingă, grăind în canto-
nadă; el ține în mînă un papirus și o spadă*)

GALLUS

15 Să duc oda Lydiei², și spada de rugină
S-o șterg? Bine. (*Se oprește.*) A? Cine pe apă se
inclină?

20 Stăpînul meu, Horațiu, cu mintea cam în zbor,
Ar zice că-i naiada³ acestui mic izvor.
Ce face? (*Se apropie pe după stejar.*)

GETTA

O! fîntină cu apa limpezie,
Arată-mi pe ursitul, dar, vezi, plăcut să fie...

GALLUS

25 (*plecîndu-se pe deasupra Gettii*)

Eu sint.

¹ Horațiu a cîntat în *Oda XIII* această fîntină din care izvo-
rea pârîul ce curgea pe moșia lui din Latium [V.A.].

30 ² Lydia pare să fi fost cea mai iubită de Horațiu dintre toate
frumusețile Romei cîntate de el. Poetul i-a adresat mai multe ode.
Cea mai mișcătoare poartă titlul de: *Horatii et Lydiae dialogus*
[V.A.]_

35 ³ în clasa dumnezeirelor inferioare, *semc-nes* erau cuprinse
nimfele care prezidau în toate locurile de pre pamînt: pe munți,
oreadele; în păduri, driadele, hamadriadele, napeele; la riuri și
fîntini, naiadele; pe mări, nereidele, oceanitidele etc. [V.A.].

GETTA

(*speriată*)

A!..

GALLUS

Ce te sperii?... doar nu-s de speriat.
Tu esti frumoasă fată și eu frumos băiat.
Privește.

GETTA

Dar de unde ai răsărit?

10 GALLUS

(*arătînd în stingă*)

De-acasă,
De-aice, vezi? Horațiu invită mini la masă
Pe gingașa Lydia... Mergeam... dar te-am zărit
15 Și iată-mă prin fannée deodată-n loc oprit.

GETTA

(*observîndu-l*)

Ești sclavul lui Horațiu?

GALLUS

20 (*cu mîndrie*)

Sînt Gallus! al meu tată
A fost un brenn puternic în Gallia comată*.
El s-a luptat cu Cesar, neîmpăcat, aprins,
Și s-a ucis el însuși cînd s-a văzut învins.
25 Eram copil atunce; dar tu ce ești?

GETTA

(*cu sfială*)

Eu?

30 ¹ Cuvîntul *brennus* sau *brenn* pare să fi avut în Gallia înțelesul
de rege sau de cap de armată. în timpul cuceririi Galliei de către
Cesar (59 ani înainte de Hristos), această țară era împărțită în două
mari provincii: *Gallia braceata* și *Gallia comata*, așa numită de pe
coamele lungi ce purtau locuitorii [V.A.].

GALLUS

Cine?

GETTA
(tristă)

Sînt Getta, o victimă a Romei.

GALLUS

O! destine,

Aceeași umilire ne-ai dat la amîndoi,
Sclavia!... dar ce-mi pasă cînd Venus e cu noi,
Cînd zeea de la Pafos¹ te-a scos în a mea cale
Să prind a mele lanțuri de lanțurile tale
Și-n veci legat de tine să fiu un semizeu!...
^Precum ar spune-n versuri, cîntînd, stăpînul meu.

GETTA

Bun este el cu tine?

GALLUS

O! bun de pus pe rană,
încît eu lîngă dînsul uit soarta mea dușmană.
Poet, el cu gîndirea se primbla tot prin nori,
în brațe amoroase căzînd adeseori,
Și, pentr-un vers ce saltă pe sprintene dactile,
în loc să guste somnul, preface nopți în zile
Și uită pe Mecena², pe-August, amicii săi,
Pe Roma-mpărăteasa și chiar pe dumnezei.
El vine cîteodată aici, lîngă fîntînă,
De muza-i drăgălașă condus cu drag de mînă,

¹ Pafos, numele unui oraș din insula Cypro, unde zeea Venus sau Venere avea un templu în care se făceau oracole [V.A.].

² C. Cilnius Mecenas, favoritul împăratului August, coborîtor din anticii regi ai Etruriei, a fost însărcinat în multe rînduri cu administrarea imperiului în lipsa lui August. Om înzestrat cu mare bun-simț și cu fineță politică, el a fost amicul devotat al lui Horațiu și protectorul celor mai celebri poeți din timpul lui August [V.A.].

Și pe tăbliți de ceară scriind c-un stiletel¹
A muzei blinde șoapte ce-aude numai el.

GETTA

Aici?

GALLUS

Dar, căci fîntînă îndeamnă la răcoare
Frumoasele vecine de versuri iubitoare,
Dorite ca să vadă pe-al lor poet visînd
Și sub stejar, la umbră, minuni improvizînd.

10 GETTA

Lydia... și ea vine? Lydia cine este?

GALLUS

15 Bachantă-ntre vestale, vestală-ntre neveste!²
Atît de bine știe cu chip amăgitor
Să tulbure simțirea oricărui muritor.
A fost ea multă vreme în strînsă legătură
Cu dragul ei Horațiu.

GETTA

Și...

20 ¹ Romanii se serveau, pentru a scrie, de tăbliți coperite cu o
pătură subțire de ceară și numite: *pugillaria*. Condeiul întrebuințat
era un *stylus*, cu unul din capete ascuțit și cu celalalt turtit în formă
de daltă. Aceasta ștergea cuvintele scrise cînd era nevoie de îndrep-
tări... Pentru compuneri, autorii preferau tăblițele de ceară, fiind
25 ele înlesnitoare corecturilor; iar cînd opera se găsea desăvîrșită,
ei o prescriau pe hirtie sau pe pergament. Tăblițele erau de ivoriu,
sau de lemn de lămie sau de pele groasă [V.A.].

30 ² *Bachantele* erau femei frenetice, închinete zeului Bacchus;
ele purtau numirile de *Bacchae*, *Tryades*, *Menades* și personificau
toate desfrînările orgiilor. Statuele antice le înfățișează goale și
coronate cu frunzi de vie.

35 *Vestalele*, din contra, erau fecioare consacrate cultului Vestăi,
dumnezeiei focului. Funcțiunile lor consistau în păstrarea focului
sacru vecinie aprins în templul Vestăi și se bucurau de mari onoare
și de mari privilegii. Dacă o vestală își perdea virginitatea, ea
era osîndită a fi înmormintată de vie, și înșălătorul ei era bătut cu
vergi pînă la moarte [V.A.].

GALLUS
 Bate-m-aş pe gură !...
 Destainuiesc secrete intime de poet
 Ce nu sînt ale mele. (*în taină.*) Si eu am un secret
 Doreşti să-1 afli?

GETTA
 Care?

GALLUS
 10 Mă vrea pe vecinicie
 ba fiu al tău Horaţiu şi tu a mea Lydie.

GETTA
 (*cătină cu groază împrejur*)
 O! taci... De-ar duce vîntul cuvintele ce spui
 15 Lui Scaur sau lui Hebro, călău cumplit al lui
 La mari şi grele chinuri aş fi pe loc espusă!

GALLUS
 Hebro?

GETTA
 E! iazmă oarbă de furie condusă.

20 GALLUS
 Cum?... pe cerescul Joe! stăpinul tău barbar
 E-n stare?...

GETTA
 Dar, e-n stare a mă lega de-un par,
 25 Joe sau Jupiter, părintele zeilor şi al oamenilor, este repre-
 zentat pe un tron de ivoriu, ţinînd în mina stîngă un sceptru şi în
 mina dreaptă fulgerul. O acvilă stă lingă el. Joe era adorat sub
 diversele nume de: *Stator Capitolinus et Tonans; Tarpeius, Latia-*
 30 *hs, Diespiter (dus et lucis pater), Optimus, Maximus, Olympiens,*
jutmus., etc. [V.A.].

24

A mă sfîşia cu biciul sau... mintea-mi se-nfioară,
 întocmai ca pe-o vită a mă-nhăma la moară¹,
 Căci a decis în gîndu-i să-mi deie de bărbat
 Pe Hebro, haldeeanul, un *villic* nempăcat²
 Urît, viclean şi lacom, ce pe stăpînu-i pradă
 Şi vecinie schmjuieşte a sclavilor grămadă.

GALLUS
 O! nu mai spune, Getta... m-apucă reci sudori!..,
 De este așa însă, cum te găsec în ziori
 10 Pe-aice singurică, de casa lui departe?
 N-ai teamă de pedeapsa de care-o să ai parte
 Cînd te-i întoarce-acasă?

GETTA
 N-am grijă-n acest rînd..,
 15 Stăpinu-mi, Scaur, însuşi mi-a poroncit, oftînd,
 S-adun în faptul zilei şi flori şi buruiene:
 Năvalnic, odoleană, sulcină, sinziene
 Şi altele, pe Valea Sabină, să le scald
 în apa Blanduziei cît soarele nu-i cald.

20 GALLUS
 Şi ce vrea el să facă din ele?

GETTA
 (*zîmbind*)
 Scăldătoare !
 25 Bătrina Canidie, vestita vrăjitoare³,
 I-a spus ca să se ude în şapte nopţi pe trup
 Cu sînge de năpîrcă, de buhnă şi de lup

30 ¹ Pintre numeroasele pedepsi la care sclavii erau supuşi, una
 din cele mai aspre consista a fi inhămaţi la moară ca să macine
 griul [V.A.].
² Sclavul însărcinat cu supravegherea de vatav a celorlalţi
 sclavi de la ţară purta numele de *villicus* [V.A.].
³ Canidia Veia şi Sagana erau vrăjitoare cunoscute pe timpul
 lui Horaţiu; ele pregăteau farmeci noaptea, pe dealul Esquilinus,
 35 una din acele şapte culme pe care se găseşte clădită Roma. Ca şi

Pe cînd ea-i va tot face descînteci fioroase
în dealul Esquilinus, topind la foc de oase
O galbenă păpușă de ceară.

GALLUS
(rîzînd)

E nebun?

Vide-mi-l-aș călare pe-o creangă de alun,
Luat virtej în goana harpiilor grozave!
Și pentru ce se spurcă în farmeci și-n otrave?

10 GETTA
în taină șoptesc sclavii că el e-namorat.

GALLUS
De tine?

15 GETTA
(oșerindu-se)
Ba, departe de mine acest păcat !

GALLUS
De cine dar?

20 GETTA
Să zice, de una din vecine
Ce-și bate joc de dînsul, lăsîndu-l în suspine.

GALLUS
(arată în stînga)
25 A fi Neera, poate? Ea șede colo, vezi?
în *villa* cea clădită pe-o culme-ntre livezi.

acum, în țările noastre, vrăjitoarele romane aveau obicei a face
în păpuși de ceară chipurile persoanelor supuse descîntecilor lor.
Vezi *Epoda V* a lui Horațiu: *In Canidiam Veneficam* și *Satira VIII*
(*Libr. I*; [V.A.].)

30 † Monștri fabuloși cu chipuri de femei bătrîne și urite; aveau
corp de vulturi cu cângi ascuțite. Fiicele lui Neptun și a Mării.
Ele reprezentau vînturile rele [V.A.].

26

GETTA
(arătînd asemenea în stînga)

Și colo, mai departe, se-nalță-a noastră casă
Cu albă colonadă deasupra, pe terasă.

GALLUS

O văd; sîntem aproape și poate chiar meniți,
Scurtîndu-ne cărarea, să fim nedespărțiți...
Ce zici?... de-o întîlnire mai pot avea sperare?.
Cînd?...

10 GETTA
(coborînd ochii și zîmbind)
Cînd i-a fi lui Scaur nevoie de scăldare.

GALLUS
Ascultă: pîntre ierburi aruncă la un loc
15 Urzici, și mătrăgună, și scai, și siminoc.
Cînd s-a uda, hurezul, să-l usture la peie,
Să te trimită iară la strîns de floricele.
(Cătiînd în stînga.)

20 *Al..* vine-aici Horațiu... Te las, odor iubit.
Mă duc... și nu m-aș duce... dar vine și-s grăbit.
(*Iese, alergînd în dreapta.*)

S C E N A III

GETTA
(pe gînduri)

25 Să ne scurtăm cărarea... amor... nedespărțire.
Să fie oare-n lume atîta fericire?...
De cite mi-a spus Gallus mi-e cugetul uimit,
Dar el s-a dus!... cu mine el numai a glumit.
(*Cade mîhmită pe o laiță lîngă fîntînă.*)

30 Ah! sclavă osîndită durerei pîn' la moarte
Și fără vină-n viață victima crudei soarte!...

Ce-am fost în a mea țară ș-aici, acum, ce sînt?
Aveam palat!... aice, nici parte de mormînt.
Aveam părinți puternici, și nume, și mărire...
Tot am perdut!... speranța mă lasă-n părăsire.

(Mică pauză.)

Nu știu ce simt; îmi vine adeseori să plîng...
Cînd văd o păsărică oprită noaptea-n crîng,
Aș vrea să zbor la dînsa, rugînd-o: Sorioară,
Mă du, mă du cu tine pe unde-aripa-ți zboară!...
Ș-ades mi-aduc aminte ca pintr-un vis duios
De-un viers cîntat de mama cu glas armonios.

Cîși reazămă capul pe mină, țintind ochii în spațiu.)

SCENA IV

GETTA, HORAȚIU (intră din stînga, inspirat și scriind pe
tăbliță de ceară)

HORAȚIU
(declamînd)

„Fîntînă Blanduzie! vei deveni tu încă
Celebră-ntre izvoare cînd voi cînta stejarul
Ce-nfige rădăcina-i adînc în alba stîncă
Din care ieși viaie și dulce ca nectarul.
Fîntînă mea iubită...” (Se oprește, auzind glasul
Gettii.)

GETTA
(cîntă sotto voce)

„în ai Daciei munți mari
Cresc stejari lîngă stejari
Și viteji cu brațe tari...”

HORAȚIU
(cu mirare, în parte)

Ce glas pătrunzător
Au d lîngă fîntînă? (Zărind pe Getta.) Tablou încîntător!
Poetică ivire!... Romană-i sau străină?
Ea cîntă-un viers sălbatic din Dacia Transalpină.

GETTA

(în parte, sculîndu-se)

Destule-atite visuri; să plec acum e timp.

HORAȚIU
(în parte)

Frumoasă-i ca junia, ca Hébé din Olimp!
(Se întîlnesc amîndoi în mijlocul scenii.)
Copilă drăgălașă...

GETTA
(în parte)

10

Horațiu!

HORAȚIU

Fii ferice
Ca gîndul ce spre tine m-a îndreptat aice!

GETTA
(în parte)

15

E!

HORAȚIU

Spune-mi adevărul: din care lume ești
20 Și cine sînt părinții pe care-nveselești
Cu scumpa ta privire?

GETTA
Părinții mei, sărmanii,
Perit-au lîngă Istru, în luptă cu romanii.

HORAȚIU
(cil milă)

25

Orfană-așa de jună?

¹ Hébé, zeea tinereții, fiica Junonei și a lui Jupiter. ² „J...”
nectarul în cupele dumnezeilor, la prăznuirile lor în Olimp [V.A.].

GETTA
(*plecînd capul*)
Și sclavă!

HORAȚIU
Tu? tu?.

GETTA
Dar!
Răpitu-m-au de-acasă un crîncen mercenar
Și-n Roma *sub coronă*¹ de el am fost vindută...
10 De-atunci în înjosire și-n umbră sint perdută.

HORAȚIU
Și cine azi dispune de tine pre pămînt?

GETTA
Ah!... Scaur.

HORAȚIU
Acel libert² ce n-are nimic sînt?...
Căci n-am avut eu parte să te plătesc cu aur,
Răpindu-te sclaviei și ghearelor lui Scaur!

GETTA
20 N-au vrut cu mine zeii să fie-ndurători.

HORAȚIU
Goneam din ceriu-ți aspru oricare negri nori
Și-atîta îngrijire aveam de-a ta junie
Că neștia durerea, uitînd a ta moșie.

GETTA
25 Ești bun precît ești mare; tu poți dintr-un cuvînt
Să mîngăi osîndiții ce-n desperare sînt,

¹ Dușmanii prinși pe cîmpul de război sau în urma asaltului
unui oraș erau vinduți *sub coronă* pentru că purtau corone cînd
30 erau scoși în vînzare, ca un semn de onor [V.A.].
² Sclavul dezrobot purta numele de *libert* [V.A.].

Dar, ca să merit raiul ascuns în a ta milă,
Ce sint eu pentru tine?

HORAȚIU
Ce ești, dragă copilă?
Ești nobila odraslă aceluia brav popor
Ce știe ca să moară cînd nu-i învingător
Și meriți cu tot dreptul, de este-n cer dreptate,;
Respect în omenire și-n Roma libertate.

GETTA
(*exaltîndu-se*)
ie Ah! aste mari cuvinte în veci nu le-oi uita.
Cu ele soarta-mi aspră de-acum voi înfrunta.
Prin ele al meu suflet renaște la mîndrie,
Căci ele de Horațiu au fost rostite mie!

HORAȚIU
15 Tu mă cunoști? de unde?

GETTA
De-aici, din depărtări,
Și din al lumii splendid concert de admirări.
20 Dar cine te cunoaște cu-a ta mărinimie
Se pleacă în uimire și se robește ție.
Horațiu, sînt o sclavă, nu am nimic al meu;
Priimește-astă cunună, o-nchin numelui tău.
(*Scoate cumuna de pe frunte, ingenuchează și o prezentă lui
25 Horațiu.*)

HORAȚIU
(*se pleacă să o ridice*)
Copilă, suflet nobil...
(*Getta îi apucă mina și o sărută.*)
30 Ce faci, ce faci?... ai minte?

GETTA
Sărut pe a ta mîină duioasele-ți cuvinte.
(*Fuge tulburată prin fund, în stînga.*)

S C E N A V

HORAȚIU

(*pătruns*)

Ce stranie ființă!... aș crede c-am visat
 5 De n-aș vedea în mină-mi cununa ce mi-a dat,
 Cunună împletită cu flori de primăvară
 Ca dinsa... De ce însă grăbit-a să dispară?
 Era pătrunsă, lacrimi jucau în ochii săi...
 Nu îndrăznea să cate fățiș în ochii mei...
 10 Și glasu-i m suspinuri... și peptu-i în mișcare...
 Și fața-i luminoasă... și juna-i exaltare...
 Să fie?... l-a mea vîrstă!... Să poate?... Sint
 uimit...

Ce simt acum în mine de mult nu am simțit,
 15 De mult !... de cînd voioasa și falnica-mi junie
 implea tot universul de-amor și poezie.

(*Privind cununa.*)

Cununa astă simplă, neprețuit odor,
 Privind-o, are-un farmec mult mai atrăgător
 20 Decît acele toate coroane strălucite
 în Capitolul Romei¹ cu fală dobîndite...
 Avut-am mari triumfuri, dar jur pe dumnezei!
 Nu e triumf mai mare în Cimpii Elizei²
 Pentru-un poet ce-aspiră la gloria divină
 25 Ca sacra-ngenunchere de gingașă vergină.

(*Stă puțin pe gînduri.*)

Cuvintele-i din urmă cuprind în sinul lor
 O taină izvorîti din inimă cu dor.
 „Ah! cine te cunoaște cu-a ta" mărinimie
 30 Se pleacă în uimire și se robește ție..."

(*Cu îndoială.*)

Dar cine are parte de-al ei duios amor?...

¹ Acest edificiu conținea trei templuri consacrate lui Jupiter,
 Minervii și Junonei. El era clădit pe culmea Tarpeiană sau Capito-
 35 lină, locul cel mai nalt din Roma. Istoricii asigură că întregul edi-
 ficu era înăurit și că poliala lui costase 12.000 talant, adică 55.800.000
 franci... **De aceea** se și numea *Aurea* [V.A.].

² Cimpii Elizei reprezentau la romani raiul unde se întîlneau
 sufletele oamenilor mari care ilustrase viața lor cu fapte bune și
 40 glorioase [V.A.].

Poetul ce nu moare, sau omul muritor?
 Poetu-n veci e tinăr cînd omu-mbătrînește.
 Și geniul, nu fruntea încintă și răpește.

(*Cu tristeță.*)

5 Amară cugetare !... fior de-al iernii vînt !
 Voi puneți amorțire pe-al inimei avînt,
 Și umbra îndoielii pe orice nălucire,
 Căci ziorile cu-amurgul nu pot avea-ntîlnire !

(*Se plimbă tulburat.*)

10 Ce-ar zice Roma-ntreagă cînd s-ar vesti prin ea
 Că o copilă, sclavă, ocupă mintea mea?
 Ar zice cu un hohot ce-ar răsuna în spațiu:
 „Satir¹ acum ajuns-au satiricul Horațiu!..."
 Hei ! zică !... Sucul vieții tot ferbe-n al meu sîn,
 15 Corona e căzută, dar fruntea nu-o înclin.

(*Tare.*)

Nebun acel ce vede trecînd o fericire
 Si nu-i aține calea s-o prindă cu grăbire !

S C E N A v i

20 **HORAȚIU, NEERA** (*urmată de două servitoare, se coboară
 pe cărare și se apropie de Horațiu. Servitoarele rămînînjimd.*)

NEERA

Și mai nebun e omul acel nepăsător
 Ce scapă dintre brațe-i norocul fugător.
 25 Nu este-așa, Horațiu?

HORAȚIU

Neera?... Ce minune !
 Tu, steua Romei, zeea plăcerilor nebune.
 Măiastră cîntăreață pe cîmp, în acest loc?
 30 Cum?

¹ Satirii, semizei care locuiau pădurile și se alungau după
 nimfe. Ei aveau coarne mici pe frunte și picioare de țap [V.A.].

NEERA
(*veselă*)
Cine știe? poate c-alerg după noroc.

HORAȚIU
(*zimbînd*)
5 E lesne pentru tine să-l întâlnești, Neera, •
Cînd tu reverși lumină pe-a Romei naltă sferă
Ș-ai înhămat junimea romană l-al tău car.

NEERA
10 Sub dulcele-ți cuvinte s-ascunde-un gînd amar,
Horațiu; al tău zimbet acopere-o muștrare,
Dar oare-am meritat-o?... și vina mea e mare
Că sînt prea adorată, că-mi place a videa
Un lung cortegi de oameni răpiți pe urma mea,
15 Senatori și proconsuli ce poartă laticlave
Și țin în a lor poale destinul lumii sclave?

HORAȚIU
O știu; e mare gloata de tineri și caduci
Pe care, după placu-ți, c-un deget îi conduci.
20 Origo și Cynthia, puternice rivale,
Rîvnesc cu gelozie triumfurile tale.

NEERA
Așa-i, dar sînt geloasă și eu... precum mă vezi.

HORAȚIU
(*ironic*)
25 De cine? de Minerva?

NEERA
Nu rîde... Ce? nu crezi?

HORAȚIU
30 Neero, filomela cunoaște gelozia?

NEERA
Horațiu, sînt geloasă de-Origo și Cynthia.

HORAȚIU
(*rîzînd*)
5 Tu?

NEERA
Eu.

HORAȚIU
A te pricepe nu pot, nu sînt augur.

NEERA
io Ascultă: de o lună aici, lingă Tibur,
Neera, steua Romei, de tine-așa numită,
Trăiește-acum retrasă din Roma, părăsită.
Neera... filomela... e chiar vecina ta
15 Și tu n-ai venit încă...

HORAȚIU
(*conjuz*)
Te rog a mă ierta.
Am fost... și sînt...

NEERA
20 N-am dreptul eu să te iert pe tine.
Ce este o Neeră pe lingă...

HORAȚIU
(*Itîind-o de mînă*)
25 — O știi prea bine.
Tu ești inspiratoarea poezilor, tu ești
Frunîșeța, tinereța, puteri dumnezeiești!

NEERA
Dar aste scumpe daruri ce sînt?... o vanitate
30 Cînd nu-s de a ta liră în lume celebrate.

Ce-ar fi fără luceferi cortegiul instelat?
Al meu fără-un Horațiu e gol și-ntunecat...
Cunoști acum secretul amărăciunii mele.
Origo și Cynthia, ferice, ah! de ele,
Au partea glorioasă, căci au... și e destul,
Cynthia pe Virgiliu, Origo pe Tibul.

HORAȚIU

Și tu?

NEERA

10 Eu?... Eu?... admiră a inimei pornire.
E stranie-ncercarea-mi, dar are-a sa mărire.
Eu am decis în gându-mi să fac întâiul pas
Spre cel mai viu lucefăr din falnicul Parnas
Și-ți zic: Vrei tu, Horațiu, să fiu a ta iubită,
15 Eu care sînt de-o lume urmată și dorită?...
(Horațiu dă semne de mirare.)
O!... pasul meu, știu bine, e mult cutezător,
Dar astfel mi-e natura sub boldul unui clor.
Neera și Horațiu au dreptul de a face
20 în sfera lor înaltă oricare pas le place.
Eu dintre toți poeții pe tine te-am distins.
Aș vrea să zic: Venit-am, văzut-am ș-am învins!

HORAȚIU

(în parte, cu amărăire)

25 Și ea, și ea în mine numai poetul vede!...
(Tare.) . . . 3J
Neero, ale tale destăinuiri, mă crede,
Ar imblinzi pe Cerber: ș-ar face pe-un mort viu,
Dar...

30 NEERA
(rapide)

Spune.

35 Cerber, cine colosal cu trei capete, păzitorul porții infernului
(iadului). **Oricine** vroia să treacă **pragul** trebuia să-i arunce în gură
turte făcute din grâu cu miere (coliva) [V.A.].

HORAȚIU
în auzu-mi răsună-acum tîrziu.

NEERA

Tîrziu?. iubești pe alta?

HORAȚIU

(îngăimat)

O! nu.

NEERA

Iubești pe cine?

10 HORAȚIU

Pe nime. l-a mea vîrstă crezi tu că să cuvine?..

NEERA

Un geniu vîrstă n-are.

HORAȚIU

15 Dar omul e mahnit
Cînd în amurgul vieții pășește neoprit...
în tainele naturei e lege ca să zboare
Amurgul cătră noapte, aurora cătră soare.

NEERA

(în parte)

Să-l cred?

HORAȚIU

(în parte)

Oare crezut-au?

25 NEERA

(cbservîndu-l, în parte)

Poet și ipocrit!
El cată să-mi ascundă secretul său... gîcit.

HORAȚIU
(*iuind-o de mină*)

Te-am ofensat, Neeră?...

NEERA
(*tristă*)

Pe mine?. Nu.

HORAȚIU

Mă iartă.
Cu trista-nțelepciune aprinsu-mi dor se ceartă.

10 NEERA

Măhnire, nu ofensă în inimă simțesc
De visul cel mai dulce, ah! să mă despărțesc.
Păcat!... (*ofînd*) așa vrea soarta cu noi, Horațiu; fie!
Amorul stins, rămîne frățească amicie.

15 (*întinde mina lui Horațiu.*)

HORAȚIU

Și ea nu se va stinge, mă jur pe Apolon¹!

NEERA
(*veselă*)

20 Acum, poete-amice, din naltul Helicon²
De-ți va permite muza să te cobori în vale,
La *villa-mi* te-i abate din visurile tale?

HORAȚIU

O! dar, si chiar acuma de vrei?

25 ¹ Apolon, fiul lui Jupiter și a Latonei, născut în insula Delos; zeul poeziei, a muzicii, a medicinei, ai augurilor și ai arcașilor. Se numea și Phaebus (Febus) și Sol (soare). Era reprezentat sub chipul unui frumos tînăr cu plete lungi (*intonsus, crinitus*), purtînd un arc și săgeți în mina dreaptă, iar în stînga o liră sau o harpă.

30 Era coronat cu laur, acest copac fiind consacrat lui. Apolon mîna carul soarelui înhămat cu patru cai cerești; în povestele române acel car este tras de nouă cai [V.A.].

² Munte din Focida, consacrat muzelor [V.A.].

NEERA

Mă-ntrebi de vreu?
îmi place-a videa vulturi zburînd la cuibul meu.
Hai; o să fac cu tine primblare triumfală...

(*în parte.*)

De ne-ar zări-mpreună urîta mea rivală...

S C E N A VII

NEERA, HORAȚIU, MECENA și POSTUM (*venind din dreapta*)

10 MECENA

Horațiu cu Neera!

HORAȚIU

Mecena cu Postum!

De unde?

15 MECENA

De la Roma.

NEERA
(*rizînd*)

Pé jos?

20 POSTUM

Ba nicidecum.
Ni s-a stricat *carucca*¹, dar nu sîntem de jale
Cînd Iuno se arată cu grațiile sale.

NEERA

25 Postum e tot zburdalnic?

¹ Romanii aveau diferite trăsuri cu două sau patru roți, numite: *pilentum, carpentum, thensa, cisium, rheda* sau *cârnea*, trăsuri că ușoară cu două roți pentru călătorit la țară, mai aveau încă *essedum, carrus...* etc. [V.A.].

MECENA
Tot flutur.

POSTUM
Hei! ce vreți?
Mă arde vecinie focul nebunei tinereți.

HORAȚIU
(*încet, Neerii*)
Tăciune care scoate mult fum,, puțină pară.

POSTUM
(*încet, Neerii*)
Cu mine nici vulcanul Vezuv nu se compară.

NEERA
(*zîmbind*)
Te cred.

POSTUM
(*îneîntat*)
Zău?... A!

NEERA
Horațiu, te las cu-amicii tăi.
Cînd îți vroi, acasă v-aștept pe cite trei.

POSTUM
Ah! te-om urma oriunde, dar să ne faci plăcere
De-a ne cînta trei imnuri.

NEERA
Oricare le veți cere.
Veniți, concertu-mi astăzi va fi înveselit '
Prin comica-ngîmfare a unui barbar scit.

POSTUM
A! cine?

NEERA
Scaur.

HORAȚIU
(*tresărind*)
Scaur?

NEERA
Cel putred de-avuție
Ce-n pele-i se îngrașă de-amor...

POSTUM
și lăcomie.
io Am auzit de dînsul... Un sclav înfumurat,
De Scaurus Emiliu din lanțuri liberat.¹

NEERA
(*rîzînd*). - jnjji.*

15 Ar vrea să mă coboare la el pe punți de aur.
Eu rid; veniți să ridem.

POSTUM
(*declamînd*)
Venim... *Détendus* Scaur !
20 (*Neera se îndreaptă spre fund și apucă pe cărarea de pe coline,
urmată de servitoare, lese în stînga.*)

S C E N A VIII

HORAȚIU, MECENA, POSTUM

MECENA
25 Acum, că sintem singuri, Horațiu, scump amic,
Răspunde: stai pe gînduri, ești trist, ce ai?

¹ Sclavii purtau adeseori prenumele stăpînilor [V.A.].

HORAȚIU

Nimic.

MECENA

De patru luni, amice, din Roma zgomotoasă
Ai dispărut, și lumea surprinsă, curioasă,
Chiar însuși împăratul, cu tine-obicinuit,
Se-ntreabă ce devine poetu-i favorit?

POSTUM

Zoii, pizmaș, pretinde cu zîmbetul pe buze
Că te-ai retras deoparte, cam părăsit de muze¹,
Pe-o stîncă din Ciclade², plîngîndu-te mereu
Și-nchipuindu-ți falnic că ești un Prometeu³.

HORAȚIU

(cu dispreț)

Zoii se crede vultur ce-ațintă ochii-n soare
Și-i oaspe-a-ntunecimei, o buhnă cobitoare.
El vecinie distilează veninu-i minjitor
Cu gînd ca să păteze tot ce-i strălucitor.
Nu, n-am fugit din Roma, nu m-am retras pe-o stîncă,
Dar am avut o sete de liniște adîncă
Ș-am alergat aice, la cîmpul înflorit,
întocmai ca ostașul de lupte ostenit.

MECENA

Cum? tu, adoratorul frumseților romane,
Distins de patriciane, iubit de curtizane,

¹ Muzele, nouă surori, fiice aie lui Jupiter și Mnemozinei, locuiau munții Pierus, Helicon și Parnas și se răcoreau la fîntinele Castalia, Aganippa și Hipocrena, de unde li se trage numirile de Heliconide, Parnaside, Piéride, Castalide, Thespiade etc. [V.A.].

² Insule din Archipel dispuse în formă de cerc [V.A.].

³ Prometeu, unul din titanizi, răpi focul din soare și-l dete oamenilor. Pentru pedeapsa lui, el fu legat, din porunca lui Jupiter, pe virful Caucazului, unde un vultur îi rodea ficajii. Poetul Eschil, autorul unei trilogii intitulată *Prometeu*, desemnă pe acest personaj sub chipul unui civilizator [V.A.].

La Forum, sub Portice¹, cu drag încungiurat,
La băile sonore simpatice ascultat.-

Tu, fiul scump al Romei, deprins cu-a Romei viață,

Om pizmuit la spate și admirat în față,

5 Ai părăsit deodată și circul lui Tarquin,
Și templul lui Apolon pe dealul Palatin
în care ceteai versuri cu-amicul tău Virgiliu,
Și marele teatru lui Scavrus Emiliu!

Horațiu, orice-ai spune, nu făr-un grav motiv

10 Te-ai izolat aice ca un tablou votiv²,
Desprețuind a Romei petreceri numeroase,
Cuvinte elocvente, triumfuri glorioase
Și cursele de *carre* cu-a lor agitatori,
Și luptele barbare de sclavi gladiatori.

15 Un om ca tine, oaspe lui Cesar și Mecena,
Cînd lumea îl aclamă, nu părăsește scena.

POSTUM

Secretul lui Horațiu e lesne de găsit:

Neera, cîntăreața, cu care l-am găsit.

20 Ea-l ține-ascuns la sinu-i ca pe un scump tezaur
Legat în mii de noduri c-un fir de păr de aur.
Ferice de Horațiu! ah! eu îl înțeleg,
Eu care-așa de lesne mă leg și mă dezleg!

HORAȚIU

25 Postum, ești încă tînăr și inima-ți tot zburdă.
La glasul Afroditei a mea acum e surdă.

¹ Forum era o piață oblungă și mare între dealurile Capitolin și Palatin. Acolo se țineau adunările poporului, se administra justiția și se tratau afacerile publice. Era încunjurat cu portice în forme de arcade. Roma poseda mai multe piețe care purtau numele de Forum, dar cel mai splendid forum era a lui Traian.

Porticele formau unul din cele mai frumoase ornamente ale Romei și serveau de loc de primblare. Cîteodată ostașii așezau corturile sub bolțile lor. Autorii recitau scrierile lor și filosofii discutau la umbra Porticelor, pintre coloanele de marmoră [V.A.].

² Romanii aveau obicei a depune *ex-voturi* în templuri sau în locuri ascunse cînd se aflau în nevoie sau cînd sperau a se îndeplini doriința lor. Acei care se obligau a desăvîrși un act religios se numeau *voti damnați* [V.A.].

Tu ești de-abia în floare, eu sint cu capul sin.
Retras din tinerețe sub cortu-mi, la Tibur.
Am fost și eu pe marea iubirei furtunoase
Ș-abie din ea scăpat-am... udat pînă la oase! ..
È timp să las la alții de soiul lui Postum
Să schimbe în tămiiie a patimilor fum
Si pe altarul Gnidei¹ la Venus s-o închine,
în dor ca să atragă zîmbirele-i divine.
Cît pentru mine ziua-mi o vād spre asfințit,
10 Sub valul vieții focul se stinge potolit.

POSTUM

Ce? nu mai ești ca mine?... în fața frumuseții
Nu să mai bate peptu-ți ca-n timpul tinereții?
A ta inchipuire nu saltă sprintior
15 Prin lumea drăgălașă de visuri de amor?

HORAȚIU

Dar; însă n-am curagiul s-ascult a lor șopfire
Temîndu-mă de-a lumii sardonică zîmbire,
Căci gîndul de izbîndă sub frunte veștejită
E chiar o spadă știrbă în teacă ruginită.
Pe cînd dar tinereța cu pas triumfător
De mine se desparte lasîndu-mă în dor;
Pe cînd Zoilii latră în umbra mea, departe,
Cu gînd, pentru a-i scoate din umbră, să mă-ntarte
25 Pe cînd Postumii zilei la cîmpii olimpîi
Se-ntrec în zbor de *carre* cu patru cai libii,
Eu împlu a mea cupă cu vinul din amforă
Ș-o-nchin, făcînd libații, la vesela Auroră,
Culcat pe iarba verde, aproape de-un izvor
30 Ce-mi fură ochii, gîndul în cursul său ușor.
Atunce, la răcoare, gustînd o pace dulce,
Chem muza drăgălașă pe brațe-mi să se culce
Și-noronat pe frunte cu foi de trandafiri,
Vād hore vii de nimfe, de fauni, de satiri

35 ¹ Gnida sau Cnida, oraș din Caria, la intrarea Golfului Ceramic;
el era consacrat Venerei. Acolo se găsea vestita Venus sculptată
de Praxitel [V.A.].

Si uit senatul Romei cu vorbele-i pompoase,
Și uit chiar omenirea cu poftele-i hidoase.
Amici! iată secretul...

POSTUM

(*rizînd*)

Dar, îl cunosc acum.
Vezi nimfe ca Neera.

HORAȚIU

(*rizînd*)

10 Si fauni ca Postum.

MECENA

15 Horațiu, nu-i acesta motivul ce te face
în viață cîmpenească a te retrage-n pace
Și a brăzda cu plugul ogorul părintesc
Departate de-al lui Cesar palat împărătesc.
Amice, porți jignire în suflet și în minte
Că Cesar se opune la blînda-ți rugăminte
Să ierte pe Ovidiu ce moare exilat¹.

HORAȚIU

(*amarît*)

20 Și oare n-am dreptate să fiu chiar revoltat?
Ovidiu e victimă, ș-August Cesarul mare
Nu vrea să se mărească mai mult prin îndurare.

MECENA

25 Ei bine, tot mai este un chip a te-ncerca
Pe Cesar la clemență de a-l îndupleca.

30 ¹ P. Ovidius Naso, celebru poet latin născut la Sulmone, 43 ani
înainte de Hristos. Fu în legătură cu notabilitățile literare din tim-
pul săii, cu Virgiliu, Horațiu, Tibullus, Propertius, și considerat
de împăratul August. însă, la anul 9 după Hristos, el fu exilat la
Tomis, pe malurile Mării Negre, unde muri după opt ani de suferință.
Cauza acelu exil nu e bine cunoscută; să crede că împăratul
a depărtat din Roma pe Ovidiu fiindcă el era dat în dragoste cu
Iulia, fiica lui August [V.A.].

HORAȚIU

Ah ! spune-1.

MECENA

Se vorbește că nimfa Blanduziei

6 Ți-ar fi dictat un codex de arta poeziei.
August vrea să te-audă cetind acel poem.
Supune-te în grabă la ordinu-i suprem
Și muza ta, sint sigur, prin nobila-i cîntare
Va scoate pe Ovidiu din trista-i exilare.

HORAȚIU
(desperat)

10 Ah ! ce fatalitate pe mine a căzut !

MECENA

Cum? ce zici?

HORAȚIU

15 Manuscrisul, Mecena, l-am perdut !

MECENA

Perdut? Cînd?

POSTUM

20 Unde i

HORAȚIU

Unde?... N-am cea mai mică știre.

MECENA

Ce perdere fatală !

25 ¹ Celebra epistolă *Ad Pisoncs*, cunoscuta sub titlul de *Arta poetică*, imitată de autorul francez Boiltau [V.A.].

HORAȚIU

Și ce nenorocire !

în el îmi concentrasem întregul meu talent.
Speram posterității să las un monument.
Dar ! bine zici, Mecena, e perdere fatală,
Căci ea pentru Ovidiu va deveni mortală !

POSTUM

Destul ! deveniți tragici ca niște corifei K
O carte e perdută, vei scrie alte trei.
10 Acum să mergem sprinteni, ca tineri cu-nfocare,
Conduși de a Neerii plăcută invitare.

MECENA

Să mergem.

POSTUM

15 Fii, Horațiu, al nostru călăuz.

•HORAȚIU

De-a tale grații însă, Postum, nu face-abuz.
Pe scara bătrîneții te urci tot spre junie
(încet, lui Mecena) Și de pe virful scării cade-n copi-
lărie.

POSTUM

Mă urc spre fericire semeț, învingător!...
Femeia-n veci respinge cu braț atrăgător.
(Pleacă și se suie încet pe cărarea din fund, conversînd și
25 apucînd în stînga.)

S C E N A IX

SCAUR, ZOIL, GLUTTO

- . > ' hOMW f. iijri-j ** 1 •>E .

(Scaur, în haine scumpe, este adus dintre culisele din stîngă
într-o sellă purtată de patru sclavi. Doi alți sclavi urmează
cu apărători și-i fac vînt.)

¹ Corifeii erau capii corurilor din tragediile antice [V.A.].

SCAUR

încet, ba nu, mai iute... ba mai încet, zic, vite!
Mă urducați... Zoile¹, hei!... Glutto! parazite!
(Zoi și Glutto se apropie grabnic de sellâ.)

5 Departe-i cea fîntînă a Blanduziei?

ZOIL
(posomorit)

Nu.

GLUTTO
(u glas blînd)

10 Colea, umane Scaur.

SCAUR
(cătră sclavi)

Colea? Stați! stați acu.

15 *(Sclavii, ajunși în mijlocul scenii, se opresc și depun sella jos.)*

SCAUR
(pogorîndu-se)

Ați meritat în parte cincizeci și cinci de bețe.
Gătiți-vă spinarea.

20

UN SCLAV

Stăpine...

SCAUR

Taci, sumețe.

25 *(Cătră Zoi și Glutto, arătînd în fund pe Horațiu, Mecena și Postum.)*

Văd colo niște oameni pe jos mergînd încet,
ii stiti?

30

¹ Zoilus, critic grec cunoscut prin invidioasele sale cenzuri în contra lui Omer. Să zice că a fost ucis cu petre de compatrioții lui. Numele de Zoi a rămas sinonim de critic pizmaș, pîrtinitor, veninos și ridicol.
Paraziții, foarte numeroși la Roma, trăiau în lenevire din pomana bogaților și din belșugul mesii lor [V.A.".

ZOIL

Unu-i Horațiu ce trece de poet.

SCAUR

Horațiu? care-i? care?... Cel slab și slut ca tine?

ZOIL

Ba celalalt, în stînga... Măcar de-ar fi ca mine!

SCAUR

Horațiu ! el, Horațiu !... Acest nume pocit
Mă-nghimpă ca o vespe cu acu-i otrăvit.

io

ZOIL

D-apoi pe mine !.

GLUTTO
(rizînd)

-Asa e.

15

SCAUR

Cum?

ZOIL

Ah! el e de vină

20 Că din întunecime nu pot ieși-n lumină.
El nămoleşte drumul ce duce la Parnas,
încît de culmea-i naltă departe am rămas.

GLUTTO
(oftînd)

A-a-i.

25

ZOIL

Zoi. rar geniu, sublim, fără păreche,
Nu află să-1 asculte o singură ureche

Cînd el, oriunde merge, de toți e ascultat
Și-n laude pompoase la ceruri înălțat.

(Cu amărăciune.)

Și însă ce-i Horațiu?... Un om fără simțire,
Iar nu, ca mine, suflet hrănit cu amărire,
Nu zbuciumat ca mine de al furorii spasm,
Nu un poet de frunte cu turbă și sarcasm...
El, om de lume, vesel, încununat cu roze
Asistă chiar în viață l-a sale-apoteoze,
Și eu, o ! strîmbătate !... infern !... destin amar !.

GLUTTO

Stropești cu fiere neagră al gloriei altar.

ZOIL

Peri, limbă rea, de-aice

SCAUR

Cu tine împreună..
Ce mă interesează invidia-ți nebună?
Ce-mi pasă mie, Scaur, de-un versificator
Schimbat prin turba urei în cine lătrător?
Eu sint cel mai de jale, eu am un drept de ura
în contra lui Horațiu, acelu hoț ce-mi fură
Simțirele Neerii.

GLUTTO

(tînguitor)

Așa e !...

SCAUR

Taci, tu.

GLUTTO

Tac.

SCAUR

De-o lună și mai bine eu nu trăiesc, ci zac !
Căci e o lună plină și alta jumătate
De cînd, sosit din Persis, cu-averi nenumărate,

Zărit-am pe Neera cu peptu-i voluptuos
Ce pare-o plâsmuire în peatră de Păros.
De atunci singele-mi ferbe și noaptea mă muncește.
Aș vrea... i-aș da tezauri!.. dar ea nu mă vroiește !
Puteți voi înțelege să nu vroiască ea
Pe-un om cu-a mea figură, un om cu starea mea?

GLUTTO

A !... nu-i de crezut.

SCAUR

10 Glutto, trimisu-i-am odoare
Mulțime: stofe grele de Tyr, mîndre covoare,
Parfume de la Indus în vas de chilimbar,
Onixuri, juvaere, tot ce-i mai scump, mai rar,
Ș-un papagal vorbăreț, ș-o albă cățelușă.
15 Apoi, cînd la Neera m-am dus, chiar de la ușă
Dihania cea verde în capu-mi a zburat
Și totodată haita de pulpă m-a mușcat.

GLUTTO

20 Dar cred că spre răsplată zburdalnica Neeră
Te-a fi priimit cu brațe deschise?

SCAUR

Hmm, viperă!
Cînd de-ale mele daruri am vrut să fiu plătit,
Măcar cu o zîmbire, ea m-a desprețuit,
25 Zicînd că pentru dînsa au mult mai scumpe haruri
Trei versuri de Horațiu decît a mele daruri.

ZOIL

(în parte, cu dispreț)

Trei versuri de Horațiu !

30

GLUTTO

Atunci ce-ai mai făcut?

SCAUR
(*furios*)

Era... dar la picioare-i, rugînd-o, am cîzut.

GLUTTO

Și ea?.,

SCAUR

„... m' a lăsat > Glutto, în trista mea postură
Și a ieșit din casă cu hohotul în gură.

GLUTTO

10 Cum? Zău, fără sperare?...

SCAUR

15 Ba, mi-a adăogit:
„ba-mi ode ca Horațiu, de vrei să fii iubit”.
Pe Plutus!... ode, ode, cînd nu știu nici a scrie!
ba fac eu ode-n versuri, eu, om cu avuție?...
Nu-i treaba mea.

GLUTTO

Nu, Scaur; cu drept ești supărat.

SCAUR

0 E treaba unor trîntori ce nu au de mîncat
Cum sînteți voi... Eu cumpăr tot, și poeți de-mi plac
Nu mă-njosesc la versuri, nici nû pot'a le face.

GLUTTO
(*aprobînd*)

5 Așa-i.,

1 2 3 4 bogățiilor și a băilor de metale prețioase. Unul din
zeu iadului. Era reprezentat orb și ținînd o pungă în mînă [V.A.].

ZOIL
(*în parte*)

Ce vită proastă ! Și el, ca toți ceilalți.
O vită nencăltată zadarnic vrei s-o-ncați.

t

SCAUR

(*apropiîndu-se de fîntînă, în parte*)

Mai bine-oi urma sfatul ce-mi dete Canidia
S-arunc bănuți de aur coala, în Blanduzia¹,
Și astfel, cu-ajutorul de vrăji ce mi-a făcut,
10 S-ajung a fi Neerii și altora plăcut.

(*Aruncă monezi de aur în fîntînă.*)

ZOIL

(*în parte*)

Ce vîd?

15

GLUTTO

(*în parte*)

Ce vîd? azvîrle în apă o comoară !

SCAUR

20 Acuma la Neera ferice, Scaur, zboară.
Ea te-a poftit la dînsa, și cine știe?... Zău,
Cînd te-a vedea mai bine, vai de rivalul tău!
Hai, Glutto, hai, Zoile, sârmanilor, veniți,
Pe muza armoniei cîntînd s-o auziți.

(*Merge de se urcă în sellâ.*)

25

GLUTTO

A?... unde?

30 ¹ Izvoarele fîntinilor și ale rîurilor erau consacrate dumnezeirilor și întreținute cu religiozitate. Spre a dobîndi favoarea acelor divinități romanii aveau obicei de a arunca monezi în sinul izvoarelor [V.A.].

² Romanii aveau scaune "portative numite' *sella, gestatoria, portatoria, fertoria*; altele, numite *lectica*, în care ședeau culcați pe perne. Acele erau purtate de sclavi pentru a circula în orașe și chiar în călătorii [V.A.].

SCAUR

La Neera! Voi, sclavi, în legănare,
încet să-mi duceți *sella*, c-apoi vai de spinare!
(Sclavii ridică sella și încep a urca p. cărarea din fund.)

GLUTTO
(alergînd la fîntină)

Zoile, lăsăm banii?

ZOIL
(asemine)

10 Ba-i scoatem.

GLUTTO

Și-mpărțim ?
(Se pleacă amîndoi pe fîntină și bagă minele în apă.)

S C E N A X

15 ZOIL, GLUTTO, GALLUS

GALLUS

Ce faceți voi aice?

ZOIL
(surprins)

20 Noi?

GLUTTO

Noi?... ne răcorim.

GALLUS

Profanatori nemernici! spurcați cu-a voastră mîină
25 A divului Horațiu poetică fîntină.
în laturi!

¹ Era oprit de a se scălda în izvoarele fîntinelor consacrate,
pentru a nu se spurca limpezimea apei lor... (Tacit, *Annale*) [V.A.].

ZOIL
(indignat)

Noi?

GALLUS
(ridică spada)

3 în laturi, vă zic, de nu...

ZOIL
(răstit)

Ș-apoi ?

GALLUS

10 Din doi mișei fac patru, lovind cu spada-n voi.

GLUTTO
(supus)

M-am dus.

ZOIL
(mîndru)

15 Mă duc.
(Ies amîndoi pîn fund, alergînd după Scaur.)

GALLUS
(apropiindu-se de fîntină)

20 Sîrit singur? O! nimfă Blanduzie,
Sub chipul scump al Gettii arată-te-acum mie.
(Cade în genunchi.)

25 Fii zeea noastră blîndă și fă pe gîndul meu,
în schimb de-a mea iubire să-mi deie-amorul său!
(Cortina cade.)

ACTUL II

30 O terasă largă, cu o colonadă în fund, de-a lungul scenii.
în stînga, o parte din fațada palatului lui Scaur, cu un peron
de trei scări de marmoră pe care se deschide ușa principală.

Deasupra uşei, bustul poleit al lui Scaur; de-a latureie ei, statuetele lui Plutus și Mercur. Pintre coloane se vede o grădină frumoasă. Pe terasă, cam în stînga, o masă încunjurată cu trei jilțuri acoperite cu pei de tigru. Altă masă mai mică, rotundă, alături, cu două scaune de bronz. În dreapta, față cu palatul, coloane scurte de porfir, purtînd /asuri de bronz pline cu flori etc.

S C E N A I

10 CEBAL, STROBIL, MENAS, COERAX
(Cei doi dîntâi, în picioare, rezemați de coloane. Ceilalți, la pămînt, jucînd Mittra.)

CEBAL
Te ustură spinarea, Strobil?

15 STROBIL
(posomorit)
Rău, dar pe tine,
Cebal?

CEBAL
Nu simt durerea pe lîng-a mea rușine.

20 STROBIL
Stăpinul nostru, Scaur, n-a vrut a se-ndura
Pe cînd ne bătea Hebro. El sta și număra
Lovirile de bețe, sorbind în liniștire
O dușcă de Falernum la fiece lovire.
25 Cincizeci și cinci în capăt sorbit-au partea mea!

CEBAL
Ah! înghiți-l-ar moartea!

STROBIL
Nu vezi tu că și ea
30 Fuge de dînsul?

56

CEBAL

Poate, dar sfînta răzbunare
Nu pere niciodată din lume.

STROBIL

Nu... răbdare!...

(Menas și Coerax, stînd față-n față jos, deschid delaolaltă minele lor drepte și strigă cite un număr de la unu pînă la zece. Numărînd apoi degetile deschise, acela cîștigă care a pronunțat un număr egal cu ele.)

10 MENAS 1 (Trei!
COERAX J' {Cinci!
MENAS 1 fPatru!
COERAX y "[Șese!
15 (Se opresc de se răfuiesc. Menas, perzînd, scoate o portocală din sîn și o dă lui Coerax.)

CEBAL
Ian privește cum joacă
amîndoi
La Murra- n nepăsare deși bătută ca noi.

20 STROBIL
Sărmanii! din pruncie sînt a sclaviei pradă.
Și omul pe brînci cade sub lanțul ce-l degrada.
(Iese amîndoi printre coloane.)

MENAS 1 IDoi!
25 COERAX J' {Opt!
MENAS 1 (Patru!
COERAX J' |Sese!
MENAS 1 iNulla!
COERAX J' (Septe!
30 MENAS 1 (Zece!
COERAX J' (Nulla!

Jocul favorit al poporului italian, mai cu seamă napolitan, ce se numește *Morra*, era cunoscut de romani sub numele de *Murra* [V.A.].

57

MENAS

Oprește, m-ai furat.

COERAX

Minciuni..,

MENAS

Acum, la urmă, ce număr ai strigat?

COERAX

Eu? șapte.

MENAS

10 Ba nu, zece... A ! hoț ! Na ! *(îi dă un pumn.)*

COERAX
(dînd în Menas)

N a și ție

MENAS

15 Mai na '.

COERAX

Și na !

MENAS

Corb!

COERAX

20 Șerpe !

MENAS

Guzgan de căsăpie.

S C E N A II

25 **MEXAS, COERAX, HEBRO** *(iese din stînga, purtînd un bici la brîu ; el are părul roș și față arămie)*

HEBRO

Ce vuiet e pe-aice?

MENAS
(spăriat)

Vai !

COERAX
(îngrozit)

Hebro !

(Se scoală rapide amîndoi și fug, dispărînd în grădină.)

HEBRO

(răpezindu-se după ei, se oprește între coloane)

Au fugit.

Se vede că le-i poftă de biciul împătrit!...

Tâlharii! ticăloșii!... *(Revenînd în scenă.)* Un sclav
15 fără bătaie,

Ca moara fără apă, ca vita fără paie...
Stăpînul meu aseară voios mi-a poroncit
Să pregătesc pe astăzi un prînz nepomenit,
Căci au să-i vie oaspeți de frunte, mai cu seamă

20 Neera pentru care sârmanu-și face samă...
Atît l-a scos din minte și mi l-a prins de nas
Vicleana cîntăreață cu dulcele său glas,
Cît el, fiind la dînsa cu tidva tulburată,
I-a zis: „Cea-ntăi ființă de casa mea legată

25 Ce-ți va ieși-nainte cu flori pe pragul meu
De-a fi un sclav, om liber l-oi face-n dorul tău".
Frumos ! și prin urmare eu, ca un om cu minte,
Cînd a sosi Neera îi voi ieși-nainte
Ș-așa, de-o neghiobie de-amor m-oi folosi,

30 Și Scaur, fără voie, chiar azi m-a dezrobi.
Apoi, ieșînd la lume din a sclaviei haină,
Cu-averea grăsulie ce-am adunat în taină...
Dar cine vine? Getta? A! Getta, vin'colea.

· Bici cu patru curele împletite, numit *flagellus* [V.A.].

SCENA III

HEBRO, GETTA (venind din grădină)

GETTA

Ce vrei?

HEBRO

(în parte)

E frumușică... (Tare.) Privește-n fața mea,
Cum crezi tu că m-ar prinde fudula libertate?

GETTA

(vrind să iasă)

10

Nu stiu.

HEBRO

(o prind-o)

15 Ba nu, răspunde, dînd frica după spate,
Cum crezi tu că m-ar prinde?

GETTA

Adevărat să spun?

HEBRO

Dar, spune.

GETTA

20

Ca pe-o buhnă cu pene de păun.

HEBRO

i^fggtfJU ;i',ok'iaog i, l,ni'.>

25

Ce-ai zis?... Te-aș crede-o proastă de nu te-aș ști
glumeață;

Dar te găsesc cu mine destul de îndrăzneață
Cînd port și zi și noapte ăst bici la briul meu.

GETTA

O! nu mă sparii lesne cît ești de slut și rău.

HEBRO

Nu te-ndrzi, sârmană, nu-aprinde-a mea manie
Cînd stii că-n scurtă vreme tu ai să-mi fii soție.

GETTA

5 Eu?... mai degrabă, Hebro, în lume s-a videa
Un șerpe din Libia unit cu-o rîndunea.

HEBRO

10 Cum îndrăznești în față-mi s-arăți împotrivire
La ordinul lui Scaur?... dar știi ce pedeapsire
Te-așteaptă?... închisoare în beci întunecos
Cu furca-n gît!... flagelul cumplit și nodoros
Ce lasă virci pe spate!... în frunte înferarea
C-un fer aprins!...

GETTA

15

(în parte)

Ah! tremur.

HEBRO

Auzi? stigmatizarea

Si moartea, moartea!

20

GETTA

Fie! voioasă eu prefer
Să sufer schinjuirea, rușinea, și să per.

HEBRO

Dar pentru ce în contra-mi atita dușmănie?

25

GETTA

Și mă întrebi, tu Hebro? tu, fiară de urgie,
Hienă îmbrăcată în pele de om!

30

La romani, stăpînii aveau un drept nemărginit asupra sclavilor, puțind să-i osîndească chiar la moarte. Biciul era pedeapsa cea mai ordinară. Pentru oarecare fapte criminale, sclavii erau însemnați pe frunte cu un fer aprins și purtau la gît o bucată de lemn numită furca. Ei erau astfel stigmaHzați [V.A.].

HEBRO
(*indignat*)

Eu?

GETTA

5 Călău ce pe-a ta urmă atragi blăstemul greu!
Crud, aprig cu-ai tăi semeni și care-n lașitate
Săruți cu lingoșire chiar biciul ce te bate!

HEBRO
(*furios*)

10 Taci!

GETTA
(*cu dezgust*)

Verme!

HEBRO
(*turbat*)

15 Tu chemi moartea cu glasul tău semeț.

GETTA

Stăpîn ești pe-a mea viață, iar nu pe-al meu dispreț.

HEBRO

20 Nebuno!., (*stăpînindu-se*) dar ce-mi pasă de vorbele
ce-ai spus?
Atît de jos te tirii și eu atît de sus...
Nu-mi pun mintea cu-o fată ce în curînd smerită
De a mă strînge-n brațe-i va fi prea fericită.

GETTA

25 Infame!

HEBRO
(*ridicînd biciul*)

Iar?

62

GETTA
(*demnă*)

în mine?

HEBRO

5 Taci.
(*Se aude înlăuntrul casii glasul lui Scaur.*)

SCAUR
Hebro...

HEBRO

10 Că sînt chemat de Scaur. (*Pe pragul ușei.*) Am să te
pun pe foc! (*Iese.*)

S C E N A I V

GETTA

15 Ce-o să mă fac?... pedeapsa barbară,-ngrozitoare
M-amenință aice și sprijin n-am sub soare!
Sînt singură, espusă la crîncenul destin
De a trăi cu Hebro sau de-a peri sub chin!...
Ce-o să mă fac?... în lume să fug... Să fug? dar unde?
20 în care bizunié putea-voi a m-ascunde
Să scap de al lui Scaur braț lung, răzbunător...
Ah! nime, nime-n lume nu-mi vine-n ajutor!...
El singur... Gallus, Gallus!... el singur ar vrea poate...
La el se duc și doru-mi și gîndurile-mi toate
25 De cînd la Blanduzia cu el m-am întilnit;
Dar unde-i?... de atunce, vai! nu l-am mai zărit!
(*Plînge.*)

S C E N A V

GETTA, GALLUS (*se ivește finire coloane*)

GALLUS
(*cu sfială*)

30 Pst... Getta.

63

GETTA

Gallus? Gallus!

GALLUS

Am alergat aice
Să-ti dau o veste bună.

GETTA

Ah! cît sînt de ferice
De-a te videa!... Crezusem că tu m-ai fi uitat.

GALLUS

Eu să te uit? doar moartea să mă fi înghețat!
O! nu; din alba ziuă de cînd lingă fîntînă
Mi te-am zărit, pe frunte cu flori, cu flori în mină,
Gîndirea mea răpîtă de-un vis îndelungat
La tine, tot la tine se-ndreaptă nencetat,
Căci din acea zi blinda eu nu mai simt durerea,
Ci numai bucuria și numai renvierea.

GETTA

Adevărat să fie?... o! dar, adevărat.
In cuget ceva-mi spune că nu m-ai înșelat.
Ah! mai grăiește, Gallus, și încă mai grăiește.
Duiosu-ți glas de frate măhnirea-mi risipește...
Vai! sînt nenorocită, amice-ndurător,
Cum n-am fost niciodată, încît aș vrea să mor.

GALLUS

Ei bine, Getta scumpă, alungă-ți tu măhnirea
Și-n față cu ochi veseli privește fericirea.

GETTA

(cu- o tristă îndoială)

Eu?... s-o privesc în față?...

GALLUS

Ascultă: am aflat
Că vine azi Neera la prînz în ast palat,

Și Scaur, prins de- dînsa în mreji măgulitoare,
Vroind ,a recunoaște cu fală-a ei favoare,
Decis-au să libere chiar azi din sclavii săi
Pe-aceia care-n drumu-i ieși-va mai întai.

GETTA

De unde ai aflat-o?

GALLUS

Din vorbele rostite
Ieri seara de Horațiu și-n treacăt auzite.
10 Ah! Getta, într-un suflet aici am alergat
Să-ți dau de știre ție. i. Pîndește nencetat
Momentul' de sosire a veselei Neere
Și-n tainică sperare undește mîngăiere.
Dorita libertate s-apropie din cer.

15

GETTA

(uimită)

Eu liberă? prin tine? și tu? tu?

GALLUS

20 Eu nu sper
Nimic pe aștălume... Din ea gonit afară
Sîntgemine cu soarta nedreaptă și amară.
În sclav nu are parte în viață de-adăpost.
Rămîn.pînă la moarte tot sclav precum am fost;
25 Dar facă. ce-a vrea cerulL.. Tu liberă fii, dragă,
Ș-alt om, n-a. fi ca mine ferice-n lumea-ntreagă.

GETTA

(ou adîncă înduioșire)

Tu mă iubești! ,

GALLUS

(confuz)

30

• Ah! Getta...

GETTA

Dar, vād cît mă iubești.
Dorindu-mi libertatea, amorul tău jertfești,
Căci libertatea sacră de care-aș avea parte
Mai mult decît sclavia de tine m-ar desparte.
O stii?

GALLUS
(*pierind capul*)

O știu.

10

GETTA

Și spune: tot încă mai dorești
Să nu mai fie Getta ce este?... tot vroiești?

GALLUS

Ah! cruță-a mea simțire, nu-mi face întrebare.
15 Vai! inima-mi slăbește sub crunta-i încercare.
Devin neom!... și poate în stare n-aș mai fi,
Dorindu-ți libertatea, amoru-mi a jertfi.
Tu ești pentru-al meu suflet ca raza de La soare
Ce luce și mîngie pe om la închisoare,
20 Căci din copilărie zi bună n-am avut
Ca ziua neuitată în care te-am văzut.
Copilă, fii ferice, dar lasă-mă a-ți spune
în ora de-a te perde gîndirele-mi nebune:
Ce faci, mai bun îmi pare de tot ce s-a făcut.
25 Ce zici, mai mult îmi place de tot ce-i mai plăcut.
Vorbirea-ți începută se schimbă în zîmbire
Ca mugurul de floare deschis în înflorire...
Va frînge despărțirea în pept inima mea,
Dar nu va putea stinge amorul meu din ea.

30

GETTA

Tu mă iubești, amice!... și poți tu crede, frate,
Că între-a ta iubire și între libertate
M-aș cumpăni eu, Getta? O! nu.

GALLUS

35

Getta..

66

GETTA

Nu vreau

Să fiu din lanț afară și-n lanț iubitul meu,
Ce-mi face libertatea cînd inima-i robită?
Mai fi-va cu puțință să fiu eu fericită?
Zadarnic pîntre oameni m-aș arăta zîbind
Ca soarele de toamnă prin neguri strălucind;
Zîmbirea de pe buze-mi ar fi în veci legată
Cu-amărăciunea vie în suflet încuibată...
10 Cum mă iubești tu, Gallus, așa eu te iubesc.
Uitîndu-mă pe mine, la tine mă gîndesc.
Renunț pe astă lume de-a fi ce-am fost odată.
Sînt sclavă, rămîn sclavă, dar sclavă adorată!...

GALLUS

15 Gîndește: libertatea e viitorul tău.

GETTA
(*exaltată*)

Ea-i o dumnezeire, amoru-i Dumnezeu!

GALLUS

20 Dar Scaur? el e-n stare, în oarba lui furoare...

GETTA

O știu, să mă flagele și chiar să mă omoare?
Nu-mi pasă; mi-e scump chinul plătit cu-al tău amor.
E splendidă furtuna cînd soarele-i în nor.

25

GALLUS

Ah! Getta, ne-a dat cerul o inimă ș-o soartă.
Viu cît îi fi în viață și mort cînd îi fi moartă,
M-arunc în lupta lumii.

GETTA

30

Lupta-vom amîndoi.

67

GALLUS
(întinzînd brațele)

O! Getta.

GETTA
(aruncîndu-se în brațele lui)
Gallus!...

GALLUS
Cerul se va-ndura de noi!
(Rămîn îmbrățișați în dulce estaz.)

10

S C E N A VI

GETTA, GALLUS, HEBRO (ieșind din palat)

HEBRO
(în parte)
E timp să-nchid toți sclavii... Acuș Neera vine.
15 (Văzînd pe Getta cu Gallus.) .Ce vād? infern! A!

GALLUS
Getta, te-ncrezi deplin în mine?
Hai să fugim la Istru.

HEBRO
(în parte)
20 Să fugă? (Apropîiniu-se.) Să fugiți?
Dar unde sînt eu?

GALLUS
(cu manie)
25 Hebro !

HEBRO
(strigă)
Cebal, Strobil, săriți!
(Sclavii răpede vin în scenă din grădină.)

S C E N A VII

GETTA, GALLUS, HEBRO, CEBAL, STROBIL, MENAS,
COERAX

HEBRO

5 Pe dinșii, apucați-i, legați-i iute-n silă,
Ș-aduceți bice triple și-i bateți fără milă.

GETTA
(cu ton poruncitor, arătînd pe Hebro)
Strobil, Cebal, pe dînsul !

10

HEBRO

Hein? Ce?

GETTA

il cetluiți
Și-l aruncați în beciuri de vreți liberi să fiți.

15

CEBAL

Noi, liberi?

STROBIL

Cum?

20

HEBRO

Ei? liberi?

GETTA

Aici are să vie
Neera... Voi, toți sclavii, ieșiți cu veselie
în eaie-i și chiar astăzi vă dezrobiți cu toți.

25

HEBRO

De unde-o știi? (Sclavilor.) Pe dînșii!

GETTA

Pe dînsul !

CEBAL ȘI STROBIL
(*apucînd pe Hebro*)

Pe el!

HEBRO
(*luptînd*)

Hoții!

Voi îndrăzniți?... pe mine?

STROBIL
(*astupîndu-i gura*)

10

Taci.

CEBAL

Taci, fiară!

HEBRO
(*tremurînd*)

15

Iertare.

CEBAL

Acum ne-a sunat ora de veche răzbunare.

(*îl apucă pe Hebro și-l scot prin grădină.*)

GALLUS

20 Și noi acum, la fugă; timp n-avem de pierdut.
În mine ai un frate și-n peptul meu un scut.
Hai... (*Vrau să plece.*)

SCENA vin

25

GETTA, GALLUS, SCAUR, ZOIL, GLUTTO (*ieșind din
palat*)

SCAUR
(*pe prag*)

Getta !

70

GETTA
(*cu oferire, în parte*)

Scaur[

GALLUS
(*în parte*)

Scitul!

SCAUR
(*arătînd pe Gallus*)

Acel străin ce cată?

10

GETTA

E sclavul lui Horațiu...

GALLUS

Vestesc că el îndată
Cu-amicii săi aice la masă va sosi.

15

SCAUR

Prea bucuros de oaspeți cu toții m-or găsi.

(*Gallus iese prin fund.*)

Tu, Getta, adă cupe de aur.

GLUTTO
(*cu lăcomie*)

20

Colosale !

SCAUR

Și flori de pus pe frunte...

GLUTTO
(*cu rugămintă comică*)

25

Și copte cu migdale¹.
(*Getta intră în casă.*)

¹ Mracărie de Ia sfîrșitul mesii se numeau *bellaria*. Erau compuse de fructe ^ de prăjituri: mere, pere, nuci, smochine, măsline,

71

S C E N A IX

SCAUR, ZOIL, GLUTTO

SCAUR

5 A ! bună-i bogăția ! Mă simt azi mulțămît
Și darnic.

ZOIL ȘI GLUTTO

(în parte)

Darnic?

SCAUR

10 Baia de azi m-a răcorit **lie** 3
De-a pelei usturime pe care-o căpătasem
Acum o săptămîină, cînd trupul îmi frecasem
Cu sînge de lup vînăt.

GLUTTO

15 Cum? sîngele de lup
Mînjit-a pelea fină a divului tău trup?
Și pentru ce, stăpîne? Ah ! pentru ce? .

SCAUR

20 (Cu emfaz.) O mare strălucire azi plană pe-a mea
casăi

Mecena vrea să vie, amicul lui August,
Aice!... cu pretorul Postum, un om de gust
Ce mi-a făcut mulțime de fine complimente
25 Privind a mea persoană ș-a mele ornamente.

(Arată brațele și colierii ce poartă.) ; .

Postum și cu Mecena vor fi, cred, în estaz
Cînd mi-or videa tot luxul conform cu-al meu obraz,
Tablouri, mozaice, coloane porfirine

30 Ce-mi fac un mare cadru, precum mi se cuvine,

struguri, fistică, migdale, strafide, curmale, ciuperci; dulcetu
(dulciaria); aluaturi: *crust.ula, liba, placenta, turte (scriblitae)*
și *coptae* cu migdale etc. [V.A.] ,

Și negreșit Mecena, uimit, se va grăbi
De mine și de fastu-mi cu Cesar a vorbi,-
Ș-August, fără-ndoială, va arăta dorință
Cu Scaurus a face de-aproape cunoștință;
5 Iar cînd prin amicie ne vom lega noi doi...

GLUTTO

(cu rugăminte comică)

Să te gîndești atunce, stăpîne, și la noi.

SCAUR

(cu protecție)

10

Dar, Glutto; voi, ca umbre,¹ veți fi tot după spate.

ZOIL

(în parte)

Ce cap lipsit de crieri și plin de vanitate !

SCAUR

15

D-apoi ce vor mai zice cînd vor gusta în plus
Luxosul prinz?

GLUTTO

Vor zice că esti un Lucullus² !

20

SCAUR

(așezîndu-se lingă masă)

Ce vom avea la masă? rostește, Glutto, spune.

GLUTTO

(cu lăcomie)

25

De toate cele rare și scumpe... de minune!
Fazani umpluți cu trufe, și stridii de Lucrin³,

¹ Paraziții care întovărășeau pe protectorii lor la mese străine purtau numele de *umbrae* [V.A.].

² Lucullus, consul, celebru prin luxul său și prin talentele sale militare. Fastul în care a trăit, după ce obținut în Roma onoarea triumfului, a rămas legendar [V.A.].

³ Lacul Lucrinus, în Campania, aproape de Napoli, comunicînd cu marea. Era celebru prin parcurile sale de stridii. La 30 sept.

Cucoare împănate și marinate-n vin,
Privighetori în șiruri pe frigarele-nfipte,
Cegi grase din Tanais, trei ferte și trei fripte
în untdelemn de Lesbos și... ce este mai bun,
Un blid de limbi gustoase...

SCAUR

De care?

GLUTTO

(*înghițind*)

De păun!

SCAUR

Prea bine, și ce vinuri?

GLUTTO

(*rapide*)

Falernum, Surrentinum,
Coecubum și Albanum, Massicum și Setinum
Și Chium și Lesbium!... Vechi, galbin, roș, de toate!
(*iși șterge gura.*)

Amforele sabine ce zac de mult pe coate
Stau gata ca să verse plăcutul lor nectar
în cupe mari de aur, de jasp, de chilimbar.

SCAUR

Prea bine, și ce fructe?

GLUTTO

De toate! Pere, prune
Și mere dulci culese la lună... și alune!...

SCAUR

Îți plăc:

1538, un cutremur de pământ a secat lacul și l-a înlocuit prin un
munte [V.A.].

GLUTTO

Ah!...

SCAUR

Astă masă mi-a fi bun ajutor
5 Să-mpingă pe Neera în lațu-mi prinzător.
Stomahu-i vâr primare cu inima vecină.
Cînd el e plin și dînsa dorește a fi plină.

GLUTTO

Așa-i!

10

ZOIL

(*tresărind, în parte j*)

Cum? iar începe s-aprobe? Ce neghiob!

SCAUR

Și cît pentru Horațiu...

15

GLUTTO

Așa e..

SCAUR

Ce?

GLUTTO

20

(*înclinîndu-se*)

Aprob.

SCAUR

Nu te grăbi... Ascultă, și cînd ți-a veni rîndul.

GLUTTO

25 E de prisos, stăpîne; eu îți aprob și gîndul.

SCAUR

Aprobă în tăcere cum să cuvine.

GLUTTO
(umil)

Dar.

SCAUR

Taci... Cît pentru Horațiu, Neera în zadar
Se-ncearcă să aprindă în mine gelozie,
Zicînd că-i amoroasă de-un fleac de poezie.
Sper s-o convingă Bachus¹, al vinurilor zeu,
Că e mai mult un Scaur decît un biet Orfeu.

10

ZOIL
(indignat)

Orfeul. cme t Horațiu !.. Orfeu?. o! pro-
fanare !

Orfeu!... îmi trec prin vine fiori ce-mi dau turbare.

15

Un egoist de frunte, interesat, venal,
Un curtizan nemernic de tron imperial,
împărțitor de ode în veci lingușitoare,
Nesățios de lauri, de bani și de onoare !
Ascultă, Scaur: lumea se-nșală prea de mult

20

Asupra lui Horațiu în straniul ei cult;
Chiar scumpa ta Neeră de dînsul e orbită
Și astfel ea de tine nu poate fi-mblînzită.
E timp să smulgem masca acestui scamator
Ce prinde rînjitorii de ochi.

25

SCAUR

Eu?... rînjitor?

¹ Bachus, fiu al lui Jupiter; era supranumit Liber sau Lyaeus, pentru că vinul are darul de a scăpa pe om de orice grijă. Este reprezentat sub chipul unui tînăr incununat cu frunze de vie și citeodată cu coarne pe frunte, de unde i se trage porecla de Corniger (Ovidie, *Ep. XIII*). El ține în mină un *thyrs*. Carul său e înhămat cu tigri, cu lei sau cu linxi și urmărit de Silen institutorul său, de băchante și de satiri.

30

Orfeu, după mitologie, era fiul lui Apolon și a muzei Clio, și a trăit cu un secol înainte de războiul Troadei. Cîntările lui erau atît de armonioase că fiarele sălbatice veneau să le asculte și crengile copacilor se mișcau în cadență [V.A.].

35

GLUTTO
(distras)

Așa-i.

SCAUR

Ce-ai zis?

ZOIL

Așa e! Repet și eu ca dînsul.
Horațiu nu posedă nici un talent într-insul.

SCAUR

10 Dar unde?

ZOIL

Vrei s-o afli?

SCAUR

Cum nu?

15

ZOIL

Vrei? ești decis
în ochii tuturor să-l facem noi de rîs?
Eu singur știu secretul prin care într-o clipă
Renumele-i de fală să cadă în risipă.

20

SCAUR
(rapide)

Secretul, dă-mi-l, dă-mi-l, Zoile... zi curînd.

ZOIL

Pe-o mie de sestertii¹ sînt gata să ți-l vînd.
25 îi dai?

¹ *Sestertius*, monedă de argint de o valoare de 20 centime. Iară *sestertius mare*, monedă de cont, valora una mie de sestertii ordinari, adică 200 franci [V.A.].

SCAUR

Cu bucurie.

ZOIL

Ascultă dar; rivalul

5 Ce te oprește-n pace de a-ți juca tu calul...

SCAUR
(*buimăcit*)

Eu? care cal?

ZOIL

10 Horațiu, acel poet. .. vestit,
Posedă-un sclav de merit cu dinsu-mbătrinit,
Anume Hirsus mutul.

SCAUR

Ei, și?...

15

ZOIL

El cîntă-n liră

Și proștii pe Horațiu l-ascultă și admiră.

SCAUR

Pricep... ba nu, grăiește mai simplu.

20

ZOIL

Vreau să zic

Că sclavul face totul, stăpînul lui nimic.
El scrie-acele ode ce amețesc o lume
Și hoțul de Horațiu cu ele-și face nume.

25

SCAUR

Așa să fie, Glutto?

GLUTTO

Mi-ai zis să tac, eu tac.

SCAUR

Apoi astfel de versuri și eu știu ca să fac,
A !... scamator !... Chiar astăzi te-oi da, zău, de rușine.
Să-nșele el pe Cesar !... ba încă și pe mine !...

5 în față cu Neera, Zoile,-am să-l desfid
Să cinte, să-mprovize... ha, ha! mult am să rid...

GLUTTO
(*lingușitor*)

Să rîzi; te prinde risul.

10

ZOIL

Dar să nu uiți cea mie

De sesterții, promisă.

SCAUR

Promisă? cînd? cui?

15

ZOIL

Mie.

GLUTTO
(*încet, lui Zoii*)

Zoile, parte dreaptă, ori spun că ai mințit.

20 Cinci sute-mi dai?

ZOIL

Dau, Glutto. (*în parte.*) Ce hoț!

GLUTTO
(*în parte, rîzînd*)

25 L-am păcălit !

S C E N A X

SCAUR, ZOIL, GLUTTO, HORAȚIU. POSTUM (*vin
amîndoi prin grădină*)

S C A U R

30 A! iaca ș-ai mei oaspeți!... dar nu-l văd pe Mecena?

POSTUM

El s-a¹ întors la Roma s-asculte *Adriena*²

SCAUR
(*supărat*)

5 Asa?

ZOIL
(*în parte, rîzînd încet*)

Adio visuri și planuri de trufie!
Adio legătură cu Cesar!

SCAUR

10 S-a dus? fie.
Postum, ilustre! *salve!*

POSTUM
(*ironic*)

15 Bogate Scaur, cred
Că văd pe însuși Plutus de-aproape cînd te văd.
Grădina ta e demnă de nimfe hesperide³.

SCAUR

20 La personaje de frunte ea porțile-și deschide
Voios... Horațiu, *salve!* Ce fericit om ești!
Tu, frate cu Apolon, în locul lui domnești.

HORAȚIU
(*satiric*)

25 Ai parte prea frumoasă pe lume și tu, Scaur.
Pe brațe de Danae³ căzînd în ploi de aur.
Glykira te-ar distinge de-ai fi un Calais.
Chiar Venus ți-ar suride de-ai fi un Adonis.

¹ Cea mai celebră comedie a lui Terențiu [V.A.].
² Hesperide, adică occidentale, erau trei surori: Egle, Arethuza și Hyperethuza. Ele posedau o minunată grădină cu mere de aur și păzită de un balaur cu una sută capete [V.A.].
³ Fiica regelui de Argos, Acrisius, fu închisă de tatăl ei într-un turn de aramă. Jupiter pătrunsă în el sub formă de o ploaie de aur și sedusă pe Danae [V.A.].

SCAUR
(*malicios*)

Și chiar Neera?.,

U i t 74

HORAȚIU

Poate, de-ar vrea blonda Neera
Să se coboare.

SCAUR
(*triumfal*)

Sigur... și asta te desperă.
(*Zgomot în grădină.*)

10 Dar ce-i?

GLUTTO
(*privind afară*)

Neera!

SCAUR

15 Vine? (*Aleargă înaintea Neerii.*)

POSTUM
(*frecîndu-și minele cu mulțămire*)

A și venit?... he, he!...

SCLAVII
(*afară*)

20 Neera!
salve, salve!... Neera, Evohé!

S C E N A X I

Cei dinainte, NEERA (urmată de toți sclavii lui Scaur care aruncă flori sub pașii săi)

25

SCAUR
(*alergînd înaintea Neerii*)

Neeră, sînt ferice, uimit, nebun... Ah! vină.

¹ Romanii se abordau cu formula de *salve!* și se despărțeau zicîndu-si: *vale!* Iar nodul lor de aclamare se exprima prin cuvîntul *Evohé!* [V.A.].

SCLAVII

(sculîndu-se, strigă)

Evohé ! Evohé !

CEBAL

5

Sintem scăpați de chin !

(Sclavii ies cu zgomot, nebuni de bucurie.)

S C E N A XII

PRECEDEN ȚII *(afară de sclavi)*

POSTUM

10

Acum spre celebrarea acestei mindre zile
Să bem în sănătatea lui Scaur.

TOTI

Dar.

SCAUR

15

Zoile,
S-aducă vin din timpul lui Bibul și massic,
Să facem trei libații în modul cel antic
Neerei grațioase a cărei sorioare,
Trei grații, sint modeste...

20

POSTUM
(zîmbind)

Și fără cingătoare.

25

(Zoi intră în casă și revine îndată, urmărit de șese june sclave de diverse naționalități, îmbrăcate în costume bogate din țările lor. Ele aduc tablale cu fructe, cupe de preț, cununii de flori, paste zakarite etc. și le depun pe masă; apoi se retrag înfund și în dreapta, formînd grupe grațioase.)

NEERA

Devii poetic, Scaur.

SCAUR

5
Și cum să nu devin
în față cu-Afrodita la care mă închin
Și-n față cu Horațiu ce-l văd în nerăbdare
Spre Olimp să ne urce cu dulcea sa cîntare.

HORAȚIU

Eu?

POSTUM

10
Să te văd, amice; recheamă-acum din cer
Pe muza ta.

NEERA

Horațiu, dă-mi voie ca să cer
Și eu astă favoare.

HORAȚIU

15
Favoarea-i pentru mine,
Dar nici o inspirare în minte-acum nu-mi vine.

NEERA

Cu greu să poate-admite că nu ai fi dispus
Să cînți.

20

HORAȚIU

Nu ; a mea liră e mută.

ZOIL

(încet, lui Scaur)

Ce ți-am spus?

25

SCAUR
*(cu sarcasm)*Adeseori să-ntimplă să-ți fie lira mută
Sau numai cînd nu-i Hirsus ce-n taină te ajută?

S C E N A XIII

HORAȚIU
I (rizînd)

Hirsus?... mutul?

SCAUR

 Horațiu, plătești tu cu mari sume
Pe sclavul tău să scrie ca tu să-ți faci renume?

NEERA
(lui Postum)

Ce spune?

10 **POSTUM**

 Bate cîmpii, sărmanul; e gelos.,
Cum să vorbească altfel cînd e Zoi în dos?

NEERA

 Horațiu, nu te aperi?

15 **HORAȚIU**

 Eu? orice apărare
M-ar pune deopotrivă cu joasa-i acuzare.

SCAUR

 Așa? să fiți dar marturi... Desfid nu în zadar
20 Pe falnicul Horațiu de-a face-un vers măcar.
Și jur pe însuși Joe să-i dau orice va cere
Pe-un cîntic în onorul olimpicei Neere.

HORAȚIU

 Mă faci să rîd.

25 **SCAUR**

 Hei, ride cît vrei, dar cînt-acum
De poți.

ZOIL
(tare)

30 Nu poate !

PRECEDENȚII, GETTA (vine din palat, aducînd o amforă de aur)

HORAȚIU
(tresărînd, în parte)

5 Getta! (Tare.) îmi dai ce-oi vrea?... Postum,
Neera, sclavi și oaspeți! Voi toți, și mic și mare,
Sinteți aice marturi de oarba-i desfidare.
(Lui Scaur.) A! tu pretinzi în față-mi că a cînta nu
10 pot?...
Cînd te-a cioplit natura nu te-a sfirșit de tot.
Aduceți-mi verbină și mirtul Ioniei
Să mă-ncunun pe frunte la glasul armoniei,
Și voi, amici, pe perne voioși vă rezemați,
15 Vă-ncoronați cu roze și beți și m-ascuțați.¹

(Neera merge de se așează pe jilțul de lîngă masă, în fund.
Postum se pune pe jilțul din dreapta mesii și Scaur pe cel din
stînga. Zoi și Glutto iau loc din dosul lui Scaur, la mesuța
apropiată. Toți se încunună cu roze. Horațiu își pune o cumună
20 de mirt și rămîne în picioare. Getta, după ce a umplut cupa lui
Horațiu, se retrage deoparte, cu amfora în mină, spre ușă, în
față cu Horațiu. Două slave nubiane umple celelalte cupe.)

HORAȚIU
(inspirat, declamă, privind la Getta)

25 Hébé, tu a lui Joe iubită fiică! Zină
Ce torni nectarul vesel în cupele cerești;
Tu care cu-o zîmbire în inimi verși lumineă
Și dalba ta junie în doruri sufletești;
30 Privește-n a mea cupă să se-ndulcească vinul,
în ochii mei privește de-mi indulcește chinul!

¹ La mesele și la petrecerile lor romanii aveau obiceiul să se încunună cu flori de mirt, de trandafiri, de verbină etc. și să presăra foi perfumate în cupele pline de vin [V.A.].

SCAUR
(*mirat, se întoarce spre Zoi*)

El cîntă?

ZOIL
(*cu dispreț*)

Prost.

NEERA
(*observînd pe Horațiu, în parte*)

10 La cine Horațiu se tot uită?
(*în tot timpul declamării acestei ode, Neera cată să surprindă
privirile lui Horațiu și dă semne de tulburare cu cît se convinge
că Getta e inspiratoarea versurilor lui.*)

HORAȚIU
(*declamă*)

15 II

Măhnirea, tristă umbră, sub pașii tăi dispăre.
Tu porți o cingătoare de splendid curcubeu.
Tovarășă de cale ai vesela sperare,
Tovarăș de iubire ai tot sufletul meu.
20 Și eu, în aiurare, devin cînd te privesc
Culegător de stele pe spațiul ceresc.

SCAUR
(*lui Zoi*)

Tot cîntă?

25 Prost.

ZOIL

NEERA
(*în parte, indignată*)

La Getta privește și mă uită?

HORAȚIU
(*declamă*)

\ i n ^ . , . . .

Amici, a noastre zile sînt paseri trecătoare.
N-avem în scurtul vieții nici timpul de sperat.
Ferice care cîntă cu inima la soare
Și dă chiar nemurirea pe-un dulce sărutat!
Hébé! săgeata scumpă de care vreau să mor
E-n ochii tăi, în tolba divinului amor!

•10 (*Toți se scoală cuprinși de entuziasm și aplaudă, afară
Zoi.*)

POSTUM
(*lui Horațiu, golindu-și cupa*)

Evghe ! ,

15 NEERA
(*încet, lui Horațiu*)

Cunosc, Horațiu, ascunsa ta gîndire.
Ți-am urmărit ochirea.

HORAȚIU
(*zîbind*)

-20 Ai darul de ghicire?

SCAUR
(*lui Zoi*)

Tu, ieși!

25 ZOIL
(*confuz*)

Dar.

SCAUR

Ieși !...

30 (*Zoi iese, furișîndu-se pe după coloane.*)

¹ Cuvînt grecesc, sinonim de *vivat* și de *bravo* I întrebuițat de romani drept aclamare de felicitare și de entuziasm [V.A.].

S CAUR

Horăţiu, declar că-s încintat
De odă ce din parte-mi tu ai improvizat
Şi, drept răsplată, darnic, ţin mîna mea deschisă.
Alege dar, poete, averea cea promisă.
Vrei aur, vrei palate, vrei statue? Ce vrei.

(Toţi stau în nemişcare. Horăţiu, după o mică pauză, se apropie de Getta, îi pune mîna pe umăr şi zice tare : „Vroiesc pe Getta" !)

T OTI

10 Getta?

G ETTA

(transportată)

Pe mine? — o ! Dumnezei !

15 (Fiecare din personaje îşi exprimă simţirea prin gesturi şi
jocul fizionomiei : Neera, aruncînd Gettii o ochire de mînie ;
Scaur, rizînd de Horăţiu şi arătîndu-l cu degetul lui Glutto
încremenit ; Postum, aprobînd alegerea amicului său ; Getta,
îchinîndu-se cu recunoştinţă dinaintea poetului.)

(Cortina cade.)

20

ACTUL III

Cabinetul de lucru al lui Horăţiu în stil pompeian. în fund,
doua biblioteci cu manuscrise ; ele sînt despărţite prin o
uşă închisă cu o portieră de covor oriental. în stînga, o ferea-
stră şi o uşă, între care o panoplie cu arme diverse antice,
în dreapta, pe planul I, o mare fereastă ce are privire în
cîmp, asupra fîntinei Blanduziei, şi uşa principală a casei.
Lîngă biblioteca din dreapta actorului, masa de lucru a lui
Horăţiu, încărcată cu statuete de bronz, pergamente, tăbliţi
de ceară şi un sticleţel pentru scris. Spre fereasta din stînga,
o altă masă, rotundă, mai mică, pe care se găseşte o spadă

30

(Vezi varianta la finele piesii.) [V.A.]. Vezi aici, p. 967 şi urm.

90

goală. Mobile de bronz. Statuele lui August şi Mecena în
colţuri, în fund. La ridicarea cortinei să aude între culisele
din stînga preludele unei lire.

S C E N A I

5 **GETTA, GALLUS** (lîngă fereasta din stînga, privind afară)

G ETTA

Stăpînul nostru, vesel, la umbră, în grădină
Cu oaspeţii lui Scaur rid, cîntă şi fac cină*.

G ALLUS

10 Dar Scaur nu-i cu dînşii.

G ETTA

Nu, el e supărat,
Căci sclavii lui cei liberi azi prînzul i-au furat
Şi au fugit în lume nebuni, plini de beţie,
15 Lăşindu-i masa goală şi casa lui pustie,
Iar oaspeţii atunce rizînd l-au părăsit
Ş-aice cu Horăţiu la cină au venit.

G ALLUS

A ! bună feste !... Scitul de ciudă-a să turbeze
20 Ş-a se ivi prin Roma nici c-a să mai cuteze.

(Prelud mai accentuat de liră.)

Ascultă,-acum Neera preluda-armonios
Să cînte-un himn lui Bachus.

N EERA

(cîntă între culise)

25

Io Bachus ! fală ţie,
Cel mai vesel dintre zei.

* La început, pe la mijlocul zilei, romanii făceau un prînz
(*prandium*), numit *coena* (cina). După ce întinseră domnia lor
pe lume şi se introduse luxul între ei, romanii luau obicei a dejuna
(*jentaculum*) şi a face supeu mîncînd mezelicuri (*comissatio*).
Unele persoane luau încă ceva hrană între dejun şi masă (*merenda*)
[V.A.].

91

Fă din viață-mi o beție
Dulce ca și ochii tăi!

MESENI ÎN HOR

Io Bachus!

GETTA

(lui Gallus)

Ce glas melodios!

NEERA

10 Io Bachus! numai ție
Mă închin... fă dar să mor
între doi butuci de vie
Sub un soare-mbătător.

MESENI

Io Bachus!

15

GETTA

Mă simt pătrunsă, Gallus, de-o veselă uimire.
Ce văd, ce-aud aice îmi dă rensuflețire
Și cred că visez încă... Din al restriței val
Ieșind, respir ca omul ajuns înot la mal.
20 Și mă întreb cu spaimă de este cu putință?...
Cum? am scăpat de Hebro, de chin, de suferință?
Și nu mai sînt eu sclava lui Scaur? nu mai sînt
Cea mai nenorocită ființă pre pămînt?
Horațiu este astăzi arbitru pe-a mea viață?
25 Ah! am ieșit la soare din cea mai neagră ceață! ____
A fost destul Horațiu să cînte, ș-al său glas
Schimbat-au într-o clipă al soartei mele pas,
Ș-atît este de mare cereasca-mi bucurie
Că simt chiar libertate în noua mea sclavie...
30 Ah! spune-mi, spune-mi, Gallus: e oare-adevărat?
Nu-s prada nălucirei? de lanțuri am scăpat?

GALLUS

Alungă orice grijă, iubită Getta... Crede
în tot ce la lumină acuma ochiu-ti vede.

Nu este-o nălucire... Al tău ș-al meu noroc
Ne-au adunat din lume, ferice, la un loc.
De-acum pînă la moarte vom fi tot împreună,
Purtînd a fericirei neveștedă cunună.
Privește împrejuru-ți: Aice ne aflăm
în sanctuarul tainic în care noi lucrăm,
Horațiu recitîndu-mi a muzei dulci accente
Prescrise-n zbor de mine pe-aceste pergamente*.

GETTA

10 Ce norocit ești, Gallus!

GALLUS

O! dar, sînt norocit
De cînd pe calea vieții zîmbind mi-ai răsărit!
De-atunci toată durerea de mine se ferește
15 Și toată bucuria în sufletu-mi sporește.

GETTA

Să mă deprinzi, amice, pe *vellum*¹ să prescriu
Ca tine, lîngă tine, lucrînd, în veci să fiu,
Și să-mi citești comoara de scrieri geniale
20 Ce sînt incredințate supravegherii tale.
Văd două biblioteci bogate, colo-n fund.
Ah! lasă-mă în ele cu mintea să pătrund.

(Se apropie amîndoi de bibliotecă.)

GALLUS

:25 Ce zile-o să petrecem plăcute, incîntate,
Cu toți poeții Romei ș-ai Greciei bogate.
Cu Plaut, cu Virgiliu, cu Omer înzeit
Și mai ales cu-al nostru Horațiu mult iubit!

(Deschide o bibliotecă.)

30 ¹ Sclavii întrebuițați la prescrierea operilor se numeau *notarii*. Unii scriau cu semne de prescurtări, ca în stenografia modernă [V.A.].

² Afară de tăblițele de ceară pe care scriau romanii, ei întrebuițau un soi de hîrtie groasă, sau *papyrus*, sau pergamentul, numit *palimpsestus*, și pelea de vițel pregătită: *vellum* [V.A.].

35

Admiră-a lui Horațiu poetice volume.
Purtind fieștecare în frunte-i al său nume.

(*Scoate câteva cilindre și le trece Gettii.*)

GETTA
(*cetind*)

Epistole și Ode — Epode — Satiri... Tot
A fost compus de dînsul?... A mă opri nu pot
Să le sărut, uimită. (*Le sărută.*) Toate-au fost scrise-n
ceară

10 Cu-acest stilet, menite în veci ca să nu peară?

(*Ridică stiletul de pe masă și-l privește cu admirare.*)

GALLUS

Așa-i, dar ne lipsește acel mai glorios
Din autografe.

15 GETTA
Care?

GALLUS

Poemul prețios

20 Ce 1-a compus Horațiu în zilele trecute.
El 1-a perdut!

GETTA

Ce? toate foițele-s perdute?

GALLUS

25 Dar, toate!-erau legate cu artă-nfășurînd
Un mic și scump cilindru¹.

GETTA

Dar spune-mi: unde? cînd?

30 ¹ Romanii scriau numai pe o față a hirtiei sau a pergamentului ;
apoi foile le lipeau unele cu altele de-a lungul și înfășurau cu ele
un cilindru. Acesta atunci se numea *volumen*. Iar cînd scrierea era
compusă de mai multe foi așezate una peste alta, în formă de carte,
ca în timpii moderni, ea lua numirea de *codex* [V.A.].

GALLUS

Nu pot răspunde alta decît că-i de mirare
Cum un poet nu-și perde și capul în visare.

GETTA
(*aducindu-și aminte*)

Așteaptă...

GALLUS

Ce?

GETTA

10 Horațiu mi-ai spus că merge-ades
La Blanduzia, unde un loc el și-au ales
Sub un stejar, la umbră, în pace să lucreze !

GALLUS

Adevărat, acolo îi place să viseze.

15 GETTA

Ah! ce speranță! Gallus, poemul nu-i perdut.

GALLUS

Ești sigură?

GETTA

20 Cilindrul... îmi pare... l-am văzut
Aproape de fîntină... în iarba ce-am călcat-o.

GALLUS

în iarbă? hai degrabă să-1 căutăm.

GETTA

25 Hai.

SCENA II

GETTA, GALLUS, POSTUM (*vine din stînga, vesel, cîi ochii steclînd și turtînd cunună de roze*)



POSTUM

Iat-o!

Suavisimă copilă, ești singură?

GETTA
(*în parte*)

Ce vrea?

10

GALLUS
(*în parte*)

Postum! ce gînduri are? (*Se pune la masă și se face că prescrie manuscripte.*)

POSTUM
(*în parte*)

15

A! Gallus e cu ea?
Nu-mi pasă de prezență-i. Un sclav nu-i om. (*Gettii.*)
Copilă,

20 îmi plăci, ești frumușică și tinără... Mi-e milă
De tine, căci am suflet duios... și m-am decis
Ca sclavă să te cumpăr.

GETTA
(*ironic*)

Făcut-ai acest vis?

25

POSTUM

Mai mult; eu lui Horațiu făcut-am după masă
Propuneri...

GETTA

Și?



PEH1PTOPJU
İÉATPSASi NAUIONAJ
<liit l«nuî.

MM.

€>APMAZOM»«l di \ XlilMEĂ

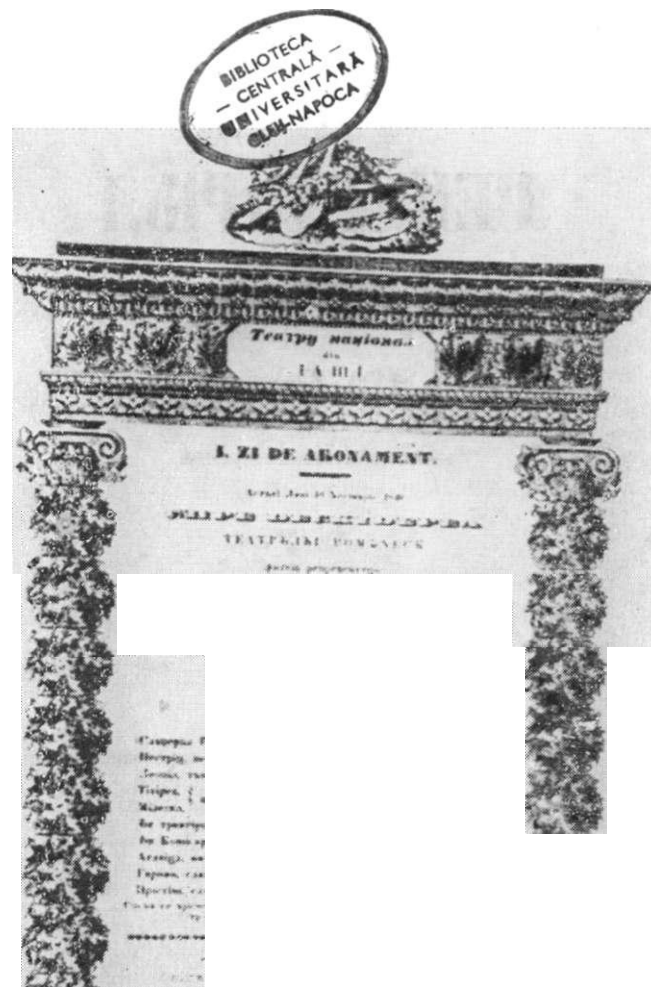
Kütnedie %n TpiV anT6, npc.inKp.'.rt. (b> A*** 11"

œutiOMM 4iis I.imî, «kî Jf» 18 TIoeMBpie 1840.

litlllii.

1*1 ».

Foaia de titlu broşura *Farmazonul din Hîrlău*, Iaşi, 1840.



Afişul primei reprezentații a piesei *Farmazonul din Hîrlău* la Iași,
14 noiembrie 1840.

PEIFEPTOPKJ

NAHIOA'A.'1

ditt lanii.

M 7*

WODTOTA IHĪ 1T\T03MK«.1

<»llie 4itQ*sn »KT npO/iSKpan. de A*** II'''

I.tmī, f't,s*i*,Ti, jpt lawapie 1841.

īīppgM 3 «ier'.

II* ««ii*

la K.i>ttvJ *t>(>:tiei' Ch



POSTUM

Horatiu mi-a spus că el te lasă
în voie de-a decide cum îi vroi.

GETTA

Eu?

POSTUM

(*dismierdător*)

Tu.

imi place dar a crede-că primești...

30

GETTA

(*rapide*)

Ba nu.

POSTUM

(*surprins*)

15 Nu? cum poate?-Ascultă: fii blindă și-nțeleaptă.
O soartă strălucita la mine te așteaptă.

GALLUS

(*în parte*)

Ce spune girbovitul:

20

POSTUM

Tu nu știi cine sînt?

Pretor, puternic, mare, bogat și cu avînt
De verde tinereță!... Am fost prin lumea-ntreagă
Cuceritor de inimil... dar ca să mă-nțeleagă

25 Nu am găsit nici una... o crezi? nu crezi... Te cred.
Noi însă ne pricepem... în ochii tăi o văd.
Ai grații tinerele, guriță zîmbitoare,
Ochire ce promite plăceri îmbătătoare.

GETTA

(*în parte*)

Nebun e sau glumește?

POSTUM
(încet, Gettii)
 Eros îți este drag?
 Lași ușa ta deschisă amorului pribag?

5 GALLUS
(făcîndu-se că citește tare versurile cele scrise)
 „Ai măsurat tu marea, ai măsurat pămîntul,
 Acum îți mai rămîne ca să-ți masori mormîntui.”

10 POSTUM
(tresărînd)
 Ce-ai spus?

GALLUS
 N-am spus nimica... Prescriu ici pe curat
 Epoda lui Horațiu cătră...

15 POSTUM
 Așa? *(în parte.)* Ciudat!
 Hm m ! *(Gettii.)* Ca să-mi urmez șirul ideei, Getta, zic3
 Păcat de a fi jună, frumoasă ș-alt nimic.
 Femeia-n lume are o nobilă menire:
 20 Să fie admirată, să deie fericire
 Cu nurii săi, cu chipu-i de minți farmecător
 Și mai presus de toate cu-ardentul ei amor.
(Sentențios.) De stai fără iubire în primăvara dulce,
 Trimete-ți tinereța în groapă să se culce...
 25 *(Grațios.)* Deci eu fiind pe placu-ți și tu, fiindcă-mi
 placi.
 Propun...

GETTA
 Ce?

30 POSTUM
 O păreche cu mine tu să faci.
 Consimți?... aud?... răspunde.

9 S

GALLUS
(declamînd)
 „Oițele și lupii
 Mai lesne-or ținea casă și trîntorii cu stupii.”

5 POSTUM
(surprins)
 Oiți? Ce-a zis?

10 GETTA
(zîmbînd)
 Prescrie.

POSTUM
 A? *(în parte.)* Pare că-nadins
 O face... pe-a lui față un zîmbet am surprins.
(Gettii.) Ascultă: Vreau să-ți cumpăr o casă cu grădină
 13 La Roma.

GETTA
 Mie?

POSTUM
 Unde în glorie deplină,
 20 Măreț încunjurată de-un fast persienesc,
 Vei duce-n lenevire un trai împărătesc.
 Cînd te-i trezi, pe-ameazi, din somnul liniștit,
 Eu însumi, în tunică brodată investit,
 Pe palme-ți voi aduce smochine rourate
 25 Și pe-o tăblie cupe de-onix, frumos săpate,
 Cu vin spirtoș de Setia ce-n sînge varsă foc
 Și mintea predispune la visuri de noroc.
 Apoi, văpsindu-ți părul, sau brună, sau bălaie,
 în cadă argintie-notînd vei lua baie,
 30 Și te-i orna cu benghiuri, cu roș de crocodil,
 Și mînele-ți vei șterge în coame de copil
 Sau de pitic... Hein?...

99

GALLUS
(*declamind*)
„Nu   mai trista nebunie
Ca strechea b trineţii !...”

POSTUM
(*tresare ofensat*)
Ce? streche?... eu?

GETTA
(*liniştindu-l*)

10 Prescrie.

POSTUM
A? Hmm!... Unde rămas-am?

GETTA
In baie.

15 POSTUM
Cum?

GETTA.
Pitic.

POSTUM

20 Prea bine; între prinzuri vei mesteca mastic¹
De Hio,  i  i-pune la mini  i la picioare
Inele  i brațele cu petre lucitoare,
La g t o amuletă pentru diochi²  i-n sin,
Pentru răcoare,-un șerpe cu ochii de rubin;

25 ¹ Obicei asiatic ce s-a păstrat **pină** astăzi * n*. Orient  i care a existat chiar în  rile noastre, introdus de fanarioţi [V.A.].
² Credinţa în puterea diochiului e antică; el s-a transmis [a italieni, care **il** numesc *Gettatura*,  i la **noi**, care **il** combatem prici descintice  i prin panglice ro ii aninate la cap. Romanii purtau la g t obiecte mici de petre scumpe sau de metal săpate cu inscripţii cabalistiche  i care se numeau *amulete* [V.A.].

J00

Apoi în plumetit ¹ pe  olduri bine strinsă,
 i de-un colan, sub peplum, pe talie încinsă,
Purt nd cercei de aur cu alb mărgăritar,
Limbrela într-o mină, oglindă-n buzunar
 i sprintene sandale de purpură subţire,
Te-i arăta la lume ca lumea să te-admire...
 e i-vei la primblare purtată-n baldachin
De siriani octofori² pe dealul Palatin.
 i falnic precedată de negri-n haine albe,
 mpodobiţi cu place de-argint pe l ng  salbe.
Iar eu, de tine mîndru, te voi urma supus...

GALLUS
(* ecla>n *)

„Lihnit, fără suflare  i g rbov...”

35 POSTUM
(*furios*)
He? ce-ai spus;

GETTA
(* ngrijit *)

20 Prescrie.

POSTUM
Ce?. prescrie?... (*LuiGallus.*) Lipsești !.

GALLUS
(*sculîndu-se*)

25 Dar.

POSTUM
Ieși afară,
Cutezător obraznic!... Auzi? a a ocară?

30 ¹ Toate versurile rostite de Postum în această scenă cuprind detaiuri exacte de obiceiurile damelor romane, de luxul vieţuirii lor  i al toaletelor... *Plumetit * era o stofă subţire  i prevezie  ntrebuinţat  în zilele verii [V.A.].
² Damele erau purtate pe *lectice*  n formă de baWachini; iar purtătorii, ale i mai cu seamă pintre sclavii din Siria, se numeau **octofori** [V.A.].



10!

GALLUS
(încet, Gettii)
 Te-aștept la Bianduzia. *(Iese din dreapta.)*

POSTUM
(apucându-l tusa)
 De ciudă, na, tușesc.

GETTA
 Vroiești un pic de apă?

POSTUM
 10 Ce? să mă-mbolnăvesc?
 Falernum adă-mi.

GETTA
 Bine. *(în parte.)* Mă duc la Bianduzia.
 Prin tusa-i bătrînească i-a trece nebunia. *(Iese în*
 15 *dreapta.)*

POSTUM
(singur)
 M-a întrerupt, călăul, în cel mai bun moment,
 Când tocmai începusem a fi chiar elocuent,
 20 în soiul lui Ciceron, și gingaș și poetic,
 în soiul lui Horațiu... Acum mă simt besmetic,
 în soiul unui... unui... na! iar m-a apucat. *(Tușește.)*
 Am să mă plîng de Gallus și sper că-n a lui pele
 25 Amicul meu va-nscrie lungi versuri... cu nuiete...
(Cade pe un scaun.)

S C E N A III

POSTUM, SCAUR, GETTA, GLUTTO

SCAUR
(afară)
 30 A! vespe, a! năpîrcă!

102

GETTA
(afară)
 în lături!

SCAUR
 A! te-am prins.

POSTUM
 Ce este? parcă-i Scaur de furie aprins?

SCAUR
(intră din dreapta, trăgînd pe Getta de mină)
 10 Nu vrei să vii? Ian vină, c-avem o socoteală
 în față cu pretorul.

POSTUM
 Ce? ai vro bănuială
 Pe Getta?

15 SCAUR
 Dar.

GETTA
 Pe mine?

SCAUR
 20 Tu azi ai îndemnat
 Pe sclavii mei să-nchidă în beciu întunecat
 Pe Hebro și să iasă cu toții înaintea
 Neerii... așa este?

GETTA
 25 Asa.

POSTUM
 Nu-ți pune mintea
 Cu o copilă, Scaur.

103

SCAUR

Copilă?... pe Caron!
Zi iazmă infernală din negrul Acheron!
Ea mi-a furat toți sclavii, ea mi-a mâncat festinul,

5

GLUTTO
(*cu jale*)

Trei ferte și trei fripte!

SCAUR

Ea mi-a beut tot vinul,
io Si eu în ochii voștri rămas-am rușinat.

GLUTTO
(*în parte*)

Și eu de foame lînced!... Ceva nu-i de mâncat?

(*Cercetează prin bibliotecă, apoi iese pe furiș în stînga.*)

15

POSTUM

Dar ce vrei de la dînsa? de ce astă turbare?

SCAUR

Vroiesc să o răscumpăr cu preț oricît de mare
Ca să o dau lui Hebro. El o va pedepsi
20 Cum merită.

GETTA
(*apropiindu-se de masă, pune mîna pe stilet*)

Barbare! tu moartă mă-i găsi
Cînd îi cerca...

25

Caron (*Portitor*) era vislașul infernului. El conducea ia barca lui sufletele morților, trecînd cu ele riurile infernale Styxu! și Acheronul, și lua drept plată cîte o obolă de fiecare suflet. Obiceiul de a pune un bănuț în mina morților, care există încă la noi, este o tradiție antică [V.A.].

POSTUM

Drăguță, nu este caz de moarte.
El vrea cu lanțuri grele de fer ca să te ^poarte,
Eu vreau cu vii' ghirlande de flori să te încing.
5 Alege.

SCAUR

(*repezindu-se spre Getta*)

Ah! îmi vine de gît pe loc s-o strîng,
Șerpoaică-nveninată!

10

GETTA

(*amenințîndu-l cu stiletul*)

Un pas mai înainte
De-i face, mori!

15

POSTUM

(*lui Scaur, rîzînd*)

Ie seama, șerpoaica are dinte.
(*Scaur rămîne încremenit de spaimă.*)

SCENA IV

PRECEDENȚII, HORAȚIU, NEERA (*intră din stîngă*)

20

HORAȚIU

Ce este?

NEERA

(*veselă*)

Ce văd? Scaur de viu înmărmurit?

HORAȚIU

Și Getta ține-n mîna stiletu-mi ascuțit?
Postum, ce să întimplă?

SCAUR
Horațiu, răzbunare!
Ea, sclavă, mdrăznit-au a-mi face-amenințare
De moarte! O clipă numai eram chiar înjunghiat.

HORAȚIU
(*Gettii*)
Dar pentru ce?

GETTA
(*confuză*)
Stăpîne...

NEERA
(*lui Scaur, rîzînd*)
Și tu te-ai speriat?

HORAȚIU
(*lui Scaur*)
Oricare-ar fi motivul amenințării sale,
Eu nu-s unealta urei ș-a răzbunării tale.

SCAUR
Așa? atunci mi-o vinde...

HORAȚIU
Pe ea?... cine ți-a spus
Că a-ți complace ție Horațiu e dispus?

SCAUR
Oricare preț ai cere, sînt gata să...

POSTUM
Așteaptă.
Tu vrei să o răscumperi în ura ta nedreaptă.
Eu încă vreau s-o cumpăr în dragostea ce-i port
De cînd cu trei cuvinte ți-a dat aspect de mort.

SCAUR
Ce? vrei tu concurență aice să-mi faci mie?
E mare nebunia-ți.

POSTUM
5 Cîț ș-a ta mojie. SCAUR
(*furios*)

Mojic?

10 Dar, mojie de libert ingîmfat.
SCAUR
A! ciung pîrlit!... a! flutur iernatic, degerat!

POSTUM
(*cu dispreț*)
15 Sclav bun de ștreang!

HORAȚIU
(*lui Postum, vrînd să-l liniștească*)
Amice...

SCAUR
20 A! vulpe deșelată!
Strigoi din lumea moartă, cu fața ta zvîntată
Faci grații lingă fete, dai ochii peste cap,
Zbierînd amoru-ți veșted cu glas dogit de țap?

POSTUM
25 Profiți ca-n Saturnale de limba ta cea lată
Ca să-ți probezi, mișele, sclavia de-altădată!

30 ¹ în timpul sărbătorilor numite Saturnale, care aveau loc în luna lui decembrie, un obicei antic învoia sclavilor de a adresa muștrări cît de aspre stăpînilor (vezi *Satira VII, Libr. II: Libertate Decembri usus, herum suum Davus acriter objurgat*) [V.A.].

SCAUR
Profit de-a mea avere să fac pe placul meu.
(Lui Horațiu.) Sesterții nouă sute îți dau pe Getta...

HORAȚIU
Zău?
Găsesc că peste margini a voastră glumă trece.

POSTUM
mie.

SCAUR
Două.

POSTUM
Patru.

SCAUR
Cinci.

POSTUM
Șese.

SCAUR
Nouă.

POSTUM
Zece !
(Emoțiunea Gettii merge crescând, în vreme ce această scenă
continuă.)

NEERA
E târguire-n formă aice, precît văz.
Stați dar, l-acest spectacol pe scaun să m-așez.
Horațiu, vin' să rîdem... Acum, urmați 'cu prețul.
(Neera se pune pe un scaun lângă mesuța din stînga. Horațiu,
îngrijit, urmărește cu ochii pe Getta care dă semne de uimire
și de indignare.)

GETTA
(în parte, cu durere)
N-a fost destul sclavia, vai ! îmi lipsea disprețul !

NEERA
5 Adjudecat o dată.

SCAUR
Ofer treizeci de mii !

NEERA
Adjudecat de două!... așa îmi placî să fii...
to Postum, nu-ți perde rîndul; privește, marfa-i bună.

HORAȚIU
(vrînd să oprească pe Neera de a urma)
Neeră.

NEERA
(urmînd'.-)
15 Jună, albă, rotundă ca o lună.

GETTA
(acoperindu-și obrazul cu minele)
Oî

HORAȚIU
20 Taci, te rog, Neeră.

NEERA
Ce păr ! ce ochi ! ce dinți !
Nu vă opriți.

GETTA
(plîngînd)
Ah !

HORAȚIU
Plînge !

GETTA
(desperată)
Sărmanii mei părinți!
Priviți din lumea voastră cumplita-mi umilire!
Priviți, voi umbre sacre, la cită înjosire
Ajuns-a fiica voastră de cînd ea v-a pierdut!
Eu, viță de neam mare! destinul crunt a vrut
Să fiu, ca o bachantă, batjocura vînzărei
(arătînd pe Scaur și pe Postum)
10 Și prețul urei crude sau prețul desfrînărei!

HORAȚIU
(apropiindu-se de Getta)
Getta !

GETTA
(exaltată)
15 Nu, sînt sătulă de-atît grozav amar.
E trist a fi victima războiului barbar,
Dar cînd nenorocirea legată de sclavie
Devine prin cruzime stigmat de infamie,
20 Un sînge nobil încă zbugnește revoltat,
Căci viața-i o rușine, onorul de-i pătat.
O! moarte, strig la tine, ah! vină de mă scapă. '
(Ridică stiletul și vrea să se lovească. Horațiu îi oprește brațul.)

HORAȚIU
25 Getta !

GETTA
(leșinînd în brațele lui Horațiu)
Al

NEERA
(alergînd lingă Getta)
30 E rănită?

HORAȚIU
Apă!... aduceți apă.
(Postum aduce un jilț pe care Horațiu așează pe Getta.)

NEERA
(îmbrățișînd pe Getta)
Lăsați-mă cu dînsa... Ieșiți.

SCAUR
Eu?

HORAȚIU
(cu autoritate)
10 Dar. Ieșiți!
Sînteți nedemni pe Getta în față s-o priviți.
(Horațiu și Scaur iese în stînga.)

SCENA V

GETTA, NEERA
15 (Getta leșinată pe scaun. Neera îi deschide puțin tunica, îi
varsă în 'sin esență dintr-un șipuşor de aur; o face să aspire
acea esență și o îngrijește cu multă compătimire.)

NEERA
20 Copilă scumpă. Getta! Se mișcă? Ea revine?

GETTA
(deschide ochii)
A!... unde-s?. ce se-ntimplă?

NEERA
25 Nimic; ești lingă mine

GETTA
Mi-e capul greu... sînt slabă... ce-i? oare am visat?
Eram scoasă-n vînzare?

NEERA
Nu...

GETTA
(*veselă*)
Nu-i adevărat?

NEERA
A fost o glumă numai, să rîdem de o ceartă
Între Postum și Scaur.

GETTA
(*cu amărăciune*)
Vai! crudă glumă!

NEERA
Iartă.
Nu ne-a trecut prin minte că tu ai fi crezut
în casa lui Horațiu s-ajungi iar de vîndut.

GETTA
(*s: i'.in da-se*)
Așa-i? am fost nebună?

NEERA
(*observînd-o*)
Horațiu... te iubește,¹
O știi... chiar tu din parte-ți... (*în parte.*) Nicicum
nu se uimește...

GETTA
Știu cît e bun și nobil, măreț, îndurător.

NEERA
(*cu intențiune*)
Și, mai presus de toate, cuprins de-al tău amor,
Căci îl iubești... în taină... cum trebuie să fie?...

GETTA
O! dar, simt pentru dînsul recunoștință vie..

NEERA
Recunoștință?. numai?

GETTA
(*cu inocența*)
Ce alta?

NEERA
(*în parie*)
io Mă înșel?
Ori Getta ne înșală pe mine și pe el?

GETTA
Mă duc să respir, aer... sînt încă tulburată.
(*în parie.*) Aș vrea să văd pe Gallus.

NEERA
15 Cu mine vină-ndată
în *atrium*, iubită, puțin să ne-odihnim.

GETTA
Ești bună, generoasă.

NEERA
20 (*susținînd-o de talie și sărutînd-o*)
Aș vrea surori să fim..
(*Iac amîiudcîță pe ușa dintre biblioteci.*)

25 ¹ Ușa principală a caselor, *janua*, da intrare în *atrium* sau-i
aula, curte sau sală. Curtea era un pătrat încunjurat de galerii
acoperite și susținute cu coloane de marmoră, precum să vede la.
Pompeia [V.A.].

S C E N A VI

HORAȚIU

(intră preocupat)

5 Nu-i nime? Unde-i... Poate s-au dus ca să respire
Al cîmpului viu aer, s-aline-a ei măhnire.

(Se apropie de fereasta din dreapta.)

La Blanduzia, poate?... Ba nu, nu le zăresc.

(Vine în scenă.)

10 Ce mare neastîmpăr în cugetu-mi simțesc!...
Era să se ucidă în oarba-i desperare
Crezînd că-i umilită, ea, fiică de neam mare!...

Ea! cine-i?... își ascunde familia, nevrînd
Să vadă al său nume ca dînsa jos căzînd.
Sublimă abnegare și nobilă mîndrie

15 Ce pun aureolă pe trista ei sclavie!...
O! ce transfigurare pe chipu-i a lucit
Cînd au atins de sinu-i pumnarul răpezit!
Din inima-i fecioară pe fruntea ei senină
Se răspîndise tainic o stranie lumină.
20 îmi pare c-o văd încă... și tremur cînd gîndesc.
De-abie avut-am timpul de moarte s-o feresc.

S C E N A VII

HORAȚIU, GETTA

HORAȚIU

(tresărînd)

-25 Ea-i! *(Tare.)* Scumpă Getta, spune, ești bine?... Cer
iertare

De scena, fără știre-mi, ce te-au adus în stare
Să pērzi mintea.

.30

GETTA

Stăpîne... fii blînd, fii iertător...
Căci mințile-mi furase nazaru-ngrozitor...

Ființa osmdită ce suferă și geme
Prepune lesne răul... de-o umbră chiar se teme-

HORAȚIU

5 Dar nu ți-au spus nici gîndul și... nici inima ta
Că-n veci de lîngă mine eu nu te-aș depărta?
N-ai înțeles, copilă, din prima întîlnire
Atragerea-mi spre tine ș-a mea... compătimire.

GETTA

(confuză)

10 Stăpîne..,

HORAȚIU

Cum vroit-ai tu, jună, tu să mori?
Lumina dulce-a zilei apune oare-n ziori?

GETTA

15 Mă iartă... n-aveam dreptul ca să dispun de mine..
Vai! sclavul n-are suflet și nici se aparține.

HORAȚIU

Dar tu nu mai ești sclavă aici în casa mea.
Regină ești menită să fii... dacă ai vrea.

20

GETTA

Regina lui Horațiu, e soartă triumfală!...
Nu Getta, ci Neera e demnă de-așa fală.

HORAȚIU

25 Nu vrei a mă-nțelege... sau nu știu să grăiesc...
Nu vrei...

GETTA

A te pricepe, stăpîne, nu-ndrăznesc.

HORAȚIU

(hiptindu-se cu sine)

Ah! sînt un om în luptă cu sine, care tace
Ș-ar vrea, n-ar vrea să facă ce-i nevoit a face.
5 Dar nu mai pot învinge simțirea ce m-a-nvins...
Iubesc... de-a mea iubire sînt însumi eu surprins,

(Getta, înfiorată, se depărtează.)

Și sufer!... Eu, Horațiu, alesul Asteriei,
Ă Chloei, a Glykirei, a Pyrrhăi, a Lydiei,
10 Ce-au înflorit cărarea întregii mele vieți
Cu-a lor nemuritoare și vesele frumseți;
Eu, ce acum ajuns-am pe culmea de pe care
Tot omul cată-n urmă-i cu-o lungă suspinâre,
Resimt un foc în sinu-mi mai splendid, mai curat,
15 Ca soarele-n apus-i măreț, inflăcărat,
Și văd în orizonuri o lume încă vie
De dulci simțiri, înalte, necunoscute mie...
Tu singură, tu, Getta, avut-ai sacrul dar
Să mă-ngenunchi, ferice, l-al dragostei altar.
20 Schimbat-ai pe Horațiu, din omul nepăsărei,
In omul suferinței, în omul adorărei.

GETTA

(m parte)

Ce-aud?

25

HORAȚIU

Copilă scumpă, surprinsă văd că ești
De-a mea destăinuire ș-avînturi sufletești.
Te-ntrebi în tine, poate, de-i numai o părere
A-nchipuirei mele dorită de plăcere?
39 Niei eu nu m-aș încrede în doru-mi răpitor
De ar călca hotarul impus de-al tău onor
Și dacă-n mine, Getta, cu dorul meu n-ar crește
Durerea nempăcată ce nopțile lungeste!

(Ie pe Getta de mină.)

35 Poet sînt, și poetul nu e scutit de chin.
De tot ce-i omenire nimic nu-i e străin.

Mai gîngăș în durere, mai viu în fericire,
Din patima ce moare el face-o nemurire...
Dar tremuri?... cobori ochii?... O! dulce, scump odor,
In glasu-mi de uimire nu simți al meu amor?
5 Ah! lasă al tău suflet să vie cătră mine
Cum sufletul meu, Getta, se suie cătră tine.
Ca vulturul spre ceruri izbit în falnic salt,
O inimă înaltă aspiră la ce-i nalt!

GETTA

(cu desperare)

10

Fatalitate crudă!

HORAȚIU

Ce ai?... ce simți?... răspunde.

GETTA

15 Aș vrea în sinul morței de tine-a mă ascunde.

HORAȚIU

Tu?

GETTA

Ochii mei spre tine nu-s demnă să-i ridic.
20 Sînt o nenorocită, căci nu găsesc nimic
în trista omenire mai trist, respingător
Ca omul fără cuget, nerecunoscător...
Ai înfrinat urgia grozavei mele soarte.
Tu m-ai răpit lui Scaur, tu m-ai scăpat de moarte.
25 Datoare-ți sînt cu toate comorile lumești,
Onorul, libertate!... mai mult, tu mă iubești,
Și eu sînt osîndită a pare o ființă
Lipsită de-ndurare și de recunoștință.
Ah! martur îmi e cerul, Horațiu, te ador
30 Ca pe un zeu de pace, blînd, binefăcător,
Ca pe corona mîndră din fruntea omenirei
Și nu pot adorărei să pun masca iubirei...

(Cade-n genunchi.)

Stăpîne, fie-ți milă... Mi-e sufletul robit...

HORAȚIU

(cu dureroasă uimire)

Iubești pe altul? spune, un altul e iubit?
(în parte.) O! ceruri! (Tare.) Ș-acel altul plecarea
ta o știe?

GETTA

Dar.

HORAȚIU

Și e demn cu tine alături să fie?

10

GETTA

(sculîndu-se)

E fiiu de brenn puternic, de căpitan viteaz !

HORAȚIU

Destull!... mergi și mă lasă.

15

GETTA

(rugătoare)

Stăpine...

HORAȚIU

(arătînd ușa)

20

Mergi.

(Getta iese pin dreapta.)

HORAȚIU

(singur)

25

O ! lume-nșelătoare ! adînc-amărăciune !
Noroc, plăcere, viață, amor... deșertăciune!...
Mă simt trăsînit de-un fulger și-n țărîna răsturnat
Pe pragul unui templu spre care m-am urcat...
Sfîrșit cumplit !... Horațiu, ca om te-ai stîns cu-ncetul
Și n-au rămas din tine decît numai poetul!...

(Cade pe scaun.)

a 18

S C E N A VIII

HORAȚIU, NEERA

NEERA

Ești amărit, Horațiu?

HORAȚIU

Eu?

NEERA

Dar; știi tot.

HORAȚIU

(sculîndu-se)

10

Ce știi

NEERA

Că Getta te domină și tu nu poți să fii
Alesul ei.

HORAȚIU

(cerînd să se arate vesel)

35

Oricine ți-a dat această veste
Te-a înșălat... Horațiu nu e nebun.

NEERA

20

Ba este !

Vorbirea ta cu Getta de-aici am auzit.
Ești adorat de dînsa, nu însă și iubit.

HORAȚIU

(plecînd capul)

25

Așa-i!... mi-a declarat-o în fața-mi cu mîhnire,
Și eu...

NEERA

Tu ești victimă de-a ta inchipuire.

119

HORAȚIU

O! nu; pomirei mele cercat-am să rezist.
Ea m-a învins... poți rîde, Neeră, dar sînt trist,
Ș-acuma lumea-mi pare deșartă...

3

NEERA

Nu... eroare.

HORAȚIU

Perdut-am judecată de minți conducătoare
Și ce-am rămas pe lume? Nimic, nici cît eram.
tO Sînt om ce nu fac umbră, căci soare nu mai am!

NEERA

(cu sarcasm)

Tu ești acel Horațiu, filosof de renume,
Tu ce vorbeai de patimi ca de-ale mării spume?...
15 Mi-ai zis, îți adă-aminte, că omul e mîhnit
„Cînd în amurgul vieții pășește neoprit;
Că-n tainele Naturei e lege ca să zboare
Amurgul cătră noapte, aurora cătră soare”.

HORAȚIU

20 Ești crudă.

NEERA

Pe Neera, Horațiu, ai respins
Cînd, inima-i pe mînă, ea mîna ți-a întins.
I-ai zis, vrînd în amaru-i să verși o îndulcire,
25 Că ziorile cu-apusul nu pot avea-ntîlnire.

HORAȚIU

Ba nu... ascundeam rana din sinul meu lovit.

NEERA

Lovit? rănit? de cine? de-o sclavă, de-o copilă
30 Menită să inspire nu dragoste, ci milă,

820

"Și tu,-n adimenirea de-un vis amăgitor,
Schimbat-ai sclava-n zee și mila în amor.

HORAȚIU

A! nu vorbi de Getta cu-atita ușurință, .
5 Neeră; cînd Horațiu distinge o ființă,
Ea, dacă nu răspunde la viul său îndemn,
Rivalul ce-i preferă de dînsul nu-i nedemn.

NEERA

(privind pe fereastă, începe a rîde cu hohot)

io Rivalul tău?... privește colo, la Blînduzia.

HORAȚIU

(privind)

Ce? Gallus?... A!

NEERA

(ironică)

15

Cunoaște și tu ce-i gelozia.

HORAȚIU

Infamul sclav!

NEERA

20 (luînd de mînă pe Horațiu și apropiîndu-i ie fereastă)

Privește rivalul tău de soi
Cum ține pe-a ta zee de mînă... ș-amîndoi
Cu fruntele plecate cum stau cetînd pe-o carte...
Lățimea unei umbre abia îi mai desparte.
25 Ce zic?... nu, nu; privește-i... perduți într-un estaz;
Obrazul lui atinge frumosul ei obraz,
în ochii unui altui se-neacă-a lor privire
Și vezi?... o sărutare consacră-a lor iubire.

HORAȚIU

.30 A! moarte lor! (Se repede și ie spada de pe masă.)

tas

NEERA
(îngrozită)

Oprește! mă sparie-al tău gând...
(Privind pe fereasta, scoate un răcnet de groază.)

5 A! iată-i! împreună vin vesel alergind.

SCENA IX

HORAȚIU, NEERA (în mijlocul scenii), GETTA și GALLUS (intră pe ușa din dreapta), SCAUR, GLUTTO și POSTUM (apar în stînga)

10 GALLUS
(cu bucurie)

Stăpine.,

HORAȚIU
Moarte vouă! m-ați înșelat.

15 GALLUS
(punîndu-se dinaintea Gettii)

Lovește!
(Cu mîndrie.) Sint brenn!... iubesc pe Getta și Getta
mă iubește.

20 GETTA
Tu ne-osîndești la moarte? în pace-o așteptăm.
Cu gloria ta-n mîna murind te salutăm.

(A rată manuscrisul.)

25 HORAȚIU
(în parte)
Găsit e manuscrisul!! Ovidie, sperare!...
(Tare.) Voi, în genunchi! v-așteaptă cumplita-mi
răzbunare.

30 POSTUM
(vrînd să reție pe Horațiu)

Horațiu, de-al tău nume fii demn.

NEERA
(asemine)

Ah! fii uman.
(**Horațiu** îi respinge, se apropie posomorit de junii sclavi,
ridică spada ca să-i lovească și apoi, zîmbind, îi atinge ușor
cu spada pe cap.)

HORAȚIU

Fiți liberi după uzul poporului roman. (Azvîrle spada.)
De-acum a voastră-i lumea...

10 GETTA
(dîndu-i manuscrisul)
Șitualei.

HORAȚIU
(în parte)
15 O! carte,

Mă redeștepți din visuri tîrzie și deșarte...

Din bunurile vieții cu tine mă aleg.

O! glorie, Horațiu nu va peri întreg!

20 (Postum și Neera strîng minele lui Horațiu, felicitîndu-l;
Getta și Gallus, mai în fund, dau semne de fericirea ce i-a
cuprins; Saur și Glutto, în stînga, esprimă o adîncă mirare.)

(Cortina cade.)

OVIDIU

DRAMĂ ÎN 5 ACTURI ȘI ÎN VERSURI

P E R S O N A G I :

AUGUST OCTAVIU CESAR
OVIDIU
MECENA
5 ALCIDIU PINAX, histrion
IBIS
HILLARIUS, augur
TIGELLIUS
COTTA patriciani
10 CLEVETIUS
BARRUS
RUTUBA, gladiator
MUSS, ştrengar din Roma
SARMIS, locuitor din Tomis
15 GETTOR, oştean sarmat
UN LICTOR
MARCIANUS
AMBASADORUL REGELUI COTtSON
IULIA, nepoata lui August
20 CORINA
ACTEA
TYNDARIS
CHLOE curtizane
GLYCE
25 SARMIZA, tinără fata din Tomis
DAVA

SAGA, precupeață
[PYRRHA, precupeață]
Popor roman, popor sarmat, patrieam, lictori,
octofori, sclavi, sclave.

S Acțiunea se petrece în [al] 17-lea an după Christos. Primele patru actori la Roma, cel după urmă la Tomis, în Sarmăția.

OVIDIU

ACTUL I

Grădina palatului împărătesc în Roma. Rediuri despărțite prin straturi de flori. în stînga actorului, fațada palatului cu peron de marmură și ușă de bronz. în dreapta, o stîncă acoperită cu lier, purtînd statua lui Julius Caesar. Noapte cu cori, printre care luna se ivește din cînd în cînd. O fereastră luminată la rîndul de sus al palatului.

SCENA I

10 **ISIS** *fi HILLAP.IUS (venînd din jumă)*

IBIS

Hiilarius, augure, doresc să te consult.
Tu ești tâlmaci de visuri și mi-ai prezis de mult
O tristă catastrofă, o soție ciudată.

35 **HILLARIUS**

Așa-i, Ibis; grăiește, tu ești om bun de plată,
Eu, bun de sfaturi. Spune, ai iar vrun neajuns?

IBIS

Ah ! de-o amărăciune cumplită sînt pătruns !

HILLARIUS

Ți s-a-necat flotila cu sclave lesbiene,
Frumoase, investite în stofe diafane?

IBIS

5 Nu; sint muncit în crieri de-un gând mult mai amar!

HILLARIUS

Tu, cartagen, tu, rudă cu însuși Amilcar,
Tu, implântat în aur din cap până-n picioare,
Cum? Ce? Nu te mai bucuri de-a zeilor favoare?

10

IBIS
(*posomorit*)

Amice, pretutindeni, vai! sint întîmpinat
De semne-ngrozitoare ce m-au înspăimîntat.
Ducîndu-mă la țară ieri să prînzesc, o cioară

15 A cîrîit în stînga.

HILLARIUS

Semn rău î fire-ar să moară !

IBIS

Apoi trei iepuri sprinteni, vînați de doi ogari,
20 Tăiatu-mi-au cărarea ieșind de prin tufari.

HILLARIUS

Semn si mai rău !
iit/rn su iisxftq iB-h

IBIS

Augure, crezi tu că în zadar

25 Ieri, stărnutînd la masă, stricat-am un pahar?

HILLARIUS

Grozav !

IBIS

Vezi?... prevestirea de tine, an, făcută

30 S-a împlinit !

130 a

HILLARIUS

Corina?...

IBIS

Corina e perduță ! n oT

HILLARIUS

Si ea?

IBIS

Dar; astă-noapte de-acasă a ieșit
Și-n taină cu Ovidiu la el s-a întîlnit.

10

HILLARIUS

Ovidiu?

IBIS

O ! pe lume nu e nici-o făptură
Să poată ca s-aprindă în mine-atîta ură

15 Precît acest Ovidiu corupt, corumpător,
Pescuitor de-amoruri prin versuri de amor.
De cînd el mai cu samă a scris *Arta iubirei*,
Femeile, perdute pe cîmpul rătăcirii,
în brațe-i se aruncă orbiș, într-un noroc,

20 Ca fluturii de noapte ce dau, zburînd, în foc.

HILLARIUS

' • -, (rhâfâ) • „ >,J,

Ce vrei?... berbantul are un farmec de plăcere
Ce-n veci adimenește o minte de muiere,

25 Căci ea se-ngîmă lesne cu-nșelătorul gând
De-a preschimba în erou pe un mișel de rînd.

IBIS

Corina, inzestrată de calități înalte,
Căzut-a și ea-n cursă ca toate celelalte,

30 Ș-a ei deșertăciune pe-un vers măgulitor
Jertfit-a lui Ovidiu și cuget și onor,

TJitind fără muștrare geloasa mea iubire
Și răspunzându-i numai cu-a sa disprețuire.

HILLARIUS

Te mîngăie; chiar Venus pe Vulcan a-nșelat.

5

IBIS

Și însă orice visuri i le-am realizat.
Orice dorință, fie nebună chiar, ei bine,
A fost un ordin sacru, o lege pentru mine.
A vrut prin lux de stofe aduse de la Tir,
io De sclavi, de giuvaeruri, de *villa* în porfir,
Să-ntreacă pe-ale Romei bogate patriciane?
Ea le-a-ntrecut pe toate, pân' și pe curtizane,
Căci mă simțeam ferice și mîndru de-a vedea
Ca stea în fruntea Romei lucind Corina mea.
15 Și-n adevăr, Hillariu, cînd ea pleca de-acasă
în lectică, lăsată pe perne de matasă,
Frumsețea ei superbă năștea un viu fior
Prin gloata îmbulzită de simț admirator.
Toți o doreau... zadarnic...

20

HILLARIUS

O crezi?

IBIS

Căci neputința
De-a fi iubit de dînsa descuraja dorința.
25 Eu, orb! mă credeam singur pe lume-alesul ei.
Ah! nu eu, clar Ovidiu era... infern!

HILLARIUS

Ce vrei?

Muierea-i ca o rază ce luce cînd pe-o floare,
30 Cînd pe un scai de toamnă și-n veci e schimbătoare,

IBIS

Ah! ce mi se întîmplă imi pare că-i un vis.
O rană sîngerîndă în sinu-mi s-a deschis
Si mîntea-mi se frămîntă în dor de răzbunare.

132

HILLARIUS

Te cred.

IBIS

(în *faină*)

3

Augure, spune-mi, la via mea turbare
Poți tu să-mi faci complice infernul?

HILLARIUS

Pot... plătit.

IBIS

10 întreaga mea avere stă gata de jertfit!

HILLARIUS

Averea ta întregă?

• iul
B A

IBIS

35 Aș da-o să dispară Ovidiu...
Și știi cît e de multă!

HILLARIUS

Dai?... Ascultă:

Cunosc în pleava Romei un brav gladiator
Ce are meseria de crunt omoritor.
20 El pentru-o sumă bună e gata să ucidă
Pe cine vrei, și-n urmă e-n stare ca să rîdă,
Murind în aspre chinuri, fără destăinui
Secretul tău!

IBIS

25 Ah! unde-i?... Voios l-oi dărui
Cu mii de mii sesterții, dar vreau a mă ascunde.
Grăiește tu cu dînsul.

HILLARIUS

Jhsmin 'mm i-εçp

30

Să-l afle pe Ovidiu?
Eu? fie, însă unde

133

IBIS

Aice, sub palat.

HILLARIUS

in parc?

5 **IBIS**

Dar; de cînd Cesar din Roma a plecat
La insula Caprea, Ovidiu ca o fiară
După vînat aice în fiecare seară
Se furișă prin arbori și are întîlniri
10 Cu-o fată amețită de-a lui adimeniri.
(Arată i<șă de bronz.)

Ea vine tremurîndă pe ușa ceea-n taină,
Purtînd un vâl pe frunte și o bogată haină.
A fi vro fiică jună de nobil scăpătat,
15 Crescută cu nepoata lui divul împărat.
De-ar fi ucis aice mișelul, noi vom spune
C-a fost surprins de gardă.

HILLARIUS

Dar; planu-i de minune.

20 Nu crezi tu însă, Ibis, că dacă mini în ziori,
Și el și ea ar zace morți colea, pintre flori,
Cu mult mai drept în Roma ușor s-ar presupune
Că însuși tatul fetii a vrut să se răzbune,
Sau poate că custozii în sînge au spălat
25 Onorul locuinței lui Cesar?

IBIS

Minunat!

Dar!... amîndoi odată ș-alătore să peară!...
Prinzîndu-i moartea crudă pe amîndoi în gheară,
30 Eu reciștig amorul Corinei și-s ferit
De-orice prepus de crimă... așa-i mai nimerit.
Mergi, scumpul meu Hillariu, mergi de te înțelege
Cu ucigașul...

HILLARIUS

Bine, dar eu ce voi culege
Din rolul de complice?...

IBIS

5 Tot ce-i dori.

HILLARIUS

Ce-oi vrea?
Mă duc, tu ne așteaptă. *(Iese. în parte.)* il țin în
mîna mea.

10 **S C E N A II**

IBIS

în fine,-o să văd smulsă o **plantă** otrăvită
Din calea vieții mele, prin ea nenorocită.
Am să dizbar eu Roma de-un trîndav desfrînat
15 Care-n onorul casnic lovește nencetat,
Pe fete și neveste scoțîndu-le din minte
Și pe bărbați insultă, soț fie sau părinte.
O! scumpă răzbunare, al furiilor dar!
Mi-oi potoli eu setea din acrul tău nectar,
20 Cînd voi videa pe-Ovidiu zăcînd fără suflare,
Precum un șerpe putred lungit pe o cărare.

S C E N A III

IBIS, CORINA (vine agitată din stînga)

CORINA

25 *(î. parte)*
Aici să fie oare?

IBIS

(în parte)
Corina? Negreșit,
30 Ea cată pe Ovidiu.

r

CORINA

(*in parte*)

Mi-e sufletul uimit
De-o cruda tulburare... Nu-l văd aici.

IBIS

(*tare*)

Corina...

CORINA

(*tresărind*)

10 Ibis?

IBIS

Pe cine cauți acuma prin grădină:

CORINA

(*îngăimată*)

15 Pe... tine!

IBIS

(*cu sarcasm*)

Cum? Auzul nu mă înșală?. Eu
Reciștigat-am astfel un loc în gândul tău,
20 Ca tu, nepasătoare de frică și rușine,
Prin Roma,-n sinul nopții, s-alergi tu după mine?
Mă-ntreb, uimit, la care zeu bun și-ndurător
Să mulțamesc de pasul ce faci în al meu dor?
Cui să închin prinoase că ți-ai adus aminte
25 De-a tale numeroase și sacre jurăminte?

CORINA

Sarcasmul nu te prinde nicicum; mai bine taci
Și-ndreaptă cătră însuși muștrările ce-mi faci.
Tu crezi că o femeie preschimbă cu plăcere
30 Averele-i sufletească pe-a sculelor avere?
Crezi tu că sub povara de aur minjitor
Se stinge într-un suflet tot simțul iubitor?

Și că, sorbind în treacăt a luxului otravă,
Femeia-i destinată a deveni o sclavă?
Nemernice!... N-ai dreptul, grăind precum grăiești,
Să stai cu mine fată.

IBIS

Tu mă disprețuiești!
Ovidiu te deprinde cU-atîta sumeție,
De mă înfrunți pe mine, Ibis?

CORINA

io Ovidiu?. fie!

IBIS

Pe dînsul cați:

CORINA

Pe dînsul... Mi-ai spus, și te-am crezut,
15 Că el în toată seara aice, nevăzut,
Prin umbră se strecoară și vine, se-ntilnește
Cu o necunoscută cu care se iubește.
Ai vrut să-mi pui un ghimpe în inimă, ai vrut
Să-l depărtezi de mine, om prost și prefăcut,
20 Ș-ai răspîndit asupra-i o neagră calomnie.

ib КJTOV no 'iaim isa PJ loco ,bsi3n-EM ot

IBIS

El nu a venit încă și speri că n-a să vie?
Cap sec!... și tu, la rîndu-ți, acum te măgulești
Că pe a lui simțire tu singură domnești,
25 Ș-atît e de-ntețită a ta mîndrie oarbă
Că toată judecata din crieri ți-o absoarbă.
Cum? Tu, Corina jună, frumoasă, ce privești
De sus la omenire cU ochi împărătești,
Tu, care vezi în juru-ți o vastă-ngenuंचीere
30 De adorări sfioase și fără mîngăiere,
Mai lesne ai admite chiar cerul răsturnat
Decît a ta cădere din visu-ți adorat.
Ei bine, azi, Corina, cu toată mîndra-i fală,
Pe sinul lui Ovidiu posedă o rivală.

CORINA
(indignată)

Ibis!

IBIS

Ș-acea rivală superbă, fără preț,
La rîndul ei spre tine privește cu dispreț.

CORINA

Ibis !. (Stăpînindu-se.) Dar a ta gură zadarnic mă
insultă.

10 Invidia, cînd latră, Corina n-o ascultă.
Cuprins ești de manie că sufletu-mi trezit
Din umbră spre lumină voios s-a repezit
Și, despărțit de tine, scăpînd de-a ta robire,
Găsit-a în Ovidiu o nouă-nsufletire.

15 IBIS
(furies)

Ovidiu?

CORINA

20 Dar, Ovidiu; în el, numai în el
Mă-ncred, căci el nu minte cu vorbe de mișel.

IBIS

25 Eu mint... cu mișelie? Eu mint?... Dar ce ai zice
Cînd l-ai vedea tu însăși cu ochii tăi aice,
Ținînd pe-a sale brațe un fraged, nou odor,
Jurîndu-i, ca și ție, tot vecinicu-i amor?

CORINA

A ! taci, e clevetire.

IBIS

30 Ce-ai face?
Ce-ai zice?... Spune, spune

138

CORINA

Cu-a mea mină eu viața le-aș răpune !

IBIS

5 Așa?... Deci ai răbdare; curînd o să te-ncrezi
De minte sau nu Ibis, văzînd ce ai să vezi.
Și de-a fi adevărul?

CORINA

O ceruri !

IBIS

10 Vrei să moară?

CORINA

Vreu, vreu, și el și dînsa... O! turba mă-nfioară !

IBIS

15 Mergi dar și stai ascunsă cu ochiul pînditor.
Te-oi răzbuna eu însumi de-al tău înșelător
Ș-atunce vei pricepe cît ești tu de nedreaptă
Cu mine.

CORINA

(cată-n jur)

20 Dar nu vine... nici a veni.

IBIS

25 Așteaptă
Colo, după copacii din fund, și-1 vei zări.
Dar... de-a muri Ovidiu?...

CORINA

(depărtîndu-se)

Eu încă voi muri.

139

S C E N A I V

IBIS

(*privind după dinsa*)

Ba nu-i muri; amorul ce încă mă cuprinde
Pe capul tău cu milă aripile-și întinde.
El, prin a lui putere, va deveni un scut
Ce te-a feri de moarte... deși, vai! te-am pierdut.
Ah! cine știe?... poate că jalnica-mi ființă
Va deștepta în sinu-ti a ta recunoștință.
Și...

S C E N A V

IBIS, HILLARIUS, RUTUBA

HILLARIUS

Ibis, iată omul.

IBIS

(*observă pe Rutuba ; în parte*)

Cioplit e din topor.

(*Lui Rutuba.*) Ești om cu hotărâre?

RUTUBA

Eu?... sînt gladiator
Și mă numesc Rutuba; în față mă privește.
Un om nici cît o gîză în ochii-mi nu plătește.

IBIS

Așa-mi convii, Rutuba, viteaz, neomenos.

RUTUBA

O știu; n-am preț; întrebă pe oricare gelos.
Eu îi feresc onorul de orișice ispită,
Căci am o meserie de mulți aprețuită
în Roma... Nu mă laud, dar în glas mare-o zic:
Morală-i susținută de brațul meu voinic.

IBIS

Te-admir !

RUTUBA

Și ai dreptate;... zdrobesc de porunceală,
5 Ucid sau rănesc numai, cu vrei, după tocmeală.
Atît pentru-o bătaie și pentru-o rană-atît,
Iar pentru-o înjunghiere sau strîngere de git
Ceva mai mult.

IBIS

10 Prea bine; deci spune cît mi-i cere
Pe-o moarte de om?

RUTUBA

Tînăr?

IBIS

15 Dar, tînăr.

RUTUBA

Și-n putere?

IBIS

Și.

RUTUBA

Prețul se socoate pe neamuri și pe ani,
Pentru străini mai ieftin, mai scump pentru romani.
Pentr-un bătrîn cinci sute sesterții, pentr-un june
Cinci mii, căci el posedă mai multe zile bune,
Un mai bogat tezaur de fapte și iubiri.
Fac paguba, prin moarte-i, sărmanei omeniri.

IBIS

Nu cinci, dar chiar și zece îți dau pe a lui moarte.

RUTUBA

Om generos ! Se vede că nu ți-e drag prea foarte.
Primesc, însă Rutuba e un artist de soi.
Aș vrea să știu pe cine dorești ca să-1 despoi
De zile, să-1 trimitem prinos pe ceea lume?

IBIS

Pe un infam netrebnic.

RUTUBA

Și care-i al său nume?

10

IBIS :

Ovidiu !

RUTUBA

Ce? Ovidiu? poetul glorios?
Ovidiu, fala Romei, ce cîntă-armonios?
15 Amicul lui Mecena? ei, floarea tinerimei,
Nălțat de însuși Cesar pe treptele nălțimei?
Ho ! Ho ! se schimbă treaba... voiești ca să dizbar
Prezentul, viitorul de-un geniu așa rar?
E faptă făr' de lege ce mintea-mi oțerește...
Cincizeci de mii sestertii nu-i scump cine-o plătește.

HILLARIUS

Cincizeci de mii !... Rutuba, e prea...

RUTUBA

15 Să poate. Pentru-un augur

IBIS

Te juri însă că-1 vei ucide?

RUTUBA

Jur!

142

IBIS

Ți-i dau fără tocmeală, dar vreu ca totodată
Alătura cu-Ovidiu să mai ucizi ș-o fată.

RUTUBA

O fată? O ființă plăpîndă? Un odor
Ce lumea-nveselește cu chipu-i zimbitor?
O fată ce-i menită ca să devie mumă,
Să nască poate-un erou, un Cesar?... Nu e gluma.
Ah ! îmi slăbește brațul și tremur cînd gîndesc
io Să-mplint pumnarul rece în sinu-i fecioresc...
Cît dai?

IBIS

Cît vrei în totul?

HILLARIUS

15 Dar, cîte mii?... O sută?

RUTUBA

Să ne-nțelegem bine... De-a fi copila slută,
Cincizeci de mii pe dînsa, cu alți cincizeci pe el,
Iar de-o fi patriciană cu chipul frumușel,
20 Nu pot pentru-acea sumă să curm a sale zile.
Eu sînt milos, îmi place privirea de copile.
Deci, ca să-ncheiem tîrgul ce facem între noi,
Cer numai două sute de mii pe amîndoi.
Nu-i mult.

25

IBIS

(dînd mina lui Rutuba)

Nu ! adă mina... Hillariu, vin de taie.

HILLARIUS

(atingînd minile lor)

30 Să-1 rupă-n bucățele a cinilor potaie
Și să-1 incolăcească toți șerpui din pămînt
Pe-acel ce s-ar desface de sacfu-i jurămînt !

143

S C E X A V I

IBIS, HILLARIUS, RUTUBA, CORINA

CORINA
(alergînd)

5 Sosește, iată-1 !

RUTUBA
(scoînd pumnulul)
Unde-i?... e mort !IBIS
(oprindu-l)

10

Așteaptă încă.
Nu a sosit momentul... Aice, lîngă stîncă,
Curînd are să vie odorul-i așteptat.
Cînd amîndoi vor face un grup îmbrățișat,
15 Cu-o singură lovire, ca fulgerul de iute,
îi vei schimba, Rutuba, în două leșuri mute.

CORINA
(revenînd) rlijIE

S-apropie... și-i singur.

20

IBIS
Mult singur nu va fi.
Veniți să stăm la pîndă și gata de-a-i jertfi. 9')

CORINA
(în parte)

25 O ceruri \

Haide !

HILLARIUS ȘI RUTUBA

Haide !

30

(Iese cu toți în dreapta.)

144

S C E N A VII

OVIDIU ȘI AFOI IULIA

O ! noapte-ndurătoare,
întinde a ta umbră dorită, protectoare
5 Pe cel mai viu, mai dulce, mai drăgălaș odor,
Pe-al Iuliei ș-Ovidiu misterios amor.
Și tu, o Venus, zee născută-n marea lină,
Tu cărei al meu suflet în veci cu drag se-nchină,
Pe Iulia-mi iubită îndeamn-o cu-al tău glas
io Aice, lîngă mine să-ndrepte al ei pas !

(Privește la fereastra luminată.)

Ah ! iată sus fereastra cu tainică lumină
La care se arată precum o stea divină.
Văd umbra-i în mișcare... Ea pleacă, a plecat.
15 Lumina de fereastră acum s-a depărtat.
Ah ! inima uimită saltă-n bătaie deasă
Și pare că din sinu-mi vroiește-acum să iasă.
(Ascultă.) Dar, vine. (Exaltat.) Fericire, puteri
dumnezeiești !... ..

28

(Iulia deschide ușa.)
(Ovidiu aleargă spre ea.)

Ah ! Iulie-adorată !

I U L I A

(coboară scările)

25

Ovidie!... Tu ești?
Nu-i nime în grădină? Nu-i nime să ne vadă?

OVIDIU

Nu, nu, privește, norii s-au adunat grămadă
Ca să ne-ascundă lumii și zeilor din cer.
30 Privește, ceru-i negru și stelele ce pier
Cu toate-ale lor raze s-au concentrat în tine,
Ca numai a ta față în ochii-mi să lumine.

(Sè apropie amîndoi de bancă, lîngă stîncă.) -*8

IULIA

La glasul tău, amice, simt grija că s-a dus.
Tu mă iubești?

OVIDIU

5 Amorul mă-nalță-atît de sus
Cît uit în fericire-mi, eu, om pierdut în gloată,-
Că ești în culmea Romei, a lui August nepoată,
Și mintea-mi nebunită mă face să-ndrăznesc
Ca să âpropriu doru-mi de-un crin împărătesc.
eq " - ir. sșml

10 IULIA

Ai inimă cu aripi ce-n sus la cer aspiră.
Semeață nebunie îmi place și-mi inspiră
O dulce-nduioșire ce gîndul mi-a furat
Și-1 duce tot la tine, amice, nencetat.
15 Un geniu are drepturi ce nime nu le are,
Căci geniul posedă și tronuri și altare.

OVIDIU

Semeț sînt, dar amorul ar fi zeul Amor
De-ar măsura distanța cînd el s-avîntă-n zbor?
20 Dar inima ce bate în toată-a ei simțire
La scumpa-i aspirare cunoaște-mprotivire ?
Am fost nebun, să poate, că ochii n-am închis
Cînd Iulia pârut-a în ceru-mi ca un vis,
Dar este cu puțință de-a-nchide-n zi senină
25 Și sînul la iubire și ochii la lumină?

IULIA

O ! nu ! nu îi închide cînd e ca să privești
Cît te iubește-n lume ființa ce iubești
Și cîtă fericire necunoscută încă
30 Renvie și mîngăie simțirea sa adîncă...
Pe culmea înălțată pe care m-am născut
Nu poate să s-oprească nici dorul cel tăcut.
A lui August odraslă de soartă e menită
Să-apară ca o zee de-abia întrezărită

140

Și să inspire teamă în loc de dulce dor.
Dar zeea, cînd tresare de-al dragostei fior,
Spre omul ce-o slăvește din culme se coboară
Și-i pare, la tot pasul, că tot mai sus ea zboară.
Așa voit-a Joe ca Olimpul ceresc
Să-1 lege prin iubire cu raiul pămîntesc,
Să șteargă dintre inimi oricare depărtare.
Iubirea-i cea mai dulce și sacră nobilare !
Regina Cnidei, Venus, iubit-a un păstor,
10 Eu te iubesc pe tine, poete-ncîntător !

OVIDIU

Ești dulce și augusta !... mărire ai și milă,
Mărire de regină și farmec de copilă,
încît ades îmi pare un vis norocul meu
15 De-a fi iubit de tine fără-a fi Dumnezeu,
Ș-atîta maiestate în jurul tău domnește
Că de-a-ți atinge mîna dorința-mi se sfîește
Și mintea mea în luptă cu sufletu-mi robit
Mă pleacă la picioare-ți ingenunchiet, uimit.

20

(Cade-n genuchi.)

CORINA

(Ungă sîincă, in parte) grii» lid

Infamul !

(ridicînd pe Ovidiu)

Iată mîna-mi... Amorul cînd ne-adună,
Eu uit că sînt princesă și mi-amintesc că-s jună.
întîia oară Eros mă duce-n Empireu,
Și sînt a ta, Ovidiu, precum tu ești al meu.

(Șed amîndci pe bancă.)

Eu te iubesc, amice, chiar din copilărie.
Amorul meu cu mine crescut-a în frăție,
Căci te-am văzut adese la bunul meu venind
Cu toți poeții Romei, în Roma strălucind,
Cu-amicii tăi, Mecena, Virgiliu și Horațiu,
A] căror geniu falnic străbat al lumii spațiu.

142

Stimați, iubiți de Cesar, v-am auzit ades
Cetind a voastre imnuri și-n taină te-am ales
Pe tine ca poetul închipuirii mele.
Ador a tale versuri și am undit în ele
O gingașă comoară de visuri cu fiori
Ce ziua mă încintă și noaptea până-n ziori...
Ah! spune-mi în ce plaiuri culegi a tale cinturi?
Ce muză îți inspiră poeticile-avinturi?
Corina? Ce-i Corina?... Există? Cine-i ea?

10

OVIDIU

(îngăimat j

Tu, Iulio, tu numai ești, dragă, muza mea.
Corina e un nume... poetic... ce de lume
Ferește-a noastră taină și dulcele tău nume.

15

Simțirea iubitoare ne vine de la cer,
Ea fuge de lumină ca cel mai sfânt mister,
Și sacră e ființa cu suflet generos
Ce face din iubitu-i un rege glorios.

(Se scoală.) îi u"! £R

20

Ah! Iulie-adorată, de-aș asculta mîndria
Ce simt gîndind la tine, aș face nebunia
Să strig în lumea-ntreagă cu glas triumfător:
A mea, a mea e fiica lui Jupiter Stator.
Dar nu, al tău Ovidiu în nime nu se-ncrede.

25

Sub soare și sub stele neconținut te vede
Și-i place-n tănuire, redevenind poet,
Să spuie numai nopții mult scumpul lui secret.
Atunci cînd pacea umbrei, domnind peste cîmpie,
îndeamnă la iubire, la vis, la poezie,

30

Cînd mii de șoapte blinde, sub cer trecînd în zbor,
Deșteaptă-n al meu suflet răsunete de dor,
Atunci cu-nvăpăiere eu le descriu pe toate,
Sperînd c-a mele versuri te vor pătrunde poate.

IULIA

35

O! dar, ca dulce fulger în sinu-mi au pătruns,
Și, vezi, amoru-mi gingaș eu nu ți l-am ascuns.

(Pleacă capul pe sînul lui Ovidiu.) IA

148

OVIDIU

(o strînge îr. brațe)

Ah! Iulie!

IULIA

(cu glasul slab)

Ovidiu!

OVIDIU

(arătînd luna plină)

Iubita mea, privește,

10 Regina albă-a nopții din ceruri ne zîmbește.

S C E X A VIII

OVIDIU, IULIA, CORINA, IRIS, HILLARIUS,
RUTUBA

CORINA

15

(cu durere, in parte)

Ah! inima-mi se rumpe.

IBIS

(lui Rutuba, venind de după stîncă)

Ucide-i... Moarte lor!

20

(Ibis, Hillarius și Rutuba se înaintează repede, cu fețele ascunse
sub mantale.)

CORINA

(voind să-i oprească, desperată)

O! nu, nu, nu pe dînsul...

25

IBIS

(se apropie de Ovidiu)

Infame trădător!

OVIDIU
 Ce vreți voi, miserabili?...
 IBIS
 Acum mi-ai căzut pradă.
 3 (Lui Rutuba.)
 Ucide-o-ntâi pe dînsa... El moartă să și-o vadă.
 OVIDIU
 (vrînd să apere pe Iulia)
 în lături, hoți!...
 10 (Ibis și Hillarius îi apucă de braț și-l țin în loc. Rutuba ridică
 pumnarul asupra Iuliei.)
 IULIA
 (ridicîndu-și vălul și arătîndu-se)
 în lături! Priviți în fața mea.
 15 Sînt Iulia, nepoata lui Cesar!
 IBIS
 (lăsînd pe Ovidiu)
 Cum?
 CORINA
 Ea?
 RUTUBA
 (scăpînd pumnarul)
 Ea?
 25 (Toți rămin încremeniți. Ovidiu și Iulia se apropie unul de
 altul.)
 IULIA
 Ovidiu, vin' cu mine... Iar voi...
 (Face un semn poruncitor cătră ucigași ca să se depărteze;
 ' Ovidiu și Iulia pleacă repede și intră în palat.)

CORINA
 O, durere!
 Rivala mea-i princessa!
 HILLARIUS
 Sîntem perduți!
 IBIS
 Tăcere.
 Ovidiu dispărut-a cu Iulia-n palat...
 Triumf!... de însuși Cesar voi fi eu răzbnunat!
 10 (Cortina cade.)

ACTUL II

Forum al lui Cesar. în dreapta și în stînga, de-a lungul culi-
 selor, galerii cu coloane de marmoră (*portice*), începînd de la
 15 al doilea plan și întinzîndu-se pană în fund; ele sînt ridicate
 de la pămînt pe două trepte. Fundul scenei e ocupat cu tem-
 plul zeței *Venus Génitrice*, precedat de o largă scară ce se
 coboară în piață. Pe laturile lui se deschid două strade ducînd
 spre Capitol ce se vede în fund. Patriciani și matroane se
 primbla sub portice unde sînt espuse tot soiul de mărfuri.
 20 Mișcare animată de popor în piață. Trecătorii intră prin culi-
 sele libere atît în dreapta, cît și în stînga. Unii intră în templu,
 alții se opresc pe treptele porticelor și formează grupe va-
 riate.

SCENA I

25 RUTUBA, MUSS, PYRRHA, SAGA, HISTRIONI,
 POPOR (mai mulți precupeți intră din toate părțile, strigînd
 mărfurile lor)

PRECUPEȚUL I (purțînd o cutie)

30 Paste!



PRECUPEȚUL II
(*turtind două ulcioare*)

Apă de Virgo!

PRECUPEȚUL III
(*purtind dinți de elefant*)

Ivoriu de Libia.

PYRRHA
(*cu ttn paner pe cap*)

313J« I
"Naramze de la Chius!

30 SAGA
(*cu un paner pe brațe*)
Lămii de Mesenia!

MUSS
(*luînd o lămție*)

il5 Dulce-s?

SAGA

Nu pune laba.

MUSS

Zbircite sînt de ger.

20 Priviți, numai mătușa lipsește din paner.
(*Fuge spre fund.*)

SAGA

Ce-ai zis, piciler obraznic?
(*Aleargă după Muss. Poporul ride cu hohot.*)

25 RUTUBA
(*apropiîndu-se de Pyrrha*)
De unde vii, zvîrlugă?

PYRRHA

La Forum Cupedinis am dat numai o fugă

30 Ca să v-aduc naramze... Uf! cît m-am ostenit!

MUSS
(*revenind în scenă*)

Cum, Pyrrha, la Ovidiu azi nu te-ai odihnit?

PYRRHA

5 Ce vrei să zici, gîndace?

RUTUBA
(*împingînd pe Muss*)

Fugi, Muss, lipsești de-aice.

MUSS
(*răstit*)

10 Nu-mpinge, că, pe Hercul...

RUTUBA

Pieri, șoarec de portice.

MUSS

15 Gladiator de crișmă, zăvod flămind, năuc.

RUTUBA
(*amenințindu-l*)

Măi picicule...

MUSS
(*cu o demnitate comică*)

20 Gios pumnii; te-am priceput, mă duc.

PYRRHA
(*strigă, pierind spre fund*)

Naramze de la Chius!

25 RUTUBA
(*oprind-o*)

Frumoasă Pyrrha,-mi spune:
De ce, cînd vinzi naramze, naramzele-s mai bune?

PYRRHA
(rîzînd)
Știu eu?
MAI MULȚI TRECĂTORI
Dă-mi mie una.
PYRRHA
(împărțindu-le portocale)
Na, na..
RUTUBA
io Și mie opt.
SAGA
(revenită în scenă)
Ce vra să zică pofta de fruct încă necopt !
Ea vinde poame crude, ar vinde porumbele
15 Și proștii, zău, ar crede că cumpără mărgele,
Cînd eu, ca vai de minei pe strade strig mereu
(Strigă:) Lămii de Mesenia!... dar le mînînc tot eu.
(Merge de se amestecă între poporul retras în fund,)

S C E N A II

IBIS, HILLARIUS
(intrînd din dreapta și primblîndu-se în fața scenii)
IBIS
Augure, n-am odihnă de-acum o săptămîină,
Ovidiu tot trăiește !...
25 HILLARIUS
El ne-a scăpat din mină
Ca apa.

IBIS
Și Corina, deși chiar i-a surprins
Cu Iulia, amoru-i nu scade, nu s-a stîns !
Din contra î...
HILLARIUS
Cum?
IBIS
Se luptă cu gîndurile sale
Și singură pe sine tot cată să se-nșale.
10 HILLARIUS
Iar tu?
,lingi i-
IBIS
ii sînt, ai crede? tot mai nesuferit.
HILLARIUS
15 Așa ți se cuvine; de ce n-ai reușit?
Succesul încunună oricare faptă, fie
Sau rea sau bună... Lumea-i o vastă negliobie.
IBIS
O știu, însă crezut-ai că Iulia din tron
20 Să cadă-n înjosire, iubind un... histrion
Ce mințile-amețește cu șiruri de cuvinte?
HILLARIUS
Ea are foc în sînge... Ce vrei?... îți adă-aminte
De mama sa ce-n Roma, prin lubrice purtări,
25 Atras-a pe-al ei nume blastemuri și ocări.
Pe unde-a sărit capra mai sus căprița sare.
Hfii
IBIS
Ce-ar zice împăratul de-a Iuliei purtare?

HILLARIUS

Grozav ar pedepsi-o, sînt sigur.

IBIS

5 Pe-Ovidiu; Dar pe el,

HILLARIUS

L-ar ucide cu moarte de mișel.

IBIS

A i de-am putea a-l face să afle adevărul!...

HILLARIUS

10 Dar cine să-ndrăznească a-nfige-n peptu-i ferul,
Și inima-i de tată să o străpungă?

IBIS

Eu.

HILLARIUS

15 Tu?... Speri că el te-ar crede?

IBIS

O sper, însă e greu.
La un grozav pericol cunosc că m-aș expune.

HILLARIUS

20 August cîteodată are furori nebune.

IBIS

ksa-i.

HILLARIUS

25 A lui manie, în primul său avînt,
îi dă porniri de fiară ce urlă pe-un mormînt.

IBIS

Cum dar, ferți departe de crîncena lui gheară,
Să facem pe Ovidiu în cangea ei să peară?
Ascultă: Un custode de la palat mi-a spus
Că l-al Iunonei templu azi lulia s-a dus,
Pe-altarul zeităței ofrande ca să facă.
Cortejul ei pe-aice, prin Forum, a să treacă...
Eu am urzit îndată un infernal complot.

HILLARIUS

io Cum?

IBIS

S-o insulte pleba... Pe bani ea face tot.

HILLARIUS

Tot, însă.,

IBIS*

15 Noi, în piață, hai să-mpartim mari sume
Din partea lui Ovidiu, lucrînd în al său nume,
Și astfel împăratul, gelos de-al său onor,
Va crede pe Ovidiu un laș insultător.

20 Ș-atunci nici chiar Apolon nu-l scapă de osîndă.

HILLARIUS

Complotu-i bun, dar cere bani mulți pentru izbîndă.

IBIS

(dînd trei pungi lui Hillarius)

25 Na bani; mergi de-i împarte la cine crezi, mergi, zbori.

HILLARIUS

Privește, piața-i plină de bravi răzvrătitori.

IBIS

(arătînd pe Rutuba în fund)

Rutuba e cu dinşii, mă duc la el; tu cată
Să ne ciştigi pe Pinax, el are limba lată
5 Şi multă influenţă în clasele de jos.

HILLARIUS

Ca dînsul în batjocuri nu-i nime generos.

IBIS

10 Găseşte-1 şi-i vorbeşte, dar fii cu chibzuinţă.
(Merge înfund de se sfătuieste cu Rutuba.)

HILLARIUS

Intii gîndese la mine, ca om de conştiinţă.
(Cîntărind pungile.)
15 Trei pungi rotunde, pline şi scumpe la privit...
Ca să-mi rămîie mie ce-ar fi de chibzuit?
(Pleacă spre stînga şi se înmilneşte cu Pinax care intră.)

: li. ni bnB©qjlJU|paw iui fismq mti

HILLARIUS, PIXAX

20 (Pinax histrionul, cărunţ, slab şi îmbrăcat în haine sărace,
intră posomorit prin stînga şi se înmilneşte cu Hillarius.
Ei se privesc lung cu un aer de sarcasm.)

HILLARIUS

(în parte)

25 Ha ! iacă tocmai Pinax... E istovit la faţă.

PINAX

(în parte, trist)

Nu am mîncat nimica de astăzi dimineaţă.
(Oftează greu.)

HILLARIUS

Tot slab?

PINAX

Şi tu tot gras?

HILLARIUS

Priveşte, în pele nu-mi încap.

PINAX

Dar; seimeni cu Silenus.

HILLARIUS

10 3&ooofli^fi ...nr!Cji|HLfiSivi*f13..' - '-• a^cit i*.
Şi tu cu un proţap.
Pe două căi contrare ne-am apucat noi drumul,
Eu, imbucînd coliva, tu, mirosînd parfumul.
Eu, speculînd prostia, cîmp lat, bogat, cu rod,
Tu, mila omenească, pomana... o! nerod!

15 PINAX

Dar; eşti dibaci, Hillariu, o recunosc aice.
Tu eşti augur de piaţă; ştiinţa ta prezice
Tot ce doreşte omul supus la slăbiciuni.
Şi rîzi de el, şirete, purtîndu-1 cu minciuni.
20 Te-ai • înrudit cu Plutus prin falşa-ţi meserie.

HILLARIUS

(rizînd)

Şi tu rămas-ai rudă cu trista sărăcie.

PINAX

25 Decît bogat ca tine, prefer sărac să fiu.

mi; K» 9H;rrtffiisc

itatn

HILLARIUS

Dar; histrion şi leneş.

PI "VAX

(mîndru)

Aşa, din tată-n fiu.
Străbunii mei în Roma, toți filosofi ca mine,
5 Avut-au mare faimă în gloatele latine,
Lăsîndu-mi o maximă ce-am practicat mereu:
„Mîncîcă de la alții iar nicicum dintr-al tău.”

HILLARIUS

Maximă înțeleaptă! Ea te-a adus în stare
W Prin pelea ta uscată să te prevezi în zare.
Stomahul tău se-ntinde pîn' la calendele grece,
Căci, bute danaidă, el nu se umple-n veci,
Și însă prin mulțime de chipuri... rușinoase
Cercat-ai să prinzi carne pe șirul tău de oase.

PI X AX

15 " " ji scki *El crirJ K,i .^""i innuoc*? P.^
(cu amărire)

Așa-i! Ah! pentru-o pine cît geniu cheltuiesc!
Minciună cu minciună neîncetat cîrpesc,
Dar, vai! din toată-această măiastră cîrpitură
20 Nu mă cîrpesc adese cu nici o-mbucatură.
Zadarnic dimineața patronilor dau zor,
Ei mistuit-au lacom chiar inimile lor,
Și numai la-mpăratul găsesc cîte-o pomană,
Cînd sînt cu istovire lihnit, lipsit de hrană.

HILLARIUS

25 Și însă-ai fost odată un acrobat ușor...

PI N AX

Dar; ce entuziasmuri nășteam eu în popor
Cînd alergam pe-odgonul întins lung peste Tibru,
30 Saltînd, făcînd chiar tumburi cu meșter echilibru....
(Arătîndu-și genunchii.) Dar aste balamale acum s-ars
ruginit...
(Cu emfaz.) Sînt soare fără raze ajuns la asfințit!—

160

HILLARIUS

Și ai mai fost, îmi pare, poet chiar în junie.

PI N AX

5 Dar; ș-am comis atunce o vastă tragedie
Sperînd că voi întrece pe însuși Euripid.

HILLARIUS

Tu?... care?

PI N AX

Cleopaira

20 HILLARIUS

A? spune-mi-o, să rid.

PI N AX

Antoniou în Egipt triumfător sosește...
Să vezi cum Cleopatra de-amcr îl nebunește.
15 Pontifii, l-al ei ordin plecînd vroința lor,
îchină lui Antoniu un lung și lat covor.
Ei îl aduc pe umeri cu alte scumpe-odoare
Și-l dau de-a tăvălucul în față-i, la picioare,
Iar cînd întreg covorul pe scenă s-a destins,
20 Ce vād în el eroul și publicul surprins?

HILLARIUS

Un leu, sau bou] Apis fript gata în frigare?

PI N AX

Ba, Cleopatra-n Venus cînd s-a născut din mare

25 HILLARIUS

(rizînd)

Sublimă tragedie! aș fi vroit s-o vād.

PI N AX

(du amărire)

30 Și însă-au șuierat-o rivalii mei.

HILLARIUS
Te cred... ii 0}
Ș-acum ce faci, sărmâne?

PINAX
5 Politică de strade
Cu pleba care-n Roma stă gata ca s-o prade.

HILLARIUS
Aș plînge a ta soartă dac-aș putea să plîng.
Tot ce pot face, Pinăx, dă-mi mîna...
10 (Pinax întinde mîna deschisa ca pentru pomană.)
Să ți-o strîng.

PINAX
O! suflet bun și nobil!... Ce? mîna ta-i deșartă?

HILLARIUS
15 S-a deșertat și-i goală de mult ce a fost spartă.

PINAX
(cu dispreț) u i 3
Ești grec. b H g

HILLARIUS
20 Ca tine, Pinax, sint grec și mă fălesc.

Dar; însă n-aduci daruri.
ansm alb ja>»sn :-> 8HW«is|ttiis
25 (frîzind)
Din contra, le primesc.

PINAX
Om scump! cînd îi fi bolnav, ma cată-aici în piață.

HILLARIUS
Ești medic? c/s-sinî iī OC

PINAX
Nu, dar vesel te-aș vindeca de viață.
(Hularius ride cu hohot. Pinax, furios.)

Mîncău de șese prînzuri pe fiecare zi.
3 Gras egoist! de mine tu pari a te păzi,
Crezînd că foamea tristă e boală lipicioasă.
Hei! căci nu am avere și masă-n veci mănoasă,
Ți-aș arăta eu, Pinax, ce este-un om fudul
Și ce e mai cu seamă un egoist sătul.
10 (Pleacă spre fund.)

HILLARIUS
(arată o pungă)
Pinax, privește..,

PINAX
15 (întorcîndu-se grabnic) \ /
O pungă?... om infernal!... și-i
plină ?

Tantal renaște-n mine; fugi, aprigă jivină,
Că, pe Mercur...

HILLARIUS
20 Ascultă și nu te agita.
Această punga plină vrei tu să fie-a ta?

teūMât:-rm sbin ! B 3 PINAX
Mă-ntrebi?... Degrabă spune-mi ce vrei tu de la mine?
25 O crimă?... căci degeaba nu cred s-o dai...

HILLARIUS
'ii;ii 9> .isrx Vezi bine.
Vreu o manifestare in piață, cu ocări,
Cu huiduiri, cu zgomot, cu zvon de fluierări.

PINAX
30 Ceva complet? E lesne, dar trebuie bună plată,
Căci o să am nevoie de-o plebă îmbătată,
De marinari, de leneși, de histrioni, de hoți.

HILLARIUS
 Gătește-ți tu amicii și-ți dau toți banii.

PINAX
 Toți?
 5 Toți?... spune-mi cui să facem așa ovațiune?

HILLARIUS
 Te prinzi s-o faci, răspunde.

PINAX
 Cum nu, amice; spune.

io HILLARIUS
 Pe-aici, prin Forum, Pinax, o să vedeți trecînd
 A lui August nepoată...

PINAX
 Ce? Iulia? și cînd?

15 HILLARIUS
 Chiar astăzi pe 1-ameazi.

PINAX
 Ea! ruda maiestoașă
 A iui Octaviu Cesar!... Știi tu că gluma-i groasa?

20 HILLARIUS
 Știu, dar și punga-i grasă... Privește-o, hei? ce nurii

PINAX
 (Iacom)
 Ah! dă-mi-o și sînt gata să fluier, sa...

25 HILLARIUS
 Te juri?

PINAX
 Jur! fapta-i îndrăzneată, e demnă de Alcidiu.
 Dar cine o plătește?

HILLARIUS
 (dînu-i punga)
 S-o spui la toți... Ovidiu!

PINAX
 (mirosînd punga)
 Hmm! Bine zic evreii: monezele nu put.
 io (în parte.) Cu ele de la Roma mă fac azi nevăzut.
 (Iese pe furiș din piață.)

HILLARIUS
 (singur, cîntărind pungile)
 Mi-au rămas două!

15 S C E N A I V
HILLARIUS, IBIS, (revine din fund)

HILLARIUS
 Rutuba? Ibis, ți-ai pregătit răsplata?

20 IBIS
 Se aține; dar Pinax?

HILLARIUS
 Este gata.
 (Să aude rîsete multe în dreapta. Ibis se uită între culise.)

25 IBIS
 Ovidiu vine-aice; ca să nu-i dăm prepus,
 Hai noi să stăm la pîndă în templu, colo sus.
 (Pleacă amîndoi spre fund.)

S C E N A V

OVIDIU, COTTA, CLEVETIUS, TIGELLIUS, IBIS,
HILLARIUS

(Mai mulți tineri patriciani intră cu Ovidiu veseli și eleganți.)

5

OYIDIU

(zărind pe Ibis)

Pe Bachus Corniferul!... e Ibis!., Salve ție,
Om ghiftuit de toate, de-amor, de avuție.
Cum? mai consulți augurii? Ce vrei, ce mai pretinzi,
10 Când ai tu pe Corina și-n ochi-i te oglinzi?

(posomorit)

Rîzi tu, Ovidiu, astăzi, dar poate mâini vei plînge.
Cînd nu s-așteaptă omul, atunce capu-și frînge...

15

(Se suie scările templului cu Hillarius și intră în el.)

COTTA

Vorbește-n aforisme ca un filosof grec.

TIGELLIUS

Si are miez la vorbă.

20

CLEVETIUS

Cît are fructul sec.

COTTA

Hei, voi glumiți, dar Ibis, il ștfu, e rău de gură.
Să mă ferească Joe de-a lui ascunsă ură!

25

OVIDIU

Eu nu cunosc ce-i ura cu infernalul-i chin.
Am numai oaspeți veseli și blînzi în al meu sîn:
Amor, prietinie, senin, compătîmire,
Tovarăși scumpi de cale ce duc la fericire;
30 Ei îmi arată lumea prin vâl trandafiriu
Făcîndu-mă-al iubirei poet iubit să fiu,

Și-mi spun că nu-i ființa mai tristă, mai muncită
Ca omul ros de ură și-invidie urită.

COTTA

Tu ești un om în viață condus de năluciri 41
Și ae'rul din Olimp în Roma îl respiri.

OVIDIU

E dulce acel aer cînd trece-n răsufare
Prin buze alipite cu dulce sărutare.

COTTA

10 Cum să cunoaște omul de-amoruri îmbătat!
Corina ta, amice, deplin te-a fărmeecat.
Zimbirea-i te conduce pe-o cale înflorită
în care-nțelepciunea se perde rătăcită.

CLEVETIUS

15 Corina și-alte multe zburdalnice frumseți
Ce-i țin legat de pragul nebunei tinereți...
Să spune chiar în taină că falnicu-i avînt
Vinează dulci amoruri nu numai pre pămînt,
Da-i mai presus mult încă, în regiuni înalte
20 Spre care numai vulturi au dreptul ca să salte.

OVIDIU

(îngrijit)

Ce vrei să zici, Clevetiu?

CLEVETIUS

25

O veste din senin
S-a răspîndit în Roma că-n parcul Palatin
îndurătoarea lună și stelele mișcate
Zărit-au două umbre cu drag intrulocate
Și că din ele una erai tu însuși.

30

OVIDIU

Eu?

CLEVETIUS

Iar ceaialtă-o fiică de neam de semizeu.

OVIDIU

Clevetius, prin gură-ți birfește-n veci minciuna.
 5 Tu minți, făcînd să mintă și stelele și luna,
 Căci n-ai nimica sacru în gîndu-ți uricios.
 Ești un Zoi de strade, un rău invidios
 Și nu permit ca limba-ți în față-mi să profane
 Divina inocentă a fiicei suverane.

10

COTTA

(lui Clevetius)

Dac-ar afla-mpăratul ce vorbe-n lume porți
 El te-ar trimite-n Tartar, să minți pîntre cei morți.

CLEVETIUS

15 N-am grijă, căci lui Cesar eu am făcut pomană.

COTTA

1-33

Tu?

OVIDIU

Lui?

20

CLEVETIUS

Eu.

TIGELLIUS

[OIS B2 JJ]

Unde?

CLEVETIUS

25 Lingă Colona Pompeană,
 Augur mi-a întins mîna și datu-i-am un as.

COTTA

Și, negreșit, cu gura căscată ai rămas.

(Toți rid.)

OVIDIU

Nu rîdeți... într-o noapte, August din înălțare
 Văzutu-s-a prin visuri căzut în cruda stare
 De cerșetor... De-atuncea, în fiecare an,
 Cerșește-o zi întreagă sub haine de sărman.
 Așa vroit-au zeii ca-n culme de putere
 Să știe ce-nsemnează nălțare și cădere.

CLEVETIUS

Ba e zgîrcit și lacom... El însuși a dat foc
 10 Căsuței sale proaste, vrînd un palat în loc.
 Apoi prin mii de chipuri tirane sau viclene
 Și-a căptușit cuibarul cu ale țării pene.
 Schimba-s-ar toate-n spinuri mortale!

•Li i -

OVIDIU

15

Limbă rea!

August, optzeci de statui de-argint ce le avea
 în Roma ridicate, a pus de le-a topit
 Și la poporul mizer în bani le-a împărțit.

CLEVETIUS

20

Dar, el a vrut ca-n Roma să aibă fiecare
 O mică părțică de Cesar spre gustare,
 Și astfel să cîștige renume în popor
 De om cu dărnicie, de binefăcător.

25

L-a sale fapte însă, de lume lăudate,
 Nu gloria-l îndeamnă, ci seaca vanitate,
 în minte-i tot e calcul profund de ipocrit.
 Simplitatea-i?... mască de mindru parvenit,
 Clemența-i aparentă?... cruzime-ndestulată,
 Mărirea-i?... pe nisipuri o statuie-nălțată.

30

OVIDIU

(cu dispreț)

Orb!

CLEVETIUS

35

Tu ești în orbire de nu vezi sub August
 Cum s-a cuprins junimea de-al vieții chiar dezgust.

OVIDIU

O! știu că voi, junimea romană... Ce junime!
 Nimic nu vă mai place și nici iubiți pe nime.
 A voastre inimi stoarse în nesimțire zac.
 5 Sărmani! nici chiar lumina, nici Venus nu vă plac.
 Vă sinucideți zilnic în modul cel mai jalnic,
 Vrînd să ucideți timpul... (Aprinzîndu-se.) în secolul
 ist falnic,

Cînd artele frumoase, ajunse-n culmea lor,
 10 Schimbat-au Roma-n splendid muzeu neperitor,
 Cînd geniul pășește la templul nemuririi,
 încunjurat cu fală de stelele-omenirii,
 Horațiu și Virgiliu, Tit-Liviu și Tibul,
 Nu e permis în Roma de viață-a fi sătul.
 15 Nu! cînd acest imperiu domnirea lui întinde
 în patru părți a lumii și-n mină-i le cuprinde,
 Tot omul, tot romanul, privindu-1, e dator
 Să aibă-un suflet mare, ca el predomnitor,
 Să simte vieți o sută în nobila sa viață
 20 Ș-un foc care topește a nesimțirii gheață.
 A fi *Civis Romanus* este-a fi om de fer!
 Așa ziceau străbunii și nu-ncăpeau sub cer.
 Noi ne-am schimbat credința căzînd din înălțime.
 Priviți, iată-un specimen de-a Romei tinerime.

25 (Arată pe Barrus.) mo ;

.J0000i a n i
 jinsvrsq in S C E N A V I rmi2

PRECEDENȚII, BARRUS (istovit și grotesc, intră prin
 stînga, întovărășit de doi negri, servitorii lui)

CLEVETIUS

30 He! bun sosit, o! Barrus!... tot încă pintre vii?
 ISloi te credeam *ad patres*.

BARRUS

Bufon!...

COTTA

De unde vii?

BARRUS

(cu glas femeiesc)

5 Amici, vin de la baie și am ieșit la soare...
 Am căpătat o tusă și... (Tușește.)

OVIDIU

Barrus, pun prinsoare
 Că iar ți-ai smuls în baie tot părul de pe trup.

10

BARRUS

Ai zice că-s Diana; îmi vine să mă pup.
 Am mușchi vînjoși ca dînsa... Priviți, așa-i?

(își golește brațele.)

onnJ

TOȚI

15

(pipăindu-le)

Asae.

CLEVETIUS

Dar ai pierdut, îmi pare, cițiva din ei în baie.

BARRUS

20 Nu, căci mai dinioare zvîrlit-am ușurel
 Vro zece javaline și discul de otel
 Pe cîmpul lui Mart.

TOȚI

Bravo!

svlfi? ,uibivO

25

BARftUS

Apoi la Capenea
 Am întilnit pe Chloe, pe Glyce și Actea.
 Mi s-au jurat tustrele că port pe cap un nimb
 Ș-ar vrea a lor figură cu-a mea să facă schimb.
 30 Tuspatru mă urmează în stofă diafană,
 Mergîrid ca să se primble pe Calea Apiană.

Acolo mă aşteaptă, zburdînd, catirii mei.
Mă duc să-i min, cu caru-mi să alergăm tusirei.
(Privitul în culise.) Al iată-le tuspatru.

CLEVETIUS

Catirii?

BARRUS

Ba nu, ele.

CLEVETIUS

10 Acuma zici tuspatru, acuma zici tustrele.
incalțe zi tusșepte, să fie-un cont deplin.

BARRUS

(supărat)

Cum de mai ești cu viață, avînd atît venin?

(Toți rid.)

15

SCENA VII

PRECEDENȚII, ACTEA, TYNDARIS, CHLOE, GLYCE
(intră din dreapta, in toalete elegante și urmărite de tineri
patriciani)

BARRUS

20 Ha! iaca ș-ale mele frumoase-admirăto are.

ACTEA

Ovidiu, salve.

CELELALTE

Salve.

25

OVIDIU

(dîndu-le mina)

Fragmente vii din soare.

Ce zeu propice nouă aice v-a-ndreptat?

CLEVETIUS

5 E negreșit Manasiu, zaraful cel bogat
Ce vinde sub portice parfume indiane,
Și scumpe sulimanuri, și coame lungi germane,
Tot ce frumșeții poate s-adaoge un spor.

ACTEA

Seca-ți-ar limba-n gură, obraznic lătrător.

TYNDARIS

Năpîrcă de lagumuri.

10

CHLOE

Paingăn minjitor.

OVIDIU

15 Nu vă-njosiți, iubite, à sta la convorbire
C-un om ce face pată în toata omenire;
Mai bine sub portice veniți să vă primblați
Și cu-ale voastre grații pe noi să ne-ncîntați.

ACTEA

Unde-i vroi să mergem, noi mergem bucuroase,
Ovidiu, de-a ta liră sîntem prea amoroase.

20

COTTA

învîgător ferice! Priviți, toate-1 iubesc!

-CLEVETIUS

(cu sarcasm)

; mu 3

Pîn' și ființi înalte de singe-mpărătesc.

OVIDIU

De-i mai rosti, nebune, acest cuvint o dată,
Ești mort!

(Se înaintează spre Clevetius amenințător.
Amicii lui îl opresc.)

CLEVETIUS

(def>ărtându-se) -Min "A

Mă face-a ride mânia-ți îngîmfată.

(Lui Barrus.) Pe Calea Apiană vin'," Barrus, să
te-admir.

(Iese.)

ACTEA

Ba vmă cu noi, Barrus, și fugi de-acest satir.

(Curtizanele, întovărășite de toți junii patriciani, se suie pe treptele porticelor și se primbla pîntre colonade, admirînd stofele, obiectele de artă etc. espuse de vinzători greci, indiani etc.)

SCENA VIII -

OVIDIU *(rămas în urmă, este abordat de Corina, care vine din dreapta)*

-?-UOiO/00D m Jptm cÊt tWEM/jlSt .lJldOf!-£*/ O/1

:3iin&xno siko* %b&f#g 30&t mo nu-O

15 d.imbq £v i ^ i g ^ o q <f. onid iste
Ovidiu, stăi.

OVIDIU

Corina?

'-•e£010miã JB^CJ r. • sili ti £-9b ,1/ibivU

CORINA

20 De astăzi dimineață
Te caut... Un pericol te-amenință în piață.

OVIDIU

Cum?

CORINA

25 Un complot sub mînă în contra-ți e urzit
De-un om ce te urăște, un dușman nemblînzit.

. . . ! nom ifd
OVIDIU . . . ; .

Ibis?

174

• CORINA

Oricine fie... pe-ascuns, din a ta parte,
La pleba de pe strade mari sume se împarte
Ca să insulte astăzi pe Iulia în drum
Ș-astfel să-nfurieze pe-August asupra-ți.

OVIDIU

.abiav mo iii Stotr* «A\iribivO Cum?
Și tu, Corină, însăși atîta ești de bună
Cît aperi pe Ovidiu cu Iulia-mpreună?
io Eu sint nedemn de mila ce încă îmi păstrezi.
.»uv! ar. v.; • -^r.'* " .vtt4->Yk tZ) ..oibA i:
CORINA

O! nu, prea generoasă ori simplă tu mă crezi.
Mi-ai dat lovire crudă prin crudă ofensare,
Corina, ca și Ibis, dorește răzbunare.
15 El vrea a ta peire, căci eu te-am adorat,
Eu vreau de-o infamie să nu fii acuzat...
Te-am prevestit... Adio! de-acum îți sint streină.
E moartă pentru tine de-acum a ta Corină...
(Cu înduioșire.) Corina ta... O! ceruri, am fost, dar
20 nu mai sint...
Ovidiu, fii ferice, Corina e-n mormînt.
(Cu lacrimi.) Adio!

OVIDIU

Ah! Corina, întoarce mca-o data
15 Asupra lui Ovidiu privirea-ți împăcată,
Căci dacă-a fi să peară poetu-ți favorit
Și care pe Corina cîntînd a nemurit,
Să aibă mîngăierea de-o moarte liniștită
Gîndind că-si perde viata iertat de-a lui iubită.

30 CORINA M M ral i

Dar nu vrei a pricepe că nu vreu ca să mori?
Nu vezi că sint cuprinsă de-a groazei reci fiori,
Căci întrevăd ce soartă cumplită și fatală
Te-așteaptă!... Ah! acuma uit chiar pe-a mea rivală^

175

Și mă gândesc la tine, și simt că nebunesc
Și vreau să scapi de moarte, căci încă te iubesc.

OVIDIU

Corina mea.,

CORINA

Ovidiu, la luptă, fii om verde.
Mergi, apără-mi rivala de-un scandal ce te perde.
Tu o iubești, iubește-o ferice, cu onor.
Corina se răzbună jertfind al ei amor...
Adio... *(Se depărtează răpcede și iese din scenă.)*

OVIDIU

(singur) ; ^ o j % , 5 - w

Suflet nobil!... s-a dus, o! umilire!
Cît mă simt mic față cu nobila-i jertfire!

15 *(Iese pe gânduri, tris, și se duce sub porticul unde sîni amicii*
•j'i'-i inü j}î irmoe-ab Vjalfjfc: •... 'iiv^vs'iq me-aT

SCENA IX

RUTUBA, MUSS, POPOR, IULIA, un LICTOR

20 *(Poporul înșirat pe piață, ăc-a lungul porticelor, avînd pe*
Rutuba în frunte. Cortegiul împărătesc intră prin fund, pre-
cedat de patru lictori și urmat de alți patru, toți înarmați cu
scuturi și spade. Opt siriani duc pe umerii 1er o lectică aurită
în care Iulia stă întinsă și rezemată pe perne de purpură. Două
25 *sclave pe Ungă lectică poartă una un corlei, înfipt într-o trestie*
de India, și alta c apărătoare de pene de păm cu care face
vînt și răcorește pe Iulia. Doi sclavi în urma 1er duc două scări
poleite pentru coborîrca din lectică. Cortegiul înaintează încet.
Ibis și HULarius se arată la ușa templului.)

MUSS

30 *(alcrghnd din fund)*

Cortegiul vine, iatăd.

176

RUTUBA

(la un grup de oameni)

Colea voi vă grupați,
(la alții) și voi în ceea parte fiți gata să strigați:

5 „Jos lectica! la Tibru!”, cînd vi s-a da semnalul.

(Cortegiul intră.)

RUTUBA

Muss, picuile, începe.

MUSS

10 *(scoțînd un fluier din sfii)*

Stăi să-mi gătesc cavalul. *(Fluieră.)*

CAPUL LICTORILOR

Ce? *(Alte șuieraturi se aud în grupuri.)*

RUTUBA

15 Dați gură.

PLEBA

La oarba!

LICTORUL

Hoți buni de spînzurat!

20

PLEBA

La Tibru!

MUSS

(arătînd pe lictor)

Ce-mi văd ochii? Un morcov **degerat!**

25 *(Risete în grupuri.)* lEtI 3D 31

RUTUBA

Taci, Muss; el e lictorul Mănincă-foc.

177

• . MUSS

Grozav e!... cu-a lui spadă chiar vîntu-n două-l taie.
paie.

RUTUBA
(apostrofînd pe lictor)

5 Ce duceți voi pe umeri? e marfă de vîndut?
E proaspătă? cît cereți în preț de tot scăzut?

MUSS

10 Cît poate ca să ceară? Un as, atîta face.
- „(Plebei se-ndeașă împrejurul lecticei.)

LICTORUL
(scofînd spada)

în lături, plebă sclavă.

MUSS

15 în lături tu, măi dace.

RUTUBA
(întînd)

Jos lectica în fața poporului roman!
La Forum și la circuri el este suveran.

20 (Lectica a sosii în mijlocul scenii. Sub portice, curtizanele
patriciani privesc. Zgomot.)

IULIA
(ridicîndu-se pe coate)

15 Sus lectica, octofori, sus, pleba să mă vadă
Cît de mai sus pe dînsa disprețul meu să cadă.

PLEBA

La Tibru!

S C E N A X

PRECEDENȚII, OVIDIU și AMICII LUI

OVIDIU

(se arată sub porticul din stînga; indignat, cu glas tare)

Mizerabili !

3 ii

IULIA
(zSrindu-l, în parte)

Ovidiu !

OVIDIU

io Sacrirej !
Voi atacați în Forum al Iuliei cortej ?
Amici! pe dînșii ! Moarte acelor ce-o insultă...
(Coboară grabnic treptele porticului cu patriciani, se izbesc
asupra grupului ce au înconjurat lectica și-l resping.)

15 POPORUL

A ! a ! a ! moarte vouă !

(Lupă crîncenă. Ovidiu se apropie de lectică.)

iot ioV .:;>;:dE-ș rognoi tz .V&qA \.v.-.i ram& iirtüO^

20 Ovidiu, pleba-i multă.
Voi n-aveti arme. «**qt«uifL&q fii țnmob f't

OVIDIU

25 Arme, cu-acești bețivi mișei?
Privește și ascultă ce trebuie cu ei.
(Cătră plebă.) Popor măreț, eroic, al Romei scump
tezaur l
Cunoști moneda nouă, moneda cea de aur.
Ce poartă a lui Cesar augustă efigie?

GLASURI DIN GRUPE

Ba nu — nu încă — unde-i? Arat-o — să ne vie.

OVIDIU
(aruncind în aer un pumn de monede)

Iat-o !

PLEBA
(vesel și lacom)

He!

OVIDIU
(aruncind iar bani)

Na, în țărână cădeți și adunați,
fio Ș-apoi pentru Ovidiu cinstiți și vă-mbățați.

(Pleba se depărtează de lectică, cătînd bani pe jos.)

(coborîtă din lectică)

Ovidiu, ți-oi fi vecinie mult recunoscătoare. (îi întinde
35 I .ț^țM';r^il,tțit{V«r.tt- as v* ț.»^ .. : mîna.)

OVIDIU
(sărutîndu-i mîna)

Nu cer decît o rază ferbinte de la soare
(încet) Și soarele meu dulce s-aprinde-ti ochii tăi.
20 (Cătră amicii săi.) Acum să mergem grabnic. Voi toți,
amicii mei,
Și voi, iictori, octofori, toți în cohortă deasă
Să ducem la palatu-i pe-a noastră împărăteasă.

25 (Cortejul pleacă și iese prin dreapta, patricianii inconjurînd
pe Iulia. Hillarius și Ibis au coborît scările templului și s-au
amestecat cu plebă fără a fi zăriți de Ovidiu.)

↳». E3fHOJ

IBIS
(lui Rutuba)

Pe urmă-i.

30

HILLARIUS
3.1JSS K1Q (plebei)

După dînșii.

OVIDIU
(tămînuînd în urma cortegiului)

Eroi, acum strigați
în cor: Evohé Cesar și Iulia !

5

PLEBA

Bani dați?

OVIDIU
(azvîrlînd iar monede)

Na, na!

10

PLEBA
(strigă)

Evohé Cesar și Iulia !

OVIDIU

Prea bine. (Iese.)

15

IBIS
(în fața scenii)

N-a reușit complotul; o! plebă, o! rușine!

HILLARIUS

20

întii de toate banii, virtutea după bani.
Aceasta e deviza modernilor romani!

(Cortina cade.)

ACTUL III

25

Sala de primire în palatul lui August, cu statui între coloane
și ferestri ce dau pe grădină. în stînga, ușa care duce în apar-
tamentul împăratului. în dreapta, altă ușă, pe planul întai,
si tronul. Galerie cu colonadă în fund.

SCENA I

MARCIANUS, IBIS și PINAX (intră în galerie unul din stînga, altul din dreapta și vin în scenă)

PINAX
 5 Marciane, favorite al lui August slăvit.
 Ce este?
 PINAX
 (inclinîndu-se)
 10 Salve !
 IBIS
 (asemîne)
 Salve !
 ^..wçV) .anicf s-
 15 MARCIANUS
 (lui Ibis)
 Ce cauți?
 IBIS
 Am venit
 Ca să salut pe Cesar în casa palatină. (Vrea să
 20 ' .ixiemor lofirrol înainteze.)
 MARCIANUS
 (oprindu-l)
 Nu-i voie.
 III IBIS
 25 Cum?
 -icqs nî 93(tb axsa . PINAX
 Iubite, la fața lui divină
 Vreau să mă-nchin.

MARCIANUS

Nu-i voie.

PINAX

Ce spui? Acest palat
 5 Deschis e ca și mina lui Cesar, nencetat.
 Oricînd, oricine poate să vie-aice, frate,
 Să ceară de la Cesar sau milă, sau dreptate.

MARCIANUS

Așa-i, dar astă-noapte abia s-a înturnat
 10 Din insula Caprea în care el a stat
 O lună-ntreagă bolnav, ș-acum se odihnește !

PINAX

Odihna fie-i dulce !

MARCIANUS

15 El astăzi nu primește.
 Mergeți.

IBIS

(dîndu-i un papirus)

Aș avea însă a-i spune tăinuit
 20 Ceva careT privește: te rog dar umilit
 Să-i dai papirusul ăsta chiar astăzi dimineată.

PINAX

(asemine, dînd un papirus)

Ș-al meu mai-nainte.

IBIS

25 | Voi aștepta în piață
 Răspunsul.

PINAX

Si eu.

MARCIANUS

Mergeți la poarta amindoi.
(Intră în apartamentul lui August.)

PINAX

(lui Ibis)

5 Și pân-atunce, vere, ce crezi să facem noi?

IBIS

(ca dispreț)

io Cum?... Vere?... îmi zici vere, așa, deopotrivă?
Tu mă compari cu tine?

PINAX

Cu mine?... dimpotrivă,
Nu se compară prostul cu omul învățat.

IBIS

15 Nici cel pe brînci ca tine cu omul învățat.

PINAX

Te-ai învățat? Această izbîndă e prea mică.
Și fumul din gunoaie în aer se ridică.
Te crezi și tu o gîscă din vechiul Capitol,
20 Și ești un pui de curcă, fără tiuleie, gol.

MARCIANUS

(revenind)

Ce? tot sînteți aice?

IBIS

(lui Pinax)

25 Tu ai noroc, sărmane,
Că ne găsim în templul puterii suverane...

PINAX

(cu emfaz)

30 Nu se uimește-un vultur de-un bizet de țîntar.

MARCIANUS

Ieșiți, vine-mpăratul, fugiți...

IBIS

Mă duc.

PINAX

Dispar. (Iese cu Ibis prin fund.)

SCENA II

AUGUST

(ieșind din stîngă, se dirije spre fereastră, pe gînduri)

io Căzut-a rouă noaptea?... (Privind în grădina.) Dar,
vesela natură

Pe tot firul de iarbă a pus o picătură.
Semn bun!... Ajute-mi zeii ș-acest prielnic semn
Prin fapte bune astăzi de mine să fiu demn...

15 Opt lustri de domnire aproape sînt la număr
De cînd acest imperiu îl port pe al meu umăr
Și, cît mai multă lume s-adună-n mîna mea,
Povara-mpărătească devine tot mai grea.

20 Sub jugul Romei pus-am mulțime de popoare:
Sciți, lupi flămînzi de iarnă, indiani striviți de soare,
Cantabri, suevi, iliri, egiptiani, dalmați.
Respins-am în trei rînduri pe dacii nempăcați...
Ferice, pus-am capăt războaielor civile
Ce spintecau moșia și o scurtau de zile,

25 Ș-am răzbunat în singe pe Cesar, tatăl meu...
Azi Roma-i capul lumii, ș-al Romei cap sînt eu.
Sînt tot: August și Cesar... Pontif cu daruri sfînte,
Imperator cu nume de-al patriei părinte.

Am tot: putere, faimă, a lumii avuții,
30 Și însă n-am nimica, căci nu mai am copii!...
A morței ș-a rușinei familia mea toată
A fost și e victimă!... O singură nepoată
îmi mai rămîne-n casă, și pentru ea mă tem,
Căci maică-sa atras-a eternul meu blestem

Prin desfrinări hidoase... și singele corupt
 Ades din sinul mamei cu laptele e supt...
 Dar nu... Iulia-i albă în suflet și pe frunte
 întocmai ca zăpada lucind pe vîrf de munte,
 în inima-i vergină, mult limpede izvor,
 Nu-i încă nici o umbră lăsată de vreun nor...
 Ea-i dulce ca lumina frumoasei dimineți
 Și-n ochi are văpaia fecioarei tinereți. (*Privește pe
 fereastră.*)

- 10 Iat-o!... Colo-n grădină **se** primbla și citește,
 Ea m-a zărit, se-nchină la mine și-mi zîmbește.
 O! farmec al prunciei, putere, blind mister!
 Cînd ne zîmbesc copiii, fug norii de pe cer.
 Un prunc în fașe este precît un zeu de mare,
 15 Cu cît el **e** mai fraged, cu-atît el e mai tare.

*Jttaixoiq oj*qBN.A--«19b linii lot „<î
 oinisncf JsaoB-2 iias înr-a-iurA ...! nud rirjcrao
 AUGUST, IULIA (vine alergînd din dreapta)*

*IÉrno U 9 m IB aq fioq IroafaDOrni i2*3B bnb ad*

A! Scumpul meu părinte! (*S-aruncă-n brațele lui.*)

20 AUGUST

Copila mea...

IULIA

(*muștrindu-l*) *JfifrxjdsJSI tnE-C*

Frumos!

- 25 Te duci din Roma singur, fugar, misterios,
 Petreci o lună-ntreagă departe,-n tănuire,
 Și-apoi revii cu noaptea și tu nu-mi dai de știre.

AUGUST

(*zîmbind*).

iedi A

- 30 Mă iartă; să-ți cer voie, drăguță, am uitat.

IULIA

Nu rîde... n-ai dreptate... Ești mare, împărat,
 La tine universul cu fală se închină.
 Nici o profană mină de toga-ți cezarină
 Nu poate să s-atingă... Ești zeu și fiu de zeu!
 Și însă vezi ce splendid e privilegiul meu.
 Eu vin oricînd îmi place și Cesar se-mblinzește,
 Și ochiul său de vultur pe loc se limpezește.
 II cert... cu dismierdare, mă joc cu scepșrul său
 Și-mi pare că-s un flutur pe coama unui leu.
 Deci care-i mai puternic și cine pasul are?
 Eu?

ii0

rrtttMMi

«*M» ūtak Ibev t)l AUGUST

Tu.

ă5

IULIA

Cui se cuvîne să deie ascultare
 Stăpînul lumiei?

AUGUST

(*cu dragoste*)

- 20 ! iJșsrao ! O Ție.

IULIA

Așa m-ai împăcat.

AUGUST

Mă ierți?

25

IULIA

Ca totdeauna, c-un dulce sărutat. (*il sărută.*)

AUGUST

Ce-ai mai făcut în lipsă-mi?

IULIA

>iriO

J30

(*confuză*)

Nimica.

AUGUST

Cum? nimica?

IULIA

Ba, ți-am cusut o togă, nici largă, nici prea mică,
5 Precum îți place ție... s-o porți la zile mari.

AUGUST

Ce mîndru-oi fi la circuri în loja de Cesari!
Dar, spune-mi, în grădină primblîndu-te, citeai
O carte și cu dînsa dulci ore petreceai. *(îi ia*
io Unde-i? care-i?... Ovidiu!... Ce vād? *manuscrisul.}*
Aria iubireif
(In parte.)

Cum de-a ajuns sub ochi-i?... *(Iuliei.)* A! te-ai dedat
citirei?
15 Îți place poezia?... Și, spune-mi, cum găsești
Acest nămol de versuri... ușoare?...

IULIA
(cu entuziasm)

O! cerești!

20

AUGUST

Cerești? *(în parte.)* Ea le declară cereștil... Și ea-s
cuprinsă
în mreaja lui Ovidiu, cu mintea sa aprinsă!...
(Iuliei.) Ș-ai înțeles subiectul poemei... lămurit?

25

IULIA^

Ba!... n-am priceput totul, dar multe am ghicit
Din el.

AUGUST

Ghicit? *(în parte.)* Ovidiu corumpe
30 Roma-ntreagă.
Veninul de pe buze-i în miere se descheagă'

188

•Și curge dulce-n inimi... *(Iuliei.)* Spune-mi, te-ai
întilnit
Cu el în a mea lipsă?

IULIA

Cu cine?

AUGUST

Ai vorbit

Cu dînsul vreodată?

IULIA

ao

Cu cine?

AUGUST

Cu poetul

Ovidiu!

>15

IULIA
(conjuza)

Nu!

AUGUST

(in parte)

20 Cum oare să aflu tot secretul?
O vād că e confuză... Ce se petrece-n ea?
Enigmă e femeia...

IULIA
(în parie)

Ce are?

25

AUGUST

Draga mea,
Purtarea ta-i corectă, precum ți se cuvine.
Distanța e prea mare între-un poet și tine.

139

IULIA

Cuvintu-mi pare aspru ieșit din gura ta,
Cind stiu că-n tinerețe cercat-ai a cînta
în versuri hexametre Sicilia stîncoasă.

- 5 Un geniu poarta bine corona maiestoasă;
O vād, privind la tine, poet și împărat!
E rudă cu Apolon poetul inspirat!
Și dar nici o distanță n-o pot eu înțelege
între-a lui Cesar fiică ș-al poeziei rege.
- 10 A zis chiar Iuliu Cesar: „E mult mai glorios
De-a-ntinde-n ochii lumii hotarul spațios
Al geniului sacru cu-avînt de înălțare,
Decit a lărți cercul romanelor hotare”.

AUGUST

- 15 Pentru poeții noștri ce viu entuziasm!
Faci versuri poate?

IULIA

Cesar, mă mir de-al tău sarcasm».
Tu care cu poeții trăiești în confrăție...

- 20 Horațiu și Virgiliu posedă-o-mpărăție
Ca tine; al lor geniu, cu-al tău în zbor unit,
Clădesc din timpul nostru un secol strălucit.
Ovidiu...

AUGUST

- 25 Taci; Ovidiu, profanator de muze,
Nu vreau prin al său nume să spurce-a tale buze.

IULIA

Profanator de muze, Ovidiu care-a scris
Metamorfoze, Arta iubitei!

- 30 AUGUST

Taci, am zis.
Tu ești copilă încă, nu știi ce otrăvire
Ascund unele plante sub mindră înflorire

Și nu poți înțelege și nu vreau să-nțelegi
Cît rău Ovidiu face Italiei întregi.

\ U9 , & GK (Azvirle manuscrisul pe fereastră.)
'rit

- Azvirle-această carte ce minele-h pătează
:5 Și-n sîn pe nesimțite otrava infiltrază.

,ăEm sb > .Deiwq 'J .ts«3D .t/twqmr ;
jfiqoo t&taa na mtss-. ixSte» ' ;
(iIULIAe)

Ce sacrelej !

Măi

AUGUST

ia.

(imblinzindu-se)

Ascultă, tu știi cît te iubesc.
Mai mult decît la tron-mi la tine mă gîndesc,
Și vreau să calci ferice în cursul vieții tale
Pe treptele virtuții străbune și regale.

- 15 Ajunsă ești acuma pe al juniei plai,
Cînd inima se mișcă de-un dor venit din rai,
Și eu, privind la tine, visez de-o însoțire
C-un rege supus Romei și demn de-a ta mărire.

IULIA

- 20 Un rege? care? cine? Vrun part, vrun get turbat
Ce vrei prin înrudire să-l faci un aliat?
Nu mă simț demnă, Cesar, de-a ta mărinimie.
Jertfirea-i prea antică, nu sînt Ifigenie.
N-am sînge grec în mine.

:25

AUGUST

O! nu te revolta...
Ți-ai liniști pornirea de-ai vrea a m-ascuita.
Alesul meu e rege al țărilor daciane,
E Cotizon cel tînăr... Fruntarele romane
30 Adeseori supuse la crunte năvăliri,
Imperiul meu simte grozave zguduiri.
E timp să pui tu capăt la luptele barbare
Ș-a m-ajuta cu fală 1-a Romei apărare.

IULIA

Ce vis! Cum? Sint chemată a salva Roma, eu?
Să-i fac de-a lung pe Istru un zid cu brațul meu?

(Devine din ce în ce mai nervoasă.)

5 Al tău imperiu, Cesar, e putred, e de milă,
De-și cată astăzi reazem un umăr de copila?
A tale legioane intrate-s în pământ
Și singura putere a Romei azi eu sînt?
O! dacă-au decis zeii ca Roma să dispară
10 Și tu din cartea lumii să fii respins afară,
Ei bine, peară Roma cu toți bărbații săi
Decît a îi datoare cu zile-unei femei!

AUGUST

Gindește-ie la rangul ce îl ocupi... Tu ești
15 A Romei fiică; trebui cu drag să te jertfești.
Mărirea ne impune îndatoriri mărețe,
Și lauru-nfloreste în suflete-ndrăznețe.
Ești Iulia! Domniță de neam împărătesc.
Și nu uita că-s Cesar... Să faci ce-ți poruncesc.

20

IULIA

(dennă)

Cesar Augustul poate în oarba-i părtinire
Să infrineze-o lume, iar nu a mea simțire.
Voința ta-i deprinsă să plece tot sub ea,
25 Dar se găsește față azi cu voința mea
Ce-mi spune: de o crimă să te scutesc pe tine,
Pe mine de-o jertfire, pe Roma de-o rușine! *(Iese în dreapta.)*

AUGUST

30 Copila!... Am deprins-o a-și face tot pe plac...
Cunoaște siăbiciunea-mi... Mi-e dragă... Cum să fac?
(Cu mîndric.) Ce foc! Ce exaltare! Ce splendidă

mînie!

35 E maică-sa-n picioare, și-mi seamănă și mie.

192

SCENA IV

AUGUST, MARCIANUS

AUGUST

Ce este?

5

MARCIANUS

(dîndu-i papirii lui Pinax și Ibis)

Până-n ziuă doi oameni au venit
Cu-acești libeli.

AUGUST

10

(deschizînd unul)

Iar Pinax? bufonul flămînzit? *(Citește:)*
„Cînd între lingușire și tine închizi ușa,
Nu-ntoarce de tot cheia pîn'ce ne-om umplea gușa.
Ești tare,-ntinde mîna sărmanului slăbit.
15 Ești mare, te coboară spre cel mai mic, smerit,
Și nu uita pe Pinax ce n-are drept avere
Decît o foame vastă ș-o mină care cere.”
Marciane, unde-i Pinax?

MARCIANUS

20

în piață el s-a dus.

AUGUST

Să-i dai ce se cuvine!

(Deschide al doilea papirus și citește:)

25 „August, cel mai supus,
Voiește ție grabnic să spuie-o taină mare.”
— O taină mare? *(Lui Marcianus.)* Unde-i străinul
ce ți-a dat
Acest libel?

30

MARCIANUS

Așteaptă aici lîngă palat.

193

AUGUST
Să vie. (*Marcianus iese.*) Taină mare?... A fi, ca
totdeuna,
Vreun basm țesut maestru de muma sa, minciuna.

SCENA v

AUGUST, IBIS (*vine prin fund*)

AUGUST
Tu scris-ai aste rînduri?
IBIS
10 Eu, Cesar.
AUGUST
Ești străin:
Si cum te cheamă?
IBIS
15 Ibis, rob ție și hain
Acelor ce au gînduri în contra ta țesute.
AUGUST
Un fapt ai să-mi descoperi? Ce lucru?... Spune iute.
IBIS
20 (*oftind*)
Un lucru fără seamăn, un fapt atît de rău,
Cît nu se poate spune făr-a ofta din greu.
Tu știi, acum o lună, scandalul fără cale,
Insulta cea făcută...
AUGUST
25 Cui?

IBIS
Chiar nepotei tale
De pleba Romei.

AUGUST
(*sculîndu-se*)
Pleba, zici tu, a insultat
Pe Iulia? Cînd? Unde?

IBIS
Cum? încă n-ai aflat?...
io Pe cînd lipseai din Roma, augusta ta nepoată,
Trecînd în Forum, fost-a oprită-n loc de gloată
Și, sacrilej de moarte! infam! nepomenit!
Expusă fluierărei poporului plătit.

AUGUST
15 Plătit?. plătit de cine?

IBIS
De-un om la gînd subțire
Ca virful unui ghimpe otrăvitor din fire.

AUGUST
20 Dar cine-i el?

IBIS
Ovidiu !..

AUGUST
Ovidiu?

IBIS
25 L-am văzut
Zvirlind cu pumnii banii poporului căzut
în turbă de beție; apoi, cînd pleba strînsă
De el fu de lictorii cortejului respinsă,

Ovidiu, luînd masca de falnic salvator,
A aruncat o ploaie de aur în popor
Şi l-a făcut să schimbe insulta în urare.

AUGUST

5 Dar cu ce gînd Ovidiu?... De ce astă purtare?

i&ihs&ni n ut inia HftMS-

Cu gînd de-a naşte-n sînul domniţei dulci simţiri,
Recunoştinţă vie, plăpmde-adimeniri.

AUGUST

10 (*indignat*)

Ce îndrăzneşti a zice, mişel defăimător?

. . . ; **IBIS jT/naiun feirqx"l**

De nu spun adevărul, sînt gata ca să mor!
Pe Iulia văzut-am, uimită, mîna dîndu-i,
15 Si-n ochii tuturor el mîna sărutîndu-i.

AUGUST

(*se repede furios şi-l apucă de gît*)

Minciună!... Calomnie!... Infame, o huleşti!

IBIS

20 (*cade-n genunchi*)

Iau martor Roma-ntreagă... Tu poţi să mă turteşti
Ca pe un fir de iarbă... A lui Ovidiu gînduri
Le ştiu... dar n-am curajul...

AUGUST

25 Grăieşte.

IBIS

-n multe rînduri
Ca umbră nevăzută pe urmă-i lunecînd,
în casa palatină surprinsu-l-am intrînd.
30 Colo, jos, în grădină, l-a stelelor clipire,
Cu Iulia avut-a ascunsă întîlnire.

196

AUGUST

El? Ea?... Minte-mi s-afundă în hău întunecos..

IBIS

Stăpîne...

5

AUGUST

Destul, du-te... mergi şi aşteaptă jos.

S C E N A VI

AUGUST

Ce?... adevăr să fie? Cum? Ea, nevinovată
10 Ca frunza încă-n mugur de vînt nesărutată?
Ea! o copilă încă!... născută pe un tron!
Ea! limpede-auroră din vastu-mi orizon,
Să-şi fi perdut mîndria, onorul, ruşinia,
Să fi căzut!... Ce este dar nevinovăţia?
15 Un putregai, un verme, în fruct atrăgător?
Sub mască de virtute un viţiu zîmbitor?...
în ce să cred de-acuma cînd mă-ndoiesc de dînsa,
Cînd roua dimineţii ascunde glod într-însa?
O! de-a fi adevărul, amar va fi de ea!
20 Amar va fi de dînsul expus la ura mea!

S C E N A vii

AUGUST, MECENA, OVIDIU (vin din fund)

AUGUST

Adevărat, Mecena, că Iulia pe stradă
25 A fost victima plebei ş-a hoţilor grămadă,_
în Forum, ziua mare?

MECENA

Dar, este-adevărat.

197

AUGUST

Și cum de-această crimă n-am fost eu informat
în insula Caprea?

MECENA

5 Avut-am îngrijirea
De orice supărare să-ți apăr liniștirea.
Culpabilii de-atunce au fost ca niște hoți
Supuși pedepsii aspre, executați...

AUGUST

10 Nu toți.
Cel mai culpabil, șeful acelei oarbe gloate
Trăiește încă.

MECENA

Cine-i?

AUGUST

15 *(arătînd pe Ovidiu)*
Iată-1.

OVIDIU

Eu?

MECENA

20 Nu să poate.
August, ești în eroare !

OVIDIU

25 Oricine ți-ar fi spus
Aceasta minte.

MECENA

Cesar, respinge-orice prepus.
De tot ce se înalță invidia-i legată,
în urma strălucirii stă umbra tupilată.

Ovidiu a fost vecinie leal și cumpănit.
Lealitatea are un suflet liniștit.

AUGUST

A ! Crezi tu pe Ovidiu leal ?

MECENA

(zîmbînd)

5 Ovidiu este
Un vînător ferice de versuri și neveste.
Poetii și amanții, de visuri înginați,
10 N-au timp pentru comploturi, ei sînt prea ocupați.

AUGUST

Orb ești de-1 judeci astfel... A ! tu nu-1 cunoști încă.
Cinismul fără margini, brutal cît și o stîncă,
Nebuna cutezare și vițiul abject
15 în mintea lui secat-au tot simțul de respect.
Corumpător de inimi, poet de saturnale,
El ofensează cerul cu scrierile sale,
încît, după opt lustri de lupte, de ani grei,
Văd Roma-n decădere zăcînd sub ochii mei.
20 Am vrut să fac din Roma regină suverană,
El cată ca să facă din ea o curtizană.

OVIDIU

Precît ești just în toate, cu mine ești nejust.
Prin glasul tău grăiește mania, nu August.
25 Mania, umbră deasă, întunecă gîndirea...
Alină al tău suflet, chemînd nepărtinirea,
Și-i recunoaște, Cesar, c-al tău admirator
Nu poate să devie un laș insultător.
Tu m-ai primit aice, în casa palatină,
30 Cu toți poeții Romei ce ție se închină,
Căci însuși, fiind geniu pe tron imperial,
Protegi în orice spirit avîntul genial.
Comis-am poate versuri de tine rău văzute,
Dar jur pe mîna-ți dreaptă, pe sacra ta virtute,

Că n-am avut în viață-mi alt țel și alt îndemn
Decît, stimat de Cesar, să fiu de dînsul demn.
Un pom produce fructe și bune ș-ades rele,
Nu se condamnă pomul securei pentru ele.
Cu timpul tot ce-i putred se scutură perind
Și fructele frumoase rămîn pe crengi lucind.

AUGUST

10 Știi bine-a te preface... în nerecunoștința,
Uitînd însă prea lesne a mea bunăvoință,
Uitînd că-n a mea casă ai fost oaspe iubit,
Prin neagră lașitate iubirea mi-ai plătit.

OVIDIU

Care mi-e crima?

AUGUST
(*indignat*)

15 Crima? zi crime, și de-acele
Ce merită asprimea întregii uri a mele.

MECENA

20 August, te rog, alină furtuna de amar
Ce-ți tulbură simțirea.

AUGUST
Mecena, în zadar...

OVIDIU

Dar ce-am făcut?

25 AUGUST
întreabă mîrșava-ți conștiință.
Pe cînd eu la Caprea zăceam în suferință,
Pe Iulia în Forum cu scop ai insultat,
Cutezător infame !

30 OVIDIU
Eu?

200

SCENA VIII

AUGUST, MECENA, OVIDIU, IULIA (*care ascultase la
ușa din fund*)

IULIA
(*intră rapide*)

Nu-i adevărat !

io E neagră calomnie asupra-i aruncată.
La Forum prin Ovidiu de plebă-am fost scăpată.
El a-nfrînat-o singur, făcîndu-mi el un scut
Cu brațul său, ș-aice, luptînd, m-a petrecut.
Acesta-i adevărul; iau martor însuși cerul.

AUGUST

15 Taci, nu cerca, semeață, a mă orbi... Misterul
Ce între voi există îl știu.

OVIDIU
(*în parte, oțerit*)

O ! Cer !

IULIA

Știi?

20 AUGUST

Tot.

IULIA

25 îl știi?... Decidă soarta!... în sînu-mi nu mai pot
Să-l țin ascuns... Natura-mi cu taina nu se-mpacă
Și inima-mi trezită nu poate să mai tacă.
Amor pentru Ovidiu în sufletu-mi simțesc,
Fă tot ce-i vrea cu mine, o ! Cesar, îl iubesc.

AUGUST
(*revoltat*)

30 Ce zici acum. Mecena, de-atîta îndrăzneală?
Ce zici de-al tău Ovidiu, de inima-i leală?

201

MECENA

La dreapta-ți tulburare cu tine mă unesc,
Dar și la ta mărire permite-mi să gîndesc.
Nu te-nteți-n asprime cînd poți să dai iertare,
5 Și fie-ți mîna blindă cît simți că e mai tare.
Nu întreba: el cine-i? întreabă: cine ești?
Iertarea-i o podoabă în gurile domnești.

AUGUST

Nu-s Cesar, ci părinte, atunci cînd deonorul
10 S-apropie de mine mai crunt decît omorul,
Și vine de-nferează pe frunte-ai mei copii.

MECENA

Ba Cesar ești ! și Cesar voiesc în veci să fii,
Căci sceptrul nu dă roade cînd e stropit cu sînge,
15 Și cerul nu zîmbește cînd omenirea plînge.

AUGUST

(cu durere)

Ah ! N-ai copii, Mecena.

MECENA

Dar am mai mult, căci vreau
20 Să poarte acest secol măreț numele tău.

AUGUST

(încet lui Mecena)

Ah!... de ce simț în mine, Mecena, nu-ți dai seamă.
25 De furia-mi aprinsă chiar mie mi-este teamă.
(Lui Ovidiu.) Ce meriți?

OVIDIU

(plecînd capul)

Merit moarte !... Culpabil,
30 o aștept,
N-am dreptul, nici speranța în ochii-ți să mă-ndrept.
Cuvintele rostite de Iulia sublimă
Dictează-a mea osîndă... Lovește!... de- o crimă

A ne iubi-mpreună ș-a spune-o-n fața ta,
Pe mine numai, Cesar, e just de-a nu ierta.
Am fost atras spre ceruri de-a Iuliei splendoare.
Distruge-n mine-atomul ce zboară către soare.

IULIA

(îngenuchează)

Ai fost și tu-n junie ca mine simțitor.
Ah ! fii, o ! scump părinte, cu noi îndurător.

AUGUST

10 Destul ! Lipsiți din ochii-mi, perfid și tu vicleană...
(Amenințător.) Aproape-i Capitolul de stîncă
Tarpeeană.

(Face semn lui Ovidiu, care iese abătut.)

IULIA

15 A !... Nu vrei să te-ndupleci la ruga mea?... Nu vrei?
Gîndește la mea mamă, am tot sîngele ei.
M-oi compromite astfel ș-așa departe-oi merge
Cît lustrul de coronă pe frunte-mi se va șterge.

AUGUST

20 Un pas greșit de-i face, pedeapsa cea mai grea
Te va lovi, nebuno !

IULIA

(amenințătoare)

Ei bine, vei vedea. *(Vrea să iasă.)*

25

AUGUST

(apucînd-o de braț)

Stăi ! Stăi pe loc.

IULIA

(furioasă)

30

A !

(Se aud fanfare în curte. Clienții încep a intra prin galerie.)

MECENA

Cesar, devii stăpîn pe tine;
Fanfarele răsună, al Daciei sol vine.
E ora salutarei, clienții au intrat,
în fața lor te-arată nu om, dar împărat. *(Iese prin fund.)*

SCENA IX

AUGUST, IULIA, COTTA, TIGELLIUS, CLEVETIUS,
BARRUS și alți patriciani intră și se așează în rînd în fața
10 tronului. IBIS, mai de-o parte, în stingă.

COTTA

Noroc, Auguste Cesar ! a ta reînturnare
în Roma, peste Roma ca soarele apare.

(Clienții se închină.)

15

AUGUST

Prea bine !... Salve vouă !

CLEVETIUS
(cu umilitate)

Ani mulți, în toate buni !

20

AUGUST

Amici, clienți ! Cunoașteți o vorbă din străbuni :
Destinul ne aduce în timpurile grele
O mîină cu vești bune și alta cu vești rele.
Azi el e favorabil... Viteazul Cotizon
25 S-apropie în pace de-al Romei splendid tron.

(Fanfare mai apropiate.)

204

SCENA X

*Cei dinainte, MECENA, apoi SOLUL intră prin fund cu
cortejul său*

MECENA
(anunțînd)

5

Solul!

SOLUL

(înaintează și vine în fața lui August)

Salut pe Cesar și Roma glorioasă !
10 Venit-am sol de pace din Dacia muntoasă
Și zic tot ce-al meu rege mi-a poruncit să zic :
Poporul vostru-i mare, poporul nostru-i mic,
Dar ei sînt deopotrivă ca două vii șioaie
Ce vin clocotitoare, umflate după ploaie,
15 Și se-ntîlnesc în cale și-n frunte se lovesc
Păn' ce cu înfrățire ei apele-și unesc.
Voi tari! Noi tari!... și ura mai mult ne întărește.
E timp să ne dăm mîina cu toți prietinește...
în numele și-n dorul lui Cotizon deci viu
20 Să cer pe-a ta nepoată, August, pentru-al său fiu,
Sau luptă necurmată, sau pace... Hotărăște.

AUGUST

*(indignat de atîta îndrăzneală, face un semn de manie ; apoi,
privind la Iulia, se stăpînește)*

Primesc !

SOLUL

însă domnita!

IULIA
(demnă)

Domnița... nu primește !
Lui Cotizon îi spune tu, sol, din partea mea,
Că înrudiri cu barbari nici eu, nici Roma vrea.

205

Nepoată sînt de Cesar ! mai mult, eu sînt romană !
Și nu dau astă mîină pe-o pace de pomană !

(Iese maiestoașă-n dreapta. Ambasadorul se-nchină și iese prin fund. Tablou.)

5

IBIS

(apropiindu-se de Cesar, coborît de pe tron)

Ți-am spus tot adevărul?

AUGUST

(posomorit)

10

Așa-i!... Grăiește-ncet,
Dar te-a împins păcatul să afli un secret
Ce pune deopotrivă în ochii-mi ș-osîndește
Pe cel pîrît de-o crimă cu cel care pîrăște.

IBIS

15

Stăpîne,-aste cuvinte mă umplu de fiori...
Sînt criminal în ochii-ți?

(August face un semn afirmativ.)

Și ce-mi ordoni?

AUGUST

20

Să mori !

(August pleacă în dreapta. Toți rămîn consternați. Tablou.)

ACTUL IV

25

La villa lui Ovidiu. Salon de lux despărțit de triclinium prin o cortină de purpură. Masă mare în triclinium, în fund, așezată pe o estradă. Candelabre, mobile de bronz, panere cu flori. În salon, statuele zeițelor Venus și Hebe. Ușă în stînga și altă ușă în dreapta. Din dosul cortinei din fund ce este închisă se aud instrumente executînd un himn și următoarele toasturi: „La Chloe! — la Actea! — la Tyndaris! — la

30

Glyce!"

206

SCENA I

OVIDIU *(intră pe ușa din stînga, urmat de un sclav)*

OVIDIU

Zici tu că o străină mă caută aice?
Să vie... *(Sclavul se-nchină și iese pe ușa din dreapta.)*

OVIDIU

(singur)

Însă de-amoruri simt un profund dezgust.

SCENA II

10

OVIDIU, IULIA *(intrînd rapide pe ușa din dreapta)*

IULIA

Ovidiu, fugi, te-ajunge urgia lui August...

OVIDIU

Tu, Iulio?

15

IULIA

În grabă, nebună, îngrozită,
Am alergat...

OVIDIU

(luînd-o de mîină)

20

Tu însăși, copilă mult iubită,
Ai îndrăznit prin Roma?...

IULIA

Ovidiu, ești espus
La trăsnetul de moarte ce fulgeră pe sus.
25 N-am teamă pentru mine de orișice-ntîmplare,
Căci n-am altă gîndire decît a ta scăpare.
Fugi !

207

OVIDIU
(coprinzînd-o în brațe)

Iulie...

IULIA
Fugi grabnic, amice, ești perdut...

OVIDIU

O știu.

IULIA

Octaviu Cesar de tine-i cunoscut.
10 E blînd ca primăvara cînd e în amicie
Dar aspru cît și iarna cînd e în dușmănie,
în contra ta, iubite, grozav el e pornit.
Cercat-am să-l înduplec, dar nu am reușit.
Amorul nostru sacru în ochii lui e crimă,
15 Lui Cesar nempăcatul îi trebuie-o victimă.

OVIDIU
(cuamarire)

10 îi trebuie-o victimă, zici tu, pentru că-n sîn
Port flacăra ș-avîntul amorului divin?
(Se aude, după cortina din fund, toasturi.)
20 „La Venus, zeea blondă ! la brună Astérie !”

IULIA
(tresărînd)

25 Ce?... *villa* ta răsună de glasuri de orgie?
Cînd eu de grijă tremur, și plîng, și simt că mor,
în valul desfrînării arunci al tău amor? (Sedepărtează
de el.)

OVIDIU

30 Ah ! nu vezi tu în astă nebună desfrînare
Cea mai vădită probă de crunta-mi desperare?...
Din casa Palatină ieșit-am azi nebun.
Am vrut pe pragul vieții amicii să-mi adun

Și ultima mea noapte s-o fac ca să devie
O epohă sinistră de falșă veselie...
De stîncă Tarpeeană August mi-a pomenit.
E un decret de moarte, o știu, sînt pregătit.
Fie!... a mea cenușă de-acum pe vînturi zboare,
Rămîn a mele versuri a Patriei odoare.

IULIA

O ! taci, și te ascunde o zi, o zi măcar.
Dă vreme lui Mecena să cerce...

10

OVIDIU
(uimit și trist)

în zadar !
De-acum grăbita moarte oriunde mă așteaptă.
Octaviu, triumvirul, sub Cesar se deșteaptă
15 Ca să răzbune tronul ce-l crede ofensat.
August la bătrînețe, de nori întunecat,
Nu suferă privirea juneței arzătoare.
Nimic mai plin de jale ca un apus de soare !
Nimic mai plin de umbră ca un apus de tron!
20 Octaviu vede golul de jur în orizon,
Și-n ceruri pretutindeni o deasă, neagră ceață.
El simte și răspînde fiori mortali de gheață.
Acei fiori din sînu-i în sînu-mi au intrat.
Vae viclis! fie Cesar de mine salutat !

25

IULIA
Trezește-te, Ovidiu... rațiunea ta declină.
Alungă desperarea, urmează-mă.

iiiqo) .bșs ɛrrtiîduë
OVIDIU

Nu.

30

IULIA

Vină !

OVIDIU
(desperat)

Dar viața pentru mine ce-a devenit? Nimic,
Cînd Iulia-i percutată din viață-mi.

ншсофо . '!,-; juilAv i ;v ohm f> нйм'H
(apucîndu-l de braț și trăgîndu-l spre ușă)

Vină,-ți zic.

Nu vrei să perzi din ochii-ți pe Iulia? Ei bine,
Oriînce parte-a lumii ea va fugi cu tine.

10 OVIDIU
(pătruns)

Tu să împărți exilul c-un biet nenorocit?
Vai ! nu-i destul, iubito, că te-am adimenit
A nimici distanța ce-n lume ne desparte,
15 Din razele coronii făcîndu-mi mie parte?
Ah ! du-te, fugi de mine, căci sînt un om fatal.
Respiri în a mea casă un aer infernal.
Mergi, lasă-mă în umbră, și tu, cu-a ta splendoare,
Tu, rază virginală, te-ntoarce iar în soare.

20 IULIA

Eu să te las aice de Cesar prigonit?
Renunț la tot, la Roma, la tronul strălucit,
Și te urmez oriunde pîn' și-n pustietate.
Nenorocirea crudă te face al meu frate
25 Precum amorul nostru în zeu te-a prefăcut.
Vin', ah! iubite, vină; timp nu e de percut.
îmi pare c-aud păsuri în Atrium; ai milă
De-a mea durere, vină...

30 OVIDIU
Sublimă ești, copilă,
Dar glasul conștiinței...

IULIA

O ! nu, nu-l asculta.
Ascultă-mă pe mine, Ovidiu, sînt a ta.

210

Avem același suflet, avem aceleași soarte,
E drept aceeași viață s-avem ș-aceleași moarte.
(Strigăte înfund, după cortină.)

Ovidiu, hei, Ovidiu !...

OVIDIU
Auzi amicii mei?

Te rog, nu te espune a te-ntîlni cu ei.

IULIA

10 Nu-mi pasă; desperarea ce inima-mi zdrobește
Stă față cu rușinea și o nesocotește.

OVIDIU
(rugător)

O ! nobilă princesă ; o ! suflet înzeit,
Ascultă rugămintea acelu osîndit.

15 IULIA
(decisă)

Nu.

OVIDIU

20 Mintea mi se perde sub crîncena mustrare,
în numele iubirei implor a ta-ndurare.
Fugi.

IULIA

Nu.

(Glasuri după cortină mai apropiate.)

25 Ovidiu.

OVIDIU
(desperat)

Iată-i!... Nu vrei? Deci, îți ordon.
Nici pată pe-a ta frunte, nici pe al Romei tron.

30 (Iulia, surprinsă de tonul poruncitor al lui Ovidiu, pleacă
capul. Ovidiu o apucă de mînă cu violență și iese cu dînsa pe

211

ușa din dreapta. îndată după plecarea lor, cortina din fund se deschide, lăsînd a se vedea masa din triclinium și oaspeții ce vin în salon.)

SCENA III

5 ACTEA, CHLOE, TYNDARIS, GLYCE, în splendide costume. COTTA, CLEVETIUS, TIGELLIUS și alți patriciani veseli și puțin amețiți

ACTEA

A dispărut Ovidiu, s-a dus leul orgiei
10 Și ne-a lăsat aice cu drojdia beției. (*Arată pe bărbați cu dispreț.*)
Priviți-i, sorioare, cum șovăiesc mergînd.

TYNDARIS
(rîzînd)

15 Să juri că-i bate vîntul.

TIGELLIUS

Știți voi ce-mi trece-n gînd?

TOTI

Ce? ce?

20 TIGELLIUS

Să dăm foc Romei.

COTTA

Ba nu, alta mai bună.
în circ să facem praznic cu fiarele-mpreună.

25 CLEVETIUS

Ba, să le dăm pe Cesar hrană...

TOTI
(rîzînd)

Și mai bun plan.

ACTEA

Dispare zilnic faima stomahului roman!
O singură amforă de vin mai generos
învinge azi pe-un tînăr și îl răstoarnă jos.
O! tinerime tristă, bastardă,-n decădere! (*Curtezanele rid.*)

COTTA

Cum vreți pană la urmă să mai păstrăm putere
Cînd vinul si frumsetea ne varsă foc în sîn?

ACTEA

10

Se stinge lesne focul movilelor de fîn...
De voi e numai vorba și lauda pompoasă.
Sînteți uscate plante nevrednice de coasă.
Aveți în vine lapte, nu sînge de străbuni,
15 în lături, pitici veștezi, născuți în șapte luni.

COTTA

Ce mîndră ești, Actea, în juna ta pornire,
Cînd ea pe noi revarsă a sa desprețuire!
îmi plac în gură dulce accente de furori.
20 Pe fruntea mea cad ele ca frunzele de flori.

TYNDARIS

A! șerpi de lingușire, cum știți pe nesimțite
Din noi să faceți lesne victime... fericite!

COTTA

25 Ah! scumpe-nșelătoare, cum rîdeți de bărbați!

CHLOE

(rîzînd)

Bărbaților le place să fie... înșelați.

COTTA

30 Femeilor le place să rupă-n nepăsare
Și inima ce crește și floarea ce răsare.

Dar dacă-ai vrea, Actea, să nu rîzi cînd îți spun
Că te iubesc, aş trece-n Empireu.

ACTEA
(întorcîndu-i spatele)

5 Drum bun...

CLEVETIUS
(rîzînd)

Ha, ha, ian admirați, ha, ha, ce parodie
A scenii lui Horațiu cu gingașa Lydie.

10 SCENA IV

PRECEDENȚII, BARRUS (sculîndu-se de la masa, vine
în scenă șovăind)

BARRUS

15 Trăit-am ieri? să poate;... trăi-voi mîini? nu știu.
Dar azi am trăit bine; mă simt parcă mai viu.

ACTEA

Ha, iaca Barrus!

TYNDARIS
Hercul.

20 CLEVETIUS
Cu mușchii săi de ață.

Apollon. CHLOE

25 Eros. GLYCE

CLEVETIUS
Vultur clocit în ou de rață.

BARRUS

Destul! de-a voastre daruri nu vreau să vă dispoi.
Eu sînt pontif! în sînu-mi port zeul cel de soi,
Pe Bachus drăgălașul!... Golit-am o amforă
Ce-a pus pe fruntea nopții lucire de-auroră
Ș-acum mă cred în Olimp, văzînd cu ochii mei
Pe Iuno, pe Minerva, pe Venus... cu ai săi.

(Arată curtizanele.)

10 Ce grup! ce scump tezaur de forme-a tinereții!
Sînteți cu toate demne de premiul frumșeții.
Cui să dau mărul oare? (Scoate un măr din buzunar.)
(Curtizanele întind minile ca să primească mărul.)

Stați să gîndesc adînc.

15 (Oferă mărul Actei.) Cui?... Ție.
(Oferă mărul Chloeii.) Ție.
(Oferă mărul lui Tyndaris.) Ție... Ba mie,
și-l mănînc.

(Mușcă din măr. Patricianii rid.)

CURTIZANELE

20 (indignate, se depărtează de el)

A!

BARRUS

25 E cam acru mărul... Voi Aspazii de frunte
Ce faceți peste inimi și pungii o largă punte,
Priviți: sînt june, tare, isteț, jigăt, frumos,
Chiar Paris în ființă. (Tragic.) Și însă ce folos!
Aș vrea să mor, o credeți? căci viața-mi pare seacă.
Puah! ghiftuit de toate, dezgustul mă îneacă.

ACTEA

30 Cum? să ne lasi în lacrimi?

BARRUS

O! dar, căci mi-e destul
De lume.

CLEVETIUS
Mistuieste cam greu cînd e sătul.

BARRUS
Clevetius, răspunde, așa-i că am dreptate?
Stomahul și averea ne sînt azi ruinate.
Eu nu mai am nimica; tu ai ceva?... dar rîd,
Căci mîini în ziori de ziuă am gînd să măucid.

CLEVETIUS
10 Ucide-te, iubite; îi face, zău, prea bine.
Și tu să scapi de lume și ea, Barrus, de tine.

BARRUS
A! mulțămesc, amice, de sfatul ce mi-ai dat,
Deci lasă-mă,-n extremis, să-ți dau și eu un sfat.
Ești lacom; pune capăt acestei poște slute
15 Ce te-a-ngrășat, privește, de seameni cu o bute.

CLEVETIUS
Beție fericită! Mă vede împătrit.

BARRUS
20 Dar bute care-o umple veninul otrăvit.
(Toți rîd. Clevetius începe a se supăra.)
Ești trîndav, cuib de vițuri, bătrîn, cam smuls de
pene,
Și, cine-ar putea crede? Alergi după sirene!
Mai bine fă odgoane de vînt sau de nisip
25 Decît să-ți cerci norocul cu ele... Tu ai chip
Nurliu, plinuț și rumen ca persica gustoasă,
Ai nuri chiar de bachantă, nebună, voluptoasă.
Rotund ești ca bobita ce s-a umflat de must
Și pelița-i'plesnește la ploi... Ai cap îngust
30 Și o guriță largă ca o ciupercă veche.
Cînd rîzi, te muști cu dînsa de nas și de ureche.
Amice, te păstrează ca un specimen rar
De tot ce-i în natură mai extraordinar.
(Toți rîd.)

ACTEA
Portretu-i de minune.

CLEVETIUS
(lui Barrus)
5 Obraznică dîrdală!

BARRUS
(atîns)
Ce? uiți că-s Hercul?

CLEVETIUS
10 Hercul? Vai de a ta Omfală!
Lămîie stoarsă, grier zvîntat, sarbed moroi.

BARRUS
(sujlecîndu-și minicele)
15 Vezi tu aceste brațe?... De-aș vrea... însă nu vroi.
Mania mă slujește și gîtița mi-o uscă.
(Măreț.) Nu se răstoarnă-un munte ca să turtească-o
muscă.
Te las încă pe lume să tîrii trupul tău.
Eu mîini, gîndind la tine, otravă am să beau
20 Sau poate-mi voi deschide în baie patru vine.
(Cu înduioșire.) De m-ai iubi, Clevetiu...

CLEVETIUS
Ce?

BARRUS
25 *(strîngînd la pept pe Clevetius)*
Ai muri cu mine.

ACTEA
Clevetiu, n-ai ce face, mergi să mori.

CLEVETIUS
30 *(respîngînd pe Barrus)*
Ești nebun?

BARRUS
(*cu dispreț*)
Adio dar; ești numai de viață demn și bun.

ACTEA
(*cu o jale prefăcută*)
Adio deci !

CHLOE
(*asemine*)
Adio!

10 GLYCE
Adio, scump tezaur !

TYNDARIS
Adio ! Noi te-om pune în sarcofagi de aur.

15 BARRUS
(*plângând*)
Adio, merg în haos ! (*Se duce până la ușă.*) Ba nu,
decît să mor,
M-am răzgîndit, mai bine mă fac gladiator. (*Se în-
toarce.*)

20 (*Rîs cu hohot.*)

SCENA Y

PRECEDENȚII, OVIDIU (*revine din dreapta*)

OVIDIU
(*palid*)
25 Amici !

ACTEA
Ovidiu, vină s-azvâhii un snop de raze
Pfe-acești lihniți de istov cu sarbecle obraze.

Dar ce văd?... ca și dinșii ești palid, aiurit.
Ce ai?

OVIDIU
(*nervos*)
5 Eu?... ți se pare... Sînt vesel, fericit
Și vin să rîd de moarte cu rîsul nebuniei.
Veniți pe lîngă mine, regini a veseliei,
Să beu pe-a voastre buze nectarul plin de foc.

ACTEA
io Venim cu fericire. (*Curtizanele încunjură pe Ovidiu.*)

COTTA
Ce om plin de noroc !

OVIDIU
Așa-i ! din tinerețe mă bucur de-a fi-n lume
15 Scriind pe sînuri albe a lui Ovidiu nume.
Amici ! a noastre zile se sting ades în ziori.
E drept să le așternem un lung covor de fiori.
Și să gustăm estazul avînd pe cer un soare
Și pre pămînt femeia de-amor inspiratoare.

20 CLEVETIUS
Femeia?... rătăcire.

OVIDIU
îmi place-a rătăci
în lumea cea menită pe om a-l fericii
25 Și unde la tot pasul cu farmec seînteiază
Zîmbirea de femeie ce viața luminează.

COTTA
Pygmalion, ca tine înamorat, artist,
Nebun de Galatea...

OVIDIU

- Și cum vreți să-i rezist
Cînd darnica natură i-a dat ca la o soră
O formă-atragătoare și albă de amforă,
5 Un glas care pătrunde și varsă, dulce dar!
Urechei armonie și inimei nectar,
Un sîn cu două cupe rotunde, adorate,
Din care sorbi și viața și dulcea voluptate.

ACTEA

- 10 Poete, peste inimi tu cum să nu domnești
Cînd știi atît de bine să ne adimenești.

CLEVETIUS

Sărman poet! Ajuns-ai în tristă nebulie!

OVIDIU

- 15 Voi rîdeți? Rîsul vostru e rîs de comedie.
Toți voi sînteți ca mine supuși femeiei, sclavi,
Dar faceți ca' fricoșii ce vreu să pară bravi.
Eu le iubesc pe toate ș-aș vrea pe toate ele
Să le confund într-una, să fie toate-a mele!
20 Păn' la sfîrșitul lumii, lungind al vieții fir,
Aș vrea, cîte s-or naște, cu drag să le admir,
Căci eu iubesc în ele acea divinitate
Ce viața ne-o urzește cu zile încîntate
Și leagă faptul vieții cu apusul ei mîhnit
25 Prin lanț în înfiorare de-amor fără sfîrșit.

CLEVETIUS

(*sarcastic*)

Dar timpul nu-ți șoptește, trecînd de bătrînețe?

OVIDIU

- 30 Cît am simțire-n suflet, am parte de junețe.
Iubesc, căci am menire în veci ca să iubesc.
De sint poet, talentu-mi femeiei dătoresc.

COTTA

Oricare-ar fi făptura-i, femeia pentru tine
Posează săvîrșirea făpturilor divine?

OVIDIU

- 5 Dar!... tot ce altor oameni le pare un defect
în ochii mei lucește plăcut, vioi, perfect.
De-i mică, nu e mică, ci astfel nimerită
Cît poate să încapă în inima-mi răpită.
E-naltă? Văd pe luno cu mersul măiestos,
10 Chemîndu-mi adorarea prin chipul ei frumos.
E gingașă? în minte-mi ea-i gingaș comparată
Cu trestia mlădie de zefiri legănată.
E brună? vâlul nopții, pe fruntea sa întins,
Ascunde-nflăcărarea amorului nestins.
15 E blondă? Coama-i lungă în vînt filfiitoare
Maestru se-mpletește cu razele din soare.
E simplă? un ce tainic mă face să doresc
Natura-i adormită în brațe-mi s-o trezesc.
E vie? mă-nviază; isteață? îmi promite
20 Un drag și scump tezaur de zile-nveselite.
Și astfel eu, Ovidiu, neprețuind nimic
Mai sus decît femeia, mă-nchin la ea și zic:
Mai dulce-i răsuflarea din buzele copilei
Decît aromul nopții sorbit de faptul zilei!
25 Ferice dar de omul setos de sărutări
Ce soarbe frăgezimea verginei răsuflări!
Ferice de acela ce-n farmecul ei crede
Și rai, dumnezeire în ea numai le vede,
Căci soarele undește lumina-n ochii ei,
30 Și ea de n-ar fi-n lume, n-am crede-n dumnezei.
Deci, adă-mi tu, Actea, o cupă nencepută
Și-ntăi cu-a tale buze fierbinte o sărută
Ca s-o deșert în fala zburdalnicei juneți
Și-n dragostea eternă a veselei frumseti.

35

ACTEA

(*prezentîndu-i o cupă*)

Ovidiu, iată cupa.

OVIDIU

Lasat-ai tu să cadă
în ea a ta iubire?

ACTEA

O ! dar, Ovidiu.

OVIDIU
(*luînd cupa*)

Adă.

io Acum, amici, ca mine durerile uitați
Și până-n ora morței beți vesel și strigați:
(*declamă*) Toarnă-n cupa mea de aur
Vinul roș ce-mbărbătează,
Și aprinde, și turbează
15 Ca și sîngele pe taur.
Io Bachus ! cînd oi zice
Că-s sătul de vin ș-amor,
Pe-al meu cap din cer[ur]ji pice
Trăsnetul fulgerător !

TOȚI

20 - ; (*bind*)
Io Bachus și Venus !

SCENA VI

*PRECEDENȚII, IULIA (apare în fund pe estradă din
triclinium)*

25 IULIA
(*cu glas tare*)
Noroc si veselie !

OVIDIU
(*scăpînd cupa din mină*)

30 A ! Iulia !

IULIA

Ovidiu, fă-mi parte la orgie.
Nepoata lui Octaviu ie loc azi pintre voi,
Frumoase curtizane a Romei !

5 ACTEA
Pintre noi?

IULIA

Și ea-nvocînd pe Venus, sub ochii zeităței,
își schimbă tronul splendid pe-altarul voluptăței.
10 (*Se coboară în scenă.*)

OVIDIU
(*apropiindu-se de Iulia, tulburat*)

O ! ceruri ! știi tu bine ce faci? știi unde ești?

IULIA

15 Aice îmi e locul, aice te găsești.

OVIDIU

Dar tu te perzi, copilă, desfizi aspra furtună.

IULIA

20 O știu, mă perd, nu-mi pasă; ne pierdem împreună.
Nu ne iubim?

ACTEA
(*cătră amicele ei*)
Ce spune?

IULIA

25 Și dacă-al tău destin
Te duce la peire, eu lîngă tine vin.
Vreu Roma să mă vadă, vreu Cesar să mă știe
Tronînd lîngă Ovidiu în ultima-i orgie
Și, astfel, dobîndindu-mi în lume dreptul meu
30 De a dispune liber de mine precum vreau.

(Cătră curtizane.) Deschideți-vă rîndul, în cor să se
-ntrunească
Cu voi, Lais a Romei, odrasla împărătească,
Și-mi dați o cupă largă de vin îmbătător,
Cu voi să fac libații nebunului amor !

ACTEA
(cătră curtizane)

Strigați cu toate: Evghe rivalei suverane
Ce se proclamă soră cu-a Romei curtizane.

10 CURTIZANELE
Evghe!

OVIDIU
(atrăgînd pe Iulia deoparte)

15 Ah! pintre ele, iubito, nu ședeai.
Gîndeste-te la Cesar, din ceruri nu cădea.

IULIA
(depărtîndu-se)

Prefer azi chiar infernul, n-am teamă de nimica.
Rămîn.

20 OVIDIU
(apiicînd-o de mină cu violență)
Nenorocite ! perzi mintea.

IULIA
(privindu-l drept în față)

25 De moarte? Ce? ai frică

OVIDIU
Frică? mie?... A ! dacă ai decis
Să-nfrunți orice osîndă pășind peste abis,

Să intri-n gura lumei mai neagră, mai grozavă
Decît a unui șerpe cu limba de otravă,
Vină-n orgia nopței voioși să ne-aruncăm
Și-n cupele de aur norocul să-necăm.

(Esaltat, cu desperare.)

Amicilor ! dați zborul nebunelor avînturi !
întunece-se mintea și ducă-se pe vînturi !
Și valurile mării înalțe-se-n zenit
Și cadă, pe noi cadă tot cerul prăbușit.
10 Noi, imitînd satirii și datina cea veche,
Să ne-narmăm ferice cu-o gingașă păreche
Și fiecare facă-și un scut apărător
Din două brațe albe s-un sîn încîntător.
A mea păreche iat-o, din cele mai alese,
15 Frumoasă, iubitoare, coronă-ntre princese.
Desfid cu dînsa-n brațe pe Cesar și pe zei.
Plecați-vă toți capul și toate-n fața ei,
Și tu, a mea iubită, tu dulcea mea soție,
închină-te la Venus... De-acum ce-a fi să fie !

(merge în fața statuei lui Venus și, ridicînd cupa, declamă:)

Venus ! Zeea voluptății,
Varsă-n mine focul tău,
Ca să las eternității **hĂ ! i-9DJA**
25 Falnic suvenirul meu.
Viața noastră e divină, -.amul ! O
Cerul nostru e senin **tsjifUflE<"** 0E
Cînd de spume-i cupa plină
Și de-amor sufletul plin !
30 (Se aude un zgomot de pășuri afară.)

OVIDIU
Ce zgomot se aude?... Mergi, Cotta, și vezi, cine?
! norto.vob âm* mu > tE

(se suie pe estradă și privește în dreapta, speriat)
35 E însuși Cesar ! Cesar !

TOȚI
(îngroziți)
August? A!

COTTA
Iată-l, vine !..

OVIDIU
Ah ! Iulie, fugi grabnic ; amicilor, fugiți,
Lăsați-mă-aici singur.

IULIA
ii 'iin'jiii lua tat- '• • ifid fnob mCI
(cu glas poroncitor)

Nu, stați, nu vă clintiți.
(In fund apar lictorii care precedă pe August.)
,i» Rfal n-'-hzo; • fnqsr> ifot jSv-tțsosh
.sijoa Bt>/fi."...-ii" ui 'i&thêel ii'tm s ,ai i#

SCENA VII

PRECEDENȚII, AUGUST, MECENA, LICTORI

15 AUGUST
(pe estradă)

Aice-i ! iat-o !... fiica Cesarilor căzută
în lupanar la rîndu-i, și-n veci de-acum perdută !
O ! lume,-nchide-ți ochii, o ! cer, te-ascunde-n nori,
20 Să nu vezi tu ca mine...

IULIA
(îndrăzneală)

Ce?

25 AUGUST
Cum mă dezonorî !
Cum Roma devenit-a lagum de putrezime
Ce-nfectă și altarul ș-a tronului națime.
Rușine ! degradare ! mizerie ! gunoi !
Vai ! acvila romană e roasă în noroi

De vermi ! Ea cătră ceruri, murind, ochii țintește,
Spunîndu-le că Roma ca dînsa putrezește.
Grozavă decădere!... a fi romani, nepoți
De cei mai falnici eroi ș-a deveni iloți !
A fi de-același sînge cu-nvingători de-o lume
Ș-a geme sub povara mărețului lor nume !
Ce ziceți, umbre sacre, gigantici luptători,
Tu, Romulus, tu, Remus, ai Romei fondatori,
Privind acești nemernici ce zac în infamie,
10 Nedemni de libertate și coțți pentru sclavie !
A căror braț, în țara bătrînului Tarquin,
Nu poate să ridice decît un teas de vin,
Pe cînd străbuna spadă de regi umilitoare
Le stă cu umilire călcată sub picioare !
15 Dar nu, nu se va zice că judele suprem,
August, permis-a Crimei să poarte diadem
Și-n Roma lui virtutea să fie nimicîță.
(Cătră Ovidiu.) Tu, coruptor infame. (Iuliei.) Și tu,

20 nenorocîță,
Exilul vecinie fie al vostru crunt martir !

MECENA

August, iertare

TOTI
(umili și rugători, afară de Ovidiu și Iulia)
25 Cesar!

AUGUST
(arătînd pe Ovidiu, ca să-l aresteze)

Lictori !

OVIDIU
(față cu August)

30 Crunt triumvir!
Tu ți-ai proscris amicii, copiii tăi chiar... fie !
La rîndu-i viitorul pe tine te-a proscris.

AUGUST

(lictorilor)

La Tomis între barbari să moară neiertat.

! anina iot iuiu ^jflR ^rcg. dw <#TM%

(îmbrățișînd pe Ovidiu)

5

Trimite-ne-mpreună pe țărnel depărtat.
Nu mă despart de dînsul.

. -s. / .Mor >•litîvi uqcj ia ff}Hi ••) <•.: -tb innrabsM oi

OVIDIU BI ui ' IOI&J A

!strîngînd-o la pept)

10

O ! scumpa mea iubită !

O ! scumpul meu Ovidiu !

,ul iE v»b*Uf\) .Mislni -IOJqinoD ,u'l ^MtVkwO >: :)

WfcwIOfHM

AUGUST

Lictorii... (T«cf semn.)

15

(Lictorii apucă pe Ovidiu și-l trag deoparte. Iulia vrea să-l
urmeze.)

AUGUST !aiEÎ19I .teUȘIIA

(smuncește pe Iulia din brațele lui Ovidiu)

Prostituită !...

20

(Iulia scoate un răcnet dureros și cade in brațele lui Mecena;
toți rămîn încremeniți. Tablou.)

(Cortina cade.)

ACTUL V

25

La Tomis. O cameră cu mobile simple. în dreapta, planul
întâi, un horn cu vatră în care arde focul. Dincolo de vatră
un pat roman, lîngă el o masă mică cu manuscrise și tăblițe
de ceară. în stînga, o fereastră largă, prin care se vede portul,
și în depărtare dealuri acoperite cu zăpadă. în fund, ușă.

SCENA I

SARMIZA, DAVA, CÎTEVA FEMEI SARMATE

(vînt mare afară)

SARMIZA

(pe un scăunaș lîngă vatră, așîjă focul)

Ce crivăț ! Ce furtună ! cum vîjje prin horn !

DAVA

Bătrîna iarnă albă mereu suflă din corn,
De șapte noți și zile, ca lupii din răstoace
10 în Tomis să s-adune pe gheață și să joace
La nunta ei cu gerul.

o FEMEIE

tir/ -M fe ucb t-& ->ub
Au nun viscolul orb.

ALTA

15 De frig, în cuiburi crapă și ouăle de corb.

DAVA

Grozav timp!... Nu țin minte să fi văzut vrodată
Așa cumplită iarnă, furtună-așa turbată.
Să crezi sfîrșitul lumii!... Și bieții de bărbați
20 Se luptă-acum sub ziduri cu geții nempăcați,
Care-au trecut calare pe Istrul prins de gheață,
Și-nconjură orașul... (S-apropie de fereastră.)
Ei se zăresc prin ceață
Precum un cîrd de vulturi la prada lor zburîrîd
25 Și zidurilor noastre cu toți navală dînd.
S-aude-n cîmp, departe, nechezuri sunătoare
Și larmă, răget, vuiet de roți scîrțiitoare
Dar nu ne pasă nouă de fiarele de geți,
30 Cînd astăzi chiar Ovidiu s-a dus, chiar el, romanul,
Ca să comande gloata tomiților.

SARMIZA

Sărmanul !

DAVA

- De ce oftezi, Sarmiză? La Gettor te gîndești?
5 N-ai grijă, el e tînăr, viteaz și tu-l iubești.
N-are ce face moartea cu el.

SARMIZA

Așa e, mamă.

- Dar oaspele Ovidiu... Oh ! pentru el mi-e teamă.
10 Slab, suferind și gingaș, el încă nu-i deprins
Cu-a noastră climă aspră. La față pare stins,
De-abea stă pe picioare, cu greu se mai răsuflă,
Ș-acum el e-n zăpadă sub crivățul ce suflă.
S-a fi sleit într-însul și măduva din os...
15 Mă duc să-i dau să bee vin fiert și călduros.

(Ia un ulcior de la Joc.)

DAVA

- Drăguța ! I-îngrijește întocmai ca pe-un tată
Și el o adorează ca pe-a lui însăși fată,
20 Căci seamănă aieva cu-a sa copilă.

SARMIZA

Dar,

- Și astă-asemănare cuprinde scumpul dar
De-a alina în treacăt cumplita lui mahnire.
25 E rar cînd pe-a lui față lucește o zîmbire,
Ș-oricine-l întîlnește își pleacă fruntea jos,
Căci sub durerea-naltă e chipul maistos.

biub BLSVET uoPM^iiJaBOfl -iofnbix iH

- Așa-i, el te uimește, și graiu-i cu plăcere
30 L-ascuți curgînd din buze-i ca cea mai dulce miere.

SARMIZA

Îl roade dorul țării de cînd el a plecat
Din Roma... Vai de omul pe lume-nstrăinat !

El este zi și noapte muncit de-a lui gîndire
Ce-n lumi de întuneric pătrunde-n rătăcire.
Cînd vine primăvara și cîmpul e-nverzit,
Atuncea mai cu seamă Ovidiu e mahnit,
5 Căci urmărește jalnic cu lungă lui cătare
Pe valurile mării corăbiile-n zare,
Și nori și păsărele ce vin din țara lui...
O credeți?... recunoaște suflarea vîntului !
Atunci el pleacă ochii, suspină greu și plînge.
10 I-e dor, i-e dor de țară și inima-i se frînge.

(Vuiet de glasuri afară.)

Dar ce s-aude-afară ? *(Ascultă.)* E zvon îngrozitor.
(Iese.)

DAVA

- 15 Puternice Zamolxis, ne vină-n ajutor. *(Sarmiza revine iute.)*

FEMEILE

(sperate)

Ce-i?

20

SARMIZA

- Veste bună ! Ovidiu cu-ai noștri într-o clipă
Respins-au năvălirea și-au pus-o în risipă.
Toți scîții fug, toți geții luați de goană fug,
Și Gettor cu tomiții din fugă îi distrug.
25 Acum a noastre cete revin triumfătoare.
Furtuna trece, Tomis e azi în sărbătoare !

SCENA I

PRECEDENȚII, OVIDIU, SARMIS, LOCUITORII DIN TOMIS

- 30 *(Ovidiu apare slab, ostenit, înghețat, cu părul sur și înaintează încet, cuprins de fiori)*

POPORUL

Ura ! Ura ! trăiască romanu-nvingător !

OVIDIU ❧ 151
(în parte, obosit)

Zadarnică urare !

SARMIS
(7wi Ovidiu)

Mărește luptător !
 Poporu-ți hărăzește onorul cel mai mare,
 Coroane de verzi lauri. **tei** oă **iob** 9-i ,to

OVIDIU
(in, parie)' ^

10 Coroane funerare !
(Cătră popor.) Amici ! Voi lui Zamolxis ofranda o-nchi-
 nați,

15 Depuneți-o-n altaru-i, la templu-i alergați.
 El ne-a condus la luptă, el e triumfătorul,
 Lui se cuvine ruga, mărirea și onorul !

POPORUL

La templu !

SARMIS OS

20 Fală ție, Ovidiu, și noroc!...
(Țese cu toții prin fund, afară de Sarmiza.)

SCENA III

OVIDIU, SARMIZA

(Ovidiu, cuprins de fiori, cearcă a se apropia de vatră)

25 OVIDIU

Noroc și fală mie?... Mai bine-un pic de foc...
 Din tălpi și până-n creștet îmi trec fiori de moarte,
 Picioarele-nghețate nu pot să mă mai poarte.
 Sarmiza, vină, dragă... dă-mi sprijin brațul tău.

30 *(Sarmiza îl susține ca să s-apropie de vatră și trage un jilț
 în partea focului.)*

SARMIZA

Așează-te pe scaun. Așa... Cum te simți?

OVIDIU Rău.

5 *(își întinde mâinile tremurînd spre vatră.)*

A ! bun e focul !... dulce pătrunde el în vine
 Ca glasul mîngăierii în peptul cu suspine.
 Amic răpit din ceruri de divul Prometeu,
 Ești cel mai scump tezaur plătît cu chinul său.

10 Tu ne dai tot: lumină și veselă căldură,
 Și el, legat pe-o stîncă de Joe-n a sa ură,
 Sub căngi de vultur rabdă martirul cel deplin...
(Trist.) Așa-i decretul aprig al orbului destin...
 Tot omul ce se-nalță supus e la cădere...

15 învingător? mărire !... învins?... îngenunchere !...

SARMIZA
(în parte)

în gîndurile-i negre el iar s-a adîncit...
 Cum tremură!... la față cît e de istovit!...

20 *(îi prezintă un teas de vin fert.)*

Bea vinul ist ferbinte cu miere-n jumătate,
 Din pept-alungă frigul ș-duce sănătate.

tem»; „...«. i **••• Ui) / u, èt&aih'o <;) batvjii os**
liia fJtWmv ian 9b inonU -*
(luînd teasul si bînd)

25 A ! mă simțesc mai bine... Ades tu te-ai espus
 Săgeților dușmane în cîmp, și mi-ai adus
 O caldă băutură pe cînd, alb de zăpadă,
 Luptam sub asprul crivăț cu-a geților grămadă.
 O! lume nențeasă!... Din Roma alungat,

30 Nici o înduioșire în urmă n-am lăsat
 Ș-aice, pe-aste țarmuri sălbaticе, mortale,
 O gingașă străină de mine-i este jale!...
 Ah ! vină lîngă sînu-mi, de-aproape să-mi vorbești,;
 Să te priveșc de-aproape cu ochii pîrintești,

35 Tu, care pentru mine înlocuiești, copilă,
 Pe fiica mea iubită, pe gingașa Perillă.

Sărmana !-nstrăinată departe, lângă Nil,
Ea mi-a lipsit din brațe în ora de exil.
Și, vai ! n-am avut parte în cruda-mi desperare
De-a ei mîngăietoare și dulce sărutare.

(Sarmiza plînge. Ovidiu o dismiardă pe obraz cu mina.)

Tu plîngi, Sarmiza dragă, tu plîngi?... Perilla mea,
Ca tine, cu durere mult ar fi plîns și ea
în noaptea cea fatală de jaliște adîncă,
Pe care-n orice noapte o văd ș-o revăd încă.

10 SARMIZA }ot ieb ari
(duios)

Stăpîne

OVIDIU
(scofînd un vaiet de durere)

15 Ah!

SARMIZA
Ce este?

OVIDIU

în piept, ici, am simțit
20 Trecînd ca o săgeată cu vîrful otrăvit... *(Mică pauză.)*
Lictorii de acasă veniră să mă ieie
Și ca pe-un om de crime osîndei să mă deie.
Sub trista rază-a lunii plîngînd și suferind,
Plecai cu moartea-n suflet prin lume pribegind.
25 Trecui și cîmpi, și dealuri, și mări, tîmpit de minte,
Mergînd tot înainte,-nainte, tot-nainte.
Până ce-am pus piciorul pe-acest pămînt pustiu
îmi care-mi pregătise exilul un sicriu...
Și iată-mă aproape de pragul vecinicii !
30 Pe dînsul numai piere amarul nostalgiei.

SARMIZA
(în parte)

Cum suferi !

OVIDIU

Știi, dragă, ce țară-i țara mea?
Tu meritaî, Sarmiza, ca să te naști în ea,
Atît e de frumoasă și de-nveselitoare
Cu sînu-i dulce, verde și poleit de soare,
Cu proaspătul său aer de viață dătător,
Cu-a sale vii izvoare pe cîmpul roditor,
Cu florile-i deschise, cu fructele-i de aur,
Cu al naturii blinde în veci mănôs tezaur !
10 în dulcea Ausonie cu nume-armonios,
Lin curge rîul vieții sub soare luminos,
Cu drag el se strecoară prin rediuri vuietoare
De cîntice voioase, de șoapte uimitoare,
Și pe mișcarea lină a mării de smarald
15 în care la lumină copilele se scald...
(înfiorîndu-se.) Aice-i întuneric, tristeță necurmată!
în loc de flori, zăpadă... și marea-i înghețată !

(Arată fereastra.)

Privește prin furtuna ce viscolă sub cer,
20 Să pare că văzduhul chiar tremură de ger !
în nori se suie corbii să vadă alba iarnă
Cum vine pe cîmpie troiene să aștearnă,
Și luptă greu cu vîntul cumplit, vîjiitor
Ce ca pe frunzi uscate îi spulberă din zbor...
25 Dar ce văd?... două vase cu pînzele latine
în port, colo... De unde-s?

SCENA IV

OVIDIU, SARMIZA, GETTOR și, mai pe urmă, IBIS
(intră prin fund)

GETTOR

Sarmiza !

OVIDIU

Cine-i? Cine?

GETTOR
 Eu, Gettor; de la goană acum am revenit
 Ş-aduc un rob.

SARMIZA
 (s-apropie de Gettor)
 5 A ! Gettor, pe frunte eşti rănit?

GETTOR
 (vesel)
 M-a îndrăgit în luptă o sabie duşmană n u
 10 Şi-n semn de-a ei favoare m-a dăruit c-o rană.
 bl : ma ab isiiSrn £ anul «•n^im aq iç
 SARMIZA

Te doare rău?

GETTOR
 Nu. utiuî nhq styyvi/I

OVIDIU
 a snaiaif;np aq snrv maJ
 (privind la Gettor)
 15 Unde ți-e robul? Gettor, mi-e drag cum te rostești.

GETTOR
 20 Iată-1! (Aduce pe Ibis.)

OVIDIU
 Ce? Ibis! Rob tu eşti?

IBIS
 (posomorit)

25 Eu.
 OVIDIU
 Tu aici? tu-n viață?

IBIS
 August mă urgisise
 Şi, fără nici o vină, să mor îmi poruncise.
 La ordinu-i năpraznic n-am vrut să mă supun,
 5 Căci mai întâi de toate aveam să mă răzbun.

OVIDIU
 De cine?

IBIS
 Chiar de tine, căci ura mea tot crește...

OVIDIU
 10 Cum? duşmănia-n tine şi astăzi,mai trăieşte?
 tas&il % ij.i . . . t*-.? ml Bîsoqan ... i a4
 : iiâgjiçf |î J.IBIŞ roiqmo > . . .r<.:ml ci
 Dar? Şi va fi tot vie cât fi-vom amîndoi
 Pe lume... Ura umple văzduhul dintre noi.

OVIDIU
 15 Nu, Ibis; exilatul când vede-un om din țară,
 Chiar duşman fie, ura-i o lasă ca să piară,
 Şi-ntinde cu drag mîna, zicînd cu glas uimit:
 Fii, în aceste locuri, o ! frate, bun venit !

IBIS
 20 Nu vin din Roma ; frate nu vreu să fiu cu tine,
 Tu nu-mi inspiri, Ovidiu, decît simțiri haine.

GETTOR
 (făcînd un pas)

25 Mişeilfiifq Jalqam ifi-ira ul «nt-riaim; jb fhfî \$
 liâlîtrz SrtSi h uîn mO or
 OVIDIU
 (lui Gettor)
 Tăcere, Gettor! (Lui Ibis.) De unde vii acum?
 cum tu rob ajuns-ai?... Răspunde-n pace.

IBIS

Cum?

Ascultă... Deși Gettor un semn numai așteaptă
Ca unui rob din luptă să-mi taie mîna dreaptă,
Deși a mele vorbe au să aprindă-n zbor
Furoarea ta cumplită, setoasă de omor,
Voiesc, rîzînd de viață în ultima-i clipire,
Să-ți spun c-am fost unealtă la ta nenorocire.

OVIDIU

10 Tu?

IBIS

îți aduci aminte de timpul depărtat
Cînd pleba zgomotoasă în strade-a insultat
Pe Iulia, nepoata lui Cesar?... Eu plătisem
15 Insulta, și complotul cu bani îl pregătisem
Din parte-ți.

.ion tvitfljfcufurinsÈV slomu JSTU ..âmul s*I
GETTOR

Infamie !

(Vrea să s-arunce pe el, Ovidiu îl oprește c-un gest.)

20

8 IBIS

Așteaptă încă... Eu
Am întărtat pe Cesar, pîrînd amorul tău
Cu Iulia, și astfel, avîndu-l de complice,
Din culmea fericirii te-am aruncat aice.
25 Ți-am otrăvit nectarul din cupă, dar am vrut,
Perzînd eu pe Corina, să fii și tu perdut.

OVIDIU

Din inima-ți vrășmașă ai stors, zîmbind, amarul
Și fără de muștrare tu mi-ai umplut paharul,
30 Om rău și fără suflet !

IBIS

Dar tu fost-ai muștrat
Cînd dragostea Corinei din sînu-i mi-ai furat?

238

Ascultă tot: în urmă, cu-o dreaptă așteptare
Dorind ca să mă bucur de mizera ta stare,
în Dacia fugit-am pe-ascuns, la Cotizon,
Ca să te am aproape sub ochi, în orizon,
Și prin a urii mele dibace uneltire
Pe geți condus-am însumi la-a Tomii năvălire,
Sperînd să fac din tine, fiind învingător,
Un sclav, pe brînci, în țărna călcat d-al meu picior
Ș-ajuns în cea mai tristă și-adîncă degradare...

10

OVIDIU

Ș-ai dat o viață-ntreagă pe-un dor de răzbunare?...
Orb ! în mormînt de ură tu însuși te-ai închis. *(Rîde.)*
A !... Sub a mea povară sînt ani de cînd n-am rîs.
Sărmane!... Conștiința-ți, de întuneric plină,
15 Precum o neagră buhnă fugit-a de lumină...
Și vezi cum a vrut soarta, rîzînd de planul tău,
Să fim, nu sclav eu ție, dar tu, tu sclavul meu !

IBIS

Sclav, însă a ta soartă e-n mîna mea cuprinsă.
20 Nu crezi?... Tu știi ce luptă de mult este aprinsă
între romani cu dacii... August, pe-al morții pat,
N-a vrut să lase-n urmă-i un dușman nempăcat,
Ș-al dacilor nou rege, condus de-a mea povață,
Cerut-a de la Cesar ca să te ierte-n viață.
25 Iertat esti tu, Ovidiu.

OVIDIU

Iertat?

IBIS

Ș-acuma poți
30 Să te rentorci la Roma; ești așteptat de toți.
Cu brațele deschise, și-n semn de sărbătoare
Ausonia-nflorită te-așteaptă cu-al ei soare.

239

OVIDIU
(*palpitind*)

Eu să mă-ntorc?... O! ceruri!... Ce zic? mă-nșeli
amar.

5 IBIS
Sigilul lui Octaviu tu îl cunoști?

OVIDIU
O! dar.
(*Ibis desfășură un pergament sub ochii lui Ovidiu.*)

j-lytsmj.\s.éi :,> tab nu-aq Bj^^in-i^fiiy o J£b u> •-

Privește, iată-1 ! iată-1 pe-acest papir... Cetește.

OVIDIU
'fl UJfBhi <<'. (<xpvnd) c- rfitfj ' } «, ly

„Iertare lui Ovidiu !"... A ! mintea-mi aiurește.
15 Sînt liber, liber !... dă-mi-1 decretu-mpărătesc.
Vroiesc să plec îndată.

&ni ti m).-. . mrs< >•

fenhqfi ataa Jlmn ab &l%til^°yafit*) .. Ivisai- /'

Vroiești?... eu nu vroiesc.

20 Ți-am spus că astă mînă cuprinde a ta soartă.
Corina-i moartă ! Fie și libertatea-ți moartă !
(*Aruncă papirul în sobă.*)

OVIDIU
(*desperat*)

25 Ah ! barbar, ce lovire în inimă mi-ai dat !

GETTOR

A ! fiară-nveninată !
i joq BtmnB-i}

.ijol ah *? il IBIS moiftoi fii

Acum m-am răzbunat

30 Cu mine fă ce-ți place; aștept a ta lovire.

OVIDIU

Te-ai coborît prin faptă-ți mai jos de omenire.
Nu meriți nici osîndă, nici milă chiar, nimic,
Om crunt, pentru-o lovire din parte-mi ești prea mic.
Purta-vei pe-al tău nume eteina înferare.
Mergi... fugi !

GETTOR
îl lași?

OVIDIU

10 Cînd omul pogoar à qu non'r.t
Cuvîntul de iertare e ultimul-i cuvînt.
(*Ibis iese cu fruntea plecată.*)

Acum, Sarmiza, Gettor, veniți ici lîngă mine.
Privirea voastră-mi face plăcere și mult bine.
15 Voi vă iubiți în floarea juniei și zîmbiți
Cu veseli ochi la ceruri... Copii, fiți fericiți !
Și, cînd în calea voastră veți întîlni morminte,
De cainicul Ovidiu aduceți-vă-aminte.
(*Sarmiza și Gettor se apropie de Ovidiu și îi să-ittă minele.*)

20 Sînt ostenit... Vă duceți în port și cercetați
De la străinii astăzi în Tomis desbarcați,
Din care parte a lumii vin vasele ușoare
Și dacă pentru mine nu au vreo scrisoare?
(*Sarmiza și Gettor, oprindu-se la ușă.*) IL

GETTOR

25 Mergi tu la port, Sarmiza, eu după robul meu

SARMIZA ,ua |<f

Cum? L-a iertat Ovidiu...

GETTOR -aa ari
(*scofînd un pumnar*)

30 Dar nu l-am iertat eu.

SCENA V

OVIDIU

Sînt singur... e mai bine; pe marginea de viață,
Cu moartea voiesc singur să mă gădesc în față.

5 S-apropie sfîrșitul... cu ochi păingenit
Să mai admir cerescul abis nemărginit.

(S-apropie șovăind de fereastră, se reazemă de ea și privește
în departe.)

în orizontul tainic, prin a zăpadei valuri,
10 Văd Roma ce se-ntinde pe șapte-nalte dealuri,
Cu templuri mari, cu circuri, cu forumi spațioși
Și pretutindenî statui de oameni glorioși.
Tot ce-a fost mare, nobil, model în omenire
De-amor pentru virtute, de-a patriei iubire,
15 Sub chipuri făurite în bronz neperitor
Domină-n nemișcare poporul mișcător,
Și gloria-i aclamă cu voce triumfală.
Poeții sînt cu dînșii... Iar eu?... Soartă fatală!

(Se apropie încet de masă.)

20 Te naști, te crezi un geniu; în zborul tău înalt
Aspiri să iei, pigmee, Olimpul cu asalt.
Dai lumii ce te-admiră o singură clipită
Întreaga ta comoară din inimă-ți undită,
Și care e răsplata mărețului tău dar?
25 Amara nepăsare! Exilul mult amar!

(Luînd manuscrisele de pe masă.)

Copiii mei, voi, *Triștii*, și voi, *Metamorfoze*,
Și tu, *Arta iubirii*... Cîmîndre-apoteoze,
Ce lauri vă așteaptă în timpii viitori?
30 Paingănul urzi-va pe voi învălitori.
Și eu, căzînd în haos ca grindina în marea,
Avea-voi două giulgruri, și moartea și uitarea!

(Se pune pe

Jilț,

obosit, și ia de pe masă o tăbliță de ceară.)

Fie ce-a fi de-acum ... om sînt... un pai în vînt.,
35 Să cerc încă o dată pe lira mea să cînt.
(Scrie pe tăbliță cu stiletul, declamînd :)

242

„O! Soare, veselie, izvor de-ntinerire,
Ă lumilor podoabă, a cerului zîmbire,
Ochi splendid care-n tine oglinzi tot universul,
Tu Iuliei și Romei pe raza ta du-mi versul. (*Slăbind.*)
5 Pe raza ta... du-mi versul... pe raza...”

(Adoarme cu capul rezemat pe braț.)

SCENA VI

OVIDIU, IULIA, SARMIZA (intră prin fund)

IULIA

10 Că-i aice? Tu mi-ai spus

SARMIZA

Dar...

IULIA

15 Unde-i?

SARMIZA

Să caute odihnă. Colo pé jelț s-a pus,

IULIA

20 (în parte)

Mi-s mințile perdute
Si tremur de uimire. (*Sarmizei.*) Ce face?

SARMIZA

Doarme.

IULIA

25

(*Sarmiza iese.*)

Du-te.

243

SCENA VII

IULIA, OVIDIU

(se aproprie de Ovidiu și-l privește, oferindu-se)

El e? Cum? El? Ovidiu? Acesta-i? Nu mă înșel?
 O! Ceruri! un cadavru apare-n ochii-mi... El,
 Pe care-odinioară, cu-o tainică ardoare,
 Văzutu-l-am la Roma în toată-a lui splendoare?
 Crunt destin! Cum sperasem aici să-l întîlnesc
 10 Și cum... durere cruntă!... în ce stare-l gădesc!
 Nu pe al meu Ovidiu din timpul strălucirii,
 Dar spectrul său!... un spectru în ghearele peirei,
 Slab, palid, pe-a lui frunte purtînd asprul sigil
 înfipt cu nendurare de crîncenui exil. (Cu furie.)
 15 O! Cesar August, fiară odată-ncoronată,
 Nu poate chiar infernul să-ți deie o răsplată
 Mai lungă, mai grozavă decît a fi silit
 Să vezi pe-Ovidiu astfel, de tine prigonit. (Induio-
 șiindu-se.)
 20 Ovidiu, fala Romei, Ovidiu, a mea fală,
 îl strînge-n brațe moartea, cumplita mea rivală.
 (Plîngînd.)
 Și eu?... Vai, pe ce lume ființa-i rătăcește
 Cînd Iulia-i aproape și el nu o simțește... (Chemîndu-l.)
 25 Ovidiu!

OVIDIU

Ce glas? Cine-i?... sînt prada unui vis?

IULIA

Nu, Iulia-i cu tine.

3°

OVIDIU

(privind lung la ea)

Tu, Iulia, mi-ai zis?

Dar, tu ești umbră sacră... văd forma ta divină.
 Venit-ai să mă mîngăi cînd soarele declină,

Venit-ai mult departe, vai! după ani de dor..
 Te-ntoarce iar la Roma și lasă-mă să mor.

IULIA

Să mori tu? . Nu se poate, cît sînt eu lîngă tine...
 Nu-s umbră.. mă privește, simte-a mea mîină...
 ține.

(îi apucă mîna.)

OVIDIU

(tresărînd)

10 O! Ceruri! dar, tu însăși, tu, viața mea, tu ești.

(Atrăgînd-o în brațe.)

La Tomis!... lîngă mine!... Puteri dumnezeiești!
 Mi-ați învoit cu milă, în ora de plecare,
 Să strîng în brațe viața-mi pe-a zilelor hotare.

15

(Desmierdînd-o plîngînd.)

Ah! dulce, neuitată, stea vie, scump odor,
 Tu, patrie, tu, Roma, tu, glorie, amor,
 Tu ești!... tu ești!... O! Venus, îndurătoare zee,
 Aprinde-mi focul vieții din ultima-i scînteie...
 20 Dar ce zic? înșiși zeei sînt surzi la al meu glas.
 Ce-mi mai rămîne încă pe lume?... Abia un pas.

Jm

irarosl IULIA .ut kh 'O

Un pas numai, amice? De ce aste cuvinte,
 Cînd viitorul vesel ne luce înainte

25 Cu-a sale dulci promiteri de scumpe desfătări?
 Amorul nimicește a morței încercări.

OVIDIU

Amorul poate-n brațe-i tot cerul să cuprindă,
 Dar nu cenușa rece din nou să o aprindă...

30 Din cale-i al' meu suflet pe buze-mi s-a oprit
 Să se-ntîlnească-o clipă cu sufletu-ți iubit.
 Grăiește-mi, ah! grăiește, de nu vrei să-și ia zborul,
 Și pune moartea crudă în luptă cu amorul.



Abia, abia răsuflu... (*Arată inima.*) Mă doare-aici
cumplit.
Ah! Inima-mi slăbește

IULIA

5 O! Nu, căci am venit!
Din recea nepăsare în fine deșteptat-am
Pe-amicii tăi din Rouă și grabnic alergat-am
La Tomis, lângă tine, de aicea să fugim
Și restul vieții noastre iubind să-l mai trăim.

10 OVIDIU

Speranță goală, oarbă!... sînt gata de intrare
În lumea unde-i umbră și mic Cesarul mare...
Ani mulți cu umilire la el m-am prosternat,
Rugîndu-l să mă ierte... și el nu m-a iertat.
15 Curînd, ca dînsul umbră, voi zice umbrei sale:
Octaviu, a mea moarte e pata vieții tale.

S; T. > f « j (q r n IULIA • aalLb l itĂ,

Așa-i! Octaviu Cesar a fost nenduplecat,
Dar Roma te dorește, cu fală aclamat.
20 Exilul lui Ovidiu va fi celebru-n lume,
Legînd numele Romei cu a lui Tomis nume.
Ai suferit, destinul cu tine-a fost barbar,
Dar pentru mine fost-a el mai puțin amar?
Opt ani eu, lepădată în lacrimi pé o stîncă
25 C-un singur trist tovarăș, durerea mea adîncă,
Trăit-am cum trăiește un val rătăcitor,
Cînd fărâmat de maluri, cînd preschimbant în nor.
În ziori, în miezul zilei, în orele de noapte,
Am așteptat din ceruri ale-ndurării șoapte
30 Să-mi spuie că urgia lui Cesar va cădea,
Că Iulia cu-Ovidiu iar, iar s-or revedea,
Și iată-mă acuma, o! lucru necrezut,
Aproape de Ovidiu!... Trecutul e trecut!...
Ayut-am zile negre? s-au șters ca o părere.
35 Uit tot ca prin minune, exil, lacrimi, durere,
Și-mi pare că-s ieșită dintr-un grozav mister.
Te văd?... renviu ferice; te simt, mă nalț la cer.

246

Privește, în extazu-mi de gingașă răpire,
Iau o transfigurare de îndumnezeire,
Și-mi vine să strig lumii: iubesc, iubesc, iubesc!
Ovidiu e cu mine, nimic nu mai doresc.

OVIDIU

Dar ești dumnezeire sub chipu-ți de femeie
Și farmecul tău poate iluzii dulci să-mi deie.
Ah! mai vorbește, spune-mi de timpul neuitat
Cînd pe-amîndôi amorul la sîn ne-a adunat.

10 IULIA
(*în parte*)

O! Crud e de-a ascunde în ora de jălire
Amarul trist din suflet sub buze cu zîmbire,
Și de-a grăi ca mine de timpul fericit
15 Cînd glasu-i plin de lacrimi și sufletul zdrobit.

OVIDIU

îți mai aduci aminte de prima întîlnire
La Bajes, într-o noapte?
(*Ascultă cu uimire, cînd reînviind, cînd slăbind.*)

20 IULIA

O! scumpe suvenire!
Era o noapte lină, cu cerul înstelat,
Duios îndemnătoare de vis îndelungat.
Febe, regina lumii, din fața ei bălaie
25 Lăsa, zîmbind, să cadă o ploaie de văpaie
Pe undele mișcate alene de zefiri
Și-n larg acoperite cu foi de trandafiri.
Deodată-o barcă mică trecu în repejune
Ș-un glas uimit îmi zise: „Olimpică minune!
30 Acel ce-ar avea parte de tot amorul tău
Ar fi, mă jur pe Venus, rîvnit în Empireu!”
Surprinsă, ofensată de-atîta sumeție...
Ovidiu, într-o clipă mi-am dat inima ție.

247

OVIDIU

(palpiind)

Dar... parcă te văd încă în barcă lunecînd...
Măreai cu-a ta frumseță al noptei farmec blind.
5 Mai spune... Ah ! mai spune...

(emoționată, ștergîndu-și ochii pe ascuns)

De-atunci, în exaltare,
Gîndind la tine numai, la tine, poet mare,
10 Mi-am îmbătat simțirea cu-a tale poezii
Ce pot să redeștepte pe morți între cei vii.
O seară prin frunzișul gradinei, fără știre,
Te-am întîlnit... O! Ceruri!... cuprinsă de uimire,
Era să cad... (Cu dragoste.) Căzut-am, iubite, pe al
15 tău sîn,
Destăinuind amoru-mi într-un duios suspin.
Mi-ai zis atunci, Ovidiu, îți mai aduci aminte?
Mi-ai zis: „Amorul nostru, cît soarele ferbinte,
Prea mare pentru spațiul acestui mic pămînt,
20 Din templul nemuririi ne-a face un mormînt!”

OVIDIU

(căzînd treptat în aiurări)

Mormînt și nemurire... Cuvinte mari, deșarte...
Absurdă antiteză, fără-nțeleș... De-o parte
25 O urnă ce așteaptă ca să înghiță-n ea
O mîna de cenușă răcită... A cui? A mea !
De alta, o speranță ce naște închipuirea...
Mormînt și nemurirea... mormînt și nemurirea...
ă «rif*£ hH Sùlifr JIXjCiui M-jbnu si
IULIA . . / ,| . :
30 Ovidiu ! (în parte.) A lui minte se perde, e-n delir.

OVIDIU

(cu o zîmbire amară)

Și nemurirea. Viața atîrnă de un fir.

Un liliac în zboru-i îl rupe de-l atinge...
Și iarba crește grabnic pe omul ce se stinge...

(Cu un șipăt de durere.)

Ah ! iar săgeata cruntă !

l>n»\j»b^ *»»'fji*)fA- """"

Ce ai? Spune-mi ce ai.

OVIDIU

Mi-e inima-ncolțită de-un dinte crîncen... Vai!...
(Perdut.) Ce plaiuri încîntate colo mi se arată?
10 E patria-nflorită... Sulmone regretată.
Un vultur plană, plană sub ceruri sus, mai sus,
îmi face semn din aripi... mă cheamă... dar s-a dus...
M-afund în oceanul de noapte și tăcere.
Ah! Iulio... dă-mi mîna... mă doare... Ce durere!
15 Aici! Aici!... (Leșină.)
aa B9in eoni) n-'aj &iUoH fl'tb 'mifrilH iilv >: .,x

IULIA

Espiră!... Năprasnici dumnezei!...
Cum de-l răpiți voi mie, acum, sub ochii mei?
Ajungă-vă blestemul ce vi-l arunc în față!

20 (Privind la el.)

Ovidiu!... Nu m-aude. (îl ia de mîna.) E mîna lui
de gheață.
Vai! Iată-l în a morței cumplite-mbrățișări...
De-abia se mișcă sînU-i în slabe răsufări.

25 (Aleargă la ușă, nebună.)

Săriți în ajntoru-mi, bărbați, femei, voi care
Nu rîdeți cum rîd zeii de cruda-mi disperare.

(Ușa din fiind se deschide. Sarmiza intră repede, urmată de
Sarmis și de poporul clin Tomis, aducînd o cunună de lauri.

30 După dînșii intră amicii lui Ovidiu, purtînd coroane cu frunze
de aur.)

SCENA VIII

IULIA, OVIDIU, SARMIZA, SARMIS, POPOR, apoi
GETTOR

TOȚI
(intrînd grabnic prin fund)

Ce este?

IULIA
(desperată)

El espiră.

10 SARMIZA
(alergînd lîngă pat)
Sărmanul !

919111 GETTOR
(intrînd)

15 Vă vestesc
Mai mulți străini din Roma ce-n urma mea sosesc.

SCENA IX

PRECEDENȚII, COTTA și AMICII LUI OVIDIU

20 COTTA
Ovidiu unde-i?

SARMIZA
(arătîndu-l)

Iată-l în ultimele-i ore.

25 IULIA
(în parte)
Amicii lui în Tomis! (Se pleacă pe mort și strigă:)
Ovidiu, în picioare !

Roma lui Iuliu Cesar, privește, a venit
Să te salute.

250

OVIDIU
(tresărînd)
Roma?
.brute SIV
kntel Vi

5 IULIA
(în parte)
Din moarte l-a trezit
Al patriei scump nume.

(Ovidiu se reazimă pe braț și-și privește amicii.)

10 COTTA
Ilustre, tu, romane,
Ovidiu, fala Romei ș-a gîntei suverane,
Victimă neferice al cruntului destin,
Azi Roma te recheamă cu drag lîng-al ei sîn.
Primește-aste coroane; prin noi ți le trimite...
15 Salut și onor ție, poete strălucite !

OVIDIU
(se scoală-n picioare, rezemîndu-se de pat)
Din morți, la glasul Romei, pe lume iar reviu.
Sînt rechemat la Roma, îmi spuneți voi?... Tîrziu !
20 Opt ani de exilare, opt ani de lungă jale
M-au dus pe-a veciniciei nemărginită cale...
Pe mine-a vieții poartă, amicilor, s-a-nchis,
Și ce mai văd în față-mi îl văd ca printr-un vis.
Ah! văd, și mă cutremur, cum timpul aprig vine
25 Mărirea sacră-a Romei s-o schimbe-n mari ruine,
Și cum, din depărtare, potopul cel barbar
Se-ntinde să distrugă al zeilor altar...
Văd Roma cum espiră... Vai! Roma nu mai este!
Puterea ei? legendă!... Istoria-i? poveste!
30 A fost, s-a șters cu nume, cu glorie, cu tot...
Văd multe, multe, dar a grăi nu pot...
Fiorul mă cuprinde... și glasul mi se curmă.

(Mică pauză.)

Stați!... Norul greu dispare... lumina crește-n
urmiă.



251

Trec secolii... o! minune... Aici, în răsărit,
Vlăstarul, fiu al Romei, stejar a devenit,
Și Istrul moștenește al Tibrului renume...
Se-nalță-o nouă Romă, renaște o nouă lume.
5 Mormîntu-mi se deschide... din el în viitor
Un lung torent de viață se-ntinde roditor.

(Cu entuziasm.)

Dumnezeiri!... Nu, ginta latină-n veci nu moare!
(Șovăie și cade pe pat.)

10 Ah! iată... noaptea... noaptea... ah! mor... ah!...
soare! soare!

(Expiră.)

IULIA

(c-un strigăt desperat)

15 Mort! Mort!

(Cade-n genunchi și-i sărută mâna plîngînd.)

' (Toți cad în genunchi.)

COTTA

(întinzînd coroana spre Ovidiu)

20 Adio, geniu în veci neperitor!

lîB k t f l ... < w v t e r u K r e i m î . j s r t i o f l s l " s a m d o o i J n î 8
> M l i l i ⚡ ; I U L I A , j a f a . ç
(cu lacrimi), c

Adio, suflet nobil, iubit și iubitor!

(Cortina cade. Sfîrșit.)

im £mov!
9î«f»voq ț i-

9pl S19 £019tirt

i DIN BROȘURI, PERIODICE, MANUSCRISE

FARMAZONUL DIN HIRLAU

COMEDIE ÎN TRII ACTE, PRELUCRATĂ DE A)**. B***.

înfățișată pentru întâiași dată la deschiderea
Teatrului Național din Iași, luni în 18 noiembrie 1840.

UAFliH ma JTOOSAMiLrVi

A 3a ÀTAHXUiH'I rr ni aicnmoa

P E R S O A N E

.0161 -Av/moion 81 nî rrwf nib Isc

SLUGERUL GÎNGANU
PESTRÎȚ, nepotu-său din Hîrlău
EEONIL, tînăr zugrav
5 TITIREZ \ prietini cu Leonil
MILESCU > /
UN TRACTIRGIU NEAMȚ
UN COMISAR
AGLAIȚA, fata slugerului
10 GAROFA, slujnica Aglaiții
Prietini a lui Leonil, slugi.

Scena se trece în Iași.

Notă. Actorii sînt înscrîși în capul fieștecărei scene cum trebuie să fie pe teatru ; cel dintăi ocupă totdeauna dreapta actorului.

FARMAZONUL DIN HÎRLĂU

ACTUL ÎNTĂI

Teatrul înfățișează un atelier de zugrăvie; portreturi,
statuie ș.a.

5

SCENA I

LEONIL, AGLAIȚA, GAROFA
(*Leonil face portretul Aglaiții*)

LEONIL: Dacă te-i tot mișca așa, ducă, n-om mai
sfârși niciodată portretul d-tale.

10 AGLAIȚA: Puțin îmi pasă; și crede că, dacă n-ar fi
vrut tată-meu numaidecât, nici că l-aș fi început.

LEONIL: Curios lucrți... ce de mai complimenturi îmi
faci astăzi.

15 AGLAIȚA: Ce vrei?... Eu îs așa... și fii sigur că pentru
gustul mătăluții nu mi-oi schimba caracterul.

LEONIL: Ești slobodă să faci ce vrei cu el... Nu-ți
cer altă, decît să șezi în liniște numai două mi-
nute.

20 AGLAIȚA: Ei... grăbește-te, mă rog... că n-am chef
să mă supui la toate caprițiile d-tale.

GAROFA *fmirîndu-se și uitîndu-se la portret*): Bra!..
ducă... da tare îți samănă... sărăcuța de
mine... numai cît nu vorbește.

AGLAIȚA: Cît îmi pasă...

GAROFA: Dec!... Şuguiieşti.. cum să nu-ţi paie bine
să ai o icoană ca asta., când te uiţi la ea, parcă
te uiţi într-o oglindă..
LEONIL: Pentru numele lui Dumnezeu, uită-te la mine,
duducă...
AGLAIȚA: Uf... pare că şăd pe ace... (*Uitându-se la
Leonil.*) Iată mă uit... îţi place?
LEONIL: Aşa se mai poate... (*Lucrează.*)
10 GAROFA: NU ştiu de ce te mîinii, duducă, că te zugră-
veşte. .. Eu cînd aş fi în locul d-tale, aş sări
păr' în pod de bucurie... îmi aduc aminte că
la noi, la Podu-Leloaiei, era un zugrav de dughene,
care vroia numaidecît să-mi facă portretul... El
15 zugrăvise pe moşu Ion crîşmariu cu cealma tur-
cească pe cap, zicîndu-i că samănă cu un Ali-
Paşa... Nu ştiu dacă-l cunoaşteţi... Eu nu l-am
văzut niciodată.
AGLAIȚA: Taci, mă rog, toanto, nu mă mai asurzi...
GAROFA: Toantă... se poate... că doară nu-s ce pro-
20 copsisită. .. Ia şi eu, cum m-o făcut mama, ca de
la Podu-Leloaiei.
AGLAIȚA (*sculîndu-se*): îi de nesuferit. De o parte
dobitoaca asta cu prostiile ei... de altă parte
dumnealui, care ca cînd face înadins de tot pre-
25 lungeste lucru...
LEONIL (*apropiîndu-se de ea*): Ce nedreptate, Aglaiţo;
se poate să-mi faci tocmai mie astfel de mu-
strare. ..
GAROFA (*în parte*): Tocmai lui... S-o cucuiet treaba.
30 LEONIL: NU vrei să-mi răspunzi?
AGLAIȚA: N-am nemic de răspuns, domnule. (*Garofii.*)
Dă-mi şalu şi haide.
GAROFA: Cum, duducă?... N-aştepti pe cuconu băbaca
d-tale, ca să vie să te ieie?
35 AGLAIȚA (*cătră Leonil*): Dumnealui va ave bunătate
să-i spuie că ne-am dus; doară n-om face cea
mare greşală că ne-om porni singure, după ce
şădem tot într-o ogradă... Haide.
LEONIL (*oprînd-o*): Ba nu, Aglaiţo... nu te-i duce
40 pără nu mi-i spune pricina maniei ce ai asupra

260

mea... Dacă-s vinovat în ceva, spune-mi care
mi-i vina.

AGLAIȚA: încă mă mai întrebi?

LEONIL: Te rog.

AGLAIȚA: Ei bine, ascultă... Te plîngi de manierele
mele, îmi zici că sînt mînioasă. Da oare n-am
dreptate? după ce din pricina d-tale oi să mă
mărit cu un om care nici nu l-am văzut. Apoi
pune-ţi în gînd de-l iubesc.

LEONIL: Cum se poate?

AGLAIȚA: Dar, dar... fă-te acu că nu ştii nemică.

LEONIL: Să mă trăsnească fulgeru de ştiu ceva... Da
omul acela cine-i?

15 AGLAIȚA: Ştiu eu? Da măcar orşicine să fie, îl urăsc
de pe acu.

GAROFA: îl urîm din fundul inimei, şi pun rămăşag
dinainte că-i... deşi nu dobitoc' de tot, da cel
puţin prost.

20 LEONIL: Ei bine... Ce lucru te-au putut face să
crezi ?...

AGLAIȚA: Toate... Aeru cu care tată-meu se uită la
mine. Şi apoi trebuie să-ţi spun c-asară m-au
ocărit că nu fac destul tualetă şi mi-au recomen-
duit ca să pun astăzi ce am mai frumos, pentru
25 că o să priimim o vizită...

LEONIL: Nu mai rămîne îndoială, slugeriu vre să te
mărite. Da n-ai frică, nu l-oi lăsa.

AGLAIȚA: Şi ce-i să faci? De ce ai aşteptat păr-acu
şi nu m-ai cerut?

30 LEONIL: Ah! pentru numele lui Dumnezeu! nu mă
muştra! nu ştm ce-oi să fac, ce-oi să zic, dar îţi
jur că niciodată nu-i fi soţia altuia.

GAROFA: Ha! Bravo, aşa îmi placi! Vra să zică v-aţi
împăcat. De-acum ne putem duce! aud?...
35

AGLAIȚA: Nu ne alungă turcii... putem şede.

LEONIL: Slugeriul trebuie să vie acum. Lăsaţi-mă singur
cu dînsul, vă rog; am să-i vorbesc numaidecît.

GAROFA: Adecă, cum s-ar zice, ne dai afară.

AGLAIȚA: Leonil, nădăjduiesc că ţi-i ţine parola.

261



LEONIL: Te poți îndoi, iubită Aglaița... când norocirea me îi în primejdie? (*Sărută mina Aglaiței, care iese pe ușa din față.*)

5 GAROFA: Da să nu te dai, cuconașule... Vorbește-i țapăn moșneagului. (*închinându-se.*) Sărut minele. . .

SCENA II

LEONIL

10 LEONIL: Dragă Aglaița... Mînia ei se trăgea din dragostea ce are pentru mine... Da avea și dreptate... De atîta vreme de cînd ne iubim și încă n-am cerut-o la tată-său... Ha... Iată-l tocmai că vine...

SCENA III

LEONIL, SLUGERIUL GÎNGANU

15 SLUG[ERUL]: Am cam întîrziat, da nu-i vina me, pune-ți în gînd că mă apucasăm de cetit *Estela*... și m-am adormit c-o plăcere nespusă... Dec!... Unde-i Aglaița?

20 LEONIL: Au apucat-o o durere de cap de cele strașnice... Și s-au dus acasă.

SLUGJERUL: Curioz lucru, frate, cu durerile de cap... Cînd o apucă... lasă tot... Ar fi în stare să-și lasă și bărbatul din pricina lor... Da Garofa unde-i? Socot că pe dînsa n-o apucat-o durerea de cap...

LEONIL: NU, *arhon* sluger... Da fiindcă nu putea să șadă în locu stăpînă-sa... sau dus și ea.

30 SLUG[ERUL]: Bine, foarte bine... însă putea să șadă, socot, pentru dînsa.

LEONIL: NU te înțăleg, *arhon* sluger.

SLUG[ERUL]: Dar, dar... Vreu să-i faci și ei portretul... Păr-acum mi l-ai făcut pe al meu, a căță-

¹ E vorba, desigur, de pastorala lui Florian cu acest titlu, „din franțuzie adusă pe românie de Constantin Strat, Ieșii, La Institutul Albinei, 1839”.

lului meu și a surori-mea... în minutul acesta... zugrăvești pe fiică-mea... Trebuie dar numai-decît să-mi faci și portretul Garofei... Am gînd să-l pui în sufragerie.

5 LEONIL: Oî face ce-i poronci... Dar cît pentru acum am să-ți cer ceva.

SLUG[ERUL]: Ce poștești?

10 LEONIL (*în parte*): Curaj, Leonil... Acu-i vremea... (*Tare.*) Știi, *arhon* sluger, că, slavă Domnului, am o stăricică destul de bună... și un meșteșug în care am cîștigat ceva reputație. Familia me o cunoști... Și socot că toți care mă știu or mărturisi că aș putea face norocirea unei fete.

SLUG[ERUL]: Nici vorbă nu-i... Dacă ai stare.

15 LEONIL: Tocmai pentru acea, ieu îndrăzneală de a-ți cere pe duduca Aglaița.

SLUG[ERUL]: Așa!!... Fără'șagă?

LEONIL: O iubesc ca pe un înger.

20 SLUG[ERUL]: Înger pămîntesc... Ba nu, zău... Cu tot denadinsul?

LEONIL: CU tot denadinsu.

SLUG[ERUL]: Propoziția d-tale mă bucură foarte mult.

LEONIL: Cît sînt de fericit.

25 SLUG[ERUL]: Ș-am aflat de undeva că nici Aglaița nu te prea urăște.

LEONIL: Vra să zică nimic nu se împotrivește cerirei mele... Și priimești?

SLUG[ERUL]: Ba te înșăli foarte mult... Nu primesc nicicum.

30 LEONIL: Ce zici?... *Arhon* sluger... Da pentru ce?

SLUG[ERUL]: Pentru c-am făgăduit altuia...

LEONIL: Cunosc un chip de a-ți întoarce făgăduința.

SLUG[ERUL]: Care?

35 LEONIL: Să-i tai urechile — să vedem dacă a îndrăzni să se înfățoșeze denaintea duducai Aglaițe cu urechile tăiete.

SLUG[ERUL]: Na-ț-o!... Ca cînd s-a lăsa el să-i tai urechile... Da cum dracu? că doară nu-i tocmai măgari.

LEONIL: Se vede că cam apropie... Deși nu-i aviodoma... Ia spune-mi, mă rog, cine-i acel rival grozav?

5 SLUG[ERUL]: Un tânăr de la Hîrlău!... Un nepot de departe a unui văr al patrului ce am la Hîrlău.

LEONIL: Și cum îl cheamă?

SLUG[ERUL]: Pestriț.

LEONIL: Pestriț... Așteaptă, pare că-l cunosc... Dar, am învățat cu el la Trisfetitele... Se poate? un

10 nătărău ca dînsu...

SLUG[ERUL]: Te-oi ruga să-mi faci portretul lui... Am de gând să-l pui...

LEONIL: în grajdî... Acolo-i locul lui.

SLUG[ERUL]: în sfîrșit, cu toate c-am făgăduit vărului

15 meu... nu pierde toată nădejdea.

LEONIL: Ce-aud? Cum?

SLUG[ERUL]: Pestriț nu-i prea iute, ba încă pot să zic că-i molatic ca un culbec. Moșu-său, gîndind că

20 poate s-a mai deschide dacă l-a căsătorit, l-au trimis pâr-acu de trei ori în căruță de poștă, ca să facă cunoștință cu logodnica lui, și de trei ori au rămas pe drum pâr-acu.

LEONIL: Ha! ha! ha! se vede că n-are oase într-însu.

SLUG[ERUL]: Așa se vede; în sfîrșit, am hotărît cu

25 moșu-său că dacă Pestriț n-a sosit astăzi în Iași, pâr' la trei ceasuri nemțești și nu s-a înfățoșat la mine pâr' la ace vreme, apoi oi fi slobod să-mi dau fata cui oi vre.

LEONIL: Și dacă nu l-ai vede pâr-atunce, mi-o dai mie?

30 SLUG[ERUL]: Din toată inima. Da îs numai zace ceasuri și mă tem să nu ajungă; mai are vreme încă.

LEONIL: Nu-ți pasă, las' pe mine.

SLUG[ERUL] (*în parte*): De-a lua Leonil pe Aglaița, n-oi fi silit să-i plătesc portreturile care mi-au

35 făcut; știi că am cap? Am cap, ce-i drept nu-i păcat. (*Tare.*) Rămii sănătos, fătul meu. (*lasă.*)

LEONIL: Cu multă plecăciune, *arhon* socru.

SCENA IV

LEONIL: Cum să fac ca să-l opresc de a se înfățoșat? Zău nu știu... Cu toate aceste, *kir* Pestriț, te-oi face eu de nu-i mai vrei să te însori... Da cum dracu să fac?... Ha, iată Titirez, elevul meu de

5 zUgrăvie, poate că el a găsi vrun chip.

SCENA V

LEONIL, TITIREZ (între oîntînd : „Haideți, frați, să trăim bine” ș.c.)

10 TITIREZ: Sluga, Leonil... Ce mai faci... (*întinde mîna și ia pe a lui Leonil.*)

LEONIL: Da ce dracu ai pe mîna?

TITIREZ (*rizînd*): Ha... ha... ha... Clei am cumpărat de vro două parale cu gînd ca să mă apuc de mîna

15 cu toți care i-oi întîlni. Mai dinioară am găsit pe un doftor... Cum l-am văzut, m-am apropiat de el... Ia uită-te, domnule doftor, ce fierbințelă am la mîna... Oare de ce pricină?... Dof-torul meu vre să-mi pipăie mîna... și se umple...

20 ha! ha! ha! să-l fi auzit cum ocărea nemțește... *kleiner Spitzbub... Dummer Kerl.* Da acu, pe cîntea me, să fi știut că ești tu...

LEONIL: N-ai fi făcut-o, sînt sigur.

TITIREZ: Ba, dimpotrivă... Aș fi cumpărat de zace

25 parale clei. Știi că în puterea prieteșugului...

LEONIL: CU toată puterea prieteșugului... Ai niște șăgi foarte scîrnave...

TITIREZ: Vrei să zici cleioase.

LEONIL: Cum îi vre... da știu că-s proaste.

30 TITIREZ: Găsești că-s proaste, pentru că ți le-am făcut ție... da ian să le fi făcut altuie... ai găsi că-s cu duh... Bre... da frumos pantalon ai... numai cît îi cam lung... Ț-ar merge mai bine dac-ar veni numai pâr-aice?... (*însemnează cu ciobota scîrnavă două linii mari pe pantalon.*)

35

LEONIL: Ești de nesuferit... ce dracu, n-ai respect nici pentru prietinii tăi?

TITIREZ: Bre... respect... *(scofîndu-și șapca și închinîndu-se păr' la pămînt)* cu toată supunerea, mă închin ecșelenței-voastre... Ha! apropo... cum merge portretu... Bravo... minunat... samănă ca nuca în părete — numai sprinceana îi cam jos... și gura-i prea mică. *(în vreme ce zice aceste, feștelește cu un pămătuș portretul.)*

LEONIL *(mânios)*: Ian să-ți spun, te-ai prea obrăznicit. .. caută să nu te dau pe ușă afară.

TITIREZ: Ca cînd nu poci întră pe fereastră... Da cît ești prost să te manii... cînd, dimpotrivă, ar trebui să-ți paie bine că-ți dau prilej să te găsești mai multă vreme în compania modelului.

LEONIL: Ian lasă-mă... dă-mi pace.

TITIREZ: Să-ți dau pace? îi cam greu, pentru că nu știu ce dracu am de nu pot șede locului... trebuie numaidecît să fac ceva, vrun cabazlic... așa mi-i firea, se vede... cînd mă-ntreabă cineva vro adresă în ulițe... îl trimet pe malu Bahlu-iului... Dacă văd vro droșcă stînd locului... îndată mă fac că-s grăbit și vreu să mă sui în ea... Droșcariul ie hățurile în mîină... îl las de se gătește cum se cade și pe urmă îi zic: „Droșcar, droșcar, slobod ești?...” „Da, cocnaș, da... slobod, slobod...” „Mă bucur din suflet că nu ești rob... adecă țigan, zău mă bucur...” Lipovanu meu se manie, mormorisește și eu rîd de nu mai pot...

LEONIL: Ian ascultă-mă, Titirez... am să te rog să-mi faci o slujbă... astăzi îmi pari cu chef.

TITIREZ: Știu și eU... întreabă-ți mîina, pantalonii... și portretul, ei ți-or răspunde mai bine.

LEONIL: Trebuie să găsești în capul tău... vrun șiriclic nou... necunoscut.

TITIREZ: înțăleg... cum s-ar zice, esența vicleniei. Pentru ce?

LEONIL: Pentru ca să oprești să nu între la slugeriu Gînganu, pană după trei ceasuri... un rival al meu care îmi pică pe spate tocmai de la Hîrlău...

TITIREZ: De la Hîrlău?... și cUm se numește?

5 LEONIL: Pestiț.

TITIREZ: Pestiț!! Ha! ha! ha! Trebuie să fie departe acu, bietu prost...

LEONIL; Ce zici?

10 TITIREZ: Ascultă... trecînd mai dinioară pe lîngă dughenile Pașcanului, văd un soi de om că aleargă spre mine cu o scrisoare în mîină, adresuită cătră slugeriu Gînganu, în Sărărie... Pestițu nostru mă întreabă încotro-i Sărăria? Vroind să-i joc festa îi răspund': „De vrei să găsești, domnule, pe slugeriu Gînganu, trebuie să iei o droșcă și să te duci la schitu lui Tăriță... Vezi... colo, pe deal... ceva alb... aceea-i toată sare scoasă din munte. Slugeriu s-au dus să cumpere vro cîteva sute de ocă de sare, fiindcă face negustorie de sare...” „Poate că de aceea și șede în Sărărie?”, îmi zice Pestiț... „Tocmai, dragă, ai nemerit...” După asta, Pestiț s-au pornit... au luat o droșcă... și acum, fără îndoială că se plimbă prin cheștrăria de la schitu lui Tăriță.

25 LEONIL: Da dacă a afla că l-ai înșălat... s-a întoarce degrabă înapoi. Cum oare să-l oprim?

TITIREZ: îmbracă-te în straie de comisari, și, cum a veni, pune mîina pe dînsul... și îl du la Urzică.

LEONIL: Numai asta nu se poate.

30 TITIREZ: De ce nu... chipu-i destul de curios.

LEONIL: Nu-mi place mie.

35 TITIREZ: Hai dar să căutăm altu... Știi ce?... Așteaptă-l jos la poartă, pană cînd s-a scoborî din droșcă... și atunci îl calci pe picioare... el se manie că i-ai zdrobit bătăturile... Tu îi răspunzi că-i un provințial... El se manie și mai tare... și amîndoi vă duceți afară de rohatcă să vă bateți în duel... Prin chipul acesta îi pute să-l întîrzi cît îi vroi.

LEONIL: Am gîndit de mult la acest chip... dar Pestiř
îi un om care nu se manie niciodată.
TITIREZ: Ei, apoi, caută tu altu care ți-a place.
LEONIL: Socot că cel mai bun este să așteptăm pro-
vințialu nostru... și să lăsăm să vie lucrurile
cum a vre soarta.
TITIREZ: Bravo... ai dreptate... soarta, cîteodată,
face niște lucruri...
PESTRIȘ (*afară*): Da ce vra să zică asta, domnilor?
10 TITIREZ: Ce huiesti?... (*Uitîndu-se pe fereastră.*) Săracul
de mine... Iaca Pestiř...
LEONIL: ÎS pierdut... are să se suie la slugeriul.
TITIREZ: NU te teme... îi încungiurat de prietini
noștri... care nu par să aibă de gînd să-l lasă...
15 ce cap... ce cap... pare că-i bostan... uitați-vă.

SCENA vi

*Cei dinainte, MILESCU, PESTRIȘ, prietini a lui Leonil
(Milescu și prietini lui aduc pe Pestiř în triumf)*

PESTRIȘ: Cum v-am mai spus... Priimirea dumilor-
voastre mă bucură până la inimă... Nu știu
20 însă prin care faptă am putut meritarisi...
MILESCU: Domnule, nu se zice meritarisi...
PESTRIȘ: Da cum?
MILESCU: Terimarisi.
25 PESTRIȘ: Ha... bine... Nu știu prin care faptă am
putut terimarisi cîntea cu care...
MILESCU: Cînd are cineva un cap ca a dumitale...
poate pretinde tot soiul de cinstiri din partea
unor artiști ca noi...
30 PESTRIȘ: Cum ai zis, mă rog... Ar... ar...
MILESCU: Artiști... căci sîntem artiști, domnule, și
dorim ca să-ți facem portretul... fiind siguri că
va înfăoșa una din cele mai curioaze caricaturi
a veacului nostru...
35 PESTRIȘ: Nu-ți uita vorba... cum ai zis: carcaturi?...
MILESCU: Caricaturi; vroiam să zic că ești o caricatură
fără preț.
PESTRIȘ (*în parte*): De vreme ce zici că-s fără preț...
puțin îmi pasă... (*Tare.*) Așa înțăleg și eu...

da cînd ați sărit pe mine nitam-nisam, ca la om
fără băț... ziceam în mine... ce, Doamne iartă-
mă... Îi vreu să-și bată joc... și cît pe ce era
să mă manii, pe crucea me... De vreme ce îmi
5 ziceți că sînt o caricatură fără preț...
MILESCU: Bună de pus la cabinet...
PESTRIȘ: Cabinet? Dar... dar... Așa se mai poate...
(*Văzînd pe Leonil.*) Dec... dec... dec... Iată
o figură, care, Doamne iartă-mă, nu-mi este necu-
10 noscută.
LEONIL: Îmi pare bine, domnule Pestiř, că nu m-ai
uitat.
PESTRIȘ: Da cum dracu să uit... pumnii ce mîncam
de la tine cînd învățam împreună la Trisfeti-
15 tile... Trebuie să știi că-mi aduc aminte de toți
școlerii... Drept aceea vină să te sărut. (*îmbră-
șoază pe Leonil.*)
TITIREZ: Apoi, dacă-i așa... îmbrășoază-ne și pe noi,
căci sîntem toți frați de pe Adam și Eva.
20 TOȚI: Dar, dar... bine zice Titirez.
(*Toți s-aruncă asupra lui Pestiř... îl trec unu de la altu
stringîndu-l cu putere.*)
PESTRIȘ: încet... încet... că mă înădușiți... Ei...
Destul, fraților, vă foarte mulțămesc... Bre...
25 bre... bre... Da ce dragoste... (*Văzînd pe Titirez.*)
N-auzi, vere, te poftesc altă dată să nu mă mai
trimiți pe la schitu lui Tăriță după slugeriu
Gînganu... c-apoi...
30 TITIREZ: Așa!!! Se poate să te manii? Eu am făcut-o
asta pentru sănătatea dumitale... Cînd te-am
văzut... mi-ai părut cam zăif... și îndată am
socotit că o mică primblare ți-ar face mult bine.
PESTRIȘ: Auzi, mică primblare pin deal la chetrărie...
35 Ba încă mă face să cred... că bolovanii era de
sare.
TITIREZ: Nădăjduiesc că n-ai pică asupra mea.
PESTRIȘ: EU, pică... nici chic.
TITIREZ: Mai ales că mă înșălase și pe mine altu, nu
știu care... însă acu știu cu siguranță că slugeriu
Gînganu se află tocmai la Rădiu, unde s-au dus

ca să cumpere un loc de vie... Și, dacă dorești să mergi... ca să-l găsești...

PESTRITȚ: Foarte mulțămesc... Mai bine l-oi aștepta aice... Ha... Ei... Ce mai zic oamenii de mine în Iași?

TITIREZ: Ce să mai zică bieții oameni... De atîta vreme de cînd tot vorbesc de mirele de la Hîrlău... Au sîrșit mai tot de zis... Știi ce... Unii zic că ești un crai și jumătate.

10 PESTRIȚ: Nu-i vina me... zău nu-i vina me... clima noastră de la Hîrlău ne-au făcut pe toți niște crai...

TITIREZ: Și jumătate...

PESTRITȚ: Tocmai... mi-ai furat vorba...

15 TITIREZ: Mă rog, mă iartă.

PESTRITȚ: Dumnezeu să te ierte... Da de-acu s-au sîrșit, mă las de craii...

TITIREZ: Adecă te faci om de treabă.

PESTRITȚ: A... a... iar mi-ai furat vorba.

20 TITIREZ: Pardon...

PESTRITȚ: Dumnezeu să te par... să te ierte, vreau să zic... De-acum am luat hotărîre să nu mai fac curte, nici să mai răpesc la inimi de fete... Am venit la Iași să mă însor.

25 LEONIL: Ce jertfă!

PESTRITȚ: Așa-i? A, uitasăm; frățiorilor, auzit-ați vrodată vorbind de farmazonie?

TITIREZ: Pentru ce?

PESTRITȚ: Știți c-aș da tot ce am pe mine... adecă 30 douăzeci și cinci de lei și șesă parale... atîta am în pungă — ca să pot fi priimit în corposul farmazonilor? Puneți-vă în gînd că încă n-am văzut nici un farmazon... Și că aș da în jumătate de ceea ce am asupra me... cu toate că-i cam sărat... ca să mă pot găsi față în față cu un farmazon...

35 TITIREZ (*în parte*): Ce idee luminată. (*Tare.*) Vere Pestrîț, uită-te bine la mine... (*Pestrîț se uită la el.*) Acum uită-te și la dumnealor. (*Pestrîț urmează întocma.*) Ne-ai văzut bine?

40 PESTRIȚ: Pentru ce?

270

TITIREZ: Fă cum îți spun...

PESTRITȚ: Da bine, pentru ce? Șuguiеști pisemne...

TITIREZ: Ba nu... nu... fără șagă... mai uită-te o dată. (*Pestrîț se uită iarăși.*)

PESTRITȚ: Ei bine, v-am văzut!

TITIREZ (*grosîndu-și glasul*): Toți cîți sîntem aici sîntem farmazoni.

PESTRITȚ (*sărînd doi pași înapoi*): Aud?... (*Scofîndu-și căciula.*) Sărut mînușuțile dumilor-voastre...

10 Domnilor farmazoni... Vă heretisesc din tot sufletul că aveți cînstе și norocire... de a fi... aceea ce sînteți... (*în parte.*) Trebuie să mărturisesc că hîrlăoanii au noroc. Eu care doream atîta să văd un farm... Deodată mă trezesc între 15 o mulțime de farmaz... (*Tare.*) Ah... frățiorilor, credeți că aș da îndoit din ceea ce am pe mine ca să mă pot și eu numi...

TITIREZ: N-ai trebuință să faci nici o cheltuială... Te priimim cu toții în societatea noastră.

20 PESTRIȚ: Aud?... Aud?... Zău, ați ave atîta bună-tate... Ah! Ce fericire... (*în parte.*) Ș-apoi cînd zic că hîrlăoanii au noroc... (*Tare.*) Așteptați-mă oleacă... c-oi să mă duc la moșu-meu să-i dau de știre c-am sosit, și îndată vin să mă folosesc de 25 bunătatea dumilor-voastră.

TITIREZ: N-ai trebuință să te mai duci... ți-am spus c-au ieșit... Ș-apoi îți făgăduiesc că țerimonia s-a sîrșit înainte de trei ceasuri.

PESTRITȚ: Sigur? Vezi că n-aș vroi să mă înfățoșez 30 mai tîrziu moșu-meu... pentru că după trei ceasuri îmi pierd driturile de mire.

TITIREZ: Nu-ți fie frică, după ce ți-am făgăduit... Acu deodată du-te mai deoparte... că am să vorbesc ceva cu dumnealor.

35 PESTRIȚ: Poftim... poftim...

TITIREZ (*cătră ceilalți*): Ian să vă spun... socot c-ați 40 înțales cabazlîcu. Așadar, n-am trebuință să vă mai talmăcesc că gîndul nostru este ca să ne batem joc de Pestrîț și să-l oprim ca să nu se

271

însoare cu amoreza lui Leonil. Unde să-l ducem acu ?...

LEONIL: în pivniță.

TITIREZ: Bine.. Stați locului și rîdeți. (*Lui Pestriț, serios.*) Îți vestesc că hotărîrea societății este ca să te priimască în sînul ei... însă pîn-a nu face un pas ca acesta, cinstita companie farmazonească vroiește să te cerce de ai curaj.

PESTRITȚ: Curaj... Am cU ghiotura, cît vrei... Tată-meu... era să-l taie turcii în bejănie.

TITIREZ: Ai să te găsești în primejdii grozave.

PESTRITȚ: Puțin îmi pasă... (*în parte.*) Primejdii grozave... nu-mi prea place.

TITIREZ: Focurile iadului au să te împregiure.

PESTRITȚ: Puțin îmi pasă... (*în parte.*) Numai de nu m-ar atinge.

TITIREZ: Și, după această cercare fierbinte, ai să treci în întunericul mormînturilor.

PESTRITȚ: Pentru a tria oară îți spun că nu-mi pasă, numai cît să-mi dați o luminare... Pentru că la Hîrlău niciodată nu m-am culcat fără lumină.

TITIREZ: Foarte bine... Așteaptă-ne aici... Da să nu faci nici o împotrivire, c-apoi dai pielea popii.

PESTRITȚ: Fiți siguri că m-oi supune la toate. (*Se uită la ceasornic.*)

TITIREZ: Apropo... Țeremoniile de priimire în compania noastră nu iartă să aibi ceasornic... (*în parte.*) Îi de interesul nostru să nu poată ști ceasul. (*Tare.*) Nici bani.

PESTRITȚ (*dîndu-și ceasornicul și punga*): Ia sama că sînt în pungă 25 lei, 6 parale; tocmai vîrsta mea.

TITIREZ: Cum? ești vîrstnic de 25 de lei și 6 parale?

PESTRITȚ: Așa nu-nțelegi alagoria, frate... Am tocmai atîta ani cîți lei în pungă, și atîte zile cîte parale.

TITIREZ: A... (*în parte.*) Tare-i prostuț.

PESTRITȚ: Să iei, mă rog, sama și ceasornicului... că se smintește tare degrabă... Cum îl clatini ceva, ceVa... merge cu 12 ceasuri înainte într-b zi... Și nu mai departe... ieri la 12 ceasuri la amează-zi... arăta 12 ceasuri de noapte.

TITIREZ (*în parte*): Da-i dobitoc de tot biet băiet... (*Tare.*) Haideți... Și tu, o Pestrițe! gătește-ți curajul. (*lesă.*)

SCENA VII

PESTRITȚ (*singur*): în sfîrșit... Slavă Domnului, o să fac parte din cinstita societate a farmazonilor. Pare că mi-au uns inima cu miere... Așa-s de bucurosi! Numai un lucru mă cam supără... întunericul mormînturilor... Cine dracu le-o spus să se amestece în astfel de fleacuri... Eu care nici ziua mare nu sînt prea curajliu... Cînd să mă facă să văd morți! Valeu... Cînd m-ar face să mă întîlnesc cu răposata mătușă-mea, cucoana Balașa... Brrrr... Mi se oțăresc crierii. Mătușa Balașa... Să mă ferească Dumnezeu... Da ce zic? Se poate să-mi fie frică mie, care peste un ceas am să fiu farmazon... Dă, dă, măi Pestrițe, nu mă rușina... fii om de treabă. Nu fi cum te-arată chipu... Vădește tuturor că ești fecioru tătîni-tău, care cît pe ce era să-l taie turcii în bejănie...

SCENA vin

PESTRITȚ, LEONIL, TITIREZ și ceilalți (*întră încet și îl apucă pe dinapoi, puindu-i o basma pe ochi*)

PESTRITȚ: Valeu... văie... nu mă lăsați!

TOȚI (*grosîndu-și glasul*): N-ai frică... că te ținem bine.

PESTRITȚ: Domnilor... fiți oameni buni, nu mă schinjuiți.

TOȚI (*asămîne*): Noi nu sîntem oameni.

PESTRITȚ (*spărieș*): Da... da... ce... ce... sîn... sîn-teți?

TOȚI (*asămîne*): Draci.

PESTRITȚ: Draci... Of... de-acu m-o luat dracu.

(*il îmflă pe sus . . . Tablou.*)

Sfîrsitul actului I.

ACTUL AL DOILE

(Teatrul înfățișează o pivniță. Vro câteva buți.

SCENA I

TITIREZ, MILESCU, PRIETENI

5 (La rădicarea perdelei sînt cu toții întrebuițați a așăza lucrurile pe la locul lor.)

TITIREZ: Hai, degrabă, așăzați toate... în chip de mormînturi... Pestriț o să se socoată într-un țintirim.

10 MILESCU: Dac-ar fi toate țintirimurile plăcute ca aista, mulți ar vroi să moară.

TITIREZ: Te cred, și mai ales tu... ai fi cel întâi.

MILESCU: Nu zic ba... da socot că nici tu n-ai întîrzia să mă urmezi.

15 TITIREZ: Păn-atunci vă recomanduez o tăcere în-treagă... să nu uitați și instrucțiunile ce v-am dat.

TOȚI: Bine... bine...

TITIREZ: Lăsați-mă singur un pic.

20 (Iesă toți, afară de Titirez.)

SCENA II

TITIREZ: Ian să vedem dacă toate lucrurile sînt așăzate după placul meu... aici am pus vro câteva artificii care trebuie să imiteze cu iconomie o ploaie de foc... cît pentru balercele este... înfă-
25 țoșează mormînturile de care am vorbit lui Pestriț... Acu totu-i să ne jucăm bine rolele... cît pentru mine, nu-mi pasă... într-aceste îs tare și mare... Dar pare c-am zărit o lumină...
30 Cine să fie oare? (Uitîndu-se.) Garofa... Garofa... fata din casă a slugeriului... Ce caută pe aici?... O, ce idee minunată îmi vine... încă o festă de jucat... tot nU vre ea să mă lasă să

gust ciorba slugeriului... nici nu-mi dă voie s-o sărut... eu care sînt numai foc pentru dînsa... las' c-oi drege-o eu... (Stinge lumina ce are.)

SCENA III

TITIREZ, GAROFA (cu o garafă ș-o luminare)

GAROFA: Dec ! Cine dracu au deschis ușa pivniții? pui rămășag că diavolul cel de Titirez s-au apucat iară de vro pozna... încă așa plod n-am văzut... pune-ți în gînd că nici că ne-ar da pace... vre
10 numaidecît să mă sărute de cîte ori mă vede... noroc că am niște palme cam late... c-apoi cine știe ce s-ar întîmpla. (Titirez îi stinge lumina ce are.) Cine o suflat în luminare?

TITIREZ (în parte): Ia s-o spariu... (Tare.Gros.) Eu sînt sufletul papucă-tău.

GAROFA: Ian să nu-mi scot papucu să ți-l trîntesc peste cap... auzi tu?...

TITIREZ (gros): Garofa... nu te obrăznici cu stahia pivniții.

20 GAROFA: Mi se pare că-i cunosc glasu stahiei...

TITIREZ: Am aflat că n-ai nici o îndurare pentru dorințele unui făt-logofăt cu păru de aur... și frumos ca soarele, ce se numește Titirez... pentru aceea
25 am lăsat vecinica mea lăcuință, înadins, ca să vin să-ți poruncesc ca cînd drăgălașul Titirez va avea poftă să te sărute... să nu-i arăți palmele, ce, dimpotrivă, să-i îplinești toate dorințele.

GAROFA (în parte): Titirez... el îi... să ne batem joc un chic de dînsul... (Tare.) Bravo, papucule, da frumoase sfătuiri îmi dai... nu ți-i rușine... și socoti că te-oi asculta... nădăjduiești c-oi face vrodată ochi blînzi unui lacom... unui crai ca Titirezu dumitale... niciodată, papucule, mai degrabă mi-i călca în picioare decît să mă supui
30 poroncii dumitale... mănîie-te... fă ce vrei...
35

puțin îmi pasă, da niciodată nu m-oi lăsa să mă sărute un mucos ca Titirez. (*în parte.*) O luat-o bună.

TITIREZ (*sărind de pe poloboc jos*): Mucos... eu mucos... Garofo... șuguiеști, socot... nu pot crede că mă pui în categoria țincilor... Eu care simțesc pentru tine o pară mai fierbinte decât jaraticu bucătăriei slugeriului... O, Garofo, floare care răspîndești un miros... (*în parte.*) Da fie-ți milă de Titirez... nu-l lăsa să nebunească... căci crierii lui... sărmanu... au început a se învîrta ca un titirez... Garofo... vină să te sărut.

GAROFA: Să mă săruți!! Ai nebunit ori nu ți-i mult...
 10
 15
 15
 20
 25
 30
 35
 40

TITIREZ: NU mi-i mult, Garofo, pre legea me... (*Vre să o sărute.*)

GAROFA (*împarte*): Pe-ntunerice, dacă se poate. (*Tare.*) Ian sfîrșește, că te lipesc...

TITIREZ: Dar... dar... lipește-ți buzele tale cele în floarea garofii... pe buzele mele...

GAROFA (*dîndu-i o palmă*): Poftim, îți place?

TITIREZ: Valeu!... (*în parte.*) M-o ars... (*Tare.*) Cu toate aceste, trebuie să te sărut. (*O sărută.*)

GAROFA: Dă-mi pace, domnule Titirez... că mă manii.

TITIREZ: Dacă destul de mînioasă ai fost pîn-acum; îi vreme să te îmbiînzești.

GAROFA: încalțe aprinde luminarea.

TITIREZ: Iaca... îndată... am tot ce trebuie; o cutie de chibrit... (*Aprinde luminarea.*) Ești multă-mită?

GAROFA: Dar... pentru că te-ai făcut cuminte.

TITIREZ: Ei, dacă-i așa... dă-mi o guriță.

GAROFA: Acu... se poate... că-i aprinsă luminarea... da pe-ntunerice... (*Uitîndu-se în fu'nd.*) Pare că vine cineva...

TITIREZ: Tocmai prietinii noștri... ascultă... (*ii șoptește la ureche.*)

GAROFA: Așa... zău... ha! ha! ha!... bietu Pestriț.

TITIREZ: Da să nu uiți ce ți-am spus...

276

GAROFA: Las' pe mine, oi face cum ai zis.
 TITIREZ: Du-te de-acu, du-te degrabă.
 (*Garofa iesă pin stînga.*)

SCENA IV

5
 10
 15
 15
 20
 25

TITIREZ, LEONIL, MILESCU, PRIETINI

TITIREZ: Ha, bine c-ați venit; vă înștiințaz că cercările au să înceapă.

LEONIL: Da mucenicu unde-i?

TITIREZ: O să vi-l slobod acum. (*Bătînd în palme de trei ori.*) Uitați-vă în sus. (*Pestriț, cu ochii legați, se coboară într-un paneri.*)

LEONIL și CEIELALȚI (*rișînd*): Ce voiaj!

TITIREZ: Am vrut să vă dau o idee de călătoriile prin văzduh... (*Toți rîd.*) Tist... tăceți.

PESTRITȚ (*în văzduh*): Bre... bre... bre... da a dracului călătorie fac... de un ceas de cînd mă tot cobor fără a mai da de uscat...

SCENA V

Cei dinainte, PESTRIȚ

20
 25
 30

PESTRITȚ (*tot în văzduh, cu ochii legați, slrigînd*): Măi... oameni buni... rămîneți sănătoși, că eu mă... duc... (*Paneriul se atinge de pămînt.*) Slavă Domnului c-am dat de vîrtos.

TITIREZ (*schimbîndu-și glasul*): Ai sosit în cele mai adînci măruntaie a pămîntului... poți să ieși din trăsura ta.

PESTRITȚ: Mă rog, ian spune-mi, de cîte poște sînt depărtat de fața pămîntului... auzi... domnule... ian ascultă, domnule... Cutare.

TITIREZ: NU mă chem domnu... Cutare.

PESTRITȚ: Mă iartă... Domnule... Cut... n-am vrut să te ating... da, mă rog, ian spune, n-aș pute să-mi scot de pe ochi basmaua asta?

277

TITIREZ: NU... pentru că prin farmecul acestei legături ai să vezi o mulțime de lucruri.

PESTRITȚ: A!... prin farmecu... Curios lucru... până acum nu văd nimica.

5 TITIREZ: Taci, nu vorbi... căci o să începem ceremoniile de priimire... Pune-te pe scaun... și adu-ți aminte că în vremea cât ți se vor face întrebările cuvenite... n-ai voie... nici să tușești... nici să te miști... nici să strănuți, nici să te răsuflă.

10 *(Leonil dă un scaun lui Pestriț care se așază în mijlociți teatrului.)*

PESTRITȚ: De m-oi răsufla să mă bați la talpe.

TITIREZ: Candidatul... Spune-ți numele, țara și vârsta ta.

15 PESTRITȚ *(în parte)*: Încep a cam ameți de frică. *(Tare.)* Mă numesc Hîrlău... vârsta me îi Pestriț, țara me-i de 22 ani... Ba nu, mă înșăl, mă chem Pestriț... țara...

TITIREZ: Bine... bine... Pentru ca să poți intra în societate, trebuie să n-ai nici un nărav... și, după cum am auzit, dumneta ai o mulțime...

20 PESTRITȚ: Ba, pe crucea me...

TITIREZ: Ești minciunos... lacom...

PESTRITȚ: Lacom... se poate. Ce-i drept nu-i păcat, îmi place turta dulce de mă prăpădesc. *(Se scoală.)*

25 TITIREZ: Șezi locului... nu te mișca.

(Pestriț vre să se puie pe scaun și pică jos.)

TITIREZ: Scoală-te!

PESTRITȚ *(sculîndu-se)*: Dacă și fără să-mi zici... valeu, coastele...

30 TITIREZ: ACU hai să începem cercările... Suiți-l în vârful turnului... ca să se arunce de sus cu capu în jos...

PESTRITȚ: Cum, frate, să m-arunc... șuguiești... da pot să-mi stric ciolanele.

35 TITIREZ: Așa!! Turnu n-are mai mult decît o sută de stînjini.

PESTRITȚ: M-am dus de pe fața pămîntului. *(il suie pe o scară care, cu cît Pestriț se înalță, ea intră în pămînt.)*

40

TITIREZ *(vorbînd în pumni, ca să-l facă să creadă că-i tare jos)*: Aruncă-te în fundul pămîntului.

PESTRITȚ *(strigînd foarte tare)*: Ei, domnilor, ia mă rog...

TITIREZ *(asemene)*: Nu ne trebuie observații... dacă nu te-i supune pravililor noastre, nu te priimim.

PESTRITȚ: De vreme ce-i așa... *(Sare.)* Dec... degrabă am ajuns.

TITIREZ *(încet, către Leonil)*: Acu-i rîndu tău. *(Se ascund toți denapoie poloboacelor... ascunzînd lumina.)*

10

PESTRITȚ: Parcă nu-i nimene împregiurul meu. *(Scoate basmaua de pe ochi.)* Bre... bre... da ce curaj am arătat.

15 *(Se aud gemete; vuiete de lanțuri.)*

PESTRITȚ *(spăriet)*: Săracul de mine, ce am auzit? Or să vie morții să mă vizitarisască... N-auziți, domnilor răposăți... nu-s acasă... vă puteți întoarce de unde ați venit... n-am nici chef să vă văd... *(în parte.)* Simt oarecare sudori răci ca gheața...

20

TITIREZ *(schimbîndu-și glasul)*: Ah!... ah!... fie-ti milă.

PESTRITȚ *(în parte)*: Oare cine dracu să fie?

25 TITIREZ: Of, nu mai pot... mori de foame și de sete.

PESTRITȚ: Slavă Domnului că nu-i mătușa Balașa... dacă de cînd au murit nu i-au dat nimica de mîncat... biata babă trebuie să fi murit de vro sută de ori cel puțin.

30 TITIREZ: Da tu care stai în preajmă-mi... ce cauți în lăcașul ticăloșiei?

PESTRITȚ: A!... aici îi lăcașul ticăloșiei... am venit să mă fac farmazon.

35 TITIREZ: Farmazon... nenorociture... și eu am venit să mă fac farmazon, ș-acum de cincisprezece zile sufăr în beciul acesta.

PESTRITȚ *(în parte)*: Mi se pleacă genunchii.

TITIREZ: M-am hrănit numai cu niște coji de pîne ce am găsit într-un ungheri.

PESTRIT: Sărăcuțul de mine... coji... d-apoi ce-oi să fac eu, care nu pot mânca decât pine proaspătă?

•5 TITIREZ: Proviziile mele se sfârșisă... era să mori de foame... când din întâmplare, se înfățișă ochilor mei...

PESTRIT: Ce lucru?...

TITIREZ: Un guzgan... cu care m-am putut hrăni păn-acum.

10 PESTRIȚ: Un guzgan ! !... n-oi pute niciodată să trăiesc cu astfel de dobitoace.

TITIREZ: Țist... Pestițe, acum au venit vremea să chemi trăsnetul pe capul tău.

PESTRIT: Să chem trăsnetu... da pentru ce?

15 TITIREZ: Pentru ca sufletele farmazonilor să vie să-ți facă vizită.

PESTRIT: NU s-ar putea pe altă dată...

TITIREZ: Nu mai lungi vorba degeaba .. gîndește că hotărîrea noastră este nepărtinitoare.

20 PESTRIȚ: De vreme ce îmi dați rezoane atît de lămurite... mă supun... Da cum să-l chem... nu știu cum să-i vorbesc.

TITIREZ: Vorbește-i cu toată politeța cuvenită unei persoane însemnate.

25 PESTRIȚ (*uitîndu-se în sus*): Domnule trăsnet... pofdesc pe ecseleția-voastră să binevoiți a vă coborî din ceri... numai tare te-aș ruga să nu faci mult huiet... vă voi rămîne mult îndatorit... al ecseleției-voastre pre supus șerb... și plecat...

30

(*Titirez dă joc artiștilor.*)

PESTRIT: Valeu... valeu... am murit. (*Pică cu fața în jos. în vremea asta se luminează pivnița.*)

TOȚI: Vivat... Pestiț... ești priimit.

35 PESTRIȚ (*sculîndu-se*): Îs priimit... zău?

TITIREZ: Dar... dar... Pestițe... Pune-te-n genunchi... nostimule fiu al Hîrlăului... curajul tău... și haracterul ce ai arătat te fac vrednic de a întră în societatea noastră. (*îi întinde mîna s-o sărute și-i dă două palme. în parte.*) Tare-i

40

280

prost. (*Tare.*) Și de acum înainte, printr-un semn care am să-ți comunichez, toate pungile au să ți se deschidă... și toate tractirurile au să te hrănească degeaba.

5 PESTRIȚ: Ce economie... pentru mine care voiem să mănînc la Regensburg.

TITIREZ: Iată semnul de care ți-am vorbit... nimica nu-i mai lesne... pui degetul cel gros pe vîrful nasului... așa... deschizi mîna și miști degetele... Vezi. (*Face semn.*)

10 PESTRIȚ: Amînțales... (*Face și el sămn.*) Și cu sămnu aista ai tot ce-ți trebuie?

TITIREZ: Tot.

15 PESTRIȚ: Zău, niciodată n-aș fi putut gîci că am o comoară pe vîrful nasului.

TITIREZ: Și cînd cel întăi sămn nu va dobîndi ceea ce dorești... mai adaoge și cealaltă mîna... și atunci ești sigur că nimic nu-ți va lipsi.

20 PESTRIȚ: Ah!... fraților, nu puteți crede cît sînt de fericit...

TITIREZ: Te cred.

PESTRIT: NU știu cum să vă mulțănesc...

TITIREZ: Mă rog... între noi știi că-i *san fason*... Hai... domnilor, veniți să-l ducem pe domnul Pestiț în triumf.

25 PESTRIȚ: D-apoi... prea multă cinste... Mă rog, nu mă faceți să mă rușinez.

TITIREZ: Asta-i cea de pe urmă ceremonie.

(*Leonil și Mileșcu rădică în brațele lor pe Pestiț.*)

30

SCENA VI

Cei dinainte, GAROFA

GAROFA (*alergînd*): Ascundeți-vă... fugiți degrabă.

TOȚI: Da ce-i?

GAROFA: Toți cazacii de la Agie... au venit să vă arestuiască.

35 TOȚI: Cum se poate?

281

LEONIL (*lăsînd pe Pestriț să pice jos și rădicînd mîinile cîtră ceriuri*): Ah! Dumnezeule!

PESTRIT (*de jos*): Valeu... n-auzi, vere... da știi... că m-ai trecut cu șaga.

TITIREZ (*încet, cîtră prieteni*): Nu vă temeți, îi minciună... eu am iscodit-o asta, ca să-l prelungim mai mult.

PESTRIT: Mă rog, ian tîlmăciți-mi și mie... ce vra să zică arestuirea asta?

10 GAROFA: NU știi cine le-au spus că v-ați închis aice, ca să faceți blăstămății.

TITIREZ: Hai degrabă să ieșim de aice... pe ceea ușă... veniți să vă duc într-un tractir unde ne-om putea ascunde.

15

(*lesă cu toții.*)

Sfîrșitul actului al doile.

ACTUL AL TREILE

Teatrul înfătoșază o grădină de tractiri. Copaci în dreapta și în stingă, supt care sînt mese. Pe poartă este scris: *Tractiriul lui Frânt Macson.*

20

SCENA I

TRACTIRGIUL, SLUGI (așezînd mesele)

TRACTIRGIUL: Degrabă, degrabă... puneți toate pe la locuit lor... *saperment...*

25 SLUGILE: Îndată, domnule Frânt.

SCENA II

TRACTIRGIUL: Mai leneșe lighioaie decît slugile de aici... nici că se poate... cînd le poroncești ceva... îți răspund: îndată, *domnule...* Și te fac

de aștepti ceasuri întregi. *Saperment noh ain mal.* .. Dacă n-aș fi peste tot locu eu singur, ar merge urît trebiife... astăzi avem duminică... trebuie să vie mulți mușterei... Ha!... pare că vîd... vro trei persoane întrînd... bravo... 5 bravo, *Herr Franț...* ziua se începe bine... îi de-abia douăsprezece ceasuri... (*își freacă minele de bucurie.*)

SCENA III

10 *FRANȚ, SLUG[ERUL] GÎNGANU, AGLAIȚA, GAROFA*

SLUG[ERUL]: N-am face bine, Aglaițo, să mîncăm în grădină?

AGLAIȚA: Da ce idee ț-o venit, babacă... să mîncăm în tîrg... dumneta care, de cînd ești... ai mîncat tot acasă?

15

SLUG[ERUL]: Să-ți spun, fata me, vremile s-au schimbat... în ziua de astăzi toate se prefac... trebuie deci să urmăm și noi... propășirile veacului... după cum zice domnul Leonil, c-apoi ne-or rîde oamenii.

20

GAROFA: Ai dreptate, cucoane... și, zău, ar trebui să mîncînci totdeauna la tractir.

SLUG[ERUL]: Ba, zău... nu-mi spui că ți-ar place și ție? Da trebuie să știi, puișorule, că n-am luat bucătăriță în casă pentru ca să mîncînc la tractiriuri. Ian spune-mi, domnule *Șonț*, ai vro odaie slobodă?

25

FRANȚ: Dar, domnule... cum nu... mai ales pentru dumneta.

30

SLUG[ERUL]: Gătește-ne o masă bună... c-apoi eu nu știu multe... te înștiințez că de nu oi fi mulțămîmit... (*Face sămn de bătaie.*)

FRANȚ: NU te îngriji, domnule... De nu-i fi mulțămîmit, să-mi plătești îndoit... (*lesă.*)

SCENA IV

SLUGERIU, AGLAIȚA, GAROFA

SLUG[ERUL]: Auzi... auzi... să-i dau îndoit... măi, că obraznici sînt șonții iști de nemți.

GAROFA: Da cum? ai vroi să se priimească ca să-l bați?

AGLAIȚA: Cîte ceasuri sînt, babacă?

SLTJG[ERUL]: Două și giumătate nemțești...

AGLAIȚA (*în parte*): Cînd gîndesc că Pestriț poate să vie!

SLUG[ERUL]: Numai o jumătate de ceas mai avem pană la sosirea lui Pestriț...

AGLAIȚA: Mă mier de ce ai mai zis lui Ion ficiorul ca să-i spuie, dac-a veni, că sîntem aice...

SLUG[ERUL]: Trebuia să-l aștept acasă pană la trei ceasuri, dar, fiindcă am ieșit înaintea vremei hotărîte, socot că-i destul de drept ca să-l înștiințaz unde sînt.

AGLAIȚA: De-ar da Dumnezeu numai... să nu vie.

GAROFA (*incet*): Nu te teme, ducă, că-i în minele domnului Titirez.

AGLAIȚA: Să te-audă Dumnezeu.

SCENA V

Cei dinainte; FRANȚ

FRANȚ: Domnule, masa-i gata... șarVete curate... argintăriile de la Viena... ș-un vin... un vin de cel pecetluit.

SLUG[ERUL]: Cum pecetluit?... l-ai amestecat cu ceară tare?

FRANȚ: Vreu să zic că butelca-i pecetluită.

SLUG[ERUL]: Ha! ha!... înțăleg... hai la masă.

FRANȚ: Veniți pe aice... (*lesă*.)

SCENA VI

FRANȚ, și, pe urmă, TITIREZ

FRANȚ: Slavă Domnului... păn-acum am trei persoane de jupit...

5

TITIREZ

(*întră cîntînd*)

Haideți, frați, să trăim bine,

Să trăim noi între noi . . .

10

Cu toată supunerea mă închin domnului Franț Macson... Ce mai faci? sănătos?... Și eu, cum vezi... foarte mulțămesc... (*il bate peste pîn-tece*.)

FRANȚ: Sluga dumitale, domnule. (*în parte*.) Niciodată nu l-am văzut, da se pare a fi de treabă.

15

TITIREZ (*în parte*): Iată un zămari, care nu-mi pare înzăstrat cu mult duh... (*Tare*.) Domnule Franț, îți vestesc că peste vro două minunte are să-ți pice o societate, care a să-ți aducă o foame de lup, ș-o soma de douăzeci lei... Spune-mi de este chip ca să o mulțămești?

20

FRANȚ: Cîte doi lei de orn... îi cam greu... mai ales dacă ar cere șampanie... Bordo...

TITIREZ: Dac-ar cere, nu le da.

FRANȚ: Așa se poate.

25

TITIREZ: Unde-i cartea?

FRANȚ: Iat-o pe masă.

TITIREZ (*puindu-se la masă și scriind*): Da ian spune, ce ai de gînd să ne dai?

FRANȚ: Un borș cu iepure.

30

TITIREZ: Iepure la un neamț... foarte mulțămesc, nu-mi plac iepurii care miorlăiesc.

FRANȚ: Domnule, te rog să crezi...

TITIREZ: Măcar să mi-l arăți viu, nu te-oi crede... (*Scriind*.) Iaca ce trebuie să ne dai, ascultă...

35

o rață sălbatică cu curechi... numai să nu fie din ogradă... niște prepelițe, fripte în slănină...

FRANȚ: E... e... domnule, pentru douăzeci lei vrei să-ți dau prepelițe?

TITIREZ: Dacă-i așa... apoi schimbă treaba... fă-ne
ce-i ști...
FRANȚ: Las' pe mine... Unde vroiți să mâncați?
TITIREZ: Aici... în grădină... la răcoare... și pe
iarbă verde... dacă nu s-a fi uscat... da...
grăbește-te, că prietinii mei au să vie îndată.
FRANȚ: NU te teme... ia acum... numai două mi-
nunte...
10 TITIREZ: A, apropo, uitam să-ți spui un lucru... avem
cu noi un soi de prost, numai uitându-te la el
l-ei cunoaște că-i de la Hîrlău... să nu-l lași să
se ducă până cînd nu ți-a plăti... vrem să-i
facem un cabazlîc.
FRANȚ: D-apoi... nu s-a manie?
15 TITIREZ: Iaca neamțu... (*în parte.*) Dacă-i neamț,
tot neamț. (*Tare.*) Nu te teme... după ce îți
spun că-i de la Hîrlău.
FRANȚ: Mă duc îndată la bucătărie să dau poronci.
(*lesă.*)

20 SCENA VII

TITIREZ: Ce dracu de nu mai vine Pestriț... ar ave
haz să i se fi întîmplat vro pozna în drum...
Bietu Pestriț! da înc-așa aluat de gogoman n-am
văzut... pare că-i aud viind...

28 SCENA VIII

TITIREZ, FRANȚ, PESTRIȚ, LEONIL, MILESCU,
PRIETINI

FRANȚ (*afară*): Prietinel dumilor-voastre vă așteaptă
în grădină... Poftim, domnilor... poftim. (*îi
introduce pe scenă.*)
30 PESTRIȚ (*făcînd semnul lui Titirez*): Sluga, vere...
(*Cătră cealalți.*) Vra să zică aice sîntem în sigu-
ranție... nu ne mai temem că ne-a găsi Urzică.

LEONIL: NU.

PESTRIȚ: Putem deci mânca în tîcnă.

LEONIL: Dar... n-ai nici o grijă.

PESTRIȚ: Gata sînt bucatele, domnule tractorgiu?

FRANȚ: ÎS pe foc, domnule. (*în parte.*) Aista trebuie
să fie prostu... (*Tare.*) în două minuntevor fi
gata... (*lesă.*)

PESTRIȚ: Două minunte ș-un ceas... (*Rîzînd.*) Ha!
ha! ha! două minunte ș-un ceas... Cum vă
10 place?... Da bine, că de cînd m-ați priimit în
societatea dumilor-voastre... m-am făcut așa cu
duh... încît nici eu nu mă cunosc...

LEONIL: Duhu se află ades în fundu butelcii...

PESTRIȚ: Ai dreptate, vere Leonil... și, spre dovadă,
15 mă arăt eu însuș... Ce eram?... un prost...
viu la Iași... întru cu dumnealor la berărie...
și cînd ies afară... mă trezesc plin de duh...
A... apropo, frăților, sînteți siguri că ne
găsim într-un tractor de farmazoni?

20 LEONIL: Fără îndoială... iată, dacă nu mă crezi,
cetește însuși numele tractorului.

PESTRIȚ (*cetînd*): Franț Macsôn... se cam apropie...
da pare că nu-i tocma...

TITIREZ: Aice-i scris nemțește... Franț Macson nem-
25 țește vre să zică farmazon moldovenește...

PESTRIȚ: Se poate... Ce vrei? eu nu știu multe limbi...
pe la Hîrlău nu se prea învață...

TITIREZ: N-ai trebuință să mi-o spui...

30 PESTRIȚ: Adecă întrebam și eu... vezi... că n-am
nici o para cu mine.

TITIREZ: Nici eu... Farmazonii nu poartă niciodată
bani cu dînșii.

PESTRIȚ: Bravo... așa îmi plăceți... ducă-se dracului
moneda... numai gogomanii au bani... eu
35 aveam totdeauna păn-a nu fi priimit în corpusul
farmazonilor... însă acu... acest metal îi în stare
să-mi deie istericale... cu toate aceste... nu
văd bucatele... poate a fi trebuit să plătim
dinainte. (*Face semnul.*)

TITIREZ: Dinainte? aș!... asta nu se face niciodată...
sînt unii care nu plătesc nici pe urmă.

PESTRITȚ : Hei... Domnule Franț...

FRANȚ: Iaca, domnule... (*Aduce bucate. Toți se pun
la masă.*)

SCENA IX

*Cei dinainte; FRANȚ, UN COMISARI, CONSOMATORI,
SLUGI*

10 COMISARUL (*puindu-se la o masă*) : N-auzi, Herr Franț,
ia să-mi dai...

FRANȚ: Iaca dau. (*Aleargă de la o masă la alta.*)

COMISARIUL: Ascultă-mă dintru-ntăi... ș-apoi mi-i răs-
punde. . .

15 PESTRIȚ (*mîncînd cu lăcomie*): Cînd ați ști, frățilorilor,
ce mulțămire simțesc în mine că mă aflu în
compania dumilor-voastre... că, zău... pre cru-
cea me, sînteți niște persoane de tot plăcute...
pentru că, cum v-am mai spus... de cînd am
întrat în corposul farmazonilor, sînt...

20 COMISARIUL (*cătră Franț, cu care șoptește. Tare*): Un
rasol...

PESTRITȚ (*în parte*): Îs rasol. (*Tare și serioz.*) : Sînt
de tot vesel, cu toate aceste, nu lăsați să treacă
ceasul... cînd ați ști... pare că șed pe cărbuni...
25 mă tot tem să n-aud sunînd trei ceasuri... nu
pot sta locului de nerăbdare... îs ca...

COMISARIUL (*către Franț cu care samănă că se sfă-
dește. . . Strigă tare*) : O gușă de curcan umplută.

30 PESTRIȚ (*în parte*): Ca o gușă de curcan umplută?...
ca cînd o face înadîns... oare să mă manii...
măcar... lasă-l dracului, că-i comisari. (*Tare.*)
Mă rog, cîte ceasuri sînt... vere Titirez... ia
caută la ceasornicu meu.

TITIREZ: L-am uitat acasă.

35 LEONIL: NU poate să fie mai mult decît două ceasuri.

PESTRITȚ (*cătră Franț*): N-auzi, domnule, cîte ceasuri
sînt?

(Titirez face semn lui Franț.)

FRANȚ: S-au oprit ceasornicu.

5 LEONIL: Dar nu-ți fie frică... ai vreme...

PESTRITȚ: Frățilorilor... mă iertați... dacă nu pot să
șăd mai mult... trebuie numaidecît să mă duc...

LEONIL: NU se poate!

10 TITIREZ: Cînd îți spun că încă n-au bătut trei ceasuri...
(în parte.) Oare cum dracu să-l opresc... a...
o idee. (*Cătră Pestrît.*) N-auzi, vere Pestrît...
Vezi comisariu cela?...

PESTRITȚ: Îl văd... da ce-i?

TITIREZ: Îi un farmazon.

15 PESTRIȚ: Ba zău, îl cunoști?

TITIREZ: De nume... *(în parte.)* Nu l-am văzut
niciodată... (*Tare.*) El îi un polcovnic schimbat
în straie de comisari.

20 PESTRIȚ: Ce spui, frate?... Tare îmi vine să-i fac
semnul cela.

COMISARIUL: Herr Franț, adu-mi muștari. (*Se scar-
chină la nas.*)

TITIREZ: Cearcă.

PESTRITȚ: Zău c-oi să cerc.

25 TITIREZ: NU vezi cum se scarchină pe nas... cînd îți
spun că-i farmazon...

PESTRITȚ: Socoti că-mi face semn?... Apoi, dacă-i așa,
trebuie să-i răspund. (*Face semn comisariului
care se uită la el cu mirare.*) Dec... Nu-mi răs-
punde... pst... pst... Domnule. *(îi face iară
semnul.)*

COMISARIUL (*în parte*): Ce dracu de să tot strîmbă
la mine.

35 PESTRIȚ: Nici că s-ar mișca... Ian să-i fac și celalalt
semn. *(îl face cu amîndouă minele.)*

COMISARIUL (*sculîndu-se*) : Socot, domnule, că vrei
să-ți bați joc de mine.

PESTRITȚ: Cine, eu?... dimpotrivă, după ce îți fac sem-
nul ista... *(îl face iară.)*

COMISARIUL: Ei ! te-ai obrăznicit peste măsură... domnule, esti un om fără isDravă... trebuie să-mi dai îndată rezon.

PESTRITȚ: Ce feli să-ți dau rezon? Da nu ești farmazon?

COMISARIUL: Nu-i vorba de farmazonie...

PESTRITȚ: Cum nu-i vorba... apoi dar nu ești farmazon?

COMISARIUL: M-ai ensiultarisit,.. trebuie să-mi dai satisfacție... dumnealor vor fi martorii noștri... am de gând să le fac prezent urechile dumitale... mă duc să aduc arme.

(Iesă. In vremea acesta sfezi, toți prietenii iesă, ajară de Titirez.)

15 PESTRIȚ: Dacă-i așa vorba. apoi p-aici mi-i drumu. (Vre să fugă.)

FRANȚ (oprindu-l) : Ian așteaptă, domnule, trebuie să-mi plătești.

PESTRITȚ: Dă mai degrabă... ce-ți sînt datori?

FRANȚ: Douăzeci de lei...

PESTRITȚ: Douăzeci de lei... bine... întinde-ți mîna... (Face semnul.) Poftim... (Vre să iasă.)

FRANȚ (oprindu-l) : Șuguiеști, domnule? socoti că m-oi mulțami cu atîta?

25 PESTRIȚ: Ai dreptate... nu-i destul... întinde-ți amîndouă mînele. (Face semn cu amîndouă mînele.)

FRANȚ: Ian să-ți spun, domnișorule... eu n-am chef de rîs...

TITIREZ (încet, lui Franț) : Zi că l-ei închide... (Iesă.)

30 FRANȚ: Ai de gând să plătești, ori ba?...

COMISARIUL (întrînd cu arme): Ian sfîrșăște mai degrabă... n-am vreme s-aștept.

PESTRITȚ: Unde dracu m-am vîrit? (Trei ceasuri sună.)

Trei ceasuri, săracul de mine... și vară-mea mă așteaptă... domnilor, trebuie să mă duc...

35 FRANȚ: După ce mi-i plăti.

COMISARIUL: După ce te-i bate.

FRANȚ: Trimet s-aducă straja.

COMISARIUL: Ba nu, mă rog... lasă să-l omor dintru-n-tăi.

40

290

PESTRITȚ: Straja?... Să mă omori? săracuțul de mine 'și de mine.. domnișorilor, pentru numele lui Dumnezeu...

3 FRANȚ (trăgîndu-l deoparte): N-ascult nimica. plăteste-mi.

COMISARIUL (trăgîndu-l în partea lui): Vin de te bate.

SCENA X

Cei dinainte, TOATE PERSOANELE PIESII

io SLUG[ERUL]: Ce huiet îi aice?... nu mă înșel... îi Pestriț... gogomanu meu de nepot.

LEONIL: Arhon sluger... nădăduiesc că nu este trebuință să-ți aduc aminte de făgăduința dumitale.'

15 SLUG[ERUL]: Cu toate că-s sluger... da cînd îmi dau parola o țin... Aglaița-i a ta.

PESTRITȚ: D-apoi eu, moșule?...

SLUG[ERUL]: TU... prea tîrziu te-ai trezit.

PESTRITȚ: Vra să zică că v-ați bătut joc de mine... (Jlui Leonil.) Domnule Leonil, te rog să crezi că nu-i frumos lucru să sufli femeile oamenilor.

20 LEONIL: Se poate... dar fiindcă ți-am suflat-o pîn-a nu te însura... socot că n-am făcut mare supărare. ...

PESTRITȚ: Ce-i drept nu-i păcat... ar fi fost mai urît să mi-o fi suflat după ce m-aș fi însurat.

25 LEONIL: Așteaptă... nemaiavînd trebuință ca domnul Pestriț să fie farmazon, îi scot titlu ce i-am dat, și-l sfătuiesc să se întoarcă la Hîrlău ca să-și îplinească pofta... pentru că, cît pentru mine, nu-mi este cu puțință ca să-l fac să între într-o societate pe care nu o cunosc decît din auz și care nici nu se află pe la noi.

30 PESTRIȚ: Ce feli... nu-s nici farmazon?

TITIREZ: NU... asta au fost numai o festă care am vrut să-ți joc... Cum o găsești?

35 PESTRIȚ (cu dispreț): Proastă... ești norocit că încă amiroși a lapte... c-apoi ți-aș arăta eu... cum

291

se joacă feștile... ți-aș da niște feste pe spinare,
de nu le-ai putea duce...
COMISARIUL: Pân-atunce... noi avem vreme să ne
batem.
5 LEONIL (*cătră comisari*): Domnule... vezi însuși că
am-vrut să rîdem oleacă de domnul Pestriț...
te rog dar să lași mania ce ai cătră dumnealui.
COMISARIUL: Dacă-i așa... uit tot...
FRANȚ: Da vezi că eu nu uit masa.
10 TITIREZ: EU sînt însărcinat să plătesc... fiindcă eu
am porocit bucatele.
(Plătește eu banii lui Pestriț.)
PESTRITȚ: Tronc... numai atîta îmi mai lipsea; să
plătești cu banii mei... ei, domnilor, vă între-
ceți cu șaga... dacă aș fi știut așa... aș fi șăzut
15 la Hîrlău... că, zău, mă mier ce dracu am venit
să fac la Iași?...
TITIREZ: NU te-ai făcut farmazon, frate?
PESTRITȚ: Ian du-te de aici, că te lipesc... (*Cătră*
20 *public, ofînd.*) Hei... hei... bine zicea mătușa
Balașa... Dumnezeu s-o ierte; că cine sare multe
garduri... își sparge nădragii...

MODISTA ȘI CINOVNICUL

COMEDIE ÎNTR-UN ACT, PRELUCRATĂ DE A *** V ***

înfățișată pentru întâiași dată pe Teatrul Național
din Iași, sîmbătă în ianuarie 1841.

P E R S O A N E

NECULAI CERNELESCU

MATACHE

NASTASI CÎRCEI

5 O SLUGĂ DE CONFETĂRIE

SLUGA LUI CÎRCEI

CLARA

PROFIRIȚA

Scena se trece la Copou, în grădina publică.

MODISTA ȘI CINOVNICUL

(Teatrul înfățișează o parte a gradinei publice. O masă și două scaune în stînga. între copaci.)

SCENA I

CLARA (*făcîndu-și vînt cu batista*): Uf! ce înădușală... pare că ești într-un cuptori... îți frumos timp vara... numai păcat că-i soare... Slavă Domnului că nu-i multă lume aice... încale mai poți fi în Odihnă... da încolo, unde cîntă muzica, să te izbăvească Dumnezeu... ca cînd ai fi într-un furnicari... Vai de biata grădină publică, dac-a fi tot așa... cîți trec la Copou se abat aice... ba încă te întîlnești cîteodată pană și cu jupînese din case... eu nu-s nicicum fudulă... d-apoi ș-așa... ce dracu!... Cu toate că nu-s mai mult decît o modistă... pare că nu știu cum mi-i să mă găsesc lîngă jupîneasa Balașa... sau lîngă lelea Ștefana... Cînd ar fi în mîna mea, aș da poroncă ca numai boierimea... modistile... și cinovnicii să aibă drit de a intra în grădina publică... încalea cinovnicii știu să se poarte cu noi... îs cavaleri plăcuți... cu haz... ș-au maniere frumoase... Da Cîrcei cela... vai, lua-l-ar dracu, ghiuj bătrîn; de trei luni de cînd mă

prigonește cu amoriul său, și nu se vede că-i c-un picior în mormînt... (*Ducîndu-se în fugă și uitîndu-se.*) Da nici c-ar mai veni Profirița... s-a fi întîmplat ceva... Biata copilă... înc-așa fată nevinovată n-am văzut... norocire că m-am însărcinat eu de educația ei. (*Sluga de confetărie trece prin fund.*) Da parcă văd sluga confetariului... N-auzi, domnișorule...

SCENA II

10 CLARA, SLUGA (*viind dinaintea scenei*)

SLUGA: Aud... ce poroncești?

CLARA: Adu două limonăzi...

SLUGA: Două? se vede că aștepti pe cineva.

15 CLARA: Așa se vede... că doară n-oi să le beau pe amîndouă odată... Tare-s proști cofetărașii ăștii!

SLUGA: Le-oi pune pe masa care este lingă fîntîna iasta... (*Sluga iese.*)

SCENA III

20 CLARA: Pare c-aud un vuiet... poate că-i Profirița, ia să vedem... (*Se duce în fund și se uită.*) Vai de mine... domnu Cîrcei!!

SCENA IV

CLARA, CÎRCEI (*cu nn cortel stibtsuoară*)

25 CÎRCEI: Dar, eu sînt... gingașo Clară... eu sînt... Nastasi Cîrcei, registru de 25 de ani... care mă usuc de amori pentru mata,... crudo Clară... eu care mă vestejesc din creștet pîn-în talpă de dragoste... Nemiloaso Clară... eu care de cînd te-am văzut mă trezesc adeseori scriindu-ți numele pe registru în loc să însămnez oțnoșe-

50

niile și docladurile; eu, în sfîrșit, care, în focul ce mă frige, am făcut pană și stihuri pentru ochii matale...

CLARA (*rîzînd*): Zău... ian să le văd?...

5 CÎRCEI: Ascultă, Clărito...

Ah! frunză verde de tei,	De amori,
Mă usuc ca un măslin.	Hăccsc,
Ș-al meu stomah este plin	Plesnesc,
De-al amoriului cîrcei.	Dragă copilă,
10 Claro, șerpe-nveninat,	Fie-ți ... of ... milă ...
Ah, nu mă lăsa să pei,	Căci mori,
Ca un măslin m-am uscat.	De-amori,
Fie-ți milă de Cîrcei, —	Ca un ciof,
Ah, mori	Of !...

15 (*Aice rămîne într-o poziție comică, cu un picior în aer și cu minele întinse spre Clara.*)

CLARA (*rîzînd*): Pun rămășag că le-ai furat din *Esteta*..

CÎRCEI: EU?... Ba să n-am parte de tinereța mea și de ochișorii matale, dacă le-am furat din *Stelă*.

20 ha! ha! ha! din stele... că doară nu-s așa de mare om ca să poci ajunge pană la ele. Da lasă stelile la o parte pentru că am să-ți grăiesc de amoriul meu... ah, Claro, îndură-te de mine, pentru numele lui Dumnezeu... fie-ți milă de registru încalc... nu mă face să mă stric cu șeful... Claro, uită-te la mine...

25

CLARA: Iaca mă uit.

CÎRCEI: NU vezi pe față-mi brazdele ce au lăsat focul amoriului?... Uită-te bine, Clărițo...

30 CLARA: NU văd alta decît niște zbîrcituri...

CÎRCEI: Vrei să zici nuri... ah, serafimule, cînd ai cunoaște fundul inimei mele... îngerășule...

CLARA: Da nu-s nici un înger... dă-mi pace.

35 CÎRCEI: Cum nu ești înger?... ei, apoi dar ești un dimon... un dimon îngeresc... Știi că n-au rămas nici un ungheri în grădină necălcăt de mine; cu gîndul ca să te gășăsc... știi că eu mori... puiule, mori... cînd nu te văd... (*în parte.*) Trebuie numaidecît s-o subjug astăzi... (*Tare.*)

5 Dar, în sfârșit, te-am găsit... după multe alergături și sudori... în sfârșit, te văd dinaintea mea, frumoasă ca o Mardonă talienească a mi Răfăilă Zugravul, după cum zice șeful... veselă ca un pahar plin de vin de la Cotnar... și rumână ca o lăcrămioară sau ca o friptură de curcan... Ah! Claro, dă-mi voie să depun o sărutare la picioarele tale...

(Se pune în genunchi.)

10 CLARA: Pân-aici, *kir* Cîrcei, nu mai departe.
CÎRCEI: Nu-mi curma vorba... știi, draga me... că sînt registrator... ostenelele mele și slujba ce fac Patriei; primesc o răsplătire de 80 lei pe lună...
15 toată lumea mă cinstește... și, slavă Domnului, trupul mi-i verde încă.
CLARA: Da cum?... de atîta vreme de cînd îi pe lume, s-a fi uscat... ș-acum cred c-a fi numai bun de pus pe foc.
CÎRCEI: Dă-mi voie să mă rădic, că m-au apucat cîrcei la genunchi.
20 CLARA: Cîrcei pe Cîrcei.
CÎRCEI (*sculîndu-se*): în sfârșit, vorba multă, sărăcia omului... Vrei să te măriți cu mine?... spune, Claro... dar... spune că vrei... și, de azi într-o săptămînă, cîntăm Isaiia dănuiește... (*în parte*.) Să-i ung ochii cu făgăduințe... ș-apoi îi a mea.
25 CLARA: *Arhon* Cîrcei... propunerea dumitale mă cinstește foarte mult... însă pîn-a nu face un pas ca acesta... să-mi dai vreme să gîndesc...
CÎRCEI: Gîndește, Clărițo... gîndește cît ți-a place, numai să te arunci pe urmă în brațele mele.
CLARA (*în parte*): Oare să vorbească înadins ghiuju?
30 Ian să-l cercăm... (*Tare*.) Dintâi trebuie să-ți mărturisesc, *arhon* Cîrcei, că-s cam zburdatecă.
CÎRCEI: CU atîta mai bine, că și eu sînt zburdatec.
CLARA (*zîmbind*): Cînd nu te apucă cîrceile, poate.
CÎRCEI: Ba nu! de cîte ori te văd... și vreau să fac tot ca să-ți plac.
40 CLARA: Tot? adă-ti aminte de cuvîntul ista.

CÎRCEI: Tot... tot... tot...

CLARA: Vezi că nu știu încă dacă caracterele noastre se cuvin unu altuia. Nu ești prea... prea tînăr, *arhon* Cîrcei.

CÎRCEI: Prea... prea... nu... ce-i drept îi drept... Da, cu toate aceste... o vrîstă de 50 de ani, ca a mea, nu-i de lepădat, mai ales că nu trag tabac... adaoage pe lîngă aceasta, Clărițo, că cetesc fără ochelari... că nu port perucă... că n-am dinți minciunoși...

10 CLARA: Dacă nici adevărați n-ai pre mulți.

CÎRCEI: Se poate... da, în sfârșit, n-am minciunoși... asta-i tot... E i... ian să vedem ce mai am încă bun?... (*Gîndește*.) Ha... nu port mătănii cu mine...

15 CLARA: Toate aceste-s bune... însă parcă nu știu cum mi-i să-mi lepăd slobozenia!... Pentru ca să mă mărit cu un om, trebuie să-l iubesc tare mult... și, zău...

CÎRCEI: Ian las... îi lesne...

20 CLARA: Lesne... lesne... nu prea...

CÎRCEI: Zău îi lesne.

CLARA: Ce fel?

25 CÎRCEI: Iată cum... în toate zilele... sara și dimineața... da mai ales sara cînd te-i culca... zi așa: „Bietu Cîrcei... ce de treabă om!... Știi, zău, că are niște maniere tare plăcute... *arhon* Cîrcei... și cînd ai căuta bine... nu-i urît domnu Cîrcei... zău, nu... ba încă...”

CLARA: încă ce?...

30 CÎRCEI: Nimica... După ce-i tot zice așa vro 15 zile... te trezești într-o dimineață cu un tăciune pe inimă... simți că te arde... te arde... și cine-i pricina acestui tăciune?... Cîrcei.

CLARA (*rîzînd*): Ești sigur?...

35 CÎRCEI: Ba încă și încredințat... Drept aceea, pentru ca să începem... te rog să ai bunătate de a primi desară o masă la Regensburg.

CLARA (*în parte*): O masă înaintea nunții... văzut-ai ghiuju... vroia să mă-nșele.

CÎRCEI: Om fi numai noi singuri... ca doi porumbăși... eu oi fi porumbu și dumneta porumbița... om mînca icre moi de la Galați. (*în parte.*) Cîtu-i cucu...

CLARA: Icre moi? (*în parte.*) Ca cînd au știut că-mi plac. (*Tare, cu sfială.*) Da, zău, nu știu de trebuie să primesc...

CÎRCEI: Pentru ce, porumbițo?

10 CLARA: Mi-a fi frică să mă găsesc singură cu dumneta... (*în parte.*) Ș-apoi îi prea urît... ce dracu...

15 CÎRCEI (*desmerdîndu și bărbia și uitîndu-se la Clara cu coada ochiului*): Ți-a fi frică?... măcar că-s de 50 ani?... am înțales... (*în parte.*) Am înțales... am prins-o în lațuri... (*Tare.*) Vra să zică îmi făgăduiești?...

CLARA: \U făgăduiesc nimica... Să vedem mai tîrziu...

SCENA V

CÎRCEI, CLARA, PROFIRIȚA și SLUGA

SLUGA: Pe-aici... duduco... pe-aici... (*Pune limonăzile pe o masă.*)

PROFIRIȚA: Ha... iată Clara...

CLARA: Da vină astăzi, soro dragă...

25 CÎRCEI: Modisto fără preț... te las cu prietina dumitale, dar voi veni peste o jumătate de ceas. (*în parte.*) Mă duc să spui ficiorului meu, ca să aștepte la Regensburg să-i deie de știre să gătească o odaie deosăbită. (*Tare.*) Vă sărut picioarele...

30 SLUGA (*lui Cîrcei*): Doi sorocoveți, domnule...

CÎF.CEL: Ce zici?

CLARA: Dar... pentru două limonăzi ce am luat eu...

35 CÎRCEI: Dacă-i pentru gurița matale... din tot sufletul... (*Plătește slugăi. Clarei.*) Gîndește la făgăduința ce mi-ai dat.

CLARA: Xu ți-am făgăduit nimica, *arhon* Cîrcei... să vedem mai pe urmă...

CÎRCEI: Păn-atunci... voi gîndi neîncetat la ochisorii matale... și mă voi hrăni de nădejde...

Căci mori.

De âmori

Ca un foc.

Of...

(*Să închină și iese.*)

10 SCENA VI

CLARA, PROFIRIȚA

CLARA: Slavă Domnului că s-au dus.

PROF[IRIȚA]: Da ce-ți mai spune?...

15 CLARA: Ia... niște dobitocii... Mă ruga să-l ieu de bărbat.

PROF[IRIȚA] (*rizînd*): Un bărbat de 50 de ani...

CLARA: Mi-ar place mai bine doi cîte de 25 de ani. Cu toate aceste... dacă propunerile lui ar fi adevărate... Ghiuju n-ar fi de lepădat. Da de ce-ai venit așa de tîrziu?

20 PROF[IRIȚA]: Nu-i vina mea... Pune-ți în gînd că madama m-au ținut păn-acum, ca să gătesc o rochie îmflată, pentru o demuazelă cam slabă ce se mărită mîni...

25 CLARA: Uf... Să te ferească Dumnezeu de demuazele cînd se mărită... (*Se pun amîndouă la masă și beu limonada.*)

PROF[IRIȚA]: Ș-apoi... Știi grosu cela care șade în față cu noi... Și care cîntă toată ziua în flaut?...

30 CLARA: Trebuia să-l trimeți să se plimbe cu flaut cu tot...'

PROF[IRIȚA]: Dacă tocma aceea am și făcut-o... i-am dat randevu la Socola.

CLARA: -Bravo...

35 PROF[IRIȚA]: Mi-au zis că și-a lua flautul cu el ca să cînte în droșcă.

CLARA: Lasă-l, c-a avea vreme să cînte pană cînd te-a găsi.

PROF[IRIȚA]: Ei... nu știi, Claro... or să vie aici doi tineri.

5 CLARA: Doi?... Doi amorezați... Care și care?...
 PROF[IRIȚA]: Cunoști pe unul?... Știi, acela care bate în toate sările la fereastra noastră.

CLARA: A ! domnul Neculai Cernelescu... îl cunosc... un *bonjur* cu plete lungi... Socoteam înainte că
 10 complimentele lui-se adresa mie... însă se vede că mă-nșălam... Da celalalt cine-i?...

PROF[IRIȚA]: Celalalt se numește Matache... Da îi așa de rușinos, că vine tare rar la dugheană la noi... Și nici nu îndrăznește să-mi vorbească.

15 CLARA: Asta nu vra să zică nimica... Sînt oameni tare vorbăreți în adunări, care, cînd te găsești singură cu dîșii, nu știu să spuie nici două vorbe... Da pe care-l iubești tu mai mult?

PROF[IRIȚA]: Zău nu știu... încă nu m-am hotărît...

20 CLARA: Ești sigură c-or veni amîndoi?
 PROF[IRIȚA]: Mai sigură nu se mai poate... După ce domnul Cernelescu mi-au spus ieri că a veni în toate duminicile aice... Și eu asară, ieșind din dugheană, am zis cam tare Marghiolitei... c-oi
 25 să viu astăzi la grădina publică... Matachi era aproape de ușă... și fiindcă m-am uitat la el zicînd vorbele iese...

CLARA: Bravo... Da nu-mi spui că te-ai deschis?...

PROF[IRIȚA]: Ce mă supără îi că trebuie astăzi să mă hotărâsc și nu știu pe care să-l aleg?

30 CLARA: Ie-le sama bine... Vezi care are mai bună poziție în lume... Care-i înzăstrat cu mai multe calități morale și fizicești... și îl alege pe acela...

PROF[IRIȚA]: Dacă-s amîndoi tare'de treabă... Unu-i
 35 oacheș... Și îi în slujbă...

CLARA: Da celalalt?
 PROF[IRIȚA]: îi bălan.
 CLARA: Ce meșteșug are?
 PROF[IRIȚA]: îi de la Academie.

CLARA: De la Academie?... Trebuie să fie băiet de treabă... Eu cînd aș fi în locul tău nu l-aș lăsa să-mi scape... Zău nu... Am o slăbăciune pentru academicieni...

PROF[IRIȚA]: Să vedem...

CLARA: Parc-aud contradanțu cel nou... hai degrabă lîngă muzică să-l ascultăm...

PROF[IRIȚA]: Haide... (*Iesă pin dreapta.*)

SCENA VII

10 CERNELESCU, MATACHE

CERN[ELESCU] (*intră rîzînd*): Ha! ha! ha!... Bietul băiet... se poate să tremure dinaintea unei fete... Ha! ha! ha!...

15 MAT[ACHE] (*strîmbîndu-l*): Ha! ha! ha! Frumos îți șade să te căști așa degeaba!...

CERN[ELESCU]: Cum dracu n-oi ride... după ce te roșești cînd se uită o femeie la tine?...

MAT[ACHE]: Ei! apoi ce-oi să fac?... Dacă am prea mult sînge?...

20 CERN[ELESCU]: Vrei să zici că n-ai destul...
 MAT[ACHE]: Mai ales cînd se uită o damă de două ori la mine una după alta...

CERN[ELESCU]: Asta dovedește că i-ai plăcut la cea întâie oară... d-apoi, sărmane Matache, cu chipul acesta nu-i fi făcînd multe biruinți.

25 MAT[ACHE]: Cum multe?... Nici una, vere Neculai... nici una...

CERN[ELESCU]: Cum se poate? la vrîsta ta? Zău, n-ai nici o cunoștință femeiască?...

30 MAT[ACHE]: Nici o fărâmatură.

CERN[ELESCU] (*mierîndu-se*): E! pesemne n-ai făcut niciodată curte unei femei?

MAT[ACHE]: Cine?... Eu?... Dimprotivă, vere... De
 35 cînd mă știu, tot curte fac... însă prin nenorocire am avut totdeauna cîte un rival mai obraznic decît mine; și, zău, nu-mi pot închipui cum se făcea... Da nici n-am putut ieși din articolul

ocărilor... și, zău, aș dori să aflu prin care chip?...
 CERN[ELESCU]: Chipul îi ușor de tot... Iaca ce trebuie să faci... ascultă...
 MAT[ACHE]: Ascult... ascult... vorbește degrabă că-s cu nerăbdare...
 CERN[ELESCU]: Dintru-ntăi arunci damei o ochire însemnată care o pătrunde pân-în fundul inimii...
 MATJACHE]: Pe urmă?...
 10 CERN[ELESCU]: După ochirea acea drăcească... te apropii de ea și-i suflă în ureche un cuvânt și mai înveninat, pe care îl împreună cu un suspin grozav...
 MAT[ACHE]: Care cuvânt?...
 15 CERN[ELESCU] (*strifindu-i tare la ureche*): Te iubesc...
 MAT[ACHE]: Dă, frate, că mă sparii...
 CERN[ELESCU]: Dac-așa și trebuie...
 MAT[ACHE]: Ei, dup-asta?...
 CERN[ELESCU]: Dup-asta te arunci la genunchii-i ca
 20 la teatru, și i spui câte și mai multe... până când o vezi că începe a se îmblînzi.
 MAT[ACHE]: Ei... Și după ce s-au îmblînzit?...
 CERN[ELESCU]: După ce... da, ce dracu... nu pot să ți le spun toate aice...
 25 MAT[ACHE]: Tronc... tocmai ce voiam să aflu...
 CERN[ELESCU]: Ei bine... mă înduplec și am de gând să te formeze...
 MAT[ACHE]: Ba, zău... fără șagă?...
 CERN[ELESCU]: După cum știi, am o mare cunoștință
 30 de inima femeiască... Vezi tu, măi Matachi... inima femeiască îi ca o bucată de slănină.
 MAT[ACHE]: Ce feli de slănină?
 CERN[ELESCU]: Cu cât o ții mai mult și mai aproape de foc, cu atîta se topește mai bine... așa-i și inima,
 35 cu cât o învălătuțești mai tare în focul amorului... cu atîta se moaie...
 MAT[ACHE] (*rîzînd*): Bravo... ha! ha! ha! Bravo... vere Neculai... mare-a dracului ne-ai mai fost.
 CERN[ELESCU]: Cui o spui, frate?... Nu știi că eu îs
 40 mai a dracului decît Scaraoțchi... de aceea si

306

femeile, cînd mă văd... li să duc ochii după mine...
 MAT[ACHE]: Cît ești de norocit!!...
 CERN[ELESCU]: Și' nu socoti că doară întrebuițaz
 5 vrun farmec... altul decît farmecul cu care m-au înzăstrat firea... Nu, vere... las aceste copilării babelor... și mai ales unor babe cunoscute pe la noi... Eu, frate, nu întrebuițaz nici
 10 ulcică, nici descîntece... și, curios lucru... tot sexul drăgălaș aleargă la mine...
 MAT[ACHE]: Calare pe prăjină, poate?...
 CERN[ELESCU]: Tocmai... numai cu astă deosebire, că n-am trebuință să înfig cuțitul în pămînt pentru
 15 ca să se coboare în brațele mele.
 MAT[ACHE] (*oftînd*): Ah!... vere Cernelescule! Ce de mai noroc ai tu!... Oare cum să fac și eu ca să pot fărmața pe o modistă care o iubesc mai
 20 mult decît ochii din cap?...
 CERN[ELESCU]: O modistă... unde șede?...
 MAT[ACHE]: în Ulița Mare...
 CERN[ELESCU]: în Ulița Mare?... și cum o cheamă?...
 MAT[ACHE]: Profirița.
 CERN[ELESCU]: Profirița? O fată ca de vro 17 ani, cu
 25 ochii albaștri?...
 MAT[ACHE]: Tocmai.
 CERN[ELESCU]: Ah!... nenorocitul Matache!!...
 MAT[ACHE]: Ce te au apucat?...
 CERN[ELESCU]: Sărmane băiete... nu știi că de vro
 30 bucată de vreme îi fac curte?... Că ea îi nebună după mine... și că, în sfîrșit, am venit în astă-sară aice numai și numai pentru dînsa... fiindcă mi-au dat a înțălege că are să vie?...
 MAT[ACHE]: Așa!!... Nu mă nebuni!!! (*Cu desnă-dăjduire*.) Mînca-m-ar puricii să mă mănînce...
 35 de ce am fost atît de prost de n-am îndrăznit să-i zic măcar două vorbe!!! (*Bătîndu-se cu-pumnii peste cap*.) Vită... vită... fără nici o fărâmică de suflet... să nu-i spui eu de atîta vreme că o iubesc... parcă era să mă mănînce...
 40 ședeam ceasuri întregi cu ochii boldiți la dînsa,

307

ca un broscoi la soare, și în vremea asta... alții
 mă lăsa în urmă... Mare frumos îmi șede...
 ia așa... *(Se uită boldit la public.)* Cap bles-
 temat... vaca Domnului... Vere Cernelescu,
 dă-mi un pumn peste fălci.
 CERN[ELESCU]: Ian las', frate, șuguiești?
 MAT[ACHE]: Ba... nu... nu... fără șagă... îs vrednic
 de toate... Nu vrei?... Bine... da de-acum
 îți făgăduiesc că cum oi vede-o... am să-i zic...
 10 nici una, nici două: „Profirițo, te iubesc... iubeș-
 te-mă... hai să ne iubim...”
 CERN[ELESCU]: Ai nebunit... ori nu ți-i mult! Uitat-ai
 că nu ți-i cu puțință să te lupți împotriva me...
 MAT[ACHE]: Pentru ce, mă rog?...
 15 CERN[ELESCU]: Dec! ce fel de întrebare? da nu mă
 cunoști... nu știi cine sînt?... și că toate femeile
 oftează după mine?... Ian să-ți spui... mai bine
 lasă-te de Profirița.
 MAT[ACHE]: Cum să mă las?
 20 CERN[ELESCU]: Dar... și-ți făgăduiesc să-ți descopăr
 secretul care am; de a subjugă orice damă vreu?...
 MAT[ACHE] *(cu îndoială)*: Sigur?...
 CERN[ELESCU]: Sigur... gândul meu, cum ți-am mai
 spus, este de a-ți dezvăli secretele curtei și de
 25 a te aduce în stare să săceri inimile femeiești,
 mai lesne decît sacara...
 MAT[ACHE]: Mai lesne decît sacara?... Vere Neculai...
 dă mîna încoace... Noroc să deie Dumnezeu...
 CERN[ELESCU]: Amin... dar să-ți spui... cînd a veni
 30 Profirița... să-i vorbești cu răceală...
 MAT[ACHE]: Las' pe mine... am să-i vorbesc cu ger...
 CERN[ELESCU]: Bravo... așa-mi plăci... țist, că vine.

S C E N A VIII

MA TACHE, CERNELESCU, PROFIRIȚA

35 PROF[IRIȚA] *(întrînd, vorbește spre culise)*: Așteaptă-mă
 acolo, Claro, că viu acuși... A... domnilor...
(Se închină.)

MAT[ACHE] *(cătră Cernelescu)*: Ne-au văzut...
 CERN[ELESCU] *(lui Matache, încet)*: Taci... și ie sama
 bine... Ochii mei se învîrtesc... pare că văd o
 minune... mademuazelă Profirițo, mă închin cu
 5 plecăciune...
 Rugîndu-vă totodată să crezi c-a voastră venire
 Au trîntit în al meu suflet cinci oacă de fericire.
 Dar spune-mi, mă rog, carie pricini sîntem datori
 cu această întîmplare scumpă, care, după cum
 10 am spus, au trîntit în al meu suflet șese oacă de
 fericire.
 MAT[ACHE] *(în parte)*: Vezi, dacă-i șiret, cum știe să
 vorbească...
 PROF[IRIȚA]: Crede, domnule, că mă găsesc aice numai
 15 din întîmplare.
 CERN[ELESCU]
 întîmplare mult iubită a carie prilejire . . .
 îndeasă în al meu suflet opt oacă . . .
 MAT[ACHE] *(curmîndu-l, încet lui Cernelescu)*: Destul,
 20 vere, cu ocile, că te-a lua de vrun bacal...
 CERN[ELESCU]: Mai ales cînd este cineva ca dumneta
 frumoasă, ca o oțnoșenie scrisă pe hîrtie galan-
 schi... poate fi sigură...
 Că-a sa buză zîmbitoare . . . ș-a șa dulce ochire
 25 Varsă-n sufletel-aprinse zece oacă de . . .
*(Matache, trăgîndu-l de poala surtucului, îl oprește de a sfîrși
 versul.)*
 PROF[IRIȚA] *(în parte)*: Pesemne tare-i place oca?
 CERN[ELESCU]: Și crede, scumpo ducă, că în minu-
 30 tul acesta inima mea înfocată de para ce sfe-
 clește în ochii matale nu se poate opri de a face
 deplin vechil pe glasul meu...
 Ca să-ți docladarisesc în scurt și fără zăbavă
 C-ai stropit-o fără milă d-al amoriului otravă.
 35 Drept acea... Și în urmarea celor mai sus pome-
 nite, biata jăluitoare, inima me, cu tot respectul
 si cu toată umilința

Așteaptă pentru a sa soartă, a ta naltă hotărîre,
Cunoscînd a ta evghenie ș-a ta milostivire.

Acu mata, duduco, zi: spre întocmai urmare și
eu picînd la genunchi îți dau rușfet o buclă din
părul meu și te proclamarisesc pe la toate isprăv-
niciile cel mai iscusit și mai drăgălaș vel nacealnic
al amoriului. (*Se aruncă în genunchi.*)

5 PROF[IRIȚA] (*trecînd pe denaintea lui fără. a lua sama
de el*): Da nu mă înșăl... pare că-i domnul
io Matache.

CERN[ELESCU] (*sculîndu-se, în parle*): Se vede că cer-
carea asta dintăi n-au prins... Da să vedem cînd
oi împinge și eu pîn-în *ut*, ca la teatru...

15 MAT[ACHE]: Dar... mademuazelă, eu sînt... domnul
Matache... am venit aice cu prietenul meu care
avea un *rendez-vous*... un *rendez-vous*... (*în
parte.*) Nici că s-ar roși. (*Tare.*) Prietinel meu
dasă *rendez-vous* unei persoane care trebuie să se
găsească aice prin întîmplare numai...

20 PROF[IRIȚA]: Da... ce ai, domnule Matache... îmi
pari... nu știu cum...

MAT[ACHE]: Zău, îți par nu știu cum?

CERN[ELESCU]: Ba că zău... figura ta îi cam ciudată..

25 MAT[ACHE]: Asta vine din bucuria ce sînt că văd pe
mademuazelă... și eu sînt fericit de a o întîlni,
cu toate că n-au venit pentru mine...

PROF[IRIȚA]: D-apoi n-am venit pentru nime...

MAT[ACHE]: Ho! ho!... Nime... nime...

CERN[ELESCU] (*încet*): Bravo... bravo... tare bine...

30 MAT[ACHE]: în sfîrșit, ești slobodă, mademuazelă, să
dai *rendez-vous* cui îți-a place.

CERN[ELESCU] (*încet*): Așa... dai bani pe miere...

PROF[IRIȚA]: *Rendez-vous*?... Ce vrei să zici, domnule?
cui am dat pîn-acum?...

35 MAT[ACHE]: Știu că mie nu mi-ai dat... ce-i drept.

PROF[IRIȚA]: Ei, apoi, cu ce drit?...

CERN[ELESCU]: Dacă bine zice dumneaei, cu ce drit
îi spui acest feli de vorbe?...

40 MAT[ACHE]: CU ce drit?... A... cu ce drit?... (*în
parte.*) N-am nici unu...

CERNELESCU] (*încet, lui Matache*): Nu te lăsa....

MAT[ACHE] (*tare*): Nu-ți pasă ție.

CERN[ELESCU]: Ce fel nu-mi pasă?... Da oare nu sînt
dator să protectuez o damă batjocorită tocmai
în cinstea sa...

MAT[ACHE]: Aceste-s fleacuri, frate...

CERN[ELESCU]: Cum fleacuri... cinstea o numești
fleac?... Știi că ești fără ispravă...

MAT[ACHE]: Eu fără de ispravă?... și tu ești un intri-
gant.

10

CERN[ELESCU]: Și tu un prost... da ian așteaptă să te
învăț cum să trăiești în lume! (*îi dă o palmă.
Mică tăcere.*)

MAT[ACHE] (*furios*): O palmă!!!...

15

CERN[ELESCU]: Dar, domnule... o palmă... și, dacă
nu-ți place, ți-oi mai da și alta.

MAT[ACHE] (*turbat de manie*): Să-mi dai satisfacție...

CERN[ELESCU]: îndată...

PROF[IRIȚA]: Domnule Cernelescu... astîmpără-te, mă
rog.

CERN[ELESCU]: Lasă, mademuazelă... te-au insultat.
Trebuie să moară.

MAT[ACHE]: Dar... unul din noi trebuie să moară.

SCENA IX

25 PROFIRIȚA, CERNELESCU, CLARA, MATACHE

CLARA: Ce sfadă-i aice?...

CERN[ELESCU]: Domnule, cînd îi pofti... sînt rata..

MAT[ACHE]: Acum... în minutul acesta.

CERN[ELESCU]: Haideți dar...

30

MAT[ACHE]: Hai... (*Vreu să iasă.*)

PROF[IRIȚA]: Și, zău, vă duceți să vă bateți?

CLARA (*oprindu-i*): Să se bată... Ce nebunie. Dom-
nilor, pentru numele lui Dumnezeu. nii șuguiți
cu dracu... să vă bateți! Da gîndiți, mă rog...
35 că viața-i scurtă... și că, dacă veți muri!...
nu-i să mai trăiri,..

MAT[ACHE]: Mademuazelă, nu-i vreme acu... să ne faci curs de moral.

CLARA: Cine-ți vorbește de cursă și de morari? (*Luînd pe amîndoi de mîină.*) Stați... am gîcit pricina sfezii dumilor-voastre... Jelozia... așa-i? Doi cavaleri pentru o damă... Ei bine... tinerilor fără minte... treaba se poate drege... dar, s-a drege... căci sînt gata să jărtfesc tot pentru ca să opresc curgerea sîngelui...

10 CERN[ELESCU]: Nu se poate... dumnealui au ocărit cinstea sexului dumitale și trebuie să-l omor numaidecît, ca să-l învăț altă dată a ști cum se purta.

CLARA: Să vă omorîți numai pentru atîta?

15 CERN[ELESCU]: Dar! Eu îs tare rău cînd mă mîniu... să te ferească Dumnezeu.

CLARA (*lui Matache*): Dumneta ești .mai tînăr ! fii mai cu minte...

MAT[ACHE]: Da nu știi că mi-au dat o palmă?

20 CLARA: O palmă!... Asta te mînîncă?... dă-i-o înapoi... să se sfîrșească comedia. (*Lui Cernelescu.*) Domnule, stăi să-ți deie o palmă...

CERN[ELESCU]: Că doară n-am căpchiet... hai să ne batem.

MAT[ACHE]: Hai... (*Vreau să iasă.*)

PROF[IRIȚA]: Săraca de mine... iată-i că se duc...

CLARA (*luîndu-i de mîină*): Ei... nu vă veți bate... de-oi ști că mi-ți arunca și pe mine în fîntînă, ca femeia ceea care zicea că tăietura de foarfeci îi forficătură... bărbatu zicea că-i tăietură... femeia forficătură; pană cînd o aruncat-o bărbatu în fîntînă; și ea, măcar că se îneca, dar tot rădicasă mîna deasupra apei, și făcea sămn cu degetile... ia așa (*face cu degetele sămnul taierii de foarfeci*): adecă că-i forficătură. (*Toți rîd.*) Așa îmi plăceți. Vă șede mai bine cînd rîdeți decît cu figurile posomorite... Vra să zică s-au sfîrșit tot, v-ați împăcat... hei !!! cînd își pune în cap femeia ceva...

MAT[ACHE]: Ba nu... nicidecum... eu trebuie să-mi șterg batjocura de pe obraz...

CLARA (*dîndu-i batista*): Poftim, frate, șterge-te... numai fii liniștit.

5 (*Matache face sămn lui Cernelescu să iasă.*)

PROF[IRIȚA]: Lacătă-i că iar se duc... Claro... mi-i frică de nu mai pot.

CLARA: Se poate... da cu frica nu facem nimica... hai mai bine să căutăm ajutori. (*în parte.*) Of! of! ce lighioaie-i bărbatul... bată-l-ar norocu... să-l bată...

10 (*lesă amîndouă. Matache și Cernelescu se fac că vreu să iasă prin altă parte și, cum au ieșit femeile, Cernelescu aduce pe Matache în scenă.*)

15

SCENA X

CERNELESCU, MATACHE

CERN[ELESCU]: Bravo... vere Matache, ți-ai jucat bine rolul...

20 MAT[ACHE]: Dar, am primit palma destul de firește... da n-ai frică, n-oi aștepta să mi se desroșască obrazul pentru ca să mă răzbunez...

CERN[ELESCU]: Ce te-au apucat, măi omule... fă-ți cruce... ai uitat că șuguiem?

MAT[ACHE]: Da eu nu șuguiesc... avem să ne batem.

25 CERN[ELESCU] (*rîzînd*): Ha! ha! ha!... minunat... ha! ha! știi că ai haz?... ai luat-o înadins... ha! ha! ha!...

MAT[ACHE]: Cum înadins? nu te-nțăleg.

CERN[ELESCU]: Se poate să nu-mi înțălegi viclenia?... Nu te-ai putut pricepe că aceasta au fost începutul lecției ce vreu să-ți dau în chipul de a face amoreze?

30 MAT[ACHE]: Aș!... vra să zică mania ta...

CERN[ELESCU]: Lecția, frate...

MAT[ACHE]: Ocările celei...

CERN[ELESCU]: Lecția.

MAT[ACHE]: Foarte bine... da palma?

CERN[ELESCU]: Lecția... tot lecția... cit ești de copil!

5 Nu vezi că toate aceste sînt numai un cabazlîc...

MAT[ACHE]: Dec !...

CERN[ELESCU]: Știută... toate cîte am făcut au fost ca să înșăl pe Profirița... M-am făcut că mă manii, m-am făcut că te ocărăsc... avem să ne facem

10 c-o să ne batem...

JVIAT[ACHE]: Dacă-i așa... să te și fi făcut că-mi dai palma.

CERN[ELESCU]: Ei... Doamne ferește... o palmă mai mult sau mai puțin... sînt unii care primesc cu duzinile și tot nu zic nimica... cine știe? pană în sară poate voi fi silit a întrebuița niște mijloace și mai tari încă.

MAT[ACHE]: Ba foarte mulțămesc... sistema ta de educație nu-i de suferit... mai ales că păn-acum nu pot înțalege ce folos a să iasă...

20 CERN[ELESCU]: Nu înțalegi? da gîndește ce efect am să produc asupra Profiriței... cînd a să creadă că m-am bătut pentru ea!...

MAT[ACHE]: Ce idee minunată!!!...

25 CERN[ELESCU]: Că m-am rănit... pentru că tu mi-i fi și rănit.

MAT[ACHE]: Bravo...

CERN[ELESCU]: Pute-o-ar oare să nu se intereseze de tînărul plin de curaj, care ar fi apărat cinstea sa, atacată de un blăstămat?... blăstămatul ești tu...

30 MAT[ACHE]: EU sînt blăstămatul?... bravisimo.

CERN[ELESCU]: Acum ochii tăi s-au deschis la lumina adevărului... ai priceput... vezi ce pas groznic ai făcut în chipul de a subjuga o femeie!... Da încă n-ai văzut nimica... mai așteaptă... da mă duc să gătesc toate... stai aice... că viu într-un minut.

35

SCENA XI

MATACHE (*singur*): Slavă Domnului, am făcut un pas de urieș, cu toate că (*pipăindu și obrazul*) păn-acum n-am dobîndit mult bine... da ce-mi pasă

5 dacă toate femeile or să fie a mele... toate !... numai Profirița nu... și tocmai pe dînsa aș dori-o mai mult... cum să fac ca să nu mai gîndesc la ea... Fata ceea mi-au sucit mintea... nu știu ce are, dar cînd o văd îmi vine să mă îngenunchez

10 dinaintea ei... așa-i de frumușică... și de nevinovată, că-ți vine să întri într-un păcat.

SCENA XII

MATACHE, CLARA, CÎRCEI

CLARA (*întrînd*): Da vină astăzi, kir Cîrcei... parcă nu ești teafăr... ce, Doamne iartă-mă, de-abie te poți mișca... Ha... iată-i... ce zic?... îi numai unul...

15 CÎRCEI: Ce tot îi dai... ducă, că nu mă pot mișca... a! văd că încă nu mă cunoști.

20 CLARA: Domnule Cîrcei, vrei să-mi placi?

CÎRCEI: Ce întrebare?... ducă, nici vorbă nu-i... eu care aș fi în stare să mă dau tumba prin urzici...

CLARA: Dacă-i așa... șazi aice... și oprește-l de a se duce să găsească pe rivalul său.

25 MAT[ACHE]: Iată modista ceelaltă... nu știu ce are de să ține una și bună de noi.

CLARA (*cu un aer blînd*): Tînărul academician... (*Lui Cîrcei.*) îl numesc tînăr academician pentru că

30 aista-i meșteșugul lui.

CÎRCEI: Tînărul academician, ascultă...

MAT[ACHE]: Ce poștești, mademuazelă?

CLARA: Răspunde... lăsatu-te-ai deduelucela... uitatu-ți-ai mania?

35 MAT[ACHE]: Ba nicidecum...

CLARA: D-apoi, dragă, faci abuz de tinereța dumitale. ;. nu s-aruncă așa pe fereastră o viață fragedă.

5 MAT[ACHE]: Ce-ți pasă dumitale? dacă-mi place mie s-o arunc pe fereastră... îs slobod socot...

CÎRCEI: Are dreptate băietu... îî slobod... ce ne pasă nouă?

CLARA: îmi pasă mult... un om mai puțin... mi se pare că nu-i șagă?...

10 MAT[ACHE] (*în parte*): Uf!... când aș putea să mă dizbar de ei. (*Vrea să iasă.*)

CLARA (*îîndu-l*): Ian ascultă... ciuda te orbește... Profirița n-au știut să te prețuiască... da nu mai sînt alte femei? slavă Domnului... sînt mai multe decît bărbați... caută că-i găsi vrouna...

15 CÎRCEI: Duducă... dialogul acesta au luat oarecare formă, care nu-i nicidecum potrivită cu simțirile ce mi-ai înregistrat în suflet.

CLARA: Domnule Cîrcei... vrei să-mi placi? (*îi șopteste la ureche.*)

20 MAT[ACHE] (*în parte*): Acu-i vremea de scăpat... l-oi găsi mai pe urmă pe vărul meu. (*lesă încet, pe furiș.*)

CLARA (*sfădindu-se cu Cîrcei*): N-ai nici un grăunte în cap... n-ai nemerit...

25 CÎRCEI: Ba am nemerit tare bine...

CLARA (*întorcîndu-se*): Da ce s-au făcut... unde-i?... l-ai lăsat să scape.

CÎRCEI: Nu-i vina me, dducă... după ce te-ai pus

30 dinaintea mea... nu-l puteam vede.

CLARA: NU ești bun de nimica.

CÎRCEI: Asa!!... vād că încă nu mă cunoști.

S C E N A XIII

CM *dinainte*; PROFIRIȚA

PROF[IRIȚA] (*întrînd iute*): Sfirșitu-s-au sfada... Claro... spune-mi, mă rog, degrabă... să mă liniștesc... Ce s-au făcut?

CLARA: întrebă pe dumnealui ce s-au făcut... pune-ți în gînd că mai dinioare Matache era aice... începusăm a-l îndupleca.

CÎRCEI: Foarte mulțămesc de acest fel de înduplecare.

5 CLARA: Celalalt se dusăse să aducă armele.

CÎRCEI: Da de unde știi...

CLARA: Știu tare bine... după ce hotărîse să se bată...

CÎRCEI: ian las, dducă... în ziua de astăzi, și mai ales pe la noi, duelurile se fac numai din gură...

10 CLARA: *Kir* Cîrcei... pune-ți cîrcei limbei, te poftesc... și vină cu mine mai bine să-i găsim... Tu, Profirițo, stăi aice și, dac-or veni... nu-i lăsa...

CÎRCEI: Mă mier ce vă amestecați unde nu vă fierbe oala...

15 CLARA: Hai, frate... și nu mai hodorogi. (*lesă.*)

S C E N A XIV

PROFIRIȚA (*singură*): Doamne ! cît tremur pentru sfada lor... poate c-acum s-au și omorît!!... Da Matache... văzutu-l-ai cît era de furios... își pierduse cu totul firea... parcă nu era tot acel tînăr... of! Doamne... cum să-i fac să nu se bată?

20

S C E N A XV

MATACHE, PROFIRIȚA

MAT[ACHE] (*întrînd iute, fără a vede pe Profirița*):

25 Modista cealaltă s-au dus, acum pot să aștept pe Cernelescu.

PROF[IRIȚA] (*văzîndu-l*): Al... el îî... încă nu s-au bătut.

MAT[ACHE] (*în parte*): Ce vād!!... Profirița...

30 PROF[IRIȚA] (*în parte*): îî singur... cu atîta mai bine...

MAT[ACHE] (*asemine*): îî singură... cu atîta mai rău... Nu stiu ce să-i zic...

PROF[IRIȚA] (*tare*): De aș fi știut, domnule, că te-oi vede aice... n-aș fi șezut...

MAT[ACHE] (*cu naivitate*): Dacă-i așa... mă duc, mademuazelă.

PROF[IRIȚA] (*iute*): N-am zis asta... ca să te duci!

MAT[ACHE]: Vroiești dar să șed?...

PROF[IRIȚA]: Ba nu... vreau să-mi spui pentru ce te-ai purtat așa de rău cătră mine... și care-i pricina nedelicateții dumitale?

10 MAT[ACHE] (*cu depit*): Care?

PROF[IRIȚA]: Dar.

MAT[ACHE]: Pricina o cunoști mai bine decât mine.

PROF[IRIȚA]: Ba, zău, nu.

MAT[ACHE]: Pentru că nu vrei.

15 PROF[IRIȚA]: N-am fost totdeauna politicoasă cu dum-neta?

MAT[ACHE]: Nu zic... asta...

PROF[IRIȚA]: Când vineai să mă vezi pintre ferestrele dușenii, m-am uitat vrodată rău la dum-neta?

MAT[ACHE]: NU, mademuazelă. (*în parte.*) Nu! Ce-i drept... nu se uita niciodată la mine fără să rîdă.

PROF[IRIȚA]: Când mi-ai vorbit pentru întâieși dată... zisu-ți-am oare să-mi dai pace?

25 MAT[ACHE]: Ba nu. (*în parte.*) Nu mi-au zis să-i dau pace.

PROF[IRIȚA]: Apoi dar spune-mi, domnule, ce ți-am făcut?

MAT[ACHE] (*cu foc*): Ce mi-ai făcut!... Te-ai uitat cu ochi dulci la Cernelescu... i-ai dat randevu aice... iaca ce mi-ai făcut.

30 PROF[IRIȚA]: Ba, te pot încredința că nici n-am gândit să fac ochi dulci lui Cernelescu... cu cât mai puțin să-i dau randevu.

35 MAT[ACHE]: Pe cînste?

PROF[IRIȚA]: Pe cînste... și tocmai dum-neta să mă faci de rîs mai dinioare aici; n-aș fi crezut-o niciodată de la dum-neta, în care aveam atîta încredere.

40 MAT[ACHE] (*cu foc*): Ah, ce-am auzit!...

PROF[IRIȚA]: Dar, domnule... am fost destul de proastă să te cred blînd, delicat... îmi ziceam: „Tînărul aista are o inimă curată... și-i cam rușinos, pentru că nu-i deprins cu lumea.”

5 JIAT[ACHE] (*iute*): Pre legea me, numai asta-mi lip-sește.

PROF[IRIȚA]: „Decît... încurajîndu-l oleacă, a putea cîștiga ca și altul siguranție... și, în sfîrșit, s-a face și dumnealui om ca toți oamenii.”

10 MAT[ACHE]: Nici vorbă nu-i... știută.

PROF[IRIȚA]: „Ș-apoi... cine știe?... mai tîrziu... poate... ne-om face prietini.”

MAT[ACHE] (*cu transport*): Prietinel dumitale!... eu... prietinel dumitale... ah... ce fericire...

15 PROF[IRIȚA]: D-apoi... ce să-ți fac... dum-neta n-ai vrut-o... și purtarea dumitale...

JIAT[ACHE]: Purtarea me... drept... au fost mîrșavă... dar nădăjduiesc că mi-i ierta... îți jur că de-acum oi fi mai blînd decât un mei.

20 PROF[IRIȚA]: Da duelu cela?...

MAT[ACHE]: CU văru-meu... bine zici...

PROF[IRIȚA] (*cu foc*): Dacă vrei să-mi dai dovadă de supunerea ce mi-ai făgăduit... să nu te bați!...

MAT[ACHE]: Să nu mă bat?...

25 PROF[IRIȚA]: Când ai ști cît mi-i de frică să nu ți se-ntîm-ple vro nenorocire...

MAT[ACHE]: Cum?... Ai tremura pentru mine... Ma-tache... ah... nebunesc de bucurie... (*în parte.*) Se vede că m-am făcut mai berbant decât văru-meu. (*Tare.*) Dar... mademuazelă... m-oi bate... însă acu m-oi bate cu tot dinadinsul.

30 PROF[IRIȚA]: Cum?...

MAT[ACHE]: Dar... Nu cum o socoate Cernelescu... a... nu știi nimica, mademuazelo... blăstă-matul acela m-au silit să te ocărăsc.

35 PROF[IRIȚA]: Te-au silit?

MAT[ACHE] (*cu foc*): Dar, mademuazelă... dar... da las' că a vede el... m-am hotărît la toate... puțin îmi pasă... ori eu, ori el... (*Face un pas spre fund și vede pe Cernelescu în culise.*) Ha...

•io

iată-l... mademuazelă; mă rog... lasă-ne singuri. ..

PROF|IRIȚA|: Da spune-mi și mie...

MAT|ACHE|: Îți ști mai pe urmă... însă acu du-te, du-te, pentru numele lui Dumnezeu! (*Profirița se face că iese pînă la fund și îndată vine înapoi pe furie, ascunzîndu-se între copacii din stînga, și ascultă.*)

SCENA XVI

10 MAT|ACHE| (*singur se plimbă pe scenă cu pășuri mari*):
Ha, ha! Jupîne Cernelescule... Așteaptă că te-oi drege eu... ceea ce mi-au spus Profirița îmi clocoțeste în cap... aș fi în stare în furia unde mă aflu să alerg tot într-o fugă pînă la Botoșeni... Profirița... mă iubește... a!... parc-am crescut de-o palmă... iaca kir Cernelescu... l-oi învăța eu cum se face curte...

SCENA XVII

MATACHE, CERNELESCU

20 CERN|ELESCU| (*galbăn la față, cu brațu drept legat și cu două floreturi ascunse supt surtuc*): Matache...

MAT|ACHE| (*iute*): Ha... bine c-ai venit.

CERN|ELESCU|: Vezi... că n-am întîrziat... ei... da cum mă găsești... Așa-i că m-am dres bine?...

MAT|ACHE|: Tare bine!...

25 CERN|ELESCU|: Bravo... pune-ți în gînd c-am găsit la un prietin al meu, care șede aici aproape de poștă... două floreturi ruginite... pe care le întrebuița ca să-și frigă puii de găină... da ian spune-mi... cum îți place brațul ist legat...
30 ai jura că-s rănit... dar părul ist zburlit...

MAT|ACHE|: Parcă au jucat mițele contradans în capul tău.

CERN|ELESCU|: Ha... cum a să se-nșăle biata fată...

MAT|ACHE| (*luîndu-l de braț*): Ba... nu s-a înșăla...
CERN|ELESCU|: Aud?...

MAT|ACHE|: Ce-ți spun eu, vere... nu s-a înșăla...

5 CERN|ELESCU|: Oare nu te-au mușcat vrun cîne turbat?... Ce vorbe sînt aceste?...

MAT|ACHE|: Îți spun, măi... că nu mai este trebuință de răni minciunoase... pentru că Profirița mă iubește...

CERN|ELESCU|: Ai nebunit?...

10 MAT|ACHE| (*cu energie*): Cernelescule... m-ai silit s-o ocărăsc mai dinioare... m-ai luat de un prost ca tine... însă te-ai înșelat, dragul meu... acum o să ne batem cu tot înadinsul.

(*Smuncește un floret de la Cernelescid și îl lovește de vro două*)

15 J ;);; * «tlfRhfa Ob . . 911 .' (fă ti
CERN|ELESCU|: Stăi, vere... ce dracu... hai să ne tălmăcim.

MAT|ACHE|: Las' că ne-om tălmăci după ce ne-om omorî.

20 CERN|ELESCU| (*strigînd tare*): Da stăi, măi omule... măi, că năting ești... (*le floretele și le pune deoparte.*)

MAT|ACHE|: Ei... dă... vorbește degrabă... ce vrei să-mi spui?...

25 CERN|ELESCU|: Vreau să-ți spun... că te înșăli strașnic... că Profirița nu te iubește... și nici nu te mai poate iubi, devreme ce m-au văzut.

MAT|ACHE|: Măi... măi... măi... da pesemne tare te socoti... care-ți sînt dovezile?... -

30 CERN|ELESCU|: Dovezile?... iată-le... dacă pană peste un ceas nu-i fi bine-ncredințat de orbirea ta, apoi primesc să-mi tai gîtu cu tine... (*în parte.*)
Măi, că iute-i băietul...

MAT|ACHE| (*în parte*): Să fie oare adevărat... el, care atît de sigur... (*Tare și începînd a se îndoi.*)
35 Cernelescule, te înșăli... zău, te înșeli...

CERN|ELESCU|: Eu... Ei bine... Profirița trebuie să vie... am să-i vorbesc... și, de vrei... pot să-ți spun dinainte toate răspunsurile sale.

SCENA XVIII

MATACHE, CERNELESCU, PROFIRIȚA

MAT[ACHE]: **Numai asta n-o cred!...**
 CERN[ELESCU]: **Ce!... te mieri... ascultă dar... și-i vede dacă mă laud degeaba... dintru-ntăi, când m-a vede...**
 MAT[ACHE] (*scofîndu-și portfoliul*): **Stăi un chic... să nu uit nimica.**
 CERN[ELESCU]: **Ce vrei să faci?**
 MAT[ACHE]: **Să scriu răspunsurile.**
 CERN[ELESCU]: **Scrie... când m-a vede... a să zică:**
 10 **„Ah! Dumnezeule, ești rănit... domnule Cernelescu... pentru mine... ce! mă iubeai!...”**
 MAT[ACHE] (*scriind*): **... beai...**
 CERN[ELESCU]: **Înțelegi... că nu i-oi răspunde ba nu... ce dimpotrivă... oi fi elocvent... oi ruga-o să-mi spuie... de trebuie să am oarecare dulce nădejde pentru pătimirile mele... ea mi-a răspunde, roșindu-se puțin pe obraz: „Zău nu știu ce răspunde...”**
 MAT[ACHE] (*scriind*): **... punde...**
 20 CERN[ELESCU]: **Numai un cuvînt, mademuazelă... un cuvînt, nu mai mult... spune-mi dacă inima matale este robită de cineva? A! zău mă tem că-i cam așa...**
 MAT[ACHE]: **Socoti c-a zice-o și asta?...**
 25 CERN[ELESCU]: **Ah! dragă Profirița... spune-mi numele celui tînăr fericit pe care-l iubești... te rog în genunchi... fie-ți milă de mine... „Dar, în sfîrșit, inima me va spune adevărul...”**
 MAT[ACHE] (*scriind*): **...vărul...**
 30 CERN[ELESCU]: **Îs zular de acel nume... și-l voi descoperi fără șială dinaintea tuturor... căci numai gîndind la el îmi simt sufletul fericit.**
 MAT[ACHE] (*scriind*): **...cit...**
 CERN[ELESCU]: **„Iubesc pe domnul...” și buzele-itrandafirie vor murmura poeticul nume a lui Neculai Cernelescu... dar taci că iacătă-o. (*în parte.*) Mi se pare c-am intrat în danț; ce-mi pasă! Hai să joc încale. (*Tare.*) Ie sama bine.**
 MAT[ACHE]: **Începe, că te urmez din cuvînt în cuvînt.**

PROF[IRIȚA]: **A! slavă Domnului că vă găsec, domnilor... „Ah! Dumnezeule... ești rănit... domnule Cernelescu!...”**
 5 CERN[ELESCU] (*încet, lui Matache*): **Cum îți pare?... Așa-i că să-ncepe bine?...**
 MAT[ACHE] (*deschizîndu-și portfoliul*): **Întocmai.**
 CERN[ELESCU]: **Dar, mademuazelă... sînt rănit... însă crede că această rană mă face să sufăr mai puțin decît aceea ce mi-ai făcut dumnetă...**
 10 PROF[IRIȚA]: **„Să te rănești pentru mine... ce!... mă iubeai”?**
 MAT[ACHE] (*încet*): **...beai...**
 15 CERN[ELESCU] (*în parte*): **Am mare noroc... (*Tare.*) Dar, mademuazelă, te iubesc de multă vreme... însă n-am îndrăznit să ți-o mărturisesc... Ah! spune-mi de trebuie să aib vro dulce nădejde pentru crudele mele pătimiri... spune-mi, pentru numele lui Dumnezeu, nu mă lăsa să mori...**
 20 PROF[IRIȚA]: **„Zău nu știu ce răspunde.”**
 MAT[ACHE] (*plîngînd*): **...punde... îi întocmai... cuvînt după cuvînt.**
 CERN[ELESCU]: **Încă un cuvînt, mademuazelă... un cuvînt, nu mai mult... spune-mi dacă inimioara matale este robită de cineva...**
 25 PROF[IRIȚA]: **„Zău... mă tem că-i cam așa...”**
 MAT[ACHE] (*dîndu-și un pumn peste cap*): **Cît sînt de nenorocit... nici că s-ar greși.**
 30 CERN[ELESCU]: **Ah! dragă Profirița, spune-mi numele celui tînăr fericit pe care-l iubești... te rog în genunchi... fie-ți milă de mine...**
 PROF[IRIȚA]: **„Dar!... în sfîrșit, inima me va spune adevărul... îs fudulă de acel nume... pentru că numai gîndind la el îmi simt sufletul fericit...”**
 35 MAT[ACHE] (*trăgîndu-se de păr, cetînd*): **...vărul... cit... Nimic nu lipsește.**

PROF[IRIȚA]: „Iubesc pe domnul.

CERN[ELESCU]: Pe domnul?...

SCENA XIX

Cei dinainte, CÎRCEI, CLARA

- 5 CLARA: Pe-aici... pe-aici... iacătă-i... stau gata a se
gîtui, ca doi zăvozi.
CÎRCEI (*alergînd*): Fraților... să mă bateți la talpe
de v-oi lăsa... (*Apucă în brațe pe Matacht.*)
Stăi, că te țin...
- 10 MAT[ACHE] (*scăpînd din brațele lui Cîrcei*): Du-te la
dracu, ofticosule...
CÎRCEI (*aruncîndu-se iarăși spre el*): "Nu vreau să te
bați...
- MAT[ACHE]: Nu te apropie, c-atîta-ți...
15 CERN[ELESCU]: Nu vă mai spărieți, că s-au sfîrșit.
CLARA (*văzînd brațul lui Cernelescu legat*): Ah!...
Dumnezeule... au săvîrșit duelu... (*Se sprijină
pe Cîrcei care de-abia o ține.*) Kir Cîrcei, nu mă
lăsa... că cad...
- 20 CÎRCEI: Fac ce pot ca să nu te las.
CLARA: Se poate, domnule, să te rănești...
CERN[ELESCU]: Vezi că s-au putut.
MAT[ACHE] (*în parte*): Ce obrăznicie!!...
CERN[ELESCU]: Dragă Profirița... n-ai numit pre noro-
25 citul muritori care ți-au inundat inimioara d-al
amoriului otravă?
PROF[IRIȚA]: Vrei numaidecît, domnule Cernelescu?
CERN[ELESCU]: Dar... frumoasă Profirița.
Curmă prin o vorbă dulce a mea crudă nerăbdare,
30 Căci în piept inima-mi fierbe ca un rac într-o căldare.
- PROF[IRIȚA]: Dacă-i așa... iubesc pe domnul...
CERN[ELESCU]: Pe domnul?...
MAT[ACHE] (*în parte*): Mi se pare c-oi s-amețesc.
PROF[IRIȚA]: Iubesc pre domnul Matache.

MAT[ACHE] (*ca cînd s-ar trezi*): Matache! cine au zis
Matache?...

PROF[IRIȚA] (*zîmbind și întinzîndu-i mîna*): Eu!

MAT[ACHE] (*sărutîndu-i mîna, cu transport*): Ah! oi să
5 nebunesc...

CERN[ELESCU] (*în parte*): Am luat-o bună.

MAT[ACHE] (*lui Cernelescu*): Ah! vere... fericirea
mă-nădușă... du-te de-mi adă o limonada.

io CERN[ELESCU] (*în parte*): Trebuie să mă trag de aice
cu obraz curat. (*iși scoate legătura de pe mînă.
Tare.*) Ei... Matache... Nu ți-am spus... c-oi
să te aduc la bună ispravă.

MAT[ACHE]: Ce feli?

15 CERN[ELESCU]: Ingratule... nu gîcești?... cînd gîndul
meu au fost să unesc două inimi făcute ca să se
iubească.

MAT[ACHE]: Mări... ce spui?

20 CERN[ELESCU]: Am vrut să te învăț chipul de a face
o amareză și... slavă Domnului, văd că ai pro-
fitat bine de sfaturile mele.

CLARA: Cum se poate, domnule Cernelescu? Nu o
iubeai pe Profirița?

CERN[ELESCU]: Dumneta mă întrebi?... nemiloase,
care cunoști dragostea ce mi-ai însuflat?

25 CLARA: Dragostea ce ți-am insuflat?...

CÎRCEI: îmi pare tare rău, vere... Zău, crede că din
suflet sînt mîhnit... dar prea tîrziu te-ai trezit...
căci duduca Clărița mă iubește pe mine.

30 CLARA (*lui Cîrcei*): Ian taci!... (*Lui Cernelescu.*)
Domnule Cernelescu, îmi pari un tînăr detreabă,
drept aceea mă încred în dumneta...

CERN[ELESCU]: Această încredere mă cinstește... made-
muazelă... și crede că voi fi al dumatiale...

Supus și ascultător

Ș-al Cîrceilor odor.

CÎRCEI: Caută să nu-ți zic și eu ceva. vezi ca si eu
făc stihuri.

CLARA: Dar, îmi aduc aminte... lia ! ha! ha!

Ca un ciof, . . . !. •ii'!<iiZii'lt.

'ud ; (i p i s-«W«rs«'am l^f.'ijwiëwi: j y.ÿiflLJTOJM

(Toți rid. S-aude ploaie.) 'AJTAM

10 CÎRCEI: Rîdeți... rîdeți... c-oi rîde și eu acum cînd a da ploaia... iaca... pare-au și început... ha! ha! (*întinzînduși cortclu.*) Mie îmi place ploaia tare mult... Nu știu ce are... așa!... pare că te răcorește... (*Rîzînd.*) Ha! ha! ha! Dumnevoastră nu vă pasă... că sînteți acoperiți de aripile amoriului... îs cam ude aripile amoriului... ha! ha! ha! (*Rîde de nu mai poate. în vremea cît ride, Cemelescul îi smuncește cortclul.*)

CERN[ELESCU]: Mă iartă, că-i pentru dame.

15 CÎRCEI: Nu șugui... dă-mi cortelul.

(*Cemelescul, Matache, Clara și Profirița se pun sub corlei.*)

CLARA: Mie îmi place tare mult ploaia... ta răcorește pare că la suflet și la spate...

20 CÎRCEI: Ian dați-mi cortelu... și nu mai umblați cu fleacuri... n-are nici un haz.

CLARA: *Kir* Cîrcei... dacă vrei să-mi placi... nu-ți curma rîsul... cînd ai ști cît ești de nostim cînd rîzi... pare că s-ar bate cîrceii în gură-ți. (*Rid . v.ibw-frați ni w iw mj^Bib irç<=>iur> ar»*)

25 SLUGA LUI CÎRCEI (*întrînd*): Cucoane Nastasi... am fost la han la Regensturc... și am spus să gătească masa și odaia ce-ai poroncit... o zis că-ntr-un cifert de ceas a fi gata... însă au vrut să-i plătesc jumătate-naînte și, fiindcă n-am avut bani... rni-au luat mantaua dumitale amanet.

30 CÎRCEI: Ducă-se dracului cu masă-i cu tot... am intrat în cheltuieli degeaba... ba încă nici manta n-am acu să mă acopăr... (*Cătră public.*) Domnilor! vedeți că toate mă prigonesc... alerg sub protecția dumilor-voastre, nădăjduind că în privirea slujbelor mele de 25 de ani ; dacă nu mă credeți, puteți vede reghistrurile... în privire, zic, celor pomenite. .. așa precum se poate dovedi prin mai-sus-

zisele reghistruri... jăluitoriul se recomduiește cu tot respectul, cunoscutului vostru patriotism... pentru care așteaptă răspuns cu mare nerăbdare, fiindcă plouă.

Al domniilor voastre preaplecat și supus șerb — stil nou —, dorindu-vă totodată o noapte bună... împreună cu visuri aurite si fără cîrcei.

CUCOANA CHIRIȚA ÎN BALON

FARSĂ DE CARNAVAL

P E R S O A N E :

CUCOANA CHIRIȚA	COSTICĂ HAZLIUL
GRIGORI BÎRZOI, soțul ei	LICĂ PANGLICĂ
ELLIEN MOGHIOR, aero-	UN COMISAR
naut ungar	UN VÎNZĂTOR DE ALUNE
NAE NĂUCESCU	PRĂJITE
DESPA, soția lui	PUBLIC

(Scenele se petrec din dosul Mitropoliei, pe piața destinată pentru ascendarea baloanelor, 1874)

- 10 *Notă.* La deschiderea cortinei, câțiva soldați, în mijlocul scenei, țin frînghiile ce sînt legate de năvodul balonului. Ellien Moghior e în naselă, ocupat a-și face pregătirile de plecare. Balonul, purtînd cu litere mari numele de *Ciubăr-Vodă*, este înălțat astfel ca să fie văzut de publicul din sală. Nasela e ornată cu steaguri tricolore. Lume multă în fund. În dreapta, o estradă. Pe lăița din față, Năucescu și Despa. Hazliu și Panglică se primbla pe sub estrade lornietînd damele. Vînzătorul se poartă pîntre public, strigînd din timp în timp:
Alune prăjite ! șeaple de-o para !

-IUI

:UCOANA CHIRITA ÎN BALON

SCENA I

PUBLICUL, MOGHIOR, NĂUCESCU, DESPA, HAZLIU,
PANGLICĂ, VINZĂTORUL, [CHIRIȚA]

COR

Ce minune! ce drăcie!
Parcă-i din poveste, zău! 08
A agiuns omul să fie
Mai ușor decât un zmeu.
Nu-i destul că el pe lume
Bate câmpii deseori,
Acum el vroiește-anume
Ca să zboare chiar prin nori!

NĂUCESCU (*într-o mirare necurmata*): Aoleo! maică!...

15 Ce-a fost să mai fie!

DESPA: Taci, frate, nu te mai mira așa cu gura căs-
cată, că te-or crede bucureștenii scăpat din tufe.

NĂUCESCU: Ce tufe? Ce tufe, Despo?... Dar n-ai cetit
ziarul de astăzi?

DESPA: Care? că-s multe de toate ca semința de ardei.

NĂUCESCU: Ziarul cel cu...

VÎNZĂTORUL (*strigă*): Alune prăjite! șapte de o para.

NĂUCESCU: Cel cu alune... asta... cel cu anonțuri
prăjite...

HASIMCO MU
3a HOTAXVÎV WJ

AȚIH1HO AKACOUC
ia lafM JOXHÎH K(wm."
-oio/î .HOIHOO KSULUJi

(>'8J .-loI.-MMctari

ii cos i m *h il • 'u J%ioV

bmt/rt rtsm-at^til UJ bniiuq .fiinolîfl

kfuq 3'înjq jttisoq

DESPA: Și ce mai spune el în limba lui?
 NĂUCESCU: Spune că astăzi *Ciubăr-Vodă* a să se urce în naltul cerului.
 DESPA: Care *Ciubăr-Vodă*, cel din basme?
 NĂUCESCU: Ba... nu... Balonul ăsta... Așa-i e numele, dar pentru ce și cum? Nu e treaba noastră.
 DESPA: Apoi de... s-a urca el dacă i-a fost scris.
 NĂUCESCU: Tronc!
 MOGHIOR (*la soldați*): Apucați de frînghii și țineți zdreavăn.
 10 NĂUCESCU: Aoleo! maică!... se mișcă balonul.
 HAZLIU (*oprindu-se*): Ce te-a apucat, boierule? Te dor fिकाții de țipi așa?
 NĂUCESCU (*închinîndu-se*): Plecăciune... D-ta ești doftor de fिकाți?
 15 HAZLIU: Ba... sînt doftor de năuci.
 NĂUCESCU: Să mă fericesc cu numele d-tale?
 HAZLIU: Tachi Hazliu, lincenciat în mofturie și domiciliat la Rașca.
 20 NĂUCESCU: Hazliu nume... să-l porți sănătos... și d-lui? (*Arată pe Panglică.*)
 PANGLICĂ: Lică Panglică, candidat de paraponisiră, domiciliat în Cuibul-cu-Barza.
 NĂUCESCU: Tocmai acolo, sus?... Bine ti-a fi mergînd... cînd suflă viforul.
 25 PANGLICĂ (*păunindu-se*): Precum vezi... numai într-un picior.
 NĂUCESCU: Panglică!... După nume te-aș fi crezut din Liptcani.
 30 PANGLICĂ: Și nu te-ai fi înșelat... sînt din Brăila.
 NĂUCESCU: NU mă nebuni... și eu de la Gorgiu...
 HAZLIU: Sînteți vecini... Numele d-tale?
 NĂUCESCU: Nae Năucescu, proprietar... cu nevastă... Dumneaei (*arată pe Despa*), Despa Calcânstrachini, fiica răposatului Pitar Moș, zis Cioclu.
 35 HAZLIU: Și ați venit în București ca să vedeți balonul?
 NĂUCESCU: Să văd?... adică să vezi: am venit ia Curtea de apel pentru un proces cu statul... și am să-l cîștig.

HAZLIU: Nici vorbă nu-i... Statul n-are noroc la procesuri.

NĂUCESCU: Ce-i pasă? Are de unde plăti.

HAZLIU: Negreșit... e bute de bani.

PANGLICĂ: NU mai încap în el... îi crapă pelea.

NĂUCESCU: Asta o să zicem cu toții și... ca patrioți... cătăm să-l mai ușurăm.

HAZLIU: Ce bun suflet de om! Mă rog, sînt mulți ca d-ta prin provincie?

10 NĂUCESCU (*mîndru*): Mulți!... și tot oameni... nu glumă!...

VÎNZĂTORUL (*strigă*): Șapte de-o para!

NĂUCESCU: Domnule Hazliu, să te întreb un lucru, dar, mă rog, să mă pliroforisești ritos... Ce să fie balonul ăsta?

15 HAZLIU: Ți-oi spune bucuros... dar în taină... E o beșică de chit.

NĂUCESCU: De chit!... așa de mare!... Auzi, Despo? Cică *Ciubăr-Vodă* e o beșică de chit!

DESPA: O fi, dacă așa i-a fost scris.

NĂUCESCU: Tronc!... Și cu ce-i umflată, Hazliule?

HAZLIU: Iar între noi să rămîie...

(*Arie*)

Acest balon e umflat,
 Ca să aibă ușurință,
 Cu profesii de credință
 De patriot răsufat;
 Cu fumuri de nerozie
 Parveniților de azi;
 Vorbe mari, șarlatanie
 La un loc cu nițel gaz.
 Și de-aceea, ușurel,
 Sus, sus, sus se urcă el.

25

30

35

COR

Și de-aceea, ușurel,
 Sus, sus, sus se urcă el.

NĂUCESCU: O fi! Materia nu lipsește... dar cine-l poartă pe sus?... Cine-i aeronaftul?



HAZLIU: Un ungar... Magnatul Ellien Moghior, cel din naselă.

NĂUCESCU: Care?... Cel din paneri... colo?

HAZLIU: Tocmai.

NĂUCESCU: Și nu-i e teamă că s-a lovi de bolta ceriului și și-a face un cucui?

HAZLIU: Nu! el cearcă să facă joncțiune între cer și pământ... Deprindere... ce să zici?

10 NĂUCESCU: A prins gust la joncțiuni, moghiarul... Vrea multe și ieftine. ...

VÎNZĂTORUL (*strigă*): Șapte de-o para!

HAZLIU: Ha, ha, ha, ha! Parc-o face înadins mitocanul.

PANGLICĂ: Iaca, nene... Unguru-i gata de plecare... Hai să ne apropiem.

15 HAZLIU: Bine zici, Lică... Vii cu noi, cucoane Nae?

NĂUCESCU: Ba, ferească Pronia!... N-ar avea decît să mă umfle șonțul fără veste... și, hait! m-am dus la dracul praznic... Nu-i așa, Afrodito?

DESPA: O fi, dacă ți-a fi fost scris.

20 NĂUCESCU: Tronc! (*în parte*.) Tot din Scriptură grăiește Cioacla.

(*Se produce o mișcare pe scenă. Publicul din fund se apropie de naselă și dă semne de nerăbdare.*)

25 HAZLIU: Ei! Domnule Moghior, ai de gînd să plec astăzi sau te-ai pus pe clocit ouă?

30 MOGHIOR: No, plec, domnule, plec... sînt gata numai-decît... (*Tare, cotiră public.*) Domnilor, doamnelor, înaltă nobleță și onorabil public... Marele balon, *Ciubăr-Vodă*, aice pornit, are să aibă onoare a face ascensiune... Glorie României... Viitorul patriei române...

HAZLIU: Ian lasă România-n pace, domnule... și pleacă fără să ne mai faci cuvînt...

35 MOGHIOR: Ei! dar... cu vînt sau fără vînt... Cine vroiește să facă ascensiune cu mine?

NĂUCESCU: EU nu vreau, domnule, nici Despa... așa ș-o știi...

MOGHIOR: Nime nu are curagiul?... Nime?... O dată, de două ori, de...

CHIRIȚA (*dintr-o tribună*): Stai că eu vin.

TOȚI: Cine? Cine?

CHIRIȚA (*viind în scenă*): Eu, cucoana Chirița! baroneasa! din Paris și din Viena!

SCENA II

Cei dinainte, CHIRIȚA (purtînd un coc exagerat)

COR

Chirița, Chirița, Birzoaie,
Se urcă, se urcă-n balon!

• CHIRIȚA

10 De ce nu? Chirița-i leoaie,
Hailaifă, model de bonton.

COR

15 *Vivat!* bravo mii de ori,
Chirița se duce-n nori!
Ea, din mîndră baroneasă,
Vrea s-agiungă baloneasă!

CHIRIȚA: D-apoi cum? și de ce nu?... Doară una-i Chirița pe lume, deși multe au ambiție ca să-i samene... Cîte am pățit eu! prin cîte am trecut de cînd ne cunoaștem și, slavă Domnului! iată-mă-s tot grasă și frumoasă... (*Se păunește.*) Dar mi-ți zice, poate, că balonu-i altă gîscă... mi-ți pomeni de trăsnete, de fulgere, de pericole *etcetera* și cele multe... Habar n-am!... Dacă nu mi-au venit de hac nici balonul meu celgalbin, știți, cel troienit în Păcurari... apoi de balonul ista o să mă spariu?... Tocmai *Ciubăr-Vodă* o să-mi facă șotia?... Nu vă îngrijiți, sufleților... Eu sînt o persoană ca vestitul *Baiardi, sans peur et sans reprocher*. Am îmbiat pe apă și pe uscat, ș-acum vreau să îmblu și prin văzduh ca o ciocîrlie gingașă, ciripitoare...

PANGLICĂ (*ascuns între public*): Cam grea ciocîrlie!

CHIRIȚA: Aud? Cine-a spus că-i grea?... Te înșeli, domnule. M-am cîntărit la spoziția de la Viena și am tras cît o peana... de... lișiță... Ș-apoi dacă ai fi un om umblat și cetit, dacă mi-ai fi călătorit ca mine pe unde și-au înțărcat dracul copiii, dacă mi-ai fi văzut Parisul și Viena, dacă ai face parte din lumea cea mare, din hailaiful Bucureștilor, ai ști că sexul nostru, fie cît de gras, e tot gracios și ușurel. Așa spunea Alkibiad, palicarul din vremea grecilor vechi, după cum ne-a încredințat mosiu Șarlă, profesorul lui Guliță... dar fiindcă d-ta nu ești nici Alkibiad, nici palicar, plecăciune ! (*în parte.*) Auzi, tontu ! Parcă m-am îngrășat la casa lui.

15 NĂUCESCU: Aoleo, sfinte, că strechiată-i !
CHIRIȚA (*furioasă*): Cine-i străchiată, năucule?
NĂUCESCU: NU d-ta, cocoană... Despa... Despa. (*Despa se supără.*) Tacă, soro, că-i în stare să ne sară-n cap. (*Tare.*) Cocoană Chirițo, ce-a zice soțul d-tale cînd a afla ?...

20 CHIRIȚA: Zică ce-a vrea; am otărît să mai văd și alte lumi, nu tot asta de la noi, și m-oi *ascensiune*ariși chiar de-a fi să-ți cad pe cap din naltul ceriului.
NĂUCESCU: Ferească Pronia! (*în parte.*) Să-mi cadă coșcogea bute pe scăfîrlie... m-am topit !

25 CHIRIȚA (*exaltat*) : Dar ! o să mă înalț pe unde nu s-au înălțat nici zmeii, ca să meargă vestea Chiriței peste nouă mări și nouă țări; o să mă sui în lună și în stele, ca să văd de-oi găsi și pe acolo bazaconiile ce le-am văzut pe pămînt.

30 (*Arie din „Chirița la Paris”*)

CHIRIȚA

Am văzut amoruri multe
Ș-amorași cu pene smulte,
35 Smulte, smulte, smulte, smulte etc.
Și caractere-njosite,
Nu de mult la noi ivite,
Vite, vite, vite, vite, vite, vite, vite.
N-are cine cumpăra.

VINZATORUL
• Șapte de-o para !

CHIRIȚA
Ei, parol, n-ar zice ba.

5 VÎNZĂTORUL
Șapte de-o para !

COR
N-are cine cumpăra
Șapte de-o para.
10 Ei, parol, n-ar zice ba,
Șapte de-o para.

CHIRIȚA
Deci, Chirița exaltată
Vrea în ceruri să răzbată,
15 Bată, bată, bată, bată, bată, bată, bată,
Chiar de-a fi din a lor poală
(*coborînd ochii*) Ca să cadă rostogoală,
Goală, goală, goală, goală, goală, goală, goală.
Sper că toți m-or admira.

20 VÎNZĂTORUL
Șapte de-o para !

CHIRIȚA
Ș-or striga voios: Ura !

VÎNZĂTORUL
25 Șapte de-o para !

Dar! cu toți te-om admira,
Șapte de-o para,
Și cu toții om striga:
30 Șapte de-o para !

(*Moghior se coboară din tiaselă și se apropie de Chirița.*)

MOGHIOR: Cucoană Chirița. cînd v-a fi cu plăcere,
balonul e gata.
CHIRIȚA (*întoreindu-se și zărind pe Moghior*): Piei
drace!... D-ta ești balonistul?
MOGHIOR: E U... mă recunoașteți?
CHIRIȚA: Da cum, tătarii, să nu te recunosc?...
(*Scena următoare e aparte.*)
MOGHIOR (*cu sentiment*): Ah!
CHIRIȚA: D-ta m-ai scăpat de belea la Viena, plătin-
10 du-mi datoriile, și ai venit cu mine la București,
pentru ca să capeți concesiuni și joncțiuni... Ba
încă am și giucat ceardașul împreună în sala lui
Bosel. Da bine, grăfușorule, cum de-ai ajuns
balonist din joncționist?... măcar că bine bătînd:
15 Tot ca una, fata mea.
MOGHIOR (*în taină*): Amoriul!... El m-a metamor-
fozat.
CHIRIȚA: El te-a metaformozat? Bată-l norocu, amo-
raș! îi cunosc și eu drăciile și renghiurile *etcetera*
20 și cele multe! Dar ce are a face cu balonul?
MOGHIOR: Ascultă-mă: Neputînd să am parte de d-ta
pe pămînt, mi-am pus în gînd să te răpesc în
văzduh, ca să fii a mea!
CHIRIȚA: Eu? pe mine... în văzduh?... ba să-ți cați
de treabă, că-ți găsești pîrțagul cu Chirița.
MOGHIOR: Pîrțag, nepîrțag... nu-mi pasă! Vreau să
facem joncțiune de inimi împreună.
CHIRIȚA (*în parte*): Mititelul! (*Tare.*) Dar nu se
30 poate una ca asta, măgnățelule. Eu sînt măritată
cu Bîrzoii; am fete mari cu copii și un flăcău de
băiat la Senat. (*în parte.*) Cenușer... (*Tare.*)
Ș-apoi, nu știi? Sînt o persoană vertuoasă... ver-
tuoasă, de nu-mi încap în piele... sînt jurată să
păzesc credința...
35 MOGHIOR: A! nu face nimic... Cînd îi fi sus în aer,
te-oi dezlega eu de toate jurămintele.
CHIRIȚA: Ba să nu te-mpingă păcatul, că, pre legea
mea, te azvîrl din naselă ca pe-o minge.

340-

MOGHIOR (*răsucindu-și musteața*): Om videa... Cu-
coană Chirița, publicul așteaptă... Poftim.
(*Dă brațul Chiriței și face giurul scenei, închinindu-se la
public; apei se apropie de naselă.*)
5 CHIRIȚA: Hai! (*în parte.*) Ar avea haz să pat vro
șotie tocmai în nori... dar las' pe mine!

COR

Chirița, Chirița, Bîrzoaie,
Se urcă, se urcă-n balon!

10

CHIRIȚA

Adio! Chirița-i leoaie,
Hailaifă, model de bonton.

; ' COR

Vivat! bravo mii de ori!

15

Chirița se duce-n nori!
Ea, din mîndră baroneasă,
Vrea s-agiungă baloneasă.

SCENA III

Cei dinainte, BÎRZOI, UN COMISAR

20 BÎRZOI (*intră în sala teatrului pe la finele corului, se
apropie de orchestră și strigă deodată*): Nu lăsați...
N-o lăsați să se suie în năsăle cu ungurul...
Chirițo!
TOȚI: Ce este, ce este?
25 BÎRZOI: Chirițo... fugi de lingă naselă.
CHIRIȚA: Vai de mine! bărbatu-meu?
BÎRZOI: Eu, dar!... și nu-ți dau voie să bați lela prin
văzduh cu balonistul.
CHIRIȚA: Da bine, frățioare, gîndește că onorabilul
30 public și înalta nobleță...
BÎRZOI: Nu știu eu de astea... Chirița, să mă vezi
mort dacă-i face asfințiune cu balonul.
CHIRIȚA: Măcar să te și îngrop, sufletele, nu mă iartă
filotimia să te ascult.

341

BÎRZOI: Așa ți-e povestea, jupîneaso?... Apoi vin eu să te-nhaț... Nu te iartă filotimia? Ian să-ți arăt eu filotimie.. (*Vrea să sară pe scenă, peste orhestră.*)

CHIRIȚA: Oprîți-1, legați-1, duceți-1 la Mărcuța, c-a turbat.

COMISARUL (*lui Bîrzoii*): Stai, domnule, unde te duci?

BÎRZOI: Ce-ți pasă dumatiale?

COMISARUL: Domnule, sînt comisar.

10 BÎRZOI: Nici nu vreau să te știu.

COMISARUL: Domnule, nu face scandal, c-oi fi silit să te arestez.

BÎRZOI: Scandal! Eu fac scandal? Iaca cine face scandal. Arestuiește-i pe dînșii.

15 COMISARUL: Ei! nu mai lungi vorba și șezi liniștit.

BÎRZOI: Cum? să tac molcu cînd îmi fură de la ochi pe Chirițușca mea? Mări, fugi încolo! (*Dă brînci comisarului.*)

COMISARUL: Așa?... dar ieși afară. (*il apucă de guler.*)

BÎRZOI: Ba n-oi ieși.

COMISARUL: Nu-i ieși? dacă doar știu să te duc și pe sus. (*il apucă-n brațe și-l scoate afară din sală.*)

BÎRZOI (*zbătîndu-se*): Protestarisesec în numele *hristoi-tiei!* Domnule, ești vîndut ungurului.

25 CHIRIȚA: L-au umflat? *Aferim.* D-le Moghior, hai degrabă în balon.

MOGHIOR (*luînd-o de mînă*): No, hai! (*Cu foc.*)

De-acum ești a mea.

30 CHIRIȚA: Pune-ți pofta-n cui!

(*Se suie amîndoi în naselă.*)

CHIRIȚA: Strimță naselă! dar, încalțe, solidă-i?

MOGHIOR: Cît podul de la Pesta... N-ai nici o grijă. (*La soldații care sînt împregiurul naselii.*) Acum, d-lor, luați seama bine să dați drumul frînghiilor

35 cînd oi striga: *Ellien Moghior!*... Ați înțeles? Cucoană Chirița, ține-te bine... plecăm... (*Scoate pălăria și o învîrtește-n aer strigînd.*) *Ellien Moghior!*

CHIRIȚA (*la soldați*): *Lâchez lotit!*

PUBLICUL: Ura !

(*Soldații lasă frînghiile și se retrag în fund. Balonul se urcă puțin, apoi se oprește.*)

NĂUCESCU: Aoleo! maică... se duce, iaca... privește, Despo... se duce, ba... se oprește... s-a oprit î

HAZLIU: Nasela e cam grea... Chirița are prea mulți nuri !

VÎNZĂTORUL: Șeapte de-o para!

10 MOGHIOR (*în văzduh*): Ah! Chirițo... de-acum n-ai încotro face... Trebuie să mă iubești.

CHIRIȚA: Ian nu te obrăznicii.

MOGHIOR: Ah! dă-mi un cioc, Chirițo.

15 CHIRIȚA: Iaca moțpanu... (*Se apără.*) Da, du-te-ncolo, nerușinatule, că te vād oamenii ! Vai de mine !... mi-am găsit beleaua !... Mai bine aruncă lest ca să ne putem sui, căci s-au oprit balonul.

MOGHIOR: Bine zici!... să nu ne vadă nime de pe pămînt.

20 (*Rădică un săcușor de năsip.*)

NĂUCESCU (*viînd în scenă și cătînd în sus*): Ian privește, maică !... se dragoștesc prin văzduh ca cărbușii.

MOGHIOR (*de sus*): Feriți! (*Deșartă sacul.*)

25 NĂUCESCU: Aoleo! m-a chiorît ! (*Se întoarce la locul lui, frecîndu-și ochii. Publicul rîde. Nasela se ridică încet. Un nour se coboară puțin din frize pentru efectul perspectivei.*)

MOGHIOR: Ne suim, Chirițo! ne suim!... Dă-mi un cioc unguresc.

30 CHIRIȚA: Ce să-ți dau? un cioc?... du-te cioarelor.

MOGHIOR: Adică un sărutat. (*Vrea să o sărute.*)

CHIRIȚA: Ian ascultă... astîmpără-te, că te dau jos din trăsură.

35 MOGHIOR (*cu foc*): Numai un cioc, ș-apoi să mor.

CHIRIȚA (*luptîndu-se*): Vai!... Umfla-te-ar rusaliile !

9111&<s (*Nasela dispare după nour.*)

CHIRIȚA (*după nor*): Săriți! ajutor!... Pompierii!

.j.i'.j.i m (*Publicul se uită în sus.*) '• • HİLSJİH

HAZLIUL: Ce s-aucie?... Chirița cere ajutor, oare ce i se-ntîmpia?

PANGLICĂ: Privește... Parcă se luptă cu ungurul... Iaca, l-au apucat de gît... l-au plecat pe marginea nășelei!... Aoleo!... ferii!... Cade ungurul!... Cade!...

TOȚI: Cade!... ferii!...

(Deodată cade în mijlocul publicului un manechin ce seamănă cu Moghiafajretf) • jtiqoTJTpf

10 PUBLICUL (*încungiuirînd • manechinul*): A!... sârmanul!... a murit! s-a turtit ca o plăcintă!... Un doctor!... un doctor!... să-l ducă la spital!... degrabă! (*Soldatul ridică manechinul și iese.*)

15 NĂUCESCU: Bre! ce grozăvenie mi s-a încrețit pelea!... Ai văzut, Despo, cum a căzut de rău?

DESPA: Apoi dă... așa i-a fost scris!... se vede...

jq »b

COR

Ce fapt grozav și trist!

Ce fapt neașteptat!

Sârmanul balonist

De-a tumba a picat!

20

HAZLIUL: Dar oare unde-i balonul?... îl vezi, Lică?
PANGLICĂ: Ba nu... a dispărut... s-a dus în naltul cerului, cu Chirița, cu tot.

25 HAZLIUL: Sârmana!... e perdută!... Cum a sa se coboare?...
TOȚI: Sârmana!...

HAZLIUL: Stați... iaca balonul!... colo, sus, ca o rîndunică.

30 PANGLICĂ: Pare că se coboară...

HAZLIUL: Ba cade., cade cu o rapegiune spăimîntătoare...

PANGLICĂ: Bine zici!... Primejdie... De s-a lovi de pămînt, nu s-a alege nici țandăra de biata Chirița.

35 NĂUCESCU: Aoleo! De nu mi-ar cădea pe scăfirle! (*își deschide cortelul.*)

HAZLIUL: Iaca si Chirița... O vezi în naselă?

PANGLICĂ: O văz... face senine de desperare... se dezbracă... își aruncă mantila...

HAZLIUL: Și cortelul.

PANGLICĂ: Și cocul. (*Toate aceste obiecte cad pe scenă una după alta.*)

HAZLIUL: Și tunica!... și... banii... balonul a început a se coborî mai încet... Chirița l-a ușurat azvîrlind cocul... Știi una, Lică? Hai să improvizăm o orațiune cucoanei Chirițe... Mergi de pregătește cele trebuincioase.

10

PANGLICĂ: Bună idee... mă duc... (*Iese.*)

(O frînghie lungă începe a spînzura de sus.)

TOȚI: Balonul! Balonul!... s-a apropiat!

15 CHIRIȚA (*strigă de după nor*): Prindeți capătul frînghiei... prindeți frînghia...

(Publicul apucă de frînghie, trage, și nasela se ivește, coborîndu-se.)

PUBLICUL: Ura! să trăiască cucoana Chirița!

CHIRIȚA: încet, încet... Să nu mă izbiți de pămînt...

20

Așa... dămol... frumos... bine... bravo!

(Nasela agiunge pe scenă.)

COR

Bine-ai venit înapoi!

Bine-ai sosit între noi,

Chirițușca lui Bîrzo,

Eroină-ntre eroi!

25

CHIRIȚA (*fără coc, în corset, cu brațele și umerile goale*): Bine v-am găsit, oameni pămînteni! (*Sare din naselă.*) Uff! slavă Tatălui și Fiului că m-am văzut iar pe uscat!

30

HAZLIUL: Cît ne pare de bine la toți, cucoană! că, zău! te-am crezut perdută pentru totdeauna.

CHIRIȚA: Aș! nu pere Chirița cu una, cu două.

HAZLIUL: Dar, vă rog, spune-ne ce vi s-a întîmplat! V-ați perdut hainele pe drum și vă întoarceți... într-o toaletă cam...

CHIRIȚA: Cam... néglige?... Adevărat, monsiu Muțunachi, că-s cam... desfrunzită, dar apoi ce era

să fac pentru ca să-mi scap viața?... M-am despoiat... însă, apropo, nu mi-ați găsit bulendrele?... Le-ați cules?... Mersi... Acum ascultați tragedia mea:

(Arie din „Domino noir”: „Ah! quelle nuit!”)

CHIRIȚA

b''))! .oțhhO *taaăaauo*. .annijno o
Cum am plecat,
Moghiorul, bat,
De mine s-a legat,
Cerînd cu mare foc
Să-i dau un cioc.
Eu îl refuz,
Și-l rog cinstit să nu facă abuz,
Iar el, numaidecît,
îmi sare-n gît!
Zadarnic cat să-l potolesc. **II HO**
Onoarea să-mi diafendeflesc;
Moghiorul meu turbat
M-apucă la pupat!
Atunci mania m-a umflat,
Și din naselă l-am zburat.
Ca pe-un flaimuc
Ce s-a tot dus de-a tumba, huștiuliuc...
Privindu-l, am rămas,
Zău, fără glas
Ș-am zis în gmdul meu:
„Ah! te rog, sfinte Dumnezeu,
Apără-l de mai rău!”
. İ4K3&I/ 9C/ XfiI II/SEV **Of**
Dar, apropo... unde-i moghiorul?... Cred că s-a
fi metaformozat în paprică... și s-a fi săturat
-îwobitéfcaatavi u:> BtniriO 9'req un ! ?A :AȚWIHO
COMISARUL: Ba nu, cocoană... a înviat și s-a dus cu
bani adunați la casă.
35 CHIRIȚA: Cum?... N-au rămas lat?... tare de oțel,
ungurul!... a fi căzut pe slănină... dar să nu-mi
uit vorba:

[

iii

Deodată-n sus,
Balonul dus
De duhul necurat
în aer a zburat,
S-a înălțat!
Mi se părea
Că-n ochii mei lumea perea
Și amețeam, lulea...
Altă belea!
Ce să mă fac? și cum să scap?
M-acaț în grabă de supap
Și trag mereu cît pot
Să iasă gazul tot.
însă deodat-am început
A cobori precum n-am vrut,
întocmai chiar
Și mai dihai decît bietul moghior.
Atunce am rămas
Iar fără glas
Ș-am zis în gîndul meu:
„Ah! te rog, sfinte Dumnezeu,
Scapă-ne de mai rău!”

25 Și nici una, nici două, pentru ca să se usure balonul, zvîrl mantila de pe umeri, zvîrl de pe cap părul meu de bașca, cocul cel de patru oca și trei litre, zvîrl cortelul, zvîrl tunica... Puțin a lipsit să-mi azvîrl și turniura, dar noroc că balonul și-a moderat repegiunea.

30 HAZLIUL (*aducînd obiectele*): Ce inspirație minunată ați avut! Iată obiectele d-voastră.

CHIRIȚA: Mersi, Muțunachi... să-mi pun tunica... așa... mersi... cu toate că nu mi-e rușine să mă vadă soarele cum sînt!...

III

Și cum cădeam,
Pe gios vedeam
Acest oraș frumos,
Luxos, politicos,
Și . . . noroios.
Iar pe aici
Oamenii mari, oamenii mici
Mi se păreau pitici,
Pitici, pitici.
Cîți dintr-acei fuduli măreți
Aveau aspectul de bureți !
Cîți zmei, lei-paralei,
De sus, păreau pigmei !
Atunci, gîndind că gioacă rol
Păn' ce se dau frumos de gol,
De-a rostogol,
Și iar dispar, perzîndu-se-n nămol,
Un rîs neașteptat
M-a apucat
Ș-am zis în gîndul meu:
„Ah ! te rog, sînte Dumnezeu,
Apără-ne de mai rău !”

10

15

20

25

TOȚI : Bravo !... cucoană Chirița... să trăiască cucoana Chirița !

CHIRIȚA : Sărut ochișorii... (își așează cocul.)
(*Se aude zgomot în culise.*)

SCENA IV

Cei dinainte, BÎRZOI, COMISARUL

30 COMISARUL : Prindeți-1... prindeți-1... nu-l lăsați să intre.
BÎRZOI : în lături, guleraților !... (*Intră.*) Aice? Aice-i?... Unde-i Chirița ?
CHIRIȚA : Vai de mine!... Bîrzoii!... bărbatu-meu...
35 am sfeclit-o.

348

BÎRZOI : A !... iată-te, jupîneasă !... Așteaptă să-ți dau eu balonuri și nașele... (*Se repede.*)

CHIRIȚA : La sănătoasă, Chirițo !... că-i slut la Prut...
(*Fuge pe-mpregiurul balonului, apoi sare peste lavița pe care seșea Năucescu, îl răstoarnă jos și dispare în culise.*)

5

NĂUCESCU : Aoleo! maică!... m-a ucis!

COMISARUL (*prinzînd pe Bîrzoii*) : Stai, nebunule... Unde te socoti? la Mărcuța?

10

BÎRZOI : Ce vrei tu cu mine?... Zapciule... N-am eu dreptul să-mi păzesc nevasta?... Chirița e a mea... Nu-i averea statului... M-am cununat cu dînsa înainte de resmiriță... Fugi încolo!

COMISARUL (*zice soldaților*) : Umflați-l pe sus... și la poliție !

15

(*Soldații ridică pe Bîrzoii care se luptă.*)

BÎRZOI : Anaftema să fiți... cu tot neamul vostru!
(*Iese furios.*)

20

(*îndată se aude între culise fanfara din marșul operei Profetul și începe a defila pe scenă un cortegiu format de principalele roluri create de Millo. în frunte merge Panglică, purtînd un stîndard cu inscripția : Vivat Chirița, apoi Baba Hîrca, Barbu Lăutarul, Plăcintarul, Moisi, Paracliserul . . . etc., avînd fiecare cîte un steag cu numele său pe dînsul. Chirița, culcată într-un baldachin împodobit, este adusă în triumf, pe sunetul marșului. Cortegiul face giurul scenei pe dinaintea estradelor din care sînt aruncate bucheturii Chiriței, apoi se oprește în mijlocul scenei.*)

25

PUBLICUL : Ce s-aude? ce s-aude? (*Vrea să iasă.*)

HAZLIUL (*oprindu-i*) : Stați pe loc. Vine cucoana Chirița în triumf!!

30

PUBLICUL : Uraa !

(*După fanfară, corul cîntă versurile următoare, pe partea întîi a marșului.*)

COR

35

Glorie și onori,
Mîndră Chirița,
Bravo zmeiță,

Care-a zburat prin nori
Ca o porumbița !
Hai să strigăm în cor:
Mândră Chirița !
5 Acum și în viitor,
Glorie și onor !

*(Cortegiul, oprindu-se în mijlocul scenei, Chirița se coboară
din baldachin, salută și cântă pe partea muzicii marșului ce-
vine în urma corului.)*

, • .«nii; . . i . r : -VJJXÎ» **jai-fe imq-nb** **01**
10 CHIRIȚA

(cu sentiment)

Români ! sufletu-mi este uimit !
Și de m-aș asculta,
Pe toți v-aș săruta.
15 Cu foc, cu foc nepotolit
Buluc la sînul meu
V-aș strînge, zău !

(Apoi ea se suie iar în baldachin și cortegiul pleacă, cîr.tînd.)

COR

20 Glorie și onori,
Mândră Chirița !
etc. . . etc . . .

(Cortina cade în strigătul de „ura”Jal publicului ele pe scenă.

P E R S O N A G I :

ADELA, tînă ră văduvă
HORCEA, sergent de Dorobanți
DOCTORUL

LA TURNU-MĂGURELE

SCENĂ ÎN VERSURI

(Reprezentată în ajutorul ostașilor răniți.)

Teatrul reprezenta o cameră mică și simplă mobilată. Ușă în fund, altă ușă în stînga și o fereastră în dreapta. În fața scenii, mai în dreapta, o masă și un scaun de lemn alb.

SCENA I

ADELA

(sfîrșind de scris un răvaș, îl subsemnează, zicînd) :
„Amica ta, Adela... în Turnu-Măgurele...”
Trei pagine ticsite !... Ce am mai scris în ele?

(Citește:)

„Scumpa mea Nataliță !... ar fi un spectacol curios pentru tine de a mă vedea pe mine, o elegantă deprinsă a trăi în saloane luxoase, locuind acum într-o odăiță goală și purtînd costumul ambulanței... Cu toată această schimbare însă, nu poți crede, iubita mea, cît sînt de mulțumită !... Eu, o tînă ră văduvă, încongiurată de adoratorii patentați din București și din Iași, și espusă a auzi în toate zilele aceleași declarații monotone de amor, mă simt astăzi mai demnă de poziția mea înaltă în societatea română sub nobila haină de soră de caritate. În capitalele noastre eram asurzită de falșele suspine ale comediei lumești ; aice sînt uimită de adevăratele suspine ale suferinței, și, pe cît acolo

inima mea era nesimțitoare, pe atît aice ea bate și crește animată de un nobil devotament... Am sub vegherea mea un june căpitan rănit, foarte interesant. .. La asediul Plevnii, sârmanul a priimit un glonț în brațul drept și mult ne e teamă că va fi nevoie de o amputare... Ferească-1 Dumnezeu de o așa nenorocire ! Sergentul lui, un viteaz din al 13-lea regiment de Dorobanți, bun, simplu, cam original și cu numele de Horcea, plînge ca un copil cînd se gîndește că o să rămîie căpitanul lui ciunt... Eu însămi mă înfior la această idee, căci încep a avea pentru scumpul meu rănit o afecțiune de soră... Te văd însă zîbind și clătînd din cap, dar te poftesc să nu fii nebună și să-ți închipuiești romanuri... etc— etc."

15 *(Ușa din fund se deschide. Adela strînge scrisoarea, o pune sub plic și scrie adresa pe ea.)*

A ! se deschide ușa... sergentul Horcea vine...
Să pun în plic scrisoarea... acum, adresa... bine!

SCENA II

20 *ADELA, HORCEA (intră pin fund, se oprește lîngă ușă, face salutul militar și tușește)*

HORCEA

Hmm !

(Adela se scoală și se întoarce spre Horcea.)

25 HORCEA

Doresc sănătate.

ADELA

Ce face căpitanul?

HORCEA

30 Te-ntreabă duduțuță, ș-oftează greu, sârmanul.

ADELA

Se simte mai rău astăzi?

(Horcea tace și-și mușcă musteața.)

ADELA

(îngrijită)

Răspunde...

HORCEA

Așa-mi pare.

ADELA

io Cum?

HORCEA

Apoi, cum s-ar zice, îl arde-un pojar mare...

ADELA

La rană?

15 HORCEA

Și sub coastă, coala, la inimioară...
Știi... inima tînjește cînd n-are sorioară,
Și, zău... să nu te superi... dar eu încep a crede,
Că mult mai rău e bolnav, cînd bietul nu te vede...

20 ADELA

Crezi ?

HORCEA

Cred... ades mă-ntreabă pe mine,-n aiurire,
De ești ca în poveste, o zîină de iubire...

25 Un... heruvim, un înger... mai știu eu cîte-mi

spune ?

Ești înger, duduțuță?

ADELA

(zîbind)

Nu cred.

HORCEA

Mare minune !
Apoi de ce înșiră tot astfel de cuvinte?

ADELA

5 EL... are ferbințeală și-i... amețit de minte.

HORCEA

Oare?... așa să fie?... Eu unul dam cu gândul
Că poate, fiind tânăr, și lui i-au venit rîndul
Să cază-n slăbiciunea de fire omenească,
10 Să... cum fac totii flăcăii din lume... să iubească.

ADELA
(*repede*)

Pe cine?

HORCEA
(*în parte*)

15 Măi, că iute a întrebat pe cine !
(*Tare.*) Pe cine, el o știe; eu știu că nu pe mine.
(*Adela cade pe gânditri.*)

HORCEA
(*în parte, privind-o*)

20 Na! au căzut pe gânduri acum și puiculița...
Cu miere, cum se vede, îi atinsei gurița.

ADELA

Ian spune-mi: fost-au astăzi chirurghu-n ambulanță?

HORCEA
(*posomorîndu-se*)

25 Au fost.

ADELA

Au văzut rana?... și are el speranță
30 Că ea se va închide prin simplă vindecare?
Și n-a fi trebuință de-o crudă operare?

HORCEA

Chirurgul cam pé gânduri ieșit-au astă-dată,
Căci i-au părut lui rana mult mai înflăcărată.
L-am întrebat ce crede?... Nu mi-au răspuns nimica,
5 Dar clătina din capu-i... și, zău, mi-e tare frică.
(*înduioșîndu-se.*) Sărmanul căpitanul, un bujorel
în floare,
S-ajungă ciunt, drăguțul !... de-a ști, să știi că moare !

ADELA
(*în parte*)

io Să moară — o ! Doamne sfinte !

HORCEA

A ! bată-i-ar să-i bată

15 Chirurgi ! ei nu știu alta decît să taie-ndată
Și brațe și picioare cu arma ascuțită...
Doar brațul nu e creangă și omul nu-i răchită...
Eu îl cunosc, ducă, pe căpitan... mai bine
S-ar împăca cu moartea decît cu-așa rușine.

ADELA

20 Dar dac-ar fi nevoie numai decît... Ce-ai face
în locul lui chiar însuși?

HORCEA

Eu? zău, mai bine-mi place

25 Să merg pe ceea lume întreg, cu cap, cu toate,
Decît o viață lungă să fiu un trunchi cu cioate.

ADELA

O știu; așa-i românul, nepăsător de viață;
Dar lîngă-amărăciune mai este și dulceață;
Dar dacă-i crud de-a perde un braț, acea durere
30 Nu poate să găsească pe lume-o mîngîiere ?
Rănitul nostru-i june; din pragul tinereții
El poate să privească la bunurile vieții ;
Plăceri, considerare, familie, iubire...!
La toate are dreptul viteazul să aspire.

HORCEA

O fi, însă stejarul amar se oțerește
 Când apriga secure de crengi îl despărțește,
 Și, crede-mă, ducă, românul e de milă
 Când n-are cu ce strînge la sînu-i o copilă.
 Atunci nu-i mai rămîne decît să se sfîrșească,
 SaU... alte două brațe pe lume să găsească...
 Hei ! cînd ai vrea, ducă, să-ți faci cu el pomană.

ADELA

10 Eu? Cum?

HORCEA

Ești bună, bună de pus, zău, chiar pe rană.
 Ai două brațe... dă-le în dar lui căpitanul,
 Și astfel, numai astfel, i-ai îndulci aleanul...
 15 Le dai?... Aud?... Duducă, ascultă-mă pe mine,
 în locul dumitale le-aș da eu ca mai bine.

ADELA

Dar cum vrei cu-a mea milă să-i cad eu lui năpaste?

HORCEA

20 Năpaste ! Deie-mi Domnul și mie tot de aste !
 Auzi? năpaste — o floare frumos îmbobocită...
 Dar unde se mai află mai veselă ursită?
 Năpaste! (*O privește cu admirare.*) Căpitanul și eu
 am fi în stare

25 De brațele-amîndouă să cerem o scurtare
 De-am ști că ne așteaptă o astfel de răsplată.

ADELA

Dar bine, Horce dragă, gîndește încă-o dată,
 Cuvine-se chiar însămi să cerc de a-i propune?...

HORCEA

30 Ba nu, ferească Sfîntul!... Eu, de-nvoiești, i-oi spune
 Că, dacă-a perde brațul și n-a vrea ca să moară,
 I-a da brațele sale, în schimb, o zînișoară.

ADELA

Și ar primi?

HORCEA

N-ai grijă... hait, cu nepusă masă ;
 5 Ba ș-a juca drăgaica, rănit cum e, prin casă.
 Ce vrei? Așa-i românul cînd strechia-l lovește;
 Cînd inima dă mugur și muguru-nflorește.

ADELA
(*rîzînd*)

io Glumeț ești.

HORCEA

Glumeț, însă... cum găsești gluma?

ADELA

Bună.

15 Dar... ian să schimbăm vorba.

HORCEA

S-o dăm pe-o altă strună?
 (*în parte.*) Se vede c-am scintit-o cu-a mea avocăție.
 De ! nu m-a făcut mama mehenchi în limbutie.
 20 Păcat !

ADELA

Știu că-mpreună ați fost răniți odată;
 Iar cum, și cînd, și unde nu mi-ai spus încă...

HORCEA *IDE rriř r>*

25 Iată
 Cum s-a-ntîmplat, ducă: Trecuse-o săptămînă
 De cînd eram în harță cu litfa cea păgînă,
 Alături cu Plevna, în față cu-o redută
 Ce-ntocmai ca ariciul, ghem toată prefăcută,
 30 Părea că e pustie și ne poftea aproape,
 în șanțurile-i dese de vii să ne îngroape.

Noi tot ținteam privirea, doar om zări dușmanul,
 Și tot trăgeam la tunuri, doar i-om strica redanul,
 Dar, după parapete ascuns, el, cu urgie,
 Pe când noi dam în bobot, trăgea în carne vie.
 5 Era iar, mai cu seamă, era-ntr-o pădurice,
 O baterie, care cu noi juca-n popice.
 Și sămăna cu bombe, scurtându-ne de zile,
 Cum samăna românii cu grâu la Sîn-Vasile.
 O noapte, căpitanul vro zece inși ne cheamă
 10 Și zice: Măi, de moarte vă este sau nu teamă?
 — Nu, domnule! răspundem. — Nu? — Nicidecum.
 — Prea bine;
 Eu merg la baterie s-o iau... Veniți cu mine?
 — Venim! cu toți răcnit-am și ne-am pornit pe dată,
 15 Ne-am furișat prin umbră ca vulpea cea șireată,
 Și când să dea foc turcii la tun, pe neașteptate,
 Ei se trezesc cu spaima și cu românii-n spate.
 Pe loc și dăm navală în ei, mînca-i-ar corbii!
 Și ne-nceștăm la luptă grămadă, chiar ca orbiL
 20 Ce groaznică trînteală! ce răcnete de ura!
 Ce lovituri cu stratul! ce mușcăături cu gura!
 Pîn' ce din turci, hapsînii, nu au rămas nici unul,
 Pîn' ce le-am stricat cuibul, pîn' ce le-am luat tunul!
 Pe tun pusese mîna el însuși, căpitanul,
 25 Luptînd cum luptă zmeul cu Badea Năzdrăvanul;
 Iar cînd în faptul zilei ne-am cercetat dobînda,
 Cu-o rană fiecare își măsura izbînda.
 La braț căpitănașul avea o-mpușcătură
 Și eu, colea pe frunte, această lovitură;
 30 Dar fie! eram mîndri ca leul-paraleul
 Cînd am adus în lagăr cel tun... ce-i zic trofeul t

ADELA
 (*entuziasta*)

A! bravo, bravo, bravo, români de vitejie!
 35 (*Uimindu-se.*) Ah! inima mea crește în veselă
 mîndrie.
 Și simt... și simt... (*Plînge.*)

HORCEA

Duducă... ce plîngi?... Da nu mai plînge...
 (*în parte.*) Cînd văd plîns de femeie, un nod colea
 mă strînge.

5 (*Uimit.*) Tot plîngi?...

ADELA

Nu e nimica și nu băga de seamă.
 (*Dîndu-i batista ei.*) Voinice, de la mine primește-astă
 năframă.

io Și-mi spune, cine astfel te-au încrestat în frunte?

HORCEA

Un turc urît și negru, nalt, țeapăn cît un munte.
 Vroia să-mi taie capul lovind cu iataganul...

ADELA

15 Și cum scăpași?

HORCEA

Văzut-ai cum crapă-n cinci bostanul
 Cînd îl izbești d-o peatră?... Așa i-au crăpat capul
 Cînd l-am pocnit cu stratul în tidvă pe arapul.
 20 S-a dus pe ceea lume în rai să facă jafuri
 Prin munți de baclavale și dealuri de pilafuri...
 Dar ce stau eu la vorbă și dîrdîi ca o babă?
 La doftorul cel mare alerg cît mai în grabă
 Să vie-aice însuși, pe căpitan să-l vadă,
 25 Căci cel chirurg la vorbă-i nu are deloc nadă.

ADELA

Aleargă. și la poștă să dai astă scrisoare,
 Te rog.

HORCEA

30 Prea bine, adă; mă duc într-o-ntinsoare.
 (*Se oprește la ușa din stînga.*)

Duducă... (*Arată spre ușa din fund.*) El te-așteaptă.,
Fă azi o faptă bună.,
Și Cel-de-Sus pe frunte ți-a pune o cunună.
(*Iese prin stingă.*)

SCENA III

ADELA

Ce oameni ! Ce natură frumoasă și bogată !
Ce inimă vitează, și simplă, și curată
Se bate-n aste sînuri, cînd e nevoia-n țară !
io O ! nu, nu, România nu poate-n veci să piară
Cît are pentru pază o verde seminție
Cu suflet așa mare, cu minte-atît de vie !
Nu ! în zadar pe față-i invidia străină
Cercat-au s-o mînjească cu-otravă și cu tină;
15 Infami clevetitorii, vrăjmași ai României,
Sînt inferați de-acuma cu ferul infamiei,
Căci le-au răspuns românul cu-a sa disprețuire
Prin fapte glorioase ce merg la nemurire !
Aice, lîngă mine, un tînăr erou zace
20 în ghearele durerii... sărmanul!... dar ce face?
(*Deschide puțin ușa din fund.*)
Doarme!... cît e de palid!... Ce tainică tristeți
Pe fruntea lui e-ntinsă !... Ce aer de nobleță,
Ce aer de mărire cîștigă o ființă
25 Căzută pentru țară în crudă suferință!...
Ah ! trista lui privire adînc mă-nduioșează...
Ce-aud?... suspină?... poate că el acum visează
La mine... mă iubește!... și eu... oare-n iubire
Putut-au să se schimbe a mea compătimire?
30 (*Cade pe gînduri.*)

SCENA IV

ADELA, HORCEA (*intră tulburat*)

HORCEA

Duducă, duducuță.

ADELA
Ce este?

HORCEA

Nu e bine.
Am întîlnit chirurgul... (*Oferindu-se.*) Vai ! simt fiori
prin vine.

ADELA

Chirurgul ?

HORCEA

io Dar, chirurgul, casapul, ciocîrtașul.
Mi-au spus că amputează chiar astăzi pătimașul,
Că-i teamă de cangrenă.

ADELA
(*spăriată*)

15 Cangrenă ! Vai de mine !
Cangrena-i moarte !

HORCEA
(*per dut*)

20 Moartea !... să moară !... Cine ? Cine ?
Eu ?... iată-mă... sunt gata... dar el ?... O ! Doamne
sfinte !
Ce fac eu fără de dînsul ? Ce spun l-al său părinte ?...

ADELA

Dar ce să facem, frate ?

25

HORCEA

Ascultă... ești creștină...
De nu vrei s-ai mustrare c-ai fost cumva de vină,
Aleargă lîngă dînsul și-i spune ce-i ști spune,
Ca să-l îndupleci soartei amare-a se supune.

Vorbește-i românește, grăiește-i franțuzește,
Cum ți-a veni mai bine, dar mi-l adimenește
Rugîndu-l și zicîndu-i că-l vei iubi mai tare
De-a vrea ca să asculte pe doftorul cel mare.

ADELA

Dar... Horcea.

HORCEA

Duducuță... lumină... floare vie.
Mergi, scapă-l de la moarte și mă dau rob...

ADELA

Ei!... fie!... *(Intră în fund.)*

SCENA V

HORCEA

(cătînd prin ușa din fund)

15 Iat-o!... puicuța... merge... cînd pasă, cînd
s-oprește...
S-apropie de patu-i... El s-au trezit, zîmbește,
Au și uitat durerea... O! farmec de muiere!...
Femeia-i, cică, floare de leac pentru durere...
20 Ce spun ei oare? *(Ascultă.)* N-aud... de-aproape îi
șoptește...
Ea pare că îl roagă... dar el se-mprotiveste...
Ea plînge! Na! chirurgul de-acum poate să vie...
în lacrimi de femeie chiar ferul se mlădie...
25 Viteazul, leul, zmeul e-nvins de-o păpușică...
El îi sărută mîna... Ce mîna mititică!...
Și iaca!... Ce-mi vād ochii... și ea... ea îl sărută
Pe frunte?... Hait, acuma logodna-i și făcută.
Dar... iată și chirurgul!... pei, drace!... El sosește
30 Ca noul pe soare cînd cerul strălucește.

SCENA VI

HORCEA, ADELA *(intră tulburată)*

ADELA

Ah! Horcej mergi degrabă... Te cheamă, el te
cheamă.,
Chirurgul este gata... Eu nu pot sta, mi-e teamă.

HORCEA

Dar bietul căpitanul primește să-l...

ADELA

io Primește.

HORCEA

Mă duc... ah! duducuță, mult el te mai iubește!
(Iese.)

SCENA VII

ADELA

(cade pe scaun)

15 O! Doamne!... ce durere, ce groază pentru dînsul
Să simtă ferul rece tăind un os într-însul!...
Fiori îmi trec prin crieri... mi-e inima de gheață...
20 A!... ce s-aude?... geme?... aș da chiar a mea viață
Ca să-l scutesc, sărmanul, de chinuri... ah! iar
geme?...

(Ascultă.)

Ba nu, mă-nșeală spaima... El rabdă... nu se teme.
Cum aș voi să intru... *(s-apropie încet de ușă)*, să-i
șterg ușor pe frunte,
Sudoarea înghețată a suferinței crunte,
Să-i țin pe brațe capul, s-așint a mea privire
în ochii lui, iubitul, cu toată-a mea iubire...
30 Dar nu pot... n-am curajul... d-abia stau pe picioare.
(Vine șovăind de se reazămă de masă.)

SCENA VIII

ADELA, DOCTORUL (intră prin stîngă)

ADELA

A ! Domnul doctor...

DOCTORUL
(închinîndu-se)

Doamnă, sergentul dinioare
Mi-au spus c-ați vrut îndată ca să alerg aice.

ADELA

10 Eu?

DOCTORUL

De-am putut pricepe ce au voit a-mi zice,
Chirurgul vrea să facă o amputare?

ADELA

15

Așa e.
Vă rog să treceți iute alături-n odaie.

DOCTORUL

Mă duc... dar mai nainte primiți astă hîrtie
Și astă cutioară... (intră în camera din fund.)

20

ADELA
(deschide scrisoarea)

Maiorul!... Ce îmi scrie?
(Cîtește rapide :)

25

„Iubită cumnățică ! Măria-sa domnitorul au acor-
dat căpitanului și sergentului încredințați îngrijirei
d-tale decorația Steaua României și medalia Virtutea
Militară, pentru eroica lor purtare. Ți le trimit d-tale,
iubită cumnățică, pentru ca să ai mulțămirea de a-ți
decora însăși protegeații etc.”

30

A ! cită mulțămire pe dînșii !... dar ce-i oare?
(Să aude alături un glas răcnind.)

GLASUL

A!

ADELA
(țipînd)

A ! îi taie brațul ! (Cade pe scaun.) Sărmanul ! cum
îl doare!

SCENA IX

ADELA, HORCEA (dînd bustnape scenă)

HORCEA

io Wra!... Xu mi-l mai taie... Nu este trebuință.

ADELA

Cum ! ce zici ?

HORCEA

Iaca doftor cu cap și cu știință !
15 El, cît au văzut rana, au început a rîde
Ș-au spus că de la sine curînd se va închide.
Atunci căpitanășul, precum o fată mare,
închis-au ochișorii în dulce leșinare.

20

ADELA
(veselă)
Mă duc să-i deschid vesel cu Steaua României...
(Scoate decorațiile.)
I-au acordat-o Vodă ca semnul vitejiei.

25

HORCEA
I ! Sfinte si Părinte ! Ce bine a să-i pară !
Ura!

ADELA
(prezentîndu-i medalia)

Și d-tale: Virtutea Militară.

HORCEA

(*amețit*)

**Eu?... Na!... se-ntoarce casa... m-apucă
nebunia...
Eu, decorat! (Primește medalia și o sărută.) Drăguța!
Trăiască România !**

(*Amîndoi se îndreaptă spre ușa din fund.*)

Mircești, noiembrie 1877.

P E R S O A N E L E :

- MUSTOCSIDIS, fost inspector de tutunuri
ȘLOIMESCU, sergent veterinar
5 IMERGOLD, zaraf
GOLDIMER, nepotul lui
COȚOFĂNESCU, poet tragic
STAN FUNDUC, bucătar
MADAM RUHALA
GAFIA, fată-n casă
10 Scena se petrece în provincie la Otelul Uniunii.

NOTĂ

- RUHALA, 30 de ani, tualetă de modă esagerată
IMERGOLD, 54 de ani, surtuc lung, lanț de aur, evreu din Galiția
ȘLOIMESCU, 40 de ani, puțin accent evreiesc, uniformă militară
15 COȚOFĂNESCU, 25 de ani, pretențios, cu părul vîlvoi
MUSTOCSIDIS, 50 de ani, perucă sură, îmbrăcat comic, cu sur-
tuc, cu jiletcă și pantaloni de nanchin.

- (Teatrul reprezintă o sală de han. La planul al 2-lea, în stîngă, o
tablă de bucătărie, cu tingiri pe dînsa; ușă la dreapta ce duce în
•20 sufragerie; ușă în stînga, la planul I, ce duce în camera Ruhălei . . .
ușă în fund ce duce-afară; alătura, scara ce duce la odăile de sus,
masă și mai multe scaune.)

SFREDELUL DRACULUI

SCENA I

COȚOFĂNESCU, GAFIA și STAN

COȚOFĂNESCU (*stă pe scaun dinaintea ferestrei, compune versuri și face gesturi tragice, scriind pe un album*) :

„O da, te voi ucide,
Infamă adulteră . . .”

(*Vorbind.*) Cu ce să rimeze adulteră?... îmi trebuie rimă bogată... să vedem... Panteră, arteră, atmosferă... (*Stă gânditor.*)

GAFIA (*care stă lângă tablă, pregătind bucate, observă pe Coțofănescu și-i zice încet lui Stan*) : Iar l-au apucat năbădăile pe d-nul Coțofănescu.

STAN (*care asemenea pregătește bucate la tablă, observându-l*): Face versuri, Gafio... semn de foame, s-apropie vremea de masă.

GAFIA: Cică-i poet tragic!... Ce-o fi meseria aia?... Știi tu, Stane?

STAN: Nu-i meserie... dar mizerie.

GAFIA: Rea boală !

STAN: Da; când îl apucă, el se leagă de toți morții cei vechi, de domni, de împărați, de hatmani... și-i ucide din nou pe teatru... acum s-a legat de doamna lui Pîrlea-Vodă... Ian ascultă !

COȚOFĂNESCU: Am găsit... (*Declamă:*)

„O dar, te voi ucide,
Infamă adulteră,
Și-ți voi tăia cu briciul
A gîtului arteră.”

(*încîntat.*) Bravo! (*Iar scrie.*)

STAN: Hai! a pus-o la cale și pe ea.

GAFIA: Sărmana! dar bine, Stane, cum de-l lasă poliția și procurorul să facă morți de om?

STAN: Procurorul e om vesel și-i plac cabazlîcurile.

10 GAFIA: Se poate... dar eu una, dac-aș fi-n locul mada-meii Ruhala, stăpîna otelului, n-aș găzdui un ucigaș de meserie.

STAN: Jupînesei îi plac versurile și Coțofănescu îi plătește cheltuiala hanului cu mofturi rimate și nerimate.

15

GAFIA: Pare-mi-se că și ea-i cam...

STAN: Ba bine că nu... a fost actriță la Brăila, până a nu se mărita cu jupîn Bercu, care a murit de scîrbă și s-a exaltat jucînd roluri de amareză; am jucat și eu cu dînsa la Dorohoi.

20

tmi GAFIA (*speriată*): Cum, Doamne iartă-mă, ai fost aftor?

STAN: Am fost, da, actor și jurnalist, însă cît p-aci să mor de foame, și de-atunci m-am întors iar la breasla mea — la arta bucătăriei! Artă pentru artă. Cariera de bucătar e mai hrănitoare.

25

GAFIA: Norocul meu, Stanică, căci altminterea nu te cunoșteam și nu ne-am cununa împreună peste 8 zile.

30

STAN: Tot într-o zi cu jupîneasa Ruhala... Taci, ascultă!

COȚOFĂNESCU (*lovindu-se cu palma peste frunte*): O!...

GAFIA: CeT doare?...

STAN: Suferă de facere.

35

COȚOFĂNESCU: Sublim, sublim!... (*Declamă:*)

„O, dar, te voi ucide, infamă adulteră,
Să nu mai fii părtaşă de-a noastră atmosferă
Și-ți voi tăia cu briciul a gîtului arteră.”

Sublim!... Sublim!... (*în exaltarea lui se razemăprea mult de scaun și cade pe spate.*) Ao!eo!...

STAN: Alivanta plăcinta!...

COȚOFĂNESCU (*furios*): Ce-ai zis?

5 STAN: Am zis că trebuie să fac plăcinte pentru masă. (*Rîde aparte cu Gafia.*)

COȚOFĂNESCU: Am crezut că face aluziune... Pegazul mi-a dat o sfîntă de trînteală. (*Se scutură.*)

SCENA II

10 *Cei dinainte, RUHALA (intră din dreapta, în tualetăîncărcată)*

RUHALA (*dintre culise*): Gafia!... (*Accent evreiesc.*)

GAFIA: Vine madama.

RUHALA (*intrînd*): Gafio! drege-mi turnura. (*Se întoarce cu dosul la public. Gafia-i drege rochia.*)

15

Merge bine?...

GAFIA: Cît se poate de bine.

RUHALA: Stane!

STAN: Aud, jupîneasa.

RUHALA (*atînsă*): Iar jupîneasă?...

20

STAN: Ba nu!... Madamă vreau să zic.

RUHALA: Eram jupîneasa până a nu mi se da drepturi de la Berlin, acum sîntem toate madame și jupînii noștri toți *moșie*...

STAN (*aparte*): Frumos vă șede.

25

RUHALA: Stane, gata-s bucatele de *tabllo*? Știi că deligența sosește peste un ceas și că voiajorii sînt totdeauna flămînzi.

STAN: Gata, jupîneasa... Madamă... am să le dau pui cu smîntînă și o budincă de cabinet... acum pregătesc masa pentru logodna dumatile de astăzi.

30

RUHALA: Ah!... caută, mă rog, Stane, să fie bucatele fain, căci logodnicului meu, d-nul Șloim Veterinaru, îi plac bucatele gustoase.

35

COȚOFĂNESCU (*grațios*): De aceea te-a ales pe d-ta de logodnică?...

RUHALA: A!... Domnule Coțofană... *Bun-jur; Stane,*
nu uita să-i faci și-o știucă umplută cu ceapă
multă. (*Lui Coțofănescu.*) Cum ai spus?... că
m-a ales pe mine?

5 COȚOFĂNESCU: Pentru că-i mîncău.

RUHALA (*cochetînd*): Și poate că n-are gust bun, mă
rog?

COȚOFĂNESCU: Din contra. Veterinarul e și om de
gust, și om fericit. (*Ostînd.*) Căci nu sînt eu în
10 locul lui!

RUHALA (*coborînd ochii*): Taci, mă rog, domnule Coțofană,
nu se cuvine să-mi faci curte în ziua logodnei;
lasă mai pe urmă... Gafio! ai dus peșchire
în odaia voiajorilor?

15 GAFIA: Iaca, le duc... (*Ia un pachet de șervete de pe masă și se suie pe scara din fund, ieșind spre dreapta.*)

COȚOFĂNESCU: Să-mi duci și mie unul, Gafio! De zece
zile mă șterg cu cearșaful pe ochi... (*Ruhalei.*)
20 Ș-așa, madam Ruhala, te măriți și ne lași cu
buza umflată?

RUHALA: Apoi ce era să fac, d-nule Coțofană? Șloim
mă iubește, Șloim e sergent veterinar, Șloim a
luat Plevna, Șloim e român nou și se numește
25 acum Șloimescu, Șloim e frumos, voinic, și eu
m-am săturat de văduvie.

COȚOFĂNESCU: Înțeleg.

RUHALA: EU sînt o persoană cu sentiment, nu pot
trăi fără sentiment, și răposatul Bercu n-avea
30 sentiment. El știa numai să facă gheșefturi, dar
amor nici de trei bani!... Bine c-am scăpat
de el.

COȚOFĂNESCU: Dar, s-a dus pe ceea lume cu cerga-n
cap, lăsîndu-ți o avere bunicică, Otelul Uniunii,
și bani, și amaneturi.

35 RUHALA: Atîta calitate a avut și el... Dar Șloim...
Șloim... (*Pune mîna pe inimă.*) Oh! taci, îi
aud pasul, inima mea face tichi! tichi!... El
vine... iată-l!

SCENA III

ACEIAȘI, ȘLOIM

ȘLOIM (*viind din fund*): Doresc sănătate!

RUHALA (*cu bucurie*): Șloim, *main leiber logodner!*

5 ȘLOIM (*trăgînd-o la piept*): Ruhala, *main soț*, parcă
ești un trandafir de lună.

RUHALA (*uimită*): Ah! amorul îmbobocește inimile și
obrajii.

ȘLOIM: Înger cu păr galben și cu ochi verzi!...

10 RUHALA: Taci, Șloim, că mă nebunești, zic zău.

ȘLOIM: Iaca tac.

RUHALA: Dar spune-mi cum ai petrecut astă-noapte
la cazarmă?

ȘLOIM: Am visat la Ruhala mea și am doftorit iapa
15 colonelului.

COȚOFĂNESCU (*aparte*): Ce coincidență!

RUHALA: Șloim, după ce ne-om cununa, sper că nu
te-i ocupa decît cu mine; ia sama, sînt jaluză
ca Desdemona care a ucis pe Otelu!

20 ȘLOIM: Lasă pe mine, Ruhala, de nu-i fi mulțamită de
Șloimescu, să-mi zici jupîn; pîn-atunci'însă tre-
buie să-mi îndeplinesc datoria de veterinar al
regimentului; de aceea te și las și mă duc să
pun un zbanț maiorului, care a' făcut dalac.

25 COȚOFĂNESCU: Maiorul a prins dalac?

ȘLOIM: Ba calul maiorului... Ești glumeț, d-nule Coțofănescu?...
te poftesc dar la nunta mea. Ș-acii'm
vă las... La stînga-mprejur.

RUHALA: Cum?... Așa degrabă?... De-abia ai venit!

30 ȘLOIM: Disciplina mă obligă.

RUHALA: Disciplina?... brună sau blondă e, ber-
bantule?...

ȘLOIM: Samănă cu Ruhalița mea. (*O sărută.*)

RUHALA: Șloim, te juri să-mi fii fidel pană la moarte?

35 ȘLOIM: Ba chiar și pană dincolo. (*Se țin de mînă și se uită cu dragoste unul la altul.*)

COȚOFĂNESCU (*aparte*): Ce scenă admirabilă de amor!...
Am s-o pun în tragedia mea. (*Se duce deoparte de scrie.*)

SCENA IV

Aceiași, IMERGOLD și GOLDIMER vin din fund, apoi GAFIA

- IMERGOLD: *Ghit morghin.*
 5 RUHALA: A! iaca și d-nul Imergold, bancherul și vecinul meu... *Ghisund?*
 IMERGOLD: *Danken*, trebile merg bine.
 RUHALA (*în taină*): Ai mai făcut vrun *gheșeft*?
 10 IMERGOLD: *Ia voi!* am trecut toate rublele cele scăzute cu preț bun. (*Tare.*) Ș-acuma umblu să fac un *gheșeft* și mai bun; vreau să-nsor pe nepotu-meu cu fata lui Solomonichi spițerul, zestre de o mie de galbeni blanc.
 ȘLOIM: Bravo, și unde-i nepotul d-tale? în oaste?
 15 IMERGOLD: Ferească Dumnezeu! iată-l, am venit să-l prezintez d-nei Ruhala; a sosit ieri de la Iași. (*il prezintă.*) Buiumes Goldimer, jurnalist, care face gazetă.
 COȚOFĂNESCU (*aparte*): Goldimer, criticul meu? (*Se uită la el cu manie.*)
 20 GOLDIMER (*pretențios*): Combat cu condeiful pentru drepturile semitismului.
 COȚOFĂNESCU (*cu dispreț*): Adică ale iudaismului.
 GOLDIMER: Cum ai zis, mă rog?...
 25 COȚOFĂNESCU (*mîndru*): Am zis ș-adaug că bine ai face să nu te mai amesteci în trebile românilor, să nu mai îndrăznești a critica fără știință operele lor intelectuale.
 GOLDIMER: Am criticat vreo operă a d-tale, d-nule?
 50 COȚOFĂNESCU: Dar, d-le, ai scărmanat cu multă obrăznicie pe *Alexandru Machedon*, tragedia mea de predilecțiune.
 GOLDIMER: A! D-ta ești domnul Coțofănescu, autorul?
 COȚOFĂNESCU: Eu, domnule!
 35 GOLDIMER: îmi pare bine că te cunosc, pentru ca să-ți dau și eu un sfat la rîndul meu. Decît ți-ai pierde timpul cu tragedii, mai bine ai crește iepuri de mosc.

COȚOFĂNESCU: D-nule, ești un impertinent.

GOLDIMER: Și d-ta un insolent.

COȚOFĂNESCU (*răstit*): Măi tîrtane!...

GOLDIMER (*asemenea*): Măi cenușerule!

RUHALA: *Main Got!* nu-i lăsați, nu, sînt în stare să se înghită.

IMERGOLD: Parcă sînt doi chichirichi.

ȘLOIM: Ha! ho!... domnilor, respect stăpînei casei!

COȚOFĂNESCU: Prea bine, ne-om întîlni aiurea, jupîne Goldimer.

10

GOLDIMER: Unde-ți va plăcea, domnule poet tragic.

ȘLOIM: V-ați domolit, acumă mă pot duce la cazarmă, Ruhala, a revedere.

15

RUHALA: Nu-nțîrzia, că mor, Șloimescule. (*Șloim iese prin fund răpede și împinge pe Mustocsidis, care tocmai atunci intră.*)

SCENA V

Aceiași, MUSTOCSIDIS (vine din fund, purtînd o valiză, un carton de pălărie și un cortel, cît p-aci să cadă la intrare, scăpînd toate din mînă)

20

MUSTOCSIDIS: *Skasmos?* (*Se întoarce la ușa din fund.*) Mergi la diavolo, anoite.

IMERGOLD: *Ei vei!*... Ești rănit poate undeva, chicoane?

25

MUSTOCSIDIS: *Ohi!* ranito; ma stilcito!... ma calcato pe bataturia. (*Sare-ntr-un picior.*) *Kakohrononaki!*...

RUHALA: Puneți-vă pe scaun, d-nule!

30

MUSTOCSIDIS (*șade pe scaun la dreapta*): *Efharisto.* (*Se ține de picior.*) Mi-a turtito bunătate de bataturia... Si dore, si dore, de-mi vine să plingo, ca de doru lu chir Agammemnon, papucu meu.

IMERGOLD: Papuchis?

35

MUSTOCSIDIS: *Neski!*... babacă la babacă mea.

IMERGOLD: A! a murit?... rău îmi pare.

MUSTOCSIDIS: îți pare rău... (*Aparte.*) Politicoso ipochimenu... Sluto *ma* politico. (*Cătră Gafia care a adunat lucrurile lui și le-a pus lângă masă.*) Mulțumesc, *psihi mu*, *ma* unde mi-e cortelul?

5 GAFIA: Iată-1, domnule.

MUSTOCSIDIS: *Pola kala.* (*Luîndu-l.*) Ce-i în mîna nu-i minciuna.

GAFIA (*depărtîndu-se, aparte*): Și ăsta pare hai-hui!

RUHALA: Dorești o odaie, d-nule?

10 MUSTOCSIDIS (*se scoală*): E de prisos, *Kera mu!* sînt trecător ca o rmdunică... Deligența se oprește aici peste un ceas... *oriste?*

RUHALA: Da!

MUSTOCSIDIS: *Aksiologo!*... tocmai timpul ce-mi trebuie ca să me rado cu perdaf și să maninco un costrași fripto... închipuiți-vă că vin de la Herța; cu un harabazio ovreo... țe drumo blestemato!... țe hurducarismos!... Noroc că eram vreo 20 ticsiți in haraba ca sardelele intr-un putina... ța țe fătea ca daca te clatinai in dreapta sau in stingă, și te găseai intre două jupînese, te trezeai sărutînd cînd pe una, cînd pe alta... Eu aveam un bărbat in dreapta și nevasta lui in stingă, din partea inimii; bărbatul slut ca un zbîrciog, nevasta frumușică ca un garofalo... și nu știu cum se întîmplă că, la orice hurducătura, cădeam tot in stingă... o singură dată am căzut in dreapta și am făcuto carambolo cu bărbato... pe loc i-a crescut un corn in frunte... Ha! ha! ha! (*Toți rid.*)

20

25

30 MUSTOCSIDIS: Altminterea... *Sinanastrofia* era foarte simandicoasă... Era o nuntă jidovească care se ducea la Dorohoi și care s-a certat tot drumul din pricina unor glume ale mele. Ha! ha! ha!

35 Cît p-aci să se facă moarte de perciuni. Mult am mai ris, deși nu eram dispus a ride.

RUHALA: Cum?

MUSTOCSIDIS: Eram inspector la tutunuri și făceam trebușoare bune, afară de leafă, cînd deodată,

40 nitam, nisam, m-am trezit destituit... Pentru

ce? vă-ntreb... *Oriste?* Nu știți pentru ce? nici eu... de aceea mă duc tocmai la București să reclam. (*Lui Imergold.*) închipuiește-ți, d-nule! D-nul este bărbatul (*arată pe Ruhala*) madamei..

IMERGOLD: Nicidecum, mă rog.

(*în timpul acestei scene, Coșofenescu si cu Goldimer se măsoară cu ochii, cu un aer de provocăție.*)

MUSTOCSIDIS: A! am crezut... (*Aparte.*) Judecind după mutră... (*Tare.*) Aș fi hiritisit pe dum-neta, nu pe dumneaei.

10

IMERGOLD: *Vuăs?* (*Aparte.*)

MUSTOCSIDIS: închipuiți-vă, zic, că sînt acuzat de-a fi cauza unei certe între cocoana subprefectului și cocoana procurorului... Eu care niciodată nu mă amesteco in trebile altora!... Subprefectorița-i cam smolită, bate in negru; procurorița-i cam roșcovană, bate in stacojiu și amîndouă-s inamorisite de prefect, care se zice că joacă rolina cu ele și cîștigă hojma și cu roșia și cu neagra.

15

20 TOȚI (*rid*): Ha! ha! ha! ha!

MUSTOCSIDIS: *Telos Pandon...* iată pentru ce am fost destituit... *Ehi hazi?* Eram inspector de tutunuri și am ajuns — inspector de frunză verde, pentru că doi funcționari ai statului sînt... trecuți la răboji... *ma* ce-mi pasă? sînt liber și independent... am cu ce trăi și fără slujbă; pot chiar să fac opoziție guvernului... *ma* filotimia nu mă iartă să fiu victimă; simt că-mi vine *epanastasis* la creieri, cînd mă gîndesc că sînt mazilit. (*Lui Coșofănescu, care s-a apropiat de el.*) *Telos Pandon, Kirie.* (*Ruhalei.*) Madama-i cocona d-sale? (*Arată pf Coșof[ănescu].*)

25

30

COȘOFĂNESCU: Nu am această fericire...

MUSTOCSIDIS (*grațios*): *Aparalakton*, fericire... in sfîrșito, sihteți sigur că deligența trece peste un ceas?

35

RUHALA: Ea se oprește aici pentru dejun... nu puteai să cazi mai apropo.

MUCTOCSIDIS (*rîzînd*): Să mă iertați, *Kera mu*, puteam, cînd am intrat, să cad cu fața in jos și să-mi

40

strico bunătate de nas, nasul lui Agammemnon !
(Vine lângă fereastră.)

5 IMERGOLD *(Ruhalei)*: Precum ți-am spus, logodna nepotu-meu se face astăzi și am venit să te rog ca să faci bucatarul dumitale un turn de migdale pentru masă, turnul Ierusalimului.

RUHALA: Prea bine... Stane... *(Se apropie de Stan cu Imergold și-i dă poruncă încet.)*

10 MUSTOCSIDIS *(lui Coțofănescu)*: Se vede c-aveți nuntă aicea... Cine se-nsoară? *(Arată pe Goldimer.)*
 D-șorul ăla nostimo?

RUHALA: Ai auzit, Stane?... să fie frumos turnul și bun.

15 STAN: Las' pe mine, jupîneasa... Madam... *(Aparte.)*
 De l-or putea mânca să fiu Cuțu.

MUSTOCSIDIS *(aparte)*: Acela-i bucatarul?

IMERGOLD *(Ruhalei)*: Cred că-i veni la logodna lui Goldimer?

20 RUHALA: Și d-ta la a mea, Herr Imergold? Prezența unui bancher e de bun augur.

IMERGOLD : *la voi.*

MUSTOCSIDIS *(aparte)*: Bancheri?... ipochimeno cel politicoș și slut e bancheri?... seamănă.

RUHALA: A revedere, Herr Imergold.

25 IMERGOLD: *Kis di hand. (Iese cu Goldimer] prin fund.)*

RUHALA: Stane, mergi de cumpără migdale pentru turn... Gafio... nu s-a deranjat turnura?

GAFIA: NU, madamă.

30 RUHALA: Bine... poartă de grijă de d-nii voiajori. Eu merg să mă odihnesc. *(Aparte.)* Am avut emoțiuni ! *(Iese-n dreapta, Stan iese prin fund.)*

SCENA VI

MUSTOCSIDIS, COȚOFĂNESCU, GAFIA

35 MUSTOCSIDIS: He! he! *ma*, cum văd, toată lumea se-nsoară aici... i-a lovit strechea. *(Lui Coțofănescu.)* D-nul nu se-nsoară?

COȚOFĂNESCU: NU, d-nule, avem numai două nunți.

GAFIA *(care se ocupă la tablă)*: Ba trei, domnule, trei... nu uita și pe-a mea.

5 MUSTOCSIDIS: Te măriți și d-ta, *luludi*? Bună părți' cică are *hondrokefalo* care are să te ia.

GAFIA: Bunicică, dar... de nu ți-ar fi cu supărare.

MUSTOCSIDIS: E nostima, nostima de tot. Are nuri de la virfo nasului până la glezne... Ce zici?

10 COȚOFĂNESCU: în adevăr, e frumușică!

MUSTOCSIDIS: D-nul e de aici?... Vreun funcționar?...
 COȚOFĂNESCU: Ba nu, d-le, sînt poet. *(Cu emfas.)* Tragic.

MUSTOCSIDIS: *Piitis*? faci stihurele cu amori?

COȚOFĂNESCU: Fac tragodii, d-le, nu stihurele.

15 MUSTOCSIDIS: *Neski*, tragodii apelpisite și zburlite și regusite... priicep!... mi plac mult *stihurgosh* sint toți *eksadelfi* cu Evripidis și cu Sofoclis...
(Aparte.) Cam nebuni... *(Lui Coțofănescu.)*
 D-nealui este cetățean de aici, din Tîrgul-Frumos? Numai numele de el, altminterea-i cam murdar și tîrgoveții frumoși cam cîrni și pitici.

20 GAFIA: Frumos ne zugrăvești, d-nule ! foarte-ți mulțumesc !

MUSTOCSIDIS: NU grăiesc de mataluța, *matia mu*, d-ta ești o afrodită, fată-n casă, pentru fericirea călătorilor. *(Lui Coțofănescu, încet.)* Nu-i așa, *file* ?

25 COȚOFĂNESCU : Nu te-nțeleg !...

MUSTOCSIDIS *(aparte)*: ^ cam *budalas*. *(Tare.)* Precum spuneam, Tîrgul-Frumos e patrida d-tale !...

30 COȚOFĂNESCU: Tîrgul-Frumos, dacă nu are avantajele unui oraș civilizată, are-nalte locuitori buni, uniți între ei.

MUSTOCSIDIS: *E ți na zisis*?... un oraș de provincie cu locuitori uniți, mi pare bine să aflui așa minune!... unirea, buna-nțelegere... iată ce iubesc eu, iată ce prețuiesc... d-aceea n-am putut sta nicăieri, si la Dorohoi încă mai puțin.

COȚOFĂNESCU: Te cred... am trecut p-acolo, or' fi acum vreo zece zile, și tot orașul era turburat.

40 MUSTOCSIDIS: Vesfo'-alandala... știu.'

COȚOFĂNESCU: Din cauza unui intrigant, un soi de sfredelul dracului.

MUSTOCSIDIS: Zău!... Cine să fi fost?

GAFIA: O! la noi nu se prind intrigile și minciunile, ca p-aiurea.

MUSTOCSIDIS: *OM? (Aparte.)* Hazlie fetița! *(Gafiei.)* Ești măritata, *psihi mu?*

GAFIA: NU de tot... dar în curînd...

MUSTOCSIDIS: Nu de tot?... *(Lui Coțofănescii.)*

10 Ghidi, berbanto țe esti...

COȚOFĂNESCU: EU? Ce vrei să zici, d-nule?

MUSTOCSIDIS: Lasa, lasa, nu te face că nu priicepi, *kateramene!* ai vrea să cred că te găsești aici în han, cu o *corițaki*, tinerica, efmorfuțica..., degeaba, degeaba... de flori de cuc.

15 COȚOFĂNESCU: Da-ți jur, d-nule!...

MUSTOCSIDIS: Nu jura, că-ți crește pușchia pe limbă, ghidi, pasvantoglu!... un palicar tiner, zdravăn... și *trago-piitis* ca d-ta, să stai ca un muce-nic sfinto, în față cu o rațusca de fată... palavre, *eksadelfe!*... Ma eu, Leonida, aș manca douăzeci și patru de rațuște ca dînsa, pe săptămînă.

20 COȚOFĂNESCU: Douăzeci și patru?...

MUSTOCSIDIS: *Neski...* *File...* am întîlnit una la Burdujani..., în anul de la Cristos 1870, care tocmai era să se mărite de tot... ca dimiaei... *(Coțofănescu se-ndreaptă spre fund, nevăzut de Mustocsidis.)* Și să vezi cabazlichii... *(Negăsind pe Coțofănescu] lîngă el.)* Ma unde esti, frațico?

30 COȚOFĂNESCU: Pardon că te las, domnul meu... Sînt obligat să mă absentez.

MUSTOCSIDIS: Mergi, mergi degrabă... Nu te opresc. *(Aparte.)* L-a apucat ceva... aleargă dupe muza.

GAFIA: D-le Coțofănescu, te întorci în curînd? Nu uita masa.

35 COȚOFĂNESCU *(păn-a nu ieși)*: N-ai grijă, puiculiță. *(Iese prin fund.)*

MUSTOCSIDIS *(aparte)*: Puiculiță?... Hait... nu m-am inselato... ghidi pușchi, ghidi berbanto!...

GAFIA *(lui Mustoc[sidis])*: D-nule, odaia d-tale e la no. 7, odaie cam întunecoasă, dar fiindcă ai să pleci chiar astăzi...

MUSTOCSIDIS: *Neski...* ma cum să mă rad cu perdaf

5 daca nu se vede?

GAFIA: Las' că te-or rade cu perdaf la București, unde ai spus că mergi.

MUSTOCSIDIS: Ha! ha! m-ai pacalito. *(Vrea s-o sărute.)* Trebuie să te sărut, că m-ai pacalito, diavole.

10 GAFIA *(intrînd în sofragerie)*: Ia sama să nu te-nfrupți, că sîntem în post. *(Iese-n stînga.)*

MUSTOCSIDIS: E nostima coz și zvarlugă... de m-a innebunito... Aș vrea să văd mutra *hondrokefalului* care are să fie bărbat.

SCENA VII

MUSTOCSIDIS, RUHALA

RUHALA *(aparte)*: Nu pot gusta repaos de cînd e să mă mărit. *(Tare.)* Cum, d-nule, nu ți-au dat încă odaie? A-nebunit Gafia. *(Strigă.)* Gafia!...

20 MUSTOCSIDIS: Lasa, lasa, *chera mu*, nu o ocări, nu-ți posomori fața... că nu te prinde și în ajunul căsătoriei mînia-i ca muștaru-naint'e de masă.

RUHALA: A! domnul știe că am să mă mărit?

MUSTOCSIDIS: A mers vestea-n lume despre cununia d-tale.

25 RUHALA: în lume?

MUSTOCSIDIS: Ți pare *parakseno*? O *kera* frumoasa ca d-ta? *(Ruhala face o mișcare de surpriză.)* Si mi ertasi, ești prea frumoasă... o *kera*, zic, ca d-ta nu trebuie să ducă lipsa de amorezi.

30 RUHALA *(măgulită)*: Mersi... în adevăr m-am hotărît să scap de văduvie.

MUSTOCSIDIS: Prosto lucru văduvia.

RUHALA: Avînd o staricică rotundă, vreau să-mi iau un bărbat rotund.

35 MUSTOCSIDIS: *Neski...* si in curindo te-i rotunzi si d-ta! he! he!... se mi iertași că sînto glumeț.

Cînd aud vorbind de Isaia... Iaca eu, *paradigmatos harin*... *Kera mu*, am fost să mă-nsor de trei ori.

RUHALA: Și cum s-a-ntîmplat?

MUSTOCSIDIS: C-am rămas tot burlac?... Să-mi cada gusteru daca știu... Am tot ce trebuie pentru căsătoria, am talie subțire ca o trestie de balta; pițiore sprintene, chipu placuto, ochi mari si plini de focu, gura tot asemenea si pelița trandafirie precum vezi... Fetele și nevestele se uitau la mine să mă mînînce... *ma*, țe vrei? intrigile, știi ce vrea să zică tîrgusoarele, si eu care m-am jurat-o se nu m-amesteco in trebile altora am fost victima calomniei si a *lehaismosului*.

15 RUHALA: Asta se-ntîmplă ades.

MUSTOCSIDIS: Și femeile sînt cîteodată așa de zuliare... Ah!... (*Oftează, apoi schimbă tonul.*) Nu te-ntreb dacă ipochimenul care l-ai ales pentru ca să-l ghiftuiești de fericire este simandicos; îmi place a crede.

20

RUHALA: Simandicos tocmai nu, dar un om vesel, care n-are dorul politiceii și e veterinar.

MUSTOCSIDIS: Veterinarios?

RUHALA: în oaste!

25 MUSTOCSIDIS: Veterinarios!... A! păcat... D-ta așa de hazlia, așa de tinerica.

RUHALA: Ce vrei să zici?

MUSTOCSIDIS: Si mi ertasi, ești prea tinerica... un veterinarios!... *ma*, precum a spus Socrates, gustul *filonichie* n-are!... Cu toate aceste, îmi pare nu știu cum, deșănțat și *paraksin* de a gîndi că un giuvaero ca d-ta se intre pe mîna unui grosolan, unui mozig.

30

RUHALA: Te-nșeli, d-nule, el mă iubește.

35 MUSTOCSIDIS: *Ma* aștepta... nu cumva-i armăsarul cela care mi-a turtito bataturile cînd am intrat aicea?

RUHALA: Tocmai el!

MUSTOCSIDIS: A!... A!... pii! țe *anoisia!* o *ker*a afrodită ca d-ta și el un veterinarios!... țe ^ro-

40

kosamen! nu l-am văzut la mutra... *ma* pun ramasago ca trage tabac și miroase a grajdî. Nu, nu, nu, nu se poate să te veterinești la vîrsta d-tale... îți trebuie alt bărbat... ți-o spun ritos, deși n-am obicei se me amesteco in trebile altora... cu starea d-tale rotunda și cu figura d-tale tij, ai putea găsi o partidă mai simandicoasă, *paradigmatos-harin*, un avocat cu limba dulce, un bancher, un om care să cîntă-rească...

10

RUHALA: Așa este, m-am gîndit și eu la asta, pană a nu cunoaște pe Șloimescu.

MUSTOCSIDIS: Șloim... Șloimescu?... Așa-l cheamă?

15

RUHALA: Dar un om cum zici d-ta, care să cîntă-rească.. e lucru rar, e numai unul în tîrgușorul nostru.. *Herr* Imergold bancherul.

MUSTOCSIDIS: Un bancher? *Aferim!*... Iaca ce ți se cuvine... Madam Imergold, adică poleita cu aur. Unde-i?

20

RUHALA: Aici aproape; sîntem vecini, poartă-n poartă.

MUSTOCSIDIS: Vezi? n-aveți decît să vă intindeți mîna peste uliță.

25

RUHALA: Și ne-am trezit văduvi amîndoi în același an.

MUSTOCSIDIS: Ce simpatie! Nu se mai încape vorbă... Trebuie să fii bancherită. De ce nu-l iei pe Imergold?

RUHALA: Știi că ești chirios? El nu m-a cerut.

MUSTOCSIDIS: N-a fi îndrăznit, căci nu poate să te vadă de atîta vreme fără să nu te iubească.

RUHALA: Dar nu mi-a dat a-nțelege niciodată.

MUSTOCSIDIS: Dar d-ta, spune drept... cu mîna pe inimă, nu te-ai gîndit niciodată la el?... hei?

35

RUHALA: EU?... ce să-ți spun? L-am privit totdeauna ca pe-un bun vecin și un om cumsecade.

MUSTOCSIDIS: Vezi! Vezi! A! șerpoaica!

RUHALA: Domnule!

MUSTOCSIDIS: Poți să roșești, ți dau voie; roșata e semn de sufleto *pastrico!*...

RUHALA: Adevărul este c-am crezut într-o vreme că-mi
 făcea curte... se uita la mine cu așa lingoare...
 MUSTOCSIDIS: S-a uitat cu lingoare?... *Kaimeno!* era
 5 băgat în boala, în boala amorului... dar nu a
 îndrăznit... așa sînt unii oameni care pătimesc...
 tac și înghit noduri; *ma* sînt ș-alții care sînt mai
 îndrăzneți, mai palicari și fără a perde timpul
 cu ahturi... haț... (*O ia de talie.*)
 RUHALA: Ce faci, d-nule?
 10 MUSTOCSIDIS: Am alungato o musca... ș-așa zici că-l
 iubești pe Imergold.
 RUHALA: EU n-am spus... (*Vede pe Gafia.*) Ssst...
 MUSTOCSIDIS: N-ai grijă. (*Cîntă încet:*)
 „Ah! *ker* Marghioala
 15 *lete-o andras-tu.*”
 GAFIA (*care coboară scara din stînga*): Madamă, am
 gătit masa pentru diligentă, numai șervete curate
 lipsesc.
 RUHALA: Vin' cu mine să ți le dau. (*încet, lui Mustioc-*
 20 *sidis/.*) Iată-l!... tocmai vine.
 MUSTOCSIDIS: Cine? Imergold?...
 RUHALA: Bancherul!
 MUSTOCSIDIS: Aferim !... cînd vorbești de lup...
 RUHALA: Să nu-i pomenești nici un cuvînt de conver-
 25 sația noastră.
 MUSTOCSIDIS: Ferească sfîntul Aftanasie !
 RUHALA (*lui Imergold care intră prin fund*): D-nule
 Imergold, așteaptă-mă aici; mă întorc îndată.
 (*Aparte.*) Curios! cum m-a turburat d-nul ista.
 30 (*Iese cu Gafia în stînga.*)

SCENA VIII

MUSTOCSIDIS, IMERGOLD

IMERGOLD : *Zer voi! zer voi!*
 35 MUSTOCSIDIS (*aparte*): Nu știi de mă-nșel, mi pare
 că l-am mai vezuto pe ast Imergold... Unde?
 Ha ! la Iași, pe Ulița Mare... făcea zur-zur cu

390

gologani în palmă... Era zaraf. (*Tare.*) *Kir*
 Imergold, bine c-ai venit; vorbeam mai adini-
 oarea de d-ta cu stăpîna casei.
 IMERGOLD: Cum, mă rog, madam Ruhala a grăit de
 mine?
 MUSTOCSIDIS: A ! Ruhala se cheamă. Frumos nume
 biblic !... si este si un chinteco.
 Ruhala s-a botezat,
 Cu capu-n tulpan legat.
 10 *Ma* știi d-ta că-i o *nekokera* foarte nurlia și
 durdulia?
 IMERGOLD: Cui o spui, d-nule?... Cine o știe mai bine
 decît mine?
 MUSTOCSIDIS: Zău ! mă bucur... dimiei te lăuda foarte
 15 mult adineauri.
 IMERGOLD: *Vuăs?*
 MUSTOCSIDIS: He ! He ! dacă nu mi-ar fi teamă să-ți
 jignesc modestia, ți-aș spune nește lucruri...
 Ascultă, *kir* Imergold, ai fi un ingrat daca n-ai
 20 recunoaște meritele Ruhalei... ea-ți păstrează un
sevas, și cînd zic *sevas*, o zic numai de formă, știi
 d-ta, pentru dimialor de la *sevas* pană la amori
 distanța-i numai de-o șchioapă.
 IMERGOLD: Șchioapă? Ce spui, mă rog?
 25 MUSTOCSIDIS: Spun că dac-ai vrea să mă consideri ca
 pe un rabin...
 IMERGOLD : Rabin d-ta !...
 MUSTOCSIDIS: Mi-ai mărturisi că nu ești *adiafor* în
 priivirea Ruhaliței.
 30 IMERGOLD : He ! He ! ti mărturisesc că în adevăr. He !
 he!
 MUSTOCSIDIS: He !... he !... Vezi d-ta?... ghidi, spren-
 țari!
 IMERGOLD : Șed față-n față cu otelul și cu nuriu Ruha-
 35 lei... și înțelegi. Ha ! ha ! ha !
 MUSTOCSIDIS: Ha ! ha ! ha ! și nuri, și otelul ți fac cu
 ochiul !
 IMERGOLD : Otelul face parale multe, cel puțin 3 000 de
 galbeni.
 40 MUSTOCSIDIS: Dar nuriu?

391

IMERGOLD: Un milion, zic zeu...
 MUSTOCSIDIS (*aparte*): începe a lua foc chibritul.
 IMERGOLD: Chind ne-am găsit veduvoi amîndoi într-o zi, chiar în ziua aceea m-am gîndit la un *gheșeft* bun...
 MUSTOCSIDIS: *Neski*, înțeleg... cum ai ingropat pe reposata... te-ai gîndit la Ruhala și mai cu samă la otelul de 3 000 de galbeni.
 IMERGOLD: De unde-o știi, mă rog?
 10 MUSTOCSIDIS: EU știu tot! și toaca-n ceri...
 IMERGOLD: Daca știi tot, nu mai am nimic de spus... iaca tac... ai ghicit... hi! hi! hi!
 MUSTOCSIDIS (*aparte*): E cam pogan... cînd rîde. (*Tare.*) Cum te-am văzut, jupîne, mi-am zis în mine, dacă bancherul ista n-ar simți ceva colea...
 15 (*Arata inima.*)
 IMERGOLD: în buzunar?
 MUSTOCSIDIS: Ba-n inimă... bancherul ista n-ar fi un om ca toți oamenii, ar fi un muhalibiu! o mostochină.
 20 IMERGOLD: Muhalistochină, eu?
 MUSTOCSIDIS: *Neski?* de ce nu te insori cu ea?
 IMERGOLD: CU mostochină?...
 MUSTOCSIDIS: Ba cu Ruhala.
 25 IMERGOLD: EU?... la vîrsta mea? văduvoi?
 MUSTOCSIDIS: Ce vrîstă, ce vrîstă?... pentru că ești în doi peri?... ș-apoi... cîți ani poți să ai?... 60, cel mult.
 IMERGOLD: Prea mult... n-am nici 55.
 30 MUSTOCSIDIS: Ce-ți spuneam eu?... ești chiar în floare. Ruhala trebuie să aibă 30. Sînteți cît se poate de potriviți... d-ta frumos nu ești, ce-i drept, *ma* cîți alții sînt și mai sluți?
 IMERGOLD: Așa m-a făcut tată și mamă.
 35 MUSTOCSIDIS: Știau ei ce fac... cît pentru Ruhala, nu trebuie să-ți ascund că te găsește maiestos și bine păstrat.
 IMERGOLD: *Vuăs!* mă găsește bine păstrat pe mine?
 MUSTOCSIDIS: Doar o fi cunoscînd ea bărbați... o
 40 văduvă... înțelegi?

IMERGOLD: *Abăr*, se mărită cu Șloim...
 MUSTOCSIDIS: Cine?... Veterinarul?... Șteargă-se pe bot... Vrei să-ți spun una în taină, să rămîie între noi? Ruhala nu poate să-l sufere.
 IMERGOLD: *Main Goi!*... ce spui, mă rog?
 MUSTOCSIDIS: Cît pentru d-ta... altă gîscă.
 IMERGOLD: Ghischi!...
 MUSTOCSIDIS: Te pot încredința că ea te iubește de mult în fundul inimii, tocmai în fund.
 10 IMERGOLD: *Ai vei!* mamu niu! (*Vesel.*)
 MUSTOCSIDIS: înțelege, omule, că o femeie care are inimă și știe la ce slujește inima nu poate să petreacă toată viața ei în față cu un palicari ca d-ta, fără a-i trece prin cap mulțime de bazaconii, ca d-tale!
 15 IMERGOLD: NU mă-nșeli?
 XMUSTOCSIDIS: Ascultă, fă ce-i vrea, eu n-am sfaturi de dat, nu mă privește și nu-mi place să m-ames-teco în trebile altora, dar îmi place să-ndatoresc pe *ipochimeni*... *Telos Tandon*... cred că ești obligat să dai zor Ruhalei.
 20 IMERGOLD: Zor!...
 MUSTOCSIDIS: Altminterea ea ar crede că ești o mostochină uscată.
 25 IMERGOLD: EU mostochines!... dacă-i așa... lasă... are să vadă ea cine-i Buruh Imergold.
 MUSTOCSIDIS: Taci; vine afrodită... Fă-te că nu ți-am spus nimic.
 IMERGOLD: N-ai frichi!... (*Aparte.*) *Main Got!* mă iubește Ruhala!... Ce *gheșeft!*

SCENA IX

Aceiași, RUHALA și GAFIA

RUHALA: Degrabă... Degrabă, Gafia!... pune șervete pe masă! Deligența trebuie să sosească în curînd.
 GAFIA (*intrînd în dreapta*): Numaidecît, madamo.
 RUHALA: Iată-mă, d-nule Imergold, ce dorești?

IMERGOLD : Am venit să rog pe Șloim să-mi aleagă un cal de trăsură pentru nepotul meu ; vreau să-i fac un prezent de nuntă.

RUHALA : Cum s-a-ntoarce de la cazarmă îi voi spune.

5 MUSTOCSIDIS : Cum? nu s-a-ntors încă la logodnica d-sale? ama logodnic !... îi place mai mult *sina-nastrofia* cailor decât compania afroditiei.

RUHALA (*cam supărată*): Așa se vede!...

10 MUSTOCSIDIS (*încet, lui Imergold*) : Ce ți-am spus eu ?... îl desprețuiește.

RUHALA : Mi-a promis c-a veni-ndată, și eu l-aștept...

MUSTOCSIDIS : CU buza umflată... bree!... faco și eu stihuri, ca Coțofănescu:

15 „El mi-a promis c-a veni-ndată,
Și eu l-aștept cu buza umflată”.

Aksiologo... m-am trezit nitam-nisam *piitis* în față cu afrodită din Tîrgul-Frumos...

RUHALA : Ești foarte amabil, d-nule!

20 MUSTOCSIDIS : *Neski...* ma asculta, *keram mu*, cât m-am gasito cu bancherul aicea, dimilui mi-a grăit hojma de d-ta ca un năuc... năucit de amori... *Kaimenos!*... de câte ori pomenea numele d-tale, juca pe loc ca un curcan înamorato.

IMERGOLD (*aparte*): Eu n-am jucat.

25 MUSTOCSIDIS : *Ma* nu-i lucru *paraksino*... cu ochii d-tale, ai face să joace și dracu *to* piperi.

RUHALA (*făcînd ochi galeși*) : Crezi?

30 MUSTOCSIDIS : Cred... *Lipon* Imergold imi spunea că ați prosperat amîndoi in parte, agonisind averi grăsuțe, și eu m-am gîndit așa, că, dacă ați aduna la un loc acele două proprietăți, ați nimeri de minune... d-ta ești văduvă... el este holtei...

IMERGOLD : Ba și eu sînt văduvoi !

MUSTOCSIDIS : Tocmai!... aveți copii?...

35 RUHALA : Soarta m-a privat de această favoare.

MUSTOCSIDIS : Mititica!... *ti amartia!*...

IMERGOLD : Și eu am tras nădejde odată de a fi tată... dar în zadar, a ieșit abraș...

MUSTOCSIDIS : *Kaimeno* Imergold!... *Lipon* n-aveți copilăși... sînteți orfani... păcat să se peardă două tipuri așa de nostime.

5 IMERGOLD : Dar am pe nepotul meu, Goldimer, pe care am să-l las clironom și pe care-l însor.

MUSTOCSIDIS : Nu-i totuna... ce fericire de-a avea copilăși ai săi, cu mutrele părinților lor ! Muțunachi nespălați care strigă toată ziua : dă-mi papă — nu vreau... a!... eram născut ca să fiu tată... mă nebunesc dupe țincari. (*încet, Ruhalei.*) Te pot incredința că Imergold e încă verde... deși sur. (*Lui Imergold.*) Priivește ce bine incalată-i Ruhala; e in stare să-ți facă o jumătate duzină de tîrtanași... fericit berbanti ! (*Tare.*) Dar eu stau de vorbesc alandala... Faceți ce vreți, nu mă amesteco in trebile altora... mă duc să me rado ; mă-nchin cu plecăciune, afrodită. (*încet, Ruhalei.*) Dai un pic curaj lui bietul Imergold, vezi că se usucă pe picioare. (*Dînd mîna cu Imergold.*) A revedere, d-nule bancher. (*încet.*) Dă-i zor! nu vezi c-așteaptă? (*Aparte.*) Dacă nu mă-nșel, am dat foc șandramalelor... *Stavrovoi thise.* (*Iese la dreapta, planul al 2-le.*)

SCENA X

25 RUHALA, IMERGOLD
(*stau un moment amîndoi jenați, fără a vorbi, ci numai privind-st pe furis*)

IMERGOLD (*aparte*): Mamu nieu!... m-a prins frichi! Și mi s-a legat limbi!... niciodată Ruhala nu mi-a părut așa de frumușichi, zic zeu.

30 RUHALA (*aparte*): Bietul Imergold!... ce păcat că-i așa de sfiicios.

IMERGOLD (*tare*): Madama Ruhala...

RUHALA (*uimită*): Herr Imergold!

35 IMERGOLD : Ciudat om pare a fi acel domn !... Are un ochi care pătrunde până în pungă și până în inimă.

RUHALA (*cochetând*): Cum? a putut pătrunde în inima d-tale?... Eu o credeam o cetate așa de bine încuiată...

5 IMERGOLD: Pân-acum a fost încuiată ca o ladă de fer... dar acum...

RUHALA: S-a descuiat?... singură, de la sine?

IMERGOLD: Ba prin meșteșugul unui scamator.

RUHALA: Un scamator?

IMERGOLD: Adică scamatoare...

10 RUHALA: Și cum a izbutit, mă rog, să o deschidă?

IMERGOLD: N-a avut decît a privi la dînsa cu ochii d-tale...

RUHALA: Și ce-a găsit în ea, mă rog?

15 IMERGOLD: A găsit un capital cu procente de 100 la una, un capital de amor, care sta ascuns și sterp.

RUHALA: Frumos capital!... erau și bancnote în el?

IMERGOLD: Multe și cu gir...

RUHALA: Care gir, mă rog?...

IMERGOLD: CU girul d-tale, dacă nu te superi?

20 RUHALA: CU al meu? Ce-aud? Mă iubești?

IMERGOLD: De zece ani și trei zile și-un sfert.

RUHALA: Și nu mi-ai spus-o pană azi?

IMERGOLD: N-am îndrăznit, dar acuma nu mai pot să tac, mă mănîncă peste limbă, ești frumoasă

25 ca o liră nouă, ești drăgălașă ca un galben holandez, aurul cel mai bun; ești, după cum spunea voiajorul cela, o adevărată Frofodită, și eu să nu crezi că-s muhalibiu, nici mostochină, ca să te văd, fără a-ți cere dobîndă.

30 RUHALA: Cum?

IMERGOLD: Adică fără a cerca de-a te dobîndi. (*Mustocsidis apare în dreapta.*)

RUHALA (*punînd mîna pe inimă, aparte, cu sentiment*): Main Got!...

35 IMERGOLD: Și iaca cerc. (*Se pune-n genunchi.*) Ruhala!

RUHALA: Imergold!

IMERGOLD: N-am făcut niciodată *gheșeft* împreună... hai să facem tovărășie de amor și de speculă...

Eu aduc partea mea 30 000 de galbeni și o inimă cu zimți.

MUSTOCSIDIS (*de sus*): Aferim, Glodachi... Zor, bre, zor... (*Coboară-n scenă.*)

5

SCENA XI

RUHALA, IMERGOLD, MUSTOCSIDIS

RUHALA (*speriată*): Ah! vei!

IMERGOLD (*sculîndu-se*): Ghirai Șfarț!

MUSTOCSIDIS: Ma ohi!... ohi... nu vă sinhisiți... faceți-vă trebușoarele, mă duc.

10

RUHALA: NU, d-nule! poftim... Imergold îmi cerea bucătarul, pentru nunta nepotu-său.

MUSTOCSIDIS: în genunchi, ca dinaintea sfintei Varvara? „ ^ ...moina ..As

15

RUHALA: Stan trebuie să fie la cămară... mă duc să-i poruncesc. (*Imergold voind s-o urmeze.*) Nu veni după mine, e de prisos. (*Intră în dreapta. Mustocsidis face un semn lui Imergold s-o urmeze.*)

MUSTOCSIDIS: Iurus, Glodachi... după dînsa!

20

IMERGOLD: Iaca mă duc. (*Intră după Ruhala, la dreapta.*)

MUSTOCSIDIS (*viind în scenă*): Ha! Ha! Ha! Parcă sînt o pisică și un cotoi... acuș o să miorlăiască... el are să zică (*imiteazăglasul de cotoi*)! Ruhalița, dă-mi gurița, și ea o să răspundă (*cu glas de pisică*): Nu vrreau, nu vrreau... Ha! Ha! Ha!

25

SCENA XII

MUSTOCSIDIS, ȘLOIMESCU (*din fund*)

30

ȘLOIM[ESCU]: Iată-mă și eu...

MUSTOCSIDIS: Ha! Ha! Ha! Și cînd gîndesc că făr' de mine nu s-ar fi ajuns cu tîrgul în vecii vecilor.

ȘLOIM[ESCU]: Ești vesel, d-nule, de rîzi singur?...

MUSTOCSIDIS: Am de ce, pre legea mea... pune-ți în gînd, d-nule... d-nul e un voiajor ca mine?... Mă bucur... Pune-ți în gînd... Ha! Ha! ce are să mai clămpănească limbile din Tîrgul-Frumos!...
 5 pune-ți în gînd cabazlico cel mai nostim, o căsătorie sigură... o logodnă mai încheiată... cu plecăciune mă-nchin... s-a desfacuto ca o plătinta cu cucunari... și altă căsătorie se zemislește-n loc.

10 ȘLOIM[ESCU]: Ce căsătorie?... nu te înțeleg.
 MUSTOCSIDIS: Cum?... nu știi?... stăpîna hanului... afrodită Ruhala.
 ȘLOIM[ESCU]: Ce-a făcut?
 MUSTOCSIDIS: N-a facut-o inca... *ma* si mărita cu
 15 bancherul din față, cu Imergold!...

ȘLOIM[ESCU]: NU se poate.
 MUSTOCSIDIS: Ba si poate ca mai bine... te miri?... a!... priicep... d-ta știaai poate că se mărită cu veterinarul? Aș! veterinarul e dat după grajd.
 20 D-nialui să fie sănătos!... *ma* un lucru care m-ar *efglendisi* ar fi să văd mutra veterinarului, zău aș da 25 parale s-o văd.

ȘLOIM[ESCU]: Cum veterinarul? da veterinarul sînt eu.
 MUSTOCSIDIS: D-ta!... *sto diavolo!* (*Aparte.*) îi văd
 25 mutra degeaba. (*Tare.*) Si mi ertasi, d-nule... Dacă știam... Sînt desperat că am ris de d-ta în fața d-tale... *ma* înțelegi, întîmplarea e așa de caraghioaza.

ȘLOIM[ESCU]: D-ta ești un caraghioz, d-le, auzitu-m-ai?
 30 MUSTOCSIDIS: *Neski...* *Neski*, nu-i caraghioză, din contra, e foarte supărăcioasă pentru *ipochimena* d-tale.

ȘLOIM[ESCU]: Cine ți-a spus o minciună așa de gogonată?... Ruhala se cunună cu Imergold?... minciuni!
 35 MUSTOCSIDIS: L-am văzut chiar eu mai adineoare in genunchi dinaintea ei.
 ȘLOIM[ESCU]: Pe cine?
 MUSTOCSIDIS: Pe Imergold.
 40 ȘLOIM[ESCU]: în genunchi?... Ce căuta?

MUSTOCSIDIS: Căuta un bucătar.
 ȘLOIM[ESCU]: Căuta un bucătar la picioarele Ruhalei? Ai înnebunit, ori ești beat?
 5 MUSTOCSIDIS: E! *pas to diavolo*... Țe-mi pasa mie?... Eu n-am obițeio să m-amesteco in trebile altora,-bre?... daca le place bancherului și Ruhalei să se împărecheze împreună, ce mă priivește pe mine, *oriste* ?...

SCENA XIII

10 *Aceiași, GOLDIMER (din fund)*

GOLDIMER: Aici e moșu-meu?
 ȘLOIM[ESCU]: Poftim, d-nule Goldimer, să auzi ștregăriile moșului d-tale.
 GOLDIMER: Ce ștregării?
 15 MUSTOCSIDIS (*aparte*): A!... acesta e nepotu lui Glodachi.
 ȘLOIM[ESCU]: Moșul d-tale l-a mușcat strechia însuraturului.
 GOLDIMER: Cum?... vrea să se-nsoare el?
 20 ȘLOIM[ESCU]: Iată-l.
 MUSTOCSIDIS: Cu mireasa d-sale!
 GOLDIMER: CU Ruhala?

SCENA XIV

Aceiași, RUHALA și IMERGOLD (din dreapta)

25 RUHALA: Imergold, fii cuminte...
 IMERGOLD: Nu se poate, că m-ai nebunit, zic zeu. (*Vrea s-o sărute.*)
 ȘLOIM[ESCU]: Frumos!... Bravo!...
 MUSTOCSIDIS: Na! l-a prinso cu oca mică... primez-dia!...
 30 RUHALA: A! d-ta ești, d-nule Șloimescu?

ȘLOIM[ESCU]: Eu, și vin la vreme ca s-aud frumoase
vești... se vede că te-a scos din minte zaraful
ista de bancher.
IMERGOLD: E U bancher de zaraf?
MUSTOCSIDIS: Lasa, frațico, nu te supară, au mai
pațit-o și alții.
ȘLOIM[ESCU] (*respingându-l*): Du-te naibii cu mîngăie-
rile d-tale.
10 RUHALA: Șloimescu, nu te mai recunosc; de unde te
credeam blînd, cu educație...
ȘLOIM[ESCU]: Cum? pretinzi încă să fiu blînd cînd îmi
joacă ochiul maimuțoiul ista de zaraf?
MUSTOCSIDIS (*încet, lui Imergold*): Maimuțoi? te face
15 de mascara?...
IMERGOLD: Tu ești maimuțoi.
ȘLOIM[ESCU]: Nu deschide gura că te stropșesc. (*Ridică
palma.*)
IMERGOLD (*ascunzîndu-se după Mustoc[sidis]*): *Ghe-
valt!*
20 RUHALA: Șloimescule, te-a mușcat cucoana chifterița
de faci o scenă atît de scandaloasă?
ȘLOIM[ESCU]: Spune... ce caută zaraful ista la picioa-
rele d-tale, madamo?
RUHALA: De unde o știi?
25 SLOIM[ESCU]: Mi-a spus-o d-nialui care s-a găsit de
față.
RUHALA: I
IMERGOLD: J
MUSTOCSIDIS: E U ! *Neski?* era un secret? atunci zic și
eu ca ovrei... nu știi, n-am văzut.
ȘLOIM[ESCU]: Ai auzit?... îndrăznești acuma a mai
susținea din contra?...
RUHALA: Și chiar așa să fie... știi d-ta că tonul și
35 manierele d-tale viziteiești îmi displac cu desă-
vîrșire?
ȘLOIM[ESCU]: Așa?... Ai vrea poate să zîmbesc, cînd
vrei să-mi pui flori la ureche?... Eu nu-s de-acei
ce-nfloresc.

400

RUHALA: D-nule, devii din ce în ce mai grobiant; adă-ți
aminte că încă nu sînt soția d-tale, nu-mi ești
încă stăpîn, slavă D-lui.

MUSTOCSIDIS: *Aferim!*... bine ai respuns.

5 ȘLOIM[ESCU]: Ești mulțămită dar să scapi de mine?...
ești o cochetă, dar dacă-ți închipuiești că ți-oi
duce dorul?... te-nșeli... Femei nu lipsesc...
una pierdută, zece găsite pe loc.

MUSTOCSIDIS (*încet lui Șloim[escu]*): Nu te da, *pali-
cari.*

10 RUHALA: Așa ți-e povestea?... Ei bine, crezi c-afară
de d-ta nu mai sînt alți bărbați care să se îna-
moreze de mine?... Ha! Ha! Ha! n-am decît
să-ntind mîna ca să găsesc cîți mi-ar plăcea.

15 ȘLOIM[ESCU]: Dar ai găsit pe lîncedu ista de Imergold.
iMERGOLD: Lînced?

RUHALA: Lînced, nelînced ! îmi place, mă iubește... îmi
cere mîna... și primesc... de-oi ști că-i turba.

IMERGOLD (*lui Șloim[escu]*): Da! d-nule; lînced, ne-
20 lînced, îi iubesc mîna... așa să știi...

ȘLOIM[ESCU]: Aveți parte unul de altul!

GOLDIMER (*lui Imergold*): Cum, moșule!... Vrei să
te-nsori?... adevărat? vrea să zică mă dezmoște-
nești?

25 IMERGOLD: Ș-apoi?... ce ai tu cu mine?...

ȘLOIM[ESCU]: Lasă-1 să se-nsoare, Goldimer, îi moșteni
mai degrabă, nu-1 vezi cît e de batojit?...

MUSTOCSIDIS: Batojit bine... însă-i ajuns în legiuita
vîrstă și are dreptul să se însoare omul!

30 GOLDIMER: Cine spune că nu? Moșul meu e liber să
devie ridicul, făcînd nebunii la vîrsta lui... poate
să se însoare și cu baba Dochia, dacă vrea...
dar eu cum rămîn?... cînd a auzi Solomonică de-o
poznă ca asta, n-ar mai primi să-mi dea fata!...
35 înțelegeți d-voastră.

MUSTOCSIDIS: *Neski!*... Ți vine *parakseno.*

IMERGOLD (*mînios*): *Vuâsl!*... un mucos ca dînsul ar
avea pretenție să mă ducă de nas?

40 MUSTOCSIDIS: Se teme să nu ai copii... atunci cliro-
nomia...

401

GOLDIMER: A ! îmi vine să nebucesc de ciudă!... când
gîndeam și eu să mă însor, să mă cuprind...
și deodată văd planurile mele răsturnate, pentru
că un bătrîn gîrbov este amețit de o intrigantă.

RUHALA (*răpezindu-se la Goldimer*) ; Eu, intrigantă!...
Na !... (*îi dă o palmă.*) Ah ! îmi vine leșin. (*Iese
în stînga.*) Apă de colon... apă...

MUSTOCSIDIS: Pii!...

IMERGOLD: *Vuăsl... intri... intri!... (îl apucă (usa.)*

10 MUSTOCSIDIS: Na ! crepa, crepa... 1-a apucato astmo...,
e ofticoso!

ȘLOIM[ESCU]: Crape, eu mă duc și nu mai vin în casa
asta.

15 IMERGOLD (*tușind*): Ah!... *vei! ghevalt!*... mă duc la
speșerie să beau salep.

MUSTOCSIDIS: Piii!... S-a-mprastiato ca potîrnichile.
Bree cristiani.... veniți-vă-n fire.

(*Șloim iese prin fund furios. Imergold și Goldimer îl urmează.*)

SCENA XV

20 MUSTOCSIDIS, COȚOFĂNESCU, STAN, GAȚIA

(*Coțofănescu și Stan au intrat prin fund și Gația din dreapta.*)

COȚOFĂNESCU: Dar ce s-a-ntîmplat aici?

GAȚIA: Parc-a dat turba în toți.

STAN: Se vede c-a intrat ducă-se pe pustia în lipsa mea.

25 MUSTOCSIDIS: A!... *sto diavolo*... am făcut tot ca să-i
împac, n-a fost chip... au prins turbațiune la
creieri. (*Lui Coțofănescu*.) Ian spune, frațico...
imi pare că ești un palavrazi... m-ai incredin-
țato că în orașul ista toți sînt uniți și liniștiți...
30 *ama unire!*... să manîncă între dînșii ca cîinii
la zaplazi.

COȚOFĂNESCU: Cum se poate?... o nențelegere aici?

GAȚIA: în Otelul Uniunii?

35 MUSTOCSIDIS: Otelu Uniunii?... se potrivește ca nuca-n
părete... zi-i mai bine Otelu Resmiriții.

COȚOFĂNESCU: Da bine, păreau cu toții a se iubi așa
de mult, că voiau să se cunune cu toții... încît
chiar mie îmi venise apa la gură.

MUSTOCSIDIS: Zeu?

COȚOFĂNESCU: Și, pre legea mea, dacă aș fi găsit o
partidă convenabilă... mai că... mai că...

MUSTOCSIDIS (*încet, lui Coțofănescu*) : *Ma* dacă-ți cere
inima, frațico, acu-i prilejul.

COȚOFĂNESCU: Ce prilej, d-nule?

10 MUSTOCSIDIS: Ascultă: imi placi... mă interesezi: ai
o alunică pe nas care-i de ogur... altmîntere nu
m-aș ocupa de d-ta, pentru că eu n-am obicei să
mă amestec în trebile altora... ascultă: Goldimer,
nepotul lui Imergold, nu se mai însoară cu fata
15 lui Solomonichi spișterul... și dacă-ți place
fata?...

COȚOFĂNESCU: Rifca ! cum să nu-mi placă?... E fru-
moasă, bine crescută...

20 MUSTOCSIDIS: Și are zestre bună... galbeni... afion,
china, talion, ipeca și alte prafuri și hapuri.

COȚOFĂNESCU: Cred și eu... tată-său e spișter și bogat.

25 MUSTOCSIDIS: Spișter! o partidă simandicoasă și si-
gură!... Solomonichi nu-i om să-și inghiță fon-
dul !... Ocazia joacă drăgaica pe dinaintea d-tale.
Haț pe dînsa, *palicari*.

COȚOFĂNESCU: Bucuros, dar Solomonichi e evreu; n-a
vrea niciodată să fie socrul unui creștin.

MUSTOCSIDIS: Atunci fură fata... ovreicele iubesc pe
români.

30 COȚOFĂNESCU: Dar cum s-o fur, așa, nitam-nisam,
de-abia mă cunoaște !...

MUSTOCSIDIS: Bree... *budalas* ești, frațico, scrie-i un
ravaselo di amori cu *apelpisia*.

COȚOFĂNESCU: Bine zici... cînd a citi literatura mea,
a sări chiar pe fereastră.

MUSTOCSIDIS: în brațele d-tale, berbanti, și amîndoi
spălați putinica... che haida, haida ha, pană la
Isaia *Horeve*.

COȚOFĂNESCU: Gafio... du în odaia mea hîrtie albă, cerneală și tot ce trebuie de scris, eu vin îndată după tine.

5 GAFIA: Numai decît, domnule Coțofănescu, *(Suie scara în dreapta, ducînd hîrtie etc.)*

MUSTOCSIDIS *(aparte, imitînd pe Gafia)* : Numai decît... îi place rătuștei să se suie în odaie la Coțofănescu... *Kosmos!... Kosmos! .. (Stă pe gînduri.)*

10 COȚOFĂNESCU *(oprindu-se în capătul scării, aparte)*: Hîrtia de la han e proastă... mă duc să cumpăr alta mai expresivă, cu porumbași zugrăviți, și să scriu răvașul în grădină. *(Iese prin fund.)*

SCENA XVI

MUSTOCSIDIS și STAN

15 STAN *(apropiindu-se de tablă, depune deoparte două pacheturi de hîrtie)* : Domnul Șpimescu mi-a zis să-i cumpăr de la spițerie un pachet de peatră acră și altul de făină de car. Iată-le; acum să-mi caut de bucate. *(întoarce tingirile pe foc.)*

20 MUSTOCSIDIS: Bre, bucătar!...

STAN: Aud, domnule!

MUSTOCSIDIS: Țe bucate fați?... ceva cataif și baclava?

STAN: Ba nu, d-nule, varză cu cîrnați...

25 MUSTOCSIDIS: Varză! Ptiu, bucate mojicești, ceva cu măsline n-ai în tingiria?

STAN: Nu, dar dacă vrei ihnea cu ceapă.

MUSTOCSIDIS: Tapa?... s-o dai lui kir Coțofănescu, să o mănînce împreună cu fata din casă, cu Gafița.

STAN: Cu Gafia! Pentru ce cu Gafia?...

30 MUSTOCSIDIS: Ma n-ai însemnat-o cum se zoacă de-a puia-gaia amîndoi?... cînd ea se suie pe scară, el după dînsa, și chiar acuma se găsesc împreună ca doi hulubași în hulbărie... colo sus!...

STAN: Ce spui, d-nule?... nu te atinge de cîntea fetei.

MUSTOCSIDIS: Ce cînte, bre?... n-ai însemnat-o că fata și cu d-1 Coțofănescu...

STAN: D-nule, nu glumi, că mă bagi în ispită.

MUSTOCSIDIS: Ma ce-ți pasa ție dacă se iubesc?

5 STAN: Ce-mi pasă?... îi vedea ce-mi pasă! *(Ia un cuțit de pe tablă.)* De i-oi prinde împreună, îl spintec ca pe-un nagîț. *(Vrea să se îndrepte spre fund.)*

10 MUSTOCSIDIS: More, Stane, nu face moarte de Coțofană... *Steka...* ce te amesteci unde nu-ți ferbe oala?

STAN: Cum nu-mi ferbe oala?... Gafia-i logodnica mea. *(Suie scara la dreapta.)*

15 MUSTOCSIDIS: *Sto diavolo!...* na alta! *(Singur.)* Bree!... ce casă afurisita!... toți sînt loviți cu

leuca... pană și bucătarul... s-a răpezit ca un ienicer, cu iartaganu în mîină... un ienicer zular!... are să se-ntîmple primezdia... nu că-mi pasă,ucidă-se, facă-se harcea-parcea, eu nu mă amestec în trebile altora... la privește: bucătarul s-a dus la război și tingirile au rămas de capul lor... *ama bucate!...* halal de voiajori. *(Se apropie de tingiri.)* Să vedem ce lături le pregătește? *(Descopere o tingire.)* Bree!... pui cu

25 smîntînă. *(Gustă.)* Pfii, nesărat... mai trebuie cel puțin o lingură de sare. *(Ia pachetul cu peatră acră.)* Iaca sare... *(presoară în tingire)* să-l dregem nițel... așa... de-acum are să fie bun de

30 mîncat. *(Descopere altă tingire.)* Ce vād?... o budincă de cabinet?... bree!... bucate cu chel-tuială... imi pare că-i trebuie un pic de făină... ca să fie mai legat sosul... unde să găsesc făină? *(Ia pachetul cu făină de car.)* Nato? e cam gal-

35 benă, ma nu fațe nimic. *(Presară făină de car în tingire.)* Așa are să fie aksiologo?... Halal de voiajori!... or să mă pomenească! *(Se depărtează de tablă.)* E bine să știe cineva bucătăria... eu nu sînt tocmai meșter... *ma me prițepo la gospodăria... țe vedo? d-nul veterinarior?*

SCENA XVII

MUSTOCSIDIS, ȘLOIMESCU

- ȘLOIM[ESCU]: EU!... am venit să-mi iau lucrurile de la han și să mă mut la cazarmă... Gafio!...
- 5 MUSTOCSIDIS: Cum? tot ești inciudat?
- ȘLOIM[ESCU]: Ba bine că nu... Gafio!...
- GAFIA (*de sus*): Aud.
- ȘLOIM[ESCU]: Gătește-mi geamandanul, că mă pornesc.
- GAFIA: Numaidecît.
- 10 MUSTOCSIDIS: Da bine, *kir* veterinarior, ce-a zice *ker* Ruhala?...
- ȘLOIM[ESCU]: Zică ce i-a plăcea... nu mai vreau sa am a face cu o cochetă.
- MUSTOCSIDIS: Cochetă?... *Neski*. . *ma* ți-i dragă, mărturisește.
- 15 ȘLOIM[ESCU]: Da, îmi era dragă, .. și totul era gata pentru cununia noastră... deodată, hodoronc-tronc... totul s-a răsturnat cu...
- MUSTOCSIDIS: Cu fața-n jos... trebuie să fie vreo intrigă.
- 20 ȘLOIM[ESCU]: Negreșit... Hei! de-aș cunoaște intrigantul, ce trînteală i-aș trage!
- MUSTOCSIDIS (*îngrijit*): Cred și eu... cu minile d-tale care sînt cît niște lopeți... (*Caută la ceas*.) Si mi iertași... diligenta trebuie să sosească... 25 merg in sofragerie, să meninco un costrasi.

SCENA XVIII

MUSTOCSIDIS, ȘLOIM[ESCU], COȚOFĂNESCU (*intră cu farul muiat*)

- 30 COȚOFĂNESCU (*furios*): Așa mi se cade, dacă mă potrivesc unui zevzec.
- MUSTOCSIDIS: *More!* Coțofănescu, ce ai pațit-o? Ești cam plouat?
- COȚOFĂNESCU: Am pățit-o bună din pricina d-tale!
- 35 MUSTOCSIDIS: A mea?

406

COȚOFĂNESCU: Da, am scris răvașul, l-am trimis fetei spițerului și, cînd m-am apropiat de fereastra ei, mi-a deșertat o cofă de apă în cap.

MUSTOCSIDIS: Cofa să fi fost? Ha! ha! ha! ha! ha! l-a botezat ovreica.

SCENA XIX

Aceiași, RUHALA (din stingă)

- RUHALA: Ce am auzit, Șloimescule, vrei să părăsești otelul, să te depărtezi de mine?
- 10 ȘLOIM[ESCU]: Ce-ți pasă?... nu-ți rămîne Imergold?
- RUHALA: Și ai crezut tu, Șloimescule, că eu, Ruhala ta, ți-aș fi infidelă?... Ai!...
- ȘLOIM[ESCU]: A cui e vina?
- RUHALA: Știu că a mea nu-i.
- 15 ȘLOIM[ESCU]: Apoi a cui? spune, să-l sfărîm bucățele, ca pe un pesmet uscat.
- ^(*Vorbesc încet deoparte.*)
- MUSTOCSIDIS (*aparte*): Pesmeto!... *Orakalif*... (*Seîndreaptă spre fund cu geamandanul, cartelul și cartonul în mînă și subțioară. în acest moment intră Stan pe scara din dreapta și-l oprește.*)
- 20

SCENA XX

RUHALA, ȘLOIM[ESCU], MUSTOCSIDIS, STAN, GAFIA, COȚOFĂNESCU

- 25 STAN: A! Lehăule, ți-ai bătut joc de mine?... Stăi, c-avem o socoteală de încheiat.
- MUSTOCSIDIS (*scapă lucrurile din mînă*): *More!* Zama lunga, cum îndrăznești?... 30
- RUHALA (*trece*): Ce este, ce este?
- STAN: D-nialui, sfrijitul ista, mi-a umflat capul de gărgăuni mai adineoare.
- RUHALA: Ce gărgăuni?... 407

407

STAN: M-a încredințat că Gafia era dată în dragoste cu d-nul Coțofănescu, și că s-au ascuns amândoi sus, într-o odaie.

GAFIA: EU?... (Se apropie de Mustocsidis.) Ai spus una ca asta?... îți scot ochii, mangositule.

MUSTOCSIDIS: Te?... esti nevinovată?... esti credincioasa lui Zama-lunga?... cu atât mai bine pentru d-ta și pentru bucătari, nu-mi pasă... eu nu m-amestec în trebile altora.

10 (Se aude un vuiet de trăsură afară.)

RUHALA: Iaca deligența, a sosit, degrabă, Stane... dă bucate... Gafio... fugi în sofragerie.

STAN: 1 Nu...idecît!...

GAFIA:]

15 (Stan s-apropie de tablă și așază bucate în blidele pe care le duce cu Gafia în sofragerie.)

(Mustocsidis își adună lucrurile împrăștiate.)

SCENA XXI

Aceiași, IMERGOLD și GOLDIMER (intră rîzînd)

20 RUHALA: Ce v-au apucat de rîdeți așa?

IMERGOLD: Ha! Ha! Ha! mă doare splina de rîs, zic zeu.

GOLDIMER: Cum n-om rîde?... ascultați un răvaș de amor, o declarație făcută de un poet tragic

25 d-soarei Rifca, fata spițerului Solomonichi.

COȚOFĂNESCU (aparte): Răvașul meu?

TOȚI: Citește-1, citește-1.

MUSTOCSIDIS: Neski; țeteste să ridem și noi.

COȚOFĂNESCU (lui Goldimer): D-le, nu-ți dau voie...

30 MUSTOCSIDIS: Zi-i pe slova.

GOLDIMER (cetînd):

„Regretabilă d-ră Rifcă,

Precum iarna se arată cu înfocată verdeață, astfel

35 apari în ochii mei d-ta care ești cea mai sansitivă zarnacadea din tot globul Europei... ; te am

nu înzecit, nu însutit, nu înmiit, dar înmilionit, și mă nutresc cu speranța că veți fi de acord și echivalentă la cele scrise de mine... te-am zărit în costum de inocență, anele, și nemaiputînd de

5 a-ți vorbi, te rog să ieși pe fereastră, spre a mă consola, fugind cu mine, și a mă degaja de vice-versa !..."

TOȚI: Ha! Ha! Ha!

MUSTOCSIDIS: Bree!... Orner a scris?...

io COȚOFĂNESCU (se răpede, smuncind scrisoarea de la Goldimer): D-nule, ești un impertinent și mi-i da satisfacție.

IMERGOLD: Vuăs ? duel?... să ucizi pe nepotul meu? Ghevalt!... Fugi acasă, Goldimer, și cere indemnitate de 50.000 de franci...

15 COȚOFĂNESCU (lui Mustoc[sidis]): Și cît pentru d-ta, d-le, cum te cheamă?

MUSTOCSIDIS (mîndru): Leonida Mustocsidis.

ȘLOIM[ESCU]: Mustocsidis?... stăi; d-ta ai învrăjbit tot orașul Herței, ș-acum ai venit s-aduci zizanie în Tîrgul-Frumos?

20 MUSTOCSIDIS: EU?... Vina mea-i daca sînteți scoși din țîținia?

ȘLOIM[ESCU]: D-ta nu mi-ai spus că Ruhala vrea să se mărite cu Imergold?

25 MUSTOCSIDIS: Am spus.

RUHALA: Și pe mine n-ai cătat să mă dezgusti de Șloimescu?

MUSTOCSIDIS: Gusto filonichie n-are, a spus Epaminondas.

30 IMERGOLD: Și pe mine nu m-ai făcut să cred că mă iubește madam Ruhala, ba încă că o iubesc și eu?

MUSTOCSIDIS: Cum?... nu vă iubiți?... lipon cfît... mergeți cu Dumnezeu!

35 ȘLOIM[ESCU]: D-nule, am să teucid ca pe un șerpe!

COȚOFĂNESCU: Și eu ca pe-o năpîrcă...

IMERGOLD: Și eu ca pe-un șopîrle, zic zeu... (Fuge-ndărăt.)

MUSTOCSIDIS (respingîndu-i): Ma, la diavolo anoiti, budalas, stropsîți, kakohrononaki!... Cum vreți voi

40

să fi adus eu zizania aceea, cînd eu m-am jurat să nu m-amestec niciodată în trebile altora? Auzi-tu-m-ași?... niciodată în trebile altora.

(*In sofragerie s-aude-o zvoană și vuiete de farfurii stricate.*)

RUHALA: Ce-i? Farfuriile mele stricate?

GAFIA (*din stînga*): Madamo, madamo... primejdie mare!... revoluție!

RUHALA: Cum?

MUSTOCSIDIS: *Epanastasis ?*

10 GAFIA: Voiajorii sînt furioși., bucatele nu-s de mîncat, nu știu cine a vărsat peatră acră în puiul cu smîntînă. Voiajorii vreau să bată pe Stan.

TOȚI: Peatră acră?

15 MUSTOCSIDIS (*aparte*): Pe-aci mi-i drumul... (*Se îndreaptă spre fund răpede.*)

STAN (*vine din sofragerie scărmanat*): Peatră acră!... în bucatele mele?... ian stăi, haihuiule! (*îl oprește.*)

MUSTOCSIDIS: Ce mai vrei, măi Zama-lunga?

20 STAN: Sînt sigur că tu te-ai amestecat în tingirile mele, în vreme ce m-am dus în odaia de sus!...

MUSTOCSIDIS: *OM! ma* fiindcă bucatele a d-tale erau fără gust și sosurile nelegate, am pus puțintică faina din pachetul acela.

25 STAN (*arătînd pachetul*): De-aici?... ai vărsat făină de car în budinca de cabinet?

TOȚI: Făină de car?

MUSTOCSIDIS: Faina de car? *To prokopsamen! Kai-meni* voiajori!... (*Rîde.*) Au pățit-o!

30 STAN: Otrăvitorule!

RUHALA: Străchietule! ___

COȚOFĂNESCU: Șarpe-nveninat!

IMERGOLD: Ban calpăș...

ȘLOIM[ESCU]: Sfredelul dracului!

35 MUSTOCSIDIS (*apărîndu-se*): *Skasmos* la voi, la toți!... am vruto să vă indatoresco și mi-am gasito beleaua... *sto diavolo*... me duco... să vă mai vedo cînd mi-oi vedea ceafa... mă duc în deligența să • fugo de niște nebuni care trăiesc tot

în certe și în zizanii... Remîneți și va mîncăți ca zavozi la Salhana. Cs-cs-cs-cs-cs! cs! (*lese.*)

TOȚI: Uf! bine că s-a dus!

ȘLOIM[ESCU]: Bine c-am scăpat de el!

5 RUHALA: A perit vrajba dintre noi... Șloimescule, tot ești mînios pe mine?

ȘLOIM[ESCU]: Ba nu!... și, dacă vrei, facem nunta până în trei zile.

GAFIA: Și noi asemenea, Stane,

io IMERGOLD: Și nepotul meu cu Rifchi tot așa!

RUHALA: Bravo!... parcă s-a mai luminat casa de cînd a plecat Sfredelul dracului.

SCENA XXII

Aceiași, MUSTOCSIDIS

15 (*vine furios, cu peruca pe-o ureche și cu straietele în dezordine, amenințînd în fund cu ccrtelul*)

MUSTOCSIDIS: Ești un mozico obraznico.

TOȚI: Iar el?

RUHALA: Ce mai poțtești, d-nule, ce mai cauți pe-aici?

20 MUSTOCSIDIS: Nimic... mozico cel de conductor. (*Strigă iar la ușa din fund.*) Am să te pun, *budalas*, în disponibih-bih-bili-talipa... (*Vine în scenă.*) Auzi, mă rog, lipsa de *sevas*?... am vrut să mă sui în deligență, și, cînd să fac țupa, conductorul mi da *blendis*, zicînd că-i plin... cred și eu că era plin... bețivo!... beuse patru oca de vin... părea un fedeleș...

RUHALA: Vra să zică ai rămas pe jos?

30 MUSTOCSIDIS: Mai bine pentru mine, pentru că *kai-meni* voiajori erau galbeni la mutra și se zvîrcoleau ca în vremea holerii... li dorea, se vede, la stomac și aiurea... mîncase prea mult, (*Aparte.*) Făină de car.

RUHALA: Ș-acuma te-ai întors ca să te oprești aici?

35 MUSTOCSIDIS: *Neski* pană în sară... cînd a trece alta deligență.

RUHALA: Până-n sară?
MUSTOCSIDIS: Numai.
RUHALA: Nu se poate, d-nule!... nu-i loc aicea pentru
d-ta... cată-ți alt han...
5 MUSTOCSIDIS: *Ma pentru țe... eu sînt om de pace...
și, unde trec, las concordia, unirea.*
RUHALA: Ba că chiar... Hait, cară-te aiurea.
MUSTOCSIDIS: *Ma, afrodita... psihu mu...*
TOȚI (*împingîndu-l spre ușa din fund*): Hai!... cară-
10 te... mătrășește-te.
MUSTOCSIDIS: Breee!... *agalia... agalia... ma matra-
șesco... stați puțin... am țeva de spus la d-nialor.*
(Arata publicul.)
RUHALA: Iar ai să faci vreo intrigă?
15 MUSTOCSIDIS: OM!... lasă-mă în pace, cer cuvîntul ca
ladealo Mitropoliii. (*Se închina publicului.*) Dom-
nilor!... (*Cîntă:*)
„Neneca, *kra* Marghiola,
Mi-a spus să nu mestec eu
20 Unde nu mi ferbe ola,
Ca să nu pașesco rău.
Pe nenec-am ascultat-o,
M-am ferit de mestecală,
Lipon cred c-am meritato
25 Recompensa națională.”
(Face semnul bătăii în palme.)
TOȚI (*împingîndu-l spre fund*): Hai!... Hai!... nu
mai lungi vorba.
MUSTOCSIDIS (*la ușa din fund*): *Skasmos!*
50 (*Cortina cade.*)

LES BONNETS DE LA COMTESSE

COMÉDIE EN UN ACTE, EN VERS

lieutenant-colonel JEAN ALECSANDRI

Mon cher frère,

*Je te dédie cette blquette écrite
il y a une vingtaine d'années.
Puisse-t-elle te rajeunir de vingt
ans pendant sa lecture. Ce sera
son meilleur succès.*

V. Alecsandri

Mircești, 1882.

PERSONNAGES

La COMTESSE ALICE D'IRMONT, jeune veuve
ARMAND DE BRÈME, son cousin, officier de marine
Le PRINCE BÉREZNINE

5 Le BARON DE GRAENZFELD
JULIETTE, femme de chambre, sœur de lait de la comtesse
UN LAQUAIS

10 La scène se passe à Paris. Un riche salon. Porte au fond. Portes
latérales. Cheminée à droite. Sur le premier plan à gauche, un gué-
rjon, journaux, albums etc.

LES BONNETS DE LA COMTESSE.,.

• SCÈNE I ...

JULIETTE

MOKAS *

a>jÊâ>IK& ..

- Madame dort toujours!... deux heures ont sonné.
- 5 Quel sommeil!... C'est qu'au bal elle s'en est donné
Jusqu'au matin... horreur!... aussi j'ai dans l'idée
Qu'elle avait, en retrans, bien peur d'être grondée
Par moi, car j'ai l'honneur d'être sa soeur de lait
Et je puis librement dire ce qui me plaît.
- 10 Je l'aime tant d'ailleurs ! Elle est pour moi si bonne
Que si j'étais un prince, elle aurait ma couronne.
Mais que dis-je ! Une veuve, une femme d'esprit
Se laisser retomber en pouvoir de mari?
Que néni... et pourtant plus d'un malheureux sire
- 15 Tendrement, longuement et vainement soupire.
Le prince Bérezanine a beau s'évertuer
A l'assurer qu'il l'aime au point de se tuer,
Et qu'un russe, après tout, n'est pas un bloc de glace...
Madame, en plaisantant, le fait fondre sur place.
- 20 Le baron de Graënzfeld, un autre soupirant
Qu'à son nom gracieux on devine allemand, - "
A beau, de son côté, chanter... métaphysique
Et montrer dans la nue un amour germanique,
Madame, en souriant au bel autrichien,
- 25 Lève les yeux et dit: Baron, je ne vois rien.
Et cependant elle a des yeux qui semblent dire
Amour !... et de l'amour elle ne fait que rire.
En aurait-elle peur?... Ah ! Dieu, peur de l'amour!
Un enfant si mignon et vêtu... presque à jour,

Un gros petit joufflu si plein de gentillesse,
Qu'on le dévorerait à force de caresses.
Non, je le vois, Madame avec son air mutin
Cherche à donner le change à quelque noir chagrin,
5 Car pour être comtesse, elle n'est pas moins femme
Et doit, bon gré, mal gré, gémir au fond de l'âme.
C'est dans l'ordre, on l'a dit: Aimer, pleurer, gémir,*
C'est notre sort à nous, hélas, et puis mourir!
Mourir... cela s'est vu, la chose n'est pas neuve,
10 Mais il est fort malsain de mourir jeune et veuve;
Aussi, pour marier la comtesse au plus tôt,
J'irais jusqu'à trouver de l'esprit dans un sot.

*(Un laquais cuire par la porte du fond. Il apporte un carton
qu'il dépose sur u~ic chaise près du guéridon.)*

15

SCENE II

JULIETTE, UN LAQUAIS

90f<

Mademoiselle..

LE LAQUAIS

JULIETTE

20

Quoi:

LE LAQUAIS

Ce carton qu'on apporte.

JULIETTE

25 Bien; sortez en fermant tout doucement la porte.
Ah! Louis, prenez soin que le thé soit bien chaud,
Quant aux petits pâtés...

LE LAQUAIS

Ils sont sur le réchaud.

JULIETTE

30 Sont-ils frais?

420

LE LAQUAIS

Oui.

JULIETTE

5 Mais pas autant que moi.
Tant mieux, Madame en est friande

LE LAQUAIS

(à part)

Je le crois bien, gourmande.

JULIETTE

10 Allez! que tout soit prêt!

LE LAQUAIS

Bien, je cours... mais, pardon,
Puisque c'est jour des Rois, ne serait-il pas bon
D'ajouter un gâteau... là... bien grand?

15

JULIETTE

(à part)

Il me tente.

LE LAQUAIS

Faut-il?

JULIETTE

Oui, pour ma part j'en serai fort contente.

(Le laquais soif. Juliette ouvre le carton.)

JULIETTE

25 Voyons; ah! les amours de bonnets! Un, deux, trois.
On voudrait les porter tous les trois à la fois.
Tant ils sont fins, coquets et de mine avenante, 42!
L'un rose, l'autre bleu, le troisième amarante.

Trois couleurs de grand deuil, et que l'on doit subir
 Pour bien aimer, pour bien pleurer, pour bien gémir!
(Tragiquement.) O ! ciel, voilà pourtant les tristes
 bandelettes
 Que le sort, ce grand prêtre, attache sur nos têtes.
 Mais il faut avouer franchement qu'après tout, ,
 Ce grand prêtre modiste a, d'honneur, fort bon goût !

'SCÈNE IV

JULIETTE, LE PRINCE *(un bouquet à la main)*

io LE PRINCE
 Juliette

«ob-î«q ,
 CKK' JULIETTE
(à part)
 C'est le prince !

15 LE PRINCE
 ' Est-on d'humeur animable
 Ce matin?

JULIETTE
 Qui?... Moi?

20 LE PRINCE
 Non, ta maîtresse adorable.

JULIETTE
 Je n'en sais rien, mon prince; elle sommeille encore;

25 LE PRINCE
 Comment?... l'astre n'est pas levé?

JULIETTE
 Non, l'astre dort.

LE PRINCE

Tant mieux; dans son album j'aurai le temps d'écrire
 Quelques vers bien sentis que ce bouquet m'inspire.
 Toi, pendant ce temps là, fais œuvre de tes doigts
 5 Pour étaler mes fleurs dans ce vase chinois.
*(Le prince se place devant le guéridon. Juliette va arranger
 les fleurs dans l'un des deux vases placés sur la cheminée.)*

LE PRINCE

(à Juliette)

io J'improvise... *(à part)* quoi donc?... la romance
 nouvelle
 Du bouquet... oui..*, pourvu que je me la rappelle!

JULIETTE

• ;i i.-- V«I • ••non luoti *(à part)* Àjon ,OV tH
 15 Chères petites fleurs, que je plains votre sort !
 Plus on vous aime et plus on vous condamne à mort

LE PRINCE

(écrivait)

20 „Tenir un bouquet ce n'est pas grand chose,
 Mais quand il est frais et quand il est rose..."

JULIETTE

(à part)

Pauvre prince ! Il fait mal à voir se démener
 Et prendre ainsi des airs penchés pour griffonner.

25 LE PRINCE

C'est fait; quand je m'y mets, j'écrirais des volumes!

JULIETTE

Tout autant?... on voit bien que l'amour a des plumes.

LE PRINCE

(se levant)

30 À merveille! Julie, approche ici... D'abord
 Je désire avec toi me mettre bien d'accord...

Sur quoi?

JULIETTE

LE PRINCE

Sur tout. Je veux, pour servir mon audace,
 Me faire de ta langue un ami dans la place.
 J'ai besoin d'un babil qui parle en ma faveur.
 Et qui de la comtesse étourdisse le cœur.
 Tu me parais adroite autant qu'insinuante,
 Mais as-tu le babil exigé?

10 JULIETTE

Je m'en vante.

LE PRINCE

Bravo, nous sommes faits pour nous donner la main.
(Il prend la main de Juliette.)

15 JULIETTE

Bah!

LE PRINCE

Oui, j'aime à frayer avec l'esprit malin.
 Nous sommes alliés, permets en conséquence
 20 Que je passe à ton doigt cet anneau... d'alliance.

JULIETTE

Une bague en rubis?... il s'agit de gros jeu.
 Vous voulez me corrompre.

LE PRINCE

25 Oh! non!

JULIETTE

Oh! si!

LE PRINCE

30 Un tout petit peu. Bien peu,-

JULIETTE

Vrai?

LE PRINCE

Bien vrai.


5 JULIETTE

Pas davantage?
 Soit, je vous servirai de tout mon verbiage.

LE PRINCE

10 J'adore la comtesse, oh ! je l'aime à l'excès,
 Comme un vrai parisien, pour le moins.

JULIETTE

Je le s.

LE PRINCE

J'en perds la tête, hélas !

15 JULIETTE

Hé quoi! rien que la tête?

LE PRINCE

Je perds l'esprit avec, c'est ce qui m'inquiète.
 Hier au bal, crois-tu que ce démon coquet
 20 M'a fait monter la garde auprès de son bouquet,
 Planté comme un soldat pendant une heure entière,
 L'œil fixe, l'arme au bras et l'épaule en arrière !
 Un monsieur près de moi fit l'observation
 Que c'est un beau spectacle un prince en faction.
 25 Mauvais plaisant ! J'allais par un coup de riposte
 Le... mais j'ai du rester impassible à mon poste.

JULIETTE

Enfin que puis-je auprès de ma maîtresse?

LE PRINCE
 Tout !

JULIETTE
 C'est trop

5 LE PRINCE
 Non, je t'assure...

JULIETTE
 Ou, du moins, c'est beaucoup.

LE PRINCE
 10 Parle lui constamment du désir qui m'enflamme,
 Enveloppe-la bien des rayons de mon âme,
 Et comme l'eau qui tombe et perce le granit,
 Creuse moi dans son cœur un coin, un petit nid.
 15 Dis lui que je suis jeune, et noble, et riche, et prince,
 Que je possède au loin, au fond de ma province,
 Des châteaux, des forêts, des lacs, des mines d'or,
 Tout un peuple de serfs...

JULIETTE
 Des moujiks? quel trésor!

20 LE PRINCE
 Enfin pour attendrir l'implacable comtesse
 Parle lui de mon cœur, ma meilleure richesse.
 Je mets tout à ses pieds, rang, nom, fortune et cœur...
 Est-ce assez, réponds moi, pour payer mon bonheur?

25 *.nojDÉĭ an sonhq nu aloč-wcra un'xf nu iza'o auQ*
 JULIETTE
 Mais si c'est un marché, je le trouve assez... tendre,
 Et vraiment à ce prix on peut se laisser vendre,
 Surtout si l'acquéreur promet pour complément
 Sous le titre d'époux de cacher un amant.

LE PRINCE
 Hé bien, si par les soins de ta fine éloquence,
 La comtesse, quittant son air d'indifférence,
 Voulait, par charité, me laisser entrevoir...
 5 Comment, sans me tromper, dis, comment le savoir?
nu i.m Irïivbb M liofgK nom i\ ! ilA

JULIETTE
 On le devine.

LE PRINCE
 A quoi?

10 JULIETTE
 Mais à moindre chose.
 L'amour est devin.

LE PRINCE
 Non... Ah! tiens, ce bonnet rose
 15 Pourrait pour me guider tenir lieu...

JULIETTE
 De fanal?
 Le moyen est naïf autant qu'original.
 Ce bonnet, vous voulez que Madame le mette
 20 Comme un aveu flagrant au sommet de sa tête?

LE PRINCE
 Oui.

JULIETTE
 Bien, nous essaierons, mais soyez ponctuel.
 25 Dans une demie-heure accourez vite.

LE PRINCE
 O! ciel,
 Je serai donc heureux dans une demie-heure?

Mais. JULIETTE

LE PRINCE
(montrant son portefeuille)
5 Ah ! si mon espoir ne devient pas un leurre,
Tiens, vois, ta fortune est ici...

JULIETTE
Dans ce carnet?

LE PRINCE
10 Mais pense que ma vie est là...

JULIETTE
Dans ce bonnet?

(Le prince sort; Juliette éclate de rire.)

15 SCÈNE V
JULIETTE
Le pauvre amoureux !... mais ne soyons pas ingrate,
Je dois creuser un roc, mission délicate !
Comment faire?... pour moi, le rôle est tout nouveau.
20 Je ne puis me changer pourtant en goutte d'eau
Pour tomber sur le cœur de ma chère maîtresse.
Réfléchissons un peu.

(Le baron entre par le fond; il apporte un bouquet.)

25 SCÈNE VI
JULIETTE, LE BARON
LE BARON
Madame la comtesse
Est visible?

428

JULIETTE
Hein?

LE BARON
Plâit-il, mademoiselle ?

5 JULIETTE
(à part)

Bon!
A l'autre maintenant, l'immuable baron,
La sosie éternel de tous les faits et gestes
Du prince.

LE BARON
(à part)
J'ai cueilli ces fleurettes agrestes
Pou celle qu'à l'instar du prince, mon rival,
J'adore d'un amour... hélas, trop idéal!
v v v v v v (Haut.)
Elle est visible?

JULIETTE
Non, ma maîtresse sommeille
Pour se bien reposer des travaux de la veille.

LE BARON
Quels travaux?

JULIETTE
Deux lanciers, cinq valse, huit polkas,
Un cotillon sans fin et quatre mazurkas.

obi LE BARON
Ah !... dites-moi, le prince a-t-il fait sa visite
Ce matin?

JULIETTE
Oui.

429



LE BARON
Déjà?... Qu'a-t-il dit?... parlez vite.

JULIETTE
(à part)
Attends! *(Haut.)* Il m'a donné l'emploi de jardinier
Pour placer dans ce vase un bouquet printanier.
(À part.) Le voilà tout penaud.

LE BARON
(montrant son bouquet)
Fort bien, veuillez, ma chère,
Faire aussi pour mes fleurs l'emploi de jardinière.

JULIETTE .
(à part)
Il en avait !.

LE BARON
Et puis le prince?

JULIETTE
(à part)
Ah! pour le coup...
(Haut.) Il a dans cet album improvisé beaucoup
De vers. *(À part.)* Il rage.
(Elle va placer le bouquet dans un second vase.)

LE BARON
(ouvrant l'album)
Tiens, mais cette roucoulade
Est faite par un jeune attaché d'ambassade
De mes amis et non par le prince... Ainsi, lui
Se pare effrontément de la plume d'autrui?
Ah! l'on ose employer un pareil stratagème?...
A mon tour, écrivons: *l'Oiseau bleu*, par la même.
Oui... lorsque mes amours viendront dans ce salon,
L'oiseau bleu chantera sa petite chanson.
(Il se place à la table et écrit.)

JULIETTE
Que vois-je?... Le baron aussi?... C'est fort étrange.
Encore un qui barbouille une prière à l'ange.

LE BARON
(écrivant)
„L'oiseau viendra
Et jamais ne s'envolera."
Là... Juliette.

. un- JULIETTE
10 Monsieur?

LE BARON
Qu'a fait le prince ensuite?

JULIETTE
Il a... mais qu'avez-vous à marcher à sa suite?

15 LE BARON
J'ai l'esprit un peu lent...

JULIETTE
Ah?

20 LE BARON
Pour l'invention.
Mais je me sens très fort.

JULIETTE
,-noqimn
Pour l'imitation?
Parfait.

25 LE BARON
Ainsi le prince?...

JULIETTE

Il offre une corbeille
De mariage.

LE BARON

5 Bien; j'en offre une pareille
Et j'y mets un palais de Venise.

JULIETTE

Sur l'eau ?

LE BARON

io Et puis de la guipure, un balot.

JULIETTE

Un balot?

(*À part.*) Il a du bon. (*Haut.*) Hé bien, apprenez
une chose,

15 Si Madame aujourd'hui mettait ce bonnet rose,
Le prince aurait le droit d'y voir un doux aveu.

LE BARON

Bien; vous remplacerez le rose par le bleu,
C'est ma couleur... Enfin le prince?

20

JULIETTE

A pris la porte.

LE BARON

Je vais en faire autant, mais dans quel but?...
n'importe,
25 Je m'attache à ses pas; s'il revient, je reviens
Pour le démolir.

JULIETTE

Lui, votre ami?

LE BARON

J'en conviens,
C'est mal, je lui dois tout... mais j'ai pour habitude
D'étonner l'univers par mon ingratitude.
5 À tantôt...

SCENE VII

JULIETTE

Vive Dieu ! Ce jour est le grand jour
De la triple alliance en faveur de l'amour.
10 Ma maîtresse aujourd'hui doit céder avec grâce
Et d'ailleurs contre trois que veut-on qu'elle fasse?
Mais voyons, qu'inventer pour être à la hauteur
De mon rôle imposé de jeune ambassadeur?
Feu le comte d'Irmont disait qu'en politique
15 Il fallait déployer un talent stratégique,
Préparer le terrain, s'avancer prudemment
Et mentir au besoin imperturbablement.
C'est là tout le secret de la diplomatie...
Ah ! ne pas oublier l'art de la prophétie
20 Sur les événements accomplis... le grand art !
Et pour ne pas faillir, se fier au hasard.
Mais chut, on vient; voici notre belle dormeuse.

(*La comtesse entre par la porte de gauche et va s'asseoir dans
v,n fauteuil près du guéridon.*)

25

SCENE VIII

' : ' : 3*100119 dli-tf10 . . . † inSffÛKiV ?&

LA COMTESSE, JULIETTE

LA COMTESSE

Juliette, il est bien tard? J'ai fait la paresseuse
Et je sens mon front lourd... Comment me trouves-tu?
30 Bien pâle n'est-ce pas?

JULIETTE

Oui, l'air bien abattu.
Ces deux pauvres bouquets vous voyant si défaite,
En sèchent de dépit.

LA COMTESSE

Flatteuse !

JULIETTE

Vrai.

LA COMTESSE

Juliette,
Ne te semble-t-il pas que ces arbustes verts
Ont l'air de se lorgner tous les deux de travers?
, ruî si é dtJê ijjoq •Djrisyni'i/p .anovov zisK
Bd JULIETTE
'i/p'Tloq ira jip }i£!<> fart)- :! b :!"•> o[i)"-.*
Parbleu !

LA COMTESSE

D'où viennent-ils?

JULIETTE

Madame le devine :
Le baron de Graenzfeld, le prince Béreznine !
Deux nobles étrangers, deux papillons joyeux
Attirés follement par l'éclat de vos yeux
Et brûlés vifs.

LA COMTESSE

Vraiment?... Ont-ils encore leurs ailes?

JULIETTE

J'en doute.

LA COMTESSE

Alors, fais leur en pousser de nouvelles.

JULIETTE

Ah ! c'est cruel!... pourquoi me les traiter ainsi?
Ne sont-ils pas d'ailleurs tout à votre merci,
Madame?

LA COMTESSE

Hé non, c'est moi qui me trouve au contraire...
Tes nobles protégés, sous prétexte de plaire
Et de prouver leur culte à leur divinité,
Font ombre sur ma vie et sur ma liberté.
10 Ah ! que j'aimais bien mieux cent fois les brusqueries
De mon cousin, que leurs mielleuses flatteries !
Il jurait parfois car c'était un vrai démon,
Une mauvaise tête, oui, mais le cœur si bon !
Hélas ! pauvre cousin!... depuis mon mariage
15 Il est, voilà quatre ans, constamment en voyage,
Au bout de l'univers, dans un pays maudit...
Grand Dieu !... s'il était... Non, mon cœur me
l'aurait dit.

(Elle reste pensive.)

JULIETTE

20

(à part)

Méfions-nous, on rêve... Or, tout rêve de femme
Travaille inocemment à la perte d'une âme,
Et j'ai grand lieu de craindre, en ce moment chanceux,
Pour celle du baron, ou du prince, ou des deux.
25 Réveillons la... Comment? Ah ! l'album... c'est
un aide.
Servons la poésie en guise de remède.

*(Juliette fait tomber l'album à terre, en voulant ranger sur
la table.)*

30

LA COMTESSE

Qu'est ce donc?

JULIETTE
Ah! pardon, Madame, c'est l'album
Que j'ai laissé tomber. *(Elle le ramasse.)* Mais,
5 II exale!... on dirait de la pure ambrosie.

LA COMTESSE
(souriant)
Folle!

JULIETTE
10 C'est qu'il contient des fleurs de poésie.
Voyez, Madame, là, ces strophes...

LA COMTESSE
En effet.
Le bouquet?... Béreznine?... Ah!... lui?

15 JULIETTE
(à part)
Le tour est fait.

LA COMTESSE
(parcourant la page)
20 Joli!... des vers de prince.

JULIETTE
Oui, n'est-ce pas, Madame?

nu LA COMTESSE
De l'inspiration, de l'esprit!...

25 JULIETTE
Et de l'âme...
Etre riche, être prince et passer troubadour;
L'amour seul peut jouer un aussi joli tour.

LA COMTESSE
Oui, certes, il est beau d'allier sur sa tête
La couronne de prince à celle du poète.

JULIETTE
5 C'est ce que je disais tout à l'heure au baron.
igib/r: VC-J sil i

LA COMTESSE
(tournant la page)
Le baron aussi?

JULIETTE
lu Mais... il fréquente Apollon.

LA COMTESSE
(Usant)
ripaniUli al, v:-nv> SUD
„Il est un bel oiseau volage
15 Oui rarement reste en sa cage,
C'est le bonheur,
Hôte joyeux de notre cœur.
Chacun de nous voudrait le prendre,
Mais lui, dit-on, ne veut se rendre
20 Ou-au doux appel
Des cœurs aimants, des voix du ciel.

Chantez, aimez et, sur mon âme,
Auprès de vous soudain, Madame,
L'oiseau viendra
Et jamais ne s'envolera."
s» • cio si • aii ptasi ' ri ••' { i.
25 LA COMTESSE

Bravo, petit oiseau!... charmante fantaisie.

JULIETTE
(à part)
Tiens, ces vers sont gentils pour des vers de sosie.

r

LA COMTESSE

Ainsi donc à mon char j'avais, sans m'en douter,
Deux cygnes amoureux en état de chanter?
L'apparence est souvent trompeuse...

5 JULIETTE

Elle est indigne.
Tel qui paraît oison est quelquefois un cygne.

LA COMTESSE

10 Il est vrai que, par contre, avec plus de raison
Tel qui paraît un cygne est souvent un oison.
C'est un effet d'optique,

JULIETTE

15 Une erreur de plumage.
Mais si l'on doit juger l'oiseau par son ramage,
Le prince est un génie, un esprit colossal,
Et seul, le baron seul, peut être son égal.
Il a pour héberger sa muse poétique
Un palais à Venise, en marbre, magnifique,
En plein mer.

20 LA COMTESSE

La prince?

JULIETTE

,*miîUi.' f- "İ tuîiT su viniî/w

25 Oui, Madame... Ah! pardon,
Je me trompe de titre... Il possède au fin fond
De la Russie un lac sillonné de gondoles,
Des forêts, des châteaux pleins de richesses folles,
Et puis des mines d'or et des moujiks nombreux.
Des moujiks !... Ah! Madame... Enfin, c'est fabuleux !

LA COMTESSE

30 Le baron?

438

JULIETTE

Non, le prince; et puis de la guipure
Vénitienne, en balots, à couvrir la toiture
De mon... de son palais.

5 LA COMTESSE

Mais qui donc?

JULIETTE

10 Le baron,
Non, le prince... à moins que... mais oui, c'est le...
C'est l'autre... Ah! pour le coup, mais foi...
mais non,

LA COMTESSE

Tu perds la tête.

JULIETTE

15 Il est vrai, je m'embrouille à faire la navette
Entre les deux Crésus... Bref, de tout leur trésor
Ils veulent à vos pieds tous deux faire un pont d'or
Pour conduire à l'autel votre jeune veuvage.

LA COMTESSE

20 Tous les deux?

JULIETTE

Tous les deux.

LA COMTESSE

25 C'est trop de mariage.
Tu m'amuses... hé! bien, je veux pour cette fois
Epruver ton esprit et consulter ton choix.
Lequel faut-il laisser et lequel faut-il prendre?

JULIETTE

30 Le prince est si charmant! le baron est si tendre!
L'un a tant de guipure et l'autre tant de serfs!

439

LA COMTESSE
Ainsi tu penches ?...

JULIETTE
Oui, vers le... non, plutôt verr*.

5 LA COMTESSE
Ton hésitation...

JULIETTE
Enfin... Je l'avoue, elle est grande,

10 SCENE IX

LA COMTESSE, JULIETTE, UN LAQUAIS

LE LAQUAIS
Un officier marin demande
S'il peut être reçu?

15 LA COMTESSE
Comment? répétez donc.
Un officier de marine?

LA LAQUAIS
Oui, Madame.

20 LA COMTESSE
Son nom?

LA LAQUAIS
Voici sa carte.

25 LA COMTESSE
Quoi!... de retour de la Chine?
Mon cousin est ici, dans la chambre voisine?

Ah! je sens dans mon cœur passer un doux frisson...
Priez-le, mon enfant, de m'attendre au salon.

(La comtesse agitée sort à gauche.)

JULIETTE
5 *(à part, après avoir lu la carte)*
Hum! un cousin!... ma foi, monsieur Armand de
Brème,
Vous arrivez chez nous comme Mars en carême,
10 Louis, faites entrer le noble marinier.
(Le laquais ouvre la porte à Armand, et sort.)

SCENE X

JULIETTE, ARMAND

ARMAND
(au fond)
15 Ah! la fine corvette!

JULIETTE
(à part)
Oh! le bel officier!

ARMAND
20 La charmante voilière!... Ohé, là, du navire...

JULIETTE
Il me hèle?... *(Elle éclate de rire.)*

ARMAND K)8
Echangeons ta cargaison de rire
25 Contre un baiser, veux-tu?

JULIETTE
Non.

ARMAND

Je t'en offre dix
Si tu vas m'annoncer.

JULIETTE

Volontiers, mais gratis.

(Elle avance un fauteuil.)

Veillez attendre un peu, là... dans cette cabine.
(À part.) Pour un cousin chinois, il a fort bonne mine.

(Elle sort à gauche.)

10

SCÈNE XI

ARMAND

Je suis chez elle ! après quatre ans ! presque chez moi !
Je retrouve un ami dans tout ce que je vois.
Mon enfance blottie en ces lieux me regarde
15 Avec des yeux touchants... Mais, nom d'une bombarde !
Ne vais-je pas pleurer?... Secouons-nous. c'est fait.
J'ai failli m'attendrir, l'honneur est satisfait.
Alice va d'ailleurs à l'instant m'apparaître
20 Avec un front riant... ou sévère peut-être,
Car elle aurait le droit de me gronder bien fort
Pour avoir bêtement si longtemps fait le mort.
Je vais donc la revoir et peut-être avec elle
Recommencer encore... oh ! non, plus de querelle !
Quel ordre en tout depuis que je ne suis plus là !
Et que c'est frais le nid d'une femme!... Voilà
Ses livres, ses bouquets, son cher journal de modes,
Son album ! *(Il l'ouvre.)* Tiens ! des vers, des romances,
des odes !
Le rêve, le soupir, le bouquet, l'oiseau bleu...
Mais c'est tout un essaim de mirlitons... Grand Dieu !
Quel déluge effrayant!... il en est de vrais types,
Des vers de quinze pieds... fi ! l'horreur!... des
polypes 1

442

Ah ! je me sens crispé, je sens venir un grain,
Et je bouillonne au point de commettre un quatrain.
Vite, vite un crayon... tant pis, je cède au vice.

(Il écrit à la hâte sur une page de l'album.)

SCÈNE XII

ARMAND, LA COMTESSE

LA COMTESSE

Te voilà donc enfin, méchant garçon?

ARMAND

10

Alice !
Cher trésor !

LA COMTESSE

Cher Armand !

ARMAND

15

Que je suis donc heureux
(La regardant avec admiration.)
Mon Alice !... Ah ! je n'ai pas assez de mes yeux
Pour te voir, t'admirer... Toujours fraîche et jolie !...

LA COMTESSE

20 Tu trouves?

« j'i.-ii 1 n'?.

ARMAND

Mais pourtant légèrement pâlie.

LA COMTESSE

25 C'est de l'émotion, vois-tu, c'est du bonheur.
La joie inattendue est presque une douleur.

ARMAND a.)j'

Oh ! c'est vrai.

443

LA COMTESSE

Mais toi-même, Armand, ton front
est pâle.

ARMAND

5 *C'est le soleil, la joie ou peut-être le hâle...*
Je n'en sais rien, je ne sais plus ce que je dis.
Dansons comme autrefois, veux-tu?

LA COMTESSE

10 Mais raconte-moi donc tes dangers, tes voyages, Cher étourdi,

ARMAND

Oh ! c'est 'tout un roman de guerre et de naufrages
Où j'ai failli périr...

LA COMTESSE

15 Et tu n'as pas eu peur?

ARMAND

Si, la première fois.

LA COMTESSE

Peur, toi, vrai'

20

ARMAND

Sur l'honneur!

LA COMTESSE

Où? Comment?

ARMAND

25

À l'assaut de Pékin. La muraille
Battue en brèche offrait une assez belle entaille.
Nous faisons l'avant-garde... Une voix de stentor
Crie: Enfants, à l'assaut!... je crois l'entendre encore.

Je me sentis pâlir à ce moment d'épreuve,
Mais j'avais devant moi, Black, mon beau Terre-Neuve
Qui me regardait fixe... En avant, bataillons!
Plus de peur... je m'élançai à la voix des clairons.
5 La mort siffle en passant, l'air gronde, le sol tremble.
Black courrait près de moi; nous arrivons ensemble.
Il grimpe sur la brèche et je grimpe avec lui.
Nous étions les premiers, tout le monde nous suit.
On se bouscule, on tombe, on crie, on jure, on monte,
10 Victoire!... l'ennemi se sauve, mais la honte
Le ramène bientôt sur nous avec fureur.
Choc terrible!... On s'égorge, on lutte, on est vainqueur!
Black se couvre de gloire et moi dans la tourmente
J'enlève un grand drapeau de couleur amarante.

15

LA COMTESSE

Ah ! pour toi quel beau jour !

ARMAND

Tout à coup j'aperçois
Black luttant bravement contre un soldat chinois.
20 Je l'appelle, il frémit de joie, il me regarde
Et tombe sous les coups d'un bras qui le poignarde.
J'accours, mon pauvre, ami se traîne à mes genoux
Et meurt en me donnant son regard le plus doux.

LA COMTESSE

25 Il est mort !

ARMAND

Hélas ! mort sur le champ de bataille.
Ah ! je l'ai bien pleuré !... Si l'on veut qu'on me raille,
Quant à son meurtrier, démons d'enfer !...

30

LA COMTESSE

Eh bien ?

ARMAND

Je l'ai tué.

LA COMTESSE
Tué? pauvre homme!

ARMAND
Pauvre chien!
5 Mais parlons d'autre chose... au diable la tristesse.
Soyons gais, soyons fous et vive Ta jeunesse!
Il me semble qu'ici je redeviens enfant
Comme à ces temps heureux où tu me grondais tant!

LA COMTESSE
10 Oui, lorsque tu faisais le tourment de la mère...

ARMAND
Pauvre mère!

LA COMTESSE
Elle fut mon ange tutélaire.
15 Orpheline au berceau, quand mes yeux en s'ouvrant
Cherchèrent dans le monde un regard bienveillant,
J'aperçus tout d'abord auprès de moi reluire
Ses doux yeux caressants et son divin sourire!
Chers astres maternels qui brillent triomphants,
20 Étoiles de bonheur dans le ciel des enfants!

ARMAND
(*tendant la main à Alice*)
Alice!... m'en veux-tu de ma trop longue absence?

LA COMTESSE
25 Non, car tout mon passé renaît en ta présence.

ARMAND
Oh! le passé charmant, oh! le joyeux passé,
Lorsque tu m'appelais ton petit fiancé!

LA COMTESSE
(*souriant*)
Mon fiancé taquin et jaloux et colère?

ARMAND
Nous avons l'un et l'autre un affreux caractère
Car tous deux, ou pleurant ou riant tout à tour,
Nous nous donnions des coups bravement, chaque
jour...
Mais depuis tu devins une grande personne
Entourée, adulée et presque une lionne.

LA COMTESSE
Que veux-tu?... l'on ne peut comme un bébé mignon
Danser toujours en rond sur le pont d'Avignon,
On grandit; les bébés deviennent demoiselles,
15 Leur front atteint un jour aux lèvres maternelles.
Et...

ARMAND
L'on rêve d'amour, et puis enfin...

LA COMTESSE
20 Armand.

ARMAND
L'on va se marier sans mon consentement.

LA COMTESSE
(*éclatant de rire*)
25 Ton consentement?

ARMAND
Ah! ce mot vous fait donc rire?

LA COMTESSE
Mais tu n'étais alors... hé! que puis-je te dire?
30 A l'époque où le comte a recherché ma main
Armand, quoique Tainé, tu n'étais qu'un... gamin.

ARMAND

Un gamin?..

LA COMTESSE

Un gamin.

ARMAND

Au fait, moi dans le monde
Que suis-je?... tout au plus un cousin que l'on gronde.

LA COMTESSE

Mais non, c'est absurde.

10

ARMAND

Ah!

LA COMTESSE

C'est vouloir me chercher
Querelle.

15

ARMAND

Moi?... je n'ai rien à vous reprocher,
Vous prites un mari pour changer de poupée.

LA COMTESSE

Et tu fis à ton tour une belle équipée.

20

ARMAND

Je partis pour la Chine, emportant pour tout bien
5la rage au fond du cœur et Black, mon pauvre chien.

LA COMTESSE

(*railleuse*)

25 Malborough s'en va-t-en guerre.

ARMAND

J'allais sur les chinois décharger ma colère
Attendant que le comte eut le cœur de mourir.

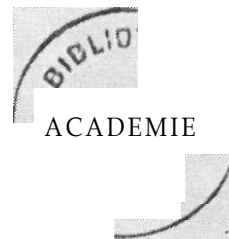
448

Ms. copie: *Cucoana Chirița în balon* (ms. B.A.R. 5855, f. 5G).

LES BONNETS
DE LA COMTESSE

CfMKiiiE EN UN ACTE. EN VERS.

V. ALECSANDRI.



(M'CVRE, SC

ONTÂNA BLANDUZIEF

Foia de titlu: *Les bonnets de la comtesse*, București, 1882.

Foia de titlu: *Fântâna Blanduziei*, București, 1884.

BIBLIOTECA
CENTRALA -
UNIVERSITARA
"M. E. B. NAPoca

THEATRUL NAȚIONAL

Saiaiaia /nt 89 Septembre]884

t*r DESCHIDERA STAGIUNE!

F Q N T A N A

BLANDUZIE

T. ISTRIBU TI Tr

- . . o. iSwi>

Afiș: a 15-a reprezentație a *Fintîinii Blanduziei* la Teatrul Național din București, în 29 septembrie 1884 (reprodus după *Istoria teatrului în România*, vol. II, București, 1971, p. 150).

Ms. autograf: *Fintîina Blanduziei* (ms. B.A.K. 812, i. 1).

.Au

Horatius
 Aeneas
 Postumus pastor
 Icarus Septim
 Lucius
 Glotta
 Lucanus Helio
 Gallus
 Neera
 Gella
 Iabal
 Strobil } selva
 Sarcobol
 Sarcobol

Ū*

-A/»

ε• 4tk**L.

< ti „^iŕ. if Jt./.-t~+~

«>*ÂL**Ât.**|| A**jfc***-t+ : *~~sk~~»

*6.

ju. «nit. X' * .

«^*«m- «t^yWCv**».

--<



Ms. autograf: *Fintina Blanduziei* (ms. B.A.R. 813, f. 1-).

Ms. autograf: *Fintina Blanduziei* (ms. B.A.R. 2230, i. 6)



Banimrtfdțen Ducii.

(Fontăia Blanduziei)

Pr.tnuUMjc Puhhsno in fcvri .H;

15. HlnlVmîivt,

: Hnss Mm mmuifHcdmi iil>nîrt;i

(ÈlMUV xnm BIT?.

.HrsiilhsUji .Htiunlitr Htiurivlnina

3 ƒ†>.

LA COMTESSE

C'est affreux !

ARMAND

Il mourut, ça me fit bien plaisir.

5

LA COMTESSE

Ah! c'est d'un méchant cœur... Une telle pensée...

ARMAND

Mais je ne trouve pas qu'elle soit insensée.

LA COMTESSE

10 Ah! tenez, je le vois, vous n'avez point changé;
Et votre esprit mauvais ne s'est point corrigé.
Toujours frondeur, taquin, volontaire à l'extrême.

ARMAND

Et vous, je vous retrouve exactement la même.

15

LA COMTESSE

Manquant de tact ainsi que de bonnes façons.

ARMAND

Soit, je viendrai chez vous en prendre des leçons.

LA COMTESSE

20 Toujours grognon, moqueur.

ARMAND

Et vous toujours moqueuse.

LA COMTESSE

Et surtout querelleur.

h iu O

25

ARMAND

Et sourtout querelleuse

LA COMTESSE

Vous jurez même !...

ARMAND

Et vous?... non, Vous ne pouvez pas.
 Je jure... et bien, après?... quand au feu des combats
 Dix fois, cent fois par jour on voit la mort en face,
 Ce: n'est qu'en jurant fort qu'on en obtient sa grâce.
 D'ailleurs, vous le savez, j'ai toujours détesté
 Le jargon doucereux et le genre affecté,
 10 Et jamais, non jamais, ce dont je me fais gloire,
 Je n'ai péché de rime au fond d'une écritoire
 Pour lui faire vagir des plaintes d'amour
 Comme ces rimailleurs qui forment votre cour.
(Il montre l'album.)

LA COMTESSE

15 N'allez pas le jurer au moins sur votre tête.
 On est plus aisément matelot que poète;
 Je vous crois donc sans peine.

ARMAND

20 Ah! vraiment, c'est ainsi?
 Hé bien! lisez! *(Il apporte l'album.)*

LA COMTESSE

Quoi donc?

ARMAND

25 -Veuillez lire ceci.

LA COMTESSE

(indignée)
 Qui donc s'est permis?

ARMAND

30 Moi.

LA COMTESSE

Vous? c'est une infamie!

ARMAND

Une infamie en vers. Vous voyez, chère amie,
 Que je pujs en commettre aussi quand. Je le-veux.

LA COMTESSE

fi'n Je vous croyais un fou, vous n'êtes qu'envieux!
 Et de tous les défauts c'est le plus détestable, 7
 C'est un vice.

ARMAND

10 Merci, cousine, trop aimable.
 Ainsi donc, pour vous plaire, il faut à deux genoux
 Se poser une lyre à la main devant vous.
 15 Pour être' homme de bien et parfait gentilhomme
 Il faut être phraseur... un métier qui m'assomme.
 Plutôt mourir cent fois que d'avoir ce travers.

LA COMTESSE

Ah! tenez, laissez-moi, vous m'agacez, les, nerfs.

ARMAND

20 C'est bien, je pars, adieu; restez avec vos bardes.
 Vous ne me verrez plus. H;»!Û*J " «

LA COMTESSE

Armand.
 MOD Ail
 ARMAND
(sortant) Mille bombardes!

SCENE XIII

LA COMTESSE

30 Encore brouillés! C'est donc une vocation?
 Brouillés à mort peut-être et sand rémissioni<

Il est aussi trop vif et d'humeur trop rétive...
 Mais moi, ne suis-je pas un tant soit peu trop vive?
 Hé! non c'est lui, toujours lui qui vient comme un fou
 Me faire une querelle à propos de... de tout
 5 Le vilain caractère!... Ah! je suis furieuse...
 Venir, après quatre ans, me rendre malheureuse
 Par son dépit... aussi tardif que pueril...
 Méchant cousin!... je l'ai chassé... reviendra-t-il?
 Hé! qu'il revienne ou non, qu'il parte ou bien qu'il
 10 Je ne veux plus le voir, oh! non, je le déteste!
 (Elle s'assied et reste pensive.)

MdEtnia qoit .oniaooo .iVMĭ/ " " " .
 xuons? znc-b r. îusù S.C ^Hdb'iXWfroq ,onob i?niA
 .anov jnxvjb niera fil h srll enis isaoq a2
 LA COMTESSE, JULIETTE, ptàs LE PRINCE et LE
 15i m: BdaO&Hidn -Joši il II
 .ĭIW. - -, m e'h fcap ih«om iōjnTT
 JULIETTE
 (à part)

L'heure approche où le prince ici doit revenir
 Suivi par le baron. Il est temps d'accomplir
 20 Ma promesse. (Haut.) Madame!... (À part.) Elle
 semble agitée.
 Le cousin contre lui l'aurait-il irritée?
 Tant mieux. (Haut.) Madame!

LA COMTESSE
 25 Quoi?

JULIETTE
 J'ai là trois objets d'art
 Qui réclament de vous la faveur d'un regard.

LA COMTESSE
 30 Ah! qu'est-ce donc?

JULIETTE
 Voyez: trois coiffures mignonnes.
 Dignes de votre front et valant trois couronnes.

LA COMTESSE ti^IIOT/ljO t
 5 C'est possible... on verra plus tard. En ce moment
 Je ne puis essayer...

JULIETTE
 (d'une voix plaintive)
 .aionid'j Pourquoi?

LA COMTESSE Q
 10 J'ai tu tourment.
 ^9201 noqhi iitâq 'J' ZI;

JULIETTE
 3fe?aTM0D AJ
 Ah! n'est ce que cela, Madame? .onnoG

LA COMTESSE
 15 (souriant)
 Comment, folle,
 Que cela?

JULIETTE
 Sans doute, oui... D'un pôle à l'autre pôle
 20 Toute femme jolie et qui possède un cœur
 Dans un cadre élégant renferme sa douleur.
 C'est un devoir sacré!... sans même être coquette
 On peut manquer à tout, mais pas à sa toilette.

.•iiirev h noid obi I ,571«in î29'3
 LA COMTESSE
 25 Un devoir? b3IMOO >J

JULIETTE
 Croyez en ma parole d'honneur.

•lihstn sj LA COMTESSE
 aihovfii tn^Lu^
 Puisqu'il en est ainsi

•••••;
 JULIETTE
 (à part)
 Bravo l'ambassadeur !
 (Elle apporte le carton et l'ouvre.)
 5 Ouvrons sans plus tarder la boîte de Pandore.
 Qu'ils sont beaux! Commençons par celui que j'adore,
 L'amarante... Madame, approuvez-vous mon choix?
 LA COMTESSE
 Non, il me donnerait l'air d'un drapeau chinois.
 10 JULIETTE
 (montrant le bonnet rose, à part)
 Parfait. (Haut.) Aimez-vous mieux ce petit fripon rose?
 LA COMTESSE
 Donne... (Elle essaie le bonnet rose.)
 15 JULIETTE
 (apportant une petite glace)
 Ml Madame en est contente je suppose?
 LA COMTESSE
 Il est fort gracieux.
 20 JULIETTE
 Il vous coiffe à ravir.
 (À part.)
 C'est l'heure, l'amoureux tarde bien à venir.
 LA COMTESSE
 25 Le rose est attrayant.
 JULIETTE
 Puis il a le mérite
 D'être aussi, grâce à vous, la couleur favorite
 Du prince... qui vous aime.

LA COMTESSE
 Oh! le prince... tu crois?
 JULIETTE
 Il me l'a dit. (À part.) Mais où donc est-il?
 5 (La porte du fond s'ouvre, le prince paraît.)
 LE PRINCE
 (à part)
 Ah!
 M
 JULIETTE
 10 (apercevant le prince) Ah!
 LA COMTESSE
 Quoi?
 15 Rien.
 JULIETTE
 , stnx† it&Hn *wi2v.. v,7 to.b «7
 LA COMTESSE
 Tu n'as pas fait: Ah?
 JULIETTE
 Non.
 LA COMTESSE
 J'avais cru l'entendre.
 Passe-moi le bonnet bleu.
 JULIETTE
 (présentant le bonnet bleu)
 C'est la couleur tendre
 Du baron. (À part.) C'est son tour. rIA

LA COMTESSE
(essayant le bonnet)
 Il a bon goût.
(Le baron se montre à la porte du fond et disparaît.)

LE BARON
(à part)
 Oh!

JULIETTE
(apercevant le baron)
 10 Oh!

LA COMTESSE
 Encore? Ah! cette fois j'ai surpris un écho.

JULIETTE
(troublée)
 15 Un écho?

LA COMTESSE
(se levant)
 Va chercher derrière cette porte
 Puis sers mon déjeuner.
 20 *(Elle sort à gauche.)*

JULIETTE
(seule)
 Il est temps qu'on l'apporte.

SCENE XV
 «I iom-aéasl
 25 JULIETTE, LE PRINCE, LE BARON

LE PRINCE
(joyeux)
 Ah! Juliette! njscf i/CI

LE BARON
 Ah! Juliette!

JULIETTE
 Hein? qu'avez-vous, grands dieux!

LE PRINCE
 5 Je suis heureux!

LE BARON
 Je suis heureux!

JULIETTE
 jo Allons, tant mieux.

LE PRINCE
 Elle a mis le bonnet rose... quelle espérance!

LE BARON
 Elle a mis le bonnet bleu... pour moi quelle chance!

LE PRINCE
 15 Pardon, vous vous trompez, cher baron, de couleur.

LE BARON
 Du tout, prince, c'est vous, vous êtes dans l'erreur.

LE PRINCE 3IO'A\HH
 20 Mais je vous garantis...

LE BARON
 Mais je vous certifie.

LE PRINCE
 > -c .iastao-y SO?2IEJSq BOOV
 Je l'ai vu.

LE BARON
 Moi de même.

LE PRINCE
(à Juliette)
Alors que signifie?

JULIETTE
(bas au prince)
Vous avez raison.

LE PRINCE
10 | (avec satisfaction)
Ah!

JULIETTE
(bas au baron)
Le prince a tort.

LE BARON
Parbleu !

JULIETTE
(à part)
Chacun a sa couleur mais n'y voit que du feu.
(Elle sort.)

SCÈNE XVI

LE PRINCE, LE BARON, puis ARMAND et LA COM-
TESSE (Le baron se promène en fredonnant. Le prince l'ob-
serve.)

LE PRINCE
Vous paraissez content, baron?

LE BARON
(avec fatuité)
Oui, je dois l'être.
L'avenir me sourit complaisamment.

LE PRINCE
Peut-être.

LE BARON
Pourquoi peut-être?

5 | LE PRINCE
Mais...

LE BARON
Mais?

10 | LE PRINCE
Parce qu'à mon tour,
L'avenir me sourit à travers mon amour.

LE BARON
C'est une illusion.

15 | LE PRINCE
Pour vous, baron.

LE BARON
La cause?

20 | LE PRINCE
Vous voyez tout en bleu..
LE BARON
Vous voyez tout en rose.

LE PRINCE
Baron, expliquons nous.

(Armand entre et s'arrête au fond.)

LE BARON
Je veux bien, parlons net.

LE PRINCE
 Nous nous trouvons coiffés...

H0HAJ
 LE BARON
 Oui

LE PRINCE
 Du même bonnet.
 Mais j'aime la comtesse.

LE BARON
 Et comme vous je l'aime.

10
 nom é'up eoiEl
 LE PRINCE >m linavs'J
 Et je veux l'épouser.

LE BARON
 Et je le veux de même.

15
 ARMAND
 (à part)
 Qu'entends-je?

LE PRINCE
 Alors, baron, l'un de nous est de trop.

LE BARON
 20 Je suis de votre avis.

LE PRINCE
 (d'un ton provocateur)
 À quand donc?

LE BARON
 25 Au plus tôt.

460

ARMAND
 (s'avançant au milieu.)
 aibrplàb fil ài/ov-saeo .wateaom ,frcnb lairp au
 Pardon, messieurs, un mot...

G 7AMUA
 LE PRINCE
 .abtO: Un marin?

ARMAND
 .[finigno Il me semble
 Inutile pour vous de ferrailler ensemble.

LE BARON
 to Parceque? tSĪAMHA
 01

ARMAND
 J'ai fait vœu de défendre envers tous
 La main, la blanche main de la comtesse.

LE PRINCE
 15 Vous?
 93Mtraoo el sb ims .arnôis ah bnjsnna

LE BARON
 Vous?

ARMAN D
 Moi!

LE BARON
 .-ifidrnoD al TjgfrisrnD "naiffTq isrv au'izo'o f3 os
 C'est fort!
 (La comtesse entr'ouvre la porte du gauche et s'arrête en voyant
 Armand.)
 .fsbloa m M chevalier.

LA COMTESSE
 (4 part)
 J'ai cru dans, le salon entendre...

Ah!

LE PRINCE
De quel droit, monsieur, osez-vous la défendre?

ARMAND
Du droit que je m'accorde.

5 LE PRINCE
Il est original.

LE BARON
Ce langage est d'un fou.

10 ARMAND
Monsieur!

LE PRINCE
Ou d'un rival.

15 ARMAND
Je suis Armand de Brème, ami de la comtesse
Et son cousin. ..

LE BARON
Ah, bah!

20 LE PRINCE
Alors mon doute cesse,
Et c'est un vrai plaisir d'engager le combat
Avec un ennemi gentilhomme... '

LE BARON
Ou soldat.

25 ARMAND
Soyez donc satisfaits car je suis l'un et l'autre.
 Vos armes?

LE PRINCE
Il n'importe.

ARMAND
Et votre heure?

LE BARON
La vôtre.

LA COMTESSE
(à-part).
Un duel, grand Dieu ! *(Elle ferme brusquement la porte.)*

10 ARMAND
Chut!

LE PRINCE
Qu'est-ce donc?

15 ARMAND
J'ai cru voir
S'agiter cette porte. Entrons dans ce budoir,
Messieurs, pour arrêter les clauses de l'affaire.
Veuillez passer devant...

LE PRINCE
Oh ! je n'en veux rien faire.
Après vous.

LE BARON
Après vous, aimable chevalier.

25 -ARMAND
Vous êtes, tous les deux polis...

LE BARON
(d'un air sombre)
Comme l'acier.
(Il entrent à droite.)

SCÈNE XVII

LA COMTESSE
Se battre ! Ah ! ce combat je veux y mettre obstacle :
Mais comment l'empêcher?... il faudrait un miracle
Ou bien... un peu d'amour, faible espoir!... Mon
cousin
Est un fou furieux... le prier... c'est en vain.
Et d'ailleurs il me hait après la scène violente
De tantôt... Me haïr!... je suis bien repentante...
Que faire?... Ce duel je n'en veux pas, non, non,
5 Et dussé-je épouser le prince ou le baron...

SCÈNE XVIII

LA COMTESSE, LE PRINCE, LE BARON

LE PRINCE
(à la cantonna'de)
20 Dans une heure.

LA COMTESSE
*y. ' **
'(à part)
Qu'entends-je?

LE PRINCE
(apercevant la comtesse)
25 Enfin au sein du temple
Apparaît la déesse !

LE BARON
Enfin on ïa contemple !

LE PRINCE
Quel honneur i

LE BARON
Quel bonheur!

LA COMTESSE
Hé, Messieurs, par pitié,
Epargnez-moi, de grâce; ayez de l'amitié...

LE PRINCE
De l'amitié? Non.

10 **LE BARON**
Non.

LE PRINCE
Un sentiment plus tendre
De ma part.

15 **LE BARON**
De ma part ne doit pas vous surprendre.

LE PRINCE
Et si j'ose aujourd'hui en parler devant vous,
C'est au nom du bonnet...

20 **LE BARON**
Non, de l'autre.

LA COMTESSE
(à part)
Ils sont fous?
25 Je ne saisis pas bien, Messieurs, votre langage.
C'est sans doute, je crois, quelque nouvelle image
Poétique?

LE PRINCE
Pourtant..

••BARON
Cependant...

5 LA COMTESSE
À propos,
J'ai lu, prince, vos vers... ce sont de vrais bijoux.
(À fart.)
Gagnons du temps.

10 LE BARON
; (à fart)
Joyaux?

LE PRINCE
Vous êtes indulgente.

15 LE BARON
(bas à la comtesse)

Certes vous pourriez être un peu plus exigeante,
Ils ne sont pas de lui.

20 LA COMTESSE
,a«ov jftiivab tshscr m itiri"6motat & *H
Comment, ils seraient faux?
Et les vôtres, baron, ils m'ont paru fort beaux.
L'oiseau bleu chante bien.

LE PRINCE
(à part)
L'oiseau bleu?

LE BARON
Chère **dame**,
Son chant n'est que l'écho de celui de mon âme.

LE PRINCE
(bas à la comtesse)
N'en croyez rien.

LA COMTESSE
5 Pourquoi?

LE PRINCE
L'oiseleur que voilà
Dans la cage d'un autre a pris cet oiseau là.

10 LA COMTESSE
(à part)
Hein?... Dois-je les en croire et suspecter leur muse?
Mais non, ils sont rivaux, c'est sans doute une ruse.

• LE PRINCE
Enfin, Madame, il est juste de compatir
15 A mes tourments. '''

LE BARON
Hélas ! c'est trop longtemps souffrir.

De grâce. LE PRINCE

20 Un mot.. LE BARON

LA COMTESSE
Messieurs...

LE PRINCE
25 L'amour.,

LE BARON
• : ! : ! • r
Oui me transporte.,
(Juliette apporte lui plateau qu'elle place sur le gtiéridon.)

JULIETTE
Madame, c'est le thé.

LE BARON
H883TJ' (*Part*)
5 Que le diable l'emporte.

(La comtesse va s'asseoir pour prendre son déjeuner.)

SCÈNE XIX
.kl u£5?.io J30 ahq R 97JÜB au'b 9§BO si gnsQ
LA COMTESSE, LE PRINCE, LE BARON, JULIETTE,
ARMAND

(à part):
C'est lui !... *(Haut.)* Vous, mon cousin? En croirais-je
mes yeux?

litBqmoo 9b otzu{ 129 li .amfibfil^ ,riiiiia .
ARMAND

15 Moi-même, et je venais vous faire mes adieux.

.ihïinoa aqfnajñnol qotl *LA* COMTESSE
Vous partez?

ARMAND C
Il le faut !

20 LA COMTESSE
Cousin, je le déplore.
Et pour longtemps?... pour loin?

ARMAND
Pour le... Japon.

25 LA COMTESSE
Encore?
On y retourne donc alors qu'on en revient?
Et rien ne peut ici vous retenir?

ARMAND
i ðI ab ?é(W\$!Bfte!fâr enW
Non.

LA COMTESSE
Rien?

(À part.)

Il part, il veut se battre, il m'aime donc?... *(Haut.)*
Je pense
Que vous avez déjà, Messieurs, fait connaissance?

10 LE PRINCE et LE BARON

Oui.

T9iñ3ni

ARMAND
Qui ne connaîtrait le prince et le baron,
Ces deux rois de l'album, admirés, en renom?
15 J'ai lu leurs vers coquets et, d'honneur, je m'incline
Devant leur beau talent.

LE BARON
(à part)

Ce Monsieur me... taquine.

20 ARMAND

Je ne plaisante pas...

LE BARON
Monsieur...

25 Non, grâce à vous,
La poésie enfin redescend parmi nous.
On la disait, hélas ! brouillée avec la France.

LA COMTESSE
(inquiète)

30 Cousin...

ARMAND
 Nous vous devons de la reconnaissance.

LE PRINCE
 Être acclamé par vous, Monsieur, en vérité
 5 C'est un brevet de gloire et d'immortalité.
 Merci pour le brevet.

LE BARON
 Merci pour la réclame.

ARMAND
 10 Bravo!... L'on sait chez vous manier l'épigramme?

LE PRINCE
 Mais chez nous, comme ailleurs, on est du genre humain
 Et l'on a du plaisir à mordre son prochain.

15 LA COMTESSE
 L'homme est-il donc partout le même?

LE BARON
(d'une voix lugubre)
 Et pire encore!

20 LA COMTESSE
 Pour un rien il s'irrite et devient fratri...

LE BARON

JULIETTE
 25 *(à part)*
 Bon ! Voilà le baron qui fait des mots français !

LA COMTESSE
(à part) XIJ31
 Ils me font peur..

ARMAND
 Gomme on se trompe! Je croyais
 Que dans certains climats, sous l'hiver qui l'accable,
 ; L'humanité souffrante .•était plus charitable.
 La souffrance, dit-on, épure et rend meilleur.

7 LE BARON / 01
 to Mais, pour avoir plus froid, a-t-on plus douce humeur?

ARMAND
 Oh! non, la médisance est une plante en gerbe
 Qui pousse dans la neige aussi bien que dans l'herbe.
 15 Vous avez quelquefois Un hiver assez doux,
 Vingt degrés Réaumur...

LA COMTESSE
 Ah! mon cousin, de grâce !

20 Un hiver printanier. ARMAND

JULIETTE
 i ruji -s • *(à part)* ^ gjoV
 Un printemps à la glace.
 LE PRINCE
 25 Vous l'avez dit, Monsieur; cette rude saison
 Qui mêle à votre rire un pénible frisson,
 Nous savons la changer en un printemps magique
 Quand l'amour le commande.
 oiiod y 'jKh-a ' • . ;.r | aviv trfA 0
 ARMAND
 Ah, Dieu, c'est magnifique!
 L'hiver est donc chez vous un vrai magicien?

LE PRINCE
Mieux, c'est un grand seigneur.

ARMAND
Oui, fort grand, j'en conviens.
5 Il flatte la fortune et la meut tout en joie,
Mais pour la pauvreté c'est un seigneur de... proie.
Il donne à l'une un teint de rose, à l'autre, hélas!
Des yeux éteints, un corps qui tremble à chaque pas.
10 Que l'on ne mettrait pas même un ours à la porte,
Ja plains fort, pour ma part, ceux qui sont condamnés
Au froid syberien ainsi que des damnés.

LE PRINCE
Monsieur redoute fort le froid et ses piqûres?

15 ARMAND
Je préfère, il est vrai, de plus franches blessures,
Et vous?

LE PRINCE
(avec hauteur)
20 En doutez-vous?

LA CONTESSE
Messieurs, par charité...
Vous nous faites geler; ramenez-nous l'été.
Qu'en dites-vous, baron?

25 LE BARON
Hé, bon Dieu! que dirai-je?
Grâce à ces deux messieurs j'enfonce dans la neige.
Moi, le Nord me fait peur car il ne laisse voir
Que des nez violets réduits au désespoir.
30 Ah! vive l'Italie et Venise la belle
Où l'on ne perd jamais sa chaleur naturelle.
La mer a tant d'attraits! Le climat est si sain!
Et puis la gondole, ah!...

JULIETTE
(à part)
Il prêche pour son Saint.

ARMAND
5 Venise? Oui, parlons en.

LE BARON
(d'un ton sentimental)
Ah! par un clair de lune
Qu'il fait bon de voguer sur la verte lagune
10 Et d'oublier le monde en se sentant bercé
Au murmure des flots mollement cadencé!
Il semble entendre alors les harpes angéliques
Mêler leur harmonie...

ARMAND
15 À celle des moustiques.

LE BARON
(s'exaltant)
Un souffle divin passe, on tressaille éperdu.

ARMAND
20 Car on se sent partout horriblement moi **dx**.

LE BARON
(impatienté)
Notre âme, ainsi qu'un aigle, ouvre l'aile et s'élance
À la suite d'un rêve attrayant...

25 ARMAND
À distance.

LE BARON
(en colère)
30 Un rêve qui nous montre un si bel avenir
Qu'au risque de sa vie...

ARMAND
Ah ! laissez-moi finir.
Sur terre, sur les flots, dans les cieux tout est fête!
On assiste au concert de Dieu, le grand poète,
5 Et, le cœur ébloui des merveilles du ciel,
On s'exalte, on s'écrie: Ah ! je suis immortel.¹

LA COMTESSE
(à part)

Quelle chaleur !

10 LE BARON
fa» prince, avec satisfaction
Bien dit!

ARMAND
Hélas! erreur profonde!
15 On dit, non sans raison, perfide comme l'onde.
Soudain la mer se gonfle, on chavire et soudain
Rêve et rêveur tout tombe et plonge et prend un bain,
Mais en revanche on cueille, à force de lyrisme,
D'aimables souvenirs... doublés d'un rhumatisme !

20 JULIETTE
(à part)

Donc restons à Paris.
(Elle va au fond et apporte le gâteau des rois.)

25 LE BARON
(désappointé)
Hé! mais, c'est du nouveau.
Pour un marin, Monsieur, vous semblez craindre
l'eau.

ARMAND
30 Non, mais je crains pour vous, s'il faut que je le dise,
Les flots italiens qui dorment dans Venise.

LE BARON
Est-ce une allusion? je ne les aime pas,
Il est l'heure, sortons !

LE PRINCE
5 *(bas à Armand)*
Oui, sortons de ce pas !
(Ils se consultent à part tous les trois.)

JULIETTE
(bas à la comtesse)
10 Madame, ils vont se battre.

LA COMTESSE
(éperdue)
Ah ! mon Dieu !... Comment faire?.

JULIETTE
15 Voyez, ils sont hargneux autant que feu Cerbère.
Offrez leur ce gâteau des rois comme un régal.

LA COMTESSE
(avec inspiration)
C'est peut-être un moyen...

20 JULIETTE
Un moyen infernal.

LE PRINCE
Madame, excusez-nous, une affaire importante...

LA COMTESSE
25 Quoi! déjà ma quitter? Avant que j'y consente
Vous voudrez bien, Messieurs, partager avec moi
Ce gâteau... qui contient la couronne d'un roi,
Pensez-y...

LE PRINCE
Trop heureux...

LE BARON
Trop heureux...

JULIETTE
(à part)
Sur ma tête,
Le bel écho ;

10 LA COMTESSE
Hé bien ! procédons à la fête.

LE PRINCE et LE BARON
(à part)
Oh ! quel espoir !

15 LA COMTESSE
(découpant le gâteau)
Messieurs, l'instant est solennel.
Voici l'urne-gâteau du vote universel.
Un roi doit en sortir, ou peut-être une reine.
Soyons grands citoyens, oublions toute haine
0 Et jurons d'être unis, quoi qu'il puisse advenir,
Dans l'intérêt du trône.

.Lermm JULIETTE
(à part)
Ah ! je la vois venir.
ao hm

25 - . .9Jn LE BARON
(à part)
Embrasser mes rivaux !
sfflsanoa v'r aup JnuvA Çiattiop £tn îrèb ! iouQ
LE PRINCE
(à part)
,101
30 Oublier une offense!

ARMAND
arriéra *tativû'l à imodo* s ^ f / ^ o v &ism ,lib rc>i8
Retirer mes cartels !

LA COMTESSE
KOHAH ai £
5 Vous gardez le silence?
(À Juliette.) Servez!
(Juliette présente à chacun des personnages une part du gâteau.)

yëc.iTMOD AJ
JULIETTE
(bas à la comtesse)
' àjiaou >mt li^ib/ La fève est là; j'ai triché le destin. »»
10 (Le prince, Armand et le baron mangent en se regardant de
aoDfilBtenoo-rb aoluoi rro ')ætkA@j\$. fil tnob -UJSO.J nU
.wénaïto sob ilduro'I fa nobieq af aupiisil
JULIETTE
(à part)

15 Ils se mangent des yeux... O^iel horrible festin !
(Après un silence.)
Chacun en ce moment dévore un trône en rêve.

LE PRINCE
(cherchant dans sa part de gâteau)
20 Je n'ai rien. OS

LE BARON
(même jeu)
Moi non plus.

ARMAND
(même jeu)
25 Ni moi.

LA COMTESSE
Moi, j'ai la fève !
Je suis reine! et j'ordonne à tout sujet loyal
30 De faire ici la paix même avec son rival.

LE PRINCE
 Bien dit, mais vous devez choisir à l'instant même
 Un roi pour vos sujets, qui les aime... et vous aime.
 (À part.) Je la tiens!

5 LE BARON
 (à part)
 Elle est prise!

LA COMTESSE
 (à part)

10 Adieu ma liberté!
 (Haut.) Hé bien, soit!... Mais je veux pour cette
 - - royauté
 Un cœur dont la noblesse en toutes circonstances
 Pratique le pardon et l'oubli des offenses.

15 Acceptez-vous?

LE PRINCE: «v *H ' .
 J'accepte. \

LE BARON
 Oh oui! j'accepte.

20 ' LA COMTESSE
 (se tournant vers Armand)
 Hé! mais,
 Monsieur nous ferait-il faux bond?

ARMAND "
 Je me sou mets.

LA'COMTESSE
 (avec joie, à part)
 Plus de duel, enfin! .(Haut.) Puisqu'il faut que je
 donne

30 À l'un dé Inès sujets et ma main et mon trône,
 Reconnaissez l' élu, le maître; à'la couleur
 De mon diadème. *

LE PRINCE et LE BARON
 Ah!
 • nob 'is'up sifaK i -tV^a&AO^ .st'iq iciib A an
 asti I'A COMTESSE
 Juliette...
 ..U/rnVj s(\dO \.-:vi^um • -\ i. ...lath/oja ta *)
 5 JULIETTE
 v . v î - . (* fart). -- i.i il
 Tiens, j'ai peur.

LA COMTESSE
 Donne le bonnet. 3 ri

10 LE BARON
 Bleu? € , d ^

LE PRINCE
 Rose?
 ïIOHAH 3Tj
 ... LA COMTESSE
 15 (regardant Armand)
 Non, amarante!

ARMAND
 Amarante!

LE PRINCE et LE BARON
 20 .rneïoa ...iip1 .:ikioj ab frisai si irmao-iq aa ail
 Quoi!
 H vuit" si vi«s <Mn> te «>tlW kn>^ *»tm<> cA't
 JULIETTE
 Bah!

BO i ; ARMAND . .
 • O, surprise enivrante!

25 Mille bomb.
 33(ïIH1 33
 LA COMTESSE
 Ah! cousin...

ARMAND
Pardon, le cœur fait feu !
Je ne le dirai plus. (*Chancelant.*) Mais qu'ai-je donc?
Grand Dieu!
S Je suis trop brusquement repris à la souffrance.
Ça m'étouffe!... (*À la comtesse.*) Oh! je t'aime!...
Oh! je... vive la France!
(Il baise les mains de la comtesse avec transport.)

10 LE BARON
MM (*au prince*)
Hé bien!

LE PRINCE
Hé bien, cessons des regrets superflus.
La comtesse n'est pas à vous.

15 LE BARON
(avec satisfaction)
À vous non plus.
(fils se donnent la main.)

20 JULIETTE
(à part)
Allons, ils sont gentils, ils ont bon caractère,
Ils se pressent la main de toute leur... colère.
(La comtesse prend l'album et s'avance entre le prince et le baron.)

25 LA COMTESSE
Messieurs, pour couronner le talent à son tour,
Je vous nomme tous deux poètes de ma cour.

30 LE PRINCE
(regardant le baron)
Hum!

LE BARON
(regardant le prince)
Hum!

LE PRINCE
(à la comtesse)
Un tel honneur...

LE BARON
Nous n'en sommes pas dignes.
(Le prince et le baron saluent la comtesse et vont pour sortir.)

10 LA COMTESSE
(les saluant, à part)
Mon char est dételé!

JULIETTE
(à part, montrant le prince et le baron)
15 Ce n'étaient pas des cygnes!

(Fin.)

SÎNZIANA ȘI PEPELEA

FEERIE NAȚIONALĂ ÎN 5 ACTE

P E R S O A N E L E :

- PAPURĂ- ÎMPĂRAT
SÎNZIANA, fata lui
PÎRLEA-VODĂ
5 LĂCUSTĂ-VODĂ
PĂCALĂ
TÎNDALĂ
BABA RADA
ZÎNA-LACULUI
10 ZÎNA-CODRULUI
STATU-PALMĂ-BARBĂ-COT
IARNA
CRIVĂȚUL
ZORILĂ
15 MURGILĂ
DASCĂLUL MACOVEI
TOMA
MĂRICA
SAFTA
20 CRAINICUL LUI PAPURĂ
STOLNICUL LUI LĂCUSTĂ
PAHARNICUL LUI PÎRLEA
UN GENIU
AL DOILEA GENIU
25 UN URS ALB
O PASERE MĂIASTRĂ
POPOR, OSTAȘI, ȚĂRANI, ȚĂRANCE

SÎNZIANA ȘI PEPELEA

ACTUL I

(Teatrul reprezintă o cîmpie arsă de soare, în fund o pădure,
în stînga o căsuță între copaci uscați, în dreapta, spre fund,
un lac.)

SCENA I

DASCĂLUL MACOVEI, TOMA, MĂMICA, SAFTA,
ȚĂRANI, ȚĂRANCE, PEPELEA (*doarme, sub copaci,*
Ungă căsuță)

COR

Ce secetă, ce foc!
Amar și vai de noi!
Avem lipsă de ploi,
Și lipsă de noroc, (*bis*)

SAFTA

(*arătînd pe Toma*)
Ce-a fost verde s-a uscat,
Ca și bietul meu bărbat!

TOMA

(*arătînd pe Safta*)
Ce-a-nflorit s-a scuturat,
Ca nevasta mea din sat.

COR

Ce seceta, ce foc!
Amar și vai de noi!
Avem lipsă de ploi,
Și lipsă de noroc.

5

MACOVEI: Uff!... de când trăiesc eu, dascălul Macovei, și, slavă Domnului!... trăiesc de când cîinii purtau colaci în coadă... încă așa arșiță n-am apucat; să juri că ne găsim în țara lui Pîrlea-Vodă.

io TOMA: Dar cum e țara aceea, jupîne dascăle?...

MACOVEI: O țară unde-i așa de cald tot anul, că găinile fac ouă răscoapte.

TOMA: He! he! gogonată o mai spuseși, jupîne.

15 MACOVEI: Tomo!... ești necredincios, o știe lumea-n-treagă... dar prost, de cînd?

TOMA: Apoi dă, jupîne, eu nu-s cărturar ca d-neta, care știi *Alexandria* pe derost, și care ai umblat pe unde ș-a-nțarcat dracul copiii.

20 MĂRICA: Așa-i; jupînul Macovei, bărbatul meu, cunoaste și-*Afgatanghelescu*.

MACOVEI: Tronc, Mărico!... ai sclintit-o, fata mea, vrei să zici *Afgatanghelul!*... Da, oameni buni, știu multe, de toate... nu că mă laud... căci am fost prin țara căpcăunilor și prin țara năucilor... unde oamenii pătinesc de boala politiceii.

25

TOMA: Dar ce boală o mai fi ș-aceea?

MACOVEI: Boală de balamuc, care seacă toate simțirile și-nvrăjbește frați cu frați.

30 TOMA: Fie lor acolo!...

MACOVEI: Ș-am mai fost, oameni buni, pe la Sfînta Vineri, pe la Sfînta Joi, pe la Sf. Mercuri, unde m-am întîlnit cu Statu-Paîmă-Barbă-Cot, cel care fuge călare pe un iepure șchiop și doarme într-un vîrf de plop.

35

TOMA: He! He! asta e și mai gogonată, și mare, cît... cît...

MACOVEI: Cît prostia ta.

TOȚI: Ha! ha! ha! te-a păcălit, Tomo!

MĂRICA (*rîzînd*): Cred și eu că 1-a păcălit, dacă jupîn Macovei, bărbatul meu, știe și ceriul din toacă... asta, toaca din cer.

5

MACOVEI: Tronc, Mărico, iar ai sclintit-o, sufletele. Ș-am mai fost, oameni buni, pe la curtea lui Lăcustă-Vodă.

TOȚI: Lăcustă-Vodă?

MACOVEI: Da! Ce? n-ați auzit de el?... un domn mare, cu oaste mare... și cu stomac și mai mare...

10

El mănîncă, mănîncă, de cum se trezește pîn' ce adoarme, și tot nu se mai satură, vecinie flămînd și slab.

TOMA: Ș-o fi mîncînd și comîndul; dar poporul lui?...

15

MACOVEI: Sărmanul! e și mai slab și mai flămînd decît dînsul.

TOMA: Halal de el!... Vrea să zică, tot mai bine la noi, în țara lui Papură-împărat; deși se spune că împăratul nostru e cam șovăi, șovăi... ca numele lui.

20

MACOVEI: Tacă-ți gura, lehăule!... nu te-atinge de mai-marele tău; împăratul nostru e om cu chibzuială și are doi sîfînici mari, pe Păcală și pe Tîndală. Unul îl sfătuiește într-un fel, altul într-alt fel, și augustatea sa se tot clatină întreamîndoi.

25

TOMA: Ca papura după vînt.

MACOVEI: Ei! Ș-apoi!... Clatine-se papura, broaștele să hălăduiască... nu-i așa?...

TOȚI: Așa, așa, jupîne.

30

MĂRICA: Cică, pe cînd trăia împărăteasa, ea cînta cucurigu-n casă?

MACOVEI: Ce-ai spus?

MĂRICA: Ș-acum, se zice că-1 poartă de nas fata lui, domnița Sînziana?

35

MACOVEI: O fi!... că-i bună și frumoasă.

MĂRICA: Frumoasă, ce-i drept, pe dînsa poți "cată, dar pe soare ba, asta... pe soare...

MACOVEI: Destul; iar ai sclintit-o, Mărico dragă; dar noi stăm de vorbă și ziua trece.

40

TOMA: Și soarele ne prăjește.

ȚĂRANII: Și sămănăturile pier.

ȚĂRANCELE (*văitându-se*): Pier, pier, păcatele noastre!
Ce-o să devenim?... O să ne moară copiii de foame!

MACOVEI: Tacă-vă ciocni, gaițelor!... decît ați urla, mai bine v-ați apuca să faceți descîntece de ploaie.

10 MĂRICA: Că doar noi nu sîntem vrăjitoare ca Baba Rada, din căsuța aceea... Numai ea știe să facă vrăji și să tragă-n bobi, și să descînte de dragoste cu ulcica, și să dezlege norii...

MACOVEI: Da de unde știi, jupîneasă, că Baba Rada descîntă de dragoste cu ulcica? Nu cumva...

15 MĂRICA: Ferească Dumnezeu, bărbate, nu se află! dar toată lumea știe că Baba Rada cetește și-n stele... și-i carte de tobă, asta... tobă de carte.

MACOVEI: Tronc, Mărică!... Oameni buni; hai să ne mai sfătuim cu părintele Pricochi și să-l rugăm să mai iasă cu icoanele.

20 TOȚI: Hai, hai! (*Repetă corul și iese prin dreapta.*)

PEPELEA (*trezindu-se*): A!... bun somn am tras!... și frumos vis am făcut!... Eu, Pepelea, băiat sărac, fără tată, fără mamă, venit în locurile acestea din Țara Românească, părea că mă-nsurasem cu fata împăratului, după ce o scăpasem din ghiarăle unui zmeu, care-o răpise din palatul tătine-său. Greu m-am luptat prin somn... dar i-am venit eu de hac zmeului.

ARIE

30 Frumoasă Sinziană,
Copilită Cosînzeană,
Răpită-era d-un zmeu I
Am dat pe el năvală
Și, cu viteaza-mi pală,
35 Ucisu-l-am chiar eu.
Iar fata, în uimire,
Mi-a dat a sa iubire,
în schimb pe dorul meu.

490

Aș! vorbă să fie... împăratul a trimis crainici în tuspătru părți ale lumii, ca să dea știre crailor și împăraților că acel din ei care va plăcea Sinzianei îl va lua de ginere; și-i va da zestre jumătate de-mpărăție... Ce mai trebuie zestre?... Eu m-aș mulțami numai cu fata, pre legea mea.

SCENA II

PEPELEA, BABA RADA

(*ea stă pe pragul ușei, sprijinită pe o cîrjă, îi gîrbovită și zdrențuroasă, cu plete albe*)

BABA RADA (*auzindu-l, în parte*): Auzi pușchiul, pe unde-i bat gîndurile... chelului îi trebuie chitie de mărgăritar. (*Tare.*) Pepeleo...

15 PEPELEA: E!... Iaca și Baba Rada... vino colea, mătușica, am să-ți spun un vis d-ale poznașe.

BABA RADA: NU pot, dragul mătușei; că-s oloagă de-o cîrjă.

PEPELEA: Oloagă de-o cîrjă?...

20 BABA RADA: De-abia-mi port tinerețele, cu ajutorul cîrjelor... și mi s-a frînt una astă-noapte.

PEPELEA: Se vede că încălecuseși pe ea, ca să mergi la nunta lui Statu-Palmă.

BABA RADA: Ba, am alungat o pisică neagră care se băgase pe coș la oala cu smîntînă.

PEPELEA: O fi fost duhul necurat?

BABA RADA: Ucigă-1 toaca!... Cînd am lovit-o cu cîrja, a scos foc pe ochi; și cîrja s-a făcut numai țanduri în mîna mea... bunătate de cîrjă... mi-o dedese chiar Strîmbă-Lemne, acu o sută de ani.

PEPELEA: Strîmbă-Lemne?... Alei!... dar de cînd ești pe lume, mătușica?...

BABA RADA: EU?... Ascultă:

491

ARIE

5 Eu sînt de cînd în astă lume
Românul încă n-avea nume;
De cînd Carpații cei măreți
Erau ca niște bureți;
De cînd lupii la noi
Erau păstori de oi
Și urșii cu cimpoi
10 Mînau cirezi de boi.

II

15 Eu sînt de cînd pe mîndrul soare
Nu erau pete arzătoare;
De cînd un purice ușor
Purta potcoavă la picior
Potcoavă grea de fer
Cu care sărea-n cer,
Ș-apoi din cer venea
Și barba mi-o ciupea.

20 Pe atunci eram tînără, frumoasă... eram zîină...
dar m-a scos din minte Făt-Frumos... și mi-am
perdut darul.

PEPELEA: în adevăr, că ești cam schimbată la față.

25 BABA RADA: He! He!... Vremea vremuiește, fețele se
zbîrcesc, balamalele slăbesc și în locul puricilor
sprinteni au ieșit pe lume alte jigăanii, care sar
din gunoi... și cu-o săritură ajung... sus...
sus... sus.

30 PEPELEA: Hei!... că nu sînt și eu o jiganie din soiul
lor.

BABA RADA: Și ce-ai face, măi băiete?...

PEPELEA: Aș zbura tocmai lîngă fata împăratului.

BABA RADA (*îl trage de urechi*): Ți-e dragă!... Hai?...

PEPELEA: Ca ochii din cap.

35 BABA RADA: Dar tu ei?...

PEPELEA: Și ea mie, vorba țiganului.

BABA RADA: Ei, știi una?... Pepeleo, hai cu mine în
pădure, să-mi durezi o cîrjă nouă de alun...

Și eu voi culege flori de năvalnic, ca să-ți fac o
scăldătoare de dragoste.

PEPELEA: Și crezi că Sinziana m-a îndrăgi, dacă m-oi
scâlda?...

BABA RADA: De ce nu?

PEPELEA: Oare?... Hai la pădure, mătușica... Hai
la pădure... (*O ia de braț și pleacă în fugă.*)

BABA RADA: încet, încet... vai de mine... parcă te-au
umflat rusaliile.

10 PEPELEA: M-au umflat... hai... nu pot sta pe loc...
mi s-au aprins călcâiele...

BABA RADA (*sare-ntr-un picior*): încet, încet, nebu-
nule, cad, ține-mă, încet, vai de mine! (*lese*
amîndoi și intră în pădure.)

15 SCENA III

LĂCUSTĂ-VODĂ, STOLNICUL, SERVITORI și OSTAȘI
(*sub costum de lăcuste*)

20 STOLNICUL (*vine alergînd și purtînd un steag pe care*
e brodată o lăcustă): Plecați-vă, închinați-vă, că
vine măria-sa Lăcustă-Vodă... iaca, nu-i nimeni?
nu face nimica, eu să-mi fac meseria mea. (*Stri-*
gînd.) Plecați-vă, închinați-vă...

(*Stolnicul intră cu servitori care poartă merinde.*)

COR

25 (*de lăcuste*)

Trece-aci Lăcustă-Vodă,
Dintre domni cel mai flămînd.
Să-i întindem masă mare,
Chiar în drum, cît mai curînd.

(*Așază merindele pe-o masă în dreapta, blide cu mîncări, garafe și*
potire.)

STOLNICUL: Grăbiți, copii, grăbiți... Măria-sa ne calcă
pe urme... Așa... așezați fripturile-n rînd...
unde-s piftiile? Puneți-le la iveală, colea, bine.

(în sunetul unui marș bizar, intră Lăcustă-Voaă, răzemat pe doi curteni.)

LĂCUSTĂ: Mîncare, mîncare, mor de foame! Unde-i ministrul meu secretar de stat la departamentul

5 bucătăriei?

STOLNICUL (*închinîndu-se*): Aici, măria-ta!

LĂCUSTĂ: Masa gata-i?...

STOLNICUL: Gata, priviți...

LĂCUSTĂ: Stolnice, ai binemeritat de la Patrie, te

10 decorez cu ordinul „Frigării de aur”.

STOLNICUL: Să trăiești, măria-ta.

LĂCUSTĂ (*șede la masă*): Bune bucate!... îmi fac cu ochiul... de unde să-ncep... A!... de la curcan (*mănîncă*), minunat!... am un țigan, bucătar

15 meșter, cinci zloți pe lună, leafă... (*La suita lui.*) Vouă vă e foame?

TOȚI: Foame, măria-ta.

LĂCUSTĂ: Bine: priviți la mine cum mănînc și vă-n-destulați.

20 TOȚI: Poftă bună, milostive stăpîne!

LĂCUSTĂ: Vă place poate friptura de curcan?

TOȚI: Place, place.

LĂCUSTĂ (*lacom, mîncînd*): D-apoi mie!...

TOȚI: Mănîncă-1 sănătos, măria-ta.

25 LĂCUSTĂ: Acum să zic două vorbe astor piftii... Ce miros, ce parfum, (*mirosindu-le*) ce arom! (*Suitei.*) Dar piftiile vă plac?

TOȚI: Plac, plac.

LĂCUSTĂ: Cu vanilie, sau... sadea.

30 TOȚI: Ba cu usturoi.

LĂCUSTĂ: Mă bucur... dar ce s-aude?... (*Afară, trîmbițe.*)

STOLNICUL: Se-naintează o oaste mare!

LĂCUSTĂ (*încercîndu-se*): O! oa... o oa, oaste... or fi

35 dușmani!... Unde mi-e paloșul? Na, l-am uitat acasă... Cu ce să mă apăr?... Ha! cu furculița astă mare. Vie de-acum chiar Pîrlea-Vodă...

Vitejilor, adunați-vă împrejurul meu și să muriți cu toții, apărîndu-mi viața și masa.

(Toți se grupează Ungă Lăcustă, care se înarmează cu o furculiță lungă.)

5

SCENA IV

Aceiași, PÎRLEA-VODĂ, PAHARNICUL, CRAINICUL, SERVITORI și OSTAȘI (toți sînt îmbrăcați în roș)

CRAINICUL (*viind răpede în scenă*): închinați-vă, plecați-vă, că sosește măria-sa Pîrlea-Vodă.

10

LĂCUSTĂ: Pîrlea-Vodă... Sînt platcă...

(*Intră paharnicul, urmat de servitori, care poartă balerce în spinare.*)

COR

Iată vine Pîrlea-Vodă
înfocat și-mbujorat;
Dintre toți domnii din lume,
15 Cel mai roș, mai însetat!

PÎRLEA

(*Intră răpede. El e gras și aprins la față.*)

ARIE

20

Eu sînt Pîrlea cel aprins,
Care ard în foc nestins
Și dau foc și mistuiesc
Inimile ce-ntînesc.
Uf! uf! uf! în sînul meu
25 Curge lavă de vulcan,
Dați-mi apă ca să beu,
Să tot beu cît un borcan.

PÎRLEA: Apă, apă, mor de sete.

PAHARNICUL: Măria-ta, balercele sînt deșerte; ai băut tot.

30

PÎRLEA: Nu-i apă?... m-am stins!... Paharnice, te osîndesc să-ți tai capul tu singur, cu mîna stingă. (*Vede masa.*) A!... iaca chileală. (*Se răpede la masă.*)

LĂCUSTA
 Semețe! un pas numai de-i face cătră masă,
 Cazi mort, de astă armă străpuns . . .
 (Îl amenință cu furculița.)

5 PÎRLEA
 Străpuns? . . . Nu-mi pasă!
 Mai bine mort de paloș, ca un viteaz, decît
 De sete, mișelește, cu iască-aprinsă-n gît.
 (Apucă o garafă și o deșartă.)

10 LĂCUSTĂ: Iaca minune... grăim amîndoi în stihuri, ca
 niște apelipisiți?... Aferim, vere.
 PÎRLEA: Vere?... Cine ești tu, de îndrăznești a mă
 văruî?

LĂCUSTĂ: Eu sînt domn, ca și tine.

15 PÎRLEA: Domn... (Amabil.) Să mă fericesc cu nu-
 mele?...
 LĂCUSTĂ: Lăcustă-Vodă!
 PÎRLEA (furious): Lăcustă?... dușmanul meu de
 moarte?

20 LĂCUSTĂ: Tocmai.
 PÎRLEA (grațios): Sînt prea fericit de cunoștință. (Dă
 mina.)
 LĂCUSTĂ: Și eu tij, vere... poftim la masă.
 PÎRLEA: Mulțămesc; sînteți prea amabil.

25 LĂCUSTĂ: Da, mă rog, nu te mai fasoli.
 PÎRLEA (șede): N-aș vrea să fiu indiscret.
 LĂCUSTĂ: Să mă vezi pe năsălnic.
 PÎRLEA: Ba mai bine pe brațe, vere.
 LĂCUSTĂ (vesel, ghiontind pe Pîrlea): Pe brațe, ber-
 bântuie? Pe brațele Sînzianei?

30 PÎRLEA (posomorit): Ba cît despre fata lui Papură-
 împărat, pune-ți pofta-n cui.
 LĂCUSTĂ: Și pentru ce, mă rog...
 PÎRLEA: Pentru că mă duc s-o-mpețesc.

35 LĂCUSTĂ (ironic): Ș-ai s-o pățești, în adevăr, vere.

PÎRLEA: Ver-vere?... Și cum asta?
 LĂCUSTĂ: Fiindcă și eu mă duc la curtea Sînzianei,
 cu gînd de-a-i face curte.

5 PÎRLEA (se scoală): Sîntem rivali!... unul din noi dar
 e de prisos pe lume; trebuie să piară.
 LĂCUSTĂ (liniștit): Ai dreptate; peri tu.
 PÎRLEA: Ba tu... Scoală și vin la luptă, să ne cio-
 cîrtim cu paloșele.

10 LĂCUSTĂ: Ce face?... Să ne batem împreună?...
 cată-ți de treabă, omule; avem oști pentru cer-
 tele noastre, ucigă-se între ele... și noi să petre-
 cem cu voie bună... Așa-i rîndul crailor ș-al
 împăraților. (Strigă.) Stolnice!... pune-te în
 capul armatei mele... și taie bucăți oastea lui
 15 Pîrlea-Vodă; de-i scăpa teafăr... de te-i arăta
 leu... te-oi face „ban”.

PÎRLEA (asemenea): Paharnice!... ai auzit?... Să te
 văd; harcea-parcea în oamenii lui Lăcustă-Vodă;
 de-i fi învingător... te schimb din particular în
 20 general.

STOLNICUL (cu glas slab): Nu putem, măria-ta, că
 sîntem morți de foame.

PAHARNICUL (asemenea): N-avem vlagă, măria-ta;
 sîntem morți de sete.

25 LĂCUSTĂ: Ei, dar fie pe altă dată... (Lui Pîrlea.)
 Primești, verișorul... să ne ucidem altă dată?
 PÎRLEA: Bucuros... acum să plecăm la curtea lui
 Papură-împărat.

LĂCUSTĂ: Să plecăm; cunoști drumul?

30 PÎRLEA: Ba nu!... m-am rătăcit de vreo șapte ori,
 de cînd am pornit de-acasă.

LĂCUSTĂ: Ai umblat în bobote ca și mine; ne trebuie
 dar un călăuz. Stolnice, un călăuz cît oi bate-n
 palme.

35 STOLNICUL (nemișcîndu-se): Numaidecît, măria-ta.
 PÎRLEA: Paharnice, un călăuz.
 PAHARNICUL (stă pe loc): Numaidecît.
 (Pepelea se ivește între copaci.)

SCENA V

Aceiași, PEPELEA

- PEPELEA (*aparte*): Am lăsat pe mătușa-n pădure să caute buruieni.
- 5 PÎRLEA: Găsitul-ați?...
STOLNICUL (*zărind pe Pepelea*): Iaca unul, pe dînsul, pe voinici. (*Toți se răped și-l apucă.*)
PEPELEA: Ho! țară!... ce este?... ce v-au apucat?
STOLNICUL (*trăgîndu-l*): Te cheamă Lăcustă-Vodă.
- 10 PAHARNICUL (*asemenea*): Te cheamă Pîrlea-Vodă.
PEPELEA: Minciuni... nu mă cheamă nici Pîrlea, nici Lăcustă... mă cheamă Pepelea.
LĂCUSTĂ: Pepelea!... Ha! Ha! Ha! poznaș nume!
PÎRLEA (*rîzînd*): Nu-i nume de calendar.
- 15 LĂCUSTĂ: Ca ale noastre. (*Tare.*) Pepeleo, răspunde, poți să ne duci la curtea lui Papură-împărat?
PEPELEA (*aparte*): Or fi pețitori de-ai Sînzianei.
LĂCUSTĂ: Ai auzit?
PÎRLEA (*tare*): Poți, mă?
- 20 PEPELEA: Pot!... vă duc și pană la „mărU roș”, dacă vreți, și pană la calea-ntoarsă.
LĂCUSTĂ: NU, că-i prea departe.
PEPELEA: Și pană la dracu-n praznic.
PÎRLEA: Praznic? hai dar cu noi... pleacă-nainte.
- 25 PEPELEA: Bine... (*Aparte.*) Am să-i rătăcesc în pădurea cea deasă, din ea să nu mai iasă. (*Servii fură merindele de pe masă.*)
LĂCUSTĂ: Mergem?... Poftim, vere.
PÎRLEA: Ce se potrivește... apucă d-ta înainte, vere,
- 30 ești mai cărunț.
LĂCUSTĂ: Cărunț eu?... știi că te găsec nostim?
PÎRLEA: Mă-i fi găsind... dă-mi brațul și-aidem împreună.
(*Pîrlea și Lăcustă își dau brațul și cearcă a pleca odată cu piciorul stîng, dar nu nimeresc. Iese cu toții prin fund și dispar în pădure cîntînd.*)
- 35

COR

Haideți cu toți la curtea
Lui Papură-împărat,
Atrași de Sînziana
Cu nume lăudat.

SCENA VI

DASCĂLUL MACOVEI, TOMA, MĂRICA, ȚĂRANI,
ȚĂRANCE
(*care vin prin dreapta*)

- 10 TOMA: Așa o fi, jupîne dascăle... sfîntă să-ți fie vorba, mare adevăr ai rostit... nu plouă pentru că-i secetă.
MACOVEI: Și-i secetă, pentru că nu plouă.
TOMA: Dar fă bine de ne spune, pentru ce-i și secetă și lipsă de ploaie?
- 15 MACOVEI: O fi trecut prin văzduh un zmeu cu limbă de foc.
TOȚI (*speriați*): Un zmeu?
MACOVEI: Sau poate că zidarii și cărămidarii or fi legat norii.
- 20 TOMA: Dar nu cunoști d-ta vreun chip de-a-i dezlega?
MĂRICA: Bărbatul meu să nu cunoască... ai pripit de te-ai vorbit; asta... ai vorbit de te-ai pripit.
MACOVEI: Tronc, Mărico!... Oameni buni, este un leac de secetă care nu dă greș.
- 25 TOȚI: Care, care?...
MACOVEI: Să-necați o babă.
TOȚI: Ș-a ploua?
MACOVEI: CU cofa.
- 30 TOȚI: Hai, măi, să găsim o babă. (*Arătînd femeile.*)
Pe care din ele s-o alegem?
FEMEILE (*arătîndu-se una pe alta*): Pe Catrina, pe Safta, pe Tudora, pe Tofana, pe jupîneasa dascălița. ..
- 35 MĂRICA: Pe mine?... Eu babă?... (*Lui Macovei.*)
Babă-s, jupîne dascăle? babă?

MACOVEI: Ba ! ba...

BĂRBAȚII: **Pe dînsele, măi!** (*Se luptă bărbații cu femețte; ele dau țipete.*)

BĂRBAȚII

Degrabă, degrabă
Să prindem o babă
Și-n apă s-o dăm.
Degrabă printr-însa
De foc și de dînsa
Acum să scăpăm.

10

FEMEILE

Hoților! periți de-aici,
Că v-om bate cu urzici,
V-om zgîria ca pisici
De-ți fi toți numai beșici.

15

SCENA VII

Aceiași, BABA RADA (se ivește-n fund)

BABA RADA: Să trăiască Pepelea!... bună cîrjă mi-a durat... am să-i descînt de dor.

20 FEMEILE: Iaca o babă, iaca o babă!

TOȚI: Baba Rada, vrăjitoarea!

MACOVEI: Ea o fi legat norii... pe dînsa, oameni buni... și uștiuluc! în baltă. (*Bărbații se răped de apucă pe babă, luînd-o-n sus.*)

25 BĂRBAȚII: în baltă!

BABA RADA: Ce-i? ce-i?

FEMEILE: în baltă!

BABA RADA: în baltă? Vai de mine... dar ce v-am greșit eu, oameni buni?...

30 MACOVEI: în baltă, talpa iadului!

BABA RADA: Ajutor! ajutor! Pepeleo!

500

SCENA VIII

Aceiași, PEPELEA (aleargă prin fund)

PEPELEA: Cine mă cheamă?... Mama Rada?...

5 BABA RADA: NU mă lăsa, Pepelaș dragă, vreau hoții să mă-nece.

PEPELEA: Să te-nece, pentru ce? Stați, oameni buni... nu faceți păcatul.

TOȚI: în lături, mă sfrijitule.

10 PEPELEA: NU mă las de voi chiar de m-ați ucide... Mama Rada-i nevinovată.

MACOVEI: Cum îndrăznești, măi țingăule, să te împotrivești voinței poporului?... Nu știi ce spuneau strămoșii noștri: „Box, pipili, Box...”

15 PEPELEA: Ce box, mă, na box!... (*Trage un pumn în gkigilicul lui Macovei.*)

MACOVEI: Aoleo! m-a necinstit.

TOMA: Iii!... a ridicat mîna asupra lui jupîn Macovei.

MĂRICA: I-a turtit nasul pe ghigilic? asta...

20 MACOVEI: Legați-1, măi, să-1 ducem la procuror. Cît pentru babă, uștiuluc în baltă. (*Țăranii leagă mînile lui Pepelea.*)

PEPELEA (*luptînd*): Hoților, ticăloșilor!... vă puneți o sută pe un om, ca corbii și ca judanii. (*Țăranii lasă pe Pepelea legat și se-ntorc la Baba Rada.*)

25 BABA RADA: Pepeleo, Pepeleo... (*Țăranii ridică pe babă și se îndrept spre lac cu ea.*)

PEPELEA: Ticăloșii... ucid pe biata babă, fără vină, și pe mine m-au legat, ca să mă ducă la închi-soare... s-au dus cu toții... nu-i nime, p-aici mi-e drumul. (*Fuge-n căsuță.*)

30

ȚĂRANII (*pe malul lacului*): Una!

BABA RADA: Pepeleo!

ȚĂRANII: Două, trei... **hup**, uștiuluc. (*O aruncă pe babă și deodată s-aude un tunet depărtat, ceriul s-acopere de nouri negri.*)

35

MACOVEI: *Parapanghelos!* De-acum umflați pe Pepelea și hai la procurorul.

ȚĂRANII (*revenind în scenă*): Dar unde-i?

ȚĂRANII: A perit!

501

MACOVEI: Périt să fie! (*începe furtuna mare, tunete prelungite.*) Iaca, măi!... vedeți? cum ați înecat vrăjitoarea, a și-nceput a ploua.

TOMA: Plouă cu fulgere, jupîne dascăle, dar apă – tufă.

5 FEMEILE: Vai de noi! o să ne trăsnească.

MĂRICA: Hai s-aprindem Paști de la luminare... asta...
luuminare de la Paști.

MACOVEI: Tronc, Mărîco!

10 TOȚI: Hai pe-acasă, la sănătoasa, voinici. (*Un fulger cade-n lac, toți fug în dreapta spărieți.*)

SCENA IX

PEPELEA (*ieșind din căsuța*): Să se fi înecat biata mătușă?... de-aș ști că aș găsi-o, m-aș arunca înot. Ia să vedem. (*Vine în scenă și găsește o cârjă.*) Iaca una din cârjele ei... poate să-mi fie de ajutor... (*La mal.*) A!... pare că zăresc ceva... ea-i... plutește... dă, Doamne, s-o scap. (*întinde cârja-n apă și scoate sumanul babei.*) Nu-i ea. Sărmana, e numai sumanul ei, a murit! S-a dus pe ceea lume, și eu am rămas iar singur. (*Plînge.*) Rău mă doare inima după ea... dar ce aud!... ce văd!

25 (*Furtuna trece, norii dispar și luna se înalță de după copaci, înfund . . . pe suprafața lacului răsar mai multe flori de nufăr și în fiecare din ele stă închisă cite-o zîină; în cea mai frumoasă se găsește Baba Rada, metamorfozată în Regina Zînelor; razele lunii luminează tainic tabloul.*)

SCENA X

PEPELEA, ZÎNE, BABA RADA (*schimbătă în zîină*)

30 COR DE ZÎNE

Frumoasă zîină cu dulce nume
Din sinul apei iese la lume.
Ferice omul care pre ea
La foc de stele o va vedea.

(*Florile de nufăr se deschid, zînele iese de formează împreună un grup artistic în lumina electrică. în floarea din mijloc apare Baba Rada sub figura și sub costumul unei zîne tinere și frumoase și încununată cu plante acvatice.*)

5

ZÎNA

Pepeleo, blind suflet, tu singur cu-ndurare,
Ai vrut să-mi aperi viața de-a proștilor turbare.
Pe tine eu din umbră te-oi scoate la lumină,
Căci foasta Baba Rada, de-acum e a ta zîină.

10 (*Zîna, ieșind din floare, pășește pe fața apei și vine în scenă.*)

PEPELEA (*cade-n genunchi*): Ol... ce minune cerească.

15 ZÎNA: Pepeleo!... de azi începe o viață plină de lupte pentru tine... dar să n-ai grijă, vei fi pretutindeni apărat și susținut de mine. Ține acest fluieraș de trestie, el te va ajuta la orice nevoie... cînd îi cînta din el... ține și-acest inel de logodnă cu Sînziana.

20 PEPELEA: Ah!... zîină frumoasă și milostivă, mă logodești cu norocul.

ZÎNA: Norocul să te însoțească în calea vieții. Acum te las, Pepeleo... rămîi cu bine, eu mă-ntorc în împărăția zînelor.

25 (*Zîna se-ntoarce în floarea ei, toate florile s-afundă încet, în sunetul simfonic al orchestrei. Corul repetă refrenul de la început.*)

(Sfîrșitul actului I.)

ACTUL II

30 (Teatrul reprezintă sala tronului lui Papură-împărat . . . Vasuri mari cu plante acvatice sînt așezate în colțuri... un tron mare de aur în stîngă, alt tron mai mic alături, spre public . . . o ușă în stînga, ce duce în apartamentul împără-

resei... în dreapta, uși mari... în fund, arcade largi și înalte, ce se deschid pe terasă, deasupra gradinei.)

SCENA I

5 PEPELEA (*se ivește cu sfială pe terasă, apoi intră în scenă*): Nu mă vede nime? M-am furișat prin grădina împărătească, doar oi zări pe Sînziana... dar toate ferestrele palatului sînt închise... Ce bogății... Ce locaș fărmeacător!... Bine m-aș deprinde a trăi aici... alături cu fata împăratului. Dacă m-ar ajuta Zîna-Lacului să mi se împlinescă dorul... Ian să-mi încerc norocul, sunînd din fluierul ăsta!... Să vedem ce poate el!... (*Privind fluierul, cîntă.*)

ARIE

15
Fluieraș frumos.
Mult zici tu duios.
Scumpe fluieraș,
Mult zici drăgălaș,
20 Zi cu glasul tău,
Zi pe gîndul meu,
Versul cel cu foc,
Ce-aduce noroc.

II

25
Fluieraș de fag,
A! spune cu drag,
Spune de-al meu dor
Scumpului odor,
Că inima mea
30 Vecinie pentru ea
Bate nencetat
D-un amor curat.

(*El vrea să cînte din fluier, dar se oprește, zăbind în dreapta pe Tîndală.*) Dar vine cineva... mă

închin cu cîntecul și, la fugă... să mă ascund în grădină. (*Dispare după arcade.*)

SCENA II

TÎNDALĂ, pe urmă PĂCALĂ
5 (*amîndoi în haine brodate cu fir ș-acoperite cu decorații pe piept și pe spate*)

TÎNDALĂ (*viind din dreapta*): Stăpînul meu, augustatea-sa marele împărat Papură doarme... Doarmă sănătos și fără grijă, cît mă are pe mine,
10 Tîndală, prim-ministru... Toată sarcina statului e pe spinarea mea... Sarcină grea!... (*Cu emfas.*) Însă mă simt mîndru de-a o purta pentru gloria, prosperitatea, propășirea și moralitatea poporului ce se adăpostește la umbra sceptrului împărătesc al augustății-sale... (*Zăbind pe Păcală.*) Dar pare că zăresc pe Păcală, colegul meu de cabinet... un șiret de frunte, care adesea mă păcălește!... Cum să mă dezbar de el?... Am cătat' să-l trimit departe, peste nouă
20 mări și nouă țări, într-o ambasadă... dar n-a primit... Ce tertip să mai iscodesc?... (*Stă pe gînduri.*)

PĂCALĂ (*intră pe sub arcade*): Doarme augustul nostru, și soarele-i sus... însă are și dreptate să-și odihnească bătrînețele. (*Zăbind pe Tîndală.*) A!... iaca Tîndală, părechea mea de la carul statului... cum să-l dau peste cap?...

TÎNDALĂ: Ce vād? Escelența-voastră la curte așa de dimineață?

30 PĂCALĂ: Datoria-mi fac, urmînd pildei escelenței-voastre.

TÎNDALĂ: Datorie sacră... cînd stăpînul trage la aghioase... Sluga credincioasă veghează, pentru gloria...

PĂCALĂ: Propășirea...

TÎNDALĂ: Prosperitatea...

PĂCALĂ: Și moralitatea poporului, ce s-adăpostește...

TÎNDALĂ: La umbra sceptrului părintesc.
 AMÎNDOI (*înclinați*): Al augustății-sale...
 PĂCALĂ: Bine, acuma ad-o colea jumătatea milionului
 ce-ai cîștigat astă-noapte.
 5 TÎNDALĂ: Ce milion? Care milion? de unde milion?
 PĂCALĂ: Care? (*îi șoptește la ureche.*) Cel care ai cîș-
 tîgat rușfet de la concesionarii baloanelor.
 TÎNDALĂ (*cu mirare*): De unde o știi?
 PĂCALĂ: Ț scriș pe nasul escelenței-voastre, ad-o...
 10 TÎNDALĂ: Ei, știi una? Lasă-mi mie milionul ăsta, și
 eu îți făgăduiesc alt milion la anul.
 PĂCALĂ: Cum?
 TÎNDALĂ (*îi vorbește la ureche*): Din răscumpărarea
 concesiunii baloanelor.
 15 PĂCALĂ: Parol?
 TÎNDALĂ: Parol!
 PĂCALĂ: Ba, ba, ba, mai bine azi un ou, decît la anul
 un bou; adă!
 TÎNDALĂ: Bine, om regula socotelile mai pe urmă,
 20 acum să ne ocupăm de afacerile politice... Știi
 că domnița Sînziana e fată mare?...
 PĂCALĂ: O fi; și, prin urmare, i-a abătut să se mărite
 numaidecît.
 TÎNDALĂ: Fată mare nu-i? Trebuie să-i credem.
 25 PĂCALĂ: Și împăratul, care se supune la toate voin-
 țele ei, a trimis crainici pe la toate împărățiile
 ca să le ducă această veste.
 TÎNDALĂ: O știi.
 PĂCALĂ: Și chiar au început a sosi în oraș mai mulți
 30 din acei ce-au auzit de frumuseța domniței.
 TÎNDALĂ: Care și care?...
 PĂCALĂ: Zorilă, craiul Răsăritului; Murgilă, craiul Apu-
 sului... și Pîrlea-Vodă, și Lăcustă-Vodă, și alți
 mulți din toate părțile lumii.
 35 TÎNDALĂ: Minunat; și unde au tras la gazdă?
 PĂCALĂ: La „Grand Hotel”, la „Trei sarmale”.
 TÎNDALĂ: Cred c-om căpăta ceva decorații de la ei...
 decorații cu briliante prinprejur... iar nu ca
 potcoavele astea, care cîntăresc zece oca... de
 40 aramă... Privește: ordinul Hipopotamului!...

ordinul Urangutanului!... ordinul Bivolului...
 ordinul Bibilicului... etc...
 PĂCALĂ: Acestea sînt decorații zoologice... dar unde
 le-om mai anina și pe celelalte?...
 5 TÎNDALĂ: Pe dinăuntru livrelei... ca căptușală.
 (*S-aude-n stînga un căscat lung.*)
 PĂCALĂ: Taci... s-anunță împăratul.
 (*Papură-împărat vine în halat și papuci galbeni... și cu coroana
 peste scufă.*)

10

SCENA III

Aceiași, PAPURĂ

PAPURĂ: A... a... a!... Bine am dormit.
 AMÎNDOI: Să vă fie de bine, augustate.
 PAPURĂ: Aici sînteți, miniștrii mei isteți!
 15 TÎNDALĂ: La ușa augustă a ietacului împărătesc...
 PĂCALĂ: Precum se cuvine...
 PAPURĂ: Vine... bine vreau să zic, ne place să vă
 vedem aproape de tron, pentru că sînteți ageri.
 AMÎNDOI (*închinîndu-se*): Măria-ta...
 20 PAPURĂ: Credincioși!
 AMÎNDOI: Augustate...
 PAPURĂ: Integri.
 AMÎNDOI: Luminate împărate...
 PAPURĂ: Deși nu prea frumoși...
 25 AMÎNDOI: Milostive stăpîne...
 PAPURĂ: Destul, nu vă mai frîngeți șalele... cîte cea-
 suri sînt?...
 TÎNDALĂ: Cîte poruncește augustatea-voastră să fie.
 PAPURĂ: M-am trezit destul de dimineață, nu-i așa?
 30 TÎNDALĂ: Așa! v-ați trezit odată cu zorile.
 PAPURĂ: Oare?... Ce crezi și tu, Păcală... îmi pare
 că soarele-i sus.
 PĂCALĂ: Zorile au mai întîrziat astăzi, pentru plăcerea
 augustății-voastre.
 35 PAPURĂ: Bine-au făcut, pentru că eram foarte obo-
 sit... trebile statului...

TÎNDALĂ: Vă prea osteniți, augustate; și nu se cade să compromitați augusta voastră sănătate. Nouă, servitorilor tronului, ne incumbă truda; pentru gloria...

5 PĂCALĂ: Propășirea...
TÎNDALĂ: Prosperitatea!
PĂCALĂ: Și moralitatea poporului ce s-adăposteste...
TÎNDALĂ: La umbra sceptrului părintesc...
AMÎNDOI: Al augustății-voastre!

10 PAPURĂ: Frumoasă imagină!... umbra sceptrului... mi-o repetați în toate zilele... e cam monotonă, însă plăcută... și ce mai face poporul?... nu l-am văzut de mult...
TÎNDALĂ: Nu-și încape-n piele de fericire.
15 PAPURĂ: Așa să fie, Păcală, își încape sau nu-și încape?
PĂCALĂ: Nu-și încape... e burduf...
PAPURĂ: Burduf!... A!... mulțămirea mea este deplină... adică tocmai deplină nu... pentru că tarafurile politice se-nmulțesc pe toată ziua...
20 Cîte avem păn-acum?
PĂCALĂ: 57, augustate.
PAPURĂ: Numai atâtea?... le credeam mai plodoase... care au mai ieșit la maidan?...
PĂCALĂ (*desfășurînd o Mrtie lungă*): Iată lista.
25 PAPURĂ: Breee!...ce pomelnic!... citește-1, Păcală.
PĂCALĂ: Categoria-ntăi.
PAPURĂ: Cum?... Sînt pe categorii?
PAPURĂ: Dar, categorisiți.
PAPURĂ: Zi-nainte.
30 PĂCALĂ: Categoria-ntăia! Tarafuri colorate.
PAPURĂ: Colorate?...
PĂCALĂ: Da!... pentru ca să bată mai bine la ochi. (*Citind.*) Taraful verde.
PAPURĂ: Verde? Pentru ce verde?
35 PĂCALĂ: Pentru că-i spanac. (*Citind.*) Taraful galbăn.
PAPURĂ: Galbăn?... O fi taraf de dovleci?...
PĂCALĂ: Tocmai... e un taraf care a prins gălbeață. (*Citind.*) Taraful alb.

PAPURĂ: Alb?... Se vede că-i mai spălat?
PĂCALĂ: Și pătimește de albeață pe ochi. (*Citind.*) Taraful stacojiu.
PAPURĂ: Stacojiu?... pentru ce?
5 PĂCALĂ: Pentru că cu cît e mai fiert, cu atît e mai roș.
PAPURĂ: Ca racii.
PĂCALĂ: Raci progresiști etc. Categoria a doua...
io Taraful național-liberal, taraful liberal-național, taraful liberal-național-moderat, taraful moderat-național-liberal.
PAPURĂ: Treci la altă categorie, asta-i cam într-aceiași păr.
PĂCALĂ: A treia categorie... Taraful aristocrat, democrat, burtocrat, pungocrat, postocrat...
15 PAPURĂ: Destul... m-am amețit și simt că devin prostocrat ca dînșii... Și care-i deviza politică a tuturor?
PĂCALĂ: Una ș-aceeași... „Scoală-te de la locul tău, să mă pun eu.”
20 PAPURĂ: Adică, cu alte cuvinte... Să vă dau afară pe voi și să-i iau pe dînșii în loc?
PĂCALĂ: Cam așa!
PAPURĂ: Ș-așa se poate... să vă dau afară... să nu vă dau?... Ba să vă dau.
25 AMÎNDOI: Ferească Dumnezeu, auguste.
PAPURĂ: Dar dacă vă voi păstra... Cum să salvăm situațiunea?...
TÎNDALĂ: Trîntind tarafurile la pușcărie.
30 PAPURĂ: Bună idee, să le trîntim... oare să le trîntim?... și pentru ce să nu le trîntim?... Ce zici și tu, Păcală?...
PĂCALĂ: Zic să nu le trîntim, maiestate... pentru că o asemenea trîntă ar fi o măsură în incompatibilitate cu abilitatea guvernamentală.
35 PAPURĂ (*aiurit*): Așa... (*Aparte.*) N-am prea înțeles. (*Tare.*) Apoi dar să-i lăsăm în pace, mai cu

5 samă că am altă belea pe capul meu... Sînziana mi-a declarat că vrea să se mărite pe placul ei... iar nu după conveniențele politiceii statului... Eu chibzuisem să fac alianță cu vecinul meu, cu Piperuș-Craiu... dar fata-î găsește prea iute... și nu-1 vrea.

TÎNDALĂ: Asta poate să nască mari complicațiuni.

PĂCALĂ: Poate chiar și războaie.

10 PAPURĂ: Ș-apoi?... nu mi-e teamă de-un Piperuș. Cîți pipăruși am mîncat eu, de cînd împărătesc!... Au început să curgă pețitori pentru Sînziana?

15 TÎNDALĂ: Început... Hotelul „La trei sarmale” e plin de crai, domni și împărați, care așteaptă să fie invitați a se prezenta la Curte.

PAPURĂ: Bine, faceți-le cunoscut că-i voi primi chiar astăzi... Gătit-ați tot pentru ceremonialul primirii lor?

PĂCALĂ: Totul e gata.

20 PAPURĂ: Mergeți dar să-i aduceți în prezența noastră, hai, marș!

AMÎNDOI: Numai decît, auguste... (*les închinîndu-se.*)

25 PAPURĂ (*singur*): Un cap încoronat trebuie să aibă caracter ferm și voință neșrămutată... altminterea se-ncurcă rău ițele politice... Eu am hotărît să fac pe voia Sînzianeii... și nu mă schimb odată cu capul (*o pauză*), și însă prudent e de-a espune împărăția la cine știe ce calamități, pentru capriciul unei copile alintate... Ce-ar fi, adică, dacă n-aș mărita-o acum?... ar plînge ș-atîta tot... dar de ce s-o fac să plîngă, drăguța?... Vrea să se mărite, lucru natural. (*Schimbă tonul.*) Vrea, vrea... multe vrea omul.. de m-aș potrivi... ea are voința ei... dar și eu am pe-a mea... și, în sfîrșit, cine-i împăratul? Eu!... cine are dreptul de a porunci?... Eu! prin urmare s-o mărit... alta n-am ce face. (*Stă pe gînduri, numărînd pe degete.*) S-o mărit?... să n-o mărit?...

SCENA IV

PAPURA, SÎNZIANA (*iese din apartamentul ei*)

SÎNZIANA: Tătucă. (*Vine de-l sărută.*)

PAPURĂ: Copila mea, te-ai trezit?...

5 SÎNZIANA: Ce fel? trezit?... Soarele-i ameazi, și d-ta tot în halat și cu scufa de noapte?...

PAPURĂ: Am avut multe de pus la cale cu miniștrii.

10 SÎNZIANA (*zîmbind*): Înțeleg... ați organizat ceremonialul de astăzi... Scumpul meu părinte, cît mă doare să mă despart de d-ta.

PAPURĂ: Apoi dacă te doare așa de mult, pentru ce vrei numai decît să ieși din casa părintească?

15 SÎNZIANA: Pentru ca să mă duc și eu la casa... așa a făcut și mama.

PAPURĂ: Dumnezeu s-o ierte... însă, pe vremea ei, fetele se măritau după placul părinților.

SÎNZIANA: S-au schimbat lucrurile de-atuncea, tătucă. Astăzi sîntem libere și independente.

PAPURĂ: Formați și voi un taraf?...

20 SÎNZIANA: Dar, găsim că e drept să ne alegem noi înșine tovarășii vieții noastre.

PAPURĂ: De aceea s-au înmulțit despărțeniile... Ascultă, Sînziana... n-ai pute să mai rabzi vreo doi-trei ani?...

25 SÎNZIANA: De ce nu zece?... să-mpletesc coadă albă.

PAPURĂ: Păn' la coadă albă mai ai mult, fata mea.

SÎNZIANA: Tătucă, vrei să afli adevărul?... mi-a prezis o vrăjitoare că, de nu m-oi mărita în anul acesta, am să mă găsesc într-o primejdie de moarte.

30 PAPURĂ: De moarte!... să mori?... ferească Dumnezeu! să nu faci una ca asta... mai bine te mărit de 17 ori, cu cine ți-a cere inima... chiar c-un zmeu, dacă ai poftă de zmei.

35 SÎNZIANA: Bunul meu părinte!... Tocmai de zmei mi-e teamă, pentru că ei fură fete de-mpărați... și mi-a spus vrăjitoarea că sînt amenințată...

PAPURĂ (*spăriet*): Ce?... să te răpească o dihanie de pe ceea lume?... Merg să dau porunci ca să pună

străji împrejurul palatului... (Strigă:) Păcală, Tîndală... iaca, uitasem că ei sînt duși la „Trei sarmale !”

5 SÎNZIANA: N U te turbura, tătucă, mai bine mergi de te gătește, ca să primim oaspeții veniți la noi de prin fundul lumii.

PAPURĂ: A i dreptate; mă duc să-mi lepăd halatul și să-mi pun hlamida... Pupă-mă frumos... Pupă-mă încă o dată. (După ce-o sărută, iese zicînd:) 10 E frumoasă... ruptă din soare! Și-mi samănă mie, bucătică tăiată. (Iese-n stingă.)

SCENA V

SÎNZIANA (singură) : Azi trebuie să-mi aleg un mire !... pe care?... pe cel mai viteaz, mai tînăr și mai frumos. 15

RECITATIV

De multe nopți mi-e somnul agitat
Și până-n zori ades nu pot dormi.
Un glas ascuns îmi zice nencetat
20 Că am ajuns în timpul de-a iubi.

ARIE

I

Fără dor, fără iubire,
Nu e-n lume fericire,
25 Spune doica mea.
Ea-i bătrînă, ispitită;
Ca să fiu dar norocită,
S-o ascult pe ea.

II

Făt-Frumos, o dulce mire,
Te aștept, vin' cu grăbire,
Vino de mă ia,
30 Ca să ducem împreună
Viață dulce, viață bună
35 Cum inima vrea.

512

Ah !... cînd ar veni Făt-Frumos... (Stă gîndind. Un zmeu trece călare prin văzduh.) Cînd ar apărea deodată-n ochii mei...

(Zmeul apare între arcade.)

SCENA VI

SÎNZIANA, ZMEUL

ZMEUL (în fund): Sînziana!

SÎNZIANA (tresărînd) : Cine mă cheamă? (Vede pe zmeu.) A !... (Vrea să fugă.)

10 ZMEUL: Nu fugi, dulce minune; vestea frumuseții tale a trecut peste nouă mări și nouă țări și ca să te văd, am venit în zbor nouă zile și nouă nopți.

SÎNZIANA: Dar cine ești tu, care îndrăznești?...

ZMEUL: Eu sînt împăratul zmeilor.

15 SÎNZIANA (cu groază): Ești zmeu?...

ZMEUL: Ș-am jurat să te fac soția mea.

SÎNZIANA: Eu?...

ZMEUL: Vino cu mine.

SÎNZIANA: Mai bine să mor.

ZMEUL : Vino !... (Face un pas, întinzînd mîna spre ea.)

SCENA VII

Aciași, PEPELEA (se arată sub arcade)

PEPELEA: Stăi, fiară de pe ceea lume!... un pas mai mult, ești mort.

25 ZMEUL: Ce?... tu, piticule, îmi poruncești mie?

PEPELEA: Pieri, pieri îți zic.

ZMEUL (ridică buzduganul): Se vede că vrei să legi frăție de moarte cu buzduganul meu?

PEPELEA: Și tu cu fluierașul meu. (Sună din fluier.)

30 ZMEUL (ramifîe încremenit, vra să-nainteze, dar nu poate; vra să ridice buzduganul, și-i cade brațul fără putere): Păcătosule!... așteaptă... Ce-am pățit?... nu pot face un pas înainte... nu pot

513

purta buzduganul, sînt fârmecat... fluierul acesta mă-nvinge... (Se tot retrage îndărăt, împins de-o putere misterioasă, în sunetul fluierului Pepelea-l urmărește, amîndoi dispar în grădină.)

SÎNZIANA (trezindu-se din buimăceală): Am visat?... Era să mă răpească un zmeu?... Și m-a scăpat de el?... Cine m-a scăpat?... Poate că era Făt-Frumos.

10 Făt-Frumos, o dulce mire,
Te aștept, vin' cu grăbire,
Vino de mă ia . . . etc.
(Iese prin stingă chitînd sotto voce.)

SCENA VIII

15 PĂCALĂ, TÎNDALĂ, PÎRLEA-VODĂ, LĂCUSTĂ-
VODĂ, ZORILĂ, MURGILĂ
(mai multe persoane din toate părțile lumii, în diverse costume fantastice)

20 (S-aude fanfare-n curte, ușile-n dreapta se deschid; doi ușiери vin de se așază la intrare. Intîi cortejul de crai, domni și împărați, precedați de Tîndală și Păcală și urmați de steaguri cu emblemele lor. Se pun în semicerc, în fața tronului.)

COR

25 Azi e ziua mult dorită,
Cînd, uimiți, o să vedem
O minune strălucită,
Un crin alb cu diadem.

30 TÎNDALĂ: Poftim, vestiți și de bun neam domni, crai și împărați! în curînd va sosi marele, gloriosul, mărinimosul, augustul Papură-împărat, împreună cu frumoasa, încîntătoarea, augusta sa copilă, domnița Sînziana.

(în sunetul unui marș triumfal, intră Papură cu hlamidă și cu coroană aurită, ținînd pe Sînziana de mină, urmați de mai multe dame și magnați de Curte . . . ei fac giurul solei, salutînd pe oaspeți, ș-apoi

merg de se suie pe tronuri. Steagurile se înclină în fața lor și toți oaspeții rămîn extaziați, privind la Sînziana . . . Pîrlea-Vodă dă semne de admirație grotească. Tîndală stă Ungă tron.)

COR

10 Iată împăratul,
Iată luminatul
Cu Sînziana,
Mîndra Cosînzeana,
Orișicine-o vede
Jură și crede
Că e un juvaer,
Căzut aci din cer.

SCENA IX

Aceiași, PAPURĂ cu SÎNZIANA

20 PAPURĂ (pe tron): Bine-ați venit la curtea noastră, oaspeți de soi și de tot soiul!... Crainicii noștri v-au dus vestea despre copilă și zestrea ei... jumătate de împărăție, fără ipotecă... Care din voi va ave noroc să placă fetei va ave parte" de amîndouă... Haide, arătați-vă talentele și nurii, concursul e deschis; am zis!...

TOȚI: Trăiască Papură-împărat!

PAPURĂ: Acum și pururea și-n vecii vecilor...

TOȚI: Amin!

25 PAPURĂ: Păcală, te numesc mareșal de ocazie, fără leafă. Prezentează-ne concurenții cu tropos.

PĂCALĂ: Ascult. (Prezentînd pe Zorilă.) Măria-sa Zorilă, craiul Răsăritului.

30 PAPURĂ: Zorilă?... A m cunoscut în tinerețe pe babacutău; pătimea, sărmanul, de căscat, altminterea era deștept și cam... berbant. (Rîzînd.) îmi aduc aminte că odată ne-am întîrziat împreună până-n faptul zilei, într-o mahala!... ha! ha! ha! Stîrnisem toți cîinii și comisarii... ha, ha, ha!

35 TÎNDALĂ (încet, cu dezaprobare): Auguste...

PAPURĂ (*serios*): Ai dreptate, Tîndală, nu iartă ighe-
monicoriul. (*Arată pe Sînziana.*) Și e sărbătoare-n
casă; iaca tac, tac.

5 ZORILĂ (*îngenimche dinaintea tronului Sînzianei și
declamă*):
Princcsă! Răsăritul e raiul pămîntesc;
Din el răsare luna și soarele ceresc!
Primește-a fi regină acelu dulce plai,
Ca să pri'ească lurnea-n mirare rai în rai.
10 (*Se scoală și se retrage.*)

PAPURĂ (*lui Tîndală*): Rarerereri în rai? parcă aud
broaștele, Tîndală.
TÎNDALĂ: Poezie imitativă, auguste.
PAPURĂ: O fi!...

15 PĂCALĂ (*prezentînd pe Murgită*): Măria-sa Murgilă
craiu Apusului.
PAPURĂ: Murgilă?... Stăi... am cunoscut și pe ba-
bacu-tău; era cam posomorit de firea lui. Ce
mai face?

20 MURGILĂ (*posomorit*): A apus...
PAPURĂ: A apus!... Ce spui? A dat pielea popii?
Hei!... lume, lume!... toți sintem mai mult
sau mai puțin muritori. (*iși suflă nasul tare.*)
Ca mine îi apune și tu.

25 MURGILĂ (*asemenea și el îngenimche înaintea Sînzianei
și declamă*): --fiwqVf tbasiIH : ITOT
Princcsă, în Apusul profund, mistuitor,
Apune soare, lună, tot ce-i strălucitor,
Dar jur pe-a ta frumseță, de lume admirată,
30 Că tu nu /ei apune Aia ochii-mi niciodată,
,Gji'oS li?-Jiit; (*Se retrage.*)

PAPURĂ: Frumos!... (*Lui Tîndală.*) Ce au, Tîndală,
de grăiesc toți în stihuri?... e vreo boală nouă?
TÎNDALĂ: Da... o boală ce se numește stiho-morbus.

35 PAPURĂ: O fi!...
PĂCALĂ (*prezentînd pe Lăcustă*): Măria-sa Lăcustă-
Vodă.
PAPURĂ: Lăcustă? Te știi de mult... mi-ai potopit
ogoarele într-o vreme... la anul o mie și ceva!

LĂCUSTĂ: Era foamete, augustate... și eram pe-atunci
un copil fără judecată, zburdalnic.

PAPURĂ: Așa!... Ș-acum văd cu mulțămire că, deși
ești flăcău tomnatic, te ții bine; tot verde!

5 LĂCUSTĂ: Am stomac bun!

PAPURĂ (*lui Tîndală*): Stomac de-Lăcustă.

LĂCUSTĂ (*îngenunchează dinaintea Sînzianei și declamă*):
Frunză verde de mohor
Mor de dor... zău... de dor mor,
10 Mor... mor... mor...

(*Aparte.*) Ce dracu!... am uitat restul și mi-am
pierdut rostul.

PAPURĂ (*lui Tîndală*): Ian ascultă, Tîndală... ăsta
mormoroște ca un urs.

15 LĂCUSTĂ (*cată a continua*):
Frunză verde dc mohor
Mor, mor, mor...

PAPURĂ: Lăcustă... dragă Lăcustă, lasă, nu mai muri
acum, fătul meu, pe altădată, pe altădată, așa să
20 trăiești.

LĂCUSTĂ (*retrăgîndu-se*): Curios!... mi-am uitat im-
provizația.

PĂCALĂ (*prezentînd pe Pîrlea*): Măria-sa, Pîrlea-Vodă.

- PAPURĂ: Pîrlea?... pîrlit ești de soare!

25 PÎRLEA: Ba din născare, augustate. (*Declamă:*)
Princcsă, a ta frnmseță-nfocată și bălaie
In vulcanul meu de suflet a aprins o palalaie.
Ard, ard, ard, mă fac cenușă, căci amorul mă încinge.
A! precum ai aprins focul, fă bine de mi-1 și stinge.

30 PAPURĂ: Pompieri!... chemați pompierii... e-n stare
să-mi dea foc palatului. (*S-aude afară fluierul
lui Pepelea.*)

PÎRLEA (*indignat*): Cine mă fluieră?

PAPURĂ: Ce s-aude, un fluier?

35 SÎNZIANA (*uimită, aparte*): Parcă-i fluierul care m-a
scăpat de zmeu.
(*Apare Pepelea pe pragul aței din dreapta.*)

SCENA X

Aceiași, PEPELEA

PAPURĂ: Cine ești tu, semețule, de îndrăznești s-ai îndrăzneala de a te prezenta dinaintea noastră?

5 PEPELEA: Luminat împărate, sînt solul Zinei-Lacului!... Acea zîină năzdrăvană a auzit de preaputernicul, preaînțeleptul, preamărinimosul Papură-împărat, precum și de cereasca frumusețea a fiicei sale, care-i samănă...

10 PAPURĂ (*îmblînzit*): Așa mai vii de-acasă... urmează.
PEPELEA: Și, vrînd să vă arate admirarea ce i-ați inspirat, vă trimite prin mine, pentru serbarea de astăzi, două prezenturi, cum nu s-a mai văzut pe lume.

15 PAPURĂ: Care? unde-s?...
PEPELEA (*face un semn afară; un paj intră, aducînd o colivie mică de aur, în care este închisă o pasere albastră, și alți doi servitori aduc o oglindă mare, pusă pe două picioare aurite*): Iată-le!... o pasere măiastră, pentru frumoasa, și încîntătoarea princesă. (*Ia colivia și-o prezintă Sînzianci.*) Și-această oglindă, pentru augustatea-voastră... Paserea are grai omenesc și răspunde la toate întrebările... Oglinda arată adevărul... Zîina vă roagă să le primiți bucuroși, din parte-i.
(*Servitorii așază oglinda între ambele arcade, față cu publicul.*)

PAPURĂ: Primim, cum nu?... și-i trimitem asigurarea înaltei noastre considerațiuni.

SÎNZIANA: Ce frumoasă pasere!

30 PAPURĂ: O fi dumbrăveancă? (*Lui Pepelea.*) Și zici că astă pasere grăiește?

PEPELEA: E pasere măiastră... adresați-i orice întrebare, ea va răspunde.

PAPURĂ: Ce s-o-ntreb? Ha! am găsit... Păsărică dragă... spune-mi: sînt coțcari în împărăția mea?

35 PASEREA: Da! da! da! da!
PAPURĂ: Nu mă-ndoiam de asta... care sînt cei mai mari gheșeftari?

PASEREA: Păcală... Tîndală.

PAPURA: Ce-a zis:

PĂCALĂ: A zis Tîndală.

TÎNDALĂ: Ba Păcală.

PĂCALĂ: Ba Tîndală.

TÎNDALĂ: Ba Păcală.

PASEREA: Păcală-Tîndală, Tîndală-Păcală.

PAPURĂ: Cum se poate?... Și eu credeam...

10 TÎNDALĂ-PĂCALĂ: Minciuni, minciuni, gaiță nerușinată!... Nu o credeți, augustate.

PAPURĂ (*sever*): Tăcere!... Mîine voi fi supremul vostru judecător, astăzi n-am vreme să fiu decît părinte... Sînziana, ai văzut și-ai ascultat pe onorabilii preopinanți... asta... aspiranți... răspunde, care din d-nialor îl socoti mai demn de a-mi fi ginere mie și, prin urmare, bărbat ție?

15

SÎNZIANA (*sculîndu-se*): Sire, sînt confuză în momentul acesta... și nu mă pot pronunța îndată... atît de mari sînt meritele d-nealor.

20 PAPURĂ: Prea bine, fata mea... Vom suspenda ședința pe zece minute; pentru ca să ai tot timpul necesar de-a lua o rezoluție. (*Tare.*) Ședința e suspendată pe zece minute. Pofțiți la bufet, dacă vă place. (*Se scoală.*)

25 SÎNZIANA (*aparte*): Am să consult paserea despre ursitul meu. (*Cătră pasere.*) Păsărică dragă, cum se numește ursitul meu?...

PASEREA: Pepelea! Pepelea.

30 SÎNZIANA: Pepelea. (*Iese printre arcade împreună cu damele.*)

PAPURĂ: Acum mă pot coborî de pe troa, să-mi mai dezmorțesc șalele... (*Se coboară.*) Unde-i cel ce-a adus paserea și oglinda?

PEPELEA: E U sînt.

PAPURĂ: Cum te cheamă?

PEPELEA: Pepelea.

PAPURĂ: Din botez sau de-aiurea?

PEPELEA: Ba de-aiurea.

PAPURĂ: Așa am chitit și eu... acum spune-mi ce meșterie are oglinda asta?... Pană azi eu n-am văzut oglinzi?

5 PEPELEA: Ea arată chipul și totdeauna caracterul fiecăruia om ce se uită în ea.

PAPURĂ: Minunat. (*Aparte.*) Prin ea am să cunosc firea mosafirilor mei. (*Tare.*) Păcală, Tîndală... ian priviți-vă mutrele în oglinda asta... ca să vedeți cît sinteți de frumoși,

10 PĂCALĂ-TÎNDALĂ (*cu sfială*): Auguste...
PAPURĂ: Am poruncit... marș.
(*Păcală și Tîndală se duc în față la oglindă, care reflectează doi lupi cu gurile căscate, trăg'ind de-o pungă, j*)

15 PĂCALĂ-TÎNDALĂ: Doi lupi!... piei, drace!... sîntem lupi?

PAPURĂ: Lupi! Miniștrii mei, secretari de stat, sînt lupi! și eu i-am rînduit păstori la oi?... (*Sever.*) Am să vă hăituiesc cu copoi, pungivorilor!

20 PĂCALĂ-TÎNDALĂ (*abătută*): Ne-am dat de gol! Am pățit-o.
TOȚI (*cu mirare*): O!

PAPURĂ (*aparte*): Acum să trecem la musafiri. (*Tare.*) Lăcustă-Vodă... ai idee de nurii cu care te-a înzestrat natura?

25 LĂCUSTĂ: Aproximativ, augustate, după cît m-au încredințat sexul frumos.
PAPURĂ: Treci la oglindă, treci ca să te aproximativești cu ochii.

30 LĂCUSTĂ: Bucuros... (*Se pune în fața oglinzii. Oglinda reflectează o lăcustă slabă.*)
TOȚI (*rîzînd*): A!... o lăcustă?
LĂCUSTĂ: Eu! Lăcustă?...
PAPURĂ: Aidoma.

35 PÎRLEA (*rîde cu hohot*): A pățit-o vărul.
PAPURĂ: Pîrlea-Vodă, e rînduî dimitale.
PÎRLEA: E U n-am grijă... sînt frumos. (*Cată în oglindă. Oglinda reflectează un curcan.*) Un curcan!
(*Toți rid.*)

PAPURĂ: Numai bun de pus în frigare.

PÎRLEA (*furios*): Asta-i o insultă... cere răzbunare.
(*Scoate sabia ca să lovească oglinda.*)

5 PAPURĂ (*oprindu-l*): Ba te poftesc să-mi lași mobilele în pace; nu poți lupta cu adevărul... Am să mă uit și eu... priviți și admirați. (*Se pune majestos înaintea oglinzii. Oglinda reflectează o broască purtînd scufă.*) Ce?... un buhai de baltă?... Eu?... Asta-i broscărie... boscărie vreau să zic; sfărîmați oglinda asta obraznică în 40 de mii de bucăți. Buhai de baltă?... Pepelea, unde-i Pepelea? '

m PEPELEA (*ieșind de după oglindă*): Aici.
PAPURĂ: Laspînzurătoare... duceți-1 la ștreang.
TINDALĂ-PĂCALĂ: Pe dînsul cu toții!

1? (*Toți se rîpăd asupra lui Pepelea, care scoate fluierul de la briu.*)

PEPELEA (*aparte*): Am să te văd, fluierașule, ce poți.
(*Fuge spre tisa din dreapta.*)

PAPURĂ: Nu-1 lăsați să scape.
PEPELEA: Sună, fluierașule, să-i faci a juca de streche.

1? (*Sună din fluier ca la ușa cortului. Toți se opresc din goană și încep a juca în loc, sărînd în sus, strîmbîndu-se și neputîndu-se opri; Pepelea iese, fluierul încetează, dansul se oprește.*)

TOȚI: După el! (*Se rîped spre ușă, fluierul se aude mai departe, danțul iar începe și continuă mai strechiat, pînă ce fluierul tace.*) Uf! am obosit, nu mai pot, îmi dau sufletul. (*Unii cad pe scaune, alții se razimă-mpreună, spate de spate.*)

25 PAPURĂ (*căzînd pe treptele tronului*): Uf! am jucat fără voce ca la ușa cortului, la bătrînețe. Sîntem vrăjiți.

30

SCENA XI

Aciași, DAMELE CURȚII, MACOVEI, TOMA, ȚĂRANI, ȚĂRANCE

DAMELE (*dau țipet afară*): A!
.75 TOȚI (*tresărînd*): Ce este?

DAMELE (*pe terasă*): Zmeul! Zmeul!.., Săriți.
răpit pe domnița !

(*Zmeul trece călare prin aer, cu Sînziana în brațe.*)

TOȚI: Zmeul !...

5 DAMELE (*vin, alergînd spăriete, în scenă*): Zmeul! (*Se ascund după tronuri.*)

PAPURĂ: Ce zmeu? unde-i zmeul?... ce-ați pățit?

10 o DAMĂ (*răpede*): în vreme ce domnița sta departe pe terasă, grăind cu paserea cea măiastră, soarele s-a-ntunecat ca de un nor și deodată a apărut prin văzduh un zmeu călare; el au trecut pe lângă domnița, a luat-o în brațe și s-a dus, s-a dus...

PAPURĂ (*buimăcit*): S-a dus, s-a dus, unde s-a dus?

15 DAMA: Și s-a făcut în curînd nevăzut.

VKVVRA^(iare): Unde?

DAMA: în fundul orizontului.

TOȚI: A !

PAPURĂ: Tocmai în fund?

20 DAMA: Tocmai.

TOȚI: A !... A !...

PAPURĂ: Ce a... a... a?... ce ați căscat gurile?...

25 La goană după el ! (*Scoate paloșul și umblă pe scenă ca un nebun, strigînd:*) După el, voi toți... Domni, crai, împărați, Păcală, Tîndală, Macovei. Ostile, să iasă ostile... Poporul!... Să sară poporul! Cum?... să-mi fure bunătate de față pe sub nas? După hoț, la goană; înarmați-vă cu buzdugane, cu ciomege, cu ce-ți găsi – încălecați pe cai, pe măgari, pe prăjini, și după zmeu, la goană. Eu plec înainte... Hai, nu mă lăsați singur.

TOȚI: Hai ! Hai !

COR

35 La goană, la goană, la goană,
în grabă, la fugă, mereu!
Să-1 prindem, să-1 facem tocană,
Pe hoțul, pe hitrul de zmeu !
(*Toți iese, alergînd pe ușă și pe sub arcade.*)

40 (Sfîrșitul actului II)

522

ACTUL III

(Teatrul reprezintă o pădure deasă, prin care se deschide o alee ce duce din fața scenei până-n fund; în dreapta, un tufar, sub care stă ghemuit Statu-Palmă.)

SCENA I

STATU-PALMĂ, apoi ZÎNA-CODRULUI

COR

(*în pădure*)

în pădurea fărmeacă

10 Stăm închiși, vai! fără vină.

O! tu, zîna adorată,

Scoate-ne iar la lumină.

STATU-PALMĂ: Iau auzi cum se bocesc toți nenorociții prinși în codru de Mama-Pădurei !... Ce dihanie răutăcioasă ! . Pe cine-1 întilnește rătăcit pe-aice, îl închide într-un copac... Chiar pe mine, uncheșul Statu-Palmă-Barba-Cot, m-a osîndit să stau în tufarul ista . și mi-a luat amanet iepurașul meu cel șchiop . . De nu l-ar fi mîncat ostropăț, sărmanul Dar iată că vine... La tufar, moșule (*Se ascunde după tufar.*)

20 ZÎNA (*care vine prin alee*): Frate-meu, zmeul, a răpit pe Sînziana și de-atunci nu l-am mai văzut... 1-a fi fărmeacă, și-1 ține legat de poalele ei... Ce proastă beție e beția amorului !... Cum ea schimbă pe om în neom... Eu desprețuiesc această slăbiciune omenească... n-am iubit, nici voi iubi vreodată, deși mulți s-au înamorat de mine și s-au rătăcit prin codru, căutîndu-mă. Năucii! le-am arătat eu cine-i Mama-pădurei... i-am atras aci în desime și i-am închis în trunchii copacilor n stejarul cel mare am pe Făt-Frumos; în salcia cea pletoasă, pe un poet bocitor; în tufa cea de spini înveninați, pe un invidios jurnalist în putregaiul cel de ulm, un

fost ministru putred la inimă; în strîmbătura cea de lemnul-cînelui, Un fals patriot; în tufarul cela am închis pe Statu-Palmă-Barbă-Cot și i-am luat zălog iepurașul lui cel schiop, ha! ha! ha! (Corul iar se repetă.) Ei plîng, și eu rid de bocetele lor... Dar ce zăresc? Iaca frate-meu, zmeul... posomorit e!... efectul amorului!

SCENA II

ZÎNA, ZMEUL (vine prin alee trist, palid și abătut)

10 ZÎNA: Bine-ai venit, frate!... Ce-ai pățit de esti așa trist?
ZMEUL (oftează): Ha!
ZÎNA: Ești bolnav?
ZMEUL (dă din cap): Ha!
15 ZÎNA: NU?... ai pierdut poate pe Sînziana?
ZMEUL (tragic): Ah!... n-am pierdut-o, soro... ea m-a prăpădit pe mine.
ZÎNA: Cum?
ZMEUL: NU vrea!
20 ZÎNA: Ce nu vrea?
ZMEUL: Să mă iubească.
ZÎNA: Cum se poate?... tu, zmeul zmeilor!
ZMEUL: EU, zmeul zmeilor!
ZÎNA: Care va să zică, nu te-ai îndulcit cu nimica până acum?
25 ZMEUL: îndulcit?... Zi amărit, căci numai amar am înghițit... privește-mă în față, ș-apoi mă-n-treabă de viață.
ZÎNA: într-adevăr, ești cam tras la față.
50 ZMEUL: Și tras pe sfoară... Sînt galben ca nufăr:], căci nici mănînc, nici beau, nici dorm; sînt năuc.
ZÎNA: Adică înamorat?
ZMEUL: înamorat lulea.
ZÎNA: Lulea?
35 ZMEUL (tragic): Lulea, ascultă: După ce am răpit-o de la curtea lui Papură... am adus-o prin vîzduh la palatul meu din insula cea nevăzută... Sărmana!... era leșinată de spaimă... cînd s-i

trezit și a dat cu ochii de mine... în loc să-mi zîmbească, ca celelalte fete bine crescute, știi ce-a făcut?

ZÎNA: Ce?
5 ZMEUL: S-a-nfuriat ca o pisică sălbatică, și cît pe-aci să mă chiorască cu unghiile sale trandafirii... Eu am început, după obicei, a-i înșira vorbe drăgălașe... așa!... ca și cînd așa fi grăit politica.
ZÎNA (rîzînd): Așa efect deșăntat ai produs?
10 ZMEUL: Așa!... i-am spus că o iubesc, că vreau s-o fac împărăteasă zmeilor, că i-oi aduce toate comorile din lume, botine cu tocure de-o șchioapă, corsete, chirase, degeaba!... în sfîrșit, i-am căzut la genunchi... Am plîns chiar, crezi tu, Pădu-reanco?
15 ZÎNA: Și ea?
ZMEUL: Ea s-a uitat la mine cu dispreț și mi-a zis: Slut esti cînd te scîncești.
ZÎNA: Și tu?
20 ZMEUL: Eu m-am supărat și am răspuns: Slut, neslut, ai să fii a mea, de voie, de nevoie; și m-am răpezit s-o apuc în brațe.
ZÎNA: Și ea?
ZMEUL: Ea mi-a tras o palmă... dar știi ce palmă? de mi-au scăpărat ochii... (Duios.) Cine ar crede că o mînușită atît de fragedă ar pute...
25 Mi-e umflată falca?
ZÎNA: Umflată bine... și tu?
ZMEUL: Eu m-am făcut că n-am mîncat palma și am dat asalt înainte...
ZÎNA: Atunci?
ZMEUL: Ea a scos, de nu știi unde, un pumnar și mi-a declarat că se ucide de-oi face un pas mai mult.
35 ZÎNA: Și tu ai crezut-o?
ZMEUL: Era în stare să se străpungă, diavoloaica, pentru ca să-și apere... onoarea.

O copilită cu mîna-i albă
Pe mine, soro, m-a prins de nas.
Și lingă-această minune dalbă
N-am nici putere, nu am nici glas.
Credeam odată că cel mai tare
Și cel mai mare pe lume-s eu.
Ce nerozie! ... o fată mare
E mai zmeoaică decît un zmeu!

10 ZINA De este așa, te jălesc, frățioare... După cîte
mi-ai spus, Sînziana are mîndrie și energie?
ZMEU L: Prea multă energie... (*iși pipăie falca.*) Și
eu nu mai am vlagă în mine de cînd mă mun-
cește dorul... puterile mi-au secat, încît sînt
foarte îngrijit, căci am aflat de venirea lui Papură-
15 împărat asupra mea cu oaste mare!
ZINA: Cine ți-a adus astă veste?
ZMEU L: Un șoim cu cap de cuc.
ZINA: Vro pasere măiastră?
ZMEU L: Nicidecum!... Un simplu cuc, care și-a schim-
20 bat numele, ca să se coșofănească.
ZINA: Și ce-ai de gînd să faci?
ZMEU L: De-aș fi în apele mele, nu mi-ar păsa de oas-
tea lui Papură... dar mă simt fără cUraj...
de cînd m-a muiat amorul... și mă tem...
25 ZINA: Nu te teme, cît sînt eu în calea lor... alt drum
decît acest din codru nu duce spre insula ta.
De-or intra în el, îi prind în mrejele mele.
ZMEU L: Prinde-i, sorioară! mai cu samă pe împăra-
tul... Sînziana va face tot ce voi vrea eu pentru
30 ca să scape pe tată-său... ș-atunci voi redeveni
iar zmeul zmeilor, cu-o falcă-n cer și cu alta pe
pămînt... dar ce s-aude? (*în stingă e un zgo-
mot de oameni.*)
ZINA Zăresc o oaste mare... o fi Papură.
35 ZMEU L: O oaste?... fug...
ZINA: Mergi degrabă de te închide în cetatea ta.
ZMEU L: M-am dus! (*Iese fuga prin fund.*)
ZINA: Sărmanul frățior, cine-ar zice c-a fost spaima
40 lumii... privește, din zmeu, s-a schimbat în
iepure. Efectul amorului! (*Intră în pădure.*)

S C E N A III

PAPURĂ, PĂCALĂ, TÎNDALĂ, MACOVEI,
ȚĂRANI, OSTAȘI

(*toți sînt înarmați cu feliurimi de arme; intră din sthiga,
obosiți de drum*)

5

COR

Aoleo! nu mai pot,
Ostenit sînt de tot,
Am să mor!
Ce necaz! pîn-acum,
De un an sînt pe drum
Umblător, mor, zău, mor.

10

PAPURĂ: Unde sîntem, Tîndală?

TÎNDALĂ: La marginea unui codru, auguste.

15

PAPURĂ: Ai vorbit de te-ai pripit... te întreb, în ce
țară am ajuns?

TÎNDALĂ: Cine poate ști... de un veac de om umblăm
lela pe fața pămîntului, fără a-i da de capăt...
Ne-am pierdut și drumul și cărarea. ,

20

PAPURĂ: Așa este, mi-am lăsat tronul, masa și odihna,
ca să-mi gălesc fata... în ce hal oi găsi-o!

PĂCALĂ: Dacă-i găsi-o?...

PAPURĂ: Dacă-o găsi-o, precum zici... Dar adică de
ce n-aș găsi-o? Cu toate că se poate prea bine
25 să n-o gălesc, dar se poate s-o și gălesc... însă
în ce hal?... în ce hal?... asta-i întrebarea?

25

PĂCALĂ: Asta.

PAPURĂ: în sfîrșit, unde ne aflăm?... Am trecut, ca
Alexandru Machedon, prin țara furnicilor, prin
30 țara căpcăunilor, și abia am scăpat teaferi, deși
am pierdut jumătate de oaste... așa vom scăpa
și de-acum nainte... nu vă temeți. Dascăle
Macovei... tu, care ești membru Societății Geo-
grafice din Podul Iloaiei, trebuie să cunoști par-
tea asta de lume?

30

35

MACOVEI: Măria-ta... de nu cumva am intrat în împă-
răția urieșilor sau în crăia piticilor, sau în dom-

nia tricolocilor, apoi trebuie să nu fim departe de țara zmeilor.

TOȚI *(cu frică)*: Oare ?

PAPURĂ: Cum?... să fie oare zmeul așa aproape de noi ?

5 TOȚI *(dînd îndărăt)*: în codrul ăsta?

PAPURĂ *(se dă după ostași)*: Ce v-ați spăriet, voinicilor?... au nu vă gîndiți la strămoșii voștri?! la acei eroi care sînt meniți a fi exploatați de strănepoții lor?... Păcală-Tîndală, unde sînteți?

10 PĂCALĂ-TÎNDALĂ *(ieșind dintre ostași)*: Prezenți.

PAPURĂ: Intrați în codru și trageți cu ochiul, nu cumva îți zări zmei pe după copaci.

AMÎNDOI *(uimiți)*: Noi?

15 PAPURĂ: Voi, d-apoi cine?... eu?... Hai, marș... de-ți scăpa din ghearăle lor, voi fi mărinimos cu voi, iertîndu-vă păcatele... marș...

AMÎNDOI: Ne-am topit...

PAPURĂ: Pornit-ați azi?...

20 AMÎNDOI: Pornit, auguste.

PAPURĂ *(ostașilor)*: Pană se vor întoarce din misiunea lor extraordinară, de se vor mai întoarce... voi întindeți-mi cortul sub pădurețul cel stufos, ca să mă odihnesc... *(Arată în dreapta, înspre culise.)* Unde-s Pîrlea și Lăcustă?

25 MACOVEI: AU rămas pe urmă, după obicei.

PAPURĂ: Pare-mi-se că bat lăturile... Hai! *(Iese pe gînduri.)* în ce hal oi găsi-o? *(Iese-n dreapta, cîntînd corul de la începutul scenei.)*

30 SCENA IV

, PĂCALĂ, TÎNDALĂ

TÎNDALĂ: Păcală?

PĂCALĂ: Ce-i, Tîndală?

TÎNDALĂ: Te-ai spovăduit pîn-a nu pleca de-acasă?

55 PĂCALĂ: Ba nici am gîndit; dar tu te-ai împărtășit?

TÎNDALĂ: Nici atît.

PĂCALĂ: Apoi halal de noi !

TÎNDALĂ: Halal!... Păcală, știi una?

PĂCALĂ: Ce ?...

TÎNDALĂ: Dacă am spăla putina?

PĂCALĂ: M-am gîndit de mult la asta... dar unde să mergem?... încotro s-apucăm singuri-singurei?... să ne rătăcim?... să ne mănînce fiarăle?... asta vrei ?...

5 TÎNDALĂ: Ferească Sfîntul... hai dar în codru... de-om întilni vreun zmeu... i-om da decorațiile noastre, ca să-1 îmblînzim... Cine știe?... poate că și zmeii să aibă slăbiciune pentru decorații...

10 PĂCALĂ: Bună idee... Tîndală... nu ești prost de tot... Hai!...

(Intră amîndoi în alee și se îndreaptă cu sfială spre fund. Deodată mulțime de țințari iese dintre copaci, bîziind prin văzduh, și-i atacă.)

TÎNDALĂ: Păcală, vezi ceva?

PĂCALĂ: Nimic alt, decît un soi de țințari morți de foame... să juri că-s postulănți.

20 TÎNDALĂ *(apărîndu-se)*: Hiș, dihanie... na!... m-a pișcat de mîină... *(își trage o palmă peste mîină.)*

PĂCALĂ: L-ai ucis ?...

TÎNDALĂ: Ba!... ia sama, se pune unul pe obrazul tăm

25 PĂCALĂ: îl aud bîziind și-1 pîndesc.

TÎNDALĂ: Dă-i !

PĂCALĂ: Na ! *(își trage o palmă peste obraz.)*

TÎNDALĂ: L-ai ucis?

PĂCALĂ: Ba nu, ucigă-1 crucea. *(înainteînd.)* Vezi ceva

30 . printre copaci, Tîndală?

TÎNDALĂ: Tufă!... Stăi...

PĂCALĂ: Ce-i?

TÎNDALĂ: Un țințar cît un bivol... Iaca vine... bîzie... se pune pe vîrfurile nasului... na!... aoleo!...

35 *(își trage un pumn peste nas.)*

PĂCALĂ: L-ai turtit?...

TÎNDALĂ: Ba, mi-am turtit nasul!

PĂCALĂ: Să-i fie de bine!...

(Tot apărîndu-se de țințari și csaminînd desimea codrului, ajung în fund.)

TÎNDALĂ: Păcală... apucă tu în dreapta și eu în stînga... de-acum ce-o vrea Dumnezeu cu noi.
 PĂCALĂ: Poate să perim... Tîndală, să ne îmbrățișăm, pentiu întâia și ultima oară... Să ne iertăm...

5 TÎNDALĂ (*luîndu-l în brațe*): Multe ți-am greșit, frate.
 PĂCALĂ: Și eu ție...
 TÎNDALĂ: Am cătat să te dau peste cap din minister.
 PĂCALĂ: Și eu pe tine.

10 TÎNDALĂ: Știi că asta nu-i delicat?... Dar sîntem chit... adio... să ne vedem sănătoși.
 PĂCALĂ: Da! pe ceea lume.
 (*Se despart, apucînd unul în dreapta și celalalt în stînga ... ei dispar . . . Tremolo.*)

15 TÎNDALĂ (*cu glas spăriet, între culise*): Păcală!...
 PĂCALĂ (*asemenea*): Tîndală!...
 (*Vin amîndoi în scenă, plini de groază și cu nasurile beșicate.*)
 TÎNDALĂ: Ce este? Zmeul? ai văzut zmeul?...
 PĂCALĂ: Ba nu... dar tu?...

20 TÎNDALĂ: Nici eu.
 PĂCALĂ: Apoi de ce m-ai chemat?...
 TÎNDALĂ: Mi-a fost dor de tine!...
 PĂCALĂ: Zi mai bine că ți-a fost frică.
 TÎNDALĂ: Frică?... nicidecum!... groază!...

25 PĂCALĂ: Iaca!... Da ce-ai pățit, Tîndală? Ți-e nasul roș și umflat ca o sfeclă.
 TÎNDALĂ: Ș-al tău ca un morcov.
 PĂCALĂ: Sîntem decorați amîndoi cu ordinul legumilor.
 TÎNDALĂ: Taci!... S-aude ceva... la sănătoasa, frate.

30 PĂCALĂ: Stăi, nu te teme... vine împăratul.

SCENA V

TÎNDALĂ, PĂCALĂ, PAPURĂ (*cu suita*)

PAPURĂ: Ha! ha! v-ați întors din codru? . . . ati cercetat bine?... ați văzut ceva?...

35 PĂCALĂ: Am văzut numai niște tîntari.
 TÎNDALĂ: Cit niște zmei!

PAPURĂ: Și v-ați războit cu dînșii... judecînd după halul nasurilor voastre... Ha! ha! ha! ce frumoși sînteți!... începeți a da mugur. (*Toți rid.*)

COR

Ce nas roșcovan,
 Să juri că-i curat
 Morcov degerat
 Sau muc de curcan.
 Ha, ha, ha, ha, ha!
 Ha, ha, ha, ha, ha!

10

TÎNDALĂ: Ce rîdeți?...
 PAPURĂ: Dar, în sfîrșit, v-ați convins că nu-i nici o primejdie de trecut prin codru... Hai dar, copii, adunați-vă-mprejurul meu. Și cruce-ajută... Hai...
 (*Vor să plece spre alee.*)

15

SCENA VI

Aceiași, ZÎNA-CODRULUI

ZÎNA: Cale bună, împărate!
 20 PAPURĂ: Sărut ochii, drăguliță.
 ZÎNA: Unde mergi cu așa oaste mare?... Vrei să cotopești lumea?...
 PAPURĂ: Ba, 'deocamdată, merg să-mi găsesc fata.
 ZÎNA: Pe Sînziana, care a răpit-o zmeul?

25 PAPURĂ: Tocmai!... dar nu prea cunoaștem drumul; n-ai pute d-ta să ne îndrepti spre țara zmeului?
 ZÎNA: Cum nu, dar ce-mi dai?...
 PAPURĂ: Ți dau un bărbățel, gigăt și frumușel, într-ales... Vrei pe Tîndală?

30 ZÎNA: Unde-i, să-1 văd?
 PAPURĂ: Iată-1.
 ZÎNA (*rîzînd*): Borcănosul ăsta?
 TÎNDALĂ (*supărat*): Și ea rîde? apoi n-are haz!...
 PAPURĂ: NU căta că-i cam beteag la nas... l-au pișcat Țîntarii, altminterea-i nostim.

35

ZÎNA (*rîzînd*): Mai bine vă duc degeaba... Hai!
 PAPURĂ: Dar nu ne-a minca țințarii?
 ZÎNA: N-aveți grijă... i-au săturat nasul d-sale! (*Arată pe Tîndală.*)
 5 PĂCALĂ (*aparte*): Pe mine nu m-a văzut? (*Se ascunde la față.*)
 ZÎNA: Și al d-tale. (*Arată pe Păcală.*)
 PĂCALĂ: Na.
 10 ZÎNA (*aparte*): Au încăput pe mîna mea? am să-i schimb în dobitoace.
 (*Iese cu toții în codru, cîntînd: „Ce nas roșcovan” etc.*)

SCENA VII

STA TU-PALMĂ-BARBA-COT, LĂCUSTĂ-VODĂ

15 STATU-PALMĂ (*ieșind din tufar*): S-a dus Mama-Pădurei, ca să facă iar vreo răutate... Cînd aș pute să fug de-aici... cînd aș găsi un om să mă poarte în spinare!... bătrînețele m-au făcut olog de picioare... și iepurașul meu a perit, sărmanul... dar pare că vine cineva... samănă a fi un besmetic, iată-1. (*Se pune sub tufă.*)
 20 LĂCUSTĂ (*intră din stînga, îngrijit*): Ce s-a făcut oastea?... încotro a apucat?... m-am răzlețit de ea, ca să mănînc ceva... și m-am rătăcit. Unde mă aflu? de cine să întreb? nu văd țipenie de om... ba parcă zăresc ceva colo, sub tufă. (*Se apropie de tufar.*) Un moșneguț! Moșule, uncheașule... n-ai văzut trecînd o oaste pe-aici?
 STATU-PALMĂ (*surd*): Ha!
 LĂCUSTĂ: O oaste?
 30 STATU-PALMĂ: Ha!
 LĂCUSTĂ (*mai tare*): Oameni mulți.
 STATU-PALMĂ: Ha!
 LĂCUSTĂ: E surd, sărmanul... să strig mai tare. (*Strigă.*) Moșule, n-ai văzut pe Papură-împărat?
 35 STATU-PALMĂ: Ai mîncat papară?
 LĂCUSTĂ: Bree, astupate-î sînt urechile. (*Tare, cît poate.*) Papură.

STATU-PALMĂ: Papară?
 LĂCUSTĂ: Oi să mă culc lîngă el, ca să-i chiuu la ceafă. (*Pus pe brînci lîngă el, răcnește.*) Papură, Papură-împărat.
 5 STATU-PALMĂ (*sărînd călare pe umerii lui Lăcustă*): Am auzit... ce strigi așa?...
 LĂCUSTĂ (*surprins*): Iaca, ce-ai pățit, unchiașule, de încaleci pe mine?
 STATU-PALMĂ: Te-am încălecat pentru ca să mă porți în spinare pe lume.
 10 LĂCUSTĂ (*sculîndu-se*): Eu să-ți fiu cal?... Nu-mi spui că ești ghiduș? Coboară de pe umeri.
 STATU-PALMĂ: Nici gîndesc... mi-e bine aici.
 LĂCUSTĂ: Ți-o fi, dar mie nu... dă-te jos.
 15 STATU-PALMĂ: Ha!
 LĂCUSTĂ: NU te mai face că ești surd... Hai, destulă glumă!
 STATU-PALMĂ: Ha!
 LĂCUSTĂ: Ei, apoi nu te întrece, ghiujule, că-ți trag o trînteală s-o pomenești...
 20 STATU-PALMĂ (*îl bate cu călcăiele*): Hi! hi... jărpane!
 LĂCUSTĂ: Jărpane?... așteaptă, să te hurduc pană ți-a ieși sufletul... să-ți arăt eu jarpan. (*Sare-n loc, se zbuciumă în toate părțile.*)
 25 STATU-PALMĂ: Degeaba te trudești... m-am făcut una cu trupul tău.
 LĂCUSTĂ: Una?... dar cine ești tu, afurisitule?
 STATU-PALMĂ: Statu-Palmă-Barbă-Cot!
 LĂCUSTĂ (*îngrozit*): Statu-Palmă? Aoleo!... aoleo!... ajutor!... ajutor! oameni buni! (*Aleargă nebun.*)
 30 STATU-PALMĂ (*rîzînd*): Hi! hi! hi! hi!... nu te-aude nime... doar numai Mama-Pădurei.
 LĂCUSTĂ: Mama-Pădurei!... săriți, nu mă lăsați, s-a legat năpatea de mine ca boala de om sănătos.
 35 STATU-PALMĂ: Ha! ha! ha! (*Ride.*)
 LĂCUSTĂ: Mă duc să mă arunc într-o fîntînă, ca să-1 înec... (*Fuge-n dreapta.*) Aoleo!...
 STATU-PALMĂ: Hi... mîrtoagă... Ha! ha! ha!...

SCENA VIII

PÎRLEA-VODĂ (*vine alergînd de la stingă*)

5 PÎRLEA: Parc-am auzit zbierînd pe Lăcustă. Ce i s-a
întîmplat? Să-1 fi mîncat vreun balaur?... Prost
dejun, dar eu, cu toate acestea, nici n-am ospă-
tat, nici n-am băut... ci am rămas în urmă de
oamenii mei... ce să mă fac? încotro să-mi
îndrept pașii? drum nu-i, doar s-apuc prin cel
codru... Hei!... ce-mi văzură ochii!

10 SCENA IX

PÎRLEA-VODĂ, PAPURĂ-ÎMPĂRAT (*cu cap de buhai
de baltă*), TÎNDALĂ – PĂCALĂ (*cu capete de lup*),
MACOVEI (*cu cap de măgar*), CEILALȚI (*cu capete de
buratici și de alte vietăți. Ies cu toții dintre copaci și încun-
15 joară pe Pîrlea-Vodă, imiînd cu toții broaștele.*)

COR

Ua ca, ua ca, ua ca, ua ca!
Am pățit-o iaca-așa...
Ua ca, ua ca, ua ca, ua ca!

20 PÎRLEA: Ce vreau buraticii ăștia?... îmi dau de știre
că are să ploaie... Bine, bine, vă mulțămesc că-mi
anunțați ploaie, doar mi s-a mai stinge setea din
pept.¹

PAPURĂ (*CU ton plîngător*): Ua ca, ua, ua ca!

25 PÎRLEA: Curios lucru... cum samănă broscoiul ăsta
cu Papură. (*Tîndală și Păcală se apropie de Pîr-
lea și urlă ca lupii.*) Tio, dihanii!... la stîna...
să juri că-s Păcală și Tîndală. (*Macovei rage ca
măgarii la urechile lui Pîrlea.*) Ha! urechia-
30 tute... ăsta e Macovei învățatul în picioare.

ZÎNA (*se arată*): în codru, dihaniiilor!

(*Papură cu ai lui dispar în pădure, reîncepînd corul de bura-
tici.*)

SCENA X

PÎRLEA, ZÎNA-CODRULUI

PÎRLEA: O nevăstuică?

ZÎNA (*aparte*): Cine să fie ardeiu ăsta?

PÎRLEA (*aparte*): Frumușică... ochi plini de foc...
talie plinuță... brațe de caș... îmi dau poftă
de mîncare... Dacă mi-aș cerca norocul?...
(*Grațios.*) Puiculiță, de-aici ești?

ZÎNA: De aici.

10 PÎRLEA: Și cum te cheamă, maică?

ZÎNA: Pădureanca mă cheamă, taică.

PÎRLEA: Pădureanca!... se vede că ești născută în
codru?

ZÎNA: Ai găcit.

15 PÎRLEA: Dar... nu ești sălbatică?...

ZÎNA: NU cred.

PÎRLEA: Bujorașule. așa te vreau.

ZÎNA: Dar de ce mă vrei așa?...

20 PÎRLEA: De ce?... Hm!... ascultă, măiculiță, ce ai
zice dacă ți-aș face o propunere...

ZÎNA: Ce propunere?

PÎRLEA: Foarte nevinovată... adică să ne primblăm
împreună, a la brațetă, prin cea desime.

ZÎNA: A la brațetă?...

PÎRLEA: Dar; hai să culegem cimbrisor.

ZÎNA: NU te pricep.

PÎRLEA: Vorbă să fie... parcă n-ai mai cules cimbrisor
de cînd ești.

ZÎNA: De unde să culeg, dacă nu-i?

30 PÎRLEA (*aparte*): E cam prostuță, dar frumoasă coz.
(*Tare ș-apropiat.*) Cum se poate?... un juvaer
ca mata, cu o guriță așa de îmbobocită, cu niște
sprincene așa de îmbinate... cu o talie așa de
rotunjoară. (*Vrea să o apuce de mijloc.*)

35 ZÎNA (*lovindu-l peste mînă*): Nu pune laba.

PÎRLEA (*încîntat*): Labă?... e nostimă de tot Pădu-
reanca! vorbă multă, sărăcie... Știi una?

ZÎNA: Spune.

PÎRLEA: îmi placi, nevoie mare; m-ai fărmeccat, m-ai scos din țîțîni... și, de vrei să-ți găsești norocul, n-ai decît să te dai în dragoste cu mine, pe legea mea.

ZÎNA: Oare? dar cine ești d-ta?

PÎRLEA (cu emfaz): Pîrlea-Vodă.

ZÎNA: Pîrlea-Vodă cel vestit?

PÎRLEA (mîndru): Eu!

ZÎNA: Cel frumos?

10 PÎRLEA: Eu!

ZÎNA: Cel dragălaș?

PÎRLEA: Eu !...

ZÎNA: Cel șuchet?...

PÎRLEA: Tot eu! văd că mă cunoști, ca și cînd m-ai fi făcut.

15 ZÎNA (oftînd): Ah!

PÎRLEA: Oftezi?... oftezi după mine... găinușa ta-tei?... mă așteptai?...

ZÎNA (coborînd ochii): Ah!

20 PÎRLEA: Ei! nu mai suspina, cănărașule, că nu-s doar nemilostiv... știu să compătinesc la amorurile ce aprind... Pe cît sînt de plăcut, sînt și mărî-nimos.

ZÎNA: Ce bun ești!

25 PÎRLEA: Așa mi-i crasisul. (Deschide brațele.) Și de vreme ce m-ai îndrăgit nitam-nisam... vino-n brațele mele... eu să te schimb pe tine în zîna fericii și tu să mă schimbi pe mine în...

ZÎNA (înaintează și-l atinge cu o vîrguță) : în curcan... (Pîrlea se preface în curcan.)

30 PÎRLEA: Aoleo!

ZÎNA: Ha! ha! ha! încă unul!... la coteață. (îl alungă.)

PÎRLEA: Glu! glu! glu! du!

35 (Pîrlea fuge-n pădure. Deodată s-aude-n depărtare fluierul Hti Pepelea.)

ZÎNA (singură): Un fluier?... îl cunosc?... e fluierul lui Pepelea, dat lui de Zîna-Lacului, dușmana mea de moarte... El fură mințile și pătrunde inimile. (Ascultă.) Ce armonie încîntătoare!... Cu

40 el, Pepelea poate realiza tot ce dorește în astă

lume. Pepelea se duce să scape pe Sînziana din insula fratelui meu... Cum să-l opresc de-a merge înainte?... Cum să-i smulg arma din mînă, fluierul cel vrăjit?... A!... bună idee!... să iau chipul și glasul Sînzianei, să-i ies în cale, să-l amețesc, să-l orbesc... minunat! (Fluierul încetează.) Are să cadă și el în mrejele mele. (Intră în pădure.)

SCENA XI

10 PEPELEA și, mai pe urmă, ZÎNA-CODRULUI

ARIE

PEPELEA

în zadar alerg pămîntul,
 în zadar mă ostenesc
 15 Pe iubita-mi Sînziana
 De la zmeu să o răpesc.
 Calea-i lungă, fără margini,
 Cum e și iubirea mea,
 Zi și noapte alerg cîmpii,
 20 Făr-a mă-ntîlni cu ea.

Sărmana copilă!... o văd pretutindeni, în flori,
 în stele, în zori, în umbră, dar nu e decît o nălucă
 ce dispăre și eu rămîn tot singur și nemîngăiat.
 (Se pune pe o rădăcină. în pădure se aude glasul
 25 Sînzianei.)

GLASUL

In zadar plîng zi și noapte
 Cerînd lumii ajutor.
 Nu găsesc, vai! nici un suflet
 30 De-a mea soartă-ndurător.

PEPELEA (tresărînd): Ce-aud?. e glasul Sînzianei.
 (Se scoală, turburat.)

GLASUL SÎNZIANEI

Viața mea se ofilește
Ca un fir de iarbă-n vînt,
Și eu, trista Sînziana,
Mă apropii de mormînt.

5

(Zîna-Coărului vine în scenă sub figura Sînzianei.)

PEPELEA: Sînziana-Sînziana !

ZÎNA: Cine mă cheamă?

PEPELEA: EU, Sînziana!

io ZÎNA: Cine ești tu?

PEPELEA: NU mă recunoști?... Eu sînt Pepelea, care
te-am scăpat de zmeu în palatul tău împără-
tesc... și ți-am adus o pasere măiastră.

15 ZÎNA: Cînd?... a!... mi-aduc aminte... e mult
de-atunci, judecînd după chinurile ce-am suferit,
cît am fost în puterea zmeului.

PEPELEA: Dar acuma nu mai ești în puterea lui?

20 ZÎNA: NU; am fugit din palatul lui, și de-atunci umblu
rătăcind noaptea și stau ascunsă cît e ziua...
dorul și speranța mea sînt de-a mă întoarce
acasă la tatăl meu.

PEPELEA: Te-oi duce eu, Sînziana, eu care venisem
ca săucid zmeul, să te scap de el.

25 ZÎNA: Să-1 ucizi?... A! ferește-te de dînsul, căci el
are un buzdugan pe care-1 aruncă în depărtare
de șapte poște, și tu n-ai nici o armă.

PEPELEA: Te înșeli, Sînziana, am două arme neîn-
vinse, cu care pot face minuni.

ZÎNA: Două?... ce arme?...

30 PEPELEA: Amorul ce mi-ai inspirat și care mă face
a desprețui toate primejdiile, toate piedecile.

ZÎNA: Cum? Mă iubești?

PEPELEA: AȘ fi venit să lupt de moarte cu zmeul,
dacă nu te-aș iubi?

35 ZÎNA: Ah! Pepeleo! dacă în adevăr simți compătimire
pentru mine, nu-ți expune zilele în zadar; mai
bine fugi de aceste locuri și mă părăsește soartea
mele nenorocite.

PEPELEA: EU să te părăsesc, după ce te-am regăsit?...
Mai bucuroso să mor.

5 ZÎNA: Ah! Pepeleo! ce mi-ar folosi un rest de viață
dacă ai muri tu? N-ai înțeles că și eu, din par-
te-mi... te iubesc?

PEPELEA (*fericit*): Tu pe mine? O, de-acum sînt împă-
ratul lumii!... Vie zmei, balauri, pajuri năzdră-
vane, le voi combate, le voi învinge.

ZÎNA: Dar cu ce?

10 PEPELEA: CU fluierașul ăsta pe care mi l-a dat Zîna-
Lacului.

ZÎNA: Ți-ai pierdut mințile, Pepeleo?... cu o biată
trestie crezi tu să sfărâmi buzduganul zmeu-
ului?

15 PEPELEA: Dar tu nu cunoști puterea acestei tres-
tioare, prin farmecul ei am scăpat de toate
nevoile; Zîna-Lacului, care mă ocrotește, mi-a
zis să nu mă despart niciodată de fluierașul ăsta,
să nu-1 dau nimărui, căci pe loc m-ar cuprinde
moartea.

ZÎNA (*cu glas desmerdător*): Nici mie măcar?

PEPELEA: O! ție-ți dau tot, tu ești viața mea și feri-
cirea vieții mele.

25 ZÎNA: Adevărat? adă fluierul ca să suflu în el, și el
să-mi spuie de este adevărat amorul tău?

PEPELEA (*dîndu-i fluierul*): Ține.

ZÎNA (*luînd fluierul și schimbînd tonul*): A! te-am
dezarmat, nemernicule, și te-am redus iar la
nimicirea ta -omenească.

30 PEPELEA: Ce zici?

ZÎNA: Ai crezut că sînt Sînziana?... privește... (*iși
scoate vîlul.*) Sînt sora zmeului, Pădureanca,
Mama-Pădurei, și te osîndesc să intri de viu în
pămînt... Peri!...

35 PEPELEA (*desperat*): A! (*încet intră în pămînt.*)

ZÎNA: Peri de la lumina soarelui și te afundă în noap-
tea morților.

PEPELEA: O, Zîna-Lacului, Zma-Lacului !

(S-aude un tunet. Zîna-Lacului apare în văzduh, purtată pe aripele unei pajuri.)

S C E N A XII

5 Aceiași, ZÎNA-LACULUI

ZÎNA-LACULUI: Stăi !

ZÎNA-CODRULUI (*înflorîndu-se*) : Zîna-Lacului, sînt perdută ! (*Scapă fluierul din mîină.*)

10 ZÎNA-LACULUI: Pepeleo, ieși din pămînt. (*Pepelea iese încet fie fața pămîntului.*) Iar tu, Pădureanco, Zîna-Codruiui, tu care nu cunoști pe lume nici mila, nici iubirea, dispari.

15 ZÎNA-coDRULUI (*retrăgîndu-se spărietă, se apropie cu spatele de un stejar, care se deschide ș-o înghite. Dispărînd*) : A !

PEPELEA (*îngenunchind*): O! Zîna binefăcătoare, cum să plătesc binele ce mi-ai făcut?

20 ZÎNA-LACULUI: Făcînd și tu bine altora; sună din fluier, ca să dezlegi de farmecele Pădurencei pe toți nenorociții care gem închiși în codrul acest blăstemat.

Adio, rămii cu bine,
Implinește-ți soarta ta.
Și gîndește-n veci la mine,
25 Eu voiesc a te-ajuta.
într-o oară de urgie
Tu mi-ai fost apărător,
Eu voi fi cu bucurie
Al tău înger păzitor. (*Dispare.*)

30 (*Pepelea, lutnd fluierașul de jos, sună în el ; deodată copacii se deschid, lăsînd să iasă din trunchiurile lor mai mulți oameni fărmecai de Pădureanca : Papură, Pîrlea-Vodă, Macovei, Tîndală, Păcală etc. Reapar toți sub figurile lor. Muzică la orchestră. Pepelea iese.*)

S C E X A XIII

PAPURĂ, PÎRLEA, TÎNDALĂ, PĂCALĂ, MACOVEI,
apoi LĂCUSTĂ și STATU-PALMĂ etc.

COR

5 Din pădurea fărmeacă,
Unde gemeam făr' de vină,
O! minune, – iată-ne, iată
C-am ieșit iar la lumină !

PAPURĂ: Uf! am scăpat!... mă întorc acasă... Cine
10 vine cu mine?...

TOȚI: Eu ! Eu ! Eu !

PAPURĂ: Hai!... de-acum aibă parte Sînziana de
zmeul ei; m-am săturat de vînturat lumea.

PĂCALĂ: D-apoi eu!...

15 TÎNDALĂ: D-apoi eu!...

(*Lăcustă intră alergînd cu Statu-Palmă în spinare.*)

LĂCUSTĂ (*între culise*): Ajutor! Ajutor!...

PAPURĂ: Ce mai este?...

LĂCUSTĂ (*intrînd*): Scăpați-mă !... nu mă lăsați.

20 PAPURĂ: Iaca Lăcustă-Vodă, ce-ai pățit, ce ți-a crescut
în spinare?...

LĂCUSTĂ: Mi-a crescut un unchiaș, Statu-Palmă-Barbă-Cot!... Am obosit. Sînt mort! (*Cade pe pămînt lîngă tufari.*)

25 STATU-PALMĂ (*zărind un iepure lîngă tufari, sare din spinarea lui Lăcustă și încalecă pe iepure*): Iaca iepurașul meu cel șchiop. Te las, Lăcustă; nu mai am nevoie de tine.

LĂCUSTĂ (*sculîndu-se*) : Uf! greu e de-a fi vită.

30 PAPURĂ: Tu o spui, Lăcustă? mă mir, mă mir... Vii
cu mine acasă. Și tu, Pîrleo?

PÎRLEA: Ba, mergem să găsim pe Sînziana.

STATU-PALMĂ: Voi fi eu călăuzul.

PAPURĂ: Călătorie sprincenată.

COR

Cale bună, cale bună,
Hai acasă împreună . . . etc.

(Papură cu ai lui apucă în stînga ; Statu-Palmă, Pîrlea și Lăcustă,
în dreapta.)

(Sfîrșitul actului III.)

ACTUL IV

(Teatrul reprezintă insula zmeului . . . în stînga, un palat
văzut în profil și terminat în fața publicului prin un turn
cu două caturi. Turnul are cîte-o fereastră cu gratii de fer
la fiecare cat. Dincolo de turn, poarta palatului. În fund, o
stîncă, după stîncă, marea. în dreapta, un capăt de pădure . . .
în mijlocul scenei, un puț cu ciutură; lîngă puț, două polo-
boace mari, un hirleț și un butuc de stejar.)

SCENA I

PÎRLEA-VODĂ, LĂCUSTĂ-VODĂ

(La ridicarea cortinei, unul scoate apă cu ciutura din puț,
celalalt o deșartă în poloboc.)

- 10 LĂCUSTĂ: în ce hal am ajuns, vere Pîrle!... noi, odi-
nioară domni stăpînitori, iată-ne acum argați la
20 blăstematul cel de zmeu, care ne-a prins robii.
PÎRLEA: Păcatul omului, Lăcustă, vere!... mai cu-
minte făceam de urmam pe Papură, să ne întoar-
cem la domniile noastre, decît să alergăm nebuni
25 după Sinziana.
LĂCUSTĂ: Așa este, dar tatăl ei știi că făgăduise jumă-
tate de împărăție aceluia care i-a deveni ginere.
Și mărturisesc că zestrea asta îmi făcea cu
ochiul.
30 PÎRLEA: Și mie... ș-apoi eu mai am un păcat, mi-s
dragi fetele și nevestele... Pentru ele sînt în

stare să alerg până-n ceea lume... natură blăs-
temată, ce vrei? (Scoate o ciutură.)

- LĂCUSTĂ (vîrsînd ciutura în poloboc): Și iată la ce
capăt ne-a adus patimile tinereții!... ah! ah!...
5 PÎRLEA: Taci, vere, nu mai scîrții din gît, că mă înduio-
șezi.
LĂCUSTĂ: Buturuga cea de Statu-Palmă ne-a jucat
chiulul... El ne-a scos la malul mării și ne-a
dat pe mîna zmeului... bun călăuz, mînca-l-ar
10 guzganii!
PÎRLEA: Și zmeul, fără nici o considerațiune pentru
niște persoane simandicoase ca noi, ne-a pus
sub aripă și ne-a adus porto-franco în insula
asta, perdută-n fundul mărilor.
15 LĂCUSTĂ: Ș-aicea zmeul, tot fără acea lipsă de consi-
derațiune, ne-a condamnat la muncile publice,
ziua-ntreagă trebuie să scoatem apă, pentru
bucătăria lui. El mănîncă cît un casier și noi...
posteste robul lui Dumnezeu... Ian privește, mi
20 s-au lungit urechile de foame.
PÎRLEA: De ce nu le mănînci pe ele, vere? ai avea cu
ce să te-ndestulezi!
LĂCUSTĂ: Ție ți-e a glumi, dar nu-i de glumit. Pîrleo,
zmeul are gînd rău cu noi, ziua ne pune la muncă
25 și noaptea ne închide în turnul ăsta plin de șoa-
reci... Viață-i asta?... te întreb?... și mult o
să mai ție?...
PÎRLEA: întrebă-1 pe zmeu!
LĂCUSTĂ: încaltea de-am fi avut... mîngăierea de-a
30 vede pe Sinziana, dar unde-i?
PÎRLEA: O fi închisă și ea într-un beci, sărmana,
jertfa geloziei și a barbariei zmeului.
LĂCUSTĂ: Se poate și asta, dar, oricum, ea ca ea;
însă noi ce ne facem? Vere, crezi tu că vom scăpa
35 vreodată de-aicea?
PÎRLEA: Cum nu, să n-ai îndoială, vom ieși pe ceea
lume.
LĂCUSTĂ: Pușchea pe limbă-ți...

DUO

LĂCUSTĂ ȘI PÎRLEA

Fost-am domn încoronat,
Ș-acum iată-mă argat,
Părăsit de-al meu noroc,
Și legat de-un poloboc!

LĂCUSTA

De nu lăsam și casă și domnie
Ca să alerg după căsătorie . . .

10

PÎRLEA

De nu lăsam și tron și bună masă
Ca să alerg hai-hui după mireasă . .

LĂCUSTĂ

15

Eu nu păteam așa rușine mare,
S-ajung un prost în desconsiderare.

PÎRLEA

Nici eu, nici eu păteam așa rușine.
Din domn măreț s-ajung un prost ca tine.

ÎMPREUNĂ

20

Fost-am domn încoronat etc.

PÎRLEA: Taci, vine dihania... la lucru, Lăcustă!

SCENA II

Aceiași, ZMEUL

25 ZMEUL (*ieșind din palat*): Umplut-ați poloboacele?
LĂCUSTĂ: Umplut. (*Aparte.*) Plesni-le-ar doagele, și
ție capul.

ZMEUL: Bine; acum le luați în spinare și le duceți
în bucătărie.

30 LĂCUSTĂ: în spinare?... poloboace de câte 60 vedre
unul?... să ne desălăm?...

544

ZMEUL: Ce-mi pasă?... doi deșălați mai mult pe
lume... mare pagubă?

5 PÎRLEA (*demn*): Nici nouă nu ne-ar păsa dac-ar fi
pe spinarea altora, dar umerile noastre nu-s
deprinse cu asemenea greutateți... Ele au purtat
numai sarcinele statului...

ZMEUL: Ș-acum vor purta poloboace... Hai la bucă-
tărie, curînd.

10 PÎRLEA: *Non possumus.*

ZMEUL: Ce-ai zis?

PÎRLEA: A m zis catolicește... *non possumus*, adică:
mă-nchin cu plecăciune.

ZMEUL: îndrăzniți a vă împotrivi mie?

15 PÎRLEA: îndrăznim... da!... fă cu noi ce-i voi. Ești
mai tare și ne ai la mîină, dar după ce ne-am
înjosit a scoate apă cu ciutura, ca niște argați...
să ne mai înjosim a căra poloboace, ca niște
hamali? Niciodată, demnitatea și *filotimia* nu ne
iartă.

20 ZMEUL (*ridicînd palma*): Vă mănîncă falca, se vede.

LĂCUSTĂ: Să nu dai, că mă manii...

PÎRLEA (*dîrz*): Lovește... fii brutal, cum te arată
chipul. Arată-ți arama, ca să te vază Sînziana
cine ești.

25 ZMEUL (*aparte*): Sînziana?... are dreptate!... samă
stăpînesc, până mi-oi săvîrși cununia.

LĂCUSTĂ (*lui Pîrlea*): Ce stă pe gînduri?

PÎRLEA: L-am făcut marț cu elocvența mea.

30 ZMEUL: Sumeția voastră merită o pedeapsă, dar fiindcă
mă-nsor mîne cu Sînziana, vă iert; și fiindcă o
să-mi fiți necesari pentru ospățul cununii, vă
scutesc de căratul poloboacelor pe astăzi... Mer-
geți în pădure, ca să dați la pămînt zece stejari
de cei mai groși... Hai!

35 PÎRLEA (*lui Lăcustă*): Hai să tragem un somn la
umbră. (*Iese în dreapta.*)

LĂCUSTĂ: Bine. (*Ieșind.*) Poftim!... argat... hamal...
și pădurar!... Ce cumul!... of!... of!...

(*Sînziana iese pe furiș și dispăre după stitica din fund.*)

515

ZMEUL: Mișeii, nu pot să ridice măcar un poloboc plin, lucrul cel mai lesne; ce-i un poloboc? o cofă mai măricică, ș-atita tot... Sâ-1 duc dar eu însumi în casă pe umăr... (*il ridică.*) E ușor-ușurel, ca o pană. (*lese.*)

SCENA III

SÎNZIANA (*vine-n scenă cu colivia-n mână*)

SÎNZIANA: M-am furișat din palat, ca să merg la malul mării... nenorocita de mine! n-am zărit nici o corabie!... nici un ajutor nu-mi vine! Sînt uitată și de Dumnezeu și de oameni!... numai păsărică asta mă mai mîngăie.

Spune-mi, pasăre iubită,
Cu grai dulce omenesc,
Veni-va ziua dorită,
Acest loc să părăsesc?

PASERE\» Da!.da! da! da! da! da!

SÎNZIANA

Peste munți și peste ape
Veni-va ursitul meu,
Într-o noapte, să mă scape
De-nchisoare și de zmeu?

PASEREA: Da! da! da! da! da! da! Vine... vine...

SÎNZIANA: Vine Pepelea?...

PASEREA: Vine... vine... vine...

(*Pe mare, înfund, se arată o barcă, cu pînzele umflați, și în barcă Pepelea. Barca dispăre după stîncă.*)

SÎNZIANA (*zărind barca*): Iată-1... iată-1... **el e, vine!!!**

SCENA IV

SÎNZIANA, ZMEUL

ZMEUL (*cu mirare*): Sînziana afară:

SÎNZIANA (*aparte*): O! Doamne, ce fericire! (*Vrea să alege.*)

ZMEUL (*sever*): Sînziana, unde alergi?

SÎNZIANA: Zmeul? !

ZMEUL: Cum ai ieșit din palat? Pe unde?

SÎNZIANA: Pe ușă.

5 ZMEUL: Mă cătai pe mine?

SÎNZIANA: Ba nici am gîndit.

ZMEUL: Sînziana, tot supărată ești pe mine, care mă usuc de dragoste?

SÎNZIANA (*îi întoarce spatele*): Iar începi cu ahturile.

10 Dă-mi pace, nu mă mai ameți.

ZMEUL: Mă urăști?...

SÎNZIANA: Din toată inima.

ZMEUL: Dar ce ți-am greșit de nu mă poți suferi?

15 SÎNZIANA: Încă mă întrebî?... m-ai răpit din casa părintească... m-ai depărtat de lume, ai făcut nenorocirea mea... ș-apoi te miri că-mi ești urît de moarte?

ZMEUL: Urît de moarte?... cînd vreau să te iau de soție?

20 SÎNZIANA: Eu, soția ta? Niciodată!

ZMEUL (*maniat*): Așa? Ei bine, află că nu mai tîrziu decît mîne avem să ne cununăm... toate sînt gata... am poftit pe toți amicii și pe toate rudele mele.

25 SÎNZIANA: Frumoasă adunătură rebuie să fie, dacă-ți samănă... Ha! ha! ha!...

ZMEUL: Rîzi?... ai vreun gînd ascuns... vrei să fugi?

SÎNZIANA: Vreau să scap de tine prin toate mijloacele, chiar de-a fi să mă arunc în mare.

30 ZMEUL: Ba te-i arunca în brațele mele, nu în valuri, și, pentru mai bună siguranță, mergi în casă... am să te închid în turnul ăsta, de unde n-ai pute să-ți iei zborul.

35 SÎNZIANA: Așa crezi tu? (*Aparte.*) Bine c-a venit Pepelea.

ZMEUL: Așa... hai! (*Vrea s-o apuce de braț.*)

SÎNZIANA (*respingîndu-l*): Nu te atinge de mine. (*Intră în palat. Zmeul închide poarta c-o cheie, mare.*)

40 ZMEUL (*singur*): Se face că-i mînioasă?... dar cine o crede?... Cînd a vede mîne rochia de nuntă și

beteala o să zburde. Cu toate acestea (*arată cheia*), paza bună nu strică... Acum hai în pădure să cărăm lemne pentru ospățul cununiei. Ha! ha! ha! Bieții Pîrlea și Lăcustă doboară la copaci, fără a ști că pe unul am să-l pun în frigare și pe celalalt am să-l fierb în căldare. Ce chef!... ce chef! (*Pleacă spre dreapta.*)

SCENA V

ZMEUL, PEPELEA (*vine de după stîncă*)

10 PEPELEA: Bine am găsit, zmeule!
ZMEUL: Ce? un pămîntean aicea? de unde?
PEPELEA.: Din lume.
ZMEUL: Cum ai intrat în împărăția mea?
PEPELEA: Cum se intră.
15 ZMEUL: Și cine ești tu?
PEPELEA: Fecioru tătîne-meu.
ZMEUL: Și ce cați aicea?
PEPELEA: Te cat pe tine, ca să ne prindem împreună frați de cruce... cum e datina vitejilor.
20 ZMEUL: Tu cu mine? pretenția ți-e gogonată... dar ești tu în stare să-ți masori puterile cu ale mele?
PEPELEA: Vom cerca... nu căta că-s mic; te-am mai învins o dată.
ZMEUL: Unde? cînd? minciuni!
25 PEPELEA: Adă-ți aminte... eu te-am alungat din palatul lui Papură-împărat.
ZMEUL: Tu?... bine că te-am prins în mînile mele, să înă răzbun... vino la luptă.
PEPELEA: Bucuros... care a dovedi va fi stăpîn pe
30 viața celuiilalt.
ZMEUL: Se înțelege... am să te strîng în brațe, pană ți-a ieși sufletul.
PEPELEA: Și'eu pe tine, pană ți-a ieși limba cle-un cot.
ZMEUL: Mare ți-e lauda. Vină!
35 PEPELEA: Ține-te bine, zmeule.
(*Se apucă brățiș la tr'uită, se opintesc și cată să se răstoarne umil*
'< • • ' • OD'jjk altuK:) ' tTOMD

ZMEUL (*strîngîndu'l*): îți place așa?
PEPELEA (*aparte*): Bată-1 crucea, că rău mă strînge!
ZMEUL: Ce-ai holbat ochii la cer?
PEPELEA: Cat să văd în care nor să te azyîrl.
ZMEUL: Să mă azvîrli în nori? (*Aparte.*) Åsta-i dracul.
PEPELEA: NU te da, zmeule, acu-i acu, una, două...
ZMEUL: Stăi! ești viteaz cît și mine... mă prind frate cu tine... și te poftesc la nunta mea.
PEPELEA: Pe cînd?
ZMEUL: Pe mîne.
PEPELEA: CU cine?
ZMEUL: CU Sînziana! O să facem prînz mare, o să avem și doi domni la masă.
PEPELEA: Care și care?
15 ZMEUL: Pîrlea-Vodă și Lăcustă-Vodă... mi i-a adus peșcheș Statu-Palmă.
PEPELEA: Peșcheș?
ZMEUL: Dar; aș fi preferat căprioare... dar cred c-or fi buni cu tarhon și cu ardei.
PEPELEA: Vrei să-i mănînci? încalțe destul de grași sînt?
ZMEUL: Unu-i plinuț, celălalt slăbuț, dar împănîndu-i cu slănină...
PEPELEA: Vor fi de minune?
ZMEUL: Acum, fiindcă ești oaspele meu... spune-mi cum te cheamă?
PEPELEA (*răpede*): Tot am zis c-am zis c-oi zice, dac-oi zice, tot oi zice, ca să zic c-am zis, c-oi zice!
30 ZMEUL: Ciudat nume... cine ți 1-a dat?
PEPELEA: Nașul meu, care se cheamă: Rotofei de tei pe miriște de mei.
ZMEUL: O fi fost de neam mare?
PEPELEA: Se rudea cu Capra calcă-n peatră, peatra crapă-n patru.
ZMEUL: Destul... ziua trece și noi o perdem cu vorba; cred că mi-i ajuta la pregătirile nunții.
PEPELEA: Bucuros, ce-i de făcut?
ZMEUL: Deocamdată, cară polobocul Åsta după casă, la găinărie.

PEPELEA: CU ce să-1 car?
 ZMEUL: CU spinarea, cum fac eu.
 PEPELEA: Bine; numai unul?... aş vrea să duc două odată.

3 ZMEUL (*aparte*): Zdravăn e! (*Tare.*) Mîine îi cara zece, acum, la treabă... Eu' mă duc în pădure să aduc lemne... te las, îţi pregăteşte fălcile, pe mîne... o să facem guleai. (*lese în dreapta.*) Ce chef! Ce chef!

10 PEPELEA (*singur*): S-a dus; cum să întîlnesc pe Sînziana?... Unde să fie?... în palat?... (*Merge la uşa palatului.*) Uşa-i închisă cu 7 broaşte... să-i dau de ştire cu fluierul. (*Sună din el. Sînziana apare la fereastra de sus a turnului.*)

15

SCENA VI

PEPELEA si SÎNZIANA

SÎNZIANA: Pepeleo... Pepeleo!...

PEPELEA (*vîzînd-o*): Iat-o! Iat-o... ea-i! Sînziana! Tu eşti? Tu eşti?

20 SÎNZIANA: EU, Pepeleo, roabă şi foarte nenorocită!... vrea zmeul să mă silească a mă cununa cu dînsul... Să nu mă laşi, Pepeleo!

PEPELEA: N-ai grijă, iubito... am venit înadins ca să te scap... Poţi ieşi la noapte din palat?

25 SÎNZIANA: Ba nu, zmeul mă închide în turn... dacă ai ave iarba ferului, ai pute să sfărmi broaştele.

PEPELEA: N-am nevoie de iarba ferului... dar spune-mi ce face zmeul după ce te-nchide?

SÎNZIANA: Mănîncă, bea, se-mbată şi doarme dus.

30 PEPELEA: Minunat!... Să fii deşteaptă astă noapte.

SÎNZIANA: Ah! Pepeleo!... de m-ai scăpa de-aice, te-oi iubi toată viaţa mea... ia sama, vine zmeul. (*Dispare.*)

PEPELEA (*singur, ia hîrleţul de Ungă fîntînă şi începe a săpa împrejurul ei, chitînd*):

35

Cine sapă
 Dă de apă
 Şi s-adapă
 Pân' ce era

SCENA VII

PEPELEA, ZMEUL, PÎRLEA, LĂCUSTĂ

(*Pirita şi Lăcustă intră purtina pe urniri un stejar lung şi gics.Ei cad pe brinci sub greutatea copacului.*)

ZMEUL: Hai, leneşilor, mai iute, mai cu inimă; duceţi stejarul în lemnărie.

10 LĂCUSTĂ: Aoleo... aoleo, nu mai pot.

PÎRLEA: Nici eu, sînt turtit.

LĂCUSTĂ: Sînt spetit.

PÎRLEA: Sînt şoldit!

15 LĂCUSTĂ: Sînt murit!

ZMEUL: Ian priveşte, mişei, nu-s în stare să ducă un stejar în spate, ei doi.

PÎRLEA (*sculîndu-se*): Ducă-1 cine-i zmeu sau vită... noi sîntem de-o altă făptură.

20 ZMEUL: Ba de-o altă friptură.

PÎRLEA: Ce friptură... cum friptură? eu, friptură?

ZMEUL: TU... Stejarul ăsta are să te rumenească pe tine-n frigare... şi pe Lăcustă să-1 fearbă-n căldare.

25 LĂCUSTĂ: Ce căldare, cum căldare... eu, în căldare?

ZMEUL: Aşa; nu vreţi să duceţi copacii în bucătărie?

PÎRLEA: Ți-am declarat-o catoliceşte: *non possumus*.

ZMEUL: Bine, vă veţi căi în curînd de întotdeauna voastră. (*Se apropie de copac.*)

30 PÎRLEA: Ce zici tu, Lăcustă, te-ai căi?

LĂCUSTĂ: Ba nici gîndesc; bine c-am scăpat nestrîcaţi şi frumoşi.

ZMEUL: Poftim... o surcea de lemn, şi ei nu au curajul să o care, mişei!

35 LĂCUSTĂ: Auzi, vere, cică-i surcea gojgogea stejar!

PÎRLEA: N U te potrivești, vere, lasă-1 să bodogănească.
 ZMEUL: Să-1 duc tot eu în bucătărie... Haide. (*Ridică copacul subțioară și pleacă.*)
 PÎRLEA: Bre... ian privește, a ridicat copacul subțioară...
 5 LĂCUSTĂ: Să juri că merge la Șosea cu bețișorul în mână, ca un coșcodan.
 PÎRLEA: Ducă-se călare pe el, până s-o lovi de toarta pământului.
 10 ZMEUL (*ieșind*): Răbdare, răbdare până mine.
 PÎRLEA (*înaintînd*): Ce-a spus?
 LĂCUSTĂ: Ce-a zis?
 PEPELEA (*ieșind după fîntina*): A zis că a să vă facă bucate.
 15 LĂCUSTĂ: Ce văd? Pepelea?
 PEPELEA: EU... Zmeul m-a poftit la masă.
 PÎRLEA: Cum, și tu ai să măninci din noi?
 ZMEUL (*revenind*): Hei! Tot voi zice, umplut-ai poloboacele?... Ce faci acolo cu hîrlețul?
 20 PEPELEA: Sap puțul primprejur.
 ZMEUL: Pentru ce?
 PEPELEA: Să vezi, frate zmeule; am chitit așa, decît să cărăm apă cu poloboacele, mai nemerit ar fi să iau puțul în spinare... și să-1 duc în bucătărie, o dată pentru totdeauna.
 25 ZMEUL (*uimit, aparte*): Bree!... adineoarea căta să mă azvîrle-n nori, ș-acum vrea să-mi care puțul?... Grozav om și primejdios!... Trebuie numaidecît să mă dezbar de el. (*Stă pe gînduri.*)
 30 LĂCUSTĂ (*lui Pîrlea*): Gogonată-i.
 PÎRLEA: N U încape pe ușă.
 PEPELEA: Hei, puneți mîna cu toții să scoatem puțul din pămînt și mi-1 așezați pe spate; dar, luați bine sama, nu cu gura-n jos; odată — una, două!
 35 ZMEUL: NU!... Pepeleo dragă, nu te osteni, lasă puțul la locul lui, e deprins din copilărie a sta aici.
 PEPELEA (*azvîrle hîrlețid*): Fie cum vrei, eu cătam să te îndatorez.
 ZMEUL (*strîngîndu-i mîna*): Mulțămesc, frățieare.
 40 (*Pepelea dă un răcnet de durere.*)

552

ZMEUL: Ce este.'
 PEPELEA: Am crezut că ți-am frînt mîna, strîngînd-o într-a mea.
 ZMEUL (*aparte*): E primejdios! (*Tare.*) Dar începe a înnopta. (*Lui Pîrlea și Lăcustă.*) Intrați la culcuș în turn, voi doi; cît pentru tine, frate Pepeleo... n-am unde să te adăpostesc; culcă-te colea, lîngă fîntînă, la răcoare; și dormi într-una pană dimineață,
 5
 10 PEPELEA: Las' pe mine.
 ZMEUL: Deci, noapte bună.
 PEPELEA: Visuri cornorate!...
 ZMEUL (*urmînd pe Pîrlea și Lăcustă, care intră în palat, zice aparte*): Cum o adormi, am să vin să-1 ciomăgesc, pană l-o uide. (*Iese.*)
 15 PEPELEA: Zmeul are vrun gînd rău cu mine; să mă prefac că dorm... Unde să mă culc? Ha! pe trunchiul ăsta, dar să-mi pun fluierul pe pept, ca un scut.
 20 (*Se întinde pe trunchiul de lîngă puț, se acopere cu mantaua și-și afundă pălăria pe cap, încît nu se mai cunoaște.*)

SCENA VIII

PEPELEA și SÎNZIANA (*ea se ivește la fereastra de sus a turnului*)

25 SÎNZIANA: Pepeleo!
 PEPELEA: Sînziana!
 SÎNZIANA: Fugim?... Zmeul a intrat în casă, sînt cu nerăbdare să ies din turn.
 PEPELEA: Fii liniștită și fă-te că dormi... Ți-oi da de știre cînd a veni momentul.
 30

SCENA IX

PEPELEA, SÎNZIANA, PÎRLEA, LĂCUSTĂ

LĂCUSTĂ (*la fereastra de jos a turnului*): Iată-ne iar în pușcărie.

553

PÎRLEA: Mai bine aici, decât în frigare și în căldare.
LĂCUSTĂ (*oțărîndu-se*): Brrr... Pîrleo, nu zărești pe Pepelea?
PÎRLEA: Pare-mi-se că doarme, colo, lângă puț.
LĂCUSTĂ: N-ar pute el să ne scape?
PÎRLEA: Taci, aud zmeul.
LĂCUSTĂ: Vine să ne taie de pe-acum. Brrr...
PÎRLEA: Taci!... nu tot birii, că birii si eu.

SCENA X

10

Aceiași, ZMEUL

ZMEUL (*iese încet din palat, armat cu buzduganul tainic*): Doarme! (*încet.*) Frate, frățioare... Nu răspunde... a adormit... acu-i vremea să-i turtesc tidva cu buzduganul. (*Se apropie de Pepelea pe vârful picioarelor și lovește în trunchi cu buzduganul.*) Na, una; l-am amețit... să-i mai dau vreo câteva (*lovește*), două, trei, patru; tare căpățină!...

15

20

LĂCUSTĂ: Ce face zmeul dracului?... în cine bate cu buzduganul?

PÎRLEA: în bietul Pepelea.

LĂCUSTĂ: L-a fi ucis hoțul.

PÎRLEA: Cel puțin i-a făcut scâfîrlia numai țânduri.

25

ZMEUL: De-acum cred că-i ajunge... nu mișcă... L-am ucis!... m-am dezbarat de el. (*Pleacă și iar se întoarce.*) Dar tot să-i mai trag una, drept adalmaș. (*Mai lovește încă o dată; buzduganul se sfărîmă.*) Na! mi-am frînt buzduganul, arma mea cea mai puternică!... ce fac eu acum fără ea,

30

dar fie! încălțe l-am ucis... Ce chef, ce chef!... Hai de-acum la culcare. (*Intră în palat.*)

LĂCUSTĂ: Sărmanul Pepelea!

PÎRLEA: *Parapanghelos* de-acum.

LĂCUSTĂ: Ba iaca învie, învie!... mare minune!

35

(*Pepelea se mișcă și se ridică.*)

LĂCUSTĂ: Pepeleo...

PEPELEA: Cine mă cheamă?...

LĂCUSTĂ: N-ai perit?...

PEPELEA: NU cred... am dormit dus.

LĂCUSTĂ: Dar n-ai simțit nimic prin somn?

PEPELEA: Ba, parcă m-au pișcat niște țințari.

5 LĂCUSTĂ-PÎRLEA: Breee! breee! breee! breee!

(*Au înnoptat; cer cu stele.*)

PEPELEA (*sculîndu-se*): Groaznic m-o ciomăgit fratele meu de cruce! noroc c-au lovit în fluier... dar încălțe și-au frînt buzduganul... minunat!... o armă mai puțin în minile lui... Oare ce face el acum?... s-a culcat?... a adormit?... (*Se apropie de poarta palatului și ascultă. Se aude un horăii grozav înăuntru.*) Doarme butuc... și horăiește ca o moară stricată... acu-i vremea de scăpat pe Sînziana și pe bieții voievozi, să le dau semn.

10

15

(*Cuartet*)

PEPELEA

Sînziana, te deșteaptă,

20

Eu te chem la sînul meu.

Al tău mire te așteaptă

Să te scape-acum de zmeu.

SÎNZIANA

(*ivindu-se la fereastră*)

25

Ah! Pepeleo, sînt deșteaptă

Ca și viul dor al meu.

A mea inimă așteaptă

Ca să zbor la sînul tău.

PÎRLEA și LĂCUSTĂ

50

(*la fereastra de jos*)

Groază-n mine se deșteaptă,

Mă frămînt-amar și greu.

Moartea crudă ne așteaptă

În căldarea celui zmeu.

PEPELEA

Am călcat, venind la tine,

Peste nouă țări și mări.

SÎNZIANA
Am răbdat, gîndind la tine,
Mii și mii de supărări.

PEPELEA
5 Dar acum soarta suride,
Raiul dulce se deschide.

SÎNZIANA
Orișunde-oi fi cu tine
Va fi raiul pentru mine.
10 *(împreună.)*

PEPELEA
Sânziana, mă așteaptă
Să te scap de crudul zmeu . . .

SÎNZIANA
15 A mea inimă așteaptă
Ca să zbor la sinul tău.

PÎRLEA și LĂCUSTĂ
Moartea crudă ne așteaptă
La ospățul celui zmeu.

20 PEPELEA: Zmeul e beat de somn... sînteți gata?
SÎNZIANA: Gata.
LĂCUSTĂ: Dar cum ieșim din turn?
PEPELEA: Feriți-vă, c-am să deschid turnul prin far-
mecul fluierului meu. *(Pepelea sună din fluier;*
25 *fațada turnului se prăbușește, formînd o scară.*
Sînziana se coboară, Pîrlea și Lăcustă iese pe sub
scară.)

SÎNZIANA *(SUS, în capul scării):* Pepeleo!
PEPELEA *(coborînd-o) :* Sînziana, cobori iute.
30 SÎNZIANA *(coborînd, se aruncă în brațele lui Pepelea):*
A! scumpul meu mire!
PEPELEA: Scumpa mea mireasă!
LĂCUSTĂ *(îmbrățișînd pe Pepelea):* Al scumpul nostru
liberator!

PEPELEA: Nu-i vreme de perdut... la fugă, barca ne
așteaptă după stîncă... Hai!
PÎRLEA: Hai!... și tu, locaș afurisit, să cadă trăsne-
tele pe tine, să te macini ca mălaiul... să te...
5 LĂCUSTĂ: Lasă blăstemurile pe altă dată... acum, la
sănătoasa.
(Fug toți patru și dispar după stîncă.)

SCENA XI

ZMEUL *(iese somnoros)*

10 ZMEUL: Pare c-am auzit un vuiet neobicinuit? am
simțit ca un cutremur, care m-a trezit... s-a
fi prăbușit vreo stîncă în mare? ce văd?...
turnul e deschis?... o scară?... Sînziana a
15 fugit?... cum?... și Pîrlea, și Lăcustă?... înco-
tro au apucat? spre pădure, negreșit... o! de
i-aș prinde, am să-i mănînc de vii. *(Aleargă spre*
pădure.)

*(O auroră boreală se arată pe cer. La lumina ei se zărește o barcă lune-
cînd pe mare; în ea se află Pepelea, Sînziana. Pîrlea și Lăcustă.)*

20

TUSPATRU

(cintă)

Pe-ale mării blinde valuri,
Barcă mică, zbori departe.

ZMEUL *(oprindu-se) :* Ce aud?

Și de-aceste crunte maluri
Cu grăbire ne desparte.

(Barca se depărtează spre orizon.)

ZMEUL: Ce văd?... Sînziana cu ucisul meu? unde-i
buzduganul, să-1 azvîrl în ei? *(Se împedecă de*
el, rupt jos.) Iată-1, e frînt ! *(Turbat de manie.)*
Al... Cum să-i prind, aripile, aripile... cu ele
să-i ajung din zbor. (Intră răpede în palat și
iese în curînd cu aripi aninate de umeri.)

Am scăpat, o! veselie,
Și de zmeu, și de robie!

5 ZMEUL: **Ba n-ați scăpat, oi să mă răped ca un vultur**
de sus de pe stîncă. (Pleacă spre stîncă.)
(Stîncă se deschide și Zîna-Lacului apare sub o arcadă luminoasă.)

SCENA XII

ZMEUL, ZÎNA-LACULUI

10 ZÎNA: **Stăi pe loc, iasmă infernală!... Tu care ți-ai**
frînt buzduganul; cadă și aripile tale!
(Aripile zmeului cad de pe umerii lui.)

ZMEUL (c-un răcnet de desperare): **A!... Zîna-Lacului!**
sînt perdut !... (Cade leșinat.)
< ' o ' • ^)j^ct Tțif ^M,">H<n ui. on EI
(Sfîrșitul actului IV.)

15 ACTUL V

(Teatrul reprezintă imperiul Iernii . . . munți de gheață, brazi încărcăți de chindie.)

SCENA I

GENII DE IARNĂ

20 (Toți sînt albi și-naripați; se joacă pe gheață, patinînd.)

COR

25 Ce dulce viață!
în acest loc
Nu e verdeață,
Nu e nici foc;
Ci numai gheață
Si numai ceață;

Viscol și ger.
Pe cîmp și-n cer.
Toată suflarea
Piere sub vînt,
Chiar însăși marea
Pare-un mormînt;
Dar noi ferice
Trăim aice,
Jucăm, cîntăm,
Ne desfătăm.

10

SCENA II

GENII, CRIVĂȚUL

CRIVĂȚUL: **Genii nemernici, voi jucați, și imperiul**
Iernii se află în pericol de topire!

UN GENIU: **Cum? Ce? Cum, d-nule Crivăț?**

CRIVĂȚUL: **Iarna, grațioasa noastră împărăteasă, care**
avea să fie încoronată chiar astăzi...

GENIUL: **A pățit ceva?**

20 CRIVĂȚUL: **Iarna, frumoasa copilă a Nordului, care**
avea să-și aleagă chiar astăzi un mire...

GENII: **Ce-a pățit?**

CRIVĂȚUL: **Iarna, care, pre cît era de încîntătoare,**
părea a fi race și nesimțitoare...

GENII: **Ei!... Ce i s-a-ntîmplat?**

CRIVĂȚUL: **S-a dat în dragoste cu Prier, domnul Ver-**
deței, și astă-noapte a spălat putina din palat
cu'eL ' " ' - ' '] ' •

GENII: **A fugit?**

30 CRIVĂȚUL: **Fugit! (în taină.) Dar să rămîie între noi...**
să nu afle poporul.

GENII: **O!...**

-ut») 35 CRIVĂȚUL: **A abandonat tronul, bunătate de tron,**
durat numai din sloiuri de gheață!... Ce nebu-
nie!... unde a găsi o climă mai plăcută decît
aice... o țară mai dragălaşă decît a noastră,
unde foiesc ursii cei albi?

GENIUL II: Ei bine, ce ne facem?
 CRIVĂȚUL: Să ne cătăm o altă împărăteasă, căci în imperiul Iernii nu pot domni decât femeile; și, după datinile strămoșești, împărăteasa trebuie să fie frumoasă, albă și, mai cu samă, race ca gheața... Dar unde să o găsim?
 5 TOȚI: Unde... unde?
 CRIVĂȚUL: Voi, care-ați cutrierat lumea, n-ați întâlnit vreo fată cu inima de gheață?
 10 GENIUL I: Să vezi, d-nule Crivăț... am fost mai an la București...
 CRIVĂȚUL: Și... ?
 GENIUL: Și am găsit una, numai una, însă...
 CRIVĂȚUL: însă...
 15 GENIUL: Cum a dat cu ochii de-un roșior, s-a topit...
 CRIVĂȚUL: NU mă îndoiesc... Roșiorii sînt para focului... dar ce s-aude? Ian priviți... prin văzduh trece un zmeu călare.

(Zmeul trece prin văzduh.)

9163 .fej»jj'n;-qfni mw, B*unii „;•; . «••») : IUȚ/Z/I;-

20 SCENA III

Aceiași, ZMEUL

TOȚI (cu grijă): Zmeul!
 CRIVĂȚUL: întâia dată el calcă pe locurile acestea.
 Oare ce caută el pe la noi?
 25 ZMEUL (intrînd): Caut ajutor și răzbunare!
 CRIVĂȚUL: Ajutor?
 ZMEUL: Da! ați auzit de șotiile ce-am pățit?
 GENII: Ai pățit șotii? Spune-le, să rîdem și noi.
 ZMEUL (posomorit): Să rîdeți?
 30 GENII (speriați): Ba-ba-ba-ba, să-să-să plîngem.
 ZMEUL: Ascultați dar... am răpit pe Sînziana, fata lui Papură-împărat și, cînd să mă bucur de prada mea, vine un hoț și mi-o fură ca din palmă. (Furios.) Pricepeți așa obrăznicie?
 35 GENII (tremurînd): Prie-prie-prie... pri-ce-ce-cepem.
 ZMEUL: Sînziana cu hoțul ei și cu alți doi pămînteni, doi năuci, anume Pîrlea-Vodă și Lăcustă-Vodă, care-i întovărășesc, umblă acum rătăciți pe fața

pămîntului, fără a pute nimeri la împărăția lui Papură... ei au ajuns pană aicea și i-am zărit călcînd peste hotar... mergeți de le ieșiți înainte, îi prindeți și-i schimbați în sloiuri de gheață.
 5 CRIVĂȚUL: Pe toți, și chiar pe Sînziana?
 ZMEUL: Ba pe dînsa nu... ea-i frumoasă și albă cît și împărăteasa voastră, păcat numai că-i așa de race în privirea mea. (Stă gînditor.)
 CRIVĂȚUL (cătră genii, încet): Ați auzit?... frumoasă, albă și răce... tocmai ce ne trebuie nouă; poate că... cine știe? ne vine o împărăteasă nouă!...
 ZMEUL: Vreți să-mi dați ajutorul ce vă cer?
 CRIVĂȚUL: Vrem.
 ZMEUL: Hai dar să le ieșim în cale și să-i robim, dar trebuie să vă dau de știre că hoțul are un fluier fărmeecat, prin care învinge tot... Voi, cu suflarea voastră, faceți să înghețe aerul din el, ca să nu mai poată scoate nici un sunet... astfel vom căpăta izbînda.
 20 CRIVĂȚUL: Prea bine, însă ai uitat să ne spui numele hoțului.
 ZMEUL: El se cheamă... Tot oi zice, c-am zis, c-oi zice.
 CRIVĂȚUL: Ce-ai zis?
 25 ZMEUL: Ducă-se dracului, l-am uitat... Hai.
 (Ies cu toții prin dreapta, cîntînd repriza corului.)

SCENA IV

LACUSTĂ-VODĂ

LĂCUSTĂ (intră prin stînga, tremurînd de frig, sărînd și alunecînd la tot pasul): Brrr... frig e!... rău mă strînge-n spete. (Alunecă.) Na! cît pe-aci să cad alivanta... prin ce locuri afurise m-a adus naiba. Brrr!... aici o fi-nghețînd și ouăle corbului... să nu stau în loc, să mă sleiesc...
 30 (Sare și lunecă.) Ține bine... măi, da ghețuș e!... de cînd am scăpat din ghearele și din căldura zmeului, am umblat hai-hui prin toate

colțurile lumii, împreună cu Sinziana, cu Pepelea și cu vărul meu Pîrlea, fără a da de împărăția lui Papură... Brrrr... s Am ajuns, în sfîrșit, ia marea înghețată. Brrr, simt că îngheț ca dînsa. (Sare.) Am lăsat în urmă pe tovarășii mei și am rupt-o de-a fuga înainte, doar m-oi încălzi cu mișcarea... aș... (Tremură.) Iaca, mă schimb în sloi... mă prefac în înghețată de Lăcustă... la fugă... (Vrea să alerge, dar alunecă și cade.)

10 Aoleo ! (Un urs alb se coboară de pe deal în scenă.) Vai de mine!... ce se coboară spre mine?... un urs alb?... aoleo!... să mă fac că-s mort, ca să nu mă mănînce. (Stă neclintit jos. Ursul se apropie de el și-l miroasă, îl întoarce cu labela, apoi se pune cu șezutul pe el, mormăind.) S-a pus turcește pe burta mea... greu e, mînca-l-ar cîinii, dar încălzea mă încălzește cu blana lui. (Ursul se uită la dînsul. Lăcustă închide ochii și se face mort.) Hei!... de-aș pute să-i spintec

15 cojocul... am cuțitul la brîu... Ian să-ncerc... (Scoate cuțitul și, cînd vrea să lovească, ursul se uită la el, el se oprește, apoi zice:) Și-a-ntors spatele; acu-i vremea. (înfinge cuțitul în șalele ursului, care sare mugind și se depărtează.)

20 Pare-mi-se că l-am înțepat, dar nu l-am ucis... (Spăriet.) Nu, nu... iaca, dihania fuge... am scăpat ! (Sare în picioare și fuge lunecînd în dreapta.) Am scăpat!... am scăpat! (Joacă de bucurie. în acest moment intră Pîrlea, alungînd furios cîțiva genii care traversează scena, spărieți.)

30

SCENA V

PÎRLEA, LĂCUSTĂ

B-fti 3'

PÎRLEA (dînd cu sabia în dreapta și-n stînga prin văzduh) : Na ! na ! na și ție, na și ție, na și ție ! Lupta

35 cu Pîrlea vă trebuie i... Na, na, na !

LĂCUSTĂ: Ho! vere Pîrleo. oprește, pune piedică.

PÎRLEA: Citi am ucis?... Pe toti?

LĂCUSTĂ: N-au rămas nici de sămînță... dar ce-ai pătît, ce te-a apucat?

PÎRLEA: După ce-ai fugit și ne-ai lăsat, ne-au atacat o ceată de dihanii albe, care voiau să răpească pe Sinziana... M-am făcut foc și le-am luat la goană pîn-aici, precum ai văzut.

5 LĂCUSTĂ: Dar Sinziana ce-a devenit?

PÎRLEA: Ea o știe !

LĂCUSTĂ: Cum? Ai abandonat pe Sinziana? A ! vere, nu-i galant din partea ta.

10 PÎRLEA: Dec!... Dar tu ce-ai făcut?... Nu ne-ai abandonat pe toți?

LĂCUSTĂ: Nu-i vorba de mine... mie mi-era frig, am fugit ca să mă încălzesc.

15 PÎRLEA (începînd a tremura de frig): Și te-ai încălzit?

LĂCUSTĂ (tremurînd): Ba! Ba! Ba!... am devenit gazda fiorului și a guturaiului. (Strănută.)

PÎRLEA: Șieutih... (Strănută.)

20 AMÎNDOI: Să vă fie de bine.

LĂCUSTĂ: Pîrleo !

PÎRLEA: Lăcustă !

LĂCUSTĂ: Stai, iaca-ți îngheață nasul.

PÎRLEA: Și ție o ureche.

LĂCUSTĂ: Să ne frecăm iute cu zăpadă... asta-i leacul.

25 (Iau zăpada și se freacă unul pe altul.)

AMÎNDOI: Vîrtos... vîrtos...

PÎRLEA: S-a roșit?...

LĂCUSTĂ: Cît un patriot... dar urechea mea?

PÎRLEA: Cît alt patriot... le-am scăpat de degerat.

30 LĂCUSTĂ: Ian privește... ba nu... iar se-nâlbește, încă o frecătură.

PÎRLEA: Destul, vere, că l-ai jupuit de piele.

LĂCUSTĂ: A h! Ah!... vere, viață-i asta?

PÎRLEA: Viață, dar proastă... începe a-mi fi somn.

35 LĂCUSTĂ: Și mie, dar să nu adormi că mori.

PÎRLEA: Apoi ce să facem?

LĂCUSTĂ: Să ne dăm pe gheață, ca să ne întreținem circulațiunea singelui.

PÎRLEA: Fie si asa.

40 (Se dau pe gheață.)

S C E X A VI

Aceiași, CRIVĂȚUL (se oprește pe-o movilă de omăt)

I CRIVĂȚUL: *Vivat!...* Am prins pe Sînziana... am
5 dus-o la palatul Iernii și, prin vrăjirea soției
mele, Promoroaca, am schimbat-o la față de
samănă acum întocmai cu împărăteasa noastră
cea fugară... în curînd are să vie aicea Sînziana,
pentru ca să fie încoronată... iaca, cortejul se
înaștează.

10 *(Marș la orchestră, cortejul intră.)*

PÎRLEA *(oprindu-se)*: Ce s-aude?

LĂCUSTĂ: O fi vreo nuntă de urși albi.

PÎRLEA: Vin colea, să o privim.

LĂCUSTĂ: Și să fim gata de fugă... Te-ai mai încălzit?

15 PÎRLEA: M-am !...

(în sunetul unui marș fantastic, intră din dreapta dignitarii imperiului Iernii, în haine albe blănite și cu mitre de gheață. După dînșii, un car de argint, tras de doi urși albi. Pe car se găsește Sînziana, purtînd o mantie albă de stofă argintie și un vâl subțire pe obraz. Genii mulți încunjură carul. Poporul urmează în cojoace . . . Carul se cpre ft în mijlocul scenii.)

20

S C E X A VII

PÎRLEA, LĂCUSTA, SÎNZIANA, CRIVĂȚUL, GENII,
CORTEJ

25

COR

*Vivat falnica regină,
Dulce ca o zi senină,
Mindră ca o lună plină
Și cu inima virgină.*

30

PÎRLEA

O! ce minune încîntătoare!

LĂCUSTA

N-am văzut alta ca ea sub soare.

564

AMÎNDOI

Simt pentru dînsa amor și-amoare.

SÎNZIANA

(in parte)

5

Bietul Pepelea, unde-a fi oare?

CORUL

Vivat falnica regină etc.

CRIVĂȚUL

(prezentînd o coronă de briliant)

10

Regină strălucită! Poporu-n fericire

Ți-oferă azi corona, rugîndu-te uimit

Ca să-ți alegi un mire

Viteaz, frumos, iubit.

SÎNZIANA

15

(încoronîndu-se)

Corona pe-a mea frunte o pun azi fericită.

(Aparte.) Dar ce simt? sub coronă un'frig cumplit m-a prins.

In inima-mi răcită

Tot focul, vai! s-a stins!

20

CORUL

Vivat falnica regină,

Dulce ca o zi senină,

Mindră ca o lună plină

Și cu inima virgină.

25

POPORUL: Ura!... trăiască împărăteasa noastră!

PÎRLEA: Frumoasă-i, Lăcustă... încep a mă înfier-
bînta.

LĂCUSTĂ: Xoroc de tine!

30

CRIVĂȚUL: Locuitori din împărăția Iernii, se face vouă
știut că astăzi împărăteasa noastră, urmînd dati-
nilor strămoșești, are să-și aleagă un mire...
Acel care sărutînd-o pe frunte nu va fi cuprins
de frigul morții va ocupa tronul alătura cu
frumoasa lui soție.

565

PÎRLEA: Ce-au spus, vere, ai auzit?
LĂCUSTĂ: Auzit; taci.
CRIVĂȚUL: Care dintre voi aspiră la această fericire
să se prezinte. Am zis.
PÎRLEA-LĂCUSTĂ: E U!
PÎRLEA: Cum?... și tu, vere Lăcustă?
LĂCUSTĂ: Iaca, ba nu, că mi-a fi rușine.
SÎNZIANA (*în parte*): Ce văd? Pirlea și Lăcustă!"
PÎRLEA: Ce voluptate mă așteaptă!
10 LĂCUSTĂ: Ah! am s-o strâng în brațe, ca să mă-ncălzesc.
(*Pirlea și Lăcustă pleacă cu brațele deschise, dar cu cât s-apropie de
carul Iernii, ei se cuprind de fiori, picioarele li se înțepenesc, limba
li se leagă.*)

15 PIRLEA
Mult o doresc.
LĂCUSTA
Mult îmi e dragă . . .
ÎMPREUNA
Dar ce simțesc?
20 Limba-mi se leagă.
CORUL
Ei simt în pept
Fiori de gheață,
N'u calcă drept,
25 Rău o s-o pată.
PIRLEA ȘI LĂCUSTA
Ah! simt în pept
Fiori de gheață,
Sint eu deștept?
30 Sint oare-n viață?
PIRLEA ȘI LĂCUSTA
(*lângă car, trcmurînd*)
Plini de . . . de . . . foc
Mă-nchin ti . . . tie . . .

No . . . no . . . noroc
De-acum mi . . . mie!
(*Unul de o parte și altul de altă parte întind buzele ca să sărute obrazul
Sînzianei, dar pe loc rămîn încremeniți, strigînd :) Ao leo . . . îngheț!*)

CORUL
Au înghețat!
Iată-i zăpadă!
Sint buni de dat
Urșilor pradă.
10 (*Sînt amîndoi luați pe sus și răzemați de avanscene.*)

SCENA VIII

Acciași, PEPELEA (intră alergînd)
PEPELEA: Sînziana... Sînziana...
SÎNZIANA (*în parte*): Glasul lui Pepelea!
15 PEPELEA: Unde ești?...- ah! iată-te. (*Vrea să se apro-
pie, poporul îl oprește.*)
SÎNZIANA (*aparte*): Sărmanul!... de cînd port corona
asta de gheață... parcă nu mai simt nimic pen-
tru el!
20 PEPELEA: Sînziana, nu-mi răspunzi?... O! în zadar,
ești schimbată la față... eu te văd cu ochii
sufletului... te recunosc.
SÎNZIANA (*aparte*): O Doamne! am ajuns race ca
iarna, inima mea nu mai bate!
25 PEPELEA: Sînziana! ești vrăjită... Eu sint Pepelea,
răspunde! (*Se răpede pîntre oameni.*)
CRIVĂȚUL: Nenorocite!... uiți respectul ce datorești
împărătesei și tulburi ceremonia cununiei?
PEPELEA: Cine se cunună, Sînziana?... cu cine?...
30 CRIVĂȚUL: Cu acel care o va săruta pe frunte și va
ave noroc de-a nu muri înghețat pe loc.
PEPELEA: E U vreau să-mi cerc norocul, chiar de-a fi
să mor... tot mort sint fără dînsa.

(Duo)

PEPELEA

Dulce-mpărăteasă,
Scumpa mea mireasa
Eu sînt al tău mire
Cuprins de iubire.
Ah ! îți adă-aminte
Că prin jurăminte
Legat sînt de tine,
Ca si tu de mine.

10

SÎNZIANA

(în parte)

Sărmanul Pepele ! de el rău îmi pare !
Că poate să moară dintr-o sărutare.

15

PEPELEA

N-am frică de moarte,
Nici de răle soarte,
Cînd inima-mi cere
Dulce mîngăiere.

20

(Sînziana se coboară de pe car. Pepelea continuă.)

Dă-mi o sărutare
Plină de-nfocare,
Eu cu-a mea iubire
Zbor la nemurire.

25

(Strînge in brațe pe Sînziana și o sărută pe frunte. Corona ei cade.
atunci ea-și scoate vălul și apare sub figura ei.)

SÎNZIANA

Ah ! în al meu suflet simt un dulce foc.
Iubesc, iubesc iară, iubesc ... o ! noroc !

30

TOȚI

(cu mirare)

N-a înghețat ! n-a murit !
El e mirele iubit !

568

SÎNZIANA ȘI PEPELEA

(îmbrățișați)

Zi de fericire plină !
împreună, cu uimire,
După-o viață mult senină,
Vom zbura la nemurire !

CORUL

Vivat falnică regină !
Vivat falnicul ei mire !
Aibă viața mult senină
Și domnie-n strălucire !

10

S C E N A IX

Aceiași, ZMEUL

13 ZMEUL (vine răpede și respinge pe Pepelea): în lături!
TOȚI: Zmeul !

ZMEUL: Sînziana-i a mea!... Și cine îndrăznește să
vie să o smulgă din brațele mele. (Ridică pe
Sînziana în brațe.)

SÎNZIANA: Pepeleo!

20 PEPELEA (scoțînd fluierul): O ! fluieraș, acum să-ți
văd puterea. (Suflă din fluier, dar nu scoate
nici un glas.) O ! fluier asul e mut !

ZMEUL: Ha ! ha ! ha !... ți-a înghețat suflarea, Pepeleo !

25 PEPELEA: Ah ! sînt pierdut!... Zînă! Zînă binefăcă-
toare, ajutor, ajutor!...

S C E N A x

Aceiași, ZÎNA-LACULUI (apare pe movilă)

ZÎNA: Iată-mă, Pepeleo!

TOȚI: Zîna-Lacului !

30 ZÎNA: Zmeule, a sunat ora sfîrșitului tău de pe lumea
asta !

569

ZMEUL: Nu-mi pasă de tine... Sînziana-i talismanul meu... și calul ne așteaptă.

ZÎNA: Calul tău? privește! (*Face un semn, calul trece prin aer.*)

5 ZMEUL: Am rămas pe jos, dar fie!... rămîn cu Sînziana pe pămînt.

ZÎNA: Sînziana pe pămînt... iar tu, zmeule, sub pămînt... dispari!

10 ZMEUL (*afundîndu-se*): A! (*Din locul unde dispare iese o pară de foc.*)

TOTI: A !...

CORUL

15 A dispărut,
Arzînd în pară,
Zmeul cumplit,
Cumplita fiară!

SÎNZIANA SI PEPELEA

20 **abm sfs** Ah! am scăpat
De cruda fiară,
în dulce trai
Reintru iară.

ZINA

20 Veți fi de-acum
Ferice iară,
Hai să vă duc
I-a voastră țară.

TOȚI

30 Haideți cu toți
în altă țară,
Unde-i cer blînd
Și primăvară.

ZÎNA: La palatul lui Papură-împărat! (*Face un semn, toți pleacă, un nour se coboară de ascunde scena.*)

SCENA XI

LĂCUSTA, PÎRLEA

LĂCUSTĂ (*trezindu-se, strănută*): A!... m-am dezghețat, unde mă aflu?... în nori?... m-am înălțat
5 în nori?... dar ce zăresc colo?... om să fie?... nu se mișcă... (*Se apropie de Pîrlea.*) Ciung să fie? Ba-i'om!... e vărul Pîrlea... Vere Pîrleo! (*îl împinge.*) Bocnă... sloi... a căzut sub zero! Vere Pîrleo!... (*îl trage de nas*) trezește-te.

10 PÎRLEA (*strănută*): Ce-i?... cine mă cheamă? tu, vere Lăcustă?

LĂCUSTĂ: Eu și cu mine.

PÎRLEA (*încă buimăcit*): Sînteți doi? unde-i celalalt?

LĂCUSTĂ (*căutînd împrejur*): Care?

15 PÎRLEA: Ai zis eu și cu mine... Tu și cu tine fac doi.

• t\$ LĂCUSTĂ: Sărmanul! 1-a balamucit gerul, aiurează.

PÎRLEA: Dar unde ne găsim, vere Lăcustă?

LĂCUSTĂ: Privește!... în nori!... hăt sus!...

20 PÎRLEA: în nori?... hăt sus? dar ce facem acum? unde-s ceilalți?

LĂCUSTĂ: Să te-ngrop, dacă știi.

PÎRLEA: Hai după dîșii, vere Lăcustă.

LĂCUSTĂ: Unde și pe unde?

PÎRLEA: Prin nori.

25 LĂCUSTĂ: Prin nori!... atîta ne mai trebuia!... Breee!
Prin multe am trecut... dar prin nori... încă nu... N-am deprindere... mă umflă groaza, mă
...a:91 fi-9 pătrunde umezeala.

PÎRLEA: Știi, una vere Lăcustă?

LĂCUSTĂ: Ba, zău, nici două.

30 PÎRLEA: Ai plămîni.

LĂCUSTĂ: Știu eu... nu mi-am făcut încă vizită domiciliară.

PÎRLEA: Hai să suflăm, vere, să-i risipim.

35 LĂCUSTĂ: Bucuros, numai de nu ne-or risipi ei pe noi.

PÎRLEA: Suflă virtos.

LĂCUSTĂ: Iaca.

(*Suflă amîndoi peste noii, norii se risipesc, cortina se ridică.*)

PÎRLEA: A!... i-am risipit.

LĂCUSTĂ: D-apoi ș-așa pepturi, parcă-s foi de ferar.

S C E N A XII

Tot personalul piesei, afară de ZMEU și de ZÎNA-LACULUI

(Schimbare. Când norul se împrăștie, teatrul reprezintă un parc plin de frumusețile primăverii. În fund, fațada palatului lui Papură; dinaintea palatului o largă terasă cu scări de marmură. Papură, înconjurat de curtea lui, stă pe terasă. Poporul, răspîndit pîntre copaci, în mai multe grupuri. În sunetul unei simfonii, Zîna-Lacului ține pe
10 *Sînziana de mină, intră pe scenă din dreapta. Pepelea se găsește la stînga ei, în urma lor vin Pîrlea și Lăcustă-Vodă, Păcală, Tîndală, Crivățul, genii schimbați în haine de vară și purtînd buchete cu flori; ei toți se-naintează spre terasă.)*

15 PĂPURĂ: Precum v-am spus, curtenilor și voi curtezanilor, de mai multe zile îmi țiuie urechea dreaptă.. semn de veste bună!... și astă-noapte am visat pe Sînziana, sub forma unui bob sositor... Trebuie să vie... Dar ce văd?... Iat-o! iat-o!...

TOȚI: Iat-o!

(Sînziana și Pepelea, împreună cu Zîna-Lacului, se apropie de tron.)

PĂPURĂ: Sînziana, copila mea, tu ești?

SÎNZIANA: Scumpul meu părinte! *(Se aruncă în brațele lui Papură.)*

PĂPURA: Cine te-a scăpat de Zmeu? Cine te-a readus în brațele mele?

SÎNZIANA: Mirele meu, Pepelea.

PEPELEA: CU ajutorul generos al Zinei-Lacului.

PĂPURĂ: Ce de treabă zîină!... îmi vine s-o sărut... mai virtos că-i frumoasă coz.

30 ZÎNA: Maiestatea-ta... binecuvîntează-ți copiii, căci binecuvîntarea părinților face fericirea copiilor.
(Pepelea și Sînziana îngenunchează înaintea lui Papură.)

PĂPURĂ *(întinzînd mîinile asupra capului lor)* : Norocul sa fie vecinie cu voi, copm mei

35 TOȚI Ura!...

CORUL FINAL

Trăiască Sînziana,
Minunea-mpărătească,
Cu dragul ei Pepelea
Ferice să domnească.

(Sfîrșitul piesei.)

LA BUCUREȘTI

CÎNTICEL COMIC

(Teatrul înfățișează piața teatrului. Un împricinat de la Moldova vine trăgînd un geamandan după el.)

Măi, măi, măi ! Mare coclaură de oraș e Bucureștiul ista!... De azi-dimineață, de cînd m-au adus pacatele-n el, bat lela pe uliți ca să-mi gălesc gazdă... Toate hanurile ce poartă nume de oteluri sînt pline de arendași și de deputați. Numai unul îmi mai rămîne de cercat, *Concordia!* Dar ce folos ! Nu pot da de dînsul :

în zadar îmblu făr-inctare
De-a lung pe poduri, în sus și-n gios,
Nu aflu gazdă și, zău ! îmi pare
Că-s într-un haos foarte glodos.

Despre *Concordie* întrebi pe-oricine,
Dar nu e mijloc să o găsești,
Incit, la urmă, a crede-ți vine
Că nu-i concordie-n București.

Am fost s-o caut pe la mașină
Ce soarbe apa prin guri de foc,
La Cișmegeiul, mîndră grădină,
Care-ți cîrnește nasul din loc.

Prin tot orașul, la dișanțata,
 Am îmbiat numai de flori de cuc.
 Am fost chiar pînă pe la Caimata . . .
 Și de atunce parcă-s năuc.

5 Cătînd tot hojma cameră bună,
 Am agiuns pînă la Dealul Sfînt
 Ș-am găsit una . . . da-n ea s-adună
 Prea mulți de oaspeți ce cer cuvînt.

10 în sfîrșit, nu știu; ori în ce parte
 După *Concordie-axa*. alergat,
 Trudele melc au fost deșarte,
 Căci peste dînsa încă n-am dat!

Am obosit, dar încălțe am rămas pătruns de mul-
 țămire, vîzînd cît de mult e prețuit aice românismul.

15 La noi în Iași nu întîlnești decît dughene jidovești:
*Leiba croitor bărbătesc; Moisi ciobotar femeiesc; Ițic
 paletar milităresc;* dar aice, în București, vezi tot nume
 românești, de pildă: *Romanovici, Romanoglou, Romă-*
 -li0 *nopulos, Romanemberg, cafenea română, magazin român*
 20 *giurnal român, pasagiu român.* încălțe ești sigur că te
 găsești în România, iar nu în China. Apropo de pasa-
 giu! român, îmi aduc aminte de un cînticel francez
 care sună așa:

25 *Dans cette ville où le pavage
 Fait le bonheur du genre humain,
 Il est un célèbre passage
 Appelé passage roumain.*

*On y voit un grand étalage
 D'opinions et de couleurs
 On y rencontre des frondeurs
 Et des principes de passage.*

30 *Parfois . . . un tel, bouillant de rage,
 Y promène son front rêveur.
 C'est un Brutus, c'est un sauveur,
 C'est un grand homme . . . de passage.*

35

† Initial în ms.: „tot îmbiat”.

*Parfois aussi, fille peu sage
 Y vient vers le déclin du jour
 Chercher un éternel amour,
 Et trouve un amour . . . de passage.*

*Enfin dans cette immense cage
 Ouverte au vent des passions
 Tout passe, amours, opinions,
 Comme des oiseaux de passage.*

De vreme ce pomenii de paseri trecătoare, trebuie
 să vă mărturisesc că m-am oprit în treacăt pe la mai
 multe cafinele vestite din București ca să mă odih-
 nesc: și-n fiecare din ele să beau apă de cea dulce de-a
 Dîmboviței... Știți, ceea care, cînd o bei o dată, nu
 te mai duci... s-o bei de-a doua oară. Am zărit cîte
 o masă încungiurată de oameni politici care puneau
 țara la cale, și alta... încungiurată de paraponiși...
 Pretutindene am găsit public numeros, amploiați publici
 și alte lucruri publice și prin urmare m-am încredințat
 că în București există ceea ce se numește *viața publicai*

20 Unii dintr-înșii cereau reforme
 Reforme-n toate ca din topor,
 în procedură, în legi, în forme . . .
 Chiar în regimul. . . reformator.

25 Alții, cu fața posomorită,
 Offînd mult jalnic, le răspundea
 Că-n țara noastră nepregătită
 Orice reformă e formă rea.

30 Zicînd că-n lume totul se schimbă,
 Unii cu hapca cereau schimbări
 în instituții, în școli, în limbă,
 în starea țării și-n. . . alte stări.

Alții atunce, cu-nfiorare
 Schimbîndu-și fața, strigau mereu,
 Că din schimbare^tot în schimbare
 Binele-adesă se schimbă-n rău.

† Urmarea anulată în ms.: „și să mă răcoresc”

Unii contr-alții porniți de moarte,
Vrînd să s-arăte buni patrioți,
Cu vorbe groase se luptau foarte
Și-și dau poreclă de patrihoți.

Dar unii ș-alții se acodară
într-o unire și într-un rost
Că toate-ar merge bine în țară . . .
Dacă ar prinde cite un post!

- 10 Curioz lucru! La Moldova, cei mai mulți fug de
slujbe ca de dracul, și aice dimpotivă!! Dovadă că
aice fiecare cetățean are ambiția de a servi patria!
de a aduce un concurs activ la pășirea neamului româ-
nesc pe calea progresului!... fiecare vroește să fie o
roată la carul statului!... Un car cu mii de roți!...
15 Cum să nu meargă rapide?... Făcînd aceste reflexii;
am ieșit din cafinea și, întrebînd de un trecător unde
se găsește *Concordia*, el m-au dus prin o mulțime de
uliți paveluite cu glod și de medianuri împodobite cu
20 bivoli¹, la o casă mare, poftindu-mă să intru în ea.
Intru... și ce să văd?... Sînt deodată încungiurat
de o mulțime [de] oaspeți care încep pe rînd ami se
recomenda și a-mi face profesii de credință.

Unul îmi spune că-i tabachere
Plină, ticsită de un tabac
25 Ce multor nasuri de nalte sfere
Poate să vie curînd de hac.

Altul în mîna-i avînd o teacă²
Strigă că-i singur brav pe pămînt,
30 Căci este gata război să facă
Cu lumea-ntreagă, cu . . . mori de vînt.

Altul pretinde că-n Românie
Soarele-Unirei el l-au aprins!
Și, cînd i-abate să nu mai fie . . .
35 Suflă si-ndată soarele-i stins!

¹ Inițial în ms.: „și de rătăcării.”

² Inițial în ms.: „vro zece.”

? Inițial în ms.: „cu-o pană seacă.”

Altul se plînge că țara pere,
Că tot progresul pe loc a stat¹
De cînd el nu mai e la putere,
El I om de geniu și om de stat.

Alții, în visuri de înălțare,
Se plîng de-o parte cu ahl și vah!
Că mor și sufer de-o boală mare . . .
Că tronul țarei le stă-n stomah!

De-atîte vorbe cam . . . destrămate:
Mă spăimîntasem, eram năuc.
Nebuni în față, nebuni la spate. . .
Unde intrasem? . . . la balamuc!

N.B. (La sfîrșitul cupletului, înserează. Un păzitor de ncapte
strigă: „Cine-i acolo?”)

- Om bun! Moldovan din țara de sus, de cei cu
Unirea! Am cîntat și am giucat hora Unirei și acum
mă îndulcesc de rodurile ei... Vă rog să giudecați
însuși, fără părtinire: Pentru o reclamație în contra
prefectului nostru și pentru un proces de nimica la
20 Casație, am cheltuit cu drumul sumetenie de bani;
m-am sprăvălit de trei ori; mi-am frînt o coastă la o"
costișă; m-am înecat pe giumătate în Buzău și, în
sfîrșit, agiungînd după șapte zile la București ca să-mi
cer dreptatea, iată-mă-s încă pe pave, fără adăpost
25 și silit de a petrece noaptea pe piață... (Se pune gios
pe geamandan.) Ce să fac?... Am intrat în horă?
Trebue să gioc.

Unirea-i sfîntă, nu am ce spune,
Dar cînd e treaba să te pornești
30 Pentru-o nimica la București? . . .
Mă-nchin, măi vere, cu plecăciune.

Unirea-i bună, nu am ce spune.
Dar cînd e drumul greu și glodos
35 Și te sprăvale de-ți rumpe-un os? . . .
Mă-nchin, măi vere, cu plecăciune.

¹ Inițial în ms.: „Că-n loc, în tină carul a stat”.

² Inițial în ms.: „disantate”.

Unirea-i dulce, nu am ce spune,
 Dar cînd Buzăul trebui să-1 treci
 Și chiar la malu-i să te îneci? . . .
 Mă-nchin, măi vere, cu plecăciune.

Unirea-i scumpă, nu am ce spune,
 Dar zece zile, pe-un ger cumplit,
 Cînd alergi cîmpii neodihnit? . . .
 Mă-nchin, măi vere, cu plecăciune.

Cu toate însă cîte le-aș spune,
 Unirea-i bună și o slăvesc
 Ca pe un lucru dumnezeiesc . . .
 Și-i voi da vecinie închinăciune.¹

(își ie geamandanul și se duce. Perdeaua cade.)

ADDENDA ,

¹ Inițial în ms.: „Deci mă-nchin iară cu plecăciune”.

BECRI-MUSTAFA

MURAD GAZI, sultanul
BECRI-MUSTAFA
FERINGHIS, fiica lui Becri
TABANI-BUIUC, vizir, arnăut, compatriot a lui Vasile Lupu
MUSTAFA-KIZIAR, aga
VASILI LUPUL, domn Moldovei
MATEI BASARAB, domn Valahiei

ACTUL I

întilnirea sultanului cu Becri-Mustafa.

[ACTUL] II

Becri se deșteaptă în palat.

[ACTUL] III

Moartea lui Murad Gazi și a lui Becri.

LEGENDA LUI JOLDE
SAU TREI DOMNI SUB O CORONĂ

BALDUIN

PERSONAGI:

ILIEȘ RAREȘ, domn Moldovii
RUXANDRA, sora lui
JOLDE
STOLNICUL PETRE
MOTOC
VEVERIȚĂ
SPANCIOC
10 ILIE TURMAN
TROTUȘAN
FULGA
STROICI
ȘERPE
15 O VRĂJITOARE
PĂUNA, fata ei

BALDUIN, primul împărat latin de Constantinopol (anul 1204),
fost comite de Flandra și de Hainault
IONIȚĂ ASAN, rege romano-bulgar
COMANA, soția lui Asan
JEANE, fiica lui Balduin
VILLE-HARDOUIN, mareșal de România
MARCHESUL de MONTFERRAT, șeful cruciaților
COMTESA MARIE, soția lui Balduin

SCENA I

STOLNICUL PETRE (în salonul domnesc; se aud glasuri
de benchetuire în stînga)

20 Orgia desfrînată urlînd mereu sporește!...
Bea, bea, Ilieș-Vodă, mereu benchetuieste!
în cupa ta de aur bea toate la un loc:
Junețe, demnitate, și zile, și noroc.
25 Bea iacrimele țării, a căror amărime
S-amestecă în gura-ți cu-a vinului dulcime! ...

Notes.

Ville-Hardouin dit dans son ouvrage intitulé *Conquête de l'Empire de Constantinople par les francs*, que la 4^e Crociade eut lieu en 1197 après I.C., au temps du pape Innocent, de Philippe, roi de France, et de Richard, roi d'Angleterre. Cette Crociade fut prechée par Foukes, curé de Neulli. (Philippe August et Richard, Cœur de Lion.)

TURNUL [BALAMUCULUI
asmodie în 1 act

PERSONAJIURI:

ZOILĂ (*a făcut o dramă şuiierată de public ; în urmă a devenit critic dramatic*)
CÎRTEȘTJ (*a mâncat pâinea amară a exilului*)
VESPIANTJ
VESPIANCA
ELIZA (*tînără, elegantă, spirituală*)
VARVARA (*pizmuiește tinereța și frumuseța Elizei*)
GÎLCEVEANU, avocat (*devine ministru*)
GHIMPEȘCU
NOUREANU (*vede tot în negru pe orizontul politic*)
(*Nouoreanu, caracter posomorit. Se plînge de toate, neconținut; el întâlnește numai contraste în cale-i; o înmormîntare, cînd se duce să asiste la vreo nuntă; gazetari veninoși, cînd merge la vreo masă; își face socoteala de toate boalele ce a avut... Pizmuiește sănătatea altora.*)

MOȘ PÎCALĂ, roiTiâi. vesel și înțelept
5 **DOMNICA**, tînără orfană
ȘOIMU, oștean
[*anulat în ms.: BARBUȘCĂ-MOARĂ DE VÎNT, fruntaș*]
BABEBIBOBUETE, moșnean bogat
PLATONAȘ PĂUN, *idem*
1J **ION MĂGURĂ**, moșic bogat
TINGERICĂ-RUMENICĂ, țigan, membru giudețului
CURCULETS ISTETS
FĂROCOASTĂ, scriitor de sat și vechil
TEL-LINCĂ, văcari
13 **TACHI-TĂCUTUL**, paracliser, fost seminarist
FIRFIRIG, clopotari
OCHI DE BROASCĂ, poreclit românul, crfșmar
LILIAȘ PINTEN, om de banat
TURNUVITEI
20 **MARGHIOLU-MANE**
VALENTINATĂ, poreclit Falcă-bătută
BALAMUCEA-PERCEA, nebunul satului
ȚĂRANI

Teatrul înfățișează piața satulji numit *Tumul Balamucului;*
25 în mijloc'o fîntînă încungiurată de copaci, în dreapta casa Domnicăi;
în stînga, crișma, cu tabla următoare:

La Românul Ischiuzar
crîsmă politică, comercială, socialistă, patriotică și literară.
Vin roș.

SCENA I

5 PÎCALĂ (*culcat pe-o laiță între copaci*), DOMNICA (*iese din casă-i cu o cofă și merge la fîntina*)

DOMNICA
(*cîntă*)

10 **Frunză verde sălcioară,
Păsărică zboară, zboară,
Și prin lume, după ea
Zboară inimioara mea. . . etc.**

PÎCALĂ (*trezindu-se din somn*): Oare ce păsărică cîntă așa de dimineață? Domnica? Floarea safkdui!

15 DOMNICA: Buna ziua, moș Pîcală.

PÎCALĂ: Săruta-ți-aș ochișorii, viorica moșului. De dimineață ai apucat...

DOMNICA: Am de spălat pînza cea nouă, știi, ceea din care am să-ți fac o cămeșă.

20 PÎCALĂ: Harnica tatii! Halal de care te-a lua! Așa nevastă mi-ar fi trebuit mie, cînd eram tînăr. Ea să facă tot și eu nimica, povestea româ-nului! E! căci nu mai sînt ceea ce-am fost. (*Cască.*) Cu toate că și acu... nu mă dau eu
25 pe cei flăcăuandri din ziua de astăzi, că mare huchiți sînt, Doamne!... Pare că i-au bătut peatra de mici. (*Se culcă iar.*)

DEZROBIREA ȚIGANILOR

DRAMĂ ÎN 4 ACTURI

r

CHIOSA, jude bătrîn
DIDICĂ [inițial: NEDELCU],
lăutar
COȚOFANĂ, cobzar
Stolnicul BRUSTUR
Căminarul COCIURLĂ
ȘTEFAN LEONESCU
Baba RADA

Giupîneasă TOFANA
Cucoana NASTASIICA,
văduvă
CREȚUL, slujitor
LUNGUL, id.
ISPRAVNICUL
AGLAE [inițial: ZOE], fiica lui
ZAMFIRA, fata lui Chiosa

ACTUL I

SCENA I - CREȚU - LUNGU

II - CREȚU - LUNGU - Baba RADA

III - Precedenții - ISPRAVNICUL -
ZOE - LEONESCU

IV - Precedenții - BRUSTUR -
COCIURLĂ

V - CREȚU - LUNGU - RADA - Țigănci

VI - ISPRAVNICUL - LEONESCU -
BRUSTUR - COCIURLĂ - Țigănci
(mezat)

ACTUL II

SCENA I - Jupîneasă TOFANA - ZAMFIRA

DEZROBIREA ȚIGANILOR

ACTUL I

Ograda unei prefecturi. Zid în fund cu poartă mare. În stînga,
casa prefecturei, cu peronul și cu ferești pe scenă.

SCENA I

CREȚUL, LUNGUL (unul de pază la poartă, altul la ușa
prefecturei)

LUNGUL: Crețule...

CREȚUL: Ce-i, Lungule?

10 LUNGUL: Tîrziu o fi oare?

CREȚUL: Tîrziu, cred. Soarele-i sus.

LUNGUL: încă n-au venit nime la isprăvnicie.

CREȚUL: Se vede că n-au de lucru cenușerii.

15 LUNGUL: Dar cum să nu aibă?... Azi e ziua meza-
tului de țigani.

CREȚUL: Care țigani, Lungule?

LUNGUL: Robii unui boier care au mofluzit în cărți.

CREȚUL: Și de-aceia își vinde sufletele?

LUNGUL: Vinde ce are, creștinul. Țiganul nu-i marfă?

20 CREȚUL: Marfă țigănească. (Rîde.)

LUNGUL: Hei, Crețule¹, tu rîzi? Dar știi ce zicea
bietul răposatu, tatăl meu?

CREȚUL: Ce?

¹ Greșeală în ms.: „Lungule”.

LUNGUL: Zicea așa: că cine vinde suflete își perde
sufletul.

CREȚUL: Dar ce era tată-tău de teapa lui?

LUNGUL: Popă.

CREȚUL: Vorbea din scriptură... însă, vezi tu, măi
Lungule? Unii boieri au două suflete, unul pen-
tru dracul și celalalt pentru tată-său.

LUNGUL: Așa-i stolnicul Brustur de la Brustureni.

10 CREȚUL: Și căminarul Cociurlă de la Cociurleni, pri-
etinul lui.

LUNGUL: îi cunoști și tu? Aprigi stăpîni! Brustur,
cînd poroncește să bată la scară vreun român,
își aprinde ciubucul și soarbe cafe, în vreme ce
15 b'ietul român strigă: „Iartă-mă, cucoane!” Dar
el nu iartă, nu, ci răcnește cu chef: „Dă-i, mă,
dă-i!”

CREȚUL: D-apoi Cociurlă! A bătut mai dăunăzi pe
bucătarul lui păn' ce l-a lăsat mort.

LUNGUL: Dar ce-i făcuse țiganul?

20 CREȚUL: îmi greșise ostropelul.

LUNGUL: Hrăni-l-ar dracii pe ceea lume cu smoala
clocotită!

CREȚUL: Crudă lighioaie de om!... Nu zic... dă...
Se bate țiganul, pentru că, vorba ceea: Țiganul
25 nebătut, ca moara neferecată... d-apoi ș-așa...
să-i ucigă?... Prea, prea... S-a întrecut cu
gluma...¹

LUNGUL: Și nu i-a făcut nimic stăpînirea lui Cociurlă?..
Nime nu i-a dat jalbă?

30 CREȚUL: Cine era să se jăluiască? Mortul?

LUNGUL: Da bine, Crețule, boierul ispravnic n-au aflat
de omorul bucătarului?

CREȚUL: Ispravnicul nostru e om blajîn... Lasă-mă
să te las... Nu-i plac dandanalele.

35 LUNGUL: îmi plac mai bine peșcheșurile?

CREȚUL: Dar... Cociurlă i-a trimis o căprioară și vro
zece harzoabe cu păstrăvi tocmai de ziua lui
vodă, și ispravnicul le-a trimis la Curte. Le-am

¹ Fraza următoare anulată: „Și nu i-a făcut nimic stăpînirea
40 lui Cociurlă?”, dar reluată în replica ce urmează.

dus chiar eu... Vodă a rămas foarte mulțumit și a făgăduit că 1-a înainta în boierie; 1-a face în curînd comis, i-a da caftan.

LUNGUL: De sufletul țiganului.

5 CREȚUL: Tocmai! Vorba ceea: Corb la corb nu scoate ochii, ș-apoi un țigan mai mult sau mai puțin... nu pierе lumea.

SCENA II

10 CREȚUL, LUNGUL, BABA STANA [inițial: RADA]

(intră pe poarta din fund)

STANA: Căpitane, miluiește-mă cu-o frîntă de părăluță.

CREȚUL (*tresărînd*): Piei, stafie balțată...

STANA: Să-ți trăiască armăsarii!... Mare mîndru te-a făcut cine te-a făcut!... Chiar Făt-Frumos!

15 LUNGUL: Auzi, Cloanță! (*Rîde.*)

CREȚUL: Dă-o pe poartă, Lungule, să nu-ți arunce farmece.

STANA: Da ce să mă alunge, frumușelule? D@ar nu stric nimăru... Ian și eu o biată țigancă bătrînă, care trăiesc cum dă Dumnezeu, din mila creștinilor.

20 CREȚUL: Și cu potlogării?

STANA: N U se află... E u sînt baba Stana... Mă știe o lume întreagă... Trag cu bobii, fac descîntice de dragoste, culeg buruiene de leac, dar să fur eu, ferească Sfîntul!...

25 LUNGUL: N-auzi, babo?

STANA: Aud, căpitane.

LUNGUL: N U mi-ai spune și mie sorții?

30 STANA: Ba ți-oi spune, dragu mătușii... Adă mîna-n-coa... (*Cată-n palma lui Lungu.*)

CREȚUL: Ce cetești în palmă-i, talpa iadului?

STANA: Văd c-a s-ajungă ghinărari, cu paspaleturi pe umere cît o tîpsie de plăcinte.

35 CREȚUL: Dar eu? (*întinde palma.*)

STANA: D-ta? Ai să te faci boier mare, cu avere, cu moșii, cu robi... (*în parte*) și cu ștreangu-n gît:

5 CREȚUL: Ha, ha, ha!... Știi una, Lungule? De vreme ce o să ne nălțăm ca ciocîrlia, hai să cumpărăm noi țiganii ce au a se vinde azi la mezat.

STANA (*tresărînd*): Da ce, azi e mezatul?

CREȚUL: Acușica, peste un ceas.

STANA: Azi? Aoleo! săracii de noi!

CREȚUL: Și ce-ți pasă ție, cotoroașo?

10 STANA (*ștergîndu-și ochii*): Mă doare inima de pe copilașii mei.

LUNGUL: Cum, sărmano? Și ai tăi sînt de vîndut?

STANA: Și, și... păcatele mele.

LUNGUL: Dacă-i așa, băbușcă, mergi de-i mai vezi pîn-a nu te despărți de dînșii.

15

STANA: Unde?

LUNGUL: Colo, sub șură, unde-s închiși de trei zile, pentru ca să nu fugă.

STANA: Dumnezeu să-ți lungească zilele, ghenarariule.

20

CREȚUL: Dar mie nu, coțofană?

STANA: Și d-tale. (*în parte.*) Urechile. (*Iese în stînga, zicînd:*) Sărmanii copilașii mamei!

LUNGUL: La loc, Crețule! Vine ispravnicul de la biserică, împreună cu duduca.

25

CREȚUL: Ce bujoraș de cuconiță... Nu seamănă tătini-său... Doamne iartă-mă, dar mai c-aș jura că răposata isprăvniceasa...

LUNGUL: Taci, spurcatule... Nu huli morții!

SCENA III

30 ISPRAVNICUL, AGLAE, LEONESCU, CREȚUL,
LUNGUL

OVIDE

[versiunile în limba franceză]

OVIDE
PIÈCE ROUMAINE EN 5 ACTES ET EN VERS

P E R S O N N A G E S

- 5 L'EMPEREUR AUGUSTE
OVIDE
MÉCÈNE
IBIS
HILLARIUS, augure
- 10 ALCIDE PINAX
RUTUBA, gladiateur
TIGELLIUS, CLEVETIUS, COTTA, jeunes patriciens
BARRUS, jeune élégant
MUSS, gamin de Rome
- 15 SARMIS, habitant de Tomi
GETTOR, guerrier sarmate
L'AMBASSADEUR du roi dace Cotison
UN LICTEUR
TROIS VENDEURS
- 20 ACTÉA, TYNDARIS, CHLOË, GLYCÉ, courtisanes
SAGA, PYRRHA, vendeuses de citrons et d'oranges
DAVA, vieille femme gette
PEUPLE ROMAIN, PEUPLESARMATE, PATRICIENS,
LICTEURS, ESCLAVES, HISTRIONS

25 O V I D E

ACTE I

Jardin du palais d'Auguste à Rome. Massifs d'arbres exotiques au fond. Plantes de fleurs. Statues. Bassins. A gauche, la façade du palais avec un

perron en marbre et une porte en bronze. A droite, premier plan, un rocher couvert de lierre et surmonté de la statue de César. Ciel nuageux. La lune apparaît de temps en temps. Une fenêtre du palais éclairée au 1^r étage.

SCENE I

IBIS, HILLARIUS (ils arrivent par le fond)

10 IBIS: Hillarius, mon cher augure, je voudrais te consulter. — Tu sais expliquer les songes, et tu m'as prédit même — une catastrophe terrible, une aventure étrange.

HILLARIUS: Je le sais, Ibis, parle; tu es un homme solvable. — Moi je suis un homme de bons conseils. — Dis, as-tu quelque nouveau sujet d'ennui?

15 IBIS: Hélas! je suis en proie à une profonde amertume.

HILLARIUS: Aurais-tu appris le naufrage de ta flotille — chargée d'esclaves lybiennes, belles et couvertes d'étoffes de Tyr?

20 IBIS: Non, ma cervelle est troublée par des pensers plus tristes.

HILLARIUS: Toi, fils de Carthage, proche parent du grand Amilcar, — toi plongé dans l'or des pieds à la tête!... comment? quoi? — ne jouirais-tu plus de la faveur des dieux?

25 IBIS (sombre): Ami, je suis poursuivi partout de présages effrayants. — Hier, en allant dîner à la campagne, un corbeau a croassé à ma gauche! —

HILLARIUS: Mauvais signe!... Puisse périr le sinistre oiseau!

30 IBIS: Ensuite trois lièvres efflanqués, chassés par deux chiens courants, — ont traversé mon chemin en sortant des broussailles. —

HILLARIUS: Signe plus fatal encore!

IBIS: Augure, crois-tu que ce soit par un simple hasard — que hier, en éternuant, j'ai brisé mon verre? —

35 HILLARIUS: C'est à frémir!

IBIS: Tu le vois? Ta prédiction de l'année passée — s'est accomplie!

HILLARIUS: Corine?...
IBIS: Corine est perdue pour moi! —
HILLARIUS: Elle aussi?
IBIS: Oui, la dernière nuit, Corine a quitté sa maison —
5 et elle est allée trouver Ovide chez lui.

HILLARIUS: Encore Ovide? —
IBIS: Oh! il n'existe pas d'être au monde — qui allume en moi les fureurs de la haine — autant que cet Ovide corrompu, corrupteur, — qui attire à lui les amours par des vers amoureux. — Depuis surtout qu'il a écrit *l'Art d'aimer* — les femmes prises d'un vertige irrésistible, — se précipitent éperdument dans ses bras — comme ces mouches folles qui se jettent dans la flamme, en volant. —

10 HILLARIUS (riant): Que veux-tu? les mauvais ont un attrait séduisant — qui trouble l'esprit de la femme — car elle se flatte de l'espoir trompeur — de changer en héros le dernier goujat. —

IBIS: Corine, si richement dotée de qualités exquisés,
15 — est tombée, comme les autres dans cette sottise erreur. — Et sa vanité excitée par quelques vers d'Ovide — l'a poussée à lui sacrifier son cœur et son honneur. — Depuis, elle se rit, sans remords, de mon affection jalouse — et n'y répond plus que par du mépris. —

20 HILLARIUS: Console-toi; Vénus elle-même a sacrifié s§ Vulcain, son mari. —

IBIS: Et pourtant n'ai-je point réalisé tous ses rêves? — Chacun de ses désirs, quelque insensé qu'il fut, — a été pour moi un ordre, une loi sacrée. — Elle a voulu par le lux d'étoffes orodées d'or, par le nombre de ses esclaves, — par ses riches bijoux, par ses villa bâties en porphyre, — dépasser les premières patriciennes de Rome? — Elle les a toutes dépassées, jusqu'aux plus célèbres courtisanes, — car je me sentais heureux et fier de voir briller ma Corine, — comme une étoile au front de la Ville des Césars. — (S'attendris-

25
30
35
sant.) En effet, Hillarius, quand elle partait de

son palais, — mollement étendue sur les coussins soyeux de sa lectica, — sa beauté superbe éveillait un frissonnement dans la foule frappée d'admiration. — Tous la désiraient... quoiqu'en vain.

HILLARIUS (*souriant*) : Tu crois?

IBIS : Car l'impossibilité — d'être aimé d'elle décourageait le désir. — Moi, pauvre aveugle! je me croyais seul l'homme de son choix. — Enfer! ce n'était pas moi, mais Ovide. — (*Il reste accablé.*)

10 HILLARIUS : Que veu*-tu?... La femme est coome un rayon de soleil, — qui caresse tantôt une fleur, — tantôt un buisson desséché au vent de l'hiver. — Femme et rayon sont également inconstants.

15 IBIS (*au désespoir*) : Ce qui m'arrive, Hillarius, me semble un cauchemar lugubre. — Une plaie sanglante s'est ouverte dans mon sein, — et mon esprit est hanté nuit et jour de pensers de vengeance. —

HILLARIUS : Je te crois.

20 IBIS (*prenant Hillarius, par le bras*) : Augure, dis-moi: peut rendre l'Enfer complice de ma fureur?

HILLARIUS : Certes... en payant cher. —

IBIS : Je suis prêt à sacrifier ma fortune toute entière. —

25 HILLARIUS : Toute entière?... ta fortune?

IBIS : Et tu sais, si elle est grande. — Hé bien, je la donnerais volontiers pour voir disparaître Ovide. —

HILLARIUS : TU la donnerais? Écoute: je connais dans la tourbe de Rome — un brave gladiateur qui fait métier d'assassin. — Pour une somme respectable, il est prêt à tuer n'importe qui, — et, de plus, il est homme à subir les plus cruels supplices sans dévoiler ton secret.

30 IBIS : Où est cet homme?... je le couvrirai d'or, — je lui donnerai des milliers et des milliers de sesterces. —

35 Mais, je ne voudrais pas m'exposer, tu comprends?... Parle-lui toi-même. —

HILLARIUS : Soit, mais en quel lieu trouver Ovide?

IBIS : Ici, près du palais. —

HILLARIUS : Dans ce parc?

IBIS : Oui; depuis que Auguste a quitté Rome, — pour aller à l'île de Caprée, Ovide, pareil à une bête fauve en chasse, — se glisse chaque soir à travers les arbres — et vient ici rencontrer une jeune fille, victime de ses séductions. — Elle arrive au rendez-vous par cette porte, en secret —, couverte d'un voile et enveloppée dans un riche peplum. — Ce doit-être la fille de quelque noble ruiné, — élevée avec Julie, la petite fille du divin Empereur. — Si le misérable était tué à cette place, nous dirions en ville — qu'il aura [*initial*: aurait] été surpris par la garde... —

10 HILLARIUS : Le plan est parfait, mais ne penses-tu pas que, si demain, à l'aurore, — lui et elle étaient trouvés gisant là parmi ces fleurs, — on supposerait dans Rome, avec bien plus de rasion, — que le père de la jeune fille aura voulu punir les coupables, — ou bien que les gardiens du palais auront lavé dans leur sang — l'honneur de la maison impériale?

15 IBIS : Encore mieux! — Oui, qu'ils périssent tous les deux à la fois. — La mort, en les prenant ensemble dans sa large griffe, — mettra sans doute un terme à la folie de Corine, — et de plus, moi je serai à l'abri de tout soupçon. — Oui, c'est mieux ainsi, qu'ils périssent tous les deux! — Va, cher Hillarius, va t'entendre avec l'assassin. —

20 HILLARIUS : C'est bien, mais que gagnerai-je, moi, à ce rôle de complice?

25 IBIS : Tout ce que tu désireras.

HILLARIUS : Tout ce que je voudrais? — Je vais de suite, attends-moi ici. (*Il sort par la droite en disant à part:*) Je les tiens, lui et sa fortune.

30

35

SCÈNE II

IBIS : Enfin, je vais arracher une plante vénéneuse — du sentier de ma vie, empoisonnée par elle! — Je vais débarrasser Rome d'un vicieux inutile,

– qui se rit de l'honneur des familles, – en entraînant dans la débauche les femmes et les jeunes filles, – et en couvrant d'opprobre les citoyens, fussent-ils [*initial*: fut-il] pères, fussent-ils époux. – O iVengeance, chère Vengeance, présent de l'Enfer !
– Je vais donc étrancher ma soif dans ton acre nectar ! – Quand je verrai Ovide gisant, inanimé, – ainsi qu'un serpent pourri, dans un sentier désert ! – O ! terribles Eumenides, je vous appelle à mon aide. – Jetez au Néant mon implacable ennemi, – et je jure de vous élever un temple en marbre noir, – afin que vos divinités soient honorées dans la Ville Éternelle !

S C E N E m

15 *IBIS, CORINE (agitée, arrive par le fond)*

CORINE (*à part*): Serait-il ici?

IBIS (*à part*): Corine?... Elle cherche Ovide, sans doute. –

20 CORINE (*à part*): Mon âme est agitée d'un noir sentiment.

IBIS (*s'avançant*): Corine! –

CORINE (*tressaillant*): Ibis!

IBIS: Qui cherches-tu à cette heure dans ce jardin? –

CORINE: Toi... même.

25 IBIS: Comment?... Ai-je bien entendu? Quoi? – Aurais-je reconquis une telle place dans ta pensée – que toi, sans nul souci de la peur et de la honte, – la nuit, à travers Rome, tu courres, toi, après moi? – Je me demande, ému, quel dieu bon et miséricordieux – je dois remercier dé la démarche que tu fais à mon intention? – Sur quel autel dois-je déposer des offrandes pour que tu te sois resouvenu – de tes serments si nombreux?

35 CORINE: Mes serments? –

IBIS: Oui, tu as juré d'aimer Ibis non seulement sur la terre – mais que ta cendre même l'aimera

dans la tombe – et lui, le misérable aveugle, a couvert ton front d'un nimbe éblouissant – afin de t'adorer comme une divinité !

5 CORINE: Le sarcasme te sied mal, Ibis; mais vaut te taire – ou du moins t'adresser à toi-même les reproches que tu oses me faire. – Tu crois donc qu'une femme échange volontiers les trésors de son âme contre ceux de la fortune? – Tu as cru que sous le poids étouffant de l'or qui laisse des taches – tout sentiment d'amour s'éteint dans son cœur? – Tu t'es imaginé que pour avoir goûté, en passant, au poison du luxe – la femme est destinée à devenir une esclave? – Présomptueux! tu n'as pas le droit, en parlant comme tu me parles – de me regarder en face.

10 IBIS: T U me méprises donc? – C'est sans doute Ovide qui t'as habituée à tant d'audace – pour oser affronter ma colère? –

CORINE: Ovide?... Soit.

20 IBIS: C'est lui que tu cherches?

CORINE: Oui, lui-même. – Tu m'as dit, et je t'ai cru, que chaque soir, ici, en secret, – glissant dans l'ombre, il venait retrouver – une belle inconnue dont il était épris? – Tu as voulu ainsi m'enfoncer une épine dans le cœur? – Tu as essayé, d'une voix hypocrite, de m'éloigner de lui, – et tu t'es servi à son égard de l'arme de la calomnie^ – car tu vois, le jardin est désert.

25 IBIS: Ovide n'y est pas encore arrivé et tu espères qu'il n'y viendra pas? – Tête sans cervelle!... À ton tour maintenant tu te flattes – de régner seule et sans partage sur son cœur – et ton orgueil est si aveugle, si tenace – qu'il a complètement absorbé ta raison. – Comment? toi, être délaissée à ton tour? – Toi, Corine, jeune belle, qui regardes le reste de l'humanité avec des yeux de Reine – toi qui vois autour de ta personne un vaste agenouillement d'adorations timides et sans espoir, – tu admettrais plus faci-

lement l'effondrement de la voûte céleste — que ta chute du trône où je t'ai élevée. — Hé bien, aujourd'hui, Corine, malgré sa fierté, malgré sa gloire, — possède une rivale sur le sein d'Ovide. —

CORINE (*indignée*) : Ibis !...

IBIS: Et cette rivale superbe, hors de prix, — te regarde à son tour du haut de son dédain. —

CORINE: Ibis!... (*Se maîtrissant.*) Mais ta voix m'insulte vainement. — Corine ne prête plus l'oreille aux aboiements de l'envie. — Tu es pris de rage par ce que mon âme reveillée — aspire à la lumière du fond de l'ombre étouffante; — parce qu'en s'éloignant de toi, échappant à ton despotisme, — elle a trouvé auprès d'Ovide une nouvelle résurrection. —

IBIS (*furieux*): Auprès d'Ovide?

CORINE: Oui, auprès d'Ovide ! Lui seul existe pour moi — et il ne ment pas, lui, comme un lâche. —

IBIS: C'est donc moi qui suis un lâche et un menteur? — Mais que dirais-tu si tu le voyais, ton Ovide, de tes propres yeux, ici — tenant dans ses bras sa nouvelle et fragile conquête — si tu l'entendais lui parlant comme à toi de son amour toujours éternel? —

CORINE: Ah ! tais-toi, c'est une calomnie.

IBIS: Que dirais-tu? que ferais-tu?

CORINE: Je leur arracherai la vie à tous les deux de ma propre main.

IBIS: C'est bien; aie patience; bientôt tu te convaincras — en voyant ce que tu verras, si Ibis en a menti. — Mais s'il a dit vrai?...

CORINE (*à part*): O ! Cieux!

IBIS: TU veux qu'il meure?... tu le veux? —

CORINE: Oui, lui et elle aussi...! Ah ! je tremble de colère.

IBIS C'est convenu; vas te cacher derrière ces arbres* l'œil aux aguets. — Je te vengerai moi-même de ton infâme séducteur — et tu comprendras alors combien tu as été injuste envers moi.

CORINE (*regardant au fond*): Mais il ne vient pas, il ne viendra pas.

IBIS: Attends là, dans l'ombre, et tu le verras bientôt. — Et... si Ovide meurt?...

5 CORINE: Je mourrai moi-même. — (*Elle sort, à droite.*)

SCÈNE IV

IBIS: Non, tu ne mourras pas ! L'amour qui s'est emparé de tout mon être — couvrira ta tête de ses ailes protectrices — et par sa toute puissance il deviendra le bouclier — qui te préservera de la mort. — Oui, je te sauverai, Corine, quoique, hélas! je t'ai perdue à jamais. —

SCÈNE V

IBIS, HILLARIUS, RUTUBA

15 HILLARIUS: Ibis, voici l'homme.

IBIS (*observant Rutuba*): Il est construit à coups de hache. (*-À Rutuba.*) Es-tu un homme résolu?

RUTUBA: Je suis gladiateur — et je me nomme Rutuba; regarde-moi bien en face. — Un mortel n'a pas plus de valeur qu'un insecte à mes yeux. —

20 IBIS: TU me conviens ainsi; brave, fort et inhumain. —

RUTUBA: Je le sais, je suis sans prix... Demande à n'importe quel jaloux. — C'est moi qui protège l'honneur conjugal contre toute malchance, — car je possède un métier fort apprécié dans Rome. — Non, je ne fais pas mon éloge, mais je déclare à haute voix — que la morale n'a pas de meilleur soutien que ce bras vigoureux. —

25 IBIS: Je t'admire !

30 RUTUBA: Et tu as raison: je frappe à volonté; — je tue ou je blesse seulement, comme on veut, selon l'arrangement. — Tant pour une rossade, et tant pour une simple blessure, — mais pour un coup mortel de poignard ou pour une strangulation quelque chose de plus...

IBIS: Parfait... que me demanderais-tu — pour une mort d'homme?

RUTUBA: Jeune?

IBIS: Jeune.

RUTUBA: Et dans toute sa force? —

IBIS: Oui.

RUTUBA: Le prix varie d'après les races et les âges, — moins cher pour les étrangers, plus cher pour les Romains. **Un** vieillard ne coûte que 500 sesterces, un jeune, 5000,— car il possède un stock plus considérable de jours heureux,— un capital plus riche de faits, d'illusions et d'accouplements. — Sa mort est une perte réelle pour la pauvre humanité.—

15 IBIS: Non cinq milles, mais dix milles, je te les offre pour sa mort.—

RUTUBA: Coeur généreux!... on voit bien que tu ne l'aimes pas avec passion.—J'accepte... Mais Rutuba n'est point un artiste de bas étage.

20 — Je voudrais savoir d'abord qui je devrai dépouiller de ses jours,— et l'envoyer en offrande dans un monde meilleur? —

IBIS: Un infâme indigne de vivre.

RUTUBA: Son nom?

25 IBIS: Ovide.—

RUTUBA: Quoi? Ovide, notre poète glorieux? — Ovide, l'orgueil de Rome? Celui qui chante si harmonieusement? — L'ami de Mécène, la fleur de notre jeunesse? — Élevé par César lui-même sur les plus hautes marches de la grandeur? — Ho, ho! ça change l'affaire, ça la change considérablement.— Tu veux que je prive le présent et l'avenir d'un aussi rare génie? — C'est une action horrible qui effraie mes esprits; — elle vaut au moins 50 000 sesterces. —

35 IBIS: 50 000 ! Rutuba, c'est trop cher.

RUTUBA: Pour un simple augure, peut-être.—

IBIS: T U jures de le tuer?

RUTUBA: J'en fait le serment.—

IBIS: Je te les accorde, mais à condition qu'en même temps — tu assassines aussi une jeune fille.—

RUTUBA: Une jeune fille, dis-tu?... Un être fragile, une merveille,— qui égaie l'Univers [*initial*: le monde] avec son sourire virginal? — Unejeunefille destinée à devenir mère? — À mettre au monde un héros, un César peut-être? — La chose est grave Ah! je me sens faiblir et trembler à l'idée — de plonger un poignard froid dans son sein palpitant! — Combien donnes-tu?

10 IBIS: Combien demandes-tu en tout?

HILLARIUS: Oui, combien de milles? Une centaine? —

RUTUBA: Entendons-nous bien: si la jeune fille est laide — 50 000 pour elle et autant pour lui; — mais si elle est patricienne et jolie,— je ne saurai pour cette somme lui ravir l'existence.— Je suis, moi, un homme tendre, la vue des jeunes filles me plaît.— Donc pour terminer notre marché à l'amiable — je demande 200 000 sesterces pour les deux.— Ce n'est pas trop.

20 IBIS: Non; donnes-moi la main. — Hillarius, viens consacrer notre entente.—

(*Hillarius s'avance gravement et touche leurs mains unies.*)

HILLARIUS: Qu'il soit déchiré en mille morceaux par la meute des chiens! — Qu'il soit enserré dans les noeuds de tous les serpents — celui qui sera infidèle à son serment!... J'ai dit.—

25

SCÈNE VI

IBIS, HILLARIUS, RUTUBA, CORINE

30 CORINE (*accourant*): Il vient, le voici.

RUTUBA (*ôtant son poignard*): Où est-il?... Il est mort.—

IBIS (*le retenant*): Attends encore; le moment n'est pas venu. — Ici, près de ce rocher, bientôt arrivera la personne qu'il vient chercher. — Quand ils feront tous deux un groupe entrelacé gracieusement, — d'un seul coup prompt comme la foudre, tu les changeras en deux cadavres hideux.—

35

CORINE (*qui était retournée vers le fond, revient*): Il approche, il est seul!

IBIS: Il ne le sera pas longtemps. — Venez là, derrière, ces arbres, et tenons-nous prêts à les immoler. —

5 CORINE (*à part*): O ! Dieux !

IBIS: Allons.

HILLARIUS et RUTUBA: Allons.

(*Ils sortent à droite, en entraînant Corine.*)

qfnq

SCENE VII

10 OVIDE (*arrive avec précaution*): O! nuit chère aux amants, étends tes ombres protectrices — sur le plus doux, le plus précieux, le plus sacré trésor — sur l'amour mystérieux de Julie et d'Ovide! — Et toi, Vénus, déesse née au sein des ondes marines, — toi qui possèdes le culte ardent de mon âme, — engage avec ta douce voix ma Julie bien-aimée, de hâter ses pas pour accourir près de moi. — (*Regardant la fenêtre éclairée.*)
15 Voici la fenêtre éclairée du temple — qui renferme sa divinité. — J'aperçois les mouvements de son ombre; — elle part... elle est partie, la lampe s'est éloignée de la fenêtre... — Ah! mon cœur, agité de nombreux battements — semble vouloir quitter ma poitrine pour voler au devant d'elle.
20
25

(*La porte de bronze s'ouvre. Julie paraît.*)

La voici!... O! bonheur, Puissances du Ciel!

SCENE VIII

OVIDE, JULIE

30 OVIDE (*courant au devant*): Oh! Julie adorable!
JULIE (*descendant les marches du perron*): Ovide, c'est toi? — N'y a-t-il personne dans le jardin, personne qui nous voie?

OVIDE: Non, regarde; les nuages se sont amoncelés — comme pour nous dérober [*initial: cacher*] aux yeux du monde et aux regards des dieux —

5 JULIE (*tressaillant et regardant à droite*): Il m'a semblé...

OVIDE: Non, la nuit est noire, et les étoiles disparues — ont concentré tous leurs rayons en toi — afin que ta figure seule brille à mes yeux de tout son éclat.

10 JULIE: À ta voix, ami, je sens se dissiper mon inquiétude. — Tu m'aimes?

OVIDE: L'amour m'a élevé à une telle hauteur — que je n'ai plus conscience de moi-même. — Homme de la foule, j'oublie dans mon bonheur — que, placée au sommet de Rome, tu es la petite-fille d'Auguste, — et mon esprit affolé me donne l'audace étrange — d'approcher mes désirs d'un lys impérial.
15

JULIE: Ton cœur est haut placé, il aspire aux altitudes, — ta folie téméraire me plaît, elle m'inspire — une indicible tendresse qui dirige tous mes pensées — vers toi, mon Ovide, toujours vers toi. — Le poète a des droits que n'a pas un autre homme — car le génie possède et des trônes et des autels. —
20
25

OVIDE: Je suis un téméraire, il est vrai, mais l'amour serait-il le dieu Amour — s'il mesurait la distance alors qu'il s'élance dans son vol? — Mais le cœur qui palpite dans toute la force de sa jeunesse — connaît-il d'obstacles à ses aspirations? — J'ai été un fou, c'est possible, de n'avoir pas fermé les yeux — alors que Julie m'est apparue comme un rêve resplendissant — mais est-il en notre pouvoir de fermer, par une journée limpide — et le cœur à l'amour et les yeux à la lumière?
30
35

JULIE: Oh! non, ne les ferme pas tant que tu peux voir et sentir — combien tu es aimé de ta Julie

qui t'aime – et combien de bonheur non encore
connu d'elle – console et ranime sa passion
profonde. – Hélas ! le sommet est si haut sur le-
quel j'ai vu le jour – que nul désir humain n'ose
y atteindre. – La parente d'Auguste est con-
damnée par sa destinée – au rôle de déesse à peine
entrevue – et d'inspirer plutôt la crainte qu'un
sentiment plus tendre – mais quand la déesse
tressaille au frisson de l'amour, – elle descend
de son piedestal vers l'homme qui l'adore
– et il lui semble à chaque pas qu'elle monte
toujours, toujours plus haut. – Jupiter a voulu
qu'ainsi l'Olympe céleste – fut lié par l'amour
au paradis terrestre – et que toute distance
disparût d'entre les âmes. – L'amour este le
plus doux et le plus sacré des anoblissements.
– ; La reine de Gnide, Vénus, a aimé un simple
berger; – plus heureuse qu'elle, je t'aime toi,
o ! poète enchanteur.

1
15
-ilfi XI
20 OVIDE: Tu es auguste et douce, tu as la grandeur et
la pitié, – la grandeur d'une reine et le charme
d'une enfant. – Il me semble un rêve inexplic-
able – le bonheur d'être aimé de toi sans être
un dieu, – et tant de majesté rayonne autour
25 de ta personne – que je tremble et j'hésite de
toucher ta main – et mes esprits en lutte avec
mon âme ardente – me forcent de m'incliner
-nor s*;
et de m'agenouiller devant toi. –

(Il tombe à genoux; Julie le relève.)

(Corine apparaît un instant de l'autre côté du rocher.)

30 CORINE (à part): L'infâme! (Elle s'éloigne désespérée.)
JULIE: Voici ma main, Ovide; quand l'amour nous
assemble – j'oublie que je suis princesse et me
souviens que je suis jeune. – C'est la première
35 fois qu'Eros me ravit dans l'Empyrée – et je

suis toute à toi, mon Ovide, comme tu es tout
à moi.

(Ils prennent place sur le banc.)

5 Ami, je t'aime depuis que j'étais enfant; – mon
amour a grandi avec moi dans une douce frater-
nité – car je t'ai vu souvent venir chez mon
grand-père – avec tous les poètes de Rome, qui
font son orgueil et sa gloire, – avec tes amis
io Mécène, Virgile, Horace – dont le fier génie
dépasse les bornes de la terre. – Estimés, aimés
d'Auguste, je vous ai entendus souvent – réciter
vos hymnes – et parmi tous c'est toi que j'ai
choisi pour le poète de mon imagination. – J'adore
tes vers, et j'ai puisé en eux – un précieux trésor
15 de rêves pleins de frissons – qui me ravissent
le jour et la nuit jusqu'à l'aurore. – Ah ! dis-moi,
dans quelles régions tu cueilles tes beaux chants?
– Quelle est la Muse qui inspire tes élans poé-
tiques? – Corine?... Qu'est-ce que Corine?
20 Existe-t-elle? Qui est-elle? –

OVIDE (embarrassé): Toi seule, o ! Julie, toi seule es
ma muse. – Corine... n'est qu'un nom... de
fantaisie qui cache ton nom et notre secret. –
Le sentiment d'aimer nous vient du ciel, – il fuit
25 la lumière comme le plus sacré des mystères.
– Tout aussi sacrée doit être la personne – qui
fait un roi glorieux de son bien-aimé. – Ah ! Ma
Julie adorée, si j'écoutais l'orgueil que j'éprouve
en pensant à toi – je ferais la folie de crier au
monde entier d'une voix triomphale – : „Elle à
moi, elle est à moi seul la fille de Jupiter Stator !”
30 Mais non, ton Ovide ne se fie à personne, – il ne
voit que toi en plein soleil et dans les étoiles, –
et souvent, mystérieusement, en langage poé-
tique – il confie son secret aux astres de la nuit.
35 – À l'heure où la paix de l'ombre règne dans les

campagnes — et prédispose l'âme aux rêves, à la poésie, à l'amour ; — que mille doux chuchotements, traversant l'air, — éveillent dans mon cœur des échos attendris, — j'essaie de les décrire d'inspiration, — espérant que mes vers te toucheront peut-être.

5 JULIE: Oh! Oui, ils ont tous pénétré dans mon sein — ainsi qu'un doux éclair, — et tu le vois, Ovide, je ne t'ai pas caché mon amour. —

10 (Elle penche son front sur l'épaule d'Ovide. Ccrine reapparaît près du rocher.)

OVIDE (la pressant sur son cœur): O! Julie!

JULIE (d'une voix faible): Ovide...

OVIDE: Regarde, ma bien-aimée ; — la blonde reine des nuits nous sourit du haut des cieux!

15 (La lune se montre entre les nuages.)

.. . . : SCENE IX . . .

OVIDE, JULIE, IBIS, HILLARIUS, RUTUBA, CORINE

CORINE (jette un grand cri): Ah! Mon cœur se brise!

20 (Ibis montre à Rutuba les deux amants.)

IBIS: Tue-les! Mort à eux!

CORINE (courant au devant d'Ibis): Oh! Non, non, non, pas lui! —

IBIS (à Ovide): Traître infâme! (Il met la main sur Ovide.)

25 OVIDE (repoussant Ibis et Hillarius): Que me voulez-vous, misérables? —

IBIS: Enfin je te tiens, tu es enfin ma proie. (À Rutuba.) Tue-la, elle d'abord, afin qu'il la voie morte. —

30 OVIDE (luttant avec ses ennemis): Arrière, assassins! (Rutuba lève le peignard sur Julie.)

JULIE (se découvrant): Arrière!... regardez-moi. — Je suis Julie, la parente de l'empereur!

(Stupéfaction des assassins.)

Ibis, Hillarius et Rutuba cachent leurs figures sous les plis de leurs manteaux. Corine a rabaisé son voile [V.A.].

IBIS (lâchant le bras d'Ovide): Comment?

CORINE: Elle!

RUTUBA (laissant tomber son arme): Elle!

5 JULIE: Ovide, suis-moi... et vous... (Elle fait un geste de commandement qui fait reculer les assassins, — puis elle entraîne Ovide et rentre dans le palais avec lui.)

CORINE: O! désespoir affreux!... Ma rivale c'est la princesse elle-même! —

10 HILLARIUS: Nous sommes perdus!

IBIS: Silence!... Ovide avec Julie ont disparu dans le palais. — Triomphe! César lui-même nous vengera de lui! —

(La toile tombe.)

15 ACTE II

Le Forum — au fond un temple avec gradins de marbre. — A droite et à gauche, tout le long des coulisses, portiques à colonnes, où se tiennent des marchands qui vendent des étoffes de Tyr, des objets d'art, des bijoux etc. — Une rue débouche à gauche de l'acteur, entre la première et la

20 seconde coulisse. — Une autre rue se prolonge au fonds, à côté du temple. — Une belle fontaine vers le milieu de la scène. —

SCENE I

25 PEUPLE (au fond, des histrions font des tours qui amusent la foule), RUTUBA, MUSS et, puis, PYRRHA et SAGA

UN VENDEUR (entre par la gauche, portant un plateau de gâteaux et crie en allant vers le fond): Gâteaux de blé et de miel!

30 UN AUTRE (idem): Eau fraîche de Virgo! (Il porte deux cruches.)

UN TROISIÈME (idem): Ivoire d'Etrurie! —

PIRRHA: Oranges de Chio !
 SAGA: Citrons de Messenie !
 MUSS (*à Saga*): Sont-elles douces? (*Il prend un citron.*)
 SAGA: À bas les pattes...
 5 MUSS: Elles sont toutes gercées par l'hiver. — Voyez,
 il ne manque dans le panier, que la vieille Saga.
 (*Il se sauve en riant.*)
 SAGA (*le poursuivant*): Qu'as-tu dit, méchant même?
 RUTUBA (*arrêtant Pyrrha*): D'où viens-tu, petite mu-
 10 renne ?
 PYRRHA: J'ai couru à la Fora Cupedinis — pour vous
 apporter des oranges; ouf ! je tombe de fatigue. —
 MUSS (*s'approchant*): Tu ne t'es donc pas reposée
 15 aujourd'hui chez Ovide? —
 PYRRHA: Que veux-tu dire, vilain insecte?
 RUTUBA (*repoussant Muss*): Va-t-en, Muss. —
 MUSS: Ne pousse pas, car par Hercule...
 RUTUBA: Veux-tu t'en aller, rat de portique? —
 20 MUSS: Gladiateur de cabaret, chien affamé, brute!
 RUTUBA: Même insolent! (*Il veut le frapper.*)
 MUSS: À bas les butoirs ; je t'ai compris, je m'en vais. —
 SAGA (*criant*): Citrons de Messenie !
 RUTUBA: Charmante Pyrrha, dis pourquoi — les oran-
 25 ges que tu vends ont plus de saveur? —
 PYRRHA (*gaiment*): Sais-je moi?
 PLUSIEURS GENS DU PEUPLE: Donne-moi une.
 PYRRHA (*leur distribuant des oranges*): Tiens, tiens. —
 RUTUBA: Moi, il m'en faut huit. —
 30 (*Ils se retirent au fond et entourent les histrions.*)
 SAGA (*seule sur le devant de la scène*): Voyez l'attrai
 des fruits non encore mûrs! — Elle vend de
 oranges vertes ; elle vendrait des [*loc liber in, ms.*
 — et tout ce tas de sots croiraient acheter des
 35 perles, — tandis que moi, hélas! je crie toute la
 journée dans les rues: Citrons de Messenie! — et
 c'est moi seule qui toujours les consomme. (*Elle
 sort à gauche.*)

IBIS, HILLARIUS (*entrent par la gauche*)

IBIS: Hillarius, je n'ai plus de repos depuis une semaine.
 — Ovide est encore en vie.
 5 HILLARIUS: Il nous a glissé entre les doigts comme
 l'eau. —
 IBIS: Et Corine, malgré qu'elle l'ait surpris avec Julie
 — sa passion n'a point diminué, au contraire. —
 HILLAR.: Vraiment?
 10 IBIS: Elle lutte avec ses propres pensées — et cherche
 à se tromper elle-même. —
 HILL.: Et toi?
 IBIS: Hélas! je lui suis devenu encore plus insupportable. —
 15 HILL.: C'est dans l'ordre; pourquoi n'as-tu pas réussi?
 — Le succès couronne toute action, fut-elle bonne
 ou mauvaise. — Le monde est un vaste champs
 d'imbécilité. —
 IBIS: Oui, mais aurais-tu jamais pensé que Julie — tom-
 20 berait de si haut dans les bras d'un histrion —
 qui éblouit les yeux et amuse les esprits par des
 jeux de mots? —
 HILL.: Elle a du feu dans le sang, que veux-tu? —
 Rappelle-toi sa mère qui par sa lubricité scanda-
 25 leuse — s'est attiré le blâme de Rome et les
 rigueurs d'Auguste. — Le petit chevreau saute
 plus haut que la chèvre.
 IBIS: Que dirait l'Empereur s'il apprenait sa conduite?
 HILL.: Il la punirait cruellement, j'en suis sûr.
 30 IBIS: Mais lui? Ovide?
 HILL.: César le ferait mettre à mort comme un vil
 coquin [*initial: voleur*]. —
 IBIS: Ah ! Si l'on parvenait à lui dévoiler la vérité ! —
 HILL.: Mais qui oserait planter un fer aigu — dans son
 35 cœur paternel?
 IBIS: Qui? Moi! —

HILL.: Et tu espères qu'il ajouterait foi à tes délations? — Moi, j'en doute.

IBIS (*pensif*): Oui, c'est scabreux.

HILL.: Tu t'exposerais à un terrible danger, pauvre ami. — Auguste est parfois enclin à des accès de fureur folle. —

IBIS: Je le sais.

HILL.: Sa colère, dans le premier transport — lui imprime des élans de bête fauve qui tue. —

10 IBIS: Comment alors, à l'abri de sa griffe homicide — y pousser Ovide, mon ennemi? Écoute: — Un gardien du palais m'a dit ce matin — que Julie devait se rendre aujourd'hui au temple de Vénus — pour déposer des offrandes sur l'autel. — Son

15 cortège passera au retour par ici. — J'ai ourdi en moi-même un complot infernal. — C'est de la faire insulter par la plèbe sur cette place. — Pour de l'argent on obtient tout d'elle.

HILL.: Oui; mais...

20 IBIS: Alors distribuer de l'argent par les rues — de la part d'Ovide, en son propre nom — et, l'insulte faite, César, furieux de ce scandale, — dirigera toute sa colère contre Ovide. —

-mc HILL.: Bien; pendant ce temps nous resterons cachés dans ce temple. —

25 IBIS: Tiens, voilà de l'or... Va le distribuer toi-même. — (*Il lui donne trois bourses.*)

HILL.: À qui?

IBIS: Regarde, le Forum est rempli de braves insulteurs. —

30 HILL.: Bien.

IBIS: Moi, de mon côté, je vais retrouver Rutuba. — Toi, cherches à gagner Pinax, l'homme à tout faire. — Sa langue est bien pendue, il a une grande influence sur les foules. —

35 HILL.: Nul n'est plus généreux que lui en diffamations. —

IBIS: Trouves-le et parles lui, mais sois circonspect et habile. — (*Il va au fond trouver Rutuba.*)

HILL. (*seul*): Certes, je le serai, en homme consciencieux. — (*Pesant les bourses.*) Trois bourses pleines, rondes et attrayantes! — L'habileté consisterait à me les adjuger toutes les trois. — Mais soyons grand: Mettons en une ici à gauche — et une autre ici à droite — au grand étonnement de mes poches vides. —

5

SCÈNE III

HILLARIUS, PINAX (*venant de la gauche; ils se rencontrent au milieu de la scène et se mesurent de yeux*)

10 HILL.: Hé, voilà justement Pinax! (*Haut.*) Toujours maigre?

PINAX: Et toi toujours de plus en plus gras? —

15 HILL.: Admire; je n'entre plus dans ma peau. — Que veux-tu? Nous avons pris tous deux des voies contraires, — moi, avalant le gâteau, et toi, les flairant seulement de loin; — moi, cultivant la sottise humaine, un champs vaste et productif, — toi, comptant sur la pitié des hommes, sur l'aumône. — Pauvre sire!

20 PINAX: Oui, tu es habile, Hillarius, je le reconnais. — Augure de place publique, ta science prédit — tout ce que désire un imbécile, superstitieux — et tu te moques de lui à sa barbe. — Grâce à tes mensonges te voici cousin avec Plutus. —

25 HILL.: Et toi, frère cadet de la misère. —

PINAX: Je préfère ma pauvreté à ta richesse. —

HILL.: Qu'entends-je? Mendiant et fier!... C'est beau! —

PINAX: Tel est mon sentiment! Mes ayeux, philosophes comme moi — ont joui d'un grand renom parmi la foule de la Grèce et de Rome. — Ils m'ont laissé pour toute fortune une maxime empruntée aux Juifs: — Mange le bien d'autrui et ne touche pas au tien. —

30 HILLARIUS: Maxime sage et profonde! Elle a contribué — à te rendre transparent à travers ta peau desséchée.

35

PINAX: C'est vrai ! Mon estomac habitué aux calendes grecques – est un tonneau des Danaïdes qui jamais ne s'emplit !... – Et pourtant j'ai essayé de mille métiers ingénieux – pour mettre un peu de chair sur le chapelet de mes os. –

HILLARIUS: T u as été même un peu Zoïle en ta jeunesse, il me semble. –

PINAX: J'ai été poète satirique et même tragique au besoin. – J'ai même commis une vaste tragédie – me promettant de dépasser le grand Euripide. –

HILLARIUS: Laquelle?

PINAX: Celle de Cléopâtre.

HILLARIUS: Ah ! raconte-la moi, je veux rire. –

PINAX: Voici le sujet: Antoine entre triomphant en Egypte. – Tu vas voir comment Cléopâtre le rend fou d'amour. – Les pontifs, soumis à ses ordres suprêmes, – offrent au vainqueur un long et large tapis ; – ils l'apportent sur leurs épaules avec d'autres objets de grand prix, – et le déroulent au pieds d'Antoine. – Soudain, quand le tapis est déroulé sur la scène, – que voient le héros et le public surpris? – Devine.

HILLARIUS: Un serpent, un tigre, un boeuf Apis cuit dans une marmite? –

PINAX: Non, il voit Cléopâtre elle-même, la belle Cléopâtre – vêtue en Vénus sortant de l'onde. –

HILLARIUS (*riant*): Sublime tragédie!... J'aurais voulu assister à ce spectacle.

PINAX: Et pourtant mes rivaux envieux l'ont sifflée. –

HILLARIUS: C'est incroyable... et maintenant que fais-tu? –

PINAX: Je danse en équilibre, en faisant des sauts mortels – sur une corde tendue par-dessus le Tibre. – (*Il soupire.*)

HILLARIUS: Pauvre Pinax! Je pleurerais sur ton sort si je pouvais pleurer. – Tout ce que je puis faire pour toi, tiens – tends-moi la main... que je

(Pinax tend la main, espérant recevoir une aumône.)

la presse.

PINAX (*désappointé*): Hé quoi? La main est vide?

HILLARIUS: Elle s'est vidée à force d'avoir été percée. –

PINAX: Gros égoïste!... Mangeur de six diner par jour! – Rien ne saurait toucher ton avarice – et tu fuis, les yeux fermés, toute action généreuse. – Ha! que n'ai-je une fortune et une table toujours bien garnie, – je te montrerai moi, Pinax, ce que c'est qu'un orgueilleux – et surtout un égoïste saturé. –

HILLARIUS (*montrant une bourse*): Regarde ici.

PINAX: Une bourse!... Homme infernal!... et elle est pleine? – Tantal s'éveille en moi... Va-t'en, abominable serpent... – Tu cherches à me tenter, va-t'en. –

HILLARIUS: Écoute sans faire semblant de te" révolter. – Cette bourse rondelette, la veux-tu? –

PINAX: Si je la veux?... Dis vite ce que tu vas me demander en échange: – un crime, sans doute, car tu n'es pas homme à m'en faire cadeau. –

HILLARIUS: Non, certes; je veux une simple manifestation en plein Forum – mêlée de sifflets, de bruit, d'injures grossières. –

PINAX: Quelque chose de complet? C'est facile, mais il faut payer gros – car on aura besoin d'une foule avinée – de marins de Tibre, de voleurs, d'histriens, d'affranchis. –

HILLARIUS: Trouve les hommes nécessaires et tout cet or est à toi.

PINAX: Tout? tout? – Dis-moi à qui devons nous servir cette ovation. –

HILLARIUS: T'engages-tu de la faire?

PINAX: Sur l'honneur!

HILLARIUS: C'est trop... enfin va pour l'honneur. – Écoute, vous verrez passer par le Forum à son retour du temple, Julie...

PINAX: Quelle Julie?

HILLARIUS: La petite-fille de l'Empereur –

PINAX: Elle?... et quand?
 HILLARIUS: Aujourd'hui même.
 PINAX: C'est une grosse affaire; le sais-tu? —
 HILLARIUS: Oui. Mais vois la bourse... est-elle attra-
 5 yante? —
 PINAX (*avide*): Donne, je suis prêt à tout.
 HILLARIUS: Faut-il te croire? —
 PINAX: Le coup est audacieux, mais je me nomme
 Alcide Pinax. — Alcide, le téméraire, Pinax
 10 l'affamé.—Le coup est digne de moi; donne.
 HILLARIUS: Tiens. (*Il lui donne la bourse.*)
 PINAX: Mais qui paie? —
 HILLARIUS: C'est Ovide, dis-le à tout le monde, Ovide,
 entends-tu? — Allons, vas et sois à la hauteur
 15 de ta réputation. —
 PINAX: Je cours. (*À part, flairant la bourse.*) Les Juifs
 ont raison, l'or ne sent jamais mauvais. — (*Il*
sort.)
 HILLARIUS: C'est fait; il me semble avoir été assez
 20 habile; il me restent deux bourses. —

-e&fùsm o[-

S C E N E i v

IBIS (*revenant du fond*), HILLARIUS

HILLARIUS: Hé bien, as-tu préparé ta vengeance?...
 Rutuba?...
 25 IBIS: Il se tient prêt... et Pinax?
 HILLARIUS: Il est à nous. —
 (*On entend des rires à gauche.*)
 IBIS (*regardant*): C'est Ovide avec ses amis, ils vien-
 nent par ici. — Allons contempler le spectacle
 30 du haut de ce temple.

S C È N E v

Les précédents, OVIDE, COTTA, CLEVETIUS, TIGELLIUS
et autres (entrent gaiement par la gauche de l'acteur)

OVIDE (*entrant et apercevant Ibis*): Hé! par Vulcain
 35 [*initial*: Hercule], porteur de cornes, c'est Ibis! —

Salut à toi, mortel saturé d'amour et de riches-
 ses! — Que vois-je? tu consultes l'augure? Que
 désires-tu encore? — Quand tu possèdes la belle
 Corine dont les yeux te servent de miroir? —
 IBIS: Tu es bien gai, ce matin, Ovide, mais prends
 garde, — demain tu pleureras peut-être des larmes
 amères. — Alors qu'il s'y attend le moins,
 l'homme — est souvent exposé à se rompre le
 cou. —

(*Ibis et Hillarius sortent par le fond, ils entrent dans le temple.*)

CLEVETIUS: Il s'exprime par aphorismes comme un
 sage de la Grèce. —
 TiGELLius: Et ses paroles ont de la substance.
 CLEVETIUS: Autant qu'une amande sèche. —
 COTTA: Vous plaisantez vous autres, mais Ibis — je
 le connais, a eu langue de vipère. — Que les
 dieux me préservent de sa haine carthaginoise!
 OVIDE: Il est plutôt à plaindre qu'à craindre — si les
 20 Enfers l'ont doué d'une âme haineuse. — Moi je
 ne connais pas ce sentiment plein de tourments
 — car je ne porte dans mon sein que des hôtes
 joyeux et bienfaisants: — l'amour, l'amitié, la
 sérénité, la compassion, — chers compagnons de
 voyage qui me guident vers le bonheur; — ils
 25 me montrent le monde à travers un voile rosé—
 et font de moi le poète de l'amour heureux. —
 COTTA: T U es un être privilégié, aux brillantes illu-
 sions — et tu respirez dans Rome l'air vivifiant
 de l'Olympe. —
 30 OVIDE: Il est doux à respirer l'air qui passe par les
 lèvres unies dans un baiser. —
 COTTA: Comme on reconnaît en toi l'homme enivré
 de bonheur! — Ta Corine s'est complètement
 emparé de tes esprits; — son sourire te conduit
 à travers les sentiers fleuris — dans lesquels ta
 raison s'égaré de plus en plus.
 35 CLEVETIUS: Corine et bien d'autres jeunes beautés
 friandes — qui l'ont attaché au seuil de leur
 folle jeunesse. — On dit même, tout bas [*initial*:
 40 en secret], que ses élans passionnés — font la

chasse aux amours non seulement sur la terre — mais bien plus haut encore, dans ces régions élevées — où il n'ait pas donné à tous les éper-viers d'atteindre —

OVIDE: Que veux-tu dire, Clevetius?

CLEVETIUS: Un bruit étrange, un bruit ncr» o yable s'ejt répandu soudainement — que dans les bosquets mystérieux du jardin impérial — la lune indiscreète et les étoiles émues — auraient aperçu deux ombres, tendrement entrelacées. — Ce bruit ajoute que l'une de ces ombres, c'était Ovide.

OVIDE: Moi?

CLEVETIUS: Et l'autre une jeune fille de race presque divine. —

OVIDE: Clevetius, le mensonge habite sur tes lèvres — accoutumées à déblatérer sans pudeur et sans remords — car il n'y a rien de sacré pour ton esprit méchant. — Tu n'es qu'un Zbile de bas étage, un abject envieux. — Or, je te défends, entends-tu, de profaner en ma présence — la divine innocence d'une jeune fille souveraine. —

COTTA: Si l'Empereur apprenait quelles nouvelles infâmes tu colportes, — il t'enverrait dans le Tartare déblatérer avec les morts. —

CLEVETIUS: L'Empereur est mon obligé, je ne le redoute pas. —

COTTA: Ton obligé?... César? (*Il rit.*)

CLEVETIUS: Oui, je lui ai fait l'aumône, il y a un mois. —
COTTA: Toi, à lui?

CLEVETIUS: Moi-même à lui-même.

COTTA: Où donc?

CLEVETIUS: Près de la colonne de Pompée. — Auguste m'a tendu la main et j'y ai laissé tomber un as. —

COTTA: Et sans nul doute, tu es resté la bouche béante.

(*Rires.*)

OVIDE: Ne riez pas, c'est possible. — Une nuit, Auguste du haut de sa splendeur — s'est vu en rêve tombé au rang des mendiants. — Depuis, chaque année, il consacre un jour pour demander l'aumône — déguisé en mendiant sous des hail-

Ions sordides. — Les dieux ont voulu sans doute que César dans sa toute puissance — connût cette grande vérité: — tout sommet a son précipice à côté.

CLEVETIUS: Non; Auguste est tout simplement un avaro insatiable. — Il a mis feu à sa maison paternelle pour obtenir du sénat un palais; — puis, par mille moyens rusés ou tyraniques — il a capitonné son nid des plumes arrachées au pays. — Puissent-elles se changer en épines mortelles.

OVIDE: Langue infernale! — Auguste possédait dans Rome 80 statues en argent; — il a donné l'ordre de les fondre pour en faire de la monnaie — q'il a distribué aux pauvres de la Cité.

CLEVETIUS: Oui, il a voulu que chacun eut dans Rome — une petite parcelle de César à goûter — afin de gagner ainsi dans l'esprit des foules, le renom d'homme généreux et bienfaisant. — Quoique tu en dises pourtant, ses actes glorifiés par les poètes de ton espèce — ne sont inspirés que par la vanité et nullement par l'amour pur de la gloire. — Chez lui tout est calcul de profond hypocrite; — sa simplicité? N'est qu'un masque de fier parvenu. — Sa clémence apparente? De la cruauté repue. — Sa grandeur? Une statue élevée sur du sable.

OVIDE: Infâme aveugle! —

CLEVETIUS: C'est toi qui es frappé de cécité puisque tu ne vois pas — sous le règne calamiteux de ton idole, Auguste — à quel point nous sommes tous dominés du dégoût de la vie. —

OVIDE: Oui, je sais que vous autres, les jeunes romains... quelle jeunesse! — Rien ne vous plaît, rien ne vous ranime, rien ne vous enthousiasme. — Vos cœurs vides gissent dans l'indifférence comme des cadavres. — Malheureux! Vous n'aimez pas même la lumière, âme du monde, — vous n'avez pas même le culte de la beauté, âme de nos âmes. — Vous vous suicidez sottement sous prétexte

•jivoh ftjgtj de tuer le temps, et quand cela? — (S'ani-
iinnoo -jBj mant.) Dans ce siècle glorieux où les beaux arts
-orq aoc } à leur apogée ont transformé Rome — en un
5 musée splendide et impérissable; — où le génie
marche fièrement vers le temple de l'immortalité, — entouré des astres brillants de notre époque; — Virgile, Horace — Tite-Live — Tibule, — il n'est point permis d'être affecté du dégoût de la Vie! — Non, quand cet empire étend sa domination — sur les quatre parties du monde et qu'elles les englobe [initial: tient] dans sa large main, — tout homme, tout Romain, est tenu pour l'admirer — d'avoir une âme capable
ii'p — [initial: digne] de se placer au niveau de notre
15 siècle — de sentir en soi les éléments d'une existence centuple, — et un feu qui fasse fondre la glace de l'indifférence. — Être *civis romanus* c'est être un homme de fer! — Telle était la foi de
ob ail F sp | nos encêtres, et ils n'avaient pas assez d'espace
ui ai/pioy* sous le ciel. — Hélas! nous avons changé cette croyance nous autres — épigones chancellants sur les pentes de la décadence. — Voyez, voici un spécimen de la jeunesse romaine. —
- ; otiiDOq
-iSq' JÉ^tig

S C È N E V I

25 Les précédents, BARRUS (efféminé, richement vêtu, couvert de bijoux, portant des mouches sur la figure, entre par

m COTTA: Hé! Barrus... quoi? tu es encore de ce monde?
Nous te croyons *ad patres*. —

30 BARRUS: Puisses-tu avaler ta langue.
TIGELLIUS: D'où viens-tu?
BARRUS: Je sors du bain et je me grille au soleil, — j'ai attrapé une toux au cirque... (Il tousse.)

OVIDE: Parions, Barrus, que tu t'es encore — fait
35 épiler le corps comme à l'ordinaire. —
BARRUS: On dirait à me voir que je suis Diane. — J'ai presque envie de m'embrasser moi-même.

Voyez, j'ai comme elle des *muscles*[initial: biceps] vigoureux... N'est-ce pas?

TOUS: C'est vrai. —

5 CLEVETIUS (le *tatant*): Mais on dirait que tu en as perdu quelques uns dans le bain. —

BARRUS: Non, au contraire... Ce matin, au Champs de Mars — j'ai lancé avec aisance une douzaine de javelines — et jusqu'au disque d'acier à une grande distance. —

10 TOUS: Bravo!

BARRUS: Et à mon retour j'ai rencontré près la porte Capenea — Actéa, Glycé et Tyndaris — nos belles courtisanes — qui toutes m'ont assuré que j'avais l'air d'un véritable Apolon — et qu'elles seraient heureuses d'échanger leur figure contre la mienne. — Toutes les quatre me suivent en habit d'étoffe diaphane, — elles vont faire leur promenade sur la Voie Apienne. — Là m'attendaient en piaffant mes deux mulets de Sicile, attelés au char; — je vais les guider et courir tous trois à travers champs; — mais les voici toutes les quatre. —

89i r. CLEVETIUS: Qui? Les mulets?

BARRUS: Non, elles, les courtisanes. —

25 CLEVETIUS: Tantôt tu dis les trois, tantôt tu dis les quatre. — Dis donc tous les sept pour faire un compte rond. —

BARRUS: Railleur!... Comment vis-tu encore, aj^ant tant de venin?

30

S C È N E V I I

Les précédents, ACTÉA, TYNDARIS, CHLOÉ, GLYCE et autres (arrivent de la gauche en grandes toilettes)

OVIDE: Salut aux colombes de Vénus.

CLEVETIUS: Salut aux oiseaux de proie. —

35 ACTÉA (à Ovide): Salut au favori des Muses. (À Clevetius.) Salut au favori des Harpies. —

COTTA [*initial: BARRUS*]: Empoche cela, Clevetius; tu l'as bien gagné. —

(Rires.)

5 OVIDE: Quel dieu propice à nos vœux a dirigé vos pas de notre côté? —

CLEVETIUS: C'est sans doute Mercure, le dieu des marchands — qui vendent des fards et des cheveux blonds de la Germanie. —

10 ACTÉA: Es-tu en état d'en payer seulement une tresse à ta femme? — Non?... Arrière donc, vil mendiant, insulteur public —

OVIDE: Belle Actéa, dédaignez les aboiements de ce Cerbère édenté — et venez avec nous sous les portiques pour faire choix de parfums des Indes.

15 strp (mm
- />>; ap i
15 us iis/ji
"triai 9-riiil
-ri9 JJε m
slioie 9b
20 — On dit que l'ambassadeur du roi de la Dacie — va faire aujourd'hui son entrée dans Rome — et que son cortège de barbares va traverser le Forum. — Ce sera un spectacle curieux, car sauf le grotesque Clevetius, — rien n'est plus ahurri comme un barbare égaré dans Rome. —

LES COURTISANES: Allons. Ovide, nous te suivrons où tu voudras nous conduire. — (*Elles partent.*)

COTTA: Quel conquérant que cet Ovide! Toutes les femmes rafollent de lui! —

25 CLEVETIUS: Oui, jusqu'aux princesses de sang impérial. —

OVIDE: Infâme bavard!... Si tu répètes encore cette phrase, tu es mort!

30 CLEVETIUS: Allons donc; est-ce que tu es capable de tuer — et moi suis-je homme à mourir de ta main? — Qui dit poète, dit menteur... (*Il sort en courant [initial: riant].*)

OVIDE (*voulant courir après lui*): je te rattrapperai, insolent [*initial: lâche*].

35

S C E N E v i n

OVIDE, CORINE (*arrivant rapidement*)

CORINE: Ovide, arrête.

OVIDE: Corine? —

CORINE: Je te cherche partout pour t'avertir d'un complot ourdi contre toi. —

OVIDE: Un complot?

CORINE: Oui... tu as un ennemi implacable qui a juré ta perte. —

5

OVIDE: Ibis?

CORINE: Quelqu'il soit... Il répand l'or en secret — dans les masses les plus abjectes de la Cité — pour qu'elles insultent la petite-fille d'Auguste à son passage par le Forum. —

10

OVIDE: Insulter Julie? dans quel but?

CORINE: Dans celui d'attirer sur toi les foudres de César — car les insulteurs sont achetés en ton nom. —

15

OVIDE: Et quoi? C'est toi-même, noble Corine, qui prends soin — de défendre Ovide en même temps que Julie? —

CORINE: Oh! non; tu me crois trop généreuse ou trop simple. — Tu m'as porté au cœur un coup mortel par une cruelle offense. — Corine, autant qu'Ibis, est dévorée du [*initial: pafje*] désir de la vengeance. — Lui veut ta perte, parceque je t'aime, — moi je veux te mettre à couvert de tout soupçon d'action infâme. — Tu es averti, adieu, désormais je suis une étrangère pour toi, — ta Corine n'est plus de ce monde... ta Corine!... — O!

20

Ciel, je l'ai été, je ne la suis plus! — Ovide, sois heureux, Corine descend dans la tombe, adieu. —

25

OVIDE: Ah! Corine, je suis coupable envers toi, indigne de ta pitié, — mais le châtement est proche, ma mort est prochaine. — Jette un dernier regard . . . apaisé sur ton poète préféré, — sur cet Ovide qui t'a rendue immortelle par ses chants. — Donne-lui la suprême consolation de ton pardon — pour lui épargner les tourments du remord à ses derniers moments. —

30

CORINE: Mais ne comprends-tu donc pas que je ne veux pas que tu meures? — Tu ne vois que je suis en proie à la terreur — en présence du sort fatal qui t'attend? — Ah! j'oublie tout, j'oublie jusqu'à

40

ma rivale — et je ne pense qu'à toi, et je me sens devenir folle — et je veux te sauver, car, o ! malheureuse, je t'aime toujours. —

OVIDE (*voulant la presser sur son coeur*) : Ma Corine...

5 CORINE (*se dégageant*) : Ovide, l'heure de la lutte approche, sois ferme, sois digne de Corine — en défendant ma rivale d'un scandale qui serait ta perte. — Tu l'aimes? Aimes-la, en homme d'honneur. — Sois heureux, Ovide!... Corine se venge en sacrifiant son amour à ton bonheur... —
10 Adieu.

(*Elle se sauve.*)

OVIDE: Corine... (*Seul.*) Elle est partie!... Âme noble et généreuse! — Qu'elle [*initial: Hélas!*] est grande dans sa vengeance, et moi... — Ce complot, s'il réussit, je suis perdu... que faire? — Allons trouver mes amis.

qoii ÎÛ (*Il sert par la droite.*)

iqmi?.

.2idT-;p.. ^T«A-.->akv>>). SCENE IX

20 •rov s] sos iP ' PEUPLE, RUTUBA, PINAX, MUSS, JULIE

(*Le peuple envahit la scène et se forme en groupes à gauche*)

UN VENDEUR: Eau fraîche de Virgo!

onne UN AUTRE: Épées de la Gaule! — (*Il se mêle aux groupes et vend des armes.*)

10 - RUTUBA (*à quelques hommes du peuple*): Placez-vous là, vous autres, et préparez vos voix. ^-

25 UN HOMME: Laissez-nous, faire, tu seras content. —

angi PINAX (*accourant du fond*): Le cortège s'avance; Rutuba, donne le signal.

bijKg 30 RUTUBA: Muss, gentil [*initial: petit*] même, commence. —

ml i. MUSS (*montrant une clef*): Attends que je prépare ma
rtisia flûte de Pan. —

(*Le cortège débouche par la rue qui longe le temple, précédé de quatre licteurs et suivi de quatre autres; huit Syriens portent sur leurs épaules une lectica dorée dans laquelle Julie reste étendue, appuyant son coude sur des coussins de soie pourpre. — Deux jeunes*

esclaves marchent à côté, portant, l'une un grand parasol, l'autre un éventail de plumes de paon avec lequel elle évente Julie. — Deux nègres les suivent, portant des échelles dorées. — Le cortège avance lentement.)

5 (*Muss souffle dans sa clef. D'autres sifflets retentissent dans les divers groupes.*)

UN LICTEUR: Qu'est-ce?

PINAX (*aux hommes*): Criez fort.

RUTUBA: A U libre!

10 LE LICTEUR: Vils esclaves! Gibier de potence!

LE PEUPLE: A U Tibre! —

MUSS (*montrant le licteur, rouge de colère*): Voyez donc ce singe [*initial: cette carotte*] armé d'un sabre!

(*Rires.*)

15 RUTUBA: Tais-toi, Muss, c'est le licteur qui mange du feu. —

MUSS: Non, de la paille.

PINAX: Est-il terrible! il coupe le vent en deux. —

20 RUTUBA (*s avançant*): Que portez-vous sur vos épaules?... Est-elle à vendre? — Est-elle fraîche?... Quel prix veut-elle de sa personne? —

PINAX: Elle est sans prix, car elle dépasse les courtisanes de Rome. —

LE LICTEUR: Arrière, misérables!

25 RUTUBA: Arrière toi-même, méchant lépreux. — À bas la lectica, en présence du peuple romain; — lui seul est souverain au Forum et dans les cirques.

(*La lectica est parvenue au milieu de la scène. — Les courtisanes entourées de monde apparaissent sous le portique et rient. — Foule — tumulte.*)

30 JULIE (*se redressant*): Haut la lectica, Syriens!... que la plèbe me voie! — et que mon mépris tombe sur elle de plus haut! —

LE PEUPLE: A U Tibre!

- • J i 'svijHifi — •-TT'fiv·Vii? nf»ur • IU.. • i [•
35 SCENE X

(*Les précédents, OVIDE et ses amis (sautant sur la place par dessus les gradins du portique)*)

OVIDE: À moi, les amis.

JULIE: Ovide!

OVIDE: Sacrilège! — Vous attaquez le cortège impé-
 rial en plein Forum? — Amis! Sus à ces misé-
 rables!... Mort aux insulteurs! —
 LE PEUPLE: Mort aux mignons!
 (*Lutte autour de la lectica.*)
 JULIE (*à Ovide qui s'est approché d'elle*): Ovide, la
 foule est grande; vous n'avez pas d'armes. —
 OVIDE: Des armes contre ces lâches ivrognes? — Écoute
 et regarde ce qu'il leur faut: — (*À la foule.*)
 10 Peuple de Rome, peuple héroïque, peuple glo-
 rieux! — Connais-tu la nouvelle monnaie en or
 — qui porte la divine effigie de César? —
 VOIX DU PEUPLE: Non; — pas encore. — Où est-elle?
 — Qu'on nous la montre. —
 15 OVIDE: La voici. (*Il montre sa main pleine de monnaies.*)
 LE PEUPLE: Ha!... donne.
 OVIDE (*leur jetant l'or*): Tiens, ramasse-la dans la
 poussière — et buvez ensuite à la santé d'Ovide.
 20 *Hov -ut* guov-xojToq suQ : Un:!)<.!>si>-4) AaiiTwa*
 (*La foule se bouscule pour ramasser l'or.*)
 JULIE (*descendue de la lectica*): Ovide, ma reconnais-
 sance t'est acquise à jamais.
 OVIDE: Je ne demande qu'un seul rayon au soleil.
 (*A voix basse.*) — Et mon véritable soleil ne
 s'allume que dans tes yeux, tu le sais.
 25 (*Julie lui tend la main. — Ovide y dépose un baiser, pendant que*
Ibis et Hillarius apparaissent sur les premières marches du temple
et assistent au spectacle de la place.)
 OVIDE (*aux gens du cortège*): Et maintenant partons
 vite.
 30 *<ii:K* JULIE: Partons... si tu le veux. (*Elle remonte dans la*
lectica.)
 OVIDE: Amis, licteurs, Syriens, entourons la lectica en
 cohorte serrée — et reconduisons à son palais
 notre jeune souveraine [*initial: impératrice*]. —
 35 (*Le cortège se met en marche pour sortir par la gauche.*)
 RUTUBA (*à la foule*): Arrêtez le cortège!
 PINAX: Attaquez-le. [ivo.
 (*Le peuple veut se précipiter à sa poursuite.*)

OVIDE (*avant de sortir*): Peuple héroïque! — Crie de
 toutes tes forces: Évohé César! Évohé Julie!
 LE PEUPLE: As-tu encore de l'or?
 OVIDE (*lui jetant des poignes de monnaies*): En voilà...
 ramasse^
 LE PEUPLE: Évohé César! Évohé Julie!
 OVIDE: Très bien. — (*Il sort.*)
 (*Ibis et Hillarius descendent en scène.*)
 10 IBIS: Le complot a échoué! o! plèbe vile L... o! honte!
 — L'argent d'abord, la vertu ensuite! — Telle
 est la devise des modernes Romains! —
 ...! o^ii-iôiq xwax'foH — .şd73lfb n'ivi- flm:>Edp ?b.
 (*La toile tombe.*)
 15 **La^salle du trône au palais d'Auguste à ROME. — Galeries à**
colonnes au fond. — Statues. — A gauche de l'acteur, porte. —
A droite, vis-à-vis, seconde porte conduisant à l'appartement
de Julie. — Grandes fenêtres, du même côté. — A droite,
 30 **deuxième plan, le trône.**
 .-"jidsojsiq.m aaasCI şm asbiorf ?M eiot sioij isq
 nom -teser-D ^Srioai si fev «c't j» -- sina s?
 20 UN LICTEUR (*en sentinelle au fond*), MARCIANUS
 MARCIANUS: Licteur, l'Empereur est-il déjà venu dans
 cette salle? —
 LE LICTEUR: Non, pas encore.
 MARCIANUS: D'ordinaire il se lève avec le jour, et déjà
 25 l'heure est avancée. — Les clients arrivés de grand
 matin — attendent pour saluer César.
 LE LICTEUR: Ils se sont trop hâtés aujourd'hui. —
 Auguste est retourné hier par une nuit orage —
 30 est parti de Caprée et n'est resté un mois. — Il
 (*On entend à droite frapper des mains.*)

MARCIANUS: Non, je l'entend frapper des mains; – il est levé; bientôt il se rendra ici. – Je cours en avertir les clients. (Il sort.)

5 LE LICTEUR: Voici l'Empereur. (Il disparaît dans la galerie.)

SCENE II i297.1v.-' CCifc5Q.

AUGUSTE (entre pensif par la porte de droite, traverse la scène et s'arrête devant une des fenêtres): Est-il tombé de la rosée cette nuit?... Oui, la joyeuse nature – a suspendu une goutte limpide au bout de chaque brin d'herbe. – Heureux présage!... Puisse-t-il, ainsi que les dieux protecteurs – m'aider en ce jour à me rendre digne de moi par de bonnes actions! – Voici près de huit lustres que je porte sur mes épaules le poids de ce vaste empire – et ce poids devient chaque jour plus lourd – par l'agrandissement incessant de la domination romaine. – J'ai plié au poing de Rome une foule de peuples: – les Scythes, loups affamés des contrées hivernales, [anulat: les] Indiens brûlés par le soleil, – les Cantabres, les Sueves, les Illyriens, les Egyptiens, les Dalmates. – J'ai refoulé par trois fois les hordes des Daces implacables. – Heureux, j'ai fermé l'ère des guerres civiles – qui déchiraient la patrie et la conduisaient à sa perte – et j'ai vengé la mort de César, mon père, dans le sang de ses meurtriers. – [anulat: Aujourd'hui] Rome est aujourd'hui au sommet du monde, et moi au sommet de Rome! – Je suis tout: César auguste, pontif aux attributs sacrés, – empereur glorieux, père de la patrie! – Je possède tout: puissance, gloire, richesses de l'Univers. – Et pourtant je ne suis rien, je n'ai rien, car, hélas! je n'ai plus d'enfants! – Ma famille entière a été la proie de la mort et de la honte!... – Un seul rejeton me reste encore, Julie, ma petite-fille; – elle est l'âme de ma maison et je tremble pour elle – car sa mère a attiré

mes malédictions sur sa tête – par ses mœurs dépravées... et le sang corrompu – empoisonne toujours le lait dont la mère nourrit son enfant!... – Mais non, Julie a la même blancheur dans l'âme que sur le front; – elle est pareille à la neige qui brille sur le sommet inaccessible des montagnes. – Dans son cœur vierge comme une source limpide – nul nuage n'a laissé tomber son ombre. – Elle est pure comme la lumière de l'aurore – et dans ses yeux resplendit la flamme de la jeunesse virginale. – (Regardant par la fenêtre.) La voici! là dans le jardin; elle se promène, elle fait la lecture. – Elle m'a aperçu, elle me salue, elle me sourit. – O! charme attrayant de l'enfance, divin mystère! – Quand les enfants nous sourient, les nuages quittent le ciel. – Un enfant au berceau est grand comme un dieu! – Plus il est fragile, plus il est puissant et nous domine!

20 *απθ r;s I&m'aj ?i?Q.. V?>••Vi**i\$u.TKQ- . 3T-rj:•••>*.!..! OS*
al ,ioni. atb Mr.lè - ..A'vUitĂQm'i a'jsoi soi- ,aèb
SCENE III

AUGUSTE, JULIE (entre en courant par la gauche)

: *vj'" • 'i. cî,* \ : =>bivO '- « H - g • >i*
JULIE: Ah! Cher grand-père! (Elle se jette dans les bras d'Auguste.)
AUGUSTE: Mon enfant!
25 JULIE: C'est joli? – Tu pars de Rome, en secret, seul, comme un fuyard, – tu passes tout un mois loin de ton enfant – et tu reviens pendant la nuit sans l'en avertir? –
AUGUSTE: Pardonne-moi d'avoir agi ainsi sans ta permission. –
30 JULIE: Ne ris pas, tu n'as pas raison... Tu es grand, tu es empereur, – l'Univers s'incline humblement devant toi. – Nulle main profane n'ose toucher à ta toge césarienne. – Tu es dieu et fils de
35 : dieu! – Et pourtant tel est mon privilège envié – que je puis approcher César quand il me plaît – et que César se radoucit à ma vue. – Je le gronde

même parfois... en le caressant.— Je joue avec son **sceptre** comme avec un hochet — et il me semble être un frêle papillon sur la crinière d'un lion.— Qui donc est le plus puissant de nous deux?... Qui doit avoir le pas en toutes choses?

5 Moi !

AUGUSTE: Toi.

JULIE: À qui doit obéir le maître du monde? —

AUGUSTE: À toi.

10 JULIE: Bien, la paix est faite entre nous.

AUGUSTE: Tu me pardonnes? —

JULIE: Oui, comme toujours, en t'embrassant. (*Elle l'embrasse.*)

AUGUSTE: Qu'as-tu fait en mon absence?

15 JULIE (*un peu embarrassée*): Rien.

AUGUSTE: Comment? rien?

<iis JULIE: C'est à dire... je t'ai brodé une tunique ni trop large ni trop courte — comme tu les aimes, pour les grands jours.—

20 AUGUSTE: Comme [*initial*: Que] je serai fier au cirque, dans ma loge impériale!... — Mais, dis-moi, tu lisais en promenant au jardin — un livre qui semblait t'intéresser beaucoup.— Qu'est-ce? Où est-il? (*Prenant le manuscrit des mains de Julie.*) Que vois-je? Ovide?... *L'Art d'aimer?* (*A part.*) Comment ce livre est-il parvenu [*initial*: se trouve-t-il] entre ses mains? (*Haut.*) Ah! tu t'es adonnée à la lecture? — la poésie te plaît? Comment as-tu trouvé cet amas de vers... légers?

25 JULIE (*avec élan*): Oh! divins...

30 AUGUSTE: Divins? (*A part.*) Elle les déclare divins, elle aussi! — Avec son imagination ardente, serait-elle tombée sous le charme d'Ovide? (*Haut.*) Et tu as compris clairement le sens de ces poésies? —

" tri JULIE: Non, pas tout, mais j'en ai deviné une bonne partie.—

AUGUSTE: Deviné? (*À part.*) Ovide corrompt tous les esprits dans Rome.— Le poison de ses lèvres se change en miel — qui pénètre insensiblement

•10

dans les cœurs.— (*Haut.*) Réponds-moi, l'as-tu vu en mon absence?

JULIE: Qui? —

AUGUSTE: As-tu causé avec lui?

5 JULIE: Avec qui?

AUGUSTE: Avec Ovide.

JULIE (*embarrassée*): Non.—

AUGUSTE (*agité, à part*): Comment connaître la vérité? — Je la vois confuse... que se passe-t-il en elle? La femme est une énigme.

10 JULIE (*inquiète, à part*): Qu'a-t-il?

AUGUSTE: Ta conduite, ma chérie, a été correcte, ainsi qu'elle doit l'être.— Trop grande est la distance entre toi et un simple poète.

15 JULIE: Ces paroles me semblent injustes dans ta bouche — quand toi-même, dans ta jeunesse, tu as essayé de chanter — en vers hexamètres la monstrueuse Scylle... — La couronne sied bien au front du génie — à en juger par toi, poète et empereur.— Le poète inspiré est fils d'Apollon, — et je ne puis admettre de distance infranchissable entre une fille des Césars et un roi de la Poésie.— Jules César, ton père, a dit: il était bien plus glorieux — d'étendre les limites spacieuses du monde intellectuel — au génie sacré qui a des aspirations sublimes — que d'élargir le cercle immense des dominations romaines.—

AUGUSTE: Quel vif enthousiasme pour nos poètes! — Composerai-tu [*initial*: Ferais-tu] aussi des vers en secret? —

30 JULIE: Ton sarcasme a droit de me surprendre, César, — toi qui vis dans l'intimité de nos grands écrivains.— Horace et Virgile possèdent un empire, comme toi; — leur génie s'unissant au tien en un vol sublime — font de ce siècle un siècle grand et glorieux.— Ovide...

35 AUGUSTE: Tais-toi... Ovide, profanateur des Muses, — je ne veux pas que son nom souille la pureté de tes lèvres.—

JULIE: Profanateur des Muses? Ovide, lui qui a écrit
 – les *Métamorphoses*, *l'Art d'aimer*? –

AUGUSTE: Silence, te dis-je... Tu es encore un enfant,
 tu ignores quel venin mortel – est parfois caché
 dans certaines plantes fleuries, – et tu ne peux
 comprendre, et je ne veux pas que tu comprennes
 – tout le mal que fait Ovide à l'Italie entière.
(Jetant le manuscrit par la fenêtre.) Loin de toi
 ce livre qui ternit [*initial: salit*] la blancheur de
 tes mains – et qui infiltre lentement la corrup-
 tion dans les cœurs. –

JULIE (*à part, indignée*): O! sacrilège!

AUGUSTE: Écoute, tu sais combien tu m'es chère. –
 Je pense à toi plus qu'à mon trône – et je pré-
 tends que durant ta vie tu marches fièrement –
 dans le chemin de la vertu antique et royale.
 – Te voici arrivée au seuil de la jeunesse – où
 le cœur s'éveille et palpète de vagues désirs.
 – En te regardant, moi qui t'adore, je rêve de
 t'unir – à un roi, vasal de Rome et digne de ta
 grandeur. –

JULIE: Un roi?... lequel?... un Parthe sans doute ou
 quelque Dace barbare? – César, je ne me sens
 pas digne de ta munificence. – Le sacrifice que
 tu projettes est trop antique pour moi; – je ne
 suis pas une Iphigénie et n'ai point de sang grec
 dans les veines. –

AUGUSTE: Sois moins prompte à te révolter. – Si tu
 m'écoutais, tu calmerais vite ton emportement.
 – Le gendre de mon choix est roi de la Dacie,
 c'est Cotison le jeune. – La frontière de mon
 empire exposée aux attaques de ses ennemis –
 est parfois ébranlée sous de terribles secousses.
 – Il est tenu que toi-même, Julie, tu enraies le
 cours de ces hostilités – et que tu me viennes en
 aide pour la défense de Rome. –

JULIE: Quel rêve!... Quoi? je suis appelée, moi, à
 sauver Rome – et à faire de ce bras un mur in-
 franchissable tout le long de l'Ister? – Ton
 empire, César, est donc lézardé, il est digne de

pitié? – Tes légions ont donc disparu sous terre
 – et l'unique force de la Ville Éternelle c'est
 moi, une simple mortelle? – Ah! si les dieux
 ont décidé que Rome disparaisse – et que son
 nom soit effacé des annales du monde, – hé bien,
 périsse Rome et tous ses enfants efféminés plu-
 tôt que de devoir leur existence à une femme. –

AUGUSTE: Pense au rang que tu occupes étant de ma
 race; – tu es le plus beau fleuron de la couronne
 de Rome; – tu dois être fière de te sacrifier pour
 elle. – La grandeur impose de grandes obligations,
 – le laurier fleurit dans les grands cœurs. – Tu
 es, Julie, princesse de sang impérial – et n'oublie
 pas que je suis César; fais ce que je « t'ordonne. –

JULIE: César, Auguste peut dans son égoïsme – mettre
 un frein aux aspirations du monde, mais non à
 mes sentiments. – Ta volonté accoutumée à voir
 tout plier devant elle – se trouve aujourd'hui
 face à face avec ma propre volonté – et celle-ci
 me conseille de t'épargner à toi un crime – à
 moi une humiliation et à Rome la honte!

(Elle sort à gauche majestueusement.)

AUGUSTE (*seul*): Enfant; je l'ai habituée à faire à sa
 guise. – Elle connaît ma faible[sse] pour elle...
 Que faire?... Je l'aime. – Quel feu fquelle exal-
 tation! quelle splendide colère! Elle ressemble
 à sa mère et me ressemble aussi! –

h'p xasa zōōi - \$b hīi&aii'I t9 évaluas not ,»idī :»iai

SCÈNE IV

i • \ • cas tu* I fi „W/4 înàin – et

AUGUSTE, MARCIANUS

AUGUSTE: Qu'y a-t-il?

MARCIANUS: Deux hommes ont apporté de grand matin
 ces roquettes.

ru,,, k\?.i<-W> u I - (il 'remet •ux papyrus à Auguste.)*

AUGUSTE (*s'asseyant et ouvrant les rouleaux*): Encore
 Macedo, le bouffon affamé? (*Il lit.*) „Lorsque tu
 fermes ta porte entre la flatterie et toi – ne tourne

i pas la clef avant de lui jeter un os à ronger.
 – Puissant, tends la main au malheureux épuisé
 par la misère. – Grand et haut placé, descends
 avec miséricorde vers les humbles prosternés –
 5 et n'oublie pas Macedo qui a pour toute fortune
 – une faim inassouvable et une main qui demande
 l'aumône." (*Haut.*) Marcianus, où est Macedo?
 MARCIANUS: Là bas, sur la place.
 AUGUSTE: Donnes-lui sa part journalière. – (*Lisant.*)
 10 „Auguste!... un homme, le plus soumis des
 hommes – le plus dévoué à ta personne sacrée
 – demande instamment à te dévoiler un grand
 secret..." – (*Haut.*) Où est l'étranger qui t'a
 remis ce papyrus?
 15 MARCIANUS: Il attend près de la porte du palais. ri
 AUGUSTE: Qu'il vienne. – (*Marcianus sort par le fond.*)
 Un grand secret? Ce sera comme toujours un
 conte greffé sur un mensonge. –

"f, – ataka hiV fer si' ^ti'ÊmiTi " \} • ^Iliésifo 'im c~
 l vin, dM\$Mjil- é te-iwh£fihrowd 9Q# iorn

SCENE V

£ 911J3i H

AUGUSTE, IBIS

-r idijSi .Cil' .iififlll*M; – r.SZ-ii f P'

AUGUSTE: C'est toi qui a écrit ces lignes?
 IBIS (*s'inclinant*): Oui, César. .
 AUGUSTE: TU es étranger? quel est ton nom? –
 IBIS: Ibis, ton esclave, et l'ennemi de tous ceux qui
 25 sont tes ennemis. –
 AUGUSTE: TU veux me dévoiler un secret?... parle
 vite. –
 IBIS: Oui, César, quelque chose d'épouvantable! – Un
 fait si noir, si infâme – qu'on ne peut le raconter
 30 sans soupirer profondément* – Tu connais le scan-
 dale arrivé ces derniers jours? l'insulte faite... –
 AUGUSTE: À qui?
 IBIS: À ta propre enfant par la plèbe de Rome. –

640

AUGUSTE (*se levant*): La plèbe, dis-tu, a insulté Julie?
 Quand? Où? –
 IBIS: Comment? Tu n; l'as pas encore appris? – Pen-
 5 dant que tu étais à Caprée, ton auguste parente
 – en passant par le Forum a été arrêtée par la
 foule – et, sacrilège inouï, horrible, impardon-
 nable! – elle a été exposée aux sifflets des insul-
 teurs soudoyés.
 AUGUSTE: Soudoyés? Soudoyés par qui?
 10 IBIS: Par un homme à l'esprit blessant – comme la
 pointe d'une épine vénéneuse. –
 AUGUSTE: Mais quel est-il?
 IBIS: Ovide.
 AUGUSTE: Ovide?
 15 IBIS: Je l'ai vu distribuant de l'or en secret – au
 peuple excité par l'ivresse; – puis quand cette
 foule de misérables amassée en son nom – fut
 repoussée par les licteurs du cortège impérial
 – Ovide, prenant subitement le masque d'un
 20 défenseur, – a fait tomber une pluie d'or sur cette
 même foule – pour changer l'insulte en ovation
 triomphale. –
 AUGUSTE: Mais dans quel but Ovide?... pourquoi
 cette conduite?...
 25 IBIS: Dans le but d'inspirer à la princesse de l'admira-
 tion, – une vive reconnaissance, un penchant irrésis-
 tible... –
 AUGUSTE: Qu'oses-tu dire, infâme calomniateur?
 Julie?...
 30 IBIS: Si je déguise la vérité, je suis prêt à mourir.
 – J'ai vu Julie émue lui tendre la main – et
 je l'ai vu lui, déposant un baiser sur cette main
 en présence de tout le monde. –
 AUGUSTE (*furieux, saisit Ibis à la gorge*): Mensonge!
 35 infamie! Misérable, tu oses?...
 IBIS (*tombant à genoux*): Je prends à témoin Rome
 toute entière. – César, tu peux m'écraser sous
 ton pied comme un brin d'herbe. – Je connais
 les passions et les agissements d'Ovide – mais
 40 le courage me manque de...

641

AUGUSTE: Parles. —

IBIS: À plusieurs reprises, attaché [*initial-* m'attachant] à ses pas comme son ombre — je l'ai surpris pénétrant furtivement dans ton palais.
5 — Là bas, dans le jardin, aux scintillement des étoiles — il a eu souvent de rencontres mystérieux avec ton enfant. —

AUGUSTE (*à part*): Lui?... elle? Mes esprits s'abîment dans le chaos... —

10 IBIS: Seigneur...

AUGUSTE: Assez; va-t'en, et attends dehors V a . . . -
(*Ibis sort.*)

SCENE VI

15 AUGUSTE: Serait-il vrai?... Elle, innocente comme la feuille dans son bourgeon — et que nul souffle de vent n'a pu encore atteindre! — Elle, encore une enfant, née sur un trône! — Elle, aurore limpide de mon vaste horizon! — avoir perdu subitement toute fierté, toute dignité, toute
20 pudeur! — Qu'est-ce donc que l'innocence si Julie est coupable? — Un ver caché dans le fruit le plus attrayant? — un vice souriant sous le masque de la vertu? — En qui croire désormais quand je doute de mon enfant? — La rosée matinale
25 peut-elle contenir de la fange? — Oh, s'il était vrai, malheur à elle, malheur à lui!

SCENE VII

AUGUSTE, MÉCÈNE, OVIDE

30 AUGUSTE: Est-il vrai, Mécène, que Julie, la petite-fille d'Auguste — a été la victime de la tourbe ignoble des misérables — en pleines rues, en plein jour, en plein Forum?

MÉCÈNE: C'est la vérité.

AUGUSTE: Et pourquoi n'ai-je pas été informé de ce crime — pendant que j'étais à Caprée? —

MÉCÈNE: J'ai eu soin de t'épargner toute cause de chagrin. — Les coupables ont payé de leurs têtes leur infâme action. —

5 AUGUSTE (*regardant Ovide*): Pas tous, à ce que je vois; le plus criminel, le chef de cette foule aveugle — vit encore!

MÉCÈNE: Et qui donc?

10 AUGUSTE: Le voici. (*Montrant Ovide.*)

OVIDE: Moi!

MÉCÈNE: Impossible, Auguste, tu es dans l'erreur. —

OVIDE: Quiconque t'a rapporté ce fait, en a menti. —
MÉCÈNE: César, repousse tout soupçon injuste; —
15 l'envie, tu le sais, est attachée aux pas de tout ce qui s'élève. — Ovide a toujours été correct et loyal. — La loj[^]auté est douée d'une âme sereine. —

20 AUGUSTE: Ah! tu crois Ovide un homme loyal?... L'amitié t'aveugle.

MÉCÈNE: Ovide est un heureux chasseur de strophes et de femmes. — Les poètes et les amants, absorbés dans leurs rêveries — n'ont pas de loisirs à perdre en complots; ils sont trop occupés.

25 AUGUSTE: Tu es un aveugle, te dis-je, à le juger ainsi. — Ah! tu ne le connais pas encore, généreux Mécène. — Le cinisme sans bornes, brutal comme un roc; — l'audace folle et le vice abject — ont tué en lui tout sentiment de respect. — Corrupteur d'imaginations, poète de Saturnales, — il offense le ciel même par ses écrits. — J'ai travaillé pendant un demi-siècle — à faire de Rome la reine universelle, — lui, cherche à en faire une vile courtisane. —

35 OVIDE: César, autant tu es juste en toutes circonstances — autant envers moi tu es injuste! — C'est la colère et non Auguste qui parle par ta bouche, — la colère, épais nuage qui obscurcit la raison! — Calme tes esprit, rappelle à toi le sentiment de
40 la justice — et tu reconnaîtras, o César, que

celui qui t'admire — ne saurait devenir ton lâche insulteur. — Tu m'as reçu ici, dans ta maison palatine — avec tous les poètes de Rome qui s'inclinent devant toi, — car étant toi-même un génie assis sur le trône impérial — tu aimes à encourager [*initial*: protéger] dans chaque esprit les élans du génie. — J'ai commis peut-être de vers qui t'ont déplu, — mais je jure par ta main droite, par ta vertu sacrée, — que je n'ai pas eu dans ma vie, d'autre but, d'autre ambition — que de me rendre digne de ton estime. — Un arbre produit à la fois et de bons et de mauvais fruits; — on ne le condamne pas à la hache pour ces derniers. — Avec le temps tout ce qui est pourri tombe de ses branches — mais les beaux fruits y restent pour briller dans toute leur splendeur. —

10 AUGUSTE: Tu sais bien feindre l'innocence et te défendre — mais dans ton ingratitude monstrueuse, oubliant ma bienveillance pour toi, — oubliant que tu as été un hôte affectionné dans ma maison — tu as payé mes bienfaits par la plus noire des lâchetés. —

15 OVIDE: Quel est mon crime?
 20 AUGUSTE: Ton crime?... dis tes crimes! Ils sont de ceux qui méritent toute ma rigueur. —
 25 MÉCÈNE: Auguste, je t'en supplie, domptes l'orage — qui trouble ta raison.
 AUGUSTE: Mécène, en vain tu intervienst en sa faveur. —
 30 OVIDE: Mais qu'ai-je donc fait?... de quoi suis-je accusé? —
 AUGUSTE: Demande-le à ta conscience s'il t'en reste l'ombre seulement. — Pendant que j'étais souffrant dans l'île de Caprée, — tu as fait insulter Julie par la lie du peuple. —

35 OVIDE: Moi !

i +
 S C È N E VIII
 AUGUSTE, MÉCÈNE, OVIDE, JULIE

JULIE (*entrant précipitamment*): C'est faux!... il est victime de la plus noire calomnie! — Au Formm

c'est Ovide qui m'a sauvée de la fureur du peuple. — C'est lui qui l'a domptée, en me faisant un bouclier de sa poitrine — et qui m'a reconduite au palais saine et sauve. — Telle est la pure vérité, j'en atteste les dieux !

AUGUSTE: Silence!... N'essaie pas de me convaincre par le mensonge. — Je connais le secret qui existe entre vous deux. —

OVIDE (*effrayé, à part*): Oh ciel!

10 JULIE: TU le connais?
 AUGUSTE: Je sais tout.
 JULIE: TU le connais? Hé bien, le sort en est jeté. — Je ne puis plus tenir ce secret caché dans mon sein. — Ma nature répugne aux cachotteries et mon cœur oppressé ne peut plus garder la silence. — Oui, mon âme est éprise d'amour pour Ovide. — Fais de moi ce que tu voudras, César; je l'aime! —

15 AUGUSTE: Mécène, que dis-tu de tant d'audace? Que dis-tu de ton Ovide, au cœur loyal? —
 20 MÉCÈNE: Je partage le trouble douloureux qui t'agite — mais en même temps j'ai souci de ta grandeur. — Ne sois pas rebelle à la clémence alors que tu peux pardonner. — Plus ta main est forte, moins elle doit être rude. — Ne demande pas qui est Ovide, demande, toi qui tu es. — Le pardon est la grande vertu des âmes royales. —

AUGUSTE: Je ne suis plus César, je suis père alors que le déshonneur — s'approche de mes enfants, plus cruel que le meurtre — et vient les marquer au front.

30 MÉCÈNE: Non, tu es César et je veux que tu reste César. — Le sceptre taché de sang perd son prestige et sa vertu. — Le ciel ne sourit point quand l'humanité pleure. —

35 AUGUSTE: Ah! Tu n'as pas d'enfants, Mécène.
 MÉCÈNE: J'ai plus que des enfants; — j'ai devant mes yeux ce siècle qui doit porter ton nom.
 AUGUSTE (*avec douleur*): Oh! tu ne peux te rendre compte de ce que j'éprouve. — Mécène, j'ai moi-

40

même peur de ma colère... (À Ovide.) Que mérites-tu?

5 OVIDE (*penchant la tête*): La mort!... Coupable, je l'attends; frappe! — Je n'ai ni le droit ni l'espoir de me justifier. — Les paroles sublimes prononcées par Julie ont dicté ma sentence; frappe! — Si c'est un crime de nous aimer et de l'avouer en ta présence, — moi seul, o! César, je suis indigne de ton pardon. — Hélas! j'ai été attiré
10 vers les cieux par la splendeur éblouissante de Julie. — Frappe en moi le vil atome qui s'envo-
lait vers le soleil. —

JULIE (*à genoux*): Tu as été jeune aussi, o! mon père. — Sois généreux, sois indulgent envers nous.

15 AUGUSTE: Assez! — Loin de mes yeux, téméraires et perfides! — La roche Tarpéenne est près du Capitol!

(Ovide sort désespéré.)

20 JULIE (*se redressant*): Ah! tu ne veux pas te rendre à ma prière? — Tu ne le veux pas? — Auguste, pense à ta fille, à ma mère — son sang coule dans mes veines, ne l'oublie pas. — Je me compromettrai de telle sorte, et j'irai si loin dans ma chute, — que tout l'éclat de la couronne se ternira sur
25 mon front. —

AUGUSTE: Folle! Au premier pas hasardeux, tu trouveras le supplice. —

JULIE (*menaçante*): Hé bien, soit!... Tu verras. (*Elle veut sortir.*)

30 AUGUSTE (*l'arrêtant*): Reste ici.

JULIE (*avec fureur*): Ah! —

SCÈNE IX

Les précédents, LES CLIENTS, IBIS

(Les clients entrent par le fond et se rangent en face du trône.)

35 MÉCÈNE (*bas à Auguste*): Auguste: sois maître de toi-même. — Les fanfares résonnent, l'ambas-

sadeur dace arrive. — C'est l'heure de la salutation; les clients entrent. — Qu'ils voient tous en toi, non l'homme, mais l'empereur. —

(*Fanfares au loin.*)

5 COTTA: Salut à toi, auguste César! ton retour à Rome répand sur Rome le jour, source de joie et de bonheur. —

AUGUSTE: Salut, à vous!

COTTA: À toi longues années de gloire et de prospé-
10 rité!

AUGUSTE: Amis, clients! vous connaissez l'antique adage. — Le destin vient à nous dans les temps difficiles — la main droite pleine de bonnes nouvelles — et la gauche chargée de pronostics lugubres. — Aujourd'hui c'est sa main droite qui
15 s'ouvre! — Le vaillant Cotison approche en ami de mon trône.

(*Les fanfares se rapprochent.*)

;

SCÈNE X

20 Les précédents, L'AMBASSADEUR (*précédé d'un cortège, apparaît dans la galerie du fond. — Auguste monte sur le trône, ayant à ses côtés Julie. — Il met sur son front la couronne apportée par Marcianus.*)

MÉCÈNE (*annonçant*): L'ambassadeur de Cotison!

25 L'AMBASSADEUR (*s'avance en face du trône, salut et dit*): Salut à César et à Rome la glorieuse! — Porteur de la paix, je viens des montagnes de la Dacie — et je dis ici ce que mon Roi m'a ordonné de dire: — Votre peuple est grand, notre peuple est petit; — mais ils sont tous les deux égaux par la valeur; — ils sont pareils à deux torrents qui roulent en bouillonnant, et se rencontrent
30 son leur route et s'entre choquent avec fracas — jusqu'à ce que leurs eaux se confondent pour ne faire qu'un seul et grand fleuve. — Vous êtes
35 forts, nous sommes forts! — et nos hains nous

fortifient encore plus! — Il est temps de nous donner la main dans une étreinte fraternelle. — Je vient dans ce but, au nom de mon Roi, le vaillant Cotison — demander pour son fils la main de ta petite-fille, César! — Décide, la paix ou la guerre à outrance sont sur tes lèvres.— AUGUSTE (*indigné du ton arrogant de l'ambassadeur, fait un mouvement de colère, mais il regarde Julie et s'apaise*): J'accepte.

10 L'AMBASSADEUR: Mais la princesse?...
 JULIE (*majestueuse*): La princesse refuse i — Vas dire
 * P' à Cotison, ton maître, de ma part — que ni moi ni Rome ne voulons d'apparenté avec les barbares.
 -non i — Je suis fille des Césars, bien plus, je suis Romaine! — et je ne vends pas ma main pour une paix humiliante.—

(*Stupeur générale. — Julie sort à gauche en traversant la scène. — L'ambassadeur sert par le fond. — Auguste descend du trône.*)

IBIS (*bas à Auguste*): T'ai-je dit la vérité?

20 AUGUSTE: Oui, parle bas, — mais ton malheur t'a fait surprendre un secret — qui place au même niveau et condamne également — le délateur et le coupable, objet de la délation.—

IBIS: César, tes paroles me remplissent de terreur.— Suis-je donc criminel à tes yeux? (*Auguste fait un signe affirmatif.*) Et... que m'ordonne César?

AUGUSTE: De mourir!

• (La toile tombe.)

90 <i' r.r* " si si»

•jtmomo s m ton nom onp SJ E» 9[1û - 'fijBÙ

30 ACIE IV

ajxmt* xmb A z&ML tqoe ; WÊft 4,-MI

A la villa d'Ovide. — Un antichambre dont le fond est fermé par un grand rideau de pourpre. — Portes à droite et à gauche»

(*On entend des toasts derrière le rideau, et des sons d'instruments jouant en sourdine. Voix :*

35 „A Chloé! — à Actéa! — à Tyndaris! — à Glycé!"

648

SCENE I

OVIDE, UN ESCLAVE (*entrant par la droite*)

OVIDE: TU dis qu'une inconnue me demande? Qu'elle vienne.—

(*L'esclave sort à gauche.*)

(*Seul.*) Quoique je n'ai plus le cœur aux aventure amoureuses.—

SCENE II

OVIDE, JULIE (*entrant rapidement par la gauche*)

10 JULIE: Ovide, fuis devant la colère d'Auguste.

OVIDE: Toi, Julie, ici? *fi*

JULIE: J'ai couru à travers les ténèbres, folle, désespérée pour t'avertir—

15 OVIDE: Seule, chère enfant, tu as eu le courage de te risquer?...

JULIE: Ovide, les foudres impériales menacent ta tête. — Je méprise tout danger quand je n'ai d'autre pensée que ton salut.— Fuis.

OVIDE (*la pressant sur son cœur*): Ma Julie...

20 JULIE: Sauve-toi à la hâte, ami; tu es perdu.

OVIDE: Je le sais...

JULIE: Octave, tu le connais, est un ami doux comme le printemps — niais, ennemi, il est terrible comme l'âpre hiver.— Octave en ce moment t'en veut à mort.— J'ai vainement cherché à l'apaiser... — Hélas! notre amour sacré est un crime à ses yeux.— Il faut une victime à sa fureur.

OVIDE: Il lui faut une victime — par ce que je porte en mon cœur la flamme d'un amour divin?

30 (*Toasts derrière le rideau: „A Vénus, la blonde déesse! — A la brune Astérie!"*)

BOË JULIE (*tressaillant*): Qu'entends-je?... ta villa résonne des bruits de l'orgie? — Quand moi je tremble de terreur, que je pleure et me sens mourir, — tu jettes ton divin amour aux flots de l'infâme débauche?

35

649

10 OVIDE: Hélas! ne vois-tu pas dans cette folle orgie
– la preuve la plus éclatante de mon profond
désespoir? – Sorti, ce matin, comme un fou de
la Maison Palatine, – j'ai voulu réunir mes amis
sur les bords de ma tombe – et faire de ma
dernière nuit l'époque lugubre de ma dernière
folie. – Auguste a prononcé le nom de la roche
Tarpéenne... – C'est un décret de mort pour
moi, je le sais, je suis prêt... soit! – Que ma
cendre s'envole aux quatre vents, – mes vers
resteront un trésor pour ma patrie.

JULIE: Oh! tais-toi, et cache-toi un jour, un jour seule-
ment – pour donner le temps à Mécène de calmer
César. –

15 OVIDE: En vain!... Désormais la mort hâtive m'attend
partout. – Octave le Triumvir se réveille sous
Auguste, l'Empereur, – pour venger l'offense que
j'ai faite à son trône. – Vieillard morose, enve-
loppé de nuages – il ne peut supporter la vue de
la jeunesse ardente. – Rien n'est plus triste que
le déclin du jour, – rien de plus inondé d'ombres
que le déclin d'un règne! – Octave sent le vide
envahir son horizon, – il voit un épais brouil-
lard sur le ciel de sa vieillesse. – Il éprouve et
répand autour de lui des frissons mortels. – Ces
frissons ont passé de son sein dans le mien. – *Vae
victis!* Je salue César au moment de mourir. –
(*Il prononce toute cette tirade avec une profonde
amertume.*)

30 JULIE: Reviens à toi, Ovide... ta raison s'égare. –
Chasse le désespoir, écoute-moi.
OVIDE: À quoi bon?
JULIE: Viens. (*Elle lui prend la main.*)
OVIDE: Mais la vie peut-elle avoir encore des charmes
pour moi – quand je perds Julie pour la vie?

35 JULIE: Viens, te dis-je. – Tu ne veux que Julie dispa-
raisse à tes yeux? – Hé bien, Julie te suivra
n'importe dans quel coin du monde. –

OVIDE: Toi,, partager l'exil d'un malheureux comme
moi? – Ah! n'est-ce point assez de t'avoir fait

650

franchir la distance qui nous sépare sur terre? –
n'est-ce point assez que tu aies partagé avec moi
les rayons de ta couronne? – Non, va-t'en,
évite-moi, je suis un homme fatal! – L'air que
tu respirez ici est un air venu des enfers. – Vas,
laisse-moi perdu dans mon obscurité – et toi,
divine fleur, lumière virginale, retourne au soleil,
ta patrie.

10 JULIE: T'abandonner ici, en proie au sort affreux qui
t'attend? – Non, je renonce à tout, à Rome,
aux splendeurs du trône – et te suis partout,
jusqu'au fond des déserts. – Le malheur impla-
cable te sacre mon frère – de même que notre
amour t'avait sacré mon dieu. – Oh! viens
mon bien-aimé, il n'y a pas de temps à perdre. –
(*Tressaillant.*) Je crois entendre des pas dans
l'atrium. – Ce sont eux, les licteurs de César!...
Par pitié pour moi, viens! –

15 OVIDE: Tu es sublime, enfant, mais la voix de ma
conscience...

20 JULIE: Oh! ne l'écoute pas... Écoute-moi, moi seule,
ne suis-je pas à toi? – Nous avons la même
âme, nous avons la même destinée, – il est juste
que nous ayons la même existence et la même
mort. –

25 (*Voix derrière le rideau: „Ovide, hé! Ovide!”*)

OVIDE: Entends-tu les voix de mes amis? – Je t'en
supplie, ne t'expose pas à être vue par eux dans
ma maison. –

30 JULIE: Hé, que m'importe? La douleur qui brise mon
cœur – dédaigne tout sentiment de honte.

OVIDE: Oh! noble princesse, chère âme adorée, –
écoute la prière que je t'adresse du seuil de l'éter-
nité.

35 JULIE: Non.

OVIDE: Je sens fuir ma raison aux accents du remords.

ii



— Au nom de notre amour je t'implore, ma Julie... Fuis.

JULIE: Non.

(Voix derrière le rideau : „Ovide !” J

5 OVIDE (*égaré*) : Eux ! les voici... Tu ne veux pas?... Hé bien, je te l'ordonne. — Va-t'en, je te défends de mettre une tache sur le trône sacré de Rome.

(Julie, surprise et dominée par le regard d'Ovide, baisse la tête — Ovide l'entraîne par la porte de gauche.)

10

SCENE III

Le rideau de pourpre s'écarte et laisse voir un salon splendide et grandement illuminé. — Meubles antiques couverts de coussins de pourpre — colonnes sur lesquelles brûlent des parfums dans des vases de bronze. — Au fond, un groupe de convives représentant le tableau de la décadence de Rome, — Une partie des personnages descendent en scène.

15

ACTEA, TYNDARIS, CHLOE, PYRRHA, GLYCE est autres courtisanes en riches costumes cosmopolites — COTTA, TIGELLIUS, CLEVETIUS et d'autres patriciens, gais et légèrement chancelants

20

ACTÉA: Le lion de l'orgie, Ovide, a disparu — et nous à laissées avec la lie de l'ivresse. — (*Montrant les patriciens.*) Voyez-les, chères sœurs, comme ils chancellent sur leurs jambes. —

25 TYNDARIS: On dirait des joncs agités par le vent. — COTTA [*initial*: TIGELLIUS]: Savez-VOUS, amis, ce qui me passe par l'esprit?

TOUS: Quoi?

COTTA: Si nous mettions le feu à la ville de Rome? —

30 TIGELLIUS: Mais encore; si nous allions au cirque partager le dîner des bêtes fauves? —

CLEVETIUS: Non; donnons leur plutôt des chrétiens en pâture. —

35 ACTÉA: Le renom des estomacs romains se perd chaque jour. — Une simple amphore d'un vin plus généreux — jette à terre facilement un jeune homme

de nos jours. — O ! triste jeunesse ! bâtards en décadence !

COTTA: Hé, comment nous resterait-il encore ombre de forces — alors que le vin et la beauté versent leurs flammes dans la moelle de nos os? —

5

ACTÉA: Feu de paille s'éteint promptement. — Vous êtes des plantes desséchées, indignes même du tranchant de la faux. — C'est du lait corrompu et non le sang des ayeux qui coule dans vos veines. — Arrière, nains décrépits, nés à l'âge de sept mois !

10

COTTA: Que tu es belle quand la colère te transporte — et qu'elle déverse sur nous ton superbe mépris ! — J'aime les accents de la fureur dans une bouche gracieuse — ils tombent sur mon front ainsi que des feuilles de rose. —

15

PYRRHA: Ah ! serpents flatteurs, comme vous savez faire de nous des victimes heureuses !

COTTA: Ah ! chères infidèles, comme vous vous riez de nous !

20

TYNDARIS: Les hommes trouvent des charmes à nos infidélités !

COTTA: Les femmes aiment à arracher avec insouciance — et les fleurs qui s'épanouissent et les cœurs qui palpitent. — Pourtant [*initial*: Mais] si tu voulais, Actée, ne pas rire de mes paroles — quand je t'avoue que tu m'es chère, — je marcherais triomphalement vers l'Empyrée.

25

ACTÉA (*lui tournant le dos*): Bon voyage!

30

CLEVETIUS: Ha, ha, admirez-les; quelle parodie grotesque — de la scène amoureuse d'Horace et de Lydie ! —

SCENE IV

Les précédents, BARRUS (*se lève de table et vient en scène en chancelant*)

35

BARRUS (*à lui-même*): Ai-je vécu hier? C'est possible... Vivrai-je demain? Je l'ignore. — Mais

aujourd'hui j'ai donné signe de vie à table; me
voici ressuscité. —

ACTEA: Hé, voici Barrus!

PYRRHA: L'Hercule!

5 CLEVETIUS: Aux muscles gros comme du fil. —

TYNDARIS: Apollon!

GLYCÉ: Eros!

CLEVETIUS: Aigle couvé dans un œuf de canard. —

(Rire général.)

10 BARRUS: Assez; je ne veux pas vous dépouiller de vos attributs. — Moi, je suis pontife! car je porte en mon ventre — un dieu majeur, Bacchus le bien-fêté. — J'ai vidé une amphore à son honneur et au mien, — et il me semble voir la chevelure de la nuit scintillant des couleurs de l'aurore. — Par Jupiter... me voici dans l'Olympe, ayant devant moi — Junon, Minerva et Vénus... avec les siens. — (Montrant les courtisanes.) Quel groupe! quel trésor précieux de formes attrayantes! —

15 Vous méritez toutes le prix de la beauté! — À qui offrirais-je la pomme? Attendez que je réfléchisse. — ^ (Tendant une pomme à Actée et la retirant.) À toi! — (Même jeu à Tyndaris.) À toi! (Même jeu à Chloé.) À toi! — Non, à moi et je la croque. (Il leur tourne le dos en mordant à la pomme.)

(Rires.)

LES COURTISANES (indignées): Ah!

30 BARRUS (jetant la pomme): Elle est trop verte! — Vous, jeunes Aspazies à haute marque, — qui bâtissez des ponts sur les cœurs et les bourses, — regardez-moi bien; je suis jeune, fort, spirituel, beau, élégant — un nouveau Paris, n'est-ce pas? (Lugubrement.) À quoi bon? — Je voudrais mourir, le croirez-vous?... la vie me semble vide. — Pouah! Saturé de toutes jouissances, le dégoût m'étouffe. —

35 ACTÉE: Hé quoi? nous abandonner dans les larmes?

BARRUS: Oui, j'en ai assez de ce monde.

40 CLEVETIUS: Il a la digestion lugubre. —

BARRUS: Clevetius, réponds: n'ai-je pas raison? — Nos estomacs sont ruinés comme nos fortunes. — Moi je ne possède plus un as, toi non plus? Mais je m'en ris — car j'ai le projet de me tuer demain au point du jour. —

5 CLEVETIUS: C'est ça... tu feras bien de te tuer, cher ami. — Le monde et toi vous échapperez en même temps l'un à l'autre. —

10 BARRUS (touché): Ah! merci, merci du conseil, ami rare et sincère. — Laisse-moi te donner à mon tour un bon avis, *m extremis*. — Tu es gourmand, méfies-toi de ton appétit insatiable — qui t'a engraisé au point de ressembler à un gros baril. —

15 CLEVETIUS: Heureuse ivresse! il voit quadruple.

BARRUS: Oui, un baril, mais bondé de venin. — Tu es paresseux, bien pourvu d'instincts vicieux, très avancé en âge et fort dépenaillé — et, qui pourrait le croire? — tu as encore de velléités de courir après les syrènes. — Présomptueux! mieux vaudrait pour toi de tresser des cables avec du sable et du vent — que d'essayer le pouvoir de tes charmes auprès d'elles. — Tu as, il est vrai, une figure séduisante, ronde et rose.

25 comme la pêche juteuse, — tu possèdes les attraits irrésistibles d'une bacchante folle et voluptueuse — Ta personne est dodue comme le grain du raisin de Chio — dont la peau fine crève à la chaleur du soleil. — Ton crâne est étroit, mais ta bouche est large, ayant la forme d'un champignon; — lorsque tu ris elle te mord les bouts du nez et des oreilles. — Ami, conserve-toi avec soin comme un spécimen rare — de tout ce que la nature a produit de plus exentrique. —

30 ACTÉE: Le portrait me semble un peu flatté.

CLEVETIUS: Insolent hâbleur! —

BARRUS: Qu'est-ce? tu oublies que je me nomme Hercule? —

35 CLEVETIUS: Je plains ta pauvre Omphale, citron pressé, insecte desséché, pâle fantôme!

40

BARRUS (*montrant ses bras nus*): Vois-tu ces bras?...
je pourrais... mais je ne le veux pas. — la
colère m'enlaidit et me serre la gorge. — La
montagne d'ailleurs ne s'écroule pas pour écri-
5 ser une mouche. — Je te laisse tramer encore
ta charogne dans la fange; — moi je vais demain
avaler du poison en pensant à toi, — ou bien
m'ouvrirai-je peut-être quatre veines dans le
bain. (*S'attendrissant.*) Pourtant si tu m'aimais.
10 Clevetius...

CLEVETIUS: Hé bien?
BARRUS: T U viendrais mourir avec moi. —
TYNDARIS: Clevetius, tu ne saurais le refuser, va mou-
rir avec lui. —
15 CLEVETIUS (*à Barrus*): Tu es fou?
BARRUS: Adieu donc, malheureux, tu n'es bon qu'à
vivre. (*Il se dirige vers la porte de droite.*)
ACTÉA (*faisant semblant de pleurer*): Adieu, Barrus!
PYRRHA: Adieu.
20 TYNDARIS: Adieu, nous t'enterrerons dans un sarco-
phage d'or. —
BARRUS (*pleurant*): Adieu, je veux me précipiter dans
le néant. — (*Il s'arrête à la porte.*) Non, déci-
dément je me ravise — soyons gladiateur! (*Il*
25 *revient en scène.*)

(*Rires aux éclats.*)

Ut . iV < ' • , • î ,IV —
Si à , , L II » , , I , .. -') M<
S C È N E V

r: • : '
Les précédents, OVIDE (*apparaît, pâle*)

ACTÉE: Ah! voici notre Ovide! Viens jeter une poignée
30 de rayons — sur ces spectres épuisés, aux visages
fanés. — Mais que vois-je? toi-même, tu es pâle,
tes yeux sont éteints.
OVIDE (*se redressant*): Moi? tu te trompes, Actée...
regarde, je suis gai, heureux. — Une chouette a
35 poussé un cri lugubre sur la roche Tarpéenne —
mais je ris de la mort et je l'attends de pied
ferme. — Venez autour de moi, vous les joy-

euses bacchantes — je veux boire sur vos lèvres
le nectar enflammé! —

(*Les courtisanes l'entourent.*)

ACTÉA: Bien, Ovide, nous t'aimons toutes ainsi.
COTTA: Quel homme heureux! —
OVIDE: Qui, dès ma première jeunesse je me rejouis
d'être au monde — pour inscrire le nom d'Ovide
sur la blancheur des seins palpitants. — Amis,
notre soleil décline souvent à son aurore; — il
est sage d'étendre sous nos pas des tapis de fleurs.
— Soyons tout au bonheur d'avoir au ciel un
soleil vivifiant — et sur terre la femme qui nous
vivifie par l'amour. —
CLEVETIUS (*avec dédain*): La femme, source d'éga-
15 rements.
OVIDE: Il me plaît de m'égarer — dans les régions où
l'on trouve la félicité suprême — et où nous
ravité à chaque pas — un sourire de femme qui
éclaire le monde. —
20 COTTA: Pygmalion, artiste et comme toi énamouré de
Galathée — est devenu fou.
OVIDE (*s'exaltant*): Et comment résister à ses séduc-
tions — quand la généreuse nature lui a donné
comme à sa sœur préférée, — une forme ronde
et gracieuse de blanche amphore, — une voix
25 pénétrante qui verse, doux trésors! — l'harmonie
aux oreilles et le nectar au cœur, — un sein
formé de deux coupes d'albâtre, pleines, ado-
rables — auxquelles on puise la vie et la douce
volupté. —
30 ACTÉE: Poète, comment ne régnerais-tu pas sur nos
âmes, — lorsque tu sais les diviniser si bien par
tes accents? —)
CLEVETIUS: Pauvre poète! tu es la proie de la plus triste
démence. —
35 OVIDE: Vous riez? Votre rire est un faux rire de comé-
die. — Tous, vous êtes soumis au pouvoir de la
femme, tous ses esclaves — mais vous agissez
comme des poltrons qui cherchent à passer pour
40 braves. — Moi je les aime toutes, et voudrais

les confondre toutes en une seule, — afin qu'elles soient toutes à moi. — Jusqu'à la fin du monde, que ne puis-je prolonger ma vie — rien que pour admirer celles qui viendront embellir l'Univers!

5 — Car j'adore en elles la divinité qui tresse notre existence de jours délicieux — et joint le matin joyeux de la vie à son crépuscule attristé — par une guirlande fleurie de sensations aimantes. —

30 CLEVE TIUS: Mais le temps qui passe ne te dit rien de la vieillesse qu'arrive? —

OVIDE: Tant que mon âme aura le culte du beau, je ne cesserai d'être jeune. — J'aime, car ma destinée est de toujours aimer. — Si je suis poète, c'est à la femme que je dois ma couronne.

15 COTTA: Ainsi n'importe quelle serait la nature d'une femme, — pour toi elle est dotée des perfections divines?

OVIDE: Oui, tout ce qui peut paraître un défaut chez elle aux yeux des autres hommes — aux miens c'est une qualité, un don parfait. — Est-elle petite? je la vois faite de façon à être contenue toute entière dans mon cœur ravi. — Est-elle grande? j'admire en elle Junon au port majestueux — qui appelle mon adoration par sa superbe beauté. — Est-elle frêle? je la compare amoureux dans ma pensée — au roseau ondoyant sous le souffle de la brise. — Est-elle brune? le voile de la nuit jeté sur son front — abrite les flammes de la passion ardente. — Est-elle blonde? sa longue chevelure flottante sur ses blanches épaules — est artistement tressée de rayons du soleil. — Est-elle ingénue? un secret désir me conseille — de réveiller dans mes bras sa nature endormie. — Est-elle vive? elle me ranime. —

35 Spirituelle? son esprit me promet un cher et riche trésor d'heures joyeuses. Et toujours ainsi, n'appréciant rien au monde autant que la femme, — je m'incline devant elle et je dis: — Plus doux est le souffle qui passe par les lèvres d'une jeune

40

fille — que l'arôme de la nuit absorbé par le matin. Heureux donc l'homme altéré de baisers — qui respire la fraîcheur du souffle virginal. — Heureux celui qui a foi dans la femme — et ne voit qu'en elle seule le paradis et dieu, — car le soleil a puisé ses rayons dans ses yeux — et si elle n'existait pas au monde — on douterait de l'existence de la Divinité. — Apporte-moi donc, Actéa, urfe coupe que personne n'a encore touchée — et d'abord que tes lèvres déposent un baiser sur ses bords. — Je veux la vider en l'honneur de nos grands ayeux — ainsi qu'à la gloire éternelle de l'éternelle beauté. —

ACTÉA: Ovide, voici la coupe.

15 OVIDE: Y as-tu laissé tomber un vœu d'amour ?

ACTÉA: Oui, mon cœur tout entier. —

OVIDE: Donne! et maintenant, amis, oubliant tous soucis, — buvons jusqu'à en mourir et chantons gaiement :

20 *(Il déclame la strophe suivante, avec accompagnement de musique.)*

**Remplissez ma coupe d'or
De vin rouge qui fortifie
Et m'enflamme et me rend fou
Comme un taureau à la vue du sang.**

25 **Jo! Bacchus, quand je dirai
Assez de vin, assez d'amour,
Puisse éclater sur ma tête
La foudre qui extermine.**

TOUS *(buvant)*: Jo, Bacchus!

30 SCENE VI

Les précédents, JULIE (apparaît au fend, sur l'estrade de la table)

JULIE *(d'une voix haute)*: Joie et bonheur à vous tous!

35 OVIDE *(laissant tomber sa coupe)*: Julie!

JULIE (*descendant*): Ovide, place à moi dans l'orgie.
 La fille des Césars prend place aujourd'hui dans
 vos rangs, — belles courtisanes [*anulat*: reines de
 Rome].

5 ACTÉA: Parmi nous! —
 JULIE: Elle invoque Vénus, en présence de la déesse
 elle-même. — (*S'inclinant devant la statue de
 Vénus.*) Elle veut échanger son trône impérial
 contre l'autel de la volupté. —

10 OVIDE: O! Ciel!... Mais sais-tu bien ce que tu fais?
 Sais-tu où te trouves? —
 JULIE: Ma place est ici. Ne t'ai trouvé-je pas ici? —
 OVIDE: Mais tu te perds, enfant; tu défies la fortune
 implacable. —

15 JULIE: Je le sais; je me perds... Qu'importe puisque
 nous nous perdons ensemble? — Ne nous aimons
 nous pas, Ovide?
 ACTÉA: Que dit-elle? —

20 JULIE: Et puisque le destin t'ouvre les portes du Néant,
 j'accours auprès de toi. — Je veux que Rome
 me voie, et que César me sache — trônant à
 côté d'Ovide dans sa dernière orgie. — J'affirme
 ainsi le droit que j'ai [de] disposer de ma personne
 à ma guise. — Ouvrez vos rangs, vous les reines
 adulées de Rome — pour y admettre la petite-
 fille d'Auguste, — et donnez-moi une large coupe
 de Phalerne enivrant — afin que je fasse des
 libations au dieu de la folie et de l'amour!

30 ACTÉA: Criez: Évghé, à notre rivale souveraine — qui
 se proclame sœur des courtisanes romaines!
 LES COURTISANES: Évghé!
 OVIDE: Oh! Julie, ne reste pas ici, parmi elles. — Pense
 à César; ne tombe pas du haut du ciel. —
 JULIE: Je préfère l'enfer avec toi et n'ai peur de rien.

35 — Je reste.
 OVIDE (*voulant l'entraîner*): Malheureuse, je ne le veux
 pas. Moi. —
 JULIE: As-tu peur de la mort?
 OVIDE: Peur? moi! — Ah! puisque tu n'hésites pas
 40 d'affronter le péril, de franchir l'abîme — et de

te jeter vivante dans le blâme du monde — plus
 âpre, plus impitoyable que le venin du scor-
 pion; — viens, lançons nous éperdument dans
 les flammes de cette orgie nocturne, — noyons
 notre bonheur dans le vin de ces coupes encore
 pleines! — Amis, laissons la bride à nos fantai-
 sies effrénées. — Que notre raison soit emportée
 par le vent des passions. — Dussent les flots de
 la mer atteindre en se soulevant le Zénith! —
 Dût le ciel s'écrouler sur nos têtes! — Nous, à
 l'exemple de nos ayeux, fidèles aux coutumes
 antiques, — armons-nous chacun d'une com-
 pagne adorable — et que chacun se fasse un
 bouclier de ses bras d'albâtre et de son sein de
 marbre. — Ma compagne la voici: C'est une
 merveille complète — belle, aimante, princesse
 et poète! — Avec elle, appuyée sur mon cœur,
 je brave César, je brave jusqu'aux dieux. —
 Vous tous et vous toutes inclinez-vous devant
 elle — et toi, ma bien-aimée, toi, ma, vaillante
 adorée, — consacre ta vie au culte de Vénus —
 et désormais: *Alea jacta est!*

(Julie prend une coupe et s'approche de la statue de Vénus.)

JULIE

(*déclame aux sons des instruments*)

Vénus, déesse de la volupté,
 Répands en moi ta vive flamme
 Pour que je laisse à la postérité
 Mon souvenir immortel.
 30 Notre existence est divine,
 Notre ciel est sans nuages
 Tant que la coupe déborde d'écume.
 Et que le cœur déborde d'amour.

(*On entend des bruits de pas au dehors.*)

35 OVIDE: Quel est ce bruit? Cotta, vaq dans l'atrium. —

(*Attente anxieuse.*)

COTTA (*revenant effrayé*): C'est l'Empereur!

OVIDE: Auguste!

TOUS: Ah!

COTTA: Il vient, le voici. —

OVIDE: Oh! Julie, disparais; amis, fuyez, laissez-moi
5 seul.

JULIE: Non, restez tous, ne bougez pas.

SCÈNE VII

*Les précédents, AUGUSTE, MÉCÈWÈ, LICTEURS
(Auguste entre par le fond s'arrête' sur l'estrade et jette un
regard foudroyant autour de lui)*

AUGUSTE: Elle est ici!... la voilà, la fille des Césars —
tombée à son tour au lupanar et perdue à tout
jamais! — Oh! Monde, ferme tes yeux, o! cieux,
couvrez-vous de nuages — pour ne pas voir
15 comme moi...

JULIE: QUOI?

AUGUSTE: À quel point tu me déshonores! — Honte!
dégradation! misère! pourriture! — Rome est
20 changée en un égoût sordide — dont les miasmes
atteignent jusqu'à la hauteur de trône et de l'au-
tel. — Hélas! l'aigle romaine est rongée de vers
sur un fumier! — Mourante elle fixe le ciel de
ses yeux éteints — et leur dit que Rome se
meurt avec elle. — Horrible décadence! Être
25 des Romains, être les enfants — des plus grands
héros de la terre et devenir ilotes! — être du
même sang que les conquérants de l'Univers —
et gémir sous le poids de leur nom gigantesque!
Que dites-vous, ombres sacrées, lutteurs immen-
30 ses — toi Romulus, toi Remus, fondateurs de la
Ville Éternelle, — en voyant ces spectres vau-
trés dans l'infamie, — indignes de la liberté et
mûrs pour l'esclavage! — dont le bras, au pays
du vieux Tarquin — ne peut soulever lourde-
35 ment qu'une coupe vidée — pendant que l'épée
des ancêtres, accoutumée à humilier les rois —
gît humblement à leurs pieds chancelants? —

Mais il ne sera pas dit que le juge suprême —
Auguste, souffrira que le Crime porte un diadème
— et que la vertu soit bouffonnée sous son
règne. (À Ovide.) Toi, corrupteur infâme — (à
5 Julie) et toi, malheureuse — je vous condamne
au martyre de l'éternel exil.

MÉCÈNE: Auguste, sois clément.

TOUS (*exceptés Ovide et Julie*): César, grâces.

AUGUSTE (*montrant Ovide*): Licteurs!

10 (*Les licteurs s'approchent d'Ovide pour l'arrêter.*)

OVIDE: Implacable triumvir! tu as proscris tes amis —
tu as proscris jusqu'à tes enfants, soit! — l'avenir
à son tour te proscrira toi-même.

AUGUSTE (*aux licteurs*): À Tomi, parmi les barbares,
15 qu'il meure sans pardon!

JULIE (*suppliante*): Exilez-nous ensemble dans ce coin
perdu où la mort nous attend. — Je ne me sépare
pas de lui. — (*Elle entoure Ovide de ses bras.*)

OVIDE: Oh! Chère bien-aimée!...

20 JULIE: Mon bien-aimé Ovide!...

AUGUSTE (*ordonnant*): Licteurs! (À Julie, en l'ar-
rachant des bras d'Ovide.) Prostituée!

(*Les licteurs entraînent Ovide. Julie pousse un grand cri et tombe
évanouie sur les bras d'Auguste.*)

25 (La toile tombe.)

i

ACTE V

À Tomi, sur les bords du Pont Euxin. — Une grande pièce
30 nue, dont les murs sont crépis à la chaux. — Meubles gros-
siers en bois blanc. — À gauche de l'acteur, au premier plan,
un poêle rustique où le feu brûle. — À droite, un lit simple. —
Une table, près du lit, chargée de manuscrits et ce qu'il faut
pour écrire. — Un fauteuil à côté. — Au fond, grande fenêtre
35 à travers laquelle on voit la mer, et un paysage d'hiver.
— Porte. — Petite fenêtre à gauche. —

SCENE I

SA RMIZA, DAVA, FEMMES SARMATES (*vent d'orage*)

5 SARMIZA (*attisant le feu*): Quel tempête!... entendez-vous le Vent du Nord siffler dans la cheminée? —

DATA: L'hiver souffle dans sa conque de glace — depuis sept jours et sept nuits — pour appeler les loups à Tomi, — comme témoins de son mariage avec la mort. —

10 UNE FEMME: Il fait si froid que les ceufs des corbeaux crèvent dans les nids. —

15 DATA: Horrible temps!... je ne me rappelle d'hiver aussi rigoureux, — de tempête aussi affreuse; on dirait la fin du monde, — et nos pauvres maris et nos enfants — sont en lutte par ce temps avec les Gètes sauvages — qui ont traversé à cheval ITster sur la glace — et assiègent la ville de Tomi. (*Regardant par la fenêtre de gauche.*) Voyez, on les aperçoit à travers le brouillard — s'élançant vers leur proie comme des vautours — et donnant l'assaut à nos murailles. — On entend, au loin, des hennissements sonores, — des cris d'alarme, des mugissements, des grincements de roues — et le sifflement des flèches dans l'air. — Mais nous n'avons rien à craindre de ces bêtes fauves — car aujourd'hui Ovide lui-même, le grand Romain — est allé commander les défenseurs de Tomi. —

SARMIZA: Hélas!

30 DAVA: Pourquoi soupirez-tu, Sarmiza? Tu penses à ton Gettor? — Sois sans crainte, il est jeune, vaillant et tu l'aimes. — La mort ne peut avoir de prise sur lui.

35 SARMIZA: Oui, mère. — Mais Ovide, notre hôte?... Oh, c'est pour lui que je tremble. — Faible et souffrant, il n'est pas habitué à notre dur climat. — Il est pâle, épuisé; ses pieds le portent à peine, — et il combat, le malheureux, dans la neige sous le souffle de l'aquilon. — Pauvre

homme! la moelle de ses os doit être figée depuis ce matin, — je cours lui porter du vin chaud pour lui donner des forces. —

(*Elle retire du poêle un cruchon.*)

5 DAVA: Brave cœur!... elle a soin de lui comme d'un père — et lui, l'adore en revanche comme sa propre enfant [*initial: fille*], — car il paraît, Sarmiza, que tu ressembles à la fille d'Ovide? —

10 SARMIZA: Oui, et cette ressemblance contribue à l'adoucissement de son exil. — Hélas! bien rarement un sourire vient effleurer ses lèvres — et quiconque le rencontre, s'incline devant lui, car la douleur a sa majesté imposante. —

15 DAVA: C'est vrai! Son aspect nous émeut et son langage nous pénètre — car on dirait que sa bouche est une ruche de miel. —

SARMIZA: Le regret du pays est un ver rongeur qui le tue — depuis qu'il a quitté Rome et qu'il a mis les pieds sur notre rivage. — Malheur à l'homme condamné à vivre sur la terre étrangère! — Ovide est jour et nuit en proie à des pensées amers — qui font la nuit et creusent le chaos autour de lui. — C'est surtout au printemps, quand les champs reverdissent — que la tristesse de l'exilé augmente! — Il poursuit de ses yeux en larmes — le passage des navires sur la surface de la mer — et les nuages, et les oiseaux qui viennent du côté de sa patrie. — Le croiriez-vous, il semble reconnaître jusqu'au souffle du vent de l'Ausonie! — Alors, le malheureux, penche la tête, soupire profondément et pleure! — Il regrette son pays natale, et la nostalgie brise son cœur. —

(*Bruit de voix tumultueuses au loin.*)

Mais quel est ce bruit? (*Elle écoute.*) Ce sont des cris d'alarme. (*Elle sort.*)

DAVA: NOS ennemis peut-être? O! Zamolxis, viens à notre aide. —

(*Sarmiza rentre.*)

40 LES FEMMES: Qu'y a-t-il?

r

SARMIZA: Bonne nouvelle! Ovide avec les nôtres — ont repoussé l'ennemi, et l'ont mis en déroute [*initial: fuite*]. — Les Scytes et les Gètes se sauvent poursuivis par Gettor et ses compagnons d'armes. — Les combattants reviennent triomphants. — La tempête a passé et Tomi est en fête. — Les voici.

SCENE II

10 *Les précédents, OVIDE, SARMIS, GUERRIERS DE TOMI (Ovide apparaît faible, gelé, épuisé, les cheveux gris; il avance lentement)*

LES GUERRIERS: Houra! houra! Vive le Romain vainqueur! —

OVIDE (*à part*): Vœux superflus, hélas!

15 SARMIZA (*à Ovide*): Glorieux compagnon d'armes! — Le peuple de Tomi reconnaissant te décerne — les insignes que tu mérites, la couronne de lauriers verts.

OVIDE (*à part*): Couronne funéraire! (*Haut.*) Amis, offrez-la au dieu Zamolxis, — et courez la déposer sur l'autel de son temple. — C'est lui qui nous a soutenus dans la lutte, lui est le vrai triomphateur. — C'est à lui que revient toute action de grâce, toute honneur!

LES GUERRIERS: AU temple!

SARMIZA: Gloire et bonheur à toi, Ovide.

25 *(Les guerriers sortent.)*

SCENE III

30 *OVIDE, SARMIZA (Ovide, se traînant à peine, cherche à s'approcher du feu)*

OVIDE: Gloire et bonheur à moi!... Plutôt un peu de chaleur! — Des frissons glacés me parcourent de la tête au pieds. — Mes pieds endoloris ne peu-

vent plus me servir. — Sarmiza, chère enfant, laisse-moi m'appuyer sur ton bras.

(Sarmiza le soutient et l'approche du feu.)

5 SARMIZA: Place-toi [*initial: Placez-vous*] sur cette chaise... Là... Comment te sens-tu?

OVIDE (*d'une voix faible*): Mal! — Ah! que le feu est bon!... il pénètre doucement dans notre sang — comme la voix de la consolation dans nos cœurs. — (*S'adressant au feu.*) Ami, ravi au ciel par le divin Prométhée! — tu es le trésor le plus précieux de l'humanité — un trésor payé de son supplice éternel. — Tu nous donnes tout: lumière, joie, chaleur — et lui, Prométhée, attaché sur un rocher par la haine de Jupiter — est chaque jour la proie d'un vautour qui ronge ses entrailles. — Tel est le décret du destin aveugle! — Tout être qui s'élève est près de sa chute. — Victorieux?... la gloire!... Vaincu?... la misère!

20 SARMIZA (*à part*): Le voici de nouveau perdu dans ses idées noires. — Comme il tremble! comme ses yeux sont éteints! — (*Elle lui présente une coupe.*) Bois ce vin chaud mêlé de miel; — il chasse les frissons et ramène la Santé.

25 OVIDE (*boit*): Ah! je me sens mieux. Tu t'es souvent exposée, chère enfant, aux flèches des ennemis pour m'apporter dans le camp — une boisson réconfortante pendant que couvert de neige — je combattais sous le Vent du Nord contre les Gètes. — O! Monde étrange! Chassé de Rome comme un malfaiteur — mon souvenir semble avoir disparu comme moi-même, — et ici, sur les rivages sauvages du Pont Euxin — j'ai trouvé une âme compatissante dans une jeune étrangère. — Ah! viens là près de moi, que je te parle de près — et que je te regarde de près avec des yeux paternels — toi [*initial: toi, qui remplaces*], douce enfant, qui remplaces ma famille — et me rappelle ma fille bien-aimée, la tendre Perilla. — Tu pleures, Sarmiza, tu pleures? Comme toi, ma Perilla — aurait versé des larmes amères si elle

s'était trouvée près de moi – dans cette nuit fatale et de désespoir profond – que je revois chaque nuit, que je revois sans cesse. – (*Il cache sa figure dans ses mains et sanglote.*)

5 SARMIZA (*avec tendresse*): Mon père...

OVIDE (*jetant un cri de douleur*): Ah!

SARMIZA: Çju'as-tu?

OVIDE: J'ai senti passer dans ma poitrine – une flèche à la pointe empoisonnée. – (*Après une pause, parlant à lui-même.*) Les licteurs d'Auguste vinrent me prendre – et me livrer au châtement comme un vil criminel. – Sous la triste lueur de la lune qui couvrait les monuments de Rome – je partis, la mort dans l'âme, – je traversai des campagnes, des montagnes, des mers, – ahuri, brisé par le malheur – allant toujours en avant, en avant, au loin – jusqu'à ce que mes pieds touchèrent à ces rivages déserts – où l'exil avait préparé mon cercueil. – Et me voici sur la limite de l'éternité. – C'est là seulement que l'on sent décroître, les souffrances de la nostalgie! –

SARMIZA (*à part*): Comme il souffre!

OVIDE: Sais-tu, Sarmiza, ce que c'est que ma patrie? – Tu méritais d'y naître, tant elle est belle et attrayante – tant elle est douce, fleurie et dorée par le soleil! – Dans la verte Ausonie, au nom harmonieux – la vie s'écoule comme une rivière limpide – à travers des feuillages qui résonnent – de chants mélodieux et de chuchotements d'amour. – La mer toujours calme la caresse de ses flots d'émeraude – et engage les jeunes filles à se baigner dans son sein. – Ici, tout est désolation, ténèbres, tristesse. – Au lieu de fleurs, la neige, au lieu de vagues limpides, des flots glacés. – Regarde, à travers la chasse-neige qui obscurcit le ciel – on croit voir trembler l'atmosphère elle-même. – Les corbeaux sinistres s'élèvent jusqu'aux nuages – pour saluer de leurs croassements le règne absolu de l'hiver.

– Ils luttent avec le Vent du Nord qui mugit – et les disperse ainsi que des feuilles sèches. – Mais qu'aperçois-je? deux navires aux voiles latines? – Elles entrent dans le port? – D'où viennent-elles? – De Rome peut-être... Vendraient-elles me chercher? – (*Il regarde par la fenêtre du fond.*)

SCENE IV

OVIDE, SARMIZA, GETTOR *et, après, IBIS*

GETTOR (*entrant par le fond*): Ovide!

OVIDE: C'est toi, Gettor?

GETTOR: Je reviens du combat et je t'amène un prisonnier. –

SARMIZA: Ah! Gettor, tu as une blessure au front?

15 GETTOR: Une épée ennemie s'est éprise de moi – et m'a fait cadeau de cette estafilade. –

SARMIZA: Te fait-elle souffrir?

GETTOR: Peu.

OVIDE: J'aime à t'entendre parler ainsi... Où est le prisonnier? –

20 GETTOR (*ouvrant la porte*): Le voici.

(*Ibis entre.*)

OVIDE: Quoi?... Ibis?... le prisonnier c'est toi?

IBIS (*sombre*): Moi-même.

25 OVIDE: Je ne te savais pas encore en vie.

IBIS: Auguste, m'avait condamné à mourir – mais je me suis soustrait à ses ordres – car avant tout j'avais à me venger... –

OVIDE: De qui?

30 IBIS: De toi-même, Ovide; ma haine n'a pas diminué... –

OVIDE: Quoi? Après huit ans, ton inimitié dure encore? –

35 IBIS: Oui, elle durera [*initial: sera*] toujours tant que nous serons au monde, tous deux. – La haine que tu m'as inspirée emplit l'air que nous respirons. –

OVIDE: Non, Ibis; l'exilé à la vue d'un homme de son pays — laisse tomber toute sa colère — pour tendre la main à son ennemi, et lui dire avec affection: Sois le bienvenu, frère, dans ces parages! (*Il tend sa main à Ibis.*)
 IBIS (*repousse la main d'Ovide*): Je n'arrive pas de Rome, et ne veux pas être ton frère. — Ta vue me transporte de fureur et de haine. —
 10 GETTOR (*menaçant*): Misérable!
 OVIDE: Silence, Gettor. — (*À Ibis.*) D'où viens-tu maintenant? — et comment es-tu prisonnier de guerre? Réponds avec calme. —
 15 IBIS: Comment? Écoute: Quoique Gettor se tienne prêt — à couper ma main droite, selon l'usage des barbares; — quoique mes paroles, je lésais, vont te mettre — dans une colère *[initial: fureur]* terrible et meurtrière, — je veux, insouciant de la mort qui m'attend, — te dire enfin que j'ai été l'instrument de ton malheur. —
 20 OVIDE: Toi?
 IBIS: Te souviens-tu de cette journée lointaine — où la plèbe excitée a insulté Julie, la petite-fille de César? — C'est moi qui ai payé cette insulte — en finançant [?] le complot en ton nom. —
 25 GETTOR: Infamie! (*Il fait un pas vers Ibis.*)
 IBIS: Attends encore. C'est moi qui ai dévoilé à Auguste tes amours avec Julie — et me servant de sa colère comme d'un complice, — c'est moi qui t'ai précipité dans la misère du haut de ta prospérité. — J'ai mêlé du poison [?] au nectar de ta coupe, — car ayant perdu Corine par toi, il était juste que je travaille à ta perte. —
 30 OVIDE: T U as donc pressé sur mes lèvres l'acre amertume de ton cœur, — homme cruel et sans miséricorde?
 35 IBIS: Mais toi-même as-tu senti des remords — quand tu m'as volé l'amour de Corine? — Écoute jusqu'à la fin... Plus tard, dans ma juste impatience — de me réjouir à la vue de tes misères — •
 40 je me suis retiré en Dacie, à la cour du roi Coti-

son — afin de t'avoir sous mes yeux, dans un horizon plus rapproché, — et par les agissements incessants de ma haine — j'ai poussé les barbares à la conquête de la ville de Tomi. — J'ai espéré, étant vainqueur, faire de toi — un prisonnier écrasé sous mon pied dans la poussière — et réduit à la plus complète dégradation.
 5 OVIDE: Et tu as donné une existence entière pour un moment de vengeance? — Aveugle! tu t'es enfermé vivant dans le sépulcre de ta haine? — (*Il rit.*) Ah!... sous le poids du malheur qui m'accable — il y a bien des années que je n'ai ri. — Bête fauve! ta conscience noire comme la nuit — fuit, ainsi que la chouette, la clarté du jour; — et vois pourtant quel est l'arrêt du sort? — il a fait que nous soyons non moi ton esclave, mais toi le mien.
 10 IBIS: Esclave? oui, mais je tiens toujours ta destinée dans ma main. — Tu en doutes?... Écoute encore: Tu n'ignores pas — les luttes incessantes des Daces contre les Romains? — Auguste, à son lit de mort a exprimé le désir — de ne pas laisser, en quittant le monde — un ennemi implacable en face de Rome. — Il a fait la paix avec les barbares — et Cotizon, d'après mes conseils, y a mis entr'autres conditions celle de ta liberté. — Tu es pardonné, Ovide.
 15 OVIDE: Pardonné?
 IBIS: Et maintenant — tu peux retourner à Rome où tu es attendu, par le peuple qui t'admire — et te prépare des ovations dignes de ton nom. — Ovide, la douce Ausonie, ta patrie, s'est ornée pour toi de son plus beau soleil. —
 20 OVIDE: Moi, retourner là-bas?... O! cieux!... Mais que dis-je, malheureux? — Tu me trompes sans doute...
 25 IBIS: T U connais la signature d'Auguste? —
 OVIDE: Oui.
 IBIS (*lui montrant un parchemin*): Regarde ce parchemin... elle est i c i... écrite de sa main... lis. —

OVIDE (*lisant*): „Pardon à Ovide!" ... C'est donc vrai? Mes esprits se troublent... – Je suis libre... libre!... Moi!... donne, donne-moi ce parchemin. – Je veux partir de suite.

IBIS: Tu le veux?... mais pas moi... Je t'ai dis que je tenais ta destinée dans ma main? – Corine est morte!... Meure aussi ta liberté! (*Il jette au feu le parchemin.*)

OVIDE (*jetant un grand cri*): Ah! barbare, tu m'as porté un coup mortel! –

GETTOR: Hyène abjecte!

IBIS: Je suis vengé!... Je ris de la mort... Frappe maintenant. –

OVIDE: Par tes lâches actions, tu as descendu plus bas que l'humanité, – et ne mérites ni pitié, ni châtement, rien. – Infâme créature, scorpion vénéneux; ver de fange! – Tu es trop petit pour ma vengeance. – Tu sais ne faire que du mal, moi je sais pardonner. – Va-t'en, fuis, disparaiss à mes yeux. –

GETTOR: TU lui pardonnes?

OVIDE: Quand l'homme touche à la tombe, – sa dernière parole c'est le pardon. –
(*Ibis sort.*)

OVIDE: Vous deux, mes enfants, allez vite vous informer – d'où viennent les deux navires entrés dans le port? – et voyez s'ils n'ont pas apporté quelque lettre pour moi?

GETTOR (*à Sarmiza sur le seuil de la porte*): Cours au port, Sarmiza; moi je cours après mon prisonnier. –

SARMIZA: Pourquoi? Ovide l'a pardonné!

GETTOR (*tirant son épée*): Mais moi je ne l'ai pas pardonné!

(*Il s'élance après Ibis.*)

SCÈNE V

OVIDE: Me voici donc seul, abandonné sur le seuil de la vie – en proie à mon profond désespoir!... – César m'a pardonné?... l'ai-je entendu, ou ai-

je rêvé? – Hélas! le ciel à peine entr'ouvert un instant s'est de nouveau fermé! (*Il regarde par la fenêtre.*) Au fond de l'horizon, à travers la rafale de neige – j'entrevois Rome qui s'élève sur sept collines – avec ses temples, ses cirques, ses spacieux forums – et portant des statues de citoyens glorieux. – Tout homme qui a été grand, noble, héroïque, – épris de la vertu, animé de l'amour de la patrie – revit dans l'immobilité du bronze ou du marbre – par-dessus la foule qui s'agite à leurs pieds. – La gloire les acclame de sa voix triomphale. – Les grands poètes sont parmi eux... et moi... O! destinée amère! – (*Il s'approche de la table.*) Tu nais, tu te crois un génie, tu aspiras – à atteindre l'Olympe en ton vol téméraire. – Tu livres en pâture à la curiosité du monde [*initial*: donnes au monde en échange de son admiration fictive] – tous les trésors enfermés dans ton âme – et quelle est la récompense de ton sacrifice? – l'indifférence cruelle, le cruel exil! – (*Touchant à ses manuscrits.*) Enfants de mon génie, vous les Tristes, vous les Méfamorphoses – et toi l'Art d'aimer... quelles magnifiques apothéoses, [*anulat*: quels lauriers] vous attendent dans les temps avenir? – L'araignée tissera sa toile sur vos pages – et moi, tombant dans le néant comme la grêle dans la mer – j'aurai un double linceuil: la mort et l'oubli, hélas! – (*Il s'assied sur le fauteuil près de la table.*) Soit! je ne suis qu'un mortel, un brin de paille emporté par le vent. – Essayons un dernier chant sur ma lyre brisée. –, (*Il écrit sur une tablette de cire...*) „O! Soleil, joie, source de jeunesse – ornement des mondes, sourire dû ciel – œil splendide qui reflètes l'univers entier – porte à Julie et à Rome [*anulat*: sur tes rayons] mes derniers vers.... sur tes rayons... (*Il faiblit.*) Sur tes rayons... porte mes vers... – sur tes* rayons... " (*Il s'assoupit, la tablette tombe de ses mains.*)

nu nrraô'-ûl:

SCÈNE VI /•ri 9[

OVIDE, JULIE, SARMIZA

'•rê\h? uni 3mWl " ^yr^fâcî'' M - • -<•>--.

JULIE (au fond): Tu m'as dit qu'il était ici?

SARMIZA: Oui.

5 JULIE: Où est-il?

SARMIZA: Là, sur son fauteuil; regardez [anulat: il repose].-

JULIE: Ma raison défaille; je tremble... Que fait-il?

SARMIZA: Il dort...

10 JULIE: Vas. -

(Sarmiza sort.)

. O .. .jorrr"İSrv. fctt? ' . 'misa }ttpa_ zpispq zbn&Tg

•

SCÈNE VII

ijT - . ri.hüttOf i<rr noj /o. éâfor/fO i -î?' • -îi.

OVIDE, JULIE

15^{iisij} JULIE (s'approche d'Ovide et le regarde en frissonnant) :

noi C'est lui? Quoi? Est-ce lui, Ovide? Mes yeux

-n)B3 soi ne me trompent-ils pas? - O! cieux! je vois uii

- ioSM İB cadavre!... Lui! que j'ai admiré à Rome -

20 dans toute la splendeur de la gloire et de la jeu-

nesse! - Hélas! Comment j'espérais le revoir? -

et comment, douleur cruelle! dans quel état je

le retrouve! - Ce n'est point mon Ovide, du

temps de notre bonheur - mais son spectre aux

prises avec la mort, - pâle, éteint, portant sur

25 ses traits le cachet [inițial: son front les traces]

- que l'exil imprime inexorablement aux fronts

des exilés. - O! César, Auguste, tigre jadis cou-

ronné, - non, l'enfer lui-même ne saurait trouver

pour toi un[anulat: plus] châtement - plus cruel

30 plus long, plus implacable - que celui de voir

Ovide dans cet état, victime de ça persécution.

- Ovide, orgueil de Rome, Ovide mon orgueil -

le voici dans les bras [de] la mort, ma rivale! - Et

moi?... qui suis accourue de si loin!... hélas!...

35 dans quelles régions son âme est-elle égarée -

- pour être inconsciente de la présence de Julie!

(Appelant.) Ovide!

OVIDE (balbutiant): Quelle est cette voix?... Qui m'appelle?... Je rêve? ..

JULIE: Non... Julie est près de toi.

5 OVIDE (ouvre les yeux et la regarde fixement) : Julie...

dis-tu? - Oui, c'est toi, ombre sacrée... C'est

ta forme divine. - Tu es venue de loin me con-

soler, au déclin de ma vie, - après bien des

années,- bien des années de larmes! - Mainte-

nant retourne à Rome et laisse-moi mourir...

10 JULIE: Mourir toi... Non [inițial: C'est impossible],

tant que je suis près de toi. - Regarde, je ne

suis pas -une ombre, tiens, sens ma main. -

. \- (Il lui prend la main.)

oyiVE, (tressaillant) : Ciell... oui, c'est toi-même...

15 • toi, ma Julie [inițial: ma, vie], - près de moi,

ici à Tomi!-... Puissances divines, vous avez

enfin pitié d'Ovide. - Il m'est permis enfin au

moment de quitter la terre - de presser sur mon

cœur Julie, ma vie - sur le seuil de la mort. -

20 (Il embrasse Julie en pleurant.) Oh! Chère inou-

blisée, vive étoile, trésor sacré! - toi, patrie,

gloire, amour!... - C'est toi?... C'est toi?...

O! Vénus, déesse consolatrice - rallume la

flamme de ma vie au feu de sa dernière étin-

celle! - Mais que dis-je? Les dieux sont sourds

à ma prière. - Il ne me reste [inițial: Que me

reste-t-il] qu'un pas à faire pour choir dans la

tombe. -

JULIE: Un pas seulement, ami?... Pourquoi ces tristes

30 paroles - quand l'avenir joyeux s'éclaire [devant

nous - et nous promet tant de doux enchante-

ments? - L'amour saura vaincre la mort pour

éterniser -notre bonheur. -

35 OVIDE: L'amour peut étreindre l'Univers entier dans

ses bras,- mais non réchauffer la cendre une

fois refroidie.- Mon âme qui s'envolait s'est

arrêtée sur mes lèvres- pour se rencontrer un

instant avec la tienne, o! ma Julie. - Parle-moi,

40 parles si tu ne veux qu'elle me quitte.- Dis à

l'amour de lutter contre la mort et de la vaincre, -

vois, je respire à peine... (*Montrant son cœur.*)
 Je souffre cruellement ici... Ah! mon cœur faiblit... – Il cesse de battre... '

5 JULIE: Non, tu vivras puisque je suis venue. – J'ai secoué la torpeur de tes anciens amis dans Rome – et suis hâtivement accouru à Tomi pour t'enlever – «t passer à t'aimer le reste de mes jours. –

10 OVIDE: Vaine espérance! je suis prêt à entrer dans le monde – où le César tout puissant n'est plus qu'une ombre perdue parmi les ombres. – Ah! bien des années je me suis humilié, prosterné devant lui – le suppliant de me pardonner, il ne m'a point (voulu) entendu (ma voix). – Bientôt, ombre comme lui, je dirai à son ombre:

15 *us ruine»*
 Octave, ma mort fait tache sur ta vie. –

JULIE: Oui, il a été impitoyable [*initial*:- implacable] envers nous! – Mais Rome te désire, te rappelle, t'acclame. – L'exil d'Ovide deviendra célèbre dans les âges futurs – ayant uni par loi le nom de Rome à celui de Tomi. – Tu as bien souffert,

20 ami, le sort a été barbare pour toi, – mais a-t-il été moins brutal à mon égard? – Pendant huit ans, jetée en larmes sur un rocher, – n'ayant pour toute compagne que ma douleur profonde – j'ai vécu pareille à un flot amer – tantôt brisé contre les rivages, tantôt changé en nuage. – Aux rayons de l'aurore, au milieu du jour, aux heures de la nuit – j'ai attendu qu'une voix céleste – m'annonçât la fin de mes tourments, la clémence de César – et l'instant ardemment désiré de revoir Ovide... – Et me voici enfin auprès de lui!... Ah! tout le passé est effacé! – Ai-je eu des jours sombres?...; leur souvenir a disparu. – J'oublie tout, comme par miracle, exil, larmes, souffrances – et il me semble sortir du sein d'un affreux mystère. – Je te vois? je redeviens heureuse! je te sens? je m'élève au ciel. – Regarde,

35

dans l'extase du délire qui m'envahit – je me transfigure en divinité – et j'éprouve le besoin de crier au monde: j'aime, j'aime, j'aime! – Ovide est avec moi sur le trône des dieux! –

3 OVIDE: Oui, tu es une divinité sous ta figure de femme – et ton charme vivifiant peut encore me donner des illusions. – Oh! parle encore, dis-moi ce temps inoubliable – où l'amour nous a unis tous les deux dans ses bras.

10 JULIE (*à part*): Ah! qu'il est douloureux de cacher – l'amertume du cœur – sous un sourire qui se refuse aux lèvres! – et de parler de jours de bonheur – avec une voix pleine de larmes et une âme déchirée. –

15 OVIDE: Te souviens-tu de notre premier rencontre – à Bajes, une nuit?...
 (*Il écœueavec une émetien crcis-antejar.tôtfaillissant.tantôtseranimant.)*

i.ièb .. *)IE:ti^; V imft*^ cuir* vÛ*H^ i !^iibi?^0 csfu'ji

20 JULIE: Cher et doux souvenir! – C'était par une nuit sereine au ciel étoile – une de ces nuits qui portent à la rêverie langoureuse. – Fébé, la reine de la douce lumière, laissait en souriant, – tomber de ses blonds cheveux une pluie d'étincelles d'or – sur les ondes du lac au molles ondulations – et couvertes au loin de feuilles de roses. – Tout-à-coup une petite barque passa rapidement près de la mienne – et une voix émue s'écria: Merveille olympienne! – Celui qui aura la part entière de ton amour – rendra.[*initial*: sera, j'en jure par Vénus] jaloux tous les dieux de l'Empyrée, j'en jure par Vénus [*initial*: Vénus, elle-même]. – Surprise, offensée de tant d'audace... Ovide, je t'ai donné mon cœur à l'instant même.

35 OVIDE (*haletant*): Oui, je criai te voir dans ta barque glissante. – Ta beauté ajoutait un nouveau charme à celle de cette nuit. – Oh, dis, dis encore. ..

JULIE (*émotionnée, essuyant ses-yeux furtivement*) t Depuis, dans mon exaltation – pensant à toi» à toi seul, o! grand poète – j'ai subi l'influence

40

r

enivrante de tes poésies-* qui ont le pouvoir de rappeler les morts à la vie. — Un soir, sans m'y attendre, dans un des massifs de **notre** jardin — je t'ai rencontré... O ! Ciel ! Saisie d'émotion — j'allais tomber... (avec tendresse) et je tombai dans tes bras — en trahissant mon amour dans un soupir. — Tu m'as dit alors, Ovide... t'en souviens-tu? — tu m'as dit: Notre amour plus brûlant que le soleil, — trop vaste pour les limites de cette [initial: la] terre — nous **ferra** un tombeau du temple de l'immortalité ! —

10 g* iup OVIDE: Tombeau, immortalité... Grands mots **vides** de sens ! — Antithèse absurde, incompréhensible ! D'un côté l'urne qui attend pour: l'engloutir — une poignée de cendre froide... à qui?... la mienne; — de l'autre, l'espérance née d'une **illusion** ! — Tombeau... immortalité... immortalité, tombeau... —

15 JULIE: Ovide! (À part.) Son **esDrit** s'égaré... le délire le prend. —

OVIDE (avec un sourire amer): Immortalité... La vie est suspendue à un fil. — Le vol d'une chauve-souris le brise en le touchant, — et l'herbe croit rapidement sur l'homme qui n'est plus [initial: disparu]r — (Avec un cri de douleur.) Ah ! encore cette flèche glacée...

25 JULIE: Qu'éprouves-tu?

OVIDE: Mon cœur se sent mordu par des dents aigus... Ah ! — (Pause, puis d'un air égaré). Quelles régions enchantées se montrent à moi au loin [initial: là-haut]. — C'est ma patrie en fleurs, Sulmone la trop regrettée. — Un vautour plane, plane sous les cieus là-haut, là-haut, — il agite ses ailes... il me fait signe de le suivre.... Oui... je... mais il a disparu... — Je sombre dans un océan de ténèbres et de silence... — Ah ! Julie... ta main... je souffre... je souffre ici... ici... — (Il s'évanouit.)

JULIE: Il expire ! Dieux impitoyables ! — Pouvez-vous me le ravir sous mes propres yeux? — Puisse

vous atteindre la malédiction **que** je vous jette à la *iace*[initial: dans mon désespoir]. — Ovide... il ne **m'entend pas**. (Elle lui prend la main.) Sa main **est** glacée... — Ah ! le voici dans **les** étroits de la mort. — Sa poitrine se soulève à fluor, peine... sa respiration faiblit... — (Courant comme une folle et appelant.) Au secours!... Venez, accourez, hommes, femmes, vous qui ne riez **pas** de ma douleur — comme rient les dieux sourds à **ma** prière.

5

10 (La perte du fond s'ouvre. Sarmiza et Gettor entrent rapidement, suivis de Sdrmis et de guerriers sarmates qui apportent des couronnes de lauriers. — Après eux arrivent les amis d'Ovide: Cetta, Tigellius et autres, tenant dans leurs mains des couronnes de feuilles d'or.)

15

SCÈNE VIII

19 soxʃs&rb&b sb lixjâ-tB aii **etav** j?T - ! bjoï qovà ' OVIDE, JULIE, SARMIZA, GETTOR, SARMIS, insiiénbq s ^ f i ^ r f f l e s P A CIENS

1 ,S9 | ('«^Qvt'5*rSatt-il? JRIV JULIE: Il expire!

20 SARMIZA (s'agenouillant près du lit): Mon pauvre •-eïHâître ! — mp i' **SARMT**'sr' Pourquoi la **mort** ne me prend-t-elle pas a oM ... place! 3 - - (Les amis- 'VCbiW'ii&ÀtiPp 9061 si

25 "COTTA: Où est Ovide? SARMIZA: Le voici à ses derniers moments. — JULIE (à part): Les amis d'Ovide? [initial: Ses amis à Tomi?] (Elle se penche sur Ovide et crie:) Ovide, debout! - La Rome de Jules César est venue te saluer... Regarde... —

30 OVIDE (W^ssailaMjI: Rome! S«8o<^V) JLTOD JULIE: Le nom de **sa** patrie l'arrache à **la** tombe... — (Ovide s'appuie sur son coude et regarde fixement ses amis.)

COTTA: Illustre Romain, Ovide, orgueil de Rome et du peuple souverain. — Victime infortunée du destin aveugle ! — Rome te rappelle avec amour aujourd'hui auprès d'**elle**. — Reçois ces insignes

35

«j .. de gloire qu'elle t'envoie sur la terre d'exil.
 – Salut et honneur à toi, poète immortel! –
 OVIDE (*se lève debout, soutenu, par Sarmiza et Julie*):
 À l'appel de Rome, je reviens de parmi les morts.
 5 – Rome me réclame, dites-vous?... Trop tard!
 – Huit années d'exil, huit années; de souffrances
 – m'ont conduit sur la voie du voyage éternel
 – Les portes de la vie se sont refermées sur moi
 10 – et tout ce que je vois devant moi m'apparaît
 comme à travers un rêve.^-; Ah! je vois avec
 terreur venir le temps qui fait une vaste ruine
 de la grandeur de Rome. – Je vois arriver ie
 déluge des barbares – qui s'étend et détruit les
 autels de nos dieux. – r Je vois Rome expirer...
 15 Hélas! elle n'est plus! – Sa puissance? est au
 néant! Son histoire n'est qu'une légende. – Elle
 a été; elle a disparu avec son nom, avec sa gloire,
 avec tout! – Je vois un avenir de décadence et
 de ténèbres [*initial: misères*], mais je ne puis par-
 20 ler: – les frissons de la mort me pénètrent, ma
 voix s'éteint. – (*Après une pause.*) Attendez, le
 noir nuage se déchire; un nouveau jour [*initial:*
la lumière] le remplace. – Des siècles s'écoulent,
 o! merveille... Mon tombeau s'ouvre... et de
 3S e&q ail son sein surgit – un long torrent de lumière qui
 va retremper le monde. – *Excelsior!*... Rome et
 la race du Latium [*initial: latine*] renaissent de
 leurs cendres, elles sont impérissables! – (*Il*
chancelle et tombe sur le lit.) Ah!... voici la nuit...
 l'obscurité... je meurs... Soleil! Soleil l (*Il meurt.*)
 JULIE (*avec désespoir*): Mort! Mort! (*Elle tombe à*
genoux, prend, la main d'Ovide et l'embrasse.)
 (*Toits s'agenouillent.*)

COTTA (*déposant une couronne aux pieds d'Ovide*):
 35 .. èi Adieu, grand génie à jamais immortel!
 JULIE: Adieu, âme d'élite, toi qui m'as adorée [*initial:*
 Adieu, toi que j'ai tant aimé], toi que j'ai tant

(La toile tombe.)

3Uf>K?iit30o .uqmotxoo- Jaaloaeh-ittfvoq •*.">

9rt>&pqmi M>-m>i*Ha as siv se, Itrtû&ihM/- >(9/iixTOÏ fim 9b xiiq.^e., fiom etBihubv *l »{ 13 uiau.>
 .T9m3-i 9b ~v.y,x<--- ;<->: aiçzod s -toài&w**

• s taaob 'i m vt&vad •

t

.79do jrrfivsq r'9

OVIDE

opéra eu 5 actes

K '«"SB-'ust.* 3f?.comt- ajSfjâpt&tto-y-è] m>-i>r 9I.

Av. Iji i . . . , ri

Jardin du palais d'Auguste à Rome. Façade du palais à gauche de l'acteur, avec perron et porte en bronzé. À droite, un rocher couvert de lierre et surmonté de M. à VeMârM^e?!»^ César. Au milieu de la scène, bassin en marbre avec fontaine. Massifs d'arbres au fond. Ciel nuageux. La luné apparaît de temps à autre.

10

•ftgMf SCENE I

OS.

•mlis> <tsq fisa 9n iuQ

IBIS, HILLARIUS (*arrivant par le fond*)

H HILLARIUS

Pourquoi cet air lugubre, Ibis?

IS.

15

03Jiati-.*I ai'tmâ(apL:ms<l •.-.

Écoute, augure:

Tu m'as jadis prédit une étrange aventure,
 Elle s'est accomplie et mon cœur saigne.

"ni

HILLARIUS

OE

20 la Corne a son tour... Ififfiü g£id noi 927:JV
 ifilfii ZLld t IBIS srn xjp 09i 9I IIS?.

Elle a trahi sa foi!

Cette nuit ma Corine, autrefois si timide,
 Seule, à travers l'orage, a couru chez Ovide,

Ce poète insolent, corrompu, corrupteur,
Des matrones de Rome infâme suborneur.
Je l'exècre! Sa vie au monde est importune
Et je le voudrais mort au prix de ma fortune.
Ma vengeance a besoin du secours de l'Enfer.
Peux-tu me le donner?

HILLARIUS

Certes... en pavant cher.

.. **mm** IBIS

10 Palais, bijoux, trésors, tout ce que je possède
Je veux les consacrer au penser qui m'obsède,
À la vengeance!

HILLARIUS

Bien, tu seras satisfait.

15 Le fer trempé dans l'or punit mieux un forfait
Dans les quartiers de Rome **tes xr sfr**
Je connais plus d'un homme
Tout prêt à te servir,
Mais le plus émérite
20 C'est Rutuba le Scyte
Oui ne sait pas faillir.

IBIS

Amène-le sur l'heure.

25 Il faut qu'Ovide meure
À l'instant, sous mes yeux.
Dans l'ombre ici le traître **osa. a OTHi-ti**
UglKB*â Va bientôt apparaître.
Mort à lui, je le veux.

IBIS

HILLARIUS

30 O! Vengeance que j'implore
Verse ton bras fatal
Sur le feu qui me dévore
35 Tout le sang- de mon rival.

O! Vengeance qu'il implore
Versé avec ton bras fatal
5 Sur le feu qui le dévore
Tout le sang de son rival.

Qu'il meure
l'infâme,
Qu'il souffre mes maux
Et rende son âme
Aux dieux infernaux!

Qu'il meure
l'infâme!
Qu'il souffre ses maux.
Et rende son âme
Aux dieux infernaux!

HILLARIUS

10 Sois tranquille, à ta voix répondront les Furies.
Tes souffrances, ami, seront bientôt guéries
Par l'habile poignard du docteur Rutuba.

IBIS
; on

Vas le chercher, voici de l'or pour toi.

. .annobusq -noor» jmiè aifiTpjjoV
HILLARIUS

15 Bien..,

IBIS

Va.

(Hillarius sert à droite.)

I h<< SCENE II

IBIS

20 Je vais donc écarter du sentier de ma vie
Un serpent vénéneux! et ma haine assouvie
Fera place à la joie, au bonheur qui m'a fui-
Mon destin malheureux va changer aujourd'hui.

25 [Două versuri următoare sînt anulate:]

Ovide disparu, Corine, repentante,
Me reviendra peut-être... o! pensée enivrante!]

Ovide? u las dir t^^.én.' c ta
Corine, hélas, oui, je l'adore
30 Malgré le manque de sa foi.
Elle pourrait d'un mot encore r;0

Me soumettre à sa douce loi.
 Pour satisfaire une infidèle
 J'ai tout souffert, j'ai tout donné.
 Elle est infâme et criminelle
 Et pourtant c'est moi qui par elle
 Voudrais être encore pardonné.

!xuɸimiai

,U{/;\$n»'ifii

II

Corine, à ses nombreux caprices
 j'aurais plié le monde entier.
 Par mes trésors, mes sacrifices
 J'ai couronné son front altier.
 Peine perdue! hélas, par elle
 Je fus soudain abandonné.
 Elle est infâme et criminelle,
 Et c'est moi que de l'infidèle
 Voudrais être encore pardonné.

. fj xjtiiiS κ. • • .uArtiers de JKonxc

SCÈNE III

Mo^kplv'i jynérit«

IBIS, CORINE (arrive inquiète)

CORINE

(à part)

Est-il ici?

IBIS

Que vois-je? C'est Corine!
 Qui cherche-t-elle ainsi... je le devine:
 C'est Ovide, toujours Ovide.
 :rî'bir.'0{UB \t*5Ufid3'.«••• xii'3iU9rii£xn mî29b noM

CORINE

^ashnqhi .9/iJil3'è*P«ïâiàt là. '•
 Ibis- en a menti; le 'traïttr^-'^sq Blboabr

30

IBIS

Halte-là.
 Quelle affaire importante en Ce jardin t'amène?
 Que cherches-tu?

684

CORINE
 (hésitante)
 C est toi. •9IYfiTiofl 'Otiqqui IO
 >Idiuani*>a*Ês smmsiH ! gldii/gafcfWfri

(railleur)

Moi, charmante inhumain:

Tu me gardes encore une place en ton cœur?
 O! Miracle, à qui dois-je une telle faveur?
 Quel dieu remercier d'avoir en ta pensée
 Reveillé mon image à jamais effacée?
 Tu te souviens d'Ibis, de tes serments d'amour
 Payés par des écus et des pleurs tour à tour,
 Et tu cours après lui, la nuit, seule, dans Rome?
 Je me croirais un dieu si je n'étais un homme.

15

CORINE

et

Le sarcasme ^{sr} insolent te sied mal, entre nous
 Pas de reproche et de courroux.

20

Glorieux parvenu, tu crois donc qu'une femme
 Échange volontiers les trésors de son âme
 Contre l'or qui ternit sa beauté, son honneur?
 Tu crois donc qu'il suffit d'étaler à sa vue
 L'appât éblouissant d'un luxe tentateur
 Pour en faire une esclave à tes plaisirs vendue?

En me parlant ainsi sans crainte ni pudeur,
 En révoltant en moi tout l'orgueil de ma race,
 Barbare, oses-tu bien me regarder en face?

IBIS

Et toi pour me traiter avec tant de hauteur
 Où donc as-tu puisé ta morgue et ton audace,
 Est-ce au contact d'Ovide, à son esprit moqueur?

30

CORINE

Ovide? tu l'as dit toi-même, c'est Ovide!
 Il est mon Roi, mon Dieu, mon poète splendide.
 Il règne sur mon cœur, son esprit me séduit,
 Il est tendre, il est noble, et je n'aime que lui!

35

685

[Versurile următoare sîni anulate:

IBIS CORINE
 O! supplice horrible! Douceur indicible!
 Rage inextinguible! Flamme inextinguible!
 Tourment sans égal! Bonheur sans égal!
 L'entendre elle-même Je l'aime, je l'aime
 Avouer qu'elle aime D'un amour extrême,
 Ovide, un rival! Ardent, idéal.] '
 .ma"/*! **bro**) SOT affli **feuQ**
 CORINE
 li) Tu m'as dit. ce matin, et j'ai cru mensonge,
 Qu'au sein de la débauche chaque jour il se plonge
 Et que perfide et 4§Jf5^y^q zby^î
 Il accourt chaque nuit dans ce jardin royal tj3
 .Trouver une dame inconnue.
 15 .!•mmon n IBIS
 Oui, par trois fois je l'ai vue.
 0 C'est une dame d'honneur J
 ./uo~ De la nièce de l'Empereur'.
 Au rendez-vous elle vient sans escorte,
 20 Et sort de' ce palais par là, par cette porte.
 • -uonnod nos ,èjyfisd^S¥8n9î iop to'l btiaoD **œ**
 Mensonge^çga^rmjia]ij sm^^'vp nob aioro isT
 Timisiasi axul d#tè< Jnxëaiuoldè Jèqqc'J
 •yi -naiiilq s^Ah^td>ne mu crois pas? •
 25 Hé bien, attends ici; bientôt tu !a verras.,
 CORINE
 Mensonge! Va, je te méprise.
 IBIS
 Soit je vais rire à grands éclats
 30 De ta fureur, de ta surprise
 Au spectacle de leurs ébats.
 lywpora Jnq CORINE
 Ah! plus un mot, Ovide m'aime.
 Mais il en aime une autre aussi,
 Qai laisse cheoir son diadème
 Aux pieds de ton amant, ici.
 I (Il montre le banc.)

et

Urmeazâ două replici concomitente anulate :
 olèbii zom-sbba:ii:Ufia&în:->-fod noT
 -oli-jd. BĂ fanas î|WM& ffit rs*taMfc>uKiff

IBIS 3
 CORINE
 Dans mon cœur sensible Bonheur indicible,
 Un soupçon horrible Son cœur trop sensible
 Pénètre soudain. S'indigne soudain.
 10 Ovide infidèle, Ovide infidèle,
 C'est la mort cruelle, C'est la mort pour elle,
 Car c'est le dédain. Car c'est le dédain.]
 CORINE noD aeiiiuoa uT
 C'est donc vrai?
 15 ! ismora 9{ loi oavs'fiftjyom xuav yj h id
 Par les dieux!
 3 CORINE
 Je n'ose y croire encore.
 20 IBIS
 Mais si tu les voyais là de tes propres yeux -
 Enlacés tendrement, heureux, jusqu'à l'aurore,
 Que ferais-tu? Réponds.
 CORINE
 Je les tuerais tous deux
 Et me tuerais moi-même après.
 IBIS
 1 u veux qu il meure?
 CORINE ;
 30 Oui. s il m est inconstant sid noM
 ĩT/norf evfiid tio nrypoo iP Éĕt s 9yî ao •*•&*>'& **œ**
 IBIS
 ,yoq eiyoo
 C'est bien, à tout-à-l'heure.
 Va te cacher dans ces massifs obscurs,

Et tu verras glisser le long des murs
 Ton bel amant au rendez-vous fidèle
 Pour chanter un duo d'amour avec sa belle.
 Va.

5 CORINE
 n(Hriif*ii***tedii**.*t
 Juste ciel, je rêve!... Ai-je bien entendu,
 Ovide me trahit!... Mon bonheur est perdu!
(Elle va désespérée se cacher dans les massifs du fend.)

,jib ixiog nom si teal >• iBts^>-'> i v . m)
 10 (seul)

Tu pleures à ton tour, pauvre femme insensée.
 Tu souffres comme moi de te voir délaissée,
 Mais je te vengerai,
 Et si tu veux mourir, avec toi je mourrai!

ixaaib'aaj xsf,,
 15 | SCÈNE IV
 •IBIS, HILLARIUS, RUTUBA
 HILLARIUS

Ibis, voici notre homme.
 .•noitr.!I â'upiis'l .xusiii^jjas/nsïbn»! eboslaS.
 20 (observant Rutuba)

mm Il est de belle allure.
 (À Rutuba.) As-tu le cœur vaillant, le bras fort,
 la main sûre?

RUTUBA
 25 Je suis gladiateur,
 Sans remords et sans peur,
 De l'honneur des maris généreux défenseur.
 On me connaît dans Rome,
 Mon bras selon la somme
 Blesse ou tue à loisir vil coquin ou brave homme.

Un vieillard coûte peu,
 Le tuer c'est un jeu.
 Mais un jeune Romain exige un fort enjeu

Car au printemps de l'âge
 Il possède en partage
 Un plus grand capital d'amours et de courage.

IBIS

Bien, tu me plais ainsi, sans pitié ni remords.
 Que demanderais-tu, Rutuba, pour deux morts?

RUTUBA

Cela dépend, je suis un noble artiste en crimes
 Et veux savoir d'abord le nom de mes victimes.

10 IBIS

L'un c'est Ovide!
 .mO

RUTUBA

Quoi ' de poète, enchanteur !
 Ce génie inspiré qui sait parler au cœur!
 15 Le favori d'Auguste et l'ami de' Mécène !
 Lui, là gloire et l'orgueil de la Cité "Romaine !
 Le tuer, quelle horreur !... Sa mort
utimsAo ab Vaut pour le moins dix talents d'or.

Jiom Bt ...! ui-iTign .nmion^{TUS} /-«miori
 Hé ! dix talents... pour un parjure!!
 Pourquoi donc pas un million?

RUTUBA

Léserait trop pour un augure,
 Mais non pour un fils d'Apollon.

25 A 8/1 IBIS

.eua Tu peux compter sur ma largesse
 En tuant aussi sa maîtresse.

RUTUBA

Belle? - ' ' . . . ' . . .

* .btsmtêoh• îîêtBSêa ...w-arwr/aJsio^aA

Tendre? RUTUBA

Oui. IBIS

RUTUBA
Jeune?

AHJT'J/ |_{BIS}

ae-niho na sjaitifi aldon né*) Oui.
10 «jrnijoiiv aorn ab mon j' RUTUBA IIOVS3 X09Y i3
: Noble?

IBIS
-t «i tu VeUX TY.iKMt'lyw tt RUTUBA Oui.

• La tuer! o! forfait inouï!

15 Plonger un froid poignard dans un sein qui vous tente,
C'est affreux! Moi je suis une nature aimante,
J'estime là beauté qui pourrait tôt Ou tard
Mettre au monde un héros et peut-être un César...
Or priver l'Univers d'un objet plein de charmes

20 Et rester insensible à ses cris, à ses larmes
Horreur, horreur, horreur!... Sa mort
Vaut pour le moins vingt talents d'or,
^notllirn nu afiq anob mumuo^

HILLARIUS

25 Vingt talents d'or pour une impure!
C'est dix fois trop, c'est un abus.

ail RUTUBA

Ce serait trop pour un augure
Mais fort peu pour une Vénus.

IBIS

30 Soit, touche-là, je te les donne,
Mais tu feras ce que j'ordonne.
Augure, viens ici, consacrer ce marché.
(Ibis et Rutuba se donnent la main ; HiHarius vient y ajouter la sienne.)

HILLARIUS .rf'îlS/.JJIH ,8Ï8I
Qu'il péricisse écorché t.&'JT'Sfi
Par les ongles d'acier des horribles Harpies,
Qu'il expire attaché
5 À des barres de fer par la flamme rougies l'iuO
Celui qui lâchement
Trahira son serment.

ENSEMBLE
Qu'il péricisse écorché... etc.

aqrfo

JO SCÈNE V

LES-FRÉCÉDÉXTS, CORINE (accourant du fond)

.yutil ^9,i\$yQ%fIWfflft, .r:, -
Il vient! Dieux! le voici.

15 t:jnc%dc .;>;oy. JSI iș eijq'lJ spàçld ,toi 13
RUTUBA
(ôtdnt son poignard)
Mort a lui!

Pas encore.

20 Il faut que le parjure et celle qui l'adore
Meurent du même coup..: Retirons-nous sans bruit
Et guettons le moment dans l'ombre de la nuit...
Allons.

25 Ibis. [initial: Je meurs d'effroi.]

Pas de faiblesse.

30 Soyez tous prêts à mon signal.
Pour moi c'est l'heure d'allégresse,
Pour lui c'est le moment fatal.
[Replicile următoare sînt anulate: .

IBIS, HILLARIUS,
RUTUBA

CORINE

Qu'il meure l'infâme,
L'auteur de mes maux,
5 Qu'il rende sen âme,
Aux dieux infernaux !]

(Ils se retirent derrière le rocher.)

.Ote . . . - SCÈNE VI

OVIDE

(arrive par le fond)

10 O ! nuit chère aux amants que ton ombre protège,
Cache à tout regard sacrilège
Les amours de Julie et d'Ovide en ces lieux,
Leurs amours enviés des dieux.
15 Et toi, blonde Cypris à la voix caressante,
Engage ma divine amante
À courir près de moi qui l'appelle en tremblant,
Ému, charmé, le cœur brûlant.
Et '«-ster i n a w i & a ' W f « 5 cris, à ses larmes
Voici dans ce palais le royal sanctuaire
20 , Qui cache ma divinité.
L'encens brûle autour d'elle, une lampe l'éclairé,
iu id. zass s'ao^ferf^ri^t'^\$Mv^'^ beauté.
Son ombre m'apparaît à travers la fenêtre...
D'un frisson précurseur a frémi tout mon être...
25 La lampe s'est éteinte, p ! signal de bonheur,
Un soleil printanier s'est levé dans mon cœur.

30 Julie, étoile bien-aimée,
Répands des hautes régions
Dans mon âme par ta charmée
L'éclat divin de tes rayons.

La porte s'est ouverte... une ombre en est sortie...
Dieux immortels i C'est elle, c'est Julie !

(Julie apparaît au haut du perren. Ovide s'élance au devant d'elle.)

SCÈNE VII

OVIDE, JULIE

.T.Kabü & Mft,AioitsL..;Jâ3po«. us., jtwq m nO
OVIDE

O ! ma Julie !

:o.r;fœ JULIE
'"a usina 4 »I absM
(descendant le perren).

Ovide!... ah ! je tremble, est-ce toi?
Personne ne t'a vu, personne ne nous voit?

,9K393W\$[QwJIWOIttiQ.- rfi 0l>> 8Mi.
OVIDE -

M> Non,-la nuit à ma prière
A concentré ses foyers de lumière
Dans tes regards pleins de douceur.
Tes yeux seuls brillent dans l'ombre
15 Et dans mon âme et dans cette nuit sombre
Jettent leur douce splendeur.

JULIE

2e À ta voix je me rassure
Et je me sens envahie .Lrii;- iliO
Par l'extase le plus pure
Dont une âme peut jouir.
Tu m'aimes, o ! cher poète,
Tu m'aimes, oui, je le sens. Is.
Tout devient et joie et fêté

À tes amourteici>séerrtS.^ Ifâioa s-*
efnsdongq xnob 89m t>yt 'mnoimal'iup 90 JuoT
25 .?Jtwiï3 aiifel kîTOP,h,r ÔVIB^T 9b jn9ITjsq oM

aiqtrefJnoo e-i X*L basuo)9 Jyyqaai 99V£ gmb.'j »1
J nu on amour est comme un reye 9t
Dans un éblouissement.
Sur ses ailes il m'élève
Par delà le firmament.

30 Est-ce un rêve de poète?
Quoi! la fille des Césars
Daigne couronner ma tête
-De l'éclat de ses regards!

ce

Au fait vertigineux où tu vis en déesse
Nul désir téméraire, hélas ! n'ose aspirer.
T'aimer c'est outrager ta divine noblesse.
On ne peut, en secret, de loin que f'adorer.

5

JULIE

Oui, je suis condamnée à l'encens, aux couronnes,
Mais le génie est dieu, créateur, immortel,
Il possède à bons droits des autels et des trônes.
En descendant vers lui je monte vers le ciel.

10 I GIOV *Zflts s'approchent dit. banc et y prennent place.)*

Dès ma plus tendre jeunesse,
O ! mon poète favori,
Tes vers par une douce ivresse
Ont troublé mon cœur attendri.

15

Dis-moi quelle muse, .divine

Inspire avec amour tes chants harmonieux?
aideras ; : %a • Est-ce Corine?
Corine existe-t-elle? Ah ! Sois franc, je le veux.

OVIDE

20

Non c'est un nom de fantaisie
Qui garde mon secret et cache ma Julie.
C'est toi seule, c'est toi
La muse qui m'inspire.
Bonheur, gloire et délire
25 Mon âme te les doit.

Les astres de la nuit, l'aurore aux doigts de rose,
Le soleil et la fleur à ses rayons éclôse,
Tout ce qui s'harmonise avec mes doux penchants
Me parlent de Julie et je transcris leurs chants.

30

Je t'aime avec respect et quand je te contemple
Je tombe à deux genoux ainsi que dans un temple.

(Il s'agenouille.)

CORINE

•ilaoq 9b oval rw ' .^ -taa , . . 0£
(apparaissant derrière le rocher)

35

L'jnfâme ! Ah ! Je me sens mourir,
Lui m'outrager, lui me trahir !

694

JULIE

(attirant Ovide auprès d'elle) ' .

Ovide, à toi ma vie entière,
À tous les rois je te préfère.

OVIDE

L'Olympe s'ouvre à notre appel
Et je deviens un immortel!

ENSEMBLE ' .

Félicité divine!
10 Les cieux sont entrouverts.
L'amour qui me domine
Emplit tout l'Univers!
(Ils sent en extase.)

CORINE

15

5191 Malheureuse Corine !
Les cieux leur sont ouverts
Ht moi dans ma poitrine
Je sens tous les enfers.

S C È N E VIII

20 OVIDE, JULIE, IBIS, -HILLARIUS, RUTUBA, CORINE

IBIS

(à Rutuba) ..^Idai'ill 9T.

Il est temps, frappe-lés.

25

coBiNE' 31
(arrêtant Rutuba)

Non, pas lui.

IBIS

(montrant. Julie)

jsdo s}B

D'abord elle.

695

Pour qu'il voie expirer sa conquête nouvelle
Et souffre mille morts avant que de mourir.
(Hillarius et Ibis-prennent les bras d'Ovide.)

OVIDE
(se débattant)

Misérable assassin!
• bqq s sakni s •*rn>rt,\$qrft n \ > J
- aïs Le '4HfTOfr"mi'•nfir--afior*9h ùi «fffcnoj <l,
Atténas, tu vas genur.
(À Rutuba.) Tue-la.

10 (Rutuba lève le poignard sur Julie.)

•'. . OVIDE
Non, grâce...

JULIE
(se découvrant à la clarté de la lune)

15 Arrière,
Infâme téméraire !
Regardez et tremblez !... À terre vos poignards !
Je suis la fille des Césars,
Je suis Julie !

20 (Stupéfaction générale.)

CORINE
(à part)
Benbejit *
O ! Ciel, ma rivale c'est elle !

25 HILLARIUS
Je tremble.

Je frémis...
te tombe à dfirfPlrox ainsi que dans un tempi
CORINE
.ioï 2Eq aok j'expire...

30 RUTUBA
(laissant tomber son arme)

Je chancelle !...

JULIE
(prenant Ovide par la main)

Ovide, suis-moi, viens... (Aux assassins.) Et vous
usparaissez :
(Elle entraîne Ovide dans le palais.)

RUTUBA

Par son geste royal nous voici terrassés.

SUPI? TTü" gff?! « •*
HILLARIUS

Et nous sommes perdus !

• - 1# -
10 IBIS

Silence !

Je tiens encore mieux ma vengeance.
Aux bras de sa Julie Ovide est entré là.
C'est bien; César me vengera!

jA3'i4i\»'i te s««c »' :t.*o;m} ,*tjv>jsJ ^ .iIUXK T-ii*iis<i^ i

15 (Là toile tombe-.)
- ' jura fil' fnsbnoq 'fffigS? : ÌEWjw %fix\ f àüi ' jiki 'is {
.fiuhi nosfig si .iuO ...^sèacn si *b àdraoT
»èxnr/oi Km 9up 397kl ,xu9i(I !Ç> !sgeaèiq ximireH
ACTE III -

Salle du trône dans le palais d'Auguste. Au fond, galerie à
colonnes. Statues. À droite, grandes fenêtres. En face, à
gauche, le trône. Deux portes, premier pian, à droite et à
20 ,9lôq Sthrfi'I é. tiô'i ffgàiteitotfÂjè'a niqre noM 11-
xnon9g B .évniloni >mo9t (Wftab agiqtraq 1119")
.xHOTTHOO no? îrritirobsT .X£@birafqa £5 i* miaibA
9bnoa93 aosa. Ji9 • iiolg GMs..e\$fcRib Elit ,U9ib eiu8 9J
.sbfIOfifi ab accsid ajf' aoot gfr àig nom s saoqaib \$\
, . < CLIENTS, MARCIANUS^TM,; 39J
.. .ajiiifiqmont

CLIENTS
-Àatn^^'b.. ; apis m^rtei. qa^t:i Home, vàm f&àtc,
25 Nous venons saluer Auguste à son retour
De l'île de Caprée.

MARCIANUS

Il est trop tôt, silence
L'Empereur est rentré dans Rome au point du jour
Après un moi d'absence.

5 Il se repose encore.

CLIENTS

Respectons son sommeil.
Tu nous avertiras à l'heure du réveil.
Partons, silence.

10

MARCIANUS

Partez, silence...

(Les chants ci Marcianus sortent par la galerie du fond-)

SCÈNE II -

AUGUSTE

(entre par la droite de l'acteur, traverse la scène et s'approche des pénétries)

15

j'ai fait un triste rêve!... Est-il pendant la nuit
Tombé de la rosée?... Oui, le gazon reluit.
Heureux présage! O! Dieux, faites que ma journée
20 Soit d'actions d'éclat dignement couronnée.

(Pensif.)

Huit lustres de pouvoir, de règne et de combats
-Sous leur poids écrasant ont fatigué mon bras

!

25

Et plié mon épaule.
Mon empire s'étend d'un pôle à l'autre pôle.
Cent peuples devant Rome inclinés, à genoux
Admirent sa splendeur, redoutent son courroux,
je suis dieu, fils de dieu! Ma gloire est sans seconde.
Je dispose à mon gré de tous les biens du monde.

30

Les monts courbent leurs fronts sous mes pas
triomphants...
J'ai tout... non, rien, hélas, car je n'ai plus
d'enfants!

La mort avec la honte ont fauché ma famille.

35

Il ne m'en reste plus que ma petite-fille,

Julie, astre charmant de mon ciel orageux
Dont l'âme est pure encore ainsi que ses beaux yeux.

(Appercevant Julie au jardin.)

La voici!... doux trésor de fraîcheur virginale
Aspirant du jardin la fraîcheur matinale.
Elle marche à pas lents et lit un manuscrit.
Elle a levé les yeux, sa bouche m'a souri.

10

O! Mystère, o, puissance,
Royauté, de l'enfance
Qu'on subit même au ciel.
Est plus que mon empire

15

Il chasse les nuages,
Il calme les orages
En tout temps, en tout lieu.
L'enfant nous illumine,
Nous charme, nous domine.
Il est grand comme un dieu!

20

(Il revient vers le milieu de la scène. Julie entre rapidement.)

SCÈNE III

AUGUSTE, JULIE

Mon père...

25

(la recevant dans ses bras)

-Chère enfant...

JULIE

30

C'est donc une conduite?
Comme un simple mortel quitter Rome sans suite,
T'absenter un grand mois et revenir sans bruit
- En voyageant la nuit?

AUGUSTE
.XU9 Il est vrai, j'aurais dû t'en faire la demande.
Ma conduite est légère et ma faute bien grande.

JULIE
Tu me nargues en vain.
Je domine en riant ton pouvoir souverain.
Pendant que l'Univers à tes pieds se prosterne
Et parfois ose à peine élever un œil terne
Vers ton imposante grandeur,
10 Moi seule j'ai le-droit d'approcher l'Empereur
Et du lion royal braver le front austère
Ainsi qu'un papillon jouant dans sa crinière.

AUGUSTE
15 C'est vrai. **?3?£io SÊÂ sottes I!**
JULIE
Qui donc ici dicte la loi?
.wrimob .uon iaftiiBno'yjo/
AUGUSTE ...
C'est toi.
JULIE
20 Ici qui donc est le vrai maître?
AUGUSTE
C'est toi.
JULIE
Lequel de nous doit se soumettre?
AUGUSTE
25 C'est moi. IS.

Fort bien, César, tu viens de m'apaiser
Et le débat finit par un baiser.
30 ~ v, „4. 'fniiQifii^ I*»iri frosv^ ^|>»s.m^s oas
(Elle embrasse son grand tître.)
... .. AUGUSTE
JUv> Soir 'Jiiuu JcJ
Quel est ce manuscrit dont l'aimable lecture
Absorbait et charmait ton âme noble et pure?
(Il prend le manuscrit des mains de Julie.)

Quoi! L'Art d'aimer d'Ovide?... En croirai-je mes
yeux?
Tu te plais au récit de ces vers... amoureux?

JULIE
5 Ils sont divins !
AUGUSTE
- i p a t t e)
Qu'entends-je? Elle aussi les encense?
Et subit à son tour leur fatale influence?
to J'i?n frémis jusqu'au fond du cœur.

JULIE
'lirtfKX iwo •X6QV (âi 'V'f'J) >J-I?J-
(à part)
Son front s'est assombri; j'ai peur.
" s i è r A nié ^hoo îJJ " rip^ml
AUGUSTE
15 (jettant le manuscrit par l.J. fenêtre)
Loin de toi ces indignes pages
Oui troublent les esprits par leurs sales images.
«ibihnglq?. a^mb'xtfB inbtiSuoi iuQ

20 Sacrilège !
AUGUSTE
Réponds, dis-moi la vérité.
L'as-tu vu parfois?
otioëam rem h-fistk awojd-î taos. xc.jy s>l
25 ,oiro[g si .int)>r'i)E t E'fi'- . - usv Ci
Qui?
.«ififiroH 07iqaî3* .ffc .luis?, us Im'A >"•
AUGUSTE
Cet Ovide ehonte,
Ce poète sans mœurs dont la muse impudique
Se plaît à se vautrer dans la honte publique.
30 .oiiqanoo orfarW"9'tiiM|^l.>-n'irr•>•' , a l J oc
)u« ai X;:C:i); loti i (i*4*g>éé)/ . r: ,'
Lui?

AUGUSTE

L'as tu vu? répons. : è% z'uïlq éfi «T

JULIE

(hésitant) rib J«oa ail
.Non.

AUGUSTE

Non?... bien, je te crois.
La distance est trop "grande entre un poète et toi.
la rSEX.»;pi bfiçji. JffiiSB? |fcjWWI^j^îlEmpert*ur
JULIE

10 Est-ce bien ta voix qui renie
L'immortalité du génie
Et sa rayonnante splendeur?
Lorsque tu portes sur ta tête
Et la couronne du poète
15 Et celle de grand empereur?

La gloire a des ailes rapides il i
Oui touchent aux cimes splendides
De l'Olympe et de l'Hélicon.
je ne vois donc pas de distance
20 Entre un royale naissance >i .
Et celle d'un fils d'Apollon.

AUGUSTE

Tes yeux sont éblouis par l'éclat illusoire l-ajsJ
Des poètes vautards qui s'adjugent la gloire,
25 Mais ton regard plus fier, ton esprit plus hautain
Se doivent au salut de l'Empire Romain.

JULIE

Il est donc en danger ton glorieux empire?-) s3
;pilduq si ?.nsb rrDVtrr se 38

AUGUSTE

30 Un roi dace, ennemi, contre Rome conspire.
Je veux le voir à nos genoux
S'inclinant en vassal, t'adorant en époux.

JULIE

Hé quoi! tes légions ont disparu sous terre
Que tu crains un barbare et flattes sa chimère?
Quoi! Rome est à ce point déchue et sans espoir
5 Que ma main frêle puisse étayer son pouvoir?
Ah! puisque entre vous tous il n'est plus un seul
homme
Qui de son cœur vaillant fasse un égide à Rome
Périsse à tout jamais ton empire croulant
10 Que de devoir la vie à la main d'une enfant.

AUGUSTE

Pense à ton rang suprême,
À ton pays qui t'aime,
A ton devoir sacré.
15 Ce noble sacrifice
À ta gloire propice
Sera du monde entier pour toujours admiré.

ilrebrtfirtieffp n*9Vijbn·ri!"j sfrrob"ansal a ' O
.7L*97oq>ndI Aussi bien que toi-même
20 Je pense au rang suprême,
À mon devoir sacré,
Mais ce devoir exige
De veiller au prestige
Qui brille au front de Rome en tous lieux vénéré.

25 (Elle sert.)

AUGUSTE

Enfant! elle connaît mon amour, ma faiblesse,
Elle en abuse, mais quel grand air de noblesse!
30 Quelle noble fierté
En m'imposant sa volonté!
C'est tout le portrait de sa mère...
Que faire, hélas! je l'aime. (Avec orgueil.)
Elle a mon caractère.

SCENE IV

AVGVSTE, MARCIANUS

ijjiovoog nui 70VBjè gèèifq-^B'ti nism fn; >I/O
 Lésar, un étranger est venu ce matm.

Apporter ce velin.

5 orfimofl

infifuolQ, vâat ; le vehn' [anulat: et /it}] , zibè

Donne. (Il Ut.) „Empereur Auguste,
 Le plus grand, le plus juste
 Et le plus respecté
 Et le plus redoiiité

10

Daigne me recevoir et permettre à ma bouche
 De dévoiler un secret qui te touche."
 (Il jaii un signe d'assentiment, Marcianus sert.)

15

AUGUSTE Ub B-reÔ
 (seul)

C'est sans doute un nouveau quémendeur
 Qui prétend sauver Rome ainsi que l'Empereur.

JknàTqar gum-un; asnaej «4b' :nCe s
 Jri i- :UJ i- iv.y.n k

20

giJêaia un tonwy oQ
 ALGUŞT.E, IHIS , . ,

- IBIS es
 (s'inclinant)

César.,,

25

AUGUSTE
 Ton nom?
 .!>r.feslaisi jeun ,-monte^fjff/cjisnnoo oilo ! îrminS

•IpçcCddçtf.î.vb. 7!£ i^JM^HP.??''*)*..^'-flrif-^A'' s^A

30

AUGUSTE
 ; Et ton à"s?
 : • - . . ,ioq -h 7?^ s";
 l,Uv5><; WÍ.fc V ^ B ^ si! af - ŞSiMi.^liBl SllQ
 Carthage.



O, . -

(i'/t. tî> t< t î e' < t~**
Il .lu t' t>• # || » ic, ~- *

O-Cciut. J -• ••

t/ti/ft' • •'•t' *a ni *(?<*.• ie , >'/</• , t l

»AC AOf Mit i> :

Ms. autograf: Sînziana și Pepelea (ms. B.A.R. 815, f. 1)

Șînziana și (copie revăzută de V. Alecsandri – ms. B.A.R. 49U, 1 4).

U V f U 1 U

Dramă în 5 acte și 12 scene

„U V f U 1 U”



Foaia de titlu: *Ovidiu*, vol. XI, *Opere complete*, și IV [VI] al 7^{ea}-
trului, București, 1890.

Grigore Manolescu, în *Ovidiu* (Muzeul Teatrului National din
M., București).

O V I D .

i • 'V ' , | \ V l i H A U f 7 \ ' : c k s

Y. .4LEX A M» RI

11SCHEN

7*V

/// // // // // // // // // •

- 4 ^
ix < ". « . ' . UN ; L ; ; . T.



Foaia de titlu: *Ovidiu*, trad. în limba germană de Adolf Stern,
Sibiu, 1886.

Ms. autograf: *Ovidiu* (ms. B.A.R. 1674, f. 1^o).



AUGUSTE
Parle, et sois vrai.

IBIS
Je crains...

AUGUSTE
Va.

IBIS
Tu connais l'outrage
Fait à ton sang royal, fait à ton sceptre d'or?

10 AUGUSTE
Que veux-tu dire?

IBIS
.Quoi! tu ne sais pas encore
Que de la plèbe immonde, excitée, en tumulte
15 Ta Julie a subi la plus infâme insulte?
(Auguste tressaille et se lève.)

AUGUSTE
Une insulte à Julie?

IBIS
20 Oui, j'ai vu de mes yeux
Se commettre en plein jour ce scandale odieux.
J'ai vu la princesse Julie
Par des gens soudoyés publiquement honnie.

^ AUGUSTE
25 Soudoyés? par qui donc?

IBIS
Par Ovide.

AUGUSTE
30 Tu mens.

IBIS
Au nom de tous les dieux je fais tous les serments
Que j'ai dans mes récits la vérité pour guide.

AUGUSTE

Mais dans quel but Ovide
Aurait-il sans remords outragé mon enfant?

IBIS

5 Afin d'en devenir le héros triomphant.

AUGUSTE

(*furieux*)

Misérable !

IBIS

10 César, tu peux comme un insecte
M'ecraser sous ton pied si ma voix t'est suspecte,
Mais je prends à témoin et la Terre et le ciel
Qu'Ovide est en secret ton ennemi mortel.
Il a payé l'insulte aux gens les plus tarrés
15 Qu'il avait à l'avance enrôlés, enivrés.
Puis lorsque de Julie attaquant le cortège
Ils cherchaient à commettre un plus grand sacrilège,
Ovide a pris soudain le masque d'un sauveur,
Il a chassé la foule en héros défenseur,
20 Et depuis, l'âme en feu, ta royale princesse
Au héros comédien a voué sa tendresse.

AUGUSTE

(*furieux, se précipitant sur Ibis*)

Oses-tu bien* infâme, attaquer son honneur?

25

IBIS

Tue-moi si je te parle en calomniateur,
Mais apprends qu'au jardin, j'en jure sur ma tête,
Ovide chaque nuit vient trouver sa conquête.

AUGUSTE

30 O! Cieux, serait-il vrai? Non, non, ta bouche ment.

IBIS

Tu pourras par tes yeux t'en convaincre aisément.

706

AUGUSTE

Maudit sois-tu qui viens ternir l'image
De mon enfant, seul espoir de mon âge.
Maudit sois-tu, qui m'as brisé le cœur
En dévoilant ce nouveau deshonneur.

IBIS

Pour apaiser ma haine et ton supplice
Il faut qu'Ovide ignoblement périsse.

AUGUSTE

10 Il périra, mais malheur à vous deux,
Car tu connais un secret dangereux.

IBIS

Suis-je coupable et dois-je être victime
Pour t'avoir mis sur la trace d'un crime?

15

AUGUSTE

Oui.

IBIS

Ton regard, ta voix me font frémir.
Qu'ordonnes-tu, César?

20

AUGUSTE

C'est de mourir!

(*Ibis, foudroyé, sort par le fond.*)

S C E N E .

LES PRÉCÉDENTS (*entrée des clients et de patriciens*)

25

CHOEUR

Gloire et bonheur
À l'Empereur !
Que l'on bénit, que l'on renomme!
Il est puissant,
Éblouissant
30 Comme un soleil levé sur Rome!

707

S C E N E . . .

LES PRÉCÉDENTS, MARCIANUS, L'AMBASSADEUR
DE COTISON et sa suite ; fanfares

MARCIANUS

5 César ! de Cotison le noble ambassadeur
Réclame l'insigne faveur
D'être admis près de toi.

AUGUSTE

10 Bien, qu'on lui fasse l'honneur.
(Auguste monte sur le trône, fulis veut quitter la salle. Mais sur un geste impérieux d'Auguste, elle vient se placer à côté du trône, debout. Les clients se rangent à droite. Fanfares dans la galerie.)

L'AMBASSADEUR

15 Salut à toi, César ! Salut à ton empire !
Voici ce que mon roi m'a chargé de te dire:
Ton peuple est grand, son peuple est fort !
Ils sont égaux par la vaillance.
20 Pour terminer leur guerre à mort
Et cimenter leur alliance
Te viens solliciter la main
De ton enfant, de ta Julie,
Pour Cotison, guerrier hautain,
Aigle royal de la Dacie !

25 J'ai dit. Veux-tu chasser les nuages épais ?
Répond, un mot de toi, c'est la guerre ou la paix.
(Auguste se redresse fièrement à ce langage altier, il lutte un instant avec lui-même, pendant que les clients indignés chantent en cœur :)

30 CHOEUR

Son arrogance est rare.
Quel langage insolent !
Par l'enfer ! ce barbare
Mérite un châtement.

5 *(Attente anxieuse. Auguste regarde Julie et n'hésite plus.)*

AUGUSTE

J'accepte.

L'AMBASSADEUR

Et la princesse ?

i
TOUS

Écoutons.

JULIE

Je refuse !

10 Je repousse un arrêt que ma fierté récuse.
Va dire à Cotison, à ton maître arrogant,
Que m'allier à lui c'est abdiquer mon rang.
Je suis fille des rois, bien plus, je suis Romaine
Et ne vends pas ma main pour conjurer sa haine
15 Rome est là qui m'approuve et vous dit par mavoix :
Pas de pacte honteux, plutôt la mort cent fois.

(Tableau.)

CHOEUR GENERAL

L'AMBASSADEUR

AUGUSTE

20 Ce refus, cette offense O ! coupable démente !
Nous sépare à jamais, Plus d'espoir, plus de paix.
Guerre, guerre et C'est la guerre à
vengeance outrance
Entre nous désormais. Entre nous désormais !

JULIE

PATRICIENS

25 Pas d'indigne alliance ! Pas d'indigne alliance,
Non, plutôt désormais Plus de paix désormais.
Épouser la souffrance Guerre, guerre à outrance
Mais la honte jamais ! Mais la honte jamais !

(La toile tombe/

30 ACTE IV

35 Riche petit salon séparé du grand salon par un vaste rideau
de pourpre. Portes à droite et à gauche.

S C E N E I

CHOEUR DERRIÈRE LE RIDEAU

Vidons l'amphore pleine
De pétillant nectar.
Je veux boir à la reine
Qui m'attelle à son char.
De tous les biens du monde
Le plus cher des trésors
C'est une coupe ronde
Et pleine jusqu'au bords.

voix

À Pyrrha la volage ! – À Tyndaris la blonde ! –
À Chloé dont l'amour ressuscite les morts.

S C E N E II

15 OVIDE, UN ESCLAVE (entrant par la gauche)

OVIDE

< 103 51) _ ..i.. / ... 13.'

Tu dis qu'une inconnue
En ces lieux est venue
Et demande à me voir? Vas, dis que je l'attends.
(L'esclave sort à droite.)
Oui peut-elle être? hélas, il n'est plus
temps
Pour le plus tendre des poètes
De penser encore aux conquêtes.
25 La menace d'Auguste ainsi q'un spectre noir
Suit mes pas constamment du matin jusqu'au soir
Et même dans l'orgie avec ses traits funèbres
Glisse entre ma coupe et mes lèvres.
30 Adieu, douce espérance
De gloire et d'avenir !
Adieu, chère existence .
Qui doit bientôt finir!

710

Mon âme est résolue;
La mort n'est qu'un départ.
César, César, César !
Mourant je te salue!

S C È N E III

OVIDE, JULIE (entre précipitamment de la droite)

JULIE

Ovide, fuis !...

OVIDE

10

Julie!

JULIE

Auguste est menaçant.
Il veut venger l'honneur du trône dans ton sang.

OVIDE

15

Je le sais.

JULIE

Fuis, soustrais ta vie [initial: tête]
à sa colère.

OVIDE

20

À quoi bon ! ni les dieux ne pourraient m'y soustraire.
Le cruel triumvir en proie à la fourreur
Se réveille aujourd'hui sous le vieil empereur.
À ses crimes nombreux joignant un nouveau crime
Il veut faire de moi sa dernière victime.

25

Je le sais, je suis prêt
Et j'attends son arrêt.

JULIE

30

Mais moi, cruel, mais ta Julie
En ce moment ton cœur l'oublie ?
Que vais-je devenir quand tu ne seras plus ?

OVIDE

Le destin a parlé, mes jours sont révolus

JULIE

Non, il en est temps encore,
Fuis de Rome avant l'aurore.
Ah! Sauve-toi, sauve-nous.
Vois mes larmes, vois je tremble.
Loin d'ici fuyons ensemble.
Viens, je t'implore à genoux.

CHOEUR

(derrière le rideau)

10 De tous les biens du monde
Le plus cher des trésors...
etc. etc. etc.

JULIE

(tressaillant)

15 Qu'entends-je? un bruit d'orgie ici, dans ta maison?
Quand la douleur m'accable et trouble ma raison,
Quand seule \$. travers Rome, ayant la mort en
face,
J'accours pour t'avertir du sort qui te menace,
20 Aux flots de la débauche impure tu prends part
Oubliant et Julie, et ton nom, et César?

OVIDE

Hélas ! ne vois-tu point dans cette folle orgie
Le désespoir cruel dont mon âme est saisie?
25 De ma dernière nuit sur le bord de ma tombe
Je veux faire un sépulcre où ma raison sucombe,
Car séparé de toi, je méprise la vie.
Le monde est désert pour moi sans ma Julie.

JULIE

30 Ovide, ah ! reviens à toi,
Fuyons, fuyons, écoute-moi,
Je te suivrai partout et dédaignant le trône
Je renonce à mon nom, à Rome, à ma couronne.

OVIDE

Non, je ne puis accepter
Ce grand et noble sacrifice
Sans être un lâche et mériter
5 Le déshonneur et le supplice.
Ah ! laisse-moi, retourne en ton palais.

JULIE

T'abandonner? jamais, jamais, jamais!

voix

„ ,
(derrière le rideau)

10 Ovide, où donc est-tu?

OVIDE

Ciel ! tout mon sang se glace !
L'appel de mes amis?... Retire-toi, de grâce.

JULIE

15 Non, je reste.

OVIDE

Julie, à mon tour je te dis:
Éloigne-toi de cet endroit maudit.
20 Je ne veux pas que Julie apparaisse
Aux yeux de tous ces gens étourdis par l'ivresse.

JULIE

Hé ! qu'est-ce que la honte auprès de ma douleur?
Je reste ici.

25

OVIDE

Mais pense à ton honneur...

JULIE

Mon honneur me conseille
D'avoir ma destinée à la tienne pareille.

30

voix

(derrière le rideau)

Ovide, – hé ! le poète ! – Ovide, hé, l'inconstant.

OVIDE

O ! désespoir, ils approchent, va-t'en
Je t'en supplie.

JULIE

En vain.

OVIDE

(violent)

Hé bien, je te l'ordonne.
Pas de tache à ton front, pas de tache à ton
trône.

(Il entraîne avec violence Julie à droite.)

S C E N E III

Le rideau de pourpre s'écarte et laisse voir un magnifique
salon resplendissant de lumières. Au fond, sur une estrade
figure le tableau vivant de la décadence de Rome par Couture
[initial: Géricault]. La plupart des convives descendent en
scène. Les hommes sont un peu chancelants. Les femmes
très gaies. Des esclaves de tcuspays remplissent les coupes.

ACTÉA, TYNDARIS, CHLOÉ, GLYCÉ, TIGELLIUS
CLEVETIUS etc.

CHOEUR

Io Bacchus !

Io Vénus!

À vous mon cœur et ma jeunesse!

La nuit, le jour,

À nous l'amour

Et ses transports et son ivresse.

LES COURTISANES

(montrant les patriciens)

Voyez ces pauvres courtisans
Avec leurs mines de fantômes
Et leurs regards presque mourants.
Ils ont fini d'être des hommes

Ha, ha, ha, ha !

Vieux, chancelant sur leurs^fuseaux,
Ivres de vin, branlant la tête,
On les dirait de vrais roseaux
Pliants, battus par la tempête.

LES PATRICIENS

Voyez ce groupe séduisant
De belles courtisanes
Au regard vif et provoquant,
Aux robes diaphanes.
Leurs pieds, leurs seins, leurs bras

sont nus,

Et quand on les observe,
On trouve entr'elles des Vénus
Mais pas une Minerve.

COTTA

Amis, pour couronner cette nuit de plaisirs,
Faisons de Rome entière un immense [initial: vaste]
incendie.

TIGELLIUS

Non, mieux; allons au cirque amuser nos loisirs
En jetant des chrétiens aux tigres de Lybie.

CLEVETIUS

Mieux encore; offrons leur ces trésors de bras blancs
Et de lèvres de pourpre et de seins palpitants.

ENSEMBLE

LES PATRICIENS

LES COURTISANES

C'est parfait, enlevons
ces Sabines.

C'est plaisant, enlever
des Sabines.

Imitons les exploits des
ayeux.

Imiter [initial;
Renouveler]

Gare à vous, les syrènes
mutines,

les exploits des ayeux?
Gare à vous, les syrènes
mutines

Le désir se ralume en
nos yeux.

Ont des doigts bien
armes pour vos yeux.

35

(Les patriciens s'élancent vers les courtisanes et les pourchassent;
celles-ci se défendent en riant.)

S C E N E I V

LES PRÉCÉDENTS, OVIDE (rentre par la droite)

OVIDE

Amis !

TOUS

Ovide !

ACTÉE

Ovide, accours par ta présence
Ranimer la gaité de ces morts en démençe.
20 Mais que vois-je? à ton tour pâle, triste, abattu?
Qu'as-tu? Réponds.

TOUS

(l'entourant)

Dis-nous qu'arrive-t-il, qu'as-tu?

OVIDE

15 Moi? je n'ai rien, voyez, je suis gai, j'aime à vivre
Auprès de ces beautés dont la grâce m'enivre.
(Aux courtisanes.) Venez toutes à mon côté
Pour défendre mes jours contre une mort prochaine,
20 Car sur la roche Tarpéenne
Cette nuit à ma droite une chouette a chanté.

CHOEUR

Une chouette a chanté !
O ! sinistre présage !
25 A son cri redouté
Je perds tout mon courage.
Plus d'espoir, triste sort,
Il faut plier la tête.
C'est la mort, c'est la mort
30 Qui s'approche et nous guette.
(Les hommes et les femmes sont consternés.)

OVIDE

Hé bien, que la mort vienne au milieu de la fête
Mêler à nos éclats son rictus de squelette.

Je veux qu'elle me trouve une coupe à la main,
Prêt à la saluer de mon vaste [initial: profond] dédain.
Vous, femmes dont l'aspect et m'attire et m'enflamme
Mêlez à ce nectar votre vive gaité.
Avant que de mourir je veux chanter la femme.
Sans elle on douterait de la Divinité.

La femme est la reine du monde,
Elle le charme, elle l'inonde,
De ses rayons, de sa beauté,
10 Soleil joyeux de notre vie
Elle est l'amour, la poésie
Et la suprême volupté.

À moi les nobles patriciennes
Et les Laïs et les syrènes
Aux yeux ardents, aux douces voix.
Je voudrais, épris de chacune
Les confondre toutes en une,
Les aimer toutes à la fois.

CHOEUR

Gloire au poète
De l'Art d'aimer,
Sa lyre est prête
À nous charmer.

OVIDE

25 Amis, faites entrer les bacchantes lascives.
Que leurs bras amoureux enlacent mes convives,
Et nous, accompagnons de nos ris, de nos chants
Le rythme cadencé de leur pars entraînants.

(Des bacchantes, couronnées de grappes de raisin et armées de thyrses
d'or, entrent et exécutent la danse des Lupercales.)

CHOEUR

Dancez, troupes charmantes
De joyeuses bacchantes
Aux poses enivrantes,
35 Aux mouvements lascifs.

Mon désir vous réclame,
Et mon cœur plein de flamme
Rebondit et se pame
Sous vos pas convulsifs.

S C E N E V

LES PRÉCÉDENTS, JULIE (apparaît au fond ; le ballet s'interrompt)

JULIE

10 Joie et bonheur à tous !

TOUS

Que vois-je?

• r.

OVIDE

O ! Ciel, Julie !

il:

JULIE

15 Je viens avec vous tous partager la folie
Qui chasse les tourments et fait qu'on les oublie.

[anulat: CHOEUR

O ! Mystère profond,
Mon esprit se confond.

20 Je n'y puis rien comprendre.
La princesse de sang
Oser dans notre rang
De son trône descendre !]

OVIDE

25 Julie, un pouvoir infernal
T'entraîne à l'abîme fatal.
Sais-tu bien, malheureuse, en quel lieu tu te trouves?
C'est un nid de démons, c'est un antre de louves.

JULIE

30 Ma place est près de toi, ma place est dans tes bras.
Ne nous aimons nous pas?

TOUS

Que dit-elle?

OVIDE

O ! démence, o ! cruel embarras !

JULIE

Ouvrez-moi donc vos rangs, superbes courtisanes
Qui tenez dans vos mains le sceptre
de l'amour.

Je veux goûter enfin à vos plaisirs profanes
Et trôner dans l'orgie à mon tour.
Que le monde me voie et que César me sache
10 Livrée ainsi que vous au désordre enivrant.
Soit brisé pour jamais le lien qui m'attache
Au trône auguste, éblouissant.

CHOEUR œNERAL

LES COURTISANES

LES PATRICIENS

15 Ouvrons nos rangs à Oh ! Sa démence est
la rivale sans égale.
Qui se proclame notre Dans cette orgie oser
sœur. sans peur
Elle est de race Braver la foudre
20 impériale, impériale
Son choix nous plaît, Et se livrer au
nous fait honneur. déshonneur.

OVIDE

JULIE

25 Oh ! Ma douleur est sans Oh ! Mon ivresse est
égale, sans égale.
Et sans égale est ma Je satisfais enfin mon
terreur. cœur
Elle, princesse impériale Bravant la ville
Braver le monde et impériale
30 l'Empereur ! Et le courroux de
L'Empereur.

OVIDE

Ainsi pour prendre [part] à cette horrible fête
Ni la peur, ni la honte, o ! Ciel, rien ne t'arrête?

Non, rien.

JULIE

OVIDE

Mais tu te perds.

JULIE

Je me perds avec toi.

OVIDE

Mais je te le défends.

JULIE

Aurais-tu peur?

OVIDE

Peur, moi?

Oh ! puisque dédaignant la cime
Hélas ! tu penches vers l'abîme

En affrontant le blâme universel,
Bravons ensemble et la terre et le ciel.
Que la mer en courroux nous couvre de ses ondes !
Que la voûte des cieux s'écroule sur les mondes,
Rions, buvons, chantons ainsi que des damnés

De roses couronnés.

Pour s'en faire un bouclier que chacun, idolâtre,
Choisisse une compagne aux seins ronds et d'albâtre!
La mienne, la voici. Vous tous inclinez-vous,
Elle est jeune, elle est belle et notre reine à tous.

Je jette aux quatre vents ma raison éphémère.
César, enfer et dieux, je nargue leur colère.

Rions, buvons, chantons !
Et si la mort approche,
Ainsi que nous vivons
Mourons dans le débauche.

CHOEUR

Buvons, rions, chantons, etc.
(Chacun choisit une courtisane; ils ferment divers groupes.)

JULIE

(la coupe à main, s'adresse à la statue de Vénus)

Vénus ! o ! ma divinité !
Reçois mes vœux et mon délire.
Je veux à la postérité
Léguer un nom que l'on admire.
Et chaque nuit, et chaque jour
Je veux en proie à la folie
Retremper mon cœur plein d'amour
D3 ns ma coupe toujours remplie !

TOUS

Évohé ! gloire à toi, Julie !

JULIE

Et maintenant,
Prêtresses de Bacchus, en avant.

TOUS

En avant !

*(Les bacchantes reprennent leur danse avec une ardeur folle. Ovide-
et Julie prennent place sur des coussins de pourpre à gauche; les
autres convives ferment divers groupes à droite.)*

CHOEUR

Dansez, troupes charmantes
De joyeuses bacchantes etc.

S C È N E VI

25 LES PRÉCÉDENTS, AUGUSTE, MÉCÈNE, LICTEURS
*(apparaissent au fond)
(Bruits de pas au dehors.)*

OVIDE

Quel est ce bruit dehors ? Qui vient ?

30 style="text-align: center;">COTTA

(accourant effrayé)

C'est l'Empereur !

TOUS
L'Empereur!
O! terreur!

OVIDE

5 Fuyez, amis! Julie, éloigne-toi de grâce.

JULIE

Non, non, ne bougez pas, restez à votre place.
Qu'il vienne, je l'attends.

AUGUSTE

10 *(sue l'estrade au fend)*

C'est donc vrai? la voici!
Échue au lupanar à son tour, elle aussi!
Terre et cieux, couvrez-vous des plus épais nuages
Pour ne pas voir...

JULIE

15 *(avec effronterie)*

Quoi donc?

AUGUSTE

20 Tes ignobles outrages.
O! honte, o! décadence, o! triste abjection!
O! spectacle écœurant de prostitution!
La Rome de ayeux, la Cité souveraine
Pourrit sur le fumier avec l'aigle romaine!
25 Ces rejetons bâtards des héros glorieux,
Indignes de leur nom, débauchés, vicieux,
N'ont point dans leurs désirs de tendances plus hautes
Que de choir au niveau des plus tristes ilotes.
A peine peuvent-ils soulever de leur main
Un voile de Laïs, une coupe de vin
30 Pendant que sous leurs pieds dans une lie immonde
Gît l'épée invincible et qui soumit le monde.
Anathème sur vous, misérables bâtards
Qui traînez dans l'égoût la fille des Césars!
(A Ovide.) Et toi, vil corrupteur, (à Julie) et toi,
35 toi, malheureuse,

Qui roule ta splendeur dans la tourbe fangeuse,
Soyez pour vos forfaits à l'exil condamnés
Loin de moi, loin du trône et de Rome indignés.

MÉCÈNE

5 Auguste, sois clément.

TOUS

(excepté Ovide et Julie)

Auguste, grâce, grâce!

AUGUSTE

10 Licteurs, emmenez-le jusqu'au fond de la Thrace,
Qu'il périsse oublié dans ses déserts de glace.

OVIDE

Triumvir implacable, implacable empereur,
Ma mort dans l'avenir ternira ta grandeur.

15 Tu proscrivis jadis, sanglant exécuteur,
Amis, clients, famille, aux dépens de ta gloire,
Tu seras à ton tour le proscrit de l'histoire!

AUGUSTE

20 Licteurs! *(Il montre du geste Ovide. Les licteurs s'avancent pour l'arrêter.)*

JULIE

Non, tu ne peux l'arracher de mes bras.
Même exil à nous deux, à nous même trépas.

(Elle entoure Ovide de ses bras.)

25 Je saurai le sauver, dussé-je être tuée...
Il est à moi, je suis à lui.

AUGUSTE

(l'arrachant des bras d'Ovide)

Prostituée!

30 *(Julie jette un grand cri et tombe évanouie, pendant que les licteurs entraînent Ovide. Consternation générale.)*

(La toile tombe.)

ACTE III

Salle du trône au palais d'Auguste.

SCÈNE I

CLIENT, MARCIANUS

CLIENTS

Nous venons saluer Auguste à son retour
De l'île de Caprée.

MARCIANUS

10 Il est trop tôt, silence.
L'Empereur est rentré dans Rome au point du jour
Après un mois d'absence.
Il dort encore.

CLIENTS

15 Il dort? Respectons son sommeil...
Tu nous avertiras à l'heure du réveil.
Partons, silence.

MARCIANUS

Partez, silence.

20 TOUS

Silence, silence !

(Les clients et Marcianus sortent par le fond.)

SCÈNE II

r

AUGUSTE

25 (entre par la gauche, traverse la scène et s'approche des fenêtres de
la droite)

J'ai fait un triste rêve!... Est-il pendant la nuit
Tombé de la rosée?... Oui, le gazon reluit...

Heureux présage!... O! dieux, faites que ma journée
Soit d'actions d'éclat dignement couronnée !

(Pensif.)

5 Huit lustres de pouvoir, de règne et de combats
Sous leur poids écrasant ont fatigué mes bras
Et plié mon épaule.

Mon empire s'étend d'un pôle à l'autre pôle.
Cent peuples devant Rome inclinés, à genoux
Admirent sa splendeur, redoutent son courroux.

10 Je suis dieu, fils de dieu! Ma gloire est sans seconde.
Je dispose à mon gré de tous les biens du monde.
Les monts courbent leurs fronts sous mes pas
triomphants.

J'ai tout!... hélas! non, rien [*adāugat deasupra*:

15 non, je n'ai rien] car je n'ai plus d'enfants!
La mort avec la honte ont fauché ma famille!
Il ne me reste plus que ma petite-fille,
Julie, astre charmant de mon ciel orageux
Dont l'âme est pure encore ainsi que ses beaux yeux.

(Appercevant Julie au jardin.)

20 La voici! doux trésor de fraîcheur virginale,
Aspirant du jardin la fraîcheur matinale.
Elle marche à pas lents et lit un manuscrit.
Elle a levé les yeux, sa bouche m'a souri.

25 O! Mystère, o! puissance,
Royauté de l'enfance
Qu'on subit même au ciel!
Son doux et frais sourire
Est plus que mon empire
Un empire éternel.

30 Il chasse les nuages,
Il calme les orages
En tout temps, en tout lieu.
L'enfant nous illumine,
Nous charme, nous domine.
35 Il est grand comme un dieu!

(Il revient vers le milieu de la scène.)

SCENE II

AUGUSTE, JULIE (accourant par la droite)

JULIE
 Mon père !
 5 AUGUSTE
 (la pressant contre son cœur)
 Cher enfant !
 JULIE
 C'est donc une conduite?
 10 Comme un simple mortel quitter Rome sans suite,
 T'absenter tout un mois et revenir sans bruit
 [anulat: Selon ton habitude], en voyageant la nuit?
 AUGUSTE
 Il est vrai, j'aurais du t'en faire la demande.
 15 Ma conduite est légère et ma faute bien grande:
 JULIE
 Tu me nargues en vain.
 Je domine en riant ton pouvoir souverain.
 [anulat: L'Univers] Pendant que l'Univers à tes
 20 pieds se prosterne
 Et parfois ose à peine élever un œil terne
 Vers ta vaste splendeur.
 Moi seule j'ai le droit d'approcher [initial: de
 gronder] l'Empereur
 25 Et du lion royal braver le front austère,
 Ainsi qu'un papillon jouant dans sa crinière.
 AUGUSTE
 (souriant)
 C'est vrai.
 30 JULIE
 Oui donc ici dicte la loi?
 AUGUSTE
 C'est toi !

JULIE
 Ici qui donc est le vrai maître?
 AUGUSTE
 C'est toi.
 JULIE
 Lequel ici [initial: de nous] doit se soumettre?
 AUGUSTE
 C'est moi.
 JULIE
 10 Fort bien, César, tu viens de m'apaiser.
 Et le débat finit par un baiser.
 (Elle embrasse son grand-père.)
 AUGUSTE
 15 Quel est ce manuscrit dont l'aimable lecture
 Semblait charmer ton âme noble et pure?
 (Il prend le manuscrit.)
 Quoi, l'Art d'aimer d'Ovide? en croyrai-je mes yeux?
 Tu te plais au récit de ces vers dangereux?
 JULIE
 20 Ils sont divins !
 AUGUSTE
 (à part)
 Qu'entends-je? elle aussi les encense
 Et subit à son tour [initial: dans l'esprit] leur
 25 ignoble influence?
 J'en frémis au [initial: Jusqu'] au fond de mon cœur.
 JULIE
 (à part)
 Sont front s'est assombri... j'ai peur.

AUGUSTE
(jetant le manuscrit par la fenêtre)

Loin de toi ces indignes pages *[initial: tes yeux
ce fatras plein d'indignes images]*
5 Qui troublent les esprits par leurs sales images.

JULIE
(à part)

Sacrilège !

AUGUSTE

W Réponds, dis-moi la vérité...
L'as-tu vu parfois?

JULIE

Qui?

[AUGUSTE]

35 Cet Ovide *[initial: poète]* éhonté,
Ce poète *[initial: Ovide]*, sans mœurs, dont la
muse impudique *[initial: profane]*
Se plaît à se vautrer dans *[initial: Cherche à faire
de Rome une fille publique]* la honte publqne.

20 Lui?

JULIE

AUGUSTE

L'as-tu vu? réponds.

JULIE
(hésitant)

25 Non.

AUGUSTE

Non? Bien, je te crois.
[urmează câteva rânduri anulate:

JULIE
(troublée)

30 Non.

AUGUSTE

Je te crois.]
La distance est trop grande entre un poète et toi.

JULIE

[anulat:
Est-ce bien ta voix qui renie
La royauté du génie]

JULIE

10 Est-ce bien ta voix qui renie
L'immortalité du génie
Et sa rayonnante splendeur
Lorsque tu portes sur ta tête
Et la couronne du poète
Et celle de grand empereur?

15 *[anulat: Non / La gloire a des ailes dorées
Qui volent aux cîmes sacrées / portent /
qui vers les cîmes azurées]*
La gloire a des ailes rapides *[initial: dorées]*
Qui touchent aux cîmes splendides *[initial: sacrées]*
20 De l'Olympe et de l'Hélicon.
Je ne vois donc pas de distance
Entre une royale naissance
Et celle d'un fils d'Apollon.

AUGUSTE

25 Tes yeux sont éblouis par l'éclat illusoire
Des poètes vautards qui s'adjugent la gloire,
Mais ton regard *[initial: esprit]* plus fier, ton
esprit plus hautain
Se doivent à l'éclat *[initial: Se doivent / Sont dûs au
salut]*
J0 de l'Empire Romain.

JULIE

Il est donc en danger ce glorieux empire?

AUGUSTE

35 Un roi dace ennemi contre Rome conspire.
*[initial: Un roi dace invaincu / Un roi / Un
roi dace]*

Je veux le voir à nos genoux.
[initial: Je veux comme allié le voir à tes genoux]
Me saluant César et [initial: Me respectant / M'aimant
comme un vasal] t'adorarit comme époux.

S

JULIE

Hé quoi, tes légions ont disparu sous terre
Que tu crains un barbare et flatte sa chimère?
[initial: Que tu crains / d'un barbare / un barbare
et flatte sa colère? / que]

10 Quoi? [initial: Ah! puisque] Rome est à ce point
déchue et sans espoir
Que ma main frêle [initial: seule] puisse étayer
son pouvoir?

Ah! puisqu'il n'est plus un seul homme
15 [initial: est écrit que Rome et que son maître /
qu'il n'y ait plus d'homme]
Capable de défendre [initial:
sauver] Rome

[initial: Faute de mon appui dans l'ombre/sombrer
et disparaître]

20 Périsses à tout jamais son empire croulant
[initial: Périsses enfin plutôt son empire croulant/
Hé bien, périsses Rome et ses fils / Périsses enfin
plutôt]

25 Oue de devoir la vie à la main d'un enfant!

AUGUSTE

[anulat:]ulie, enfant que j'aime,
Pense à ton rang suprême]

AUGUSTE

30 Pense à ton rang suprême,
À ton pays qui t'aime,
À ton devoir sacré.
Le noble sacrifice,
À ta gloire propice,
35 Sera du monde entier pour toujours admiré.

730

JULIE

Aussi bien que toi-même
Je pense au rang suprême,
À mon devoir sacré,
Mais ce devoir exige
De veiller au prestige
Qui brille au front de Rome en tous lieux veneré!

ENSEMBLE

AUGUSTE

JULIE

10 Pense à ton rang suprême... Aussi bien que toi-
même ...

[anulat: AUGUSTE
(Elle sort.)

[anulat: AUGUSTE

15 Elle a repoussé ma prière,
Mais j'aime sa fierté qui rappelle sa mère.]

AUGUSTE

[anulat: Enfant! elle me brave, elle a sa volonté
Elle] Enfant! elle connaît mon amour, ma faiblesse,
20 Elle en abuse, mais quel grand air de noblesse,
Quelle noble fierté
En m'imposant sa volonté.
C'est tout le portrait de sa mère...
Que faire, hélas! je l'aime, elle a mon caractère...

25

SCÈNE...

! Afis

AUGUSTE,

MARCIANUS

MARCIANUS

César, un étranger est venu ce matin
Apporter ce velin.

30

AUGUSTE

Donne. (Il lit.) Empereur Auguste
Le plus grand, le plus juste

731

Et le plus respecté
Et le plus redouté,
Daigne me recevoir et permettre à ma bouche
De dévoiler un secret qui te touche.
5 *(Il fait un signe d'assentiment, Marc. sort.)*
[Urmează o pagină anulată cu o linie trasă pieziș cu creionul:]

AUGUSTE
C'est sans doute un nouveau quémandeur
10 Qui prétend sauver Rome ainsi que l'Empereur.

i
S C E N E ...

AUGUSTE, IBIS

IBIS
César...

AUGUSTE
15 Ton nom:

IBIS
Ibis.

AUGUSTE
20 Et ton pays?

IBIS Carthage.

AUGUSTE
Parle et sois vrai.

IBIS
25 Je crains.

AUGUSTE
Va.]

S C E N E

AUGUSTE, IBIS

IBIS
(s'inclinant)

César.

AUGUSTE
Ton nom?

IBIS
Ibis. •

AUGUSTE
10 Et ton pays?

IBIS

Carthage.

AUGUSTE
15 Parle et sois vrai.

IBIS
Je crains...

AUGUSTE
Va.

IBIS
20 Tu connais l'outrage
Fait à ton sang royal, fait à ton sceptre d'or?

AUGUSTE
Que veux-tu dire?

IBIS
25 Quoi! tu ne sais pas encore
Que de la plèbe immonde, excitée, en tumulte,
Ta Julie a subi la plus infâme insulte?

AUGUSTE
30 *(se levant)*

Une insulte à Julie?

IBIS
Oui, j'ai vu de mes yeux
Se commettre en plein jour ce scandale odieux.
J'ai vu la princesse Julie
Par des gens soudoyés publiquement honie.

AUGUSTE
Soudoyés par qui donc?

IBIS
Par Ovide.

10 **AUGUSTE**
Tu mens.

IBIS
Au nom de tous les dieux je fais tous les serments
Que j'ai dans mes récits la vérité pour guide.

15 **AUGUSTE**
Mais dans quel but Ovide,
Aurait-il, sans remords, outragé mon enfant.

IBIS
Afin d'en devenir le héros triomphant.

20 **AUGUSTE**
Infâme, parjure,
Par ta bouche impure
Tu verses l'injure
Sur un front loyal.

25 **IBIS**
Non, pas de parjure,
La vérité pure
Surgit, je le jure,
De mon cœur loyal.

AUGUSTE
Misérable !

IBIS
César, tu peux comme un insecte
5 M'écraser sous ton pied si ma voix t'est suspecte,
Mais je prends à témoin et la terre et le ciel
Qu'Ovide est en secret ton ennemi mortel...
Il a payé l'insulte aux gens les plus tarrés
Qu'il avait tout d'abord enrôlés, enivrés,
10 Puis, lorsque de Julie attaquant le cortège
Ils cherchaient à commettre un plus grand sacrilège,
Ovide a pris soudain le masque d'un sauveur.
Il a chassé la foule en héros défenseur
Et depuis, l'âme en feu, ta royale princesse
15 Au héros comédien a voué sa tendresse.

AUGUSTE
(se précipitant sur Ibis)
Oses-tu bien, infâme, attaquer son honneur?

IBIS
20 Tue-moi, si je te parle [*initial: tu me crois*]
en calomniateur,
Mais apprends qu'au jardin [*initial: en parc*],
j'en jure sur ma tête,
Ovide chaque nuit vient trouver sa conquête.

25 **AUGUSTE**
(troublé)
O ! cieux, serait-il vrai?... non, non, ta bouche ment.
Tu pourras par tes yeux [*initial: cette nuit*] t'en
convaincre aisément.

30 **AUGUSTE**
C'est donc vrai... ici bas rien n'est pure... sans nuage
[*initial: o! destinée étrange...*]
Jusque dans la rosée on trouve de la fange !

Maudit sois-tu qui m'as brisé le cœur
En dévoilant ce nouveau déshonneur.

IBIS

Pour apaiser ma haine et ton supplice,
Il faut qu'Ovide ignoblement périsse.

AUGUSTE

Il périra ! mais malheur à tous deux
Car tu connais un secret dangereux.

IBIS

Suis-je un [initial: Est un] coupable et dois-je
être victime
Pour t'avoir mis sur les traces d'un crime?

AUGUSTE

Oui.

IBIS

Ton regard, ta voix me fait frémir.
Qu'ordonnes-tu, César?

AUGUSTE

C'est de mourir.

(Ibis sort foudroyé.)

AUGUSTE

(accablé)

C'est donc vrai ! Sous les cieux rien n'est pur, rien ne
change !

Jusque dans la rosée on trouve de la fange.
La vertu n'est qu'un nom ; l'innocence, une fleur
Qui cache en son calice un ver empoisonneur.

Oh ! douter de l'enfant qu'on aime
C'est être en proie à l'anathème,
Tout meurt, espoir, joie, avenir
Hélas ! et l'on devrait mourir !

SCENE

AUGUSTE, MÉCÈNE, OVIDE

!ro? 1 nOë H&H OVIDE S

AUGUSTE

Mécène, en mon absence il s'est commis un crime
Lâche, horrible, inouï
Tu connais la victime,
Connais-tu les fauteurs? Sont-ils déjà morts?

MÉCÈNE

Oui.

AUGUSTE

(regardant Ovide)

Pas tous ! leur chef infâme et téméraire
A su jusqu'à présent à ton bras se soustraire.

MÉCÈNE

15 Où donc est-il?

AUGUSTE

Dans Rome, en mon palais, ici.

MÉCÈNE

20 Et quel est-il? César, dis son nom.

AUGUSTE

(montrant Ovide)

Lé voici !

!ro? 1 nOë H&H OVIDE S

Moi!

AUGUSTE

25

1 oi-meme.

OVIDE

Infamie !

MÉCÈNE

30

Ovide?... erreur complète.
La trahison répugne à l'âme d'un poète.

AUGUSTE

Et pourtant cet ingrat pour prix de mes bienfaits
A commis sans remords le plus noir des forfaits.
[anulat: Il a / C'est lui]

OVIDE

Moi? quel est donc mon crime]

AUGUSTE

[anulat: Il a dans sa folie
Par des gens soudoyés fait insulter Julie]
10 Au mépris de mon trône il a dans sa folie
Préparé [initial: Organisé], soudoyé, l'outrage de
Julie.

OVIDE

Moi!

15 SCÈNE ...

LES PRECEDENTS, JULIE

JULIE

C'est faux!

Entrée des clients

20 , mon n > - i ' , ' ii- • i s ; :
CHOEUR

r Gloire et bonheur
À l'Empereur

Que l'on bannit et qu'on renomme!

[anulat: En ce beau jour / Par son retour

25 AUGUSTE]

Il est puissant,
Éblouissant
Comme un soleil levé dans Rome.

Entrée de l'ambassadeur

30 MÉCÈNE

[anulat: De Cotison / L'ambassadeur]
César!... de Cotison le noble ambassadeur

Réclame l'insigne faveur
D'être admis près de toi. [initial: Demande de
saluer ton auguste splendeur / dans la
salle d'honneur]

AUGUSTE

Bien, qu'on lui fasse l'honneur.

(Auguste fait un signe. Il mente sur le trône. Mécène sort et
rentre amenant l'Ambassadeur au son de fanfares.)

L AMBASSADEUR

10 Salut à toi, César, salut à ton Empire.
Voici ce que mon roi m' a chargé de te dire.
Ton peuple est grand, son peuple est fort,
Ils sont égaux par la vaillance!
15 Pour terminer leur guerre à mort
Et cimenter leur alliance,
Je viens solliciter la main
De ton enfant, de ta Julie
Pour Cotison, guerrier hautain,
Aigle royal de la Dace!
20 J'ai dit! Veux-tu chasser les nuages épais?
Réponds; un mot de toi, c'est la guerre ou la paix.

CHOEUR

«tei
Son arrogance est rare,
Quel langage insolent!
Par l'Enfer, ce barbare
Mérite un châtement.
72" ' ><>U, -i ' i ri **

AUGUSTE

(après une lutte avec soi-même)

J'accepte !

L AMBASSADEUR

Et la princesse

TOUS

Écoutons.

L'arrêt impérial ma fierté le récuse.
 (Je repousse un arrêt que ma fierté récuse.)
 Va dire, à Cotison, à ton maître arrogant,
 Que m'allier à lui c'est abdiquer mon rang.
 Je suis fille des rois, bien plus, je suis Romaine
 Et ne vends pas ma main pour conjurer sa haine.
 Rome est là qui m'approuve et vous dit par ma voix:
 10 Point de pacte honteux, plutôt la mort cent fois !

CHOEUR GENERAL

	L'AMBASSADEUR	AUGUSTE <i>et une partie des clients</i>
15	Ce refus, cette offense Nous sépare à jamais ! Guerre, guerre et ven- geance ! Entre nous désormais. [initial: à jamais].	O ! coupable démente, Plus d'espoir, plus de paix [initial: Qui refuse la paix.] C'est la guerre à outrance Entre nous désormais.
20		

JULIE
 [anulat: Pas d'indigne
alliance /
A ce plan d'alliance
25 Me soumettre? Jamais
Dussé-je à l'existence
Renoncer.]
Pas d'indigne alliance !
Non, plutôt, désormais
30 Épouser [initial:
Accepter] la souffrance,
Mais la honte, jamais.

CHOEUR
 Pas d'indigne alliance !
Plus de paix désormais...
Guerre, guerre à
outrance,
Mais la honte, jamais!

OVIDE

SCENARIO

PERSONNAGES

5	L'EMPEREUR AUGUSTE OVIDE MÉCÈNE IBIS HILLARIUS, augure
10	ALCIDE PINAX, parasite et histrion RUTUBA, gladiateur TIGELLIUS, CLEVETIUS, COTTA, BAERUS, patriciens MARCIANUS, secrétaire d'Auguste MUSS, gamin de Rome
15	SARMIS, habitant de Terni sur le Péninsule Euxine GETTOR, guerrier sarmate L'AMBASSADEUR du Roi dace Cettis UN LICTEUR TROIS VENDEURS
20	JULIE, petite-fille d'Auguste CORINE, dame romaine ACTÉA, CHLOÉ, TYNDARIS, GLYCÉ, courtisanes SAGA, PYRRHA, marchandes d'étoffes et de bijoux, VENDEURS SARMIZA, jeune fille sarmate
25	DAVA, vieille femme dace PEUPLE ROMAIN, PEUPLE SARMATE, GUERRIERS, PATRICIENS, LICTEURS, ESCLAVES, HISTRIONS

OVIDE
PIÈCE EN 5 ACTES
ACTE I

Jardin du palais impérial à Rome. À droite, façade de la maison palatine d'Auguste avec perron et porte de bronze. À gauche, 1^{er} plan, un rocher couvert de lierre et surmonté de la statue de Jules César. Banc de marbre à côté. Massifs d'arbres au fond. Bassin en granit au milieu. Statues, fleurs.
Nuit, la lune apparaît de temps en temps.

10 SCÈNE I

IBIS, HILLARIUS

Entrent Ibis et Hillarius. Ibis, jaloux d'Ovide à cause de Corine, demande l'aide de l'augure pour se débarrasser de son rival. Hillarius lui propose de traiter avec Rutuba, le gladiateur qui fait aussi métier d'assassin. Il sort pour aller le chercher.

SCÈNE II

IBIS

20 Ibis exprime sa douleur d'avoir été trahi par Corine et sa rage contre Ovide. Il se réjouit à l'idée de préparer la mort de celui-ci.

742

SCÈNE III

IBIS, CORINE

Corine arrive inquiète; elle semble chercher quelqu'un. Elle rencontre Ibis qui lui reproche sa conduite et condamne son amour pour Ovide. Indignée, elle répond par le mépris et ne cache pas qu'elle cherche Ovide auquel son amour est acquis. Ibis à accusé son amant d'infidélité en insinuant que celui-ci avait des rencontres mystérieuses avec une des demoiselles d'honneur du palais; elle est venue s'en convaincre par ses propres yeux, afin de constater le mensonge de son lâche calomniateur. Ibis, furieux, lui conseille de se cacher dans les massifs des arbres et d'attendre; elle verra bientôt Ovide arriver furtivement au rendez-vous de chaque nuit. Corine se retire et disparaît dans l'ombre des massifs.

SCÈNE IV

IBIS, HILLARIUS, RUTUBA

20 Hillarius arrive avec Rutuba. Ils complotent contre les jours d'Ovide et font ensemble un marché pour l'assassinat du poète et de sa nouvelle maîtresse. Ils se mettent aux aguets derrière le grand rocher en voyant arriver Ovide.

SCÈNE V

OVIDE

23 Monologue amoureux; il supplie Vénus de lui amener sa bien-aimée.

SCÈNE VI

OVIDE, JULIE

30 Julie sort du palais et vient trouver Ovide. Scène d'amour à laquelle assistent dans l'ombre Corine, brisée de douleur et les assassins prêts à se jeter sur leurs victimes.

Z43

SCÈNE VII

Ibis, Hillarius, Rutuba, armés de poignards et la figure cachée sous leurs manteaux entourent Ovide et Julie. Corine veut les empêcher de tuer son amant. Ibis donne l'ordre à Rutuba de commencer par la jeune fille afin de faire assister d'abord Ovide à l'agonie de sa maîtresse. Rutuba lève le bras sur Julie. La lune éclaire la scène. Julie se découvre et s'écrie: „Arrière, misérable! je suis la petite-fille d'Auguste!" À ces mots, Rutuba laisse tomber son poignard. Ibis et Hillarius restent pétrifiés. Julie profite de ce moment de stupeur pour emmener Ovide dans le palais. (*La toile tombe.*)

ACTE II

Le Forum. Portiques à colonnes à droite et à gauche tout le long des coulisses. Un temple au fond. Une vaste fontaine en marbre au milieu. Rue débouchant sur la place entre les premières coulisses de droite. Autre rue longeant le temple. Au lever du rideau, peuple emplissant le Forum; sur les gradins des portiques, marchands de divers denrées. Mouvement.V

ladsoi b;lrity ei

SCÈNE I

PEUPLE, RUTUBA, MUSS, PYRRHA, SAGA, vendeurs d'eau, de fruits, de gâteaux. Scène animée. Des histrions faisant des tours au fond.

SCÈNE II

IBIS, HILLARIUS

Ils arrivent par la droite. Ibis, furieux d'avoir laissé échapper Ovide, a trouvé un nouveau moyen de se venger. Ayant appris que Julie devait traverser la

place du Forum, en lectica, à son retour du temple de Vénus, projette de la faire insulter par la populace. Il propose à Hillarius de répandre de l'or dans la foule pour la gagner à sa vengeance, et d'insinuer que c'est Ovide qui paie. Le scandale doit se faire en son nom. Le complot réussi, tout la riguer d'Auguste tombera sur la tête de son poète favori. Il donne trois bourses pleines de monnaies à Hillarius et va de son côté s'entendre avec Rutuba.

SCÈNE III

HILLARIUS, PINAX

Hillarius commence par s'adjuger deux bourses et au moyen de la troisième il embauche le famélique Pinax et l'envoie préparer ses nombreux amis choisis dans la lie du peuple de Rome. (*Ils sortent.*)

••• iûl >.df'J>.i.okraTO'> r/iv.jDi&vs t mu sono',» 3S<

SCÈNE IV

OVIDE, TIGELLIUS, COTTA, CLEVETIUS et autres patriciens arrivent gaîment par la droite.

• Conversation animée sur l'empereur Auguste. Ovide exalte l'époque glorieuse dans laquelle le destin favorable les a fait naître, et blâme l'indifférence dont ses amis font parade pour le titre de *civis romanus*. Il déplore les symptômes de décadence qui caractérisent la nouvelle génération et leur montre le jeune Barrus comme un exemple frappant de cette dégénérescence.

SCÈNE V

LES PRÉCÉDENTS, BARRUS

Barrus est habillé à la dernière mode, la figure couverte de mouches, fardé, hâve, épuisé par les excès.

Il annonce l'arrivée de plusieurs courtisanes qu'il a rencontrées au Champ de Mars. <

SCÈNE VI

LES PRÉCÉDENTS, COURTISANES en riches costumes

Conversation vive entre elles et les jeunes patriciens. Ovide les invite à se rendre sous les portiques pour assister à l'entrée d'un ambassadeur de la Dacie.

10 SCÈNE VII

• • • OVIDE, CORINE

iimj; xusidaron asa :»IÀMMNF sUVna'J

Au moment de quitter le Forum, Ovide est abordé par Corine qui l'avertit du complot d'Ibis, en lui disant: „Tu m'as trahie, tu m'as cruellement offensée, je me venge en sacrifiant mon bonheur à tes nouvelles amours: 15 Sauve ma rivale d'un scandale qui serait ta perte. Adieu." Elle s'enfuit; Ovide, anxieux, va trouver ses amis sous les portiques.

sbïVO .oJgogwA Ttmaqms'i ma >J>> im. u.nUtn-rnoO •

SCÈNE VIII

29 • • • ! Ué • • • ii

Mouvement du peuple sur la place. Pinax accourt du fond pour annoncer l'arrivée du cortège de Julie. Rutuba range ses hommes en plusieurs groupes à droite et leur donne l'ordre de se tenir prêts. Le cortège débouche par la rue qui longe le temple, précédé de plusieurs licteurs. La lectica dorée de Julie apparaît portée sur les épaules de huit syriens. La jeune princesse est étendue sur des coussins de pourpre. Deux esclaves lybiennes marchent à côté de la lectica, agitant de grands éventails. Le cortège est formé par d'autres licteurs. Un coup de sifflet part du groupe Rutuba; 30 d'autres sifflets y répondent des différents coins de la

place. Le chef des licteurs menace la foule qui crie: „Au Tibre! Au Tibre!" – Tumulte, injures, lutte. Les gens du peuple entourent le cortège. Rutuba s'avance et donne l'ordre aux Syriens de descendre la lectica à terre. Julie se relève sur son coude et s'écrie: „Haut la lectica! plus haut encore, afin que la plèbe me voie et que mon mépris tombe de plus haut sur sa tête!" Le tumulte augmente; les licteurs pressés de toutes parts ne peuvent plus résister, quand Ovide s'élançe avec ses amis du haut de gradins et se jette dans la lutte en criant: „Mort aux lâches insulteurs!" La foule est repoussée, mais elle revient à la charge. Ovide s'est approché de Julie qui lui dit: „Ils sont nombreux et vous êtes sans armes". – „Des armes? réplique-t-il, avec ces misérables ivrognes?... Écoute et regarde de quelles armes on doit faire usage avec eux." – Ils s'adresse ensuite à la foule et lui demande si elle connaît la nouvelle monnaie en or frappée à l'effigie d'Auguste. La foule répond: „Non, montre nous la." Ovide lui jette une poignée de monnaies. Tous se roulent par terre pour la ramasser. Pendant ce temps Julie remonte sur la lectica et le cortège quitte le Forum, accompagné des amis d'Ovide. Celui-ci, avant de sortir, jette une nouvelle poignée de monnaies et donne l'ordre à la foule de crier: „Evohe! César! Evohé! Julie!" Elle s'empresse d'obéir en ramassant l'or dans la pousière. Sous les portiques les courtisanes et des patriciens assistent au spectacle de la place, et sur les gradins du temple Ibis et Hillarius donnent des signes de consternation.

ACTE III

Grande salle du trône; galerie à colonnes au fond; à droite et à gauche, premier plan, des portes; fenêtres à droite; trône à gauche; statues, etc.

SCÈNE I

AUGUSTE

L'empereur entre par la gauche ; pensif, il approche des fenêtres et voit Julie dans le jardin. Il parle de son règne et des malheurs de sa famille. Il ne lui reste que sa petite-fille sur laquelle il a reporté toute son affection. Il a hâte de la revoir après un mois d'absence qu'il a passé à l'île de Caprée.

SCÈNE II

dmorj mu- :i:ih rtibiap. odin eb ètfoo

10

AUGUSTE, JULIE

Scène de tendresse suivie d'une discussion au sujet des œuvres d'Ovide que Julie admire et que son grand-père blâme et taxe d'écrits destinés à corrompre les esprits. Il a trouvé un exemplaire du poème de *l'Art d'aimer* entre les mains de Julie et l'a jeté par la fenêtre dans un mouvement de colère, comme un objet indigne du contact des mains pures d'une jeune fille. Le caractère violent de Julie se dessine à partie de cette scène. Elle soutient qu'un poète, fils d'Apollon, est l'égal d'un roi, qu'elle ne voit aucune distance entre lui et une fille des Césars. Indignation d'Auguste. Il propose à Julie d'épouser le jeune Cotison, roi de la Dacie, afin d'allier ce pays hostile à l'Empire. Julie refuse en déclarant qu'elle veut épargner à Auguste, à Rome et à elle-même une humiliation. (*Elle sort.*)

15

20

25

SCÈNE III

AUGUSTE

Surpris du refus de Julie, il admire néanmoins son emportement superbe, qui lui rappelle sa mère. Il est flatté de trouver en elle une énergie qu'il ne lui soupçonnait pas. Marcianus vient lui apporter un papyrus ;

30

il le parcourt des yeux. C'est celui d'un étranger qui demande à voir l'Empereur pour lui dévoiler un grand secret. Ordre à Marcianus de l'introduire.

SCÈNE IV

AUGUSTE, IBIS

Ibis raconte la scène du Forum, l'insulte que Julie a subie, et accuse Ovide d'être l'instigateur de ce scandale. Il dévoile les amours d'Ovide et de Julie. Fureur d'Auguste qui traite Ibis de lâche calomniateur. Ibis prend Rome à témoin de la vérité de ses récits et sort content d'avoir excité la colère d'Auguste.

10

i

ioa 'jb w-mqrnd. i x^jp
SCÈNE V

; ab àyqvn'j'! "âovtyyt ta no
AUGUSTE

Douleur d'Auguste d'avoir à douter de l'innocence de sa petite-fille. Fureur contre Ovide.

15

SCÈNE VI

AUGUSTE, MÉCÈNE, OVIDE, puis JULIE

Auguste demande à Mécène s'il est vrai que pendant son absence la plèbe de Rome a insulté Julie? Mécène répond affirmativement et ajoute que les principaux coupables ont déjà payé de leurs têtes le sacrilège qu'ils ont commis. „Pas tous! – reprend Auguste – le plus criminel de tous vit encore.” – „Lequel?” demande Mécène. – „Le voilà”, s'écrie Auguste en montrant Ovide. Celui-ci proteste, Mécène, le défend, Auguste l'accable de reproches. À ce moment Julie apparaît et s'écrie: „C'est faux! Ovide est indignement calomnié. C'est lui qui m'a sauvé et m'a reconduite au palais, en luttant contre la foule révoltée.” –

20

25

„Silence ! dit Auguste, ne cherche pas à m'aveugler; je connais le secret qui existe entre vous deux." Effroi d'Ovide. Julie, sans plûhésiter avoue qu'elle aime Ovide Auguste devient terrible, il les menace tous les deux
 5 de la Roche Tarpéienne. Ovide sort accablé – Julie se jette aux pieds de son grand-père pour implorer sa clémence. Auguste refuse. Alors Julie se laisse aller à toute la violence de sa nature et déclare que puisque
 10 aux yeux de Rome, que tout l'éclat de sa couronne sera terni. „N'oublie pas, dit-elle, que le sang de ma mère coule dans mes veines !"

On entend au loin des fanfares. C'est l'ambassadeur de la Dacie qui arrive au palais; en même temps les clients et les patriciens envahissent la salle pour féliciter l'Empereur de son heureux retour. Julie veut s'éloigner; Auguste la retient; il monte sur le trône pour recevoir l'envoyé du roi Cotison.

SCÈNE VII

' .!.'Dr/; } '>iii\à">. "<!.\$üfl !'• d'itiiocr jjs b "il
 20 LES PRECEDENTS, CLIENTS, PATRICIENS

Entrée de l'ambassadeur dace.

L'ambassadeur salue l'Empereur et demande la main de Julie pour son maître, le jeune roi Cotison, afin de mettre fin aux guerres des deux peuples. Auguste
 tni
 25 accepte – Julie refuse et sort majestueusement en déclarant qu'elle est la fille des Césars et surtout Romaine et qu'elle ne vend pas sa main pour une paix humiliante. Stupeur générale. L'ambassadeur quitte la salle. L'empereur descend du trône. Ibis s'approche et lui demande: „T'ai-je dit la vérité?" – „Oui, répond Auguste; mais tu as eu le malheur de surprendre un secret aussi fatal pour toi que pour Ovide."
 30 – „Tes paroles me remplissent de terreur, réplique

750

Ibis; suis-je donc un criminel à tes yeux?" – „Oui." – „Et que m'ordonnes-tu?" – „Je t'ordonne de mourir

(Toile.)

ACTE IV

chez Ovide

Une pièce précédant le grand salon et séparée de lui par un vaste et riche rideau. Portes à droite et à gauche. On entend les bruits d'une orgie accompagnée d'une musique lointaine.

10

Toastes. Rires.

3-fnâm-ini' «ïbjw'a lî ,9ixiafi'« h ,9iuojn-»'I nO .aififsq

SCÈNE I

9 h

Ovide entre suivi d'un esclave qui lui annonce la visite d'une inconnue. En effet Julie entre précipitamment pour l'engager de se soustraire par la fuite à la colère d'Auguste. Ovide refuse. Supplication de Julie et promesse de le suivre partout. Derrière le rideau plusieurs voix appellent Ovide. Celui-ci engage Julie de se retirer pour éviter la rencontre de ses amis. Julie s'attache à lui. Scène de dévouement mutuel, interrompue par les bruits de l'orgie et par les appels plus rapprochés des convives. Enfin Ovide entraîne Julie, de force, hors de sa maison.
 20

SCÈNE II

Le rideau s'écarte et laisse voir un grand et magnifique salon resplendissant de lumière – • au fond, sur une estrade, figure le tableau vivant de la décadence de Rome par Couture. La plupart de convives descendent en scène: Ces sont les courtisanes Actea, Tyndaris, Glycé, Chloé, etc. ainsi que les patriciens Cotta, Tigellius, Clevetius et plus tard Barrus. Les
 30

patriciens sont très gais et un peu chancelants. Les courtisanes se moquent d'eux. Barrus descend en scène satisfait de lui-même; il devient le point de mire des plaisanteries, et après une scène comique entre lui et Clevetius, il déclare qu'il va se tuer, ayant assez de la vie. On lui dit adieu, en faisant semblant de le regretter, mais il change d'idée sur le pas de la porte et revient en déclarant qu'il veut devenir gladiateur.

10

S C E N E III

LES PRÉCÉDENTS, OVIDE

Ovide rentre pâle, après avoir reconduit Julie au palais. On l'entoure, il s'anime, il s'excite lui-même pour retrouver sa gaité, il parle de son culte pour les femmes et demande à boire à leur éternelle beauté. Actéa lui apporte une coupe. En ce moment Julie réapparaît au fond dans toute la splendeur du costume impérial, et s'écrie: „Joie et bonheur à tous!" Ovide laisse tomber sa coupe et s'élance pour arracher Julie au contact des courtisanes dont il est entouré. Julie déclare qu'elle est venue exprès se mêler à elles, afin que Rome la voie et que Auguste la sache trônant au milieu de l'orgie. Elle veut se compromettre aux yeux du monde entier pour obtenir Ovide qu'elle aime. Ovide cherche à lui faire comprendre qu'elle se perd et s'expose à la rigueur d'Auguste; il la supplie et enfin lui ordonne de s'éloigner. Elle lui répond: «Va-t-en toi-même si tu as peur de la mort, moi je reste.» À ces mots, Ovide, fou d'amour et de terreur, l'entoure de ses bras et lui dit: „Puisque rien ne t'arrête, viens te noyer avec moi dans les flots de l'orgie et que notre dernière nuit soit pour nous une agonie de bonheur!" Julie prend une coupe et fait une invocation à Vénus devant la statue de la déesse. On entend en ce moment un bruit de pas au dehors. Cotta annonce avec effroi l'arrivée de l'Empereur!... Consternation!

35

S C E N E IV

LES PRÉCÉDENTS, AUGUSTE, MÉCÈNE, LICTEURS
(au fond)

10

Auguste jette un regard foudroyant sur tout le monde et s'écrie douloureusement: „La voilà! elle aussi tombée au lupanar!... O cieux! Couvrez-vous de nuages pour ne pas voir..." — „Quoi?" — demande Julie avec effronterie. „Comme tu me déshonores!" réplique Auguste. Puis, après un discours violent contre la bassesse des descendants de Romulus, il prononce l'arrêt de l'exil contre Ovide. Les licteurs s'emparent de celui-ci. Julie demande en vain la grâce de l'accompagner, et sur le refus d'Auguste, elle jette un grand cri et s'évanouit. Tableau.

(Toile.)

•H éb m ifO'âieliii U

15

ACTE V

, à Tomi

20

Une vaste chambre crépie à la chaux. Grande fenêtre au fond qui laisse voir la mer glacée et un paysage couvert de neige. À droite un poêle rustique — à gauche un lit en bois blanc. Une table couverte de manuscrits à côté, un fauteuil.

S C È N E I

>f t H
m

FEMMES SA RMA TES, SARMIZA, DAVA

25

30

Elles s'entretiennent avec terreur du combat qui, a lieu sous les murs de la ville entre les habitants de Tomi et les Gètes qui l'assiègent. Tout leur espoir est dans Ovide qui commande la troupe des défenseurs de la ville. Sarmiza, jeune fille au service d'Ovide, parle avec émotion de l'état de faiblesse de son maître, des souffrances qu'il endure en exil et se prépare à lui porter une boisson chaude sur le champ de bataille. En ce moment des acclamations bruyantes se font entendre au dehors. Les Tomiotes ont repoussé les assauts de leurs ennemis et reviennent victorieux ayant à leur tête Ovide.

SCENE II

LES PRÉCÉDENTS, OVIDE, GUERRIERS SARMATES

Ovide, vieilli, courbé, hâve, tremblant, entre suivi de ses compagnons d'armes. Ceux-ci proclament sa valeur et lui décernent le laurier vert en signe de reconnaissance. Il les engage d'aller remercier leur dieu Zamolxis qui les a protégés dans la lutte. Ils sortent.

SCÈNE III

II

OVIDE, SARMIZA

10 Ovide, s'approche du feu soutenu par Sarmiza et cause avec elle des beautés de sa patrie, ainsi que de la nuit fatale où il a été exilé de Rome.

SCÈNE IV

OVIDE, SARMIZA, GETTOR, puis IBIS

15 Gettor, jeune guerrier sarmate, fiancé à Sarmiza, entre pour annoncer à Ovide qu'il lui amène un prisonnier de guerre. Ibis est introduit. Celui-ci, dominé par sa haine, raconte comment il a ourdi le complot contre Ovide pour insulter Julie en son nom; comment
20 il a dévoilé à Auguste ses amours avec Julie, comment, en se réfugiant auprès du roi Cotison, il l'a poussé à envahir la Sarmatie et à mettre le siège devant Tomi. Il espérait sortir vainqueur de cette expédition et prendre Ovide en esclavage afin de lui faire subir tout
25 l'effet de sa vengeance. Gettor veut se précipiter sur Ibis pour le tuer; Ovide l'en empêche. Ibis, pour prouver sa reconnaissance, raconte la mort d'Auguste et la paix conclue par l'Empereur avant de mourir, entre l'Empire Romain et la Dacie; il ajoute que sur
30 ses conseils, Cotison a exigé d'Auguste qu'il pardonne à Ovide et comme preuve il montre un parchemin signé

de l'Empereur. Ovide y lit ces mots: „Pardonne à Ovide!" Tremblant de joie, haletant d'émotion, Ovide tend la main pour prendre le parchemin en s'écriant: „Je suis libre! Je veux partir de suite pour Rome." – „Tu le veux? réplique Ibis. Moi, je ne le veux pas! Corine est morte, périsse aussi ta liberté!..." et il jette le parchemin au feu, en ajoutant: „Je suis vengé!" Grand cri de désespoir d'Ovide qui tombe accablé sur son fauteuil. Ibis sort, Gettor se lance après lui pour le tuer.

10
wn vnfi trist ?R rrt mp ,ulil3 J) .wOii' • ,

SCENE V

Ovide, resté seul, se sent faiblir, il se prépare à mourir. Il se traîne auprès de la fenêtre et croit voir à travers les tourbillons de neige Rome avec toutes
15 ses splendeurs; il lui dit un dernier adieu et revient s'asseoir près du lit pour écrire un dernier chant. Il commence un hymne au Soleil et s'endort épuisé sans le finir.

SCENE VI

OVIDE, JULIE

20 Julie, après la mort récente de son grand-père,, s'est sauvée du lieu de son exil pour venir retrouver Ovide. Arrivée à Tomi, elle trouve son ancien amant épuisé par la souffrance, vieilli, mourant. Scène douloureuse entre les deux; elle l'entretient des temps
25 heureux où ils s'aimèrent à Rome, et console ses derniers moments par le charme des souvenirs qu'elle évoque. Ovide, brisé d'émotion, haletant à la voix de Julie, ferme les yeux et s'évanouit. Julie, désespérée, appelle au secours et la chambre est soudainement envahie par les habitants de Tomi et peut
30 après par les amis d'Ovide chargés d'apporter au poète la bonne nouvelle de son retour à Rome. À leur vue, Julie s'approche d'Ovide et lui crie: „Debout, Ovide,

la Rome de Jules César vient te saluer!" Ovide se réveille de sa léthargie, regarde fixement le monde qui l'entoure, se lève debout en chancelant, prononce quelques phrases comme un homme illuminé en prédisant l'avenir de l'Empire Romain, puis s'affaise et meurt en s'écriant: „Voici la nuit!... du soleil!... du soleil!" Tous les assistants tombent à genoux en déposant des couronnes aux pieds d'Ovide; Julie prend la main d'Ovide et y dépose un baiser en disant:

10 „Adieu, âme d'élite, qui m'as tant adorée et que j'ai tant aimé... "

(La toile tombe sur ce tableau et se relève sur une apothéose où l'on voit Ovide dans l'Olympe en présence des dieux, et à côté des grands poètes de sa patrie.)

15 IroIJ ji sitârreî fil -j> aâxjftg'dàlsri 38 fi .limom

•\ • ish;

ACTE I

Jardin du palais d'Auguste à Rome. Façade du palais à gauche de l'acteur, avec perron et porte en bronze. A droite, un rocher couvert de lierre et surmonté de la statue dorée de Jules César. Au milieu de la scène, bassin en marbre avec fontaine. Massifs d'arbres au fond. Ciel nuageux. La lune apparaît de temps à autre.

SCENE I

IBIS, HILLARIUS (arrivant par le fond)

10

HILLARIUS

..UT. a i m> -f •r,ii>.

Pourquoi cet air lugubre, Ibis?

IBIS

Écoute, augure:

Tu m'as jadis prédit une étrange aventure.

15

Elle s'est accomplie et mon cœur saigne.

HILLARIUS

In > . tiölcfa'ii Quoi?

Ta Corine à son tour.

IBIS

•" «l "fô.-T Elle a trahi sa foi!

Cette nuit ma Corine autrefois si timide
Seul, à travers l'orage, a couru chez Ovide,
Ce poète insolent, corrompu, corrupteur,

Des matrones de Rome infâme suborneur.
Je l'exècre ! Sa vie au monde est importune
Et je le voudrais mort au prix de ma fortune.
Ma vengeance a besoin du secours de l'Enfer.
5 Peux-tu me le donner?

HILLARIUS

Certes... en payant cher.

IBIS

10 Palais, bijoux, trésors, tout ce que je possède
Je veux les consacrer au penser qui m'obsède.
À la vengeance !

HILLARIUS

Bien, tu seras satisfait.

Le fer trempé dans l'or punit mieux un forfait.

15 Dans les quartiers de Rome
Je connais plus d'un homme
Tout prêt à te servir,
Mais le plus émérite
20 C'est Rutuba le Scyte,
Lui ne sait pas faillir.

IBIS

Amène-le sur l'heure.
Il faut qu'Ovide meure
A l'instant, sous mes yeux.
25 Dans l'ombre ici le traître
Va bientôt apparaître.
Mort à lui, je le veux.

IBIS

30 O ! Vengeance, je t'implore,
Verse avec ton bras fatal,
Sur le feu qui me dévore,
Tout le sang de mon rival.
Qu'il meure l'infâme !
Qu'il souffre mes maux,
35 Et rende son âme
Aux dieux infernaux !

HILLARIUS

O ! Vengeance qu'il implore,
Verse avec ton bras fatal,
Sur le feu qui le dévore,
Tout le sang de son rival.
Qu'il meure l'infâme,
Qu'il souffre ses maux,
Et rende son âme
Aux dieux infernaux !

HILLARIUS

Sois tranquille, à ta voix répondront les Furies.
Tes souffrances, ami, seront bientôt guéries
Par l'habile poignard du docteur Rutuba.

IBIS

Vas le chercher, voici de l'or pour toi.

HILLARIUS

Bien.

IBIS

Va...

(Hillarius sort à droite.)

➤

..w!*!}

... -

""->

<

"-2 •

S C È N E I I

amn*

IBIS

15 Je vais donc écarter du sentier de ma vie
Un serpent vénéneux ! et ma haine assouvie
Fera place à la joie, au bonheur qui m'a fuit.
Mon destin malheureux va changer aujourd'hui.
Corine, hélas, oui, je l'adore !
20 *B9 Malgré le manque de sa foi !
Elle pourrait d'un mot encore
Me soumettre à sa douce loi.
Pour satisfaire une infidèle,
J'ai tout souffert, j'ai tout donné.
25 Elle est infâme et criminelle
Et pourtant c'est moi qui par elle
Voudrais être encore pardonné.

39 Corine, à ses nombreux caprices
J'aurais plié le monde entier.
Par mes trésors, mes sacrifices
J'ai couronné son front altier.
Peine perdue ! hélas, par elle
Je fus soudain abandonné.
Elle est infâme et criminelle,

Et c'est moi qui de l'infidèle
Voudrais être encore pardonné.

S C E N E III

IBIS, CORINE (arrive inquiète)

CORINE
(à part)

Est-il ici?

IBIS
(à part)

10 Que vois-je? C'est Corine!
Qui cherche-t-elle ainsi?... je le devine,
C'est Ovide, toujours Ovide.

CORINE
(avec joie)

15 Il n'est point là.
Ibis en a menti, le traître!

:

IBIS
Halte-là!

20 Quelle affaire importante en ce jardin t'amène,
Qui cherches tu?

CORINE
; , ,9fob- ui'Hiii 5TiÊtef«a woH.
(hésitante)
C'est toi...

IBIS
(railleur)

25 Moi, charmante inhumaine!
Tu me gardes encore une place en ton cœur.
O! miracle, à qui dois-je une telle faveur?
Quel dieu remercier d'avoir en ta pensée
30 Réveillé mon image à jamais effacée?
Tu te souviens d'Ibis, de tes serments
d'amour

Payés par ses écus et ses pleurs tour à tour,
Et tu cours après lui, la nuit, seule, dans Rome?
Je me croirais un dieu si je n'étais un homme.

CORINE

Le sarcasme insolent te sied mal, entre nous
Pas de reproche et de courroux.
Glorieux parvenu, tu crois donc qu'une femme
Echange volontiers les trésors de son âme
Contre l'or qui ternit sa beauté, son honneur?
10 Tu crois donc qu'il suffit d'étaler à sa vue
L'appât éblouissant d'un luxe tentateur,
Pour en faire une esclave à tes plaisirs vendus?
En me parlant ainsi sans crainte ni pudeur,
En révoltant en moi tout l'orgueil de ma race,
15 Barbare, oses-tu bien me regarder en face?

IBIS

Et toi pour me traiter avec tant de hauteur,
Où donc as-tu puisé ta morgue et ton audace,
Est-ce au contact d'Ovide, à son esprit moqueur?

20

CORINE

Ovide? tu l'as dit toi-même, c'est Ovide!
Il est mon roi, mon dieu, mon poète splendide.
Il règne sur mon cœur, son esprit me séduit,
Il est tendre, il est noble et je n'aime que lui!

25

[Aici, Alecsandri anulează replicile concomitente ale lui
Ibis si ale Corinei:

IBIS

CORINE

O! supplice horrible! Douceur indicible!
Rage inextinguible! Flamme inextinguible!
30 Tourment sans égal! Bonheur sans égal!
L'entendre elle-même Je l'aime, je l'aime
Avouer qu'elle aime D'un amour extrême,
Ovide, un rival! Ardent, idéal.

pe care le înlocuiește cu replica lui Ibis:

IBIS

C'est bien, à tout à l'heure.
Vas te cacher clans ces massifs obscurs,
Et tu verras glisser le long des murs
Ton bel amant au rendez-vous fidèle
[Versul initial șters ilizibil și înlocuit de Alecsandri cu:
Pour faire comme à toi des serments à sa belle.]

CORINE

O! Juste ciel, je rêve!... ai-je bien entendu?
Ovide me trahit!... Mon bonheur est perdu!
(Elle va désespérée se cacher dans les massifs du fond.)

IBIS

(seul)

Tu pleures à ton tour, pauvre femme insensée,
Tu souffres comme moi de te voir délaissée;
Mais je te vengerai,
Et si tu dois mourir, avec toi je mourrai.

j

SCÈNE IV

IBIS, HILLARIUS, RUTUBA

HILLARIUS

Ibis, voici notre homme.

'f! -< * »i) . ' ztày&^"kjîhi K «-iui/

IBIS

(observant Rutuba)

Il est de belle allure.

(À Rutuba.) As-tu le cœur vaillant, le bras fort, la
main sûre?

RUTUBA

Je suis gladiateur,
Sans remords et sans peur,
De l'honneur des maris généreux défenseur.
On me connaît dans Rome,
Mon bras, selon la somme,

Blesse ou tue à loisir vil coquin ou brave homme
Un vieillard coûte peu.
Le tuer c'est un jeu.
Mais un jeune romain exige un fort enjeu;
5 Car au printemps de l'âge
Il possède en partage
[Cuvintele initiale șterse: Un plus grand capital –
și înlocuite de Alecsandri eu: Un plus riche trésor]
d'amours et de courage.

10

IBIS

Bien, tu me plais ainsi, sans pitié ni remords.
Que demanderais-tu, Rutuba, pour deux morts?

RUTUBA

15

Cela dépend, je suis un noble artiste en crimes,
Et veux savoir d'abord le nom de mes victimes.

li •

IBIS

L'un c'est Ovide!

RUTUBA.

Quoi! le poète enchanteur!

20

Ce génie inspiré qui sait parler au cœur!
Le favori d'Auguste et l'ami de Mécène!
Lui, la gloire et l'orgueil de la Cité Romaine!
Le tuer, quelle horreur!... Sa mort
Vaut pour le moins dix talents d'or.

25

;)fi

HILLARIUS

ïO

Hé! dix talents... pour un parjure!
Pourquoi donc pas un million?

RUTUBA

30

Ce serait trop pour un augure
Mais non pour un fils d'Apollon.

IBIS

Tu peut compter sur ma largesse
En tuant aussi sa maîtresse.

Belle? RUTUBA

Oui. IBIS

Tendre? RUTUBA

Oui. IBIS

Jeune? RUTUBA

Oui. IBIS

Noble? RUTUBA

Oui. IBIS

RUTUBA

La tuer! forfait inouï!
 Plonger un froid poignard dans un sein qui vous tente i
 20 C'est affreux! Moi je suis d'une nature aimante.
 J'estime la beauté qui pourrait tôt ou tard
 Mettre au monde un héros et peut-être un César.
 Or priver l'Univers d'un objet plein de charmes,
 Et rester insensible à ses cris, à ses larmes,
 25 Horreur! horreur! horreur!... sa mort
 Vaut pour le moins vingt talents d'or.

HILLARIUS

Vingt talents d'or pour une impure!
 C'est dix fois trop, c'est un abus.

30 RUTUBA

Ce serait trop pour un augure,
 Mais fort peu pour une Vénus.

766

IBIS

Soit, touche là, je te les donne;
 Mais tu feras ce que j'ordonne.
 Augure, viens ici, consacrer ce marché.
 5 (Ibis et Rutuba se donnet la main, Hillarius vient y ajouter
 la sienne.)

HILLARIUS

Qu'il périsse écorché
 Par les ongles d'acier des horribles Herpies;
 10 Qu'il expire attaché
 A des barres de fer par la flamme rougies;
 Celui qui lâchement
 Trahira son serment.

ENSEMBLE

15 Qu'il périsse écorché... etc.

SCÈNE V

LES PRÉCÉDENTS, CORINE (accourant du fond)

CORINE

Il vient! Dieux! le voici.
 •.J«>• ' • l *iatf.iL <t;m5f

RUTUBA

(étant son poignard)
 Mort à lui!

IBIS

Pas encore.
 25 Il faut que le parjure et celle qui l'adore
 Meurent du même coup... Retirons-nous sans bruit
 Et guettons le moment dans l'ombre de la nuit.
 Allons.

CORINE

30 (suppliante)
 Ibis!

767

IBIS

Pas de faiblesse,
Soyez tous prêts à mon signal.
Pour moi c'est l'heure d'allégresse,
Pour lui c'est le moment fatal.

IBIS, HILLARIUS, RUTUBA CORINE

10 Qu'il meure l'infâme
 L'auteur de mes maux.
 Qu'il rende son âme
 Aux dieux infernaux.

(Ils se retirent derrière le rocher.)

SCÈNE VI

OVIDE

(arrive par le fond)

15 O ! Nuit chère aux amants que ton ombre protège,
 Cache à tout regard sacrilège
 Les amours de Julie et d'Ovide en ces lieux.
 Leurs amours enviés des dieux.
 Et toi, blonde Cypris à la voix caressante,
20 Engage ma divine amante
 À courir près de moi qui l'appelle en tremblant,
 Ému, charmé, le cœur brûlant.

 Voici dans ce palais le royal sanctuaire
 Qui cache ma divinité.
25 L'encens brûle autour d'elle, une lampe l'éclairé
 Et fait un nimbe à sa beauté.
 Son ombre m'apparaît à travers la fenêtre,
 D'un frisson précurseur a frémi tout mon être...
 La lampe s'est éteinte, ô ! signal de bonheur,
30 Un soleil printanier s'est levé dans mon cœur.

 Julie, étoile bien-aimée,
 Répands des hautes régions,
 Dans mon âme par toi charmée
 L'éclat divin de tes rayons.

La porte s'est ouverte... une ombre en est sortie.
Dieux immortels ! C'est elle, c'est Julie.
(Julie apparaît au haut du perron. Ovide s'élançe au devant d'elle.)

SCÈNE VII
r.ih. J -b -aV r\ îiösy
OVIDE, JULIE.]

i.- OVIDE ' ' .. .
 . O i ma déesse !...

JULIE

(descendant le perron)

10 Ovide ! ah ! je tremble, est-ce toi ?
 Personne ne t'a vu, personne ne nous voit ?

OVIDE

 Non, la nuit à ma prière
 A concentré' ses foyers de lumière
15 Dans tes [*cuîntul: regards este anulat de Alec-*
 sandri și înlöcuit cu : yeux] pleins de douceur.
 Tes yeux-seuls brillent dans l'ombre
 Et dans mon âme et dans cette nuit sombre
 Jettent leur douce splendeur.

20

JULIE I

 A ta voix je me rassure,
 Et je me sens envahie
 Par l'extase la plus pure
 Dont une âme peut jouir.
 Tu m'aimes ô ! cher poète,
 i Tu m'aimes, oui, je le sens.
 [*Versul inițial este șters ilizibil de V.A. și înlöcuit cu*
 următorul:
 Le ciel en moirse reflète.]
30 A tes amoureux accents.

.stol -b ?lșioh kus SICÍ^PPSİUH &1 •••b vjiU-ti <ej u
[Primele patru versuri sint anulate ilizibil de V.A, si
înlöcuite de următoarele : -

Mon amour est comme un rêve
Dans un éblouissement.
Sur ses ailes il m'élève
Par delà le firmament.]

5 Est-ce un rêve de poète?
Quoi ! la fille des Césars
Daigne couronner ma tête
De l'éclat de ses regards !

10 Au [*cuvintele initiale: fait vertigineux sînt înlocuite cu creionul de: faite éblouissante*] où tu vis en déesse,
Nul désir téméraire hélas ! n'ose aspirer.
T'aimer c'est outrager ta divine noblesse,
On ne peut en secret, de loin, que t'adorer.

JULIE

13 Oui, je suis condamnée à l'encens aux couronnes,
Mais le génie est dieu, créateur, immortel,
Il possède à bons droits des autels et des trônes ;
En descendant vers lui je monte vers le ciel.

(*Ils s'approchent du banc et y prennent place.*)

20 Des ma plus tendre jeunesse,
O ! mon poète favori,
Tes vers par une douce ivresse
Ont troublé mon cœur attendri.
Dis-moi quelle muse divine

25 Inspire avec amour tes chants harmonieux?
Est-ce Corine?
Corine existe-t-elle?, Ah ! sois franc, je le veux.

OVIDE

30 Non, c'est un nom de fantaisie
Qui garde mon secret et cache ma Julie.
C'est toi seule, c'est toi
La Muse qui m'inspire.
Bonheur, gloire et délire
Mon âme te les doit.

35 Les astres de la nuit, l'aurore aux doigts de rose,
Le soleil et la fleur à ses rayons éclore,
Tout ce qui s'harmonise avec mes doux penchants

Me parlent de Julie et je transcris leurs chants.
Je t'aime avec respect et quand je te contemple,
Je tombe à deux genoux ainsi que dans un temple.

(*Il s'agenouille.*)

CORINE

(*apparaissant derrière le rocher*)

L'infâme ! Ah ! je me sens mourir,
Lui m'outrager, lui me trahir!

JULIE

10 (*attirant Ovide auprès d'elle [adăugat de V.A. sur le banc]*)

Ovide, à toi ma vie entière,
À tous les rois je te préfère.

OVIDE

15 L'Olympe s'ouvre à notre appel
Et je deviens un immortel !

ENSEMBLE

2e Félicité divine !
Les deux sont entr'ouverts.
L'Amour qui me domine
Emplit tout l'Univers!

(*Ils sont en extase.*)

I

CORINE

25 Malheureuse Corine !
Les cieux leur sont ouverts,
Et moi dans ma poitrine
Te sens tous les Enfers.

S C È N E VIII

OVIDE, JULIE, IBIS, HILLARIUS, MI TUBA, CORINE

S8

IBIS

(*à Rutuba*)

Il est temps, frappe-les.

CORINE
 (arrêtant Rutuba)
 : **lundis** yx]fx é 9<iu
Non, pas lui...
 ' IBIS
 (montrant Julie)
 D'abord elle.
 Pour qu'il voie expirer sa conquête nouvelle
 Et souffre mille morts avant que de mourir.
 (Hillarius et Ibis prennent les bras d'Ovide.)
 OVIDE
 (se débattant)
 Misérable assassin!
 .. IBIS
 ..
 Attends tu vas gémir.
 15 (A Rutuba.) Tue-la.
 (Rutuba lève le poignard sur Julie.)
 OVIDE
 Non, grâce....
 *aimW W'i q'n wòÛIA'J. as
 JULIE .
 20 (si dh':t;/fil à la clarté de la lune)
 Arrière,
 Infâme téméraire!
 [inceputul inițial al versului anulat ilizibil de V.A. și
 înlocuit de: Tremblez vous tous!...] à terre vos poig-
 nards.
 25 Je suis la fille des Césars,
 Je suis Julie!
 (Stupéfaction générale.)
 CORIXE
 30 (à part)
 O! ciel! ma rivale, c'est elle!
 HILLARIUS
 Je tremble.

IBIS
 Je frémis.
 CORINE
 J'expire.
 5 RUTUBA
 (laissant timber sen arme)
 Je chancelle !-
 JULIE
 (prennant Ovide far la main)
 10 Ovide, suis-moi, viens... (Aux assassins.) Et vous,
 disparaissez !
 (Elle entraîne Ovide dans le palais.)
 RUTUBA
 Par son geste royal nous voici terrassés.
 15 i I HILLARIUS
 Et nous sommes perdus !
 IBIS
 , i., - . _ . Silence!
 Je tiens encore mieux ma vengeance,
 20 Aus bras de sa Julie Ovide est entré là.
 C'est ..bien; César me vengera!
 (La toile tombe.)
 a
 ACTE IV
 !iinR lôjnarid ; ïïob iûQ
 25 Riche petit salon séparé du giând salon par un vaste
 rideau de pourpre. Portes à droite et à gauche.
 ! 9trim si Je; laeinoM
 S C E N E I
 CHOEUR
 (derrrière le rideau)
 30 Vidons l'amphore pleine
 De pétillant nectar.
 Je veux boire à la reine

Qui m'attelle à son char.
De tous les biens du monde,
Le plus cher des trésors
C'est une coupe ronde,
Et pleine jusqu'aux bords.

voix
À Pyrrha la volage! – à Tyndaris la blonde!
À Chloé dont l'amour ressuscite les morts.
fi'

SCÈNE II

10 OVIDE – un esclave entrant par la gauche

OVIDE

Tu dis qu'une inconnue
En ces lieux est venue.
Et demande à me voir? Vas dis que je l'attends.

15 (L'esclave sort à droite.)

Qui peut-elle être? Hélas, il n'est plus temps
Pour le plus tendre des poètes,
De penser encore aux conquêtes.

20 La menace d'Auguste ainsi qu'un spectre noir
Suit mes pas constamment du matin jusqu'au soir.
Et même dans l'orgie avec ses traits funèbres
Glisse entre ma coupe et mes lèvres.

25 Adieu, douce espérance
De gloire et d'avenir!
Adieu, chère existence
Qui doit bientôt finir!
Mon âme est résolue;
La mort n'est qu'un départ.

30 César, César, César!
Mourant je te salue!

SCÈNE III

OVIDE, JULIE (entre précipitamment de la droite)

JULIE

Ovide, fuis !...

OVIDE
Julie!

JULIE

Auguste est menaçant.

5 II veut venger l'honneur du trône dans ton sang.

OVIDE

Je le sais.

JULIE

Fuis, soustrais ta vie à sa colère.

OVIDE

10 À quoi bon? ni les dieux ne pourraient m'y
soustraire.

Le cruel triumvir en proie à la fureur
Se réveille aujourd'hui sous le vieil Empereur.

35 À ses crimes nombreux joignant un nouveau crime,
Il veut faire de moi sa dernière victime.

Je le sais, je suis prêt
Et j'attends son arrêt.

JULIE

20 Mais moi, cruel, mais ta Julie,
En ce moment ton cœur l'oublie?
Que vais-je devenir quand tu ne seras plus?

OVIDE

Le destin a parlé, mes jours sont révolus.

oc

JULIE

Non, il en est temps encore,
Fuis de Rome avant l'aurore.
Ah! sauve-toi, sauve nous.
Vois mes larmes, vois je tremble.
Loin d'ici fuyons ensemble. • < •
Viens, je t'implore à genoux.

30

CHOEUR

(derrière le rideau)

De tous les biens du monde,
Le plus cher des trésors,
etc., etc., etc.

r • rŏit tri uoé
JULIE

(tressaillant)

10 Qu'entends-je? un bruit d'orgie ici dans ta maison?
Quand la douleur m'accable et trouble ma raison,
Quand seule à travers Rome, ayant la mort en face,
J'accours pour t'avertir du sort qui te menace
Aux flots de la débauche impure tu prends part,
Oubliant et Julie, et ton nom et César? ,

OVIDE

15 Hélas! ne vois-tu point dans cette folle orgie.^{id.au}
Le désespoir cruel dont mon âme est saisie?
De ma dernière nuit, sur le bord de ma tombe,
Je veux faire un sépulcre où ma raison succombe,
20 Car, séparé de toi, je méprise la vie,
Le monde est un désert pour moi sans ma Julie.

"JULIE

25 -.Ovide ah! reviens à toi,
Fuyons, fuyons, écoute moi.
Je te suivrai partout et dédaignant le trône
Je renonce à mon nom, à Rome, à ma couronne.

OVIDE

30 Non, je ne puis accepter
Ce grand et noble sacrifice,
Sans être un lâche et mériter
Le déshonneur et le supplice.

Ah! laisse-moi, retourne en ton palais.

.<aon o'fitëz Joi-Svané ! dA
JULIE

L'abandonner? Jamais, jamais, jamais!

(Voix, derrière, le rideau : „Ovide, où donc est-tu?”)

OVIDE

Ciel! tout mon sang se glace!
L'appel de mes amis?... Retire-toi de grâce.

V Non, je reste.

JULIE

OVIDE

10 Julie, à mon tour je te dis:
Éloigne-toi de cet endroit maudit.
Je ne veux pas que Julie apparaisse
Aux yeux de [cele două cuvinte initială șterse ilizibil
de V.A. și înlocuite cu: mes amis] étourdis
par l'ivresse.

JULIE

15 Hé! qu'est-ce que la honte auprès de ma douleur? -
Je reste ici.

OVIDE

Mais pense à ton honneur.

JULIE"

20 D'avoir ma destinée à la tienne pareille.
Mon honneur me conseille

(Vcix derrière le rideau :

• „Ovide,-hé' !' le poète -Ovide, hé ! l'inconstant.")

OVIDE

25 O! désespoir, ils approchent, va-t'en.
Je t'en supplie.

" JULIE

En vain. %

OVIDE

30 iao^ .£9ru;dqii/b eadaı xuA
tuși gatstë ZİL'H .(itoicr ?.ino.i
• Hé bien, je te l'ordonne.

Pas de tache à ton front, pas de tâche à ton trône.
(Il entraîne avec violence Julie à droite.)

r

SCENE IV

Le rideau de pourpre s'écarte et laisse voir un magnifique salon resplendissant de lumière. Au fond, sur une estrade figure le tableau vivant de la décadence de Rome par Couture. La plupart des convives [descendent en scène. Les hommes sont un peu chancelants. Les femmes très gaies. Des esclaves de tous pays remplissent des coupes.

ACTÉA, TYNDARIS, CHLOÉ, GLYCÉ, COTTA,
TIGELLIUS, CLEVETIUS etc.

10 ci ... t i KL B -ii'M éép 2fiq iöè / a |
CHOEUR

Io Bacchus !
Io Vénus !

À vous mon cœur et ma jeunesse !

15 La nuit, le jour,
À nous l'amour, À flëTî 9î
Et ses transports et son ivresse.

LES COURTISANES
1U ÜOB KOI h i arMU ikDB
(montrant les patriciens)

20 Voyez ces pauvres courtisanes
Avec leurs mines de fantômes,
Et leurs regards presque mourants,
Ils ont fini d'être des hommes.

Ha, ha, ha, ha !

25 Vieux, chancelant sur leurs fuseaux,
Ivres de vin, branlant la tête,
On les dirait de vrais roseaux
Pliant, battus par la tempête.

Ha, ha, ha, ha !

LES PATRICIENS

30 Voyez ce groupe séduisant
De belles courtisanes,
Au regard vif et provoquant
Aux robes diaphanes.
Leurs pieds, leurs seins, leurs bras sont nus,

35 rinoino' t
: Et quand on les observe
On trouve entr'elle des Vénus,
Mais pas une Minerve.

COTTA

Amis, pour couronner cette nuit de plaisirs,
Faisons de Rome entière un immense incendie.

TIGELLIUS

- ui-cii i.ip ,li-j-'iVi -in ';-in>fr-"»m '
5 Non, mieux; allons au cirque amuser nos loisirs
En jetant des chrétiens aux tigres de Lybie.

'svrir i; 'jrnifi'r ÀBM ahia ->i „v>:fflv «lion i&'a ot °. io:
CLEVETIUS

Mieux encore; offrons leur ces trésors de bras blancs
Et de lèvres de pourpre et de seins palpitants.

10 ENSEMBLE

LES PATRICIENS

LES COURTISANES

C'est parfait, enlevons
ces Sabines;

C'est plaisant, enlever
des Sabines;

15 Imitons les exploits
des ayeux. -

[Versul initial şters ilizi-
bil de V.A. şî înlouit cu:

Gare à vous, les syrènes
mutines,

Quoi, ces nains imiter
leurs ayeux?]

Le désir se rallume en
nos yeux.

Gare à vous! Les syrènes
mutines

20 Ont des doigts bien
armés pour vos yeux.

(Les patriciens s'élançant vers les courtisanes et les pourchassent;
celles-ci se défendent en riant.)

..nisni si é 'iqt.rb.o"-.-a; 'v/uoii' t'n şffe'op xtrav 'j[

SCENE V

inmBfltno'm i- •mii..'m j » JT'cr-rT'vnob Bantm&xi .uto'f

15 LES PRECEDENTS, OVIDE (rentre par la droite)

X OVIDE

A.mis !

TOUS

Ovide !

ACTEA

30 Accours, par ta présence
Ranimer la gaité de ces morts en démente.

Mais que vois-je? à ton tour, pâle, triste, abbattu?
Qu'as-tu? réponds.

TOUS
(l'entourant)

5 Dis-nous, qu'arrive-t-il, qu'as-tu?

OVIDE

Moi? je n'ai rien, voyez, je suis gai, j'aime à vivre
Auprès de ces beautés dont la grâce m'enivre.
(Aux courtisanes.) Venez toutes à mon côté

10 Pour défendre mes jours contre une mort prochaine,
Car sur la roche Tarpéienne
Cette - nuit [anulat: à ma droite] la
chouette a chanté.

CHOEUR

15 [Cele opt versuri inițială sînt anulate ilizibil de V.A.
și înlocuite cu alte patru, anulate și ele:

La foudre est sur ta tête,
O! terreur, triste sort!

* C'est la mort, c'est-la mort
20 - Qui s'approche et te guette.]

(Les hommes et les femmes sont Consternés.)

OÈkd StWib- St-b iftOti?:!..*. . irt 'h'; M
iOV OVIDE

Hé bien, que la mort vienne au milieu de la fête
Mêler à nos éclats son rictus de squelette.

25 Je veux qu'elle me trouve une coupe à la main,
Prêt à la saluer de mon [profond initial, înlocuit
de V.A. eu: vaste] dédain.

Vous, femmes dont l'aspect et m'attire et m'enflamme,
Mêlez à ce nectar votre vive gaité.

30 Avant que de mourir je veux chanter la femme,
Sans elle on douterait de la divinité.

La femme est la reine du monde, AXA

Elle le charme, elle l'inonde
De ses rayons, de sa beauté.

35 Soleil joyeux de notre vie
Elle est l'amour, la poésie
Et la suprême volupté.

À moi, nobles patriciennes
Et vous Laïs et vous syrènes
[inițial, în loc de: vous - les]
Aux yeux ardents, aux douces voix;
Je voudrais, épris de chacune,
Vous [inițial: Les] confondre toutes en une,
Vous [inițial: Les] aimer toutes à la fois.

CHOEUR

10 Gloire au poète '
De l'Art d'aimer,
Sa lyre est prête
A nous charmer.

Amis, faites entrer les bacchantes lascives.
Que leurs bras amoureux enlacent mes convives ;
Et nous, accompagnons de nos ris, de nos chants
Le rythme cadencé de leurs pas entraînants,
(Des bacchantes couronnées de grappes de raisin et armées de thyrses
d'or entrent et exécutent la danse des Lupercales.)

CHOEUR

20 xynçtaa ;>aş,y şo< s t t ^ j :u-v ; j p =
.9 à mi 29 b Dansez, troupes charmantes
De joyeuses bacchantes.
Aux poses enivrantes,
25 Aux mouvements lascifs.
Mon désir vous réclame,
Et mon cœur plein de flamme.
Rebondit et se pame
Sous vos pas convulsifs.

SCÈNE VI

30 LES PRÉCÉDENTS, JULIE (apparaît au fond ; le ballet
s'interrompt)

JULIE

Joie et bonheur à tous !

• ... J TOUS
 Que vois-je?
 fçivi
 OVIDE O! ciel, Julie!
 rb/i
 JULIE
 Je viens avec vous tous partager la folie
 Qui chasse les tourments et fait qu'on les oublie.
 [Cele șase versuri initiale ale corului:
 CHOEUR
 10 O! mystère profond,
 Mon esprit se confond.
 je n'y puis riens comprendre.
 La princesse du sang
 Oser dans notre rang
 15 De son trône descendre!
 sînt anulate de V.A. si înlocuite cu patru, continuare
 replicii Juliei:
 Oui, je viens, désormais disposant de mon sort,
 Vers un Monde inconnu prendre enfin mon essor.
 César veut me tenir à son trône enchaînée.
 Je veux, même en tombant*, changer ma destinée.]
 OVIDE
 Julie, un pouvoir infernal
 T'entraîne à l'abîme fatal.
 25 Sais-tu bien, malheureuse, en quel lieu tu te trouves?
 C'est un nid de démons, c'est un antre de louves.
 JULIE
 Ma place est près de toi, ma place est dans tes bras.
 Ne nous aimons-nous pas?
 30 TOUS
 Oue dit-elle?
 OVIDE
 O! déniante; ô! cruel embarras.

JULIE
 Ouvrez-moi donc vos rangs, superbes courtisanes,
 Qui tenez dans vos mains le sceptre de l'amour,
 je veux goûter enfin à vos plaisirs profanes
 Et trôner dans l'orgie à mon tour.
 Que le monde me voit et que César me sache
 Livrée ainsi que vous au désordre enivrant.
 Soit brisé pour jamais le lien qui m'attache
 Au trône auguste, éblouissant.
 CHOEUR GENERAL
 LES COURTISANES LES PATRICIENS
 Ouvrons nos rangs à Oh! sa démente est
 la rivale sans égale
 Qui se proclame notre Dans cette orgie oser
 sœur, sans peur
 Elle est de race Braver la foudre
 impériale; impériale
 Son choix nous plaît, Et se livrer au
 nous fait honneur. déshonneur.
 20 OVIDE app .ftioa oi
 JULIE
 Oh! ma douleur est sans Oh! mon ivresse est
 égale, : , sans égale,
 Et sans égale est ma , Je satisfais enfin mon
 terreur. cœur.
 25 Elle, princesse Bravant la ville
 impériale impériale
 Braver le monde et Et le courroux de
 l'Empereur! l'Empereur!
 • OVIDE
 30 Ainsi pour prendre part à cette horrible fête
 Ni la peur, ni la honte, ô! ciel, rien ne t'arrête?
 JULIE
 Non, rien. mu i
 OVIDE
 35 Mais tu te perds.

JULIE
 s • ' Je Je me perds -avec toi.
 OVIDE
 Mais je te le défends. • , . : \

5 JULIE
 Aurais-tu peur?

OVIDE
 Peur moi?
 Ah ! puisque dédaignant la cîme,
 Hélas! tu penches vers l'abîme,
 10 En affrontant le blâme universel,
 Bravons ensemble et la terre et le ciel.
 Que la mer en courroux noup couvre de ses ondes !
 Que la voûte des deux s'écroule sur les mondes !
 15 Rions, buvons, chantons ainsi que des damnés
 De roses couronnés.
{inceputul inițial al versului este anulat indescifrabil
de V.A. și înlocuit cu: Et pour braver
 le sort], que chacun idolâtre
 20 Choisisse une compagne aux seins ronds et d'albâtre !
 La mienne, la voici. Vous tous, inclinez-vous,
 Elle est jeune, elle est belle et notre reine à tous.
 Je jette aux quatre vents ma raison éphémère.
 César, enfer et dieux, je nargue leur colère.
 25 Rions, buvons, chantons ! -
 Ei si la mort approche,
 Ainsi que nous vivons,
 Mourons dans la débauche.

CHOEUR
 30 Buvons, rions, chantons (etc.)
(Chacun choisit tine courtisane; ils forment divers groupes.)

JULIE
(la coupe à la main, s'adresse à la statue de Vénus)
 Vénus ! ô ma divinité !
 35 Recois mes vœux et mon délire

Je veux à la postérité
 Léguer un nom que l'on admire.
 Et chaque nuit et chaque jour
 Je veux, en proie à la folie,
 Retremper mon cœur, plein d'amour,
 Dans ma coupe toujours remplie !

TOUS
 Évohé! gloire à toi, Tulie !

JULIE
 Et maintenant,
 Prêtresses de Bacchus, en avant !

TOUS
tkiūi 'us t&QinoT
 En avant !
(Les bacchantes reprennent leur danse avec une ardeur folle. Ovide
et Julie prennent place sur des coussins de pourpre à gauche, les autres
 15 *convives forment divers groupes à droite.)*

CHOEUR
 Danser troupes charmantes
 De joyeuses bacchantes,
 20 • etc. os

SCÈNE VU
 1 -nifimoi -A^si yvkrī\mu\ *I iua tini'l
 LES PRÉCÉDENTS, AUGUSTE, MÉCÈNE, LICTEURS
(apparaissent au fond. Bruits de pas au dehors.)
 cjiiq sionebii!» «si.- züühb eiosi .tash inioq tao Y.
 OVIDE
 25 Quel est ce bruit dehors? Qui vient?

COTTA ,s?J >ib aliov n"J
(accourant effrayé) . •
 C'est l'Empereur !

TOUS

L'Empereur,
O ! Terreur !

... d'Im h H) { Up ,.1J^ J !
OVIDE

Fuyez, amis, Julie, éloigne-toi de grâce.

JULIE

Non, non, [*cuvintele inițială: ne bougez pas — înlocuite de V.A. eu: pas de terreur;*] restez à votre place.
Qu'il vienne, je l'attends.

10

AUGUSTE

(sur l'estrade au fond)

C'est donc vrai? La voici!
Tombée au lupanar à son tour, elle aussi!
Terre et cieux, couvrez-vous des plus épais nuages,
15 Pour ne pas voir...

JULIE

(avec effronterie)

Quoi donc?

AUGUSTE

20

Tes ignobles outrages.
Ô ! honte, ô ! décadence, ô ! triste abjection !
Ô spectacle écœurant de prostitution !
La Rome des ayeux, la cité souveraine
Purrit sur le fumier avec l'aigle romaine !
23 Ces rejetons bâtards des héros glorieux,
Indignes de leur nom, débauchés, vicieux.
N'ont point dans leurs désirs des tendances plus
hautes
Que de cheoir au niveau des plus tristes ilotes.
30 À peine peuvent-ils soulever de leur main
Un voile de Laïs, Une coupe de vin,
Pendant que sous leurs pieds, dans une lie immonde,
Gît l'épée invincible et qui soumit le monde !

Anathème sur vous, misérables bâtards,
Qui traînez dans l'égoût la fille des Césars !
(À Ovide.) Et toi, vil corrupteur, (à Julie) et toi, toi
malheureuse,

5 Qui roules ta splendeur dans la tourbe fangeuse,
Soyez pour vos forfaits à l'exil condamnés,
Loin de moi, loin du trône et de Rome indignés.

MECENE

Auguste, sois clément.

10 [*Adaos autograf V.A.:*

TOUS

(excepté Julie et Ovide)

Auguste, grâce, grâce !]

AUGUSTE

15 Licteurs, emmenez-le jusqu'au fond de la Thrace,
Qu'il périsse oublié dans ses déserts de glace.

OVIDE

Triumvir implacable, implacable Empereur,
Ma mort dans l'avenir ternira ta grandeur.
20 Tu proscrivis jadis, sanglant exécuteur,
Amis, clients, famille, aux dépens de ta gloire,
Tu seras à ton tour le proscrit de l'histoire !

AUGUSTE

25 Licteurs! (*Il montre du geste Ovide. Les licteurs s'avancent pour l'arrêter.*)

JULIE

No, tu ne peux l'arracher de mes bras.
Même exil à nous deux, à nous même trépas.

(Elle entoure Ovide de ses bras.)

Je saurais le sauver, dusse-je être tuée...

30 Il est à moi. je suis à lui.

AUGUSTE

(l'arrachant des bras d'Ovide)

Prostituée!

(Julie jette un grand cri et tombe évanouie, pendant que les lecteurs
5 .. entraînent Ovide. Consternation générale.)

(La toile tombe.)

..âi«3;.msfr

SÎNZIANA

[versiunea în limba franceza]

* '

/.

.lus-'i-qmH. slébjulqcai ^Idm&Lqw. isvmanT

..rr;sbnsi§ BJ i^:n19''-i'^Vs'I anşb ivxtr-dM

;

.....

.....

.....

.

:

SINZIANA
FÉERIE EN CINQ ACTES

PERSONNAGES

5 L'EMPEREUR PAPOURA (King Bamboo)
SINZIANA, sa fille
PARLEA-VODA (King Fire)
LĂCUSTA-VODA (King Locust)

ACTE I

10 Paysage brûlé par le soleil. Un lac occupe la plus grande partie de la scène. A sa gauche le rivage forme colline et aboutit à une forêt aux feuilles desséchées. Toujours du même côté, l'air plan, une petite chaumière à moitié cachée dans les arbres. Au pied d'un chêne Pepelea dort étendu.

•-«i c.mnoo2Ki ...?VBO ISD ZUËD 8007 sxnmoo aâsvov

15 SCÈNE I

JSV03J MACOVAYE, MA RICA, TOMA, PAYSANS et PAYSANNES

.1 9J9J (ils sont tous accablés par la chaleur)

5 ,<s*noo a toise tai» .fvitfis»
CHOEUR

20 **Quelle chaleur insupportable !
Tout se dessèche autour de nous.
La terre aride est dure en diable
Et le soleil nous griUe tous. '**

MACOVAY

Ouff ! depuis que je suis au monde, moi Macovay, maître d'école... et j'y suis, tant qu'il m'en souvient, depuis assez longtemps,, depuis... oui, c'est bien
5 ça.— Hé bien, mes enfants, je n'ai pas ressenti une pareille chaleur... On fond comme beurre... C'est à croire que nous nous trouvons dans le royaume du King-Fire.

TOMA

10 Et comment est donc ce pays-là?

MAC.

Une contrée incandescente où les poules pondent des œufs durs à la coque.

(*tui jî-uH*)

TOMA

ÂCIOV-A-i-Uî/ I

15 Pourquoi pas des omelettes aux truffes?

MAC.

(*sévère*)

Toma, tu es incrédule, c'est ta spécialité... Mais, bête, depuis quand, mon ga [*ms. rupt*].

20

TOMA

Hé qUe voulez-vous ? Je ne suis pas un savant comme vous, je ne connais pas l'a, b, c par cœur; je n'ai pas voyagé comme vous dans des pays... biscornus [*ms. rupt*].

25

MARICA

ph !. ça c'est vrai, mon mari, le savant Macovay, a parcouru le pays des griffons, des hommes à tête de chien, des bêtes à cornes.

MAC

30 Hein!... ^{sldjstjoqpa} Serait-ce une allusion? ^{au}... Espérons que non... Oui, mes enfant, j'aj été un grand coureur dans ma jeunesse.

MAR.

- Un coureur, vous? Ha, ha, ha.

MAC.

5 Ne ris pas, Mârîca; tel que vous me voyez, j'ai traversé des contrées fabu [*ms. rupt*], j'ai vu des choses incroyables.

TOMA

Aussi je n'y crois pas.

, , , , MAC.

10 Parbleu puisque tu portes ton nom!... Écoutez:

(*couplets*)

TOUS

ta:B; (*avec étonnement*)
Oh ! C'est surprenant.

15

TOMA |

Surtout incroyable.

MACOV.

Mais ce n'est rien encore. J'ai vu la cour du Prince Sauterelle.

20

TOUS

' Le Prince Sauterelle?

...mon no' irnxnoo aîi»v

MACOV.

25 Quoi?... Vous n'avez pas entendu parler de ce grand prince qui possède une armée innombrable et un estomac gigantesque?... Il mange, il dévore, il ajvale et ne fait que ça depuis le matin jusqu'au soir —et *vice-versa*.

Comment ? il se nourrit même de *vice-versa* ?

MAC.

Tais-toi, vieille buse... tu ne sais rien de rien, pas même le sanscrit.

MARICA

5 Mais [iñițial: Et son peuple] si ce prince est une si belle fourchette, il doit être gros à crever dans sa peau.

MAC

Au contraire, il est maigre comme un budget turc.

MARICA

10 Et son peuple?

MAC

Il mange fort peu, mais [iñițial: presque] en revanche il est encore plus maigre que son maître.

TOMA [iñițial: MARICA]

15 Ne l'envions pas...

MAC

Non, soyons généreux ! et félicitons-nous de vivre dans notre [iñițial: l'Empire] pays [sous] le règne de l'Empereur Papoura...

20 TOMA

On dit pourtant que l'Empereur plie à tous les vents comme son nom.

25 Silence, méchante langue... Sa [iñițial: Notre] Majesté est tout simplement prudente... Elle a deux conseillers intimes, ses ministres Tandala et Pacala, deux fortes [ms. rupt]. L'un lui conseille une chose, l'autre tout le contraire, et Sa Majesté penche tantôt d'un côté, tantôt de l'autre... C'est naturel, il me semblé.
30

TOMA

Oui, il est comme le roseau qui...

MAC.

3 Hé bien, après?... Les roseaux n'ont qu'a plier, pourvu que les grenouilles soient heureuses... Or, êtes-vous heureuses ?

\/: \ . . ^uî-(ln') 9.rj<>}:m;> M.m ."•)'9i Ai'-'

Oui, oui, oui...

MARICA

10 On dit que du temps que vivait [iñițial: de feu] l'impératrice, c'est [elle] qui ferait le coq au palais ?

3ISKJB UIDT&êBn

.->ioy

MAC frftoinoo ma iud

Comment l'entendez-vous?

i' .

MARICA

Ê5 Et que maintenant c'est sa fille, la princesse Sinziana, qui le conduit par le nez ?

MAC

C'est probable... Elle est si bonne, si belle !

MARICA

10 Oui, belle à éblouir même les lunettes [iñițial: yeux] d'un savant [anulat: à lunettes] comme vous.

MAC

25 Assez... Nous perdons la journée à jacasser et pendant ce temps le soleil nous cuit et brûle nos moissons.

LES FEMMES

30 Hélas ! oui... Qu'allons-nous devenir si la récolte manque ? Avec quoi nourrirons-nous nos enfants ?... Quelle calamité, mon Dieu !... La famine nous menace. .. Nous finirons par devenir antropophages.

MAC.

Silence, tas de pies... Au lieu de vous lamenter, vous devriez plutôt faire des exorcismes pour faire arriver les nuages et tomber la pluie.

5

MARICA

Mais nous ne sommes pas des sorcières comme la vieille Rada qui demeure là, dans cette cabane... Elle sait faire des enchantements de toutes sortes, composer des filtres pour inspirer l'amour.

AOJSAM

10

MAC.

Comment sais-tu ce dernier détail? Est-ce que par hasard tu aurais eu recours à sa science dans quelque but peu conforme à ma dignité de maître d'école?

MAR.

15

Bon, voilà tes idées biscornues qui te repoussent.

MAC.

(se battant le front)

Où ça?

20

Allons plutôt consulter quelque astronome ou bien mieux [initial: et au besoin] adresser une pétition au Parlement.

-c.

MAC.

Tiens! c'est une idée ça... je te croyais incapable

25

de faire un enfant.

MAR.

Pas autant que toi, mon pauvre homme... Allons.

Allons.

30
796

(Us sortent en chantant le ch-œ'ar.)

SCENE II

PEPELEA

(se réveillant)

Le bon somme que j'ai fait!... et quel rêve!...
5 Moi, Pepelea, orphelin et pauvre comme une branche desséchée, je faisais un splendide mariage; j'épousais la princesse Sinziana, après l'avoir sauvée des griffes d'un dragon... L'ai-je assommé ce malheureux dragon... J'en suis encore tout ému...

10

La belle Sinziane

Au teint blanc, diaphane,

Criaient comme [initial: Semblait une]

Diane

Aux bras d'un Acteon.

15

À sa voix trop sensible

Te m'élançais terrible

Et mon bras invincible

Abattit le dragon.

20

Alors cette princesse

Admirant [initial: Sensible] ma prouesse

Du prix de sa tendresse

Paya mon bel exploit.

Et sa voix douce et pure

Me dit: [cuvint indescribable; initial: Avec

25

un doux] murmure:

Pepele, je le jure

[initial: Me dit aussi / Me dit:]

D'être toujours à toi!

30

Bah! rêve que tout cela... L'Empereur a envoyé des hérauts aux quatre coins du monde pour faire savoir aux princes et aux rois qu'il prendra [initial: mariera sa fille] pour gendre celui d'entre eux qui plaira à sa fille, et lui donnera en dot, la moitié de son empire...

35

Moi je me passerais volontiers de dot, si l'on m'accordait la main de la belle Sinziana... Parole d'honneur!

797

SCÈNE III

PE PELE, RADA

(elle sort sur le pas de sa porte, appuyée sur une béquille,
elle est si vieille que sa taille est pliée en deux)

5 RADA
(à part)

Voyez-vous, le petit garnement... quelles idées saugrenues lui passent par la [tête — ms. nipt].

10 Hé! voilà la vieille Rada... Dis donc, l'ancienne,
viens que je te raconte mon beau rêve.

jldicfT';-; qoiigXJOV sg À

15 Volontiers, mon fils, mais je ne le puis... tu vois,
il me manque une jambe [initial: je suis <cuvin< indc-
cifrabil> d'une béquille].

P

Tu veux dire une béquille?

t'm\rr?i fân' rmiTT K'/kM
R.

20 Cela revient au même... car je ne saurais faire un
pas sans l'aide des béquilles... et l'une d'elles s'est
rompue cette nuit.

.;>rif[.31 9j ,91'.iq'j 1

: bb -M \ iaaofi fui T>{<

Tu l'auras enfourchée pour aller assister au sabbat.

25 Non, j'ai frappé avec un chat noir qui s'était intro-
duit dans ma chambre par la cheminée.

oi i i

-,^m.f?lrc Job ob si9ifcioi.fr ms-muiq mu ,{ toM
C'était peut-être le diable en personne.

Oui, déguisé en chat... Quand je l'ai frappé, il a miaulé de façon [initial: a fait un miaou] à donner le frisson, et ma béquille s'est cassée comme verre en remplissant l'air d'étincelles. Pauvre béquille!... Si Si Si solide!... elle me servait depuis une centaine d'années... je l'avais confectionné exprès pour aller assister aux noces du génie des orages.

>9 tnfibnsq te t'itoé&ti W "riKH'h • • " 9L ' uoa • ri
ao Vraiment? Mais quel âge pouvez-vous avoir?

R.

Moi? Écoute.

(couplets)

15 À cette époque-là j'étais jeune, belle, séduisante,
car j'appartenais au monde des Fées... Mais j'ai eu la faiblesse d'écouter un beau jeune homme qui m'a trompée, le monstre, et j'ai perdu mes attributs divins... étant condamnée à vivre éternellement et de vieillir dans la solitude.

20

P.

En effet, vous êtes tant soit peu chargée...

]<*/ gnolffi «gllfeiv • g/mo*> '^foify tOA tjéé_____Uf.IV

25 Que veux-tu?... les années passent, les beautés s'effacent, les visages se plissent [initial: les visages grimacent] et les charniers faiblissent... Regarde-moi... dirais-tu jamais que j'ai été aussi belle, plus belle même que Sinziane?

P.

...i....Jmoï

30 Plus belle qu'elle?... jamais, c'est impossible...
Ah! Sinziana, que ne puis-je réaliser mon rêve?

R.

(le prenant par l'oreille)

Elle te plaît, hein?

P.
Oh ! oui ! j 3 asO
 •A ivnnob ' [ooeim nu Jiif £ v \ *i < ra * vi- Mtfiiim
 Tu l'aimes, petit coquin.
 •: ..!difiupMr «witM ;ês*fe3n tv b ses i *
 i5tl;- • sau ciiiq"b iœ*"i9ê ra dil* ...'-iJoe i8
 Comme un fou.

R.
**Hé bien, viens avec moi dans la forêt pour me tailler
 une nouvelle béquille bon de noisetier et pendant ce
 10 temps, moi je cueillerai des plantes pour te préparer
 un filtre d'amour.**

P.
Et tu me le ferras boire.

15 .k;b-W sliitd ,90tref iusiViHèl-supoqè biiso A
Certainement. j> ; n

Et elle m'aimera moi ^{i'4} .yrJénom al ^èq/fiOT;
 rr è aànmjsbnoo Jnjit*
 20 R. el snfib

**Pourquoi non?... Une princesse a autant de cœur
 qu'une autre.**

P.
**Vrai?... Ah, me chère bonne vieille, allons vite
 25 dans la forêt. Allons vite."**

(Il prend Rada par le bras et veut l'entraîner.) ..,
 -abusgsii "...in^fiildjr,' nsurnak 89l ia [tasasnâig i-
 r.-kr ,9lted iicuc; è4> ia'i sigj .iffittâ irt-awiib ...iotn

30 **Doucement, doucement, brigand, tu vas me faire
 tomber...**

...aldigèbqœi o ,&fmi>r ..r&Ife'up slbJ «uH
Ne crains rien, je te tiens... Allons.

35 **Mais doucement, te dis-je... On te dirait pris de
 folie.**

P.
**Oui, je suis pris, épris, surpris, tout ce que tu vou-
 dras... Viens vite.**
 Ils montent [initial: sortent] vers la forêt et. Y disparaissent.

ACTE V

i
 Paysage d'hiver. Montagnes couvertes de neiges au fond.
 Arbres blanchis par une couche de givre. Blocs de glace
 parsemés au bas des collines. |

TH3Y
 10 SCÈNE I
 fié ôb 9lin sdomud si /nua^yruG >• • p iuo -

Génies de l'hiver, habillés de flocons et de stalactites glacés,
 patinent sur la neige et glissent le long des pentes. Petit ballet
 de patineurs.

CHOEUR
 15 **La beUe vie !
 Doux passe-temps !
 À faire envie
 Même au Printemps.
 Tout est froidure
 20 Ln ce beau lieu.
 Pas de verdure**

La ^r degTace oi
 25 **Semble un tombeau.
 Le vent croasse
 Comme un corbeau.
 La belle vie ' '
 Doux passe-temps... etc.
 .Utl yyr.**

. SCENE II
 30 GÉNIES, LE VENT DU NORD (apparaît au haut d'un bloc de
 glace)

LE VENT
 35 **Malheureux génies!... vous dansez, vous patinez,
 vous vous, livrez à des ébats folichons et l'Empire
 de l'hiver est en danger de fondre !**

GENIES

Comment? Quoi? Que dites-vous, Monsieur le Vent du Nord?

LE VENT

Je dis que notre reine gracieuse qui devait aujourd'hui même placer la couronne sur sa tête...

GENIES

Hé bien?

LE VENT

Je dis, que notre souveraine, la blanche fille de sa Majesté le Pole Nord, qui devait aujourd'hui même se choir un époux assorti..?

GÉNIES

Il lui est arrivé quelque chose... avant la lettre?

LE VENT

Je dis que cette merveille qui paraissait aussi froide et insensible qu'elle était belle et séduisante...

GENIES

Aurait-elle jeté [initial: Aurait-elle cascade] sa couronne par-dessus les cascades?

LE VENT

Elle s'est éprise soudainement du sieur Prier, le fabricant de verdure, et cette nuit elle a fichu le camp avec lui.

GENIES

Fichu le camp?... Où donc?

LE VENT

Certainement quelquepart, à moins que ce ne soit ailleurs... (Bas.) Mais silence... Mystère et discrétion... il faut que le peuple souverain ignore cette escapade royale, car il serait capable de...

9-d 1 td , GÉNIES

adi • • (dérobés)

Est-ce possible!.. ,

• ' L E V E N T • • ' .

5 Oui, mes amis,, elle a abandonné son trône taillé dans un bloc de glace... Quelle sottise? hein?... où trouvera-t-elle un climat plus agréable qu'ici au pôle nord?... une contrée plus attrayante, ornée de stalactites et d'ours blancs?

10 GÉNIES

Hé bien, qu'allons nous devenir? Maintenant?.. / Privés de reine?

UN DES GÉNIES

15 Si nous profitons de cette occasion pour proclamer la République?

UN AUTRE GÉNIE

Ma foi, non... en fait des bêtes fauves, je préfère nos ours à son loup.

20 Pourtant, elle a du bon... des communards, des anarchistes, des casquettes à trois ponts.

i küsb tond &a işbw'mM" .. tm sb i

Pas de bêtises... Parlons sérieusement car nous nous trouvons dans une mauvaise impasse.

aircào jy GENIE

25 Oui, l'impasse de l'ours... je la connais...

.. , LE VENT

30 Tais-toi... et vous tous, écoutez-moi. Il nous faut chercher et trouver de suite une nouvelle reine; car vous le savez, dans l'Empire de l'hiver les femmes seules peuvent régner, et cette reine, d'après les sta-

tuts de nos ayeux, doit être blonde, blanche et absolument [inițial: part pri] froide... Mais où la trouver?

GÉNIE

Oui, voilà le hic... où la trouver.

5 LE VENT"

Vous qui avez parcourru le monde sur vos ailes légères, n'avez-vous rencontré par hasard quelque jeune fille au cœur de glace?

GENIE

10 Attendez, j'ai été l'année passée à Londres.

LE VENT o a m 90 :-ôvh·I

Et?

GÉNIE

J'en ai rencontré une, une seule... mais...

15 ai/iào LE VENT

Quoi?

LE GÉNIE

Sitôt qu'elle eut aperçu un *Housegard*¹, son cœur a fondu.

20 asm LE VENT

Cela ne m'étonne pas; les *Housegards* sont d'un rouge de feu... Mais quel est ce bruit dans l'air? Regardez, regardez... Voici venir un dragon, à cheval... C'est la première fois que j'en vois un...

25 LE GÉNIE

Un dragon? Nous sommes perdus... fuyons.

(Un dragon, monté sur un cheval aérien, passe dans l'air.)

TOUS

Fuyons... par là... non... par là...

30 (Ils courent [?] de droite et de gauche.)

¹ Soldat din garda palatului regal de la Londra.

SCÈNE III

LES PRÉCÉDENTS, LE DRAGON (entre par la droite)

LE DRAGON 8SEn "Si

Halte!

5 LE VENT
(gracieux)

Seigneur Dragon... salut... Qu'est ce qui nous procure l'honneur de *astă*¹ visite inespérée?

LE VENT

10 N'ayez pas peur; je vais souffler sur lui, pour le chasser plus loin... (Il souffle en l'air.)
(On entend un sifflement de vent terrible.)

Je t'en fiche... le voilà que descend là, derrière ce bloc.

15 LE DRAGON

Je cours après ma vengeance et je viens demander votre aide.

LE VENT

90116113 Notre aide? C'est flatteur! Mais à propos de quoi?
20 s'il vous plaît?

LE DRAGON

Vous connaissez sans doute [inițial: avez entendu parler sans doute de] mes déboires cocasses?

LES GENIES

25 Des déboires? racontez-nous cela pour rire [inițial: pour... pour revoir].

LE DRAGON

(furieux)

Pour rire?... de moi.

¹ Românește in ms.

LE VENT
(tremblant)

Non, non, non... au contraire, pour verser de larmes amères sur vos infortunes.

5 LE DRAGON

Écoutez alors le récit lamentable de ce qui m'est arrivé... [ms. *indescifrabîl*] sans avoir entendu parler de la beauté de Sinziane? •

10 LE VENT
Sinziana?... Qui ça?... Une danseuse de corde?

15 LE DRAGON
Non, la fille de l'Empereur Papura... Je l'ai enlevé pour en faire mon épouse, car je l'aime, oh oui, je l'aime... au point d'en devenir idiot comme son père, ou comme un autre si cela vous convient mieux.

labneare Ah! bah. tant que ça ^{SL séiqR 81U00 st}
.3&IS •'IJO/

20 LE DRAGON
Oui. Je l'ai ravie, l'étant moi-même par son charme appétissant, et quand je croyais être arrivé au moment psychologique... vous comprenez l...

25 LE VENT
Psychologique? Ah! oui... Non, nous [initial: je] ne comprenons pas.

30 LE DRAGON
Tas de buses, je veux dire qu'à la veille de mon mariage avec elle, est arrivé un second larron qui m'a volé ma proie.

LE VENT
Ah! bah! Ce devait [initial: il était] un *pick-pocket* de *Lonâres*[*anulat*: ou un Robert Houdin].

¹ Şarlatan (engl.).

² Prestidigitator francez (1805-1871).

st̄aaâmOM '

LE DRAGON

Non, je le soupçonne d'être un ancien caissier. [initial: Non, c'était tout simplement un certain drôle, «*cuvînt ilizibil*» accompagne dont j'ig]. Il a disparu avec Sinziana et deux autres drôles, comme lui, nommés Lăcusta et Barza que je me réservais pour mon repas de noce... Ils se sont dirigés vers le royaume de l'Empereur Papura, le père de la jeune évadée, et ils ont perdu leur chemin... Ils sont arrivés [initial: En ce moment] dans vos parages, mourant de froid et [ms. *indescifrabîl, după ce se anulase*: gelés jusqu'à la moelle]. C'est le moment de les attaquer, de les surprendre et de les changer en blocs de glace... Allons... [initial: J'attends ci le service de votre obligation.]

LE VENT
mo 7 • Comment?... tous les trois?... Sinziana aussi?

20 LE DRAGON
Non... pas elle... j'y tiens... Elle est si belle!... et si froide hélas! à mon égard!
(Il soupire et reste pensif.)

25 LE VENT
(aux autres, bas)
Entendez-vous? belle, blanche et froide?... juste ce qu'il nous faudrait... peut-être que... qui sait? le hasard nous envoie une nouvelle reine pour remplacer notre cascadeuse.

30 LE DRAGON
Voulez-vous me prêter votre concours?

LE VENT
Que ne ferait-on pour vous obliger, Seigneur?

LE DRAGON
Partons donc pour aller à les rencontrer et les réduire en esclavage...,

mt

TOUS

Partons.

no ai - au rn am LE DRAGON

5 Mais je dois vous avertir d'abord que mon filou possède une flûte, enchantée, qui l'aide à surmonter tous les obstacles... Faites geler [inițial: geler le souffle] les sons de cet instrument maudit et la victoire est à nous.

LE VENT

10 Volontiers, je n'aurai qu'a souffler dans [inițial: dedans] son tuyau.

LE DRAGON

Vous?... À qui ai-je donc l'honneur de parler...

LE VENT

15 Au premier ministre de cet empire... le souffleur patenté des têtes couronnées. Mon Excellence Le Vent du Nord !

LE DRAGON

20 Enchanté, Excellence, de connaître un personnage aussi... ventilateur... Et comme je ne veux pas être pris pour un intrigant... Voici ma carte.

LE VENT

(lisant)

Zmeou... lisez dragon... Empereur de tous les 25 ; dragons souterrains et autres.

"mskjifm irtoq slfevtfo.; -nu aiovn :< ZVMU. b-i<-r.û :>

LE DRAGON

(saluant)

Sire !... Nous sommes aux ordres de votre majesté. Marchons!

30 Marchons. TOUS

Marchons.

Marchons, volons, glissons
Peur changer en glaçons
Les voleurs, vile engeance
Qui pourrait sa vengeance.

(Ils sortent à gauche par la colline.)

808

SCENE IV

LĂCUSTA

(arrivé de gauche en glissant à chaque pas)

5 Brrr!... quel froid!... Ma cervelle se change en gelée intellectuelle... (Glissant.) Oi, oi... j'allais me fichier par terre... quel verglas !... les plus forts diplomats feraient de faux pas sur ce terrain glissant... Dans quel pays diabolique suis-je donc débarqué?... Brrr!... ma respiration prend des formes bizarres...

10 Ma moustache est ornée des stalactites... Je gèle... Ne restons pas en place... (Il saute.) Oi, oi... je me suis donné un entorse aux reins... Ouf depuis que j'ai échappé à la marmite du Dragon, j'ai égaré mes pas dans tous les coins du monde, avec mes Sinziana, Pepelea et Parlea [inițial: mes malheureux compagnons]... Et nous voici parvenus jusqu'au Pole Nord... Hé bien, mais il n'est pas si intéressant que ça le Pole Nord... il y fait froid voilà tout... Brrr !... J'ai laissé en arrière mes malheureux compagnons et je me suis mis à fuir comme un dératé afin [de] m'empêcher de geler sur place... [anulai: et de me changer en sa] Un peu plus je devennais une sauterelle glacée.. 20 Oi, oi... (Il tremble.) Hou, hou, hou... Voilà, voilà, je deviens glaçon... Fuyons... (Il glisse et tombe.) 25 Paf! ça y est...

(Une ourse descend de la montagne et vient en scène.) ci

30 Oh! la, ha!... qu'est-ce que c'est ça? Un ours blanc? il se dirige de mon côté?... Je suis perdu... il va me dévorer... et je n'aime pas ça... Faisons le mort... on dit qu'ils dédaignent les charognes... [anulat: Moi! charogne... un en-tête couronné... O! vanitas!...]

(L'ours s'approche de Lăcusta, le regarde, le flaire, le tourne et le retourne avec ses pâtes, puis s'assied sur lui.)

35 Hé bien, il né se gêne pas... il me prend pour un siège... Cristi... qu'il est lourd... mais du moins son poids et sa fourrure me chauffent.

(L'ours le regarde avec attention.)

809

Qu'est-ce qu'il a me dévisager?... On dirait qu'il s'attendrit sur mon sort... Ah ! si je pouvais le pourfendre avec mon stilet.

(L'ourse s'approche son museau du visage de Lăcusta.)

5 **Tiens ! est-ce qu'il voudrait m'embrasser?... lui aurais-je inspiré une passion?**

(Tout à coup l'ourse se lève, soulève [initial: empoigne] Lăcusta dans ses bras et le serre sur sa poitrine en grognant.) **Tiens?... elle me presse sur son cœur?... elle**

10 **m'aime donc !...**

(L'ourse grogne doucement.)

'•'il 9 J_ . . r'o, i.' ' (%\>#>' VIV '/-vin aqç »floi*a' •«'/
rr/q **Tu m'armes, ma pauvre vieille?... ton petit cœur fait tic-tac?... L'amour te travaille à mon endroit?... Allons... tant mieux...**

15 (L'ourse le prend dans ses bras.)

Allons, c'est convenu, tu m'adores, mais ne serre pas si fort... tu m'étouffes... Hein? quoi? tu veux que nous chantons un Duo, comme dans les opéras?... Vas pour un duo... Ma fille... Écoute... et attention

20 **à la réplique:**

i'm b H • .. ••> . . \ niL V

AIR ITALIEN

.999£!\$ 5H ;*Jli&?. 3fly £IRfTTI9Vt'it9(8"jjCT il' Q ni < B . as
Chère ourse de mon cœur

Au [anulat: langoureux] murmure grogneur.

Je voudrais, je le jure

25 T'enlever ta fourrure [initial: parure]
Pour m'en faire un manteau

Bien doux, bien gros, bien chaud.

(L'ourse grogne.)

30 **Hein, ça te flatte, petite canaille?... Tu en veux encore?... Second couplet.**

Chère ourse de mon cœur,

J'ai des frissons de peur

Lorsque [initial: Lor/Quand je] j'ouie ta trogne

Qui grogne, grogne, grogne.

35 Ah! donne [initial: laisse]-moi ta peau

Pour me faire un manteau.

(Grogne plus accentué auquel répond un autre dans la montagne.)

810

SCÈNE V

LĂCUSTA, L'OURSE, une trentaine d'ours débouchent sur la scène de derrière les blocs de glace, et descendent des montagnes

LĂCUSTA

iooq •••iW£.(fcl;o-7.qmüA. &mi éUçtStii

5 , **Qu'est-ce que c'est?... Une avalanche d'ours?... Ours – que je puisse me cacher?**

(Les ours s'avancent, entourent Lăcusta, le flairent et s'éloignent de lui avec précipitation.)

• LĂCUSTA

10 **Tiens? ils [anulat: semblent] me flairent et ils se sauvent?... Malhonnêtes !**

(Les ours vont au fond et prennent place pour danser un ballet.)

15 **Que veulent-ils faire?... ils s'éloignent?... Voudraient-ils danser par hasard? Un ballet d'ours?... Ça va être drôle.**

(L'ourse tend la pâte à Lăcusta.)

Ah ! vous voulez que je t'offre le bras !... (Grognant.) Comment donc, Madame, mais trop flatte.

(L'ourse se dirige avec Lăcusta vers un bloc de glace, taille un trône; ils s'assient tous deux.)

20

Ah !... C'est là votre trône? Tu veux que j'y prenne place à côté de toi, ma chérie?... Soit... mais je te ferai observer avec tout le respect que je ne te dois pas que certaine portion de mon individu [initial: être] courant le risque de geler.

25

(L'ourse le pousse et le fait asseoir de force.)

C'est bien; du moment qu'on me prend par la douceur... voilà. (Il s'assied.)

(Les ours exécutent un ballet avec accompagnement de grognements, pendant que Lăcusta, pris par le froid, se lève à tout instant et se [ms indescifrabil] les membres.)

30

SCÈNE VII

(De grands cris éclatent dans la coulisse. Les ours effrayés se sauvent. Une foule de génies de l'hiver traversent la scène en jetant des cris

35

d'effroi.)

811

LĂCUSTA, PĂRLEA

PĂRLEA

(arrive en courant à la poursuite des génies et donnant des grands coups de sabre en l'air)

Tiens, tiens, tiens, attrape... Voilà autre pour toi... encore... encore... Ah... vous avez eu l'audace de vous attaquer à moi, tas de fanfreluches. Vous voulez la guerre? Tiens... (Il s'avance furieux sur Lăcusta.)

10 LĂCUSTA

Hola, hé, hola, cousin, arrête, serrez les freins, tu vas dérouler.

PĂRLEA

il Ah! C'est toi... Combien en'ai-je tués?... Tous?

15 LĂCUSTA

Oui, regarde; il n'en est pas resté un seul... Mais qu'as-tu? Qu'est-ce t'a pris?

PĂRLEA

20 Ah! les [ms. indescifrabîl] l... Figure-toi qu'après ta disparition, nous nous sommes vus attaqués par une nuée de flocons belliqueux qui cherchaient à enlever Sinziana... Alors, la moutarde m'a menti au nez; j'ai brandi mon sabre de bataille et tu sais le reste... tous morts.

25 LĂCUSTA

Et Sinziana qu'est-elle devenue?

PĂRLEA

Je l'ignore complètement. C'est son affaire.

LĂCUSTA

30 Comment tu as abandonné cette jeune fille... Ah! cousin, ce n'est pas chevaleresque [inițial: délicat] de ta part.

812

PARLEA

Je te conseille de parler toi qui nous a abandonnés tous.

LĂCUSTA

5 Il ne s'agit pas de moi... J'avais froid et je me mis à courir pour me rechauffer.

PĂRLEA

(commençant à trembler)

Et ça t'a réussi?... tu as chaud?

LĂCUSTA

(tremblant)

10 Si chaud, si chaud que j'en grelotte... tiens un coriza [inițial: rhum de cerveau]... Vlan, ça y est. (Il éternue.)

PĂRLEA

... " " '4Pușș !

(éternuant)

Je t'en offre autant... à nos souhaits.

<>J āOnāiēiXS "nD 9D-j29 miwV> Tñffj rt/
LĂCUSTA

Dieu nous bénisse. Parle.

20 PARLEA

Lăcusta.

LĂCUSTA

Ne bouge pas, ton nez gèle... il est devenu blanc.

PĂRLEA

25 Ton oreille aussi.

LĂCUSTA

Frottons-les du neige... pour les sauver la vie.

(Ils prennent de la neige et se frottent mutuellement le nez et les oreilles.)

30 TOUS LE DEUX

Fort, fort.

AIOUB

813

PARLEA
Est-il redevenu rouge? •
 LĂCUSTA «sapi
 Comme un anarchiste [*initial: républicain*]... Mais
 5 mon oreille.

PARLEA
 Comme un communard second républi-
 cain]... Ah! ils sont sauvés.
 LĂCUSTA
 10 Non, attends... ils recommencent à blanchir...
 encore une friction...
 fit' «JOȘII ••.OİJOià'ig Ct'i [ũSŪ ouàso IS .bOKOO te
 PARLEA
 Assez, cela les écorcherait et nous perdri-
 15 chames.
 rqr ' ;• tîl«atai«'^IPvt^ x;:-e ,İH :%. Mais
 LĂCUSTA
 Ah... cher cousin, est-ce une existence cela?
 PARLEA
 Oui, cousin, pour une existence c'en est bien une,
 20 mais stupide... J'ai sommeil.
 LĂCUSTA
 ' Moi aussi.:. Mais tentons de ne pas nous endor-
 mir. .. ce serait la mort !
 PARLEA i
 25 La mort? Brrr! (*Baillant.*) La... a... mort?...
 alors,qu'y a-t-il à faire? .. lj
 (*baillant*)
 Faisons de glissants pour tenir le sang en circu-
 lation.

814

PARLEA
 (*debout*)
C'est ça, faisons des glissants.
 LĂCUSTA
Glissons.
 (*Ils glissent lentement et s'en dressent [?] l'un à l'autre debout, envahis
 par le sommeil.*)
 •X!^.. <Ū. f> sH', '
 S C È N E VII
 LES PRÉCÉDENTS, LE VENT DU NORD (*entrant*)
 10 **Victoire! Nous avons pris la belle Sinziana... Je
 l'ai conduit au palais et grâce aux filtres de mon é-
 pouse, la Gelée Blanche, elle ressemble comme deux
 gouttes de glace à notre reine qui s'est sauvée...
 15 Bientôt elle [*anulat: arrivera ici*] sera amenée ici pour
 être investie des insignes royaux. Voici le cortège qui
 s'avance.**
 (*Grande marche; le cortège entre, fanfares.*)
 PARLEA
 (*se réveillant*)
 20 **Quelle est cette musique?**
 LĂCUSTA
**Sans doute la noce de quelque ourse. Voyons.
 Es-tu prêt à fuir?**
 PARLEA
 25 **Oui, oh... oui!... j'aime la" noce, mais pas en
 [*anulat: pareille*] compagne à pareils noceurs.**
 - (*Au sons d'une marche bizarre, entrent les dignitaires de l'empire,
 en costumes blancs, doublés de fourrures, et portant des mitres de glace.
 Derrière eux s'avance un char en argent, traîné par quatre ours. Sur
 30 le char se trouve Sinziana portant sur les épaules un manteau d'her-
 mine et un voile blanc sur sa figure. . . Le char s'arrête au milieu
 de la scène. Peuple; génies de l'hiver groupés sur les blocs de glace
 et sur les montagnes. Aurore boréale.*)

815

SCÈNE VIII

PARLEA, LĂCUSTA, SINZIANA, LE VENT DU NORD,
GÉNIES, CORTÈGE, DAMES commandées par la GELÉE
BLANCHE

5

CHOEUR

Vive notre reine
À l'âme sereine
[initial: Vive notre reine
À figure pleine
À l'âme sereine]

Au front blanc et pur.
Elle a de la grâce
Gomme un bloc de glace
Sous un ciel d'azur

'90 arararoo gldtnoèc^T 9ffe jynfref" sâfcO «I ,93000

LĂCUSTA *[initial: PARLEA]*

Quelle beauté ! quelle merveille.

P.

Elle n-a point sa] est au monde sans
pareille !

20

[anulat: Ensemble]
L'amour en mon cœur se réveille.
Et je n'ai plus froid à l'oreille. mstîQ OS

CHOEUR

Vive notre reine!
etc.

25

• LE VENT DU NORD
• *(présentant la couronne)*

[anulat: Reine! ton peuple ému {initial: heureux}
t'offre cette couronne.
30 Puisse-toi la porter en coulant d'heureux jours
Et la loi des ayeux]
Reine, de ta grandeur voici le noble emblème !
Place-le sur ton front au céleste contour
[initial: contour blanc et doux].

816

Et parmi tes sujets chois[is] aujourd'hui même
Un époux plein d'ardeur, de respect et d'amour.

SINZIANA

Amis *[initial: Ol Peuple]!* avec orgueil j'accepte
cet emblème,

5

Il me fera penser à vous tous chaque jour.

(Elle place la couronne sur sa tête. À part.)

Mais quel froid m'envahir sous ce froid diadème?
Tout s'éteint dans mon cœur, plus de feu, plus
d'amour !

10

CHOEUR

Vive notre reine !
etc.

£900svA r*.hrro fontî:
LE PEUPLE

15

Vive notre reine !... Houra — a — a

PARLEA

Regarde, cousin: elle ressemble à Sinziana... Sa
vue me rechauffe.,.

LĂCUSTA

20

Moi, elle m'incendie.

LE VENT DU NORD

Habitants de cet empire, eh, je porte à votre con-
naissance que notre reine, pour se conformer aux us
et coutumes de nos ancêtres, doit faire choix d'un
25 époux, aujourd'hui même... parmi vous... Faites
des nielles pour montez en attrait.

(Tous se mettent à sourire gracieusement.)

Bien, continuez, et celui d'entre vous qui pourra
la baiser au front sans éprouver les frissons de la mort,
30 occupera le trône à côté de sa gracieuse majesté [?].

PARLEA

Qu'est-ce qu'il a dit, cousin?... l'as-tu bien entendu?

LĂCUSTA

Oui, tais-toi.

LE VENT DU NORD

Qui d'entre vous aspire à ce bonheur?

(Silence générale.)

5

... : LĂCUSTA et PARLEA BT'ji 901 II

Moi!

SINZIANA [inițial: L.J

(à part)

10 [anulat: Comment, toi aussi, cousin] Que vois-ie? Parlea et Lăcusta?

LE VENT DU NORD [inițial: p.]

[anulat: Tiens... cela te surprend?] Avancez alors et tentez la fortune.

PARLEA

À moi d'abord... Quelle volupté!

LĂCUSTA

À moi d'abord... Que gusto!

(Ils s'approchent des deux côtés du char.)

PARLEA

Radieuse merveille...

LĂCUSTA

00 t. Étoile du Nord... ainsi mto «fiftig* Soft >u sstauiaoo PARLEA

25 Au risque de geler... je viens...

LĂCUSTA

Dussé-je mourir [inițial: geler].

PARLEA

30; Je veux déposer un bécot... un bécot... bé... cot. oJ-gR'i un - ,<., . *1

LĂCUSTA

Moi aussi... un bé... bé... cot - cot.

^/Î'JÎ ei à mesure qu'ils parlent, en se rapprochent de Sinziana ils commencent à trembler ... leurs jambes [initial : pas] deviennent raides, leur langue s'embarrasse.

5

Ils se penchent d'un côté et d'autre, et au moment de l'embrasser Sinziana retire sa tête., et P. et L. s'embrassent, en criant: < Aux secours, je gè ... gè ... gèle...> Ils deviennent raids.)

(On les enlève et on les appuie debout, entre les avant-scènes.)

wi) vr/p j-)',.. "jrarn's? iaQ ~ **0Î slboÇ

10

SCÈNE IX

i

• LES PRÉCÉDENTS, PEPELEA (arrive en courant) .. Cl xuvb £'>:> •jaimo:) bioii t>b •*ioih zbsiq 298 s 2sq «Isa

PEPELEA

Sinziana... Sinziana...

SINZIANA

15

(à part)

La voix de Pepelea?

910903 SÉBOMi J\ 2&f9fi'c)021oJ PEPELEA

Où es-tu?... Où es-tu... Ah! te voici?

AK / Liî ^ , , , , s

20

SINZIANA

...;V.;, İ830 'fâ pitH). "

C'est curieux... depuis que, je porte cette couronne, il me semble que je n'éprouve plus rien pour lui.

PEPELEA

25 Sinziana... tu ne réponds pas?... tu ne me reconnais pas? C'est moi, Pepelea!

SINZIANA

g 10009& ,2091V «B1d 2901 \T92tfirf U U .İİ^ \m\ . ?rU»U (a part)

O! ciel! je me sens froide,-comme l'hiver... Mon cœur a cessé de battre.

PEPELEA

Sinziana... tu es sans doute sous l'influence d'un maléfice... Entends-moi, regarde-moi.

(Il veut s'approcher.)

LE VENT DU NORD

Téméraire... comment oses-tu troubler la cérémonie du mariage de la Reine?

PEPELEA

Quelle reine? Qui se marie?... et avec qui?

10

LE VENT

Avec celui qui en l'embrassant sur le front ne tombera pas à ses pieds mort de froid comme ces deux là... À qui le tour, mis.? la reine attend.

PEPELEA

15

À moi!... je ne crains pas la mort.

Sinziana au cheveux d'or

[initial: Sinziana, bien-aimée / cher trésor]

Pourquoi rester insensible

Lorsqu'hélas je t'aime encore

20

D'un amour inextinguible?

' • 1 ' dA . . .Ul-â] ŪO . . .tt/J-29 ŪO
SINZIANA

(à part)

Pauvre ami, peut-il oser *[initial: j'hésite à penser]*

25

Expirer dans un baiser! *[initial: Qu'il peut mourir d'un seul baiser.]*

PEPELEA

Sinziana, écoute-moi...

[initial: Sinziana... ah < .> à ma prière viens]

30

Dans *[initial: Un baiser]* mes bras viens, accours bien vite,

Je suis mort hélas sans toi...

Que par toi *[initial indescifrabil]* je ressuscite.

SINZIANA

(descend de son trône)

[anulat: Ah! ami,.. Ah! s'il faut mourir]

Eh bien, soit, s il faut mourir

Mourrons pour ne plus souffrir.

(Ils s'embrassent.)

ENSEMBLE

Jour de joie et de bonheur!

À mes yeux le ciel s'entr'ouvre

10

Et de son bras protecteur

Notre bon ange nous couvre.

LE PEUPLE

O! miracle surprenant!

Voyez tous comme il l'embrasse

15

Sans mourir maintenant [?],

Sans devenir bloc de glace!

SCÈNE X

LES PRÉCÉDENTS, LE DRAGON

LE DRAGON

20

(arrive et repousse Pepelea)

Arrière, manant!

TOUS

Le dragon!

LE DRAGON

25

Sinziana m'appartient... Malheur à qui tentera de l'arracher de mes bras!

(Il élève Sinz.dans ses bras.)

SINZIANA

(appelant)

30

Pepele

PEPELEA

Misérable dragon... tu veux encore éprouver le pouvoir de ma flûte?... Attends.

(Il souffle dans sa flûte; celle-ci ne rend aucun son.)

5

LE DRAGON

Flûte ! ha ! [initial: Ha, ha, ha] ton souffle est gelé... et tu n'as plus aucun pouvoir.

PEPELEA

W. Malheur! je suis perdu... Aux secours! [initial: O ! Ma fée, ma fée bienfaisante!.. À moi].

SCÈNE IX

LES PRÉCÉDENTS, LA FÉE DU LAC (arrive sur un nuage argenté, dans une aurore boréale)

LA FÉE

15 Non, Pepelea, tu n'es pas perdu... car j'arrive.
Pepelea [initial: LE DRAG.]
La fée [anulat: du lac]? Ma bonne fée !

LE DRAGON

(furieux)

20 Encore elle?

LA FÉE

Affreux dragon, l'heure de ta fin a sonné...

LE DRAGON

25 Je me ris de tes menaces..., Sinziana est mon talisman, et mon coursier est là.

LA FÉE

(fait un signe)

Ton coursier? Regarde. (Le cheval entre-passe par l'air et disparaît.)

LE DRAGON

(désespéré)

Me voici désarmé [initial: à pied]... Soit... je reste avec Sinziana sur la terre.

5

LA FÉE

Avec Sinziana sur la terre... et toi, dragon, sous la terre... disparais.

(A un signe de la fée, la terre s'entr'ouvre et le dragon disparaît.)

TOUS

10

Ah! A! A!

Qui l'eut dit, qui l'eut cru.
Le voilà disparu !
Enfoncé sous la terre
Avec son cimenterre !

15

LA FÉE

Et maintenant, Pepelea, Sinziana et vous tous suivez-moi... Au palais dé l'Empereur Papoura !

(Tous sortent, un nuage descend de [cuvint indescifrabil] et cache les montagnes.)

20

SCÈNE XI^{nrariLum}

LĀCUSTA, PARLEA [initial: PEPELEA]

,1,0! LĀCUSTA

(se réveille et éternue)

25

Ah !... me voici dégelé!.. Où suis-je?... Dans les nuages?... Comment je me suis lissé dans les nuages sans ballon?... Comment ai-je donc fait?... Mais que vois-je là-bas? Un ours?... ou un homme?... il me semble que... si je ne me trompe...

30

Mais c'est le cousin Parlea !... oui, voilà son [ms. indescifrabil]... Ha... Parlea... (Il la secoue.)

**Pauvre homme... il est raide... glacé... descend
au dessous de zéro... Ha, ha, ha, cousin, es-tu
mort?... RéveiUe-toi.**

Vt jsl "LUA.sheflsmë T)v& eJasi
PARLEA
(éternuant)

**Quoi... qu'y'a't'il... qui m'appelle?... toi, toi
cousin Lăcusta?**

LĂCUSTA

Moi ou [initial: et] ma personne.

10

PARLEA
(encore troublé)

Vous êtes deux?... où est l'autre?

LĂCUSTA

Quel autre?

15

• PARLEA

**N'as-tu pas dit: Moi et ma personne?... Toi et
ta personne, ça fait deux.**

... • • ia\
LĂCUSTA

**20 Le malheureux, son intellect [initial: il a l'intel-
lect] est figé... il bat la campagne...**

PARLEA

Mais où nous trouvons-nous, cousin?

LĂCUSTA

Regarde... dans les nuages... tout là haut.

25

SMP tH* PARLEA
acd-téi airs 000 - • «-İİSliônob SI-1B
**Tout là haut?... hé bien, nous sommes frais.
et où sont les autres?**

.. \v hgg LĂCUSTA
Tu m'obligeras à me l'apprendre

PARLEA

N'importe, courons après eux.

LĂCUSTA

Mais où et par où, vieille boutique?

5

PARLEA

**Parbleu, à travers les nuages, puisqu'il n'y a pas
d'autre chemin.**

. SJTOOIWOq ëiSi".
LĂCUSTA

Je te trouve splendide.

10

PARLEA

Merci... Moi aussi.

LĂCUSTA

Sais-tu une chose?

PARLEA

15

Non... Mais je t'écoute avec recueillement.

LĂCUSTA

As-tu des poumons?

PARLEA

**20 Sais-je moi?... je ne me suis pas encore fait de
visite domiciliaire.**

LĂCUSTA

Allons souffler sur les nuages pour les dissiper.

PARLEA

Et tu crois que...

25

LĂCUSTA

**Essayons, ça nous empêchera d'attraper des bron-
chites.**

PARLEA

Volontiers. (*Il commence à souffler.*)

i LĂCUSTA

Plus fort, plus fort... ensemble.

B (*Ils soufflent jusqu'à ce qu'ils commencent à tousser.*)

A ! les voilà qui se dissipent.

PARLEA

Mais aussi quels poumons... de vrais soufflet de forge.

10 (*Le nuage s'élève et laisse voir le décor final.*)

NOTE SI COMENTARII

S C E N E XIII

LĂCUSTA, PEPELEA, tous les personnages de la pièce,
sauf LE DRAGON

fib tist oio.iwft ,<."-q :-r/-: ai sa øt . . -rru« ?f-8tcc

.Taqmùf.8ar-itJoq-\j3fci.ui naSüinz ièbUtel

b

ssirt; ;

FÎNTINA BLANDUZIEI (p.9)

.. . . .

• După vara anului 1880, când scrisese *Sinziana și Pepelea*, pentru Alecsandri urmează o perioadă de stagnare în activitatea sa creatoare, stagnare care, pe măsură ce se prelungea, îl exaspera, îl înspăimînta mai tare: „Condeiful meu a devenit îndărătnic într-un chip care mă disperează — se jeluia el lui Ghica — nu-mi vine nici cea mai mică idee !... Imposibil să scriu o strofă. Oare sint sfârșit? Asta mă neliniștește pînă a mă face să-mi pierd curajul...” (cf. V. Alecsandri, *Correspondență*, București, E.S.P.L.A., 1960, p. 118).

Doi ani se scurg astfel, scriitorul participînd între timp la ședințele Academiei, ale „Junimii”, ba chiar și la serbările felibrilor organizate la Montpellier, Forcalquier și Gap în cursul lunii mai 1882, vizitîndu-și fratele la Paris și pe Ion Ghica la Londra. Condeiful însă se încăpățîna în neclintirea sa. întors în țară și retras pentru iarnă la Mircești, Alecsandri, chinuit de lipsa imboldului lăuntric pentru scris, se destăinuia prietenului său Grenier: „De-aș putea lucra, închisoarea mea ar avea mult farmec” (scrisoare datată „3 noiembrie 1882” — cf. V. Alecsandri, *Scrisori inedite: Correspondența en Edouard Grenier*, București, 1911/ p. 82).

Dar iată că, o lună mai tîrziu, condeiful său se reînsuflețește și poetul se așterne iarăși harnic la lucru. La 20 decembrie îi scria mulțumit lui Ghica: „am început o comedie antică în trei acte și în versuri. Subiectul e luat din Roma lui Augustus, iar Horațiu este personajul principal. Este un studiu al moravurilor romane, pe care îl fac cu mare plăcere, ca operă literară. Am terminat la repezeală primul act și, dacă Dumnezeu îmi dă putere, sper ca lucrul să meargă repede”.

în continuare, Alecsandri își informa prietenul, fostul director al Teatrului Național, de situația critică în care se afla această instituție,

părăsită pe rînd de mării ei slujitori: „Fiindcă a venit vorba de teatru, este o debandadă întreagă în al nostru, la București: Romaneasca, Po-peasca și Manolescu au demisionat. Iți închipui încurcătura direcției. Săracul Grigri [Gr. Cantacuzino, directorul Teatrului Național din București în acel moment — n.n.]! N-aș vrea să fiu în pielea lui.

De la plecarea ta — își exprima regretul Alecsandri — nu mai merge” (cf. V. Alecsandri, *Correspondență*, p. 127).

în aceeași zi îl vestește și pe I. Negruzzi de noua lui inedită: „am început o comedie antică în trei acte și în versuri, intitulată *Horafiu* sau *Fîntîna Blanduzia*” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, 1904, p. 133). Se vede de aici că poetul se gândise să dea și un titlu noii sale creații.

„De unde izvorise această piesă și cum se explică această gilgiire puternică a fîntînii create din adîncurile lui?” — se întreabă biograful lui Alecsandri, regretatul G. C. Nicolescu. Tot el își răspunde: „încă mai demult, poate mai cu seamă în urma legăturilor amicale ce le înfiripase cu OUănescu-Ascanio, traducătorul lui Horațiu¹, Alecsandri își căuta o mîngiere în lectura operei marelui scriitor roman, cu care,, cu vremea, îi păru a avea analogie printr-o serie de amănunte biografice și prin atitudinea față de viață. Un an după ce sîrșise *Fîntîna Blanduziei*, plîngîndu-se de mîhnirile ce-i umbriseră zilele în vremea din urmă, scriitorul mărturisea într-o scrisoare: «Am încercat să lupt contra navalei acesteia de tristețe, aruneindu-mă nebunește în brațele acelei bune zeite, literatura, și m-am datat studiului lui Horațiu. Ce adorabilă filozofie am scos din scrierile lui!»... Cită recunoștință îi datoresc !...». Mai departe, biograful lui Alecsandri este de părere că „Horațiu este, de fapt, Alecsandri”, sprijinindu-se, în acest sens, pe spusele unor autorități ca Hasdeu, Odobescu, OUănescu. El consideră *Fîntîna Blanduziei* drept „mărturie a seninătății pe care [Alecsandri] izbutea să o cucerească deplin” și, în același timp, „una dintre cele mai subiective din piesele lui, înfățișînd și răspunsurile date diverșilor Zoili ce-l pizmuiau, dar și sfișietoarea dramă a scriitorului bătrîn, cu conștiința acestei bătrîneți, deși inima lui sensibilă continuă să vibreze cu tîne-rețe. Nu avem nici un element în această privință, căci în chestiunile sale intime scriitorul a fost totdeauna de o mare discreție.” Aici, G. C. Nicolescu nu rezistă ispitei de a avansa și ideea unei dragoste tîrzii a poetului: „Nu e exclus însă ca, între altele — spune el — la temelia piesei să stea și o dragoste tîrzie a scriitorului pentru o femeie tînără, drama lufcînd a

¹ Traducerile lui OUănescu apar din 1878 în *Convorbiri* și sînt strînse în volumul: *Ode, epode, Carmen saeculare*, București, 1891 [nota G. C. Nicolescu].

înțeles că femeia fusese o clipă atrasă, chiar fără să-și dea bine seama, mai degrabă de gloria lui decît de el.” El caută confirmări ale acestei ipoteze în unele asemănări cu piesa, precum și în alte elemente care nu i se par totuși suficient de semnificative: „O serie de poezii pe această temă, cam din vremea respectivă, e de altfel singura confirmare a acestei simple ipoteze. Ca și Alecsandri la Mircești, în *Fîntîna Blanduziei*. Horațiu trăiește retras de viitoarea lumii la Tibur:

Nu, n-am fugit din Roma, nu m-am retras ps-o stîncă.

Dar am avut o sete de liniște adîncă [...].

Și poetul roman exprimă desigur perfect și alt aspect al stării de spirit pe care o încerca Alecsandri însuși cînd spune:

•r. ' -? .Q •)••, •.:>. p *Itfbsif&Hvtct* i* jvVfp fîr.:xi irtq *jütiurini'iaitMni*
Cu trista-nțelepciune aprinsu-mi dor de ceartă.

Și prin Horațiu, în finalul piesei, însuși autorul piesei exprima suprema și trista consolare ce-i rămăsese:

O, carte,

Mă redeștepți din visuri tîrzie și deșarte ...

Din bunurile vieții cu tine mă aleg.

O! glorie, Horațiu nu va pieri întreg!

Fîntîna Blanduziei mărturisește totdeodată, indirect, și vechiul, profundul dezgust pe care-l simțea pentru politicianismul contemporan, cu care totuși împăcare nu afla” (cf. G. C. Nicolescu, *Viața lui Vasile Alecsandri*. Ediția a doua revăzută, București, Editura pentru literatură 1965, p. 621-623).

Supozițiile lui G. C. Nicolescu în legătură cu o dragoste tîrzie sînt infirmate însă de corespondența poetului din această perioadă, care nu atestă decît zorul, hărnicia cu care lucra la noua sa creație, și, îndeosebi, de o evocare foarte clară, lipsită de orice echivoc, a anului 1883, datorită lui Alecsandri însuși, aflată în ms. B.A.R. nr. 816, f. 36' — 37" (restul caietului — 12' — 34" — conține manuscrisul autograf al *Călătoriei în Africa — 1853*),

în această evocare, rămasă neterminată, poetul vorbește de boala soției sale și de „alte necazuri casnice” (care-l împiedică chiar să dea curs invitației, foarte ispititoare, de a însoți într-un voiaj prin Europa perechea regală!), precum și de momentul „întîlnirii” sale ou Horațiu. „întîlnirea” îl impresionează atît de profund, încît determină o adevărată cotitură în viața și creația sa, scoțîndu-l din deprimarea și inactivitatea în care căzuse de mai multă vreme. Iată textul însemnării de oare e vorba:

„Anul 1883

Anul 1883 mai are câteva zile de viață și se va cufunda în noianul vecinicii, înveșmântat în mantia albă a iernii și proliodit de croncănitul corbilor. El se duce din astă lume întovărășit de blastemurile celor ce au suferit și de binecuvântările celor ce au prosperat în cursul lui. Pe urma sa înaintează un alt an tinăr, plin de promiteri adimenitoare și de năluciri care se vor realiza poate în minciună de toată natura; dar să nu anticipăm asupra viitorului, ci să facem bilanțul zilelor ce s-au strecurat de la 1 ianuar până la 31 dec. 1883, în cât mă privește pe mine.

Viața singuratică și liniștită la Mircești în timpul iernii, acele săptămâni și luni de închidere în casă la gura sobii, atât de plăcute mie și atât de bine întrebuințate în visuri, în planuri și în lucrări literare, au fost la început întristate prin boala grea și prelungită a soției mele. Oarele-mi păreau fără sfârșit și se trăgăneau de-a lungul zilei și mai cu seamă de-a lungul nopții ca niște oloage nesuferite. Luam pe rind cărțile din bibliotecă, le deschideam și le aruncam fără a simți indemnul de a le receti, când într-o seară am întâlnit pe Horațiu!... Alesul favorit al lui August și amic al lui Mecena, armoniosul cîntăreț al *Odelor*, filosoful amabil, satiricul model, poetul Romei imperiale a umplut deodată căsuța mea de lumină și sufletul meu de mulțumiri. El m-au mîngăiet, m-au fermecat, m-au scăpat de descurajare și m-au pus pe lucru ... Lui se cuvinea să consacre cele întâi roduri ale anului în care intrasem și dar am compus, în timp de două luni necurmte, comedia antică: *Fintina Blanduziei*; Horațiu figurează în acea piesă, avînd rolul principal. Nimerit-am a desina un portret asemănător? Acest succes literar ar fi realizarea celei mai-mari ambiții a mele de poet. Mai multe persoane competente, precum Maiorescu, fratele meu. Ion Ghica etc., m-au asigurat că această operă dramatică este cea mai perfectă din repertoriul meu ... Așa fiind, nu aș regreta zborul tinereților și, privind manuscrisul meu, aș simți o mîndrie mîngăitoare de a intra cu el în al 63-le an a vieții mele. Copilul bătrîneților are un farmec de mii de ori mai dragălaș cînd el este binevenit pe lume și dă semne de trai îndelungat."

Acestea sînt — nu avem nici un motiv să punem la îndoială sinceritatea poetului — împrejurările în care se înfiripează *Fintina Blanduziei*.

În febra scrisului, Alecsandri simțea nevoia să împărtășească și altora sentimentul de mulțumire pe care-l încerca întorcîndu-se la uneltele sale părăsite de atîta vreme. încă nu se încheiase anul 1882, cînd el îi scria iarăși lui I. Ghica despre bunul mers al piesei: „de zece zile m-am apucat să scriu o piesă antică în 3 acte și în versuri, intitulată *Horațiu*. Primul act e deja terminat, corectat și copiat! Celelalte două vor merge ca pe roate, dacă nu se va ivi vreo piedică neplăcută.

Dar pentru ce să ne întorcem la romani? Poate pentru că m-am săturat de *români*. De ce nu mai ești tu director de teatru, căci am montă împreună piesa mea și ea ar merge să ia loc în șirul comediilor, dramelor, feeriilor etc., atât originale cit și traduse, care au fost reprezentate în timpul tău. Orice s-ar spune, va trece mult timp pînă ce teatrul va avea o asemenea pomană" (cf. V. Alecsandri, *Corespondență*, p. 129).

Peste alte câteva zile — la 3/15 ianuarie 1883 — poetul îl sfătuia pe Ollănescu-Ascanio, care tocmai scrisese o comedie în versuri, să nu abandoneze traducerea operei lui Horațiu, — „pe care ai început-o cu atîta măiestrie!" — îl lăuda el, continuînd: „Țin mult la această lucrare și, drept dovadă, îți vestesc că de vro zece zile m-am înhămat la o comedie antică, în 3 acturi și în versuri, intitulată *Horațiu* sau *Fintina Blanduziei*.

Actul I l-am terminat și, dacă nu oi fi întrerupt de vreo împrejurare supărătoare, sper să ajung grabnic la capătul piesei" (cf. Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, București, Editura Minerva, 1972, p. 328 — „Biblioteca pentru toți").

În aGeste zile, poetul trimite planul piesei și actul deja scris fratelui său la Paris, cerîndu-i părerea asupra noului său proiect dramatic. Răspunsul lui Iancu Alecsandri nu s-a lăsat mult așteptat. Aprecierile și observațiile acestuia erau așternute pe hîrtie în misiva datată „18 ianuarie 1883, seara" constituînd un îndemn pentru scriitor să-și continue lucrul:

„Pe măsură ce recitesc comedia ta — începea scrisoarea — mă simt pătruns de convingerea că, pentru a vorbi de Horațiu și, mai ales, pentru a-l face să vorbească, ai vrut să mergi la izvorul așa de bogat și așa de curat de unde ți-ai luat neîntrecutele inspirații pentru Ștefan al nostru și pentru Negri.

Sub influența acestei idei am vrut să judec proiectul tău, din car mi-ai trimis o parte, și îmi place să sper că nu îți va părea rău. Îți repet continuă cu curaj opera ta; ea poate deveni o capodoperă dacă grijile casei sau vizitatori nedoriți nu vor pune o piedică. Pe acești îndrăzneți va trebui, dragul meu, să-i îndepărtezi irevocabil, cînd ai ca oaspete pe Quintus Horatius Flaccus.

Nu cunosc deloc intriga și deznodămîntul comediei, dar aceasta este, relativ, un lucru secundar cînd cunoști eroul și, în adevăr, de erou te preocupi și de el publicul îți va cere socoteală — înțeleg publicul inteligent și literat.

Mulțumesc lui Dumnezeu, ceea ce am citit este la înălțimea imaginii sale. Este în adevăr Horațiu cel care vorbește cînd este vorba despre dra-

! Jocul de cuvinte din ms. francez: *romains-roumains* — este o vădită aluzie la oficiosul liberal *Românul*, în care Alecsandri fusese criticat.

goste și despre vanitățile acestei lumi, este el, Horațiu *Satirelor*, cind disprețul său pentru cei geloși izbucnește în acest admirabil vers:

Pe cind Zoilă latră în umbra mea, departe.

Marea tiradă de la sfârșit este o adevărată piesă de literatură. Este acolo un amestec de tristețe și de grandoare care atrage admirația.

Ilustrul poet care a scris: «am ridicat un monument mai durabil decît bronzul ... nu voi muri în întregime ...» poate foarte bine să spună:

incoronat cu mirtă sau flori de trandafiri ...

Tirada care precede este de asemenea foarte frumoasă.

Peste tot dialogul este bine condus și fizionomiile lui Mecena, Postum și curtizana Neera sînt tot atît de adevărate pe cit de interesante. Presimt, totuși, cu nerăbdare, că aceea a Getei va deveni, sub condeiul tău, figura dominantă, după figura lui Horațiu.

În mijlocul tuturor acestora nu se putea să nu scape — din fuga condeiului — și unele inegalități. Te-ar fi izbit și pe tine dacă nu ai fi găsit mai comod pentru tine să mi le lași mie să le descopăr. Am acceptat însărcinarea ou curaj și propriile tale file poartă în dreptul textului criticile neînsemnate pe care ți le trimit. De fapt criticile se reduc la simple observații asupra folosirii sau potrivirii unora dintre cuvinte care îmi par că dăunează frumuseții sau purității versului. Cred că este de prisos să revin aici asupra unor schimbări pe care le-aș crede necesare.

Singură nota șase are oarecare importanță pentru că are îndrăzneala să-ți ceară ștergerea brutală a zece versuri. Altădată nu ai șters tu treizeci în poezia *Bucovina* ?

Cele zece versuri au o primă vină: aceea de a fi aproape o repetare a ceea ce precedă sau ce trebuie să urmeze și, de a nu fi la înălțimea lui Horațiu al tău, atît de mare și de poetic pretutindeni.

Mai au de asemenea și un inconvenient pe care am vrut să ți-l semnaliez în mod special și care străbate puțin cam peste tot în limbajul eroului tău. *Inconvenient* este folosit aici ca eufemism, este ceva mai serios.

Mereu, în scenă și de două ori cu femeii, Horațiu se găsește în conflict fie cu o dragoste năseindă, fie cu seducții apetisante. Cu Mecena și Postum ajunge de asemenea să vorbească despre dragoste. Cu toate acestea, și fără încetare, Horațiu care, de altfel, a murit la cincizeci și șapte de ani, se ține în defensivă împotriva tuturor acelor care îl înconjoară și împotriva lui însuși. De unde vine această rezervă? Cele două versuri:

Dar cine oare aprins-au acest duios amor?

Poetul ce nu moare sau omul muritor?

Aceste două versuri, zic eu, arată oarecare ciudă a omului matur împotriva poetului. Horațiu ar fi preferat tinerețea geniului.

Iată! în această notă, neîncrederea, tristețea, izolarea marelui favorit al Romei și al romanilor ar putea da loc unor versuri minunate, asemenea celor deja oomise de tine. Și, cu toate acestea, ce ar fi fost de mirare ca o tină ră fată, Geta, nu curtizana, bineînțeles, să se simtă transportată de dragoste pentru un Horațiu, chiar de cincizeci și șase de ani? Nimic de mirare nici dacă ilustrul nostru strămoș ar fi fost în stare să ofere strămoșei noastre transalpine altceva decît versuri. *Apoi Horațiu era, ca să zic așa, și cam anacronic, coboritor din Traian.*"

Ei bine! Limbajul eroului tău pare să trădeze, alături de un sentiment foarte natural, pe legea mea, o stare fizică oare nu este tot atît de naturală la vîrsta lui Horațiu, care, cu siguranță, nu a fost în intenția ta, dar care străbate adesea în versurile tale. Recitește pe cele pe care le-am subliniat de două ori și, punîndu-te în locul publicului, vei vedea dacă nu vei recunoaște ceea ce îmi este teamă că am descoperit.

Versuri ca acestea:

... sînt de jale

De-a nu putea culege norocu-n a mea cale.

au aerul unui suspin scos de un om epuizat. Acest om, căruia Mecena îi spune:

Adoratorul frumuseților romane,

Iubit de curtezane, distins de patriciane

acest om care se va îndrăgosti, va deveni amantul Getei, Horațiu în sfârșit, putea, la nevoie, să fie scirbit de dragoste, nu epuizat de dragoste.

Vor fi, sînt sigur, în cursul comediei puternice și tandre izbucniri ale inimii, care vor justifica pasiunea Getei și care — pentru a da aici o notă veselă — vor consola și pe supraviețuitorii celor cincizeci de ani a poetului (dă și ia dumnealui)¹, dar nu trebuie ca descoperirile semnalate cu îndrăzneală de mine să împiedice, dinainte, minunatele creații poetice pe care le prevăd și pe care le aștept cu nerăbdare.

Asta e tot. E prea mult? Sper că nu, pentru că nu te vei înșela asupra mobilului și asupra însemnătății observațiilor mele. Gelos, tot atît cit și tu însuși, de marea ta reputație, reproșez numai nebăgării tale de seamă erori, pe care, cu siguranță, le-ai fi îndreptat fără ajutorul meu, numai dacă, urmînd bunul tău obicei, lași manuscrisul să se odihnească cîtva timp.

¹ în original în limba română (scrisoarea este redactată în franceză).

² în original în limba română.

[—]

P.S. O idee.

Dacă îți este greu să găsești versuri frumoase pentru Geta, nu trebuie să te jenezi. Ia din *Philémon* al lui Haralamb Grandea \, ca acestea:

Iar eu, o! a ma bellă
Te fur pe sub mantelă

Tu tremuri varga
Și eu îți cînt d'amor!..."

(cf. *Scrisori către Vasih Alecsandri*. Ediție îngrijită, prefață, note, traduceri de Marta Anineanu, București, Editura Minerva, 1978, p. 34—36).

incurajat astfel de fratele său, Alecsandri și-a continuat lucrul, deși nici „împrejurările supărătoare” n-au lipsit. Macedonski îl va ataca iarăși (cf. *Literatorul*, III (1882), p. 591), comparându-l, de data aceasta, pe Alecsandri cu Voltaire, care căuta să profite de orice împrejurare, exploatându-și vizitatorii prin intermediul nepoatei sale Louise Mignot Denis. Despre acest atac și efectul ce a avut asupra sa îi scria lui I. Ghica la 9 ianuarie 1883: „lucrez zdravăn la comedia antică a lui Horațiu și trăiesc în plin secol al lui Augustus. Este o fericită abatere de la prostiile secolului nostru și imi convine de minune. Actul al doilea este gata de azi-dimineață. Acum visez la al treilea și ultimul, pentru a-l termina înainte de a mă duce la București, și cînd totul va fi revăzut, îndreptat și micșorat, îți voi trimite o copie ca să-mi faci cunoscută părerea ta despre acest nou copil al virstei mele ... vai, prea înaintate!” După ce îl informa astfel pe vechiul său prieten despre mersul piesei, scriitorul trecea la atacul lui Macedonski, care, de parte de a-i paraliza avîntul creator, îi dădea noi impulsuri: „Cînd vei avea răgazul să citești numărul din *Literatorul* care a publicat proiectul său de reformă teatrală” — stîrnea el interesul fostului director de teatru — „în același număr vei învăța să mă cunoști *pe mine* sub un nou aspect, care fără îndoială ți-a scăpat pînă astăzi. Vei vedea acolo un Alecsandri interesat, venal chiar, tot la fel dacă nu chiar mai mult decît Voltaire, cu care numitul M ...ski mă compară în părțile rele.

Este acolo o istorie cu doamna Denis, destul de caraghioasă. Unde o fi găsit-o? în biblioteca cărților clandestine, după cit se pare, căci este pentru prima oară cînd aud vorbindu-se de așa ceva.

¹ Haralamb Grandea, macedonean, se credea fiu natural al lordului Byron. Tatăl poetului Gr. H. Grandea. Poet, la rîndul său, a scris versuri foarte slabe cu toată buna apreciere a lui G. Sion care îi scrie prefața la volumul *Preludele lui Haralamb Grandea* [nota M. Anineanu].

în sfîrșit, acest biet M ...ski se inverșunează împotriva mea — încheie poetul, hotărît să-i dea o ripostă rafinată — cu o furie ce dovedește la el o supraabundență de fiere neagră, de care va sfîrși prin a fi sufoat, într-una din zilele acestea. Tare ar mai dori să consimt a cobori la nivelul său pentru a începe cu el o polemică în jurnale, dar nu sînt prost, îl las să latre în voie.

Dealtfel, imi face un serviciu, fără s-o bănuiască, pozînd pentru personajul lui Zoi care joacă un rol în noua mea piesă. Va fi recunoscut din cap pînă în picioare. Aceasta imi va fi răzbunarea¹ (cf. scrisoarea datată „9 ianuarie 1883” și notele Martei Anineanu în V. Alecsandri, *Corespondență*, p. 131—132).

La 9 ianuarie deci era gata actul al II-lea, iar peste 10 zile și ultimul act era scris pe jumătate: „...ca să uit timpul desplăcut al iernii — îl informa Alecsandri pe prietenul său Lascăr Rosetti la 20 ianuarie 1883 — am găsit cu cale a vieții prin inchipuire în Italia, în secolul lui August și în compania lui Horațiu, Mecena etc.

Vreau să spun că m-am apucat de scris o comedie antică, în versuri. Două acturi și jumătate sînt terminate, imi mai rămîn cîteva scene și voi avea mulțămire de a scrie *finis*!

Această lucrare, care m-a obligat a studia epoca romană din secolul lui August, mă interesează foarte mult și imi procură momente de o petrecere foarte plăcută.

Aș dori mult, cînd a fi gata, să ți-o cetesc, pentru ca să am opinia ta la care țin prea mult” (cf. *ibidem*, p. 210).

Peste numai o săptămînă, la 26 ianuarie, nu mai avea de scris decît o singură scenă din piesă: „...am ajuns la sfîrșitul piesei mele — îl înștiința Alecsandri pe Al. Papadopol-Callimah — și nu mai am decît o singură scenă a face” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 165).

După ce scrie și ultimul rînd al piesei, pe poet îl copleșesc iarăși ne-cazurile acelei ierni: boala soției, a fratelui său. Deprimarea de care este cuprins îl face să se îndoiască și de valoarea ultimei sale creații dramatice, cum îi mărturisește la 10 martie lui I. Negruzzi, care se interesa de activitatea literară a sihastrului de la Mircești: „Mă întrebi dacă iarna din care începem a ieși a fost roditoare?... Ar fi fost prea mănoasă, dacă nu

¹ Nici Macedonski nu se va lăsa mai prejos, căci, după reprezentarea piesei, va publica în *Literatorul*, V(1884), p. 104, următoarea epigramă, drept răspuns:

„Coprins de-al gloriei nesațiu,
Albit de ani, dar tot copil,
E lesne să mă faci Zoi,
Cînd singur tu te faci Horațiu.”

mi-ar fi adus o mulțime de supărări, boala soției mele care a durat șase luni de zile, boala primejdioasă a fratelui meu, din care abia a scăpat cu viață [...]. Cu toate acestea, am cercat să gădesc un adăpost în sinul literaturii și, cu chiu, cu vai, am scris o comedie în versuri, în trei acturi, intitulată: *Fintina Blanduziei*. Lucrarea s-a făcut cu destulă repejune, în 4 săptămâni, dar fi-va ea nimerită sau nu? Mă tem că va face a se încreți sprâncenele asprei critice, căci biata piesă a venit pe lume în vaietul de suferinți a nevestei mele.

Mergind la București, o voi supune-o areopagului ce se adună pe fiecare săptămână la Maiorescu, și apoi voi vedea ce este de făcut cu manuscrisul... Cine știe? poate că el este destinat a ațîța focul din sobă." (cf. *ibidem*, 134—135).

Data plecării la București este fixată în curînd, căci peste cîteva zile, o altă scrisoare îl înștiința pe Negruzzi de trecerea poetului prin Iași: am de gînd să vin la Iași în zilele aceste pentru 24 de ore și, fiindcă am a pleca în străinătate foarte curînd, aș dori să-ți strîng mina și să-ți citesc ultima scriere: *Fintina Blanduziei*" (cf. *ibidem*, p. 135). Am văzut mai înainte că în februarie Alecsandri fusese invitat să însoțească pe rege și pe regină în voiajul pe care aveau să-l întreprindă în Europa începînd din martie. Cu toată atracția pe care o prezenta această invitație de a petrece o mică vacanță „sur une cote bien exposée au soleil” — cum îi scria regina — scriitorul nu-i va da curs decît la jumătatea lunii mai. Deși, pentru aminarea acestei călătorii, Alecsandri invoca boala soției sale („La această invitare graeioasă sint obligat a răspunde că din nenorocire boala soției mele precum și alte necazuri casnice mă fac a renunța la orice proiect de călătorie” — cf. ms. B.A.R. nr. 816, f. 36”—37”), adevăratul motiv pare să fie dorința poetului de a afla mai curînd părerea altora despre noua sa scriere. Boala Paulinei și celelalte necazuri nu-l mai rețin la Mircești, data plecării este deja fixată: „Sper să vin mîine, miercuri, la Iași — îi scrie el iarăși lui Negruzzi, după două-trei zile — unde mă voi opri pînă a doua zi.

Voi veni dar seara la d-ta ca să citesc piesa mea. Aș dori să fie față d-na Negruzzi, Nicu Ganea și alte puține persoane ce vei putea aduna din fugă” — nu uită el să adauge, pentru a-și asigura un prim auditoriu competent (cf. *ibidem*, p. 143).

De la Iași, Alecsandri pleacă direct la București pentru a citi piesa în cadrul „Junimii”. Abia sosit, la 16/28 martie participă la o ședință a societății, fără a citi piesa, după cum notează T. Maiorescu în *însemnările sale zilnice* (vol. II, Socec, București [1940], p. 166—167): „Soir « Junimea », beaucoup de monde: Alecsandri, Duiliu Zamfirescu, Ies Cretzeart, Hasdeu — au delà d'une trentaine. Lecture du bon récit sur la campagne 1877—78 par

Chibici et des poésies de Zamfirescu”. Abia a doua zi are loc lectura noii piese, dar în ceru restrîns: „Jeudi — notează Maiorescu în jurnal. — Dîner avec B. Alecsandri, Nie. Hurmuzachi, M-me Bengesco, Annette et Chibici, Lecture de la charmante nouvelle comédie d'Alecsandri en 3 actes et en vers sur Horace. Jusqu'à l'heure de la nuit.”

Abia peste o săptămînă va avea loc lectura piesei într-o ședință a „Junimii”, adunate în plen. „Miercuri, 23 martie 8,30 seara — notează Maiorescu — « Junimea » de vreo 40 de membri. Alecsandri a citit frumoasa comedie nouă *Fintina Blanduziei*. Față: d. și d-na Roman din Pesta, d. și d-na Crețeanu, d. Léon Ghica, Ies Rosetti, Ies Săvescu, Ies Măndrea, Episc. Melchisedek, Știrbe’, Babeș, Sbiera, Marinescu, Vulcan, Portius, Exarhu etc., etc. Pînă după 12 ore” (cf. *ibidem*).

Cu acest prilej va fi dat Alecsandri lui Iosif Vulcan scena IV din actul I, care apare în *Familia*, XIX (1883), nr. 16, 17/29 apr., p. 181—182 (manuscrisul autograf se păstrează la Biblioteca „Astra”-Sibiu — fondul Iosif Vulcan). La sfîrșitul scenei, revista orădeană publica și următorul catren, expresie a prețuirii poetului de la Mircești și a artei sale, semnat de B. P. Hășdău:

”LA « FINTINA BLANDUZIEI »

Bătrînule Horațiu, a Romei vechi mindrie
De care toți latinii în veci se vor mindri,
Iubirea-mi pentru tine azi este și mai vie:
Iubindu-te pe tine, iubesc pe-Alecsandri!

București, 30 martie 1883.”

Alecsandri va mai citi două acte din piesă la 10 aprilie 1883, la Academie, care se afla în sesiune ordinară. „Din jurnale văd ou mare mulțumire că ați cetit la Academie două acturi din comedia despre care mimați scris: *Fintina Blanduziană* — îi scria D. C. OUănescu, aflat pe atunci la Pera. — Sint foarte impacient a o ceti și eu carele am gustat deja din plăcerile pe care [le] imprăștie în jur!” (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 366).

Curînd după aceea poetul se întoarce la Mircești, iar peste o lună, la”; 19 mai, pornește într-o lungă călătorie prin Europa. Itinerarul acestei călătorii este foarte bogat: după ce vizitează Neuwied, Coblenz, Segenhaus, la 8 iunie se întilnește cu Paulina la Colonia și străbat împreună valea Rinului, Olanda, oprindu-se pentru trei săptămîni la Londra, ca oaspeți ai lui Ion Ghica. Alte două luni le petrec la Paris și la Aix-les-Bains, iar în septembrie se întorc amîndoi acasă. Aici află trista veste despre nenorocirea care îl lovește pe Eminescu. Cînd este invitat de Maiorescu să țină o conferință pentru a contribui la strîngerea de fonduri în vederea trimiterii acestuia în străinătate pentru îngrijirea sănătății, Alecsandri nu stă o clipă

pe gânduri și pornește îndată la București. Aici, „în ziua de 14 octombrie, la Ateneu, într-o sală arhiplină, se întilniră, ca totdeauna, sentimentul publicului cu al lui Alecsandri, într-o caldă manifestare de simpatie pentru Eminescu. Se strinseră la acea singură conferință 2.000 de lei [...]. Alecsandri citise fragmente din *Fântina Blanduziei*. Unele dări de seamă din ziare, un biograf contemporan și scriitorul însuși spun însă că, probabil ca o introducere, « cu ccazia aceea, el arată rolul poetului în țară și puse în relief talentul puternic al lui Eminescu », text improvizat, ce, din nefericire, nu a fost consemnat integral de nici un contemporan" (cf. G. C. Nițulescu, *Viața lui Vasile Alecsandri*, ed. cit., p. 625—626).

Scrisoarea pe care o trimite poetul, la 22 octombrie, lui I. Ghica, confirmă că textul conferinței nu s-a păstrat, precizând totodată că Alecsandri se hotărâște acum să și monteze piesa.

„Imi ceri să-ți trimit câteva bucăți din conferința mea? Nu mai posed nici o firimitură — declară el categoric — publicul înghițind totul cu o grație încântătoare, dar pot să-ți spun, cu o oarecare mindrie, că am făcut o rețetă de aproape 2000 franci, pentru nefericitul Eminescu ... în ciuda lui Macedonski¹. Bolnavul va fi în curând transferat la Viena, într-o casă de sănătate. Să dea Dumnezeu să se vindece! [...]

în timp ce mă găseam în capitală, și mai cu seamă după conferință, o mulțime de persoane m-au rugat să montez, în iarna aceasta, noua mea piesă. A trebuit să cedez și, ca urmare, voi merge să supraveghez repetițiile în ianuarie" (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 334—335).

întors la Mircești, Alecsandri se apucă îndată de copierea piesei, a cărei reprezentare este proiectată la început pentru luna ianuarie 1884.

„Sint la Mircești — îl anunță el pe Al. Păpadopol-Callimah —, așezat pe 3 iarnă, și copiez piesa mea *Fântina Blanduziei* pentru teatrul din București, fiindcă am decis să se reprezenteze în cursul lui ghenar" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 168).

Același lucru îl comunică și prietenului său I. Ghica, în misiva datată „11/23 nov. 1883", din ale cărei rânduri se strecoară însă o undă de jenă față de fostul director al Teatrului National:

¹ N. Petrașcu, *Vasile Alecsandri*, București, 1894, p. 107; vezi și V. Alecsandri, *Corespondență*, p. 133. Până acum se consideră că în această ocazie scriitorul nostru nu făcuse decît să citească din *Fântina Blanduziei*, legînd pasajele între ele prin rezumarea subiectului. Vezi, în legătură cu această conferință, documentatul studiu al academicianului Perpessicius: *Conferința lui Alecsandri*, în volumul *Jurnal de lector*, p. 199—212 [nota G. C. Nițulescu].

² Se știe că Macedonski îl atacase pe Eminescu chiar și în aceste tragice împrejurări.

„Copiez piesa pentru a trimite manuscrisul teatrului din București. Atîta m-au rugat să las să fie montată comedia mea antică, mi s-au făcut atît de frumoase făgăduieli, incît, pe cinstea mea, am cedat.

Reprezentăția va avea loc în cursul lunii ianuarie; va trebui să mă duo la București în ultima chenzină a lui decembrie pentru a supraveghea repetițiile, cu toate că această perspectivă de deplasare nu-mi suride deloc. Ce să fac? O belea mai mult!" (cf. V. Alecsandri, *Corespondență*, p. 133—134).

Copierea piesei nu era însă singura îndeletnicire a lui Alecsandri în acea vreme. Deși „așezat pe iarnă" la Mircești, el se ocupa și de alte elemente determinante pentru succesul reprezentării ei pe scenă, cum era acela — deloc neglijabil — al alegerii celor mai buni interpreți. În ms. B.A.R. nr. 813 (dăruit fratelui său), care, judecînd după forma inițială și numeroasele intervenții în text, pare a fi prima redacție a piesei, sint notate numele actorilor (f. 1):

Manolescu — Horațiu
P. Velescu — Mecena
Iulian — Postumus
Christescu — Scaur
Nottara — Zoi
Mateescu — Glutto
d-ra Wellner — Neera
Romaneasca — Getta.

în ms. B.A.R. nr. 812 (dăruit lui I. Ghica), redactare ulterioară, avînd în vedere scrisul foarte îngrijit, cu foarte puține modificări — lista interpretilor (f. 2) este modificată și completată:

Nottara - Horațiu
Velescu - Mecena
Iulian - Postumus
Christescu - Scaur
Rașian - Zoi
Mateescu - Glutto
Petrescu - Hebro
Hasnaș - Gallus
Romaneasca - Getta

A. Nottara (Amalia Wellner, căsătorită cu actorul C. I. Nottara) — Neera.

Cea mai importantă schimbare este aceea a interpretului lui Horațiu. Ce anume a determinat-o? Răspunsul la această întrebare ni-l dă scrisoarea adresată de Alecsandri lui Grigore Manolescu într-o „sîmbătă" de la sfîr-

șitul lui noiembrie 1883, probabil ca răspuns la rugămintea pe care i-o adresase acesta de a încredința unul din principalele roluri feminine: Getta sau Neera, Anicuței Popescu, viitoarea soție a marelui actor. Scriitorul, iritat de condiționarea acceptării rolului lui Horațiu de angajarea Anicuței Popescu, îi dădea lui Manolescu un răspuns cit se poate de categoric, deși politicos:

„Cu mare mulțămire aş îndeplini dorința d-voastră, dacă împărțirea rolurilor din *Fintina Blanduziei* nu ar fi de mult făcută. înțelegeți, dar, imposibilitatea în care mă găsesc de a retrage fără nici un motiv de la d-le Romanescu și Wellner rolurile ce le-am promis.

Pentru d-na Popescu imi rezervez de a scrie un rol nou, într-o nouă piesă.

Binevoîți a-mi răspunde categoric dacă aceasta vă convine și dacă pot compta pe concursul d-voastră pentru reprezentarea *Fontanei Blanduziei*” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, București, Editura pentru literatură, 1964, p. 112).

E limpede însă că Manolescu nu a acceptat rolul lui Horațiu fără ca Anicuța Popescu să interpreteze rolul Gettei sau al Neerei, pentru că interpreții de la premiera piesei (consemnați și în volumul apărut în 1884) au fost cei indicați în ms. B.A.R. nr. 812, f. 2^r, rolul lui Horațiu fiind deținut de Nottara. Aceste ambiții și intrigi dintre actori îl îngrijorau pe Alecsandri. „Cum se vor comporta ei în comedia mea antică?” — se întreba el într-o scrisoare adresată lui I. Ghica la 30 nov. 1883, regretând că „nu dispune la București de artiștii și de publicul din marile capitale apusene: „De ce nu am la dispoziție marele public de la Londra sau de la Paris și artiști ca Hélène Thery...” (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 340). Cit de mare îi era îngrijorarea o trădează faptul că, a doua zi chiar, la 1 decembrie, el simțea nevoia să-i scrie iarăși vechiului său prieten, aflat atît de departe, destăinuindu-i necazurile pe care le avea cu distribuirea rolurilor: „...am cedat stăruințelor multor persoane care au asistat la conferință, pentru a da noua mea piesă direcției actuale — se disculpa el iarăși față de fostul director al scenei românești — ; ei sînt pe punctul de a copia rolurile, așteptînd să mă duc la București ca să citesc artiștilor comedia mea și să le bag în cap unele instrucțiuni ad-hoc ... Reprezentația nu va avea loc decît mai tirziu. Cînd? *That is the question.*

Aș fi fericit ca tu să asîști la premieră și în acest scop te voi ține la curent cu mersul repetițiilor. Romaneasca, Wellner au roluri frumoase și se vor achita bine de ele; Iulian, Mateescu și Velescu de asemenea, cit despre Nottara, nu știu cum va fi în stare să interpreteze rolul lui Horațiu.

Destinasem acest rol important lui Manolescu, dar acest domn, uitînd tot ceea ce am făcut pentru el (independența inimii!), mi-a pus condiția să-l fac să joace împreună cu Popeasca lui! I-am trimis să se plimbe [...].

Manuscrisul este în mîinile direcției. îndată ce va fi copiat, ți-l voi trimite la Londra ca să iei cunoștință de el. Aceasta îți va furniza o seară de spectacol în cabinetul tău într-o noapte cețoasă, de să nu dai afară nici pe un Macedonski... și nici chiar pe un Damé ...” (cf. V. Alecsandri, *Corespondență*, p. 139).

Preocupat de reprezentarea piesei, poetul era pe punctul de a pleca la București chiar a doua zi, dar înrăutățirea bruscă a vremii îl determină să se răzgîndească: „Eram gata să fac o mică excursie la București — se destăinuie el tot lui Ghica — pentru a-mi citi piesa în versuri actorilor, dar, chiar în ajunul zilei fixate pentru plecare, iarna, cu toată asprimea sa, a debarcat în țară și, pe cîntea mea, mi-am desfăcut valiza, așteptînd zile mai bune [...].

Speri să te găsești la noi pe la sfîrșitul lui februarie? în ce mă privește, aș fi mulțumit în toate privințele și îndeosebi pentru a te vedea asistînd la premiera *Fintinii Blanduziei*” (scrisoare datată „Mircești, 3 dec 1883” — cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 344—345).

Vestea montării piesei n-a întîrziat să se răspîndească, ajungînd pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale românimii. *Familia*, bunăoară, saluta evenimentul, exprimîndu-și totodată părerea de rău că pregătirile mergeau prea încet: „... aflăm că în sfîrșit s-a decis a se pune în repetiție comedia antică *Fintina Blanduziei* de dl. V. Alecsandri. Darnici această piesă nu se va putea juca mai de grabă decît la 15 februarie, căci « artiști n-au timp » să studieze. Acest «n-au timp», cînd e vorba de o piesă originală și încă scrisă de dl. Alecsandri, e caracteristic pentru conducerea aceluia teatru. Trist, foarte trist!” (cf. notiță la rubrica *Literatură și arte* — nr. 49, 4/16 dec. 1883, p. 594).

Familia își mai exprimase, dealtfel, dezaprobarea față de indiferența cu care privea conducerea Teatrului Național din București creația dramatică națională, cu trei luni mai înainte, și tot în legătură cu piesa lui Alecsandri:

„*Fintina Blanduziei*, noua comedie în versuri a d-lui V. Alecsandri — din care în numărul de Paști publicarăm și noi un fragment — se va traduce și în limba franceză. Așa ne spune *Funcționarul public*, care mai adaugă că ilustrul autor o va trimite apoi la Comedia Franceză din Paris, spre a fi reprezentată pe scena aceluia teatru. Dar pe scena Teatrului Național

din București nu se va juca?" (cf. notiță la rubrica *Literatură și arte* — nr. 38, 18/30 sept. 1883, p. 462).

E posibil ca șederea prelungită a poetului în străinătate în timpul verii să fi dat naștere la presupunerea traducerii piesei în limba franceză și a reprezentării ei la Comedia Franceză. Această presupunere nu s-a confirmat însă, singura reprezentare de care se va interesa Alecsandri abia în toamnă fiind aceea de la București. De o traducere a piesei în franceză și de reprezentarea ei la Paris va fi vorba mai târziu, și asupra acestor împrejurări ne vom opri mai departe.

La 3 ianuarie 1884, Alecsandri îi trimitea lui Ghica manuscrisul piesei, pe care direcția Teatrului Național i-l înapoia: „Am trimis chiar astăzi fratelui meu manuscrisul piesei mele în versuri *Fintina Blanduziei* — îl informa el — cu recomandăția de a ți-o trimite de îndată ce o va fi citit. Doresc să iei cunoștință de ea și să-mi spui sincer părerea ta.” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, p. 66).

Deși se gândea mereu la montarea piesei, Alecsandri nu cutează să pornească spre București în toiu iernii. Totuși, la 1 februarie îi scria lui Al. Păpadopol-Callimah: „peste două săptămâni am de gând a pleca la București, dacă o vrea Dumnezeu, după cum avea obiceiul a spune Nastratin Hogeia, de câte ori voia să întreprindă ceva. Trebuie să merg ca să privighez repetițiile *Fintinei Blanduziei*” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 169).

Între timp poetul primește vești despre mersul repetițiilor prin I. Negruzzi, care se dusese în acele zile la București.

„îmi anunți că *Fintina Blanduziei* este în studiu — îi scria Alecsandri la 9 februarie — prin urmare, nu-mi va rămâne decît a privilegia repetițiile generale și pe urmă a aștepta verdictul publicului.” în continuare, scriitorul răspundea redactorului *Convorbirilor* care îi ceruse să publice piesa în revistă: „îmi ceri pentru *Convorbiri* *Fintina Blanduziei*. Cu mari mulțumiri ți-aș da-o, însă am de gând s-o pun sub tipar, îndată ce voi scsl a București, și cred că va ieși în trețură cel mai târziu pe la sfîrșitul iu martie. Socec m-a rugat să nu-l las deoparte și sint oarecum obligat a satisface dorința editorului meu.

Piesa fiind în trei acte, ar necesita cel puțin două luni pentru publicarea ei în *Convorbiri*, iar altminteri ar ocupa un număr întreg al foaii. Și, odată cunoscută de publicul cititor, ediția lui Socec ar suferi pagubă, după cum m-a asigurat însuși” (cf. *ibidem*, p. HO).

Iacob Negruzzi însă nu se va da bătut în fața acestui refuz amabil și va face totul pentru ca *Fintina Blanduziei* să apară mai întîi în *Convorbiri*. După ce Alecsandri dădu lui Socec manuscrisul piesei, Negruzzi așteptă să iasă șpaltele pentru corectură și ceru lui Ollănescu, pe care poetul îl

rugase să se ocupe de tipărire în locul său, un rind de șpalte, după care să tipărească lucrarea în revistă, fără a mai cere voie autorului. Intrigat de cererea lui Negruzzi, Ollănescu îi relatează lui Alecsandri întîmplarea și reacția editorului Socec: „Acum o chestie, după cum zice Jacques [I. Negruzzi], e vorba tocmai de el. Plecînd de aici, a venit și mi-a cerut îte una din fiecare foaie de corecturi pentru ca prin ele să poată imprima în *Convorbiri*, în lipsă de text, *Fontana Blanduziei*. Cînd am cerut lui Socec să-mi trimită două foi din fiecare corectură și i-am răspuns, la cercetarea lui, pentru ce aceasta, că este spre a se trimite la *Convorbiri*, el mi-a zis că nu ar voi un asemenea lucru și că să aștepte *Convorbirile* a publica piesa după broșura imprimată. Nu cred că aceasta să convie redactorului ei, gelos de a reproduce, mai întîi el, o lucrare a unui membru care, cu drept cuvînt, e cel mai tînăr din « Junime » și dacă puindu-vă aceasta în cunoștință aștept o soluțiune spre a mă dezlega de orice răspundere către Jacques, aprins și credincios păstrător al bunelor tradițiuni gazetărești. Manuscrisul d-stră ce se află acum la Socec îl vom păstra aici, după cum ați binevoit a-mi da voie” (cf. scrisoarea datată 25 aprilie [1884], în *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 367).

Deși, la 27 aprilie 1884, poetul era de acord cu Socec ca piesa să nu apară în *Convorbiri* înaintea volumului (cf. B.A.R. ms. rom. 1786, f. 24), I. Negruzzi obține totuși învoirea autorului ca aceasta să se publice în revistă (unde vede pentru prima dată lumina tiparului în trei numere consecutive: 3—5, 1 iunie- 1 august 1884, p. 92—104, 141- 153, 169—184, cu o notiță explicativă: „în curînd comedia va apărea într-un volum special, în editura Socec și Comp., Buc”). Acest lucru stîrnește oarecari discuții între I. Negruzzi și Socec, discuții care se vor aplană curînd, fără ca Alecsandri să intervină. Totuși învoirea autorului pare să fi fost obținută numai pentru publicarea piesei în revistă, nu însă și pentru apariția în revistă înaintea celei în volum, cum lasă să se înțeleagă misiva pe care i-o trimite Alecsandri lui Negruzzi la 25 mai 1884, de la Mircești: „în cît privește *Fintina Blanduziei*, de vreme ce te-ai împăcat cu Socec, te rog să nu o publici decît după ce vor fi colile broșurii ieșite de sub tipar, cu îndreptările ce am mai făcut în manuscriptul meu” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 142).

Negruzzi am văzut că se grăbea să aibă întîietatea tipăririi, iar lui Alecsandri nu-i mai rămînea altceva de făcut decît să se bucure de apariția numărului din iunie al *Convorbirilor*, în care începea să se publice piesa, regretînd numai faptul că se strecuraseră cîteva greșeli de tipar:

„M-am bucurat — îi scrie el la 9 iunie lui Negruzzi — cînd am văzut în *Convorbiri* apirînd *Fintina Blanduziei* și astfel împlinîndu-se dorința

d-nei Negruzzi; am descoperit însă mai multe greșeli de tipar, pe care te rog să le îndrepti prin *errata* din numărul viitor" (cf. *ibidem*, p. 143).

Alecsandri nici tu avea motive să regrete apariția piesei mai întâi în revistă, întrucât apariția volumului a întârziat puțin.

Intorcându-ne însă la momentul ultimelor pregătiri pentru premiera *Fintinei Blanduziei*, știm că Alecsandri vine la București pe la jumătatea lunii martie pentru a urmări ultimele repetiții. Poetul se simțea bolnav, obosit, copleșit de griji pentru fiica sa, care era pe punctul de a divorța a doua oară, precum și pentru boala fratelui său al cărei deznodământ imparabil îl înspăimînta.

În iarna aceea se mai stinseseră din viață doi prieteni vechi: Baligot și A. Cantacuzino.

La 15 martie, scriitorul prezintă la Academie noul volum de scrisori ale lui I. Ghica. În ziua următoare, care era 6 vineri, îi scria Paulinei:

„Piesa mea să va reprezenta gioia viitoare, adică la 22 martie, peste șapte zile... Cred că îi face bine să pleci luni seara și, ajungând aici marți dimineața, vei avea tot timpul ca să-ți alegi și să-ți cumperi o capelă de dantelă" — se arăta el grijuliu pentru completarea garderobei soției sale (cf. V. Alecsandri *Scrisori. însemnări*, p. 7).

La 18 martie (duminică) își împărtășea nemulțumirea în altă scrisoare adresată soției sale: „Reprezentăția va avea loc gioi, adică peste cinci zile. Mi-am dat multă osteneală cu actorii — se plîngea el — însă huse multămit de dinșii. Direcția actuală a Teatrului nu plătește nici două parale" (cf. V. Alecsandri, *Correspondență*, p. 21).

Premiera, care are loc la 22 martie 1884, înregistrează un mare succes. Ea „s-a dat în prezența regelui Carol I (care venea de altfel foarte rar la teatru), a reginei Elisabeta, apoi a lui Ion C. Brătianu, C. A. Rosetti etc., cu o sală ticsită" (cf. Camil Petrescu, *Teatrul românesc între 1866 și 1914*, în *Revista Fundațiilor* VI, nr. 5, 1 mai 1939, p. 389). Cu alte cuvinte, premiera n-a fost numai pentru oficialități, ci și pentru marele public: sala era ticsită de lume.

Despre acest mare eveniment în lumea teatrului, Victor Eftimiu relatează cele ce i-a povestit Constantin Nottara, interpretul rolului lui Horațiu:

„Cînd s-a dat la Teatrul Național premiera acestui poem dramatic, spectacolul era neconținut întrerupt de aplauzele calde ale publicului care, la sfîrșit, în aclamații entuziaste, a chemat pe autor la rampă.

Moșneagul glorios s-a oorbit din lojă în mijlocul actorilor. În fața celor opt sute de spectatori care aplaudau în picioare, Aristizza Romanescu,

interpreta Gettei, a ingenuncheat în fața lui Vasile Alecsandri și i-a sărutat mîna" (cf. *Akademos*, București, E.S.P.L.A., 1955, p. 71-72).

„Niciodată în literatura noastră un scriitor la vîrsta lui Alecsandri nu oferise o operă așa de armonioasă, plină de o așa delicată și limpede poezie, respirînd atîta tinerețe și atîta dulce împăcare totodată — subliniază G. C. Nicolescu —. Succesul nu este unul de simpatie, în cadrul unui cerc restrîns, cu abilitate regizat, ci un mare succes de public, un adevărat triumf. În 28 de zile, pînă la 20 aprilie, piesa fusese jucată de zece ori. Numai în prima săptămînă se dăduse de cinci ori — ceea ce însemna o biruință cu totul neobișnuită în vremea aceea. După al cincilea spectacol, se dă un banchet în onoarea scriitorului, la care se rostesc discursuri omagiale și la care se citește poezii" (cf. *Viața lui Vasile Alecsandri*, ed. cit., p. 627). E. Lovinescu consideră „ciudat" faptul că Maiorescu nu menționează nimic cu privire la reprezentație în însemnările sale zilnice, dar înregistrează „banchetul dat în cinstea poetului în ziua de joi 29 martie":

« Seara, la 7, *dîner* în onoarea lui Alecsandri la Hôtel Boulevard, dat de noi „Junimea". Alecsandri, John Ghica, D. Sturdza, Exarhu, Hasdeu, Urechia, Crețeanu, T. Rosetti, Măndrea, col. Șerbănescu, col. Bengescu [-Dabija], G. Lahovari, Petroni, Laurianu, Ang. Demetrescu, Stemil, Duiliu Zamfirescu, Nica, Slavici, Gane, 2 Negruzzi, Ouanescu, A. Balș. Foarte bine. A venit încă și Carp și Ventura, la sfîrșit».

Lovinescu reproduce, în continuare, „ca un document al timpului, darea de seamă a acestui banchet, făcută de Duiliu Zamfirescu în *Foiața României libere* de la 31 martie 1884.

Banchetul dat în onorul D-lui Alecsandri pentru a cincea reprezentație a « Blanduziei ».

« Joi seara, vreo 40 de prieteni și admiratori ai poetului, între cari d-nii: Ioan Ghica, T. Maiorescu, Dem. Sturdza, P. Carp, Th. Rosetti, Măndrea, Crețeanu, Ureche, Hasdeu, I. Negruzzi, L. Negruzzi, N. Gane, Exarhu, Dem. Laurian, Dem. Ollănescu-Ascanio, Șt. C. Mihăilescu col. Șerbănescu col. Berlgescu, Ang. Demetrescu, Slavici, Nica, Petroniu, Lahovary, Balș etc., au dat un prînz în cinstea d-lui Alecsandri, pentru a cincea reprezentație a admirabilei sale piese: *Fintina Blanduziei*. »

La 7 ore fix, sala de mîncare din primul etaj al marelui hotel Boulevard își deschidea ușile celor 40 de fracuri, care se adunau să sărbătorească pe mai-marele lor întru ale poeziei, împrejurul unei mese à la Lucullus. Sala, împodobită cu simplitate, părea croită așa de mare, ca să adăpostească bustul celui sărbătorit, ridicat pe un baldachin de catifea, care

1 T. Maiorescu, *op. cit.*, II, p. 239—240 [nota E. Lovinescu].

privea cu liniște intrarea musafirilor săi, și, printre cei dinții, mosafirul care semăna aidoma cu dinsul. După convenitele plecăciuni la cei mai mari în nume și în vîrstă, fiecare se așeză la lecuși ce-i era pregătit mai de-nainte, găsind alături un carton elegant, cu numele său, care cuprindea, în rezumat, manifestațiunea a trei genii deosebite: Horațiu poetul..., Göbl tipograful și Antoine birtașul. Partea cu care colaborase Horațiu era următoarea:

*Nulla placere diu nec vivere carmina possunt
Quare scribuntur aquae peterilus.¹*

Și:

*Quis post vina graven militiam pauperiem crepat?*²

Partea cu care colaborase Göbl era tiparul. Pe un *à jour*, format din *u* (u scurt), se deosebea lista de bucate, *le menu*, care, cu vinurile sale de tot soiul, îneca pe sârmanul *u*, de nu l-ar mai fi putut scoate nici chiar un redactor de la *Românulu*. Colaborația lui Antoine era cu totul culinară, și, dacă, pe cartonul artistic, venea al treilea la rînd, în stîmă celor flămînzi, era cel puțin egală cu a lui Horațiu.

Odată așezați la masă, priveliștea se schimbă. Văzute *à vol d'oiseau*, capetele pleșuve ocupau mijlocul mesei, și, cu cit te depărtași mai mult spre cele două extremități, cu atît părul devenea mai stufoș. Explicația e foarte simplă: la mijloc stau tinerii... academici și la extremități bătrîni din zilele noastre. Ceea ce era în adevăr atingător în această adunare, erau cei doi bătrîni: d-nul Alecsandri și d-nul Ioan Ghica. Prieteni din alte vremuri, ei se găseau la aceeași masă, după ani întregi de muncă, în caii și unul și altul avuseseră de luptat contra elementelor vitrege țării acesteia și păreau a-și vorbi pe tăcute, înțelegîndu-se din privire, iubindu-se prin durerile lor, mulțumindu-se unul de fericirea celuilalt și, deși bătrîni, dîndu-și mîna cu credință spre a lucra înainte, pentru binele și ridicarea țării.

Nu știu pînă la ce punct avea dreptate d-nul Maiorescu în observațiunile ce făcea generației noastre cu ecazia toastului purtat d-lui Alecsandri: ceea ce însă nu se poate tăgădui e amortirea ce pare că cuprinde din ce în ce mai mult orice avînt nobil, orice sacrificiu pentru o idee, orice

¹ Versurile pe care le scriu băutorii de apă nu pot nici să placă, nici să trăiască îndelung [*nota E. Lovinescu*].

² Cine se vîicărește, după ce a băut, că sărăcia e o grea sarcină? [*nota E. Lovinescu*].

³ Știut este că Dl. Alecsandri e dușmanul neîmpăcat al acestei litere, iar *Românulu*, bunul ei prieten [*nota E. Lovinescu*].

ridicare peste nivelul ordinar al prozei. Cel dinții care și-a ridicat glasul spre a vorbi poetului a fost prietenul său, d-nul principe Ion Ghica. D-sa, cu voce lină și puțin cam mișcată, i-a urât viață lungă, spre a putea să producă noi opere ca *Fîntina Blanduziei*. D-nul Alecsandri a răspuns în cîteva cuvinte, că cea mai mare mulțumire a sa este de a se găsi în mijlocul celor cari-l înconjură; că se va sili să facă o a doua *Blanduzie* și că, mai cu seamă, va fi fericit dacă se vor găsi alții să-l întreacă. Abia așezat d-nul Alecsandri, de la celălalt colț al mesei se aude tunind o vece puternică, iar d-nul Ureche, proprietarul ei, se vede în picioare, cu ochelarii ridicați pe frunte, declamînd versurile următoare, poetului:

Lui V. Alecsandri

Ca și Horațiu cîntat-ai fîntina Blanduziei,
Poet cu vîers sonor:
Ca dinsul, nesecată fîntin-a poeziei
Ai dat l-al tău popor
etc..

După d-nul Alexandrescu Ureche, își înalță glasul d-nul Dem. Ollănescu, elegantul traducător al lui Horațiu, care a cîntat gloria lui Alecsandri, poftind, cu reverențe de diplomat, pe toate femeile visate și cunoscute de Horațiu spre a-i da mină de ajutor să glorifice geniul epocii noastre.

<i>D-lui V. Alecsandri</i>	<i>Fîntina Blanduziei</i>
<i>Qui Musas amat impares</i>	<i>O, fons Blandusiae !...</i>
<i>Ternos ter cyathos attonitus petet.</i>	<i>Fies nobilium tu quoque</i>
<i>Vates, !</i>	<i>fontium.</i>
(<i>Cartea III, oda XIX</i>)	(<i>Cartea III, oda XIII</i>)

Din trecuta nemurire unde doarme-al vostru nume,
Amintiri, podoabe scumpe, străluciri din altă lume,
Veniți! I.ydio iubită, Pyrrho cu picior frumos,
Neobulă drăgălașă, Tyndaris cu glas duios,
Veniți toate! blonde visuri de iubire și de dor,

Azi e mindră sărbătoare la Fîntina Blanduziei,
Sărbătoarea lui Horațiu, sărbătoarea Poeziei..."

(Cf. *T. Maiorescu și contemporanii lui*. Ediție îngrijită de Z. Ornea și Maria Simionescu. Prefață de Z. Ornea, Editura Minerva, București, 1974, p. 73—76).

întors la Mircești, după agitația zilelor petrecute la București, Alecsandri se va indeletnici cu pregătirea manuscrisului pentru tipărirea piesei în volum. El îl va ruga pe D. C. Ollănescu să scrie o notiță biografică

despre Horațiu, care va fi publicată în volum (p. 5— 10). Solicitat, probabil, de Iosif Vulcan, să-i dea ceva pentru *Familia*, poetul îi oferă *Oda la Hebe*, care apare în nr. 17, din 22 apr./4 mai 1884, p. 197, al revistei. Tot acum este solicitat de Leon Negruzzi să-și dea consimțământul pentru reprezentarea piesei la Iași, lucru pe care Alecsandri nu-l va refuza.

„Leon Negruzzi - îi scria el la 15 apr. 1884 lui Teodor Aslan, pe atunci director al Teatrului Național din Iași — mi-a împărțit la București proiectul său de a monta noua mea piesă pe scena teatrului din Iași și mi-a cerut autorizația în acest scop. I-am dat-o imediat, în baza vechilor amintiri care mă leagă de acest teatru.

Rămâne acum de știut dacă posedăm la Iași elementele indispensabile pentru realizarea proiectului lui Negruzzi.

Care sint actorii care ar fi capabili să interpreteze rolurile din *Fintina Blanduziei*?" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, p. 9).

întrebarea lui Alecsandri nu era lipsită de temei. *Fintina Blanduziei* s-a reprezentat la Iași în stagiunea 1884- 1885, dar nu de trupa Teatrului din Iași, ci de aceea a Teatrului Național din București, în turneu, cu Aristizza Romanescu și ceilalți interpreți din capitală. În fondul de manuscrise al Bibliotecii „V. A. Urechia" din Galați (Ms. 1.52) se păstrează scrisoarea lui V. Alecsandri adresată artistei, datată: „Paris, 31 dec. 1885", în care poetul îi mulțumește că a dat viață Teatrului din Iași, jucând acolo *Fintina Blanduziei* și *Ovidiu* (cf. *Vasile Alecsandri*. Catalogul lucrărilor existente în Biblioteca „V. A. Urechia". întocmit: C.Bădic și S. Codreanu, Galați, 1971, p. 44).

În același timp, dornic să perfecționeze piesa înainte de a o încredința tiparului, Alecsandri poartă o corespondență susținută cu vechiul său sfetnic Iancu Alecsandri, precum și cu traducătorul lui Horațiu, D. C. Ouanescu, pe care am văzut că-l rugase să se ocupe și de tipărire.

Astfel, la o scrisoare a poetului din 6 aprilie, rămasă necunoscută fratelui său îi răspundea la 23 aprilie 1884:

„Nu ai uitat oă posed manuscrisul *Fintinei Blanduziei*, așa că mi-a fost ușor, de îndată ce am primit scrisoarea ta de la 6, să iau cunoștință despre scena pe care ai fost sfătuit, sau, mai curînt, pe care dorești să o scoți de la sfîrșitul actului 2 pentru a o muta, sub formă de povestire, la începutul celui de al 3-lea..

După ce am făcut aceasta, și pentru a răspunde la apelul pe care mi-l adresezi, m-am întreat dacă scena în chestiune formează o verigă oarecare în comedia ta, cu alte cuvinte dacă este mai mult sau mai puțin necesară. Ei bine! nu. Singura sa utilitate stă în explicația deplasării Teuniunii, care va fi ținută la Horațiu, din pricina ravagiilor ospățului.

Acest mic serviciu nu compensează deloc neajunsul, pe drept remarcat de tine, de a compromite într-o scenă comică efectul aproape indiușător al mărețului tablou dinaintea sa. La urma urmelor, publicul, prin manifestările sale, trebuie să fie aici cel mai bun sfătuitor al tău ; am văzut ci izbucnește în aplauze după *Oda la Hebe*, care este una din capodoperele tale.

Scena comică trebuie să fie pe jumătate înecată în acest entuziasm al sălii. Deci, trebuie categoric să o suprimi și să reproduci lucrurile trebuincioase în mica povestire pe care te gîndești să o pui pe Geta să o spună.

Iată, scumpul meu poet, umilul și simplul meu sfat pe care mi l-ai cerut. Acela al lui Got¹ mi se pare de prisos, admitînd că aș fi în stare să merg să-l caut, ceea ce, din păcate, nu sînt.

Pentru Dumnezeu! nu întreba, în toate acestea, decît propriul tău sentiment, cînd a scris cineva *Fintina Blanduziei*, poate să și-o îngăduie.

Acum, în ce privește sfaturile, iată unu! pe care cred că trebuie și ți-l dau. D-l Socec va fi probabil editorul comediei tale. Nu cunosc condițiile voastre obișnuite. Iată una pe care te îndemn să o impui în împrejurarea de față: libertatea pentru tine de a pune să se facă cînd și oriunde îți va plăcea o ediție de lux. *Fintina Blanduziei* poate foarte bine să aibă într-o zi onoarea unei asemenea ediții.

Pe lângă aceasta, aș pretinde de la Socec un oarecare număr de exemplare pe care le-aș destina bibliotecilor românești din Bucovina și din Transilvania. Ar fi din partea ta o atenție care, cred, ar mișca pe compatrioții noștri de dincolo de frontiere, care au fost întotdeauna admiratorii tăi credincioși.

Duminică am avut vizita lui Ion Ghica, însoțit de prințul Mihail Ghica. Mi-a dat vești foarte bune despre tine și bineînțeles mi-a vorbit despre marele tău succes.

[...]

Notă. Afară de d. Iulian² și d-na Nottara³, ceilalți n-au fost, după părerea mea, la înălțimea jocului lor!!"

i ai

¹ François Jules Edmond Got (1821— 1901), mare artist francez, societar al Comediei Franceze, decanul casei Molière, profesor la Conservatorul din Paris.

² Ștefan Iulian (1853— 1892), artist, societar al Teatrului Național, apreciat actor de comedie, influențat de stilul lui Matei Mîlo, a interpretat cu succes rolurile comice din piesele lui V. Alecsandri.

³ Amelia Wellner, artistă, a debutat pe scena Teatrului Național din Iași în anul 1873, a jucat în special roluri comice. A fost căsătorită, cu C. I. Nottara și apoi cu Vasile Hasnaș [*notele M. Anineanu*].

(cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 44—45).

înainte de a primi acest răspuns, Alecsandri revenea cu alte probleme în scrisoarea datată 16 apr. 1884:

„încă o chestiune cu privire la piesa mea înainte de a o da publicității. Ia-ți manuscrisul în mină și urmărește indicațiile mele:

Actul I — Scena a II-a — Gallus intră ținând o spadă în mină; el spune, ca și cum s-ar adresa cuiva care nu este în scenă:

« Să duc la faur spada s-o șteargă de rugină?

Prea bine. (*Se oprește.*) Ce văd? Cine pe apă se înclină? »

Aceste două versuri înlocuiesc pe cele din textul primitiv:

« — Să duc astă scrisoare Lydiei? Bine-ndată,

Dar ce văd colo-n umbră? un farmec viu de fată? »

Această schimbare se explică la sfârșitul piesei.¹

Acest sfârșit a fost transformat în chipul următor:

S C E N A A IX-a

••GLUTTO: Zoile, lăsăm banii?

ZOIL: ... Ba-i scoatem.

GLUTTO: ... Să-mpărțim?

(*Amindoi se apleacă deasupra fântinei și își afundă br&tele.*)

S C E N A A X-a ZOIL - GLUTO - GALLUS

GALLUS: Ce faceți voi aici?

ZOIL (*arogant*): Noi?

GALLUS: ... Voi.

GLUTTO: ... Ne răcorim.

GALLUS: Profanatori nemernici! spurcați cu-a voastră mină

A divului Horațiu poetică fontină.

în lături!

ZOIL (*indignat*): Noi?

GALLUS (*scoțînd spada*): în lături zic! de nu...

ZOIL: Ș-apoi?

GALLUS: Din doi mișei fao patru lovind cu spada-n voi.

GLUTTO (*speriat*): M-am dus...

¹ E vorba de sfârșitul *actului*, dar în original e scris greșit *pièce* [nota M. Anineanu].

ZOIL (*mîndru*): Mă duc. (*les repede.*)

GALLUS: La Pluton!

(*Se apropie de fîntina și îngenunchează.*)

O! Nimfă Blanduzie,

Sub chipul scump a Gettii arată-te-acum mie. »

N.B. {Actul se termină după aceste două versuri.}

Or, la reprezentație am observat că publicul pare să aștepte reapariția Gettei și că se lasă prea repede cortina, după părerea lui. De aci o oarecare constringere, o oarecare răceală, care dăunează succesului acestui prim act. în adevăr, acesta se sfîrșește nefiind în scenă decît un singur personaj, Gallus, care nu a avut încă ocazia să se facă simpatic.

Iată deci la ce m-am gîndit. Cînd Getta, în scena cu Horațiu, se exaltează pînă într-atît încît îi cade la picioare și-i sărută mina, ea pare că și-a pierdut capul și, în tulburarea sa, fuge, lăsînd pe Horațiu surprins și pătruns de un sentiment încă neexplicabil. Tinăra fată crede atunci că trebuie să-și ia coșul cu flori în clipa în care se depărtează; aceasta este însă o mișcare nenaturală într-o situație atît de încordată. Cred că ar fi mai potrivit cu starea spiritului său tulburat să nu se gîndească la coș și să fugă, uitîndu-l lingă fîntina.

Acest joc de scenă mi-ar permite să o fac să revină la sfârșitul actului, în căutarea coșului, căci fără de asta nu s-ar putea întoarce la stăpinul său.

Iată cam cum s-ar petrece lucrurile:

SCENA a X-a

«GALLUS (*căzînd în genunchi*): O! nimfă Blanduzie,

Sub chipul scump al Gettei arată-te-acum mie! »

S C E N A a X1-a

GETTA - GALLUS

« GETTA: Uitatu-mi-am panerul cu flori aici.

(*Văzînd pe Gallus:*) E!!

GALLUS (*văzînd pe Getta, se ridică*): Ea! (*Cu căldură:*) Ce cați?

GETTA (*căuțînd*): Panerul.

GALLUS (*surzînd*): ... Numai? Nu și inima mea?

în el găsi-vei plante, în ca floarea iubirei.

O vrei? cu ea să intri în templul fericirei?

GETTA (*ascunzîndu-și emoția sub un aer de veselie șireată*):

Și ce-ți rămîne ție ?

GALLUS: Eu? Tot aș căpița

în schimb de-ai vrea tu, Getta, să-mi dai inima ta.¹ »

La aceste cuvinte *i-ar lua mina*, ochii lor *s-ar întîlni* cu dragoste și cortina ar cădea asupra acestui tablou.

Această mică scenă este abia schițată. Tu o găsești la locul ei? Este ea dealtfel în nota naturală? Răspunde repede.

Altă poveste.

în scena actului al II-lea, unde Horațiu improvizează o odă în onoarea Hebei, versul care incită cel mai mult publicul nostru e acela cu care se termină strofa a doua:

« Culegător de stele pe spațiul ceresc ».

Entuziasmul este așa de mare încît aproape dăunează întregului conținut al strofei a 3-a. Or, pentru că actul al 2-lea ar trebui să se termine după această improvizație, n-ar fi mai bine să strămut versul în chestiune a sfîrșitului odei, astfel ca publicul să rămînă sub impresia pe care o încearcă ?

în acest caz, cum crezi tu că aș putea să fac această strămutare? Caută și răspunde de asemenea cit de curînd²» (cf. ms. B.A.R. nr. 5741 f. 94—91¹; V. Alecsandri, *Corespondență*, p. 13—16).

Iancu îi răspunde la această scrisoare la 1 mai 1884:

„Am fost deci nevoit să amin pe astă seară răspunsul pe care îl așteptai la scrisoarea ta de la 15/2 aprilie, acest răspuns, care nu va pleca decît miine, iată-1; fie ca el să ți se pară tot atît de satisfăcător, cit este — te asigur dinainte — de grijuliu pentru preocupările tale de autor al *Fîntînii Blanduziei*.”

Am citit cu atenție scrisoarea ta și ți-am recitat comedia și iată părerea mea asupra celor citeva schimbări pe care ai dori să le introduci.

Acea pe care dorești să o operezi în actul întii în interesul sfîrșitului, prea rece, după tine, nu mi se pare că trebuie să ridice vreo obiecție. în adevăr, reîntoarcerea Getei la fîntina ar fi ca faimoasa pălărie a lui *** din *Tiranul Padovei*, un vulgar șiretlic dacă nu ar fi provocată în modul cel mai natural de nevoia tinerei sclave de a-și regăsi coșul, așteptat cu atîta nerăbdare de stăpînul său. Cit privește plecarea ei grăbită, nechibzuită, după scena a cincea, este o necesitate. O vezi pe această biată fată amintindu-și de îngrozitorul ei coș într-un asemenea moment? Atîta spirit

¹ Eu? Tot ar fi al meu,

în schimb de-ai vrea tu, Getta, să-mi dai sufletul tău (*n.a.*).

² Urmează *Odă la Hebe* modificată, iar la sfîrșit poetul întrebă: „*Cela va-t-il comme ça? — ou bien préfères-tu la première facture?*”

de ordine, după un dialog atît de emoționant pentru ea, ar fi culmea ridicolului. Modificările mi se par deci foarte naturale și în avantajul scenei.

Asupra ultimei schimbări aș avea de făcut unele obiecții. Subiectul merită efortul, *Odă la Hebe* este demnă de eroul tău, este, într-o privință, bucată cea mai seducătoare din comedia ta.

Fără îndoială schimbarea ar putea fi făcută fără prea multă pagubă pentru ansamblul scenei și, vorbind pe față, publicul nu ar vedea decît infocare; din contra, ar fi și mai transportat dacă, așa cum crezi, i-ar plăcea să rămînă sub impresia celor două îneîntătoare versuri:

Hebe! o zee scumpă! devin cînd te privesc

Culegător de stele pe spațiul ceresc.

Dar într-o operă de importanța *Fîntînii Blanduziei*, aspectul literar trebuie, mi se pare, să treacă înaintea convenienței unui efect pe care l-aș numi de audiție, cu atît mai mult cu cit cele două versuri:

Hebe! săgeata scumpă de care aș vrea să mor

E-n ochii tăi, în tolba cerescului amor.

mi se pare că merită de asemenea onoruri deosebite.

Cînd spun *aspect literar*, îl înțeleg tot atît din punct de vedere al scenei, cit și din acela al lecturii operei tale. Publicul actual, mai infocat, mai entuziast, îți va fi recunoscător de a fi urmat imboldul său, un altul, mai luminat, mai exigent, ar putea să se arate mai riguros și să obiecteze, ceea ce tocmai fac și eu aici, că fiecare dintre strofele *Odeii la Hebe* se termină într-un fel natural, logic, suitor, se simte că aceasta pornește dintr-o sursă, să zicem din *Fîntina Blanduziei*.

Privește-n a mea cupă să se-ndulecească vinul,
în ochii mei privește de-mi îndulcește chinul.

Hebe! O zee scumpă, scumpă! Devin, cit te privesc,
Culegător de stele pe spațiul ceresc.

Hebe! săgeata scumpă de care aș vrea să mor
E-n ochii tăi, în tolba cerescului amor.

Toate aceste versuri sînt perfect la locul lor. Ar mai fi tot așa dacă ai opera schimbarea pe care ai supus-o părerii mele? Nu o cred. Va fi, după mine, un dublu neajuns dacă această schimbare ar fi operată, nu numai

« Culegător de stele pe spațiul ceresc » nu va mai termina strofa a treia ca și pe cea de-a doua, dar ea va termina oda în chip mai puțin fericit decât o fac acum cele două versuri:

Hebe! săgeata scumpă de care aș vrea să mor
E-n ochii tăi, în tolba cerescului amor.

Aceste minunate versuri sînt cu atît mai prețioase pentru oda ta, cu cît readuc pe Horațiu spre Geta cu un mare gest de dragoste. Este cazul să spunem ca Shakespeare: *Totul este bine cînd se sfrîșește cu bine*. Deci, după mine, trebuie să lași oda ta așa cum este, fără să te mai preocupe în nici un fel de judecata nervoasă a publicului tău asupra ierarhiei versurilor tale.

Vineri dimineața. Am recitat acum ceea ce precede și, cu toată dorința mea constantă de a face mai bine cînd dorești să îți seamă de părerea mea despre cele scrise de tine, nu găsesc nimic de schimb. De aceea, propria tă părere mi se pare a fi cel mai bun judecător în împrejurarea de față, acum că nu mai ești sub influența infierbîntată a Bucureștiului. Sînt convins că pînă la urmă ultimul tău cuvînt va fi cel mai înțelept" (cf. *Scrisori către V. Alecsandri*, p. 51—52).

Alecsandri se grăbea să-i răspundă la această scrisoare la 24 aprilie st. v. (6 mai st. n):

„Aprecierea ta asupra schimbărilor proiectate în *Blanduzia* este foarte justă. Am să imprim deci *Oda la Hebe* așa cum a fost scrisă. Dar pentru că publicul din București este impresionat mai cu seamă de ultimul vers din strofa a doua, am ră recomand artistului însărcinat cu rolul lui Horațiu să declame această a doua strofă la sfîrșitul odei.

Cît despre a adăuga o nouă scenă la sfîrșitul primului act, renunț, este inutil; dealtfel, Getta ar pierde mult din prestigiul său revenind să facă o scenă de dragoste cu Gallus, după profundul său entuziasm pentru Horațiu. Ar fi să treacă prea repede de la un sentiment la altul. Voi adăuga numai două sau patru versuri la rolul lui Gallus pentru a termina actul bine" (cf. ms. B.A.R. nr. 5741, f. 86—87; V. Alecsandri, *Corespondență*, p. 16, notele Martei Anineanu).

În aceeași scrisoare, poetul îl ruga pe fratele său să-i trimită numărul din *Gazette de France* în care cronicarul dramatic Armand de Pontmartin publicase foiletonul *Une grande première à Bucarest*, foarte măgulitor pentru autor. Iancu Alecsandri satisface imediat rugămîntea fratelui său:

„Chiar în ziua primirii scrisorii tale de la 20 aprilie s.v. am pus la poștă cele două exemplare cerute din *Gazette de France*.

Foiletonul d-lui de Pontmartin este tot atît de interesant, pe cît este de măgulitor. Te-ai gîndit să-i mulțumești?" (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 54).

De acest foileton s-a ocupat recent Dan Mănuță, prezentînd pe larg împrejurările în care a fost scris:

„Intr-adevăr, în *Gazette de France*, ziar cu o foarte veche tradiție, apare la 27 aprilie 1884 un lung comentariu semnat Armand de Pontmartin și dedicat *Fintinei Blanduziei*¹. Prin cronică, Armand de Pontmartin a sporit substanțial, în epocă, prestigiul piesei lui Alecsandri, cu atît mai mult cu cît criticul vorbea despre o lucrare dramatică, pentru care ziarul avea o altă rubrică, semnată de Adolphe Racot. Dealtfel, în chip de scuza parcă, Pontmartin își alcătuieste cronică sa ca pe o scrisoare către cronicarul dramatic *en titre* al ziarului. Titular timp de aproape trei decenii al rubricii literare săptămînale, Pontmartin avea un nume bun în critica epocii, dobîndit prin severitatea opiniilor și finețea stilului. Surprinzătoarea lui cronică va fi făcută asupra lui Alecsandri o adîncă impresie, chiar dacă poetul era la o vîrstă cînd toate acestea puteau să-i pară zădărnici.

Simpatia lui Pontmartin e de căutat în altă parte decât în simpla prețuire a piesei lui Alecsandri și faptul transpare din cel dintîi paragraf la cronică. Originar din Provența, Pontmartin nu ignora prețuirea lui Alecsandri în sudul Franței, prețuire pe care dealtfel o și amintește. Pentru criticul francez, Alecsandri este, între altele, « omul îndrăgostit cu pasiune de Provența și de poezia provençală », omul care, în pofida vîrstei, a înaltei poziții sociale în România și a dificultăților voiajului, nu a ezitat să fie de față la sîrbătoarea Felibrigiului, la Jocurile Florale din 1882. Faptul a produs impresie și, după mai bine de un an, Pontmartin nu ezită să declare, cu o curtoazie ce trece dincolo de politețea ocazională, că « salutîndu-l pe V. Alecsandri, îmi pare că aduc omagiu unui adevărat poet francez ». Turneul lui Alecsandri a lăsat urme durabile, ce au putut fi depistate și în secolul următor.²

Calmul senin, mindria resemnată a lui Alecsandri, lesne de intuit printre replicile *Fintinii Blanduziei*, l-au cîștigat de îndată pe Pontmartin care, prinziind momentul, rupe o lance împotriva lui Hugo: « ... la *Fontaiu de Blanduzie*. Ce simple mot nous fait déjà l'effet d'une évocation magique. Nous croyons voir apparaître Horace en personne; Horace, le type le plus original et le plus exquis de la poésie latine; Horace, que l'on peut admirer

¹ Armand de Pontmartin, *Une grande première à Bucarest*, în „*Gazette de France*”, 254^e année, 27 Avril 1884 [nota Dan Mănuță].

² Cf. Maria Platon, *Vasile Alecsandri et le Felibrige*. Thèse de doctorat, Montpellier, Université Paul Valéry, 1972, p. 109 urm. [nota Dan Mănuță].

et aimer sans rien ôter à notre enthousiasme pour Virgile! Il murmure à notre oreille ces vers ravissants, qui nous ont si souvent reposé du grincement des grandes machines de M. Victor Hugo: *O, fons Blandisiae, splendidior vitro!...*»

Neștiind românește, Pontmartin își continuă foiletonul pe baza informațiilor pe care i le puneau la dispoziție doi cronicari cu renume în România, colaboratori de vază ai singurului ziar de la noi accesibil criticii franceze — *L'Indépendance Roumaine*. Aici apăruseră atât rindurile lui Frédéric Damé¹ — în chip de articol de fond — cit și ampla cronică a lui Grigore Ventura (semnată cu pseudonimul obișnuit — Arutnev)². Ambele sint puse la contribuție de criticul francez, spre a crea o imagine convingătoare a ceea ce a însemnat în epocă premiera lui Alecsandri.

Vivace, stăpîndindu-se greu cînd era vorba să arunce o săgeată într-o direcție convenabilă, Pontmartin nu se poate abține de a nu remarca eleganța frazelor lui Damé, dar numai spre a avea pretextul de a ironiza maltratarea limbii franceze la ea acasă. Acestea fiind zise, criticul trece la prezentarea piesei lui Alecsandri, fără a-i face propriu-zis analiza și mulțumindu-se, în punctele cheie, să apeleze la intinsa cronică a lui Ventura, reușind să intuiască singur unele fapte pe baza unor informații anterioare.

«Horace! Le voici: M. Alexandri nous le rend. Dans sa pièce, la fontaine de Blandusie joue le rôle de Notre-Dame de Paris dans le roman de M. Hugo. C'est autour de son bassin, près de ses eaux limpides, que se noue et se dénoue le drame.» Observația, care îl pune pe Alecsandri într-o companie măgulitoare, este urmată de o alta, referitoare la ecoul sentimental al piesei: « D'après les analyses que j'ai sous les yeux, il est facile de deviner que le choix de son sujet a fait vibrer certaines cordes de l'amour-propre national, à peu-près comme les derniers chants d'Enéide répondaient, chez les Romains, au souvenir ou au sentiment de leur lointaines origines.»

Rezumarea subiectului *Fîntîni Blanduziei* e sumară (dealtfel, intriga piesei nici nu e prea complicată), punctată cu versuri din Horațiu, citate în original și cu o vădită delectare. Se constată lesne plăcerea lui Pontmartin în descrierea lumii romane și talentul său reconstituie fără dificultăți tabloul unei societăți a cărei înfățișare nu avea cum să o cunoască din piesa lui Alecsandri, ci numai din bogatele-i lecturi. Încît îndeminarea lui Alecsandri

¹ Fr. Damé, *Le triomphe d'Alexandri*, în *L'Indépendance Roumaine* VIII, 1884, nr. 1946, din 5 aprilie [nota Dan Mănuță].

² Arutnev, *Fîntina Blanduziei, piesă în 3 acte și în versuri de V. Alecsandri*, în *L'Indépendance Roumaine*, VIII, 1884, nr. 1946, din 5 aprilie, nr. 1947, din 6 aprilie, nr. 1948, din 8 aprilie, nr. 1949, din 9 aprilie [nota Dan Mănuță].

este apreciată — și nu, o dată supralicitată — din perspectivă sociologică: « Cette décadence se révèle dans le faste insolent des affranchis, qui ne se souviennent de leur esclavage que pour être de plus haïssables parvenus. Horace, le poète préféré d'Auguste, s'est retiré à Tibur. Il en veut à son Empereur qui prolonge l'exil d'Ovide. Si ce détail n'est pas historique, il est heureusement trouvé. Horace a bien dit que la race des poètes était irritable; mais il n'a pas dit qu'elle fût insensible aux disgrâces de famille.»

Cînd vine vorba de Getta, Pontmartin apelează la o speculație, spre a-l face pe cititor să desprindă unul din motivele succesului piesei lui Alecsandri: « vous devinez que, si Getta a des enfants, elle pourra, sans trop d'in vraisemblance, être l'aïeule des belles Roumaines qui assistaient à la pièce d'Alexandri ». Dar, mai mult decît atât, apariția Gettei și a lui Gallus, precum și scenele dintre ei sint entuziast apreciate: « Quoi de plus charmant que cette idylle, servant de prologue à une comédie? ». Nu mai puțin elogios este privit și dialogul dintre Getta și Horațiu, urmînd baladei cîntate de sclavă. Despre el se susține că « a vraiment toute la grâce de l'antiqûité la plus pure ».

Turbulent și iconoclast — ca, dealtfel, în toată cariera sa — Pontmartin nu ezită să scrie că monologul lui Horațiu de după cea dintîi întîlnire cu Getta este « préférabil » tuturor monologurilor pe care diverși autori le-au scris pentru Coquelin; aici, continuă cronicarul, « éclatent des traits d'une observation bien finie ». Actul al doilea e privit — desigur, tot cu ajutorul lui Ventura — cu aceeași binevoitoare dispoziție, deși citeva întorsături de frază lasă să răzbată urmele unei ironii la timp oprită, provocată de clișeele dramatice vizibile și la Alecsandri: « L'affranchi prie Horace d'improviser une pièce en vers. Tous les regards sont fixés sur le poète. Il balbutie, il s'excuse, il ne se sent pas en verve; le fiasco se dessine, et déjà Zoïle et Scaurus murmurent, comme les faux chevaliers de *Robert-le-Diable*: Nous le tenons! » Despre oda care urmează, elogios comentată de toți cei care au scris despre Alecsandri, se susține că « ne déparerait pas la plus exquise anthologie ». Și în continuare, dovedind un surprinzător simț al limbii, Pontmartin exclamă: « Que ne puis-je vous la traduire? *Hebe, tu a lui Joe...* Supposez un grand latiniste qui sache le roumain, et qui restitue cette ode à la langue d'Horace. Vous pourrez hardiment la placer dans une édition choisie, entre le *Sic, te, Diva potens Cyprî* et la *O navis, referent in mare*. C'est à peine si elle aura l'air d'une exilée, revenue dans sa patrie.»

Urmînd cu rezumarea piesei, Pontmartin prezintă actul al treilea și consideră — cu o adresă probabil foarte precisă a maliției sale, dar care azi e dificil de descifrat — că Horațiu se înșeală asupra sentimentelor

Gettei față de el, « par une erreur d'optique assez commune chez les vieillards illustres ». Dialogul dintre Horațiu și Getta pe această temă ar fi « un chef d'oeuvre de délicatesse et de grâce ».

Cîteva din concluziile criticului francez merită a fi relevate, intriicit surprind particularități reale ale *Fintinii Blanduziei*, intuite doar prin intermediul cronicii lui Ventura. În același timp, e necesar să atragem atenția asupra faptului că piesei i se găsesc merite pe care nu totdeauna le are, dintr-un sentiment de evidentă bunăvoință și netăgăduită amicie. Alecsandri este feliicitat pentru echilibrul perfect pe care l-ar fi creat între poezie și desfășurare dramatică. « C'est une tentation si naturelle, si douce et si rare, quand on possède le don de la poésie, de s'attarder sur les cimes, pendant que le public s'impatiente des lenteurs du drame! L'auteur de la *Fontaine de Blandusie* a su éviter cet écueil. » Sint din nou remarcate scenele considerate valoroase: mărturisirea dragostei ce și-o poartă Gallus și Getta, festinul de la Scaurus, oda recitată de Neera, sfidarea arnrcată ui Horațiu și strofele improvizate de el. Alecsandri — se afirmă - a știut să susțină caracterele cu o deosebită artă: « Comme il est vrai, cet Horace, qui, s'abusant sur les sentiments de Getta, se croit aimé à force de se savoir admiré, prête à ce mirage son imagination de poète, et, lorsque l'illusion lui devient impossible, donnerait, j'en suis sûr, les trois quarts de son bagage immortel pour un de ces regards et de ces sourires que Getta prodigue à Gallus! ».

Pornind de la faptul că iubitul Gettei, Gallus, un fost războinic gal, Pontmartin relevă adinea simpatie pe care Alecsandri a arătat-o totdeauna Franței, mărturisind că și acest fapt îl face să consemneze, in cea mai veche gazetă franceză, ecurile aplauzelor din București.

Curtoazia puțin obișnuită a lui Pontmartin merge încă mai departe. El propune ca piesa lui Alecsandri să fie tradusă în franceză de Xavier Marmier (« qui parle le roumain comme le français ») și de Henri de Barnier, spre a fi reprezentată la Comedia Franceză. Aprinzîndu-se cu repeziciune, imaginația criticului inchipuie chiar o schiță de decor și prevede cea mai bună distribuție: » Ah! comme je vois bien, dans le principal rôle, Got transfigurant son merveilleux Arnolphe et en faisant le poète Horace! Comme je voit Monnet-Sully, superbe dans le rôle de Gallus, et Getta, la blonde fille du Danube, délicieuse sous les traits de M-lle Reichemberg! »

incheierea trădează motivul care l-a îndemnat pe Armand de Pontmartin să-și scrie cronică: « La Roumanie, justement fière de son poète, a le droit de réclamer comme siens, l'oeuvre, la légende, le succès, la gloire d'Alexandri. Il me semble qu'il en restera un peu pour la Provence — et

pour la France »" (cf. *Argumente de istorie literară*, Iași, Editura Junimea, 1978, p. 78-82).

Deși măgulit de propunerea lui Pontmartin, Alecsandri nu-și mai făcea însă iluzii cu privire la reprezentarea pieselor sale în străinătate. După cum știm, el avusese două eșecuri mai înainte, cu încercarea de a reprezenta *Les bonnets de la comtesse* pe scena Comediei Franceze și *Sinziana și Pepelea* pe scenele teatrelor din Londra (vezi aici p. 789 și urm.). De aceea se va mulțumi să se ocupe în continuare și cu toată sirguința de îmbunătățirea textului *Fintinii Blanduziei* pentru scena românească și pentru tipar. În acest sens sună clar scrisoarea pe care i-o trimite la 2 mai lui I. Ghica, prin care îl anunța că a terminat manuscrisul pe care i-l destinase (e vorba de ms. B.A.R. nr. 812): „ . . . am reluat cu un fel de zel nebunesc copia corectată a *Blanduziei* — își informa el prietenul — și chiar în dimineața aceasta am terminat-o, scoțînd un uf! de mulțumire, care a făcut să zornăie geamurile casei mele. Cred chiar că sint și cîteva sparte.

Deci manuscrisul este aici, pe biroul meu, surizînd ca un nou-născut care va merge în curînd să primească botezul în apele purificatoare ale Tamisei [. . .].

Romaneasca s-a reîntors la București, tot pe neașteptate cum a plecat, și reprezentațiile *Blanduziei* s-au reluat și mai și. Duminică viitoare, 4 mai, va avea loc a unsprezecea reprezentație, și mi s-a făcut cunoscut că la 9 ale lunii regina își propune să meargă să vadă piesa din nou... Ei bine, dar asta înseamnă un succes nesperat, care trebuie să îneinte grozav pe prietenul meu Macedonski.

în numărul din *Gazeta Franței* cu data de 27 aprilie este un foileton de dl. de Pont-Martin, intitulat *O mare premieră la București*. Este o recenzie foarte elogioasă a piesei mele, încheindu-se cu un apel către directorul teatrului francez din Paris de a monta *Fintina Blanduziei*, tradusă de Bornier și X. Marmier. Asta ar fi grozav, dar acest apel nu va fi ascultat" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, p. 70).

Chiar a doua zi, la 3 mai, poetul îi scria iarăși lui Ghica, drept răspuns la o scrisoare a acestuia sosită atunci la Mircești. Ghica îi vorbea de propunerea compozitorului Manzocchi de a compune o operă cu subiectul piesei lui Alecsandri, dar scriitorul era foarte îndurerat și alarmat de știrile pe care le primise cu privire la starea sănătății fratelui său și nu se putea gîndi la nimic altceva: „Propunerea d-lui Manzocchi — recunoștea el — este foarte seducătoare. Voi reflecta și vom mai vorbi. Deocamdată nu mă pot angaja să scriu libretul în franțuzește, fiind foarte ocupat cu pregătirile de plecare, împreună ou Paulina, ca să-mi văd fratele, care, după spusa cumnatei mele, se simte destul de rău.

Sint foarte chinuit, prea mult chiar, pentru a fi în stare să întreprind ceva în materie de lucru literar" (cf. *ibidem*, p. 72—73).

Fără a-și trăda îngrijorarea, poetul continuă să scrie fratelui său, ca și când n-ar cunoaște gravitatea situației acestuia, cerindu-i mereu părerea, cu privire la piesă, aducându-i la cunoștință noile sale proiecte literare: „De două zile primăvara a binevoit să-și facă apariția pe meleagurile noastre” — îl informa el mai întâi despre întârzierea acestui anotimp mult așteptat, continuând apoi: „De la întoarcerea mea din București m-am ocupat, pe apucate, de a-mi îndrepta piesa și de a îndepărta multe neologisme înainte de a o da la tipar. Să știi că ție îți dedic *Fintina Blanduziei*, pentru că este,, după spusa întregii lumi, capodopera mea dramatică. Dar tocmai fiindcă, veni vorba de ea, nu crezi tu că ultimul vers al lui Horațiu, la sfârșitul actului 3: « O ! glorie, Horațiu nu va pieri întreg », va câștiga fiind pronunțat astfel: « O / patrie, Horațiu...% etc.?

Am scos scena de la sfârșitul actului al doilea pentru a mă supune părerii tale și aceleia a reginei, a lui Maiorescu și a mai multor persoane. Piesa va câștiga din punct de vedere literar, dar nu și din punctul de vedere al gustului publicului. Această scenă avea o notă veselă, care îl distra și îl menținea, în timpul antractului, într-o bună dispoziție. în sfârșit, fie, pentru schimbarea cerută de persoane de litere!" în aceeași scrisoare, poetul își vestea fratele că are în minte un nou proiect dramatic și-i cerea, ajutorul pentru a se putea documenta: „La ora aceasta combin în mintea, mea planul dramei în versuri *Moartea lui Ovidiu*. Mi-ar trebui biografia lui August ca să-mi ajute la studiul epocii sale" (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 347—348).

Iancu nu va mai avea răgaz să scrie fratelui său decît o ultimă dată: joi mai 1884, căci el se va stinge din viață la 27 ale acelei luni, fără ca poetul să mai apuce să-l vadă.

„Am primit chiar acum scrisoarea ta din 4 — se grăbea muribundul să confirme primirea ei — și vreau să răspund numaidecît pentru a-ți spune cit sint de fericit de gîndurile tale pentru mine. Dedicăția ta este *una din cele mai frumoase zile din viața mea*. Cum să-ți mulțumesc? Pentru, moment nu am decît un singur mijloc. Nu știi, spui tu, cui să te adresezi pentru a avea bibliografia lui August [...]. Cea mai bună trebuie să fie aceea care se găsește în lucrarea în șapte volume a lui Duru)". în încheiere, Iancu revenea la *Fintina Blanduziei*, răspunzînd fratelui său cu privire la ultimul vers din actul III: „O ! Patrie! Horațiu nu va pieri întreg » este preferabil lui «[O ! Glorie !...» — este el de părere. — în *Glorie* există fără să vrei egoism, fără a mai pune la socoteală că este acolo și un pic de infumurare, chiar în gura lui Horațiu ; în *Patrie* nu este decît abnegație și devotament "(cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 55—56).

r

Vestea morții fratelui său îl îndurerează profund pe scriitor, dar în același timp îi dă și un sentiment de împăcare cu ideea sfârșitului inevitabil: „Dumnezeu a voit să-l scape — îi scria el lui I. Negruzzi — de crunțile lui suferinții și mi l-a luat, lăsîndu-mă cu un mare gol în inimă și cu un mare deșert în jurul meu, căci am rămas singur dintre ai mei. Mihnia mea e fără margini. .. Va veni și rîndul meu să plec și crede-mă că nu cu disperare voi vedea sosînd momentul de plecare" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 142).

în cursul aceleiași luni Alecsandri mai primește un indemn de a-și traduce în franceză piesa *Fintina Blanduziei*, din partea prietenului său din tinerețe Ed. Grenier: „Am primit mai de mult ziarul românesc care îmi anunța succesul dumitale — îi scria acesta cu afecțiune la 17 mai 1884. — Nu mă indoisem. Pentru ce nu ai traduce dumneata însuși opera dumitale ? Ea este de un interes general, toată lumea iubește și cunoaște pe Horațiu. Toată lumea ar trebui de asemenea să te cunoască și să te iubească." Grenier, care trăia în singurătate la Paris, abia aflase de boala gravă a lui Iancu și căutase să-l vadă, fără succes însă. Crudă coincidență, el însuși rămăsese ultimul din familia sa, cum avea să rămînă și Alecsandri în curînd. „Nu am avut decît necazuri — își continua Grenier scrisoarea — unul mare care le, reinnoia pe toate celelalte le-a pus capăt și pecetea definitivă: singurătatea absolută. Căci am rămas ultimul din familia mea [...]. Nu ai ajuns pînă acolo dragul meu, și nu ai să fii niciodată pentru că ai știut să-ți faci o familie" (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 229).

După ce îi răspunde la această scrisoare, declarînd că grija pentru starea fratelui său nu-i îngăduie să se ocupe de traducerea piesei sale în limba franceză, Alecsandri îi va scrie iarăși, înainte de a primi vreun răspuns, ca să-i dea știrea morții fratelui său (cf. Georges Gazier, *Lettres inédites*, Paris, 1911, p. 78-80).

Răspunsul vechiului prieten la această tristă veste este o adevărată mîngiere pentru poet: „Așteptam scrisoarea dumitale — îi scrie Alecsandri la 6 iunie 1884 lui Grenier — căci nimeni mai bine decît dumneata nu putea să înțeleagă starea mea în urma morții fratelui meu. Ca și dumneata, am rămas ultimul supraviețuitor al familiei. Tată, mamă, soră, frați, toți m-au părăsit. Este rîndul meu să mă duc să-i întîlnesc. Ah ! este prea crud, prea mare tristețe să vezi făcîndu-se astfel de gol în jurul tău. îmi rămîne, ce e drept, soția mea, care este bună și afectuoasă ; este cel mai bun sprijin al meu în nenorocirea care m-a lovit. Fiica mea și copiii ei aparțin noii generații" (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 351).

Cum spuneam și mai înainte, în aceste luni de adîncă suferință, Alecsandri află alinare în preocuparea pentru șlefuirea și pregătirea pentru

tipar a *Fintinii Blanduziei*. Pentru că nu se mai putea ocupa el însuși de supravegherea tipării, îl rugase pe Ollănescu să facă acest lucru, iar acesta acceptase cu bucurie. Ollănescu acceptase de asemenea să scrie și o notiță biografică despre Horațiu, astfel încât nu este deloc surprinzător faptul că Alecsandri îi cere și lui părerea cu privire la unele modificări ale piesei:

„Pentru că ții piesa mea în mină — îi scria poetul, înainte de a trimite manuscrisul la tipar, într-o joi din luna aprilie — te rog să reflectezi asupra ideii exprimate de mai multe persoane de a tăia ultima scenă a actului al doilea. Acțiunea nu ar fi prea brusc trunchiată sub pretextul de a nu slăbi impresia produsă asupra spiritului publicului de oda lui Horațiu?

Piesa fiind un studiu al obiceiurilor romane, o comedie, actul al doilea nu ar câștiga dacă s-ar termina printr-o scenă comică?

Gindește-te de asemenea și la cuvântul *geniul* .. Țin la el cu atât mai mult cu cât acela de *geniul* este foarte greoi pentru versificare.

După conferința duminică, despre care te rog să-mi dai noutăți, îmi vei trimite îndărăt manuscrisul ca să continui munca de corectură” (cf. V. Alecsandri, *Corespondență*, p. 202—203)..

La 20 aprilie 1884, primul act al piesei, corectat, era trimis editorului, căci poetul se grăbea, cum știm, să plece la Paris.

„Am expeduit astăzi lui Socec actul I a *Blanduziei* — îl informa Alecsandri pe Ollănescu — și l-am încunoștințat că ai binevoit a priimi să faci corecturile foilor imprimate. Cât mă voi găsi încă în țară, voi cerceta ultima corectură, pân-a nu se pune coaiele sub presă.

Conform părerei d-tale și a altor persoane asupra cuvântului *geniu*, am adoptat pronunțarea uzitată la noi: adică *geniu* și am prefăcut toate pasajele în care se găsește; în cit privește notița d-tale asupra lui Horațiu, aș dori să fie nu prea lungă. Acea publicată în *România liberă* îmi pare suficientă, căci are forma unei biografii. Singurul pasaj din ea care mă cam necăjește este portretul poetului: scurt, gras, roș la față etc. . . care depoe-tizează grozav pe eroul meu. Nu s-ar putea lăsa la o parte această siluetă cam grotescă?

Oricum va fi, îți mulțămesc din toată inima și pentru măgulitoarea critică ce ai făcut despre piesa mea și pentru binevoitoarea îngrijire ce vei pune la publicarea ei” (cf. *ibidem*, p. 203).

Peste o zi, două fusese expediat și actul al doilea, iar ultimul nu va întârzia nici el să ajungă la editor.

La 25 aprilie, Ollănescu îi răspundea la cea de-a șasea scrisoare pe care i-o trimitea Alecsandri de la începutul lunii aprilie:

1 Până la 19 iunie el va primi de la Alecsandri nu mai puțin de 15 scrisori, toate în legătură cu bunul mers al tipării piesei (cf. nota Martei Anineanu în *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 367—368, și ms. B.A.R. nr. 1786, f. 14-39).

„Cea mai mare bucurie am, de la o vreme încoace, când în fiecare dimineață găsesc cite o scrisoare de la d-ta” — își începea el misiva, dându-i apoi raportul: „Am vorbit cu Socec. Pină aseară nu primise încă actul al treilea. Pe celelalte le-a și pus în lucru și pe luna viitoare îmi va trimite primele corecturi. îmi spunea că i-ați fi cerut 50 exemplare pe hârtie de Olanda, că nu are asemenea hârtie, că a scris să-i vie și că aceasta va întârzia ceva tipărirea. I-am răspuns că poate să înceapă cu cele pe hârtie ordinară, lăsând ediția de lux la urmă [...].

Notița asupra vieții lui Horațiu, dezbrăcată de orice fel de inconsecvențe estetice, vă o voi trimite spre blagoslovenie mai-nainte de a o da la tipărit” (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 366—367).

O lună mai târziu, la 30 mai, Alecsandri se plingea lui Ollănescu de întârzierea imprimării volumului, la care ar fi vrut să facă corectura ultimelor foi înainte de a pleca în Franța unde voia să se ducă totuși după moartea fratelui său:

„Socec nu pune destulă sîrguință pentru tipărirea *Blanduziei* — nu se sfia el să-și exprime nemulțumirea — și asta mă supără, căci aș fi dorit să fac măcar o corectură piesei întregi, pân-a nu pleca din țară. Te rog dar să ai bunătate a trece pe la librăria lui și a-l îndemna din parte-mi ca să puie sula în coaste zețarilor.

Cît pentru manuscriptul meu, sper să-ți îndeplinesc dorința, căci odată cu colile imprimate, Socec îmi trimite și partea, de manuscris corespunzătoare și eu o păstrez pe aceasta tocmai cu gînd de a ți-o da. Pentru ca să pun însă mina pe întregul manuscris ar, trebui ca să mi se trimită întreaga piesă zețuită. Astfel aș putea să-ți dau totul.

Eu am de gînd să plec cît mai ourînd și după cum merge lucrul nu sper să am prilejul de-a face corectura tuturor foilor. Bine ar fi să mergi însuși la tipografia lui Socec și să te înțelegi cu directorul ei pentru grăbirea publicării. înștiințează-mă cît mai rămîne de zețuit” (cf. V. Alecsandri, *Corespondență*, p. 204).

Socec însă îi trimisese ohiar atunci actul II zețuit, astfel că poetul îi scria la 2 iunie lui Ollănescu:

„Socec mi-a trimis actul II zețuit; l-am corectat îndată și îl inapoiesc cu poșta de astăzi. Acum mai rămîne actul III pe care aș dori mult să-l revăd pân-a nu pleca la Aix-les-Bains, adică pină în 10 sau cel mult 12 zile.

Cum să facem ca zețuirea ultimelor coaie să fie săvîrșită în acest timp?

Am scris lui Socec pentru ca să-mi exprim dorința mea, însă mă tem că tipografia lui are prea mult de lucru și, prin urmare, se va lăsa pe tînjală în privirea piesei mele.

Fiindcă am introdus oarecare mici schimbări în text, m-aș mulțami să pot face măcar prima corectură al actului III, lasându-ți d-tale sarcina de a completa corecturile mai pe urmă.

Cu poșta de ieri am trimis lui Socec o sumă de note de adăogit la finele volumului; vei avea bunătațe d-ta a îngriji despre tipărirea lor.

Manuscrisul primelor *două acturi* sînt la mine; dacă mi-ar trimite Socec ultimele coaie a piesii, aș pune mina și pe actul III, și ți-aș trimite întregul manuscris ca să-l păstrezi din parte-mi ca un suvenir.

Cît pentru Socec, mă voi înțelege cu el după întoarcerea mea din străinătate" (cf. ms. B.A.R. nr. 2230, f. 2 - 3; f. 4 - 58" ale caietului conțin textul autograf al piesei *Fîntîna Blanduziei*, de care e vorba în această scrisoare, inlusivele notele și variantele tipărite la finele volumului).

Peste trei săptămîni, volumul nu apăruse încă, dar nu din vina editorului, cum îl informa Alecsandri pe Gr. Ventura la 20 iunie:

„*Blanduzia* va apărea în curînd.

Am adăugat la sfîrșitului broșurii cincisprezece [de fapt: 16 — *n.n.*] bucăți în versuri, pentru a-i da măsura unui volûm" (cf. V. Alecsandri' *Scrisori, însemnări*, p. 160).

La 26 iunie însă volumul se vede că apăruse, căci fusese inclus în *Bibliografia română* pe care o publica librarul-editor Alexandru Degenmann din București:

„Cu poșta de astăzi — îi scria acesta la 10/26 iunie lui Alecsandri — mi-am permis a vă trimite un exempl. din *Bibliografia* mea română, reincepută din nou, pentru a cărei viitor mi se pare a fi un semn bun c-am putut să încep cu nemuritorul d-vstră uvragiu: *Fontanei Blanduziei*" (cf. *Scrisori către' Vasile Alecsandri*, p. 188).

în această vară poetul nu va mai pleca în străinătate, ci se va duce, împreună cu soția sa, la Mehadia psntru cură, unde rămîne pînă la începutul lui septembrie. în tot acest răstimp nu se gîndește decît la viitoarea lui piesă despre poetul Ovidiu. Corespondența lui din această vreme amintește mereu acest proiect. Astfel, la 28 iulie îi scria lui I. Ghica, în legătură cu venirea compozitorului Manzocchi la Mehadia, că subiectul piesei *Ovidiu* ar fi mai potrivit pentru o compoziție muzicală decît cel al *Blanduziei*.

„îmi anunți sosirea la Mehadia a lui Manzocchi. Nu am văzut încă venind nimic și aștept pe tînărul maestru pentru a intra cu el în raporturi de colaborare. Cred că subiectul lui *Ovidiu* îi va conveni mai bine pentru

¹ Acesta a publicat, ou unele intreruperi, între 1879— 1889, buletinul *Bibliografie române*, continuat de Socec.

o compoziție muzicală decît cel al *Blanduziei*" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, p. 74).

în aceeași lună iulie o informa și pe Aristizza Romanescu că își reface forțele pentru a putea scrie piesa proiectată. El recomanda totedată ca la reluarea *Fîntîni Blanduziei* să se folosească textul publicat în volum, care conținea ultimele sale îndreptări (cf. ms. I 55 - Bibi. „V.A. Urechia", Galați).

La 1 august îi scria iarăși Aristizzei, mărturisindu-i oă tot la *Ovidiu* îi este gîndul. Piesa începea să prindă contur și reintrarea lui Manolescu și prezența la București, în martie, a Agathe Birsescu îi dădeau speranțe pentru o interpretare mai bună. Chiar intenționa să vină la București ca sa discute ou Gr. Cantacuzinc despre decorul din actul doi (cf. ms. I 54 — Bibi. „V.A. Urechia", Galați).

Nici *Blanduzia* — după cum vedem — nu era uitată .cu totul, în scrisoarea de mai sus, bunăoară, își dădea consimțămîntul ca Manolescu să joace rolul lui Gallus.

în toamnă, întors la Mîrcești, trimitea volumul .prietenilor: la 5 ectembrie lui Papadopol-Caili.rnah, la 17 octombrie doamnei Negruzzi (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 146, 175).

Cînd poetul terminase și chiar citise piesa *Ovidiu* în fața mai multor persoane, apărea traducerea în .limba germană a *Blanduziei*, datorată lui Edgar de Herz:

„Sînt foarte mulțumit să.aflu că d-1 de Herz — îi scria el în ianuarie 1885 lui Gr. Ventura — a izbutit să traducă fidel *Blanduzia* și sînt foarte turios să cunosc impresia pe care o va produce lectura acestei traduceri asupra reginei, .cum și asupra cercului lui Maiorescu.

După aceea va depinde numai de regină ca piesa să fie jucată la Viena. îi voi vorbi la întoarcerea mea la București" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, p. 162).

Poetul chiar va autoriza pe traducător, :n scrisoarea datată 6/18 februarie 1885, să reprezinte piesa în traducerea făcută de el.

în luna februarie 1885 poetul este numit ministru plenipotențiar al țării ia Paris, și tot acum, cu prilejul decernării premiului Năsturel Herescu, se discută posibilitatea acordării lui pentru *Fîntîna Blanduziei*. Alecsandri nu va mai primi .însă și a doua oară premiul, în jurul căruia s-a țesut și atunci o adevărată rețea de intrigi. Iată ce scria Alecsandri lui I. Ghica:

„Se țes deja intrigi pentru premii și, mai cu seamă, pentru acela al lui Năsturel Herescu, și se pare că sînt puțin dispuși să-l ofere aceleiași persoane de două ori consecutiv. Am declarat unora dintre colegii mei că nu țineam Ia aceasta și.că, chiar dacă mi s-ar oferi pentru *Blanduzia*, aș

fonda cu aceste 12.000 de franci un premiu anual de 2.000 de franci (timp de șase ani) pentru a răsplăti cea mai bună piesă dramatică" (ci. *ibidem*, p. 85).

Istoria acestei piese nu se sfârșește însă aici, căci ea a intrat în patrimoniul de aur al dramaturgiei noastre naționale. Ecourile pe care le-a stîrnit — chiar și cele pronunțat critice sau răuvoitoare — dovedesc interesul suscitât în public nu numai în epocă, ci și după aceea, pînă în zilele noastre.

„în jurul bardului de la Mircești se ridică o întreagă literatură de detractori, în care se distingea, în interes propriu, Al. Macedonski, apoi C. Mille, V.G. Morțun, Delavrancea, Al. Vlahuță etc.” — emintește momentul E. Lovinescu (cf. *op. cit.*, p. 81). „Față de atacurile la care începuse să fie expusă literatura lui V. Alecsandri” — continuă criticul — „T. Maiorescu se simte obligat să intervină în favoarea aceluia sub al cărui prestigiu și patronat își pornise cariera revistă [*Convorbiri*], la începuturile ei contestate de atîția dușmani”, arătînd ferm și cu autoritate în ce constau meritele lui Alecsandri, oprindu-se, desigur, și asupra aportului său la dezvoltarea teatrului românesc: „...cînd societatea mai cultă a putut avea un teatru în Iași și București — el a răspuns la această dorință, scriindu-i comedii și drame”, dar subliniînd totalitatea însemnătății sale:

„A lui liră multicordă a răsunit la orice adiere ce s-a putut deștepta din mișcarea poporului nostru în mijlocia lui.

' în ce stă valoarea unică a lui Alecsandri?

în această *totalitate* a acțiunii sale literare” (cf. *Poeți și critici*, în *Convorbiri literare*, nr. 1, lapr. 1886, p. 9).

Maiorescu pune astfel la punct, cu prestigiul său, atît atacurile lui Macedonski din *Literatorul*, cît și pe cele ale lui Delavrancea, Vlahuță, Aron Densușianu îndreptate împotriva poetului și dramaturgului Alecsandri.

Barbu Delavrancea îi reproșă lui Alecsandri că nu are forța de evocare a unei epoci trecute în teatrul său și nici originalitate:

„Poate ca să fie unele talente — spune el — care să întrevadă trecutul printr-o înfierbîntare a creierului și, infringînd secolele care le separă de o epocă, să brodească ceva care s-ar cam potrivi cu un erou, cu un artist or cu vreun țăran din cine știe ce împărăție răposată. Dar nu d-l Alecsandri a dat dovezi despre acest miracol. Horațiu și Ovidiu vorbesc, gîdesc, trăiesc, se mișcă ca toți oamenii din ziua de azi. Patimele lor și modul d-a și le înțelege și d-a le scuza este o afacere din ziua de azi.

Cu nimic nu izbuțește autorul să ne ridice măcar un colțisor din perdeaua groasă care stă între spectatori și trecutul pe care se încearcă a-l

reinvia. în locul lui Horațiu putea vorbi Alecsandri; și ar fi fost mai nemerit; că dacă Horațiu ș-a pierdut un manuscris, putea și d-sa să și-l piardă; ba putea să-l și găsească la celdin urmă act, ca și Horațiu. Cu cîteva plante și farmece, cu cîteva invocații și salutări, cu nume proprii și cu o togă romană nu te poți găsi decît la începutul începutului din secolul lui August [...].

Stihăria dramatică a la d-l Alecsandri să poate turna cu cotul, cu metrul pătrat și cu prăjina cubică. Poate publicul să mă închiză pe mine, care nu fac versuri, în sala Ateneului, și să improvizez versuri dramatice asupra oricărui erou antic, medieval și modern” (cf. „*Despot-vodă*”. *Dramă în versuri de d-l Vasile Alecsandri*, în *Epoca*, I, 11 ianuarie 1886, nr. 43 — semnat *Fra Diavolo*).

Aron Densușianu îl denigrase pe poetul Alecsandri în *Istoria limbei și literaturii române*, Iași, 1885, p. 97, 245, „în care Bolintineanu și Mureșanu îi apar ca niște uriași, pe cînd Alecsandri devine mai mititel decît răposatul Lepădatu de la Brașov” (cf. raportul lui Hasdeu de respingere a *Istoriei* de la premiul Academiei, publicat în *Convorbiri*, în anexa articolului lui T. Maiorescu, în *lături* — nr. 3, 1 iunie 1886). Doi ani mai tirziu el își relua atacurile, de data aceasta împotriva teatrului lui Alecsandri, și îndeosebi împotriva *Fîntinii Blanduziei*.

„Teatrul român — începea el — atît de lipsit de scrieri originale a primit cu mare bucurie această piesă a d-lui Alecsandri. O parte din ziaristică, chemată a judeca nu numai piesa, dar și publicul, a tăcut, alta a primit-o cu entuziasm. Și presa care a tăcut și care a vorbit, fiecare a vorbit sau a tăcut nu din motive literare, ci cu totul de-o altă natură, cari, din nefericire, se amestecă la noi în toate cestiunile. Mai-nainte de-a intra în analiza piesei, să ne fie permis a reproduce, din dările de seamă ale unor ziare de atunci, locurile în care recenziții își rezumă aprețierile lor.

Iată un pasagiu ce-l aflăm în recenziunea făcută de *L'indépendance roumaine* din 25 martie 1884 și pe care noi îl reproducem în traducțiune românească:

« în scurt, eu cred că *Fîntina Blanduziei* este fără îndoială cea mai bună scriere dramatică a d-lui Alecsandri. Ea n-are aproape nici un defect din punct de vedere scenic; este o comedie clasică în toată puterea cuvîntului, și sunt sigur că tradusă bine va obține în toate celelalte limbi un foarte mare succes pe toate scenele mari ale Europei. Va să zică, succesul d-lui Alecsandri de astă-dată nu se datorește numai valorii literare a scrierei! Caracterele personajelor se susțin de la un capăt pînă la altul al piesei. Ele sunt adevărate și omenești, păstrînd fondul istoric și clasic scos din

ificiiJ teol lf 'i pl):. ••"/ jUi • .•-Sun •:»J6«JH iui fu:xi ni „>iv[ii-ji studiul conștiințios al datinilor romane. Ceea ce face principialul merit este profumul de clasicism ce se răspindește peste întreagă scrierea. >>

Uu alt ziar, *România liberă* din 31 martie 1884, după ce face o analiză și reproduce tot ce i s-a părut mai bun în piesă, zice: « Să analizăm frumusețile literare ce am citat mai sus? Pentru ce? Ele se impun de la sine, și o laudă ori o critică mai mult ori mai puțin nu le vor face nici mai frumoase, nici mai nemuritoare. Tot ce putem spune, împreună cu cei ce în admirare au asistat la acest nou triumf al cîntărețului vecinie tînăr și fericite, al omului de inimă și de înaltă și generoasă simțire, este că în fața lui și în fața lucrării sale literare, descopsrindu-ne capul, vom sta plecați și cu fericirea în suflet făcîndu-i cortegiu nesfîrșit întru onoarea și fața țării, a scenei și a literaturii române. *Evokël Evohè' Evohe.*» etc,

Deși au trecut aproape trei ani de la apariția piesei, o critică în adevăratul înțeles al cuvîntului n-am văzut încă. Fără îndoiala, recenzionile aruncate în fugă prin ziare după întiile reprezentațiuni, și din care noi reproducem cele de sus, nu se pot pune pe această linie. Ele se nasc sub întiile impresiuni, cari nu numai că niciodată nu pot rămîne scutite de felurite influințe, dar le lipsește, așa zicînd, chiar și timpul de coacere, o cerință neîncungiată în aprețierie serioase.

Intrînd în materie, înainte de toate ne întrebăm: ce fel de piesă a voit să facă poetul? La punerea în scenă a fost anunțată ca *Comedie*. în volumul tipărit autorul nu zice decît *piesă*, ceea ce nu înseamnă nimic, și datorî era autorul să spună ce este. Esperiențele însă ce le făcuse cu *Despot-Vodă*, dîndu-i succesiv diverse titlaturi teatrale, îl făcuse în fine mai mult decît sfiicios. Prin urmare autorul ne dă o piesă teatrală, pe care n-a cutezat s-o boteze cînd a prezentat-o nu numai publicului teatral, dar și celui literar. Aceasta însă nu ar avea nici o însemnătate, cînd piesa odată cetită, dezvălită, așa zicînd, înaintea cetitoriului, genul ei s-ar arăta de sine. Din contră, piesa nu are nici un gen pronunțat. *Comedie* nu-i, căci nimic comic nu se află în ea, nici ca intrigă și mai puțin ca caracter. Așa-numita dramă de caractere încă nu este, căci în faptă nu dezvoltă nici un caracter. Nu mai încapے îndoială, acesta este un defect capital, care nu se poate repara prin nimic. Căci dacă orice scriere trebuie să aibă un caracter, într-o piesă de teatru, unde persoanele pășesc vii pe scenă, unde acțiunea se execută sub ochii publicului, caracterul este viața și moartea piesei. Despre aceasta, credem, nu mai încapے dezbateri. A doua întrebare este: pentru ce autorul și-a luat de subiect pe Horațiu? înainte de-a lumina această întrebare trebuie să arătăm că punerea scriitorilor pe scenă, oricît de mari să fie ei, ba chiar cînd sunt mari, este un subiect în

general nefericit. Scriitorii reprezintă *idei*, or teatrului îi trebuie fapte, *acțiuni*.

Aut res agitur in scenis, aut acta rejertur.

Numai două piese de valoare cunoaștem pîn-acum în care eroul este un celebru poet. Este *Tasso* al lui Goethe și *Sapho* de Grillparzer. [...]

Mai de curînd s-a pus undeva în scenă Camoens, celebru poet epic portughez, nu pentru că este mare poet, ci pentru că totodată multe a suferiți a murit cerșitori. Scriitorul nostru a luat așa ceva din viața lui Horațiu? Nimic! Nimic istoric, nici o legătură între viața lui Horațiu și scenăria înșirată în piesă. [...]

Va să zică, autorul s-a acaparat de persoana lui Horațiu numai ca de o figură interesantă prin geniul său și care, își făcea autorul socoteala, mai are favorul de a fi și un așa-zis strămoș al românilor. [...]

Să vedem dacă n-a fost mai fericit în invențiune, în desfășurarea acțiunii și a caracterelor. Mai întii să cercetăm care este ideea fundamentală a acestei piese? Ce și-a cugetat adică autorul cînd a conceput-o? A voit să pună vreun caracter pe scenă? Fiîndcă despre aceasta nu este nici o urmă în piesă, sigur, nu va susține nici autorul. A voit să pună vreo anume idee? Nu vedem absolut nici o idee, care autorul și-ar fi propus s-o illustreze prin vie acțiune pe scenă, decît poate ca să ne vedem strămoșii — pe scenă în colori nicidecum de dorit și mai puțin de invidiat. Poate să existe vreo pasiune fără să-și aibă de țintă o anume idee? Nu, căci tecmai pieesistența ideii este condițiunea *sine qua non* a pasiunii. Din această lipsă de idee și prin urmare de pasiune provine, că nici autorul n-a putut să imprime piesei sale nici o culoare precisă, nici o direcțiune lămurită, din care cauză n-a știut însuși ce anume, ce culoare să-i deie, ci a tors dialog pe aci încolo. [...]

Piesa nu dezvoltă nici un caracter, dar cu toate acestea persoanele cari lucră în piese trebuie să aibă moravuri, trebuie să vorbească și să se poarte cel puțin încît să nu devină în contradicere cu pozițiunea lor, cu sine însuși, cu viața în care apar și cu intențiunea autorului. Ne întrebăm mai întii, dacă Horațiu este pus într-o societate demnă de pozițiunea ce ecupa el în faptă în Roma, ca amic și al lui August și al lui Mecena, sau cel puțin demnă de mărirea în care el tronează înaintea celor de-acum? Mecena apare și el între persoane, dar numai trecînd pe la vila lui Horațiu (act. I, scena VIII) și dispăre cu totul. Persoane constante, afară de sclavi, sînt Postum, Scaur, doi paraziți, Gallus, Geta și Neera. [...] Discordanțele și contradicțiile atît de uimitoare, care le aflăm în fiecare personajul ceva mai însemnat în piesă, probează că poetul nu poate să domine și să pătrundă cu vederea acțiunea piesei, uită numaidecît ce s-a făcut mai-nainte,

și aceeași persoană o pune în contradicție nu numai cu celelalte, și cu ținuta generală a piesei, ci chiar cu sine însăși, și nu prin trăsături mai line, dezvoltate cu incetul și mai puțin observate, ci prin o purtare fățișă și prin declarațiunile anume, cum am văzut la Neera, Postum și Geta etc. Astfel personajele sunt lipsite de logică, și de consecință, nu au o evoluțiune psihică naturală, ele fac lucrurile și se poartă ca și cînd n-ar avea nici rațiune, nici inimă. Totul este că ele vorbesc, se mișcă, dar cum, pentru cî? de aceasta nu se vîd a-și putea da seamă. Va să zică poetului îi lipsește puterea de a crea personajie, de-a dezvolta caractere, de-a împleti acțiunea, și de a vărsa viață în ea. Și dacă aceasta se cere unui poet în general pentru un poet dramatic este viață sau moarte.

Mai observăm, în fine, că dialogul în general este neanimat, cuvintele se par sădite, puse, iar nu răsărite; legătura dialogului se face prin necesitatea gramaticală sub simpla conduoere a poetului, iar nu răsare, nu curge din impulsul, din vibrațiunea involuntară a sentimentului, a pasiunii, adevărata putere și viață a dialogului teatral. Interlocutorii vorbesc fiindcă aceasta li-i chemarea apărînd pe scenă, și această împlinire seacă a datoriei, a formei, răsare din vorbele fiecărui, fiindcă îndărăptul lor nu simți mișcîndu-se valurile sentimentului, nu auzi vuietul surd al viforului pasiunilor, care face ca cuvintele cele mai simple, chiar de toate zilele, să răsune cu o putere elementară, ce mișcă, răscoală tot ce le stă înainte, întocmai ca răsuful ce furtuna l-aruncă departe înaintea sa, încît lumea-i simte apropierea, deși n-o vede încă. Din lipsa fermentului pasiunii rezultă că interlocutorii pronunță cuvintele numai pentru urechi, fără să transmită curente electrice, pentru inimă. Urmare firească, ca și stilul să fie moale, dulciu, fără să irite, așa zicînd, nervii gustului, și pentru aceea împănă cu cuvinte pentru urechi, dicțiune înflată, și în gura tuturor tot într-o formă, fără avînt însă și fără căldură.

Pentru cei ce se mulțimesc cu cuvinte și sunete în loc de idei și sentimente, și care sunt dedați a vedea pe scenă păpuși iar nu oameni, și mai confundă încă scenăria și luxul cu fondul însuși al piesei, întocmai ca necunoscătorii rumenele cu frumuseța și sănătatea celei rumenite, nu încapă îndoială, ei pot să se desfăteze la reprezentarea piesei, cerințele artei însă nu trebuie confundate cu inteligența și gustul acestora. Noi credem că, a venit timpul [ca] gusturile să le supunem artei, iar nu arta gusturilor" (cf. *Fîntîna Blanduziei*, în voi. *Cercetări literare*, Iași, 1887, p. 219—223, 227, 230, 242-244).

Cu vremea însă atacurile vor fi din ce în ce mai puține și mai slabe. Aprecierile, în schimb, se vor înmulți și ele vor răsuna ori de cite oii

va fi reluată pe scenă piesa sau va fi discutată creația dramatică a lui Alecsandri.

Astfel, în 1912, la reluarea *Fîntîni Blanduziei*, Liviu Rebreanu scria:

„D-l Davila a avut o idee fericită cînd a hotărît să rezerve, în fiecare săptămînă, cite două seri teatrului clasic sau, cel puțin, consacrat. [. . .] Căci numai prin cultivarea teatrului clasic poate un teatru național să exercite o influență artistică, culturală, educativă și moralizatoare asupra marelui public. Iar menirea unui teatru național mai cu seamă aceasta trebuie să fie. [...]

Fîntîna Blanduziei, fără a avea valoare universală prea mare, este totuși o capodoperă națională. E poezia primăverii turnată în formă dramatică. Dintr-însa se revărsă o tinerețe veșnică, o atmosferă dulce și sănătoasă, care totdeauna va înălța sufletele.

Păcat numai că așa cum este distribuită nu are destulă tinerețe și avînt. Comoara aceasta literară merită să aibă o distribuție bună, o distribuție puternică cel puțin. Ar merita desigur și o montare nouă, stilizată, frumoasă. Dar aceasta ar costa cheltuieli. Distribuția însă n-ar costa decît puțină muncă și bunăvoință. Nu putem cere să se răstoarne tot numai decît, mai ales știind că spectacolele acestea de-abia în stagiunea viitoare vor putea fi jucate în vederile și intențiile noului director. [...]

Fîntîna Blanduziei s-a reluat cu titularii rolurilor. Oricît de titulari ar fi, însă, unii dintr-înșii sînt cu desăvîrșire nepotrivîți cu rolurile ce interpretează și schimbă toată fizionomia piesei.

Spectacolele clasice trebuie să fie o școală și pentru artiști. Intrînd personajii bine caracterizate, artiștii învață a adinei rolurile, cîștiga sobrietate și distincție, își perfecționează dicțiunea. Și mai ales elementele tinere de-a trece prin școala aceasta. [...].

Distribuția *Fîntîni Blanduziei* ar trebui revizuită foarte radical. Căci mulți din titularii rolurilor prea sînt obosiți și plictisiți...

Singur d-l Nottara va rămîne veșnic tînăr. Horațiu al d-sale nu poate să obosească fiindcă e tăiat în marmura cea mai scumpă, fiindcă Horațiu acesta e o creație magistrală. D-l Nottara, dacă n-ar fi fost artist mare, desigur că ar fi fost poet mare. Numai astfel se poate înțelege de ce Horațiu e atît de bine simțit, atît de sincer și de simpatic. Numai astfel putem pricepe de ce Horațiu spune versurile atît de frumos și atît de armonios. Alături de acest Horațiu minunat, Getta d-rei E. Ciucurescu pare cu totul ofilită. Getta aceasta doar că spune versurile bine, încolo nu e deloc Getta. D-ra Ciucurescu e o artistă eminentă. Are multă căldură și mult temperament. [...] Are deci multe calități pentru eroinele de dramă sau de tragedie. Dar Getta nu e o eroină tragică. Getta e o fetiță naivă,

bună, melancolică, pe oare Alecsandri a făcut-o să aibă și două momente mai dramatice. E o greșeală să se facă dintr-însa tragediană. Trebuie să fie o ingenuitate. Și ca să poată susține și cele două momente dramatice, trebuie să fie o ingenuitate dramatică. D-ra Cir.curescu însă nu e ingenuitate, și, deci, nici nu poate fi Getta. Mai degrabă ar putea fi d-l Atanasescu un Gallus bun. D-l Atanasescu, însă, ar trebui să învețe a zice versuri, să învețe a-și stăpîni temperamentul și a-și stiliza gesturile. Ar fi păcat dacă n-ar face-o, fiindcă ar putea s-o facă și fiindcă are multă tinerețe și o voce cam aspră, dar totuși destul de mlădioasă.

E frumoasă Neera d-rei Filotti, dar prea e artificială, Dealtmintrelca, cusurul cel mai însemnat al d-rei Filotti este artificialitatea. Și predilecția pentru poze. Desigur că Neera trebuie să pozeze, să vorbească din virful limbii, dar nu trebuie să exagereze. La urma urmelor, Neera adoră sincer pe poetul Horațiu și deci trebuie să lase să întrevadă sinceritatea sa. D-ra Filotti se pierde în grații, în gesturi și mlădieri; de dragul acestora neglijează versurile. Neera însă este cîntăreață ea însăși și îi sînt mai dragi versurile decît pozele. Dacă i-ar fi mai dragi versurile, d-șcara Filotti ar fi o Neeră bună, nu numai frumoasă.

D-l Belcot, un Postumus destul de corect, deși d-sa ar putea să fie minunat. D-l Leonescu e un Scaur plictisit, deși ar putea fi bun; nu voi uita însă că acestui Scaur îi plac versurile și le zice bine. D-nii Brezeanu și Barbelian sînt o pereche bună de paraziți ai lui Scaur; d-l Brezeanu e mai tînăr însă decît d-l Barbelian. D-l I. Petrescu — *fast net last* — e veșnic neobosit, veșnic viguros și veșnic bine.

Sclavii și sclavele lui Scaur merită cu prisosință biciul lui Hebro și nu mai puțin sclavele Neerei. Căci sclavii aceștia ar fi în stare să strice spectacole mai bune decît *Fîntîna Blanduziei*" (cf. „*Fîntîna Blanduziei*". *Piesă în trei acte și în versuri de V. Alecsandri, ia.. Rampa*, București, II (1912), nr. 312, 3 nov., p. 2).

Nici din rîndurile scrise mai tîrziu de Ch. Drouhet nu răzbat accente critice ia adresa piesei:

„*Convorbirile literare*, de soarta căroră se interesa așa de aproape, publicau tocmai traduceri în versuri după Horațiu ale unui alt prieten al poetului, D.C. OUănescu. Lucru curios! Bucata cu care OUănescu inaugurase seria sa de traduceri, în august 1878, e una din cele trei ode ale lui Horațiu către *Fîntîna Blanduziei*, al cărei dulce murmur va însoți intriga de iubire din comedia ce o proiectează Alecsandri.

Epicurismul zîmbitor, înțelepciunea care se lasă ademenită, nu însă și robită de plăcerile vieții, poezia fără avinturi mari dar plină de farmec, eleganta ironie ce se desfac din cîntecele amantului Lydiei, din odele morale

ale protejatului lui Mecena seduseră pe Alecsandri. între firea celor doi poeți e o înrudire tainică și Alecsandri putea adesea găsi în versurile odelor și ale epodelor exprimate propriile sale idei și simțiri [...]. în tot cazul, în patru săptămîni din iarna anului 1882 compuse o comedie antică asupra ultimei iubiri a lui Horațiu, ajuns ca și dînsul pe pragul bătrîneții.

Sîntem departe în *Fîntîna Blanduziei* de imitarea dramei romantice. Nu găsim nici o formulă romantică, nici în intrigă și nici în situațiile de o plăcută simplitate care ignorează deghizările, travestițiile, loviturile de teatru și artificiile ce se întîlnesc în *Despot*. Nu ne întîmpină romantism nici în întocmirea caracterului personajilor, care nu se opun unul altuia ca niște antiteze vii și nici nu sînt construcții mecanice de forțe morale în conflict unele cu altele. în sfîrșit, amestecul silit al grotescului cu dramaticul e cu totul străin acestei comedii. Tonul piesei nu se umflă pînă la retorică sonoră — însă și de multe ori sunînd a gol — din tiradele lui Despot, ale lui Tomșa și Motoc; din contra, depășind de-abia pe cel al conversației, farmecă pe auditori cu accentele grațioase ale vorbirii Neerei și Gettei, sau cu cele melancolice ale căruntului Hcrațiu, înamorat de o tînără sclavă.

Conflictul dramatic, iubirea lui Horațiu pentru Getta și gelozia sa ațîțată de iubirea împărtășită a frumoasei dace pentru tînărul Gallus, e rezolvat cu acea moderațiune și cu acel bun-simț caracteristice clasicilor, care au privit amorul la un bătrîn ca o slăbiciune sau o scădere." (cf. *Vasile Alecsandri și scriitorii francezi*, București, Cultura națională, 1924, p. 289-291).

Marii critici literari ai veacului nostru și, împreună cu ei, critica literară dă astăzi în general, vor considera *Fîntîna Blanduziei* drept cea mai bună realizare dramatică a lui Alecsandri, confirmîndu-i astfel valoarea. E. Lovinescu, care a și publicat teatrul de factură istorică al lui Alecsandri, scrie (în *Introducerea* la vol. V. Alecsandri, *Fîntîna Blanduziei*, București Ed. Ancora, „Biblioteca clasicilor români", f.a. p. 3—5), în contrast vădit cu spusele lui Delavrancea.:

„Scrisă la sfîrșitul anului 1882 și începutul anului 1883, numai în patru săptămîni, și reprezentată la 22 martie 1884, *Fîntîna Blanduziei* e cea mai izbită lucrare dramatică a lui Vasile Alecsandri, intrucît din cîteva trăsături a reușit să ne proiecteze o viziune antică: iată linia dealurilor pleșuve, iată grația coloanelor unui templu desfăcut pe orizont ca niște albe degete, încolo, aproape nimic: marea albastră, cerul albastru, pămîntul calcinat, din care răsar cițiva măslini și cițiva sicomori; atît și de ajuns pentru a ne fixa un fragment de antichitate. în *Ovidhi*, Alccsandii va încerca să ne dea un caracter și o tragedie, fără ca tragedia să fi fost determinată de însuși caracterul eroului; lipsită de elementul tragic, *Fîn-*

Una Blanduziei ne evocă numai un colț de viață romană cristalizată în jurul unui singur moment sufletesc, de o valoare însă umană. Nimeni nu era, de altfel, mai indicat decât Horațiu pentru idila din jurul celebrei fintini, idilă curmată de grăuntele de resemnare ce i-a înfrinat întotdeauna avinturile; realitatea umană este, astfel, combinată cu realitatea istorică. Fără să fi cunoscut dealtminteri, adevărata pasiune, Horațiu a exaltat numai iubirea în optimismul ei sănătos; lipsa lui de pasiune reală n-a alunecat la vițiu. Poet al plăcerilor stricte, el a fost și exponentul unei filozofii măsurate ce înfrinează îndrăzneala și riscul fără să nimicească și bucuria acceptării necondiționate a realității. Îndrăgostindu-se, la bătrînețe, de tinerețea Gettei, dragostea poetului nu are nimic supărător, ca dragostea lui Postumus, de pildă; nu e nici libidinoasă, nici senzuală, ci reprezintă avântul poetului rămas tînăr sub părul cărunt. Cînd tinerețea își cere drepturile ei mergînd spre tinerețe și Getta iubește pe sclavul Gallus, Horațiu, firește, suferă, dar numai o clipă. Realitatea vieții i se impune repede. Cumpătarea și înfrinarea — suportul conștiinței autentice a poetului — domină situația, fiindcă, inexorabilă ca și necesitatea morții, înaintea necesității vîrstei poetul își înclină capul cu o resemnare și melancolie plină de atîta sănătate încît momentul lui sufletesc devine momentul adînc omenesc al bătrîneții ce se înclină în fața tinereții. Fără a fi o tragedie sau chiar o piesă de teatru, intrucît resemnarea eludează conflictul dramatic, *Fintina Blanduziei* e un crîmpei de umanitate și, prin armonia formelor, mai ales, de antichitate: prin firea lui senină, optimistă, Alecsandri era, de altfel, în măsură să înțeleagă pe poetul Tibrului, care cîntase atît de topic poezia mediocrității, a vieții rustice și a resemnării, și, fără a fi războinic, devenise, prin același destin ironic, ca și Alecsandri, un poet al curților, al războaielor, al imperialismului — într-un cuvînt, un poet național..."

Marele Călinescu declara, fără eohivoc, că „ultimele lucrări dramatice ale poetului aduc un progres de adîncime neașteptat. Pe lîngă maturitatea tehnică, apare facultatea creației de oameni”.

Fintina Blanduziei este considerată de el „o dramă amabilă, spectaculoasă, poetică nu în poezia exterioară, foarte superficială, cît în problema de bază. Alecsandri a crezut că scrie drama sa. Horațiu se crede un geniu și ca atare mai presus de ultragiile vîrstei. Atenția îi cade asupra unei slave, Getta, a cărei dragoste o cere ca un tribut obligatoriu:

« Eu, Horațiu, alesul Asteiei,
A Chloeii, a Glykirei, a Pyrrhăii, a Lydiei,
Ce-au înflorit cărarea întregii mele vieți
Cu-a lor nemuritoare și vesele frumșeți;
Eu ce acum ajuns-am pe culmea de pe care

Tot omul cată-n urmă-i c-o lungă suspinare,
Resimt un foc în sînu-mi mai splendid, mai curat ...
Poet sînt, și poetul nu e scutit de chin,
De tot ce-i omenire nimic nu-i e străin. »

Getta nu-l iubește și Horațiu o iartă pentru că fata găsește manuscrisul *Artei poetice* pierdut la fintina Blanduziei (așa numește printr-o licență regretabilă Alecsandri vestita *Fons Bandusiael*). Drama bătrîneții se complică cu aceea a pierderii prestigiului. Zoi aduce lui Horațiu inviniuirile pe care generația tînără în frunte cu Macedonski le aducea lui Alecsandri:

7-

« Orfen! ... Cine? ... Horațiu! ... Orfeu? ... O! profanare!
i Orfeu !... îmi trec prin vine fiori ce-mi dau turbare.
Un egoist de frunte, interesat, venal,
Un curtizan nemernic de tron imperial,
împărțitor de ode în veci lingușitoare,
: Nesățios de lauri, de bani și de onoare! »

într-un cuvînt, piesa tratează lupta geniului bătrîn cu dușmanul implacabil ce se cheamă timp. *Fintina Blanduziei* este o comedie melancolică, consolidată prin bune trucuri teatrale. Scena festinului, aceea a declamației lui Horațiu sînt de un humor delicat. Un specimen de mozaic scenic grațios este enumerația de bucate făcută de Glutto:

SCAUR

(așezîndu-se *Ungă masă*)

Ce vom avea la masă?... Rostește, Glutto, spune.

GLUTTO ,

(A.

(cu *lăcomie*)

De toate cele rare și scumpe... de minune!
Fazani umpluți cu trufe, și stridii de Lucrin,
Cucoare împănate și marinate-n vin,
Privighetori în șiruri pe frigărele-nfipte,
Cegi grase din Tanais, trei fierte și trei fripte
ÎSsljfh în untdelemn de Lesbos și... ce este mai bun,
Un blid de limbi gustoase...

SCAUR

De care?

GLUTTO
(înghițind)

De păun ! »

Efectul curat stilistic e cu atât mai sigur, cu cât lăcomia lui Glutto se alimentează dintr-un. prinț exotic ce pare publicului o combinație de fantezie" (cf. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, București, Editura Fundațiilor, 1941, p. 283).

Pentru Șerban Cioculescu, *Fintina Blanduziei* reprezintă „triumful clasicismului asupra romantismului în opera lui Alecsandri. Pe cât e de romantică figura lui Despot, dacă prin acest epitet se înțelege inconformitatea cu legile vieții și ale istoriei, pe atât de umană și de adevărată e fiziologia lui Horațiu. Unele elemente ale piesei, prin aparentul convenționalism, pot fi într-adevăr suspectate c. romantoase; din caracterul odios al lui Scaurus, libertul parvenit, se urmărește un efect de contrast față de bunătața lui Horațiu; dragostea marelui poet, în pragul bătrâneții, pentru roaba Getta, care-i prefera uri fclav, e desigur discutabilă. Dacă acceptăm însă intriga ca o simplă canava pentru țesătura principală, nu se poate să nu simțim accentul uman al pasiunii crepusculare, precum și al înțeleptei renunțări finale. în *Fintina Blanduziei*, Alecsandri n-a adus poate o suficientă înțelegere a antichității clasice; atmosfera epocii e însă mai plauzibilă decât aceea din *Despci-Vodă*, care nu e strict legată de o dată certă din istoria Moldovei; ptoiecțiinca subiectivă a figurii lui Horațiu, unită cu o nuanță de tonică melancolie, pe tema eternă a ireversibilei tinereți, constituie însă nota umană a piesei. *Fintina Blanduziei* e o meditație dramatizată asupra virstei critice" (cf. *Vasile Alecsandri*, în *Istoria literaturii române moderne* de Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Tudor Vianu, București, Casa școalelor, 1944, p. 410).

Al Piru, care declara în 1961 că *Fintina Blanduziei* „este o capodoperă, poate capodopera întregii creații a lui Vasile Alecsandri" (cf. *Prefața* la V. Alecsandri, *Chirița în Iași sau Două fete ș-o nencacă. Teatru*, vol. I, București, E.P.L., „Biblioteca pentru toți", 1961, p. XVIII), va fi mai rezervat în volumul (*Introducere în opera lui Vasile Alecsandri*, București, Ed. Minerva, 1978, p. 160— 162, 16", 169, cind va discuta din nou piesa:

„*Fintina Blanduziei* — scrie el — compusă la Mircești în 1883 și reprezentată întâia oară la București în 1884, cu C. Nottara în rolul titular, apăruta în volumul X din *Opere complete (Teatru*, vol. V) în 1884, este opera în care poetul a pus cel mai mult din personalitatea sa artistică, atât din punct de vedere al conținutului, cit și sub raportul expresiei. Drama tratează, luind ca exponent pe Horațiu, lupta geniului cu virsta, incompati-

bilitatea ivită la sfârșitul activității unui marc poet între prestigiul spiritual și declinul fizic, ori, în alți termeni, nepotrivirea imposibil de înlăturat între sufletul tânăr și corpul bătrîn. Aproape de 60 de ani cind a scris piesa, Alecsandri a înțeles bine pe Horațiu, datorită desigur asemănării sale temperamentale cu poetul latin, dar și mai bine s-a înțeles psihologicește pe el însusi. Nu intimplător tinăra sclavă care dezlănțuie pasiunea tirzie a lui Horațiu este o getă denumită de Alecsandri, conform unui vechi procedeu al său de a stabili o corespondență între personaje și numele lor, Getta. Ajuns pe culmile gloriei, Horațiu se crede îndreptățit în chip obligatoriu la dragoste, cu atât mai mult cu cât el este capabil să trăiască mai deplin acest sentiment uman, să-l eternizeze prin creația lui:

Poet sint și poetul nu e scutit de chin.
De tot ce-i omenire nimic nu-i e străin,
Mai gingaș în durere, mai viu în fericire,
Din patima ce moare el face-o nemurire...

Poetul va fi silit să constate că Getta îl admiră, dar iubește pe Gallus, un tânăr de virsta ei, de unde regretul admirabil exprimat într-url vers:

Sint om ce nu fac umbră, căci soare nu mai am.
„ (08> „ Jieil .nia&moft «taiSil-Hx! tiotld
si amara rezire la realitate:

Sfârșit cumplit! Horațiu, ca om te-ai stins cu-ncetul

Si n-a rămas din tine decit numai poetul.

l'igt- .J .<st! .&nHa:it-> aptiiba .ij\$?-i
Horațiu are o clipă impulsivă de a ucide pe Gallus, dar renunța cind Getta îi aduce manuscrisul *Artei poetice*, pierdut la Fintina Blanduziei (vestita Fons Bandusiae cîntată în *Carmina*, III, 13, în unele ediții, ca de pildă în cea franceză de la Garnier-frères, 1872, Fond Blandusiae), redind tinerilor libertatea. Lor li se cuvine dragostea, pe cind poetului, cartea care îl face nemuritor:

Din bunurile vieții cu tine mă aleg.
O! glorie, Horațiu nu va peri întreg!

«Veselul >> Alecsandri, devenit generos și senil la bătrînețe, a știut să îndepărteze umbrele tristeții chiar în ultimii ani pe care-i mai trăia, profesind, ca și Horațiu, în care s-a regăsit la etapa umanistă a creației sale, o concepție epicureică, surizătoare. rezumată în acest *carpe diem*:

Amici, a noastre zile sint paseri trecătoare,
N-avem în scurtul vieții nici timpul de sperat,
Ferice care cinta cu iruma la soare
Și dă chiar nemurirea pe-un dulce sărutat!
Hebē! săgeata scumpă de care vreau să mor
E-n ochii tăi, în tolba divinului amor!

Piesa a avut un ecou imediat peste hotare dacă ne gândim că o traduce și publica la Viena în 1885 Edgar von Herz [...].

Natură optimistă, Alecsandri n-a avut decît în mică măsură sentimentul tragicului, comicul precumpănind chiar în drame. [...]

Fîntîna Blanduziei e o dramă cu deznodămint ușor melancolic, mai degrabă fericit, o comedie a iubirii crepusculare. [...]

Fîntîna Blanduziei, capodopera teatrului lui Alecsandri, este străbătută de o concepție umanistă, clasică. Viața formează izvorul necesar al artei, dar la rîndul ei arta inobilează viața, face pe om mai sensibil și mai bun. Artistul, chiar bătrîn, nu pierde emoțiile tinereții, el gustă și plăcerile vîrstei sale și, prin contemplarea trecutului, pe acelea juvenile. Amărăciunea renunțării la plăcerile materiale este recompensată de conștiința realizării în planul artei".

Pentru G.C. Nicolescu, *Fîntîna Blanduziei* este, „din anumite puncte de vedere, o piesă unică în literatura noastră. în versuri limpezi, de o transparentă înșelătoare totuși, pentru că fixează privirea asupra nebuloasei sufletești, cu discreție și fin simț al nuanțelor, piesa pune în lumina drama bătrîneții poetului ce-și simte inima încă tînără" (cf. *Vasile Alecsandri*, în *Istoria literaturii române*, vol. II, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1968, p. 480).

Pentru George Ivașcu, piesa este „un poem dramatic grațios și emoționant, plin de poezie și spirit" (cf. *Istoria literaturii române*, vol. I, București, Editura științifică, 1969, p. 481).

Ne oprim aici cu prezentarea opiniilor cu privire la piesă, deși au mai fost exprimate multe altele care ar merita a fi menționate.

Diferitele redactări ale piesei se păstrează în fondul de manuscrise al Bibliotecii Academiei R.S.R. și anume:

— Ms. B.A.R. nr. 813 (107 f.), caiet dictando in-folio, scris de Alecsandri cu cerneală neagră, cu numeroase modificări, purtînd dedicația:

„Iubitului meu frate.

locotenent-colonel Iancu Alecsandri,
fost agent diplomatic a României la Paris,
dedic această piesă: *Fîntîna Blanduziei*,
compusă la Mîrcești, în anul 1883,
și reprezentată la 22 mart 1884
în București".

Acesta pare să fie prima redactare a piesei și un fel de exemplar de lucru, avînd în vedere forma inițială, numeroasele intervenții ulterioare în text făcute la sugestia fratelui său și a altor persoane competente, precum și notarea numelor interpreților pe care îi alesese inițial Alecsandri (de pildă.

Manolescu în rolul lui Horațiu), dar pe care a trebuit să-i schimbe pînă la premieră. Dedicția a fost și ea adăugată mai tîrziu.

— Ms. B.A.R. nr. 812 (69 f.), caiet dictando in-folio, cu textul scris de poet pe 66 de file, pe ambele fețe, cu cerneală neagră, foarte îngrijit, este manuscrisul pe care îl trimitea la 2 mai 1884 lui I. Ghica. Pe f. V se a0ă dedicația scrisă de Alecsandri și titlul piesei:

„Amicului meu Ion Ghica ofer acest manuscris împreună cu urările mele de viață lungă, fericită și roditoare de epistole prețioase.

Fîntîna Blanduziei
piesă în 3 acturi și în versuri.

V. Alecsandri
Mîrcești - 1883.

(Acțiunea se petrece în timpul împăratului August C. Iulius Caesar, cu 10 ani înainte de Hristos.)"

în colțul din dreapta, jos, al filei se află însemnarea:

„Dăruit [Academiei] de Ion Ghica. 1894 aprilie 29".

Pe f. 2 se menționează interpretii de la premieră, care figurează și în volumul din 1884.

— Ms. B.A.R. nr. 5741, f. 97.-" conține textul *Odeii la Hebe* pe care poetul îl discută în scrisoarea trimisă la 4 mai 1884 fratelui său.

— Ms. B.A.R. nr. 1557 (43 f.), caiet dictando in-folio, scris de poet pe ambele fețe ale celor 43 file, cu cerneală neagră, îngrijit, fără nici o dedicație. Pe f. 1 se află titlul:

„*Fîntîna Blanduziei*. Comedie în 3 acturi și în versuri".

Nu se indică interpretii și, amănunt foarte ciudat, manuscrisul este datat *la sfîrșitului textului* (f. 43): „1882", an în care scriitorul și-a început piesa, pe care a terminat-o însă, după propria-i mărturisire, în 1883. Acest manuscris se înscrie, ca dată, între manuscrisele B.A.R. nr. 813, de a cărui primă redactare se apropie mai mult, și nr. 812. Alecsandri n-a mai introdus în el modificările ulterioare.

— Ms. B.A.R. nr. 2230 (58 f.), caiet dictando in-folio mare, cu filele scrise de poet pe ambele fețe, cu cerneală neagră, cu unele modificări. Caietul conține și manuscrisul variantelor și notelor tipărite în volum (f. 49—52: variantele; f. 53—58: notele). Este manuscrisul după care s-a tipărit piesa în volum, pe care Alecsandri l-a dăruit lui D.C. Ollănescu-Ascanio (f. 2—3 legate în caiet conțin scrisoarea adresată de poet lui Ollănescu la 2 iunie 1884).

Primul fragment tipărit din piesă a fost scena IV din actul I, în revista *Familia*, XIX (1883), nr. 16, 17/29 apr., p. 181-182. în anul următor. *Familia* publica și *Oda la Hebe* (XX (1884), nr. 17, 22 apr./4 mai, p. 197).

Deși *Convorbirile* tipăresc *Fintina Blanduziei* după șpaltele volumului din 1884, prima parte a piesei apare în revista (XVII (1884), nr. 3, 1 iunie, p. 92—104) înaintea volumului. Actele II și III apar după aceea, în nr. 4, 1 iulie 1884, p. 141-153 și nr. 5, 1 august 1884, p. 169 - 184.

Singura tipărire în volum în timpul vieții scriitorului este aceea din seria operelor complete: *Fintina Blanduziei*. Piesă în 3 acturi și în versuri. *Varia* (poezii), București, Ed. Socec, 1884 (vol. X al *Operele complete*. Vol. V al *Teatrului*), p. 11—167. în acest volum Alecsandri publică și variantele reprezentării din 1884 (p. 147—167) precum și note explicative la text. Notele le-am reprodus în ediția noastră în subsol, la locul corespunzător textului.

Volumul este însoțit și de următoarea *errata* (p. 217—219), de care am ținut seama, făcând îndreptările corespunzătoare în text:

„ERRATA

>?! ••Sr^s. fW' frJBO Sol -A "Hi:::~";/''
ACTUL I

Pag. 28-Scena V

iri loc de: Căci *Soarele* cu-amurgul nu pot avea-intilnire, citește:
Căci *Ziorile* cu-amurgul nu pot avea-ntilnire.

ACTUL II

" ;IulJiJ alin ;* I ..! nfl .9rt*3
Pag. 91 - Scena XIII

HORAȚIU

(tresărind în parte)

Getta!... (Tare.) imi dai ce-oi vrea?... Postum
i ji jr, < * a i u tr. . . >.*.. *>.rr:!(Einr/rt .,SK.T k j ,3iis?..u ;;< .ii- si.'uJSfn
iNeera, sclavi și oaspeții!... \ oi toti, si mic, și mare,

Sinteți aici marturi de oarba-i desfidare.

alai (*Lr** Scaur.) A! tu pretinzi în față-mi că a cînta nu pot?...

.hi Pag. IfS — în loc de:

Dar, ieșiți!

Sintem nedemni pe Getta în față s-o privim. —

-citește: (jEIQ .O.CT

Dar, ieșiți!

Sinteți nedemni pe Getta în față s-o priviți.

VARIANTĂ

Pag. 143-Scena XIV

GETTA

Sint sclava lui Horațiu, nu te cunosc.

HEBRO

Să poate?

imi scapi ș-acum din gheare?

GEFTA

Dar, și m-am răzbunat.

-.£. . nbue-oMA "F

HEBRO

(căzînd pe un scaun)

A! turb..

ERRATA

W,

•JS

Pagina 13 — în loc *ăc-Aurora*, citește: *de Aurora*.

18 — în loc de *fiară* oarbă, citește: *iazmă* oarbă

20 — în loc de *inamort*, citește: *inamarat*.

29 — în loc de *earc*, citește: *care*.

38 — în loc de *Promoteu*, citește: *Prometeu*.

[JTHtU 46 — în loc de *pe culmea-i naltă*, citește: *de culmea-i naltă*.

nbtrs» 48 — în loc de *te va prîmi*, citește: *te-a fi prîmit*.

66 — în loc de *ieși-a*, citește: *ieși-va*.

" 69 — în loc de *soarele-i nor*, citește: *soarelc-i în nor*.

" 76 — în ioc de *și untdelemn*, citește: *în untdelemn*.

" 11 — în loc de *Coecuburn*, citește: *Coecubum*.

" 111 — iri loc de *omidă*, citește: *șerpoaică*.

" 117 — în loc de *injosise*, citește: *injosire*.

" 322 — în loc de *a său nume*, citește: *al său nume*.

141 — Glutto trebuie să zică: *chiar nimic*, în loc de simplu *nimic*..

Traducerea piesei în limba germană, autorizată de Alecsandri, apare în volum la începutul anului 1885: *Am Bandusischen Qucll* (*Fintina Blanduziei*). Dramatische Dichtung in drei Aufziigen von B. Alecsandri. Aus dem Rumänischen iihersetzt von Edgar von Herz, Wien, Verlag von C.U.. Sachse, 1885.

VARIANTE 3fifă : \wsu<\ I ATXHù

Ms. 813 (A), ms. 1557 (B), ms. 5741 (C), ms. 812 (D), Familia, 1883 (E), Familia, 1884 (F), ms. 2230 (G), Convorbiri literare, 1884 (H), ed. 1884 (I)

9— (titlul) în A, pe coperta exterioară: Blanduzia / în A, pe j. \și în B: Fintina Blanduzia, Comedie în 3 acturi și în versuri în D: Amicului meu Ion Ghica ofer acest manuscris, împreună cu urările mele de viață lungă fericită și roditoare de epistole prețioase.

FINTINA BLANDUZIEI

piesă în 3 acturi și în versuri

V. Alecsandri

Mircești — 1883

(Acțiunea se petrece în timpul împăratului August C. Iulius Caesar, cu 10 ani înainte de Hristos.)

în colțul din dreapta, jos, mențiunea:

„Dăruit de Ion Ghica. 1894 aprilie 29.” / E: Fintina Blanduziei.

Comedie antică în 3 acte / G, I: Fintina Blanduziei. Piesă în 3 acturi și în versuri / H: Fintina Blanduziei. Comedie în 3 acturi și în versuri >cu o notă a redacției la titlu: Reprezentată pentru întâia oară pe Teatrul- Național din București, în 22 martie 1884.

În curind comedia va apărea într-un volum special, în editura Socec et Comp. București.] || 11, 1— 10 — (dedicația) numai în A, G, I: Iubitu- lui [...] Alecsandri / H: Dedicată d-luilocotenent-colonel Iancu Alecsandri [8- 10 —A : 22 mart. 1884 în București / G, I: București <...> 1884 — V. Alecsandri] ||13—16— (nota biografică jnumaiîn I. || 17, 1— 18 — în A :

PERSONAGI

		ai.— T"
HORAȚIU	56 de ani	Manolescu
MECENA	60	P. Velescu
POSTUMUS, pretor	65	" Iulian
SCAURUS, scitul	50	"" Christescu
ZOILUS	40	" " Notară
GLUTTO	40	" " Mateescu
HEBRO [inițial: COERAX].	35	"
GALLUS [inițial: DAVUS; apoi: BRENNUS].	25	"
NEERA	25	D-ra Velner
GETTA [inițial: GHETTA].	17 ani	Romaneasca
CEBAL		
STROBIL		
MENAS [inițial: PARTHUS]		sclavi
COERAX [inițial indescifrabil: apoi: THRACUS]	8rti .s	

/în B: PERSONAGI

HORAȚIU	56 de ani
MECENA	60 " "
POSTUMUS, pretor	65 " "
SCAURUS, scitul, libert bogat	50 " "
ZOIL	30 " "
GLUTTO	40 " "
COERAX, intendentul lui Scaurus..	40 " "
GALLUS, sclavul lui Horațiu	25 " "
NEERA, celebră curtizana	25 " "
GETTA, sclava lui Scaurus.	18 ani

CEBAL	i	
STROBIL	I	sclavi
THRACUS	}	
MENAS	i	

Două servitoare a Neerii/iM D:

PERSONAGI

HORAȚIU	d-1 Nottara	56 de ani
MECENA	„ Velescu	60 " "
POSTUM, pretor	„ Iulian	65 " "
SCAUR, libert	„ Christescu	50 " "
ZOIL, parazit	„ Rașian	40 " "
GLUTTO, idem	„ Mateescu	40 " "
HEBRO	„ Petrescu	40 " "
GALLUS, notarius, sclavul lui		
Horațiu	„ Hasnaș	25 " "
GETTA, sclava lui Scaur	„ d-na Romaneasca	18 ani
NEERA, celebră cîntăreață	„ A. Nottara	30 de ani

CEBAL
STROBIL
MENAS
COERAX
SCLAVI, SCLAVE jG,H,I: PERSONAGE [...] Hristos. [2-11- în G, sînt notați interpreții:

D1. Nottara (Horațm)
Velescu (Mecena)

Iulian (Postumus)
Christescu (Scaur)
Rașian (Zoi)
Mateescu (Glutto)
Petrescu (Hebro) I
Hasnaș (Gallus)

D-na A. Romanescu (Getta)

A. Nottara (Neera) *j in H, nu se indică numele actorilor;* 9—H: 24 / G, I: 25] || 19, 1-A, B: *Fîntina Blanduzia* ; D, E, G, H, I: *Fîntina Blanduziei* || 3—A: tablou aproape de orașul / B: peisaj aproape de orașul / D, G, H, I: tablou în vecinătatea orașului [*inițial în G: tablou aproape de orașul*] || 4—5—4 : cu arbori înfrunziți, de pe care se coboară o cărare / B: coperite cu case de țară și cu grădini. O cărare se coboară din stînga / D, G, H, I: livezi [. . .] colnice [4—D, G, H, I: livezi (*inițial în G: buchetauri de copaci*) j 5 — D, G, H, I: țară (*inițial în G: țară romane*)] || 6—7 — A: Blanduzia într-un boschet. / B: Blanduzia sub umbra unui mare stejar. Lingă fîntina, stînci mari îmbrăcate cu mușchi. J D: Blanduzia [. . .] stejar. O laiță de marmură lingă ea. Faptul zilei. I G, H, I: Blanduziei [...] zilei, [6 — G, H, I: în umbra (*inițial în G: sub crengile*)] \\ 9 - A: GHETTA / B, D, G, H, I: GETTA || 10-11 - A, B: (*purțînd [. . .] cap, culege [. . .] fîntinei*) / D: (*se pogoară pe cărare, atlegînd flori și purțînd o cunună înflorită pe frunte*) j G,H, I: (*purțînd [. . .] fîntinei*) || 12 — A, D,G, H, I: mintă creată [*inițial în A: o viorica*] / B: viorile || 16 — A: iubita [*inițial indescifrabil*] j B: divina / D, G,H, I: frumoasa || 19— A, B, D, G, H, I: pe mine și o stea [*inițial în A indescifrabil, apoi: o pasere ș-o stea*] || 20 — A, B: pune j D,G, H, I: așează || 2 1—26 — (*notele*) numai în, G, I. || 20, 2 — A, D, G, H, I: rourată / B și, *inițial, în A: răsfățată* || 4 — A, D, G, H, I: alin [. . .] alin [*inițial în A: alin gîndirea și inima s-alin*] / B: alin [...] gîndu-mi să alin \\ 5 — A, B:

A florilor vîoaie [B și, *inițial, în A: iubite* ;

apoi, în A: vîoaie] frățească alipire

3

Trezește-n mine șoapte și visuri de iubire.

(*Cată-n stî și scoate o floare.*)

A fi vreun năvalnic ascuns în sinul meu? . . .

Dar... iată-1... mă pătrunde [*inițial în A: XAHHCO*

imi insuflă] în taină focul său.

(*Privește floarea și o sărută.*) J D: (*Scoate flori [. . .] sărută.*) / G, H, I: (*Scoate [...] sărută.*) \\ 6 — A: scumpă sorioară / B și, *inițial, în A: scumpă floritică*/ D, G, H, I: scumpe sorioare || 8 — A, B, D, G, H, I: că [. . .] dor [*inițial în A: că, dulce la privit*] || 9 — A, D, G, H, I: Apare

[. . .] un scump liberator [*inițial în A: Se-arată chipul vesel al dulcelui ursit / în G: Apare <(.) un scump liberator; apoi: Apare {.. .} un viu și scump odor*] / B: Apare[. . .] un blînd liberator || 10 — ^4: *privește în fața apei.*) I B: *stă absorbită în contemplare.*) / D, G, H, I: *privește în fund.*) || 12— 13— A: GHETTA, GALLUS [*inițial: DAVVS*] (*vine repede din stînga*) j B: GETTA, GALLUS (*venind rapide din stînga*) j D, G, H, I: GETTA [. . .] vine [D: *intră*] [. . .] grăind [*inițial în G: zicînd*] în cantonadă, [numai în G, H, I: c/<...> spadă]] \\ 14 - A: DA VUS / B, D, G, H, I: GALLUS\\ || 35— Î7: A: (*între culise*)

Să duc astă scrisoare Lydiei? bine,ndată. . .

(*Se oprește din fugă.*)

[Anulat continuarea:

Dar ce văd coio-n umbră? . . . zăresc o jună

(*inițial: parcă*) o fată / un bujorel de

fată / un chip frumos de fată. . .

Aici, în ms este un semn cu creion roșu. Drept urmare, poetul modifica acest pasaj pe verso f. 2:

(*anulai: Să duc această spadă la dres?*

Acum îndată.)

[U?9?j]»R.-î Să duc la faur spada s-o ștergă de rugină?

Prea bine . . . (Zărînd pe Getta.) Ce văd? Cine pe apă se

inclină?] / B: (*în cantonadă*)

Să duc astă scrisoare Lydiei? . . . Bine,ndată.

(*Se oprește din fugă.*)

. Dar ce văd colo-n umbră? . . . Zăresc parcă o fată! . . . / D: (*ținînd în mînă o spadă*) [forma *inițială a următoarelor două versuri anulată ilizibil și înlocuită marginal cu:*

: (*întrînd*)

Să duc oda Lydiei și spada de rugină

S-o șterg?... bine (*Zărînd pe Getta.*) A? . . .

Cine pe apă se inclină?] / G, H, I: Să [. . .]

inclină? [16— 17 — *inițial în G:*

(*Se oprește din fugă.*)

Dar ce văd colo-n umbră? Un bujorel de fată, apoi: un farmec viu; apoi: un chip frumos de fată] || 20 — A: *furiș pintre copaci* j B, D, G, H, I: *după stejar* || 21 - A: GHETTA / B, D, G, H, I: GETTA || 23 - A, D, G, H, I: plăcut / B și, *inițial, în A, G: frumos* || 24 — A: DAVUS / B, D, G, H, I: GALLUS |J 25 — numai în A, D, G, H, I: (*pleeîndu-se [. . .] Gettii*) || 26 — A, D, G, H, I: sint. / B: sint. . . (*Se pleacă pe deasupra capului Gettii.*) || 27—36 — (*notele*) numai în G, I || 21, 2 — A: (*spariată,*

se ridică) / B, D, G, H, I: (speriată) A: DAVUS / B, D, G, H, I: GALLUS II 8 — inițial în G: GETTA (uimită) || 9 — A și, inițial, în G: ieșit-ai tu? / B: ieșit-ai? / D, H, I: ai rasarit? || 10 — 22, 5 — în A, textul inițial este anulat ilizibil și înlocuit cu altul apropiat de cel din 1 [11 — A, D, G, H, I: în / B: între culisele din || 12 — A, D, G, H, I: De- / B și, inițial, în A: Chiar de- || 13 — A: Chiar de-aice. / B și, inițial, în A: De colea,, vezi? / D, G, H, I: De-aice (inițial în G: Vezi,) vezi? || 14 — A, D, G, H, I: gingașa j B: vesela || 15 — A, D, G, H, I: iată-mă (...) oprit / B și, inițial, în A: nu-mi pot urma drumul, deși sint prea grăbit. j | 17 — numai în D, G, H, I: (observându-l) (inițial în G: (esaminându-l) > \ \ 20—numai în D, G, H, I: (cu mîndrie) || 25 — inițial în A: ești și cine? || 27 — numai în G, H, I: (cu sfială) || 29—33 — (nota) numai în G, I {redactarea inițială din G, anulată: Numele de brenn era purtat la galii de șefii oastelor. Gallia, în timpul lui Cesar (59 ani înainte de Hristos) era împărțită în două mari provincii: Gallia braccată și Gallia comată, așa numită din cauza pleteilor lungi a locuitorilor.) || 22, 4 — numai în A, D, G, H, I: (tristă) j | 5 — A, D, G, H, I: o <. . .) Romei (inițial în A: sclava lui Scaur, scitul, ca și tine robită) / B: sclava lui Scaur Scitul. || 8 — A, D, G, H, I: umilire / B și, inițial, în A: umiliință || 9 — A: Ce îmi / B: ce ne / D, G, H, I și, inițial, în A: dar ce-mi || 10 — A, D, G, H, I: de la Pafos (inițial în A: frumuseții) j B: de la Gnida H 13 — A, B, D, G, H, I: spune (inițial în A: zice) | 18 — ^4, D, G, H, I: dușmană / B și, inițial, în A: sârmană || 21 — A, B, D, G, H, I: saltă (inițial în A: zboară) | f22 — A, B, G, H, I: somnul / D: pace || 26 — A: muza-i răsfățată condus cu drag / B și, inițial, în A: muza lui iubită condus incet / D, G, H, I: muza-i drăgălașă (inițial în G: răsfățată) -condus cu drag || 27 — 33 — (notele) numai în G, I || 23, 3 — inițial în G: -GETTA (arătînd laița de marmură de lingă fîntîna) || 5— 11 — în A, textul inițial anulat ilizibil și înlocuit cu altul apropiat de cel din 7 [7 — A: Frumoaselor / I: Frumoasele || 8 — A, I: visînd (anterior în A: slăvit) || 9 — A, I: Și {.. .) improvizînd (anterior în A: Lucrînd aici la umbră în visuri Adincit) || 11 — A, I: Lydia <...> este? (anterior în A: Lydia vine-adese?... Lydia cine este?) || 7 — B: Frumoasele-i jD,G,H,I: Frumoasele || 8—9 — B: poetul lor slăvit

Lucrînd aici la umbră în visuri adincit [inițial:
pe-al lor duos poet

Lucrînd și printre arbori primblîndu-se incet.

GETTA 8TX.ĬJU .CI

Aș vrea să-l văd. în țară-mi ades am a] / D, G, H, I: pe-al [.. .]
Improvizînd. || 11 — B:

GALLUS

Vine...

GETTA

Lydia?... / D,G,H, I: și ea vine? Lydia || 12 - inițial în A: DAVUS i] 14 - A, D, G, H, I: chip amăgitor (inițial în A: chip amăgitor; apoi: chipu-i schimbător) / B: chipu-i schimbător || 15 — A, B, D, G, H, I: simțirea oricărui (inițial în A: s-atragă pe-oricare) || 17 — A, D, G, H, I: dragul ei / B și, inițial, în A: gingașul || 20—37 — (notele) numai în G, I || 24, 1, 8, 16, 20 — inițial în A: DAVUS || 3 — A, B, H, I: intime jD, G: gingașe (inițial în G: plăpînde; apoi: intime) | 4 — A, G, H, I: (în taină.) Și / B: Și / D: (Uimit). Și || 12 - A, D, G, H, I: (cătînd [.. .] împrejur) / B: (îngrijită) || 13 - A, B: lua / D, G, H, I: duce || 14 - 19 — în B: să le ducă și la auzul lui

Aș fi pe loc espusă pedepsilor grozave. . .

El e o fiară crudă ou sclavii lui și sclave. / I: sau [.. .] condusă [14 — A: să le ducă și la auzul lui / D, G: sau lui Hebro, călău cumplit (inițial: cumplitul gîde) / H, I: sau (...) al lui || 15 — ^4: Pedepsilor cumplite aș fi pe loc espusă.

El e o fiară oarbă cu furie condusă (redactarea inițială, anulată ilizibil) jD (inițial: Pedepsilor cumplite) / G (inițial: Pedepsile grozave) / D, G, H, I: La (. . . > espusă, || 17-21 - în A: Cum? / I: Hebro (...) Cum? || 19 — D, G, H, I (tipărit): fiara (errata din I îndreptată: iazmă) || 24 — A, D, G, H, I: a/ B: de-a mă || 25—30 — (nota) numai în G, I || 25, 1 - A, B: Ș-a / D, G, H, I: A || 3 - A, D, G, H, I: gîndu-i / B și, inițial, în A: cumplitul || 4 — A: Coerax (urmează trei variante anulate: intendentul / sirianul / macedonul), călău nenduplecat / B: Coerax intendentul, călău neînduplecat / D, G, H, I: Hebro (...) nempăcat (inițial în G: Coerax, egipteanul, calau nenduplecat / ductor / un monstru nempăcat / viilicul) || 5 — A, D, G, H, I: viclean (inițial în A: grozav' / perfid) / B: perfid || 7, 20 - inițial în A: DAVUS / 7 — A: GALLUS (înfiorîndu-se) B, D,G,H,I: GALLUS || 9—A: te găsești (inițial: de / tu te afli) în/B: tu te afli-n / D, G, H, I: te găsec în || 12 — A, D, G, H, I: întoarce-acasă? / / B: întoarce?...] 14 — A, D, G, H, I: N-am grijă-n / B și, inițial, în A: Teamă nu am în || 15 — A: GALLUS (inițial: DAVUS

Nu ai?] Cum?

GETTA

Scaur, scitul, însuși mi-a zis cu glasul blind / B:

GALLUS

Nu ai!... Cum?

GETTA

Scaur însuși mi-au zis cu glasul blind / D, G, H, I: Stăpinu-mi [. . .] poroncit, pitiad [inițial în G: zis cu glasul blind] || ÎS— 19 — A: lui Anio să le scald [anulai: în jur]

In apa Blanduziei [inițial: De sacra Blanduzie, fintina cu ogur] [...] cald. / B: lui Anio, în jur

De sacra Blanduzie, fintina cu ogur, / D, G, H, I: Sabină [. . .] cald. || ii 23 - A, B: (rîzînd) j D, G, H, I: (zîmbînd) || 28-35 - (netele) numai în G, I [noia 2 (r, 31—32) inițială, anulată în G: Villicus, vatav de moșie, mai mare peste sclavi.] || 26, 1 — A: ea va tot faoe [inițial: va face dinsa] / B, D, G, H, I: ea. [L. . .] face || 2 — A, B și, inițial, în G: Pe / D, G, H, I: In || 4, 12, 17, 22 - inițial în A: DAVTJS || 5 - numai în A, D, G, H, I: (rîzînd) j | 8 - A, B: fatale / D, G, H, I și, inițial, în A: grozave || 9 — A, B: timpitul, se dă la farmeci? / D, G, H, I: se [. . .] și-n [ε>: si] otrave? || 11 - A:

în taină se șoptește că e [inițial: Galle
{anterior: Dave>:

Ce-ai zice cînd ți-aș spune că e -] înamorat / B:
Galle,

In taină se șoptește că e înamorat, / D, G, H, I: în [. . .] e-namorat. || 14-21 — redactarea inițială din A, anulată:

GETTA

• t

S

(iniiorîndu-sc)

3

ESittl ir 06. — "Sj^iit . . .

Ba, departe de mine-așa păcat!

In taină se șoptește dc una din vecine

Ce-și bate joc de Scaur, lasindu-l să suspine. || 15 — A: (înflorindu-se) j B, D, G, H, I: (oțerindu-se) || 18 - A, D, G, H, I: De cine dar / B: Apoi de cine oare || 20 - A, D, G, H, I: Să zice, de / B: De || 21 — A, B, G, I: în / D, H: să || 23 — numai în D, G, H, I: (arată în stînga) \ 25 - A:

In villa cea clădită pe culme [inițial: casa cea frumoasă ascunsă /
/perdută]-ntre livezi

(Arată în fund, în stînga.) / B:

Ir. casa cea frumoasă, perdută-ntre livezi.

(Arată în fund, în stînga.) / D, G, H, I: în [. . .] livezi. || 26—32 — (notele) numai în G, I || 27, 2 — A, B: tot în acea parte / D: în aceeași parte j G, H, I: asemenea în stînga || 5, 13 — inițial în A: DAVTJS || 7 — A, B: Scurtînd astă cărare / D, G, H, I: Scurtîndu-ne cărarea || 8 — A, B, G, H, I: Ce / D: (O ie de mină.) Ce || 9 - A, D, I: Cînd? . . . / B: (Luînd-o

de mină.) Cînd? . . . / G: Cînd? . . . (O ie de mina cu dragoste.) j H: Cînd? . . . (O ia de mină cu dreapta.) \ \ 11 — A, B: (zîmbînd) / D: (coborînd ochii) j G, H, I: (coborînd [. . .] zîmbînd) || 12 — A: spălare / B, D, G, H, I și, inițial, în A: scaldare || 14 - A, B, D, G, H, I: Ascultă [. . .] aruncă [inițial în A: Știi una? (...) ascunde] || 18 - A, B, G, H, I: (Gătînd în [H: la] / D: (Cată în || 20 - A, B, D ,G, H, I: dar vine și-s grăbit [inițial în A : dar foarte sînt grăbit] ||21 - .4: alergînd pintre copaci în dreapta) j B: în dreapta, alergînd / D, G, H, I: alergînd în dreapta) || 24 - A: (rămîne pe I B, G, H, I: (pe j Di (rămasă pe || 27 - A: Davus mi-e cugetul [inițial: sufletul] / B: Gailus mi-e sufletul \D,G,H,I: Galus mi-e cugetul || 28 - A, B, D, G, H, I: el numai [inițial în A : eu cred că] || 29 — A: (Se apropie de fîntîna.) / B: (Se apropie de fîntîna și se pune pe o stîncă.) / D și, inițial, în G: (Cade măhnită pe laița de marmoră.) \G,H, I: (Cade [. . .])fîntîna.) || 30 — A, B; condamnată / D, G, H, I: osîndită [inițial în G: condamnată ; apoi, îndreptat cu creion chimic de altă mină: osîndită] j 28, 1—5 — în A, sînt adăugate ulterior \ \ 3 — A, D, G, H, I: și nume / B: onoare [inițial: mărire] || 5 — lipsește din D: (Mică pauză.) || 6 — A, D, G, H, I: Nu [. . .] simt / B: Eu sclavă! . . . Ah ! || 7 — A, B și, inițial, în G: Și cînd o păsărică s-oprește / D, G, H, I: Cînd [. . .] oprită || 8 — A, B: să-i zic: o ! / D, G, H, I: rugînd-o || 10 — A, B: Ș-ades [. . .] printr-un [B: prin {anterior: printre) un] vis frumos / D, G, H, I: Ș-ades [inițial în G: Atunci] [...] printr-un vis duios || 11 — A: glasul ei duios. / B: glasul-i mult duios. / D, G, H, I: glas armonios. || 12 — A: (Se pune pe marginea fîntîni.) [Continuarea anulată: si cîntă].

Sub al Daciei blind soare

Crește floare lingă floare

Și copile zîmbitoare... / B: (Plînge.) j D, G, H, I: (își [. . .] spațiu.) || 13 — 15 - A: SCENA [. . .] (vine, prin stînga meditînd și scriînd versuri pe o tăbliță de ceară) / B: SCENA [. . .] (cine din stînga, scriînd pe o tăbliță) I D, G, H, I: SCENA [...] ceară) / E:

Fîntîna Blanduziei.

Comedie antică în 3 acte H

ACTUL I

SCENA IV

întîlnirea lui HORAȚIU cu GETTA lingă fîntîna Blanduziei.
(Horațiu intră meditînd și scriînd versuri pe o tableță de ceară. Getta stă pe gînduri lingă fîntîna.) \ \ 17 — 29, 6 — redactarea inițială din A, anulată, este indiscifrabilă || 17 — A: (intră, scriînd pe tăbliță) j B, E [indicații

lipsește D,jG,H, I: (declamind) || 20 - A, B, E: profund / D, G, H, I: adine || j 22,-25 - Ai GETTA

(cintă)jB: GETTA

(cintă încet) j D: (Compune.)/[...] încet) /£: (Se [...] încet) j G, H, I: (Se [...] sotto voce) || 30 - A: (cu mirare) j B: (ascultind) / D, E, G, H, I: (cu [...] parte) || 33 - A, D, G, H, I: Poetică ivire / B: Ce dulce apărere / E: Poetică apărere || 29, 2 - mimai în B: (sculindu-se) j E (în parte)\D,G, H, I: (în parte, sculindu-se) || 3 - A, D, E, G, H, I visuri / B: lacrimi || 5 - numai în A, D,G, H, I: (în parte) || 7 - A împreună in / B: în / D, E, G, H, I: amîndoi în || 8- 19 - A, B:

Copilă, noroc ție! Ce vînt plăcut, ferice
Acum, întâia oară, te-a îndreptat aice?

GETTA

(tresărind [A: în parte])

Horățiu!

HORAȚIU

Spune, dragă: din care lume ești/£:
Copilă, noroc ție!... Ce vînt plăcut, ferice
Acum, întâia oară te-a îndreptat aice?

-GETTA

(surprinsă, în parte)

Horățiu!

HORAȚIU

Spune, dragă: din care lume ești/D, G, H, I: Copilă [...] ești
[8 - D, G, I: dragalașă/H: salve țiejj 10 - D: (tresărind, în\ G, H, I: (în U 16 - I): (parte, uimită)\G, H, I: parte) \ 8- 1 - inițial în G:

Copilă, salve ție! Ce vînt plăcut, ferice
Acum întia oară te-a îndreptat aice?

GETTA

* '•?ii- s...j'isSESB iA) 'v iU • -,
(tresărind, în parte)

Horățiu!

HORAȚIU

Spune, dragă (apoi: lui Horățiu) din care lume ești ||
22 - A, B, D, E, G, H, I: GETTA [inițial în G: GETTA (tristă) || 28 - 2 9 - (notele) numai în G, I || 26 - numai în A,B,E,G,H,I: (cu milă) \ 27 - A, D, G, H, I: așa/B, E: atît || 30, 2- A: (plecînd ochii)jB, D, G, H, I: (plecînd caput)\E: (tristă) || 5-A: Tu? [cuvîntul e scris cu creion roșu de altă mină; forma inițială: Sclavă?]/B: Sclavă?/D, G, H, I: Tu? tu? .../ E: Tu? ! 7 - A: O! [adăugat cu creion roșu] Dar. /ÎS, D, G, H, I: Dar! /

E: Ah!... Dar!) || 10 - A și, inițial, în G: Acum / B, D, E, G, H, I și, inițial, în A: De-atunci 1 | 12 - A, B, D, E, G, H, I: azi [B, E: acum] [...] tine pre pămînt [inițial în A: acum < . . .) crudul tău destin] || 13 - A, E: GETTA (ofînd)jB; GETTA (tristă)/D, G, H, I: GETTA || 15- 18- redactarea inițială din A, anulată, este ilizibilă || 16 - A, B, E și, inițial, în G: E!?... libertul/D, G, H, I: Acel libert || 18-^, D,E,G, H, I: și ghearelor/ B: răpindu-te || 22 - A, D și, inițial, în G: Aș fi gonit [inițial în A: suflat] din ceru-ți/S: Aș fi suflat din ceruri / E, G, H, I: goneam [...] aspru || 23 - în G, însemnare marginală făcută de altă mină, anulată: nu se leagă cu timpul verbului de sus = aș fi gonit (se referă la aveam) || 24 - redactarea inițiată din A, anulată, este ilizibilă j B: rminea legată de slavie/D, G, B,I: durerea [...] moșie/E: durerea legată de slavie || 26 - A, B, D, E, G,H,I: tu poți dintr-un[R, E: cu un] [inițial în A: căoipoți cuun] || 27- A, B, D, E, G,H,I: osîndiții [inițial în A: pe aceia] || 28-30-.4: Prizonierii de război se vindeau încoronați... sub corona. Tit Liviu. Liv. 5. jB, D, H [nota Upsește]jE: Prinsonierii de război erau vinduți ca sclavi sub o coronă./ G, I: Dușmanii [...] onor, [inițial în G: Acei robiți în lupte se vindeau încoronați, sub corona (Tit. Liviu)] || 31-A: Libert, lat.: desrobot- affranchi./ B, D, E, H [nota lipsește]jG, I: Sclavul [...] libert, [inițial, în G, nota este anulată: Libert, desrobot.] || 31, 5 - A, B, E: fiica mult aleasă [inițial în A: glorioasă]/D, G, H, I: nobila odraslă || 8-^4, D, E, G, H, I: și-n / B: în || 10 - numai în A, D, E,G, H, I: (exaltîndu-se) \ 15-25- [redactări inițiale din A anulate; se mai poate descifra textul următor:

HORAȚIU

Tu mă cunoști?... de unde?

GETTA

Din lumea de sub cer!

unu,) Ți-a pus o stea în fruntea Tonantului Jupiter, (anterior: Străluce al tău nume ca divul Lucifer.)
{ variantă marginală: De-aici, din depărtări.
Și / Din lumea de sub ceruri, din zvon de admirări. >
Și { anterior: Dar) Cine te cunoaște cu-a ta mărînimie,
Se pleacă-n adorare / uimire și se robește ție.
Horățiu! sînt o sclavă, nu am nimic al meu,
Primește-a mea { anterior: Dar iată-astă) cunună...

o-nchin numele tău.

(Scoate cununa de pe cap și o prezentă lui Horățiu în genunchind) ||

16 - A, B, D, E, G, I: Tu [inițial în G: Cum?] || 18-20 - A, D, G, H, I: De-aici [...] Dar / B și, inițial, în A:

Din lumea de sub cer

Ți-a pus o stea pe frunte Tonantul Jupiter.

Dar [B: Șij I E: De-aici, din depărtări,

Din lumea de sub ceruri, din zvon de admirări.

Dar || 21 — A, inițial în B, D, E, G, H, I: uimire / B și, inițial, în A: admirare || 24—25 — A, B: pe cap și o prezenta lui Horațiu, ingenunchind.) j D, G, H, I: pe frunte [D:frunte-i] [.. .] Horațiu.)jE: flori de pe cap și o prezentă lui Horațiu, ingenunchind.) jj 27 — A, B, E: vrîncl / D, G, H, I: se pleacă j | 29 - 3 1 - A; (Getta [.. .] ce faci? [anulat:

GETTA , > H Ī — (A

t\tyt Kve 'ji> unu-

Mă iartă -] HORĂȚIU

Ai minte? GETTA

] Ce faci? GETTA irflbnico : \ .H ,>.

Mă iartă. ttooi usioniv as io i ># ib iama

HORĂȚIU

Ai. minte?

GETTA

j D: Ce faci? ... Ce faci?... Ai minte? GETTA otoit] ,3 .Q .3 'irisnsiliB

(Șir>Undu-i mina) j G, H, I: (Getta [..-] 'GETTA || 33 - A i (Se scoală și fuge [..] stînga.) ! B: (Iese tulburată în stînga, fugînd.) Di (Se scoală și fuge tulburată pe cărarea din fund.) j E: (Se scoală și fuge tulburată prin fund.) j G, H, I: (Fuge [..] stînga.) || 32, 3 — A: (o urmează cu ochii și cade pe ginăuri) j B [indicația lipsește] / D, G, H, I: (pătruns) [inițial în G: (rămînc uimit)] j | 4— A, D, G, H, I: ființă / B: copilă j | 5 — A: n-aș avea de martur / B: n-aș avea în față [inițial: sub ochii-mi] / D, G, H, I: n-aș vedea în mină-mi [inițial în G: n-aș avea de martur; observație marginală cu creion chimic, făcută de altă mină: De nu aș avea martur;. îndreptat apoi de V.A.: n-aș avea în față-mi] || 6 — A, B, D, G, H, I: Cunună [inițial în A: Dar ... iat-o !] 8 — A și, inițial, în G: mișcată / B și, inițial, în A: uimită / D, G, H, I: pătrunsă || 9 — A, B, D, G, H, I: Nu îndrăznea [inițial în A: Ea nu-rdrăzr:ea] i | 10— 11 — A: Și glasul plin de [inițial: ei m] tremur, [anulăi: tăiat] de suspinare...

Și p;ptu-i, în furtună, saltind [inițial: mișcat] de palpitare jBt

Și glasul ei, în tremur, tăiat de suspinare....

Și peptu-i, hi furtună, mișcat de palpitare / D, G, H, I:

Și [.. .] exaltare [inițial în G:

Și glasu-i dulce, fraged, cuprins de tremurare ...

Și peptu-i, în furtună, saltind de palpitare ...

/ Și fața-i luminată ... și peptu-i în mișcare ...] jj 15 — A, B și.

inițial, în G: divină și falnică-mi / D; voioasă și falnică jG, H: avîntul de falnică / /: voioasă și falnică-mi || j 16 — A, B: de / D, G, H, I: și || 17 — A, G, H, I: (Privind cununa.) / B: (Privind cununa cît emoțiune.) I D [indicația lipsește] || 18 — A și, inițial, în G: odor prestigios / B, D, G, H, I și, inițial, în A: neprețuit odor || j 19 — A și, inițial, în G: Privind-o [.. .] victorios [inițial în A: în ochi-mi (...)] atrăgător / B, D, G, H, I: Privind-o [.. .] atrăgător || 22 - A, B, D, G, H, I: dumnezei [inițial în A: Jupiter] || 23 — A și, inițial, în G: Nu e triumf mai mare [G: în lume] și-n Cimpii Elizei [inițial în A: pe-acest pămînt și-n cer] / B, D, G, H, I: Nu [.. .] Elizei || 24 — 25 — A, B:

Ca sacra-ngenunchere, ca sacra adorare

A gingașei vergine rapită-n exaltare Ī

(inițial în A: de-admirare) / D, G, H, I: Pentru-un [.. .] vergină [inițial în G, r. 24 anulat ilizibil, iar r. 25: A gingașei vergine (apoi: copile) răpita-n exaltare] || j 26 — A, D, G, H, I: (Stă pe gînduri) j B: (Mică pauză.) j | 27 — A, D, G, H, I: cuprind în sinul lor / B și, inițial, în A: cu glas tremurător || 28 — A, D, G, H, I: O [.. .] dor / B și, inițial, în A:

S-ar crede-a fi rostite din inimă cu dor. || j 30 — A, D, G, H, I: în uimire [inițial în A: -n adorare] / B: -n admirare || j 31 — A, B, G, H, I: (Cu I D: (Cuprins de \ \ 32 — A: (Vesel.) Dar [.. .] amor? / B și, inițial, în A:

Dar! însă cine-aprins-au acest duios amor? [reluare marginală în A: (Vesel.) Dar... (Cu indoială.) însă cine-aprins-au acest duios amor?]/ D, G, H, I: Dar [.. .] amor?... || 33-40 - (notele) numai în G, I | 33, 2—25 — redactarea inițială din A, după reluări succesive, este anulată ilizibil; redactarea așternută pe verso f. 16 este apropiată de cea din ed. 1884 || 3 — A, B și, inițial, în D, G: Nu fruntea, ci geniul / D, G, H, I: Și geniul, nu fruntea || 4 — A, B, G, H, I: tristeță [inițial în G: tristeță; apoi: amărăciune] JD: amărăciune || 6 — A, B: Ea pune / D, G, H, I: Voi puneți || j 8 — A, B, D, G, I: ziorile / H: soarele || 11 — A; B și, inițial, în G: simplă / D, G, H, I: sclavă \ \ între r. 13 — 14 - numai în B-. (Cu nepăsare.) jj 14 — A, D, G, H, I: Sucul [....] ferbe-n/i?: Focul [..] arde-n || 16 — numai ĩr A. D. G. H. I; (Tare.) || 19 - 21 - A: SCENA [..] cărarea din fund și zice sosind aproape de Horațiu) / B: SCENA [..] cărarea din fund. Servitoarele se opresc după stejar) j D: (Notă. în vreme ce Horațiu rostește sferșitui monologului său, Neera pogoară cărarea din fund, urmată de două sclave, și se apropie auzind ultimele două versuri.) .

SCENA VI

HORA ȚIU, NEERA (sclavele rămîn lingă stejar) i G, H, I: SCENA [.. .] fund) jj 23 — A, D, G, H, I: e omul acel nepăsător / B și, inițial, în

A: acela ce-odată fericit || 24 — A, D, G, H, I: Ce [...] fugător [inițial în A: își scapă dintre brațe-i norocul mult dorit; în G: își scapă de la mină < ... >] / B: își scapă de la mină norocul mult dorit. || 25 — A: Horațiu? (Servitoarele rămân în fund.) j B, D, G, H, I: Horațiu? || 28 — A, B, D, G, H, I: plăcerilor [inițial în A: iubirilor] || 29 — A: Divina [anterior: Măiastră], cîntăreață [inițial: Ca simplă muritoare], pe cîmpi / B: Ca simplă muritoare pe cîmpi / D, G, D, H, I: Măiastră [...] cîmp [inițial în G: Divina <...>] || 31 - 32 - (nota) numai în G, I || 34, 2 — A: (vesel) / B, D [indicația lipsește] / G, H, I: (veselă) || 5 — numai în G, H, I: (zîmbind) || 6 — A, B, D, G, H, I: să-1 întâlnești [inițial în A: ca să-1 găsești] || 1 — A: domini cu farmec [inițial: conduci c-un zimbet] a / B: domini, slăvită [inițial: c-un zimbet]. a / D, G, H, I: reversi lumină pe a [inițial în G: domini cu farmec a.; apoi: reversi splendoare pe-a] || 13 — A: Că sint prea adorată[...] a [inițial: Că-mi place-a fi slăvită] / B: Că-mi place-a fi slăvită [...] de-a / D, G, H, I: Că [...] a || 15 - A și, inițial, în G: Proconsuli și senatori / B, D, G, H, I: Senatori și proconsuli \\ între r. 16—17 — numai în A [anulat] și în B:

Sint eu de vină dacă există-n ochii mei

O magică putere.ce pe ai Romei lei [inițial în A: atrage și pe lei]

ii [inițial în A: Și-i] tupilă-mblinzindu-i sub mina mea fragilă

Ca niște miei în turmă păscuți de o [inițial în A:

ce-i paște o gingașă] copilă? || 18 — A, B, G, H, I:

gloata / D și, inițial, în A: turma || 20 — A, D, G, H, I: Origo / B și, inițial, în A: Ș-Origo || 21 — A, D, G, H, I: cu / B: în || 23 — la cuvîntul eu, în A, nota: Aice Horațiu face un gest de mirare. || 25 — D: (zîmbind) j G, H, I: (ironic) [indicația lipsește în A, B] || 26 — A, B, D, G, H, I: Dê cine [inițial în B: Geloasă] || 30 — A, D, G, H, I: filomela / B și, inițial, în A: crinul mindru [inițial în B: falnic] || 35, 1 — A, B, G, H, I: NEERA / D: NEERA (serioasă) || 4 — A, B, G, H, I: (rîzînd) [în D — indicația lipsește] || 6 - A, B: NEERA (serioasă) / D, G, H, I: NEERA || 14 - A, D, G, H, I: filomela / B și, inițial, în A: crinul mindru [inițial în B: falnic] || 17 — B: (îngăimat) / D, G, H, I: (confuz) [în A — indicația lipsește] || 19 — A: (Confuz.) \mjB,D,G,H,I: Am || 21 - A, D, G, H, I: eu să te iert [D,G,H: cert] pe tine [inițial în A: o știu, nu-ți fac vreo mustrare] / B: să-ți fac nici o [inițial: o știu, să-ți fac] mustrare || 24 — 25 — A, D, G, H, I: (luînd-o [...] bine. / B: Profanare! || 26 — A, B și, inițial, în D, G: geniului / D, G, H, I: poezior || 27 — A, D, G, H, I: puteri / B și, inițial, în A: comori || 29 — 36, 6 — redactarea inițială din A este anulată și înlocuită cu

cea definitivă (din ed. 1884), după alte câteva mici modificări [30 — A, D, G H I: de a ta liră / B și, anterior, în A: de-o liră sacră || 36, 2 — A, B, D G.H.I: gol < anterior în A: trist > 1 | 3 — A, D, G, H, I: Cunoști acum secretul < anterior în A: Acesta e misterul; inițial în G: misterul) \B: Acesta e motivul] || 10— 11 — A:

Eu?... Eu?... admiră-a mea francheță,

E mare cutezarea-mi, dar are-a sa nobleță >

[adăugat marginal: admiră-a sufletu-mi pornire,

E <...> mărire.] / B și, inițial, în G:

Eu? ... eu, Horațiu, admiră-a mea francheță.

E mare cutezarea-mi, dar are-a sa nobleță. / D, G, H, I: Eu?...

Eu?... [G, H: Eu?... Ah!] [...] inimei [inițial în D: sufletu-mi] [...] mărire || 16 — numai în G, H, I: (Horațiu [...] mirare.) \\ 17 — A, D, G, H, I: e mult cutezător / B și, inițial, în A, G: se pare-ndrăznitor || 18 — ^4: cuprinsă de un / B: cînd o cuprinde-un dor / D, G, H, I: sub boldul unui U 20 — A, B, D, G, H, I: oricare pas [inițial în A: oricare pas / orice mișcări] || 23—29 — redactarea inițială din A este ștearsă ilizibil și înlocuită cu cea definitivă, după câteva mici ezitări [24 — A, D, G, H, I: cu amărîre j B: amărît || 25 — A: poetul numai / B, D, G, H, I: și, anterior, în A: numai poetul || 27 — A, D, G, H, I: Neero <...> destăinuirii {anterior în A: Neero-a tale cuvinte / cu ochii tăi / ale tale cuvinte dulci; inițial în G: -a tale accente / cu ochii tăi / B: A tale < inițial: Neeră > dulci accente și ochii tăi} || 31 — numai în G, H, I: (rapide) || 33—35 — (nota) numai în G, I || 37, 3 — A, D, G, H, I: NEERA / NB: NEERA (rapide) || 6 — numai în A, D, G, H, I: (îngăimat) || 12- 13 — ^4: NEERA

:** (cu intențiune malicioasă)

Geniul [anulat: n-are] vristă n-are. / B:

NEERA

Geniul n-are vristă. / D: NEERA

(cu intențiune)

Un geniu [inițial: Geniul] vristă n-are. / G, H, I:

NEERA [...] n-are. [inițial în G:

NEERA

• • (cu intențiune malicioasă)

Geniul vristă n-are {intervenție străină cu creion chimic: Un geniu} || 17 — A, D, G, H, I: tainele naturel / B: tainica natură || 21 — A, D, G, H, I: Să-1 cred? / B: îmi vine să rid. || 26 — A, B, D: (în / G, H, I: (observîndu-l, în || 27 — A, D, G, H, I: Poet și ipocrit! / B: Ipocrit! || 28 — A, B, G, H, I: El cată [...] gicit / B și, inițial, în A: Cum cată [B: cearcă] [...] iubit. || 38, 2 — numai în A, B, G, H, I: (luînd-o

de mină) || 5 — numai în A: (cu mândrie) \G,H, I: (tristă) [B, D îndicația lipsește] || 9 — redactarea inițială din A este ștearsă ilizibil și înlocuită cu cea definitivă, din B, D, G, H, I: Cu [...] e-n ceartă [inițial în B: O aspră judecată < anterior: conștiință] cu dorul meu se ceartă || 12 — A: meu cel splendid eu [anterior: ca] / B, D: cel mai splendid eu / G, H, I; cel mai dulce [inițial în G: splendid] ah! || 13 — A, B, D: așa \G, H, I: (oftind) așa || H — lipsește în H: Amorul [...] amicie, || 16 — A, B: HORAȚIU (sărutându-îmina))D,G, H, I; HORAȚIU || 19 — A, B: (zîmbind) I D,G, H, I: (veselă) || 21 - A, B, G, H, I: cobori / D: pogori || 22 — A, D, G, H, I: La [...] visurile [A, D: zborurile] tale / B și, inițial, în A: Mi-i onora [A: / La villa] vrodată cu vizitele tale || 24 — A, D, G, H, I: O! [...] vrei? [anterior în A: de vrei îndată; forma inițială a versului este ștearsă ilizibil în ms.] j B: O! dar, de vrei ș-acuma? || 25—33 — (notele) numcii în B, G, I || 39, 2 — A, D, G, H, I: Mă-ntrebi / B și, inițial, în A: Mă mai întrebi || 3 — A: zburînd spre [inițial: zburînd la /planînd pe] / B, I: zburînd la / D: venînd în [inițial: spre])G: venînd în [inițial: intrînd la; apoi: planînd; apoi: zburînd] / H: venînd în || între r. 3—4, redactarea inițială din A este anulată; HORAȚIU

(luîndu-i brațul)

Hai H 4 - A, G, H, I: Hai / B: HORAȚIU

(dîndu-i brațul)

Hai.

NEERA I D: (pleacă împreună cu Horațiu spre fund.)
Hai || 6 — A, B, D, G, I: ne-ar zări [inițial în A, B: ne-ar videa] || după r. 6, în A: (Pleacă împreună spre fund.) || 8 — A, G, H, I: și POSTUM / B, D: POSTUM || 17-18 - A: NEERA [inițial: HORAȚIU] / B, D: HORAȚIU / G, H, I: HORAȚIU (rîzînd) \22 - A, B: fărmat [inițial: stricat] carruca (notă marginală în A: carruca — căruța) / D, G, H, I: stricat carruca || 23 — A, B, D, G, H, I: Iuno se arată [inițial în A: ni s-arată Iuno] [...] sale [B: sale. (Salută pe Neera.) || 26—29 — (nota) numai în B, G, I: Romanii [...] pîlentum [G: pîlentum, penide] [...] etc. [inițial în G: Carruca, căruța de țară.] || 40, 5 — A, D, G, H, I: nebunei / B și, inițial, în A: aprinsei || 10 — A, G, H, I: (încet Neerii) / B: (Neerii, în taină) j D: (încet, Neerii, zîmbind) || 13 — A,G,H, I: (zîmbind) j D: (rîzînd) || 17 — A: A! (O fascinează cu ochii,) j B, D, G, H, I: A! || 22—27 — redactarea inițială din A este anulată:

Ce fel?... te duci, Neeră?... Rămîn, vorbind poetic.

Ca purpura regală ce ar ajunge-un petic.

NEERA

(în parte [anterior: rîzînd])

Bietul bătrîn... (Tare.) Adio.

HORAȚIU [anterior: MECENA]

A revedere.

POSTUM

Ah!

Mă lași c-un gol în suflet și altul în stomah!

NEERA

Ce-aud? Atunci în grabă mă duo, alerg acasă,

Acestor două goluri să pregătesc o masă.

Vom face împreună un prînz/

Concertul meu de astăzi va fi înveselit/

Veniți, concertu-mi astăzi va fi înveselit

Prin comica prezentă al unui barbar scit,

Această redactare este înlocuită, după cîteva ezitări, cu cea definitivă [22 A,

D, G, H, I: Ah! te-om urma oriunde < ...) plăcere < anterior în A: Venim acum îndată /.../ favoarea) || 23 - A: De a cînta... trei imnuri < anterior: mai dulce decît privighitoare) jD,G,H, I: De-a < .. .) imnuri || 27 - A, H: apărutul comic al / D, G, I: comica-ngimfare a < inițial în G: prezentă a > / B:

Ce fel?... te duci, Neeră?... Rămîn, vorbind poetic,

Că purpură regală ce ar ajunge-un petic.

NEERA

(rîzînd)

Un petic ars... Adio.

HORAȚIU

A revedere.

POSTUM

Mă lași c-un gol în suflet și altul în stomah!

NEERA

Ce-aud?... Atunci în grabă mă duc, alerg acasă,

Acestor două goluri să pregătesc o masă.

Vom face împreună un prînz înveselit

Prin comica prezentă a unui barbar scit. || 41, 4 — A, B, G, H, I: (tresărînd) / D: (în parte, tresărînd) || 7 — A, D, G, H, I: -avuție / B și, inițial, în A, G: avere || 8 — 10 — A, D, G, H, I: de-amor [...] lăcomie [inițial în A, G: de-amor și... de durere. —

în A: MECENA / POSTUM / MECENA; apoi:

POSTUM

și lăcomie.] / B: de-amor și de durere.

POSTUM || 11 — ^4 și, inițial, în G: inavuțit / B și, inițial, în A: prea îngîmfat / D, I: infumurat / G, H: înaurit || 12 — A, G, H: sub Cesar desrobit / B și, inițial, în A: Sub Cesar liberat j D, I; din lanțuri liberat || 14 — numai în B, D, G, H, I: (rîzînd) || 18— 19 — A : (declamă)

Venim... *Détendus* \B: Venim. (Declamă.) *Delendo* j D, G, H, I: (declamînd)

Venim... *Delendus* \ 20—21 — A : (Neera [...] colnic, urmată de servitoare, care stătuse nevăzute după copaci, în tot cursul scenelor precedente.) I B: (Neera, urmată de servitoare, se îndreaptă spre fund și apucă pe cărarea ce duce în stingă.) j D: (Neera pleacă spre fund, urmată de sclavele sale, și apucă pe cărarea de pe colnice. Horațiu, Postum și Mecena o conduc.) I G, H, I: (Neera [...] servitoare, [numai în G, H: lese în stînga.] || 27 — (nota) numai în A, G, I: Sclavii purtau adeseori [A : uneori] prenumele stăpînilor [inițial în G: Libertii purtau la început numele stăpînilor.] || 42, 4 — ^4, D, G, H, I: amice / B și, inițial, în A: acuma || 5 — A, B, D, G, H, I: surprinsă [inițial în A : uimită] || 6 — A, D, G, H, I: însuși [inițial în A: August] împăratul / B: împăratul însuși || 10 — A, D, G, H, I: deoparte, cam părăsit [inițial în G: abandonat] / B și, inițial, în A: de lume, abandonat || 14 — A, B: (rîzînd) j D, G, H, I: (cu dispreț) || 15— 16 — A, D, G, H, I: ce-ațintă [...] cobitoare [redactarea inițială din A abia se mai poate descifra: și-i simplă coțofană.

Aripele-i căzute de-abia...; marginal este notată încă o variantă a acestui vers:

Zoii e buhnă tristă, a razelor dușmană.] / B: și-i simplă [inițial: biată] coțofană, [variantă marginală a întregului vers:

Zoii este o buhnă, a razelor dușmană]

Aripele-i căzute de-abie au cite-o pană. || 17 — A, D, G, H, I: veninu-i minjitor / B: veninul său banal || 18 — A, D, G, H, I: păteze [...] strălucitor / B: răstoarne orice pedestal || 19 — A, B, D, G, H, I: Nu [inițial în A: Eu] || 25 — A, B: Iubit de eurtizane, distins de patriciane / D, G, H, I: Distins [...] eurtizane || 26—35 — (notele) numai în B, G, I || 43, 2 — A, D, G, H, I: sonore / B și, inițial, în A: lui Neron || 8 — A : al Scaurui / B, D, G, H, I și, inițial, în A: lui Scaurus || 9— 10 — redactarea inițială din A este ștearsă ilizibil || 10 — A, B, D, G, H, I: izolat aice ca [inițial în G: prefăcut aice în] || 12 — A, B, D și, inițial, în G: Discursuri / G, H, I: Cuvinte || 13 — notă anulată în G: Acei care minau carrelé la cursele din circ se numeau agîtatori. || 14 — A, B, D, și, inițial, în G: mortale j G, H, I: barbare || 15 - A, B, G, H, I: Cesar / D: August || 16 - A, D, G, H, I: aclamă / B și, inițial, în A: admiră || 19 — A, B, D, G, H,

I: cîntăreată [inițial în A : lesbiana] || 20 — A, B, D, G, H, I: Ea-1 [inițial în B: E1] || 24 - A, D, G, H, I: HORAȚIU / B: HORAȚIU (sarcastic) || 27—35 — (nota 1) numai în G, I || 36—39 — (nota 2) numai în, A și inițial în G: Romanii care se obligau la îndeplinirea unui act religios se numeau *voii damnați* jG, I: Romanii [...] sperau [anterior în G: doreau] [...] *damnați* I D: Romanii care se obligau a îndeplini un act religios se numeau *voii damnatus*. || 44, 2— A, B, D, G, H, I: sub eortu-mi [inițial în A: aicea] || 4 - A, D, G, H, I: udat / B: (rîzînd) udat || 7 - A: lui Venus s-o închine [inițial în A, B: jertfească] / B: lui Venus s-o jertfească / D, G, H, I: la [...] închine || 8 — A : ca să atragă favoarele-i divine / B și, inițial, în A : și în sperare ca ea să lă zimbească / D, G, H, I: ca [...] divine || 9 - A, D, G, H, I: Cit / J5: (Serios). Cit || 10 - A, D:

Și mintea înfrînează avîntul înteițit, [inițial în A: de iubit; variantă marginală a versului în A, D: Sub valul vîrstei focul se stinge potolit.] / B, G, H:

Și mintea înfrînează avîntul de iubit [inițial în G: înteițit] / I: Sub [...] potolit. || 14 — A, D, G, H, I: nu saltă sprintior / B și, inițial, în A: nu se mai urcă-n zbor || 16 — ^4, D: HORAȚIU (zîmbind) / B, G, H, I: HORAȚIU II 17 — A, B, D, G, H, I: lor șoptire [inițial în A, B: mea simțire] || 20 — A, D, G, H, I: chiar / B și, inițial, în A: ca. || 22 — A: Alătură-mi ea trece / B și, inițial, în G: Pe lingă mine trece [inițial în A, B: Vai! trece lingă mine] / D, G, H, I: De [...] desparte || 25 - A, B, D: pe / G, H, I: la || 28 — A, B și, inițial, în D, G: diva / D, G, H, I: vesela || 29 — A: iarbă verde / B și, inițial, în A: -un pat de iarbă / D, G, H, I: iarbă verde || 33 — A, B: de mirtă sau flori / D: cu laur [inițial: mirtă] sau foi j G, H, I: pe frunte cu foi || 34 — A : și satiri / B, D, G, H, I: de satiri || 35—37 — (nota) numai în G, I [36 — G, I: Venerei < inițial în G: zeei Venera] || 45, 3 — A, B: misterul j D, G, H, I: secretul || 5 — numai în A, B, G, H, I: (rîzînd) || 9 — numai în B: (vesel) J D, G, H, I: (rîzînd) || 11—47, 13 — redactarea inițială din A, mult mai concentrată, a fost anulată. Din ea se mai poate descifra un fragment:

WELCENA

Bravo!... a ta tiradă-i o satiră glumeată
în contra iernii triste ce-aspiră la verdeață. • 5
Să vii cu noi la Roma, lui Cesar s-o declami.

POSTUM

Dar : bate fără milă în cei care-i proclami
Nedemni de-a bătrîneții augustă maiestate... <
Căci sînt ridicoli, gîrbovi și merită de-a bate;

—această redactare a fost înlocuită cu alta, apropiată de cea definitivă, din ,ed. 1884. || 45, 13 — A, B, D,G,H, I: în [...] retrage-n [inițial în G: La viața cîmpenească să te retragă-n] || 15 — A, B, D, G, H, I: Cesar [inițial în G: Cesar apoi: August] || 15 — A, D: sufleru-ți și-n / B, G, H, I: sufler și în || 17 — A și, inițial, în D: nu admite duioasa-ți / B și, anterior, în A: se refuză la blinda-ți [în A, și varianta: tot respinge] / D, G, H, I: se opune la blinda-ți || 20 — A, G, H, I: (amărit) j B: (cu foc) / D [indicația lipsește] \\2\ — A,D,G,H, I: să [...] revoltat [inițial în A, B: de-a fi neconsolat] I B: a. **h** neconsolat || 23 — A, B, D, G, H, I: îndurare [anterior în A: o iertare] || 25 — A, D, G, H, I: tot mai este / B și, inițial, în A: mai există || 27 — 34 — (nota) numai în G, I || 46, l — A: HORAȚIU (rapide) / B, D, G, H, I: HORAȚIU || 4 — 5 — forma inițială din A, ștearsă ilizibil, este înlocuită cu cea definitivă || 4 — 5 — A, D, G, H, I: vorbește [anterior în A: vestește] [...] poeziei jB: vestește că tu ai scris aice

Un codex de precepte al Artei poetice. ||

& — A, D, G, H, I: sint sigur / B și, anterior, în A: măiastră || 9 — A, D, G, H, I: scoate / B și, anterior, în A: smulge || 13 — 14 — A, D:

MECENA

(îngrijit)

Ce zici? Cum? [anterior: Explică-mi] / B:

MECENA

(îngrijit)

Explică-te. / G, H, I: MECENA [...] zici? || 16 - A, D, G, H, I: Manuscrisul [anterior în A: Codexul] / B: Poemul || 18 — 20 — ^4: Cînd? [anterior: Cînd?... unde-i? — și o notație marginală cu creion roșu, făcută de altă mînă: Sorisoare fraților Pisoni.] / B; Cum? Unde? / D, G, H, I: Cînd?

POSTUM

Unde? ||22 — A: cit de mică știre [anterior: cit de mic indiciu] / B, D, G, H, I: cea mai mică știre || 25 — 26 — (nota) numai în G, L — La aceasta face aluzie notația marginală (cu creion roșu) din A: epistola Ad. Pisones. \\ 47, 6 — A, D, G, H, I: va deveni / B și, inițial, în G: a devenit || 7 — A, B, D, G, H, I: POSTUM [anterior în A: MECENA] || 8 — 9 — A, D, H, I: Destul [...] percută / B și, anterior, în A:

He! nu mai fiți în jale, nu plîngeți, dragii mei;

Dac-ai pierdut o carte /G: Destul! ați ajuns [inițial: deveniți; apoi: v-ați făcut] [. . .] pierdută || 11 — A, D, G, H, I: Conduși [. . .] plăcută / B și, anterior, în A: Atrași [...] gustoasă 1| 16 — A,B,G,H,I: HORAȚIU / D: HORAȚIU (zămbind) \\ 17 - A, D, G, H, I: De-a [...] însă / B și, inițial, în A: Hai, însă de-al tău farmec || 18 — 23 — în A, au fost adăugate

ulterior; în B, lipsesc j D, G, H, I: Pe [. . .] semeț, învingător [inițial în G: cîntînd într-un picior; apoi: semeț, într-un picior [. . .] atrăgător || 24 — 25 — A: și [...] fund.) \B; și urcă [...] fund.) jD: tustrei și se suie încet, conversînd, pe cărarea din fund.) j G, H, I: și [. . .] stînga.) 27 — A, B, D, G, H, I: ZOIL [inițial în A: ZOILUS] || 28 - 30 - A: Scaur este [...] al 3-le plan, într-o sellă [inițial: stellă] [...] Zoii și Glutto îl urmează.) j B: este adus într-o stellă, [anulat: din stînga] purtată de patru sclavi lăntuiți. Zoii și Glutto îl urmează. Ei vin din stînga.) j D: îmbrăcat în haine scumpe, intră, adus pe o sellă aurită, dintre culisele din stînga. Patru sclavi poartă sella, doi alți o urmează cu apărători, dînd vînt lui Scaur. Zoii și Glutto precedă.) j G, H, I: în[...] sclavi [inițial în G: sclavi. Zoii și Glutto îl urmează. — La cuvîntul sella, în G, notă anulată: Sella, fotoliu purtat de sclavi.] [...] vînt.) || 31 — (nota) numai în G, I [inițial în G: Șefii corurilor din tragedii.] || 48, 4 — A, B, G,H, I: (Zoii [. . .] sellă [A, B: stellă].) / D [indicația lipsește] || 6 — 8 — anulate în A:

ZOIL,

Nu. || 6 - 10 - în D:

GLUTTO

Nu, I B, G, H, 7; ZOIL [...] blind:) \\ W - A, B: (arătînd-o) / G, H, I: (cu glas blind) || 11—^4: Nu,

Colea, umane [inițial: gentile] / B, D, G, H, I: Colea, umane || 13 — A, B, G, H, I: (cătră sclavi) / D [indicația lipsește] || 14 — A, D, G, H, I: Colea? / B și, inițial, în A: Așa? || 15 — A: ajunși [. . .] opresc.) / B: se opresc în mijlocul scenii.) JD: depun sella în mijlocul scenii.) jG, H, I: ajunși în [H: ajunși la] [...] jos.) \\ 17 — A, B: (ieșind din stellă) j D: (pogorînd) I G, H, I: (pogorîndu-se) [inițial în G: (ieșind din sellă)] || 20 - A, B, I: SCLAV j D: SCLAV (cu umîire) j G, H: SCLAV (umîl) \\, 24 - 25 - A: (Cătră [...] pe cărarea din [. . .] Postum.) / B: (Sclavii se retrag după stejar.)

SCAUR

(privind în fund) / D: (Arătînd pe Horațiu, pe Mecena și pe Postum ce urcă pe cărare.) jG: (Cătră [...] Postum care dispar [anulat: încet].) j H: (Cătră [...] Postum care dispar.) j I: (Cătră [...] Postum.) || 26 — A, D, G, H, I: pe jos / B și, inițial, în A, G: străini || 28 — 33 — (nota) numai în G, I || 49, 9 — A, B, D, G, H, I: otrăvit [inițial în A: ascuțit] || 10 - A, D, G, H, I: ZOIL ț B: ZOIL (oftînd) || 18 - A, D, G, H, I: Ah! I B și, inițial, în A: Cum? || 19 — A, B, D, G, I: nu pot ieși-n/H: eu nu ies la 1)20—A, B, D, G, H, I: drumul [inițial în A: calea] || 21—

A, D, G, H, I: de [H: pe] [. . .] rămas, [inițial în A: spre virfu-i falnic nu pot să fac un pas] / B: spre culmea-i naltă nu pot să fac un pas. || 23 — A, G, H, I: (oftînd) [inițial în G:- (ironic)] j B: (serios) j D [indicația lipsește] || 25 - A, D, G, H, I: ZOIL / B: ZOIL (cu amărăciune) || 26 — A, B: fecundul geniu / D, G, H, I: rar geniu, sublim [inițial în G: mînosul geniu] || 50, 1 — A, D: oriunde merge [...] admirat [inițial în A: ascultat] / B: (arătînd pe Horațiu) oriunde merge [inițial: de-atiția ascultat] [. . .] ascultat / G, H, I: oriunde merge [...] ascultat || 3 — A, G, H, I: (Cu amărăciune.) I B: (Cu manie.) j D: (Amar.) || 4 — A, B, D, G, I: însă / H: încă || 6 — A: zbuțiat [inițial: transportat] ca mine de al iubirei / j B: zbuțiat [. . .] de al iubirei / Di I: zbuțiat [...] de al furorii j G, H: de-a inspirării [inițial în G: de al rivnirii] || 7 — A, D, G, H, I: de frunte / B și, inițial, în A: ca mine \\\ntre r. 7—8, în A, o replică anulată:

GLUTTO

Așa-i! || 8 - A, D, G, H, I: El [...] incunurat / B:

GLUTTO

(sardonice)

Asa-i!

ZOIL

El, om de lume, încoronat || 9 - A, B, D, G, H, I: viață [inițial în A: viața-i] || 10 — A, D, G, H, I: infern!... / B: Destin, || 13 - A, D, G, H, I: ZOIL / B: ZOIL (furios) || 14 - A, D, G, H, I: de-aice / B: din fața-mi \\\la r. 18 — 19, în A, semn de întrebare marginal cu creion roșu, care a determinat, probabil, modificarea versului 19, care este în B și, inițial, în A:

Schimbat prin vermii urei în vermificator; ulterior, poetul modifică în A: vermii în turba, iar vermificator în calomniator și apoi în cine lătrător, ca în D, G, H, I || 22 — A, D, G, H, I: Simțirele / B și, inițial, în A, D, G: Favoarele || 24 — indicația: (tinguitor) lipsește în B || 33 — A, D, G, R, I: sosit [. . .] nenumărate [inițial în A: mutat la țară, coala-n vecinătate] / B: sosit [. . .] coala-n vecinătate || 51, 2 — A, D, G, H, I: plămuire / B și, inițial, în A, G: sculptură || 3 — A, B, D, G, H, I: noaptea [inițial în A: grabnic] \\\ntre r. 4—5, în A, o replică anulată:

GLUTTO

Așa-i! || 5 — A, D, G, H, I: Puteți voi înțelege [inițial în A: Voi înțelegeți] / B:

GLUTTO

(ștergîndu-și ochii)

Asa-i!

SCAUR

Voi înțelegeți || 6 — A: Un [...] un [inițial: De-un<...> de-un] / B: Un [...] un / D, G, H, I: Pe-un [...] un || 11 - A, B, D și, inițial, în G: grele [inițial în A: scumpe / fine] de Tyr, strălucitoare / G, H, I: grele de Tyr, mindre covoare || 12 — A, B, D, G, H, I: în vas de [inițial în A: cercei de] || 13 — A, B, D, G, H, I: Onixuri [inițial în A: Umbrele] || 14 — A, B, G, H, I: Ș-un [...] albă [B: neagră] j D: (înduioșat) Ș-un [...] albă || 15 — A, B, D, G, H, I: Apoi, cînd [inițial în A: Și cînd eu] || 20 — A, B, D: Te-a j G, H, I: Te-a fi || 22 - A și, inițial în D: O! Meșteră / B, D și, inițial, în A: Ol Viperă / G, H, I: H m m, viperă || 24 - A, D, G, H, I: Măcar [...] m-a [inițial în A: Nu-n aur, ci-n iubire / favoare ... am fost; în G: Nu-n aur, ci-n favoare; apoi, cu creion, de altă mîna: în contra așteptare-mi] j B: Nu-n aur, ci-n favoare, ea m-a || 28 — A, B, G, H, I: (în parte, cu D: (cu || 29 — A, B, D, G, H, I: Trei [...] Horațiu! [inițial în A: Ce proastă! ce nebună!] || 52, 2 — A: (cu manie) \ B, D, G, H, I: (furios)) || 3 — A, G, H, I: dar / B: (potolindu-se) dar / D: (umil) dar || 6 - A, D, G, H, I: SCAUR / B: SCAUR (abătut) \ \ 8 - A, B, G, H, I: hohotul în [inițial în A: zîmbetul pe] / D: hohotul pe || 10 — A, D: Ce?... [inițial în A: Cum?] Nu ți-a dat / B: Cum? Nu ți-a dat j G, H, I: Cum? Zău, fără || 14 — A: (Cu indignație.) Pe Plutus [inițial: Mercur] / B: (Indignat.) Pe Mercur / D: (Indignat.) Pe Plutus / G, H, I: Ve Plutus [inițial în G: Mercur] || 18 — ^4, B și, inițial în G: indignat / D, G, H, I: Supărat || 20 - A, B, D, G, H, I: E [inițial în A: Dar] || 22 — A, G, H, I: pot I B, D și, inițial, în A: știu \\\ntre r. 22 — 23, pasaj anulat în A:

£.. .] SÎ-WW*! *^^

ZOIL

(cu siguranță)

De-ai vrea la încercare să pui geniul meu,
Ți-ar merge bine, Scaur.

SCAUR

Să-ncerc? [anterior:

Ce-ai spus?] Geniul tău?

Mă faci să rid... Neera m-ar da de spate-afară,
Să-i vârs nectar cu zeamă de cucută amară.

GLUTTO

Așa-i! / text în B:

Hi ,MHtmi< .I^

ZOIL

(lingușitor)

De-ai vrea la încercare să pui geniul meu,
Ți-ar merge bine, Scaur.

SCAUR

Ce-ai spus ?... Geniul tău?

Mă faci să rid... Neera m-ar da de spate-afară,
în loc de ambrozie să-i duc o fiere-amară.

[Variantă marginală: .

: ZOIL

De-ai vrea la încercare să pui al meu geniul ...
El are ca nectarul un gust...

SCAUR

De mosc, o știi...

Dar nu-s un prost... Neera m-ar da de spate-afară...
Nectaru-ți e o zama de cucută-amară.]

în G, două replici anulate:

ZOIL

(îngîmjat)

De-ai vrea la încercare să pui geniul meu,
Ți-ar merge bine, Scaur.

SCAUR

Să-ncerc geniul tău?

Mă faci să rid... Neera m-ar da de spate-afară

Să-i vărs nectar cu zeamă de cucută-amară. |j 23 - 25 -
[lipsește în A] || 24 — B: (cu convingere) j D [indicația lipsește] j G, H, I
(aprobînd) || 26 — 27 — (nota) numai în G, I || 53, 3 — A, B, D:
brută / G, H, I: proastă || 6 — A: (în parte) j B: (în parte, apropiindu-se
de fîntîna) j D: (apropiindu-se de fîntîna) j G, H, I: (apropiindu-se [...]
parte) || 11 — A: (Se [inițial: Așa... (Se] apropie de fîntîna și aruncă
monezi în ea.) [marginal, o notă anulată ilizibil] j B: Așa... (Aruncă în
fîntîna cîteva monede.) / D, G, H, I: (Aruncă [...] fîntîna.) || 17 — A, D,
G, H, I: azvirle [...] comoară / B și, inițial, în A: Aruncă în apă bani de
aur! || 18 - A: SCAUR (mulțămît) j B, D, G, H, I: SCAUR || 19 —
A, D, G, H, I: Acuma [...] ferice, Scaur, zboară [inițial în A: te du, ferice
Scaur / mergi, Scaur] / B: (în parte)

Acuma la Neera te du, ferice Scaur. || 20 — A, D, G, H, I: la dînsa / B
fi, inițial, în A: la, masă |j 22 — A, B: (Tare și vesel.) Hai / D, G, H, I
Hai || 23 — A, D, G, H, I: Pe [...] auziți [inițial în A, mai multe încercări

Și fălcile flămînde pe praznic le gătiți /

Și pentru armonie urechile gătiți /

Pe Erato chiar însăși cîntînd s-o auziți.] / B:

Și fălcile flămînde pe praznic le gătiți. ||

24 — A: urcă în stellă / B: suie în stellă / D: suie în sellă / G, H, I: urcă
în sellă jj 25 — A: GLUTTO [anulat: (cu mare satisfacere)] j B, D, G,
H, I: GLUTTO || 26 - A, B, D, G, H, I: A? [inițial în A: Ah?] || 27 -
34 — (notele) numai în G, I \ 54, 3 - A, D, G, H, I: încet [...] sella /
B și, inițial, în A: Pe drum să-mi duceți Stella || 4 — A, B: pleacă spre
fund.) j D: ridicînd sella, pleacă spre fund și urcă pe cărare.) j G, H, I:
ridică [...] fund.) \ 6 — [indicația lipsește în B, D] j A: venind rapide /
G, H, I: alergînd \ 7 — A, D, G, H, I: banii? / B: banii? (Vine rapide la
fîntîna.) II 9 — [indicația: (asemine) lipsește în D] || 13 — în A, lîncept,
două variante anulate. Apoi, textul continuă astfel în ms.:

SCAUR

Zoile !...

ZOIL

(lui Glutto)

Pe-altă dată...

SCAUR

Glutto!

ZOIL

Venim.

GLUTTO

Venim.

(Aleargă amîndoi după stellă.)

SCENA X

DAVUS

(ieșînd de după copaci și mergînd la fîntîna)
[Cele două versuri următoare sînt anulate ilizibil.]
Variantă marginală:

SCENA X

GALLUS

• hji; A- ,:u <X . . . "j<.)• III; '••• /k J
(vine obosit din dreapta),

Uf! caldu-i!... alergat-am în dorul mindrei Gette
Ca vîntul și ca gîndul... degeaba!... Mor de este.
Să beu un pic de apă... Dar ce-i în fund? Ce văd
Lucind pînă petricele?... Să cred ori să nu cred?
(Bagă mina în fîntîna și scoate bănuți.)

I

Sint bani?... Monezi de salvă [inițial: aur]!...

O! nimfă Blanduzie,

Sub chipul dulce-a Gettii arată-te-acum mie!

[inițial: Sint bani! Monezi de aur {anterior:

antice?} O! nimfă {anterior: sacră} Blanduzie

{ultimul vers este șters ilizibiVy\\D:

{Se apropie de fântina, își sufleca minicele și bagă brațele în aj

G, H, I: {Se [...] apă.} || 13 - 55, 26 - în B:

SCAUR

(chemînd)

Zoile!

ZOII.

(lui Glutto)

Pe-altă dată.

SCAUR

(chemînd)

Glutto!

ZOIL

(alergînd după stellă)

Venim.

GLUTTO

(asemine)

Venim.

(Stella apucă pe cărarea de pe colnic.)

SCENA X

GALLUS

(venînd pe dtipă stejar)

Uf! caldu-i !... alergat-am în dorul mindrei Gette

Ca vintul și ca gîndul !... Mor de sete.

{Se apropie de fântina. }

Să beau un pic de apă. .. Dar ce-i în fund? Ce văd

Lucind pin petricele ?... Să cred ori să nu cred?

{Bagă mîna în apă.}

Sint bani!... Monezi antice [inițial: de aur]?

O, sacră Blanduzie,

Prefă-ți nășipu-n aur, să scap de-a mea sclavie!

{Zoi și Glutto îl văd scoțînd banii și dau semne de furie și de
desperare. } j I: {Se[...] cade. } || 54, 15 - A, B: GALLUS {vine din

dreapta) / D, G, H, I: GALLUS || 19 mimai în D, G, H, I: {surprins } ||
între r. 20 - 21, în A:

GALLUS

Voi. || 21 - 22 - A GLUTTO

Ne/£>:

GALLUS

Voi.

GLUTTO

Ne I G, H, I: GLUTTO

Noi ?... ne || 27-28-

{nota} numai în G, I || 55, 2 - numai în G, H, I: {indignat } || 5—numai

în G, H, I: {ridică spada} \\ 6 - A, D: riu . . . {Ridică spada. } jG, H, I:

nu . . . || 8 - numai în G, H, I: {răstît} \\ 13 - numai în D: {spăriat } /

G, H, I: {supus } || H - A : dus... {Se retrage iute și suie cărarea. } jD:

dus... {Se retrage rapide și apucă pe cărare. } jG, H, I: dus... || 15 - A :

GALLUS / D, G, H, I: ZOIL || 18 - A : {Asemine. } / D: {Urmează pe

Glutto. } /G,H,I: {Ies [. . .] Scaur. } || 19 - 21 - A : GLUTTO

{rîzînd } j

La Pluton!... {Îngenunchind. } [anulat continuarea: Fontan] Oi/D:

i v JB. O \ tsoibh :fi ut j l -rifcR c . . . } o : t ,H. ,O\ ii&sa ;Vi Ç£

La

GALLUS

{urmărindu-i puțin} [inițial: {rîzînd}

Sint singur? {Se apropie de fântina. } O! / G, H, I: GALLUS [...].

O! || 23 - 26 - în A, numai o variantă anulată:

SCENA XI

GALLUS, GETTA {venînd din dreapta}

GETTA

Uitatu-mi-am panerul cu flori aici. {Văzînd pe Gallus.} E1!

GALLUS

{văzînd pe Getta }

Ea!

{apoi îndreptat: Ce cati?}

GETTA

Panerul.

i. -f; -oi:i^şwv... t\ m,h si .a. \ i kăa ». k--0J

GALLUS

{dîndu-i panerul }

Numai... nu si [inițial: O dată cu panerul v: tu] ima mea?

în el găsi-vei plante, în ea floarea iubirei.

O vrei? cu ea să intri [inițial: menite să te ducă] în templul fericirei?

GETTA

Și ce-ti rămîne tie?

GALLUS

Ah! tot așa avea eu

în schimb de-ai vrea tu, Getta, să-mi dai amorul tău.

(Getta coboară ochii primind panerul.)

(Cortina cade.) / B, G, H, I: (Cade [...] noastră blînda... cade.)
j D: (Cade [...] blîndă-a noastră [...] se coboară în timp ce sella lui Scaur dispăre între culisele din stînga, urmată de Zoii și Glutto care, furioși, amenință pe Gallus cu pumnii de departe.) [o altă variantă a finalului acestui act este anidată ilizibil în ms. (f. 27)] \ 28 — 56, 7 — în A; dinaintea casii lui Scaur. în stînga, fațada casii cu un peron de trei scări pe care se deschide o ușă. Deasupra ușii, bustul lui Scaur. O colonadă în fundul terasii se înșiră de-a lungul scenii. Pintre coloane se vede o grădină frumoasă. Pe terasă, la mijloc, o masă de marmură, incunjurată cu trei paturi, unul în fund, spre coloane, celelalte două pe de lături și tustrele acoperite cu piei de tigru. Altă masă mai mică, alături, avînd două scaune de bronz aproape. Statuele lui Plutus și a lui Mercur de o parte și de alta ale ușii / B, D, G, H, I: cu o [...] etc. [28 — B: dinaintea casii lui Scaur jG, H, I: cu (...) scenii || 29 — B: fațada casii / G, H, I: o <.. > Scaur || 30 — É: ridicat / G, H, I: de trei scări de marmoră || 28 — 30 — D: dinaintea casii lui Scaur. în stînga, fațada casii cu peron de trei scări pe care se deschide ușa. / G, H, I: ou o (...) principală. || 56, 1 — 2 — B: O colonadă în fundul terasii de-a lungul scenii. / G, H, I: de-a (...) Mercur. || 1 — D: aurit (...) de-o parte și de alta / G, H, I: poleit (...) de-a laturele ei || 2 — D: O colonadă în fundul terasii, de-a lungul scenii, prin care / G, H, I: Printre coloane]' 3 — 4 — B: la mijloc, o masă de marmură incunjurată ou trei paturi, unul spre grădină, celelalte două pe laturile ei, și tustrele acooperite ou piei de tigru și cu perne de stofă purpurie. / D: mai în stînga, o masă cu trei jilțuri. I G, H, I: cam (...) jilțuri (inițial în G: paturi romane) (...) tigru. || 5 — 7 — B: alături, avînd două jilțuri de bronz aproape. Statuele lui Plutus și a lui Mercur de o parte și de alta ale ușii. Alte statui pintre coloane. / D: alături, spre ușă, avînd două scaune de bronz aproape. Statui pintre coloane. / G, H, I: rotundă (...) etc.] || 9 — 14: PARTHUS, THRACUS / B: THRACUS, MENAS / D, G, H, I: MENAS, COERAX || 10 — A: o coloață / B, D, G, H, I: coloane || 10 — 11 — B: privesc la ceilalți care joacă murra la pămînt.) j D: și privesc pe ceilalți jucînd Murra, jos pe lespezile de marmură,) / G, H, I: Ceilalți [...] Murra.) [în G, notă anulată: Același joc ca Morra italienilor moderni.] || 15 — numai în G, H, I: (posomorit) || 21 — A, D: crîncen / B, și, inițial, în A: barbar/

G, H, I: Scaur || 22 - A, B: Coerex / D, G, H, I: Hebro || 24 - A, B: de / D, G, H, I: la || 29 - 30 - A, B, și, inițial, în G:

Zău! ar muri și ea

De-așa otravă. / D, G, H, I și variantă marginală în A: Nu [...] dinsul. || 57, 3 — A, D, G, H, I: lume / B și, inițial, în A, G: inimă j | 5 — A, D, G, H, II Nu... Răbdare / B: Răbdare || 6 — 13 - A:

THRACUS] Trei!

J (odată):

PARTHUS J Cinci!

(Fiecare deschide, rîcnînd numărul său, cite o mînă și arată degitele ridicate. Acela cîștiga care gîcește numărul dogitelor deschise.)

THRACUS \ Patru!

PARTHUS / ' Șese! / B: (Thracus și Menas joacă împreună murra italienească, deschizînd fiecare degitele de la o mînă și rîcnînd tare un număr •bînă la zece. Acel ce nîmerește cîștigă.)

THRACUS I Trei!

\ (odată):

MENAS J Cinci!

THRACUS Patru!

MENAS Șese!/Z>: i

MENAS "J Trei!!

(odată):

COERAX I „ Cinci!

(Fiecare, cînd rostește numărul său, deschide mîna-i dreaptă și arată degitelt ridicate: Acela e cîștigător care ghicește numărul degitelor deschise.)

MENAS X. Patru!

COERAX / " Șese!/G, H, I: (Menas [...] Șese! ||

14 — 16—^4: (Ei se [...] Thracus [...] Parthus, cu mulțămire.)

CEBAL

(arătînd sclavii) I B:

] il k 'ii sui aa*t\vujuL » « ttai&d » l feiĂ, »V\ " ti iamtiM K f ••

CEBAL

(arătîndu-i) I D: (Ei se opresc de-și răfuiesc jocul. Menas [...] Coerax; apoi iar se apucă a juca.)

CEBAL / G, H, I: (Se [...] Menas [...]

Coerax.)

CEBAL || 22 - A: CEBAL

Și [...] sub lanțul ce-1 [inițial: cînd lanțul îl] degrada. (imbrîncește.) jB:

CEBAL

Și omul imbrîncește cînd lanțul îl degrada.

/ D, G, H, I: Și [. .] dégrada. 24 - 31 în A, înșiruirea personajelor este:

PARTHUS] (rapide)
THRACUS J
PARTHUS» • b
THRACUS/ !
PARTHUS I
THRACUS/
PARTHUS I
THRACUS/ I în B
THRACUS\
MENAS /
THRACUS\
MENAS /
THRACUS)
MENAS /
THRACUS
MENAS D, G, H, I: MENAS [. .] COERAX [24 — 25 - D, H, I
MENAS
COERAX / G: MENAS (împreună) • ' ' " f >A'/'T1/
COERAX

27 - D: Una j G, H, I: Șese] || 32 — 34 — (nota) numai în G, I \\ 58, 1, 5, 9, 14, 18, 22 - A: PARTHUS / B: THRACUS / D, G, H, I: MENAS \\ 3, 7, 11, 16, 20 — A: THRACUS / B: MENAS / D, G, H, I: COERAX || 12 — A: (dînd cu pumnul în Parthus) j B: (dînd cu pumnul în Thracus) / D: (lovind [. ,] j G, H, I: (dînd în Menas) \\ 14 - A: PARTHUS (lovind) I B, D, H, I: MENAS / G: MENAS (asemine) || 16 - A: THRACUS (asemine) / B, D, G, H, I: COERAX || 17 - A, D: na.' (Se apucă la bătaie [D: luptă].) I B, H, I: na! j G: na! (Se zvîrcolesc în luptă la pămînt.) \\ între r. 23—24, numai în B: (Se apucă la bătaie și se zvîrcolesc pejos.) || 25—26 - A, B: THRACUS, PARTHUS [B: MENAS], COERAX (ieșind din casă) I D: MENAS [. .] (Hebro iese din casă. El are părut roș, este arămiu la față și poartă un bici la brîu.) \\ G, H, I: MENAS [. .] arămie) \\ 59, 1, 10 - A, B: COERAX j D, G, H, I: HEBRO || 2 - A, D, G, H, I pe-aice / B: aice || 3-9-^: THRACUS și PARTHUS

(spăriați)

Vai! Coerax!

(Se ridică iute de jos și fug în grădină.) j B:

THRACUS

Vai!

MENAS

Coerax!

(Fug spăriați.) \\ T>: MENAS

(spăriați, fuge)

Vai!

COERAX

(îngrozit, fuge prin fund)

Hebro ! / G, H, I: MENAS [...] grădină.) \\ 11 - A: după ei și oprindu-se între coloane; el are un bici în mină) j B: cu biciul după ei) j E>: după ei cu biciul [...] coloane) j G, H, I: după [...] coloane) [j 14 - ,4, B, G, H, I: (Revenind j D: (Vine || 17 - A, B, și, inițial, în D, G: ordonat / D, G, H, I: poroncit || 18 - A: pregătesc [...] îmbeșugat / B: pregătim [...] îmbeșugat)] / D, G, D, H, I: pregătesc [...] nepomenit [inițial în D G: îmbeșugat] // 22 - A, B, G, H, I: său j D: ei || 23 - A, D, G, H, I: Cit [...] tulburată [inițial în A: Cit ieri, fiind la masă la ea sau după masă / poftit ca s-o asculte / cu firea tulburată] / B: Cit el, fiind la masa-poftit ... sau după masă || 24 - A, D, G, H, I: de [. .] legată / B și, inițial, în A: legată de-a mea casă || 25 - A, B, D, G, H, I: cu flori [inițial în A: cu flori / voios] || 28 — A, B, D, G, H, I: a sosi [inițial în A: va veni] || 29 — A, D, G, H, I: m-oi folosi [inițial în A, B, G: voi profita] / B: m-oi bucura || 30 — A, D, G, H, I: desrobi [inițial în A: liberta] / B și, inițial în G: libera || 31 — 33 — A, B: Apoi [. .] însemnată [...]

Prin oarecare ohipuri pe care eu le știu,
Cu Scaur deopotrivă și mindru am să fiu.
Ce vis plăcut !... la rindu-mi să pot cu prisosință
A-l face ca să guste [inițial în A: să cunoască]
amară umilință!

îo
Dar [...] colea. / D:
Ce vis plăcut !... la rindu-mi să-l fac cu prisosire
[inițial: prisosință],

Fiind egal cu dînsul, să guste umilire
[inițial: a simți umilință]./*

G, șase versuri anulate: .

Apoi, ieșind la lume din a sclaviei haină,
Cu-averea grăsulie ce-am adunat în taină
Prin oarecare chipuri pe care eu le știu.

Cu Scaur deopotrivă și mindru am să fiu.
 Ce vis!... Ce vis! la rindu-mi să pot cu prisosință
 A-l face ca să guste amara umilință...
 Dar cine vine?... Getta?... A! Getta, vin colea. / H, I:
 Apoi [...] grăsulie [...] colea. || 34 — (nota) numai în G, I || 60, 2 — 4, B:
 COERAX, GETTA [A: GHETTA] (vine j D, G, H, I: HEBRO, GETTA
 (venind \ 3, 9, 16, 28 - A: GHETTA j B, D, G,H,I : GETTA || 3 - în
 D: HEBRO

Dar cine vine?... Getta?... A!... Getta, vin colea.
 GETTA / E GETTA || 5, 12, 18, 22 - 4, B: COERAX / D,
 G, H, I: HEBRO || 7 - A, B, D, G, H, I: E frumușică... (Tare.) inițial
 în A: Iubită Ghettă || 8 — A, B, D, G, H, I: fudula [inițial în A: frumoasa/
 voioasa] || 10 — numai în D, G, H, I: (vrind să iasă [D: între în casă])
 || 13 - numai în D, G, H, I: (oprind-o) || 14 - A, D, G, H, I: dînd [...] spate
 [inițial în A: cu-a ta naivitate / simplitate] / B și, inițial, în G:
 cu-a ta simplitate || 15 — A: zău / B, D, G, H, I: tu || 20 - A: GHETTA
 (rîzînd) l B, D, G, H, I: GETTA || 21 - A, D, G, H, I: pe-o buhnă cu
 [D: sub] / B și, inițial, în A: pe-un uliu cu [G: sub] || 24 — A, B, D, G, H, I:
 Ce-ai zis? [inițial în A: Ce-ai zis/Păun; în G: Păun?...] j || 26 — A, D,
 G, H, I: destul de / B și, inițial, în A: puțin cam || 27 — A, D, G, H, I:
 Cînd [...] ăst [A: un] [...] meu, [inițial în A: Cînd viața ta / trupul tău
 de sclavă în mîna / sub biciul meu o / il țin.] / B:

Cînd trupul tău de sclavă sub biciul meu îl țin. || 29 — A, D, G, H, I:
 Cit [...] rău [inițial în A: cit ești tu de hain; apoi: Cit ești de prost și rău] /
 B: cit ești tu de hain || 61, 1,7, 17, 23 — ^4, B: COERAX / D, G, H, I:
 HEBRO || 4, 14, 20, 25 - A: GHETTA / B, D, G, H, I: GETTA || 5 -
 A, B: Coerax, în lume s-a videa [inițial în A: vede-vei la un loc] j D, G,
 H, I: Hebro [...] videa || 6 - A, B, D, G, H, I: Un [...] rîndunea [inițial
 în A:

Și lupul lingă oaie, și apa lingă foc || 8 — A, B, D, G, H, I: în față-mi
 [inițial în A: nebuno/sărmano] || 9 — A, D, G, H, I: pedepsire / B și,
 inițial, în A: schinjuire || 11 — A, D: lanțu-n/G: lanț în / B, H, I și,
 inițial, în A, D, G: furca-n || 12 — A, D: umeri / B, G, H, I [și, inițial,
 în A: spate || 19 — A, B, D, G, H, I: moartea! [inițial în A: chiar!] || 21 —
 A, D, G, H, I: Fie! voioasă [inițial în A: Ei, fie!... Ma bine] H 24 —
 A, D, G, H, I: în contra-mi [inițial în A: neghioabo / nebuno] / B: neghioabo
 || 26 - A, B: Coerax / D, G, H, I: Hebro || 28 - 32 - (nota) numai
 în G, I || 62, 1, 8, 14, 19, 27 - A, B: COERAX / D, G, H, I: HEBRO ||
 4, 11, 17, 25 - A: GHETTA / B, D, G, H, I: GETTA || 5 - 6 - A, D,
 G, H, I: Călău [...] aprig / B și, inițial, în A:

Tu sclav, dintre toți sclavii lui Scaur cel mai rău.
 Hoț, crincen [A: Tu ce-ai visat / Tu
 oare ești mai aspru,
 Crud, aprig] || 7 — A, B, D: mulțămire [inițial în A: umilire] /
 G, H, I: lingoșire || 9 — numai în A, B, G, H, I: (furios) \ 12 — 13 —
 A, G, H, I: (cu dezgust)
 Vernie! / B: Gide! / D: Verme! || 15 - A, G, H, I: (turbat) / B
 [indicația lipsește] / D: (furios) \ 18 - A, D, G, H, J: iar / B: Dar ||
 19 - A: COERAX

(se răpede s-o apucă de mîna) j B:

HEBRO

(turbat) j D, G, H, I: HEBRO

[inițial în G: HEBRO

(se răpede ș-o apucă de braț) || 20 - A: Nebuno!... [inițial: Semeațo]
 (Se stăpînește.) [...] vorbele [inițial: cele] / B: Nebuno [...] cele / D,
 G, H, I: Nebuno [...] vorbele || 23 — A, B, D, G, H, I: Nu-mi [inițial
 în A: Să-mi] || 24 - A, D, G, H, I: brațe-i / B: brațe || 28 - A: (ridicînd
 biciul, turbat) j B, G, H, I: (ridicînd biciul) l D: (turbat, ridică biciul)
 || 29 — A, D: A H / B, G, H, I și, inițial, în A: Iar? j || 63, 1,14, 29 —
 A: GHETTA / B, D, G, H, I: GETTA || 3 - A, D, G, H, I: în mine? /
 B și, inițial, în A: Lovește! || 4, 9 - A, B: COERAX / D, G, H, I: HEBRO
 || 6 - 8 — A: SCAUR

(dînlăuntru casii, strigă)

Coerax! / B: (Glasul lui Scaur înlăuntru casii: „Coerax...”) / D:
 (Se aude în casă glasul lui Scaur strigînd: „Hebro...”) j G, H, I: (Se
 [...] Hebro... || 11 — ^4, B: (De pe peron.) j D, G, H, I: (Pe pragul
 ușei.) W 11 — 12 — inițial în A: (Tare.) Aud... (Se oprește pe prag,
 amenințînd pe Ghetta.) Te-oi / te-aș fi zdrobit pe loc / I: (Pe [...] Iese.) ||
 13 - numai în G, H, I: SCENA IV || U-A: GHETTA [anulat: (cu
 ust)

Dobitoc [...] (singură) \ B, D:

GETTA

(singură) \ G, H, I: GETTA || 15 - A, D, G, H, I: barbară / B
 și, inițial, în A: cumplită \ 18 — A, B: Să [...] Coerax [...] peri [inițial
 în A: muri] în [B: sub] / D, G, H, I: Hebro [...] peri sub || 21 - 22 - A:
 Coerax?... (Desperată și plîngînd.) Nime, ah! nime pre pămînt

Nu vine să-mi ajute a nu cadea-n mormint...
 [variantă marginală: Nime, nici un îndurător
 Nu vine-n desperare-mi să-mi deie ajutor.]

B: Să [...] Coerax?... (Desperată.) Nime, ah! nime pre pământ
Nu vine să-mi ajute a nu cădea-n mormint. . . /

G: Să scap de Scaur?... (Desperată.) Nime, ah! nici un protector
Nu vine-n desperare-mi să-mi deie ajutor...

[inițial: nime pre pământ

Nu vine să-mi ajute a nu, cădea-n mormint... / D, G, H, I: Să
[. . .] ajutor!... || 24 — A, B, D: se duce doru-mi [inițial în A: imi zboară
dorul] și gândurile / G, H, I: se^ducși [inițial în G: duce] [...] gândurile-mi ||
25 — A, B, D, G, H, I: cu el m-am [inițial în A: voios ne-am] j|27 —
28 — A, B: SCENA IV / D, G, H, I: (Plînge.)

SCENA V [D: IV] || 29 — A, B, G, H, I: (se ivește / D: (ivindu-se)
|| 31 — numai în B, G, H, I: (cu sfială) || 32 — A: Ghetta / B, D, G, H, I
Getta i| 64, 1 — ^4, B, D: GETTA [A: GHETTA] (tresărind) / G, H, I
GETTA j| 4 — 5 — A, D, G: bună veste / B, H, I: veste bună || 6 — A
GHETTA / B, D, G, H, I: GETTA || 8 — 29 — redactarea inițială din A
este anulată ilizibil || 8 — A, G, H, I: De-a te / [. . .] Crezusem că tu m-ai
fi [inițial în A: pe Getta c-ai]/S: De-ate [. . .] pe Getta credeam c-ai
și/D: A te [...] fi || 13 — ^4, D, G, H, I: de-un vis îndelungat / B și,
anterior, în A: pe-aripi de dulce dor || 14 — A, D, G, H, I: La tine, tot
[. . .] nencetat [anterior în A: Neîncetat < . . . > cu viu dor / rîvnitor] / B
Neîncetat se-ndreaptă la tine, scump odor || 15 — A, D, G, H, I: durerea / B
sclavia || 16 — A, D, G, H, I: bucuria [. . .] renvierea / B: renvierea ș.
numai bucuria/ / 18 — 19 — ^4: fie? [anulat: ' ..

GALLUS

Ah! Getta....

GETTA] Dar! [anulat: o sper]
este adevărat,

O presimțire-mi spune că nu m-am înșelat.

[anterior: Un tainic glas îmi spune că ești un om

sincer.] I B: fie?...

GALLUS

Ah! Gettă.j. .

GETTA

Dar!.. o sper.

Un tainic glas îmi spune că ești un om sincer. / D, G, H, I: fie? [. . .]
înșelat. || 20 — A: grăiește-mi / B, D,) G, H, I: grăiește || 21 — A, B, și,
inițial, în G: Accentul tău / D, G, H, I: Duosu-ți glas || 25 — A, D, G,
H, I: Getta scumpă [inițial în A: dragă] / B: scumpă Gettă [inițial:

Getta dr] || 28 — A: (tristă) j B [lipsește] / D: (cu amărăciune) / G, H, I:
(cu [. . .] îndoială) || 29 — A, D, G, H, I: s-o [...] în față [inițial în A:
Ah, Gallus] / B: Gallus? Eu?... o! ceriuri! || 31 — A, B, D, G, H, I: am
aflat [inițial în A: aseară / chiar astăzi] || 32 — A, D, G, H, I: azi
[. . .] prinz în ast palat [inițial în A: aici (. . . > prinz aice dat / în palat]/B:
azi [....] prinz.

GETTA

Adevărat.

GALLUS || 65, 1 — 28 — redactarea inițială din A
este ștearsă ilizibil și înlocuită cu alta, apropiată de cea definitivă. || 1 — A,
D, G, H, I: Scaur / B [greșit] : Gallus || 2 — A, B, D și, inițial, în G: să
recunoască j G, H, I: a recunoaște || 4 — A: . Pe-acel care în drumu-i [an-
terior: față-i] ieși-va mai întâi [anterior: ce va apare întâi în ochii ei]. /
B: Pe-acel ce va apare întâi în ochii ei. / D, G, H, I: Pe-acela [. . .] întâi.
|| 11 — A: Să / B, D, G, H, I: Să-ți || 16 — numai în A, D, G, H, I:
(uimită) || 17 — A, B: dar / D, G, H, I: și || 18 — ^4, B, G, H, I: GAL-
LUS I D: GALLUS (trist) \ \ 19 — A, B, D, G, H, I: sper [variantă margi-
nală în A: cer] || 21 — ^4, D, G, H, I: nedreaptă / B: cumplită || 27 — A:
(cu profundă înduioșire) j B: (cu înduioșire) / D: (cu adîncă emoiiune) j
G, H, I: (cu adîncă înduioșire) \ \ 30 — A, B: (uimii și confuz) j D [lip-
sește] j G, H, I: (confuz) || 31 — A: Ghetta / B, D, G, H, I: Getta || 66,
1, 30 — A: GHETTA / B, D, G, H, I: GETTA || 3 — A liberarea / B,
D, G, H, I și, inițial, în A: libertatea || 8 — A și, inițial, în G: (trist) j
B [lipsește] j D, G, H, I: (plecînd capul) || 10 — 25 — redactarea inițială
din A este anulată ilizibil \ 11 — A, B, D, G, H, I: încă mai dorești [anterior
în A: vroiești] || 14 — A, D, G, ti, I: nu-mi face / B: cu astă || 19 — A,
D, G, Ii, I; luce [...] închisoare / B: pune-aureolă pe-o frunte care moare...
|| 22 — A, B, D, G, H, I: Copilă [. . .] a-ți / B și, inițial, în A: Ah! Getta
[...] a [A: a-ți] || 28 — A, D, G, H, I: Va [...] pept / B și, inițial, în A:
Și [B; O!] cruda despărțire va frînge || 33 — A, D, G, H, I: M-aș cumpăni
eu, Getta? [anterior în A: Aș hezita vreodată? O! nu. — Inițial în G:
M-aș cumpăni o clipă? < . . . >] JB: Aș hezita [...] nu. j| 33, 35 — A:
Ghetta / B, D, G, H, I: Getta || 67, 1 — A: GHETTA / B, D, G, H, Ii
GETTA j| 3 — A, B, D, G, H, I: din lanț afară [inițial în A: eu fără lan-
țurii] || 8 — A, B, G, H, I: ar / D: va || 9 — A: De-[...] suflet [ini-
țial:

De trist-amărăciune, în inimă /

De-amărăciunea tristă, în suflet / B, D: De- [...] suflet / G, H, I: Cu-[...] suflet [inițial în G: Cu trist-amărăciune < . . . >]
|| 10 — li — A, B, D, G, H, I: Cum [...] gîndesc. [inițial în A:

Tu mă iubești, o! Gallus? Eu încă te iubesc.
Tu te jertfești, amice? Eu încă mă jertfesc. — în B: Cum
< ... > iubesc.

Voioasă pentru tine <...> gîndesc || 13 — A, D, G, H, I: Sint I B; (Exaltîndu-se.) Sint || 15 - A, D, G, H, I: Gîndește [. .] tău. [anterior în A: Gîndește / Iubită, libertatea e binele suprem.] || 16 — 17 — A: GHETTA / D, G, H, I: GETTA (exaltată) || 18 - A, D, G, H, I: Ea-i [...] Dumnezeu! [anterior în A: Ea este o regină. .. Amoru-i diadem!] || 20 - A: Coerax / D: Hebro / G, H, I: Scaur j 15 - 20 - în B:

Iubito, libertatea e binele suprem!...

GETTA

Ea este o regină!... Amoru-i diadem.

GALLUS

Dar Coerax?... el e-n stare în crunta / I: Gîndește [. .] oarba || 19— 68, 9 — redactarea inițială din A este ștearsă ilizibil || 67, 24 — A, B, D, G, H, I: E splendidă [anterior în A: Furtuna e] ; || 26 — A, D: fie / B, G, H, I și, inițial, în A, D: Getta || 68, 2 - A, D: (deschizînd j B, G, H, I: (întinzînd) || 3 — A, D: Ah! Getta...] B: Iubito! / G,H,I: O! Getta. .. || 5 - A, G, H, I: brațele lui j B: brațe-i j D: brațele lui Gallus) || 9 — A: (Rămîn îmbrățișați și perduți în j B: (Stau îmbrățișați și perduți în J D [lipsește indicația] j G, H, I: (Rămîn [. .] •dulce || W.A.B.D; VjG.H.I: V I || 11 - ^, B: GHETTA [B: GETTA], GALLUS, COERAX / D: GETTA [...] casă, în parte) / G, H, I: GETTA [. .] palat) [inițial în G: palat, în parte) || 12, 19, 26 — A, B: COERAX / D, G, H, I: HEBRO || 13 - A: (în parte, ieșînd din casă) / B,G,H,I: (în parte) j D [lipsește indicația] || 15 — A: (Văzînd pe Gallus cu Neera/, [...], Infern! / B: (Tare)[...] infern! / D: (Vede pe [. .] infern \ \ G,H, I: (Văzînd [...] A! || 17 - A : O! Ghetta / B: O! Getta / B: Copilă j G, H, I: Getta || 20 — numai în A, B, G, H, I: (în parte) || 21 - A,G,H, I: (Apropiîndu-se.) I B, D: (Tare) || 22 - A, D, G, H, I: eu? / B: eu? (Se apropie rapide.) || 24—25 — A: (cu manie)

Coerax! / B: Coerax! / D: Hebro! / G, H, I: (cu manie)

Hebro! || 27 — numai în B: (strigă spre grădină)/D: (strigînd spre grădină) j G, H, I: (strigă) || 29 — A: (Cebal și Strobil vin în scenă.) j B, D [indicația lipsește] j G, H, I: (Sclavii răpede (inițial în G: (Cebal și Strobil) [...] grădină.) \ \ 69, 1 - A, B, D: NjG.H, I: VII || 2 - 3 - A: GHETTA, GALLUS, COERAX, CEBAL, STROBIL j B; GETTA, GALLUS, COERAX, STROBIL, CEBAL j D, G, H, I: GETTA [...] COERAX || 4, 10, 19, 25 — A, B: COERAX / D, G, H, I: HEBRO (|| 4 - A : COERAX (arătîndu-le pe Gallus și Ghetta) / B: COERAX / D, G, H, I:

HEBRO || 7, 12, 21, 27 - A: GHETTA / B, D, G, H, I: GETTA || 8 - A: (cu [...] Coerax) j B: (poruncînd) j D: (cu ton poruncitor) \G,H, I: (cu [. .] Hebro) || 11 — A, D, G, H, I: Hein? Ce? [inițial în A: Ce-ai zis? — apoi: Pe mine? — în G: Hein? Cum?] / B: Pe mine? || 16 — 19 — în A: liberi? Cum?

COERAX / B, D, G, H, I: liberi? [...]

HEBRO [18 — B și, inițial, în G: Noi / D, G, H, I: Cum?] || 24 — A, D, G,H, I: vă dezrobiți cu toți [inițial în A: sineteți liberi cu toți / liberați totii / vă liberați cu toți: — în G: vă liberați cu toți] / B: sineteți liberi cu toți || 26 — A: (Cătră Cebal.) / B: (Lui Cebal.) j D: (La sclavi.) / G, H, I: (Sclavilor.) || 70, 1-5 - A: CEBAL

(arătînd pe Coerax)

Pe el! (îl apucă.)

COERAX / B: CEBAL

(arătînd pe Coerax lui Strobil)

Pe el?

COERAX / D: SCLAVII [. .] (luptînd) / G, H, I: CEBAL [...] (luptînd) || 7—9 — A, G, H, I: Voi [...] gura) I B: (Cebal și Strobil aruncă o mania pe capul lui Coerax.)

COERAX

(apărîndu-se)

Voi, îndrăzniți?___pe Coerax!

STROBIL || 8- 11 - în D:

CEBAL

Taci.

STROBIL / I: STROBIL [...] CEBAL || 11 — A și, inițial, în G: CEBAL (aruncîndu-i o manta pe cap) j B,G, H, I: CEBAL || 13- IA - A: COERAX / B: COERAX

Vai! / D,G,H,I: HEBRO

(tremurînd) [inițial în G:

(spariat) || 15 — A, B, D, G, H, I: Iertare [inițial în A: Vai!... iertare ...] || 17 — A, B, D, G, H, I: sunat [D: sosit] [...] veche [inițial în A: scumpă] || 18 — A, B și inițial, în G: (II ridică pe spate [B: umeri; G: sus] și pleacă fugînd.) j D: (Sclavii astupă gura lui Hebro și-l duc afară prin grădină.) \G,H, I: (îl...) grădină.) || 19 — A, B, D, G, H, I: GALLUS [inițial în G: GALLUS (Gettii)] || 23 - A, B, D: VII/GĬ7, /: VIII || 24 — A: GHETTA / B, D, G, H, I: GETTA || 24-25 - numai în G, H, I: (ieșînd din palat) j 27 — A, D: (apărînd pe pragul ușei) j B: (pe

fragul ușii)\G,H, I: (pe prag) \\2S - A: Ghetta / B, D, G, ti, I: Getta || 71, 1, 10-.4; GHETTA / B, D, G, H, I: GETTA || 2 - A, G, ti, I: (cu oferire, în parte) j B: (în parte, cu oferire) / D: (spariată) || 5 - A, D, G, H, I: parte j B: parte, posomorit || 6 - A, D, G, H, I: Scitul / B și, inițial, în A: Scaur || 8 - numai în D, G, ti, I: (arătînd pe Gallus) || 9 - A, B, D, G, I: Acel / H: Acest || 13 - A, B, și, inițial, în G: Anunț / D, G, ti, I: vestesc || 16 - A, B, D, G, ti, I: cu toții m-or [inițial în A: să-i spui că m-a] || 17 - A, B, D: iesê.) j G, H, I: iese prin fund.) || 18— 26 - A: Tu [...] aur și cunune [inițial: pe tablale]

De flori pentru mesenii... [inițial: Și flori pentru cunune.]

GLUTTO

(cu rugăminte comică)

Și copte [inițial: ceva portocale] cu alune [inițial: migdale.

— Marginal, o variantă aproape identică cu cea definitivă, cu ezitări anulate:

SCAUR

Tu, Getta, adă cupe de aur... {anulat: și cunune

Cu flori de pus pe frunte.)

GLUTTO

(cu lăcomie)

Colosale,

SCAUR

Și flori de pus pe frunte.

GLUTTO

(cu rugăminte)

Și copte cu migdale {anulat: alune} j B:

Tu [...] aur pe tablale —

Și flori pentru cunune.

GLUTTO

(rugător)

Și [...] migdale. / D, G, ti, I:

Tu [...] migdale. [18 — D, G, H, I: aur {inițial în G: aur pe tablale} || 21 — D, G, ti, I: Colosalei {inițial în G: Și flori.pentru coroane.} \\25 — D; rugăminte) I G, ti, I: rugăminte comică] || 27 — A, B, G, H, I: (Getta [A: Ghetta] [. . .] casă,) j D: (Getta intră în casă. Scaur, Zoii și Glutto se înaintază în scenă.) || 28 — 29— (nota) numai în G, I: [inițial în G: Prăjiturii

coapte.] || 72, 1 — A, B, D: VIII/G, ti, I: IX || 2 — A, B, G, ti, I: ZOIL, GLUTTO / D: GLUTTO, ZOIL || 4 - A : A ! bună-i bogăția! Mă simt prea [inițial: AX viața-i bună! {anterior: bun odor e viața / bună e) Mă simt azi / B: A! viața-i prea plăcută [...] azi / D, G, ti, I: A [...] azi || 10 - A, D, G, ti, I: de azi / B: cu flori || 12 — A, B, D: citeva zile jG,ti,I și, inițial, în A: o săptămână || 13 — A, B, D, G, H, I: vinăt [inițial în A: negru] || 14— 17 — redactarea inițială din A (8 rînduri) este anulată ilizibil || 14 - A, B, G, H, I: GLUTTO / D: GLUTTO (cu induioșire jH 16 - A, B, D: albă / G, H, I: fină || 17 - A : Cumplită profanare !... Și / B: Optissime?

ZOIL

(în parte cu dispreț)

Optissim !

GLUTTO

(cu induioșire)

Și / D: Curată profanare!... Și / G: Și [...]

(Duios.) Ah! / H, I: Și [...] Ah! ||20 - A, B, D: O [inițial în A: Ah] / G,H, I: (Cu emfaz) O || 22 — A, B, D, G, H, I: vrea [inițial în A: a] || 24 — A, D: mindre [inițial în A: falnici / groase] / B: falnici / G, H, I: fine [inițial în G: groase] || 26 — numai în D,G,H,I: (Arată brațele [H: brațelele] și colierii [D: juvaerile] ce poartă.) || 27 — A : Postum [inițial Mecena] și chiar / B, D, G, H, I: Postum și cu [D: chiar] || 29 - A, D, G,H,I: mozaice / B: mozaicuri || 30 — A, B și, inițial, în G: splendid / D, G, H, I: mare || 31 — 33 — (nota) numai în G, I \\ 73, 4 — A, B, G,H,I: a face / D: să faoă || 7 — A, B: (cu rugăminte) j D [indicația lipsește] j G, H, I: (cu rugăminte comică) || 10 — A, B, D: (cu aer de / G,H,I: (cu i | 1 9 - ^, B: chiar / D, G, H, I: un || 21 - A, G, H, I: (așezîndu-se lingă masă) j B [indicația lipsește] / D: (așezîndu-se pe un jilt) || 24 — A, B, G, H, I: lăcomie) j D: entuziasm iacom \\ 25 — A, D, G, H, I: de minune j B și inițial, în A: și prea bune ||26 — A, B, D, G, H, I: umpluți cu trufe [inițial în A: din Ionia] || 27—33—74, 29—30 f (notele) numaiîn G, I [27—28 — inițial în G: Paraziților ce urmau pe stăpinii lor la vizite sau la mese li se da porecla de umbre.] 74, 3 — A, D, G, H, I: Cegi grase din [inițialîn A : Cigi, mari de la / mreene din; în G: Cigi, mreene] / B: Cegi mari de la || 9 — A, B și, inițial, în G: (cu entuziasm) j D, G, M, I: (înghițînd) || 14 — numai în D, G, H, T: (rapide) [inițial în G: (îngîndu-și buzele)] || 18 — numai în G, ti; li (Iși șterge gura.) || 21 — A, D, G, ti, I: cupe mari / B și, inițial, în A, G: cupele || 25 — A, D: Persici / B, G, ti, I: pere || 26 — A, D, G, ti, I: și alune [inițial în

A : de minune / cînd sint bune / cum is bune] / B și, inițial, în G: de minune || 28 — 75, 4 — B: (sculîndu-se)

Prea bine !.. . Astă [...] de ajutor / A, D, G, H, I: iți [. . .] bun ajutor [28 — inițial în A: Prea bine; — în G: Prea bine; astă masă mi^a, fi de ajutor || 75, 2 - D: A!! / /: Ah! || 4 - D: de / /: bun] || 5 - A, B, D, G, H, I: în lațu-mi prinzător [inițial în A: în brațe-mi cu amor] || 11 A, B: (în / D: (nervos, în / G, H, I: (tresărînd, în || 12 — A, B: Ce [. . .] O! / D,G,H, I și, inițial, în A: Cum [. . .] Ce. || 20 — A, D, G, H, I: (închinîndu-se) j B: (gudurîndu-se) || 23 — A, B, D,G, H, I: Ascultă [...] rîndul [inițial în A: așteaptă întii să-mi spun cuvîntul] || 24 — A, D: GLUTTO (îngușitor) j B, G, H, I: GLUTTO || 27 - 76, 3 - în redactarea inițială din A nu se aflau; au fost adăugate ulterior, cu o primă formă anulată:

	SCAUR	
Și cit pentru Horațiu...	GLUTTO	
	Așa-i.	
	SCAUR	
: K	Iar?.	esti un...
	GLUTTO	
	(închinîndu-se)	... H

Dar! -

După această variantă, urmează forma definitivă [2 — indicația: (umil) — lipsește] \\ 27—76, 5 — B: Și cit / I: Aprobă [....] Cîț || 7 — A: Părint-înamorată de-un fleac de poezie [inițial: Zicînd că-i amoroasă de dulcea-i poezie] / B, D, G, H, I: Zicînd [...] de-un fleac de [B, și, inițial, în G: de dulcea-i] poezie || 11 — ^4: (sărînd, cu indignație) j B: (sărînd, indignat j D: (tresărînd, cu indignare) / G, H, I: (indignat) || 14 — A, D: chiar spasmuri de turbare [inițial în A: fiori de indignare / ce-mi dau turbare] / B și, inițial, în G: fiori de indignare / G, H, I: fiori [. . .] turbare || 16 — A, D: obraznic / B, G, H, I și, inițial, în A: nemernic || 17 — A, D, G, H, I: împărțitor / -B și, inițial, în A: [Distributor || 18 — A, D, G; Și nesățios j B, H, I: Nesățios || 20 — A, D, G, H, I: ei / B; său || 22 - A, B: poate-a / D,G, H, I: poate || 23 = A: acelu scamat / B și, inițial, în A: acestui șarlatan / D, G, H, I: acestui scamat || 24 — A, D, G, H, I: rînjitorii / B și, inițial, în A: gogomanii || 26 — A, D, G, H, I: rînjitor / B și, inițial, în A: gogoman || 27 — 37 — (notele) numai în G, I || 77, 13 — A: SCAUR (curios) j B, D, G, H, I: SCAUR || 14 - A, B, D, G, H, I: Cum nu? [inițial în A: Cum nu? / Vreu] || 15—19 — redactarea inițială din A, ștersă ilizibil || între r. 19 —20 — numai în A, B,G:

Și laurii din frunte-i să-i vezi în clipă șterși? || 21 — A, B: (fîncîntat) / D: [indicația lipsește] / G, H, I: (rapide) || 22 — A, D, G, H, I: zi curînd [inițial în A: cit mai / dă-1] || 24 — D, G, H, I: Pe-o [. . .] vind. [inițial în G:

Trampa pe-o mie de sesterși.] || 24—25 — A, D, G, H, I: Pe-o [...] dai? [inițial în A:

Trampa pe-o mie de sesterși. . .

Priimești? Mi-i dai? || 22-25 - A, D, G, H, I: Secretul [...] dai? j B: Secretul, dă-mi-1.

ZOIL

Trampa pe-o mie de sesterși.

Priimești? || 26—28 — (nota) numai în G, I [27 — G: însă // : Iară] || 78, 2 — A, D,G, H, I: Cu bucurie, [inițial în A: O mie? fie! / Două ii dau] / B și, inițial, în G: O mie? ... fie! || 5 — A, D: amice [inițial în A: amice; apoi: Scaur] / B; Scaur / G, H, I: -n pace || 7 — numai în G, H, I: (buimăcit) \\ 8 — A: calul; cum? / B, D, G, H, I: care cal? || 9 — A, B: ZOIL (în taină) D,G, H, I: ZOIL || 9- 12 — redactarea inițială din A anulată ilizibil || 17 — A, D,G, H, I: proștii [inițial în A: lumea] [...] și / B; proștii [...] și-1 || 18 — A, B: SCAUR (buimăcit) \ D, G, H, I: SCAUR || 19 — A, D, G, H, I: Pricep [...] simplu [inițial în A: Nu te pricep, grăiește mai simplu / el cîntă? cum? mutul?] / B și, inițial, în G: Nu te pricep [. . .] simplu || 23 — A, D, G, H, I: scrie-acele ode / B și, inițial, în A, G: scrie-acele versuri [inițial în D: face-acele versuri] || 26— în A, din redactarea inițială nu se mai poate descifra decît: Ce spui? || 79, 3 — A, D, G, H, I: scamator [inițial în A: șarlatan; apoi: potlogar; — în G: potlogar] / B: șarlatan || 4 — A, D, G, H, I: -auzi / B; el || 5 — A, B, G, H, I: Neera / D [greșit]: Horațiu Jj S — numai în A, G, H, I: (îngușitor) || 12 — A, B: Promisă drept răsplată. / D, G, H, I; De sesterții, promisă, [inițial în G; Sesterșii / Promisă, drept răsplată.] || 14 - A, B, G, H, I: cînd? cui? D: cui? cînd? || 22 - A, D, G, H, I: Dau [. . .] hoț! [inițial în A: Fii sigur. < . . . > Ce lacom întetîț! B: Fii sigur. [...] Hoț lacom, parazit! || 23-25 - lipsesc din B: GLUTTO [...] păcălit! || 24 — numai în D: (în parte) jG, H, I: (în parte, rîzînd) || 26 — A, B, D: IX / G, H, I: X H 27—28 — numai în A: (venînd din grădină) j D: (venînd prin grădină) j G, H, I: (vin [. . .] grădină) || 30 — ^4, 5: (Merge înaintea lor.). Dar nu [B: nu-1] / D, G, H, I; dar || 80, 2 — A, D, G, H, I: s-asculte Adriana. / B: chemat de Mytilena. || 4 - A, B,G, H, I: (supărat) j D: (contrariat) || 5 - A, D,G, H, I: Așa? [inițial în A; Al

SCAUR

(sarcastic)

POSTUM

Dar!; - în G: A!

POSTUM

(malicios)

Dar.]/B: A?...]

POSTUM

Dar. || 7 — A; rîzînd) j B: cu sarcasm) / D: zîmbînd) \ G, ti, I: rîzînd încet) |J 8 — A, B, D, G, H, I: visuri și planuri [D: planuri și visuri] de trufie [B și, inițial, în A: triumfale] || 11— 12 — A, G: Salve ție,

Postum, pretor ilustre! [inițial în A, G:

S-a dus... / numai în A: Fie! Vale. S-a dus, fie..Deci,

Postum, pretor ilustre, salve! j B: Fie! Vale, --, ..

Postum, pretor ilustre ! / D, H, I: S-a [..] salve ! || H — numai în G, H, I: (ironic) || 15 — A, D, G, H, I: Bogate Scaur, cred [inițial în A: Ilustre Scaur / oaspe, cred; în G: Ilustre] / B: Ilustre Scaur, cred ||

17 — A: mindre / D, G, H, I: nimfe // 17—23 — B: SCAUR

(îngîmfat, cătră Zoii și Glutto)

\\ \nrltW Ați auzit, nemernici? uițorq ; , at u

ZOIL

. ItMIO

(în parte)

Nemernicul te ride.

SCAUR

(sarcastic)

Și tu, Horațiu, salve ! Olympul se deschide

Sub pașii tăi, poete!... poet cu mare pas

Ce-n locul lui Apolon domnești azi în Parnas.

HORAȚIU / /: grădina [..] (satiric) |i

18- -27 — redactarea inițială din A, anulată:

SCAUR

(îngîmfat, cătră Zoii și filutto)

Ați auzit, nemernici?

ZOIL

[anterior: HORAȚIU]

(în parte)

Nu vede cum il ride.

[anulat: Postum]

Și tu, Horațiu, vale ! Olympul se deschide

Sub pașii tăi, poete ! Poet cu mare pas

Ce-n locul lui Apolon domnești azi în Parnas. || 20 — A, D, G, H, I: Voios [anterior în A: Ca drag] || 23 — numai în G, H, I: (satiric) || 24 — A: în lume și tu / B și, anterior, în A G: și tu, bogate / D, G, H, I: pe lume și tu || 25 — A și, inițial, în G: cazi greu / B și, anterior, în A: tu cazi / D, G, H, I: căzînd || 26 — A, D, G, H, I: Glykira te-ar distinge anterior în A: ți-ar suride / B: Lydia te-ar atrage || 27 — A, D, G, H, I: Chiar [...] suride / B: Și Venus te-ar distinge || 28 — (nota 1) numai în A: Comedie a [lui] Terențiu. / G, I: Cea [..] Terențiu. [în G, încă o variantă, neanulată: Comedie de Terențiu.] || 29 — 34 — (notele 2, 3) numai în G, I [30 — G: plină cu / /: cu || 31 — G: dragon / I: balaur] || 81, 8 — A: (c-un aer triumfal) j B, D [îndicația lipsește] / G, H, I: (triumfal) || 9 — A, D, G, H, I: și [...] despsră [inițial în A: dorința mea o speră... / deși te dam desperă] / B: deși te cam desperă || 10—22 — redactarea inițială din A, anulată:

Postum, pretor mărețe [anulat: oaspe], aș fi prea onorat

De-ai vrea să-mi faci favoarea s-admiri al meu palat.

Din patru părți a lumii înuntru sint clădite

Obiecte rari de artă și foarte scump plătite.

Ar merita, pot zice, s-aducă-n [anulat:

s-atragă-n] sinul lor

Pe Cesar, pe Augustul de arte protector.

POSTUM

Prea bucuros, ilustre [anterior: cu mare mulțămire... haideți.]

SCAUR

Haideți... Am mai cu samă

O statuie de aur.

ZOIL

(în parte)

Ce-i toată de alamă.

SCAUR

Ea umblă pe picioare.

S C E N A X

Cei dinainte, GHETTA (aduce o tablă cu mai multe cupe de aur)

POSTUM

(văzînd pe Ghetta)

Minune! Pe Pollux!

Statuia vine! [anterior: Iată că vine statuia!]

HORAȚIU

(în parte)

Ghetta!

GHETTA

(în parte, cu mirare)

Horățiu?

POSTUM

(apropiindu-se de Ghetta)

A! ce lux •

De grații tinerele!... Guriță zimbitoare, (admirînd-o)

Ochire ce promite un rai de dulci favoare

[forma anterioară a versului este anulată ilizibili

iKtono *sftii i** ' crase -iapuMă 9**i*m •IOJSW aurteol

GHETTA
•i&m tnin Ic i'uiii'-ii-; j'-y«tA-s! tasi im-fe &ytv ts-sU
(în parte)

Ce vrea să zică?

POSTUM

(în taină)

Spune-mi: Eros [anterior: Cupido] îți este drag?...

Lași ușa ta deschisă amorului pribeag?

GHETTA

Nu te-nțeleg...

POSTUM

(luîndu-i mîna)

Ce mină gingașă ca o floare.

(Ghetta își retrace mîna cu mîndrie și iese în stînga.)

POSTUM

(tare și vesel)

Șireata! mă respinge cu-o mină-atrăgătoare.

HORAȚIU

(supărat)

Postum, n-ai să prinzi minte vreodată?

POSTUM

Minte? eu?

Nu vezi spre tinerețe.cum mă rentorc mereu?

HORAȚIU

Văd că din bătrînețe te urci tot spre junie

Și de pe vîrfurile scării cazi în copilărie.

(Zgomot afară.) [anterior: de glasuri în grădină]"

SCAUR

Dar ce-i?

GLUTTO

(privind în grădină)

Neera !...

SCAUR

(alergînd înaintea Neerii)

Vine?

POSTUM

(frecîndu-și minele)

A și sosit? he, he!

(Glasuri tumultuoase de sclavi în grădină:

„Neera, salve, salve, Neera, Évohél”)

(Neera apare între coloane. Toți merg de o întîmpină.) || 10 — Al (Zgomot afară.) I D: (Zgomot de glasuri în grădină.) j G, H, I: (Zgomot în grădină.) / B:

Postum, mărețe oaspe, aș fi prea onorat

De-ai vrea să-mi faci favoare s-admiri al meu palat.

Din patru părți a lumii înuntru sînt clădite

Obiecte rari de artă și... foarte scump plătite.

Ar merita, pot zice, s-aducă-n sinul lor

Pe Cesar, pe augustul de arte protector.

POSTUM

Prea bucuros, ilustre, haideți.

SCAUR

Am mai cu samă

O statuie de aur.

ZOIL

(în parte)

Ce-i toată de alamă.

SCAUR

Ea împla pe picioare.

S C E N A X

Precedenții, GETTA (aduce o tabla cu mai multe cupe de aur și cununi de flori)

POSTUM

(văzînd pe Getta)

: Minune!... Pe Pollux U

Iată statuia!

HORAȚIU

(în parte, uimit)

Getta!

GETTA

(în parte, cu mirare)

Horățiu!

POSTUM

(apropiîndu-se de Getta)

A! ce lux

De grații tinerele!... Guriță zimbitoare,
Ochire ce promite un rai de dulci favoare...

GETTA

(în parte)

Ce vrea să zică?

POSTUM

- : (încet)

Spune-mi: Eros îți este drag?

Lași ușa ta deschisă amorului pribeag?-, i

GETTA

Nu te-nteleg.

POSTUM

(luînd-o de mîna)

Ce mîna gingașă ca o floare!

(Vrea să o sărute.)

(Getta își retrage mina cu indignare și iese în stînga.)

POSTUM

(tare și vesel)

Șirata, mă respinge cu-o mîna-atrăgătoare.

HORAȚIU

(supărat)

Postum, n-ai să prinzi minte vrodată?

POSTUM

Minte? eu?

Nu vezi spre tinerețe cum mă rentorc mereu?

HORAȚIU

Văd că din bătrînețe te urci tot spre junie

Și de pe virful scării cazii în copilărie.

(Zgomot de glasuri în grădină.)

SCAUR || ,13 - A, B: în grădină) / D, G, H, I: afară)\ 16 - A, D, G, H, I: Vine? [...] Neerii.) j B: (alergînd înainte-i)

Vine? || 18 - A: (frecîndu-și minele) j B: (frecîndu-și minele multămit) / D: (în parte, frecîndu-și minele)\ G, H, I: (frecîndu-și... multămire) || 19 - A, D, G, H, I: venit / B: sosit || 20-22 - numai în A, B, G, H, I: SCLAVII [...] Évohé! || 21 - numai în A, D, G, H, I: (afară) || 23-27 - în B: (Neera apare între coloane, urmată de sclavii lui Scaur.)

S C E N A X I

PRECEDENȚII, NEERA, SCLAVII,

(Neera, cu buchete multe de flori în mîni, intră radioasă. Sclavii rămîn după coloane, în grădină.)

SCAUR tA, D, G, H, I: SCENA [...] Neerii) [23 - A, G, H, I: XI / D: X || 24-25 - A: SCLAVII (Neera, cu buchete multe de flori în mîni, apare radioasă. Sclavii rămîn dincolo de coloane (anulat: înșirațe).) / D, G, H, I: (urmată <[...] săi) (inițial în G: (Cu buchete de flori în mîni, apare între coloane. Sclavii rămîn dincolo de coloane. ;> || 26-27 - A: G, H, I: SCAUR <...> Neerii) || 27 - lipsește în A: (alergînd înaintea Neerii) / D: SCLAVII

Neera, salve, salvei... Neera, Évohé!

SCAUR] || 28 - A, B: nebun, uimit / D, G, H, I: uimit, nebun || 29-31 - (nota) numai în G, I || 82, 1 - A, B, G, H, I: NEERA j D: NEERA (între coloane) \ 2-A: la tine / B, D, G, H, I și, inițial, în A: bogate || 6 - numai în G, EL, I: (cu mirare) || 10 - A, D, G, H, I: SCAUR / B: SCAUR (necăjit) || 14 - A: spre ieșire*) j B, D, G, H, I: ca să iasă.) || 18 - A, p, G, H, I: solav / B: singur sclav, (cu dragoste) || 21 - A, D, G, H, I: de o favoare [inițial în A: de o favoare; - apoi: de-orice onoare] / B: de-orice onoare || 22 - A, B: (îi întinde mîna.) / D [indicația lipsește] / G, H, I: (întinde mîna.) || 24 - A și, inițial, în G: (sărutîndu-i mîna) / B: (transportat) / D: (transportat, îi sărută

mina) j G, H, I: (sărutind-o) || 27—30 — (nota) numai în G, I || 83, 2 — numai în B: (arătînd sclavii) / D, G, H, I: (arătînd [...] fund) || 6— A: Cu-o varga [inițial: varga; apoi: spadă] atingîndu-i pe cap / B: Atingîndu-i cu-o varga pe cap / D, H, I: Lovindu-i [...] cap. / G: Cu bătu-i [inițial: Cu-o varga] atingîndu-i pe frunte. || 10 — numai în A, G, H, I: (oftînd) || 15 — ^4: vin pe scenă și îngenunchează.) j B: vin pe scenă și îngenunchează înfund.) / D: vin pe scenă și se pun în genunchi.) / G, H, I: se [...] genunchi.) || 17 — numai în B: (solemn) jG,H, I: (sclavilor) || 18 — A, B, D G, H, I: Fiți [...] roman, [inițial în A :

Declar că sinteți liberi după uzul roman! || 20 — numai în A : (atingîndu-i înfrunte pe sclavi cu varga lui) j D,G, H, I: (atingîndu-i cu bățul lui [D: bățul; — inițial în G: o varga] pe cap) || 21 — A, D, G, H, I: nostru, j B: nostru. (ți atinge pe frunte cu vindicta lui.) || 23 — A, D, G, H, I: tundeți [...] Feronin. / B: tundeți. || 24—35 — (notele) numai în G,I[25 — numai în I: etc. || 31 — G, I: făcea semn < inițial triGt arăta)] || 84, 2 - 6 - A :

Évohé! Évohé! Sintem scăpați de chin!

. (Iese fugînd.) [inițial:

(sculîndu-se)

Évohé! Évohé! (Ieșînd:)

NEERA

Strigați: Évohé Scaur! (Lui Postum.) Ei tac, Postum?

POSTUM

(în mod aprobator)

He, he... / B:

(nebuni de veselie)

Évohé! Évohé! (Iese în grădină.)

NEERA

Strigați: Évohé Scaur! (Lui Postum.) Ei tac, Postum?

POSTUM

(cu ton aprobator)

He, he!... / D, G, H, I: (sculîndu-se [...] bucurie.)

[2 — D: (sculîndu-se) j G: (sculîndu-se, strigă, ieșînd nebuni de bucurie) / H, I: (sculîndu-se strigă) || 4 — D: CEBAL (tare și vesel) / G, H, I: CEBAL || 4-5 - inițial în G:

NEERA

Strigați: Évohé Scaur!... (Lui Postum.) Ei tac, Postum?

POSTUM

(în mod aprobator)

He, he!... || 6 - V: (Iese sclavii jG, H, I: (Sclavii ies) || 8 — A: Toți precedenții / B, G, H, I: Precedenții / D: TOȚI \ \ 10 — ^4 B, D> G, H, I! • mîndre [inițial în A: albe] || 12 — A, B, G, H, I: TOȚI / D: GLUTTO || 14 - A , D, G, H, I: SCAUR / B: SCAUR (poroncind) || 19 — A, B, D, G, H, I: modeste... [inițial în A, G: modeste ... și fără cingătoare.] || 21 - numai în B,D,G,H, I: (zîmbind) \ \ 20-22 - A,D,G,H,I: POSTUM [...] cingătoare. / B: și... fără cingătoare. || 23—27 — A, B: curînd.) j D, G, H, I: îndată [...] grațioase.) || 23 — D: în curînd se întoarce jG, H, I: revine îndată . 25 — D: de aur cu fructe, cupe prețioase jG, H, I: cu fructe, cupe de preț || 85, 3 — A, D, G, H, I: în [...] închin [inițial în A:

în față cu o zîină din nimbul olimpiu / din Olimpul divin] / B și inițial, în G: în față cu o zee din Olimpul divin. || 5 — A: în Olimp [incomplet în ms.] cu dulcea lui cîntare [inițial: La cer / ceruri să ne transpoarte / în Olimp să ne urce / în nouri să ne urce cu dulcea lui cîntare] / B, D, G, H, I: Spre [B: în; D: La] [...] cîntare. || 18 — A : se [inițial: s-ar] poate admite că tu nu ești / B, D: să[...] tu nu ești jG, H, I: să[...] nu ai fi || 26 — ^4: (cu ironie) I B: (sardonice) j D: (ironic) ț G, H, I și, inițial, în A: (cu sarcasm) || 27 — A, D, G, H, I și, inițial, în B: să-ți fie lira mută / B: să aibă strune mute || 28 — A, D, G, H, I: ce-n taină te ajută / B: de față să te-ajute || 86, 2 — numai în B, D, G, H, I: (rîzînd) \ \ 3 — A și, inițial, în G:..Hirsus?

POSTUM

Mutul ? / B: Cum ? Hirsus ? / D.G.H.I: Hirsus ? ...

mutul? || 5— A,D,G,H, I:Koia.\iu[inițialînA: Hmm! Horațiu] / B: Dar!.. Horațiu || 12 - A : din / B, D, G, H, I: în || 16-^4, D, G, H, I: Eu? orice [inițial în A: Neeră,-o / Nu / Eu orice] / B: Nu.; orice || 17 — A, B, D: pe o treaptă jG, H, I: deopotrivă || 21 - A, D: Plutus / B, G, H, I și, inițial, în A: Joe || 22 — A : Pe-o odă în onorul olimpiceii [inițial: Pe-un cîntic în onorul olimpiceii / zburdalnicei] / B, D, G, H, I: Pe-un cîntic [D: Pe-o odă] [...] olimpiceii [B: zburdalnicei] || 26 — A, B, D, G, H, I: poți [în A, anulatâ urmarea: te desfid] || 29 — A, D, G, H, I: (tare) j B: (încet lui Scaur) || 30 — A, B, G, H, I: poate ! / D: poate.

(Apare Getta pe pragul ușei.) || 87, 2—3 — A: Precedenții, GHETTA (aduce două amfore de aur și cupe pe o tabla) / B: Precedenții, GETTA (aduce două mici amfore de aur, pline cu vin) / D: Cei dinainte, GETTA (aducînd o amforă de aur) / G, H, I: Precedenții [...] aur) [inițial în D: Precedenții (...) o tabla cu o amforă de aur, cupe de aur, precum și cununi

SCAUR • i
(furios, către Zoii) " .
 A! ticălos! ștregar *[[inițial: talh ...]*
 M-ai înșelat! El cîntă.
 ZOIL tS
 Dar cîntă prost.
 SCAUR , o
 • *(împingîndu-l)*
 Tâlhar!
 NEERA
(încet, lui Horațiu)
 Cunosc acum, Horațiu, gmdirea ta secreta.
 Ți-am urmărit ochirea... Iubești pe sclava geta.
(Cu sarcasm.) Te felicit... *(Se depărtează rîzînd.)* \ I: cu-
 prinși •' [...] coloane. || 10-14 - D: POSTUM
(sculîndu-se)
 Êvghê!
(To/i ie scolă, aplaudînd pe Horațiu.) / I: (Toți [...] Êvghê!...
 \\între r. 11—12, în G, pasaj anulat: TOȚI
 Bravo! [anterior: POSTUM
 .1 •> : : Amice] • , - - ggfcg nt • • r
 GETTA
(transportată)
 V. stîi • ; BravoI, . •
 SCAUR
(furios, lui Zoii)
 Ai ticălos, ștregar!
 M-ai înșelat; el cîntă?...
 ZOIL
 Dar cîntă prost.
 SCAUR
(împingîndu-l)
 Tâlhar! || 13—A *[[îpsește indicația:*
(lui < . . . > cupa)] || H—A, I: Êvghê! [inițial în A:
 Amice, bravo!

GHETTA
(entuziastă)
 Bravo!
 SCAUR
(furios, către Zoii)
 A! ticălos! ștregar!
 M-ai înșelat... El cîntă!
 ZOIL
 Dar cîntă prost.
 SCAUR
(împingîndu-l)
 Tâlhar \] H:
 Evohê! || 16—A: *(se apropie de Horațiu și-i zice încet) J D, G, I: (încet,*
lui Horațiu) j H: (lui Horațiu) || 17—^4: Cunosc [anulai: acum], Horațiu,
gindirea ta secretă [adăugat marginal: ascunsa ta gîndire {anulat: secreta
întim >] / D, G, H, I: Cunosc [. . .] gîndire. || 18—21—^4: ochirea... iubești
pe sclava getă. [anulat: Te felicit. (Se depărtează rîzînd.)
(Horațiu, atins, o privește cu mîrire.)
[adăugat marginal:
 HORAȚIU
("sardonic)
 Ai darul de ghicire?
 < anulat: O știu de mult. || / D, G, H, I: ochi-
 rea [...] ghicire? || 23 - 30 în A, adăugat marginal:
(lui Zoii)
 Tu, ieși..
 ZOIL
 Eu?
 SCAUR
 Fugi ... / G, H, I: *(lui [. . .] coloane.) *
 27 - D: Dar.... *(lese.) j G, H, I: Dar... || 29-30 - D : Ieși! / G, H, I:*
Ieși [. . .] coloane.) || 31—32 — (nota) numai în D (Iar. 9): Notă. La repre-
zentăție, Horațiu va declama, după strofa întâi, strofa a treia și la urmă
strofa a doua. G, Cuvînt [...] entuziasm. [32— G:mulțumire / I:
felicitare] || 90, 1 - 2 - A, B, G, H, T: SCAUR:
 Horațiu / D: Horațiu || 2—8—A:
 Horațiu, n-am ce zice, declar că-s încîntat sH
[inițial: Neeră, ca tine-s încîntat]

De oda strălucită ce ai improvizat
[inițial: De odă ce din parte-mi tu ai improvizat]
Și, drept răsplată, darnic [inițial: recompensare]
țin mina mea deschisă.
Alege dar [inițial: acum], poete, averea [inițial: răsplata]
cea promisă.
Vrei aur? Vrei palaturi [inițial: tablouri]?
vrei statue [inițial: cai de preț]? Ce vrei?

HORAȚIU / G, H, I: Horațiu [.. .] tare: [3-G,
H, I: odă (...) tu < inițial în G: oda strălucită ce > || 2— B: Neera, ca
tine-s I D,G, H, I: Horațiu, declar că-s || 3 — B: ți s-au / D, G, H, I: tu
ai || 4 — B: recompensare / D, G, H, I: răsplată, darnic || 5 — B: dar
[inițial: acum], poete, răsplata / D, G, H, I: dar, poete, averea || 6 — B:
tablouri? vrei cai de preț? / D,G,H,I: palate [D: palaturi], vrei statue?||
7 - 19 - B:

HORAȚIU
Vroiesc pe Getta!
TOȚI
Getta?
GETTA
Pe mine !-o dumnezei!
(Se duce alături cu Horațiu.)
SCAUR
(rîzînd)
Pe Getta numai? ... fie! (Lui Glutto, încet). Ce prost!
POSTUM
(privind la Getta)
Răsplata-i bună!
SCAUR
Acum e timp să mergem la prinz... (Dînd brațul Neerii.)
Hai împreună.
Poftim !
Hai!
SCAUR
în tricliniu ne-așteaptă un festin.
ZOIL
Hai dar...

SCAUR
Ba tu, afară!
ZOIL
(desperat)
Și ce măiînc ?

HORAȚIU
(tare)
Venin!

(Plecă toți spre ușa din stînga. Zoii iese furios și amenințînd cu gestul
pe Scaur. El se lovește de Coerax lîngă coloane.)

SCENA IX

Precedenții, COERAX (vine alergînd din grădină, rupt, cu părul vîlvoi, cu
fața tulburată)

COERAX
Stăpîne Scaur ... oaspeții!... Tălharii! Sciții!... Davii!

SCAUR
Ce este?
COERAX

Răzvrătire !
TOȚI
Cum?
COERAX
Au fugit toți sclavii!

Pe mine-ntr-un beci negru legat m-au aruncat
Și ce-a fost pentru masă gătit, tot au mîncat!
SCAUR

Mîncat !
GLUTTO
Ce? filomele pe frigarele-nfipte,
Cigi mari de la Tanais, trei fierte și trei fripte?
Tot? N-a rămas nimica? (Se repede în casă.)

COERAX
Nimica!
TOȚI

A!
GLUTTO
(revenind, desperat)

Nimic!!!

Nici pine, nici merinde!... Cit despre vin, nici pic!
 Sintem perduți! vai! tufă! *(Se smulge de păr.)*
 POSTUM
 Nici vin măcar, nici pine?
 Apoi, ilustre Scaur, cu prinzul cum rămîne?
 SCAUR
(trezindu-se furios din buimăceală)
 A! unde-s?
 POSTUM
 Cine?
 SCAUR
 Sclavii!
 POSTUM
 Ce-ai face?
 SCAUR
 I-aș ucide!
 GLUTTO
(seîncindu-se)
 Ah! mie-mi vine-a plinge.
 NEERA
(rîzînd cu hohot)
 Și mie-mi vine-a ride.
 POSTUM
(rîzînd)
 Frumoasă festă!
 SCAUR
(dezolat)
 Rideți?
 HORAȚIU
(rîzînd)
 Și bună de descris.
 POSTUM
 Dar bine,-acum ce facem dirpa atîta ris?
 HORAȚIU
 La prînz, la mine-acasă să mergem, do vă place.
 Vii, Scaur, împreună?
 SCAUR
(posomorît)
 He! dati-mi bună pace.

HORAȚIU
 Adio dar.
 NEERA
 Adio.
 POSTUM
(lui Scaur)
 Tu, de ți-a fi urît,
 îți spinzură, ilustre, o lingură, la gît.
(Horațiu, Neera, Postum și Getta se îndreaptă spre grădină.)
 COERAX
(Gettii)
 A! furie, megeră, tu le-ai făcut pe toate.
(Vrea să o apuce de mină. Getta îl respinge.)
 GETTA
 Sint sclava lui Horațiu... nu te cunosc.
 COERAX oH.mi.io'i •\\\$m:
(trăsnit)
 Se poate?
 imi scapi ș-acum din mină?
 GETTA
 Dar! și m-am răzbunat!
(lese.)
 COERAX
(câzînd pe-un scaun)
 A! turb!
 GLUTTO
(câzînd pe-un pat)
 A! mor de foame!
 SCAUR
(câzînd pe alt pat)
 A! sint dezonorat!
(Cortina se coboară în hohotul oaspeților care se depărtează prin grădină.)
 I: *(Toți [. . .] cade.)* || 7 — D: *nemișcare, uimiți.* / G, H, I: *nemișcare.* || 8— A,
 G, H, I: *dej D: încet de* || 8, 10, 11-^4: *Ghetta / D, G, H, I: Getta* || 9 - A,
 G, H, I: *TOȚT / D: TOȚI (surprinși)* || 12 - A : *(în parte) j D, G, H, I:*
(î 'aitportată) || 14— 19 — în A, *finalul actului II cunoaște mai multe redac-*
 •i. *La început, actul se încheia astfel:*
 HORAȚIU
(Ghetții)

Copila, ești voioasă să fii stăpinul tău?—
Replicile următoare au fost apoi anulate aproape ilizibil și înlocuite cu textul următor:

(Cortina cade.)

După aceea, acest prim final este înlocuit de următorul text, rămas și el neanulat în ms. :

SCAUR
(rîzînd)

Pe Getta numai? [urmarea anulată: fie!
(Lui Glutto, încet.) Ce prost!]

POSTUM

Răsplata-i bună! [anterior: Scaur, te pling.]

SCAUR

Acum e timp [anulat: ul] să mergem la prînz... (Dtnd mina
[anterior: brațul — care este înlocuit după ce a fost însemnat cu creion roșu] Noi împreună... [anulat: Poftim, Horațiu!

TOTI

Hai!]

SCAUR

Alăture-n tricliniu ne-așteaptă un festin...

GLUTTO [inițial: ZOIL]

Hai... [inițial: Hai dar.]

ZOIL

Hai...

SCAUR

Ba, tu afară.

ZOIL

(desperat)

Și ce mănînc?

POSTUM

(rîzînd) [anterior: HORAȚIU/GLUTTO
(tare)]

Venin!

S C E N A XIV

Precedenții, COERAX (vine alergînd din grădină, rupt, cu părul vulvoi,
cu fața spăimîntală)

COERAX

Stăpîne! Scaur! ... oaspeți... săriți... Tâlharii!

Davii! [inițial: Sciții!]

SCAUR

Ce este?

COERAX

Răzvrătire!

TOȚI

Cum?

COERAX

Au fugit toți sclavii!

Pe mine-ntr-un beci negru m-au aruncat

Și ce-a fost pentru masă gătit tot au furat

[inițial: furat/mîncat],

SCAUR

Furat? [inițial: Ce spui? Mîncat?] (Rămîne buimăcit.)

GLUTTO

Ce? [inițial: Cum?] ... filomele pe frigarele-nfipete,

Cegi grase [inițial: Cegi mari de loc / Murene din
din Tanais, trei ferte și trei fripte,

Tot?... N-a rămas nimica? (Se repede în casă.)

COERAX

Nimica.

TOȚI

A!

GLUTTO [inițial: COERAX]

întorcîndu-se smulgîndu-și părul [inițial: desperai])

Nimic!

Nici pine, nici merinde!... Cît despre vin, nici pic.

Sîntem perduți!... vai mie! [inițial: vai! tufă!]

POSTUM

Nici vin măcar, nici pine,

Apoi, ilustre oaspe [inițial: Scaur], cu prînzul
cum rămîne?

SCAUR

(trezindu-se furios din buimăceală)

A!... unde-s?

II :a'••

POSTUM

Cine?

SCAUR
Sclavii! "

POSTUM
Ce-ai face?

SCAUR
I-aș ucide!

GLUTTO
(scîncindu-se)

Ah! mie-mi vine-a plinge. ,
NEERA
Și mie-mi vine-a ride. (Ride cu hohot.)

POSTUM
(rîzînd)

Frumoasă festă!

SCAUR
(dezolat)
Rideți?

HORAȚIU
(rîzînd)
Și bună de descris.

POSTUM
Dar bine, acum ce facem după atîta ris?

HORAȚIU
La prinz, la mine-acasă vom merge [inițial: să mergem],
de vă place.

Vii, Scaur, împreună?

SCAUR
(furios)
He! dați-mi bună pace.'

HORAȚIU
Adio dar.

NEERA
Adio.

POSTUM
Tu, de ti-a fi urit,
Iți spinzură, ilustre, o lingură de git.
(Se îndreptează spre grădina. Ț

COERAX
(zărînd pe Ghetta)

A! scorpie! megeră! [inițial: vespe/furie! a,
șerpoaică,] tu le-ai făcut pe toate ...
(întinde mîna să o apuce.)

GHETTA
Sint sclava lui Horațiu... Nu te cunosc, [inițial: în lături]

COERAX
Se [inițial: nu se] poate?...
îmi scapi și tu [inițial: ș-acu] din mînă!...

GHETTA
Dar!... și m-am răzbunat!
..• (lese toți.)

COERAX
(cade pe un scaun)†

A! turbi [inițial: Sint mort!/Turbez!]

GLUTTO
(cazînd lingă masă)
Ah! mor de foame!

SCAUR
(cazînd de ceea parte pe pat)
A! sint dezonorat!

(Perdeua se coboară în vuietul rîsidui oaspeților care se depărtează prin grădina.) în D: (Cînd Horațiu declară că vroiește pe Getta, fiecare din •personagi își exprimă simțirea prin jocul fizionomiei sale: Neera, aruncînd Gettii o ochire de manie; Scaur, rîzînd de Horațiu care a preferat o Simplă sclavă la o avere colosală; Postum, aprobînd gustul lui Horațiu și [. . .] Getta [... cade.] \G, H, I: (Fiecare [. . .] cade.) || 21-91, 3- A : în fund, două biblioteci despărțite prin o ușă ce duce în [spațiu liber în ms.]. în stînga, ușă și o fereastă. Panoplie între amîndouă. în dreapta, planul I, o mare lereastă ce are privală pe fîntina Blanduziei și ușa principală a casii. Lingă biblioteca din dreapta, o masă. Scaune. Mobili antice./ B: în [. . .] ușă ce duce într-o cameră. în stînga, ușă și o fereastă. Panoplie între amîndouă. în dreapta, planul I, o mare fereastă cu privire la fîntina Blanduziei, iar pe planul II, ușa principală a casii. Lingă biblioteca din dreapta, în fund, o masă. Scaune. Mobile antice. / D, G, H, I: în [. . .] lire. [22 — D: biblioteci / G, H, I: biblioteci <...> sint || 23 — D: stofă orientală / G, H, I: covor orientă |j 24 — D: e așezată o panoplie antică / G, H, I:

o <...> antice || 25 — D: fereastă mare / G, H, 7: mare fereastă || 27 — D: dreapta j G, H, I: dreapta actorului || 30 — D: mai mică, rotundă/ G, H, I: rotundă, mai mică || 31 — D: Variantă. (Vezi la pagina 126.) / G, H, I: (Vezi <...> piesii.) || 91, 2 - D: colțurile din / G, H, I: colțuri, în || 3 - D, G, H, I: lire < inițial în D: harpe > || 5 - A : și GALLUS (privind pe fereastă din dreapta) j D: GALLUS [...] stingă/ G, H, I: GALLUS [...] stingă, privind afară [inițial în G: în grădină] || 90, 20—92, 19 — inițial în G:

A C T U L III

Cabinetul de lucru al lui Horațiu. în fund, două biblioteci despărțite prin o ușă. Lingă biblioteca din dreapta, o masă pe care sînt mai multe pergamente și un sticleț pentru scris. în stingă, planul I, ușă ce duce în grădină. Dincolo de această ușă, o panolie. în dreapta, planul I, o fereastă mare ce are privală pe fîntina Blanduziei și ușa principală a casii ce se deschide în cîmp. Mobile antice. Statuele lui August și a lui Mecena în colțuri.

(La ridicarea cortinei se aude între culisele din stingă glasul Neerii cîntînd imnul lui Bachus. Getta și Gallus stau la ușă de ascultă.)

S C E N A r

NEERA

Io Bachus! fală ție,
Cel mai vesel dintre zei!
Fă din viață-mi o beție
Dulce ca și ochii tăi!

NEERA, HORAȚIU, POSTUM

Io Bachus!

NEERA

Io Bachus! numai ție
Mă închin. Fă tu să mor
între doi butuci de vie
Sub un soare-mbătător!

NEERA, HORAȚIU, POSTUM

Io! Bachus!

GETTA

Stăpînul nostru vesel, la umbră, în grădină,
Cu oaspeții lui Scaur rid, cîntă și fac cină,

El n-a vrut să-mi permită ca sclavă să-l servesc...
Credeai, iubite Gallus, că dorul omenesc
în lume cîteodată curînd se împlinește?

GALLUS

Dar!... Omul crede lesne aceea ce dorește.

GETTA

Eu cred că visez încă. Din al restrîștei val
leșînd, respir ca omul ajuns înot la mal./

/: ACTUL [...] mal. || 91, între r. 5—ă, în A:

(Se aude afară glasul Neerii cîntînd.)

[pe verso filei următoare, notație anulată:

GETTA

GALLUS

Auzi? Neera cîntă un imn lui Bachus!

NEERA

Io! Bachus! fală ție
Cel mai vesel dintre zei!
Fă din viață-mi o beție
Dulce ca și ochii tăi!

CHOR

Io! Bachus...

NEERA

Io Bachus! numai ție
Mă închin. Fă tu să mor
între doi butuci de vie
Sub un soare-mbătător!

CHOR

Io! Bachus! || 5-25 - în B: si Gallus

(la fereastă din stînga, ascultă. Se aude Neera cîntînd.) j I: GALLUS

..] culise) || 9-92, 18 - în A:

El n-au vrut să-mi permită ca sclavă să-l servesc...

Credeai, iubite [inițial: Credeai/Gîndit]

Gallus, că dorul omnesc.

în lume cîteodată curînd se împlinește?

GALLUS

Dar; omul crede lesne aceea ce dorește.

GETTA

Eu / B, G, H, I: GALLUS [. . .] Și [91, 21 - numai în G, H,

I: (Prelud <...> liră.) || 25 — D: cîntă întovărășită de liră) jG,H,I:

cîntă) y 28-33 - (neta) numai în G, I || 92, 3 - B: NEERA, HORATIU, POSTUM / D, G, H, I: MESENI || 5-10 - B: NEERA

imi închin sufletul ție,

Io, Bachus! fă / D, G, H, I: GETTA<...> dar[6-
- D: (grăit) j G, H, I: (lui Gallus) || 8 - D: NEERA (cîntînd) \ C, H, I: NEERA] || 12-B: zimbitor/D, G, H, 7:-mbătător || 13 - B: HORUL / D, G, H, I: MESENI || 16-18 - B:

Stăpînul nostru vesel, la umbră, în grădină

Cu oaspeții lui Scaur rid, cîntă și fac cină.

El n-a vrut să-mi permită ca sclavă să-l servesc...

Credeai, iubite Gallus, că dorul omenesc

în lume, citeodată, curînd se împlinește?

GALLUS

Dar!... Omul crede lesne aceea ce dorește.

GETTA

Eu / D, G, H, I: Mă <...> Și || 21-.4, B, G: Coerax [G: Hebro] de chin, de umilîntă / D: Hebro, de orice suferință [inițial: de chin, de umilîntă] / H, I: Hebro [. . .] suferință || 24 - A, D, G, H, I: arbitru pe-a / B și, inițial, în A: stăpîn pe ea || 29 - A, D, G, H, I: Că / B: Cit || 31 - A, D, G, H, I: de / B: din || 93, 6 - A, D, G, H, I: tainic / B și, inițial, în A, G: sacru || 8 - A, B, D, G, H, I: -n zbor de mine pe-aceste [inițial în A: cu grăbire pe albe] \ între r. 5-9 - în B și, inițial, în A:

Eu sint al său notariu, și, cînd le copiez,

în valuri de-armonie plutesc și renviesc,

Și mintea, și auzul resimt o dismierdare

Ca ceea ce [anului în A: -mi] produce un vis de adorare, || 10, 12 - A, D, G, H, I: norocit / B și, inițial, în A: fericit || 13 - A, D, G, H, I: pe calea j B: în zarea || 17 - A, B, D, G, H, I: amice [inițial în A: iubite] || 22 - A, B, G, H, I: în ele cu mintea / D: cu mintea în ele || 23 - numai în G, H, I: (se [. . .] bibliotece.) la r. 10-28 - adnotație marginală V.A.: Versurile precedate de semnul: - se pot scoate la reprezentare. || 25 - A, D, G, H, I: zile [. . .] plăcute, ineintate / B și, inițial, în A: ore [. . .] plăcute, [și inițial în G:] prețioase || 26 - A, D, G, H, I: bogate [inițial în A: mănoase / avute] / B și, inițial, în G: mănoase || 28 - A, D, G, H, I: iubit [inițial în A: iubit / slăvit] / B: slăvit || 29 - A: (Merg de deschide j B, G, H, I: (Deschide / D: (Sc apropiie || 30-35 - (notele) numai în G, I [34 - G: pergamentul (chartadeletitia)/I: pergamentul] || 94, 1 - A: Privește-a lui Horațiu poetic volume [inițial: Aice pe armării, se-nșiră-a lui volume.] / D, G, H, I: Admiră-a [. . .] volume [inițial în G: Aice pe ar-

marii Outi: A r m a r i i — poliți de biblioteci.) se-nșiră-a lui volume] || 2-3 - in A, sint inversate între .ele. 2 =, 3 și 3=2: (Secate [...] Gettii.) \ 2 - A: Purtind [. . .] nume. [inițial în A și G: .

Privește, fiecare în frunte-i. cu-al său nume.] / D, G, H, I: Purtind [...] nume. . 3 - A, G, H, I: câteva cilindre / D: mai multe cilindre din bibliotecă || 1-3 - în B:

Aice pe armării se-nșiră-a lui volume.

(Scoate [. . .] Gettii.)

Privește, fiecare în frunte-i cu-al său nume. || 7 - A, D, G, H, I: A [. . .] dinsul? / Bși, inițial, în A: E scris de el? Ah! Gallus || 8-11-.4." (Sărută manuscrutul.)/. . .]peară? / B și, inițial, în A: (Sărută manuscrutul.)•

Privește lumina de prin ele.

Se pare c-au fost scrise cu raze de la stele [în A, încă o variantă a versului:

Cu<...> ca ferul să nu peară.] / D: (Sărută manttscrisele.)

Toate-an [. . .] peară. (Arată stiletul.) j G, H, I: (Le [. . .] admirare.) \ 12- A: GALLUS (suspînind) / B, G, H, I: GALLUS / D: GALLUS (trist) || 13 - A, D, G, H, I: glorios [inițial în A: de folos] / B și inițial în B, G: prețios || 18 - A, D, G, H, I: prețios / B și, inițial, în G: glorios || 2-21 - redactarea inițială din A a fost ștearsă ilizibil \ 22 - A, D, G, H, I: foilete-s [inițial în G: tăblițele-s] / B: tabletele-s || 24-25 - A, D, G, H, I: Dar [...] scump / B:

Ah! toate!... Erau strinse într-un întreg volum

în jur de un || 27 - A, D: unde, cum și cînd? B: unde? cînd și cum? / G, H, I: spune-mi: unde? cînd? || 28-32 - (nota) numai în G, I [29 - G I: foile < inițial în G: acele foi> || 30 - G, I: cînd [inițial în G: cînd apoi >] || 95, 3 - A, D, G, H, I: visare / B și, inițial, în A: distrare || 5 - A, D, G, H, I: (adueîndu-și aminte) j B: (cu o inspirație) || 15-25 - redactarea inițială din A a fost anulată:

GETTA

Ah! Ce speranță!..: Gallus, poemul r.u-i pierdut!

GALLUS

(cu bucurie)

Ești sigură? [anterior: Nu? Cum? Cum?]

GETTA

Eu, un cilindru, imi pare c-am

[anterior: cilindrul, pe iarbă l-am] văzut

Acum cîteva zile... în iarba de pe vale.,

GALLUS

(așezînd rapide manuscrisele în bibliotecă)
în iarbă? liai degrabă să-1 căutăm.

GETTA

(mergînd spre ușa din dreapta)

Hai!-

Variantă notată marginal este foarte apropiată de cea definitivă (ed. 1884). || 18 - A, D: Nu te înșeli? / B: (cu bucurie) Nu? Cum? / G, H, I: Ești sigură? || 20-21 - A, D, G, H, I: Cilindrul [. . .] Aproape [. . .] călcat-o [anterior în A: Eu, cilindrul \W-J

Făr-a băga de seamă... în iarba de pe vale.] / B:

Eu, un cilindru... îmi pare.... c-am văzut

[inițial: Eu, cilindrul... îmi pare... l-am văzut]

Făr-a-1 băga de seamă, în iarba de pe vale. \23—A, D, G, B, I: în / B: Prin || 2-4 - A, B: stingă)

POSTUM (vesel) j D: (vesel și purtînd cunună de roze, intră din st în ga)

POSTUM

(zărînd pe Getta) / G, H, I: (vine [. . .] POSTUM || 5—6 — A, D, G, H, I: Iat-o! Suavisimă / B și, inițial, în A: Vale! Dulcisimă || 12—13 — A: masa din fund și) B, D, G, H, I: masă [. . .] că || 17 — A, B, D, G, H, I: de prezența-i [inițial în A: sclave Gallus] || 21—26— — A, D, G, H, I: cumpăr [. . .] lui [23 - A, D: (zîmbind) j G, H, I: (irobic)] / B: cumpăr, să fii a mea.

GETTA

(spariată)

Ce-ai zis?

POSTUM

Amicului || 97, 7 — numai în D: (dismierdîndu-i bărbia) \G, H, I: (dismierdător) || 11 — numai în A, D, G, H, I: (rapide) || 14 — A: (foarte surprins) j B, D, G, H, I: (surprins) || 19— A, B: girbovitul? (Trage cu urechea. j) D, G, H, I: girbovitul? || 23 — A, B, D, G, H, I: verde [inițial în A: vie] || 24—A, D, G, H, I: Cuceritor / B și, inițial, în A: învingător || 25— A, D, G, H, I: nu / B: n-o || 26—28 — redactarea "inițială din A, anulată:

Dar fie, focu-mi / para-mi / jaru-mi crește cu cit mai mult te vâd - ri fost înlocuită cu alta apropiată de cea definitivă. || 26—98> 6 — A, D, G, H, I: Noi [. . .] scrise) j B: Dar fie, jaru-mi crește cu cit mai mult te vâd. [26 — A, D, G, H, I: Noi {...}] pricepem [anterior în A, G:

Dar tu nu [G: mă] poți pricepe) || 28 — A, D, G, H, I: plăceri îmbătătoare [anterior în, A, G: un rai de dulci favoare; apoi în A: plăceri incîn-

tătoare / vii) || 29-31 - A, D, G, H, I: GETTA <. . .) glumește? [anterior în A, G: GALLUS

(în parte)

Auzi nerușinatul!) || 98, 2 — numai în B, G, H, I: (încet, Gettii) / D: (tainic) || 6 — A: (cetînd tare) j B, G, H, I: (făcîndu-se <,. . .) cele scrise {G: ce scrie"} j D: (zice tare, făcîndu-se că prescrie) \ 8 - A, D, G, H, I: să-ți / B: să || 14- 17 - A, B:

De-a lui Horațiu versuri precum mi-a ordonat.

POSTUM

A! . . . I D, G, H, I: Epoda [. . .] Hmm! [inițial în G: De-a lui Horațiu versuri, precum mi-a ordonat; —

apoi: Epoda lui Horațiu cătră Menas.

POSTUM

(în parte)

A?) || 18 — A, B, D: plăcută / G, H, I: frumoasă || 20 — A, B, D, G, H, I: deie [inițial în A: fie-n] || 21 — A, D, G, H, I: Cu [. . .] farmecător / B și, inițial, în A: Cu grațiile sale, cu chipu-i răpitor [în A, și: farmecător; în G: îmbătător] || 22 — A, B, D: cu-ardentul său amor [inițial în A: cu dulcele-i / scumpul ei amor] / G, H, I: cu [. . .] amor || 25 — A, B, D: Deci / G, H, I: (Grațios.) Deci || 27-32 — A, D, G, H, I: Prcpun [. . .] răspunde [inițial în A:

Propun o legătură / o-mparcchere cu mine tu să faci.

La soare, la-ntuneric, la stele și la lună,
în lanțuri amoroase să fim tot împreună...

(Sentimental.) Priirnești? .. din a ta gură o vorbă-aș

vrea să fur

Ca să-mi încing viața / junia cu ea jur împrejur. —

{Variantă marginală, de asemenea anulată:

Precum albina miere din macul roș.)

GALLUS

(în parte)

Ba sur) / Ce

trîntor sur! —

Inițial în G:

Propun o-mpărechere cu mine ca să faci...

Consimți?... Aud?... răspunde. || 30 - A, G, H, I: POSTUM /

/D: POSTUM (grațios) j B:

Propun o legătură cu mine ca să faci.
Primești? (Cu sentiment.) Din a ta gură o vorbă-aș
vrea să fur

Ca să-mi incing junia cu ea jur împrejur.

Ce zici? |J 99, 1—14 — redactarea inițială din A, anulată indes-
cifrabil și înlocuită cu alta apropiată de ea definitivă. || 2 — A, B: (cetind) /
/ D: (tare) / G, H, I: (declamînd) || 6 — A: (mănios) / B, D: (tresărind) /
jG.H.I: (surprins) || 7 — A, D, G, H, I: Oîți? Ce-a zis? / B: Oîțele? . . .
(Gettii.) Ce-a spus? || 12-14 - A, D, G, H, I: (în [..]) Ascultă [13 - A:
sa / D, G, H, I: lui] I B:

Știi? . . . Eu cînd vreau, vreau!

GALLUS

Est justum et tenacem!

POSTUM

(încîntat)

întocmai! . . . Așa-s eu. . .

Ascultă || 19 — A, D, G, H, I: Unde [..] deplină / B și, inițial, în A:
Unde vei fi ca o regină || 21 — A, D, G, H, I: Vei duce-n lenevire / B și,
inițial, în A: Gustînd în dulce pace [A: lene] || 24 — A, B, D, G, H, I:
palme [inițial în A: frunzi] || 25 — ^4, B și, inițial, în G: tabla trei / D, G,
H, I: tăblie || 32 — A, B, G, H, I: pitic... Hein?... / D: pitic. || 100,
2 — A, B: (cetînd) j D, G, H, I: (declamînd) || 6 — A: (furios) / B: (mî-
nîndu-se) j D: (ofensat) j G, H, I: (tresare, ofensat) || 7 — A, B: (Gettii)
Ce? I D, G, H, I: eu? || 20 — A, B, D, G, H, I: Prea [inițial în A: A.] ||
22 — A, B și, inițial, în G: Brațele și inele / D, G, H, I: Inele și brațele ||
25—31 — (notele) numai în G, I [25—26 — nota 1 se datcyrează, probabil,
sublinierii în A, cu creion roșu, a sintagmei mastic de Hio și adnotării ei
marginale: „Exista?” || 27 — G: ea / I: el || 28 — G: o / I și, inițial, în G:
il || 29 — G: cordele / I: panglice || 101, 1 - A, B, D, G, H, I: șolduri ||
[inițial în A: mijloc] || 7 — A, B, D, G, H, I: purtată [inițial în G: culcată]
9 — A, D, G, H, I: haine / B și, inițial, în A: tunici || 13 — 17 — A: „Precum
un cine, vara, cu limba...”

POSTUM

(exasperat)

Hein? ce-ai spus?

(Gettii.) Ha? [inițial: Ce-au spus?] I B:

„Precum un cine, vara, cu limba...”

POSTUM

(furios)

Hein? Ce-a spus?

(Gettii.) Ce-a spus? / D: (declamînd [..]) spus? / G, I,
I: (declamă)

Lihnit [..] girbov [inițial în G:

Precum un cine, vara, cu limba] [..] spus? [inițial în G,
între r. 17—18: ,
(Gettii.) Ha?] || 21 — 102, 6 — redactarea inițială din A este anulată:

POSTUM

(furios)

Gallus. . . Lipsești! . . . [anterior: Ieși!]

(În parte.) Auzi? Prescrie?

GALLUS

(se scoală și zice tainic Gettii)

Te-aștept la Blanduzia, (Iese în dreapta.)

POSTUM

Mă-năduș de manie!

Cutezător obraznic! . . . (începe a tuși.) Poftim!

chiar și tușesc... (Cade pe un scaun.) —

Tot pasajul este înlocuit de o variantă marginală apropiată de redactarea
definitivă. || 21-22 - A: POSTUM

Prês... cine [anterior: Gallus] / D, G, H, I: POSTUM
[. . .] Gallus.) [22 - D, H, I: (Lui jG: cătră) \ \ 28 - A: (în parte.) Auzi? /
D,G,H,I: Auzi? || 29—35 — (notele) numai în G, I [29—32 — inițial
în G: Materie fină și transparentă. || 32 — G: calde ale verii / I: verii || 33—
35 — inițial în G: numele purtătorilor de baldachini.] || 102, 3 — numai
în D,G, H, I: (Iese pîn [D: în] dreapta.) || 5 — numai în D: (începând a
tuși) I G, H, I: (apucîndu-l tusa) \ \ 6 — A, D, H, I: tușesc. / G: tușesc.
(Cade pe un scaun.) || 101, 22 - 102, 6 - în B:

Gallus! Lipsești! (în parte.) Auzi?... prescrie!

GALLUS

(tainic, Gettii)

Te-astept la Blanduzia. (Iese în dreapta.)

POSTUM

Mă-năduș de manie.

Cutezător obraznic! (începe a tuși.) Pofitim;
chiar și tușesc. (Cade pe un scaun.) \ 9 — A, D, G, H,
I: POSTUM / B: POSTUM (îndignat) || 22-26 — A, D, G, H, I: unui...
unui... na! [...] scaun.) \ B: unui girbov de tusă apucat.

Amorul amuțește cind peptu-i zdruncinat...
(Sc scoală.)

Am să mă plîng de Gallus și sper că pe-a lui spete
Amicul meu cu biciul va scrie lungi cuplete...
Dar ce zic?... Nu se poate de el să mă răzbun.
Sintem în saturnale ș-un obicei... nebun.
La sclavi permite-a spune obrăznicii directe
Stăpînilor, în față grăind de-a lor defecte. [22 — A: unui
girbov de tusă apucat. / D: unui... unui... (tușește) na! iar m-a apucat.
J G, H, I: unui... unui... (înițialîn G: unui... girbov de tusă apucat...)
J] 23 — A: Amorul ofitește (înițial: amuțește) cind peptu-i zdruncinat.
(Se scoală.) (adăugat marginal: zbucimat) / E>: (Oftînd.) Amorul (...) zbuciumat.

(Cade pe un scaun.) j G, H, I:
Amorul (...) zbuciumat. ||24—26 — redactarea inițială din A este anulată:
Am să mă plîng de Gallus și sper că pe-a lui spete
Amicul meu cu biciul va scrie lungi cuplete. —
Această redactare este înlocuită cu altă variantă apropiată de cea definitivă.
|| 25 — A: va scrie / D, G, H, I: va-nscrie || 26 — numai în G, H, I: (Cade
(...) scaun.) — în A, în locul acestei indicații, urmau încă patru versuri
anulate :

Dar ce zic?... Nu se poate de el să mă răzbun.
Sintem în saturnale, ș-un obicei... nebun
La sclavi permite-a spune obraznicii directe
Stăpînilor, în față grăind de-a lor defecte.] || 30 — A, D:
(afară în dreapta) / B, G, H, I: (afară) || 31 — A, B, D, G, H, I: nă-
pîrcă (înițial în A: șopirlă) || 103, 4 - A, B: SCAUR (afară) j D, G, H, I:
SCAUR || 5 - A, B, G, H, I: A j D: Ha | 9 - ^ t: (întră, trăgînd [...] mînă)jB: (întră, ținînd de mînă pe Getta) j D: (întră cu Getta de mînă) \ G,
H, I: (întră [...] mînă) || 22 - A, B: Coerax / D, G, H, I: Hebro || 104,
4 — A, B, G, H, I: Ea / D: (Turbat.) Ea || 6 — A: (cu glas dezolat) / B:
(dezolat) j D: (jalnic) / G, H, I: (cu jale) || 12 — A: (cazînd pe un scaun)
j B: (slab) I D, G, H, I: (în parte) || 13 - A, D, G, H, I: Ceva [...] mincat? (înițial în A: Ce trufe!... Ce păcat... /

Mă duc ceva să cat. . . / B: (în parte.) Ceva [...] mincat?
|| 14 — A: (Cală pin bibliotece și [...] stînga.) (înițial: (Adoarme.) j B:
(Aruncă ochii prin bibliotecă, deschide saltarul mesii [...] stînga.) D: (Caută
prin bibliotecă, apoi iese în stînga.) j G, H, I: (Cercetează [...] stînga.) \\
15 - A, D, G, H, I: POSTUM / B: POSTUM (lui Scaur) || 16 - A, D,
G, H, I: dînsa? [...] turbare? / B: dînsa? || 18 - A, D, G, H, I: Vroiesc
[...] mare / B și, inițial, în A: în dor de răzbunare

Vroiesc || 19 — A, B: Coerax / D, G, H, I: Hebro || 22 - A, B: (apro-
piîndu-se de panoplie) j D; (se apropie de masă și apucă stiletul) j G, H, I
(apropiîndu-se [...] stilet) || 23 — A, B, D, G, H, I: Barbare (înițial în A
Infame) || 25-29 - (nota) numai în G, I || 105, 2 - A, B, D, G, H, I
Drăguță (înițialîn A: Așteaptă) || 3 — A, D, G, H, I: cu / B: în || 7 — nu-
mai în B, D, G, H, I: (repezîndu-se spre [B, D: la] Getta) || 8 — A, B, D,
G, H, I: pe loc (înițial în A: ca) || 9 — A, B, D, G: Napîrcă / H: Omidă /
I: Șerpoaică \ între r. 9—10, în G, anulăi: (Getta apucă stiletul de pe ma-
să. 11 — A: (apucînd stiletul depe masă) (înițial: (scoțînd un stilet) j < și
B:> (amenințîndu-l cu stiletul) \ T> (îndicația lipsește) j G, H, I:
(amenințîndu-l cu stiletul) \ 13 — A, D, G, H, I: mori! / B: mori!

(Scaur devine galbinșirămîne în cremenit.) || 15 — A: (lui Scaur) J B:
(rîzînd) I D (îndicația lipsește) j G, H, I: (lui Scaur, rîzînd)^ 16 — ^4:
năpîrcă ig CU / B, D, G: năpîrcă are / H: omida are / /: șerpoaică are || 17 —
A: (Scaur [...] și galbin.) j B (îndicația lipsește) / D, G, H, I: (Scaur [...] spaimă.) \\
19 - A: POSTUM, GETTA, SCAUR [anulat: GLUTTO],
HORA ȚIU și NEERA (Horațiu și Neera vin din stînga) j B: POSTUM,
GETTA, SCAUR, HORAȚIU, NEERA / D: GETTA, POSTUM,
SCAUR [...] intrînd din stînga) j G, H, I: Precedenții [...] stînga) ||
23 — numai în A: (rîzînd) j G, H, I: (veselă) || 24 — A, D, G, H, I: de
viu înmărmurit (înițial în A: vâpsit în chilimbar) / B; schimbat în chilim-
bar? (Rîde.) || 26 — A, D, G, H, I: ține-n [...] ascuțit? (înițialîn A:
îndignată, cu mîna un pumnar / stilet) / B: îndignată cu mîna pe pumnar? ||
106, 1 - A, D, G, H, I: SCAUR (înițial în A: POSTUM

Lui Scaur fă-ntrebare) / B: SCAUR (gîngăvind de
mînie) || 2 — A, B, D, G, H, I: Horațiu, răzbunare (înițial în A: Horațiu,
răzbunare; — apoi: Lui Scaur fă-ntrebare) || 3 — A, B: îndrăznit-au să-mi
facă / D: cutezat-au să-mi facă j G, H, I: îndrăznit-au a-mi face || 4 — A:
O clipă [...] eram (înițial: încă-o clipă (...) eram) / R, D: clipă [...] eram /
G, H, I: O clipă [...] eram chiar || 10 - A, D, G, H, I: Stăpine / B
și, inițial, în A: întreabă-1 || 12 — A: (rîzînd) j B; (rîzînd, lui Scaur) j D,
G, H, I: (lui Scaur, rîzînd) || 17 — A, D, G, H, I: Eu [...] tale / B și,
inițial, în A: Azi n-am nici o putere; sintem

in saturnale; apoi în A și G:

Nu-s instrumentul || 17-26 — redactarea inițială din A este anulată ilizibil || 19 — A:

Atunci mi-o vinde mie... / D,G, H, I: Așa [. . .] vinde ...
|| 19-24 — în B:

Atunci mi-o vinde mie cu orice preț. voi ști
Să-mi fac dreptate insumi.
I-.

HORAȚIU

Cearcă-a te liniști,

Mai bine.

SCAUR

Spune-ndată ce somă vrei? / Așa [. . .] să || 21 — A:
S-o vind / D, G, H, I: Pe ea || 22 - A, D, G, H, I: Că [. . .] dispus [inițial în A: Că eu, a mă desfa de sclavi, aș fi dispus] || 24 — A, H, I: Oricare preț ai. / D: Zi; oricare preț vei / G: Zi, oricare preț ai || 29 — A, D, G, H, I: /: cu trei cuvinte / B: cu-a sa echire || 107, 2 - A, D, G, H, I: Ce [. . .] mie? / B și, inițial, în A: Ce? ai de gând cu mine să stai în [A: stai în / intri-n] concurență? \ 5 — A, D, G, H, I: mojie / B și, inițial, în A: insolentă \ 7 — A: (pornit) j B, D, G, H, I: (furios) || 8 - A, D, G, H, I: Mojie? [inițial în A: Ai zis? ... Cum? / Repetă] / B: Repetă... || 10 — A, D, G, H, I: Dar, mojie / B și, inițial, în A: Insolentă || 11 — A: SCAUR (furios) I B, D, G, H, I: SCAUR. || 17 - A: (lui [. . .] împace) j B, D: (lui Postum) I G, H, I: (lui [. . .] liniștească) \ 21 — A: din cimitiruri I B, G, H, I: din lumea moartă [inițial în G: de cimitire] / D: de lume moartă \ 23-A, D,G,H,I: dogit / B: urit || 24-25 - ^ 4: POSTUM

(lui Scaur)

Profiiți [. . .] lată / B și, inițial, în A:
Cuc răgușit!

POSTUM

Scit barbar!

SCAUR

Nu vezi, bătrână streche,
Că gura-ți, cind zîmbește, se mușcă de ureche?

HORAȚIU

(la [A: între] amindoi)

Rușine vouă_____

NEERA

(încet, lui Horațiu) [în A, anulat:
(lui Horațiu, încet)] f

Lasă-i!... Zburliți, cu ochii roși,
Ei vreu să imiteze o luptă de cucuși. (Ride.) / numai în B:

POSTUM

(lui Scaur)

Profiiți de-a saturnalei licență desfrînată,

[în A: licență desfrînată / de voia desfrînată] / D, G, H, I: POSTUM [. . .]
lată || 26 — A: să-ți probezi, abjecte [inițial: infame] jB; să probezi,
abjecte / D, G, H, I: să-ți probezi, mișele || 27 — 30 — (nota) numai în
G, I || 108, 3 — A: Horațiu, nouă [inițial: sepie] sute sesterși pe Getta / D,
G,H, I: (Lui [. . .] Getta [inițial în G: Horațiu, nouă sute sesterși pe
Getta...] || 4- A: HORAȚIU (serios) jD,G,H, I: HORAȚIU || 5 - A,
D,G,H,I: Zău [inițial în A: Eu / Zău] || 6 — A, G, H, I: Găsesc / D
și, inițial, în G: (Serios.) Găsesc j || 3-7 — în B:

Horațiu! șapte sute sesterși pe Getta.

POSTUM

Eu, //:

(Lui [. . .] POSTUM || 21-22 — A: (Emoțiunea Gettii merge tot [. . .]
continuă.) / B:

GETTA

(în parte, umilită)

Mizerie!... prin singe fior de moarte-mi trece.

(Emoțiunea ei merge crescînd în vreme ce scena continuă.)

I D: (Emoțiunea Gettii merge crescînd în toată scena aceasta.)
IG.H.I: (Emoțiunea [. . .] continuă.) || 23 — A: NEERA (merge dese
pune pe un scaun, alături cu Horațiu) j B, D, G, H, I: NEERA || 26 —
A, B, D, G: urcați [inițial în A: hareci]. / H, I: urmați || 27 — 29 [lipsesc
din A] I B: (se pune pe un scaun. Horațiu stă în picioare lîngă dînsa.) jD,
G, H, I: (Neera se pune [D: așează] [. . .] lîngă mesufa din stînga [inițial în
G: în mijlocul scenii]. Horațiu, îngrijit, urmărește cu ochii [D: observă] [. . .]
indignare.) \ 109, 2 — A, D, G, H, I: (în [. . .] durere) / B: j[cu durere,
în parte] || 3 — A, B și, inițial, în G: vai! imi trebuia [inițial în A: aht
iată și] / D, G, H, I și adaos marginal în A: vai! imi lipsea || 5 — A, D,
G, H, I: dată. / B: dată. (Bate în palme o dată.) || 9 — A, D,G, H, I:
Adjudecat [inițial în A: Hareci] / B: (bătînd de două ori în palme): Adju-
decat || 1 — 110, 4 — variante anterioare anulate în A:

NEERA
 Postum, nu-ți perde rindul : privește, marfa-i bună.
 De gust, frumoasă, dulce, rotundă ca o lună.

GETTA
*(în parte, ascunzându-și obrazul de rușine
 [anulat anterior: și plîngînd])*

POSTUM
 Stai! *[anulat anterior: Eu]* Dau un talentum ce face îndoit
 De ce-au dat Scaur.

NEERA
 Bine, ești om neprețuit.
 Adjudecat o dată... adjudecat de... două...
[anterior: A ta cred c-a să fie. .. Hareci o dată. . .]

SCAUR
 Stăi... doi talenți.

POSTUM
 Trei.

SCAUR
 Patru.

POSTUM
 Cinci.

SCAUR
 Sese.

POSTUM
 Septe.

SCAUR
 Nouă.

NEERA
 Postum, privește-n dreapta *[anterior: încă]:* ce păr! ce
 ochi! ce dinți! —

Variantă marginală anulată:

NEERA
 Postum, nu-ți perde rindul, privește, marfa-i bună.
 De gust, frumoasă, dulce, rotundă ca o lună.

GETTA
*(acoperindu-și obrazul de rușine)
 [anterior: A !] O ! ceruri!*

HORAȚIU
*(Neerii) 3
 Taci, Neeră.*

NEERA
*(continuînd)
 [anterior: Privește-n dreapta!] Ce păr! ce ochi! ce dinți! ||
 109, 11-22 - în B:*
 De gust, frumoasă, dulce, rotundă ca o lună.

GETTA
(cu lacrimi, ascunzându-și obrazul)

POSTUM
 Stăi. . . Dau un talentum ce face îndoit
 De ce-a dat Scaur.

NEERA
 Bine! esti om neprețuit.
 Adjudecat o dată. Adjudecat de două.

SCAUR
 Stai: doi talenti!
tex.-1

POSTUM
 Trei.

SCAUR
 Patru !

POSTUM
 Cinci!

SCAUR
 ira t: . Şese!
 POSTUM „
 Septe!
 SCAUR
 Nouă!

NEERA

Postum, priveşte-n dreapta://: HORĂȚIU [...] NEERA || 12 — A: (vrînd să o oprească) j D: (cu rugăminte) j G, H, I: (vrînd [...] urma) || 15 — ^4: (continuînd) / D, G, H, I: (urmînd) || 16 — A și, inițial, în G: vie [inițial în A: dulce] / D, G, H, I: albă j | 18 — A: obrazul de rușine / D: obrazul) j G, H, I: obrazul cu minele J | 19 — A, D, G, H, I: 0! [în A, anulat continuarea: Ceriuri!] || 22 — A: NEERA (continuînd) j D, G, H, I: NEERA || 24 — A, D, G, H, I: vă opriți / B: te opri || 26 — A: (cu indignare, plîngînd) / B: (tare, cu indignare) / D, G, H, I: (plîngînd) || 27 — A, D, G, H, I: Ah \ j B: A!! || 28 — A: HORĂȚIU (sculîndu-se uimit) j B, D: HORĂȚIU (uimit) j G: HORĂȚIU (Hdburat) / H, I: HORĂȚIU H 110, 2 - numai în D: (cu desperare) / A, G, H, I: (desperată) (j 3—7 — A, D, G, H, I: Priviți [. . .] neam / B: (Neera se scoolă tulburată. Toți rămîn împetriți).

Priviți plîngînd această nemernică ființă

Perdută-n înjosire... Priviți unde-a căzut!

Eu, fiică de șef [4 — A, D, G, H, I: umilire (inițial în Ai umilintă) || 5 — A, D, G, H, I: voi {A: o} (. . .) înjosire < inițial în A: Perdută-n înjosire... Priviți unde-au căzut) \ \ J — A: fiică de neam < inițial: șef) / D, G, H, I: viță de neam < inițial în G: fiică de șef) || 9 — numai în H, I: (arătînd [...]) Postum) || 12 — A: (apropiîndu-se) j B, D: (apropiîndu-se de ea) j G, H, I: (apropiîndu-se de Getta) || 15 — A: (în exaltare dureroasă) / B: (cu exaltare dureroasă) / D: (în culmea durerii) / G, H, I: (exaltată) \ \ 16 — A, D, G, H, I: grozav amar / B: amar grozav || 17 — A, D, G, H, I: a fi victima războiului barbar / B și, marginal, anulat, în A: de-a [A: a] fi victima războiului și sclav || 19 — .4, B, D, G, H, I: prin cruzime [inițial în A: pentru-un suflet] || 21 — A, D, G, H, I: onorul de-i pătat / B: cu-onorul degradat || 22 — A, B, D, G, H, I: ah! vină [inițial în A: aleargă] || 23—24 — A, B: (Ridică [A: A!... (Ridică] pumnarul ca să se înjunghie.) [A: și leșină]) A!... (Leșină.)

HORĂȚIU

(oprindu-i brațul) / D, G, H, I: (Ridică stiletul și vrea [D: ca] [...] HORĂȚIU || 26-30 - A: NEERA (venind lingă

Getta) I B: NEERA (alergînd) \ D, G, H, I: GETTA [. . .] Getta) [27 - D: (leșină în brațele lui) j G, H, I: (leșinînd <[...] Horațiu) || 28 — D: Ah!... / G, H, I: A!] || 111, 2 — A, B, D, G, H, I: Apă. [inițial în A: Ba nu] || 3 — A: (Postum aduce) un scaun.) [inițial: (Postum j Neera aduce un scaun pe care Horațiu așează pe Getta. Postum iese în stingă.)] / B: (Postum iese alergînd în stînga. Horațiu așează pe Getta pe un scaun.) j D, G, H; I: (Postum [. . .] Getta.) [D, G, H, I: aduce < . . .] Getta.) < [inițial în G: iese , -ăpede în stingă.)] • || 8 - .4: Cum? Eu? / B: (ofensat) Cum? Eu? / D, G, H, I: Eu? || 11—12 — A: Ieșiți! [marginal: Ieșim] Sinteți [. . .] priviți [inițial: Nu merităm cu Getta alătura să fim; marginal: privim] / R, D, G, H: Ieșim! Sintem [. . .] privim. / I: Dar. Ieșiți! Sinteți [...] priviți. [f 13 — A, B: (Iese cu Scur j D: (Postum și Scur iese j G, H, I: (Horațiu [...] iese || 15 — A, B: NEERA, GETTA j D, G, H, I: GETTA, NEERA \ \ 16—18 — A, B, G, H, I: (Getta [...] compătîmire.) j Di (Neera deschide tunica Gettii, îi varsă în sîn esența dintr-un flacon de aur; o face să aspire esența și o îngrijește cu compătîmire.) [16 — A, B: (Neera deschide puțin tunica Gettii și-i j G, H, I: (Getta (. . .) îi < [inițial în G: tunica de la pepi) || 17 — A: esență < anterior: apă) respire j B: o esență dintr-un flacon de aur; o face să respire / G, H, I: esență (. . .) .yaspire || 18 — ^4, B și, inițial, în G: ofreacă ușor latîmple și o dismiardă.) J G, H, I: și o < (. . .) compătîmire.) J \ \ 22 — A: (oftează și deschide ochii) j B: (trezindu-se) j D: (dcschizînd ochii) \ G, H, I: (deschide ochii) \ \ ZS-A, B, D, G, H, I: A [A: Ah] [. . .] se-nîmplă [inițial în A: Neera? Ce se-nîmplă / Ce-i cu mine] \ \ 25 — A, B, D, G, H, I: ești lingă mine [inițial în A: Cum te simți?] || 26 — A, B, G, H, I: GETTA / D: GETTA (cu glasul slab) || 27 — A, B, D, G, H, I: Mi-e [inițial în A: Bine. Mi-e] [. . .] ce-i [inițial în G: Ah!] || 112, 4 — A > D, G, H, I: (veselă) j B: (veselă, sculîndu-se) || 8 — A, D, G, H, I: între [D: Dintre] Postum și / B și, inițial, în A: A lui Postum cu || 10—11 — .4, B: A! I D: Vai! / G, H, I: (cu amărăciune) Vai! || 14 — A, D, G, H, I: tu ai / B și, inițial, în A: Getta - ar || 15 — A, D, G, H, I: s-ajungi iar de I B și, inițial, în A: să fie de || 17 — numai în D, G, H, I: (sculîndu-se) 20 — A, B, G, H, I: (observînd-o) j D: (cu intențiune) || 25 — A, D, G, H, I: Știi cît [. . .] îndurător [inițial în A: O! dar (...) îndurător / strălucitor / dominator] / B: Știu cît [. . .] mîngăitor I] 27 — A, D: (observînd-o) B [indicația lipsește] j G, H, I: (cu intențiune) || 28 — A, B, D, G, H, I: cuprins [inițial în A: robit] || 29 — A: in taină [inițial: așa e?] cum merită / B, D, G, H, I: în [. . .] trebuie [B: merită] || 113. 2 - A, D: cătră / B, G, H, I și, inițial, în A: pentru || 3 — A: NEERA (cu mirare și îndoială) j B: NEERA (cu îndoială) / D, G, H, I: NEERA j | 6 — A: naivitate / B, D, G, H, I: inocență || 13 - A, B, D, G, H, I: sînt încă tulburată [ini-

țial în A: Mă simt cam amețită] / B: Mă simt încă-amețită || 14 — A, B, G, H, I: să / £>: să-1 || 16 — A, D, G, H, I: vină-ndată / B și, inițial, în A: vin', iubită || 17 — A, B și, inițial, în G: aice, puțin să ne-odihnim. (Arată ușa din fund.) j D, G, H, I: iubită [..] cdihnim. \21 — A, B: (sărutînd-o) j D, G, H, I: (susținînd-o [..] sărutînd-o [D: o sărută]) || 23 — A: (Neera susține pe Getta de talie; împreună intră în camera din fund.) j B: (Neera, susținînd pe Getta, intră în cdaia din fund.) j D, G, H, I: (lese [..] bibliotecii.) || 24—27 — (nota) numai în G, I [26 — G: .de / I: cu] || 114, 3 — A, D, G, H, I: preocupat / B: preocupat și îngrijit \ 4 — A, D, G, H, I: Unde-i / B: Tjnde-s || 5 — A, B și, inițial, în G: ce dă rensufletire [apoi, în G, și: s-aline-a ei simțire] / D, G, H, I: s-aline-a ei mahnire. || 6 — A, B: (Alegă la / D, G, H, I: (Se apropie de || 8 — numai în D, G, H) I: (Vine în scenă.) \ 9 — A și, inițial, în G: tainic / B: straniu / D, G, H, I: mare || 11 — A, D, G, H, I: neam / B și, inițial, în A, G: șef \ între r. 11—12, în A, patru versuri anulate:

O! ce transfigurare pe chipu-i au lucit

Cînd au atins de sinu-i pumnarul ascuțit!

Din inima-i fecioară pe fruntea ei senină

[anulat anterior: Și-n cehi] Se răspîndise o flacăară divină. ||

13 — A, D, G, H, I: său / B: ei || \4 — A, B și, inițial, în G: splendidă / D, G, H, I: nobilă || 16—19 — numai în D, G, H, I: O! [..] lumină. [17 — D, G, H, I: răpezit < inițial în G: ascuțit] || 19 — D, G, H, I: Se < . . .) lumină. < inițial în G: Și-n ochi se răspîndise o flacăară divină. || 21 — A, B, D, G, H, I: De-abie [..] de moarte s-o feresc [inițial în A:

Aș fi murit eu însumi cu ea... căci o iubesc / De-abie < . . .) stiletul să-i smuncesc / B: De-abie [..] stiletul [inițial: pumnarul] să-i smuncesc || 22—115, 2 — redactarea inițială din A este anulată ilizibil || 114, 23 — ^4: GETTA (iese din camera din fund) j B: GETTA (Neera se arată ascunsă după ușa din fund; ea ascultă) j D, G, H, I: GETTA || 25 — A, B, G, H, I: (tresărînd) j D: (în parte) || 26 — A: A! Iat-o! [..] ești bine / B: A! Iat-o! [..] ești bine?-ți / D: Ea-i! (Gettii). [..] spune-mi, ești bine / G, H, I: Ea-i [inițial în G: Ea-i!... iat-o!] (Tare.) [..] spune, ești bine || 28 — A, D, G, H, I: scena, fără știre-mi / B: barbarele scene || 31—32 — A, D, G, H, I: fii blind [..]-ngrozitor / B: Eu trebuie să te-mplor!

A fest o nebulie... ah! fii îndurător! [32 — A, D, G, H, I: Căci < . . .) -ngrozitor < inițial în A: Am fost în exaltare... tu fii îndurător... || 115, 1 — A, B și, inițial, în G: condamnată / D, G, H, I: osîndită || 9 — numai în B, D, G, H, I: (confuză) || 12 — ^4, B: sub [inițial în A: în] cehii mei / D, G, H, I: tu jună, tu,) || 27 — A, B și, inițial, în G: Horațiu / D, G, H, I: Și, inițial, în A: Stăpine || 116, 2 — numai în A, B, G, H, I: (luptîndu-se

cu sine) || 6 — A, B, D, G, H, I: de-a mea [inițial în A: și de] || 7 — A: (Getta tresare) / B, D [indicația lipsește] j G, H, I: (Getta [..] depărtează) \ 8 — A: Și sufer [inițial: Ai crede-o] [..] amantele / B: Ai crede-o? [..] amantele / D, G, H, I: Și sufer! [..] alesul || 11 — A, G, H, I: nemuritoare / B: nepăsătoare / D și, inițial, în A: neperitoare || 12 — A, B, G, H, I: ca acum / D: care-acum || 14 — A, D, G, H, I: sinu-mi / B și, inițial, în A: suflet || 17 — ^4: dulci simțiri, divine [inițial: ardente] j B: mari simțiri, ardente / D, G, H, I: dulci simțiri, înalte [inițial în G: nalte, dulci simțiri] || 18 — A, D, G, H, I: Tu [inițial în G: (Se apropie de Getta.) Tu] / B: (Ie mîna Gettii.) Tu || 23 — A, B, G, H, I: (în / D: (uimită, în \24 — A, D, G, H, I: Ce-aud? / B și, inițial, în A: Ah! tremur [apoi, în A, și: O! ceruri!] || 26 — A, D, G, H, I: Copilă scumpă / B și, inițial, în A: Dragă [A; Ah! Dragă] Getta || 27 — A, B și, inițial, în G: ș-accente / D: de patimi / G, H, I și, inițial, în D: ș-avînturi \ 28 — A, D, G, H, I: tine f B: sine || 30 — A, D, G, H, I și, inițial, în B: doru-mi / B: visu-mi || 32 — A, D, G, H, I: Și [..] dorul meu n-ar [A: dînsul nu ar] crește [inițial în A:

Și de n-ar crește-n mine doru-mi care crește / dacă-n a mea viață cu dînsul nu ar crește] / B: De nu ar crește-n mine cu doru-mi ce tot crește || 24 — A: (O ie de mîna.) / B: (O mică pauză. Getta, tulburată, își retrage mina.) \ B, G, H, I: (Ie [..] mîna.) || 35 — A, D, G, H, I: nu e scutit / B: scutit nu e || 117, 1 — A, B, D, G, H, I: vin [inițial în A: mare] || 6 — A și, inițial, în G: sufletu-mi, ferice, se suie [inițial în A: sufletul meu gingaș se-naltă] / B, D, G, H, I: sufletul meu, Getta [B: gingaș], se suie || 11 — A, D, G, H, I: crudă / B și, inițial, în A: oarbă || 13 — A, B, D, G, H, I: Ce [..] simți [inițial în A: Ce vrei să spui] || 22 — A, D, G, H, I: Ca omul fără cuget [inițial în A: ce s-arată] / B: Mai vil decît un suflet || 23 — A, D, G, H, I: înfrînat urgia grozavei [inițial în A: avîntul cîmplitei] / B: pus tu friu-n gheara cîmplitei || 26 — A, B, D, G, H, I: tu [inițial în A: căci] || 32—33 — A, B, G, H, I: să pun masca [inițial în A: să-i dau focul] iubirei... (Cade-n genunchi.) j D: să [..] iubirei. . || 34 — A, G, H, I: Mi-e sufletul rob [A: răpit; inițial: rob] / B: Al vieții-mi drag ursit || D: Mi-e sufletul rob. (Cade-n genunchi.) || 118, 2 — A, D, G; (cu o dureroasă uimire) / B: (uimit) j H, I: (cu dureroasă uimire) || 6 — A, D, G, H, I: GETTA / B: GETTA (cu glasul stîns) || 13 — A, D, G, H, I: HORAȚIU / B: HORAȚIU (amărt) \ 16 — numai în G, H, I; (rugătoare) || 18 — 119, 20 — redactarea inițială din A a fost smulsă de Alecs. din caiet și înlocuită cu cea așternută pe verso f. 102, apropiată, de cea definitivă || 118, 19 — 23 — A: (singur)

Mergi. / B: Mergi... [..] (singur, stă puțin în tăcere, apoi cu glas tulburat) j D: Mergi... (Getta iese în dreapta, încet, zdrobită de emoțiune).

HORAȚIU

(singur) J G, H, I: (arătînd [. . .] (singur) \ \ 25 - A, D, G, H, I: lume-nșelătoare / B și, inițial, în A: crudă deșteptare || 26 — A, D, G, H, I: Noroc f..] deșertăciune / B: O! stingere de visuri și de dorinți nebune || 28 — A, B, D și, inițial, în G: la care-am aspirat [inițial în A: m-am urcat] / G, H, I: spre [...] urcat || 29 - 31 - A, D, G, H, I: Sfirșit cumplit [inițial în A: Deșeptie] [. . .] cade pe un [I: pe] scaun.) [A: (rămîne pe gînduri.)] J B: (Abătut.)

Precum în sinul mărci o insulă s-afundă,

Unica-mi mîngăiere în chaos se cufundă. || 119, 2 — A, B, D, G, H, I: NEERA [inițial în G: NEERA (întră din fund)] || 3 — A; NEERA (ieșind din camera din fund) j B, D, G, H, I: NEERA j | 4 — A, B și, inițial, în G: abătut JD, G.H.I: amărit || 5 — A: HORAȚIU (tresărind) j B, D, G, H, I: HORAȚIU || 10 — numai în G, H, I: (sculîndu-se) || 14 — A, D, G, H, I: Alesul / B și, inițial, în A: Amantul || 16 — A: sâridă) J B: a glumi) J D, G, H, I: să se arate vesel) || 21 — A, B, D: auzit. (Arată în [D: ușa din] fund.) J G, H, I: auzit. || 25 — A: în față / B și, inițial, în A: ea însăși \ D, G, H, I: în fața-mi || 120, 2 — ^4, B și, inițial, în G: Nu crede; pasiunei [inițial în A, B: neburniei] / D, G, H, I: O [. . .] mele || 3 — A: supus / B, D, G, H, I și, inițial, în A: învins j | 8 — A: M-a părăsit rațiunea [inițial: speranța] de minți luminătoare [inițial: fermecătoare] / B: M-a părăsit speranța de minți fârmecătoare / D, G, H, I: Perdut-am [...] conducătoare [inițial în G: M-a părăsit rațiunea <...> luminătoare] || 9 - ^4: în urmă / B, D, G, H, I și, inițial, în A: pe lume [inițial în G: în urmă-i] | f 12 — numai în A, B, G, H, I: (cu sarcasm) || 14 — A, B, D, G, H, I: vorbeai [inițial în A: rideai] || 17 — A: tainica Natură / B, D, G, H, I: tainele Naturei || 20 - A, B, D, G, H, I: Ești crudă [inițial în A: Poți ride] || 21 — 121, 16 — redactarea inițială din A a finalului scenei VIII pare a fi fost mai amplă și a fost smulsă din caiet || 121, 5 — A, D, G, H, I: Neeră [. . .] distinge [inițial în A: iubește] / B: (mîndru) Neeră [...] distinge || între r. 7—8 — în B: (Neera, apropiindu-se de fereastă, aruncă ochii afară.) || 9 — A: privind [...] și rîzînd cu hohot) / B: (zburcînd în rîs) / D: (privind [. . .] rîde) J G, H, I: (privind [...] rîde cu hohot) || 15 - numai în G, H, I: (ironică) || 18 - A, D, G, H, I: sclav! / B: A! || 20 - numai în D, G, H, I: (luînd [...]) apropiindu-l de [D: aducîndu-l] fereastă) || 24 - A, B: de-abie / D, G, H, I: abia || 28 — ^A, D, G, H, I: vezi?... / B: iată — 1J 29 - A, G, H, I: HORAȚIU [B, D: HORAȚIU (furios) 1] 30 — A: lor! [. . .] ie o spadă din panoplie.) j B: lui! J D, G, H, I: lor! [. . .] ie [D: apucă] [...] masă. 122, 2 -A: (spariată) J

D.G.H.I: (îngrozită) \ \ 4 — A: fereastă.) I D, G, H, I: fereastă [. . .] răcnet [G, H, I: răcnet de groază.] || 5 — A: (Țîpă cu groază.) Ah! / D, G, U, I: A! || 7-8 - A: GALLUS, GETTA (întră rapide / D: GALLUS și GETTA (întră rapide JG..H, I: GETTA [...] întră pe ușa || 8 - 9 - A: POSTUM, GLUTTO i D, G, H, I: GLU TTO și POSTUM || 9 - A: pe pragul ușii în J D, G, H, I: în || 11 — numai în D: (vesel) J G, H, I: (cu bucurie) || 13 — A: HORAȚIU (scofînd spada din teacă) JD: HORAȚIU (amenințător) J G, H, I: HORAȚIU || 16 - A: (demn) J D, G, H, I: (punîndu-se dinaintea Gettii) || 18 — A, D: Sint J G, H, I: (Cu mîndrie.) Sint || 20 — A, D și, inițial, în G: GETTA (arătînd manuscrisul lui Horațiu [Di perdut; G: găsit]) J G, H, I: GETTA || 21 - A, B: ne condamni / G, H, I: ne-osîndești || 23 — numai în G, H, I: (Arată manuscrisul) \ \ 27 - A: (Lui Gallus și Gettii) [...] o justă / D, G, H, I: (Tare.) [...] cumplita-mi || 29 — Ai (Gallus și Getta cad în genunchi.) j D, G, H, I: (Getta [. . .] îngemmchează.) \ \ 31 — A: (apropiindu-se de Horațiu) JD: (îndicația lipsește) J G, H, I: (vrînd [. . .] Horațiu) || 32 — A, G, H, I: de-al tău nume [inițial în A: fii demn] fii demn. / D: de [...] demn. (Vrea să-l reție. Horațiu îl respinge.) || 123, 2 — numai în A, G, H, I: (asemine) || 3 — ^4, G, H, I: Ah! iii / Di Fii || 4—22 — redactarea inițială din A, probabil în urma observației marginale făcute cu creion roșu de altă mină: „Nu e contra conveniențelor antice?“, a fost anulat de V.A.:

(Horațiu îi respinge, se apropie de Gallus și de Getta, ridică spada. . . anulat: și] apoi, zîmbind și cu o mișcare lină, atinge [anulat: cu ca] spada de capetele sclavilor.)

Fiți liberi după uzul poporului roman.

(Aruncă spada.)

Ș-acum veniți în brate-mi, copiii!

(arianta marginală, de asemenea anulată: i'•. v y , -5

De-acum lumea fie a voastră [anterior;

a voastră fie lumea!]

De-acum a voastră lumea [anulat: întreagă.

GALLUS și] GHETTA

(dîndu-i cartea)

[anulat: Al] Și tu al ei.

HOR

Tu, carte.

Varianta inițială, anulată, continuă:

(Cu exaltare.) Posteritate, lume, vă las un mare leg.

O! glorie, Horațiu nu va peri [inițial: muri] întreg.

(întinde Neerü mina.)
Neeră, noi |a Roma.
SCAUR
Cu noi dar cum rămîne?
Cu ce ne-alegem, Glutto?

GLUTTO
Cu ce-i vroi, stăpine.

POSTUM
(arătînd pe Getta lui Scaur)
Priveşte, o comoară perdut-ai, Scaur.

SCAUR
(desperat)

Vai!

POSTUM
Ştii vorba : *Margaritas ante...*

GLUTTO
(rîzînd)

Aşa-i... aşa-i! || 4 - A.G.H,
I: ū respinge, se J D: se || 5 — A, D, G, H, I: apoi {inițial în G: deodată} ||
6—Â,G,H,I: cap) I D: cap și zice) || 8 — A: roman. / D, G, H, I:
roman. (Azvîrle spada.) || 9 — A: Ş-acum / D, G, H, I: De-acum || 11 —
A : (dîndu-i cartea) j D: (dînd manuscrisul lui Horațiu) j G, H, I: (dîndu-i
manuscrisul) j | 14 — numai în D: (pătruns) j G, H, I: (în parte) \\ 19—
22 — numai în D, G, H, I: (Postum [. . .] cade.) [19 — D: și îl felicită j
G, H, I: felicitîndu-l || 20—21 — D: fericire, j G, H, I: fericirea ce i-a
cuprins; || 22 — D, G; cade.)

Fine. / H, I: c a d e.)|| 122, 2 - 123, 22 - B: (sardonic)

Horațiu, nu plînge, fii bărbat.

HORAȚIU

Pe Getta o înșală, pe mine m-a-nșelat. (Se ră
la panoplie.)

NEERA

Sint tineri. . . Aurora spre soare...

HORAȚIU
(smuncînd o spadă)

Răzbunare !

NEERA

Atîta grea urgie pe-o biată sărutare! . .
(Horațiu scoate spada din teacă și se îndreaptă spre ușa din dreapta.)

NEERA

(spăimîntată)

Ce faci?... Ce vrei?... Horațiu, mă sperie-al tău
gînd.
(Cătînd pe fereastă.) A! . . iată-i împreună vin
vesel alergînd.

SCENA IX

HORAȚIU, NEERA, GALLUS și GETTA (întri din dreapta), POSTUM, SCAUR, GLUTTO
(întră din stingă)

GALLUS
(vesel)

Stăpine...

HORAȚIU
(ridicînd spada)

Sclav abjecte!... Ştiu tot, mori!...

TOTI

(spariați)

A!!

GETTA

(punîndu-se dinaintea lui Gallus)

Opreşte !

NEERA și POSTUM
(alergînd)

Horațiu. . .

GALLUS

(mîndru și supus)

Poți ucide pe sclavul tău. Loveşte!
Sint brenn!... Aştept în pace verdictul tău suprem,
Ferice de-a-ți aduce perdutul tău poem.
(întinde lui Horațiu man uscrisul.)

HORAȚIU
(scăpînd spada)

Poemul meu?... Ah i iat.ă-!... *(Exaltat)*
 Ovidie, sp[^]-rare!...
 Corona nemurirei în ochii mei apare!...
 Posteritate, lume, vă las un mare leg!...
 O! glorie, Horațiu nu va muri întreg!...
 Ferice care-n viață de geniu are parte!...
 Deschideți-vă, ceruri!... Periți, visuri deșarte!
(Intorcându-se către Gallus și Getta.)
 Voi, în genunchi!...
(Gallus și Getta îngenunchează.)

NEERA'
 ♣ Horațiu, fii mare.
 GETTA
(implorind)

Fii uman!

(Horațiu pune minele lui pe fruntele lui Gallus și a Gettii.)

HORAȚIU

Fiți liberi după uzul poporului roman!
 Și-acum, veniți în brațe-mi, copiii mei...

(Gallus și Getta se aruncă în brațele lui Horațiu.)

GALLUS și GETTA

(fericiți)
 • ; /TViüt-' li,) Stă pine!..

HORAȚIU

(întinzând mâna Neerii)

Neeră, noi la Roma!...

SCAUR !
(lui Postum)

Cu noi dar cum rămâne?

POSTUM

-, *(arătând pe Getta)*

Privește ce comoară pierdut-ai, Scaur!

SCAUR
(dezolat)

Vai! ..

POSTUM

Ști vorba: *Margariias ante...*

GLUTTO

(rîzînd)

Așa-i, așa-i!...

('Cortina cade.)

Mircești, 1882, //: (îngrozită)

[...] c a-d e.) ||

La finele ediției 1884, p. 135-145, se află următoarele variante la pasaje din actele II și III:

VARIANTĂ

la acturile II și III
 precum s-a reprezentat în stagiunea 1883-1884.

SCENA XII

POSTUM

Acum spre celebrarea acestei minde zile
 Să bem în sănătatea lui Scaur.

GLUTTO

(aprobînd grabnic)

Dar.

SCAUR

Zoile,

S-aducă vin din timpul lui Bibul și massic,
 Să facem trei libații în modul cel antic
 Neerii grațioase a cărei sorioare,
 Trei grații, sint modeste...

POSTUM

(zîmbînd)

Și fără cingătoare..

(Zoii intră în casă și reiesă urmași de șese june sclave de diverse naționalități, îmbrăcate în costume bogate din țările lor. Ele aduc tablale de aur cu fructe, cupe de preț, cununii de flori, paste zăhărite etc. și le depun pe masă; apoi se retrag în fund și în dreapta, formînd grupe grațioase. Una din ele ține o liră în mînă.)

POSTUM

A! iată și o liră!... să-nccpem a chita
Un himn lui Bachus... *(le lira și o prezentă Neerii.)*

NEERA

Fie după dorința ta.

(Servitoarele varsă vin în cupe: oaspeții ieu cupele și înconjură pe Neera.)

NEERA

(chită)

Io Bachus! fală ție,
Cel mai vesel dintre zei.
Fă din viață-mi o beție
Dulce ca și cehii tăi!

TOȚI

Io Bachus!

SCAUR

(încântat)

Neeră, ești o zee și ție mă închin! *(Se închină.)*

NEERA

Devii poetic, Scaur?

SCAUR

Și cum să nu devin
în față cu Horațiu ce-l văd în nerăbdare
Spre Olimp să ne urce cu dulcea lui cîntare.

HORAȚIU

Eu?

POSTUM

Să te văd, amice; recheam-acum din cer

•> Pe muza ta.

NEERA

Horațiu, dă-mi voie ca să cer

Și eu astă favoare.

HORAȚIU

Favoarea-i pentru mine...
etc. etc. etc.

(Scena urmează înainte pînă la intrarea Geții.)

SCENA XIII

PRECEDENȚIL, GETTA *(aducînd o amforă de aur)*

HORAȚIU

(tresărînd)

Getta! *(Lui Scaur.)* imi dai ce-oi vrea?... Postum,
Și tu, Neeră, marturi sinteți de-a lui cuvinte.

NEERA

Dar.

POSTUM

Dar; și mai adaog: laș cine se desminte.

HORAȚIU

(lui Scaur)

A! tu pretinzi în față-mi că a cînta nu pot? ;

Cînd te-a cioplit natura, nu te-a 'sfîrșit de tot.

*(Scena urmează înainte pînă ce Horațiu îfîrșeșie de a declama ultima strofă
din Oda la Hêbé. Toți se scoală, aplaudînd.)*

POSTUM

(deșertîndu-și cupa)

Èvghé!

NEERA

(se apropie de Horațiu și zice încet)

Cunosc acuma ascunsa ta gîndire.

Te-am urmărit cu ochii. . .

HORAȚIU

(zîmbînd)

Ai darul de ghicire?

SCAUR

Horațiu, n-am ce zice; declar că-s încîntat

De oda ce din parte-mi tu ai improvizat,

Și, drept răsplată, darnic, țin mîna mea deschisă.

Alege-acum, poete, răsplata cea promisă.

Vrei aur? vrei palate? vrei statue? ce vrei?

(O mică pauză. Toți sînt în așteptare.)

HORAȚIU

Vroiesc pe Getta!

TOȚI

Getta?

GETTA
(transportată)

Pe mine? — o! Dumnezei!

SCAUR
(cu dispreț)

Pe Getta numai?

POSTUM
(dismierdind bărbia Gettii)

Numai? he, he, răsplata-i bună!

SCAUR
Acum e timp să mergem voioși, toți, împreună
Alăture-n tricliniu¹... ne-așteaptă un festin...

GLUTTO
(lacom)

Hai!

ZOIL
(asemine)

Hai!

SCAUR
(lui Zoii) .

Ba tu, afară!

ZOIL
(desperat)

Și... ce... măninc?

POSTUM
(frizînd)

Venin.

(Toți se îndreaptă spre ușă, în vreme ce Zoii se furișează pe după coloane, furios, și iese.)

¹ La început, romanii ședeau pe scaune la masă. Obiceiul de a mânca întinși pe paturi a fost luat de la națiile orientale, însă acest obicei avea loc numai la supeuri. Șala în care se făceau supeurile purta numele de *coenatic* sau *triclinium*, după dispoziția celor trei paturi așezate împrejurul mesii și pe care mesenii se țineau culcați. Adeseori se puneau trei mesenii pe același pat, întinzându-și picioarele la spatele unui altui și sprijinindu și cotul sting pe perne [VA.].

SCENA XIV

PRECEDENȚIL, HEBRO 'alergînd din grădini, rup!, cu părul vul mi)

HEBRO

Stăpine!... Scaur!... oaspeți! săriți!... tâlharii!... Davii!

SCAUR

Ce este?

HEBRO

Răzvrătire!

TOȚI

Cum?

HEBRO

Au fugit toți sclavii!

Pe mine-ntr-un beci negru legat m-au aruixat.
Și ce-a fost pentru masă gătit, tot au furat.

SCAUR

Furat! (Rămîne încremenit.)

GLUTTO

Ce? filomele pe frigarele-nfipte?

•Cegi grase din Tanais, trei ferte și trei fripte?
Tot? n-a rămas nimica? (Se repede în casă.)

HEBRO

Nimic?

KtJTJĖOS

TOȚI
moifil « m m s - ... \

GLUTTO

(revenind)

:Nimic!

[errata din I îndreaptă: Chiar nimic!]

Nici pine, nici merinde!... cit despre vin, nici pic!
Sintem perduți, vai mie!

POSTUM

Nici vin măcar, nici pine?

^Apoi, bogate oaspe, cu prinzul cum rămîne?

SCAUR
(trezindu-se din buimăceală)
 Ah! unde-s?
 Cine?
 POSTUM
 SCAUR
 Sclavii.
 POSTUM
 Ce-ai face?
 SCAUR
 I-as ucide!
 GLUTTO
(scîncindu-se)
 Ai mie-mi vine a plînge.
 NEERA
(rîzînd)
 Și mie-mi vine-a ride.
 POSTUM
(rîzînd)
 Frumoasa festă!
 SCAUR
(furios)
 Rideți?
 HORAȚIU
(rîzînd)
 Si bună de descris...
 POSTUM
 Dar bine, -acum ce facem după atîta rîs?
 HORAȚIU
 La prinz la mine acasă vom merge, de vă place.
 Vii, Scaur, împreună?
 SCAUR
 He! dati-mi bună pace.
 HORAȚIU
 Adio, dar.
 NEERA
(cu dispreț)
 Adio.

POSTUM
(lui Scaur)
 Tu, de ți-a fi urit,
 Iți spînzură, ilustre, o lingură de gît.
(Iese tustrei prin grădină rîzînd cu hohot. Getta îi urmează.)
 HEBRO
(oprînd pe Getta lingă coloane)
 A! scorpie, megeră! tu le-ai făcut pe toate.
 GETTA
 Sint sclava lui Horațiu; nu te cunosc. *(Iese.)*
 HEBRO
 Să poate?
 A! turb. . . *(Cade pe un scaun în fund.)*
[errata din I îndreaptă:
 GETTA
 Sint sclava lui Horațiu, nu te cunosc.
 HEBRO
 Să poate?
 îmi scapi ș-acum din gheare r
 GETTA
 Dar, și m-am răzbunat.
 HEBRO
(căzînd pe un scaun)
 A! turb. . .]
 GLUTTO
 A! mor de foame! *(Cade pe un jilț lingă masă.)*
 SCAUR
(cade pe un jilț în față)
 A! sint dezonorat!
(Cortina se coboară în hohotul oaspeților care dispar în grădină.)
VARIANTĂ
 la actul III
(la ridicarea cortinei se aude în stingă preلود de liră)

S C E N A I

GETTA, GALLUS (*Ungă fereastă din stingă*)

GETTA

Stăpinul nostru, vesel, la umbră, în grădină.
Cu oaspeții lui Scaur rid, cîntă și iac cină.
Ascultă — acum Neera preludă-armonios
Să cînte-un himn lui Bachus.

NEERA

(*cîntă între culise*)

Io Bachus! numai ție
Mă închin, fă dar să moi
între doi butuci de vie
Sub un soare-mbătător.

MESENI

Io Bachus!

GETTA

Ce glas melodios!
Mă simt pătrunsă, Gallus, de-o veselă uimire.
Ce văd, ce-aud aice imi dă reînsuflețire
Și cred că visez încă. Din al restriștei val
Ieșind, respir ca omul ajuns înot la mal...
etc. etc. etc.

FINIS

*In D (ms. 812, f. 64 — 66) — Alecsandri ntează o altă varianta
pentru sfîrșitul actului II:*

. VARIANTĂ

la finele actului II

S C E N A XIII

HORA ȚIU (*declamă strofa a treia din Oda la Hébé. Toți se scoală
de la locurile lor, aplaudînd*)

POSTUM

Èvghè!

i oii

NEERA

(*încet lui Horațiu*)

Cunosc, Horațiu, ascunsa ta gîndire.
Ți-am urmărit ochirea.

HORAȚIU

(*zîmbind*)

Ai darul de ghicire.

SCAUR

Horațiu, n-am ce zice: declar că-s încintat
De oda ce din parte-mi tu [*inițial*: strălucită ce]
ai improvizat
Și, drept răsplată, darnic, țin mina mea deschisă.
Alege dar, poete, averea cea promisă.
Vrei aur? Vrei palaturi? Vrei statue?... Ce vrei?
(*O mică tăcere. Toți sînt în așteptare.*)

HORAȚIU

(*apropiindu-se de Getta*)

Vroiesc pe Getta.

TOȚI

Getta?

GETTA

(*transportată*)

Pe mine? -o! Dumnezei!

SCAUR

(*rîzînd*)

Pe Geta numai!..,

POSTUM

Numai?... he, he! răsplata-i bună.
(*Dismiardă bărbia Getti.*)

SCAUR

Acum e timp să mergem voioși toți, împreună,
Alături-n tricliniu... Ne-așteaptă cu festin...

GLUTTO

(*lacom*)

Hai!

ZOIL
(vesel)
 Hai !
 SCAUR
(lui Zoii)
 Ba tu, afară !
 ZOIL
(desperat)
 Și ce mănînc ? *(Iese rușinat. /*
 POSTUM
(nzînd)
 Venin ! . . .

S C E N A XIV

PRECEDENȚII, HEBRO *(vine alergînd din grădină, ruft, cu părții
 vilvoi, cu fața galbină)*

HEBRO
 Stăpine ! . . . Scaur ! . . . Oaspeți ! . . . Săriți . . . tâlharii ! . . .
 Da vii !

SCAUR
 Ce este ?

HEBRO
 Răzvrătire !

TOȚI
 Cum ?

HEBRO
 Au fugit toți sclavii.

Pe mine-ntr-un beci negru legat m-au aruncat
 Și ce-a fost pentru masă gătit, tot au furat.

SCAUR
 Furat ? *(Rămîne buimăcii.)*

GLUTTO
 Ce ? . . . filomele pe frigărele-nfipte ?
 Cegi grase de Tanais, trei ferte și trei fripte ? . . .
 Tot, n-a rămas nimica ? *(Se răpede in casă.)*

HEBRO
 Nimica.

TOȚI
 A !
 GLUTTO
(întoreîndu-se desperat)
 Nimic !
 Nici pine, nici merinde ! . . . cit despre vin, nici pic !
 Sintem perduți, vai mie !

POSTUM
 Nici vin măcar, nici pine ?
 Apoi, ilustre oaspe, cu prînzul cum rămîne ?

SCAUR
(trezîndu-se din buimăceală)
 A ! unde-s ?

POSTUM
 Cine ?

SCAUR
 Sclavii.

POSTUM
 Ce-ai face ?

SCAUR
 I-aș ucide.

GLUTTO
(seîncîndu-se)

Ah ! mic-mi vine-a plînge. . .

NEERA
(rîzînd)
 Si mie-mi vine-a rîde.

POSTUM
(rîzînd)
 Frumoasă festă !

SCAUR
(furios)
 Rideți ?

HORAȚIU
 Si bună de descris.

POSTUM

Dar, bine, — acum ce facem după atita ris?

HORAȚIU

La prinz, la mine-acasă vom merge, de vă place.

Vii, Scaur, împreună?

SCAUR

(*furios*)

He, dați-mi bună pace.

HORAȚIU

Adio dar.

NEERA

(*cu dispreț*)

Adio.

POSTUM

(*lui Scaur*)

Tu, de ți-a fi urit,

Îți spinzură, ilustre, o lingură la git.

(*Iese tustrei prin grădină rîzînd cu hohot. Getta îi urmează.*) -

HEBRO

(*oprînd pe Getta lîngă coloane*)

A! Scorpie! Megeră!... tu le-ai făcut pe toate...

GETTA

Sint sclava iui Horațiu... Nu te cunosc. (*Iese.*)

HEBRO

Se poate?

imi scapi și tu din mină?

GETTA

Dar; și m-am răzbunat!

(*Iese pîn fund, lăsînd pe Hebro încremenit.*)

HEBRO

(*cazînd pe un scaun în fund*)

A! turb!

GLUTTO

(*cazînd pe un jîlt, lîngă masă*)

A! mor de foame!

SCAUR

(*cazînd pe alt jîlt, în față*)

Aj sint dezonorat!

(*Cortina cade în hohotul risidui oaspeților care se depărtează pîn grădină.*)

Finele actului II. ||

Variantele de la p. 135—H5 din ed. 1884 se află și în ms. 2230 (G), u unele mici diferențe:

165. 3 — G, I: acturile II și III [*inițial în G: actul II*] j | 167, 7 — G, I: înainte [*inițial în G: astfel*] \ \ 22 — G, I: înainte [*inițial în G: astfel*] || 3 1 — G: Ți-am urmărit ochirea / I: Te-am [. . .] ochii || 168, 6 — G: Neerii / I: din parte-mi || 19 — G, I: (*cu inițial în G: rîzînd cu*) || 169, 5 — G, I: (*asemine*) [*inițial în G: (vesel)*] \ \ 170, 14 — G, I: (*revenind*) [*inițial în G: (revenind desperat)*] || 20 — G, I: bogate [*inițial în G: ilustre*] || 172, 17 — G: alt 11: un || 173, 13 — G, I: Io Bachus! [*inițial în G: Numai tie*] ||

Variantele din ed. 1884 se află, de asemenea, în Convorbiri literare (H), fără nici o deosebire față de textul ediției (neîndrețat de erată!).

La finele ms. 813 (A) sint adăugate două file de formal în-felio (/ . 106—107), scrise de V.A. pe ambele fețe, conținînd versuri traduse din Horațiu și alte însemnări folosite, de bună seamă, de poet în elaborarea piesei. Le reproducem aici:

HORAȚIU

Livre I.

0:1c. I. El știe, lasînd friul la patru cai libii,
Să facă-a zbura carul pe cimpii olimpici.

Cultiv în pace dulce pămîntul părintesc.

El pe un vas de Cipru înfruntă marea largă
Nepăsător de vîntul Africei și de valurile icariene.
Căci el nu se supune la jugul sărăciei.

Urmează patru versuri anulate:

implînd o cupă largă cu vinul din amforă,
Eu stau întins molatic, sub crengi, la umbra dulce
Pe-un pat de iarbă verde, aproape de-un izvor,
Ce curge furindu-mi gîndul în cursul său ușor.]

Pe cînd în depărtare răsună cu asprime
Furorile Beloniei aprinsă de cruzime..

Anulat:

incoronat de roze, m-apropii chiar de zei
(*marginal:* încoronat de mirtă)
Cîntînd din alăută de Lesbos și privind
O horă-n fundul luncii de nimfe și satiri.]

II. Apolon, zeul augurilor. .. Calul medului calcă țărîna
Cesarilor.

[Anulat:

III. Zeița ce domnește la Cipru să-ți zîmbească].
Ale-omenirei crime silesc pe Jupiter
Neconținut cu trosnet a sta-narmat în cer.

[Anulat:

N-avem în scurtul vieții nici timpul de-a spera.

IV. Și eu am fost pe marea iubirei furtunoase.
De-abia am scăpat teafăr și ud *pană* la oase.

VI. Copila mă respinge cu-o mină-atrăgătoare.] .

VI. *[Anulat:* Rod] Celebra Rhodon — Mitylenen — Ephesum —
Corinthum — Thebas — Delphos Apolină — Tempe gloria
Thesaliei — Casta Pallas — Argos cu numeroși cai — Cimpiile
mănoase din Larissa — grota Albanea — Cascadele lui Anio —
Rediurile Tiburne —

Notus alungă norii dar nu produce ploaie.

VIII. Ad Lydiam.

Sibaris știa să dreagă cai sălbatici din Galia
(cu frîu ce avea dinți de lup)

Și inot să treacă Tibrul, și s-arunce discul,
lancea (Tibrul cu undele galbine)

Mai departe decît țelul.

IX. în amforele sabine doarme-un vin de patru ani!
— Lumea pe o cupă plină o dau zeilor, voios.

X. Mercur, éloquent *[anulat:* fiu] strănepot a lui Atlas, isco-
ditorul lirei cu formele rotunde, conduce sufletele pioase
în lumea fericirilor și cu o varga de aur dirige trupa
ușoară a umbrelor, iubit și de zeii Olimpului și de zeii infernali.

XI. Consultă cu-ngrijire magicele numere.

XII. August semizeu —
Și numele-i deșteaptă ecoul monoton
Din munții Hemus, Pindus și naltul Helicon.

Pădurile din munte se coboreau mereu
Atrase de magia cîntării lui Orfeu.

XIII. Ce venin acru ferbe în inima-mi aprinsă!
Cînd de străine brațe te vîd cu drag încinsă!

XIV. Iar vasul ce te poartă să plute prin Cielade.

XV. Palas acum gătește spre lupte-ucigătoare
Și coiful, și egida, și carul...

Femeia phrygiană cumplit nenorocită.

XVI. *[anulat:* Prometeu] Și divul Prometeu
Au pus ih al meu suflet mania cea de leu.

XVII. *[Anulat:* Pe-aceste locuri blinde, iezi
Pe locurile]

Pe unde petrec vara pliscoșii cocostîrci

Nu-i grijă pentru oameni de șerpi și de năpirci

Tindaris, jună copilă.

XVIII. Și vanitatea nalță un cap fudul dar sec. -
Cu cît este mai sec cu atît e mai ușor.

XIX. Ea are brațe, umeri și *[inițial:* ea are] sin voluptuos
Ce *[inițial:* Cit] par a fi sculptate în stîncă de Páros.

[Anulat :

Aduceți-mi Herul, verveina, și tămîia...
Ș-o cupă de vin galbin { *inițial:* dulce > ce naște
veselia.]

Vin de Sabinum în amfora grecească.

XXI. Apolon cu părul lung — Lătona iubită de Jupiter —
Diana care-i place a se rătăci pe malurile
nurilor, în umbra codrilor. Erymantei. — Delos,
patria lui Apolon care poartă arcul.

XXIII. S-au stins, l-a-mpins Mercur în turma cea de umbre

XXV. Și ușa-ți credincioasă de prag nu se disparte
Ca să deschidă calea amorului pribeag.

Căci vintul tracic suflă mai crunt, mai furtunos,
Cînd luna-u cer se pișcă.

XXVI. Și ducă-se măhnirea [inițial: durerea] pe-ale
Cretei valuri.

Căci muza-mi, la izvoare, bea apă nencepută.

XXVII. — Iar tracii în beție din cupe făceau arme.
(philtre din Tesalia)
— Mormîntul nu se cade ploat de voi să fie.

[Anulat:

— Amici, ședeți pe coaste și cupe deșertați.
— Săgeata mult iubită de care-aș vrea să mor
Ascunsă e în tolba perfidului omor.

XXVIII. Ai măsurat pămîntul, și marea-i măsurat.]
Ai măsurat tu marca, ai măsurat pămîntul.
Acum, în trei palmace, tu mort, masori mormîntul.
Și-a dat el trupul morței, dar faima-i
[inițial: gîndul / gloria], nemurirei.

Aceeași noapte neagră pe toți, vai! ne așteaptă. . .
Ne vom găsi cu toții pe-acea cărare dreaptă
Ce duce drept în lumea fantasmelor.

De crima [inițial: O faptă rea] părintească
copiii trag răsplată.

Aruncă pe mormîntu-i trei pumni de țără neagră.

XXIX. Venus, regina Gnielei, ș-a Ciprului, ș-a Paphos
Te mută la Glicera —,

XXX. Sardinia cu holde bogate. — Ferbîntea Calabră bogată
în frumoase turme. — Siria bogată în parfume.—

XXXI. — Trăiască-a mele cinturi o zi, un an, un secol.
— Liră, dulce mîngăietoare de dureri omenești! gloria
lui Apolon!

XXXII. Se vor iubi mai bine oițele cu lupii,
Mai lesne-or ținea casă și trîntorii cu stupii
Decît să se unească cu tine gîndul meu.

Myrtala-i nempacată în luptele-amoroase
Precum Adriatica în templuri furtunoase.

XXXIII. Pornit, plin de orbie, pe căi [inițial: ia
calea] necunoscute
Acum îmi întorc pinza ca să revin pe urmă-mi.

Căci Joe preaputernic pe "cel căzut ridică.
Pe cel ce-i plin de sine îl face-n brinci de pică.

OVIDIU (p.125)

„Punctul de plecare al ultimei piese a lui Alecsandri — este de părere unul dintre cercetătorii care au stăruit îndelung asupra operei poetului — se află în scena din urmă din *Fintina Blanduziei*. Figura lui Ovidiu, mort între sciți, pe țărmurile Pontului Euxin, la limitele extreme ale ținuturilor ce erau în curînd să fie locuite de români, o evocă tot mai des Alecsandri. Ovidiu era aproape un compatriot. Din ce în ce se desprinde în mintea lui mai limpede ideea că viața rafinatului cîntăreț al *Amorurilor* și al *Artei iubirei* în contrast cu durerosul său sfîrșit la Torni ar putea servi de subiect unei « tragedii » sau « mai modest grăind, unei drame în versuri ». « Afundîndu-se în vechimea secolilor trecuți, mintea sa, « după ce se legase de Horațiu, vroi să se lege și de Ovid »" (cf. Ch. Drouhet, *op. cit.*, p. 291—292).

Deși nu se poate să nu existe o strînsă legătură între cele două piese, Alecsandri nu începe să scrie drama lui Ovidiu imediat după ce sfîrșește *Fintina Blanduziei*. Am văzut că el întreprinde o lungă călătorie în străinătate în timpul verii 1883, iar toamna, întors la Mircești, începe — nu noua piesă — ci traducerea în franceză a feeriei *Sinziana și Pepelea*, lucrare pe care o va abandona însă curînd.

G. C. Nicolescu afirmă că el începe chiar acum „lucrul la noua sa piesă, *Ovidiu*, dar fără succes" (cf. *Viața lui Vasile Alecsandri, ed. cit.*, p. 626). Credem că el se gîdea doar la realizarea ei și, după obiceiul său, își informează și prietenii în legătură cu noul său proiect dramatic. Vestea s-a răspîndit, bineînțeles, și așa se explică, de pildă, notița apărută la rubrica *Literatură și arte din Familia*, XIX (1883), nr. 52, 25 dec. 1883/6 ian. 1884, p. 364:

„Dl. V. Alecsandri, după cum ni se scrie de la București, studiază la Mircești viața lui Ovid. Soarta exilatului de la Torni pare a-l inspira pentru o tragedie tot antică, precum este și escelenta *Fintina Blanduziei*, care se va juca în luna viitoare pe scena Teatrului Național din București."

Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri, publ. de P. Păitânea în *Viața nouă*, 1 noiembrie 1913; scrisoare către Lascar Rosetti din 27 dec. 1883 [nota Ch. Drouhet].

Că nu era încă vorba de scrierea propriu-zisă a piesei, ci numai de ideea de a o scrie o dovedesc mai multe elemente. Primul este scrisoarea lui Maiorescu datată 12/24 decembrie 1883, pe care o amintește Lovinescu în *T. Maiorescu și contemporanii lui* (v. ediția București, Ed. Minerva, 1974, p. 76—80): „Se crede indeobște — spune el — că, îndemnat de marele succes al *Fintinii Blanduziei* reprezentată la 22 martie 1884, V. Alecsandri a scris *Ovidiu*, reprezentat la 9 martie 1885; cronologia impune o astfel de concluzie. În realitate, *Fintina Blanduziei* a fost scrisă în patru săptămâni, la sfârșitul anului 1882 și începutul lui 1883; și înainte de a fi reprezentată, deci înainte de a-i fi constatat succesul, V. Alecsandri s-a și apucat să scrie *Ovidiu*, la sfârșitul lui 1883, după cum se vede dintr-o scrisoare a lui X. Maiorescu către Vasile Alecsandri. Pe ziua de luni 12/24 dec. 1883 el notează: « De la Alecsandri scrisoare cu o grijă plină de simțire delicată pentru fratele său de la Paris, bolnav.*

Scrisoarea lui V. Alecsandri pare a se fi pierdut; în schimb, avem răspunsul lui T. Maiorescu inserat tot în *Însemnări*, pe care-l reproducem m întregime:

„Iubite domnule Alecsandri,

Vă sunt foarte recunoscător că-mi dați prilejul de a scrie fratelui d-voastră, i-am scris astăzi, cu atît mai mulțumit cu cît *Dorul de morți* mi-a plăcut în adevăr, abstrăgînd de intenția delicată ce ați atribuit scrierilor mele. Ce bine se citesc unele expresii adevărat populare întrebuițate în gura unui idealist ca Iorgu. De ex. la p. 333, ool. 2: „minunata *încolțiră* a acelei cerești sămînțe”, „mişcările ei *neisprăvite*” etc. Și toată descrierea călugăriței la fintină e foarte frumoasă.

începutul, dacă este un început, promite mult.

Admirabilă e ideea unei tragedii *Ovid.*, •

Act. I. Ovid, din familie bogată, „eques” (cavalier) frumos la față, deși cu nasul mare, berbant (vorba ceia, nas. mare. ..), dar un berbant tînăr și genial (d.e. Alecsandri în tinerețe), urmărit de iubirea fără saț a femeilor, încunjurat de amicii săi poeți: Tibullus, Propertius, Gallus, și de medicul Celsus, purtat de favoarea publicului din Roma.

Actul II. Favoarea generală și alți amici, ca Maximus, Hyginus, Cotta, Rufinus din Curtea lui Augustus, îl aduc în apropiere Cezarului. August, fabricant și el (în tinerețe) de versuri mult mai licențioase decît

* T. Maiorescu, *op. cit.*, II, p. 213 [nota E. Lovinescu].

2 *Ibidem* [nota E. Lovinescu].

3 E vorba de nuvela lui Iancu Alecsandri, *Conv. lit.*, 1 dec. 1883 [nota E. Lovinescu].

Ars amānai a lui Ovid, dar rămîne tiran prepuitor în inimă (grea figură de teatru).

Actri III. Pasiunea între tînăra Iulia (nepoata de tată a lui August și fata lui Agrippa) și Ovid. Ovid cîntase deja pe maică-sa Iulia, sub numele Corinna (poate a treia soție a lui Ovid, pe care se zice că o iubea, trebuie să fie ignorată în tragedie). Dar Iulia e frumoasă și intrigantă.

Actul IV. Catastrofa. Iulia, în mijlocul intrigilor ei cu mulți bărbați, vrea să-i atragă ps toți împreună cu Ovid într-o corijurare pentru succesiunea la tron a fratelui ei Agrippa în contra tatălui vitreg Tiberius. August, sub influența Liviei, surprinde o scenă pe jumătate orgie, jumătate conspirare și exilează atît pe nepoată-sa Iulia, cît și pe Ovid, luînd la acesta de pretext poeziile lui desfrîinate.

Actul V. Ovid în Tomis, încunjurat de admirarea și a acestor indigeni vorbindu-le în limba lor barbară (ce limbă va fi fost aceea? „tracică?”; dar zici tracică sau zici X, tot atîta este), în mijlocul unei festivități barbare spre gloriificarea lui, moare de nostalgia Romei.

Vă rog să nu-mi luați în nume de rău că mi-am aruncat aici pe hirtie cîteva reminiscențe clasice. Cine știe la ce gînd mai bun vă poate aduce? Și apoi, din multe buruieni se face parfumul. -

Chestia cea mare e cauza catastrofei, dacă e vorba de oarecare fidelitate istorică. Cu siguranță nu se știe nimic. Eu am dat aici o explicație ce mi-a părut totdeauna ca mai probabilă. Veți fi remarcat că Ovid își atribuie însuși oarecare vină, o vină îndoită. în prima elegie a *Tristelor* zice că geniuul său i-a cauzat exilul. Apoi, în lunga elegie din cartea II a *Tristelor* (vers 207), vorbește de două cauze ale pierderii lui: de versurile sale și de o ofensă fără voie, asupra căreia nu se explică niciodată. Tot în această elegie, vers. 122, 123, zice că este căzut sub povara unei singure crime, dar a unei crime sau greșeli grave.

Riscată (istoricește) este în scenariul de mai sus figura *junei* Iulia. Probabila relația de amor între Ovid și Iulia este cea cu Iulia *mama* (fata lui August), care pe urmă a fost silită a se căsători cu Tiberius și a fost și ea exilată, vreo 9 ani înainte de exilul fiicei sale Iulia. Dar tocmai în timpul splendoarei lui Ovid, această Iulie mamă nu era la Roma, ci în exil. Iar că Ovid a trebuit să fie în relație și cu Iulia fata (nepoata lui August) se vede din simultaneitatea exilului ei cu exilul lui. Apoi, dacă a fost în oarecare relații, e ușor a admite că și această relație s-a întemeiat mai ales pe .. nasul cîl mare al lui Ovid.

Dar, în fine, aceasta Dumnezeu să o mai descurce... și poetul.

Al d-voastră devotat,

T. Maiorescu *

3. Ne aflăm, aşadar, în faţa unui scenariu complet al piesei oferit de T. Maiorescu lui V. Alecsandri. Să vedem intrucit poate fi vreo comparaţie între piesă şi scenariu. La T. Maiorescu, actul I nu spune nimic, act de atmosferizare vagă, pentru a arăta situaţia poetului la Roma, în el nu se află simbul iniţial al viitoarei piese. Mult mai bine e la V. Alecsandri. Bogatul Ibis e gelos pe Ovidiu pentru legăturile lui cu curtezana Corinna, aşteaptă amândoi în preajma palatului imperial, unde de cîtva timp Ovidiu are intîlnire noaptea cu o necunoscută. Ibis plăteşte un gladiator ca sări omoare pe amîndoi. Necunoscuta iese din palat, urmează o scenă de dragoste, întreruptă de pumnalul lui Rutuba; cînd să i-l implinte, necunoscuta îl opreşte:

în lături! Priviţi în faţa mea:

Sunt Iulia, nepoata lui Cezar!

Pumnalul cade; iar Ibis exclamă:

ti

Triumf! de însuşi Cezar voi fi eu răzbunat.

Actul nu are, aşadar, nici o legătură cu vagul scenariu al lui T. Maiorescu: el constituie un adevărat punct de plecare al piesei.

Scenariul actului II al criticului e tot atît de lipsit de conţinut: apropierea lui Ovidiu de August. Un act tot de «pregătire», în nici o legătură cu drama viitoare.

La V. Alecsandri, în actul al doilea piesa merge; actul s-ar putea numi răzbunarea lui Ibis, care organizează o scenă de insultare a Iuliei în for de plebe. Scena are loc, dar Iulia e scăpată de Ovidiu, care aruncă bani plebei.

Scenariul actului III, la T. Maiorescu, e tot atît de vag ca şi al celorlalte: «pasiunea între tinăra Iulie şi Ovid». Nu indică nimic.

La V. Alecsandri avem un act plin de mişcare, el se petrece în palatul lui August; pus în curent de Ibis, August, întors de la Caprea, află de legătura Iuliei cu Ovidiu — mărturisirea, minia, intenţia de a o mărita cu Cotizon, regele Daciei, condamnarea la moarte a lui Ibis, denunţătorul, sunt momentele patetice ale acestui act plin de mişcare.

în actul IV, T. Maiorescu propune amestecul lui Ovidiu şi Iulia într-o conjuraţie ce are de scop să înlătore de la tron pe Tiberiu, în favoarea lui Agrippa, fratele Iuliei. De aici urmează dublul exil al lui Ovidiu şi al Iuliei,

Actul al IV-lea la V. Alecsandri se petrece în vila lui Ovidiu, unde vine Iulia ca să-l îndemne să fugă de'urgia răzbunării lui August; retrasă un moment, ea reapare apoi în mijlocul orgiei ce avea loc în triclinium:

Ovidiu, fă-mi parte la orgie,

Nepoata lui Octaviu ia loc azi printre voi,

Frumoase curtizane a Romei!

Soseşte şi August, a cărui mîrie se dezlănţuie; el condamnă pe Ovidiu la exil, iar Iuliei îi strigă:

Prostituită!

Actul al V-lea la T. Maiorescu se situează la Tomis, Ovidiu moare în timpul unei serbări a barbarilor întru gloriificarea lui.

La V. Alecsandri, actul se desfăşoară, fireşte, tot la Tomis. în ultimele lui momente, soseşte Iulia cu graţierea; Ovidiu moare prevesltind în delirul sfîrşitului viitoarea cdrăslire a neamului nostru pe malurile Istrului.

E evident că scenariul lui T. Maiorescu — dealtfel atît de vag — nu i-a servit lui V. Alecsandri. Exact după un an, adică la 12/24 dec. 1884 poetul şi-a citit piesa. «La masă — notează criticul în 'însemnări —, V. Alecsandri, Negruzeştii, M-me Costiescu et sa soeur Natalie Ghica Al. Balş, Zizin Cantacuzène. Seara încă Theod. Rosetti şi doamna (în total 12). înainte, Alecsandri ne-a citit noua sa dramă *Ovidiu*. Minunată. Mici îmbunătăţiri (necesare).» Iar la 8/20 [16/28 - n.n.] dec. 1884, a doua lectură, cu public mai mult, de aparat:

«Aseară — notează el —, de la 8 pînă la 12^{1/2}, a citit încă o dată Alecsandri *Ovidiu* al său la noi, „Junimea”, cu doamne, vreo 80 de persoane cu totul, cred. Episcopul Meichisedec, era şi prinţul Handjêrly cu fiica sa şi bărbatul ei G. Philipescu, Al. Lahovary cu doamna, ministrul Sturza cu doamna, al-de Sevescu, al-de Candiano-Popescu, al-de Petroni, al-de C. Arion, al-de Cuboglu, al-de Casimir, Argetoianu, al-de Valerian Urşanu, M-me Ghica cu Natalie şi Costieasca, al-de Măndrea, al-de Th. Rosetti, Mite, avocat Misij, Păucescu, G. Radu, Marian, Micleşcu, Virnav, V. Brătianu, Gion, Ventura, 2 studenţi: Ghioroceanu şi Nisipeşcu (probabil Nisipeanu), Vlăhuţă, A. Balş, tinărul Davila, 2 Grant, Stemil, Chibici, Jacques Negruzzi, Poppini, Caloianu, Bianu, Gaşter Lubicz, OUănescu, Babeş, Alduleanu, Făgărăşanu, M-me Duca-Canta, Nanu, Hernies, Jean Cerkez cu doamna, preşed. Rădoiu, Alecsandri. A fost foarte animat, bufet reuşit în camera de mîncare.»

Deşi părerea lui T. Maiorescu se formulase în cuvîntul «minunat», publicul şi critica nu i-au ratificat opinia: *Ovidiu* n-a avut decît şase reprezentări. în 1886, V. Alecsandri i-a mai adăugat un prim act, introducînd ca personaj nou pe Corinna; sub această formă, ea s-a jucat în 1887 fără să obţină nici de data aceasta succesul aşteptat.

în *Însemnări* nu găsim, dealtfel, nici o notă despre reprezentaţia de la 9 martie 1885.¹

¹ T. Maiorescu, *însemnări*, II, p. 278 (nota E. Lovinescu).

Să ne întoarcem însă în pragul anului 1884, de când avem și alte mărturii că penița lui Alecsandri ezita să aștearnă pe hirtie drama poetului Ovidiu. Una dintre aceste mărturii este scrisoarea adresată de Alecsandri lui I. Negruzzi la 9 februarie 1884:

„Mi-am pierdut toată iarna în nelucrare — se plingea el — din cauza unei nevralgii înțețite. în zadar m-am încercat a întreprinde o dramă în versuri, a cărei subiect era să fie Ovid, exilat la Tomis. Nevralgia mi-a alungat ideile, ridicându-mi toată bunăvoința de a continua. Condamnându-ne deci la răbdare — se consola el — aștept momentul pornirii mele la București, pentru ca să mă distrag puțin cu punerea în scenă a piesei mele și cu lucrările academice" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, 1904, p. 139—140).

Nici agitația prilejuită de premiera *Fintinii Blanduziei*, șederea la București, sesiunea Academiei nu-i dau răgaz poetului să se mai ocupe de piesa proiectată. Abia când se va întoarce în liniștea de la Mircești gândul îi va zbura iarăși la umbra poetului latin surghiunit cu mii de ani în urmă pe țărmul Pontului Euxin. Simțea nevoia să se informeze mai temeinic asupra acelei epoci, astfel că la 4 mai 1884 îi scria fratelui său la Paris:

„La această oră combin în capul meu planul dramei în versuri *Moartea lui Ovidiu*. Mi-ar trebui biografia lui Augustus, pentru a mă ajuta în studierea epocii sale și, în adevăr, nu știu cui să mă adresez pentru a mi-o procura" (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 348).

Acesta îi răspundea fără întârziere, la 8 mai 1884 (joi) :

„Nu știi, spui tu, cui să te adresezi pentru a avea biografia lui August. Or, biografia lui August începe la vârsta de 18 mai (moartea lui Cezar), pentru a se termina la aceea de 77. Domnia lui ca împărat a durat 45 de ani și a fost foarte plină. Ceea ce îți trebuie deci este istoria acestei domnii. Cea mai bună trebuie să fie aceea care se găsește în lucrarea în șapte volume a lui Duru}'. Miine îți voi trimite volumul corespunzător istoriei romanilor din timpul lui August. Referințele trebuie să fie bogate dacă judec după primul volum al lucrării, pe care îl am. Vei găsi acolo, la nevoie, toate lămuririle posibile asupra izvoarelor istorice relative la August. Ovidiul al tău trebuie să aibă un colțisor în volumul respectiv" (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 55).

O cruntă lovitură a soartei avea să îndepărteze iarăși gândurile poetului de la piesă: peste câteva zile primea vestea morții fratelui său. îndurerat, dezorientat, Alecsandri petrece vara într-o deprimantă inactivitate. Renunță la proiectata plecare în Franța și rămâne în țară, dueindu-se, împreună cu soția sa, suferindă, la băi"la Mehadia, unde rămâne pînă la începutul lui septembrie.

Correspondența sa din acest timp atestă că era mereu preocupat de ideea piesei, fără a începe totuși s-o aștearnă pe hirtie. Astfel, Aristizzei Romanescu îi scrie în cursul lunii iulie că își reface forțele pentru a putea scrie piesa proiectată (cf. ms. I 55 - Biblioteca „V. A. Urechia" Galați). Spre sfârșitul aceleiași luni (la 28 iulie) îi scria și lui I. Ghica, drept răspuns la știrea pe care acesta i-o dădea în legătură cu sosirea la Mehadia a compozitorului Manzocchi: „Cred că subiectul lui *Ovidiu* îi va conveni mai bine pentru o compoziție muzicală decît cel al *Blanduziei*" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, p. 74).

Alte două scrisori adresate Aristizzei Romanescu la 1 și 3 august furnizează dovada de netăgăduit că piesa se contura mai precis în mintea scriitorului, acțiunea prindea viață, personajele se schițau din ce în ce mai lămurit. în scrisoarea datată 1 august Alecsandri își exprima satisfacția pentru reîntrirea în teatru a lui Manolescu. Aceasta, ca și prezența în stațiunea următoare a Agathei Birsescu la București, îi dădeau — scria el — posibilități mai mari pentru interpretare. Totodată, poetul o anunța pe artistă că avea intenția de a veni la București ca să discute cu Gr. Cantacuzino, directorul Teatrului Național, despre decorul din actul II al piesei *Ovidiu* (cf. ms. I 54 — Biblioteca „V. A. Urechia" Galați). La 3 august se adresa iarăși Aristizzei, declarînd că meditează la piesa *Ovidiu*, în care spera să-i creeze un rol mai pasionant decît al Gettei, întrucît lui nu-i mai era „iertat a scrie banalități", iar ei „a juca roluri neînsemnate" (cf. ms. I 56 — Biblioteca „V. A. Urechia" Galați).

La începutul lui septembrie, Alecsandri pleacă spre Mircești, unde sosește, după o scurtă oprire la București, la 7 septembrie. După două săptămîni el se află din nou la București, chemat de unele treburi. Aici asistă la ședința „Junimii" din 23 septembrie, în cadrul căreia Caragiale își citește *Scrisoarea pierdută*. El va fi prezent și la a doua lectură a piesei, la ședința din 3 octombrie a „Junimii" (cf. Titu Maiorescu, *Însemnări zilnice*, II, p. 264—265, 269), precum și la cea de-a treia, la tradiționalul banchet al „Junimii" care are loc la Iași, la 25 octombrie (cf. G. C. Nicolescu, *Viața lui Vasile Alecsandri, ed. cil.*, p. 630—631).

Cu toate acestea, Alecsandri abia aștepta să se întoarcă la Mircești, ca să se apuce de lucru la noua piesă: „Stau de 15 zile aici — îi scria el de la București lui Al. Papadopol-Callimach, la 5 octombrie 1884 — pentru terminarea unei afaceri care, terminîndu-se, sper să mă reintorc acasă, poimiine, pentru ca să mă leg de capul lui Ovidiu" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 175).

În fine, peste câteva zile ajungea acasă, iar la 12 octombrie împărțea pianul piesei prietenului său George Steriadi, pe atunci membru în comitetul Teatrului Național.

„De-abia ajuns aici, am început să mă ocup de *Ovidiu*, adică am înghițit cu nesăț o mare lucrare intitulată: *Roma în secolul lui Augustus*, de Ch. Dezobry, și, cu mintea plină de tablourile antichității, am dat naștere ca prin minune planului piesei mele.

Ea va avea patru acte.

Primul se petrece în forul lui Cezar, a cărei gravură aș putea să ți-o procur.

Al doilea, în palatul lui Augustus... sala tronului.

Al treilea, în vila lui Ovidiu... Scena orgiei romane. Vezi gravura tabloului lui Couture \ pe care o posedă Stăncescu.

Al patrulea, la Tomis, într-o casă sarmată.

Crezi că s-ar putea îngheba decoruri în timp ce voi scrie piesa, adică în răstimp de două până la trei luni? Consultă pe Labo¹ și răspunde-mi ca să știu dacă direcția ar avea posibilitatea să monteze pe *Ovidiu* spre sfârșitul stagiunii teatrale, așa cum a făcut și pentru *Fântâna Blanduziei*" (cf. V. Alecsandri, *Corespondență*, p. 216).

Din această scrisoare rezultă limpede că planul piesei lui Alecsandri, așa cum l-a conceput el, este diferit de cel sugerat de Maiorescu în scrisoarea amintită mai înainte.

O săptămână mai târziu, mărturisirea prietenului său Papadopol-Callimach că întâmpina unele greutăți în lucrul său și-i cerea ajutorul:

„De-abia reintors acasă — îi scria el la 17 octombrie — m-am legat de bjetul *Ovidiu*, vroidnd a-l pune pe scenă în iarna aceasta. Am cetit mai multe scrieri despre antiquitate și mai cu seamă opera lui Dezobry în 4 volume, intitulată *Rome en siècle d'Auguste*, însă n-am putut să mă lămuresc despre formulele întrebuițate de strămoșii noștri în convorbiri, cînd se adresau unul către altul. Noi uzităm astăzi pe *măria ta*, *maiestate*, *sire*, *alteță*, cînd ne adresăm la capete încoronate, *exceleță*, cînd vorbim cu un ministru, *monsieur* și *madame* cînd avem a face cu persoane de potriva noastră.

Cum obișnuiau romanii ? Ce termeni corespunzători cu ai noștri aveau ei?

Te rog să faci cercetări în această chestie importantă și să-mi comunici îndată adevărul" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 175—176).

în aceeași zi îl anunța și pe I. Negruzzi despre noua sa indeletnicire:

¹ Thomas Couture (1815—1879), pictor francez de scene istorice.

² Moris Labo, pictor scenograf la Teatrul Național în acea vreme.

„Am început a lucra piesa *Ovidiu*. Noroc să dea Dumnezeu!" (cf. *ibidem*, p. 147).

Alecsandri nu va începe însă scrierea propriu-zisă a piesei decît peste două-trei săptămîni. Pînă atunci va frămînta în continuare planul acesteia, se va preocupa de montare, de rolul personajelor, de alegerea celor mai potriviți interpreți. În același timp el nu poate alunga și un sentiment de îndoială cu privire la succesul noii piese.

„Iată-mă, în sfîrșit, la mine acasă printre ai mei — îi scria el la 24 octombrie 1884 lui I. Ghica —. Am găsit căsuța căptușită pentru iarnă, grație prevederii Paulinei, și biroul meu renovat, numai îndemnuri de lucru ! De aceea, ca un om cuprins de o sete arzătoare, am dus la buze cupa sacră și l-am apucat pe *Ovidiu* de mijloc. Care va fi rezultatul-acestei lupte? Victorie sau înfrîngere? în orice caz, Manolescu și Romaneasca vor avea roluri frumoase. Țin să dezvolt din ce în ce talentul acesteia, căci este o artistă inteligentă și conștiincios îndrăgostită de arta sa" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, p. 76).

în aceeași zi îi scria și artistei, ca s-o înștiințeze că lucrează la piesă, pe care spera să o poată prezenta în premieră în luna martie (cf. ms. I 53 — Biblioteca „V. A. Urechia" Galați).

La 30 octombrie, alarmat de știrea că Romaneasca ar fi bolnavă de cancer, îi cerea amănunte lui George Steriadi, pe care îl informa, la rîndu-i, despre stadiul lucrării sale:

„Am început piesa *Ovidiu* și merge destul de repede; dacă Dumnezeu îmi dă zile și dacă oamenii mă lasă liniștit, voi sfîrși lucrul în două luni. Drama în versuri va avea patru acte ; va putea fi reprezentată către sărbătorile Paștelui.

Vom avea nevoie de următoarele decoruri:

I-îl act: Forumul lui Cezar, a cărui gravură o am;

al II-lea act: sala tronului în casa palatină;

al III-lea „ : decorul din tabloul lui Couture ;

al IV-lea „ : interiorul unei case sarmate la Tomis, ceva asemănător cu casele noastre de la țară.

Vom vorbi despre detalii la București, unde poate voi veni la sfîrșitul lui noiembrie.

Pînă atunci, d-l Labo ar putea să înceapă la 15 noiembrie să picteze forumul sau sala tronului.

îmi ceri lucrarea lui Dezobry, ți-aș trimite-o cu plăcere dacă nu aș avea nevoie de ea acum: am să ți-o aduc.

Aflu chiar acum o veste foarte tristă: anume că Romaneasca e amenințată de un cancer... Să fie oare adevărat? Află adevărul folosind multă

băgare de scamă, spre a nu înspăimînta pe scumpa noastră Getta" (cf. V. Alecsandri, *Correspondență*, p. 218).

La 1 noiembrie Alecsandri încă studia epoca lui Ovidiu:

„Lucrez cu sirguintă de cîteva zile — îl înștiința el pe I. Ghica — studiind operele lui Ovidiu și epoca vieții sale, ca și aceea a morții sale. Biroul meu este plin de cărți clasice, de care mă ocup temeinic. De-aș putea să dau naștere unei noi *Blanduzii* în timpul iernii !" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, p. 79).

La 3 noiembrie îi trimitea lui Steriadi o nouă scrisoare, dovadă de netăgăduit a preocupării intense a scriitorului pentru piesa proiectată:

„Îți trimit o planșă scoasă din lucrarea lui Dezobry — îi scria el — pentru a-ți da o idee despre decorul actului întii. Este o piață publică improprie la dreapta și la stînga de galerii cu coloane, prelungindu-se de-a lungul culiselor, cu excepția primei, pînă în fundul teatrului. Trebuie să se ajungă la aceste portice prin una sau două trepte.

Fundul va trebui să fie ocupat de un templu mărginit de două străzi care dau în piață.

Primele culise de la dreapta și de la stîngă, alăturate lojilor Comitetului, sînt socotite că reprezintă o stradă care traversează una din laturile forului.

Ai înțeles? în acest caz ești tare!

Notă. Cele două coloane care figurează în primul plan al gravurei mele vor fi suprimate din decor.

Acestea fiind făcute, te înștiințez, dragul meu, că acest act întii cere multă montare, precum și un personal foarte numeros, reprezentînd poporul din Roma cu diferitele sale rase și costume. Ne vom ocupa împreună de un studiu special, cu prilejul sosirii mele, dar pentru a fi îndrumați în căutările noastre, ne va fi trebuincios un nou exemplar din albumul furat de Vimeuil.

Noua mea piesă conține patru roluri principale, acela al doamnei A. Manolescu, al lui Manolescu, al lui Nottara și al lui Iulian. Celelalte sînt secundare și destul de numeroase pentru a folosi cele mai multe dintre fețele și băieții care sînt condamnați să facă figurație așteptînd altceva mai bun. În total douăzeci și patru de roluri. Avem cu ce să satisfacem multă lume.

Îmi pare grozav de rău că subiectul piesei mele nu conține un rol principal pentru doamna Nottara, dar să nu fie amărită. . . în viitoarea mea lucrare îi pregătesc un rol de mare efect dramatic.

„> ' " ->"" „r<i.-S' i MfiiJ E rjj ! .o BtB „ Muf ,J
Artist francez care dăduse reprezentații la București.

Noutățile liniștitoare pe care mi le-ai dat despre Getta mi-au pricinuit mare satisfacție. Mi-a scris și ea în aceeași zi cu dumneata și, cu privire la boală, nu pomenește decît durerile de cap. Nu este grav. . .

Îți trimit, la cererea sa, broșura *Romeo și Julieia*. Vezi dumneata însuși dacă poate fi montată această piesă shakespeariană așa cum este tradusă. Eu sînt prea ocupat cu *Ovidiu* pentru a-mă apuca ție alte lucrări" (cf. V. Alecsandri, *Correspondență*, p. 219—220).

Într-adevăr, Aristizza îi trimisese p. traducere lipsită de calități a piesei lui Shakespeare, rugîndu-l pe scriitor să-i redea el strălucirea. Alecsandri însă o refuzase, nu numai pentru că era prea ocupat cu *Qviditi*, dar și pentru că o asemenea întreprindere i se părea aproape un sacrilegiu: „Cine ar cuteza să întreprindă asemenea lucrare? — îi scria, el artistei —. Cine ar avea curajul să se atingă de Shakespeare? Eu unul nu. Nu mă ating.de cele sfînte" (cf. A. Romanescu, „30 de ani". *Amintiri*, București, 1904, p. 173—175; v. și G. C. Nicolescu, *Viața, lui Vasile Alecsandri*, ed. cit., p. 632). . . .

La 9 noiembrie, scriitorul îi scria Aristizzei., cu p bucurie pe care cu greu și-o putea stăpîni, că începuse, în sfîrșit, să aștearnă piesa pe hirtie: „piesa despre *Ovidiu* înaintează cu pași repezi. Am dat drumul la robinete și versurile curg din izvor cu o astfel de bogăție, încît, dacă nu va interveni nici o intrerupere neplăcută, voi ajunge curînd la momentul în care autorul scrie cuvîntul *finis* la sfîrșitul operei sale. . . .

Piesa are patru acte în loc de trei, în fiecare ai scene foarte frumoase, în care vei fi minunată. Încearcă deci cu toată grija să fii sănătoasă, ca să putem cîștiga o frumoasă victorie la începutul lunii martie.

Îți vorbesc de victorie, dragă prietenă, cu o încredere foarte tinerească; dar voi ajunge eu să mă mențin la înălțimea *Blanduziei* ! Nu șe va spune că sînt în declin? Asta îmi dă multă grijă. . . .

Ei! . . . mă bizui pe talentul d-tale și. . . înainte!" (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 352—353).

A doua zi, la 10 noiembrie, evenimentul și sentimentul de bucurie care-i invada inima erau împărțite și vechiului prieten și om de teatru Ion Ghica:

„în sfîrșit, m-am apucat de lucru; am început piesa mea *Ovidiu* ! și sper să o scot la capăt în două sau trei luni — scria Alecsandri, neuitînd însă să adauge, ca și în scrisoarea adresată lui Steriadi: „dacă. Dumnezeu îmi dă zile și dacă oamenii mă lasă liniștit".

„Ce mulțumire găsesc a înșira versuri — se destăinuia poetul în continuare — și a face să vorbească, să acționeze, să trăiască, toate aceste umbre ale anticității, cu caracterele lor, cu pasiunile lor, cu originalitatea

lor dispărute! A crea! Este mare plăcere; a reuși este marele triumf, dar oare voi triumfa?"

în rîndurile următoare ale acestei lungi scrisori, sihastrul de la Mircești îl pune la curent pe prietenul aflat departe cu ultimele întîmplări din țară precum și cu cele legate direct de propria sa persoană în care vedea o primejdie pentru independența sa:

„Au intenția la București — se plîngea el — să mă alegă senator, această perspectivă mă cutremură, căci mă amenință cu o tulburare în cursul lucrului meu, de aceea nu voi accepta mandatul decît cu condiția de a obține un concediu nelimitat. Voi cere de asemenea să nu fiu trimis la Bruxelles (dacă voi fi trimis acolo), decît după sesiunea academică, fiind dornic de a-mi monta piesa înainte de a părăsi țara."

Teama scriitorului avea să fie însă curînd risipită, întrucît i se va îngădui să rămînă în țară pînă după premiera piesei, ba, mai mult, împlinirea avea să determine numirea sa ca ambasador, nu la Bruxelles, cum se hotărîse la început, ci la Paris, de care Alecsandri se simțea legat prin anii tineretii petrecuți acolo, și unde postul de ambasador rămînea vacant în urma demisiei lui Bălăceanu.

Alecsandri mai relatează, în aceeași scrisoare, vizita pe care i-o făcuse la Mircești Brătianu, în cursul turneului său electoral în Moldova, și reacția presei față de aceasta.

„Mare agitație în țară cu ocazia noilor alegeri — scria poetul —. Brătianu a parcurs o parte din Moldova, găsind peste tot cea mai bună primire; s-a oprit chiar și la mine două ore, pentru a lua un dejun moldovenesc. ... vin bun, fructe bune și fără politică!

L'Indépendance s-a grăbit desigur să sublinieze faptul și să-l inflorescă după obiceiul său cu glume absurde și cu caricatura mea apărute în *Le Bossu* [1(1884), nr. 29, 21 oct., p. 4 — *n.n.*]. îi voi plăti cu aceeași monedă în *Ovidiu*, cum am plătit lui Macedonski în *Blanduzia*, căci am și eu gheare la nevoie" (cf. *ibidem*, p. 355—356).

Vedem că în această scrisoare poetul nu preciza cît anume scrisese, din piesă/dar peste cîteva zile, la 12/24 noiembrie, anușîndu-i lui Ghica numirea sa la Senat, îi dădea amănunte și cu privire la progresele înregistrate în scrierea piesei pe care o așeza mai presus de toate onorurile ce i s-ar fi oferit în viața politică:

„Această scrisoare îți va aduce marea noutate a alegerii mele la Senat, în calitate de ponderator. *L'Indépendance roumaine* trebuie să turbeze; după ce mi-a adresat mai multe insulte, își închipuie fără îndoială că am dorit cîntea de a face parte din Senat, cînd întreaga mea ambiție constă în a duce la bun sfîrșit drama în versuri a lui *Ovidiu* și a mă bucura de

liniștea cea mai adîncă. De-ar putea să crape din cauza propriului său venin!

Am terminat deja două acte, primul și ultimul, și îmi rămîn încă două, al treilea și al patrulea [de fapt; e vorba de actele II și III — *n.n.*], căci, împotriva obiceiurilor moștenite, am început lucrarea mea de la coadă, încă o lună de liniște și voi scrie cuvîntul/î", în josul manuscrisului meu. Va fi o zi frumoasă!

Vei veni pentru sesiunea academică? Atunci vei asista, la premiera reprezentației" (cf. V. Alecsandri, *Correspondență*, p. 142;-143).

Aceleași lucruri cu privire la piesă le spunea la 12 noiembrie și lui I. Negruzzi: „îți fac cunoscut că am terminat două acturi din drama *Ovidiu*, cel dinții și cel de pe urmă. Acum mă apuc de actul II și sper, dacă voi fi liniștit, să-i dau colb repede, pentru ca să mintui întreaga lucrare pînă pe la 15 decembrie. Prin urmare, sînt foarte puțin dispus de a merge la București înainte. *Ovidiu* îmi frămîntă creierii și vreau să mă dezbar de el în anul acesta, ca să rămîn liber pe anul ce vine" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 147).

La 15 noiembrie vestea îi era împărtășită și lui G. Steriadi:

„Am marea mulțumire — îi scria Alecsandri — de a te vesti că în răstimp de douăzeci de zile am terminat la repezeală primul și al patrulea act din piesa mea în versuri *Ovidiu* și că tocmai am terminat [probabil că a vrut să spună: început — *n.n.*] pe al treilea, fiind destul de mulțumit de primele două; astfel încît, cu ajutorul iernii, nădăjduiesc să termin lucrul meu peste o lună. [...].

Veștile de la teatru sînt destul de buhe, după spusa faimoasei *L'Indépendance*, care găsește cu cale să mă injure din cînd în cînd ca să nu-și piardă obiceiul.

Piesa lui Caragiale [e vorba de *Scrisoarea pierdută*, reprezentată în premieră la 15 noiembrie 1884 — *n.n.*] a obținut un mare succes? Atît mai bine pentru autor și pentru casa Teatrului" — nu uita poetul să adauge, manifestîndu-și astfel interesul pentru realizările dramaturgiei naționale (cf. V. Alecsandri, *Correspondență*, p. 221).

Tot despre terminarea celor două acte e vorba și în scrisoarea adresată lui Papadopol-Callimach la 17 noiembrie:

„Am terminat două acturi din *Ovidiu* și sper să sfîrșesc și celelalte două pînă într-o lună. Ce frumoasă zi va fi aceea cînd pi scrie cuvîntul *finis*" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 176).

La 20 noiembrie Alecsandri așternuse pe hîrtie încă un act și-i cerea cu insistență lui Steriadi gravura tabloului lui Couture *Les Rçmains de la décadence*, ca model pentru scena orgiei din *villa* lui *Ovidiu*. Piesa, îi

scria el acestuia, era „pe trei sferturi venit[ă] pe lume. Nu-mi rămâne decit un act de terminat la repezeală, pentru ca improvizația mea să fie gata. Spun improvizație, pentru că am scris primele trei acte cu o repeziciune, ameteitoare și, mulțumită lui Dumnezeu, nu mă simt deloc obosit. Poate o oarecare oboseală se va declara cînd voi fi scăpat de febra lucrului. [. . .]

în așteptare, reinnoiesc cererea mea relativă la gravura tabloului lui Couture, pe care mi-ai spus că o ai printre hîrțile dumatiale.

Am mare nevoie de ea pentru a mă inspira în scena orgiei de la Ovidiu" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, p. 139).

încă înainte de sfîrșitul acelei luni, poetul scria cuvîntul *finis pz* ultima pagină a manuscrisului piesei. La 29 noiembrie îi putea scrie cu un sentiment de ușurare, dar și de îngrijorare, lui I. Ghica:

„Numirea mea ca vicepreședinte al Senatului a venit pe neașteptate, tocmai cînd dădeam naștere lui *Ovidiu*, și, pe legea mea, nu am crezut că trebuie să mă deplasez înainte de încetarea lăuziei. Acum, cînd mama sau mai curînd tatăl și copilul sînt sănătoși, voi lua voluminosul meu manuscris și trenul de București. Nu cred totuși că senatorii sînt nerăbdători să se vadă prezidați de mine; în ce mă privește sînt și mai puțin nerăbdător să ocup fotoliul lui beizadea Mitică¹. în schimb actorii, și în special Romaniasca, stau ca pe jeratic. Aceasta așteaptă rolul lui Iuliei cu toată infocarea unei adevărate artiste îndrăgostite de arta sa; este adevărat că am scris pentru ea un rol important și presărat cu situații foarte dramatice. Ea îl va interpreta într-un chip care o va înălța la fel, ba poate chiar mai mult decit rolul Gettei. Dar oare piesa va reuși ??? Aceasta e problema. Este într-adevăr foarte caraghioasă dispoziția spiritului meu de a fi năpădit de indoială în ajunul publicării unei opere sau al reprezentării unei piese.

Ovidiu are cîteva pasaje frumoase și un număr destul de mare de versuri bine cizelate, dar capriciul publicului este citeodată atît de bizar!

Aș vrea foarte mult să asiiți și tu la repetițiile generale și să-mi împărtășești impresiile, astfel încît să am timpul, la nevoie, să fac schimbările și corecturile necesare.

Vei veni fără indoială pentru sesiunea academică. Mă bizui mult pe aceasta, pentru o sumă de motive.

Cunoști tot ce se petrece pe scena politicii noastre, nu am deci nimic nou să-ți comunic... și aceasta îmi este cu atît mai ușor cu cît nu știu nimic. *Ovidiu* m-a absorbit în întregime timp de o lună și jumătate.

¹ Dimitrie Gr. Ghica (1816—1897), fiul domnului muntean Grigore Dim. Ghica j a fost mult timp președinte al Senatului.

Iarna este aspră pe meleagurile noastre. M-a ajutat mult să-mi termin cele patru acte, împiedicîndu-mă să ies" (cf. V. Alecsandri, *Corespondență* p. 145).

La 3 decembrie, poetul comunica vestea cea mare și lui Al. Papadopol-Callimach:

„Am terminat pe *Ovidiu*" —, adăugînd: „pân-a nu pleca la București, vreau să ieu cîteva zile de odihnă" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 177). Acest adaos arată că lucrul febril din ultimele două luni îl istovise pe scriitor, care simțea nevoia unui repaus înainte de a infrunta zilele foarte obositoare care îl așteptau în capitală.

într-adevăr, peste o săptămînă își începea osînda:

„Ieri am fost la Senat — îi scria el, de la București, Paulinei la [11 decembrie 1884] — și l-am prezidat vro trei oare, lucru ce m-a cam ostenit, nefiînd potrivit, cu acel a lui *Ovidiu*. Astăzi să citește piesa la directorul teatrelor, la Cantacuzin — își informa scriitorul soția —. Mini oi citi-o însumi la Maiorescu.

Succesul ei e mare în ochii artiștilor, să vedem acum ce impresie va face în ochii altora" (cf. V. Alecsandri, *Corespondență*, p. 21).

în aceeași zi îi scria și lui Ghica despre impresiile primului auditoriu al piesei:

„Țin să-ți fac cunoscut că Aristizza și Manolescu sînt încîntați de rolurile pe care li le-am destinat în noua mea piesă. Astăzi, lectură în fața întregii trupe la Cantacuzino; simbătă, nouă lectură la Maiorescu. Este obositor dar totodată destul de interesant din punct de vedere al impresiilor diferite care se surprind la diversele persoane care asistă acolo" (cf. *ibidem* p. 146).

Maiorescu aștepta cu nerăbdare lectura piesei, căci Alecsandri îl înștiințase că a terminat-o într-o scrisoare trimisă de la Mircești la 29 noiembrie (cf. *Convorbiri literare*, XXXIX, nr. 6, 1 iunie 1905, p. 519—520) El se grăbise să-i răspundă la 2/14 decembrie:

„Iubite domnule Alecsandri,

Mare bucurie! Mare la toată împlinirea ca putere intelectuală, oricare va fi rezultatul estetic al dramei. •

Dar așa și trebuie să fie. O minte bine organizată de la natură își arată adevărata putere, înzestrată cu toată comoara strînsă a experienței, tocmai între 60 și 70 de ani. Sînt slabe din natură capetele care cad la 60 de ani în nepăsare sau în copilărie. Era de 63 de ani Bismark la Congresul din Berlin, de 70 Moltke la Sedan, de 60 Goethe la publicarea primei părți din *Faust*, de 62 Darwin la publicarea *Descendenței omului și a selecției sexuale*, de 62 Littré cînd a început și de 71 cînd a terminat dicționarul său pentru limba franceză.

Ce mai însemnează vîrsta față cu asemenea exemple! [....]

Mica parte din omenirea care se poate strînge în cercul nostru literar din strada Mercur așteaptă cu mintea și cu inima deschisă cetirea noii drame. Eu sint cel mai nerăbdător, îndeosebi după actul al patrulea" (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 272).

La 12 decembrie Alecsandri citea piesa, în cerc restrîns, la Maiorescu acasă: . „!> • V .VJ • sKM ftisi

„Am cetit piesa la Maiorescu, în mic comitet — îi scria el Paulinei vineri [14 decembrie 1884] —. Toți au declarat-o admirabilă. Mint voi ceti-o tot la el, dinaintea unei adunări numeroase, și îi-o scrie duminică ce impresie va produce" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, p. 8).

Simbătă, 15 decembrie, are loc a doua lectură a piesei în cadrul „Junimii", de data aceasta în prezența unui auditoriu de vreo 80 de persoane, care își manifestă cu căldură admirația față de noua creație dramatică a bardului de la Mircești.

Direcția Teatrului Național decide reprezentarea piesei încă în acea stagiune și o și pune în repetiție.

Obosit de tumultul capitalei și lipsit de liniștea și confortul de la Mircești, Alecsandri se îmbolnăvește și pleacă curînd acasă. îi va trebui o bucată de vreme pînă să se restabilească și să se poată ocupa de definitivarea piesei.

„Pînă azi-dimineață nu am putut nici scrie, nici citi" — îi scria el într-o vineri de la începutul lunii ianuarie lui Grigore Ventura, care se angajase să se ocupe de copiile rolurilor din piesă. Această stagnare în activitatea scriitorului trebuia căutată în vremea rea din timpul petrecut la București:

„Cețurile din București — se plînge el în continuare lui Ventura — mă aduseseră într-o stare jalnică și mă întrebam uneori, între două chinte, dacă voi mai putea să mă apuc din nou de lucru, pentru a da *Ovidiului*, meu lustrul definitiv. Datorită îngrijirilor inteligente și destul de tiranice ale d-nei Alecsandri, mă simt mult mai bine, de aceea m-am folosit pe dată de această liniște pentru a mă apropia de masa de lucru. Poimiine seară voi pune la vagonul poștal primul act, revăzut, îndreptat și micșorat. Grăbește, la rîndul dumitale, copia, astfel ca marile roluri să fie distribuite lă timp.

Aceste roluri sint în număr de patru pînă la cinci: acela al d-nei Manolescu, al lui Manolescu, Iulian, Nottara și Petrescu.

Mă bizui pe ușurința lor de a învăța versurile mele și pe memoria lor . . . fără să mai socotesc talentul lor, în care am deplină încredere."

Iancu Petrescu (1857—1932), artist dramatic, societar al Teatrului Național, interpret al multor roluri comice din comedia clasică românească.

în incheierea scrisorii, Alecsandri declară că nici eșecul piesei nu l-ar demobiliza: „Dacă *Ovidiu* ar cădea, nu m-aș descuraja. Pentru un autor care .. s-înte, o neizbindă este citeodată un bun îndemn. Te dai înapoi, pentru a sări mai bine" (cf. *ibidem*, p. 161—162).

Restabilit datorită îngrijirilor soției sale, Alecsandri lucrează cu hărnicie, astfel încît la 6 ianuarie 1885 îl putea anunța pe Ventura că primele trei acte erau corectate și copiate:

„Am terminat corecturile, cum și copia lui *Ovidiu*, poimiine voi trimite direcției actul al patrulea. Vrei să te informezi dacă s-au luat măsuri pentru a scoate o copie, destinată suflerului; după primele trei acte care se găsesc deja în prăvălie?

În foarte mult ca piesa să vadă lumina rampei în primele zile ale lui martie și nu avem timp de pierdut" (cf. *ibidem*, p. 163).

Pînă la 10 ianuarie Alecsandri terminase de copiat și îndreptat și cel de-al patrulea act și se pregătea să plece la București: , •

„După întoarcerea mea la Mircești — îi scria el prietenului său Al. Papadopol-Callimach — m-am pus de am copiat pe *Ovid* întreg într-un album, făcînd îndreptări o mulțime și trimițînd pe rînd acturile la direcția teatrului. Această muncă terminată, am început să-mi fac pregătirile de plecare la București" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 177).

Înainte de plecare însă, scriitorul îi va trimite lui Iosif Vulcan scena III din actul I — care în ediția 1890 este scena III din actul II — spre publicare în *Familia*. Scrisoarea care însoțea manuscrisul este, publicată odată cu acesta în nr. 4 al revistei din 27 ian./8 febr. 1885, p. 37—38:

„Mircești, ianuar 1885

Domnule Vulcan,

V-am promis un articol pentru *Familia*. Iată una din scenele piesei mele *Ovidiu*, așa cum am compus-o din capul locului, dar pe care, în urmă, am scurtat-o mult și am transformat-o conform cerințelor artei dramatice, spre a feri publicul de oboseala ce produc asupra lui uriele lungimi. Scena se petrece la actul I pe una din piețile Romei, între doi personaje secundari, un *augur* și un *histrion*, care în convorbirea lor fac tabloul poporanei sub August, în al nouăle an după Christos. ,•

Salve !

V. Alecsandri.

Fragmentul prezintă deosebiri importante atît față de versiunea publicată în aprilie 1885 în *Convorbiri*, cît și față de ultima redactare a piesei, aceea din ediția 1890. ;

Este interesant de remarcat faptul că Alecsandri publică pentru prima dată un fragment din piesa *Ovidiu* în revista orădeană și nu în vreo altă

revistă de la București sau de la Iași. Dealtfel, în același mod precedase și cu un an în urmă, când publicase tot aici, pentru prima dată, un fragment din *Fîntîna Blanduziei* (scena IV din actul I, în nr. 16 din 17/29 aprilie 1883, p. 1—2). Manuscrisele autografe ale celor două fragmente se păstrează la Biblioteca „Astra” din Sibiu (fondul Iosif Vulcan) și sînt semnalate de Mircea Avram în *Catalogul manuscriselor literare*, Sibiu, 1971, p. 13—16.

La sfîrșitul lunii ianuarie Alecsandri se afla la București, de unde își informa soția rămasă acasă:

„Piesa e pusă în studiu și se va reprezenta pe la 8 sau 10 martie” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 291).

Scriitorul rămîne în continuare în capitală pentru a urmări îndeaproape montarea și repetițiile piesei. Cîteva zile se scurg astfel, Alecsandri fiind foarte absorbit de pregătirea premierei. între timp el mai citește piesa de cîteva ori, o dată în prezența unei „adunări numeroase”, altă dată în fața reginei,

„Aseară — îi comunica el Paulinei într-o scrisoare nedată — am cetit piesa dinaintea unei adunări numeroase. Eram înconjurat de o mulțime de dame care au rămas ineintate, mai cu seamă de opinia lui Ovidiu asupra femeilor. Piesa a fost declarată admirabilă și superioară *Fîntinei Blanduziei*. Cu toate acestea, cînd m-oi întoarce acasă, am s-o mai puric și s-o mai completez. [...] n-am făcut încă nici o vizită... o dată am fost la teatru ca să asist la reprezentația *Blanduziei* [...]”.

Om videa acum pe la 4 martie cum s-o purta publicul cu *Ovidiu*” (cf. *Scrisori*, p. 291-292).

Peste alte cîteva zile, într-o vineri, soția sa primea alte vești, de la scriitor:

„Vin, de la regina, căreia am cetit al 4-lea act din *Ovidiu*. A rămas încântată și mi-a luat manuscrisul”.

Apoi altele cu privire la data incertă a premierei: -

„Piesa se va reprezenta la 20 martie. Te-oi înștiința mai sigur peste cîteva zile” (cf. *ibidem*, p. 292, 294).

Curînd însă poetul va fi scos din preocuparea exclusivă pentru reprezentarea piesei *Ovidiu*, căci, așa cum am mai spus, în urma demisiei lui Bălăceanu, ambasadorul țării la Paris, Alecsandri este numit succesorul acestuia.

„Trebuie să fi aflat deja — îi scrie Alecsandri, la 4/16 februarie, lui I. Ghica la Londra — că, în urma demisiei lui Bălăceanu, regele mi-a încredințat postul de ministru plenipotențiar la Paris [...]. Iată-ne apropiați pentru multă vreme, sper, și cu perspectiva multor întîlniri. Această per-

soectivă contribuie mult la îndulcirea regretelor pe care le încerc părăsind colțișorul meu de la Mircești, unde lucrez așa de bine.

Regele și regina sînt ineințați că mă trimit la Paris și, pentru a-și manifesta întreaga lor bunăvoință față de mine, majestățile lor mi-au îngăduit să rămîn în țară pînă la sfîrșitul lui martie, pentru a mă sc.uti.de călătoria la Paris în acest dificil sezon. Voi profita pentru a pune ordine în afacerile mele și pentru a monta *Ovidiu* cu toată grija posibilă.

imi fîgăduiești să fii aici la prima reprezentație — ea va avea loc la 8/20 sau cel mai tîrziu la 10/22 martie. Potrivește plecarea ta din Lisabona și sosirea ta la București ținînd seama de această dată” (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 359—360).

Se vede din această scrisoare că Alecsandri se simțea, pe de o parte, mîguit de numirea sa ca ambasador la Paris, oraș de care îl legau atitea amintiri, iar pe de alta, nu-și putea stăpîni îngrijorarea și mîhnirea că va trebui să-și părăsească în curînd cuibul tihnit și plin de poezie de la Mircești. Răgazul acordat de rege pînă la plecare i se părea o binecuvîntare, căci amina despărțirea pentru multă vreme de locurile dragi din țară:

Și premiera piesei *Ovidiu* îl îngrijora, faptul că mai tîrziu va mai adăuga un act piesei este o dovadă că încă de la început Alecsandri avea sentimentul că-i mai lipsește ceva, că nu este perfectă. De aceea insista atît să aibă alături un vechi prieten și un atît de bun cunoscător în domeniul teatrului cum era I. Ghica. Acesta însă se va afla, exact în acea perioadă, la Lisabona, în vederea încheierii unei convenții poștale. Mai mulți cercetători presupun că I. Ghica, dîndu-și seama de slăbiciunile piesei, rămăsese în mod intenționat în străinătate pentru a nu asista la premieră. Acest lucru nu s-a confirmat, dar este sigur că absența lui Ghica de la premieră nu a răcit relațiile foarte strînse dintre cei doi scriitori.

La 27 februarie, Alecsandri îi scrie necăjit, dar nu supărat pe el, cînd află că acesta nu va fi în țară la prima reprezentație a lui *Ovidiu*:

„Să o ia naiba de convenție poștală care te reține prizonier la Lisabona. Toate planurile mele sînt răsturnate.

Nu vei asista la premiera lui *Ovidiu*, neputîndu-te găsi aici la 9/21 mart și, fără îndoială, mi vom putea face împreună drumul spre Paris. Sînt zorit să plec, pentru a merge să prezint scrisorile de acreditare președintelui republicii și la 2/14 aprilie, cel mai tîrziu, va trebui să o șterg la Paris.

Repetițiile lui *Ovidiu* merg încet din cauza bronșitei care a invadat trupa. Manolescu, mai cu seamă, este serios atins și, în adevăr, nu știu dacă piesa va vedea lumina rampei în ziua anunțată” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, p. 85).

ingrijorarea cu privire la reprezentarea piesei pe care o împărtășea prietenului de departe o exprima și într-o scrisoare trimisă tot pe atunci — într-o marți — soției sale:

„La unu mă duc la repetiția piesei — îi scria el — care nu mă mulțumește până acum nicidecum, încît din cauza actorilor voi fi silit sau să retrag piesa, sau să întîrzii reprezentația până la 22 martie. Te-oi înștiința despre hotărîrea definitivă peste cîteva zile” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori* p. 294).

Premiera a avut totuși loc la 9 martie 1885, „într-o atmosferă de sărbătoare și entuziasm, pe care critica n-a consfințit-o însă” — cum spune E. Lovinescu (cf. *Introducere* la volumul V. Alecsandri, *Ovidiu*, București, Ed. Ancora, [f.a.], p. 3).

Atmosfera de „sărbătoare și entuziasm” în care a avut loc premiera este redată de Iosif Vulcan în cronică dramatică pe care o semnează la rubrica *Salon* din *Familia*, XXI (1885), nr. 11, 17/29 martie, p. 130—131: „OVIDIU

Piesă în 4 acte de V. Alecsandri. Reprezintă pentru prima oară în Teatrul Național din București, la 9/21 martie 1885.

Simbăta trecută a avut loc în Teatrul Național din București o mare și strălucită serbare a poeziei române. Bardul nostru de la Mircești atunci și-a prezintat publicului român cea mai nouă creațiune poetică a sa, o dramă din istoria romanilor sau, cum îi zice autorul, o «piesă» în patru acte.

Poetul care a cîntat în *Flintina Blanduziei* pe Horațiu de astă-dată ș-a ales ca erou al piesei sale pe un alt poet latin, pe Ovidiu, a cărui soarte tragică sîrșindu-se la Tomi, în Constanța de astăzi a României, a putut să-și atragă cu atît mai mult inspirațiunea unui poet român.

Toată lumea literară română, toți amatorii de arte, toate clasele societății române au așteptat cu cea mai mare plăcere acea seară. înainte de a se reprezintă, deja toate biletele se vindură pentru patru sări. în seara primă se întruni tot ce Buoureștii au mai distins. Teatrul era îndesuit ca niciodată. Nici o loge și nici un stal n-a rămas goale, deși prețurile erau foarte urcate. (O loge 50 fr.). în staluri și-n logi, pretotindeni puteai observa un fel de impresiune solemnă, întocmai ca-n ajunul unei sărbători mari.

înalta societate, care ocupa logele, era toată îmbrăcată ca de bal. Damele în toalete decoltate, iar bărbații în frac, cu legătură albă la gît și cu clac. Vinise și regele cu regina, care purta o toaletă albă, stînd ambii pînă la sîrșit și aplaudind mai de multe ori cu entuziasm.

Era față și poetul, nemuritorul nostru Alecsandri, în o loge, în mijlocul familiei sale, privit, salutat și felicitat din toate părțile salei.

în sîrșit cortina se ridică.

Actul prim ne înfăoșează forul lui Cesar în Roma. Acolo Ibis joară că va răzbuna pe Ovidiu, care i-a răpit pe Corina. El cumpără poporul să fluiere pe Iulia, nepoata împăratului August, cînd aceea va trece prin for. August, informat că insulta aceasta a pornit de la Ovidiu, îl va pedepsi. Ibis se duce apoi la templu. Ovidiu intră cu prietenii săi, cărora le spune în niște versuri admirabile fericirea sa:

Eu nu cunosc ce-i ura cu infernalul-i chin,
Am numai oaspeți veseli și blinzi în al meu sin:
Amor, prietinie, senin, compătîmire,
Tovarăși scumpi de cale ce duc la fericire.
Ei îmi areată lumea prin vâl trandafiriu,
Făcîndu-mă-al iubirii poet iubit să fiu.

Ș-apoi face elogiul femeii, plin de farmec și-ncîntare, zicînd că femeia este

..acea divinitate

Ce viața ne urzește cu zile încîntate
Și leagă faptul vieții cu-apusul ei mihnit
Prin lanț în înflorire de-amor fără sîrșit.

De sint poet, femeii talentu-mi datoresc.

Apoi, în niște trăsături pline de putere, ne zugrăvește decadența Romei, reamintînd cu mindrie timpurile de mărire, cînd numirea de *Civis Romanus* era o glorie, și-ncheie prin aceste rînduri d-o frumusețe clasică:

A fi Civis Romanus este-a fi om de fer!
Așa ziceau străbunii și nu-ncăpeau sub cer!

în sîrșit, Iulia apare adusă pe lectică. Poporul o fluiere. Ovidiu o mîntuiește.

în actul al doile, Ibis, vîzînd că nu-și poate realiza intriga cum a început-o, face alt plan și spune lui August că Ovidiu iubește pe Iulia. împăratul în curînd se și convinge, căci întii află pe Iulia cetînd *Arta iubirii* de Ovidiu, apoi ea îl apără numîndu-l «al poeziei rege» și spune că dînsa nu vrea să fie soția regelui Cotyson, și-n cele din urmă declară hotărît, fiind prezinți și Ovidiu cu Mecena, că iubește pe Ovidiu. August se supără, căci el vrea s-o mărite dupăregele Cotyson și numește pe Ovidiu «profanator de muze, poet de saturnale». într-aceste sosește solul regelui Cotyson și cere pe Iulia de soție regelui său. August primește, dar Iulia vine cu majestate în fața solului și răspunde: «Nu!» Urmarea este că Ovidiu trebuie să meargă în esiliu; iar pe Ibis îl osîndește la moarte ca pe un trădător.

in actul al treile asistăm la o orgie în villa lui Ovidiu. Mecena vine și spune poetului să fugă; acesta vrea să plece dimpreună cu amicii săi, cind apare Iulia. Ovidiu esclamă supt impresiunea unui sentiment sublim și auditorul aplaudează cu frenezie aceste mărgăritare ale poeziei române:

... A! dacă ai decis

Să-nfrunți orice osindă, pășind peste-un abis,
Să intri-n gura lumii mai neagră, mai grozavă
Decit a unui șerpe cu limbă de otravă,
Vin în orgia nopții vioiși să ne-aruncăm •
Și-n cupele de aur norocul să-necăm!
Amicilor! dați zborul nebunelor avinturi,
întunece-se mintea și ducă-se pe vinturi;
Și valurile mării înalțe-se-n zenit
Și cadă pe noi... cadă tot cerul prăbușit!

Orgia rencepe și-n urmă apare împăratul August cu Mecena, găsindu-și nepoata între curtezane. Ovidiu și Iulia sînt pedepsiți cu esiliu vecinie.

Actul al patrule se petrece cu opt ani mai tirziu la Torni. Ovidiu, slăbit, se-ntoarce din luptă. Iulia, scăpată din esiliu, vine și dînsa acolo. Sosesc și prietenii din Roma cari-i anunță că Roma a suspendat esiliul și îl cheamă acasă. Dar totul e tirziu. Poetul se află deja în agonia morții. La auzul cuvîntului «Roma» se scoală totuși în picioare și rezămîndu-se pe jilt:

Din morți, la glasul Romei, pe lume iar reviu!
Sint rechemat de Roma, îmi spuneți voi? Tirziu!
Opt ani de esilare, opt ani de lungă jale
M-au dus p-a vecinicii nemărginită cale.
Pe mine-a vieții poartă, amicilor, s-a-nchis,
Și ce mai vād în față-mi, il vād ca printr-un vis.
A! vād și mă cutremur, cum timpul aprig vine
Mărirea sacr-a Romei s-o schimbe-n mari ruine
Și cum din depărtare potopul cel barbar
Se-ntinde să distrugă al zeilor altar.
Vād Roma cum espiră... Vai! Roma nu mai este!
Puterea ei?... legendă; istoria-i? poveste.
A fost... s-a șters cu nume, cu glorie, cu tot!
Vād multe, multe, multe, dar a grăi nu pot:
Fiorul mă cuprinde și glasul mi se curmă...

(Pauză.)

Stați! Norul greu dispare... lumina crește-n urma;
Trec secolii... o minune!... Aici în răsărit

Vlăstara cea romană stejar a devenit;
Și Istrul moștenește al Tibrului renume;
Se-nalță-o nouă Romă... renaște-o nouă lume.
Mormintu-mi se deschide... din el în viitor
Un lung torent de viață se-ntinde roditor...

(Cu entuziasm.)

Excelsior! .. Nu, ginta latină-n veci nu moare...

Și espiră. Un torent de aplauze frenetice acoper aceste cuvinte, cari electrizează toată suflarea românească.

Acesta e subiectul piesei.

Precum se vede, piesa posedă multe momente dramatice de mare valoare și dacă actul al patrule se va scurta nițel, efectul are să fie și mai complet.

Dar farmecul deosebit al piesei este limba ei cea frumoasă. Limba poetică română nu s-a avîntat încă la-nălțimea aceasta nici chiar la Alecsandri. Se poate, zice că poetul s-a întrecut, pe sine însuși.

Punerea în scenă face onoare artistului Gr. Manolescu, care a jucat și rolul lui Ovidiu cu cel mai mare efect. Dl. Gr. Manolescu posedă mult talent și are să devină cel mai mare artist dramatic român, dintre cîți au existat pîn-acuma. Natura i-a dat toate-n abundență, diligența încă nu-i lipsește. Frumosele versuri ale lui Alecsandri, au fost declamate cu o vervă admirabilă, ceea ce a potențiat efectul.

în rolul Iuliei, d-na Aristița Romanescu-Manolescu, deși indispusă, a fost mult aplaudată.

Asemene a jucat bine și dl. C. Nottara rolul împăratului August. Iar dl. Iulian a interpretat cu mult succes pe Pinax. Ceialalți au contribuit și dinșij la succesul general.

Autorul a fost chemat înaintea rampei de vro nouă ori și i s-a oferit multe coroane, între cari una din partea reginei. La sfîrșitul piesei, regina nu s-a depărtat decit după ce publicul a mai chemat o dată pe autorul și pe Manolescu. Maj. sa a aplaudat dimpreună cu tot publicul.

Duminecă și luni piesa s-a repetat cu același succes."

După premieră, Alecsandri pornește în grabă la Mîrcești, pentru a se pregăti de plecarea pentru multă vreme la Paris.

El dă probabil acum manuscrisul piesei lui I. Negruzzi, care îl trimite imediat la tipar, primele două acte apărînd în nr. 1 al *Convorbirilor* din 1 aprilie 1885, p. 1—47, datate: „Mîrcești, noiembrie 1884". Actul III va apărea în nr. 2 din 1 mai 1885, p. 146—167, iar actul IV în nr. 3 din 1 iunie 1885, p. 234—255, după plecarea poetului din țară.

După cite știm, din această primă redactare a piesei, în patru acte, nu se mai păstrează decît un singur manuscris autograf Alecsandri, și anume cel aflat în fondul de manuscrise al Bibliotecii „V. A. Urechia” din Galați, sub cota Ms. V 6, conținînd 106 p. și avînd titlul: „*Ovidiu*. Dramă în 4 acte și în versuri. „Manuscrisul este datat: „Mircești, noiembrie 1884”.

Această primă redactare, în patru acte, a fost tradusă în limba germană de Adolf Stern și publicată mai întîi în *Romänische Revue* (1886), apoi în volumul *Ovid*, apărut în același an.

La 3 aprilie 1885, Alecsandri părăsea cu multă părere de rău Mirceștii, plecînd spre București. De aici va pleca la 17 aprilie spre Paris, întovărășit de prietenul său Ion Ghica, întors între timp de la Lisabona la București.

Sosit la Paris la 21 aprilie st. v., poetul își va găsi cu greu echilibrul în noile împrejurări. Sîcîit de tot felul de obligații oficiale, primele luni de ședere în capitala Franței sînt pentru el un adevărat chin. De scris nici nu putea fi vorba în aceste condiții. Distracțiile pe care și le oferă sînt puține. Se duce de cîteva ori la teatru și cu acest prilej nu se poate opri de a face comparație cu posibilitățile scenei din țară :

„Am fost să văd mai multe piese la modă — îi scrie el la 10 iunie lui Gr. Ventura — ca *Théodore, Denise, Solia tatii* și minunata pantomimă *Messalina*, care se dă la l'Eden théâtre. Ce minunată punere în scenă! Ce exactitudine istorică în alegerea costumelor romane, ce bogăție de decururi! A zecea parte din această splendoare ar fi făcut din succesul li-i *Ovidiu* un succes legendar.

„Cîți ani va trebui să treacă încă pentru a da scenei noastre lustrul artistic de care are o așa de mare nevoie!” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, p. 165).

În sfîrșit, în toamnă, Alecsandri se va simți cu adevărat fericit: la începutul lui septembrie se întoarce în țară, la Mircești.

„Mă aflu la Mircești de vreo două săptămîni” — îi scria el lui Negruzzi mărturisindu-i fărăocol: „rareori am primit o mulțumire așa de deplină, reintoreindu-mă la cuibul meu, ca în rîndul acesta. După mai multe luni de viață chinuită... în sfîrșit am ajuns în raiul Mirceștilor! [...]”

Fericirea mea e fără margini... — își încheia poetul scrisoarea (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 150—151).

Această stare de mulțumire va lua sfîrșit la începutul lunii noiembrie, cînd se va întoarce la Paris. Deși se va instala mai bine, într-o locuință mai liniștită și mai confortabilă, nu se poate opri de a regreta vremurile senine dinainte de a deveni ambasador:, ... m-am pîcîlit pîrîsînd cîmpul înflorit al literaturii și intrînd în acel ghimpos al diplomației — se pîrgea

el prietenului său Papadopol-Callimach —. Biata muza mea stă culcată și adormită adine într-un portofoliu, unde mă tem că-și va găsi și mormîntul” (cf. *ibidem*, p. 179).

Cel mai mult îl îndurera deci faptul că nu putea scrie: .. „n-am scris un rînd de cînd am plecat din țară și simt în sufletul meu o mare jale de timpul pierdut” — mărturisirea el aceluiași prieten la 16/28 ianuarie 1886 (cf. *ibidem*, p. 185).

De același lucru se plîngea și altor prieteni, bunăoară lui I. Negruzzi și lui I. Ghica.

În vara anului 1886 Alecsandri își petrece iarăși concediul în țară: „sînt fericit, atît de fericit” — își exprimă el sentimentele într-o scrisoare adresată lui Papadopol-Callimach (cf. *ibidem*, p. 191).

Întors la Paris în noiembrie, poetul își adună forțele, hotărît să revină la vechea sa indeletnicire, care nu-l putea stînjeni în treburile diplomatice, în cursul acelei luni și a celei următoare, aplecat asupra piesei *Ovidiu*, îi va aduce numeroase îmbunătățiri și, mai ales, îi va adăuga încă un act. La început. „Acest fapt — consideră G.C. Nicolescu — vorbește mai limpede decît orice pe de o parte despre lipsa de orgoliu a scriitorului, dispus oricînd să admită, chiar fără să i se atragă atenția, că în scrierile lui sînt și părți mai puțin realizate, că ele au nevoie de retușări și îmbunătățiri; iar pe de alta, despre conștiința lui artistică, în continuă creștere îndeosebi în anii deplinei sale maturități literare, de după 1864—1865, neslăbită nici în acești ani în care umbrele serii eterne îl învăluiau tot mai întunecate” (cf. *Viața lui Vasile Alecsandri, ed. cit.*, p. 655).

La 30 decembrie 1886 scriitorul îl înștiința pe Papadopol-Callimach:

„Am prelucrat pe *Ovid* din cap pînă în picioare și sînt destul de mulțumit de el. Acesta e prezentul ce mi l-am făcut de Anul nou. îl voi su-pune aprecierii publicului în viitoarea stagiune teatrală” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 198).

Evenimentul era comunicat și lui Ghica la 2 ianuarie 1887, de data aceasta cu unele precizări:

„O veste bună. M-am apucat de lucru și în timp de cinci zile am și terminat un nou act pentru piesa *Ovidiu*, pe care am hotărît să o refac în întregime. Se spune că numai începutul e greu... la mine numai primul vers... Odată venit în bune condiții, restul curge ca din izvor. Nădăjduiesc să-mi termin opera în cincisprezece zile, dacă vreo nemulțumire neașteptată nu va veni să mă intrerupă” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, p. 94).

Lucrînd la refacerea piesei, lui Alecsandri îi vine ideea de a o traduce și în limba franceză (știm că traducerea în limba germană fusese publicată în anul precedent) :

„Am terminat prelucrarea lui *Ovid* și acum o traduc franțuzește” — îl înștiințează el pe Papadopol-Callimach la 28 ghenar 1887 (cf. Y. Alecsandri, *Scrisori*, p. 199).

în ms. B.A.R. nr. 1674 — un in-folio mare — se află manuscrisele autografe ale redactărilor, din această perioadă.

Traducerea franceză în versuri din care Alecsandri n-a realizat decît trei acte: I, III, și IV (f. 129—174, 187-20S”), trebuia să constituie libretul unei opere, a cărei muzică urma să o compună Charles Gounod, prieten cu Alecsandri.

.Versiunea Alecsandri în limba franceză *Ovide. Opéra en 5 actes* a apărut abia în 1957 — ne informează Al. Piru. — Alecsandri făcuse libretul pentru prietenul său Charles Gounod. Opera a compus-o însă C. Nottara între 1941—1948, după un libret al cîntărețului Sigismund Zalesky” (cf. *Marginalia*, București,, Ed. Eminescu, 1980, p. 47).

Terminînd, la începutul lui februarie 1887, noua versiune re mînească a piesei sale, Alecsandri se gîndește s-o prezinte pe scena Naționalului din București în stagiunea următoare, sub titlul *Exilul lui Ovidiu*, eventual cu excluderea actului final (al morții poetului latin), dacă acela ar lungi prea mult spectacolul. în acest sens se adresează la 3 februarie, lui C. Stănescu, directorul de atunci al Teatrului Național:

„Vă dau de știre că am prelucrat, pe *Ovidiu* în totul și că am adăogit un act la început, care mi s-a părut indispensabil pentru interesul piesei. Decorul reprezintă grădina palatului, lui August, împodobită cu statui, bazin de marmură — masiv de copac <sic> în fund, în dreapta actorului pe planul I o stîncă acoperită cu lierie și purtînd statua lui Cezar. în stingă, de-a lungul culiselor, fațada palatului, un peron, scări de marmură și o ușă de bronz ce se deschide pe el.

Scopul meu e de a se începe stagiunea viitoare cu *Ovidiu*. Dacă sîntei de aceeași părere, vă rog să ordonați a se pregăti decorul în vara ce, vine.

Piesa va purta titlul de *Exilul lui Ovidiu*, excluzîndu-se din ea actul morții de la sfîrșit: acest act va rămînea ca o piesă deosebită, dacă reprezentarea lui în aceeași seară ar prelungi prea mult spectacolul. Vom videa ce va fi mai nimerit, cînd mă voi întoarce în țară” (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 381).

Această nouă și absorbantă preocupare îl face pe Alecsandri să suporte mai ușor șederea la Paris, dar îi sporește totodată dorul de țară, de casă. Lucrează cu multă rivnă, astfel încît la 11 mai 1887 actul I era expedit la București:

„Wam trimis actul I ai lui *Ovidiu* — îl înștiința el pe Ç. Stănescu —. în curînd voi trimite și actele II și IV, ce să copiază acum.

Cit pentru actele III și V, fiindcă am introdus în ele numai citeva mici schimbări, vă comunic numai acele scene schimbate, pentru ca să fie introduse în noua copie a dramei întregi, ce trebuie, făcută.

Prințul Ghica și d-na Manolescu¹ sînt de părere că piesa poate fi întreg jucată, cu actul morții lui Ovidiu, dacă mașiniștii nu vor întirzia cu punerea decorurilor și antractele or fi scurte. Vom videa a chibzui aceasta cînd vom face repetițiile generale” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, p. 131—132).

La 15/27 mai Alecsandri expedia la București și actul II refăcut: „Vă trimit actul II din *Ovidiu* — îi comunica el lui Stănescu —. Acum aveți piesa întreagă, așa cum a fost prelucrată,

Acturile III, care să petrec în palatul lui August, nu au altă schimbare decît numai scena I. în actul V, scenă complectată este aceea dintre Ovidiu și Ibis..

Toate aceste schimbări vi le-am comunicat prin poștă, Cred că le-ați primit” (cf. *ibidem*, p. 132).

Plin de nerăbdare să se întoarcă mai repede acasă, în vara aceluia an 1887 Alecsandri renunță la băi, unde făcea cură în fiecare an, și la 10 august pleacă direct de la Paris la Mircești, unde, ajunge peste patru zile, copleșit de fericirea de a se afla iarăși „acasă”:

„Mi-am regăsit camera mea de lucru, biroul meu, scaunul, ca și cum nu le-aș fi părăsit de nouă luni — îi scria el: lui George Bengescu, „atunci secretarul legației române la Paris —. Toate aveau glasuri care mă chemau să-mi reiau lucrările mele literare [..] m-am simțit fericit” (cf. G. Bengescu, *Amintiri despre viața intimă a lui Alecsandri în timpul misiunii sale diplomatice la Paris*, în *Convorbiri literare*, XXV (1892), xr. 11—12, 1 martie, p. 967; v. și G.C. Nicolescu, *op. cit.*, p. 657—658).

Poetul nu mai părăsește Mirceștii, în această vară, decît spre sfârșitul lui septembrie, cînd se duce la București ca să asiste la premiera piesei refăcute.

„La 28 septembrie se va deschide teatrul cu reprezentația lui *Ovidiu* refăcut — îl înștiința Alecsandri, la 1 septembrie, pe George Bengescu, rămas la Paris—. Se spun minuni despre decoruri și oostume. Mă voi duce la București din timp, ca să dirijez ultimele repetiții generale. Ce este cu Ion Ghica?” — întreba el, izolat cum trăia la Mircești (cf. V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, p. 18).

¹ Aristizza Romanescu se căsătorise cu magistratul Mihai Manolescu, fratele artistului Gr. Manolescu.

Programul răminerii sale prelungite în țară îl comunica și lui Ghica la 7 septembrie:

„Fericit de a respira aerul și soarele din Mircești, îmi propun să prelungesc răminerea mea aici pînă la 24 sept. La această dată mă voi duce la București pentru a asista la două reprezentații generale ale lui Ovidiu refăcut și la 30 sept. mă voi duce să-mi regăsesc camera la castelul Peleş, unde voi rămîne liniștit pînă la 1 noiembrie” (cf. *ibidem*, p. 97).

În vremea aceasta Alecsandri se afla mereu în legătură cu teatrul din București, pe calea corespondenței, urmărind pregătirile pentru reprezentație.

Astfel, o scrisoare pe care o trimite la 11 septembrie lui C. Stăncescu vorbește de corectarea unei copii a piesei:

„Am primit manuscrisul lui *Ovidiu*, copiat de dl. Basarabescu, și, precum mă așteptam, am găsit în el mai multe greșeli de prozodie, pe care le-am îndreptat.

Odată cu această scrisoare, vă înapoiez prin poștă piesa, pentru ca repetițiile să nu sufere întârziere.

Vă rog să indemnnați pe d-nii artiști a face în rolurile lor corectările însemnate de autor” (cf. *ibidem*, p. 132—133).

Primind vești de la Ion Ghica, Alecsandri îi comunică și lui că avea intenția să plece la București pentru premieră:

„Biletul tău m-a găsit la Mircești, de unde îmi propun să plec la 23 la București.”

Teatrul se va deschide la 26; voi avea deci timpul să asist la două repetiții generale și la reprezentarea lui *Ovidiu*, după care mă voi duce mai întîi la Ghergari, pentru a vizita noua ta casă, și, în sfîrșit, la Sinaia” (ei: scrisoarea din 20 septembrie 1887, *ibidem*, p. 99).

Poetul pleacă, așa cum spusese, la București, asistă la premieră, care însă nu înregistrează succesul la care se aștepta. *Ovidiu* refăcut nu stîrnește nici el entuziasmul publicului, cum nu-l stîrnise nici la prima redactare. Aplauzele, care n-au lipsit, nu l-au putut amăgi nici pe autor, căruia i s-ău părut „prea multe”:

„*Ovidiu* refăcut a reușit mai presus de speranțele mele — îi scria Alecsandri lui Bengescu la 2/1-4 octombrie 1887—. Artiștii au fost aclamați cu entuziasm și autorul rechemat după fiecare act, ceea ce a sfîrșit prin a-l plictisi. Sint bune ovațiile, dar nici prea multe” (cf. *ibidem*, p. 20).

• 'Același lucru se vede și din scrisoarea trimisă de poet lui Ghica, la 14/26 octombrie, în care atribuie succesul piesei jocului actorilor:

„*Ovidiu* al meu, refăcut, a obținut un frumos succes pe care îl datorez mai cu seamă Aristizii, lui Manolescu și lui Nottara. Aristizza se perfecționează la fiecare nouă creație, este foarte inteligentă și o veritabilă artistă, care analizează caracterele rolurilor sale, le studiază conștiincios și le joacă cu vervă. Ce păcat că este așa de prost secundată citeodată!” (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 389).

După premieră, poetul pleacă la Sinaia, unde rămîne pînă la 10 noiembrie, apoi se întoarce la Buourești, iar de aici, după două zile, pornește spre Mircești. Nu mai avea răgaz, trebuia să se întoarcă la Paris. În această vară stătuse în țară mai mult decît în anii precedenți. La 20 noiembrie/12 decembrie se afla la postul său.

În timpul șederii la București sau la Sinaia, Maiorescu îi ceruse manuscrisul actului I din piesă — actul cel nou — pentru a-l publica în *Almanahul Societății academice social-literare „România Jună”* de la Viena. Alecsandri, aflîndu-se încă la Sinaia, i-l trimite la 10 octombrie:

„De-abie azi am priimit copia actului I din *Ovidiu*, pe care mi-ai cerut-o pentru *Călimdarul* tinerilor studenți de la Viena — se scuza el pentru întârziere —. Am avut dreptate să cer acea copie pîn-a nu ți-o trimite, căci eram sigur că trebuia să cuprindă mulțime de greșeli. Iat-o acum corectată; dispune de dînsa cum ții vroi” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 13).

Astfel, actul cel nou al piesei s-a tipărit pentru prima dată în *Almanahul Societății academice social-literare „România Jună”*, Viena, II (18&8), p. 13—39, sub titlul: „Actul întîi din *Ovidiu* (dramă în 5 acte în versuri)” și însoțit de următoarea notă a redacției:

vDrama d-lui Alecsandri *Ovidiu* a fost la început scrisă și reprezentată în 4 acte. Așa s-a și publicat în *Convorbirile literare* vol. XIX (aprilie-iunie 1885). însă la noua reprezentare a lui *Ovidiu*, în 26 septembrie 1887, pentru începerea actualei stagiuni a teatrului național din București, dl. Alecsandri a scris un al cincilea act, care în dramă, sub forma ei de acum, figurează ca actul întîi. Acesta este actul care pentru prima dată se publică în almanahul de față.”

Textul din *Almanah* prezintă puține deosebiri față de ediția din 1890. întors la Paris, Alecsandri duce o viață retrasă, evită recepțiile, mesele oficiale, de treburile legației ocupîndu-se mai mult George Bengescu, secretarul legației noastre, literat și om de știință, care nutrea o veche și înflăcărată admirație pentru poet. Fără a-și da seama de adevărata cauză, Alecsandri se simte din ce în ce mai obosit, slăbit. Boala necruțătoare își continuă pe nesimțite opera de distrugere.

.Vara următoare poetul o petrece în întregime la Mircești, de la 13/27 iulie 1888 pînă la sfîrșitul lui septembrie. În luna octombrie se află la

Sinaia., iar la 9/21 noiembrie din nou la Paris. Toată iarna și primăvara este eu gândul acasă, la Mircești. Este din ce în ce mai istovit, puterile îi scad. La sfârșitul lui iulie 1889 „răsufă aerul înviorat” al Mirceștilor. După un consult medical la București, în septembrie, familia cunoștea, în sfârșit, adevărul: boala poetului era fără leac. El pleacă totuși la Paris, unde sosește pe la 10—12 noiembrie. Deși istovit de boală, el continuă să-și îndeplinească îndatoririle de reprezentant al țării, scrie prietenilor, citește, se gândește să-și ordoneze poeziile pentru a le publica într-o nouă ediție.

Acum îi vine ideea de a publica și pe *Ovidiu* în volum.

„Pin-a nu pleca din Paris — îi împărțea el la 1 martie intenția lui Al. Papadopol-Callimach - poate că voi publica pe *Ovidiu, revu et corrigé*, într-o ediție frumoasă, fiind această operă dramatică dedicată M.S.- sale reginei.

Îți voi trimite cel al doilea exemplar, cu rugămintea ca să citești cu luare-aminte piesa, așa cum e prelucrată, și să-mi spui cu francheță impresia ce-ți va produce” (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. -ii*).

Ideea este stăruitoare și în săptămânile următoare, revizuieste piesa și-i scrie și lui Socec cu privire la imprimarea ei în volum.

„Din mila lui Dumnezeu — îl informează la 19 martie pe I. Ghica — am putut, în sfârșit, să mă apuc de lucru de o săptămână și am refăcut în întregime piesa mea *Ovidiu*, pe care îmi propun să o imprim la București în același format ca *Despot*. Manuscrisul este gata și nu aștept decât un cuvânt afirmativ de la Socec pentru a i-l expedia prin poștă. Această piesă avea multe defecte — recunoaște el cu sinceritate — datorită grabei pe care o pusesem la făurirea ei (în patruzeci de zile dădusem gata patru acte în versuri).

Cred că am îndreptat o parte din aceste defecte și că ultima mea operă dramatică trebuie să fi câștigat din punctul de vedere al artei scenice (fără calambur)” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, p. 104).

La 19/31 martie manuscrisul fusese deja expedit și poetul îl ruga pe Papadopol-Callimach să se intereseze de soarta lui:

„Am trimis lui Socec manuscrisul lui *Ovidiu*. Cercetează dacă l-a primit” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 254).

La 14 aprilie îi scria iarăși lui Papadopol că primise răspunsul editorului cu privire la imprimarea piesei:

„Am trimis lui Socec întregul manuscris a lui *Ovidiu* și am primit de la editor răspunsul că se va începe tipărirea piesei cât mai curând, în formatul *Fintinci Blanduziei*.

Precum vezi, tot am lucrat ceva în cursul boalei mele atât de supărătoare; adevărul e că am găsit o mare distragere în acea ocupație literară. Acum stau și mă gândesc de ce să-mă mai apuc pentru ca să alung uritul până la plecarea mea în țară” (cf. *ibidem*, p. 255).

Se vede din aceste rânduri că ideea de a nu mai putea scrie i se părea mai chinătoare decât toate. Gândul îi zbura mereu la Mircești, dorea ca timpul să gonească mai iute, să vină vara, cind se putea întoarce, în fine, acasă. La 29 mai 1890 îi scria lui Ghica: „nu aspir decât să părăsesc Parisul pentru a merge la Mircești, unde voi afla aer curat, apă proaspătă și satisfacția de a mă regăsi acasă” (cf. V. Alecsandri, *Corespondență*, p. 160). La începutul lunii următoare se afla la cuibul mult visat: „în sfârșit, mă aflu aici și aici rămân” — îi declara el lui Ghica (cf. *ibidem*, p. 162).

Pentru scurtă vreme, starea sănătății poetului pare a se îmbunătăți. Poate chiar să se ocupe el însuși de corecturile noului volum — care va fi și ultimul — pe care le isprăvește cu puțin înainte ca aripa morții să-i întunece pentru totdeauna privirile. în timp ce lucra la corecturi nu se poate opri de a asocia boala cu realizarea piesei:

„Cind am început *Ovidiu* — declară el — m-am îmbolnăvit; cind voi sfârși îndreptările, voi muri” (cf. A., *Casa poetului*, în *Familia*, 1890, nr. 35, 2/14 septembrie, p. 423; v. și G.C. Nicolescu, *op. cit.*, p. 673).

în seara zilei de 22 august 1890, Alecsandri trecea în lumea umbrelor, nu înainte însă de a vedea și ultimul său volum tipărit. Exemplarul ediției din 1890 al piesei *Ovidiu*, aflat la Biblioteca Academiei sub cota B.A.R. I. S6967, poartă dedicația autografă a poetului:

„Preasfinției sale Melhisedec, episcop de Roman și mult venerabilului meu coleg de Academie, omagiu respectuos din partea autorului.

V. Alecsandri”,

infirmand astfel opinia multora că volumul ar fi apărut postum.

Am văzut mai înainte rezerva manifestată de critica literară față de *Ovidiu* în timpul vieții lui V. Alecsandri. Rezervele s-au menținut și în critica postumă, unorii mai severe, alții mai îngăduitoare.

Ch. Drouhet, de pildă, cel care întreprinde cel dintâi un studiu comparativ al operei lui Alecsandri, face o analiză amplă a piesei, relevând o serie de trăsături tributare teatrului francez și, mai cu seamă, o mulțime de slăbiciuni ale acestei ultime creații dramatice a bardului:

„Amorul lui Ovidiu cu Iulia pe de o parte, moartea sa în exil pe de alta ofereau un dublu subiect: talentul poetului, solicitat în direcții contrare, se folosi de această materie cu două fețe pentru a izvedi în primele sale acte mai ales «o comedie antică», în felul *Fintinei Blanduziei*, în ulli-

mele, o dramă romantică, în felul lui *Despot*. Influența dramei romantice franceze se simte însă peste tot. [...]

Scena din *Marie Tudor* în care mulțimea întăritată grămădindu-se sub ferestrele Turnului Londrei cere moartea favoritului Fabiani a urmărit pe Alecsandri de cite ori, înălțind tonul pieselor sale, a luat de model literar drama romantică. În *Boieri și ciocoi* mai întâi, în *Despot* apoi, în sfârșit în *Ovidiu*, Alecsandri a manevrat după aceleași norme o mișcare a poporului; cete de oameni din straturile de jos se agită, vociferează, huiduiesc pe miniștri, pe Despot sau pe nepoata lui August, și se liniștesc apoi, sub îndemnul sau la porunca unui om curajos care cunoaște arta de a potoli mulțimea, în *Ovidiu* ritmul după care se desfășură mișcarea poporului e complet. După strigătele sedicioase, urmează, grație iscusinței lui Ovidiu, aclamațiuni în cinstea persoanei, cu puțin înainte hulite — e o scenă sugestivă a fluxului și reflexului acestei mări neastimpărate și nesigure care se cheamă poporul.

Coloarea locală, furnizată de citeva dicționare archeologice și de citeva studii franceze asupra epocii imperiale e răspindită din belșug în scenele unde, ne e înfățișată viața romană din *forum*, din palatul lui August sau de la ospetele galante. Ca și în dramele lui Victor Hugo, pe care le-a avut jn vedere Alecsandri, particularitățile asupra costumelor sau decorului, asupra formulelor de politețe sau a ocărilor, detaliile asupra obiceiurilor la mese sau asupra mișcării în piețele publice, tot ce alcătuiește «caracteristicul» romantic, izvorit dintr-o ieftină și adesea falsă erudiție, se înfățișează ca un adaos factice, ca un strat suprapus ce nu se ține de fondul piesei, -ca o pojghiță care astăzi se cojește și se macină. Ceata paraziților și a histionilor, efeminatul Barrus și intrigantul augur Hillarius, plebea -romană cu ștregarii, gură-cască și precupeții săi ca și situațiile de vodevil și jocurile de cuvinte de farsă oferă un comic cu mult mai intens decit comicul din *Fintina Blanduziei*. În «comedia sa antică» comicul era sobru și discret, Aci, printr-un procedeu familiar romanticilor, autorul a vroit să sporească efectul emoționant ce se desprinde din actele finale prin comicul violent din prima parte a piesei. [. . .]

Imitarea dramelor romantice nu-l împiedică pe Alecsandri, fost elev iiii unui pensionat francez la Iași și spectator asiduu al Comediei Franceze, să-și amintească uneori și de repertoriul clasicilor.

Viziunea profetică a lui Joas'din *Aihalie* despre pieirea Cetății sfinte și despre invierea strălucită din propria sa cenușe a Ierusalimului cel nou are o scenă ..corespunzătoare în *Ovidiu*. Cu citeva clipe înainte să expire poetul *Ponticilor*, se dezvăluie ca într-un vis, înaintea privirilor sale ce istrăbat vrerfliile -viitoare, priveliștea ruinei Romei și a prăbușirii ei sub

puhoiul barbar. Icoană tristă, înlocuită însă de un spectacol înălțător. Cetatea eternă nu piere, căci, în Răsărit:

«Se-nalță o nouă Romă, renaște-o nouă lume».

în afară de Racine, Molière a inspirat un pasagiu din *Ovidiu*. E tirada în care eroul, de astă-dată înfățișat sub aspectul de cîntăreț al *Amorurilor*, știind că talentul său îl datorește în întregime femeilor, declară că le iubeste pe toate: defectele pe care vreuna le are, dînsul le transformă în tot atîtea calități. Ne aducem aminte imediat că în cîntul al doilea din *Arta iubirii* Ovidiu îndemnase pe amaniți să acopere neajunsurile fizice ale iubitelor lor cu numele calității de care se apropie mai mult: de cea prea slabă să spună că e mlădioasă, și de cea prea mică de stat, că e ușoară.

Nu pe Ovidiu însă l-a avut în vedere Alecsandri, dar pe Molière; cupletul Eliantei în *Le Misanthrope* asupra iluziunilor create de amor e o spirituală adaptare a citorva versuri (1149— 1166) din poemul asupra *Naturii* al lui Lucrețiu după care se luase și Ovidiu dîndu-le o altă întrebuintare. E curios de constatat că trăsături inventate de Molière și care nu se găsesc în *Arta iubirii* au trecut la Alecsandri. [...]

Dramele în versuri ale lui Alecsandri, partea artistică a repertoriului său teatral, oferă, ca și poeziile sale, oscilații între exprimarea sinceră a tendințelor adevărate ale firii sale și străduința de a rivaliza cu opera romanticilor francezi. *Despot-Vodă* aparține acestei din urmă categorii; *Fintina Blanduziei* celei dintâi. În *Ovidiu* dorința de a scrie o comedie asupra elegantului poet al *Artei iubitei* și al *Amorurilor*, de a îngheba cu alte cuvinte o lucrare grațioasă și delicată în felul *Fintinei Blanduziei* a fost biruită de sugestiunile de a crea o nouă producție de seamă pentru prima scenă românească, de a scrie un poem plin de suflu liric și avîntat spre regiunile înalte ale artei.

Ca mulți poeți, Alecsandri nu se cunoștea pe sine și nu-și pusese întrebarea pe care Grigore Alexandrescu vrea ca, de la începutul carierei sale, poetul să și-o adreseze:

«...Știi

Dacă tu în felu-acesta ești născut sau nu să scrii?»

Și Alecsandri nu era născut să scrie în felul dramei romantice, căci nu poseda nici imaginația aprinsă, nici sensibilitatea înflăcărată, nici bogăția verbală, nici prodigioasa virtuozitate ritmică, nici ușurința de invențiune a rimelor ce le-a dovedit Victor Hugo, însușiri care pledează pe lângă cetitorii de azi ai autorului lui *Hematii* ca să-i iertăm puerilitatea scenariilor sale și psihologia rudimentară sau falsă a protagoniștilor săi" (cf. *op. cit.*, p. 292-297).

E. Lovinescu este și el de acord cu concluziile lui Ch. Drouhet cu privire la piesă:

„îndemnat de succesul necontestat al *Fîntinii Blanduziei* (22 martie 1884), Alecsandri a crezut că trebuie să-l lărgească în aceeași direcție; finalul piesei anunța, oarecum, pe *Ovidiu*; prin prezentarea manuscrisului pierdut al *Artei poetice*, Horațiu își făcea iluzia că va putea îmblinzi minia lui August și pune, deci, capăt exilului lui Ovidiu. Nu reținem anacronismul (Horațiu era mort în momentul exilării lui Ovidiu), are reținem preocuparea poetului relativ la acest exil și posibilitatea de a-l folosi dramatic. Așteptat cu nerăbdare, *Ovidiu* a fost jucat la 9 martie 1885 într-o atmosferă de sărbătoare și entuziasm, pe care critica n-a consfințit-o însă. De a doua zi s-a știut că, deși cu pretenții mai mari, *Ovidiu* nu are echilibrul și armonia *Fîntinii Blanduziei*; publicul a confirmat această impresie, așa că piesa a fost scoasă de pe afiș numai după șapte reprezentații. Și poetul, de altfel, a confirmat-o, deoarece s-a pus imediat să-și refacă piesa, care, sub prima formă, publicată în *Convorbiri literare* în 1885, se prezintă numai în patru acte. În 1886, Alecsandri îi mai adaugă un prim act, introduce ca personaj nou pe Corina și scoate din acțiune pe Cloas, sclavul lui Ibis. Sub această formă definitivă în cinci acte [...] piesa s-a reluat în 1887 fără să obțină, și de data aceasta, succesul așteptat. [...]

Insuccesul relativ al dramei lui Alecsandri stă în faptul că viața lui Ovidiu nu se prezintă ca o unitate de ton. [...] Posibilă în viață, lipsa de unitate dintre datele suferințelor ale lui Ovidiu și exilul de la Tomis micșorează interesul dramatic. [...]

Pentru a preciza și în această piesă influența dramei romantice franceze — prin a cărei prismă trebuie văzut tot teatrul lui Alecsandri, cu excepția *Fîntinii Blanduziei* — vom urmări și de data aceasta cercetările atît de minuțioase ale d-lui Ch. Drouhet. Ovidiu are ceva din « fatalismul eroului romantic, fie el René al lui Chateaubriand sau Didier și Hernani al lui Hugo, erou condamnat de soartă să împrăștie răul în jurul său. [...]

Colorarea locală, obținută cu ajutorul citorva dicționare archeologice și citorva studii franceze asupra epocii imperiale, e răspîdită din belșug în scenele unde ne e înfățișată viața romană din *forum*, din palatul lui August sau de la ospetele galante" (cf. *Introducere* la vol. V. Alecsandri, *Ovidiu*, București, Ed. Ancora, [f. a.], p. 3—7).

G. Călinescu nu se sfiește să declare piesa, pur și simplu, „falsă": „... în *Ovidiu* Alecsandri a gândit să continue drama omului de geniu. Ovidiu, poet al *Artei iubirii*, se simte îndreptățit să iubească orice femeie, fără a fi urmărit de gelozie, și să-și ridice ochii chiar asupra nepoatei împăratului. Punctul de vedere, aproape îngîmfat, al lui Alecsandri-Ovidiu îl exprimă Iulia:

Cezar, mă mir de-al tău sarcasm,
Tu care cu poezii trăiești în confrăție...
Horațiu și Virgiliu posed-o-mpărăție
Ca tine: al lor geniu cu-al tău în zbor unit
Clădesc din timpul nostru un secol strălucit.

Piesa este falsă. Vreme de patru acte se pregătește indignarea lui August împotriva poetului. Într-al cincilea act și ultimul, Ovidiu se află muribund la Tomis. Printr-un artificiu nepermis toate personagiile de seamă vin să-l vadă: Ibis, intrigantul care îl pîrise, Iulia, nepoata împăratului, amici. La Tomis poetul are ojiuă admiratoare localnică, pe Sarmiza, și moare cu viziunea României viitoare: «Și Istrul moștenește al Tibrului renume.../Se-nalț-o nouă Romă, renaște-o nouă lume.» "(cf. *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent*, p. 281—283).

Pentru Șerban Cioculescu, *Ovidiu* este „o dramă cu intenții patetice, nerealizate";

„în *Fîntina Blanduziei*, Horațiu e obsedat de gîndul unei intervenții hotărîtoare, în favoarea lui Ovidiu, exilat la Tomis. Să-i fi scăpat lui Alecsandri anacronismul? Horațiu murise cu 17 ani înainte de surghiunul lui Ovidiu. Oricum ar fi, *Ovidiu* (4 acte în versuri, 1885, un act nou, primul, adăos în 1887) e o dramă cu intenții patetice, nerealizate. Pledoaria strică aici totul. Alecsandri face din Ovidiu victima unei reputații nedrepte și a unei sancțiuni nemeritate. Nimic, în poetul defăimat, nu i-ar îndreptăți destinul. Ovidiu e un neînțeles. Epicurismul său nu e altceva decît reversul iubirii de oameni.

Eu nu cunosc ce-i ura cu infernalul chin.
Am numai oaspeți veseli și blînzi în al meu sin:
Amor, prietenie; senin, compătimire,
Tovarâși scumpi de cale ce duc la fericire;
Ei îmi arată lumea prin vâl trandafiriu,
Făcîndu-mă-al iubirii poet iubit să fiu,
Și-mi spun că nu-i ființă mai tristă, mai muncită,
Ca omul ros de ură și-invidie urită.

El nu e corupătorul tinereții, ci, dimpotrivă, moralistul care o mustră pentru uscăciunea ei, în veacul de aur al lui August. Declarația de dragoste către Iulia, nepoata împăratului, e a unui romantic timid, refugiat în noapte, căreia-și încredințează secretul. Cînd August i-a descoperit «crima», adică dragostea necuvenită, Ovidiu se comportă ca un cavalier, încercînd a opri pe Iulia de la orice imprudențe. Tot așa, printre geți, sleit și îmbătrînit, iese din inactivitate, ca să-i combată pe barbari cu arma în mină. Sfirșitul

său, într-un nimb de apoteoză, se produce după ce poetul prevestește viitorul vlăstarului nou, desprins din tulpina gintii latine, în veci nemuritoare. Ovidiu nu e interesant nici în dragoste, nici în orgie, nici în martiriu; nu este nici o clipă măcar veridic" (cf. *Istoria literaturii române moderne* cit., p. 111).

Regretatul Tudor Vianu respinge opinia criticii literare precedente, potrivit căreia *Ovidiu* ar fi o realizare neizbutită:

„Opera lui Alecsandri — spune el — și-a menținut destul de bine tinerețea în cursul celor peste șaptezeci de ani de la compunerea ei. Este adevărat că unele forme lexice ale lui Alecsandri, ca, de pildă, repetatul *onor* pentru *onoare*, cum s-a stabilit mai târziu, și prea dese abstracții verbale, impuse uneori numai de necesitățile rimei, ni se par astăzi cam uzate. Există totuși multe versuri frumoase în *Ovidiu* a lui Alecsandri, mai ales în pasajele lirice și reflexive. Pe de altă parte, poetul avea simțul dramatic, știa să scrie teatru, construiește un conflict simplu și clar și unele din scenele piesei sale sînt pline de viață și de mișcare. Nu împărtășesc părerea criticii literare mai vechi, care a afirmat uneori că ultima lucrare dramatică a lui Alecsandri ar fi cea mai puțin izbutită dintre cîte a scris. Am ascultat vechiul poem dramatic cu plăcerea de altădată. Poetul și-a însușit una din ipotezele relative la cauza surghiunirii lui Ovidiu, și anume legătura de dragoste dintre poet și Iulia, nepoata lui August. împăratul, indispus de ecoul *Artei de-a iubi*, care jignea austeritatea lui, atinge paroxismul miniei cînd, prin intriga lui Ibis, un rival al poetului, află despre legătura acestuia cu Iulia, Ovidiu va trebui să ia drumul exilului, dar acolo, printre geți, deși tristețea nu-] părăsește niciodată și sănătatea sa șovăiește, se alătură cauzei geților și-i conduce la victorie, respingînd într-un rînd o incursiune barbară. Poetul este muribund cînd Iulia îi revine, împreună cu solii romani care-i așează cununa pe frunte și-l invită să revie la Roma. Acest act al restituției nu se va mai împlini, dar poetul va mai avea timpul să proorocească ivirea unui nou neam latin și a unei noi Rome, aici, pe malurile Istrului. Publicul aplaudă acest final cu o însuflețire rămasă aceeași astăzi, ca și în 1887, cînd piesa a fost reprezentată mai întîi. Alecsandri a depășit deci adeseori datele transmise prin operele lui Ovidiu sau prin alte izvoare și interesul piesei sale nu trebuie căutat în veracitatea tabloului storic, cît în căldura umană a conflictului și în studiul de caracter al lui Ovidiu, pătruns de numeroase elemente autoportretistice. Ca și Horațiu al *Fîntînii Blanduziei*, Ovidiu prezintă prin seninătatea amabilă a firii lui prin prezența în alcătuirea lui sufletească a sentimentelor sociale și stence, imaginea lui Alecsandri însuși, reprezentantul eminent al tradiției noastre clasice, atît de iubit de noi pentru aceste trăsături ale personalității și

operei lui. Urmărind întimplarea, mai mult fictivă, a lui Ovidiu și reacțiile acestuia față de năpasta destinului său, suportată cu stoicism înalt, cu noblețe, cu grație, ne place să cuprindem prin transparente-piesei chipul creatorului ei, cu recunoștința pe care o încercăm totdeauna față de mărturiile civilizației morale a omului" (cf. *Ovidiu*, în *Contemporanul*, 1957, nr. 38(572), 20 sept., p. 4).

Al Piru consideră piesa „un elogiu al iubirii”:

„în parte — scrie el — și *Ovidiu*, reprezentată la 8 martie 1885 și publicată în 1890 în *Opere complete*, XI. (*Teatru*, vol. IV, de fapt VI), al cărei plan îl schița citind cartea lui Ch. Dezobry, *Rome au siècle d'Auguste*, este un elogiu al iubirii înțeleasă ca motor principal al poeziei, deci ca unic sens al existenței unui artist, precum declară prin Alecsandri autorul *Artei de a iubi*:

Iubesc căci am menire în veci ca să iubesc,-

De sînt poet, talentu-mi femeii datoresc.

Pentru a explica exilarea poetului latin la Tomis, Alecsandri a inventat însă o intrigă romanțioasă, posibilă numai în ficțiune. Ovidiu, incredințat și el că se poate bucura de un acces erotic nelimitat, se îndrăgostește chiar de nepoata lui August, Iulia (în realitate, aceasta, măritată, era amanta lui Didius Silanus). Un invidios, Ibis (numele, autentic, este scos din ediția D. Nisard a operelor lui Ovidiu, din 1857), soțul Corinei, amanta titulară a poetului, încearcă să-l ucidă și, dînd greș, încscenează în for o manifestație calomnioasă împotriva Iuliei ca din partea rivalului său. Manifestația nu dă rezultate, și atunci Ibis denunță împăratului legăturile Iuliei cu Ovidiu. Corina previne pe poet asupra consecințelor, totuși îndrăgostiții, într-un moment de exaltare, își recunosc vinovăția față de August care hărăzește pe Iulia regelui dac Cotizon, amenințînd pe poet cu o cruntă pedeapsă. Deoarece Iulia refuză însoțirea cu Cotizon și mai ia parte la o petrecere în vila lui Ovidiu, împăratul trimite pe acesta din urmă la Tomis (adevărata cauză a relegării nu e încă lămurită: după unii, Ovidiu văzuse pe Iulia fără vestminte, după alții, ar fi înlesnit Iuliei intîlniri amoroase, ceea ce constituia delictul de *lenocinium*). în ultimul act al piesei, Alecsandri prezintă pe Ovidiu la Tomis. Deși suferînd, comandă o armată împotriva geților, biruie și e aclamat de mulțime. Sarmatul Gettor ia prizonier pe Ibis care lupta de partea lui Cotizon, rege al Daciei (de fapt mort la această dată). Ibis obținuse prin Cotizon grațierea lui Ovidiu, dar, urînd mai departe pe poet, aruncă papirusul cu porunca împărătească în foc. Sosește și Iulia la Tomis și alți prieteni, să aducă vestea iertării, prea târziu. Poetul care nu-și ascunsese oroarea de iernile scitice și de moravurilebarbare.se stinge cu viziunea României viitoare [..].

Alecsandri a avut intenția, lăudabilă, de a populariza peste hotare omagiul pe care românii îl aduceau prin el poetului latin mort la Tomis" (cf. *Introducere în opera lui Vasile Alecsandri* cit., p. 162—164).

Pentru G. C. Nicolescu, *Ovidiu* este „un adevărat testament literar” al poetului:

„Ultima creație dramatică a lui Alecsandri, *Ovidiu*, a fost jucată în martie 1885, refăcută la sfârșitul lui 1886 și publicată în volum postum, după ce scriitorul sfârșise corecturile tiparului, cu două zile înaintea morții sale. Din punct de vedere literar inferioară *Fintinii Blanduziei*, *Ovidiu* constituie într-un fel un adevărat testament literar. Piesa rezistă prin ultimul act, care — semnificativ pentru profunda nevoie de eliberare resimțită de scriitor — a fost scris la început. Deși intervin aici situații de un puternic dramatism, oglindind ceva din crisparea sufletească a autorului din timpul elaborării operei, până la urmă triumfă gingășia simțirii, împăcarea lăuntrică și înălțarea spirituală, adică trăsăturile dominante în conștiința lui Alecsandri însuși” (cf. *Istoria literaturii române*, vol. II, București, Editura Academiei R.S.R., 1968, p. 482).

Așa cum am arătat mai înainte, un fragment din prima redactare a piesei este cel publicat în revista *Familia*, XXI. (1885), nr. 4, 27 ian./5 febr., p. 37—38, al cărei manuscris se păstrează la Biblioteca „Astra” din Sibiu, în fondul Iosif Vulcan. Redactarea aceasta în patru acte, revăzută, s-a publicat în întregime o singură dată, în *Convorbiri literare*, XIX (1885), nr. 1, 1 apr., p. 1-47; nr. 2, 1 mai, p. 146-167; nr. 3, 1 iunie, p. 234-255. Manuscrisul acestei redactări: „*Ovidiu*, dramă în patru acte și în versuri. Mircești, noiembrie 1884” se află la Biblioteca „V. A. Urechia” din Galați, sub cota Ms. V/6. Manuscrisul conține 54 f., iar numerotarea este: făcută de Alecsandri, pe acte: I — 29 p.; II — 23 p.; III — 21 p.; IV — 22 p. A fost donat Bibliotecii din Galați de H. Lecca, așa cum se indică pe coperta caietului, dar provine de la Aristizza Romanescu, care îl înștiința pe V.A. Urechia, la 1 ianuarie 1899, că dăruiește acestei biblioteci „cîteva scrisori ale marelui Alecsandri” (cf. *Catalogul manuscriselor și scrisorilor* — Biblioteca „V. A. Urechia” Galați, 1979, p. 18). Această variantă în patru acte a fost tradusă în limba germană de Adolf Stern și publicată mai întâi în *Romänische Revue*, 1886, p. 164-186, 226-243, 293-310, apoi în volumul *Ovid. Schauspiel in vier Aufzügen von V. Alecsandri*, aus dem Romänischen, von Adolf Stern. Hermannstadt, Druck der Typographischen Anstalt, 1886.

Actul cel nou, care a devenit actul I al lucrării, s-a tipărit pentru prima dată în *Almanahul Societății academice social-literare „România Jună”*, Viena, II (1888), p. 13-39.

După revizuire și completare, piesa s-a publicat în întregime în volum în 1890, sub titlul: *Ovidiu*. Dramă în 5 acte și în versuri. București,

Ed. L-ibr. Socec, 1890 (vol. XI al *Operele complete* și vol. VI al *Teatrului*). Manuscrisul autograf al acestei variante în cinci acte este cel aflat în ms. B.A.R. nr. 1674, f. 1' - 74', sub titlul: „*Ovidiu*. Piesă în 5 acturi și în versuri de V. Alecsandri. 1885”. Este un bruion dezordonat, cu numeroase ștersături, adaosuri, reveniri. Același caiet conține și redactările în limba franceză ale piesei, datorate poetului:

f. 75' — 128" conțin traducerea franceză, în proză, a întregii piese (cinci acte), sub titlul: „*Ovide*. Pièce roumaine en 5 actes et en vers. V. Alecsandri”. Este o redactare îngrijită, făcută de Alecsandri, cu relativ puține intervenții,

j 129*— 162' conțin traducerea în franceză, în versuri, făcută de Alecsandri, a actelor I, III, IV, sub titlul: „*Ovide*. Opéra en 5 actes.”

f. 163—174' conțin traducerea autografă, în versuri, a actului III al piesei. Este un bruion dezordonat, cu numeroase ștersături. Pare a fi prima redactare în franceză a acestei părți.

i. 175—186' conțin „*Ovide. Scénario*”, scris în franceză nu de Alecsandri, bolnav în această perioadă și nevoit să apeleze la o mină străină — cu o scriere îngrijită, în caractere rotunde. Scenariul are toate cele cinci acte.

I 187'—208' conțin o copie modificată a traducerii franceze în versuri - *Acte I* (f. 187'-198') și *Acte IV* (f. 199'-208') - scrisă îngrijit, de aceeași mină care a scris *Scénario*, cu aceleași caractere rotunde, cu îndreptări autografe ale poetului, făcute cu cerneală, și alte, cîteva intervenții cu creionul, care nu sînt ale lui Alecsandri.

f. 209—210' rămîn albe în caiet.

f. 211—222' sînt, de fapt, p. 33-48 și 234-240 din *Convorbiri literare*, XIX (1885), tipărite, conținînd îndreptări autografe ale poetului, cu cerneală neagră (fragment din actul II — din scena III — scena X și începutul actului IV — scenele I—III).

i. 223'—226' — sînt șpalte tipărite, un fragment din actul II — finalul, cu îndreptări autografe ale lui Alecsandri (cu cerneală neagră) și corecturi cu creionul, făcute de o mîna străină. Șpaltele aparțin ediției 1890.

VARIANTE

Ms. Bibi. „Astra” - Sibiu (A), *Familia*, 1885 (B), ms V 6 Bibi „V. A. Urechia” — Galați (C). *Convorbiri literare*, 1885 (D), ms. 1674 f 1' - 43' (E), f 45' - 58' și f. 6U-74' (Ei), *Almanahul „România jună”* (F), ms. 1674, f. 75'—208' (versiunile în limba franceză reproduse în *Addenda* volumului de față, p. 597 și urm.), ed. 1899 (G)

r

125 -, (subtitlu) - A: Dramă în 4 acte și în versuri. Mircești, noiembrie 1884 / C, D: Piesă în 4 acte [In D, notă: Reprezentată pentru întâia oară pe Teatrul Național din București, simțată în 9 martie 1885] / E: Piesă în 5 acturi și în versuri de V. Alecsandri, 1885 fF: Dramă în 5 acte în versuri \ G: Dramă în 5 acturi și în versuri |j 127, 1—128, 6 — în C, D: Mircești, noiembrie 1884.

DISTRIBUȚIUNEA

PERSOANELE	•	•	ARTIȘTII
AUGUST-OCTAVIU-CESAR	„	D. Nottara	
OVIDIU	„	Manolescu	
MECENA	„	Velescu	
PIN AX	„	Iulian	
IBIS		Petrescu	
HILLARIUS, augur	„	Mateescu . .	
TIGELLIUS	„	D-''idescu	
CLEVETIUS	„	Alexandrescu	
COTTA	„	Nicolescu	
BARRUS	„	Catopol	
ALCIDIUS RUTUBA, gladiator	„	Fraivait	
CLOAS, sclavul lui Ibis	„	Basarabeanu ...	
MUSS, ștrengar din Rcma	„	M. Dimitriu	
SARMIS, locuitor din Tomis	„	C. Dimitrescu	
GETTOR, oștean sarmat	„	Papadopol	
Ambasadorul regelui Cotizon		* * *	
UN LICTOR	„	Băjenaru	
TREI PRECUPEȚI		* * *	
IULIA, nepoata lui August	D-na Ar.	Manolesc:	
SARMIZA, fiica lui Sarmis	D-ra	Lacser	
DAVA, bătrână		* * *	
SAGA, precupeață		* * *	
ACTEA	D-i:a	Pătrașcu	
TYNDARIS curtizarie	*	si • -,	
CHLOE			
PYRRHA	*		
GLYKIRA, cîntăreață	D-na	Odeseanu	

Popor roman, popor sarmat, patriciani, lictori, sclavi, sclave, femei din Tomis.

Acțiunea se petrece în al IX-lea și XVII-lea ani după Christos. / E [textul lipsește] ț F, G: PERSONAGI [F: PERSOANELE] [...] Sarmația. [26 — F: DAVA, bătrână / G: DAVA |j 128, 5 - F: al 9-lea secol și ai 17-lea / H: 17-lea] || 129, 1- 151, 10 - numai în, E, F, G' || 129, 6 - E: din care curge apă într-un mic basin de porfir, j F, G: purtînd [...] Caesar. [I 12 — E, F, G: augure [inițial în E: amice] || în ms. 1674 (E), începutul acestei scene are cîteva adnotații marginale anulate:

Ibis Hillarie —
doresc să te consult —
E bun de sfaturi —

Ți s-a-necat flotila cu sclave lesb || 130, 1 — E: HILLAR (zimbînd) I F, G: HILLARIUS || 3 - E: cu strofe tyriane / F, G: în stofe diafane || 13 — E, F, G: semne-ngrozitoare [inițial în E: groaznice presajuri] || 29 — E, F, G: Vezi? [inițial în E: Ah!] (fiSl, 12 - E, F: IBIS (cufurie) j G: IBIS || 20 - E, G: fluturii de noapte / F: muștele nebune || 31 — E, F, G: și [inițial în E: chiar] || 132, 4 — E, F, G: Vulcan [inițial în E: Pluton] a-nșelat [F: a uitat] || 6 — E, F, G: orice visuri i [inițial în E: orice visu-i ea] || 12 — E, F, G: pân' [inițial în E: chiar] \ 18 — E, F, G: de [inițial în E: de-un] || 30 — E, F, G: schimbătoare [inițial în E: zburătoare] || 34 — E, F: Și [...] de dor de răzbunare [inițial în E: Și-h <. .> de-o crîncenă turbare] jG: Și [...] răzbunare. || 133, 4 — E: (lînd de mină pe Hillar.) \F,G: (în taină) |j 5 — E, F, G: via mea turbare [inițial în E: justa-mi răzbunare] || 10 — Ei sint /F, G: stă \ 12 — E, F, G: Averea [inițial în E: întreaga] || 18 — E, F, G: în pleava Romei [inițial în E: aici în Roma; apoi: în pleba Romei] || 19 — E, F: calfă de omor [inițial în E: crunt răzbunător] /G: crunt omoritor || 134, 4 — E, F, G: în parc? [inițial în E: Aice?] \în E, rîndul 11 este plasai după r. 12: (Arată [. . .] bronz:) \ 15 — E, F, G: divul împărat [inițial în E: Cesar în palat] |j 135,8—9 — E: în dreapta. il țin în mina mea. [inițial: Averea lui-a mea] / F, G: în parte [F: la dreapta'].) [...]" mea. |i 17 — E, F, G: Și pe bărbați insultă [inițial în E: Dezonorînd bărbații] || 19 — E: Am să-mi potol jF,G: Mi-oi potoli \ între r. 21—22, replica lui Ibis continua cu încă patru versuri anulate:

Q\ Crunte Eumenide, vă chem în ajutor
Să nimicesc [anterior: mă răzbun] în fire pe-al meu
defăimător

Și să vă fie-n Roma puterea consfințită,
 [anterior: jur ca fapta voastră să fie pomenită]
 Să vă ridic un templu de marmură-negrită [anterior: peatră
 poleită], y 25 - numai în F, G: (în parte) || 28 - E, F, G: (în parte
 [inițial în E: (recunoscînd-o)] j | 136, 4 - E, F: neagră presimțire / G: crudă
 tulburare J | 6 - numai în F, G: (tare) || 14 - numai în F, G: (îngăimată)
 il 18 - E, F, G: Eu [inițial în E: Cum?] || 24 - E, F, G: închin [inițial
 în E: aduc] \\ Intre r. 25-26, în E, replica lui Ibis continua cu încă patru
 versuri anulate:

Că-1 vei iubi pe Ibis nu numai pe pămînt? ,
 Dar și c-a ta cenușă il va iubi-ii mormint.
 Și el pune pe frunte-ți un nimb de strălucire
 Și te-adora., timpitul, ca pe-o dumnezeire. || 137, 19 - E, F:
 cu glasul / G: om prost și || 32 - E, F: tronul ce ți-am dat / G: visu-ți
 adorat j | 138, 12 - E, F: la [. .] a năzuit / G: spre [. .]. s-a repezit || 14 -
 E, F, G: o nouă- [inițial în E: a lui re-] || 19 - E, F; dar, el și numai / G:
 în el,, numai în || 20 - E, F: Există, și / G: Mă-ncred, căci, el fi 139, 2 -
 E, G: eu viața / F: viața || 7 - E: CORINA (oferindu-se., în parte.) j F,
 G: CORINA jj, 15 - E, F, G: Te-oi [. .] înșelător [inițial în E: • .
 „v. - Voi: fi eu însumi astăzi al tău răzbunător.].! . 19 - E. (câtină
 împrejur) j F, G: (cată-n jur) \\ 2.6 - E, G: (depărtîndu-se) j F și, inițial,
 în E: (depărtîndu-se [Ei în parte, depărtîndu-se] în jună) || 27 - E, F,
 G: Eu. încă voi [inițial în E: Și eu, încă-oi] || 140, 2 - 3 - numai în F: IBIS /
 / G: IBIS (privind după dînsa) \\ 5 - E, F, G: Capul tău cu milă [inițial
 în E: tine! o! Corina; apoi: frunte-ți] || 7 - E, F, G; vai! [inițial în E:
 eu] || 8 - E: Și / F, G: Ah! || 14 - E, F, G: Ibis [inițial în E: Amice]
 y 16 - E: (observînd pe Rutuba) j F, G: (observă [. .] parte) \\ 22 - E,
 F, G: gîză în ochii-mi [inițial în E: muscă în ochii-mi] || 141, 1 - 2 - E,
 F, G: IBIS

Te-admir! [inițial în E:

HILLAR

Și care-i meseria? || 23 - E: Pentru [inițial:
 Pentr-un] bătrîn [. .] pentru / F: Pentru bătrîni [. .] pentru / G: Pentr-un
 bătrîn [. .] pentr-un || 142, 20 - E, F, G: Cincizeci [. .] plătește [inițial
 în E: Cincizeci de mii sesterții nu-i scump (apoi: puțin e / zău / prețuiește)
 cine-o plătește] || 22 - E, F, G: prea [inițial în E: mult] || 143, 2 - E, F,
 G: Ți-i [. .] tocmeală [inițial în E: îți dau tot ce-mi vei cere] || 10 - E,
 F, G: Să-mplînt [. .] fecioresc [inițial în E:

Să-mplint în sinu-i fraged pumnarul vitejesc] || 17 - E, F, G:
 bine [inițial în E: însă] || 24 - E, G: mult. / F: mult. (Ibis și Rutuba își
 dau mîna.) || 26 - numai în F: IBIS / G: IBIS (dînd mîna lui Rutuba) \\
 fntre r. 27-28 - în E: (Ibis și Rutuba își dau mîna.) || 29 - E: (tăind) j F,
 G: (atingînd mînile lor) || 32 - E, F, G: s-ar desface [inițial în E: nu s-ar
 ține] || 144, 7 - numai în F, G: (scoțînd pumnarul) || 8 - E: mort! (Vrea
 să se repeadă spre fund.) / F: mort! (Se repede-njund.) j G: mort! || 24 - E:
 parte, dureros) j F, G: parte) || 30 - E: dreapta. Corina se ascunde după
 stîncă.) I F, G: dreapta.) || 145, 2 - E: (întrînd prin jună, din stînga) j
 F: (întră prin fund, din stînga) j G: și, apoi, IULLA || 8 - E, F, G: cu
 drag [inițial în E: duios] || 11 - E: (Privînd j F, G: Privește \\ 13 - E,
 F: Ce pune-aureolă pe fruntea sa / G: La [. .] stea || 16 - E, F, G: uimită
 [inițial în E: în sinu-mi] || 18 - E, F, G: Dar, vine. . . [inițial în E: Dar,
 Iulia sosește;] || 21 - E: alergînd spre dînsa.) j F, G: aleargă spre ea.)
 || 24 - E: (coboarînd rapide j F: (coboară repede ț G: (coboară || 25 - E,
 F, G: Tu [inițial în E: Ah! tu] || 28 - E, F, G: nu, privește norii [inițial
 în E: nourii pe ceruri] || 30 - E, F, G: Privește, ceru-i negru [inițial în E:
 Privește, noaptea-i neagră] || 146, 5 - E, F, G: nalță [inițial în E: poartă]
 || 7 - E, F, G: în culmea Romei [inițial în E: o zeităte, nepoata] || 8 - E,
 F, G: nebunită [inițial în E: exaltată] || 11 - E: cu aripi ce la nălțimi / F:
 înaltă ce la-nălțimi / G: cu aripi ce-n sus la cer || 14 - E: Ovidiu / F, G:
 amice || 15 - E, F, G: Un geniu [. .] nime [inițial în E: OVIDIU
 Poetul < . . . > alt om] || 16 - E: el [inițial: geniul] posedă-n lume / F,
 G: geniul posedă || 18 - E, F, G: Semeț [. .] amorul [inițial în E: Semeț;
 apoi: Am fost semeț, dar Eros] || 23 - E: ochii-mi ca un vis [inițial: dulce
 vis] I F, G: ceru-mi ca un vis || 30 - E, F, G: mîngăie [inițial în E: domină T J
 31 - E, F, G: Pe [inițial în E: De] || 32 - E, F: s-oprească [inițial în E:
 s-atingă] [. .] nevăzut / G: s-oprească [. .] cel tăcut || 33 - E, F, G:
 odraslă [inițial în E: nepoată] || 34 - E, F, G: Să-apară [. .] întrezărită
 [inițial în E:

Să fie ca o zee / O statuie să fie de marmură

cioplită] || 147, 3 - E, F

G: din culme [inițial în E: cu drag ea] || 5 - E, F, G: Joe [inițial în E:
 zeii] \\ 9 - E, F, G: Regina Cnidei, Venus [inițial în E: Zeița frumuseții] ||
 15 - E, F, G: tine [. .] Dumnezeu [inițial în E: -o zee, deși nu sînt/un zeu] ||
 18 - E, F: dorit / G: robit || 19 - E: Mă pleacă' . . .] să-ngenunchez [inițial:
 Mă face < . . . > să-ngenunchez] j F, G: Mă pleacă [. .] ingenunchiet ||
 21-22 - E: (Corina s-au apropiat, ascunsă după stîncă.)

CORINA / F: CORINA

(s-au apropiat de stîncă; ascunsă și în parte)

\G: CORINA

(Ungă stîncă, în parte) || 25 — E, G: (ridicînd / F: (ridică || 28 — E, F, G: duce [inițial în E: saltă] || 30 — E: (Se pun/F, G: (Șed || 148, 7 — E, F, G: plaiuri [inițial în E: lume] || 12 — E, F, G: Iulio [inițial în E: singură] || 14 — E, F, G: Ferește-a noastră taină [inițial în E: Ascunde-a mea iubire] || 19 — numai în F, G: (Se scoală). || 22—23 — E, F, G: Să [...]. Sator, [inițial în E:

Să strig în lumea-ntregă cu glas triumfător / de

A mea, a mea nepoata lui Cesar glorie-mbătat .impărat! || 26 — E, F, G: redevenind poet [inițial în E: cu glas tremurător] || 27 — E, F, G: lui [inițial în E: său] || 149, 2 — E: strîngînd-o / F, G: (o strînge || 8 — numai în F, G: (arătînd luna plină) || 9—10 — E, F, G: Iubita [...]. zîmbește. [inițial în E: Tot cerul se deschide.

Și Venus, zeea Venus / Divinitatea blindă /

Regina blindă din Olimp ne suride.] || 15 — E, F: (durere) t G: (durere, în parte) || 21 — E, F: de / G: sub || 23 — E: (desperată) j F, G: (voind [...]. desperată) || 26 — E: (apropiîndu-se / F, G (se apropie || 150, 4 — E, F, G: Acum [inițial în E: Mizerabil!...] || 6 — E F, G: să și-o [inițial în E: ca s-o] || 8 — E: s-o / F, G: să || 9 — E, F, G în lături, hoți! [inițial în E: Infami!... infami!...] || 10 — E: brațe / F, G: braț || 11 — E: Iuliei. Luna se ivește.) j F, G: Iuliei.) || 24—25 — E apropie.) j F, G: apropie unul de altul.) || 28 — E, G: semn poruncitor j F semn || 151, 1 - E: CORINA (desperată) j F, G: CORINA || 11 - C, D I / E, G: II || 12 — 23 — C, D: Forum lui [...] pe [...] pe laturile lui se deschid două strade. Popor mult și variat în piață. Unii dorm pe treptele porticelor, alții joacă murra. Trecătorii intră prin culisele lăsate libere, trec piața și ies prin fund; unii se plimbă pe sub arcade. Mișcare animată. / E; Forum. Portice în dreapta și în stînga, de-a lungul culiselor. Un templu în fund. Popor mult pe piață. Culisele din față sînt libere. / G: Forum al lui [...] de la pămînt pe [.;:] precedat [...] variate. || 25—29 — C, D: CLOAS, MUSS, PYRRHA, SAGA, HISTRIONI, POPOR (un precupeț de paste intră din dreapta, altul vine din stînga, purtînd ulcioare cu apă)

PRECUPEȚUL I

(strigă) tE: UN PRECUPEȚ (intră din dreapta, purtînd o tablă; strigă)/G: RUTUBA [...] cutie] || 30 — C, D: Pastel (Merge de vinde marjă în fund.) / E, G: Paste! || 152, 1-2 — C, D: PRE-

CUPEȚUL II (strigă) / E: ALTUL (intră din stînga, [...] ulcioare) / G: PRECUPEȚUL II [...] ulcioare) \ \ 3 - C, D: Virgo! (Se duce de împarte apă la popor.) / E, G: Virgo! || 4—5 — C, D: PRECUPEȚUL III (intrînd din fund c-un paner) / E; ALTUL (venind din Jund J/G: PRECUPEȚUL III [...] elefant) \ \ 6 — C, D și, inițial, în E: Fildeş din Etruria! / E, G Ivoriu de Libia. || 8 — C, D: (intră din stînga c-un paner, strigă) t E (venind din dreapta, ducînd [...] cap) / G: (cu [...] cap) || 11 — C, D (vine din dreapta, strigînd) / E: (intrînd din stînga cu alt paner)\G (cu [...] brațe) || 13 — 153, 3 — în C, D: (Rutuba, Cloas, și Muss vin aenconjoară pe Pyrrha.)

MUSS

Hei! Pyrrha, tîrziu astăzi te-arăți în Forum. Noi
Ți-am dus dorul.

PYRRHA

(veselă)

Și mie mult dor mi-a fost de voi,
Cit ochilor de sare și piper.

RUTUBA

(desmerdîndu-i bărbia)

Zvîrlugă!

PYRRHA

La Fora Cupedinis am dat numai o fugă
Ca să v-aduc naramze... Uf! cit m-am ostenit!

MUSS

în casa lui Ovidiu, cum / E, G: MUSS [...] azi [152, 21 - E: fund, rîzînd.) / G: fund.) || 24 — E: el. Poporul rîde.) / G: Muss (...) hohot.) || 26 — E: (opri pe / G; (apropiîndu-se de || 29 — E: Fora / G: Forum || 153, 2 — numai în G: (revenînd în scenă)] || 10 — C, D: (amenințător) j E [indicația lipsește] j G: [răstit] || 15 — C, D: crișmă, zăvod flămînd! / E, G: crișmă [E: crișme], zăvod flămînd, năuc! || 17—26 — în C, D; (ridicînd brațul)

Ce-ai spus?

MUSS

(cu maiestate)

Jos brațele, Alcidiu... te-am înțeles... m-am dus!
(Pyrrha rîde.)

SAGA

(rămîne singură deoparte)

Lămii din Mesenia!

RUTUBA / E, G: (amenințindu-l) [..'.] (o-
prind-o) || 17 — E: (ridicînd pumnul) j G: (amenințindu-l) || 20 — El
maiestate / G: demnitate || 22—23 — E: PYRRHA (revenind) (inițial:

RUTUBA

Frumoasă Pyrrha,-mi spune / SAGA

(revenind) / G: PYRRHA <.. .>
fund) || 24 — E, G: Naramze de la Chius (inițial în E: Lămii de Mesenia>
|| 26 — numai în G: (oprind-o) || 154, 2 — numai în E, G; (rîzînd) ||
4 - 12 - C, D:

CLOAS

Să-mi dai vro patru.

RUTUBA

Și mie să-mi dai opt.

SAGA

(în parte cu ciudă) / E,G: MAI [.. ..] scenă) [4 — E:
MULȚI/G: MULȚI TRECĂTORI || 1 — E: (dîndu-le) / G: (împăr-
țindu-le portocale) || 10 — E: opt.

(Se retrag cu toții în fund.) G: opt. || 12 — numai în G: (revenită
în scenă) || 14 — C, D: fructe / E, G: poame || 17-158, 29 - în C, D:

Și marfa-mi nevîndută o consomez tot eu. (Strigă.)
încet... pe rînd la marfă!... Nu dați năvală-n piață.

MUSS

(în parte, revenind în partea Sagăi)

Ha, iacă vrăjitoarea, schimbată-n precupeață. (Cu
glas blînd.)

Ce vinzi, mătușă Sagă?

SAGA

Ce-ți pasă, pițigoi?

MUSS

(cătînd în paner)

Lămii ori tărtăcuțe?

SAGA

Lămii.

MUSS

Și sint de soi?

Sint dulci?... și de pe unde-s culese?... din Umbria?
(Ia o lămîie și o gustă, strîmbîndu-se.)

- SAGA

Nu pune laba.

MUSS

Bună-i! (Strigă ca Saga.) Lămii chiar din
" Schiția,

Verzi, acre și zbircite de soare și de ger...
Priviți, numai mătușa lipsește din paner!

SAGA

Ce-ai zis? Mîncă-te-ar uliu! (Se repede după el.)

MUSS

(fugînd spre fund)

Mă prinde dacă poți,
încet... nu dați năvală... v-oi mulțumi pe toți.
(Strigă ca o precupeață, imitînd pe Saga.)

POPORUL

(rîzînd cu hohot)

L-a prinde. — Nu l-a prinde. — Săi, babă! — Sus,

harpie !...

PYRRHA

(strigînd, se amestecă în popor)

Naramze de la Chius!

GLASURI ÎN POPOR

Dă-mi mie!... Dă-mi și mie!

SCENA II

ZUTUBA, CLOAS

CLOAS

(în taină)

Rutuba, vin deoparte. (Examinîndu-l.) Făcut ești din topor.
Ai suflet dirz?

RUTUBA

Eu? Nu știi că sint gladiator
Și mă numesc Alcidiu... în față mă privește...
Un om nici cit o muscă în ochii-mi nu plătește.

CLOAS

Așa-mi convii, amice: virtos și inimos.

RUTUBA

O știu, n-am preț; întreabă pe oricare gelos.
Eu îi răzbun onorul de orișice ispită;
Căci am o meserie de mulți aprețuită
în Roma; și, mă crede... nu că mă laud, zău!
Morala înflorește în ea prin brațul meu.

CLOAS

Cum? Care meserie?

RUTUBA

Zdrobesc de poruncea,ă,
Ucid sau rănesc numai, cum vrei, după tocmeală:
Atît pentru-o bătaie și pentru-o rană atît,
Iar pentru-o-njunghiere sau stringere de gît
Ceva mai mult... Vezi, Cloas, curînd oi să fac stare.

CLOAS

Ia spune-mi: cit mi-ai cere pentru-o manifestare?

RUTUBA

De care soi?

CLOAS

De-acele cu zgomot, cu ocări,
Cu huiduiri mojice, cu zvon de fluierări.

RUTUBA

Ceva complet? E lesne, dar trebui bună plată,
Căci o să am nevoie de-o plebe îmbătată,
De marinari, de leneși, de histrioni, de hoți.

CLOAS

Oricît ar fi, sint gata să-ți număr banii toți.

RUTUBA

Dar spune-mi cui și unde așa ovațiune?

CLOAS

Te prinzi s-o faci? Răspunde...

RUTUBA

Cum nu, amice?... Spi

CLOAS

Ascultă dar; chiar astăzi prin Forum are gust
Să treacă în plimbare nepoata lui August.

RUTUBA

Ce? Iulia?

CLOAS

Ea însăși.

RUTUBA

Cum? Ruda maiestoaă
A lui Octavin Cesar?... Știi tu că gluma-i groasă?

CLOAS

Știu, dar și suma-i grasă.

RUTUBA

Ai banii?

CLOAS

Ciți ii vrea.

RUTUBA

Ciți oi vrea? La tocmeală haideți în casa mea.

CLOAS

Hai.

RUTUBA

Fapta e-ndrăzneată, e demnă de Alcidiu
Dar cine-o comandază?

CLOAS

S-o spui la toți: Ovidiu.

*(Rutuba face un semn de mirare, apoi alt semn de aprobare și pleacă
m fund cu Cloas. Iese, apoi revine și s-amestecă în popor.)*

S C E N A III

PINAX, HILLARIUS

(Pinax slab, Hillarius gras, intră din dreapta și din stînga, se întilnesc pe la mijlocul scenei, se privesc lung și încep a ride.) j E, G: (Strigă [. . .] greu.) [154, 18 — E: (Iese prin dreapta.) j G: (Merge [. . .] fund.) || 21 — E: (vin din stînga) / G: (intrînd [. . .] scenii) || 155, 2 — E: ea / G: chiar || 9 — E: ea cată (inițial: dorește) / G: tot cată || 13 — E: de-atunce mult / G: ai crede? tot || 20 — E: pe-un / G: un || 21 — E: fură ochii, mintea cu jocuri IG: mințile-amețește cu șiruri || 28 — E: plecare/G: purtare || 156, 7 — E: ca pe un hoț / G: cu moarte de || 16—18 — E:

Și speri tu că te-ar crede?... Eu nu cred.

IBIS

(pe gînduri)

Dar!... / G: Tu?

<.. > însă || 19 - E: HIIX.

La (. . .) amice, te-ai / G: La (. . .) cunosc că m-aș || 20—21 — E: August / G: HILLARIUS

August || 23 — E: O știu. jG: Așa-i. || 25 — E, G: avint (inițial în E: transport) || 157, 3 — E (anulat): sub ea muncit/G: în cangea ei || 5 — E: 1-a lui Venus j G: 1-al lunonei || 8 — E: în taină / G: îndată || 14 — E: Dar, tot (inițial: Așa-i, / G: Tot, însă... || 16 — E: Noi doi, în piață, hai să- (inițial: să) / G: Noi (...) să- || 18 — E: mahnit de-acest scandal / G gelos de-al său onor || 19 — E: pe Ovidiu un dușman criminal (inițial pe-al meu dușman al ei insultător) / G: pe (...) insultător || 20 — E S-apoi || G: Ș-atunci || 22 — E: Prea bine. . . noi deoparte (inițial: în templu) vom sta ascunși la pindă.

(Arată templul din fund.) j G: Complotu-i (...) izbîndă. || 24 — E: (dîndu-i lui Hillar. trei pungi) j G: dînd (...) Hillarius) || 25 — E: hai (inițial: curînd)/G: mergi || 26 — E: HILL.

(arătînd poporul) j G: HILLARIUS || 27 — E: insultători / G: răzvrătitori || 158, 2 — numai în G: (arătînd [. . .] fund) || 3 — E:

Eu merg iar cu Rutuba să mă-nțeleg / G: Rutuba (...) el || 5 — E: gloatele / G: clasele || 10 - E: (Se [. . .] la / G: (Merge < L> cu || 14 - E: (Privînd/ G: (Cîntărînd || 15 — E: mîndre / G: scumpe || 16 — E, G: mie (anterior în E: -n palme) || 17 — numai în G: (Pleacă (...) intră.) < 13—17 — redactarea inițială din E, anulată:

întii, gîndind la mine, ca om de conștiință,

Mă chibzuiesc cu mană în buzunări deșarte.

(Bagă o pungă în buzunarul din stînga și alta în cel din dreapta.)

O pungă ici în stînga, și alta-n ceea parte. . .

(Pleacă spre stînga și se întilnește cu Pinax care intră pe scenă adîncit în gînduri.))|| 158, 18 - 159, 2 - A, B: PINAX și HILLARIUS, unul slab și celalalt gras, se întilnesc în piață, se privesc lung și bufnesc de rîs.

HILARIU

Tot slab? / E, G: SCENA III [. . .] slab? [158, 20 - 22 - E: (Se ntîlnesc amîndoi, se măsoară cu ochii.) j G: (Pinax (...) sarcasm.) \ \ 23 - 159, 2 - E: HILLAR.

Ha, iaca Pinax Grecul... (Tare.) Tot slab?... ca un

proțap? /

G: HILLARIUS (...) slab?) || 159, 4 - A B, C, D: lot j E, G: Și tu tot IJ 5 — A, B, C, D, G: HILLARIUS / E: HILLAR

(arătîndu-și talia) \ \ 7—10 — numai în A, B, C, D, G:, PINAX [. . .] proțap. [9 - A, B, C, D: HILARIU (C, D: HILLAR.)

(mîncînd o portocală) / G: HILLARIUS|| 12 — A, B, E: înghițînd coliva [A, B: naramza] j C, D, G: imbucînd coliva [C, D: narămza] || 13 — A, B, C, D, G: speculînd / E: cultivînd || Î6 — A, B, E: Tu [E: Dar; [. . .] amice / C, D, G: Dar; [. . .] aice [C, D: amice] || 17 - A, B: Piînd I C, D, E, G: Tu ești) 19 - A, B, C, D, G: șirete j E: în barbă JI 20-25 - A, B:

Eu..

HILARIU

(rîzînd)

Histrion și leneș, trăiești ca vai de tine !

PINAX

(cu mîndrie) / C, D, E, G: Te-ai [. . .] fiu. [22 - •numai în G: (rîzînd) || 25 — C, D, G: sărac să fiu / E: să fiu sărac] || .27 — A, B, C, D, G: Dar: histrion și leneș. / E: Sărac [inițial: Ce-aud?; apoi: De cînd] și mîndru? || 160, 2 — numai în A, B, C, D, G: (mîndru) II 3 — A, B, C, D, G: din tată-n fiu. / E: îmi e pe plac. || 4 — A, B: cu toții au viețuit / C, D, E, G: în Roma, toți filosofi [C, D: histrioni] || 5 — numai în C, D, E, G: Avut-au mare [C, D: S-au bucurat] [. . .] latine || 6 — A, B, C, D, G: Lăsîndu-mi [. . .] mereu / E: Ei mi-au lăsat avere un sfat chiar de evreu. || 7 — A, B: oriunde j C, D, E, G: la alții || 10 — A, J3: zvîntată / C, D, E, G: uscată || 11 — 163, 3 — în A, B:

PINAX

Și însă din junețe prin cite am trecut!
Dar ca s-apuc norocul de coadă n-am putut.
Prin meserii mulțime și mult ingenioase
Cercat-am să prind carne pe șirul meu de oase.
Am fost chiar pe fringhie vestit dântuitor,
Ce vii entuziasmuri nășteam eu în popor,
Cînd parcuram fringhia întinsă peste Tibru,
Făcînd trei tumbe-n aer cu meșter echilibru!
(Cearcă să facă o săritură de paiaț și cade obosit.)
Vai! aste balamale de mult s-au ruginit.
Ș-acum de-orice miljoace de trai mă simt lipsit.

HILARIU

Nu poți să salți în aer, pricep a ta jălire.
Dar nime nu te poate întrece-n tîriire.

PINAX

De cum se face ziuă alerg a saluta
Patronii, cu speranță un prinț a căpăta,
Ii linguşesc de-a rîndul cu-o elocuență rară,
Și ei, o crezi, Hilariu? ades mă dau afară!
Ovidiu numai singur... Ovidiu, îl cunoști?

HILARIU

He! cine nu-l cunoaște? Zoilii doar cei proști..

PINAX

El singur îmi suride poftindu-mă la cină,
Cînd il mai lasă liber geloasa lui Corină.

HILARIU

Corina ș-alte multe zburdalnice frumseți.
Ce-l țin oprit la pragul nebunei tinereți.

PINAX

(oftînd greu)

E rar cînd pentru alții de sine el dispune,
Căci toate, pîn' la una, de dînsul sint nebune...
Și însă pentru-o pîne cit geniu cheltuiesc!
Mă strecur pintre oameni, ascult ce zic, pîndesc

Ce fac, m-apropii de dinșii cu-o zîmbire,
Ca să ghicesc în treacăt secreta lor gîndire.
Le spun palavre groase, admir tot ce ei spun;
La proasta lor părere nicicum nu mă opun,
Chiar inventez novele și fapte gorioase
De-a noastre legioane în veci victorioase.
Azi bat pe geți la Istru, mini pe germani ii bat,
Minciună cu minoiună cîrlesc neîncetat,
Dar, vai! din toată-această măiastră cirpitură
Nu mă cîrlesc, amice, cu nici o-mbucătură!

HILARIU

(cu înduioșire prefăcută)

Te-aș plînge cu durere dac-aș pute să plîng,
Tot ce pot face, Pinax. .. dă mina să ți-o string!
*(Pinax întinde mina, sperînd că Hilariu voiește a-i
da ceva.)*

PINAX

(amărit)

Natura e nedreaptă, și vitrigă, și crudă!
De ce cu divul Cesar nu m-a făcut ea rudă?
De ce sint în osîndă de-a fi pintre cei mici,
Cînd zilnic se înalță atîți mișei pitici?
Prosperitatea altor îmi amărește viața!
Amoru-i dulce? fie; eu nu-i cunosc dulceața.
Prietinia-i bună? o fi, dar nu mă-ncred.
Nu sint amic și-n oameni eu numai dușmani vād.
Frumseța nu există! Oglinda-mi cu cruzime
îmi spune că pe lume ca mine slut nu-i nime!
Ș-apoi să fiu în pace cu lumea? Nicidecum!

HILARIU

Nu?

PINAX

Nu! în omenire e numai fum și scrum!
Prostia îngîmfată, sfruntarea, servilismul
în fapte rușinoase se-ntrec cu egoismul.
Privește împrejuru-ți ș-alătore... Ce vezi?

HILARIU
(esaminându-l)
 Un egoist de frunte precum tu nici te crezi.

PINAX
 Nu e vorba de mine.

HILARIU
 De cine dar?

PINAX
(stringînd mîna lui Hilariu)
 De-un frate
 Ce-mi strînge mîna goală, rîzînd, pe nemîncate.
 Și tu ca alți!

HILARIU
 Ca cine?

PINAX
 Ca Moeviu ce-a plătit
 Cinoi sute mii sestertii un pește.

HILARIU
 Te-a poftit
 Să-1 guști?

PINAX
 Ba nu, mîncăul... Ca Locuacensus care-
 Ajuns-a prin palavre orator mare, mare.
 El și-a făcut din limbă o undiță de scos
 Comori întregi de aur din orice tău glodos.,

HILARIU
 Și nu vrea să le-mpartă cu tine?

PINAX
 Nu, zgîrcitul!
 Ca medicul Stropianus, celebrul, iscusitul,
 Agent de moștenire ce vine-n ajutor
 Oricărui perde-vară, berbant, moștenitor.
 Bolnavul într-o clipă de rude se desparte.-
 Și medicul cu ele averea lui o-mparte.

HILARIU
 Te-a căutat vreodată la boală?

PINAX
 Ba nici pic.
 Nu vezi că-s încă-n viață și nu posed nimic?
 El doar nu-și pierde timpul cu cei ce sînt pe gheață.
 Pe cei avuți el numai îi vindecă... de viață...
 Dar ce să-nșir aice acel pomelnic lung
 De trîntorii ce-n Roma cu miere botu-și ung!?
 Senatori, răi de limbă, ce tronul chiar injură,
 Pin' ce de sus le cade o pară coaptă-n gură;
 Străini, decît romanii de sînge mai romani,
 Ce critică, insultă tot ce n-aduce bani;
 Evrei din Palestina ce-adună-a lor tezaur
 Cu pulberea pilită din banii noi de aur;
 Greci, meșteri buni de intrigi, ce din Atena vin
 De-nfiltră în familii corupție, venin
 Și, alungînd virtutea din suflete romane,
 Cu-ncetul sapă baza puterii suverane.

HILARIU
 Și tu ești, mi se pare, de neamul cel grecesc.

PINAX
 Și tu, dar n-aduci daruri.

HILARIU
 Din contra; le primesc.

PINAX
 Vezi tu, Hilariu, Roma e un lagum în care
 Se scurg din lumea-ntreagă pîraiele murdare,
 Sclavi, vinzători de fete, hoți, paraziți și furi.

HILARIU
(punîndu-i mîna pe umăr)
 Și histrioni mulțime.

PINAX
(lovindu-l încet pe spate)
 Și suma de auguri...

Poporul e o plebă ce nu vrea să lucreze,
Ce vrea în circuri numai August s-o desfăteze,
Iar patricianii lacomi, merindelor dînd zor,
în burtă mistuit-au chiar inimele lor.
Mîncare, bere, jocuri, prostituiri, orgie,
Hilariu, iată Roma, stăpîna lumii!

HILARIU

Fie!

Așa cum este însă, în ea stăm amîndoi,
Fiind noi demni de dînsa și ea demnă de noi.
Mergi, dar, sârmane Pinax, hrănit de a ta ură.
Și tidva ta e seacă, și tu o secătură. (*Iese
rîzînd.*)

PINAX

(*singur, privind după el*) j C, D, E, E, G: Stomahul [..] *furios.*) [160,
11 - 17 - C, D: PINAX

Și însă / G: Stomahul <..,) Ah! || 12 - E; Și/G: Căci || 13 - E:
Prin meserii multime și mult ingenioase / G: Și <...> rușinoase || 15 -
161, 2 - E: Ai fost și (*inițial*: PINAX

Ai fost chiar), mi se/G: PINAX <...> îmi || 15 - E, G: PINAX
(*inițial în Ei HILLAR.*) || 17 - E: Așa-i!... (*Oftează.*) j G: Așa-i!
|| 21 - C, D: cu-al meu spirit / G: dimineața || 23 - 28 - C, D:

Sînt detronat!... de mine azi nimănu-i nu-i pasă,
Afară de Ovidiu, cînd liber îl mai lasă
Corina...

HILLAR

Ș-alte multe zburdalnice frumșeți
Ce-l țin oprit la pragul nebunei tinereți.

PINAX

Prin meserii multime și mult ingenioase,
Cercat-am să prinz carne pe șirul meu de oase.
Am fost chiar pe frînghie vestit dănuitor...

HILLAR.

Știu.

PINAX

Ce / G: Și <...> Dar <23 - E, G: cite-o pomană [*inițial în E:*
puțină mană] > || 30 - C, D: și / G: chiar || 31 - C, D: (*Îmitează păsurile*

unui acrobat, dar se oprește obosit.) I G: (*Arătîndu-și genunchii.*) || 23 -
C, D: Sint/£i, G: (*Cu emfaz.*) (*inițial în E: (Oftînd.)*) Sint || 26 -
162, 3 - *la aceste rînduri, notă în Ș: Notă.* Versurile precedate (*inițial*:
însemnate) cu semnul „pot să fie omise la reprezentații. || 161, 2 - 162,
7 - *numai în E, E, G: Și <..*) HILLARIUS <161, A-Ei în taină /
£i, G: atunce H 20 - E: vede în el Octaviu / E, G: vād în el eroul || 21 -
24 - E: Ghici dacă poți.

HILL

Un șerpe, un Apis fert în oală?

PINAX

Ba chiar pe Cleopatra ca Venus toată goală. / E, G: HILLARIUS
] Mare! || 29 - *numai în E, G: (cu amărire)* \ \ 162, 3 - 6 - E:

PINAX

Pe o frînghie întinsă peste Tibru

Fac salturi de momită cu meșter echilibru. / E, G: ce faci [...]
prade.) || 10 - 13 - C, D; să ți-o string.

PINAX

(*întinzînd mîna ca pentru pomană*) j E:

Pinax (...) *deschisă.*)

HILL.

(*strîngîndu-i mîna*) j £i, G: (*Pinax <...>*) PINAX || 14 - C, D:
O! (...) Iar mîna / E: Ce? mă îngîni cu vorbe și mîna ta-i j E, G: O!
<...> ta-i || 17 - 163, 3 - *numai în C, D, E, G: Ești <...> furios.*)
<162, 24 - *numai în E, G: (rîzînd)* || 163, 3 - C, D: (*Hillar se depăr-
ează în fund, rîzînd.*) j E, G: (*Hillarius [..] furios.*) > || 163, 5 - 6 -
A, B, C, D: El pare de mine-a se păzi

Ca și cînd foamea este o boală lipicioasă. / E:

nu poate nimic a te-mblîzi

Și fugi, închizînd ochii, de fapta generoasă. / E, G: de
[. .] lipicioasă. || 7 - A, B: ș-o / C, D, E, E, G: și || 8 - A, B, C, D:
I-aș / E, E, G: Ți-aș || 10 - A, B: (*Iese.*)\G: (*Pleacă spre fund.*) \ \
10 - 168, 27 - E, Fj, G: (*Pleacă [...]*) COTTA [10 - 15 - Ei (*Vrea
să se ducă.*)

HILL.

Privește ici... (*Arată o pungă.*) j E\< G: (*Pleacă (. .) grabnic*) jj
19 - E: Pluton / E, G: Mercur || 21 - Ei revolta / E, G: agita || 22 -
E: mană grasă j E, G: pungă plină || 164, 2 - E: banii, (*anulat: (Arată
punga.)*) > / E, G: banii. || 14 - E, Ei, G: Ce? (*inițial în E: Pe*) || 165,
6 - E, Gi Ovidiu! j E: Ovidiu!

Mergi! || 7 - 14 - E:

Hai, mergi și te arată dibaci și priceput.

PINAX

Merg. (*Mirosă punga.*) Bine zic evreii, monedele nu put,

HILL.

Mi-au rămas două. (*inițial: De-acum . . .*)

vae victis.. .) / E, G:

PINAX <...> pungile (G: punga) (...) (*în parte.*) (G: Hmm!><...)
Cu (G: (*în parte.*) Cu) (...) două! || 16 — E: *vine j E, G: revine* || 24 —
E: *în (...) uită.*) / E, G: *multe în (...) uită între culise.*) || 27 — E:
ca / E, G: noi || 28 — *numai în E, G: (Pleacă (...) fund.)* || 166, 2 —
6 - E: HILLARIUS, IBIS, OVIDIU, COTTA, CLEVETIUS, TIGEL-
LIUS și alți tineri patriciani intră vesel pe scenă)

OVIDIU / Ei, G: OVIDIU (...) Ibis) \7 - E, E, G: Bachus
(*inițial în E: Vulcan*) || 9 — E: augurul / E, G: augurii || 10 — E: tu
ai / E, G: ai tu || 12 — *numai în E, G: (posomorit)* || 15 — E: (*Iese
prin fund cu Hilariu.*) / E, G: (*Se (...) și intră în el.*) (*inițial în E:
și dispar înlăuntru.*) || 16 - E: CLEVETIUS / E, G: COTTA || *între
r. 24 — 25, indicație anulată în E: (Ajuns la ușa templului, Ibis face un
semn amenințator spre Ovidiuși dispăre în templu cu Hillarius.*) ||167, 8 — E:
două guri lipite de / E, G: buze alipite cu || 11 — E: Ovidiu / E, G: amice \\
19 — E: Dar mult mai presus j E, G: Da-i mai presus mult || 20 — E:
nu toți șoimii / E, G: numai vulturi || 22 — *mimai în E, G: (îngrijit)* \\
26 — E: prin Roma că-n parcul (*inițial: dealul*) / E, G: în (. . .) parcul ||
27 — E: Mingăietoarea j E, G: îndurătoarea || 168, 4 — E: cu (*inițial:
pe)-a ta gură / E, G: prin gură-ți* || 5 — E, E, G: făcînd să mintă și
(*inițial în E: fără muștrare cu*) || 6 — E, E, G: Căci (...) uricios (*inițial
în E: Și nu [anterior: nu-ți] permit nici unui în fața-mi să pro ; apoi: Căci
[. .] în gînd răutăcios.*) || 8 — E, E, fi: Și (...) profane (*inițial în E:
Și nu /-ți permit în față-mi ca limba-ți să profane*) || 11 — *numai
în E, G:(lui Clevețius)* || 12 — E, E, G: Dac-ar (*inițial în E: Clevețius,
de-ar și Cesar*) || 15 — E: N-am teamă (*inițial: Ba, căci*) / E, G: N-am
grijă || 21 — E, E, G: Eu. (*inițial în E: Lui însuși.*) 26 — E, E: August /
G: Augur] / C, D: SCENA IV

PINAX, IBIS (*intră turburat prin stînga*)

IBIS

(*în parte*)

De astă dimineață alerg: nu-mi aflu locul:

Sint turburat.

PINAX

Hei! Ibis!... Cu el să-mi cerc norocul. (*I se-nchină.*)

Să te ferească zeii de orice gînd amar.

Ilustre Ibis, rudă cu marele-Amilcar!

Cartaginea rivnește pe Roma fericită

De-a te avea în sinu-i, tu, față strălucită.

(*în parte.*)

E mindru de-o ureche. (*Trece.*) în stînga lui să trec.

(*Tare.*)

Ar fi să ne dăm mina, tu cartagen, eu grec,

Să ne apărăm de dușmani precum doi cai la soare

Să apără de muște cu-a cozilor mișcare;

Căci Roma zgomotoasă e plină de bondari,

Ce-n stupi străini, la miere, se viră ca tâlhari.

(*Ibis se uită la el.*)

(*în parte.*) M-a înțeles. (*Tare.*) Iubite, cuminte-i s-aruncăm

Necazurile-n Tibru, să bem și să mincăm,

Căci viața este scurtă. . . Mincăm noi împreună?

(*Ibis îi întoarce spatele.*)

Aud?... Hei?... (*în parte.*) Nu se prinde. . .

Iar am pățit-o bună.

(*Iese cu capul plecat.*)

SCENA V

IBIS

(*singur*)

Corina astă noapte de-acasă a ieșit

Și-n taină cu Ovidiu, o știu, s-a întilnit!

Ovidiu! . . . nu-i pe lume obraznică făptură

Să poată ca s-aprindă în mine-atîta ură

Ca-acest poet al Romei, corupt, corumpător,

Pescuitor de-amoruri cu versuri de amor.

De cînd el mai cu seamă a scris *Arta iubirii*

Femeile, pierdute pe cîmpul rătăcirii,

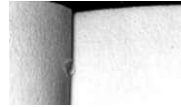
în brațe-i se aruncă orbiș, într-un" noroc,

Ca fluturii nemernici ce dau zburînd în foc.

Berbantul cît de mirșav, berbant numai să fie,

La dînsul dau năvală copilă și soție,

Căci vițitul le-atrage, trăsîndu-le prin gînd



Că vor schimba în erou pe un mișel de rind.
 Corina cea cu minte și calități înalte
 Căzut-a și ea-n cursă ca toate celelalte.
 Ovidiu!... Dar în fine azi am să mă răzbun,
 Să-l pierd, să scap de dînsul... Dar... planul meu e
 bun.

Azi, Iulia, nepoata lui Cesar împăratul,
 Pe cînd se făcea ziuă a părăsit palatul
 Mergînd la templul Vestei, ofrande ca să facă.
 Cortejul ei pe-aice, prin Forum a să treacă,
 Și-atunci... am pus la cale, urzînd al meu complot,
 Să o insulte plebea... pe bani ea face tot...
 Trimis în strade, Cloas, cu sume mari sub haină,
 Din partea lui Ovidiu le-a răspîdit în taină,
 Și astfel împăratul, cu drept răzbunător,
 Va crede pe Ovidiu al său insultător,
 Și-apoi nici chiar Apolon nu-l scapă de osîndă.

S C E N A VI

IBIS, CLOAS (venind din fund)

[CLOAS]

Stăpîne...

IBIS

Tot e gata?

CLOAS

Dar!

IBIS

Bine, stai la pîndă.

CLOAS

Poporul, cînd a trece corteju-mpărătesc,
 Va face zgomot mare.

IBIS

Să facă; eu plătesc.

(Cloas iese, Ibis stă gînditor.)

S C E N A VII

IBIS, HILLARIU și PYRRHA (mai în fund)

HILLAR

Copilă drăgălașă, te du și fii ferice,
 Amor și voie bună oracolu-ți prezice.

PYRRHA

Ah! Dacă-a tale spuse, augure, vin din cer,
 Primește-n dar din parte-mi întregul meu paner.
(Da panerul lui Hillar și iese veselă prin dreapta.)

HILLAR

(privind-o)

Ce căprioară vie cu sprintene picioare!
 Căci nu sint căpriorul acestei căprioare!

S C E N A VIII

IBIS, HILLARIU

IBIS

(în parte)

Hillarius augurul?... îmi vine să-l consult,
 El e tâlmaci de visuri și mi-a vestit de mult
 O tristă catastrofă, o șotie ciudată.
 Hillariu!

HILLAR

Tu ești, Ibis? Ce pară-ntunecată
 în ochii tăi mocnește?... Ai vrun neajuns?...

IBIS

De-o mare mahniciune, amice, sint pătruns.

HILLAR

Ți s-a-necat flotila cu stofe tiriane?
 Fugit-au ale tale plăcute lesbiane?

IBIS

Hillariu, pretutîndeni eu sint întîmpinat
 De groaznice presajuri ce m-au înspăimîntat.
 Ducîndu-mă la țară ieri să prinzesc, o cioară
 Cîntatu-mi-a în stînga!...

HILLAR

Semn rău! fire-ar să moară!

IBIS

Apoi trei iepuri sprinteni, vînați de doi ogari,
 Tăiatu-mi-au toți drumul, ieșînd de prin tufari.

HILLAR
Semn si mai rău!

IBIS
Hillariu, crezi tu că în zadar
Ieri, strănutînd la masă, vărsat-am un pahar?

HILLAR
Nu... Şotia prezisă de mine?...

IBIS
Ai ghicit-o.

HILLAR
Cum? Esti?.

IBIS
Sint!

HILLAR
Eşti?

IBIS
în capăt.

HILLAR
Corina?

IBIS
(*plecînd capul*)
Am păţit-o!

Dar vreau o răzbunare cum nu s-a pomenit...
Poţi tu să-mi faci complice infernul?...

HILLAR
Pot... plătît.
întăi să tragem sorţii!

IBIS
Dar, şi deocamdată
Ia astă pungă plină din partea mea drept plată.

HILLAR
(*zîmbînd*)
Prea bine, haideţi colo în templu, să vedem
Ce ne va spune-n taină oracolul suprem.

IBIS
(*invocînd*)
Veniţi în ajutoru-mi tustrele Eumenide,
Să mă răzbun de-Ovidiu!

HILLAR
(*în parte, pufnînd de ris*)
Ovidiu ...
(*Hohote prelungite în culisele din stînga; Ibis priveşte.*)

IBIS
Cine ride?
Ovidiu? (*Lui Hillar.*) Haide-aiure, de dinsul vreau să fug.

HILLAR
(*în parte*)
Am să-i sustrag toţi banii din sîn cu meşteşug.
(*Se duc spre fund şi intră în templu.*)

S C E N A IX

OVIDIU, TIGELLWS, COTTA, CLEVETIUS, apoi IBIS şi HILLARIUS

OVIDIU
Şi zici că împăratul an ţi-a cerut pomană?

CLEVETIUS
Ne-am întilnit noi lingă coloana pompeană,
Şi el mi-a întins mina, şi eu i-am dat un as.

OVIDIU / G: (*Pleacă [...]*) COTTA \29 numai în C, D, E, G
(*Toţi rid.*) || 169, 1 - C, D: COTTA / E, E, G: OVIDIU \2 - C, D
Cesarul mare / E, Ex, G: din înălţare || 3 - C, D: ajuns la / E, Ex, G
căzut în || 5 - C, D: haină / E, Ex, G: haine || 6 - C, D: culmea de
mărire / E, Ex, G: culme de putere [*iniţial în E: lume de mărire*] || 7 -
C, D: şi-njosire / E, Ex, G: şi cădere || 9 - C, D: Se zice că e foarte zgîrcit,
că / E, Ex, G: Ba [. ..] însuşi |j 10 - C, D: El însuşi casei sale / E, Ex, G:
Căsuţei sale proaste || 12 - C, D: el cuibul / E, E, G: cuibarul [*iniţial*
în E: culcuşul] || 13 - C, D: COTTA
Căci nu te-aude Cesar! Ce-aş ride! j E, E, G:
Schimba-s-ar [...] mortale! || 17 - C, D: răspîndite / E, Ex, G:
ridicate || 20 - C, D: în / E, Ex, G: ca-n || 22 - 24 - C, D; OVIDIU
Mulţi s-ar hrăni din tine, în bani de-ai fi topit?

TIGELLIU

Oricine-ar vrea să-l guste ar fi chiar otrăvit.

CLEVETIUS

De cite Cesar face, orice mi-ai spune, frate,/E: Și [...] La toate-a sale fapte [...] lăudate. / E,G: Și[...] L-a sale fapte însă[...] lăudate. || 25 - C, D, E: dar / E, G: ci || 26 - C, D, E: La dînsul / E, G: inminte-i || 27 - C, D: Simplitatea / E,E,G: Simplitatea-i ||29— C,D: (Ibis și Hillariu ies din templu.)

OVIDIU

(zărind pe Ibis în fund)

Pe Bachus corniferul! Ce văd? Nu mă înșel?
Priviți colo spre templu... Amici, el este, el!

TOȚI

(speriați)

August? August?...

OVIDIU

(adresindu-se în fund)

Ba, Ibis... He! Ibis, *salve* ție.
Om ghiftuit de toate, de-amor, de avuție!
Cum? Mai consulți augurul? Ce vrei? Ce mai pretinzi,
Cînd ai tu pe Corina și-n ochii-i te oglinzi?

IBIS

(în fund)

Rizi tu, Ovidiu, astăzi, dar poate mini vei plinge,
Cînd nu s-așteaptă omul, atunce gîtu-și frînge.
(Iese prin dreapta cu Hillariu.)

CLEVETIU

Vorbește-n aforisme ca un filosof grec.

TIGELLIUS

Și are miez la vorbă...

CLEVETIUS

Cît are fructul sec.

COTTA

He! Voi glumiți, dar Ibis, îl știu, e rea natură.
Să mă ferească Joe de-a lui grozavă ură!

OVIDIU

Eu nu cunosc ce-i ura cu infernalul-i chin;
Am numai oaspeți veseli și blînzi în al meu sîn:
Amor, prietenie, senin, compătimire,
Tovarâși scumpi de cale ce duc la fericire.
Ei îmi arată lumea prin vâl trandafiriu,
Făcîndu-mă-al iubirii poet iubit să fiu,
Și-mi spun că nu-i ființă mai tristă, mai muncită,
Ca omul ros de ură și-invidie urită.

COTTA

Tu ești un om ferice condus de năluciri,
Și aerul din Olimp în Roma îl respiri.

OVIDIU

Așa-il... din tinerețe mă bucur de-a fi-n lume,
Scriind pe sînuri albe al lui Ovidiu nume.
Amici! A noastre zile se sting ades în zori,
E drept să le așternem un lung covor de flori
Și să gustăm extazul avînd pe cer un soare
Și pe pămînt femeia de-amor inspiratoare.

CLEVETIUS

Femeia?... Rătăcire...

OVIDIU

îmi place-a rătăci
în lumea cea menită pe om a-l ferici
Și unde la tot pasul, cu farmec viu, scînteie
Divina, drăgălașa zimbire de femeie.

CLEVETIUS

Pygmalion, ca tine înamorat, artist.
Nebun de Galatea...

OVIDIU

Și cum vreți să-i rezist,
Cînd darnica natură i-a dat ca la o soră
O formă-atrăgătoare și albă de amforă;
Un glas care pătrunde și varsă, dulce dar,
Urechei armonie și inimii nectar;
Un sîn cu două cupe rotunde, adorare,

Din care sorbi și viața și dulcea voluptate;
Doi ochi frumoși, luceferi cu foc luminător,
Ș-un suflet ce-ți răpește tot sufletul cu dor.

CLEVETIUS

Sărman poet!... Ajuns-ai în tristă nebunie.

OVIDIU

Mă rideți? Risul vostru e ris de comedie.
Toți voi sinteți ca mine supuși femeii, sclavi,
Dar faceți ca fricoșii ce vreau să pară bravi.
Eu le iubesc pe toate ș-aș vrea pe toate ele
Să le confund într-una, să fie toate-a mele.
Pân'la sfârșitul lumii, lungind al vieții fir,
Aș vrea, cite s-ar naște, cu drag să le admir,
Căci eu iubesc în ele acea divinitate
Ce viața ne urzește cu zile încântate,
Și leagă faptul vieții cu-apusul ei măhnit
Prin lanț în înflorire de-amor fără sfârșit.

TIGELLIUS

Dar timpul nu-ți șoptește, trecind, de bătrînețe?

OVIDIU

Cît am simțire-n suflet, am parte de junete.
Iubesc, căci am menire în veci ca să iubesc;
De sint poet, femeii talentu-mi datoresc.

COTTA

Oricare-ar fi făptura femeii, pentru tine
Posedă săvirșirea făpturilor divine?

OVIDIU

Dar... Tot ce altor oameni le pare un defect
în ochii mei lucește plăcut, frumos, perfect.
De-i mică, nu e mică, ci astfel nimerită
Cît poate să încapă în inima-mi răpită.
E-naltă? Văd pe Juno cu mersu-i unduios
Chemindu-mi adorarea prin chipu-i maiestos.
E subțirică?-n minte-mi ea-i vesel comparată
Cu trestia mlădie de zefiri legănată.
E brună? Vălul nopții pe fruntea sa întins

Ascunde-nflăcărarea amorului nestins.

E blondă? Coama-i lungă în vînt filfitoare
Măiestru se-mpletește cu razele din soare.
E simplă? Un ce tainic mă face să doresc
Natura-i adormită în brațe-mi s-o trezesc.
E vie? Mă-nviază. Isteață? imi promite
Un drag și scump tezaur de ore-nveselite...
Și astfel eu, Ovidiu, neprețuind nimic
Mai sus decît femeia, mă-nchin la ea și zic:
Mai dulce-i răsufarea din buzele copilei
Decît aromul nopții sorbit de faptul zilei.
Ferice dar de omul setos de sărutări
Ce-aspiră-n el dulceața verginei răsufării!
Ferice de acela ce în femeie crede
Și rai, dumnezeire, în ea numai le vede!

TIGELLIUS

Ce foc! Ce elocuentă! A! pentru-al tău succes

Păcat că n-ai, Ovidiu, un public mai ales. / E, Ex, G: OVIDIU
[...] dezgust. [31 — numai în E, G: (cu dispreț) || 34 — E, E, G: ești
(inițial în E: orb ești) || 35 — E: Cum ne-a cuprins al vieții profund,
amar (inițial: Cum toți romanii tineri) / Mii G: Cum (...) chiar] || 170,
1 — C, D, E, Ei, G: OVIDIU (inițial în E: OVIDIU (indignat) || 7 -
numai în C, D, E, G: (Aprinzindu-se.) || 14 — C, D, E, Ei, G: de viață-a
[C, D: trai a] fi [inițial în E: dezgustul de] || 16 — C, D, Ei, G: mină-i /
E: mină || 18 — C, D, Ex, G și, inițial, în E: aibă un / E: aibă || 20 — C,
D: ce să topească / E, E, G: care topește || 25 — numai în C, D, Ei, G:
(Arată pe Barrus.) || 26 - C, D: X / £, E, G: VI || 27 - 171, 7 —
C, D: PINAX

PINAX

(deoparte, lui Barrus)

Dar, regele meu Barrus, pe frunte porți un nimb;
Cu-a ta figură zeii ar vrea să facă schimb.
La cine prinzim astăzi?... Și unde cinăm oare?...
(în parte.) Se face că n-aude.

OVIDIU

He! IE, Ei, G: istovit [...] OVIDIU [170,

28 - 30 - E: COTTA

He Barrus, salve ție. / Ei, G: întovărășit (...) Barrus!. 32 -
33 — E, Ex. BARRUS

(cu dispreț) (E: (cu glas istovit))

Bufon! (inițial în E: Pușchea /!>/G:

BARRUS

Bufon! . . . |J 171, 1 - E: TIGELLIUS / E, G: COTTA || 4 - numai
în Ei, G: (cu glas femeiesc) || 5 — E: Amici (inițial: Vin de la baie),
vin de la baie și mă prăjesc / E, G: Amici (...) ieșit || 6 — E, E, G:
Am (... > (Tușește.) (inițial în E: OVIDIU

Căci am [. . .] (Tușește.) Barrus, pun)] || 9 - C, D, G: în / E:
la y 12 - 176, 18 - în C, D: (Toți îi pipăie brațul rîzînd.)

PINAX

(în parte)

Să juri un scul de ață. ..

Și ăsta-i vultur falnic clocit în ou de rață.

BARRUS

La cîmpul lui Mars astăzi zvirlit-am ușurel
Vreo zece javeline și discul de oțel.
Ș-am întîlnit acolo pe Chloe, pe Actea,
Pe Tyndaris... Acum la poarta Capenea
Merg să mă urc în caru-mi, să min catirii mei,
Pe Calea Appiană să alergăm tustrei...
Actea, Chloe, Lice și altele or să vie
Acolo... Mă duc, *vale!*

OVIDIU

Ce? zici că or să fie

Cu toate? Mă așteaptă, eu te-ntovărășesc.
La vila-mi, lingă Roma, am gînd să le poftesc.

PINAX

Pe ele numai, dive?

OVIDIU

Ba nu, și pe Graecianus,
Pe Cotta, Pansa, Barrus, Clevetius, Marcianus
Și alții.

PINAX

Dar pe mine... pe mine cel lihnit?

OVIDIU

De-i spune ceva comic să ridem, te invit.

PINAX

Cunoașteți pe Zoilus, birfaș de meserie?
El a comis în taină o vastă tragedie,
Cu care o să-ntreacă pe însuși Euripid.
Nu rizi?

OVIDIU

Nu; pîn-acuma nu m-ai făcut să rid.

PINAX

Antoniou în Egiptet triumfător sosește...
Să vezi cum Cleopatra de-amor îl nebunește...
Pontifii, magii, hitri în 'p' >
inchină lui Antoniu un lung și lat covor.
Ei îl aduc pe umeri cu alte scumpe-odoare
Și-l dau de-a vălătucul sub ale lui picioare,
Iar cînd întreg covorul pe scenă s-a destins,
Ce vede-n el Antoniu și publicul surprins?
Ghiciți.

TIGELLIUS

Un leu?

COTTA

Un șerpe?

OVIDIU

Un Apis în frigare?

PINAX

Ba. Cleopatra-n Venus... Cînd a ieșit din mare.

(Toți rid.)

OVIDIU

Sublimă tragedie!... Aș vrea s-o văd și eu.

Și eu.

TOȚI

BARRUS

Veniți.

OVIDIU

îndată. (Lui Pinax.) Să vii la prînzul
meu.

(Ies rîzînd în dreapta.)

SCENA XI

CLOAS, RUTUBA, MUSS, apoi IULIA, LICTORII

E, St, G: Priviți [. . .] LICTOR [171, 13 - 15 - E:

TOȚI

(pipăindu-i brațele) j E, G: (își <...> pipăindu-le) || 18 — E, Et, G: cițiva din ei (inițial în E: din ei cițiva) || 23 — E: CLEVETIUS / E, G: TOȚI || 26 - £: La poarta / £, G: Apoi || 28 - E: Și/£, G: Mi || 29 — E, Ei, G: a lor figură cu-a <£: pe-a> mea să (inițial în E: cu-a mea figură pe-a lor s-o) || 172, 2 — £: carul / Et, G: caru-mi || 3 — £: Chiar /£j, G: (Privind (. . (> A! || 10 - £, E, G: încălțe (inițial în £: Mai bine) || 12 — numai în E, G: (supărat) || 14 — numai în E, G: (Toți rd.) H 16 - £: PYRRHA / E, G: CHLOE || 17 - 18 - £: (în costiumuri elegante de curtizane, intră prin stînga) j E, G: (întră(. . .) patriciani) \\r. 21—173, 7 — în E, sînt anulate cu cerneală: ACTEA (. . .) lătrător. 1121 — 26 — £: Actea, Chloe, Glyce (inițial: Actea, Glyce, Chloe).

OVIDIU IG: ACTEA <...> mîna) \\ 28 - E, G: v-a-n-dreptat (inițial în E: v-a condus) || 173, 4 — £, G: coame lungi (inițial în E: cozi de pâr) || 5 — £, G: frumseții (inițial în £: naturii) || 7 — £, G: obraznic (inițial în E: infame) || 8 — £: CLYCE / E, G: TYNDARIS || 9 — E, Ei, G: Năpîrcă de lagumuri (inițial în E: Actea / Paingăn de risipuri /-nchinare /lagumuri) jj 11 — £: Paingăn mușcător, (inițial: lagum otrăvitor.) / E, G: Paingăn minjitor. || 14 — £: a cărui nume răsună-a (inițial: cuprinde-o) clevetire / £], G: ce (...) omenire || 15 — £, Ei, G: Mai (. . .) veniți (inițial în E: Mai bine /Veniți / veniți vesel cu noi) || 16 — £: orașul să / Eu G: pe noi să ne || 19 — £, £, G: de-a (...) prea (inițial în E: sintem toate de tine) || 21 — £, Ei: învingător ferice! cu toate îl (inițial în E: Ce fericit / Cit de fericit ești) / G: învingător (...) toate-1 || 23 — numai în E, G: (cu sarcasm) || 26 — £: infame (...) o (inițial vro) / E, G: nebune (...) o || 29 — numai în E, G: (Amicii lui îl opresc.) || 174, 3 — £: faci a rîde cu vorba-ți / E, G: face-a rîde mânia-ți || 4 — 10 — numai în E, G: (Lui (...) etc.) || 12 — 13 — £: CORINA (viind din fund) / E, G: (rămas (...) dreapta) || 15 — numai în Ei, G: (foarte agitată) || 23 — £: A?... / E, G: Cum? || 175, 9 - £: Să / Ei, G: Cit || 18 — £, Ei, pe lume-a / G: de-acum a || 19 — numai în Ei, G: (Cu înduioșire.) || 22 — numai în Ei, G: (Cu lacrimi.) || 26 — £: poetul tău iubit / £j, G: poetu-ți favorit || 33 — £, Ei, G: Căci (inițial în Ei Cind) || 176, 10 — numai în E, G: (răpede (...) scenă.) || 14 — £, E, G: cu nobila-i jertfire (inițial în E: pe lingă-a ei mărire) || 15 — 16 — £:

ru ca-pul Plecat în dreapta și se duce sub portice.) j E, G: pe (. . •> M- } II 18-177, 21 - C, D, Ei, G: POPOR [...] Tibru! [20 - C, D: și pe Muss în / Ei, G: în || 21 - 22 - C, D: înarmați și urmați de alți patru. / Ei, G: și (...) spade (inițial în E; lănci) || 22 - C, D: umeri / E, G: umerii lor || 23 — C, D: perne. / £, G: perne de purpură. || 25 - C, D: cealaltă. în stînga IE, G: și alta \\ 28 - numai în E, G: Ibis(. . .ytemplului) | 29 - 177, 21 - C, D: CLOAS

(alergînd din fund, se apropie de Rutuba)

Cortejul vine... iată-1... Rutuba, dă semnalul.

RUTUBA

Muss, picicule, începe.

MUSS

(scofînd un fluier din buzunar)

Stai să-mi gătesc cavatul.

(Șuieră.)

UN LICTOR

Ce?

(Alte șuierături s-aud în fund.)

CLOAS

Dați gură!

RUTUBA

La oarba!

LICTORUL

Sclavi buni de spinzurat!...

POPORUL

La oarba! / £, G: MUSS (...) Tibru! (16, 20 - Ei, G: PLEBA \\inițial în £.: POPORUL]>]/£: PINAX, POPORUL, SAGA [inițial: PYRRHA] (poporul umple scena, grupîndu-se în stînga)

UN PRECUPEȚ

[inițial: PINAX

(alergînd din fund)]

Paste!

ALTUL

Apă de Virgo!

RUTUBA
(într-un grup)
 Veniți aice voi...
 Să faceți zgomot mare...
 UN OM DIN POPOR
 Prea bine, las' pe noi.
 PINAX
(alergînd din fund)
 Cortejul vine, iată-1____Rutuba, dă semnalul.
 RUTUBA [...] *o cheie*
 Stăi [...] *(Fluieră.)*
(Cortejul începe a intra prin fund din stînga.)

SCENA X

POPORUL, IULIA, LICTORI *(description du cortège)*

UN LICTOR
 Ce?
(Alte şuierături s-aud mai în fund.)
 PINAX
(între grupuri)

Dați gură.
 RUTUBA
 La oarba !
 LICTORUL
 Sclavi buni de spinzurat !

POPORUL
 La Tibru *[inițial: naiba] ! ! || 23 - C, D : (înaintînd și arătînd I
 E, Ei, G: (arătînd || 24 - C, D, E, G: degerat / &: marinat || 25 - C, D:
 (Ris în popor.) j E: (Poporul rîde.) / E, G: (Risete în grupuri.) || 27 -
 C, D: foc... (Poporul rîde.) / E, E, G: foc. || 178, 1 - 5 - C, D:*

LICTORUL
 Tăcere,
 Mișeilor !

POPORUL
(înconjurînd cortejul)
 La oarba!

RUTUBA
(înmaintîndu-se)
 Ian stai de-mi spune, vere / E, E, G:
 MUSS [. . .] *lictor*] [3 - E:
 PINAX
 Grozav / E, G: Grozav || 5 - numai în E, G:
(apostrofinînd pe lictori)] || 7 - 179, 8 - C, D:

LICTORUL
(cu manie)
 în lături!

MUSS
(arătînd pe lictor)

Urit tată-a avut!

RUTUBA
 Jos lectica !
 LICTORUL
(scofînd spada)
 în lături, vă zio, căci în grămadă
 De m-oi azvirli...

MUSS
 Ia seama să nu te-nfigi în spadă,
(Poporul rîde și şuieră mai tare.)

RUTUBA
 Jos lectica în fața poporului roman,
 La forum și la circuri el este suveran.

IULIA
(sculîndu-se, zice cu glas mare)
 Sus lectica, octofori, sus, plebea să mă vadă,
 Cit de mai sus pe dînsa disprețul meu să cadă!

POPORUL
(furios)
 A! a! a!
*(Se-ndeasă împrejurul lecticei; lupta începe între Rutuba cu lictorul,
 și între oameni din popor cu acei ai cortejului.)*

S C E N A XII

precedenții, OVIDIU, COTTA, CLEVETIUS, TIGELLIUS, BARRUS. PINAX (venind in dreapta) și, mai pe urmi, IBIS și HILLARIU (apartnd sub porticul din t dreapta)

OVID

Ce-i aice?

IULIA
(veselă)

Ovidiu! (Face semn servilor să coboare lectica.)

E, Ei, G: cit [...] Ovidiu! [178, 7- 17 — E:

LICTOR

in lături! trei asi?

RUTUBA

Ce preț? trei ași?

MUSS

Cinci.

LICTORUL

Hoți

PINAX

Ea fie curtizană (inițial:

Ce prețuri pe dinsa? . . .

PINAX

Cit ai vrut? Ce preț?

MUSS

Ce preț?

PINAX

Ea n-are preț. . . întrece pe-a Romei curtizane.)

LICTORUL

(scoțnd spada)

in lături, mizerabili!

RUTUBA

in lături tu, șoldane. / £j:

MUSS

Un as, atita face. (redactarea inițială areplicii, anumită ilizibil, pre cum și indicația următoare: (Riș cu hohot in popor.))(...) Un (...) (Pleba (inițial: (Poporul) <...> (inaintnd) (inițial: (infața cortejului)) (...)

Inaintnd)\G: cit <...> inaintnd)\ 19 - E: și in / E, G: și la. || 20 — 2j _ E: porticul din dreapta, curtizanele privesc și rid. Zgomot mare.) j Ei, G: portice (. .) Zgcm'ot.)\ 23 - E: perne j E,G: coate)|| 26 — 27 - E;POPORUL

La Tibru (inițial: oarba) \ ț E,G: PLEBA (inițialin E: POPORUL)

La Tibru! |J 179, 2 — 4 — E: cu amicii săi coboară rapide din portic)

OVIDIU / Ei, G: și (. .) tare) \ 5 - E, E, G: Miserabili! (inițial in E: Ce-i aice?) || 7 - E: (în / E, G: (zărindu-l, în) || 12 - C, D: ce / E, Ei, G: ce-o || 13 — 17 - C, E>:

Femeia! (Respinge cu amicii lui poporul și înconjură pe Iulia.)

POPORUL

Moarte vouă! . . .

(Luptă.) țE, Ei, G: (Coboară [. .] lectică.) [13 - 14

h Ei, O: (Coboară (...) resping.) || 17 — £: împrejurul lecticeii.) j E, G: crîncenă <...> lectică.)\ 20 — C, D: Și / £, E, G: Voi | | 24 - C, D: (Adresindu-se la gloate.) Popor mare și-eroic / £, £, G: (Cătră plebă [£ ți, inițial, în £: popor.] [. .] eroic || 27 — C, D, E: divină/Ej, G: augustă || 28 - C, D, Ei POPORUL / £i, G: GLASURI DIN GRUPE || 180, 2 — C, D: (aruncîndîn popor un pumn de bani) / £: (arătînd pumnul plin) t Ei, G: (aruncînd [. .] monede) j | 5 — C, D: (cu veselie / £, E, G: (vesel și lacom) || 6 - C, D, E, G: He! / £: Ha! || 8 - 13 - C, D: Na, culegeți și ziceți: Évohé!

(Poporul s-aruncă buliic să culeagă bani.)

Azi este sârbătoarea lui Plutus... Na!

POPORUL

(cu zgomot)

He! he! (Se depărtează de lectică.)

IULIA

(intinzînd mîna lui Ovidiu) țE, £, G: (aruncînd [...] lectică) [8 — £: (azvîrlînd banii) țE, G: (aruncînd iar banii)\ 9 — E: cădeți s-o (inițial: luptînd o) / E, G: cădeți și || 11 — £: (Poporul se-mbulzește pe pave cătînd banii.) \ E, G: (Pleba (. .) jos.) || 14 — 15 — numai in E, G: (îi întinde mîna.) \ 17 — numai in C, D, E, G: (sărutîndu-i mîna) || 18 — £: amică / E, G și, inițial, in E: ferbinte || 19 — C, D: Și [. .] lucește-n / £: (Ibis și Hillarius apar pe peronul templului. încet.) Și [...] s-aprinde-n / E, G: (încet.) Și [...] s-aprinde-n || 20 — 22 — C, D: Acum să mergem grabnic.

- 011 | si î: «S \ «i h t'I.-.O^I^j^r.i.u» (...) t?o :a\^Vk«Ui»iai»
(cahnd cu dragoste la Ovidiu)

Să mergem, dacă vrei.

(JUWIO'Î:3.r.'

i OVID

Amici/£: f/i sārM/ă OTÎMO. Tare.; Acum [...] voi \\\ntre r. 21 —
22— [în E, anulat: i*9K>\ (...):0

IULIA

Să mergem... dacă vrei.

OVIDIU

Amici / £, G: fCa>ă [...] voi (| 24 - 181, 18 — C, D; (Iulia plea-
că pe jos, înconjurată; iese-n stînga,)

OVID

(rămînînd mai în urmă)

Popor, tu, de strînsură! mai vrei bani?

:0,,3 ,3.\oiuro-ia M i t ioqo'4 1 .%\w>\. oi..Ji-«WuMfck\
POPORUL

, j.3 w itx\tj s2 ii|

,1 OVID

Strigați ,081

Cu toții: Êvohé Cesar și Iulia!

RUTUBA

Bani dați? <? i,

OVID

faruncînd iar bani)

Dau, na!

POPORUL

Êvohé Cesar și Iulia!

OVID

Prea bine... (Iese.)

IBIS

f/* SM6 portic, arătînd pleba)

N-a reușit complotul! O! Plebe! o! rușine l/E, E, G: (Cortejul [. ..]
HILLARIUS [24-31 - E:în stînga.)

RUTUBA

(la popor)

Pe urmă-i.. .

,5 ,,I,>

PINAX

(ascuns) / E, G: și iese (...) cu (inițial în £,: i» < plebă <...>
plebei) || 181, 2 — £: (păn-a nu ieși)jEx,G: (rămînînd (...) cwte-

« / «t; II 5 - -E: POPORUL/E,, G: PLEBA || 8 — E; bani / E, G; mo-
nede || 10 - H - E: POPORUL / £,, G : PLEBA (strigă) \ \ 15- 16 - E:
(Ibis și Hillarius vin în scenă.)

IBIS / Ex, G: IBIS (. . .) scenii) || 18 -
numai în Ex, G: HILLARIUS) || 21 — numai în Ex,G: (C ort i n a
cade,) || 23 — 185, 6 — C, Z>, G: Sala [. . .] fund.) j E; SCENA I

(Sala palatului împărătesc.)

UN LICTOR (în sentinelă), MARCIANUS (întră prin fund)

MARCIANUS

Lictor, în astă sală venit-au împăratul?

LICTORUL

hun WB-iusfjJ :a. • Limun .. . JHjjJp:..> :0,(i,j - fl -01 |j . .»

Nu mcă..

Ml?jfciv&M

.... ,

MARCIANUS

o îstKcî-tsre g <• . ^- noapte el [inițial: își] părăsește patul,

!b ^ŞsSP+fc;ţţTi--•• Clientii în atrium sosiți

Așteaptă să salute pe Cesar.

sis«\ » Ww?ft«!«n ''Jf yj;-:;•' UvMfMW tt-Dft.mMoi: >• . v\
••• ' ' LICTOR • i. s,\,:> sn Tc -r..t

-Prea: [i*a!^-S^t];gVăbiți. I.ă81

Din insula Caprea unde-a șezut o lună *

niCI :CL El s-a întors la Roma ieri seara pe furtună
Și-i ostenit. l" OPI Higasdaeob

→ n- ""•••(S-aude un timbru în apartamentul din dreapta.)

\ gJ3ib Vf. lob oinirtt :0. — fit Il,ij5ia,40\ g«ncr -QL *J'. •: iu.mi-j> «v

‰ m »t>i«s« —, 3' i MARCIANUS tjejiac tiliAP [•••] 'ob :i>

Dar, bate dupaluna [inițial: timbrul

răsună] ... s-a trezit...

Mă duc să dau de știre la toți. (Iese prin fund.)

LICTORUL

- > ,£OS I; lliAVtv'tv) :0 ui MMu* — (3 ,! OȘi el*grăbit,'^ :0 \ I bnfc \

(Se primbla înfund.) [181,23-24 - C, D: În/G: cu (...) în ||

25'— C, D: Iuliei și ferestre mari. / G: împăratului. || 26 — C, D: în

fimd, galerie cu coloane G: Galerie (...) fund. || 182, 2 — C, D: MAR-

tSANUS, înfund (...) venind unul / G: MARCIANUS (...)

(/ 3 — C, D: apropiie de lictor) jG: vin în scenă) || 5 — C, D: împărțitor

de mile/G: Marciane, favorite || 7 — C,D: Ce-i? Pinax? / G: Ce este? |t

9 — numai în G: (închinindu-se) || 12 — numai în G: (asemine) || 183,

23—C, D: (asemeni) jG: (asemine (...) papirus) || 184, 8 — numai

în G: (cu dispreț) || 21—29 — C, D: (Ride.).Pe Mercur! Se socoate cu

Joe văr primare.

IBIS

De n-am fi noi aice, ai strînge din spinare.

PINAX

... h' \$R45112 < ^ ? RT 1 I t 3 TffT
(mîndru) / G: MARCIANUS <.. .> ; || 185, 2-4 - C, D: (re-
venînd)

Ce? Tot sinteti aici?

IBIS

Ba nu, mă/G: Ieșiți <...> Mă ||
6 - C, D: el.)\G: *Ibis prin fund*, || 9 - C, i), G: [...] *fereastră*
[numai în G: *pe gînduri*] / *Ei (întră, trece scena pe gînduri și se oprește la*
fereastă) || 10—11 - C, D, G: Căzut-a [...] *natură/£: Căzut-au rouă*
noaptea?... dar, vesela natură... etc. || *Aici, la f. 28^o, se oprește textul*
actului III; f. 60^o reia începutul acestui act (în ed. ns. p. 181, r. 22 —
182, r. 16) ca în ed. 1890. Ms. continuă (f. 29—39) cu o variantă a
actului IV; altă variantă a acestui act (IV) este conținută de f. 61—74",
pe care o notăm, ca și varianta (fragment) din actul II (conținută de filele
45-58), cu sigla E || 185, 14 - C, Di demn... (O pauză.) jG: demn. ..
|| 186, 4 - C, D: În/G: pe || 8 - C, D: la / G: pe || 15 - C, D: este/
G: e l e || 30 - C, D: a-ți cere || G: să-ți cer || 188, 24 - C, D: Ș-ai [...]
cuprinsul/G: (Iuliei) Ș-ai [...] subiectul || 31 - C, Di încheagă/G:
descheagă || 190, 4 - C, D: frumoasă / G: stîncosă || 22 - C, D: Din
veacul nostru face / G: Clădesc din timpul nostru || 191, 3 - numai în G:
pe fereastră.) \ 15 - C, D: prag / G: plai jf16 - C, Di tainic dor și drag /
G: dor [...] rai H 192, 5 - C, D: dar, de / G: e de || 2i - numai în G:
(demnă) || 33 - numai în G: (Cu mîndrie.) \ 194, 4 - C, D: basmu-n
altoire cu sora / G: basm țesut maestru de muma || 16 - C, D: cu negru
fir / G: în contra ta || 197, 9 - C, D: Oare-adevăr / G: Ce?... adevăr ||
28 - C, D: Așa s-au întimplat. / G: Dar, este-adevărat. || 200, 15 - C, D:
(eclatînd) jG: (indignat) || 291, 29 - numai în G: (revoltat) || 203, 4 -
C, D: soare. (Se-nchină.) jG: soare. || 13 - C, D: cu capul plecat.) jG:
abătut.) y 16 - C, D: ta fiică / G: mea mamă || 29 - numai în G: (furi-
oasă) || 31 - C, D: *Clienții încep a intra.*) / G: în [. . .] *galerie.*) || 204,
8 - C, D: COTTA, GRAECIANUS / G: COTTA || 9 - 10 - C, D:
dreapta și în stînga. IBIS, PINAX jG: *fața tronului.* IBIS \ 17—18 -
C, Di COTTA / Gi CLEVETIUS (cu umilitze) || 205, 2—3 - n ai în
G: CM *cortejul său* || 23 - C, D: *dirzie j Gi îndrăzneală* || 206, 6 - numai
în Gi coborît de pe tron) || 19 - G, D: AUGUST (se-ndreapiă în stînga) ț
Gi AUGUST || 21 - C, Di (Cortina cade. / / G: (August [...]
Tablou.) | 2 2 - C, D: III / E, G: IV || 24-30 - C, D: colonadă. Masă mare

"clinium. Dincoace de colonadă, trei paturi acoperite cu piei de tigru
• înălțate pe două trepte. Jețuri. / El cortină. Masă mare în triclinium,
* o estradă. în dreapta, statua lui Venus. Candelabre. Mobile de bronz,
în salonul despre public, două uși, una în stînga, alta în dreapta. Din dosul
cortinei se aude glasuri, rîsete și o armonie de instrumente antice sunînd
în surdînă. / E, G: Cortină [...] Glyce!" || 207, 2 - 208, 8 - C, Di COTTA
TIGELLIUS, CLEVETIUS, BARRUS, ACTEA, CHLOE, TYNDARIS,
PYRRHA. *împrejurul mesei, sclave fac serviciul. PINAX, în fața scenei.*

TOASTURI

(în fund)

La Pyrrha! — La Actea! și Tyndaris și Chloe!

PINAX

Ei beau colo, se-ndoapă, se veselesc... O! Joe!
Și eu fac zimbre-aice... Deși am fost poftit
La masa lui Ovidiu... vai! loc nu mi-am găsit!
M-aș duce... Dar cînd miros arome de bucate.
Tavanul casei poate să-mi cadă-ntreg pe spate.
Nu mă urnesc... Se zice eă ursul în birlog
iși suge laba iarna... n-am laba lui. Te rog,
(un sclav trece purtînd un blîd mare)
Apropie, amice, fazanul de-a mea nare.
(Miroase blîdul. Sclavul se depărtează.)
Ce miros! him... Ce rumen!... Ce nuri gustoși
el are... (Oftează cu jale.)

Stomahu-mi, ah! se-ntinde pîn* la calend greci;
E bute danaidă, ce nu se umple-n veci!
• * '*».*%* . - i „ tarJ5 ciupf«ca vetlie,

S C E N A II

TOASTURI

(în fund)

La Pyrrha! La Actea! La Tyndaris! La Glyce!

OVID

He! Barrus. ";. Barrus, Barrus!... he! unde fugi de-aice?
— tvtii -> i> IjLiiO UJz — Iuuii&x ftoio >j
ACTEA " " " " , . ,

Cum! țe retragi din luptă tu, june musculos?

PYRRHA

Mergi, Barrus, de te culcă, mergi, nu fi rușinos.
(Rîsete și zgomote înfund.)

BARRUS

(vine în scenă; e istovît de excesuri)

Sînt ghiftuit de toate... și viața-mi pare seacă;

Sînt înecat de vinuri, dezgustul mă înecă.

Aș vrea să mor...

PINAX

(în parte)

Să moară! La masă?

BARRUS

De lume. i, 'șo Mi-e destul

PINAX

: \ " *(în parte.)*

Mistuieste cam greu cînd e sătul.

Mesaj

'sm

BARRUS

A! Pinax... tu ești, Pinax?

PINAX

Eu însumi.

BARRUS

j-isn Mm Ê-sj Aism Spune-mi, frate

Asa-i că-ți vine scîrbă de mese-mbeșugate?

PINAX

Ce? scîrbă..., mie? , *

BARRUS

Ție.

PINAX

Dar nu vezi că-s flămînd?

BARRUS

Tot stridii, tot vinaturi, cu rînd și fără rînd;

Tot Chium, tot Falernum... > Puăh... tot mincare, bere;

Tot veselii, o! Pinax, ce saț! ce displăcere!

Senecion zaraful — știi cît e de șiret —

El se hrănește numai cu bob și cu otet,

Bea apă rea din Tibru cu viii de spălat lină,

Și la ruină grabnic pe patriciani îi mină...

Eu nu mai am nimica... tu ai ceva?... dar rid,

Căci, mini, în zori de ziuă, am gînd să măucid.

PINAX

Ucide-te, iubite; îi face, zău! prea bine,

Și tu să scapi de lume, ți ea, Barrus, de tine. » I

BARRUS

(strîngmdu-i mina)

A! mulțumesc, amice, de sfatul ce mi-ai dat;

Deci lasă-mă-n extremis să-ți dau și eu uh sfat...

Ești lacom... pune capăt acelei pofte slute

Ce te-a-ngrășat, o! Pinax, de semeni cu o bute.

PINAX

(în parte)

Beție fericită! .. Mă vede împătrit,

Cînd eu mă știu că seamăn cu un harag sucit.

BARRUS

Ești trîndav, plin de viciuri, bătrîn și smuls de pene..

Și—cine-ar putea crede? — alergî după sirene!

Mai bine fă odgoane de vînt sau de nisip,

Decît să cazi în mreața sirenelor... Ai chip

Frumos, plinuț și rumăn ca persica gustoasă;

Ai nuri de o bachantă nebună, voluptoasă; oibA

(Pinax dă semne de nerăbdare)

Rotund ești ca bobita ce s-a umplut de must

Și-m pelița-i plesnește la soare... *(îi pipăie toga.)*

Ai și gust

La haine... ș-o guriță... ca o ciupercă veche,

Cînd rizi, te muști cu dînsa de nas și de ureche.

Amice, te păstrează ca un specimen rar

De tot ce-i în natură mai extraordinar.

Șlir'fŞKfu ;jf A " K 3 ' 0 ?

PINAX

(indignat)

Mult ai să rizi de mine, obraznică dirdală!

îu

BARRUS

Ce?. Uîți că-s Hercul? Hercul?. Vai de a ta

Omfală f

PINAX

Lămie stoarsă, greier zvîntat, sarbăd moroi!

BARRUS
(Jurios) . >r
 Vezi tu aceste brațe?... De-aș vrea... *(Tușind)* însă
 nu vroii.

Mania mă slutește și gîtița mi-o uscă!
 Nu se răstoarnă-un munte ca să turtească-o muscă.
 Te las încă pe lume să tirii trupul tău:
 Eu, mîni de dimineată, otravă am să beu...
 Sau poate-mi voi deschide în baie patru vine.
(Cu înduioșare.)
 De m-ai iubi, o! Pinax!

PINAX
*.tiom .a i&ri nu IM a Sa•• i5»<?M*3 ära c. . :•*
 BARRUS
 Ai muri cu mine.
 .. PINAX
 Să mor? în floarea vieții?... Ești beat, sau esti nebun?
.qiaia sb UJ tofvSfc j.^ogbo i" ,nii ,sU*
 rid BARRUS
(cu dispreț)
 Adio, dar... Ești numai de viață demn și bun.
(Iese trist prin stînga.)

• >U]sniiJ,jtšjjjjsjidod « **iiș9 baatioH**

Sa știi că-s demn de viață... în chipul meu se vede;
 Dar cel sătul ca tine flămîndului nu crede. *(Tragic)*
 Tantal a fost de jale... eu sint al său rival.
(Intră Mecena repede prin usa din dreapta.)

,iK:iibioB';lxo 'msv. ihut«a ni i-90 iot sQ
 S C E N A III

PINAX MECENA !
 MECENA
 Unde-i Ovidiu?
 PINAX
(arătînd masa)
 Colo.
 MECENA
 Și tu?

PINAX
(oftînd)
 Eu sint Tantal!
 yjdO BJT N-am loc la masă.
 MECENA
 Pinax, te du și-n taină-i spune
 Că îl aștept aice și-n locul lui te pune.
 PINAX
 'Idea-i minunată... Mă duc în grabă... ah!
 Oi să mă-mpac în fine cu golul meu stomah!
(Merge-n fund și vorbește încet lui Ovidiu.) Si [j ^ efcțimfe «tV.
 S C E N A IV *v| :0 m :JMW« - « ij*
 « Mi «3 o YsștHstW^oV; . '0 , ,3
 . i M
 isûteis i.j :<1,0 - <\ **IMECENA, SINGUR, APOI OVIDIU** Q
 X ,3. \jisniMm ifi-i :U. £1 J! 0 !',,]-a-:d li 0 ,3 i ștes
tiidB's&vAnl OVIDIU ; ;-.
 .. ,,,,* ... f| •-> S«%U; \ » w: 6p.r, A *
IA Venus, zea dulce a fericitei Gnidel, ;
(Strigăte și risuri.)
 TOȚI **.•iii**
(în fund)
 La Venus!
 MECENA
(privind în fund)
 în ce oră Ovidiu bea și ride!
 El bea cu nepăsare, amenințat, expus
 La trăsnetul de moarte ce fulgeră pe sus.
 Am alergat aice să-i dau curînd de știre,
 Să-l scap, de-i cu puțință, de-a lui nenorocire.
(Ovidiu se scoală de la masă și vine grabnic în scenă.)
 9 iii. OVID
 Mecena ! : *înmii* * 3
 MECENA
 Două vorbe, Ovidiu: ești perdut!
 OVIDIU iw tfft.
 Perdut?

IULIA [2 - 9 - £: VN SCLAV (intrând pe ușa din dreapta. Toasturi în fund.)

La Chloe (inițial: Pyrrha)! la Actea! la Tyndaris! La Glyce!

OVIDIU
(cătră sclav)

Zici tu că o străină mă caută aice?

Să vie... (Sclavul iese prin stînga.) Dar de-amoruri

acum nu prea am gust.

SCENA lE,G: (intră <...> însă de-a-
moruri <Ej: Dar de intrigi) <...> II || 10 — E: din stînga) \E,G: pe ușa
din dreapta) || 16 — Ex, E, G: grabă (inițial în E: fugă, pe-ntuneric)/
|| 19 — numai în E, G: (luînd-o de mină) || 208, 2 — E: (îmbrățișînd-o) \
E, G: (coprinzînd-o în brațe) || 7 — E,Ex,G: O știu. (inițial în E: Perdut)],
|| 10 — C, D: e-n prietenie / E, Ex, G: e în amicie || 12 — C, D: el astăzi
grozav este / E, £j, G: iubite [...] e jj 13 — C, D: l-am imblinzit / E, E,
G: am reușit || 14 — C,D: Cu noua ta iubire tu ai comis o / E: Iubirea noas-
tră sacră în ochii lui e / E, G: Amorul [...] e || 17 — numai în Ex, G: (cu
amărire) || 19 — C, D și, inițial, în E: și simțul / E, E, G: ș-avîntul || 20—
29 - C, D \dî

MECE>

Dar, o! nenorocite, cînd Roma-i o grădină
De flori, de meretrice, de patriciane plină,
Ce tristă nebunie cu-ndemnul ei fatal
Legat-au daru-ți falnic de-un crin imperial?
Au nu știai, sărmane, că-n regiuni înalte 69d 13
Nu pasările toate au dreptul ca să salte? &xt EA

OVIDIU i-vfe »->is tj;gi?>B cnA
oiooionsrt iul s-ob .eṯniuuq u3 i-sb .qiooz l-ĒS
Se poate: dar amorul ar fi zeul Amor
De-ar măsura distanța cînd el s-aruncă-n zbor?
Dar inima ce bate în toată-a ei simțire
La scumpa-i aspirare cunoaște mărginire?
Am fost nebun, se poate, că ochii n-am închis
Cînd Iulia părut-a în față-mi ca un vis;
Dar este cu putință de-a-nchide fără vină
Și sinul la iubire și ochii la lumină?

MECENA

Poet ești tu, Ovidiu, și ca poet grăiești.

A ta inchipuire te face s-aiurești.

Ea te conduce numai pe calea ta-nflorită.

Golind înțelepciunea din mintea-ți rătăcită.

fiHtorn „ aia jaucp if-a' <-mti -na
OVIDIU

Nu mă cunoști, Mecena.

MECENA

Cum? Ai adimenit

< >T Īnnolxt te™ rnA

Pe Iulia lui Cesar de ea să fii iubit,

Te știi greșit și față cu-a lui August urgie,

Și te găsec eu noaptea la vila ta-n orgie?

Cum dar împaci în minte-ți înaltul tău amor

Cu astă desfrînare de om nepăsător?

OVIDIU

Și nu vezi tu, amice, în astă / E, E, G: (Se [,-.-] nebună
[20",— £: (Toasturi în fund:

„La Venus, zeea blondă! la bruna Astérie!")\ E, G: (Se (...
Astérie!" || 26—27 — numai în E, G: (Se depărtează de el.)) || 30 — C,
D, E: de-adîncă / E, G: de crunta-mi \\32 — C, D: Atunci am pus în gîndu-
mi / £, Ex, G: Am [...] vieții || 209, 2 — 'C, D: Voioasă-ncononare de-a
vieții-mi nebunie / £, E, G: O [...] falșă veselie [£: amară nebunie
^inițial: cruntă veselie)] || 5 — C, D: zboară / £, Ex, G: zboare || 6 — C,
D: Rămîne al meu nume a Patriei comoară. / £, E, G: Rămîne [...] odoare.

13 - C, D:

MECENA

Ascultă, perdem timpul și oricare minut

Apropie de tine pericolul. Am vrut,

Cu orice sacrificiu, să-l depărtez de tine

Păn' ce-oi putea a-l face pe Cesar să s-aline.

Fugi grabnic de la Roma și mergi de stă ascuns

în vila mea; acolo așteaptă-al meu răspuns.

^e,•trJlfı Sil — C. O: raio / E, Et, G: iesne „ 13 ~ C, Ds o buruiiană. (!
OVIDIU

Zadarnic! Moarte aspră / E, E, G: IULIA [. . .] moarte [11 — numai
în Ex, G: (uimit și trist)] || 15 — C, D, E șiinițial, înE: de mine / E, G:
ce-l crede || 17 — C, D: rabdă veselia JE, Ex,G: suferă [inițial în E: rabdă]
privirea || 18 — C, D: nu e mai jalnic / £, E, G: mai plin de jale || 21 —
C, D; El vede pe-al lui soare întinsă-o / £, £j, G: Și-n ceruri pretutindeni
[£: cerul bătrîneții] o deasă || 22 — C, D: -Și [...] în jur fiori / £, £, G:

El [...] fiori mortali || 25, 30 - C, D: MECENA / E, E, G: IULIA || 27 - C, D: Te-ncrede în Mecena / E, E, G: Alungă desperarea || 210, 2 — numai în E.G: (desperai) || 5-6 - C, D: MECENA / £, E, G: IULIA [. .] braț [£: mină] [...] ușă || 8 - 212, 29 - C, D:

Sărmane,-n desperare de tine nu ți-e milă;
Dar inima nu-ți spune nimic de-a ta copilă?

OVIDIU in o V.
(tresărind)

Perilla mea!... o! ceruri! la ea nu m-am gândit...
Am fost nebun? Perilla!...

MECENA
Ovidiu, ești uimit.

Hai! (Îl trage de braț.)

OVIDIU
(supunându-se)

Fă ee-i vrea cu mine...

MECENA

Vrea genital să nujpiaia.
"fi*2a* -ii ti;-niVsVi-..",ir,^i ?&Wfcj>
Mei Cesar în cruzime să redevie fiară
ban ntHaq tac lonsrtA :U ,\J — Stil i<o-sinuio [3L \ &>nl>...>b :3 ,<ii
r/w amîndoi.)] mA :0,,3 ,3. \ intj
•i'ijird'in aiain* :3J ai' • «Kl'^(V^)^ Q :3 „-I,3.\sinudon rro-iitsi
'J -o ! sièotVx 9â ?IMPISC ISM-t *w41/ttru:i**V***
.aci • [••3DioSSaSB."i " S C E N A V ^'iwf e UW! bv sainièH

Acetași, afară de OVIDIU și MECENA

(Mesenii se scoală de la masă și intră în scenă.)

CLEVETIUS

ei oted.

Virtos înghite, Pinax, rămasul de la noi. - i

PINAX

o' *om e.l'iUoM !aiaicbaS
Milon de ia Crotona minca un bou, eu... doi. rf
CHLOE

lisj .<" .. • *\$ \n•ri3.ar•s .:n :Q ,0 — St JJ B-nivhq '
ir.*baitui*ng?Hirti>a-iit :S ,ikiv3•V & ^OTW eftMe teti«-sq ab•v 13 :'\ ,0
Dar nu-/ văd pe Ovidiu.

PYRRHA
ta) t». C Nici Barrus.
x« tjei k--». uu.:
TYNDARIS

De la masă

S-a dus leul orgiei. brJ. :CL 0 —<?.'. ijswKi"» j-V . timwiot

PYRRHA
(rîzînd)

Și slabul meu șoldan. / £, E, G: Nu
[. .] plan. [210, 11 — numai în E, G: (pătruns) || 17 — £, Eu ~ Respiri
(inițial în £: Aici > || 18 - £: divină floare / £, Eu G: cu-a ta splendoare ||
211, 3 — £: (Glasuri I Eu G: (strigăte în fund || 12 - numai în £,, G:
(rugător) || 13 - £: scump și drag / E ^ mie drag / G: înzeit || 14 — £, Ep

Ascultă-mi rugămintea pe-al vecinicii prag. / G: Ascultă (...)
osîndit. || 16 — numai în E, G: (decisă) || 17 — £, E, G: Nu (inițial în
E: Devin) || 19 — £: Mintea-mi (inițial: Simt mintea-mi că) (...) crince-
na-m i/ £,, G: Mintea mi (. . .) crihcena || 20 — £, E, G: în (inițial în E:
Implor a) || 23 — numai în E, G: mai apropiate.) \ \ 27 — numai în E.
G: desperat) || 29 — £, E, G: Nici (...) tron. (inițial în E:

Să nu pui astă pată pe-al Romei sacru tron > || 31 — 212. 3 — E:
și ctt violență o scoate afară.) / Eu G: ca (. .) ce vin (E: venind) în salon.) ||
5—6— £: (Cortina se deschide. Tricliniu splendid luminat apare cu mesenii
sculați de la masă și împrăștiați în salon.)

ACTEA, PYRRHA, TYNDARIS, GLICE și alte curtizane, COTTA,
TIGELLIUS, CLEVETIUS, BARRUS (toți j E, G: ACTEA (...)
TIGELLIUS (inițial în £: TIGELLIUS, BARRUS) și alți patriciani ||
11 — numai în E, G: cu dispreț.) || 14 — numai în G: (rîzînd) || 26 — £:
creștinii / E, G: pe Cesar (inițial în E: pe Barrus) || 28 — numai în G:
(rîzînd) || 29 — £, E, G: Și mai bun (inițial în E: Dar, dar, bun) || 213,
5-6 — C, D, E: bastarzi în decădere ! / E, G: bastardă [...] Hl.) \ \ I —
C, D: TIGELLIUS/£, E,, G: COTTA || 8 - C, D: avem / £, £., G:
păstrăm || 11 — C, D: iute / £, E, G: lesne || 13 — C, D: o buruiană ||
nevrednică /£, E, G: uscate plante nevrednice || 16 — C, D: COTTA (cu
admîrare) / £, E, G, COTTA || 17 - C, D: iuțire / £, £,, G: pornire ||
21 — C, D: ACTEA (cu uimire) j E: [anulat] : PYRRHA / £,, G: TYNDA-
RIS || 24 - C, D: a face / £, E, G: să faceți || 26-27 — C, D: ACTEA /
£: TYNDARIS / E, G: CHLOE (rîzînd) || 28 - C, D: subjuogați / £, £,,
G: înșelați || 214, 1—7— C, D: cu mine-a face trai,

M-aș crede în Arcadia...

ACTEA'
(aruncându-se în brațele lui)

Și eu cu tine-n rai.
CLEVETIUS /E, E, G: să [. . .] (rî-
zînd) [A — E: (rîzînd și întorcîndu-i / E, G: (întorcîndu-i) || 8 — C, D, E,
G: admirați / &]: admirați-i || 9 — C, D: Lydie. (Rîsete.) / E, E,G: Lydie.
II10-C, D: VII/E, Ei, G: IV 13 - C, D: PRECEDENȚIL
PINAX

PINAX
(înaintînd) IE: Cei dinainte [. . .]
:!!** i :0 ,,1
scenă)

BARRUS
(camșovăind) / &, G: PRECEDENȚI
[...] BARRUS [&]: BARRUS (cam amețit) || 15 - C, D: și pare că-s
mai / &: la . . . masă . . . parcă-s [înîțiat: și-s] / &, G: mă simt parcă mai ||
16—27 — C, D: (își desmiardă stomahul.) 3. «U»<J^K — dl jj .libattoț

W jj (nivaCI :3
CLEVETIUS
ni iaiiim) ni :D ,3. ,3
Ha! Iacă Pinax Grasul! CTijorITjO\.../ ira ii.,' .a* :0 u m-iin
3 ni tamuit — &S jj io!qœ

MAXIM
:3 — t .S^^<Ifc|j.-(-nmiuiriofi'&
Viciosul! histrionul! iuq uri &3
|| ^.noUtt ni (totmtOT-13) r'f'J^J <. .^(fiüëf^yi^ \ K S^âT» o bUntoui Ma M
COTTA

Mincăul!

TIGELLIUS
insetatul!

GRAECIANUS
Lihnitul!
;0 «i inimi» — 8&jj<aim&£[aq '/A. in «s(im) IE?JO sq : ,j ,j3 \ iiniJș*ai
CLEVETIUS

Și bufonul! / &, E^ G: ACTEA [. . I

</inE, anulat: cu mușchi) || 21 - &: lui / E, G: săi || 22 - &: TYNDARIS ,
E, G: CHLOE] || 215, 1 - C, D: PINAX / &, E, G: BARRUS' || 2 - C, D:
haine / &, E, G: daruri || 6 — C, D: avînd sub ochii mei / E: vâzînd sub
ochii mei (arătînd curizanele) / E, G: vâzînd cu ochii mei || 8 — 223,
,2Aa'C^&::a .O - T1-o& jj ițoojȘ.eț .3 \ .aci fi <:1 ,0 - i-S jl aurii
Tu, Maxim, seameni tocmai cu Parcele cărunte;
Tu, Pansa, cu Vulcanus te cam aduci la frunte;
Tigelliu, tu cu Mercur, dibaciul tău patron;

1070

Tu, Cotta, de departe cu moșul tău Caron;
Iar tu, Clevețiu dragă, aievea cu-al tău frate,
Cu Cerber, care are trei guri largi și colțate!
Dar zeul Mars lipsește !...

(Intră Barrus tot posomorît.)
i- ;auin Sri.-t 'm . -jir/nim <f M

SCENA VIII

Precedenții, BARRUS

BARRUS

Decis eram să mor;
M-am răzgîndit, mai bine mă fac gladiator.

TOȚI

He! Barrus! Barrus!

ACTEA

Barrus, din care colț anume
Revii ca o fantasmă?

BARRUS

oi !uT
Revin din ceea lume.

PYRRHA

Ce n-ai rămas acolo? prea bine te aflai,
Aveai în Styxul negru tot timpul să te lai.
.itelhdaia:, iar} iov JbmoH j'-aoiil jov musA.
BARRUS ;i:fino3

Infernul pentru mine își deschisese hruba,
Dar vreau să lupt la circuri în locul lui Rutuba...
Am mușchi.

PINAX

Ai toate, Barrus, și poți să-nlocuiești
Aici pe Mars viteazul, atît de groaznic ești!
Vin de prezidă-acuma, cu fața ta uscată,
A lui Paris păstorul vestită judecată...
Zeițele tustrele cu grație zimbesc
Și, falnice rivale, la mere se gîndesc. aO Iqoig 93
n-;/;rurm.fiin O

BARRUS

Cum?

1071

I PINAX

Tyndaris e Juno... piinuță, maiestuoasă;
Actea-i chiar Minerva, deși-i năbădăioasă;
Iar Pyrrha, ce posedă un aer virginal,
E Venus... aruncată cu drag din val în val,
Tablou-i de minune... un lucru numai strică...

TOȚI

Ce? "ĪAiiV-l „iiJi»ii»i
PINAX

Lipsa de costume din fabula antică!

(Pisete.)
ftăr "wiid **mte** .JiburgsjVi mr.'-M
ACTEA

Paris încă lipsește.

PINAX

Paris?... Cum?... nu-l zărești?...
Eu sînt judecătorul frumșetelor cerești.

TOȚI

(rîzînd)

Tu! tu Paris?

PINAX

Eu insumi, eu, ffratejcu-adevărul;
Priviți! Paris în formă, gigît... chiar am și mărul.
(Scoate un măr din sîn.)

Acum voi, fiice-a Romei, voi trei celebrități,
Formați cu măiestrie un grup de zeități,
Și vă uitați la mine blind, galiș, pe sub geană,
Ca să aleg a lumii frumșețe suverană.

(Actea, Tyndaris și Pyrrha se suie pe un pat și formează un grup
grățios. Ceilalți iau poze diverse ca, să completeze un tablou.)

PINAX

Solemn este momentul! O! zei, mă luminați
Ș-orice profane gînduri de mine depărtați.
(S-apropie de grupul zeitelor și îl privește cu admirație-n fa)
Ce grup! Ce scump tezaur de forme-atrăgătoare!
O marmură-n viață din cap până-n picioare!
Frumoasă ești tu, Juno! zău, mărul ți l-aș da
De-ai vrea locul lui Joe... pe tron a-mi acorda*.

Minervă, ai sub frunte-ți prea multă cumiinție...
Nebună fii cu mine și mărul ți-l dau ție.

O! Venus! iată mărul, de vrei tu din Paris
în ciuda lui Apolon să faci un Adonis.
Minuni absorbitoare! Voi, flori a tinereții
Sînteți cu toate demne de premiul frumuseții!
Cui să dau mărul oare? Stați să gîndesc adine.

(Oferă mărul Acteei care întinde mîna să-l ia.)

Cui? Ție... (Asemeni cu Tyndaris.)

Ție? (Asemeni cu Pyrrha.)

Ție... Ba mie, și-l mîninc.

(Mînincă din el și fuge.)

ACTEA, TYNDARIS, PYRRHA

A!

BĂRBAȚII.

Bravo, Pinax... (Aruncă potirele după el.)

ACTEA

Meriți, bufone, o răsplată.

TOȚI

Afară! Jd aria și **90 i&o oq ttnok. atb** Jooa **oi** fio «O

PINAX

Vreți?... Prea bine... Nu mă rugați... îndatăK
(Se-ndreaptă spre ușa din dreapta.)

SCENA VIII

Precedenții, OVIDIU (întri repede din dreapta

TOȚI

Ovidiu!

OVID

Pe-a mea urmă spionii au călcat;
Mă caută.

ACTEA

Ovidiu, ce ai? ești turburat?

OVID

Silit sînt chiar îndată de voi a mă desparte
Și a fugi din Roma, amici, cit mai departe.

TOȚI

Ce este? Cum?

OVID

Asupră-mi August are prepus
Că am urzit scandalul din Forum l
'j'toauanni fiiim-nq șb snlnan ifloi ut> iJainiR

COTTA

Cine-a spus

Această infamie?

PINAX

Mai întrebați voi cine-i?

Nu altul decît Ibis, din cauza Corinei.

OVID

(sculîndu-se)

Amici, vă las, adio... voi pînă-n ziuă stați
în vila mea cu toții; beți vesel și cîntați,
Iar de-or sosi lictorii ...

COTTA

Amice, vin cu tine

Ca că te scot din Roma pe căi ce le știu bine
(Pleacă amîndoi în fund.)

SCENA IX

*Precedenții, IULIA (s-arati pe prag)
(Toft rimin încremenîtl.)*

IULIA

Noroc si veselie vouă!

o JiOiri "&v.); i
Cum? Ea?

IULIA

Noroc

Și veselie mie! (Intră.)

OVIDIU

Ce.cați în acest loc?

IULIA

Ca voi am sete mare, în dalba mea junie,
De viață, de uitare, de-amor și de beție Î.../E, &, G: (Arată
[. .] orgie. [215, 8 — numai în E, G: (Arată curtizanele.) || 11— 12 — E:
(Tustrele întind minele ca să primească mărul din mîna lui Barrus.) / E,
G: (Scoate <...> mărul.) \\ 15 — £: (Asemine cu Tyndaris.) \E, G:
(Oferă mărul Chloei.) || 16 - E: (Pyrrhăi.) j E, G: (Oferă < . . . > Tyn-
daris.) || 18 — £: (Mănîncă mărul. Bărbații rid.) / E, G: (Mușcă < . . . >
rid.) || 20 — numai în E, G: se (... > el) || 21—23 — £: A !

BARRUS

(aruncînd mărul)

E/Ej: BARRUS
A! (Aruncînd mărul.) E /G- A!

BARRUS

II 26 — £: Paris chiar în picioare / E, G: Chiar Paris în ființă || 32 —
Așa / E i, G: O! dar, || 216, 5 — E, E, G: ne sint azi (inițial în £:
sint astăzi) || 20 — numai în E, G: Clevetius (. . .) supăra.) || între r.
27—28, în E:
(Îl ie de mînă și-l întoarce-n loc.) || 29 — £: soare / E, G: ploii ||
34 - 217, 1 - £:
Mty*7">a - Oc-T^afruj "isoiil'.tbtdrS , ,A Utvi Mi ••:h: n— ff.

TOȚI

(JMMÉlj / E i, G: (TO|ÎWrf.;

ACTEA

y 4 — numai în £, G: —(lui
Barrus) || 7 — numai în E, G: (atîns) || 13 — £: brațele) / £j, G: mîni-
cele || 16 — £: Nu / £j, G: (Măreț.) Nu || 21 — numai în E, G: (Cu
înduioșire.) || 25 — mimai în E, G: (strîngînd (...) Clevetius) || 27 —
£: TYNDARIS / E L G: ACTEA. || 30 - £: (lui ț E, G: (respîngînd pe ||
218, 2 — numai în £. G: (CM dispret) \\ 5 — £: (făcîndu-se că plînge) j
£i, G:, (CM O ya/e prefăcută) || 6 — £, £j, G: deci (inițial în £: mîndre
Barrus) || 7 - £: PYRRHA / £j, G: CHLOE || 10 - £: Tyndaris / £, G:
GLYCE || 16 — £: întoarce de j E, G: duce pană || 18-20 — £: (To|t
n'rf/ £, G: Se <...> (Ris || 22-24 - £:' Cei dinainte, OVIDIU
(apare intrînd pe ușa din stînga)

OVIDIU / E j, G: Precedenții < . . . :> (palid) \\

27 - £: Al vin, Ovidiu, s-azvîrli un pumn de raze (inițial: scump Ovidiu,
de-ntinde-a tale raze) / E, G: Ovidiu (...) raze || după r. 28, în E — încă
patru versuri anulate:

Ei seamănă, privește-i, cu niște spectri morți
Ce cat a lor morminte și se lovesc de porți.
Tu singur azi în Roma păstrezi încă junie

în suflet și credință în dulcea poezie. || 219, 4 — numai în
E,G: (nervos) || 6 — £, £,, G vin < anterior în E: vreau || 7 — E: bachante-
a veseliei (inițial: voi flori ale juniei) / £, G: regini a veseliei || 8 — E,
£j, G: Să beu < inițial în E: Să-mi dați || 9— 10 — E:

CLEVETIUS

(anulai: Dar, el e o vestală sacră, aprinzător de foc.)

ACTEA

Noi te < inițial: îl) iubim cu toate. / E, G: ACTEA <,...) Ovidiu. || 26 —
E: lumea luminează {marginal: înviază > / E, G: viața luminează || 220,
11 — E: să ne < inițial: le > -ndumnezeiești / £j, G: să ne adimenești ||
13 — E, £j: nebunie! (Ride.) I G: nebunie! || 27 — numai în E, G: (sar-
castic) || 32 — E: femeiei pe-Ovidiu / £tj G: talentu-mi femeiei || 221,
2 — E: femeii \E,G: femeia || 6 — E, E, G: viori < inițial în E: frumos) ||
20 — E: ore-nveselite < inițial: fericite) / E, G: zile < inițial în E: ore)
-nveselite || 26 — £< anulat: -n el dulceața) / £., G: frăgezimea || 27 — E,
Ei, ce în femeie / G: ce-n farmecul, ei || 29 — E: undit-au / E,G: udește ||
33 — E: străbunilor măreți / E, G: zburdalnicei juneți || 36 — E: (umple
o cupă, o sărută) / E, G: (prezentându-i o cupă) || 222, 11 — numai în
Ei, G: (declamă) || 18 — E, E, G: fulgerător < inițial în E: pedepsitor) ||
21 p E: Io / Ei, G: și || 23—24 — numai în E, G: pe < ..) tricinium) p
26-'rr numai în Ei, G: (cu glas tare) || 29 — numai în £, G: din mână) ||
223, 9 — C, D: Vrea ca să-și schimbe tronul / E, E, G: își [. . .] splendid ||
10 — numai în E, E, G: (Se [. . .] scenă.) || 12 — numai în Ei, G: (apro-
•pindu-se [...] tulburat) || 20 — C, D, E: Noi ne iubim, Ovidiu. / E, G:
Nu ne iubim? [inițial: iubim, Ovidiu?] || 22 — C, D: (cătră ceilalți) /
E [indicația lipsește] j Ei, G: (cătră amicele ei) || 25 — 26 — C, D: O declar
Aici în gura mare, ș-o fac nu în zadar. / E, E\, G: Și [. . .] vin. || 28 —
C, D: veselă / E, E, G: ultima-i || 224, 1 — numai în E\, G: (Cătră curli-
zane.) \\ 3.— C, D, E: regini / E, G: Lais || 7 — numai în E, G: (cătră
curtizane) \\ 10 - C, D: TOATE \E, E, G: CURTIZANELE || 13 - nu-
mai în E, G: (atrăgînd-o [. . .] deoparte) || H — 18 — C, D: Tăcere vouă.
(Iuliei.) Ah! Iuho, fugi, fugi!

Gindește-te la Cesar; norocul îți distrugi.

IULIA

Desfid / E, Ei, G: Ah ![...] ședea, [inițial în E:
Tăcere vouă!... Ah! Iulio, fugi, fugi,]

Gindește-te [. . .] Prefer[17 — numai în E,G: (depărtîndu-se) ||
18 - inițial în Ei Desfid] || 21 - 24 - C, D: (afucînd-o de mină și vrînd
s-o scoală din sală cu violență)
Nenorocitul Nu vreau... fugi!

IULIA / E:

Nenorocito, nu vreau... nu.

(O apucă de mină vrînd s-ă scoată din sală.)

IULIA / Ei, G: (apueînd-o [. . .] față) ||

25 - C, D: ție / E, Ei, G: ai U 29 - C, D: peste-un / E, £,, G: peste ||
225, 5 - numai în Ei, G: (Esaltat, cu desperare.) || 9 - C, D, G și, inițial,
în E: prăbușit / £: doborit / 'E^: oțerit || 10 - C, D: pe elini \E, E, C:
satirii inițial în E: străbuni ||j 11 — C, D: veselă / E, Ei, G:
gingașă || 14 — C, D: (ta pe Iulia de mină) [£:] minunea cea completă/
Ei, G: din cele mai alese H 15 — C, D: domniță și poetă. / £: princesă și
poetă. / Ei, G: coronă-ntre princese. [numai în £j: (O lipește de sinul lui.) ||j
17 — C, D: fruntea / £, E, G: capul || 18 — C, D: pe tron de nebunie /
£, Ei, G: tu [...] soție Q 19 - C, D: Tu, Iulia, te suie / £: Dă-ți viața Afro-
ddtei/£!, G: închină-te la Venus || 20-^21 — C,E>: (Iulia se suie pe pai
și se-ntinde rezemîndu-se pe perne cu cotul. Ovidiu se pune pe o treaptă a patu-
lui lingă ea. Diverse grupuri se formează-n jur.)

COTTA

Actea, ce ai zice să fim împerecheți?
Femeilor le place...^{-sa}

ACTEA

Ai spus-o: te repeți.
(Merge de se așează lingă Cotta pe al doilea pat.)

TIGELLIUS

O! Tyndaris!
(Tyndaris s-apropie zîbind de el.)

GRAECIANUS

O! Chloe!
(Chloe se duce în partea lui.) IO ,at \i>.

BARRUS ubaiM s'i
OI Pyrrha!

PYRRHA

(în parte, mergînd spre Barrus)

Mortu-nvie.

BARRUS

Eu te-am cules în Forum, o! floare naramzie!

(Sclavii aduc amfore cu vin, împărțesc cununi de flori și cupe, pe care le umple.)

PINAX

Toți au cite-o pereche, dar eu?... Eu cum rămîn?

Un om fără soție ca omul gol și spin... (Ia o amforă.)

Hal lată ș-a mea parte... din toate mai frumoasă

Amfora de nuri plină și mult mai credincioasă.

(O sărută.)

OVIDIU I

(ridicînd paharul)

11 K.M 5

Ad Iuliam!

GRAEC.

ifL'; 3" • Èt (j ivqéyvi) „3. Y3 \JsSfteni itl^ti ~ Ct

TIGELLIUS

Ad Tyndaris!

PINAX

Dă-i glas!

BARRUS

fcM g/as comic) icj al ibliamaT

Ad Pyrrham!

(,*,>: 9t' :o-?ifq? A.

PINAX

(strigînd tare)

Ad amforam! (O sărută și bea.)

(jura mare. De tine nu mă las!

US» bns^mii M&<yi*ji-i ^lto'a^f_t) '

OVIDIU

Tu, Lyce, varsă-n cupe. Falernum de cel tare,

Amestecat cu-arome și cu mărgăritare,

Și tu, Glykira, cîntă cu-artiste modulări

Pe modul cel ionic a noastre improvizări.

(Improvizează.)

Varsă-n cupa mea de aur

Vinul roș ce desfătează

Și mă-mbată, mă turbează

Ca și singele pe taur.

Toarnă! Cînd destul oi zice,

Pe-al meu cap trăsnetul pice

« 1

(Glykira cîntă aceste versuri în sunetul de lire a trei sclave.)

IULIA

(declamă / £: IULIA

(vine în fața statuiei și declamă, ridicînd cupa și rezemîndu-și brațul pe umărul lui Ovidiu) I E i, G: IULIA [...] declamă:) || 30 - 226, 5 - C, D: (Glykira cîntă din nou.)

(cu glasul entuziasmat)

Io Bachus :0L ,0 —,S&4.#i,i(jiS3v :0 ,*\|i\$ab»v :\1 ,0 — OS

(S-aude afară zgomot surd de pași.)

Ce vuiet!... Ce este?

OVIDIU

Pinax, cine

E-n atrium?

Ot-TC II

PINAX

(iese și revine-ndată speriat)

A! Cesar!

OVIDIU

August?

PINAX

Iată-1, /£: (Se [...] aude afară?...

Cotta, cine

în atrium?

COTTA

(privind în stînga, în fund)

A!-Cesar!

oraajV'i)\,7x*.-l. ,0,-r. s s s j oi-... * • W ^ S 11 . " . * * LAugnâSiA! ^ 4 * * J » <b,oi' , U . . *]

TOȚI

(îngroziți)

»•

COTTA

. Vine, /£,, G:
(Se [...] IatädTp3ëf55 Jft&fc-äfee intră?)

COTTA

(se suie pe estradă și privește în dreapta, spariat)

Cesar!/G: COTTA <...> Cesar! Cesar! ||226, 8 - 10 - C, D:
singur.

(Toți jac o mișcare.)

IULIA /£: singur.

; - IULIA / E, G: singur [...] poroncitor) || 12—
numai în E: (Intră înfund [...] August.) || E, G: (în fund apar. . . August.) || 13 - C, £: ~X./E, Ei, G: VII || H - C, D, .E, G: Precedenții
E: Cei dinainte \ \ 16 - C, D: (arătând pe Iulia) / E: (oprindu-se în fund,
aruncă o privire fulgerătoare asupra mesenilor) j E, G: (pe estradă) ||
20 - C, D: vedeți / E, E, G: vezi tu || 22 - C, D: (sumează) j E [lipsește]
I E, G: (îndrăznează) || 227, 14 - C, D, E, G: călcată sub / E: culcată
la || 17 - C, D: să fie virtutea prigonită / E, E, G: virtutea [...] nimicită
/E: prigonită || 18 - C, D, E: (Lui j E, G: (Cătră || 19 - C, D: prosti-
tuită / E, E, G: nenorocită || 24 - C, D: (rugători / E: (plecați I Ei, G:
(umili și rugători || 27—30 - C, D: (făcând semn licitorilor cari intră)
Licitori!

OVIDIU / E: (chemînd) .

Licitori! (Arată pe Ovidiu.) > ~s-13 O ŞA

OVIDIU / Ei, G: (arătînd [...] August) ||
între r. 31—32, în C, D: IULIA || 228, 1-21 - numai în E, E, G: AUGUST
f. . .] Tablou.) || 2 - numai în E, G: (licitorilor) || 5 - numai în E, G:
(îmbrățişînd pe Ovidiu) || 8—9 - E: (îmbrățişează pe Ovidiu.)

OVIDIU / E, G: OVIDIU

(strîngînd-o la pept) j | 15—18 - E: în dreapta.

Apucînd pe Iulia, o smuncește / E, G: deoparte < . . .) Iulia || 20—21 - E:
țipet dureros și leșină în brațele lui August.) / E%, G: răcnet < ... > Tablou.) ||
Ms. 1674 (f. 41—43) conține numai scena a IV-a și începutul celei de-a
V-a din Actul V, corespunzînd textului din ed. ns. p. 235, r. 27 - p. 242,
r. 10. || 228, 23 - C, D: IV / G: V || 24 - C, D: simple de lemn. / G: simple ||
27-28 - C, D: în fund, ușă mare. / G: largă [...] ușă. || 229, 19 - C,
D: Parcă-i / G: Să crezi || 230, 24 - C, D: De-a-i îndulci exilul... ah! în
a / G: de-a [...] cumplita || 231, 26 - C, D: -n Torni e zi de / G: Tomis e
azi în || 28 - C, D: Cei dinainte / G: Precedenții || 232, 8 - C, D: Coroana /

G: Coroane || 233, 24 - C, D: teasul) G: teasul și bînd) \ \ 234, 9 - C, D:
încă. (S-oprește plîngînd.) / G: încă. || 23 - C, D: pe Roma strălucind/
G: plîngînd și suferînd || 235, 10 - C, D: Ausonia dulce / G: dulcea Ausonie ||
16 - C, D: Aice-i / G: înflorîndu-se.) Aice-i || 28 - C, D: IBIS / G:
și, mai pe urmă, IBIS || 29 - 236, 2 - C, D, G: (întră [. .] acum / E:

GETTOR

. Ovidiu., . , ; -ii ui - X) .iii : . . .

OVIDIU

Tu ești, Gettor. .

Acum [235, 31 - C, D: Ovidiu ! / G: Sar-
miză!] || 236, 5 - numai în C, D, G: (s-apropie de Gettor) || 8, - numai
în C, D, G: (tiese;/ || 12 - C, p, G: doare rău? / E: doare? || 14 - C, D:
G: Nu. /£: N-o simt. [inițial: Puțin.] || 16 - numai în C, D, G: (privind
la Gettor) | 19 - C, D, G: GETTOR j E:

GETTOR

tuLS^ji

(deschizînd ușa) || 20 - C, D, G: (Aduce pe Ibis.) j E: (Ibis intră.)
24 - numai în in C, D, G: (posomorit) || 27 - C, D, G: tu-n /£: și-n ||
237, 4 - C, D, G: ordinu-i năpraznic / E: ordinul lui Cesar || 9 - C, D:
Corina te jălește / E, G: căci [. .] crește || 11 - C, D: în tine dușmănia
și astăzi / E, G: Cum [. .] ast&zi' [inițial în E: Ce < ... > tot încă] || 17 -
C, D, G: Chiar [.*.] ura-i / E: Minia-i dușmănească | 19 - C, D, G: venit ! /
E: veiiiit ! (îi întinde mina. Ibis o refuză.) || 24 - C, D, *G: (făcînd un pas) |
E: (amenințător) \ \ 27 - numai în C, D, G: (lui Gettor) \ \ 238, 19 - nu-
mai în C, D, G: (Vrea [...] gest.) || 26 - C, D, G: eu pe Corina / E: pe a
mea Corină || 30 - C, D, G: șifără /£: lipsit de || 239, 6 - C, D: geți
însumi condus-am / £, G: geți [J5: daci] condus-am însumi || 12 - C, D,
G: de ură tu însuși [...] (Ride.) / E: cu [inițial: de] ura soție [...] (Ride
spasmodic.) || 19 - 240, 29 - numai în E, G: Sclav [. .] răzbunat! | 239,
- E: încruntat j G: nempăcat || 31 - E, G: brațele < .. > sărbătoare
< inițial în E: mari serbări și lauri, și pentru-a ta splendoare) || 240, 2 -
numai în G: (palpitînd) \ \ 9- 10 - E: < IBIS) (arătîndu-i un papir) /
G: (Ibis < ... > IBIS || 11 - E: însuși < inițial: collea > / G: iată-1 || 18 -
numai în G: (cu zîmbet infernal) || 20 - E: că-n astă mină cuprînsă-i /
G: că < ... > cuprinde || 22 - E: foc.) / G: sobă.) || 24 - numai în G:
(desperat) || 25 - E, G: barbar < inițial în E: Ibis) || 241, 4 - C, D, G:
din parte-mi /£: de fulger || 5 - C, D, G: Purta-vei [...] înferare. - / E:
Tu știi să faci rău numai, eu știu să dau iertare. || 11 - C, D, G: ultimul /
E: ultimul || 12 - C, D, G: iese cu fruntea plecată.) / E: pleacă capul și
iese.) (J 13-22 - C, D, G: Acum [...] lunei / E [anulat:

Sitiu GETTOR ...
(pe pragul uşei din fund)

Mergi tu la port, Sarmiza; eu după rml

:o

(i.e. Gettor, lui Sarmiza.)

Voi, întrebaţi de unde [19 — C, D: (*Rămîne pe gînduri.*) /G: (*Sarmiza < . . . > minele.*)] || 23 - C, 75, G: au / £: e j | 24-25 - C, D, G: fSar-Wza [. . .] GETTOR / E: GETTOR tfe uşei | | 30 - **mat în £, G: (*scofînd un pumnar[E: pumnarul]*) || 31 — C, D, G: eu. /£: eu. fSe **P*_{1,1,1,1} -) || 242, 3 - C, E>, G: Sînt [. . .] marginea. / £: Şi iată-mă iar singur pe margine || 4 - C, D, G: moartea [...] în /£: trista desolare mă regăsesc iar || 5-8 - C, £>, G: S-apropie [...] departe.) / £:

Am fost iertat de Cesar?... făcut-am oare-un vis?...

Vai! cerul într-o clipă deschis iar s-a închis!

(*Se apropie de fereastră şi priveşte lung în orizon.*) || 10 — C, D, G: dealuri, / £: dealuri etc. etc. etc. \\ Aici se opreşte varianta din ms. 1674 (f. 43); f. 45—58, care conţin un fragment din actul II, par o variantă mai veche, care a făcut parte din alt manuscris ; aceste file sînt numerotate de poet, cu cerneală, de la 11 la 37. Am notat — cum am mai arătat — şi această variantă cu sigla, E. F. 61-74 (numerotate de poet 1—28) conţinînd actul IV, par a fi scrise în aceeaşi epocă cu fragmentul din actul II (f. 45—58). || 242, 29 - C..D: de apoi / G: viitori || 30 - C, D: o pinză peste voi jG: pe voi învălitori || 34 — C, D: cu mine / G: de-acum jj 243, 5 — C, D: vesel jG: versul || 244, 34 - C, D: soarele-mi / G: soarele || 246, 21 - C, D: Unind jG: Legînd || 249, 28 - C, D: Sarmiza şi Gettor [. . .] urmaşi / G: Sarmiza [. . .] urmată || 30 — C, D: Ovidiu: Çotta, Graecianus, Ţigellius şi alţii/G: Ovidiu, || 250, .2-3 - C, D: OVIDIU, IULIA, SARMIZA, GETTOR, SARMIS, POPOR J G: IULIA [. . .] GETTOR || 5 — numai în G: (întrînd [. . .] fund)] 8 — numai în G: (desperată) || 11 — C, D; (aleargă şi ingenunche j G: (alegînd || 12—16 — C, D:

Sărmanul meu stăpin!

SARMIS

De ce nu mor în locu-i eu, care sînt bătrîn!

(*Se opreşte în fund, în dreapta, cu poporul.*) j G: Sărmanul ![. . .] sosesc. || 18— C, D: cu\G: ți |f 20—C, D: Ovidiu unde-i? /G: Unde-i Ovidiu? || 22 — C, D: (*ridicîndu-se*) /G: (*arătîndu-l*) \\ 26 — C, D: *Ovid* / G: *mort* || 252, 8 — C, D: *Excelsior* / G: *Dumnezeiri* || 20 — C, D: *geniu mare* /G: *geniu* || 22 — numai în G: (*cu lacrimi*) || 24 — numai în G? Sfirşit.) ||

1082

DIN BROŞURI, PERIODICE, MANUSCRISE

FARMAZONUL DIN HÎRLĂU (p. 225)

După cum se ştie, prin contractul semnat la 18 martie 1840 cu guver, nul din Moldova, C. Negruzzi, V. Alecsandri şi M. Kogălniceanu se însărcinau cu direcţia teatrelor francez şi român reunite, pentru o perioadă de patru ani, începînd de la 15 mai. Alături de alte obligaţii pe oare şi le asumu: procurarea sălii, a decorurilor corespunzătoare fiecărei piese, angajarea actorilor, a orchestrei, cei trei directori trebuiau să se ocupe şi de întocmirea repertoriului şi să asigure un număr de 100 de reprezentaţii pentru stagiunea 1840—1841, din care 75 franţuzeşti şi 25 româneşti. Lipsa unui repertoriu de piese româneşti îi determină să reducă numărul reprezentaţiilor româneşti la 12, urmînd ca spectacolele teatrului francez să înceapă la 1 octombrie, iar cele ale teatrului românesc la 1 ianuarie 1841.

Datorită însă hărniciei şi entuziasmului lui Alecsandri, precum şi faptului că în curînd se înjghebează o trupă românească sub conducerea lui Costache Caragiale, direcţiunea cea nouă „aduce la cunoştinţa obştească că, deşi se publicase că reprezentaţiile teatrului românesc urmau să înceapă abia la 1 ianuarie 1841, ele vor începe la 18 noiembrie 1840, cînd se va face şi deschiderea teatrului românesc, cu piesa *Farmazonul din Hîrlău*, comedie în trei acte de A... V..." — oum ne informează T.T. Burada, în *Istoria teatrului în Moldova*, I, 1915, p. 229, arătînd în continuare că publicul, care cunoştea „greutăţile prin care trecusă deschiderea teatrului românesc, aştepta acest eveniment cu cea mai mare nerăbdare.

Această piesă originală, jucată de o trupă română, care era menită acuma a pune temelie unui teatru românesc, a fost primită de public cu un entuziasm de nedescris".

Primii interpreţi ai acestei piese au fost actorii: Pandeli (Ginganu), Idieru (Pestriţ), Burguillion (Leonil), C. Caragiali (Titirez), Boian (Milescu), Greceanu (Tractirgiul neamţ), Hristachi (Comisarul), Smaranda (Aglăiţa), Pulheria (Garofa). ;

sibm Succesul obţinut la Iaşi se reeditează şi în 1846 la Bacău, cum rezultă din foiletonul *Eho Teatrului Naţional Bacău*, publicat în *Albina românească* nr. 10, din 3 febr. 1846: „*Farmazonul de la Hîrlău* a dl. V. Alecsandri au fermecat la acea întăi reprezentaţie atît prin spiritualele ţesături şi vorbe, cum şi prin talentul comic al actorului D. Iacobeanu, carele pană atunceă nu numai că nii'au fost giucat niciodată pe ştenă, ce nici au văzut'un teatru" (cf. *ibidem*, p. 325-326).

' t*** * ' !

Piesa este o prelucrare care „urmează de aproape un model străin — scrie G. Călinescu — căci intriga aduce bufonerii clasice. Pestriț, prostălău provincial, vine să se însoare la Iași cu Aglaița, fata slugerului Gînganu. însă are obligația de a se prezenta într-un timp dat. De această clauză profită pictorul Neonil, care, cu ajutorul lui Titirez, îl incurcă pe Pestriț, îl proclamă farmazon, îl supune unui ritual de fantezie pînă ce trece termenul hotărît și Aglaița devine soția lui Neonil. Comicul e copilăresc și veselia factice, și singura localizare izbutită e a numelor. Alecsandri e un mare născocitor de nume proprii burlești” (v. *Istoria literaturii române*, p. 273).

Farmazonul din Hîrlău n-a fost inclusă de Alecsandri în ediția operelor sale complete, nefiind publicată decît o singură dată în timpul vieții autorului, și anume în broșura: *Farmazonul din Hîrlău*. Comedie în trii acte, prelucrată de A*** V***. înfășoșată pentru întâiași dată la deschiderea Teatrului Național din Iași, luni în 18 noiembrie 1840, Iași, la Cantora *Foaiei sătești*, 1840 (*Repertoriul Teatrului Național din Iași*, no. 1).

'fi'r]4iiW/-j^^

JjftortetJ • J * i

MODISTA ȘI CINOVNICUL (p.293)

La 5 februarie 1841, trei luni după prezentarea cu succes a piesei *Farmazonul din Hîrlău*, Alecsandri aducea în fața publicului ieșean o nouă piesă, *Cinovnicul și modista*, prelucrare, ca și cea dinții, dar, ca și cealaltă, „cu acțiunea și personajele din viața Iașilor de atunci — ceea ce era de natură să inește și să atragă mulți spectatori” (cf. G.C. Nicolescu, *Viața lui Vasile Alecsandri*, ed. cit., p. 67).

în cele două piese — „farse ușoare, bizuite numai pe comic de situație f. .], ironia la adresa provincialilor fascinați de moravurile din capitală și satira deprinderilor moderne sînt singurele atitudini critice ale tînărului dramaturg, dispus deocamdată mai degrabă să înveselească” (cf. Al. Piru, *Introducere în opera lui Vasile Alecsandri*, p. 139).

Cei dinții interpreți ai celei de-a doua piese prezentate de Alecsandri pe scena Teatrului Național din Iași în stagiunea 1840— 1841 au fost actorii: C. Caragiali (Cernelescu), Burghilescu (Matache), Pedilan (Circei), Boian (o slugă de confetărie), Idieriu (sluga lui Circei), Profira (Clara), Smaranda (Prof irita).

Deși G. Călinescu nu acorda o importanță deosebită acestor primé creații dramatice ale lui Alecsandri [*Modista și cinovnicul*, bunăoară, nu este, după părerea sa, decît „un vodevil ușuratic, trăind din *quiproquo*” — v. *Istoria literaturii române*, p. 273], G.C. Nicolescu apreciază că ele sînt

„ numai primii pași ai lui Alecsandri în teatru, dar și primii pași ai dramaturgiei românești din Moldova” (cf. *Viața lui Vasile Alecsandri*, p. 67).

Piesa s-a bucurat de succes atît la prima ei reprezentare, cit și după aceea. La 25 iunie 1841 era reprezentată și la București, de trupa lui C. Caragiali (cf. D.C. Ollănescu, *Teatrul la români*, în *Analele Academiei Române*, s. II, t. XX (1897—1898), 1899, p. 131, iar în stagiunea 1847-1848 mai figura încă în repertoriul Teatrului Național din Iași (cf. T.T. Burada, *Istoria teatrului în Moldova*, II, Iași, 1922, p. 19).

Modelul străin a fost identificat de I. Horia Rădulescu în *L'apprenti ou. l'art de faire una maîtresse*, vodevil într-un act, de Cogniard și Adolphe, reprezentat pentru prima dată la Paris, la Teatrul „Varietes”, la 15 mai 1834 și pe care Alecsandri l-a putut cunoaște în timpul șederii sale la Paris (v. *Modelul francez al comediei „Cinovnicul și modista” de V. Alecsandri*, în *Studii literare*, Cluj-Sibiu, II, 1943, p. 163- 172). Alecsandri n-a inclus comedia în ediția sa de opere complete. S-a publicat o singură dată în timpul vieții poetului, în broșura *Modista și cinovnicul*. Comedie într-un act, prelucrată de A*** V***. înfășoșată pentru întâiași dată pe Teatrul Național din Iași, simbătă în ianuarie 1841, Iași, Cantora *Foaiei sătești*, 1841 (*Repertoriul Teatrului Național din Iași*, no. 7).

o+>:':>

3;i'i>i>it> iW^ssaefeHii

it,fla Siöluljoj i.-.h.;i:M

CUCOANA CHIRIȚA ÎN BALON (p.329)

Scrisă, probabil, în toamna anului 1874, în tihna de la Mircești, „farsa de carnaval” *Cucoana Chirița în balon* era destinată a fi interpretată de același Matei Millo care interpretase pentru prima oară rolul Chiriței cu aproape un sfert de veac mai înainte (cf. scrisoarea către I. Negruzzi, datată 16 oct. 1874 — în V. Alecsandril *Scrisori*, 1904, p. 68). Alecsandri îi trimite manuscrisul la București și, intrucit Millo întirzia să confirme primirea acestuia, poetul își exprima curind nerăbdarea: „îți anunț că am realizat unul din visurile dumitale dragi, acela de a te urca în balon în costumul Chiriții, ba mai mult, îți fac cunoscut că ți-am trimis prin fratele meu această farsă de carnaval, care trebuie să-ți aducă un bun beneficiu, și nu-mi răspunzi nimic? nici măcar că ești mulțumit! E prea din cale-afară!

Oricum ar fi, te rog să-mi înapoezi manuscrisul de îndată ce vei fi pus să se sooață copie. Am nevoie de el și îl aștept” (scris, datată „Mircești, joi, 1874” — în V. Alecsandri, *Correspondență*, 1960, p. 184).

Copia de care e vorba pare să fie aceea aflată la Biblioteca Academiei R.S.R., în ms. nr. 5855, f. 56-74:

„*Cucoana Chirița în balon*
farsă de carnaval

compusă de dl. V. Alecsandri",
în același caiet dictando cu
„Duelurile” *f* •• *n*’i.
Comedie vodevilă în 2 acte
prelucrată de d-nu C. Negruzzi” (f. V—55).

Manuscrisul autograf al lui Alecsandri nu s-a păstrat, deși el a fost înapoiat poetului, care îi scria lui Millo într-o „vineri [1874]”: „Am primit manuscrisul meu *Chirița în balon* și îți urez să obții un mare succes... bănesc. înștiințează-mă cu toate acestea cam pe cînd ai de gînd să montezi și să joci piesa... Nu mă aștepta pentru a o face, căci nu știu exact cînd voi putea veni la București” (cf. *ibidem*, p. 185).

În această perioadă însă lui Millo îi stătea mai puțin gîndul la noua *Chiriță* a lui Alecsandri, pentru că el însuși scrisese și reprezentase pe scenă o farsă cu același personaj, intitulată *Chirița la expoziția de la Viena*, pe care o trimisese, de altfel, și prietenului său la Mîrcești. Acesta se amuzase copios citind-o: „*Chirița la expoziția de la Viena* m-a făcut să rid cu hohot; îți mulțumesc pentru broșurile ce mi-ai trimis și pentru momentele de veselie ce mi-ai procurat — îi scria el lui Millo la 25 februarie 1874 —. Cantoneta e nimerită și cuprinde unele șfichiuri care au trebuit să producă efect în public, dar totodată să și cirnească unele nasuri de care sînt aninate portofoliuri ministeriale. [...]”

În adevăr, tipul Chiriței va rămînea în repertoriul nostru și va fi exploatat cu succes încă mult timp, căci este o baie nesecată. Așa, de exemplu, ce-ar plăti o *Chiriță care s-ar întoarce de la Cameră ? O Chiriță. politică ? O Chiriță gheșefară ?*” (cf. *ibidem*, p. 184—185, nota M. Anineanu).

Dîndu-și seama că reprezentarea propriei sale farse la București va mai întîrzia, Alecsandri o trimite la Iași, unde premiera are loc la 13 februarie 1875, cum relatează T.T. Burada, reproducînd știrea din *Curierul de Iași*, nr. 14 din 1875: „Joi 13 februarie 1875 s-a jucat pînă la primă oară o reprezentație interesantă în beneficiul artistei Merișescu, *Cucoana Chirița în balon*, farsă într-un act de V. Alecsandri; această piesă a fost trimesă înadins de poetul Alecsandri spre a fi jucată în beneficiul artistei, care a creat atîtea roluri naționale; spectacolul s-a încheiat cu *Soacra și ginerele*, comedie în 3 acte. Rolurile principale le-a avut beneficiara și N. Luchian” (v. *Istoria teatrului în Moldova*, vol. II, 1922, p. 361).

Premiera de la București, cu Millo în rolul Chiriței, a avut loc la 23 aprilie 1875, cu o montare și o reclamă aparte. Astfel, francezul Villemet a construit un balon, pe care l-a înălțat pe dealul Mitropoliei. De asemenea, pe scenă s-a montat o mașinărie care o înălța pe Chirița cu balonul. Din nefericire, pe scenă s-a petrecut un accident. Millo a căzut din nacela balo-

nului, fără urmări grave însă. Alecsandri a fost foarte afectat la aflarea acestei știri și a hotărît să-și retragă piesa: „Sînt foarte fericit să aflu că în afară de o mică zgrietură la mină, căderea dumitale din balon, care ar fi putut să fie foarte gravă, nu ți-a făcut nici un rău — îi scria el lui Millo la 14 mai 1875—. Scriind această farsă de carnaval intitulată *Chirița în balon*, am avut o presimțire care, din nenorocire, s-a realizat. Vin deci să te sfătuiesc să lași piesa la o parte și să nu te mai expui a face ascensiuni care pot să te pună în primejdie și să-ți frîngă oasele. Îți făgăduiesc o nouă lucrare pentru viitoarele dumitale beneficii, cu condiția să renunți hotărît la isprăvile *Chiriței*. Nu vreau să am pe conștiință fracturarea vreunuia din mădulele dumitale, de aceea îmi retrag piesa din repertoriu” (cf. *ibidem*, p. 186).

Poate că acest accident neplăcut a fost motivul pentru care Alecsandri n-a tipărit farsa decît într-o publicație fără răsunset, și anume în *Calendarul amuzant* pe anul bisect de la Christ 1876, anul VI al edițiunii vechi sau al II. al edițiunii nouă, București, 1876, p. 26—40.

„Punctul de plecare” al acestei scrieri este identificat de Ch. Drouhet în vodevilul într-un act al lui Jean d’Aude: „*Madame Angot dans son ballon*”, în momentul acesta [1872—1873 — *n.n.*] — spune el — opera bufă a lui Charles Leocq *La fille de M-me Angot* atrăsese din nou privirile ironice ale publicului asupra eroinei ce desfătase generațiile de la începutul veacului și-i adusese aminte lui Alecsandri de repertoriul ce-l ajutase să dea făptură unuia din personajele care contribuieră mai mult la stabilirea reputației sale dramatice. El « se legă » — cum se exprimă singur — iar de Chirița, după cum confrății săi francezi aduseră iarăși vorba pe scenă de veselele întîmplări ale lui M-me Angot” (cf. *op. cit.*, p. 158—159).

— ; rH, pei' - • :> * . : roj i, w Duca:

1 Autor comic fecund (1755—1841), unul dintre foștii secretari ai lui Buffon.

2 Vodevilul, scris de Aude în colaborare cu d-na Belfort, n-a fost tipărit (cf. *Biogr. univ.* de Michaud, Paris, 1858, articolul lui Ph. Chasles), dar se jucase în 1799, cu un an înainte reprezentării piesei *Madame Angot au Sérail de Constantinople*. Piesa a făcut multă vreme parte din repertoriul francez al personajului m-me Angot. În opera bufă *Za fille de M-me Angot* de Clairville, Siraudin și Kdning, muzica de Ch. Lecocq, 1872, unul din cuplete sună:

En ballon elle monte,
La voilà dans les airs..

Ch. Drouhet crede că ideea ascensiunii cu balonul i-ar fi putut-o sugera lui Alecsandri multe alte vodeviluri apărute la Paris în momentul primelor ascensiuni ale lui Montgolfier (1784): *Le ballon, L'amour dans „Le Globe”* etc.

Al. Piru e. de acord cu Ch. Brouhet în privința modelului 'francez' observând că în această farsă „Chirița a devenit « hailaifă, model de bonton » și manifestă dorința de a se « ascensiunari » în cer ca să vadă « și alte lumi nu tot asta de la noi », care-i plină de « bazaconii ». Este interesant că autorul nu ridiculizează de data aceasta extravaganța eroinei sale, dedicându-dimpotrivă, un elogiu, fie și buf:

Bravo, zmeiță,
care-a zburat prin nori" (cf. *Introducere...*, p. 150).

VARIANTE

ms. 5855 (A), Calendarul amuzant, 1876 (B)

331, 10 — ^4: rădicărea/5: deschiderea || 9 — A: balonului / B: baloanelor // 19 — A: 18 d-un ban / B: seapte de-o para || 334, || 35 — A: Pit Tănase zis Cioclu.

HAZLIU: Să fie d-lui sănătos.. Nu l-am cunoscut..

NĂUC.: Păcat! jB: Pitar Moș zis Cioclu. || 335, 12 - /4: Optsprezece de un ban! j Bi Șapte de-o para! j || 336, 11 — A: 18 d-un bani / B: Șapte de-o pâra! || 29 — A: aice prezent / B; aice pornit || 337, 29 — A: șotia [..] suflefeilor / B [greșit]: șotia [...] sufletciior || 338, 18 — A: *supără*.

Încet.) j B: *supără.*) || 33-38 - A:

•^iJto5fcjteirife:9jMsJojsJ--9o Ipxaá-W&t »> tiba*e.rAh ivi nimam •••wbMttjM
Am văzut m astă lume. .

Nerozu și mofturi sume, ...

Sume, sume, sume, sume, sume, sume.

Patrioți cari se-njură

Și, fiind tot precum fură,

Fură, fură, fură, fură, fură, fură. \B: Am văzut [..] vite.

339, 1,5 — A: ALUNARUL / B: VÎNZĂTORUL || 13 - A:

Am văzut amoruri multe

Ș-amorași cu pene smulte,

Smulte, smulte, smulte, smulte.

Si caractere-njosite

Nu de mult la noi mte.

Vite, vite, vite, vite, vite, vite, vite.

N-are cine-i cumpăra.

ALUNARUL

Șapte d-o para.

CHIRIȚA

Ei, parol, n-ar zice ba.

ALUNARUL

Șapte d-b para.

CORU

N-are cine-i cumpăra

Șapte de-o para.

Ut, parol, n-ar zice ba.

Șapte d-o para.

h CHIRIȚA.- un-Mte - .. "

Deci / B: Deci || 20, 24 - A: ALUNARUL / B: VÎNZĂTORUL || 340, 14 — A: cătind / B: bătind || 341, 6 - A: șotie / B [greșit]-, șotie || 24 — A: este? (*Se apropie de rampă și cată în sală.*) / B: este? || 344, 9 — A: ungurul.)JB: *Moghier.*) || 36*— A: *umbrela* j B: *cartelul* !| 345, 9 — A: ovațiune / B: orațiune || 20 - A: domol / B: dămol... frumos || 350, 5 — Ai Cu glas răsunător / B: Acum și în viitor ||

LA TURNU-MĂGURELE (p. 351)

Scriere ocazională, scena în versuri intitulată *La Turnu-Măgurțile*, a fost compusă peitru o reprezentație în folosul răniților din războiul de la 1877. în același timp Alecsandri scria poeziile ce vor forma ciclul *Ostașii noștri*, publicate mai întâi în *Convorbiri literare*. Prima mențiune a piesei o aflăm într-o scrisoare adresată lui I. NegrUzzi la 1 decembrie 1877: „După *Peneș* vor mai urma, cred, și alții... precum și o mică comedie în versuri, intitulată *La Turnu-Măgurele*” (v. 'V. Alecsandri,' *Scrisori*, p'91). Patru zile mai târziu, la 4 decembrie, poetul mărturisea nepoatei sale Lucia Duca: „trăiesc cu gîndul viața militară a bravilor noștri soldați și mă simt întinerit la vederea forței lor.

Adică, cu alte ouchinte, mi-am reluat armele părăsite acum un an și am început o nouă campanie poetică [..]. Am scris deja o comedie în versuri pentru reprezentația care se organizează la București în folosul văduvelor și al orfanilor soldaților morți pe cîmpul de luptă și, pe deasupra, am mai compus legendele lui *Peneș Curcanul* și a *Sergentului de dorobanți*, care a fost întîlnit și salutat de garda imperială pe drumul Vasluiului.

Piesa intitulată *La Turnu-Măgurele* este un simplu scenariu cu două personaje, ea se află în miinile doamnei Săvescu¹, care mi-a cerut-o pentru această ocazie; am scris-o în fuga condeiului!” (v. V. Alecsandri, *Cores-*

¹ Coralia Săvescu, născută Rosetti, sora Anei Maiorescu, soția lui Titu Maiorescu.

pondență, p. 44—45). La 9 decembrie, Alecsandri trimitea piesa lui I. Negruzzi relatându-i și lui împrejurările în care o scrisese: „D-na Săvescu mi-a scris pentru ca să mă înștiințeze că se organizează în București o reprezentare în folosul văduvelor și al orfanilor de soldați morți pe cîmpul războiului. Totodată m-a rugat să improvizez ceva pentru această ocazie. Am improvisat deci alăturata mică comedie în versuri [...]. Francezii numesc *bluettes* asemenea compuneri și, în adevăr, nici că am avut timp a produce altceva decît o *bluetă*, fiindcă mi s-a acordat un timp foarte scurt. În patru zile am trebuit să inventez subiectul, să-l aștern pe hirtie, să compun versurile, să copiez manuscriptul și să-l expediez la București, pentru ca d-na Săvescu să aibă vreme de a învăța rolul etc.” (v. V. Alecsandri, *Seri-ri*, p. 91—92). La 12 decembrie îl întreba dacă a primit „comedia în versuri *La Turnu-Măgurele* și un pachet conținînd două poezii intitulate una *Păstori și plugari*, și cealaltă *Odă la ostașii români*” (v. V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, p. 124).

Nerăbdător să-și vadă piesa publicată și întîmpinînd probabil — o oarecare rezistență în acest sens din partea lui Negruzzi, Alecsandri o trimite și revistei transilvănene *Albina Carpaților*, al oarei redactor de pe atunci, I. Al. Lepădat, tocmai îi trimisese toate numerele apărute mai înainte. „Ați avut generozitate de a-mi trimite — îi scrie acestuia Alecsandri — toate numerile din foaia ce redactați: *Albina Carpaților*.”

Nu pot răspunde mai bine la acest [act] de politeță decît comunicîndu-vă pentru foaia d-voastre alăturata scenă în versuri, ce am improvisat în ajutorul ostașilor români răniți pe cîmpul luptei din Bulgaria.

Această mică operă dramatică e destinată a fi în curînd jucată în București de către persoane din societate” (v. V. Alecsandri, *Correspondență*, p. 243-244).

Albina Carpaților se grăbește să publice piesa în nr. 21, 1878, p. 237—240, însoțită de următoarea notă a redacției:

„Această mică operă dramatică, după cum ne spune ilustrul ei autor, e menită a fi în curînd jucată la București de către persoane din societate și anume în ajutorul ostașilor răniți. Domnul Alecsandri a avut delicateța de-a onora foaia noastră cu publicarea interesantei și frumoasei sale improvizațiuni. Iată un nou indemn, o nouă încurajare pentru noi de-a ne sili să rădicăm foaia noastră la acea înălțime literară, încît cei mai de frunte literatori să nu se rușineze a figura în coloanele ei. Deocamdată mulțămim din adîncul inimei marelui nostru poet pentru binevoitorul concurs ce s-a grăbit a da *Albinei Carpaților*.” în același număr 21, revista publica și poeziile *Odă ostașilor români* și *Peneș Curcanul* (p. 244—246), iar în numărul următor, 22, p. 255—256 — *Sergentul și Păstorii și plugarii* (cu mențiunea,

„...a) „*Convorbirile literare*”). în nr. 24, p. 277-279, apăsarea portretului „*Tvasile Alecsandri*, scris probabil de LAI. Lepădat, foarte măgulitor penfa lui Desi flatat de acest portret, Alecsandri nu se sfiește să ceară redacției Publicarea unei erate pentru îndreptarea greșelilor strecurate în textul scrierilor sale: „vă mulțumesc pentru notița biografică ce ați publicat despre mine și pentru tot ce ea cuprinde de măgulitor pentru numele meu [...]

Acum permiteți-mi a vă observa că s-au strecurat mai multe greșeli în publicarea poeziilor mele și vă rog să inserați următoarele erata în numărul viitor al *Albinei Carpaților*.

LA TURNU-MĂGURELE

Scena I

În loc de: Să nu fii ne bună și să-ți in chipuiești romanuri,

cetește: Să nu fii ne bună ca să-ți in chipuiești romanuri.

Scena II

in loc de: Sau... inima tinjește cînd n-are sorioară.

cetește: Știi... inima... etc.

in loc de: Mehenci în limbută,

cetește: Mehenci în limbuție.

in loc de: Știți că-mpreună ați fost răniți odată,

cetește: Știu că-mpreună... etc.

in loc de: zedanul, fi tĚM&è Y'' • «:t kw.à*.

cetește: redanul.

in loc de: Luptînd cum luptă ursul,

cetește: Luptînd cum luptă zmeul.

Scena III

in loc de: O! nu, nu, România nu poate-n rău să peară,

cetește: O! nu, nu, România nu poate-n veci să peară.

Scena IV

in loc de: ... Duducuță... lumină... floare,

cetește: ...Duducuță... lumină... floare vie.

Scena V

in loc de: Ca norul pe soare',

cetește: Ca noul pe soare.

Scena VII

in loc de: A! ce s-aude?... Aș da chiar a mea viață,

cetește: A! ce s-aude?... geme?... Aș da chiar a mea viață

(cf. scris, din 20 febr. 1878 — Coresp. inv. 27863 B.A.R. — S 52(3) LVIII).

Albina Carpaților n-a publicat însă această erată și nici îndreptările recomandate de Alecsandri în continuarea scrisorii pentru poeziile *Oda*

către oșlăii români, *Penes Curcanul, Sergentul, Păstorii și plugarii*. În numerele următoare ale revistei au mai apărut și alte scrieri ale lui Alecsandri: *Soarè de iarnă, Căpitanul Romano* (r. 26, 1878, p. 303), *Frații Jderi* (nr. 27, p. 314—315), *Napoleon III* (nr. 39, p. 453—459), *Cintecul gintei latine, Victor Emanoil-Cavur-Lamarmra* (nr. 40, p. 465—470).

I. Massoff (*Teatru românesc*, II, 1966, p. 589) ne informează că sceneta a fost reprezentată și în Transilvania, la începutul lui februarie 1878, în satul Covăsiș din comitatul Arad, rolurile fiind interpretate de Emilia Crăciunescu, E. Pucea, Teodor Munteanu — „aplauzele necontenite silind de multe ori pe interpreți a se opri, atit de mare fu entuziasmul produs”.

Alecsandri a inclus sceneta în toate edițiile ciclului de poezii *Ostașii noștri*, și anume: *Ostașii noștri*, Soccec, București; 1878, p. 31—47; *Ostașii noștri*, Sccec, București, 1878, p. 31—47 (Edițiune proprie pentru ostași); *Ostașii noștri*, Sccec, 1880, p. 31—47 (Edițiune proprie pentru ostași); *Opere complete*, vol. IX. *Poezii*, vol. III. *Legena nouă. Ostașii-noștri*, Sccec, București, 1880, p. 129-150.

V A R I A N T E

Albina Carpaților (A), Ostașii noștri, 1878 (B), Ostașii noștri,
1878 - Ediție pentru ostași (C), Ostașii noștri, 1880 (D),
Opere complete, 1880 (E)

356, 2 — A, B, C, D: însuflețită / E: animată || 13 — A, B, C, D: și să-ți
[errata la A îndreaptă: ca să-ți] / E: și să nu-ți || 24 — A, B, C, D: cătră j
E: spre || 357, 17 - A: Sau / errata la A și în B, C, D, E: Știi || 358, 16 -
A, B, E: a / C, D [greșit]: au mai || 359, 15 - A, B, C, D: cu-o / E: cu ||
361, 19 — A: limbuță / errata la A și în B, C, D, E: limbuție || 22 — A:
Știți / errata la A și B, C, D, E: Știu || 362, 2 — A: zedanul / errata la
A și în B, C, D, E: redanul || 25 — A: ursul / errata la A și în B, C, D, E:
zmeul || 364, 10 — A: rău / errata la A și în B, C, D, E: veci || 14 — A:
cu bale / S, C, D, E: cu-otravă || 16 - A, E: Sint inferați / B, C, D:
Vor fi nferati || 366, 3 - A, B, C, D: că le-i / E: că-1 vei || 8 — A: floare/
errata la A și în B, C, D, E: floare vie || 20 - 21 - A: se șoptește / B, C,
D, E: îi șoptește || 30 — A, D: norul / errata la A și în B, C, E: nourul ||
367, 18 - A: ferestul j B, C, D, E: ferul rece || 20 — A: s-aude? / errata
la A și în B, C, D, E: s-aude?...! geme? ||

••• iS^fti^' fSii*. ii istH^' 'b' SA' .'. ->. •*V . S " > ^>

SFREDELUL DRACULUI (p. 371) -

.....*Sfredeliți dracului*, adaptare după *L'oiseau de passage*, de Bayard,
„punç' iiii scenă isprăvile urnii intrigant Mustocsidis, care incurcă pe toată
lumea și o pune pe scandal” (G. Călinescu, *Istoria literaturii române*, p. 278).

Ideea adaptării acestei comedii franțuzești îl ispitește pe Alecsandri, aflat la Mircești, în timp ce lucra la definitivarea feeriei *Sinziana și Pepelea*, în iarna 1880— 1881, iar cel care i-o trezește este actorul Iulian, al cărui talent comic putea fi utilizat cu succes într-o farsă de carnaval, gen.de care scriitorul nu-și mai legase de multă vreme numerele. Pentru a valorifica pe scena Teatrului Național, condus de prietenul său Ion Ghica, această latură a talentului lui Iulian, Alecsandri își aminti de farsa lui Bayard, care stîrnise hohote de ris în 1849, pe scena Vodevilului francez (cf. Ch. Drouhet, *op. cit.*, p. 192).

Dacă la 20 decembrie 1880, scriitorul nu se apucase încă *să aștearnă pe hirtie piesa, la 7 ianuarie 1881 aceasta era reprezentată pe scenă.

Drumul parcurs de *Sfredelul dracului* se poate urmări cu ușurință în corespondența poetului. La 17 decembrie 1880 îi scria lui Ion Ghica: „Cînd voi fi terminat refacerea lui *Pepelea*, mă voi apuca de sceneta de carnaval destinată lui Iulian și d-nei Sarandi. Va fi caraghioasă” (v. V. Alecsandri, *Corespondența*, p. 103). La 20 decembrie nu terminase refacerea lui *Pepelea* și îl informa iarăși pe Ghica: „De îndată ce voi termina munca asta, voi începe sceneta în chestiune” (*ibidem*, p. 104). La 7 ianuarie 1881 însă piesa era reprezentată pe scena Naționalului, cu mare succes de public, stîrnind totodată și unele critici violente în presa vremii (*Independența, Românul*, ceea ce era de natură să-l mîhnească și să-l descurajeze pe scriitor, care fusese bine intenționat cînd se hotărîse să dăruiască scenei românești o scriere dramatică de acest gen. „Păstrează manuscrisul lui *Pepelea*, dacă aceasta îți poate face plăcere — se adresa el, cu amărăciune nedisimulată, lui I. Ghica, la 11 ianuarie 1881 — cit despre acela al *Sfredelului dracului*, să mi-l păstrezi, ca să fac din el un autodafeu, căci nu mai vreau să-mi leg numele de farse de carnaval. Localizînd vodevilul lui Bayard, am vrut doar să procur d-nei Sarandi și lui Iulian ocazia de a crea roluri caraghioase, care distrează marele public” (*ibidem*, p. 105— 106). Cu toate criticile din presă, scopul său — acela de a distra marele public — a fost însă atins: „Am fost înecat — mărturisea el la 1 martie lui Ghica — aflînd că pun-gașul de Mustocsidis, *sfredelul dracului*, continuă să inveselească pe bucureșteni” (v. V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, p. 46). Succesul piesei pe scena bucureșteană îl determina pe scriitor să o trimită și lui I. Negruzzi, spre publicare în *Convorbiri*, cerîndu-i însă să apară „fără nume de autor”: „îți mai trimit o piesă care s-a jucat cu mult succes în iarna trecută la București, însă tot așa de prost copiată ca și *Pepelea*. Dacă îți convine, public-o în *Convorbiri*, fără nume de autor. Un simplu X e suficient. La

E vorba de actorii Ștefan Iulian (1853— 1892) și Frosa Sarandi (1840— 1897), interpreți ai rolurilor comice din piesele lui Akcsandri. "

caz contrar, ai bunătatea a da piesa lui Luchian pentru beneficiul lui, cu condiție **ca** să nu poie numele meu pe afiș, dacă ar afla că e făcută de mine" (v. y. Alecsandri, *Scrisori*, 1904, p. 123). La 26 septembrie 1881 se vede că I. Negruzzi nu se hotărîse încă să publice piesa, dar Alecsandri nu renunțase la ideea **ca** ea să fie măcar reprezentată și la Iași: „Fă cu *Pepelea* și cu *Sfredelul dracului* — îi dădea el mină liberă lui Negruzzi — ce-i găsi de cuviință. Ți le-am trimis numai și numai pentru că mi le-ai cerut. Dacă **însă s-ar** înghimba o trupă în Iași, aș dori să dai *Sfredelul dracului* (fără nume de autor) ca să se joace" (v. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, 1972, p. 287).

în cele din urmă, comedia a apărut în *Convorbiri literare*, XV, 1 nov. 1881, nr. 8, p. 297—312, fără nume de autor: „*Sfredelul dracului* — farsă de carnaval imitată din franțuzește de X." Manuscrisul autograf, dăruit **Ini**. Ghica, se află în fondul Bibliotecii Academiei R.S.R. în caietul ms. 809, f. 144-157.

VARIANTE

ms. 809 (A), Convorbiri literare (B)

371, 3- A: de d-ra X. / B: de X. || **373**, 1-9 - -
 in A: PERSONE ACTORI
 MUSTOCSIDI, fost inspector de tutunuri Iulian
 Sergentul ȘLOIMESCU, veterinar x
 IMMERGOLD, zaraf Hagiescu
 GOLDIMMER, nepotul lui Basarabcanu
 COȚOFĂNESCU, poet tragic Rașian
 STAN FUNDUC, bucătar x
 Madama RUHALA D-na Sarandi
 GAFIA, fată-n casă D-ra Bogdan ||
11_17 — numai in B: NOTĂ [...] nanchin || 18 — A: O sală de han
cu sobă în dreapta. Pe planul / B: Teatrul [...] al || 19 — A: ea. Ușă
 in / B: dinsa; ușă la || 20 — A: planul [...] apartamentul / B: la planul
 [...] camera || 21 — A: alături cu ea / B: alătura || 22 — A: scaune... /
 B: și [...] scaune. || **375**, 3 — A: (pe un scaun dinaintea sobii, compune
 versuri și face gesturi tragice), GAFIA și STAN (lingă tablă, pregătesc
 bucate, observînd pe Coțofănescu) j B: GAFIA, STAN \4-5A: (scriind
 pe un album) / B: (stă [...] album) || 8 — A: rimez / B: rimeze || 9 — A:
 o rimă / B: rimă || 10 — A: pe gînduri / B: gînditor || 11—12 — A:
 (încet lui Stan) j B: (care [...] Stan) || 13 - A: năbădaica / B: năbă-
 dăile || **14-15** - A: Face / B: (carei. [...]) Face || **376**, 5 - A: Scrie.)

B; Iar scrie. || 32 - A: frunte, tragic j B: frunte || 377, 6 - A: deoparte)
 B: aparte || 7 — A: (sculîndu-se): ' Am / B: Am || 10 — A: COȚOFĂ-
 NESCU, GAFIA, STAN [...] stîngă I B: Cei dinainte [...] dreapta ||
 11 — A: (în culise): Gafio! / B: (dintre [...] evreiesc.) || 24 — A: **în**
 parte / B: aparte || 26 - A: și / B: și că || 378, 3 - A: mă rog, că /
 B: că || 14 — A: șervete în odăile / B: peșchire în odaia || 16—17 — A:
 lèse. I B: ieșind spre dreapta. || 19 — A: obraz / B: ochi || 37 — A: Punîn-
 du-și j B: Pune || 38 - A: El e... / B: El || 379, 2 - A: RUHALA,
 COȚOFĂNESCU, STAN, ȘLOIMESCU (vine în fund) j B: Aceiași,
 ȘLOIM || 3 - A: ȘLOIMESCU / B: ȘLOIM [...] fund) || 5, 9, 11, 14,
 20, 26, 30, 33, 35- A: ȘLOIMESCU / B: ȘLOIM |f5 - A: strîngînd-o / B:
 trîgînd-o || 14 - A: Ruhalița / B: Ruhala || 16, 37 — A: în parte / B:
 aparte || 31 — A: brună-i sau blondă / B: brună sau blondă e || 35 — A: amîn-
 doi de I B: de || 39 - A: și / B: de || 380,2 - A: Precedenții, IMMERGOLD,
 GOLDIMMER (vin prin fund J B: Aceiași [...] apoi || 4, 5, 7 — A, B:
 IMMERGOLD [inițial în A: GOLDIMMER] || 5 - A, B: Ghisund [iniția
 în A: Pfelen\ || 8 — A: Ai [...] gheșeft? [anulat continuarea: (încet lui
 Goldimmer)] I B: (în taină): Ai [...] gheșeft ? || 9 — A: (în taină Ruhalei j
 Ia/B: Ia || 11 — A: meu [anulat: pe Gbldirrrmer] / B: meu || 12 — A:
 10 000 I B: o mie || 14 -A: ȘLOIMESCU [anulăi: Ha, ha...] / B:
 ȘLOIM' || 15 — A: ca să-1 / B: să- || 19 — A: în parte j B: aparte || 20 — A:
 Goldimmer j B: el || 22 — A, B: semitismului [inițial în A: ovreismului] ||
 29 — A: poate vreo / B: vreo || 381, 5 — 6 — A: lasă, Șloim, că-s in
 stare să se bată / B: lăsați [...] înghită || 8 — A: ȘLOIMESCU (venind
 între Goldimmer și Coțofănescu): Ha, ho!... tbrrrr... / B: ȘLOIM: Ha!
 ho!... || 12 - A: ȘLOIMESCU / B: ȘLOIM || 14 - A: Șloimușorule.
 (Șloimescu j B: Șloimescule. (Șloim \ W — A: Precedenții, MUSTOCS-
 IDI (poartă jB: Aceiași [...] purtînd \ 19—20 — A: intrînd și scapă
 jB: la intrare, scăpînd || 21 — A: întorcînu-se \ B: Se-ntoarce || 29 — A:
 se pune pe un scaun / B: sade [...] dreapta || 30 — A: cu mina de j B:
 de\35 — A: meu / B: mea || 36 — A: (înțelegînd): k\j B: A! || **382**,
 1 — A: în parte, j B: Aparte. \3 — A: așezat j B: pus || 8 — A: în
 parte j B: aparte || 10 — A: sculîndu-se / B: se scoală || 18 — A: bleste-
 mato!... numai gauré... / B: blestemăto!... || 19 — A: is tin\jB:
 într-un || 38—39 — A: Ohi, kera mu... Am fost inspector la tutunuri...
 și / B: Eram [...] cînd || **383**, 2 - A: că să / B: să || 4 — A: d-sale, a
 madamii? (Arată pe Ruhala.) j B: (arătă [...] madamei... || 6 — A:
 tot cursul scîni acestii j B: timpul acestei scene || 8 — A: în parte, j B:
 Aparte. || 11 - A: (în parte): Vuăs ? j B: Vuăs ? (Aparte.) \ 13 — A, B:
 subprefectului [inițial în A: directorului] || 20 — A: rîzînd / B: rid \ 25 —

A: Mare cabzalichil! *Maj* B: ma || 29 - /f: că eu / E: că || 31 - ^4: fSe întoarce cătră Ruhala.) / B: (Ruhalei.) || 384, 2 - ,4: (Se apropie de sobă.) / Bi (Vine Ungă fereastră.) 3 - A: (către Ruhala) / B: (Ruhalei) || 7-8 - A: cu Immergold de Stan l B: de [...] Immergold || 10 - 4: Arătîndj B: Arată || 14, 31 - ^4: /n parte, j B: Aparte. || 16, 20 - 4: j» /> / B: aparte || 32 - .4: atite emoțiuni. (Ruhala iese în stînga. J B: emoțiuni! (Iese-n dreapta || 34 - A: GAFIA (se ocupă lingă tablă) I B: GAFIA || 385, 2 - A: Ba / B: (care [...]) Ba || 4 - 4: mu?... Na se haro... bună / B: Bună || [7 - A (lui Coțofănescu): E / B: E || 8 - A: capului / B: nasului || 13 - A: Trazico?... ? / B: Piitis? \ 15 - A: ke zburlite, ke j B: și zburlite și || 18 - A: In parte / B: Aparte. || 22 - A: GAFIA (atinsă) / B: GAFIA || 28 - A: «a parte / B: aparte \ 29 - A: patrida / B: e patrida || 386, 6 - A: In parte. / B: Aparte. || 9 - A: Aferim! (Lui Coțofănescu, încet. / B: (Lui Coțofănescu.) || 21 - A: la alții... Ma / B: j tfa || 29 - A: Era se [a» / ai: se mărite] joace Isaia danțuiește, cînd... / B: Ma \ 31 - A: absentez. (Iese prin fund.) B: absentez. || 33 - ^4: In parte. / B: Aparte. || 37 - numai în B: (Iese prin fund.) § 38 - A: în parte / B: aparte || 387, S - A: Vrînd / B: Vrea || 10 - A, B: (întrînd în sofragerie) [inițial în A: (fugînd și suînd scările din fund.) || 11 - numai în B: (Iese-n stînga.) \ 44 - A: bărbat. Kaimenos! j B: bărbat. || 17 - A: în parte / B: aparte || 30 - A: amorezi... Mulți ai se distihisești!... / B: amorezi. || 388, 6 - A, B: Am [inițial în A: Aveam] || 7 - A: O / B: am || 9 - A, B: tot asemenea [inițial în A: tij] || 12 - A: de provinție. .. Și / B: si y 22 - A: darul / B: dorul || 29 - A: filosoful-Socrates [anulat: toate gusturile], gustul. / B: Socrates, gustul || 35 - A: steka j B: aștepta || 389, 2 - A, Bl miroase [inițial în A: pute] || 28 - A: mi-a cerut mîna. / B: m-a cerut. || 34 - A; considerat / B: privit || 37 - A: Domnule... (Uimită.) / B: Domnule! || 390, 4-5-^4: îndrăznea / B: a îndrăznit || 8 - A: talie, Ruhala Se retrage ofensată.) / B: talie. || 12 - A: (Zărînd pe Gafia coborînd scările.) / B% (Vede pe Gafia.) || 16 - numai în B: (care «[...] stînga) \ 29 - < A: In parte. / B: Aparte. \ 31 - A: în parte / B: aparte || 35 - A: »pe l Bi pe ast || 391, .7 - ^4: nume biblic / B: biblic || 21 - A: căci femeile... știi / E: știi || 3 6 - ^ : ha... dar; și / E: ha! și || 392, 2, 13 - A: în. parte / B: aparte || 22 - ^4: Ama pos? j B: Neskit \ 28 - A, B: 60 [inițial în A; șeptezeci] || 393, 27 - A: Șt., / B: Taci; || 29 - A: în. parte / B: aparte || 32 - A: MUSTOCSIDI, IMMERGOLD, RUHALA / Bl Aceiași, RUHALA și || 394, 24 - A: în parte / B: aparte || 34 - A i Tot' Mma-i... / B: Tocmai! H 395, 7 - A: -, părihților j B: : părihților lor || 9 - ^ : să / E: ca să || 14 - ^ : ploduri / B: tirtanași || 19 - A: lui / B:

cu || 21 - A: In parte, j B: Aparte. || 22-23 - A: Se suie pe scara din fund și dispere. / B: Iese [...] 2-le. || [28, 31 - A: în parte / B: aparte || 32 - A: timid / B: sfiicios || 35 - A: Curioz [...] domnul cela / B: Ciudat f...] acel domn || 396, 9 - A: Adică o / B: Adică || 15 - A: sută / B: una || 18 - A: (sintimentală): Care / B: , Care || 26 - A: e / .£: cel || 32 - Al capătul scării / B: dreapta \ 33 - Al în parte / B: aparte \ 397, 4 - A: Se coboară în / B: Coboară-n || 16 - A: vrea j B: voind \ 17 - Al stînga / B: dreapta \ 20-21 - numai în B: la dreapta || 29 - A: intră prin / B: din \ 32 - A: lovit / B: ajuns || 33 - A: domnul meu / B: d-nule || 398, 15 - ^4: Immerglodaki / B: Imergold || 17 - A: Țe te / B: te || 24 - A: (In parte.) / B: (Aparte.) || 26 - A: Nu / Bl Dacă || 399, 1 0 - ^ : MUSTOCSIDI, ȘLOIMESCU, GOLDIMMER (vine / Bi Aceiași, GOLDIMMER || 15 - A: in parte / B: 'aparte \ 24 - A: Precedenții, RUHALA, IMMERGOLD / B: Aceiași [...] dreapta) || 29 - A: (în parte): Na / Bl Na || 400, 8 - ^4: tale / B: d-tale || lt) - Al un om blind / B: blind || 12 - A: chiulul / B: ochiul || 14 - A: mascara... și d-ta rabzi? / B: mascara? || 15 - ^4: Cum ai spus? Maimuțoi?... Tu / B: Tu || 20 - A: mușcat, se vede, / B: 'mușcat || 22 - A: zaraful / E: zaraful ista || 29 - A: Ma țe? / B: Neski? / 401, 4 - Al (încet Ruhalei): Aferim! bine i-ai / E: Aferim!... bine ai U 15 - A: îi găsi / B: ai găsit || 36 - A: vine cam / B: vine U 402, 6 - A: trage [...] (Intră / Bl dă [...] (Iese || 7 - A: dreapta / B: stînga || 17 - A: fire. (li urmează. Șloimescu / B: fire. (Șloim | J 21 - A: dreapta, în vreme ce iese Ruhala) B: dreapta) || 26 - A: (revenînd): A!... pas sto / Bl A!... sto y 31 - An pin gard / B: la zaplazi || 403, 17-18 - A: frumușică / B: frumoasă || 404, 4-5 - A: Coțofană. (Se suie scările ducînd hîrtie etc. și dispere.) / B: Coțofănescu [...] etc.) | 6 - Al în parte / Bi aparte || 14 - A: STAN / Bl și STAN || 405, 6 - A: mare de / B: de || 7 - A: pe Coțofănescu ca / B: ca y 9 - A: steka / B: Stane || 10 - A: anoite... De' ce / E: ce y 13 - ^4: Domnule... (Șe suie răpede scările și dispere.) / B: (Suie [...] dreapta.) \ 14 - A: ke alta!...

S C E N A XVI

MUSTOCSIDI / B: alta! y 25 - A: Gustă sosul, f...] e nesarato / B: Gustă. [...] nesărat ... mai || 31 - ^4: ma mi / B: imi || 35 - A: Efi j B: Așa || 37 - A: cineva ceva / Bl cineva || 38' - A: tocmai, tocmai / B: tocmai || 406, 12 - Ai tm vreei să mai / B: nu mai vreau să y 19 - Ai (tăindu-i vîrba) l Cu / B: Cu || 23 - A: cam îngrijit / Bl îngrijit || 24 - A: ceasornic / B: ceas U 407, 7 - A: MUSTOCSIDI, ȘLOIMESCU. COȚOFĂNESCU, RUHALA / B: Aceiași [...] stînga) \ 18 - A: în

parte j B: *aparte* || 19—21 — A: *într-o mină, cu cartonul de pălărie în altă mină Șt cu cortel subsuoară.*) j B: *cortelul [. . .] oprește.*) || 23—24 — A i *Precedenții, STAN (coborînd scările cu Gafia.)* j B: *RUHALA [. . .] COȚO-FĂNESCU* || 25 — A: *(oprindu-l): A!* / B: *A!* || 27 - A: *scăpînd* j B: *scapă* || 29 - A: *Ce / B: (trece): Ce* || 30 - A: *umplut / B: umflat* || 408, 4\A: *Apropiîndu-se* j B: *Se apropie* || 10 — A: *și dc cai afară / B: afară* \ 15—16 —A: *împreună cu Gafia le cară* j B: *le duce cu Gafia* || 19 — A ; *Precedenții [. . .] GOLDIMMER (intră amîndoi / B: Aceiași[...]) și GOLDIMMER (intră între r. 19-20 - în A: MUSTOCSIDI: Skasmos!* || 21 - A: *(strîmbîndu-se rîzînd): Ha \) B: Ha!* || 26 — A: *în parte / B: aparte* || 27 — A: *TOȚI (afară de Coțofănescu) / B: TOȚI* || 30 — A: *Zi... stavrovoi thise.. . alfa... I B: Zi-i pe slova.* || 31 — A: *(cetește din răvaș); Ascultați: / B: (cetînd):* || 409, 4—5 — A: *neputîndu-ți vorbi verbal* j B: *nemaiputînd de a-ți vorbi* || 8 - A: *(Toți rîd.)* j B: *TOȚI: Ha! Ha! Ha!* || *W - A repezîndu-se și smucînd scrisoarea din mintie lui / B: se [. . .] la* || 14—15 — A: *(Goldîmmer fuge pin, fund.)* j B; și [...] franci... || 29—30 — A: *afrodită mu. / B: a spus Epaminondas.* || 35 — A: *(trăgîndu-l de o mină), am [. . .] pe-o năpîrcă/jS: am[...]* pe un șerpe || 36 — A: *pe-un șerpe / B: pe-o năpîrcă* || 39 — A: *pas sto* j B: *la* || 410, 2 — A: *niciodată / B: niciodată în trebile altora?* || 4 — A: *N.B. (Se aude în sofragerie* o / B: *(în sofragerie s-aude-o* || 6 — A: *(venînd din sofragerie)* j B: *(din stingă)* || H — A: *(în parte) \ B: (aparte)* || 32 — A: *Vespe inveninată!* / B: *Șarpenveninat!* || 35 — A: *Ma, steka... akuse... (Mîniîndu-se.) Skasmos \ B: Skasmos* \ 37 - A: *pas sto* j B: *sto* || 38 — A; *sui / B: duc* || 411, 2 — A: *(Iese prin fund.)* j B: *(Iese.)* \ 12 — A; *périt / B: plecat* || 14 — A: *Precedenții* j B: *Aceiași* || 15 — A: *revine* j B: *vine* || 16 — *numai în Bx amenințînd[. . .] cortelul.*) || 17 — A: *(amenințînd înfund cu cortelul): Esti / B: Ești* || 20 — A: *(Se duce / B: (Strigă \ 21, — A \ fund si strigă:)* j B: *fund.*) \ 22 — A: *ke ta lipa... (Venînd j B: talipa... (Vine* || ,24 — A: *țupa mesa / B: țupa* || 32 — A: *în parte, j B: Aparte.* || 412, 2 — A: *Ama pos?* j B: *Numai.* H 12 — A: *ma \ B: stați puțin... || K>— A: ha!* (Se \ B: (Se || 17 - A: *și cucoanelor!* / B: *(Citită:)* \ 30 - A:

NOTE

Ruhala — 30 de ani — tualetă de modă exagerată.. pronunță evreiește.

Immergold — 54 de ani — surtuc lung — lanțug de aur — ovreu de Galiția.

Șloimescu — 40 de ani — uniformă militară — puțin accent evreiesc.

Coțofănescu — 25 de ani — pretențios — părul vilvoi*

Mustocsidi — 50 de ani — perucă sură, îmbrăcat comic cu surtuc, jiletcă și pantaloni de nanchin.

(Toate indicațiile sînt de-a dreapta și de-a stînga actorului.) / B: (Cortina cade.) j]

LES BONNETS DE LA COMTESSE (p. 413)

în iarna 1863—1864, cînd Alecsandri atinsese vîrsta de 43 de ani, faima lui de poet național era recunoscută de toată românimea, de o parte și de alta a Milcovului, de o parte și de alta a Carpaților, piesele sale cuoeriseră scenele teatrelor naționale de la Iași și de la București, ca om politic adusesse mari servicii Unirii și consolidării acestui „fapt implinit”. Retras la Mircești, în zilele iernii aceluia an pare să i se fi furîșat în suflet ispita de a scrie în limba franceză, în versuri alexandrine, o piesă de teatru într-un act, asupra titlului căreia nu se hotărî la început. Cînd o isprăvi, o dădu marelui actor francez François Jules Got, prieten al familiei fratelui său, în speranța că acesta va mijloci reprezentarea ei pe scena Comediei Franceze. Cu toată bunăvoința lui Got, însă, care se grăbi să o înmîneze spre lectură directorului de atunci al Comediei Franceze, Edouard Thierry, răs-punsul acestuia, deși conținea și unele aprecieri măgulitoare la adresa autorului, fu totuși un răspuns negativ:

„... l'intérêt est lent à se produire — îi scria Thierry lui Got la 25 martie 1864 — et je ne sais pas même s'il y arrive à un moment donné. Le commencement de la pièce est long. Juliette qui est chargée de la conduire ne sait pas trop elle même de quel côté elle doit la dirigerf...]. J'ajoute que les bonnets ne sont pas trop de mise au théâtre, j'entends pour les jeunes premières et les grandes coquettes[...]. J'aurais voulu pouvoir indiquer à l'auteur le moyen de remédier à ces difficultés pratiques. Je ne l'ai pas trouvé, je l'avoue, et je ne lui conseillerais pas non plus de présenter sa comédie en l'état où elle est devant le Comité de lecturef.. .]. Il est certain que l'inexpérience même de l'auteur a de l'agrément et de la grâce. On y sent son esprit élégant et fin, une plume de distinction” (cf. C. Gane, *Vasile Alecsandri refuzat la Comedia Franceză*, București, Editura Fundației culturale Mihail Kogălniceanu, 1940, p. 1—4).

Abia peste cincisprezece ani, după ce poezia sa *Ginta latină* este încununată cu marele premiu al Jocurilor Florale de la Montpellier în 1878, poetul se gîndește din nou la această piesă — care va fi reprezentată la Paris, în cerc restrîns, la matineurile literare de la Gaité, între anii 1878—1882 (cf. G. Gazier, *Lettres inédites du poète roumain Basile Alecsandri à Edouard Grenier*, Paris, 1911, p. 65, nota 1; v. și C. Gane, *op. cit.*, p. 9), Probabil că după reprezentarea ei la Paris, poetul s-a decis s-o și publice. Ea a apărut la București, în 1882, la Librăria Sococ et Comp., sub titlul:

Les bonnets de la comtesse și este dedicată fratelui scriitorului, locotenent-colonelul Ion Alecsandri. Motivul pentru care poetul s-a hotărât să tipărească atât de tirziu această comedie scrisă în limba franceză îl aflăm într-o scrisoare a sa datată „Mircești, 20 iunie 1882”, adresată lui Edouard Grenier, poet francez, filoromân, fost secretar al demnului Grigore Ghica al Moldovei și prieten cu Alecsandri încă din 1854:

„Vos observations sur les *Bonnets de la comtesse* sont justes, mais croyez, cher ami, que je n'attache nulle importance à cette bluette. Si je l'ai fait imprimer, c'est uniquement pour m'en servir comme d'une Carte de visite envers mes amis les félibres de Provence et Languedoc. Ils ont bien voulu l'agrèer avec sympathie et je me contente de ce succès tout intime” (cf. G. Gazier, *ibidem*).

Alecsandri nu putuse participa personal la concursul de la Montpellier în 1878, când fusese premiat pentru *Cîntecul gînteii latine*, dar în 1882 acceptase să ia parte la Jocurile Florale de la Gap și Forcalquier. Acest eveniment i-a dat ideea tipăririi piesei scrise cu aproape 20 de ani în urmă. Călătoria lui Alecsandri la Forcalquier și Gap a însemnat o adevărată manifestare de prietenie provensalo-română, cum stau mărturie scrisorile trimise de poet fratelui, soției și fiicei sale (a se vedea *Literatură și artă română*, VI, 1902, p. 362—363; V. Alecsandri, *Scrisori*, București, 1904, p. 279; V. Alecsandri, *Correspondență*, București, 1960, p. 5—8; Marie G. Bogdan, *Autrefois et ajoura*”hui, 1929, p. 159—161; *Scrisori către Vasile Alecsandri*, București, 1978, p. 375-376).

La 1 mai 1882, Léon Berlué de Perussis, poet provensal și inițiatorul Jocurilor Florale, îi mulțumea lui Alecsandri pentru participarea la concurs și pentru trimiterea unui extras al piesei:

„Transmițindu-vă mulțumirile primăriei din Forcalquier — scria acesta — pentru graba cu care ați binevoit să răspundeți la dorința sa [...], vă reg, în același timp, să primiți de asemenea propriile mele mulțumiri pentru trimiterea extrasului *Les bonnets de la comtesse*.”

Am fost bucuros de această binevenită ocazie de a reciti această operă atât de franțuzească, așa de fină ca gândire și de delicată Ca formă.

Nu vă mai spun, iubite maestre și prietene, cu ce nerăbdare așteptat la Forcalquier și la Gap” (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 130-131).

Rămînînd în relații de strînsă prietenie cu poezii felibri și indeosebi cu Frédéric Mistral, nu e de mirare că Alecsandri este din nou invitat de această dată, în 1884, la sărbătorirea centenarului poetului Jean Baptiste Favre (1727—1783). Invitația îi făcuse plăcere, cum constata și fratele său: „Văd pentru a doua oară — îi scria acesta la 26 aprilie 1884 — că ești

destul de ispitit să răspunzi invitației prietenilor tăi de la Montpellier. Cu siguranță, ispita este mare, este de asemenea îndreptățită de atracția reprezentării ineitătoarei tale comedii *Les trois bonnets de la comtesse*, care, cu siguranță, îți va aduce, tu fiind de față, ovații măgulitoare” (cf. *ibidem*, p. 47).

La 4 mai însă, poetul îi scria fratelui său că nu va da totuși curs invitației felibrilor, deși era convins că i se pregăteau mari onoruri: „Sint invitat la sărbătorile centenarului lui Favre care vor fi celebrate la 24 mai cu mare pompă. Patru societăți corale vor executa *Cîntecul gînteii latine*, tradus în patru idiome, provensal, catalan și încă alte două... Traducerile vor fi făcute de Mistral în limba provensală și în franceză de Bornier, sau poate chiar de Victor Hugo, mă asigură unii. *Les bonnets de la comtesse*, mica mea piesă, se va juca pe scena teatrului de la Montpellier. Vezi și tu că este destul de atrăgător pentru mine, și cu toate acestea renunț să mă duc acolo, preferînd să mă duc la Paris în cursul lunii mai, pentru a te vedea. Toate aceste puneri în scenă mă obosesc și ovațiile au sfîrșit prin a mă plictisi” (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 348).

Motivele invocate de Alecsandri nu erau cituși de puțin pretexte, pentru că le aflăm exprimate în mai multe rînduri. În această vreme poetul însuși începe să nu se simtă prea bine cu sănătatea, era foarte îngrijorat de starea sănătății fratelui său, a cărui moarte va surveni în curînd, iar, pe deasupra, nu era deloc înecat de ideea de a o însoți pe Carmen Sylva, care fusese și ea invitată de felibri (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 48, nota 2).

Comedia în versuri a lui Alecsandri fusese republicată de felibri încă în 1882 în *La semaine*, Vienne (cf. broșura *Alecsandri*, Gap, 1882, p. 10, unde A. Gagneau — pseudonimul lui Berluc de Perussis — o consideră o capodoperă, amintind maniera lui Musset — a se vedea G.F. Tepelea și Ion Climer, *Alecsandri sf/elibrii*, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 29). Publicația *Armanac rouman*, 1883, p. 82, informează că A. Roux a dăruit lui Alecsandri o imitație în dialect languedoc a piesei, manuscris intitulat *Lous très bonnets de la coumtesse*, cu dedicația: „Au poète roumain V. Alecsandri à l'occasion de son voyage à Montpellier”, alături de altă dedicație în versuri provensale. Acest manuscris se află acum la Biblioteca Academiei R.S.R., sub cota: ms. fr. 177. Alecsandri primise cu acest prilej o scrisoare elogioasă și din partea criticului francez Armand de Pontmartin¹, al cărei original se găsește la Muzeul de istorie al orașului București (cf. nota Martei Anineanu, în *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 48).

¹ Acesta va mai publica în *Gazette de France*, 254^e année, 27 aprilie 1884, un „lung comentariu dedicat *Fîntînci Blanduzici*” (cf. Dan Mănuță, *Argumente de isterie literară*, Iași, Ed. Junimea, 1978, p. 78).

Cuvinte elogioase despre piesă avea să exprime și un alt provensal, poetul St. Marc Meyrounet, care îi scria lui Alecsandri la 27 mai 1884:

„Domnul S-te Guillibert¹, colegul nostru de la Academie, mi-a împrumutat *Les bontiets de la comtesse* pe care i le-ați dăruit, care s-au jucat în mod strălucit la teatrul din Montpellier. Citirea acestei încântătoare piese, așa de franțuzească ca gust și spirit, mărește și mai mult valoarea ei artistică. Am compus numaidecât dripă aceea un sonet², pe care vi-l trimit și care vă arată toată admirația mea pentru talentul dumneavoastră atit de variat și de remarcabil” (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 278)..

Broșura tipărită de Alecsandri: *Les bonnets de la comtesse*, comédie en un acte, en vers, Bucarest, Librairie Sotschek & Comp., 1882 — care constituie și textul de bază al-editei noastre, cuprinde o scurtă *errata*, de care am ținut, firește, seamă:

„Page	Au lieu de	Lire
5	Hé, non	Non
28	Un officier de marine	Un officier marin
31	Ses Unes	Ses livres
61	soni	sont”.

Din manuscrisul autograf al piesei nu s-a păstrat, sau n-au fost descoperite încă, decît scurte fragmente — încercări, nereluate în redacția finală, pe o filă răzleață, scrisă pe ambele fețe, legată în ms. B.A.R. nr. 2253, f. 71.-.-

LE BARON: C'est la marquise.

LE PRINCE: Non.

LA COMTESSE: C'est bien, soyez discrets.

La marquise d'ailleurs garde mal ses secrets.

Elle aime en ce moment, du moins elle l'affecte,

Ce vieux prince bossu, vous savez — le fétiche,

Et veut l'épouser même.

LE BARON: L'épouser? C'est parfait. «iaii'dul

LE PRINCE: Mariage d'amour?

LA COMTESSE: Oui, d'amour... contrefait.

LE PRINCE: Il faut qu'elle ait, si la nouvelle n'est pas fausse.

¹ De la acest S-te Guillibert se păstrează în biblioteca de la Mircești un volum cu dedicație către V. Alecsandri, *Jeux jlcraux de Provence*, Gap, 1882 [nota M. Anineanu].

² Sonetul, cu precizarea: « A.M. Basile Alecsandri après la lecture des *Bonnets de la comtesse* », eu data și locul: « Aix, 26 mai 1884 », se păstrează într-o copie autografă Alecsandri la B.A.R., Arh. V. Alecsandri, I, ms. 22 și a fost publicat în *Cuget clar*, III, nr. 28, 19 ianuarie 1939, p. 441—442 (N. Iorga, *Scrisori de la Vasile Alecsandri și în jurul lui* [nota M. Anineanu].

La bosse de l'amour. —

JULIETTE (à part):

Et l'amour de la bosse.

/ . 71”

Moi dont l'esprit rétif se cabre à chaque phrase
Qui se gonfle en ballon au souffle de l'emphase.

Pour flambeau céleste elle a le souvenir
Dont soleil du passé que rien ne peu ternir.

LA COMTESSE: Prince, a-t-on ce matin
Quelque nouveau scandale habillé de satin?

LE PRINCE: Un tout petit vêtu d'une robe éphémère
En tout illusion, si fraîche et si légère
Que l'ange bien connu, sous ses plis abrité,
Devait seul plus de droits à la légèreté.
Un de ces vêtements qui semblait toujours tendre
À monter par un bout et par l'autre à descendre.
On l'admirait! Soudain un cavalier hardi
Accourt, la bouche en cœur et le bras arrondi,
Il l'emporte à la valse au milieu de la foule,
Mais un faux pas survient, le couple tombe et roule
Et l'on vit tout-à-coup, non sans confusion,
Une robe sans tule et sans illusion.

LE BARON: J'étais là, j'ai bien ri, ma foi, de la culbute.

LA COMTESSE: Mais apprit-on le nom de l'ange... après
sa chute?

••• ajss ;C": l' a. M&IPI .trri^te'i'iiVri! tf'/.ab >n< 'ti-'; >Hi'iVs"Ti'ir
SÎNZIANA ȘI PEPELEA (p. 483)

După apariția în volum a lui *Despot-Vodă*, Alecsandri părăsește Bucureștii, pe la jumătatea lui aprilie 1880. întors la Mircești, el se apucă îndată să scrie o nouă piesă, de un gen cu totul nou nu numai în creația sa, ci și în dramaturgia românească. Era „o piesă de inspirație folclorică, ale cărei episoade și personaje sînt în cea mai mare parte a lor luate din poveștile atit de pline de fantezie ale poporului, tratate însă într-un mod ingenios, cu multă subtilitate, cu mult realism, cu multe săgeți la adresa societății contemporane și cu un infinit umor, de asemenea în bună parte de origine folclorică” (cf. G.C. Nicolescu, *Viața lui Vasile Alecsandri*, ed. cit., p. 600).

Ch. Drouhet nu vedea în *Sinziana și Pepelea* decît o farsă, de genul *Sfredelului dracului*: „Numai două piese jucate, în 1881, *Sinziana și Pepelea*, scrisă pentru ca sub direcția lui Ion Ghica să se inaugureze și feeria la Teatrul Național din București, și *Sfredelul dracului*, o farsă a cărei paternitate autorul lui *Despot* nu îndrăznește să o afișeze, mai înfățișează, în perioada nouă a activității dramatice a lui Alecsandri, genul cu care se indeletnicise timp de douăzeci și cinci de ani” (cf. *op. cit.*, p. 191, nota 3).

De cu totul altă părere este G. Călinescu, care își exprimă fără rezerve aprecierile la adresa acestei opere dramatice: „Cea mai originală și deci cea mai valoroasă piesă națională — scrie el în *Istoria literaturii române*, p. 278 — este *Sinziana și Pepelea*, feerie din care se trag viitoarele basme dramatizate din literatura română. Avem de-a face cu un Papură-împărat, după a cărui fată aleargă Pepelea, Pirlea-vodă (simbol al secetei). Lăcustă-vodă și alții. Fata e furată de un zmeu. Fabulosul e umplut cu bufonerii, nu totdeauna de bun gust, cu aluzii la stări prezente, dealfel ca și în poveștile dramatizate ale lui Carlo Gozzi. Tindală și Păcală, sftelnici fricoși și fără onestitate, sunt din tagma lui Pantalone și lui. Tartaglia.”

Importanța piesei pentru literatura dramatică românească este relevată și mai pregnant în analiza pe care o face recent Al. Piru:

„Cea mai originală și mai valoroasă creație a teatrului comic al lui Alecsandri este feeria națională în cinci acte *Sinziana și Pepelea* (publicată întii în *Convorbiri literare* în 1883). Personajele luate din lumea basmelor simbolizează caractere omenești sau catastrofe naturale, și piesa conține aluzii fine la stări sociale contemporane. Avem a face cu. Papură-împărat (numele indică șovăiala, plecarea la orice adiere), pe a cărui fată, Sinziana, o dispută istețul Pepelea, Pirlea-vodă (simbol al arșitei pustiitoare) și Lăcustă-vodă (simbol al foametei). Fata este furată de un zmeu și cucerită, după mai multe peripeții, de Pepelea. în acțiune mai intervin cei doi sftelnici lingușitori și intriganți ai împăratului, Păcală și Tindală, care vor să se surpe unul pe altul, dascălul sfătos Macovei și nevastă-sa Mărica, vrăjitoarea Baba Rada și diferite personaje fantastice, precum Zina Lacului, Zină Codrului, Statu-Palmă-Barba-Cot, Iarna, Crivățul, Zorilă/ Murgilă, genii, un urs alb, pasărea măiastră. Politica în țara lui Papură-împărat e împărțită în trei categorii de « tarafuri », printre care se numără taraful național-liberal, taraful liberal-național-moderat, taraful moderat-național-liberal, taraful aristocrat, burtoocrat, pungocrat și postocrat. Deviza politică, a tuturor e una și aceeași: « Scoală-te de la locul tău, să mă pun eu.» Păcală și Tindală sint « pungișori », dascălul Macovei citează- lozinca lui Rică. Venturiano: « Box pipili, box... », iar Sinziana are limbaj de femeie emancipată (« Astăzi sintem libere și independente »), ca Zița din *O noapte fur-*

tunoasă a lui I. L. Caragiale: « Sint liberă... de nimeni nu depand. » G. Călinescu a făcut o apropiere între feeria lui Alecsandri și poveștile dramatizate ale lui Carlo Gozzi. Nici *Visul unei nopți de vară* de Shakespeare nu e cu totul altceva, deși un critic de la *The Daily Telegraph*, *îndemnind* pe Alecsandri să-și traducă feeria în englezește, îl încredința, totuși, că n-ar merge decît ca o « antipasto » la o pantomimă” (cf. *Introducere în opera lui Vasile Alecsandri*, p. 154— 155). Al. Piru subliniază mai departe încercarea lui Alecsandri de a „imbrățișa aspecte contemporane mai vaste în drame și comedii”. Dacă în *Lipitorile satului* și *Boieri și ciocoi* acest lucru nu. i-a izbutit, „scriitorul plătind [în ele] un tribut considerabil ideologiei claselor dominante”, el își va lua însă revanșa în ultima etapă „atît în comedie, cu feeria *Sinziana și Pepelea*, satiră alegorică transparentă a regatului lui Papură-vodă (Carol I), cit și în drama de evocare a trecutului nostru de luptă împotriva tiraniei, cu *Despot Vodă*” (*ibidem*, p. 168— 169).

La 14 mai 1880, Alecsandri îi dădea știri lui I. Ghica despre stadiul în care se afla realizarea feeriei, despre care discutaseră, de bună seamă, împreună, în timpul iernii, cînd poetul se aflase în capitală: „Voi veni la București — scria el — pe la începutul lui iunie. în așteptare, lucrez strașnic la feeria noastră ; te previn că va cere cheltuieli destul de mari pentru decoruri și costume” (cf. V. Alecsandri,, *Corespondență*, p. 95), „

Lucrul avansa cu mare repeziciune, căci a doua zichiar, la 15 mai 1880, primul act al piesei era expedit la București: „Iată primul act al feeriei *Pepelea* — suna scrisoarea ce-l însoțea,- adresată lui Ghica —. îți voi trimite pe rînd pe celelalte, pentru ca să poți comanda la timp decorurile și costumele. Va trebui de asemenea să însărcinezi pe Flechtenmacher¹ sau pe altcineva să compună muzica. ',- .• h •

La trecerea mea prin București ne vom înțelege în ceea ce privește distribuirea rolurilor.” în continuarea scrisorii, Alecsandri nu-și ascundea îngrijorarea: „Mărturisesc însă că punerea în scenă a acestei piese va cere cheltuieli destul de mari. Direcția va putea, va trebui ea să le riște? Oricum ar hotărî, eu voi termina piesa, pentru că am început-o², chiar de-ar trebui s-o arunc la Coș, dacă va prezenta prea” multe dificultăți ca să fie montată Consultă pe Gatino³ în privința aceasta” (cf. *ibidem*, p. 96).

¹ Alex., Flechtenmacher (1823- 1898).

² Despre aceasta îl înștiințase pe Ghica la 1 mai 1880 (cf. ms. rom. B.A.R. 803, f. 167- 169).

³ Alex. Gatino (1812— 1883), director de scenă la Teatrul Național, a pus în scenă piesele clasice *Despot-Vodă* și *Răzvan și Vidra*, precum și feeria *Sinziana și Pepelea* (cf. I. Massoff, *Teatru românesc*, II, p. .187).

Până la 6 iunie fuseseră expediate și actele al II-lea și al III-lea. În această zi era trimis la București cel de-al IV-lea.

„Profitând de două zile de ploaie — îi explica scriitorul lui I. Ghica —, am isprăvit în grabă actul al IV-lea. Iată-l. Dar ai primit pe al II-lea și al III-lea? Sint îngrijorat de soarta lor, ținând seamă de ordinea care domnește în expedierea scrisorilor. Îmi rămâne să dau naștere actului cinci. Se va face în curînd.

Cînd vei lua cunoștință despre tot ce-i necesar pentru decoruri și accesorii — își exprima Alecsandri încă o dată îndoielile cu privire la reprezentarea feeriei — îmi vei spune dacă socoti că piesa va putea fi montată, în acest caz voi vedea textul care a fost scris în fuga condeiului și care fără îndoială are nevoie de corecturi.

Aventurile lui Pelelea pot fi continuate în fiecare an într-o nouă serie de tablouri. Dar ceea ce contribuie în mod special la succesul acestor feerii este montarea. Cu cît costumele sînt mai bogate sau mai caraghioase, cu cît mașinăriile sînt mai perfecte, cu atît piesa are mai multe șanse să aducă bani.

Bănuiesc că Șoimescu și alți Darmeți de același calibru nu vor căuta să găsească literatură înaltă într-o simplă piesă cu trucuri" (cf. *ibidem*, p. 97) — încheia el, trădînd că se aștepta la noi atacuri în presă, ceea ce s-a și întimplat dealtfel.

Cîteva zile mai tîrziu, în „Duminica Mare [8 iunie 1880]", îl asigura pe Ghica: „O să termin zilele acestea actul al V-lea din **Pepelea**. Tu trebuie să fi primit de asemenea actul al IV-lea, ieri sau astăzi.

Cînd voi veni la București, îmi voi vedea manuscrisul și voi face schimbările și corecturile pe care le vom socoti potrivite, pentru a ușura punerea în scenă a acestei mașini cu trucuri.

Crezi totuși că acest gen de piese, montate bine și cu grijă — îl întreba el iarăși pe Ghica — vor atrage publicul din București? Dacă ar fi așa s-ar putea face în fiecare an continuări la piesa primitivă, adăugîndu-i-se noi tablouri, scoțîndu-se cele vechi. Ar fi poate o mină destul de bogată de exploatat în interesul casei teatrului.

Aceasta nu va împiedica punerea în scenă a unor opere literare care să facă cinste repertoriului nostru dramatic, opere cu tirade frumoase, care sînt jucate de obicei în fața unei săli aproape goale" (cf. *ibidem*, p. 99).

La 13 iunie, ultimul act al piesei fusese trimis la București, așa cum îl informa Alecsandri pe V. A. Urechia, adăugînd însă că întreaga lucrare mai avea nevoie de o revizie (cf. ms. I 50 — Bibi, „V.A. Urechia" — Galați).

Curînd după aceea pare să se fi înțeles cu Ghica să plece la București. „Sint obligat a merge la București — îi scria el lui Al. Papadopol-Callimach la 21 iunie — pentru ca să luăm cu Ghica oarecare măsuri în privirea Teatrului și să pun la cale înscenarea unei feerii naționale ce i-am trimis zilele trecute și care poartă titlul de *Povestea lui Pelelea*" (cf. V. Alecsandri, **Cele mai frumoase scrisori**, p. 277).

La București, Alecsandri nu va fi zăbovit mult, mai ales că era în toiul verii. Întors la Mircești, deși stînjinit de treburi și de musafiri, s-a apucat îndată de corectarea piesei, astfel că la 9 august îi putea scrie lui Ghica: „îți trimit primele patru acte din *Pepelea*. Cît despre al cincelea, trebuie să-l corectez înainte de a ți-l trimite, și asta în curînd. Am avu to grămadă de afaceri și de musafiri de la întoarcerea mea — se plîngea el prietenului său —. Sper să le termin în curînd, și atunci mă pun pe lucru ca să sfîrșesc drama *Dezrobirea țiganilor*" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, p. 42).

De năvala musafirilor la Mircești în timpul verii se jeluia și lui I. Negruzzi la 8 septembrie: „toată vara am fost năvălit de musafiri. Tot ce am putut face pe furiș este o feerie națională pentru teatrul din București, intitulată *Povestea lui Pelelea*" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 118). În această scrisoare Alecsandri amintește și de o „comedie în versuri", pe care n-o începuse încă. Nu știm de care comedie e vorba, dar aceasta este pomenită și în scrisoarea pe care i-o adresează lui D.C. Ollănescu-Ascanio la 1 octombrie 1880: „... am făcut o feerie națională pentru mitocanii¹ din București, aceștia fiind mai buni apreciatori de decoruri decît de versuri; și teatrul avînd nevoie de rețete mai grase decît cele ce produc scrierile literare. Nu mă las însă de comedia în versuri ce voi începe în curînd, căci voiesc a-mi îngina zilele iernii cu lucrări intelectuale" (cf. V. Alecsandri, *Correspondență*, p. 201).

Definitivarea feeriei îl va mai sîcîi pe Alecsandri încă o vreme, la acestea adăugîndu-se și faptul că trebuise să petreacă două săptămîni la Iași, lingă fiica sa care dăduse naștere celei de-a doua nepoate a poetului, Elena, la al cărei botez trebuia să asiste în următoarele zile. La 2 octombrie, înainte de plecarea la Iași, nu-și putea ascunde nemulțumirea pentru agitația care-i alungase liniștea: „Gatino mi-a scris pentru a mă ruga să schimb sfîrșitul actului al V-lea al feeriei mele — îi spunea el lui Ghica —, asigurîndu-mă că decorul cu podul lui Traian peste Dunăre nu oferea un interes suficient de mare ca deznodămînt. Îmi cere de asemenea, din partea

¹ Cu sensul de spectatori burghezi care veneau la teatru nu pentru calitățile literare ale pieselor, ci pentru montările fastuoase.

lui Ștefănescu¹, mai multe motive cu muzici în corpul piesei; aceasta mi-ar li ușor dacă aş avea manuscrisul, dar el se găsește la București.

Mă voi strădui deci să gădesc un nou act V; pentru a izbui însă, am nevoie de calm și de singurătate... și este tocmai ceea ce îmi lipsește în acest moment.

Vom vedea peste zece zile, cind voi fi din nou instalat și îmi voi fi luat reședința de iarnă" (ci. *ibidem*, p. 101).

În aceeași lună poetul va pleca la București, unde rămîne și în cursul lui noiembrie, pentru discutarea amănunțită a formei în care va fi reprezentată piesa. Abia în decembrie se poate întoarce la Mircești, unde se apucă imediat de îndreptarea ei.

La 17 decembrie îi dădea vești lui Ghica: "...mă ocup cu îndreptarea și recopierea lui *Pepelea*. Va fi gata peste o săptămînă. Îți voi trimite manuscrisul ca să dai să se scoată o copie destinată suflerului. Cit privește autograful meu, vei face cu el ce vei dori.

Grăbește pe d-l Ștefănescu să termine muzica. Acesta este lucru] cel niai greu de învățat pentru artiștii noștri, căci piesa o vor ști în trei-patru zile" (cf. *ibidem*, p. 102—103).

Manuscrisul autograf de care e vorba în această scrisoare este, Cu siguranță, cel aflat la Biblioteca Academiei R.S.R. sub nr. 815, pe care I. Ghica l-a păstrat cu grijă, ca pe atitea alte manuscrise autogrefe ale lui Alecsandri ajunse în posesia sa, iar după moartea acestuia l-a dăruit Academiei, cum dovedește însemnarea de pe f. 1^r: „Dăruită de Ion Ghica, 1894 aprilie 29". Este un caiet dictando, de format in-folio mic, conținînd 50 file, din care 49 sînt scrise de Alecsandri pe ambele fețe cu cerneală neagră, foarte îngrijit, cu puține ștersături. Pe coperta de carton se află titlul: „*Sinziana și Pepelea*. Poveste — feerie — națională în 5 acturi", iar pe f. 1^r: „*Sinzianași Pepelea*, poveste națională în 5 acturi de V.A. 1880".

Pe f. 1^r se află listă personajelor, unde nu se indică decît interpretii lui Papură și al Sinzianei:

„PERSONAGI	
:	PEPELEA
	PAPURĂ-ÎMPĂRAT D-l. Hagiescu
	SÎNZIANA, fata lui D-ra Velner
	PIRLEA-VODĂ
	LĂCUSTĂ-VODĂ
	PĂCALĂ

¹ Gh. M. Ștefănescu (1843—1924), compozitor, profesor la Conservator și director al orchestrei Teatrului Național din București, care a compus, în cele din urmă, muzica pentru această piesă a lui Alecsandri.

TÎNDALĂ	
ZMEUL	
BABA RADA \	
ZÎNA LACULUI/	
ZÎNA CODRULUI	
STATU-PALMĂ-BARBA-COT	
IARNA	
CRIVĂȚUL	
Dascălul MACOVEI	
TOMA [inițial: MOȘ PIPIRIG]	
MĂRICA	
SAFTA [inițial: CATRINA]	
MURGILĂ	
ZIORILĂ	
Doi crainici	
Un stolnic	
Un paharnic	
I. Geniu)	• "
	> [adăugat cu cerneală violetă]"
II. Geniu J	

Copia pentru sufler de care se vorbește mai sus pare să se fi păstrat și ea, și nu poate fi alta decît aceea păstrată tot la Biblioteca Academiei R.S.R., sub nr. 4911. Acest manuscris a făcut parte din „colecțiunea Maria Istrati-Capșa" și a intrat în fondul de manuscrise al Academiei oferit de Dl. Al. Rașcu în anul 1902, luna sept. 15". Este un caiet dictando, cuprinzînd 147 f., scrise Cu cerneală neagră numai pe recto, rareori pe verso (îndeosebi îndreptări autografe făcute de Alecsandri). Pe fila 1^r se află titlul: „*Sinziana și Pepelea*. Poveste feerie națională în 5 acturi de D-nu V. Alecsandri". Pe filele 1—2 se află lista personajelor piesei, cu indicarea tuturor interpretilor:

„PERSONELE PIESEI	ARTIȘTI
PAPURĂ-ÎMPĂRAT	D-nu N. Hagiescu
SÎNZIANA, fata lui	D-na A. Romanescu
PÎRLEA-VODĂ	D-nu M. Mateescu
LĂCUSTĂ-VODĂ	„ St. Julian
PĂCALĂ	„ I. Panu
TÎNDALĂ	„ L. Manovici
BABA RADA \	D-ra A. Gavala
ZÎNA LACULUI f	

MUMA PĂDUREI-ZÎNA CODRULUI	D-ra T. Patrașcu
STATU-PALMĂ-BARBA- COT	D-nu D. Rosianu
IARNA	D-na A. Romanescu
CRIVĂȚUL	D-nu D. Popovici
ZORILĂ	• „ C. Costescu
MURGILĂ	„ M. Dimitriadi
Dascălul MACOVEI	„ I. Petrescu
TOMA	„ C. Davidescu
MĂRICA	D-ra A. Alecsandrescu
SAFTA	M. Ioeescu
Crainicul lui Papură	D-nu N. Basarabeanu
Stolnicul lui Lăcustă	„ A. Catopolu
Paharnicul lui Pirlea	„ A. Moru
Un geniu	D-ra L. Lăzărescu
2. geniu	D-na E. Mateescu
Un urs alb	D-nu Nicolau
O pasăre măiastră	D-na Tănăsescu

Popor, ostași, țărani, țărance.¹

Indreptări autografe ale lui Alecsandri se află pe filele: 4^r, 11^r— 12^r, 14^r, 15^r, 16^r, 17^r, 18^r-18^r-19^r, 21^r, 22^r-23^r, 24^r, 24^r-25^r, 28^r, 30^r, 32^r, 34^r, [35^r, 36^r, 37^r, 38^r, 41^r, 44^r, 44^r-45^r, 46^r, 48^r, 51^r, 52^r, 56^r, 59^r, 60^r, 64^r-65^r, 66^r, 67^r, 69^r-70^r, 72^r, 74^r, 76^r, 77^r-78^r, 80^r, 81^r, 84^r, 85^r, 89^r, 90^r-91^r, 92^r, 93^r, 95^r, 101^r-102^r, 103^r, 105^r, 106^r, 108^r, 111^r, 113^r, 115^r, 119^r, 120^r, 121^r-122^r, 124^r, 128^r-129^r, 132^r, 133^r, 134^r, 137^r-^r, 138^r-139^r, 139^r-140^r, 140^r-141^r, 142^r-143^r, 144^r, 145^r, 145^r-146^r.

Aceste indreptări sînt fie completări, fie corectarea unor erori flagrante ale copistului, care îl vor fi iritat pe scriitor; astfel, Alecsandri corectează: *kopaci>copaci*, *particul>particular*, *garafă>garofă*, *passumus>possumus*, *coconași>coșcodan*, *țândări>țanduri* *cazan>căldare* etc.

Peste trei zile, la 20 decembrie 1880, Alecsandri ținea ca și I. Ghica să știe ce chin este să te recopiezi: „Lucrez cu repeziciune la copia lui *Pepelea*, pe care o voi sfîrși în patru-cinci zile — îl asigură el —. Drace! Greu este să te recopiezi! Aș prefera să citesc din Damé sau din Șoimescu.” Pentru a se sustrage acestei impresii apăsătoare, scriitorul evada cu gîndul la viitoarea lui scriere, *Sfredelul dracului*: „De îndată ce voi termina munca

asta, voi începe sceneta în chestiune” (cf. V. Alecsandri, *Corespondență*, p. 104).

Pînă la 11 ianuarie 1881, Alecsandri îi trimisese lui Ghica atît manuscrisul lui *Pepelea*, cit și pe acela al *Sfredelului dracului*. Farsa fusese între timp reprezentată pe scenă și întîmpinată de critici violente care îl mîhniseră pe poet.

„Păstrează manuscrisul lui *Pepelea* — îi scria el lui Ghica — dacă aceasta îți poate face plăcere, cit despre acela al *Sfredelului dracului*, să mi-l păstrezi ca să fac din el un autodafeu [...]

Nu cred să pot veni la București înainte de sfîrșitul lui februarie și în același timp aș dori să supraveghez ultimele repetiții generale cu *Pepelea*. Cum să aranjăm aceasta?” (cf. *ibidem*, p. 105—106).

La 28 ianuarie Alecsandri îi cerea, nerăbdător, vești lui Ghica: „Ce noutăți de la Teatru? [...] *Concina* este și ea în studiu? Cit despre feerie, ce mai este cu ea? Ștefănescu a terminat compunerea și orchestrarea muzicii? Decorurile și accesoriile sînt gata? însărcinează-l pe Gatino să-mi facă un raport amănunțit în legătură cu asta [...].

Ți-am anunțat sosirea mea la București pentru sfîrșitul lui februarie, îmi va fi imposibil să vin înaintea acestui termen. Va trebui deci să amînăm prima reprezentație cu *Pepelea* pentru începutul celei de a doua săptămîni a postului, cînd se va calma agitația înfrigurată a carnavalului. Balurile, seratele, concertele și balurile mascate trebuie să stingherească reprezentațiile teatrale, căci lumea probabil că nu mai știe unde îi stă capul, atît pare că se distrează și se ametește iarna aceasta” (cf. *ibidem*, p. 107—108).

Impedimentele înșirate de Alecsandri în misiva sa erau foarte puternice, dovadă că premiera feeriei a avut loc abia la 29 martie 1881.

între timp poetul urmărea cu atenție, de la Mircești; evoluția pregătirilor. Acestea mergeau destul de bine, pentru că îngrijorarea și îndoielele sale cu privire la reușita piesei, exprimate mai înainte, păreau să se risipească: „Să sperăm că *Pepelea* nu va fi mai prejos decît *Sfredelul* — îi scria el la 1 martie lui I. Ghica —. De aceea mă străduiesc să pun această feerie pe roate. Una din principalele condiții ale succesului, pentru acest gen de piese, este ca artiștii să joace cu vioiciune și ca trucurile mașinistului să nu dea greș. . . . ,

Dacă muzica lui Ștefănescu este reușită, cu atît mai bine pentru el; îmi va face o adevărată plăcere să-i procur librete de operetă pentru iarna viitoare. Vreau ca, în ciuda reproșurilor violente ale ziarului *Independența*

¹ Reluarea *Concinei* avea să întîrzie pînă la 11 mai 1881.

și ale *Românului*, direcția ta să inaugureze feeria națională, marea dramă, în versuri și opera comică românească [...].

Voi pleca tot miercuri seara, adică la 4 martie, însoțit de Paulina, care vrea [...] să asiste la premiera lui *Pepelea*" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, p. 46).

Perseverența lui Alecsandri de a asigura o prezentare cât mai strălucită feeriei sale avea la bază atât convingerea sa că *Pepelea* era mai presus de farsa *Sfredelul dracului*, care obținuse un mare succes de public, cât și dorința fierbinte de a da o ripostă atacurilor îndreptate de ziarele *Independența* și *Românul* împotriva lui I. Ghica, directorul Teatrului Național, ca și împotriva comitetului teatral condus de acesta și din care făceau parte T. Maiorescu și Alecsandri însuși. Acest comitet teatral avea să fie în curând reorganizat, în urma plecării lui Ghica, numit ambasador al țării la Londra. Maiorescu și Alecsandri se vor retrage și ei. Evenimentul era comentat îndată, cu răutate și minimalizând meritele scriitorului, de *Literatorul*, II, 1881, nr. 9, septembrie, p. 168), în *Cronica* semnată de T.M. Stoenescu: „Este locul, credem — spunea acesta — să vorbim și despre noua compunere a Comitetului teatral. Regretăm retragerea d-lui Maiorescu, fără a regreta însă și pe a d-lui Alecsandri: nu oă d-l. Alecsandri nu era un bărbat demn din toate privințele de a ocupa un asemenea scaun; dar d-nea sa locuia la țară și să interesa de teatru ori de câte ori knaginațiunea sa fecundă da naștere la câte o *Sinziana și Pepelea*. Să i-o spunem marelui bărbat: a fost cam egoist, și acest egoism să pronunță astăzi și mai mult, când ne putem da seama că maestrul nu și-a format singur nici un urmaș. Avut, înzestrat cu toate darurile, a trăit fericit și ne-a înduioșat ca o privighetoare la ale cărei accente ne uimim, dar nu plîngem”.

Scirbit de atmosfera de invidie și răutate de la București, care atinsese culmi nebănuite în urma premierii sale, la 6 aprilie în acest an 1881, cu marele premiu Herăscu-Năsturel al Academiei, scriitorul se retrage iarăși la Mircești, unde îl așteptau mai multe proiecte literare.

Solicitat de I. Negruzzi să-i trimită ceva pentru publicare în *Convorbiri*, poetul îi expediază *Sfredelul dracului* — „o piesă oare s-a jucat cu mult succes în iarna trecută la București” *tîfc și Pepelea*. Nu știm ce obiecții va fi avut Negruzzi, dar răspunsul lui Alecsandri la acestea pare destul de iritat: „Făcu *Pepelea* și cu *Sfredelul dracului* ce-i găsi de cuviință. Ți le-am trimis numai și numai pentru că mi le-ai cerut” (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 287).

Sinziana și Pepelea conținea, cum am văzut, aluzii transparente la starea socială și politică a țării, ceea ce explică ezitarea lui Negruzzi de a o publica. Ambele piese trimise de Alecsandri au apărut totuși în *Convorbiri*,

dar numai farsa — neutră — *Sfredelul dracului*, în acel an (XV, 1 noiembrie 1881, nr. 8, p. 297—312). *Sinziana și Pepelea* va fi publicată abia peste doi ani în paginile revistei (XVII, 1883, nr. 6, 1 sept. p. 201—216; nr. 7, 1 oct., p. 247-262; nr. 8, 1 nov., p. 293—299).

Deși Teatrul Național de la București va trece printr-o lungă perioadă de criză, cei mai buni actori părăsindu-l, feeria lui Alecsandri continua să se joace, în condiții destul de grele, pe care le zugrăvește Matei Millo într-o scrisoare adresată vechiului său prieten în noiembrie 1882: „...nu mi se dă nimio să joc — se plînge el — nici măoar vechile mele roluri, în care aș mai putea fi încă necesar acestui nenorecit teatru. Ah! da, foarte nenorecit, pentru că în clipa aceasta se găsește într-o mare neorinduială. D-na Romanescu a părăsit teatrul, Manolescu și Anicuța [Popescu] au părăsit de asemenea teatrul, iată-ne mai puțini cu trei primi interpreți și dintre cei mai buni.

De aceea Comitetul nu știe unde îi e capul! Este o neînțelegere, o anarhie, un întreg Babei în acest Teatru.

Am făcut zilele acestea două repetiții cu *Pepelea* și mă ocup serios de rolul meu... nu am jucat niciodată acest gen de caracter, voi încerca totuși să îl fac cât pot mai bine. Cred că vor să joace *Pepelea* duminică viitoare, 19 curent.

Te înștiințez numai că nu avem o *Sinziana*, Romaneasca nemaifiind în Teatru. Au dat rolul Dăneascăi, căreia îi lipsesc exact calitățile cerute de rol: tinerețea și drăgălășenia. Numai Amalia ar putea juoa convenabil acest rol”: (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 302).

Alarmat de imaginea sumbră a scenei naționale înfățișată de Millo, Alecsandri se grăbește să-i sorie lui Gr. Cantacuzino, directorul de atunci al Teatrului Național din București: „Aflu cu mirare risipirea trupei! — sună scrisoarea sa datată: „Mircești, 13 decembrie 1882” — . Ce i-ă apucat pe Romaneasoa, pe Popeasca și pe Manolescu? Adevărații artiști nu părăsesc un teatru căruia îi datorează succesul și reputația lor. Purtîndu-se astfel, dovedesc că le pasă de arta dramatică și de progresul scenei naționale cât le pasă de o ciubotă veche [...].

Montați feeria *Pepelea*! Lăsînd la o parte orice amor propriu de autor, cred că ați avut o idee bună. Această ghidușie a adus și va aduce bani, distrînd în același timp publicul. Dar dacă Romaneasca lipsește pentru rolul. Șinzianei^ cui vă gîndiți să încredințați - acest rol?

Trebuie o femeie frumoasă și care să producă un oarecare efect, atât prin ținuta sa, cât și prin cîntecul și jocul său, de aceea îi destinam de la început lui Wellner [cum am văzut, de altfel, indicat în manuscrisul piesei

rămas la I. Ghica — *n.n.*] [...]. Oricare alta afară de ea va fi, credeți-mă, nepotrivită în rolul Sinzianei și feeria va șchiopăta în chip neplăcut.

Dacă rolul este deja dat unei alte artiste, direcția are dreptul să i-l retragă atunci când autorul cere acest lucru" (cf. V. Alecsandri, *Correspondență*, p. 40).

Un lucru pare foarte curios în legătură cu *Sinziana și Pepelea*: faptul că Alecsandri n-a spus un cuvânt despre ea fratelui său, care află că a fost scrisă abia în octombrie 1883, când citește primele două acte apărute în *Convorbiri*.

„Nu mi-ai cerut niciodată părerea asupra *Sinzieniei și Pepelea* — scrie Iancu Alecsandri fratelui său la 5 octombrie din acest an — și aceasta pentru un motiv foarte simplu: această feerie îmi era necunoscută. Acum nu mai este așa, *Convorbirile* din septembrie dau primele două acte și pot, după ce le-am citit în liniște — grație unei zile infernale care m-a făcut să rămân în cameră — pot, spun, să-ți trimit «complimentul cel mai dragă-laş asupra *Sinzieniei și Pepelea*».

Nu mi s-a părut că este nevoie să aștept ultimele acte pentru a-ți spune părerea mea asupra noii tale creații.

încep prin a te asigura că rar am ris la vreo lectură, așa cum am făcut-Q citind, mai cu seamă, actul al doilea. Totuși nu mai rid, vai! ca altădată!

în acest al doilea act, tipurile, atmosfera în care se mișcă, limba ea însăși, totul se ține și se leagă printr-o legătură prețioasă, mai cu seamă într-o feerie: veselia. Sint sigur că scriind-o trebuie să fi ris ca și cum am fi văzut interpretind aceasta pe Sainville (Papură-Grenier, Păcală-Chalcas).

Exact așa am citit eu piesa ta, m-a-iii distrat la sfârșit riotind citeva găselnițe care, numai ele, ar fi făcut succesul unei comedii întregi în cinci acte a unuia din dramaturgii noștri (cu excepția lui Rosetti, care dovedește multă dibăcie în prezele sale și care va deveni cineva dacă va pătrunde ceva mai mult în spiritul și în dialectul popular).

*Augusta*U este așa de bine găsit că într-o zi vor fi în stare, acolo, să-l adopte de-a binelea.

în politică, *pomelnicul partidelor* este foarte amuzant și se găsește cum nu se poate mai bine legat de *decorațiile zoologice*. Mărturisește că te-ai gândit la prințul Dimitrie!

Cît privește aluziile, *Răscumpărarea baloanelor* este o adevărată capodoperă.

• z *ilmwi* & imitais &K*sa h-takw9&. laic/;

† Dimitrie Ghica (1816—1897), cunoscut sub numele de „beizadea Mitică”, fiul fostului domn muntean Grigore Dim. Ghica; fost ministru și președinte al Senatului.

Rău progresiști, giurățate de împărăție fără ipotecă, Pepelea din botez sau de, aiurea, verbul aproximăiivești etc., etc., toate acestea alcătuiesc o comoară de noutăți încântătoare care, bine spuse, ar trebui să cucerească o sală" (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 38).

Tăcerea păstrată de Alecsandri față de fratele său cu privire la *Sinziana și Pepelea* rămâne inexplicabilă, cu atât mai mult cu oit ei se văzuseră cu un an mai înainte, în mai 1882, când poetul se duse în Franța pentru a participa la serbările felibrilor. De asemenea, corespondența lor fusese foarte susținută, în acest timp, schimbînd adesea între ei păreri asupra noii piese a lui Alecsandri, *Fîntîna Blanduziei*. Ba ohiar, în acel mai 1882, poetul îl vizitase și pe Ion|Ghica la Londra, unde pusese la cale, împreună cu Kingston, traducerea și reprezentarea pe o scenă londoneză a feeriei sale. Pe Beatty Kingston, publicist și om de teatru englez, Alecsandri îl cunoscuse cu ani în urmă la noi în țară, avîndu-l ohiar oaspete la Mircești, în 1876, împreună cu Crawley, care urma să ia concesiunea căilor ferate. în 1878, Kingston publicase traducerea în engleză a lui *Peneș Curcanul* și se afla în bune relații cu I. Ghica.

Alecsandri însă nu se va apuca decît în iarna anului 1883 de traducerea în limba franceză a piesei, după care Kingston urma să o traducă în engleză, pentru a încerca reprezentarea ei la Londra. Acest proiect nu s-a realizat, darj mai tirziu poetul se gîndea să ceară lui Kingston să traducă în engleză piesa *Ovidiu*.

Momentul în care Alecsandri începe traducerea în franceză a feeriei sale este menționat în scrisoarea pe care o adresează lui I. Ghica, la 30 noiembrie 1883, de la Mircești, unde se instalase, ca de obicei, pentru iarnă. El zugrăvește mai întii cadrul feeric în care se afla, apoi își informează prietenul cu privire la proiectele sale:

„A nins o mare parte din noapte și azi-dimineată arborii grădinii, încărcăți de fulgi de **zăpadă**, ofereau un spectacol încântător. Iarna are și ea marile ei frumuseți, pentru cine este în stare să le aprecieze; cu toate acestea, trebuie să le admiri prin ferestrele unei camere încălzite. în ce mă privește, ador temperatura de afară scoborită la 16° sub zero, atunci cînd mă desfăt într-o atmosferă de 16° deasupra lui zero.

Acest timp este pentru mine un îndemn la lucru, îmi dă furnicături în degetele care țin condeiul, dar nu știu ce să scriu: pină acum nimic nu a venit să pună stăpînirile pe creierul meu, pentru a-l faoe să clocotească. : Și, cu ,toate acestea, vreau să mă apuc de lucru. Ce fel de lucru? Ascultă descrierea pe care mi-ai făcut-o despre deschiderea Alhambrei [teatru din Londra — *n.n.*] mi-a dat ideea de a transpune în limba franceză feeria mea *Pepelea* și de a țî-o trimite, pentru a o înmîna lui Kingston. Am mai vorbit

cu el despre acest proiect și îl cred în stare de a-l pune în practică. Nu cunoaște oare el pe toți directorii de teatru, pe toți regizorii din Londra? Dacă piesa ar avea oarecare șansă de a fi montată, acolo, aș veni eu însumi pentru a mă înțelege cu impresarul și traducătorul în limba engleză al acestei feerii. Noi trei și cu ajutorul tău am introduce sohibările cerute de scena engleză și i-am da dezvoltări potrivite cu mijloacele de care se dispune la Londra pentru o mare punere în scenă" (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 339).

Peste câteva zile îi scria iarăși lui Ghica despre mersul traducerii, în cursul oăreia îmbogățea textul cu părți noi. Comparind piesele reprezentate de obicei la Londra cu ale noastre, Alecsandri ajungea la concluzia că ultimele erau net superioare: „Am văzut unele feerii în timpul diverselor mele călătorii la Londra și, în afară de decoruri și de costume, mi-au părut atât de stupide, încît poți să apreciezi, prin comparație, piesele unuia dintre autorii noștri dramatici.

• Actualmente la Alhambra *L'anneau d'or* intră, după cite mi-ai spus, în aceeași categorie.

Aceasta mă incurajează să împing *Sinziana* înspre Londra; are unele părți originale, care ar putea pleda în favoarea sa, mai cu seamă dacă Kingston ar vrea să se ocupe de ea" (cf. scrisoare datată „Mircești, 3 decembrie 1883" - *ibidem*.p. 343-344).

, Traducerea, cuprinzînd fragmente din actele I și V, se păstrează la Biblioteca Academiei R.S.R. — în ms. fr. 179, un oaiet dictando, cu 21 file scrise de Alecsandri cu cerneală neagră, pe ambele fețe, cu ștersături și reveniri (cîteva file, numerotate la rînd, sînt legate greșit).

Lucrul la ea a fost curmat de răspunsul lui Kingston, care era de natură să stingă entuziasmul lui Alecsandri.

„începusem traducerea *Sinzianei* — îi scrie el lui Ghica la ,12/24 decembrie 1883 — și lucram la ea ou tragere de inimă, cînd răspunsul lui Kingston a venit să azvirle un duș rece. peste înflăcărarea mea.

îmi spune că feeriile « nu mai au rost decît ca prolog sau *antipasto* la un soi de divertisment cu totul englezesc, care se numește pantomimă ». Este chiar fraza lui — nu o înțeleg prea bine... El adaugă că aceste pantomime-feerii cer dialoguri pline de culoare locală, de aluzii la politica și la evenimentele zilei.

încă o frază care plutește în ceață.

Dar din tot ceea ce-mi spune înțeleg că, dacă îmi continui lucrul, va fi zadarnic, căoi îmi va fi imposibil să-l împănec cu aluzii politice și actualități londoneze, transpuse în versuri, necunoscînd engleza și trăind în afara mișcării marelui oraș.

Numai Kingston, care faoe teatru, ar putea să preia această treabă, servindu-se de canavaua și chiar de dialogurile *Sinzianei*; ar obține astfel nu o feerie-pantomimă, dar o piesă de mare spectacol, în genul piesei *Călătorie în lună*, pe care am văzut-o împreună, cred, sau *Pădurea răbdării*, pe care am văzut-o :cu Dimitriê [I. Ghica]. Kingston îmi cere totuși să-i trimit un scîenario... Tu ce crezi?" (cf. V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, p. 60).

Nici proiectul făcut împreună cu compozitorul suedez Ivar Hallström (care compusese muzica pentru'piesa *Neaga* de Carmen Sylva), de a face din *Sinziana* o operă comică, n-a fost realizat. Acesta îi scria lui Alecsandri la 30 ianuarie 1884 că era gata să înceapă lucrul:

„Totmai sînt citeva zile de cînd am terminat orchestrația pentru *Neagă*, așa că acum nu am nimic de făcut și, cum pentru mine lucrul este viața, vă rog să-mi trimiteți cit mai repede feeria dumneavoastră.

îmi închipui că este în ea o bogăție de poezie și că melanoilicele și suavele melodii ale țării dumneavoastră vor putea să-mi servească încă o dată ca mijloc de a face să vibreze unele corzi naționale [...].

Deci, trimiteți-mi piesa *de îndată*, cu poșta fulger, vă rog!

Nu este necesar, dealtfel, să pierdem din vedere încintătorul proiect al unei opere comice (în stilul lui Scribe), eu lucrez repede, știți aceasta, mai cu seamă cînd voi avea ceva care să mă intereseze !" (*ci,'Scrisori către Vasile Alecsandri*, p. 238).

Alecsandri se lecuise însă, după experiența cu Kingston, astfel că n-a mai dat curs acestei oferte. Cu Kingston a încercat și mai tirziu o colaborare, îndeosebi pentru traducerea în engleză a unora dintre poeziile sale, cel puțin acest lucru se înțelege din cele scrise lui Ghica la 12/24 nov. 1884:

„...iată citeva mici note asupra cuvintelor care încurcă pe Kingston:

odoleană — gentiane

românită ** camomilfë*** sauvage

măzărele sau *măzărîc* — pois de senteur

Pepelea — personaj din poveștile populare, reprezentînd spiritul șiret al poporului

catrință — un fel de 'șorț dublu, brcdat cu culori strigătoare, pe care-l poartă tărâncile noastre.

Și acum vînt bun în pinzele galerei amabilului nostru traducător" (cf. V. Alecsandri, *Correspondență*, p. 143).

Poate că tot gîndul de a reprezenta pe o scenă străină feeria îl determina pe Alecsandri să ceară în 1888, de la Paris, unde se afla în calitate

de ambasador al României, volumul din *Convorbiri* în care apăruse *Sinziana*. „M-ai îndatori foarte mult — adresa el rugăminteia lui Negruzzi, la 3 ianuarie 1888 — dacă mi-ai trimite volumul de *Convorbiri* în care se află tipărită feeria mea *Pepelea și Sinziana* și în așteptarea acestui prezent de Anul Nou te îmbrățișez” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 159).

După această dată nu mai avem știri despre intențiile scriitorului cu privire la *Sinziana și Pepelea*, pe care n-a publicat-o niciodată în volum.

VARIANTE

ms. 815 (A), ms. 4911 (B), *Convorbiri literare*, 1883 (C),
ms. fr. 179, f. 1—21 (versiunea în limba franceză, reproducută în *Addenda* volumului de față, p. 790 și urm.)

483 — *titlul* — *A[pe coperta exterioară]*: Poveste-feerie națională în 5 acturi; *[pe coperta interioară]*: Poveste națională în 5 acturi de V.A. 1880/B: Poveste-feerie națională în V acturi de D-nu V. Alecsandri / C: Feerie națională în 5 acte || 485, 1—26 - în B:

PERSOANELE PIESEI

PAPURĂ-ÎMPĂRAT
SÎNZIANA, fata lui
PÎRLEA-VODĂ
LĂCUSTĂ-VODĂ
PĂCALĂ
TÎNDALĂ
BABA RADA \
ZÎNA-LACULUI S
MAMA-PĂDUREI \
ZÎNA-CODRULUI /
STATU-PALMĂ-BARBĂ-COT
IARNA
CRIVĂȚUL
ZORILĂ
MURGILĂ
DASCĂLUL MACOVEI
TOMA
MĂRICA
SAFTA
CRAINICUL LUI PAPURĂ
STOLNICUL LUI LĂCUSTĂ
PAHARNICUL LUI PÎRLEA

ARTIȘTI

D-nu N. Hagiescu
D-na A. Romanescu
D-nu M. Mateescu
„ St. Iulian
„ I. Panu
„ L. Manovici
D-ra A. Gavala
„ T. Pătrașcu
„ D. Rașianu
D-na A. Romanescu
D-nu D. Popovici
„ C. Costescu
„ M. Dimitriadi
„ I. Petrescu
„ C. Davidescu
D-ra A. Alecsandrescu
„ M. Ionescu
D-nu N. Basarabeanu
„ A. Catapol
„ A. Moru

UN GENIU D-ra L. Lăzărescu
2. GENIU D-na E. Mateescu
UN URS ALB D-nu Nicolau
O PASĂRE MĂIASTRĂ D-na Tănăsescu

între r. 7—8, numai în A: ZMEUL || 14; 15 — *numai în* C: ZORILĂ, MURGILĂ || 17 — A, C: TOMA [*inițial în* A: MOȘ PIPIRIG || 19 — A, C: SAFTA [*inițial în* A: CATRINA] || 20-27 - în A :

MURGILĂ
ZIORILĂ
Doi crainici
Un stolnic
Un paharnic
1. geniu

II. geniu || 487,

3 — A: *[Ol B, C: (Teatrul reprezintă o || 7 - A: TOMA [anulat: CATRINA] / B, C: TOMA || 8—9 - A: adormit sub copacii B, C: doarme [...] căsuță || 10 - A: TOȚI / B, C: COR || 14 - numai în B, C: (bis) || 488, I — A: TOȚI / B, C: COR || 27 - A: Ce boală o mai fi? / B, C: Dar [...] aceea ? || 31 - numai în B, C: oameni buni || 489, 8 — A: Dar!... N-ai / B, C: Da! Ce? n-ați || 8 — A, B, C: mare [inițial în A: slab] || 10 — A: El manincă/B, C: El || 24 - 4: maiestatea / B, C: augustatea || 490, 3 - A: Să / B, C: O să || 9 — A: ceea... (Arată casa din stingă.) / B, C: aceea... || 20 - A:*

TOȚI

(ieșind prin dreapta)

Ce secetă! ce fcc!
Amar și vai de noi!
Avem lipsă de ploii
Și lipsă de noroc!

SCENA II / B, C: (Repetă [. . .] dreapta.) ||

23—24 - A: fără **căpătai** / B, C: venit [. . .] Românească || 28 — A de / B, C: eu de || 29 — numai în B, C: ARIE || 31 — A: Copila / B, C Copilită || 491, 3 — A: domnilor / B, C: împăraților || 7 — A: III / B, C II || 9—10 — ^4: *iese pe pragul căsuții, sprijinindu-se pe o cîrjă; ea-igîrbovită, stremțeroasă și / B, C: ea [...] zdrențurcasă || 12 — ^4: bate gîndul / B, C: bat gîndurile || 14 - A: A / B, C: E || 15 - A: mătușă [...] de cele / B, C: mătușica [. . .] d-ale || 19 — A: bătrînețele / B, C: tinerețele || 22 - A: Palmă cu Matahala-Uriașa. / B, C: Palmă. || 24 — A: horn / B, C: coș || 26 — A: crucea / B, C: toaca || 32 — A: mătușă / B.C: mătușica || 33 — 492, 19 — A: de cînd se potcovea puricele cu 99 ocă de fer și sărea pînă-n cer și tot i se părea ușor... / B, C: Ascultă [...] ciupea. || 22 — A :*

darul tinereții. / B, Ci darul. || 23 - A: ești [...] la față [initial-, de cum trebuia să fii] / B, Ci că ești [...] la față || 29 - A: de / B, Ci o jiganie din || 33 - A: trăgându-l / B, Ci îl trage || 493, 7 - A: vrea să plece / B, Ci pleacă || 8 - A: inziuatule... Vai / B, C: vai || 11 - A: oalcăiele... [Apucă spre pădure.] j B, Ci călcăiele... || 12-A: sărind într-un j B, Ci sare-ntr-un J | 14 - A: pintre copacii de lângă căsuță și dispar j B, Ci și intră || 15 - A: IV / B, C: III || 16 - A: CRAINICUL, SERVITORI, OSTAȘI. / B, C: SERVITORI și OSTAȘI | 17 - A: în / B, C: sub || 18 - A: intri din stînga / B, C: vine alergînd și- \\ 19 - A: lăcustă; el vine alergînd / B, C: lăcustă j | 21-22 - A: să-mi [..] de crainic... (Strigă.) / B, C: eu să-mi [...] mea. (Strigînd.) || 23 - A: panere cu merinde / B, C: merinde || 24-25 - . 4: TOȚI / B, C: COR (de lăcuste) || 30-31 - A: întind o masă în dreapta și așează pe ea mulțime de llide cu mimări, garafe, potire etc./B, C: Așază [—] .potire || 494, 2 - A: curteni slabi ca dînsul j B, C: curteni || 9 - A: (cu satisfacere): Bine, stolnice / B, C: Stolnice || 12 - Af.se pune j B, C: ședc || 13 - A: de la curcani / B, C: A!... de ia curcan II 15-^4: (Cătrăj) B, C: cinci [..] (La j | 18 - A: priviți-mă mîncînd / B, C: priviți [...] mînihe | j 23 - A: mîncînd lacom / B, C: lacom, mîncînd j | 25-^4: (Miroșind.) Ce / B, C: Ce \\26-A: Ce arom! (Căită suită.) / B, C: (miroșindu-le) ce arom! (Suitei.) \\3l - A: (Mănincă.) Dar ce s-aude?

N.B. (Răsună în stînga j B, C: dar ce s-aude?...

(Afară j | 495, 3-4 - A: pe lângă Lăcustă-Vodă.) j B, C: lângă [..] lungă.) j | 5 - A: III / B, C: IV | j 6 - A: Cei dinainte [..] UN CRAINIC I B, C: Aceiași [...] CRAINICUL j | 7 - A: OSTAȘI (toți îmbrălațiîn roș, intră prin stîngă) j B, C: și OSTAȘI [...] roș) | j S - A: (purtînd un steag roș, intră alergînd și strigînd) j B, Ci (viind [..] scenă) || 9 - A: sosește / B, C: că sosește || 12 - A: PAHARNICUL și SERVITORII / B, Ci COR j | 14 - Ai îmbrujorat / E, C: și- mbujorat || 18 - A: urmat de ostașii lui. El e gras, aprins la față și turbat de sete) j B, Ci El [...] față) j | 19 - numai în B, Ci ARIE || 33 - A: Văzînd / B, Ci Vede || -34 - Ai spre/B, C: la || 496, 1 - A: LĂCUSTĂ (ridicînd furculița) / B, C: LĂCUSTĂ || 4 - numai în B, C: (îl [...] furculița.) | j 14 - A: (mîndru): Eu? Sint / B, C: Eu sint j | 18-19 - A: meu? / B, Ci meu de moarte? || 21 - A: întinde / B, Ci Dă J | 23 - A: (asemine): Și / B, Ci Și || 26 & A: (așezîndu-se la masă) / B, Ci (șede) || 27 - A: nășele. / B, Ci năselnic j | 28 - Ai (mîncînd): Ba / B, C: Ba || 3l - A: (posmorîndu-se) / B, C: (posomorît) || 497, 4 - ^4: (sculîndu-se) [...] e prin urmare / B, Ci (se scoală)[...] dar e || 10-11 - A, B, Ci certele voastre [inițialîn A: lupte] j | 11- / 1: Noi / E, C: și noi || 17-A: PÎRLEA / B, C: PÎRLEA (ase-

menea) || 24 - A: că sintem / B, C: sintem || 35 - A: fără a se mișca / B, C: nemișcîndu-se \\ 37 - A: stînd / B, C: stă || 498, 1 - A: VI / B, Ci V || 2 - A: Precedenții j B, C: Aceiași || 3 - A: în parte / B, Ci aparte \\ 5 - A: PÎRLEA (cătră stolnic) j B, C: PÎRLEA || 7 - A: (Stolnicul, paharnicul și oamenii lor se reped de pun mîna pe Pepelea.) / B, C: (Toți [...] apucă.) | 9 - A: (trăgîndu-l de braț) / B, C: (trăgîndu-l) • | 14 - A: om / B, C; calendar || 17 - A: în parte / B, C: aparte || 19 - A: (cu glas tare): Poți? / B, C: (tare): Poți, mă? || 20 - A: chiar și / B, Ci și || 22 - A: Prea / B, C: Nu, că-i prea || 25 - A: (în parte.) / B, Ci (Aparte.) §26-27 - A: (Servitorii strîng masa și fură merindele cite au mai rămas.) / B, C: (Servii [...] masă.) \\3- Al Te / B, Ci știi că te J | 32 - A: și hai / B, C: ș-aidem || 35-36 - A: intră în pădure.) / B, C: dispar în pădure cînt'nd.) \\ 499, 1 - A: TOȚI / B, C: COR || 2 - A: voioși / B, C: cu toți j | 6 - A: VII / B, Ci VI || 7 - A: MĂRICA, SAFTA' [anul-at: CATRINA] j B, C: MĂRICA \\9-A: vin / B, Ci care vin || 30 - A: (Privesc la grupul femeilor.) / B, C: (Arătînd femeile.) || 500, 2-3 - numai în B, C: BĂRBAȚII [...] țipete.) \\ 8 - Ai degrabă / B, C; printr-însa || 9 - A: babă / B, Ci dînsă \\între r. 10-11 - numai în A: (Bărbații se reped spre grupul femeilor, care se retrag spariete deoparte.) \\ între r. 15-16 - numai în A; Pe dînsule, măi!

(Luptă între bărbați și femei. Țipete.) || 16 - A: VIII / B, Ci VII || 17 - Ai Precedenții j B, Ci Aceiași || 24 - A: prind pe Rada și o ridică pe / B, Ci apucă [...] luînd-o-n. || 501, 1-^4: IX / B, Ci VIII || 2 - A: Precedenții, PEPELEA (alergînd j B, Ci Aceiași, PEPELEA (aleargă \\ 8 - A: sfrijitule. (îl respîng.) / B, Ci mă sfrijitule. || 11 - A: țincule / B, C: țîngăule || 14 - A: Na / B, C; mă, na || 18 - A: ghijilic?./E, C: ghijilic? asta... || 23 - A, B, C: jidanii [în A, anulat: RADA: Nu te da, Pepeleo!...

PEPELEA | U 24 - A: în mijlocul scenii, legal / B, C: legat \\ 25 - Al COR DE ȚĂRANI [spațiu liber în ms., probabil pentru textul corului] (Țărani / B, C: (Țărani || 26 - Ai Baba Rada în brațe, se îndreaptă spre ac ca să o înece.) / B, Ci lată [..] .ea.) \\ 27 - A i bătrînă / B, Ci babă* || 33-34 - Ai (Aruncă pe Rada în apă.)

N.B. (Deodată / B, Ci [0[.] deodată || 36 - A: Acum umflați-1 / B, C: De-acum umflați || 502, 1 - ^4: N.B. (Furtună j B, C: (începe furtună || 2 - A: fulgere.) / B, C: prelungite.) || 10 - A i dreapta.) \ B, Ci dreapta spărieți.) \\ 11 - A: X / B, Ci IX || 12 - A: iese din căsuță cu brațele dezlegate / B, C: ieșînd din căsuță \\ 16 - A: Merge la/B, Ci La H 23 - 4: copacii codrului din fund / B, Ci copaci, în fund || 24 - Al în / B, Ci și în || 28 - A: XI / B, C: X || 29 - A: Zîna-Lacului \ B, C:

zînd || 503, 1 — A: *in fiecare se arată cite o zînd: ele / B, C: zînele iese de \$*
5—A: ZÎNA-LACULUI / B, C: ZÎNA \\ \b0 — A: *Iese/B, C: Zina,*
ieșind || 25 — A: orchestralui.)

(Cortina cade). / B, C: *orchestrei [...] actului I || 28 — A:*
Sala tronului în palatul / B, C: Teatrul [...] tronului || 29—30 — A:
Tron / B, C: un tron || 31 - A: Ușă / B, C: o ușă || 504, 2 - A: pe o /
B, C: pe || 13 — A: fluierul, cintăjB, C: fluierul || 24 —32 — numai în
B, C: II [...] curat. || 33 - A: Vrea j B, C: El vrea || 505, 4 - A: și pe /
B, C: pe \\ l-% — A: maiestatea / B, C: augustatea || 15-16 -A: a
maiestăței sale!... (Schimbînd tonul.) Și am și ceva foloase, poreclite ghe-
șefturi de gurele invidioase, locmale grăsuțe pe care din nenorocire trebuie
să le împart cu / B, C: al augustății [...] pe || 20-21 - A: N-au primit
pișicherul / B, C: dar n-a primit... || 25 — A: bătrînețile, căci ș-a culcat
odată cu găinele / B, C: bătrînețele. || 27 — A: cu care din nefericire sînt
obligat să împart tot ce agonisesc... Cum jB, C: cum || 506, 2 — A: (închi-
nîndu-se): A maiestăței / B, C: (înclinați): Al augustății || 3 — A: Bun /
B, C: Bine || 5 - A: Cum? Ce / B, C: Ce milion? Care || 6-9 - A: De
la concesionarii baloanelor.

TÎNDALĂ: Da de unde ai și aflat-o, moțpane?

PĂCALĂ: E scris pe virful nasului exelenței-voastre, coțcarule.

TÎNDALĂ: Ce spui?... Se vede? (își freacă nasul)

PĂCALĂ: Degeaba îl freci; nu se șterge pînă ce nu mi-i :da partea mea. /
B, C: Care [...] ad-o... || 10 — A: astă dată milionul întreg / B, C: milionul
ăsta || 11 — A: la anul alt milion ție / B, C: alt milion la anul || 12 — A:
Cum asta? prin ce ohip? / B, C: Cum? || 13—14 — ^4: Prin răscumpărarea
baloanelor. / B, C: (îi [...] baloanelor. || 15—16 — numai în B, C || 18—
19 — A: Adă jumătatea...

TÎNDALĂ: O jumătate de milion? Uf! Avân mai ești!

PĂCALĂ: Așa mi-e crasisul.

TÎNDALĂ: Fie! îmi place să te am tovarăș la cirna statului pentru că
ești priceput la treabă și... gros de obraz.

PĂCALĂ: Asta-i deviza noastră... Adă banii.

TÎNDALĂ: Să vii mai apoi la mine acasă să împărțim. / B, C: adă! [...]
urmi, || 22 — A: Dar / B, C: O fi || 24 — numai în B, C || 25 - A: TÎNDA-
LĂ / B, C: PĂCALĂ || 26 - A: împărați j B, C: toate împirițiile || 27 -
A: astă / B, C: această || 28-29 — A: PĂCALĂ: O știu; și / B, C: TÎNDALĂ:
O știu.

PĂCALĂ: Și || 32 — A: împiratul [...] împăratul/B, C: craiul [...]
craiul || 37 — A: că ne-om căpăta [inițial: căpuși] cu / B, C: c-om căpăta ||
38 - / 4: nu / B, C: iar nu || 507, 5 — A: uniformelor / B, C: livrelor ||

8—9 — numai în B, C: (Papură [...] scufă.) || 11 - A: PĂCALĂ,
TÎNDALĂ, PAPURĂ (în halat, papuci galbini și coronă peste scufă)/
B, C: Aceiași, PAPURĂ || 13 - A: PAC. și TÎND. [...] maiestatea-
voastră/B, C: AMÎNDOII [...] augustate. || 19 - A: Maiestate / B, C:
Măria-ta || 21 — A: Auguste / B, C: Augustate || 28 — Al maiestatea /
B, C: augustatea || 34 - A: maiestăței / B, C: augustății || 508, \ - A:
augustule / B, C: augustate || 9 - A: maiestăței / B, C: augustății || 21 -
A: maiestate / B, C: augustate || 24 - A: desfășură o hîrtie lungă de un
metru j B, C: desfășurînd o hîrtie lungă \\ 33, 35, 38 — A: Citește, j B, C:
Citînd. || 509, 2 - A: Citește. / B, C: Citînd. || 21 — A: în / B, C: cu ||
31 — A: De ce nu?... dar de ce să-l trintim?... și / B, C: și || 37 — A:
(În parte.) / B, C: (Aparte.) || 510, 10 - / 4: Cîți / B, C: Cîți pipăruși ||
11 — 4: Început-au / B, C: Au început || 17 — A: ceremonia / B, C:
ceremonialul || 22 — A: Se închină și iese prin dreapta, / B, C: Ies închi-
nîndu-se. || 25-26 - 4: decis / B, C: hotărît || 27 - A: mică I B, C:
o || 33 - A: Schimbînd j B, C: Schimbă || 511, 3 — ^4: de sărută pe tatăl
său j B, C: de-l sărută || 10 - A, B, C: d-ta [inițial în A: tine] || 13 - A:
casa mea / B, C: casa... || 17 — A: S-a schimbat lumea/B, C: S-au schim-
bat lucrurile || 20-^: just/B, C: drept || 29 - A: în / B, C: într-o || 512,
5 — A: primești / B, C: primim || 8 — A: Pupă-mă / B, C: Pupă-mă fru-
mos... Pupă-mă || 9 — A: O sărută și / B, C: După ce-o sărută || 10 — A: de
pare ruptă / B, C: ruptă || 13 - A: SÎNZIANA / B, C: SÎNZIANA (singu-
ră) || 16, 21-22, 29 - numai în B, C || 25 — A: Zice / B, C: Spune ||
35 — ^4: inima-mi / B, C: inima || 513, 1—2 —, 4: Cade pe gînduri j B, C:
Stă gîndînd. \\ 8—9 — A: (Văzînd Zmeul, vrea să fugă.) A!! / B, C:
(Vede...)fugă.) || 15 — A: îngrozită / B, C: ai groază || 20 — A: (amenin-
fător): Vino. (Face un pas în scenă, întinzînd mina spre Sinziana.)

(Pepelea apare sub arcade.) / B, C; Vino [. ..] ea.\22 — A:
SÎNZIANA, ZMEUL, PEPELEA \ B, C: Aceiași [. .] arcade) || 25 -
A: (cu dispreț): Ce / B, C: Ce || 27 — A: ridicînd / B, C: ridică || 30 - A:
deodată încremenit. El j B, C: încremenit \\ 31 — A: dar braju-i cade j B, C:
și-i cade brațul || 514, 8 — A: Frumos. (Este adîncită pe gînduri.) j B, C:
Frumos. || 16—17 — A: și mai mulți personaje din toate părțile lumii j B, C:
(mai [...] fantastice) \\ 18 — A: N.B. (Fanfare în curte. Ușele din j B, C:
(S-aude [. ..] ușile-n \\ 20 — A: ei sînt j B, C: și || 32—33 — A:

PÎRLEA (dînd busta în sală): Unde-i, să o sorb cu ochii?

LĂCUSTĂ (asemine): Unde-i, să o mîninc cu ochii?

PĂCALĂ: Puțină răbdare... Iată... Maiestatea-sa se inaintează!
N.B. (În sunetul unui marș triumfal, Papură, cu hlamidă aurită și
cu coronă, intră / B, C: (în [...] aurită || 515, 2 — A: de o / B, C: de \\
3 — A: tronul lui Papură / B, C: tron \\ 4 — A:

H

SCENA IX

PRECEDENȚII, PAPURA, SÎNZIANA (ca suita lor)

COR / B, C: COR || 15 - A: PAPURĂ / B, C:

SCENA IX

Aceiași, PAPURĂ cu SÎNZIANA || 18 - **A:** dintre / **B, C:** din || 21 - /4: este / **B, C:** e || 23-25 - ^4: Amin și pururea și în vecii vecilor!... Pacală, te numesc mareșal [**inițial:** șambelan] / **B, C:** Acum [...] mareșal || 27 - **A:** Maiestatea / **B, C:** Măria || 34 - **A:** care alergau dupe noi, și... **I B, C:** ha, ha, ha! || 516, 2 - **A:** **Arătind / B, C: Arată** || 3 - **A:** tac. / **B, C:** tac, tac. || 11 - **A:** **Tindală, încet / B, C: Tindală** || 13 - **A:** maiestate / **B, C:** auguste || 15 - **A:** Maiestatea / **B, C:** Măria \\20 - **A:** **zîmbind I B, C: posomorit** || 21 - **A:** Ce / **B, C:** A apus!... Ce || 25 - **A:** **îngenunchează dinaintea j B, C: asemenea și el îngenttnche** || 30 - **A:** ochiului / **B, C:** ochii-mi \\32 - **A:** **încet:**) Ce / **B, C:** Ce || 517, 1 - **A:** maiestate / **B, C:** augustate || 11 - **A:** (**în parte.**) \\B,C: (**Aparte.**) || 13 - **A:** Tindală, / **B, C:** Tindală... asta || 15 - **A:** **călind / B, C: cată** | (18 - **A:** nu / **B, C:** nu mai || 25 - **A:** maiestate. (**îngenunchează dinaintea Sînzianei și / B, C:** augustate. || 31 - **A:** să deie / **B, C:** să-mi dea H 35 - **A:** **în parte / B, C: aparte** || 37 - **A:** **Pe pragul ușii din dreapta apare Pepelea.** / **B, C:** **Apare [.-.-.] dreapta.** || 518, 2 - **A:** **Precedenții \\ B, C: Aceiași** || 4 - **A:** a / **B, C:** de a || 10 - **A:** **îmblinzindu-se / B, C: îmblinzit** || 18 - 19 - **A:** **psișee mare / B, C: oglindă [...] aurite** || 22 - **A:** maiestatea / **B, C:** augustatea || 35-36 - **A:** împărăție? / **B, C:** împărăția mea? 519, 10 - **A:** maiestate / **B, C:** augustate || 17 - **A:** Maiestate / **B, C:** Sire || 21 - **A:** pe VTO / **B, C:** pe || 25 - **A:** **în parte / B, C: aparte** || 26 - **A:** (**în fața scenii, cătră \\ B,C: (Cătră** || 29 - **A:** (**Se îndreaptă spre arcade și iese pe terasă / B, C: (Iese printre arcade \\ 30 - A: damele curtei / B, C: damele || 34 - A: sint, maiestate / B, C: sint || 520, 5 - A: mirează / B, C: uită || 6 - A: (în parte.) / B,C: (Aparte.) || 8-9 - A: PAC. și TIND.: Maiestate? PAPURĂ: Priviți-vă în oglinda asta ca să vă vedeți mutrele. / **B, C:** ian [...]. frumoși. || 22 - **A:** (**în parte**) / **B, C:** (**aparte**) || 25 - **A:** maiestate / **B, C:** augustate || 31 - **A:** O / **B, C:** A!... o || 34 - **A:** **ți-zînd j B, C: ride** || 37 - **A:** Un curcan! (**Oglinda reflectează un curcan umflat în penne.**) / **B, C:** **Oglinda [...]** curcan! || 521, 5 - **A:** mirez / **B, C:** uit || 8 - **A:** Asta-i o / **B, C:** Asta-i || 12 - **A:** Maiestate... / **B, C:** Aici. || 15 - **A:** **din** / **B, C:** **de la** \\ 16 - **A:** (**în parte**): Acu să te văd ce poți, fluierașule... / **B, C:** (**aparte**) [...] poți. || 19 - **A:** strechiata. / **B, C:** de streche. || 29 - **A:** cortului!... / **B, C:** cortului, la bătrînețe || 32 - **A:****

Precedenții j B, C: Aceiași \\ 34 - **A:** **N.B. (Țipete de femei pe terasă.)** / **B, C:** DAMELE (**dau țipet afară**): A! || 522, 12 - **A:** au apucat-o / **B, C:** a luat-o H 13 - **A:** dus, s-a dus... / **B, C:** dus... || 14 - **A:** șa dus, unde **I B, C:** unde || 16 - **A:** (**strigînd**) j **B, C:** (**tare**) || 22 - **A:** ce căscați / **B, C:** a?... ce ați căscat \\23 - **A:** Săriți cu toții la goană după eli (**Țăranii înghesuiesc terasa.**)

PAPURĂ (**scoțind paloșul \\ B, C:** La[...] și \\31 - **A:** Eu / **B, C:** la goană. Eu || 40 - **A:** (Cortina cade.) / **B, C:** (Sfîrșitul actului II.) II 523, 2 - ^4: O / **B, C:** Teatrul reprezintă o || 16 - **A:** (**iese de după tufar și ascultă**) / **B, C:** **apoi ZÎNA-CODRULUI** || 13-16 - **A:** Iar au început bocetele celor închiși în trunchii copacilor prin farmecile Zinei-Codrului. Iată în ce hal i-a adus amorul lor pentru ea... Ce zină răutăcioasă!... **j, B, C:** Ian [...] copac || 17-21 - **A:** Statu-Palmă-Barba-Cot, care am avut îndrăzneală a trece prin pădurea asta, m-a prins, m-a osindit a sta sub tufariul ăsta plin de vespi și mi-a luat zălog iepurașul meu cel șchiop care mă purta calare prin lume... Sărmanul!... l-a fi mîncat ostropell!... Dar iaca zina... Să nu mă vadă... **j B, C:** uncheșul [...] moșule... **Șintre r. 21-22, în A:** SCENA II \\22 - **A:** **vine j B, C: care vine** || 29 - **A:** Pădureanca / **B, C:** Mama-Pădurei || 34-35 - **A:** invidios / **B, C:** invidios jurnalist || 524, 2-5 - **A:** și alți mulți.

CORUL

Soartă crudă, viața-amară!
Scoate-ne din trunchi afară,
S-avem parte de lumină
Și de tine, dulce zină!

ZÎNA / **B, C:** în tufarul [...] **repetă.**) || 7 - **A:** III / **B, C:** II || 8 - **A:** **abătut** / **B, C:** **abătut** || 12 - **A:** **oftează cu capul plecai.**) j **B, C:** **oftează**: Ha! || 14. - **A:** **oftează și clatină din cap.) j B, C: dă din cap**: Ha! \\între r. 23-24 - în **A:**

O copilită cu mina-i albă

- Pe mine, soro, m-a prins de nas.
Și ling-această minune dalbă
N-am nici putere, nu am nici glas.
Credeam odată că cel mai tare
Și cel mai mare pe lume-s eu...
Ce nerozie!... O fată mare

E mai zmeoaică decît un zmeu! || 31 - **A:** **maninc** / **B, C:** mănînc, nici beau || 33 - **A:** (**oftînd greu**): înamorat / **B, C:** înamorat || 34 - **A:** (**îngrijită**): Lulea? / **B, C:** Lulea? || 525, 8 - **A:** i-aș fi / **B, C:**

aș fi JL20 — A : i-am / B, C: am || 30 — A : înainte... Atunci... / B, C: înainte. .. || **526**, 1—8 — numai în B, C [în A, aceste versuri sînt plasate mai înainte] \\ 13 — A : secat ca de lungoare / B, C: secat || 19—20 — A : și-a schimbat penele pentru ca să se coțofenească între celelalte paseri. El mi-a adus vestea. / B, C: Un [...] coțofănească. || **32—33** — A : N.B. (Se aude zgomot de oameni în stînga.) j B, C: (In[...] oameni.) \\ 37 — A : fugind I B, C: fuga || **38** - A : ZÎNA (privindu-l) \ B, C: ZÎNA || **527**, 1 - A : IV / B, C: III \\ 4 — A : toți [...] prin / B, C: toți sînt [...] din | **5** - A : obosiți / B, C: obosiți de drum || H — A : maiestate / B,C: auguste || **23** - A : și / B, C: Dar adică (j **528**, **3** - A : spaimă / B,C: frici | j 4 - A : fie I B, C: fie oare || 7 — A : ascunzîndu-se j B, C: se dă | j 13 — A : zmei ascunși / B, C: zmei || 14 - A : PAC. și TÎND. / B, C: AMÎNDOII || 16 - A : mărinos / B, C: mărinos cu voi || 18 — A : PAC. și TÎND. (unul cătră altul) / B, C: AMÎNDOII || 21 — A : cătră ostași / B, C: ostașilor || **23** — Ax îmi întindeți / B, C: întindeți-mi || 24—25 — A : între culisele din dreapta.) / B, C: în [. .] culise.) \\ 26 — A : în / B, C: pe || 27 — A : Ieșind / B, C: Iese || 28—29 — A : (Iese cu toții prin dreapta.) / B, C: (Iese-n [...] scenei.) || 30 — A : V/B, C: IV || **529**, 15 — A, B: țințari mari | C: țințari | f 18 — ^4: roi / E, C: soi || 2 \ — A : cuțB.C: o || 27 — numai în B, C: (își [...] obraz.) || 39—40 — A : examinînd desimea codrului și apărîndu-se de tîntari j B, C: apărîndu-se [. .] codrului || **530**, 4 — A : și să / B, C: Să ! | 6 — A : (îmbrățișîndu-T) / B, C: (luîndu-l în brațe) || 8— 11 — A : Cît am fost la putere, tovarăși, ți-am mîncat 600 000 lei noi din partea ce ți se cuvinea.

PĂCALĂ: Ghidi, hoț bătrîn! .. dar te iert, că și eu ți-am mîncat ție vro 800 000... tot noi.

TÎNDALĂ: A! pișcherule... asta nu-i delicat... însă... / B, C: Am [...] chit... || 17- / 1: rapide / B, C: amîndoi || 31 - / !: VI / B, C: V || 32 - A: suita sa / B, C: suita || 33 — A: v-ațiși / B, C: v-ați || **531**, 5— 11 — numai în B, C: COR [. .] ha! H 18 - A: VII / B, C: VI || 19 - A: Precedenții, ZÎNA-CODRULUI (apare în capătul aleei) j B, C: Aceiași, ZÎNA-CODRULUI | 127 — A : putea / B, C: pute d-ta || 30 — A, B, C: Tindală [inițial în A: Păcală] || **532**, 3 - 4 — numai în B, C: (Arată pe Tîndală.) || 5 9 _ A : în parte / B, C: aparte || 7 — A: (arătînd pe Păcală): Și a d-sale. / B, C: Și [...] Păcală) \\ între r. 8—9 — în A:

Mm)* ' ' ' ' i t <, i. : ț.f&'&. ^Kiul W*^SBTi | ;**ui , \$0-1% ? uaircz B
TOȚI

(rîzînd)

Ce nas roșcovan!
Să juri că-i curat

Morcov degerat

Sau muc de curcan.

... ..isHTtrr , ; ti. . . : v ** >

Ha, ha, ha, ha, ha,

Ha, ha, ha, ha, ha,

(Pleacă spre alee.) || 11 — A : (Dispar în codru.) /

B, C: (Iese [...] etc.) || 12 - A : VIII ț B, C: VII || 13 - . 4 : VODĂ (vine rapide din stînga) j B, C: VODĂ || 14— 15 — A : (singur): S-a dus zîna cea nempacată / B, C: (ieșînd [. .] Pădurei || 15 A : Iii!... cînd / B, C: Cînd) | 18 — A : nu mă pot mișca nici măcar de-aici pină colo / B, C: iepurașul [...] sărmanul || 20 — A : ascunde în tufari / B, C:

j*/<i || 26 — A : (Lui Statu-Palmă care e culcat.) Moșule / B, C: Moșule ||

34 — A : (Se pleacă și strigă.)/[. .] zărit / B, C: (Strigă.)/[. .] văzut U

36 — A : Strigă / B, C: (Tare || **533**, 3 - / 1 : Statu-Palmă și ț B, C: el ||

21 — ^4: (bătîndu-l j B, C: (îl bate \\ 24 — A : chipurile ț B, C: părțile||

35- A : (ride cu hohot) ț B, C: Ha! ha! ha! (Ride.) || **534**, 1 - A :

IX / B, C: VIII || 7 — A : ce mă / B, C: ce să mă || 10 — A : X / B, C: IX ||

1 2 - ^ : și PĂCALĂ [...] lupijB.C: PĂCALĂ [...] /> || 15 - . 4:

BiWea.) / B, C : Pîrlea-Vodă [...] braștele.) \\ 16 - A : TOȚI (imitînd

braștele)\B,C: COR || 17 - 19 - / f :

Ua ca, ca, ca, ua, ca, ca,
[anulat: Am pățit-o, iaca-așa]

Ua ca ca ca, ua ca ca,

Ua ca ca ca, ua ca ca. / B, C: Ua [...] ca. || 29 — A :

urechea ț B, C: urechile || 30 - A : în / B, C: învățatul în || 31— 33 — Al

TOȚI

Ua ca ca ca, ua ca ca.

[anulat: Am pățit-o, iaca-așa.]

N.B. (Zîna-Codrului se arată. Papură cu toți ai lui dispar în pădure.) \ B, C: ZÎNA [...] buratici.) || **535**, 1 - A : XI / B, C: X || 4, 5, 30 - A : în parte ț B, C: aparte \ 7 — A : mîncat / B, C: mîncare || 8 — A : Tare și grațios. / B, C: Grațios. \ 11 — A : cheamă. / B, C: cheamă, taică. || 25 — A : și / B, C: hai || 31 — A : și apropiîndu-se j B, C: ș-apropiat || **536**, 7 — A : ZÎNA (uimită) / B, C: ZÎNA || 25 — A : mi-e crasisul. [inițial : -s din născare] (Deschizînd j B, C: mi-i crasisul. (Deschide || 29 — A : inaintînd și atingîndu-l cu j B, C: înaintează [...] o \\ 37 — A : ce i l-au dat / B, C: dat lui de || **537**, 7 — A : Pepelea se apropie. .. A / B, C: Are || 9 — A : XII / B, C: XI || 11 - n***o* B, C: ARIE || 2 2 - / 1 : și-n umbră / B, C.: în umbră || 25 — A : Sînzianei cîntînd j B, C: Sînzianei || **538**, 1 — A : (mai apropiat) j B, C: SÎNZIANEI || 6 - A : N.B. (Pădureanca, sub

figura Sinzienii, vine în scenă, purtând un vâl.) j B, C: (Zîna[...] Sinsia-
nei.) | 1 H - A: A!... imi / B, C: Cînd?... a!... mi- || 31 - A: perico-
lele I B, C: primejdiile || **539**, 17 - A: protège / B, C: ocrotește || 22 - A
tot, iubita mea / B, C: tot || 25 - A: sincer / B, C: adevărat || 30 - A
(buimăcit): Ce / B, C: Ce || 33 - A: și / B, C: Mama-Pădurei și || 35 - A
(începe a intra încet / B, C: (încet intră || **540**, 2 - A: N.B. (Un / B, 6
(S-aude un\\- A: XIII / B, C: XII || 5 - A: ZÎNA.-CODRULUI,
PEPELEA, ZÎNA-LACULUI / B, C: Aceiași, ZÎNA-LACULUI 25 -
A: Și / B, C: Iar (|| 22-29 - A: (Dispare.) / B, C: Adio [...] (Dispare.) \\
30 - A: PEPELEA (culegîndfluierul de jos): Iaca fluierașul... Să urmez
poruncii zinei și apoi întins la cetatea [inițial: palatul] zmeului.

N.B. (El sună din fluier / B, C: (Pepelea [...] el; || 33 - A: sub /
B, C: toți sub 1 | **541**, 1 - A: XIV / B, C: XIII || 3 - A: și mulți alți
străini; mai pe urmă [...] PALMĂ ț B, C: apoi [...] PALMĂ etc. \\
17- A: ini B, C: între || 23 - A: la j B, C: pe \\ 33 - A: Voi fi eu călă-
uză. / B, C: Voi fi eu călăuzul. || **542**, 3 - A: împreună. / B, C: împreună...
etc. || 6 - numai în B, C: (Sfîrșitul actului III.) || 8 - A: (Insula / B, C:
(Teatrul reprezintă insula || 9 - A: de profil / B, C: în profil || 12 - A:
despre stînga. Marea despre dreapta stîncei. / 8, C: după stîncă, marea.
|| 22 - A: (Unul / B, C: (La [...] unul || **543**, între r. 4-5 - numai în A:

Fost-am domn încoronat
Ș-acum iată-mă argat,
Părăsit de-al meu noroc

Și legat de-un poloboc. \\ 5 - A: (tăindu-ianticul):
Taci / B, C: Taci || 9 - A: bună călăuză / B, C: bun călăuz || 13 - A:
sub o [...] franco / B, C: sub [...] porto-franco || 17 - A: apă din puț /
B, C: apă || 21 - A: Ce / B, C: De ce || 29 - A: avut [inițial: macarj
batăr / B, C: avut... || 33 - A: acum / B, C: oricum || 34 - A: Noi /
B, C: însă noi || 35 - A: de-aice?... că-om mai ieși la lume? / B, C:
de-aicea? || **544**, 1-20 - numai în B, C: DUO [...] etc. || 21 - A: Lă-
custă. (Scot apă din puț și o deșartă în poloboc.) j B, C: Lăcustă! || 23 - A:
PÎRLEA, LĂCUSTĂ, ZMEUL (iese din palat) j B, C: Aceiași, ZMEUL \\
24 - / 4: posomorît) j B, C: (ieșind din palat) || 25 - A: (în parte.) /
B, C: (aparte.) || 26 - A: tidva / B, C: capul || **545**, 12 - A: cu ple-
căciune mă închin / B, C: mă închin cu plecăciune || 25 - A: (în parte) /
B, C: (aparte) || 28 - A: (lui Lăcustă): L-am / B, C: L-am || 29 - A:
aspră, dar / B, C: dar || 33 - A, B, C: zece [inițial în A: doi] || 35 - A, B:
Bine. (Lui / C: (lui || 36 - A: prin / B, C: în || 37 - A, B: (ieșind în
dreapta) j C: Bine. (Ieșind.) || 39 - A: din palat și j B, C: și || **546**, 1 -
A: (singur): Mișeii!... Numai lauda-i de dinșii... Nu-s în stare nici

măcar si duci o bute pe umeri. (Ridică un poloboc pe umăr.) Mini am masi
mare; am poftit pe toți zmeii, pe toți balaurii și pe toate pajurele ca să
asiste la cununia mea cu Sinziana... Fata face încă nazuri, dar și eu o
țin închisă în palat ca să nurmi scape din mină... Vorba ceea: mai lesne-i
[să] păzești un cîrd de iepuri decît o fată... în sfîrșit o si fie a mea...
Ce chef! ce chef! (Intră în palat.) j B, C: Mișeii [...] (Iese.) || 8 - A:
ținînd \ B, C: cu || 16 - A: si-1 / B, C: să || 17, 23 - / 4: Da, da, da, da. /
B, C: Da! [...] da! || 27 - / 4: EajB.C: Barca || 28 - A: vine!...
(continuarea anulată: Ba nu, a dispărut... A fost o nălucire numai. (Plînge.)
j B, C: vine!!! H 32 - A: (în parte) j B, C: (aparte.) || 33 - A: alerge
la malul vîreii.) \ B, C: alerge.) || **547**, 9 - A: îi întoarce j B, C: întorcî-
du-i || 20 - A: Mai bine să mor... / B, C: Niciodată! || 21 - A: (măni-
indu-se) [...] tîrziu [inițial: departe] / B, C: (maniat) [...] tîrziu || 34 -
A: (în parte.) / B, C: (aparte.) || **548**, 6 - A: cazan / B, C: căldare ||
9 - A: (venînd I B, C: (vine || 11 - A: un om / B, C: un || 28 - A:
ca să / B, C: să || 36-37 - A: a se răsturna.) I B, C: să [...] altul.) ||
549, 1 - A: (stringînd tare în brațe pe Pepelea) j B, C: (stringîndu-l)
2 - A: (în parte.) / B, C: (aparte.) || 5 - A: (în parte.) / B, C: (aparte.)
|| 19 - A: destul [de] buni / B, C: buni || 30 - A: (buimăcit): Ciudat /
B, C: Ciudat || 31 - A: care se chema / B, C: meu [...] cheamă || **550**, 5 -
A: (în parte) [...] Mini [inițial: Altă dată] / B, C: (aparte) [...] Miine
|| 8 - A: (Ieșind / B, C: (Iese || 13 - A: A! să-i / B, C: să-i || 13-14 -
A: (Sinziana j B, C: (Sună [...] Sinziana || 16 - A: PEPELEA / B, C:
PEPELEA și || 20 - A: Eu / B, C: Eu, Pepeleo || 30 - A: trează / B, C:
deșteaptă || 134 - A: (singur): Unde-aș găsi o sapă, un hîrleț?... Al
iaca ce-mi trebuie. (Ie j B, C: (singur, ia || **551**, 21 - A: Eu / B, C: cum
friptură? eu || 23-24 - A: cazan / B, C: căldare || 25 - A: Ce cazan?...
Eu în cazan? / B, C: Ce [...] căldare? || 26 - **552**, 9 - nuntai în B, C:
ZMEUL [...] pămîntului. || 10 - A: Răbdare [...] mini. (Se ocupă cu
stejarul din fund și-l ridică pe umere.) j B, C: (ieșind): Răbdare [...] mine.
|| 11 - A: în scenă îngrozit): Ce-a / B, C: Ce-a || 12 - A: (asemine): Ce-a /
B, C: Ce-a || 13 - . 4: de după I B, C: după || 14 - A, B, C: bucate [ini-
țial în A: piftie] || 15 - A, B, C: Ce [inițial în A: Piftie?] || 17 - A: noi?...
Să te înfrupti? / B, C: noi? || 18-19 - A: (înaintînd): Hei, Pepeleo...
umplut-ai polobocul? / B, C: (revenînd) [...] poloboacele? \\22-A:
oă decit / B, C: decit || 26 - A: în parte) j B, C: (aparte) || 30 - A:
(încet lui \ B, C: (lui || 31 - A: (asemine): Nu / B, C: .Nu || 37 - / 4:
(zvirînd / B, C: (azvirle \\ **553**, 4, 14 - A: (în parte) / B, C: (aparte) ||
17 - A: dar unde / B, C: Unde || 21 - A: înfundă j B, C: afundă || 23 -
A: SÎNZIANA (se / B, C: și SÎNZIANA (ea se \\ 32 - A: și LĂCUSTĂ

(lafereasta de jos a turnului) / B, C: LĂCUSTĂ || 33 — A: Iată-ne / B, C: (la [...] Iată-ne || 554, 1 — A: și-n cazan. I B, C: și în căldare. JJ 8 — A: Taci! / B, C: Taci [...] en. || 10 - A: PEPELEA, PÎRLEA, LĂCUSTĂ, ZMEUL (iese încet din palat, înarmat cu buzduganul) j B, C: Aceiași, ZMEUL || 11 - A: ZMEUL / B, C: ZMEUL [...] buzduganul (| 12 - A: (Cheamă încet.) / B, C: (încet.) || 23 — A: țandure / B, C: țanduri g 27 — A: o dată j B, C: încă o dată \\ 29 — A: de-acum / B, C: acum | f 30 — A, B, C: dar [...] ucis [inițial în A: Oi lua mini buzduganul fratelui meu, ca să mă prezint cu el la nuntă.] || 555, 4 — A: purici / B, C: țințari J | 5- A: și PÎRLEA (dispărind): Breee! / B, C: PÎRLEA [...] Breee 1 || 8 - A: tot în / B, C: în || 10 - A, B, C: Oare [inițial în A: Dar] || 17- 18 — numai în B, C: (Cuarței)

PEPELEA || 23-24 - A: N.B. (Sinziana se arată la fereasta de sus. Pîrlea și Lăcustă la cea de jos.)

SÎNZIANA / B, C: SÎNZIANA [...] fe-reastră) || 30 — numai în B, C: (la [...] jos) 131 • A: stă / B, C se U 34 — ^4: cazanul unui / B, C: căldarea celui || 35 - 556, 19 - A:

ÎMPREUNĂ *bi-it&ik, 'i: k.* >ț

PEPELEA: Sinziană, te deșteaptă... etc.

SÎNZIANA: Ah! Pepele, sint deșteaptă... etc.

PÎRLEA și LĂCUSTĂ: Groaza-n mine stă deșteaptă... etc. / B, C: PEPELEA [...] zmeu. H 2 8 - ^: capătul / B,C: capul | 2 9 - / !: Sinziană j B, C: (coborînd-o): Sinziană || 30 — A: (coborîndu-se și aruncîndu-se j B, C: (coborînd, se aruncă) || 33 — A: (cătînd să-l îmbrățișeze pe Pepelea) j B, C: (îmbrățișînd [...] A! || 557, 7 - A: tuspătru ț B, C: toți patru || 9 — A: (somnoros, iese) j B, C: (iese somnoros) || 20—21 — A: CÎNTIC PB MAREA / B, C: TUSPATRU

(cîntă) | 1 27 — A: afundă / B, C: depărtează || 30 — A: buzduganu-i rupt.) Iată-1 / B, C: el [...] e || 32 — A, B, C: zbor. [în A, continuarea anulată: Calul, calul..] || 558, 1 — A: CÎNTIC / B, C: ARIE) || 12 — A: desperat j B, C: de desperare || 16 — A: Imperiul / B, C: Teatrul reprezintă imperiul || 17 — A: chindie. Movili de omăt.) / B, C: chindie.) | 20 — A: Albi, înaripați \ B, C: (Toți [...] și-naripați \\ 21 - numai în B, C: COR || 559, 12 - / 1: CRIVĂȚUL (cu părul alb, zburlit, intră pin dreapta) j B, C: CRIVĂȚUL || 32 - A: (desperat): A/E, C: A || 560, 1-2 - A:

UN GENIU: Ce ne facem noi fără dinastie?

ALT GENIU: Dacă am proclama republica ca... aiure?

CRIVĂȚUL: Ne-ar minca lupii și urșii demagogiei... Mai înțelepte să/

B, C: GENIUL [...] Să || 7- 19 - A:

UN GENIU: Pe cînd eram curier de cabinet, am cutrierat lumea și am găsit una, însă numai una.

CRIVĂȚUL: Unde? la Kamciatka?

UN GENIU: Ba nu așa departe.

CRIVĂȚUL: La [inițial: Unde, dar] București, la Iași?

GENIUL: Aș! pe acolo inimele-s ferbinți foc.

CRIVĂȚUL: Unde dar?

GENIUL: Aiure... dar nu-mi aduc aminte.

CRIVĂȚUL: Du-te naibii.

Ce-ntimplare! ce urgie

Pe a noastră-mpărăție!

Prier, domnul cel berbant,

A făcut un loc vacant.

Țara noastră-i de jălit

Și de-acum noi ne-am topit!

• i-.ifaffr'li^> j.nft i^_..iiv*ieoft **au iamuy, :ĂJA<T5HT**

Țara noastră-i de jălit

Și de-acum, vai! ne-am topit! / B, C: TOȚI [...] unde? ||

21 - A: CRIVĂȚUL, GENII, ZMEUL (trece călare prin aer) / B, C: Aceiași, ZMEUL || 22-23 - A:

CRIVĂȚUL: Priviți, priviți... Iaca Zmeul din poveste... Vine calare prin văzduh ca un meteor.

GENII (cu grijă): Zmeul!

CRIVĂȚUL: întâiași dată el calcă pe locurile aceste.

UN GENIU j B, C: TOȚI [...] acestea. || 2 8 - / !: CRIVĂȚUL / B, C:

GENII || 30 - A: Ba, ba... să / B, C: Ba-ba-ba-ba, să-să-să || 561, 8 - A: aiincit pe gînduri.) j B, C: gînditor,) || 9 — A: (încet, cătră genii) /

B, C: (cătră genii, încet) || 17 — A: să înghețați / B, C: faceți să înghețe ||

22—23 — A: c-am zis, c-am zis, c-am zis... / B, C: c-oi zice... || 26 —

A: (cîntînd pin dreapta)

Ce dulce viață!

în acest loc (etc.) / B, C: prin [...] corului.) \\ 34—35—A: ca-

zanul I B, C: căldarea || 562, 5 — A: (Sare în loc.) j B, C: (Sare.) \\ 6 —

A: de fugă / B, C: de-a fuga || 8 - A: fac / B, C: prefac în || 14 - A:

Lăcustă, îl I B, C: el și-l || 18 — A: El \ B, C: Lăcustă \\ 19—20 - A: să-1

dispoi de cojoc... Am un cuțit j B, C: să-i spintec cojocul... am cu-

țitul || 22 - A: el! B, C: el, el [...] zice:) || 26 - 563, 40 - A: vine

să-și răzbune!... Ce dinți grozavi!... Are poftă de mîncat?... .

La sănătoasa, Lăcustă.

(Sare pe picioare și fuge, lunecînd, în dreapta, alungat de urs.)

SCENA V

PĂCALĂ și TINDALĂ (învelși în cojoace groase, purtând căciuli mifoase și optinci, se cobor pe deal, sprâjnindu-se în beje)

TINDALĂ (*pe movila de zăpadă*): încet, încet, Păcală, că aice-i în ruptul capului.

PĂCALĂ (*în urma' lui*): In ce țară ne găsim, Tindală?

TINDALĂ: Știu eu?... poate la Sibir... încet să nu luneci...

PĂCALĂ: Mult te mai îngrijești de mine... Ți-s drag?

TINDALĂ: Ba nu, dar dacă-i luneca tu, cazi peste mine... și...

PĂCALĂ: Și... Na, ține bine; lunec.

(Lunecă; dă peste Tindală care cade și amândoi se rostogolesc pe movilă în scenă.)

TINDALĂ: Na, na, na, na, na, na, ... M-am dus...

(Amândoi la pământ, se reazemă pe coate.)

PĂCALĂ: Ți-ai frint ceva?

TINDALĂ: Numai un hosentrai... dar simt că-mi îngheață nasul.

PĂCALĂ: Și mie o ureche.

TINDALĂ: Să ne frecăm degrabă cu zăpadă... Ți-ai leacul.

(Păcală freacă nasul lui Tindală în vreme ce Tindală freacă urechea lui Păcală.)

PĂCALĂ: Virtos, virtos...

TINDALĂ: S-a roșit?

PĂCALĂ: Cît un patriot [*inițial*: Ca o sfeclă]... dar urechea mea?

TINDALĂ: Cît alt patriot [*inițial*: altă sfeclă]... Le-am scăpat de degerătură... Hei! hei! Păcală dragă... Viață-i asta?

PĂCALĂ: Viață, Tindală, dar proastă.

TINDALĂ: Ne-a osîndit augustul nostru împărat să luăm lumea-n cap și să nu ne întorcem acasă fără Sinziană... Și iată un an de cînd cutrierăm pămîntul fără nici un rezultat.

PĂCALĂ: Bine zice vorba: Decît ai avea un stăpîn, mai bine șapte slugi.

TINDALĂ (*stărnută*): Na... am căpătat ș-un guturai.

PĂCALĂ: Să-ți fie de bine... (*Stărnută*.) Amin!

TINDALĂ: Dar ce s-aude? (*Sare pe picioare și cată în stînga.*) Văd alergînd un sturliubat... Ferește!...

PĂCALĂ (*săriind în picioare*): Ce să fie?... parcă-i Pirlea-Vodă!.., aleargă încoace cu sabia-n mînă...

TINDALĂ: A fi turbat de frig.

PĂCALĂ: Fugi din calea lui... (*Se retrag amândoi Ungă movilă.*) Iaca vine alungînd niște dihăanii albe.

SCENA VI

PĂCALĂ, TINDALĂ, PİRLEA

N.B. (Se aud în stînga țipete de spaimă; apoi mai mulți genii traversează scena și fug în dreapta, dînd semne de groază. Pirlea intră furios, zburlit și lovînd cu sabia în văzduh.)

PİRLEA: Na și ție!... Na și ție... Na și ție... Luptă cu Pirlea vă trebuie?... Mai na! Mai na! (*Se oprește.*) Cîți am ucis?... pe toți!... Ba parcă mai zăresc vro doi... (*Se repede spre Păcală și Tindală.*) Să-i căsăpesc și pe dinșii...

PĂCALĂ (*apărîndu-se cu bățul*): Ha ho, ha ho!

TINDALĂ (*asemine*): Nu da, măria ta, că sintem miniștri.

PİRLEA: Ce văd?... Păcală și Tindală?... Aici?... De unde? Cum?

PĂCALĂ: Cum vrea păcatul... Dar măria-ta?

PİRLEA: Eu veneam pe drum cu tovarășii mei, cu Lăcustă, cu Pepelea și cu Sinziană...

PĂCALĂ și TIND.: Trăiește?

PİRLEA: Nu mă intrerupeți... cînd deodată ne iese în cale o ceață de lighioi albe cu aripi și se aruncă busta asupra noastră!... o luptă crîncenă se încleștează!... Eu resping pe cei care se legaseră de mine și-i ieu la goană... pîn-aici. (it pentru Pepelea și Sinziană, ce-au devenit în urma mea?... Ei o știu... Uf!... da rău m-am înferbîntat!... N-aveți apă?

PĂCALĂ: Apă?... ferească Dumnezeu; dar avem un fedeleș cu vin și ceva merinde.

PİRLEA: Hai să le punem la cale, c-am obosit și-s mort de foame.

PĂCALĂ: Poftim să-ntidem masă pe zăpadă... E albă ca o față de masă. (*Merg de se așează Ungă movilă și mîncîncă.*)

TINDALĂ: Ș-așa ne spuseși, mărișta, că trăiește Sinziana?... Ati scăpat-o din cetatea Zmeului?... Cum?

PİRLEA: E o poveste lungă... Ascultați...

*(Grăiesc încet tustrei, ghemuiți deoparte, în stînga.) j B, C: fuge [...] gheață.) || 564, 1 - A: VII / B, C: VI || 2 - A: PİRLEA, PĂCALĂ, TINDALĂ, CRIVĂȚUL (întră pin dreapta) / B, C: Aceiași [...] omăt) || 3—4 — A: reușit a prinde la mînă pe Sinziană!... în vreme ce Zmeul se bătea cu tovarășii săi [*inițial*: Pepele], am răpit-o, am dus-o în grabă / B, C: prins [...] dus-o || 8—15 — ^4: Toate merg strună și astfel eu rămîn tot prim-ministru... Iaca ce vra să zică de-a fi diplomat și ceva scamator... Dar s-aude cortejul... Vine. (*Merge înaintea cortejului.*) j B, C: iaca [...] M-am!... || 16 — ^4: încep a intra j B, C: intră || 17 — A: și [...] Ei*

preced j B, C: blănit și [..] După dînșii, || 19 — A: lungă albă [..] o mască mică j B, C: albă [..] un vâl subțire \\ 20—21 — A: îmbrăcat cu cojoace se grupează pe movili.) j B, C: urmează [..] scenii.) \\ înire r. 21—22 — numai în A:

PÎRLEA: Ce s-aude?

TÎNDALĂ: Nu știu, că mi-e somn de cad...

PÎRLEA: Ai beut prea mult vin... [anulai: Taci.] Să nu adormi ca te trezești mort.

PĂCALĂ: Văd un cortej... Ce să fie?

PÎRLEA: Taci... || 22 - A: VIII / B, C: VII || 23-24 - A: Precedenții, SÎNZIANA, CRIVĂȚUL, GENII, POPOR / B, C: PÎRLEA [..] CORTEJ y 32 - numai în B, C: LĂCUSTĂ || 565, 1-2 - numai în B, C: AMÎNDOI [..] ș-amoare. || 6-7 - A: PÎRLEA

Simt pentru dinsa ș-amor ș-amoare. / B, C: CORUL [..] etc. g 9 — A: (prezentă Sînzienii o coronă de argint cu briliante) j B, C: (prezentînd [..] briliant) \\ 17 - A: (în parte.) / B, C: (Aparte.) || 18 - A: Și-n / B, C: în || 26—28 — A: (exaltat, în parte): Visez sau nu visez?... Nu știu, dar știu că m-am aprins.

PĂCALĂ (lui Tîndală): Ian să vezi, Pirlea a să mai facă vro bosma. TÎNDALĂ (sommoros): Așa-mi pare. / B, C: Frumoasă-i [..] tine! y 29 - A: CRIVĂȚUL (tare) / B, C: CRIVĂȚUL || 31 - A: a-și alege / B, C: să-și aleagă || 566, 1—13 — A: Care din voi aspiră la această mărire și fericire să se prezinte!... Am zis!

PÎRLEA (rapezindu-se, nebun): Eu!

SÎNZIANA (în parte): Pirlea?

Bn-TSft "jSvV;

PÎRLEA (lui Tîndală): Ce ți-am spus?

*Tfifluq și sg

TÎNDALĂ: Dacă-i ardei...

PÎRLEA (exaltat): Ce voluptate mă așteaptă!... S-o sărut, s-o strîng în brațe!

CRIVĂȚUL (lui Pirlea): Străine, cearcă-ți norocul.

SÎNZIANA

Vino, te-astept.

TOȚI

Vai de-a lui viață!

PÎRLEA

Ah! simt în pept

Fiori de gheață.

(Pleacă spre Sînziana, dar deodată picioarele i se înțepenesc, trupul i se umple de fiori, limba i se leagă cu cît se înaintează.) / B, C: PÎRLEA [..]

leagă.) i 16 - numai în B, C: LĂCUSTĂ || 18 - numai în B, C: ÎMPREUNĂ y 21—25 — A: (Cuprins de un tremur ce merge crescînd, se apropie de Sînziana.) I B, C: CORUL [...] pată. || 26-30 - A:

ÎMPREUNĂ

SÎNZIANA PÎRLEA TOȚI
 „ v ^•a-jew -v w- ' Vt i> Am 1* «ii'V îi, il-rM^h* ft<

Vino, te-astept Ah! simt în pept El simte-n pept îi

Cît ești în viață Fiori de gheață. Fiori de gheață.

Să te faci drept Sint eu deștept? Nu calcă drept.

Un sloi de gheață. Sint oare-n viață? Rău o s-o^pață! / B, C:

PÎRLEA [...] viață? || 31-33 - A: PÎRLEA: Plin / B, C: PÎRLEA

[...] Plini || 567, 3—5 — A: (Sărută pe Sînziana și rămîne pe loc ca o statuă, încremenit, strîgînd: „Aoleo!... îngheți”)

TOȚI / B, C: (Unul [...] CORUL ||

7 - A: Iată-1 / B, C: Iată-i || 8 - A: E bun / B, C: Sint buni || 10 - A:

PĂCALĂ: Sărmanu!... A degerat!

TÎNDALĂ: Satură-se de fete. ,

(Îl ieu pe sus și iese cu dînsul pin dreapta.) j B, C: (Sint [...] avanscene. » || 11 - A: IX / B, C: VIII || 12 - A: Precedenții, PEPELEA (vine

alergînd din stînga) / B, C: Aceiași [...] alergînd) || 14 — A: Aud glasul /

B, C: Glasul || 17 — A: (în parte) / B, C: (aparte) || 18 — A: asta /

B, C: asta de gheață || 22 — A: recunosc. (Vrea să înainteze, dar e împiedecat de oameni.) / B, C: recunosc. \\ 23 — A: (în parte): Mi-e milă de el,

dar alta nimic nu simt la glasul lui / B, C: (aparte): O Doamne! || 24 —

A: iarna. / B, C: iarna [..] bate! || 26 — A: aruncă / B, C: răpede \\

27 - A: CRIVĂȚUL (oprindu-l) / B, C: CRIVĂȚUL || 28 - A: maiestă-

ței sale / B, C: împărătesei || 30—31 — A: a avea noroc să o sărute pe frunte

făr-a / B, C: o va [...] de-a nu || 32 — A: să cerc / B, C: să-mi cerc noro-

cul H 568, 1-2 — numai în B, C: DUO *

PEPELEA || 4 — ^4: Mîndră și aleasă / B, C: Scumpa mea mireasă ||

6 - A: Și mor / B, C: Cuprins || 16 - A: Nu mă tem / B, C: N-am frică ||

20 — numai în B, C: Pepelea continuă. || 25 — A: (O strînge pe Sînziana

în brațe și o sărută.) / B, C: (Strînge [...] frunte. || 26 — A: veselă, ea-și

scoate masca / B, C: ea-și scoate vâlul \\ 33 — A: O!... / B, C: El e mirele

iubit! || 569, 1 - A:

ÎMPREUNĂ

PEPELEA și SÎNZIANA / B, C: SÎNZIANA și PEPELEA || 4-

A: în / B, C: cu || 7 - A: TOȚI / E, C: CORUL || 11 — A: voioasă-mpără-

ție / B, C: domnie-n strălucire || 12 - A: X / B, C: IX || 13 - A: Prece-

denții, ZMEUL (vine rapide din dreapta) / B, C: Aceiași, ZMEUL ||

H — A: (venind și respingînd j B, C: (vine [..] respinge || 15 — A:

CRIVĂȚUL: Crimă de les-maiestate! / B, C: TOȚI: Zmeul! || 16-18 - A: vie [...] mele./ B, C: să vie [...] brațe.) || 19 - A: SÎNZIANA (luptînd j)B, C: SÎNZIANA || 20-22 - A: Așteaptă, Zmeule... eu îți sint popa. (Scoate fluierul și suflă în el, dar nu scoate nici un glas.) j B, C: (scofînd[. .] mut! || 23 - A: Fluierul tău nu mai are nici o putere... (Ridicînd brațe pe Sînziana.) /B, C: Pepeleo! || 24 - A: (Cade în genunchi.) O! Zina mea / B, C: Zină! Zină || 25 - A: în tine mi-i toată sperarea! / B, C: ajutor, ajutor!... || 26 - A: XI / B, C: X R 27 - A: Precedenții [. .] movilă de zăpadă)jB, C: Aceiași [...] movilă || 29 - A: (cu uimire): A! Zina, zîna!/B, C: Zina-Lacului! || 30 - A: peJB,C: de pe || 570, 2 - A: meu ne./ B, C: ne || 3-4 - A: (Face un semn.) Privește!

(Calul trece prin aer și dispăre.) j B, C: privește! [...] aer.) || 9-16- A: (La un semn al Zinei, Zmeul se afundă, dînd un răcnet desperat.) TOȚI (cu groază)\Q\B,C: ZMEUL [...] fiară! || 17 - A: SÎNZIANA / B, C: SÎNZIANA și PEPELEA \vntre r. 21-22 - numai în A :

PEPELEA

Iată-a perit i i k — !i li :M)n*
 Cumplita fiară.
 Vom fi de-acum
 Ferice iară.

jfi-’&HĒh̄tor.

CRIVĂȚUL și POPORUL

A dispărut ia ontitr
rn.si s3 .H.j.*
 Arzînd în pară MI
 Zmeul cumplit,
 Cumplita fiară! || 27 - A: ÎMPREUNĂ / B, C:
 TOȚI 132-572,5 - A:

SCENA XII

«NftnMid VI sMiv̄fc CEJ ÎK → t'S'if» swivJ :3,&MIW » -0£

Toți personajii din piesă, afară de Zmeu și de Pădureanca
 ZÎNA (face un semn, strigînd): La palatul lui Papură-impărat!

N. B. (Un nor ascunde decorul și cînd / B, C: ZÎNA [. .] norul || 6-A : minunele/B,C: frumusețele)|| 9-13-A: grupuri. j)B,C: grupuri[. .]terasă.) || 14 - A: PAPURĂ (cătrăcurteni) \ B, C: PAPURĂ || 14-15 - A: spus ... De / B, C: spus f... de || 17-18 - A: că Sînziana mea revine acasă... / B, C: pe [. .] iat-o!... || 19-21 - A: N.B. (în sunetul unei simfonii, Zina-Lacului ținînd pe Sînziana de mînă, intră pe scenă din dreapta. Pepelea se găsește la stînga ei. În urma lui vin: Pîrlea-Vodă, Lăcustă-Vodă, Păcală, Tîndală,

Crivățul și genii schimbați în haine de vară și purtînd buchetați de flori. Ei toți se înaintează spre terasă.)

PAPURĂ: Ah! iat-o!... iat-o! (Se coboară cîteva marșe.): Sînziana!... tu-ești, copila mea?/B, C: TOȚI [...] ești? || 22-23 - ^4: (aruneîndu-se în brațele tătîni-său.) Scumpul meu părinte! / B, C: Scumpul [...] Papură.) || 28-29 - A: Zina?... Să te sărut... (Sărută Zina. în parte.) Dulce peliță! / B, C: Ce [. .] coz. || 32 - A: dinaintea / B, C: înaintea || 33 - A: pe capetele / B, C: asupra capului || 573, 6 -A: Fine./ B, C: (Sfîrșitul piesei.) ||

LA BUCUREȘTI (p. 575)

i - f i m hi<{ : • ...”

în scrierile sale dramatice de după 1862, Alecsandri critica multele păcate ale administrației și politiciii guvernelor succesive ale lui Cuza, fără a trece, bineînțeles, cu vederea demagogia liberală, care îl dezgusta în aceeași măsură în care îl sufoca „atmosfera măririlor” (cf. G.C. Nicolescu, *Viața lui Vasile Alecsandri, ed. cit., p. 463*).

Retragerea poetului la Mircești se datora în bună măsură nu numai sentimentului de mulțumire ce-l încerca în acest loc plin de farmec și de liniște, ci și dorinței sale de a se afla cît mai departe de atmosfera în care era nevoit să trăiască la oraș și pe care o detesta. „în această vreme [1863 - «.».], probabil - e de părere G.C. Nicolescu - în afară de alte lucrări a căror elaborare nu poate fi datată, scrie cînticelele sale: *Chirița în voiaj, Barbu Lăutaru, La București și comedioara Paracliserul sau Florin și Florica*. Primele două și cea din urmă s-au jucat în februarie și martie la București. Cînticelul *La București* oglindea ceva din sentimentele pe care le trăiau moldovenii văzînd în perioada de după Unire scăderea importanței Iașilor în avantajul Bucureștilor. Cînticelul aducea totodată o critică a moravurilor indeosebi politice din noua capitală a țării, săgețile sale îndreptîndu-se mai cu seamă împotriva liberalilor și demagogiei lor. E interesant că, deși în final cînticelul omagia Unirea, temîndu-se ca totuși el să nu fie interpretat ca o incurajare a tendințelor separatiste, într-o vreme cînd indeosebi partida boierească moldovenească agita asemenea planuri, Alecsandri n-a publicat niciodată acest cînticel și probabil l-a retras curînd de pe scenă. De reprezentat trebuie să se fi reprezentat, căci refrenul unui cuplet al său apare într-un articol al lui Pantazi Ghica din această vreme” (cf. *ibidem*, p. 454).

1 Vezi Pantazi Ghica, *Impresiuni de călătorie în Moldavia, în Independența română*, nr. 73, 5 oct. 1863, p. 290-292 [nota CC. Nicolescu].

O dovadă în plus că acest „cînticel” a fost reprezentat pe scenă, și nu numai la Iași, ci și la București, o constituie existența unui alt manuscris — în afară de cel aflat în ms. B.A.R. nr. 2253, f. 17—22” — și anume a celui de la Muzeul Teatrului Național din București (sub nr. 13/1951).

Existența acestui manuscris a fost semnalată de George Franga („Un „cînticel comic” al lui Vasile Alecsandri: „La București”, în *Manuscriptum*, II, 1971, nr. 3 (4), p. 161—163), care reproduce scrierea, completînd-o cu părțile aflate numai în manuscrisul de la Biblioteca Academiei R.S.R. George Franga arată, de asemenea, că acest „cînticel” n-a fost publicat sau semnalat în nici una din edițiile operei dramatice a lui Alecsandri.

Alecsandri a avut totuși intenția să publice măcar în *Convorbiri literare* scrierea, dovadă că după moartea sa, în 1892, în această revistă (an. XXV, nr. 11 și 12 din 1 martie, p. 899—900), apare „cînticelul comic” *La București* (e drept, numai începutul — 4 rînduri — și fragmentul final), însoțit de următoarea notă a redacției:

„În 1862, Alecsandri compusese, pe lingă multe alte «cîntecele comice» publicate de mult, și unul inedit încă și intitulat *La București*. În el se descriu greutățile ce întîmpinau pe atunci călătorii care plecau din Moldova spre București, atît în timpul călătoriei, cît și după sosirea lor în noua capitală a României. Posed manuscrisul acestui cînticel numai în stare iragmentară, dar scris de însăși mîna lui Alecsandri, și estrag partea finală.”

Nu știm cînd va fi primit I. Negruzzi acest manuscris, dar faptul că el n-a apărut în timpul vieții lui Alecsandri s-ar putea datora redacției *Convorbirilor*, care n-a considerat oportun să-l publice decît după moartea autorului. Reținem că nota redacției dă ca dată a compunerii „cînticelului” anul 1862.

În ediția noastră reproducem textul manuscrisului aflat la Biblioteca Academiei R.S.R. (ms. 2253, f. 17—22”), întrucît acesta este cel mai complet.

VARIANTE

ms. **2254** (A), ms. **13/1951** (B), *Convorbiri literare* (C)

575, 3 — A: piața teatrului / B, C: o piață a Bucureștilor || 5 — **576**, '9 — numai în A, B || 10 — A: cercat <.. .) da/B: cercetat (...) să dau \\ il7 — A: nu e mijloc / B: chip nu este || 20 — A: fost / B: trecut || **576**, 3 — A: Am fost / B: Fost-am || 4 — A: Și de atunci parcă-s / B: Și-acum de trudă mă simt | **H 9** — **579**, 2 — numai în A || 3 — 12 — numai în A, B | 4 — A: de geniu și om / B: cu geniu mare \\ între r. 4—5, numai în B:

Altul în mină-i avînd o teacă
Strigă că-i singur brav pe pămînt,
Căci este gata război să facă
Cu lumea-ntreagă.. cu mori de vînt.

Altul pretinde că-n Românie
Soarele-Unirei el l-a aprins!...
Și cînd i-abate să nu mai fie...

Suflă, și-odată soarele-i stîns!... || 13 — A: păzitor de
noapte/B: glas între culise/C: glas dintre culise || 16 — A: Unirea/
B, C: Unirea! (*Cătră public.*) \\ 16—A, B: am giucat/C: jucat ||
18 — A, B: o / C: o simplă || 19 — A: Casație / B C: Curtea de Casație||
25 — A: silit / B, C: silit poate || 25—26 — numai în A: (*Se [..] ge-*
mandan.) || 27 — A: joc. / B, C: joc, însă nu mă pot opri de-a zice:
II **580**, 5—8 — numai în A, C: Unirea-i [...] plecăciune. | 10 — A: bună /"
B, C: sfîntă || 12 — A: Și-i voi da vecinie închinăciune. / B, C: Și-i dau
adîncă închinăciune, [*inițialt*] B: Deci mă-nchin dară cu plecăciune! ||
13 — A: (*Își [..] cade.*) j B, C: (*Se închină și iesă.*) ||
un l'A u, l-nfeiT ,o<T. ' tț iircJWcy.uqk.T ,->>h-, ;éitixt 9q V'Mvrff;i t. * .!
e, ••••iu ie -jr-j Min'ü ttrvi ./Jiftlq:ar*->.*< * • - •a'aai .iu o

ADDENDA

BECRI-MUSTAFA (p. 583)

Schița unei drame istorice în trei acte cu acest titlu se află pe f. 14 din ms. B.A.R. nr. 2253 și este scrisă de Alecsandri cu cerneală neagră. Ea cuprinde numai lista personajelor (7 la număr) și planul celor trei acte pe care urma să le aibă piesa.

Subiectul este prelucrat de Alecsandri în legenda *Murad Gazi sultanul și Becri-Mustafa*, după Dimitrie Cantemir, la începutul anului 1876, cînd trimite scrierea lui I. Negruzzi pentru a fi publicată în *Convorbiri* (cf. scrisorile adresate acestuia la 4 și 10 febr. și 8 martie 1876 — în V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 82—85). Cînd include poezia în volumul de *Opere complete*, 1880, în ciclul *Legende nouă*, poetul scrie, la 21 iunie 1880, prietenului său Al. Papadopol-Calimah, că aceasta îi este dedicată: „Am dat la tipar un nou volum de poezii, între care se găsește legenda lui Becri-Mustafa, dedicată amicului meu și coleg Papadopol-Calimah” (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 277).

Ideea de a scrie o piesă cu acest subiect, lărgind cadrul legendei, 'n care aveau să intre și raporturile Porții Otomane cu Țările Românești,

•se va fi conturat în mintea scriitorului în aceeași iarnă a anului 1876, în preziua războiului nostru de independență. „Zugrăvind putreziciunea morală ce domnea la curtea celui ce era încă suzeranul României”, — sugerează G. C. Nicolescu, Alecsandri se va fi gândit „și la o semnificație mai profundă în legătură cu poporul nostru” (cf. *Viața lui Vasile Alecsandri*, ed. cit., p. 560).

Schița acestei drame istorice a fost semnalată și publicată pentru prima dată de II. Chendi și E. Carcalechi în Vasile Alecsandri, *Opere complete. IV. Teatru*. III, București, Minerva, 1905, p. XIV (prefața).

LEGENDA LUI JOLDE (p. 584)

Ideea acestei drame istorice, nedusă pînă la capăt, incolțește în mintea Hui Alecsandri la Mircești, în toamna anului 1878. „Deocamdată — mărturisirea el lui I. Negruzzi la 12 noiembrie din acest an — atenția mea a fost atrasă prin epoca lui Alexandru Lăpușneanu, atît de dramatică și de caracteristică. În ea am descoperit mai cu deosebire trei personaje care merită de a fi reinviate pe scenă: Jolde, Lăpușneanu și Despot. Tustrei ar forma o trilogie istorică, care, bine împărțită, bine țesută, bine scrisă, ar îmbogăți literatura noastră” (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 111—112). Scriitorul însă, după ce „înșirui doar protagoniștii din *Legenda lui Jolde*, execută numai un panou din tripticul dramatic pe care îl proiectase, scriind *Legenda lui Despot*” (cf. Ch. Drouhet, *op. cit.*, p. 271).

Despre acest domn, suit pe tronul Moldovei pentru numai cîteva zile, C. C. Giurescu scrie: „[Alexandru Lăpușneanu] venind în țară cu ajutor polon, a găsit însă aci pe un alt candidat, pe Joldău, susținut de Elena, văduva liii Petru Rareș, care voia să-l facă ginere [...]. La satul Șipote, pe Jijia, ostașii lui Alexandru prind pe Joldea, care e însemnat la nas și trimis la mănăstire (septembrie 1552); apriga Elena plătește cu viața amestecul ei în această chestie; în schimb însă, în anul următor, Ruxandra, fiica lui Rareș, devine soția noului domn” (cf. *Istoria românilor*, București, Fundația regală pentru literatură și artă, 1943, vol. II, p. 195).

Acest chip, care a stărut o clipă pe scena zbuciumată a istoriei Moldovei, pălește în fața celui al lui Despot, și în cele din urmă proiectul unei a doua drame este abandonat cu totul de scriitor.

Dovada intenției lui Alecsandri de a scrie această piesă o constituie fila 82^v din ms. B.A.R. nr. 2253, scrisă de mina poetului, cu cerneală violetă, cuprinzînd lista personajelor și începutul scenei I. Ea este intitulată *Legenda lui Jolde sau Trei domni sub o coronă* și a fost semnalată și publicată pentru prima dată în *prefața* ediției V. Alecsandri, *Opere complete*.

IV. *Teatru*. III, București, Minerva, 1905, p. VI (prefață semnată de II. Chendi și E. Carcalechi și datată 10 ianuarie 1905). Chendi și Carcalechi sînt de părere că tocmai succesul obținut de *Despot-Vodă* ar fi împiedicat realizarea proiectului în discuție, succes care stîrnise, pe lângă elogiile, invidii și atacuri răuvoitoare „și încă în ziare destul de răspindite” (*Românul*, 1879-1880 — Damé; *Presa*, 1879, nr. 249—256 — Șoimescu; *Literatorul*, 1881 — Macedonski).

Acești doi meritoși cercetători și editori ai operei lui Alecsandri amintesc și alte proiecte dramatice nerealizate ale poetului: *Răpirea Bucovinei*, „poemul dramatic în 8 tablouri asupra lui Ștefan cel Mare” etc., bazîndu-se pe spusele lui D. C. Ollănescu în discursul său de recepție la Academie, ținut în 25 martie 1894. Alecsandri — declară acesta — „ne și vorbea chiar, dîndu-ne amănunte, despre o dramă în cinci acte: *Răpirea Bucovinei*, pentru pomenirea căreia scrisese încă din 1865 doina *Dulce Bucovină* și în care negreșit rolul principal era ținut de Gr. Ghica-Voievod căzut prin înșelăciune victimă turcilor la 12 oct. 1777. Mai povestea iară de planul unui poem dramatic în 8 tablouri asupra lui Ștefan cel Mare și de mai multe altele, între care venea *Dezrobirea țiganilor*, melodramă în 4 acte, și o comedie de moravuri *Invidioșii*, în care își propunea să schițeze multe figuri din societatea noastră” (cf. *Vasile Alecsandri*. Discurs de recepțiune..., București, 1894, p. 145 și pref. cit., p. IV).

în continuare, cei doi cercetători sînt de părere că „*Răpirea Bucovinei* n-a fost scrisă deloc. O putem afirma cu siguranță — declară ei — deoarece nicăieri corespondența sa [a lui Alecsandri] nu mărturisește a fi atacat un subiect dramatic analog” (*ibidem*, p. IV—V). „Tot astfel — arată ei mai departe — s-a întîmplat cu «poemul dramatic în 8 tablouri asupra lui Ștefan cel Mare». Neafîindu-l pomenit aiurea, trebuie să presupunem că n-a fost decît o intenție trecătoare de a-l scrie¹, nutrită în același an (1878), cînd poetul făcea parte din comitetul pentru ridicarea statuii lui Ștefan cel Mare la Iași, Nici din acest proiect n-a rămas decît odată, publicată cu ocazia dezvălirii acelei statuii la 1883” (*ibidem*, p. V).

BALDUIN (p. 585)

Proiectul acestei drame istorice, consemnat în ms. B.A.R. nr. 2253, f. 13^v, conținînd doar lista personajelor și o notă în care se schițează

¹ în ms. Acad. no. 2254 [2253], pp. 642 [6-9] se găsesc cîteva «note istorice» ale lui Al. din viața și domnia lui Ștefan cel Mare. Să fi fost pentru piesa plănuită sau pentru *Dumbrava Roșie*? [nota II. Chendi și E. Carcalechi].

•cadrul, pare să fi luat naștere odată cu cel al trilogiei din care nu s-a concretizat decât fresca domniei lui Despot-Vodă. în cercetarea izvoarelor istorice, privirea lui Alecsandri va fi fost reținută de episodul soartei tragice a acestui împărat al Constantinopolului, relatat de cronicarul grec Nicetas Choniates.

Balduin I, născut la Valenciennes în 1171 și mort, probabil, în 1206, era fiul comitelui Balduin de Hainaut și al Margaretei, sora lui Filip, comite de Flandra. Balduin a plecat în cruciada a patra la 1202, în ajutorul lui Alexe Comnenul, împăratul roman al Bizanțului, detronat de uzurpatorul Murzulf. în fruntea armatei sale de cruciați, Balduin cucerește în 1204 Constantinopolul, îl alungă pe Murzulf și este ales de cruciați împărat al Bizanțului, în locul lui Alexe, care murise între timp, fiind încoronat la 16 mai 1204, în biserica Sfânta Sofia. în urma împărțirii Greciei între seniorii cruciați, grecii se răscoală și cheamă în ajutor pe Ioniță Asan, regele româno-bulgar, care îl atacă pe Balduin, îl învinge și-l ia prizonier lângă Adrianopole, la 14 aprilie 1205. După această bătălie sîngeroasă în oare au pierit mulți cavaleri cruciați, Balduin nu mai apare pe scena istoriei. După unii, ar fi murit în urma rănilor primite în luptă; după alții, ar fi fost aruncat de Ioniță în temniță, unde ar fi pierit după un an. După Nicetas Choniates — ale cărui relatări par să stea la baza proiectului piesei lui Alecsandri — sfîrșitul lui Balduin ar fi survenit în următoarele împrejurări: fiind unul dintre bărbații cei mai frumoși și mai desăvîrșiți ai vremii, el ar fi inspirat o mare pasiune reginei, soția lui Ioniță, pe care însă o va respinge. Aceasta, ca să se răzbune, se plînge lui Ioniță că Balduin a încercat s-o seducă. Ioniță, nestăpînindu-și furia, poruncește să i se taie brațele și picioarele și, astfel mutilat, să fie lăsat pradă păsărilor răpitoare. După o altă versiune, Balduin s-ar fi întors în Flandra, dar fiica sa Jeanne — care figurează între personajele piesei lui Alecsandri — ar fi refuzat să-l recunoască.

Alecsandri a cunoscut, desigur, și cronică la Geoffroi de Villehardouin, care apare și el printre personajele proiectului de dramă și a cărui scriere este amintită în nota consemnată pe verso filei 13 a ms. B.A.R. nr. 2253. Geoffroi de Villehardouin, născut la castelul Villehardouin de lângă Troyes la cea. 1155, a murit la cea. 1213, în Tesalia (Macedonia). Cucerit de entuziasmul religios al epocii, a luat parte la cea de-a patra cruciadă, distingîndu-se în luptele pentru cucerirea Constantinopolului (1204). Drept răsplătă pentru bravura sa, a primit de la noul împărat al Bizanțului, Balduin I, mai multe domenii în Tesalia și titlul de mareșal al României. Credincios lui Balduin, în 1205 a salvat armata acestuia, înfrînt de Ioniță Asan, și a slujit cu același devotament pe Henric, fratele și succesorul lui Balduin. Scrierea sa *Chronique de la conquête de Constantinople* sau *Chronique des*

empereurs Baudouin et Henri este unul dintre cele mai vechi monumente ale prozei franceze. A fost tipărită pentru prima dată la Veneția, în 1573; în 1657 este publicată de Du Cange, cu o traducere în franceză, un glosar și note foarte prețioase, iar de atunci a fost de multe ori reproducă în diferite culegeri de cronici.

Proiectul piesei lui Alecsandri este semnalat și publicat pentru prima dată în *prejața* ediției V. Alecsandri, *Opere complete*. IV. *Teatru*. III, București, Minerva, 1905, p. XIV.

INVIDIOȘII (p. 586)

Reprezentarea lui *Despot-Vodă* la 30 septembrie 1879 suscitase un mare interes. Numeroase cronici dramatice salutaseră noua creație dramatică a lui Alecsandri, dar curînd începură să apară altele, îndeosebi în *Românul* lui Rosetti și în *Pressa*, care contestau orice merit piesei, acuzînd pe autor că se îndepărtează de adevărul istoric, ba chiar că ar da dovada de o slabă inspirație poetică. Înțelegînd că adevăratul motiv al acestor critici răuvoitoare era de alt ordin decît cel literar, Alecsandri se gîndea ca pe baza materialului oferit de campania dezlănțuită împotriva sa să scrie o nouă piesă, o comedie pe care o intitulează *Invidioșii*. Proiectul acesteia va stărui o vreme în mintea sa, dar, în cele din urmă va fi abandonat. Scriitorul intenționa ca în această piesă „planul vieții literare să se întretaie cu cel al vieții politice, printre personaje fiind scriitori, critici, dar și oameni politici” (cf. G.C. Nicolescu, *Viața lui Vasile Alecsandri*, ed. cit., p. 597—598).

Retras la Mircești, înfruntînd rigorile unei ierni timpurii, cu „21 grade sub zero!”, „cum s-ar zice, o Sibérie!”, Alecsandri se delecta cu recitirea scrisorilor lui I. Ghica, pregătea manuscrisul pentru tipar al lui *Despot*, — „muncă puțin plăcută — se plîngea el în noiembrie prietenului său I. Ghica —, dar acesta este reversul medaliei în meseria de autor. Publicul nici nu bănuiește tot ceea ce suferim noi ca să ne expunem criticii lui, mai adesea proastă decît dreaptă.

în legătură cu critica, fă-mi plăcerea să-mi trimiți bazaconiiile lui Șoimescu și compania, cum și criticile răuvoitoare cu care a fost gratificat *Despot* în lipsa mea. Această lectură îmi va ajuta la căutarea caracterelor pentru o comedie pe care o am în vedere și care va avea titlul următor: *Invidioșii*”. Voi intercala acolo unul sau două personaje luate din grupul

¹ Despre aceasta îi mai vorbește și într-o scrisoare din 5 noiembrie 1879 (B.A.R., ms. rom. 803, f. 141-142).

-acelora care au făcut cerul și pământul și va fi ca un buchet de flori" (cf. Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 271—273).

Cum I. Ghica îl incurajase în această întreprindere, Alecsandri își făcea publică intenția și în scrisoarea, datată 1 decembrie 1879, adresată lui Ghica și aflată în fruntea volumului *Despot-Vodă*, București, 1880, p. XXII—XXIII: „Am început, după îndemnul tău, comedia în versuri intitulată: *Invidioșii*. Subiectul este interesant, materia bogată și tipurile variate, unele fiind pocite, altele comice, altele triste, însă toate demne de a inspira și jale și ris.

À bon entendeur salut!" (cf. și Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 275).

Până în vara anului următor, poetul nu renunțase la această idee, dar între timp își dăduse seama că realizarea piesei nu era ușoară: „Cît despre *Invidioșii*, cer mai mult studiu și o muncă mai serioasă, dar sper totuși să se joace iarna aceasta" — îi scria el tot lui Ghica (cf. V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, p. 41).

Din *Invidioșii* nu s-au păstrat decît cîteva rinduri, așternute, de Alecsandri cu cerneală violetă (completările cu cerneală neagră) pe verso filei 82 din ms. B.A.R. nr. 2253, și anume titlul, lista personajelor și o scurtă caracterizare a personajului Nourescu, care „vede tot în negru pe orizontul politic". Pe recto aceleiași file se află începutul *Legendei lui Jplde*.

Ca și celelalte încercări rămase în manuscris și aceasta a fost publicată pentru prima dată în prefața ediției V. Alecsandri, *Opere complete*. IV. *Teatru*. III, București, Minerva, 1905, p. VIII.

a - ir',-:: ..* '••'left|Lf^t1*ifā>tft," tjtīwīk? --. • ir. ip-e 'tīiu\.' "' 'mvt iix..
XURNUL BALAMUCULUI (p. 587)

Din proiectata „asmodie în 1 act" nu se păstrează decît o singură filă (f. 72 în ms. B.A.R. nr. 2253), scrisă de autor numai pe recto, cu cerneală neagră și cuprinzînd doar lista de personaje și începutul scenei I. Întrucît Alecsandri nu amintește nicăieri, în corespondența sa, această piesă, nu putem ști cînd a început s-o scrie. E posibil ca acest moment să se aple imediat după anul 1880, înainte însă ca poetul să fi început lucrul la feeria *Sinziana și Pepelea*. II. Chendi și E. Carcalechi, care au publicat pentru prima dată această încercare dramatică neterminată, chiar își pun întrebarea: „Să nu fi fost *Turnu Balamucului* un preludiu la *Sinziana și Pepelea*?" (cf. Vasile Alecsandri, *Opere complete*. IV. *Teatru*. III, București, Minerva, 1905, p. XIV— prefața, unde se reproduce și fragmentul rămas în manuscris).

DEZROBIREA ȚIGANILOR (p. 589)

Din această proiectată „dramă în 4 acturi" se păstrează două fragmente, redactate la interval de aproape zece ani unul de altul. Primul este cel aflat în ms. B.A.R. nr. 2231, pe verso filelor 4, 5, 6 (numerotarea veche 20—24), conținînd începutul anulat al scrierii *Țiganii*, „piesă în 3 acturi". După cum se știe, ms. 2231 conține manuscrisul autograf al piesei *Boieri și ciocoi*, început în 1871 și dăruit de autor lui G. Steriadi la 1 martie 1874. Cel de-al doilea fragment reia, Ceva mai amplu, începutul piesei *Țiganii*, adăugîndu-i o schiță a actului I și a începutului actului II, de data aceasta sub titlul „*Dezrobirea țiganilor*, dramă în 4 acturi". Cele cîteva file, scrise de Alecsandri cu cerneală neagră, se află în ms. B.A.R. nr. 2253, i. 83—85 (fila 83— titlul, pe verso — schița actului I și a începutului celui de-al doilea; f. 84—85 — scenele I, II și începutul scenei III din actul I), și au fost așternute pe hîrtie în anii 1880— 1881.

Situația groaznică a robilor țigani îl îndurerase și-l preocupase pe poet încă din copilăria pe care și-o petrecuse alături de prietenul său Vasile Porojan, evocat cu atîta duioșie mai tirziu.

Compătîmirea sa pentru suferințele acestui neam oropsit Alecsandri avea s-o exprime și cu alte prilejuri, atît în scrierile sale literare, cit și prin hotărîrea ce a luat-o în iunie 1855 de a dăruî libertatea țiganilor robi de pe moșile sale și ale fratelui său Iancu. încă în 1844, el deplîngea soarta nenorocită a acestora în *Istoria unui galbin și a unei parale*, ca și în poezia *Dezrobirea țiganilor*, unde salută, totodată, actul emancipării robilor domnești și minăstirești. După moartea tatălui său, poetul este unul dintre cei dintîi boieri moldoveni care își eliberează robii țigani.

„Sclavia este cea mai uricioasă pată care dezonorează încă patria noastră, în veacul acest de propășire" — declara el în scrisoarea adresată la 28 iunie 1855 Sfatului Administrativ al Moldovei, continuînd: „Au sosit vremea dar ca să rumpem și noi, românii, lanțul trist a sclaviei, care leagă atite suflete în țara noastră" — și, în fine, anunțîndu-și hotărîrea: „Suptiscălitul, atît în numele lui, cit și în numele fratelui său, Iancu Alecsandri, face cunoscut onoratului Sfat Administrativ că au liberat iobi, lor". Hotărîrea lui Alecsandri a contribuit, de bună seamă, în mod hotărîtor, la emanciparea robilor țigani, oficializată prin decretul semnat de domnitorul Grigore Ghica la 28 noiembrie 1855 (cf. Dan Mănuță, *Argumente de istorie literară*, Iași, Editura Junimea, 1978, p. 75—77).

în timp ce scria piesa *Boieri și ciocoi*, Alecsandri se va fi gîndit să mai scrie una, în care să reinvie lumea acelor oropsiți, atît de legați de viața boierilor de altădată. Proiectul a fost părăsit sau dat uitării, pînă în vara

anului 1880, cînd știrea morții vechiului său prieten din copilărie, Vasile Porojan, trezește în mintea poetului amintiri cu rădăcini în trecut, privind vechile moravuri, societatea din vremea lui Sturza, robia țiganilor, impotriva căreia se ridicase și el. Copleșit de aceste amintiri, el reia, proiectul piesei *Țiganii*, schițat, cum am văzut, cu ani în urmă.

În această epocă, Alecsandri se simțea obosit, avea nevoie de odihnă, căci abia terminase de scris *Sinziana și Pepelea* și nu se mai încumeta să continue piesa *Invidioșii*. Mihnirea pe care i-o pricinuisse vestea morții lui Porojan îi readusese în minte proiectul mai vechi al piesei *Țiganii*, dar nu prea se simțea îndemnat la lucru, cum mărturisește el, la 21 iunie 1880, prietenului său Papadopol Calimah: „pentru vară îmi rezerv o piesă în 4 acturi, intitulată *Dezrobirea țiganilor*, pe care am și început-o.

Iarna mi-oi petrece-o în străinătate, unde? nu știu încă, dar negreșit într-o țară cu soare fierbinte. De mi-a ajuta norocul să-mi gădesc o căsuță pe malul mării, adăpostită de vînturi și înconjurată cu o grădină înflorită, aș lucra toată iarna cu entuziasm și m-aș întoarce în țară cu vreo două drame istorice în versuri... îmi trebuie căldură și lumină, lumină aurie care să-mi intre în ochi și cînd ei sînt închiși și să-mi pătrundă chiar în inimă. Asta e tot ce mai doresc pentru restul vieții” (cf. V. Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, p. 277—278).

Curînd după aceea Alecsandri îi scria și lui I. Ghica despre noul său proiect dramatic: „Am început o piesă în patru acte, intitulată *Dezrobirea țiganilor*, care, bine montată și bine pregătită, cred că va produce efect. Va fi terminată în cursul lunii viitoare. Cit despre *Invidioșii* — continua el —, cer mai mult studiu și o muncă mai serioasă...” (scrisoare datată „Mircești, marți [1880, vara]”, cf. V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, p. 41).

Poetul este însă foarte solicitat în cursul verii 1880: trebuie să corecteze *Sinziana și Pepelea*, are o mulțime de treburi și de musafiri, așa încît Mirceștii nu mai sînt pentru el o oază de liniște, prielnică scrisului, cum se plînge la 9 august lui Ghica: „Am avut o grămadă de afaceri și de musafiri de la întoarcerea mea. Sper să le termin în curînd, și atunci mă pun pe lucru ca să sfîrșesc drama *Dezrobirea țiganilor*” (cf. *ibidem*, p. 42).

După aceea, se pare că starea sănătății nu i-a îngăduit să se apuce de scris, deși piesa îi stăruia în minte: „Cea întii lucrare ce voi întreprinde în curînd este o dramă în proză: *Dezrobirea țiganilor*” — îi scria el la 8 septembrie 1880 lui I. Negruzzi (cf. V. Alecsandri, *Scrisori*, p. 118).

Nici în cursul iernii nu-și va pune în aplicare intenția, dar în primăvara următoare, care îl întîmpină însoțită la întoarcerea sa la Mircești, după

ce primise marele premiu al Academiei, revine la vechea preocupare: „Timpul s-a îndreptat — în înștiința Alecsandri pe Ghica la 25 mai 1881 — recoltele se anunță bune, cîmpul este încîntător, grădinița mea a luat o înfățișare destul de drăguță, astfel că mă simt ca peștele în apă, căci înot în plină căldură și mai ales în plină lumină. Această bună stare morală, mă va îndemna desigur la lucru și deja rumeg planul unei piese în patru acte intitulată *Dezrobirea țiganilor*.

Nu va cere decît un singur decor nou, acela al interiorului unei *ocne*. Ziduri cu stîlpi de stalactite de sare, susținînd o mare spirală. Dacă crezi că poți să comanzi acest decor, fă-o de pe acum, astfel încît să fie gata pentru primele zile ale stagiunii teatrale” (cf. V. Alecsandri, *Correspondență*, p. 109).

Aceasta este ultima dată cînd Alecsandri amintește piesa, pe care n-a mai continuat-o.

Cele două fragmente din mss. B.A.R. 2231 și 2253 au fost publicate pentru prima dată de II. Chendi și E. Carcalechi în Vasile Alecsandri, *Opere complete*. IV. *Teatru*. III, București, Minerva, 1905, p. X—XIII (prefața).

VARIANTA

-oq

ms. 2231

ȚIGANII PIESĂ ÎN 3 ACTURI

PERSONAGIURI

1

CHIOSA, giude bătrîn
BABA RADA
ZAMFIRA
NEDELCU, lăutar
COȚOFANĂ
STOLNICUL BRUSTUR
GIUPÎNEASA TOFANA
CĂMINARIUL COCIURLĂ
ȘTEFAN LEONESCUL
DIRECTORUL PREFECTUREI
CUCOANA NASTASIICA, văduva
CREȚUL, slugitor
LUNGUL, id.
ȚIGANI

mj n

ACTUL I

Teatrul reprezintă curtea unei prefecturi, incungiuată **ca** zid. Poartă mare în fund. În stînga, casa prefecturei, cu ferește și cu ușa pe scenă.

IV

SCENA I

CREȚUL (*de pază la ușa prefecturei*), **LUNGU** (*la poartă*)

LUNGU: Crețule?___
 CREȚUL: Ce-i, Lungule?
 LUNGU: Tirziu oare să fie?
 CREȚUL: Tirziu, cred, că-i soarele sus.
 LUNGU: încă n-au venit nime la ispravnicie.
 CREȚUL: Se vede că n-au de lucru cenușerii.
 LUNGU: Dar cum să nu aibă?... Azi e ziua mezzatului țiganilor.
 CREȚUL: Care țigani, Lungule?
 LUNGU: Ai unui boier care au mofluzit în cărți.
 CREȚUL: Și de acea își vinde suflețele?
 LUNGU: Vinde ce are, creștinul... Țiganul nu-i marfă?
 CREȚUL: Marfă țigănească... Măi Lungule, știi tu ce zicea bietul răposatul tatu-meu?
 LUNGU: Ce?
 CREȚUL: Zicea așa: Că cine vinde suflete își perde sufletul.
 LUNGU: Dar ce era tatul tău de soiul lui?
 CREȚUL: Popă.
 LUNGU: Vorbea din Evanghelie... însă știi tu, măi Crețule, că boierii au două suflete, unul pentru dracu și celalalt pentru... tatu-său.

SCENA II

LUNGU, **CREȚUL**, **BABA RADA** (*se ivește cu sftală la poartă*)

RADA: Căpitane!... Nu mi-i milui cu o frîntă de părăluță?
 LUNGU: Fugi la naiba, stafie balțată.
 RADA: Să-ți trăiască armasaru, că mare mîndru te-a mai făcut cine te-a făcut. Parcă ești Făt-Frumos!
 LUNGU (*rizînd*): Auzi, Cloanța!
 CREȚUL: Dă-o afară, Lungule, să nu-ți arunce farmeci, vrăjitoarea.
 RADA: Da de ce să m-alunge, frumușelule?... Doar nu stric nimănui... Ian și eu, o biată țigancă batrină, care trăiesc cum dă Dumnezeu sfîntul... din mila creștinilor.

CREȚUL: Și cu potlogării?

RADA: Nu se află. (*Vine în scenă.*) Eu sint baba Rada... Știu a trage cu bobii și să descint... Dar să fur? Ferească sfîntul!

LUNGU: N-auzi, babo?

RADA: Aud, căpitane.

LUNGU: Nu mi-ai spune și mie sorții?

RADA: Ba ți-oi spune, dragu mătușii... Adă mina-ncoa. (*Cată în palma Lungului.*)

CREȚUL (*apropiîndu-se*): Ce vezi în palmă, Talpa Iadului?

RADA: Văd c-o s-agiungă căpitanul ghinărari, boier mare, cu avere, cu moșii, cu armăsari, cu robi...

CREȚUL: Ha, ha, ha, ha!... Știi tu una, Lungule? De vreme ce ai să fii boier, cumpără tu țiganii ce au să se vindă astăzi.

RADA: Da ce, azi se face mezzatul?

CREȚUL: Acuș, peste-un ceas.

RADA (*oțerîndu-se*): Azi!... Aoleu!... Săracii de noi!

CREȚUL: Și ce-ți pasă ție, cotoroanțo?

RADA: Mă doare inima de pe copilașii mei!

LUNGU: Cum asta, babo?... Și ai tăi sint de vindut?

CREȚUL (*întorcîndu-se la ușa*): La loc, Lungule... Vine directorul

La finele acestui volum al ediției noastre, care încheie secțiunea cuprinzînd creația dramatică a lui Alecsandri, nu putem să nu amintim proiectul nerealizat al unei piese, intitulată de autor *Năvălirea jidanilor*.

Fragmentul din această „piesă în 5 acturi și un prolog”, aflat în ms. B.A.R. nr. 2253, f. 73—81, este scris de Alecsandri cu cerneală neagră și cuprinde doar primele două scene din prolog. S-a și publicat în timpul vieții scriitorului, în revista *Familia*, 1884, nr. 1. După moartea lui Alecsandri, a fost reprodus, după manuscris, alături de celelalte proiecte dramatice ale acestuia, în Vasile Alecsandri, *Opere complete*. IV. *Teatru*. III, București, Minerva, 1905, p. XVI—XXIII (prefața). Cei doi îngrijitori ai acestei ediții cred că data la care a fost scris fragmentul „ar putea fi anul 1880—1883, deci [...] imediat după plecarea lui Ghica la Londra, căci iată ce-i dă de știre amicului său într-o scrisoare nedată: «... Am început o piesă mare, intitulată *Năvălirea jidanilor*, dar îți mărturisesc că de cînd nu mai ești tu director (al teatrului), nu mai am gust pentru lucrările dramatice» (cf. p. XVI). II. Chendi și E. Carcalechi emit, de asemenea, supoziția că Alecsandri „voia să trateze în piesa asta, în mod intuitiv, chestiunea israelită, făurind astfel o lucrare în care putea să-și adune toate tipurile sale

evreiești de altădată și să exprime, cu puterea maturității acum, toate convingerile sale naționale. Note nouă, desigur, nu avea să introducă" (cf. p. XXIV).

Se prea poate însă ca această piesă, configurată în urma războiului nostru de independență, să-și aibă sorgintea în mai vechea intenție, neschițată pe hirtie, a scriitorului, de care amintea Ollănescu în discursul său de recepție la Academie și pe care o citează și Chendi și Carcalechi, anume de a scrie o dramă în cinci acte, intitulată *Răpirea Bucovinei*. Această intenție — spun cei doi editori ai operei lui Alecsandri — „a fost, fără îndoială, un gând statornic al lui, care-i revenea de cite ori se discuta soarta Bucovinei, pe care el, ca bun moldovean, o plînsese totdeauna. în mod firesc l-a preocupat și în timpul scrierii lui *Despot*, fiind cam pe atunci serbarea seculară a evreilor bucovineni pentru anexarea acestei provincii către Austria și un an în urmă, aniversarea morții lui Ghica [Grigore Ghica, căzut prin înșelăciune victimă turcilor la 12 octombrie 1777]" (cf. p. IV—V).

Ideea de a restringe tema piesei proiectate cu titlul *Răpirea Bucovinei* îl va fi atras pe scriitor cam în aceeași vreme în care s-a decis să țină discursul în Senat, cu privire la chestiunea evreiască. Latura cea mai îngrijorătoare a problemei care se pune în acel moment și care îl determinase și pe Maiorescu să se exprime în același sens cu Alecsandri, dar în alți termeni, în Cameră, cu o lună mai înainte, era, de fapt, amestecul unor puteri străine în treburile noastre interne. Acestea încercau să ne impună, prin Tratatul de la Berlin, unele măsuri cu privire la statutul evreilor din țara noastră.

Că despre aceasta era vorba se vede limpede din cuvintele rostite de Alecsandri în ședința din 10 octombrie 1879:

„Să ne urcăm dar pe această tribună — spune el — conduși numai de glasul conștiinței noastre și, feriți de orice simțiment de ostilitate în contra nimănui, nici chiar în contra art. 44 din tratatul de la Berlin, nici chiar în contra Alianței israelite, cărora datorește România cumpăna spăimîntătoare în care ea se găsește astăzi.

Voi zice mai mult: Departe de a fi ostili, să le fim oarecum recunoscători, căci Alianța israelită, prin dorința-i nerăbdătoare și nechibzuită de a obține grabnic drepturi civile și politice pentru coreligionarii săi, cit și art. 44 din tratat care ne impune nouă, într-un mod draconic, realizarea acelei doriațe, fără a se preocupa de conveniențele noastre, ne-au deschis ochii asupra pericolului ce ne amenința și au deșteptat în noi instinctul conservării naționale."

în continuare, Alecsandri subliniază că, în această problemă, amestecul străin în treburile noastre interne este cel pe care îl respinge cu hotărâre și indignare, într-un moment în care românii abia își cuceriseră, cu arma în mână și cu sacrificii de neînchipuit, independența:

„Lăsați la propria noastră inițiativă și la liberul nostru arbitru, ne-am fi arătat mai liberali, mai marimonioși în privința evreilor decît acum, cînd ne vedem loviți în amorul nostru propriu național, în dreptul nostru suveran de legiferare și apăsați sub presiunea streină.

Alianța israelită, prin nerăbdarea ei de a dobîndi drepturi civile și politice pentru coreligionarii săi, au indus Europa în eroare, pentru ca Europa să exercite o presiune draconică asupra noastră. Rezultatul este că națiunea română să simte ofensată, că România se simte amenințată, că poporul este iritat într-un grad care poate să producă regretabile evenimente [...]

Eu însumi [...] mă simt cu toate acestea destul de generos, pentru ca să găsesc că trebuie să facem evreilor o condițiune mai corectă în țara noastră, dar cînd, și cum, și în ce condițiuni?

Nu sub presiunea directă a art. 44, nu sub presiunea indirectă a Alianței israelite... Ci din liberul nostru arbitru de stat independent!" (cf. V. Alecsandri, *Discurs* ținut în ședința Senatului de la 10 octomb. 1879, cu ocaziunea revizuirii art. 7 al Constituțiunii, București, Socec, 1879, p. J—4, 22).

Iată, spre comparare, și cuvintele rostite în aplauzele asistenței de T. Maiorescu, în aceeași chestiune, în ședința Camerei din 10 septembrie 1879, cu care prilej un ministru tocmai îi reproșase că este „amic al evreilor".

„Relev și cuvîntul de amic al evreilor — îl infrunta el pe ministrul în cauză —. Dacă prin acest cuvînt se înțelege a nu avea nici o antipatie națională în contra lor, de a fi amic al evreilor în acelaș sens și aceleași proporții în cari pot fi amic al francezilor, al germanilor și al altor națiuni străine, atunci primesc acest epitet. Sunt amic al evreilor, nu am nici o antipatie în contra lor. Printre evrei am cunoscuți pentru cari am cea mai mare stimă, atît în țară, cit și în străinătate; și din momentul cînd ni se garantează propria naționalitate, le doresc bună primire și voi fi mulțumit cînd îi voi vedea bucurîndu-se, în pace, sub soarele României, de ospitalitatea și de drepturile noastre. (*Aplauze.*)

Ca amic al evreilor dar; ca unul care, cu neînsemnata mea persoană, am fost citat în străinătate, de cite ori era vorba de chestiunea evreilor la noi; ca unul care am văzut că unele afirmări ale mele, favorabile lor, au fost citate în diferite broșuri asupra Gestiunii israelite; ca unul care păstrez aceleași sentimente și aceeași atitudine față cu dinșii și astăzi — voi să sfătuesc pe evrei de a nu întinde coarda prea tare în momentul de față. (*Aplauze.*) D-lor, eu am găsit foarte nepotrivită, foarte în contra intereselor evreilor din România, lupta pe care a deschisa Alianța israelită în contra noastră. (*Aplauze.*)



Alta este a ne lăsa pe noi, în pacinică umanitate, să regulăm cestiunea între evrei și între noi, și alta este a revolta sentimentul național în noi prin presiuni ce se fac din afară contra noastră. (*Aplauze.*) Și dacă pînă la un timp unii din noi chiar ne gindeam la întinderea drepturilor evreilor în starea legislațiunii noastre de atunci, astăzi aceste procedări imprudente și nedrepte ale Alianței israelite ne silesc a ne pune în defensivă și a ne gândi, mai înainte de toate, cum să ne apărăm în contra exigențelor nelegitime și injuste. (*Aplauze.*) [...]

Nu poate România să admită ca străinii să se introducă în sinul ei prin impunerea străinilor, fără ca măcar să-și dea osteneală să-și documenteze dorința de a se împămînteni. (*Aplauze.*)

Naturalizarea individuală implică în sine însăși cererea evreilor, manifestarea dorinței lor de a fi cetățeni români; prin șa se va împedea din capul locului răul sentiment că au venit în mijlocul nostru ajutați de presiunea străină sau de Alianța israelită (*aplauze*): vor trebui să documenteze că voiesc să fie români: « M-am dezbrăcat de presiunea străină, voi împreună cu voi să lucrez pentru binele țării.» (*Aplauze.*)" (cf. Titu Maiorescu, *Chestia ovreilor*. Revizuirea art. 7 din Constituție. Discurs rostit în ședința Camerei de la 10 sept. 1879, București, Socec, 1888, p. 26—27, 30).

în aceste împrejurări credem că s-a gîndit Alecsandri să-și sprijine opinia și pe o operă literară, pe care însă n-o va termina niciodată, poate pentru că își va fi dat seama că nu cunoștea problema în toate implicațiile ei. El a și încercat să se documenteze cu privire la această spinoasă temă, dar se vede că a părăsit în curînd cercetările (printre manuscrisele sale am găsit o notiță— ms. B.A.R. nr. 2253, f. 70— din care rezultă că încercase să consulte unele izvoare rusești și scrierile lui Schiller despre acest subiect). Proiectul piesei s-a oprit la ultimul rînd scris pe recto filei 81 din ms. B.A.R. nr. 2253.

Ultima mențiune pe care o vom face aici este aceea a „fragmentului” de comedie în versuri, *Serdarul de Orhei*, unul dintre textele publicate în *Convorbiri literare*, IX, 1 octombrie 1875, nr. 7, p. 274—279, sub titlul *Trei curiozități*. Acestea precedau suitei de mici articole, grupate laolaltă de Alecsandri sub titlul *Din albumul unui bibliofil* și publicate în *Convorbiri* în numerele din 1 decembrie 1875, 1 februarie, 1 iulie și 1 august 1876. La sfîrșitul articolului *Trei curiozități* se publica și poezia *Răpirea Bucovinei*, iar în *Albumul unui bibliofil* figura și micul articol *Cîntecul Bucovinei*.

în acest moment, revista *Convorbirilor* se afla în criză de material și Alecsandri își va fi explorat toate sertarele ca să satisfacă insistentele

cereri ale lui Iacob Negruzzi de a-i trimite ceva de publicat. Primind cele „trei curiozități”, Negruzzi le trimitea fără întîrziere la tipar, însoțindu-le de următoarea notă a redacției:

„D-nul V. Alecsandri ne trimite alăturatele fragmente, fiecare interesant în felul său, și pe care lie grăbim a le publica.” în continuare, revistă reproducea și scrisoarea adresată de poet redacției cu privire la aceste scrieri:

„Trimit pentru foaia *Convorbirilor* trei curiozități găsite' iri furidul unui sipet: una literară, alta datinală și a treia financiară, care cuprind oarecare vestigiuri interesante de obiceiul timpului trecut. Cea dentii este un fragment de comedie în versuri compusă înainte de 1811, pe cînd încă Besarabia făcea parte din Moldova; cea [de]a doua este o foaie de zestre cu data 1801, și cea de pe urmă este un tablou de starea finanțelor țării Moldovei acum 30 de ani.

Fragmentul dramatic pare a fi fost totodată o încercare de satiră făcută în contra unui parvenit ce intrase ca ginere într-o familie *evghenistă*; el se prezentă atît ca model de stil, cit și ca un oolțisor din tabloul soial de la începutul secolului nostru. Autorul anonim au pus în scenă trei *obraz*e (personajuri) originale care negreșit erau menite a conduce intriga unei piese în mai multe acturi; însă nu mi-au Căzut la mină decît cîteva scene din *arătarea A* (actul I). Acele obrazê sint: 1° Un ginere de boier mare, cules într-o dugheană de negustor și rinduit dregător la Orhei prin protecția socrului său. 2° O cucoană din *protipenda*, măritată fără voia ei, după obiceiul vechi, cu un prost pe care-l desprețuiește, esprimînd ahtul Inimei sale în limba grecească, limba de modă pe atunci. 3° Un greo, anume Stavvarachi sau Stavrachi, gramatic, adică om cu condei, soi de factotum în materie de intrigi, soi de profesor de *tirtipuri* (hoții dibace), oare făcea educația tinerilor feciori de boieri în carierile administrative și judecătorești

Iată dar o mică galerie de tipuri dispărute ce are prețul ei în ochii amatorilor de studiu fiziognomic, căci arată cîteva caractere de sub regimul fanariot. Din aceste scene se întrevede rolul corumpător ce-l jucau în țară zvînturații din Fanar, dominarea absolută a părinților asupra copiilor și mai cu samă asupra fetelor, deprinderea de a se servi de limba greacă în societate, nepăsarea cu care domnii rinduiiau în funcții pe protegiații boierilor mari, chipul întrebuintat de acești funcționari pentru a-și face interesele lor etc., etc. Ar fi de dorit ca să se descopere urma acestei comedii și alte scrieri de asemenea natură, spre compleotarea tabloului social din timpul fanarioților”.

Considerînd și noi că această preocupare a lui Alecsandri pentru încercările anterioare în domeniul dramaturgiei merită a fi relevată și aici, reproducem fragmentul care a reținut atenția sa și care constituie, în orice caz,

un document din istoria teatrului în România. Iată ce spune T.T. Burada cu privire la acest fragment dramatic: „în ceea ce privește literatura dramatică, ea pare a fi fost răspîndită intrucitva în Moldova, pe la începutul veacului; căci găsim un fragment dintr-o comedie în versuri (care era perdută), intitulată *Serdarul din Orhei* și aflată apoi de Vasile Alecsandri, care fragment pare a fi fost scris înainte de 1811, adică pe cînd Basarabia tăcea încă parte din Moldova.

Nu știm dacă această comedie este unica scrisă în timpul acela, sau poate că mai multe asemenea lucrări literare și teatrale sînt rătăcite fără să fi ajuns la cunoștința noastră. De asemenea nu putem ști dacă aceasta piesă a fost sau nu jucată pe vreun teatru, fie de actori de profesiune, fie de diletanți. În tot cazul, modul cum se începe această scriere dramatică dovedește oarecari cunoștinți teatrale din partea autorului anonim [...].

Este de observat că în acest fragment numărarea scenelor este însemnată prin literele grecești: alfa, gama, delta, epsilon, ita etc. *Arătarea insamnă act, și perdeaua-scenă.*” (cf. *Istoria teatrului în Moldova*, vol. I, Iași, 1915, p. 97).

Vasile Alecsandri va fi găsit acest fragment printre hîrțile rămase de la tatăl său, vornicul Alecsandri, om iubitor de cultură, care se și ocupase cîndva de organizarea teatrului în Moldova.

Reproducem în continuare textul acestui fragment, așa cum a fost publicat în *Convorbiri*.

„SERDARUL DE ORHEI
(Fragment dintr-o comedie perdută)

OBRAZELE

Nătărăul ARIFTA ce se numește *Bostan*
Cucoana CATINCA, soția lui .
Gramaticul TERBIE, ce se numește *Stavarachi*
COSTACHI, logofăt al casei
în Iași; casă Cu două rinduri din dosul Mitropoliei, cu odăi,
împodobite cu cadre și cu oglinzi. Nătărăul Vasilachi Arifta,

¹ în tragedia *Orest* de Voltaire, tradusă în românește la 1820 de Alex. Beldiman, persoanele piesei sunt însemnate de traducător prin cuvîntul *obraz*, actul prin *facerea*, scena prin *cortul*. în *Erast* de Gessner, tradus în 1821 de serdăreasa Zoița Grigoriu, persoanele sunt traduse prin *fețele*, actul prin *partea*, și scena prin *perdea* [nota T.T. Burada].

aducînd intîmplarea de a-l lua B** ginere, îl rînduiește șiser-dar la Orhei; care de bucurie preumblîndu-se prin casă, singur vorbește mirîndu-se. v.hv'iG

ARĂTAREA A

P E R D E A U A a

BOSTAN

De vreme ce peste fire norocul mi-au ajutat
Cu starea această naltă, în care m-am însurat,
Gîndînd îmi ies din simțire, pre-a-mea-lege, de-amețesc.
Văzîndu-mă-ntr-așa' stare, îmi vine să mă mindresc.
Cum s-au putut face-aceasta: ginere B** să mă ia,
Pe-un Vasilachi ca mine, nici prin cuget îmi trecea,
Dar fiindc-am nume-n lume, că-s din Vale negustor.
Au gîndit c-am și simțire ș-oi fi bun și dregător
Și, socotîndu-mă astfel, s-au silit de-au isprăvit
L-al Orheiului ținut serdar de m-au rînduit.
Măi, măi, măi, zău ! ce om mare am ajuns acum să fiu I
Unde-i tata să mă vadă? Păcat că nu este viu.

P E R D E A U A f

BOSTAN (strigi pe Costachi, logofăt al casei), COSTACHI

BOSTAN

Costachi, vin' mai în grabă ș-acu-ndată să te duci
La frate-tău Stavarachi și-ntr-acest ceas să-l aduci.

COSTACHI

Mă duo, *bei-mu*, îndată ca să-l caut să-l gădesc
Și poronca dumitale cu grabă s-o isprăvesc.

(Se duce.)

I

¹ Numărarea scenelor este însemnată prin litere grecești: alfa, gama, delta, epsilon, ita etc. - **ej^S^SSS^SlSSI**

domneai [VA.? ^ * de pe lîngă Curtea

P E R D E A U A y

BOSTAN, STA VARACHI (vine gramaticul *Tcrbit* și intră în odaia lui
Bostan cu un tari l foarte mare/, făctnd complimenluri grecești)

GRAMATICUL

Proskino ton beikaki, ton țelebi Vasilahi
Ti prostazete ajthenti tu dulii, tu Stavarali ?

BOSTAN

Te-am chemat ca să te-ntreb gramatic să-mi fii de vrei.
Fiindcă m-au rînduit să merg serdar la Orhei.

GRAMATICUL

Pe dumneata? *aferim!* (In gîndul lui.) *Ti-acuo?*
Mascaralaki !

Echino to Kadilihi .
Na catantisi s-afto to halii,
. Inc-aporla pola megalii. 3

BOSTAN

Pe mine! dar, ce? nu crezi? au gîndești că te-amăgesc?
Și cu dumneata fiind n-oi putea să serdăresc?

GRAMATICUL

Alazi, bei-mu, tora...⁴ Dacă-i vrea a m-aseulta,
Cu a mea povățuire vei putea a judeca
Și nu-i greși niciodată, căci eu te voi învăța
Și la cărți de judecată și tirtip a ciștiga,
Că eu cu Dragomanaki am fost la acel ținut
Și cu toți locuitorii mă am foarte cunoscut.

BOSTAN

Te-ncredințez pe-a mea cinste că la toate-oi asculta
Și nu ți-oi sta împotrivă la orice mă-i învăța.

¹ *Tarz*, aer fanfaron [V.A.].
² Trad.: Mă inchin lui Beicaki, lui celebii Vasilaki. Ce poronciți',
boierule, slugăi d-tale lui Stavaraki?
Telebi, cuvînt turcesc introdus în țară de fanarioți, însemnează nobil
[V.A.].
³ Trad.: Bravo d-tale! (In parte.) Ce aud? ce ghidușie! Acel ținut
să ajungă în așa hal? E mare indoială [V.A.].
⁴ Trad.: Se schimbă treaba acum, beiful meu [V.A.].

GRAMATICUL

Așa-ți hotărâsc c-oi merge și cit știu mă voi sili,
Să nădăduiesc că poate într-un an te-oi prahtisi.

P E R D E A U A 8

BOSTAN (intri in ietac la cucoană), **CUCOANA** **CATINCA**

BOSTAN

Catinco, mă rog, silește că doară ne vom găti
Pană mîini de dimineață să putem a ne porni
Ca s-ajungem mai devreme la Siliște mîini în sară,
Să pot face-o rînduială pentru cherește de moară,
în vreme ce am putere moara ca să-mi isprăvesc
Și țărani ca să simtă că-n putere serdăresc.

CATINCA

Oh! du-te de te gătește, de vreme ce te grăbești,
Că nu-ți înțeleg nimica la cele ce-mi vorovești.
Vai de ținutul acesta! Ce judecăți or mai fii
Știu c-or ride toți boierii și-n Vale te-or pomeni;
Și țărani iar te-or ride cu pricini cînd ți-or veni.
Ce judecată le-i face că-ntii nu știi a vorbi?

BOSTAN

Pe Stavraki ieu cu mine, c-auziși că m-a-nvăța
Și la cărți de judtcată și tirtip de-a ciștiga,
(*lese pe ușă.*)

P E R D E A U A E

CUCOANA CATINCA

(*singură*)

Ah! thee' mu, ti pedia
Ti megalii distihia.
Na ziso me-afto to vodi pume ferni aidia
Ke pos imboro na ziso me aflam panictinin ?
Ah ! thanate efsp'anhisu ke cepse me tin zcint'

¹ Trad.: Ah! Dumnezeuul meu, ce pedeapsă! Ce mare nenorocire de
a trăi cu acest bou care mi-aduce dezgust; și cum să pot viețui cu dînsul
totdeauna? Ah! Moarte, fie-ți milă de mine și-mi taie firul vieții [V.A.].

P E R D E A U A i

BOSTAN

(luni dimineața, fiind gata și vrînd să pornească, iese în cerdac
și strigă:)

Caii toți să se înșire! Măi oălărași, vă gătiți;
încărcați calabalicul și-nainte îl porniți.
Trageți butca mai în grabă fiindcă eu mă grăbeso,
Căci asară Podoroski mi-a zis ca să mă pornesc
Ca s-ajung cit mai degrabă să pun ținutul la cale,
C-au venit înștiințare că se află în rea stare.

GRAMATICUL

(cătră fratele său)

Ha, ha, ha! Ce comedie oi să am la Chișinău!
Pentru Dumnezeu, Costică, privește ce nătărău!
La așa.nătăreie cine dracu mai gîndea
C-a ajunge vreodată ginere B** c-a să-l ia!

G L O S A R

n

l p » ' » " »

. . . . !BM

iii! . • - - • -

m

Glosarul pe care îl publicăm în încheierea celor trei volume de *Teatru* din seria de *Opere* ale lui Vasile Alecsandri cuprinde: 1. arhaismele, regionalismele, cuvintele neologice sau populare care nu fac parte din vocabularul limbii române literare actuale; 2. termenii cu sensuri arhaice, regionale sau populare a căror înțelegere prezintă dificultăți pentru cititorul contemporan; 3. expresiile sau locuțiunile neobișnuite și creațiile personale ale lui Alecsandri; 4. variantele lexicale **ieșite** din uz.

Conceput ca instrument de lucru util deopotrivă cititorilor care întâmpină greutăți în înțelegerea textului pieselor publicate în ediția de față și cercetătorilor lexicului limbii române, în general, sau a scrierilor poetului de la Mircești, în special, glosarul cuprinde trimiteri selective la volumul și pagina la care cei interesați pot afla citate ilustrative.

Cu ajutorul acestor trimiteri vor putea fi precizate de către cunoscătorii istoriei lexicului românesc și sensurile pe care noi le-am definit cu aproximație sau pe care le-am considerat, din punctul nostru de vedere, obscure.

• 7' ^ a ^ / î . * - - • < - - - ^

o - la (VII, 395)

abraș-ă — (despre oameni) cărora nu li se acordă nici o importanță (V, 68);

în expresia *a ieși (rămîne) abraș,ră*: a rămîne fără rezultat, a nu izbuti (V, 676; VI, 371; VII, 394)

absenta (*a se —*) — a pleca (VII, 386)

acăța (*a ~*) - a agăța (VII, 347)

adalmaş — aldămaş (V, 956; VII, 554)
diafor, -ă — nepăsător, -oare (VI, 209; VII, 391)
adiafrie — nepăsare, indiferență (VI, 296)
adiaforisi (a ↔) — a fi indiferent, nepăsător față de ceva (VI, 309)
adiaforisire — nepăsare, indiferență (VI, 293)
adikie — nedreptate (VI, 396)
admirarisi (a ~) — a admira (VI, 368)
adresuit, -ă — adresat, -ă (VII, 267)
advocăție — profesia de avocat, avocatură (VI, 238)
aer — bucată de pinză, pe care este cusut chipul lui Hristos, folosită pentru acoperirea vaselor liturgice, pocrovăț (VI, 658)
aera (a se ~) — a-și face aer, a se răcori (V, 662)
aeronaft — aeronaut (VII, 335)
aferim — bravo, foarte bine (V, 439)
afierosi (a ~) — (ironic despre o avere) a risipi (VI, 228)
afîf — ușor la pungă, falit, lefter (V, 141)
afion — opiu (VII, 403); (prin extensie) amorteală, letargie (V, 536)
afrodită — persoană (de sex feminin) frumoasă (sau aparținând unei categorii sociale de elită) (VII, 388)
agilită — agilitate (V, 416)
agitator — persoană care conducea un car în timpul curselor din circuirile romane (VII, 43)
agoaie — soție de agă (VI, 368)
aht — oftat, suspin (VII, 390); durere, suferință (V, 46; VI, 268)
ajur — în expresia *lucrat ajur* — broderie pe o țesătură obținută prin scoaterea firelor din urzeală (V, 169)
ajuta (a ~) — a adăuga (V, 903)
alagorie - alegorie (VII, 272)
alba — lenjerie de corp albă, albitură (V, 970)
alcătui (a se ~) — a se tocmi, a se înțelege, a se învoi (VI, 450)
alem — stindard avînd semiluna în virf, pe care domnii români îl primeau de la sultan ca semn al recunoașterii oficiale (VI, 733)
alina (a ~) — a anina, a agăța (V, 883)
alivancă — turtă făcută din mălai amestecat cu lapte bătut și cu brinză, coaptă cu unt sau cu smîntină (V, 76)
alivantă — exclamație glumeață, rostită atunci cînd cade cineva (V, 301; VII, 377); lovitură care poate face pe cineva să cadă sau să se dea într-o parte (V, 418)
ama — zău așa! (V, 807; VII, 242); halal! (V, 66)
ama (a ~) - a iubi (VII, 408)

amandea — interjecție care exprimă indemnul de-a da năvală, de a fugi spre (la) ceva (cineva) (V, 623)
amărime — amăreală, amărăciune (VII, 584)
amărunchime — amănunțime, detaliu, amănunt (VII, 15)
amblemă — emblemă, simbol, însemn (VI, 567)
amiroși (a ~; — a mirosi (VII, 291)
omoare — dragoste (VI, 603)
amoros — plin de iubire, îndrăgostit (VII, 173)
amplaciat — funcționar (VII, 577)
amuție — muțenie (V, 36)
andenken — amintire, suvenir (V, 90)
angel — inger (VII, 409)
animă — inimă (V, 606)
anocato — de-a valma, cu fundul în sus (V, 568)
anonț — anunț (VII, 333)
anostie — plictiseală (VI, 361)
antal — butoi mare pentru rachiu sau vin (V, 719; VI, 467); vadră (VI, 951)
antihîrț — antihrist, diavol (V, 711, 721)
apalt — arenda pentru încasarea veniturilor rezultate din vânzarea unor lucruri (VI, 305)
apărere — apariție, ivire (VII, 892)
apelăpisie — disperare, deznădejde (VI, 244; VII, 403)
apelăpisit, -ă — care produce deznădejdea, disperarea (V, 20; VII, 385); deznădăjduit, nebun (de disperare) (V, 63; VI, 1011); persoană nebună (din cauza disperării) (VI, 245; VII, 496)
apostasie — renegare a credinței (VI, 754)
aprețui (a ~) — a aprecia, a prețui (VI, 320)
aprețuit, -ă — apreciat, -ă (VII, 140)
aprîns, -ă — (despre cereale) încins, alterat (VI, 376)
aproximativi (a se ~) — a se aproxima (VII, 520)
arătare — act, diviziune principală a unei piese de teatru (VII, 1155)
arhontas — arhonda, domn, boier (VI, 289)
arhontologie — boierie, noblețe, societate înaltă (VI, 208)
armariu — raft de bibliotecă (VII, 946)
arom — aromă (VII, 494)
artifîțiu — artificiu (VII, 274)
as — monedă romană de aramă sau de bronz (VII, 178)
ascendare — înălțare, ridicare (VII, 331)
ascensiunearisi (a se ~) — a se ridica în văzduh (VII, 338)
asfinliune — ascensiune (VII, 341)

asmodie — cîntare, poem (VII, 587)
aspic — viperă (VI, 1186)
atrium — curte interioară a caselor romane (VII, 113)
audace — îndrăzneală (VI, 1007)
audacie — îndrăzneală (VI, 542)
augur — preot (roman) căruia i se atribuia facultatea de a prevesti viitorul sau de a interpreta voința zeilor (VII, 129); prevestitor, ghicitor (VII, 159)
augustate — majestate (VII, 489)
avan — iute la minie (V, 74); om perfid, schimbător (VI, 1092; VII, 1122)
avidoma — aidoma, la fel (VII, 264)
avocăție — pledoarie de avocat (VII, 361)

B

babac(ă) - tată (VII, 283, 515)
bacal - băcan (VII, 309)
bachantă — bacantă, preteasă a zeului Bachus (VII, 23)
badana — bidinea (V, 365)
bageaca — deschizătură sub formă de ferestruică (V, 763)
bahnă — loc mlăștinos, smîrc (VI, 303)
baie — în expresia *a lua baie* : a se îmbăia (VII, 99)
bairac — steag foarte lat de mătase introdus la noi după model turcesc (V, 67)
balabustă — soție de evreu (V, 55; VI, 466)
balamiș balmuș — balmoș, mîncare ciobănească făcută din caș fiert în lapte dulce sau prăjit în unt, cu puțin mălai (V, 81)
balamuci (*a ~*) — a înnebuni (VII, 571)
balercă — butoiaș, cantitatea de lichid conținută de un butoiaș (VI, 467; VII, 495)
balmuș — balmoș, mîncare cu aspectul acestuia (V, 289)
balonist — persoană care conduce un balon (VII, 340)
banat — (sens obscur) (VII, 587)
banc - bancă (VI, 1031)
baraqladină — țigan, țigancă (V, 312)
bariș — stofă de lînă subțire (V, 426)
baros — om cu greutate, influent (V, 82)
basreliev — basoreliev (V, 27)
bașca — lînă tunsă de pe o oaie; în *păr de bașca* : perucă (VII, 347)

batâr — cel puțin, măcar (VII, 1128)
batojit, -ă — fără de putere, istovit (de bătrînețe) (V, 689; VII, 401)
bazaochi — nebunatic, deșănțat (V, 247)
babacă - babacă, tată (V, 406; VI, 1005; VII, 260)
băbăiță — diminutiv allui *babacă* (V, 807)
băcălie — băcănie (V, 349)
beant, -ă — deschis, larg, căscat (VI, 525)
bechi — în expresia *a nu ști (a nu înțelege) nici bechi* — deloc, nimic (VI, 150)
beicache — domnișor (V, 109)
bei-mu — domnul meu, domnule (V, 108)
bejănie - băjenie, fugă (VII, 272)
bel, -ă — frumos, -oasă (V, 610)
belețe - frumusețe (V, 610)
belii - peltea (V, 289)
beniș — biniș, haină lungă boierească de ceremonie, utilizată de vechii lăutari (V, 96)
benuar — lojă la parter (V, 295)
berbant - bărbat afemeiat, crai (V, 372; VI, 46; VII, 496)
berbanti - berbant (VII, 395)
berbantlic — purtare de berbant (VI, 244)
berbanto — berbant (VII, 386)
berbelăc — ustensile utilizate pentru ras (V, 382)
besactē — besactea, cutioară de lemn frumos ornamentată în care se păstrau bijuterii, obiecte de cusut etc. (V, 364)
besece(a) — besactea (V, 373; VI, 139)
beșleagă — căpitan de beșlii (soldați de cavalerie care îndeplineau serviciul de curier domnesc sau de jandarm) (VI, 86)
bicaț — becață (VI, 613)
bizunie — vizuină, ascunzătoare (VII, 63); închisoare (VI, 469)
bica — în expresia *a face bica* : a cădea (V, 389)
bizet - biziit (VII, 184)
blanmanjele — gelatină făcută cu zahăr și lapte de migdale (V, 443)
bleastru — platură (V, 374)
bleandă — în expresia *a da blende* : a îmbrînci, a izbi (V, 121)
blendisi (*a ~*) — a respinge, a îmbrînci (V, 101)
bluetă — lucrare literară mică, plină de spirit și lipsită de pretenții (V, 845)
bobotă — în expresia *a vorbi (a umbla) în bobote* : a vorbi (a merge) fără rost, la întimplare, într-aiurea (VI, 1021; VII, 497)
boccegiu — negustor ambulant (V, 57)

bogasier — negustor de produse de manufactură (VI, 202)

bogasierie — prăvălie de bogasier (VI/ 202)

bohaci — pogace, turtă de mălai sau de făină preparată de obicei cu jumări de porc (V, 303)

boieresc — obligație a țăranilor săraci de a munci în folosul boierilor (V, 42; VI, 470)

bojbăi (*a-*) — a bijbii, a căuta ceva (prin întuneric) (V, 283)

boldit, *-ă* — (despre ochi sau despre privire) holbat, căscat, zgîit (VII, 307)

boltă — magazin mic, prăvălie, dugheană (VI, 542)

bonjur — bonjurist (V, 378; VI, 95; VII, 304)

bortă — groapă, gaură, scorbură (V, 715)

bosă — talent, înclinație (VI, 1158)

bosc — boscar, scamator (VI, 258)

boscar — scamator (VI, 258)

boscărie — scamatorie, înșelătorie, pungășie (V, 356; VII, 521)

bosnia — poznă, șotie (VII, 1134)

bosmachi — bușmachi, pantof de casă, papuc (VI, 463)

botoaie — botină (V, 368)

boț — glob, cocoloș (VI, 424)

brașovenie — prăvălie unde se vindeau mărfuri de Brașov (V, 349)

brătea — brătea, brățară (VII, 100)

brătea - brățară (VII, 921)

brenn — conducător militar celt (VII, 118)

brennus — brenn (VII, 21)

briliant, *-ă* — strălucitor, -oare (VI, 358)

bucătăriță — bucătăreasă (VII, 283)

budalas — om prost, nătărău (VI, 949; VII, 385)

bufnă — bufniță (V, 384)

bugie — luminare de ceară (VI, 20)

buhnă — bufnă, bufniță (V, 99; VI, 760; VII, 239); zgriptor, specie de acvilă mare (VI, 1095)

buiurdisit, *-ă* — întărit prin decret (V, 35; VI, 293)

bujăniță — bujeniță, carne afumată (V, 819)

bulanger — brutar (V, 470)

bunt — răscoală, răzvrătire, rebeliune (VI, 677)

bnntaş — răzvrătit, rebel, răsculat (VI, 102)

buratio — buratec, brotac (V, 193; VI, 26; VII, 534)

burungiuc — borangic (V, 27)

bustă — corset (V, 56)

bustă — în expresia *a da busta* : a da buzna, a năvăli (V, 468; VI, 101; VII, 369)

bușmachi — pantof de casă, papuc (VI, 146)

buțuf, *-ă* — bețiv, -ă (V, 57; VI, 467)

cabaz — om poznaș, glumeț (V, 569; VI, 602)

cabaziichi — bufonerie (VII, 386)

cabazlic - glumă, bufonerie (V, 676; VI, 797; VII, 376)

caduc — persoană care nu mai are nici o putere, bătrîn (VII, 34)

cafas — rang înalt, poziție socială specifică protipendadei (VI, 863)

caifet — înfășurare aleasă (în îmbrăcăminte), lux (V, 734)

cainic — vrednic de plîns, nenorocit, sărman (VII, 241)

calăf — pungă pentru imamea (V, 382)

calcavură — (glumeț) bătaie (V, 579; VI, 858); rușinea cauzată de primirea bătăii (VI, 164)

caldărăngiu — podar, muncitor care executa și repara caldarimul (VI, 339)

calembec — arbore exotic cu lemn negru, plăcut mirositor (VI, 212)

calindroi — ștregar (V, 554)

calp, *-ă* — fals, prefăcut, nejustificat (VI, 1173)

calpās — fals, falsificat (VII, 410)

calup — în expresia *a pune (pe cineva) în calup* : a înșela, a păcăli (VI, 78)

camerieră — cameristă (VI, 353)

caniotă — vas sau coșuleț în care se strînge ciștigul la jocul de cărți (V, 673)

cantabru — locuitor al Cantabriei (în peninsula Iberică) (VII, 185)

cantonadă — culise (VII, 20)

cantora — comptoar, cancelarie (birou) a(l) unui bancher (V, 508)

capace — capabil, -ă (V, 742)

capama — mîncare gătită din carne de miel (sau de pasăre) cu stafide (V, 443)

capelă — pălărie de damă (V, 783)

capi (*a ~ j* - a înțelege (V, 606)

capitalist — locuitor al capitalei (V, 540)

capitație — impozit perceput pentru fiecare locuitor (V, 65; VI, 546)

capitație — capitală (VI, 114)

capiușon — capișon (VI, 1175)

capris — capriciu (V, 474)

caraul — caraulă, santinelă, strajă (V, 369)

carboanță — carboavă, veche monedă rusească valorind o rublă (V, 451)
carcan — cancan (dans de cabaret) (V, 393)
cardamă — drobușor (plantă erbacee mică) (V, 240)
cares — mîngiere (VI, 792)
carită — caretă, trăsură închisă (VI, 306)
camaxl — cuvint care exprimă ciudă, spaimă, supărare (V, 389)
cartel - duel (VI, 985)
cartoflă — cartof (VI, 52)
cartoflar — (în batjocură, unui neamț) mîncător de cartofi, cartofar (VI, 51)
carucca — trăsură ușoară cu două roți utilizată de romani (VII, 39)
catahris — abuz (V, 405)
crisatahmie — catahris, abuz (V, 399)
catolică — piciorong, prăjină prevăzută cu suport pe care se pune piciorul pentru a se umbla la înălțime în locurile noroioase (V, 773)
cataroi — gripă (VI, 183)
catartosi (a ~) — a catortosi, a izbuti, a reuși (V, 89)
catatricsi (a ~) — a persecuta (V, 103)
catergar — excroc, șarlatan (V, 677); ștregar (V, 342)
catigorie — defăimare, calomnie (V, 399)
catolicește — latinește (VII, 545)
cațaon - grec (VI, 468)
caua — ființă imaginară cu care sînt speriați copiii (V, 384; VI, 548)
cavaler — curtezan (VI, 275)
călăf — calăf, pungă pentru imamea (V, 488)
căldărâmgîu — podar, persoană care executa și repara caldarimul (VI, 849)
cărătura — acțiunea de a căra, transportare (VI, 332)
cărturare — jocul de cărți (VI, 1012)
ceala — cea, strigăt cu care se mină boii sau caii la dreapta (V, 210)
cealma - turban (V, 635; VII, 260)
ceapcîn — om rău, șiret (V, 966)
celebiu — negustor oriental care cumpăra vite din țările române pentru a le vinde la Constantinopol (V, 21)
cenușer - scriitor de cancelarie, copist (de obicei prost) (VI, 452; VII, 592)
cepeleag — persoană peltică (V, 923); felul de a vorbi al omului peltic (V, 769)
cerb — serv, slugă (V, 106)
cerbiciu — serviciu, slujbă (V, 106)
cerca (a ~) — a se informa, a întreba (VII, 209); a încerca, aproba (VII, 272)
cercare — încercare, experiență (VII, 272)
cervelă — creier, minte (VI, 604)

cescut — diminutiv al lui *ceas*, timp foarte scurt; clipă (V, 871)
cezarin, -ă — împărătesc, -ească (VII, 187)
cfartai — cartier, mahala (VI, 96)
cfitui (a se ~) — a se achita, a se socoti (cu cineva) pentru a nu mai li dator cu ceva (VI, 80)
cfituit, -ă - achitat, -ă (VI, 1187)
chelboși (a ~) — a inebuni (VI, 455)
chensleva — joc de cărți al cărui cîștigător este jucătorul care, prin însușirea numerelor cărților pe care le are, totalizează 15 puncte sau se apropie cel mai mult de acest număr (V, 382)
cheramă — cucoana (V, 350)
cherapleș — om prostănac (V, 453)
cheratiță — femeie cochetă și afectată (V, 366)
ckesea — chisea, pungă în care se ține tutunul (V, 19)
cheșchet — fiertură de grîu cu bucăți de carne (V, 443)
chichirichi — cucurigu; cocoș (VII, 381)
chichimeț — chichineață, ceva mic și neînsemnat, fleac (V, 436)
chiftiriță — coropișniță; (prin extensie) tentație, ispită (V, 787; VII, 400)
chileală — pileală, băutură (VII, 495)
Chili (a ~ ; - a pili, a bea (VI, 552)
chilos — pilos, puternic, rezistent (VI, 310)
chină — chinchină, arbore exotic (adus din China) din a cărui scoarță, utilizată ca leac împotriva frigurilor, se extrage chinina (VII, 403)
chindie — promoroacă, eventual, zăpadă (VII, 558)
chipărat, -ă — piperat, -ă (V, 475)
chiraleisa — duh necurat (V, 535)
chirasă — numele unei haine femeiești, probabil ilic, laibăr (VII, 525)
chiros — domn (V, 82)
chit - balenă (VII, 335)
chit a dublu — a juca o ultima partidă de cărți care trebuie sau să achite pe cel ce pierde sau să dubleze cîștigul învingătorului (V, 382)
chitar — pitar, brutar (V, 470)
chiti (a ~) — a ținti, a ochi (cu o armă) (VI, 423); a nimeri, a stabili cu precizie adevărul despre cineva sau despre ceva (VI, 1016); a socoti, a chibzui (VII, 520)
chitie - tichie (VI, 260; VII, 491)
chitru — arbore exotic cu fructe asemănătoare cu lămiia (VI, 96)
chiulaf — un fel de căciulă turcească mare în jurul căreia se înfășură turbanul (V, 125)

chichingiu — cofetar, persoană care ducea tăvile cu dulceață la curtea domnească (V, 125)
cifert - sfert (VII, 326)
cigă - cegă (VII, 937)
cilibiclachi — diminutiv al lui *cilibiu*, domnișor (V, 134)
cimbistră — pensetă (V, 49)
cindură că — fiindcă (V, 46)
cinovnic — funcționar de stat (VII, 848)
ciocirtaș — persoană care ciocirtește, ciopirtește, taie în bucăți mici (VII, 365)
ciocîrti (*a ~*) — a ciopîrți, a tăia în bucăți mici (VII, 497)
cioclovină — om parvenit, arogant (V, 783)
ciocofleandură — (peiorativ și ironic) ciocoi (VI, 298)
ciocofleac — (ironic și peiorativ) ciocoi (VI, 298)
ciof — ciuf, pasăre răpitoare asemănătoare cu bufnița (V, 714; VII, 299)
ciomofai — ciumafai, laur (V, 82)
circulațiune — circulație (VII, 563)
ci reac — cirac, om de încredere al cuiva (VI, 368)
cislă — intrunire, sfat sătesc (V, 605)
citarea — stofă fină cu dungi (V, 882)
ciubeică — ciubuc, lulea de calitate proastă (V, 876; VI, 79)
cîrchi (*a se ~*) — a se cîrpi, a se ameți (de băutură), a se îmbăta (VI, 32)
cîrcioc — cîrciog, șiretlic, tertip (utilizat de obicei în procese) (VI, 298)
cîrdocar — cîrciogar, om căruia îi plac procesele, cîrcotaș (V, 716)
cîrjalu — hoț, tilhar (V, 255)
cîrni (*a ~*) — în expresia *a cîrni nasul din loc* : a miroși foarte urit (VII, 575)
cîrpit, *-ă* — amețit de băutură (VI, 78)
cîști — rată, parte a arendei unei moșii (V, 524)
cîștigaș — om care cîștigă (V, 260)
clac — pălărie cu calota înaltă, cilindrică, care, cu ajutorul unui mecanism, se poate turti pentru a fi purtată sub braț (VII, 1002)
dadă - grămadă, morman (VI, 1091)
clanț — cioc, gură (V, 294)
clănțălărie — (ironic) cancelarie (V, 463)
cleson (tipărit probabil greșit în loc de *cleron*) — goarnă, trompetă (V, 771)
client — (la romani) plebeu fără drepturi depline, dependent de un patrician și protejat de acesta (VII, 203)
clironom — moștenitor (VI, 47; VII, 395)
clironomie — moștenire (V, 689; VI, 1013; VII, 401)
clironomisi (*a ~*) — a moșteni (V, 693; VI, 594)

ccaftură — perucă, pălărie (VI, 34)
cochetărismos — cochetărie (V, 386)
coclaură — loc deluros, -ripos, prin care este primejdios să umbli (VII, 575)
cocorație — mască (VI, 127)
codâlghi (*a o ~*; — a o codâlbi, a o. păți (V, 374; VI, 156)
cofectir — cofetar (VI, 795)
colachiu — colaca, lingușitor (VI, 207)
colțun — ciorap (V, 254)
columbelă — porumbiță (VI, 1018)
comă — virgulă (V, 492)
comertant — comerciant, negustor (VI, 211)
comisiune — comision (VI, 544)
comism — categoria estetică a comicului (VI, 986)
comite (*a ~*) — (referitor la o lucrare literară) a scrie (VII, 199)
comînd — praznic, masă de pomenire a unui mort (VII, 489)
competitor — competitor (VI, 612)
complace (*a ~*) — a face pe plac, a intra în voie (cuiva) (VII, 106)
comprometa (*a ~*) — a compromite (VI, 1015)
comprometaris (*a ~ •*) — a compromite (VI, 37)
comprometat, *-ă* — compromis, *-ă* (V, 16)
compromită (*a ~**) — a compromite (VII, 508)
compromitaris (*a ~*) — a compromite (VI, 328)
conchetă — cucerire (VI, 562)
concină — moarte (în expresia *bată-l concina*) (V, 369)
concină' — un joc de cărți (VI, 181)
concordie — înțelegere, armonie (VII, 575)
ondiscipul — condiscipol, coleg de studiu (la un anumit dascăl) (VII, 13)
confetari — cofetar (VII, 298)
confetărie — cofetărie (VII, 295)
confia (*a ~*) — a încredința cuiva ceva (VI, 756)
confienlă — încredere, destăinuire (VI, 261)
conquetă — conchetă, cucerire (VI, 601)
consacrat, *-ă* — închinat unei divinități, sacru (VII, 54).
consoma (*a ~*) — a consuma, a mânca (VII, 1028)
contan — mulțumit (V, 319)
contăș - haină lungă boierească (V, 351)
conțert - corset (V, 443)
copou — copoi (VI, 290)
coptă — un fel de prăjitură tare obținută dintr-un amestec de zahăr și migdale, marțipan (VII, 71)

corege (a ~) — a îndrepta, a corecta (VI, 1052)
corijent — corifeu, șef (de taraf) (V, 103)
corifeu — șeful corului în tragedia antică (VII, 47)
corige (a ~) — a corecta, a îndrepta (V, 26)
cornet — stegar de cavalerie, portdrapel (VI, 99)
coroieriu — curier (V, 600)
coronat, -ă — încoronat, care poartă coroană (VII, 23)
corpos — mare unitate militară (VII, 287)
corlej — cortegiu (VII, 564)
cartel - umbrelă (VI, 151; VII, 176)
costrași — costraș, biban (VII, 382)
coșciug — coș de papură în patru colțuri (V, 79; VI, 812)
coșcodan — maimuță cu coadă lungă, cercopitec (VII, 552); om urit ca o maimuță (V, 272)
cot — vergea de lemn sau de metal utilizată la măsurarea lungimii (V, 57)
cotarlă — javră, potaie (V, 569)
cotei — ciine de talie mică, cu picioare scurte (V, 47)
cotigi (a ~) — a schimba direcția, a coti (V, 882)
cotiugă — cotigă, căruță mică folosită la transportarea încărcăturilor ușoare (VI, 133)
cotorosi (a se ~) — a se descotorosi, a scăpa (de ceva, de cineva) (V, 293)
cofear — șarlatan, pungaș (V, 346; VII, 518)
coțcă — coțcărie; în expresia *a juca o coțcă*: a înșela (V, 379)
coțofeni (a se ~) — a se lăuda, a-și da aere (VII, 1126)
covătea — covată mică, vas mic de forma unui castron în care se țineau fardurile (V, 349)
covenție — (sens obscur) (V, 599)
coz — (după adjective ca *frumos, nostim*) din cale afară, extrem de, foarte (VII, 572)
crapusnoi — nemernic (VI, 559)
crasis — structură, temperament, fire (VII, 1122)
crăiie — crailic (VII, 270)
crier - creier (VII, 130)
crim — crimă (VI, 1026)
criș — bogat, fericit, norocos, vrednic de invidiat (V, 615; VI, 254)
crivat — pat (VI, 602)
cuadrat — pătrat, teren sau sală de formă pătrată (VII, 113)
calitate — calitate (VI, 914) •
cuceri (a se ~) — a se supune, a se închina (VI, 428)

cucuia (a se ~ J — în expresia *a se cucuia treaba* — a se incurca, a ajunge la punctul critic (VII, 260)
cucunur — coconar, fructul pinului (VII, 398)
cuhne — cuhnie, bucătărie (VI, 154)
culbec-melc (VI, 1016; VII, 264)
culucciu — paznic de noapte (VI, 108)
cumprinde (a ~) — & înțelege (V, 610) •
cupea — cupeu (V, 76)
curajliu — curajos (VII, 273)
curechi - varză (V, 935; VI, 830; VII, 285)
curioz — curios (VII, 267)
 cursă — pastilă aromatică și parfumată, importată din Orient, întrebuințată ca mirodenie; pastilă de Séraîl (VI, 324)
cusur — rest, parte neachitată dintr-o datorie (V, 311)
cușâr — (despre vin) cușer, pregătit pentru ritual evreesc (VI, 452)
cușmă jidovească — manșon (V, 443)
cutnie — țesătură din mătase și bumbac (V, 381; VI, 212)
cută — scroafă, femeie rea (V, 384)

D

danaid, -ă — (despre un vas, butoi) fără fund (VII, 160)
danci — copil de țigan (VI, 64)
daradaică — trăsură veche (V, 463)
dam — în expresia *în dam*: în zadar (V, 62)
declina (a ~) — aapune, acobori (VII, 244)
declinarisi (a ~) — (referitor la nume) a spune, a face cunoscut (VI, 25)
declinație — spunere (a unui nume) (VI, 25)
dedal — labirint (VI, 614)
delă - dosar (VI, 298)
demision — demisie (V, 475)
demuazelă — domnișoară (VII, 303)
departament — apartament, parte a unei case (VI, 237)
depinge (a ~) — a zugrăvi, a picta (cu cuvinte) (VI, 844)
depit — ciudă, necaz (VII, 318)
desbarcat, -ă — debarcat, -ă (VII, 241)
descepție — decepție (VII, 962)
deschis — dichis, podoabă, găteală (V, 783)
desghin — lovitură cu hățul sau cu pintenii dată spre a face caii să se ridice în două picioare (VI, 614)

dëshérität, -ă — desmoštenit, —ă (VI, 543)
désir— dorință (VI, 25)
desleșina (a ~) — a face pe cineva să-și revină din leșin (VI, 241)
destitua (a ~) — a destitui (VI, 312)
destrămat, -ă — dezământat, destrăbălat (VI, 702)
desant — curios, ciudat (V, 781)
deșântat, -ă — curios, ciudat (VII,* 525)
deșert, *deșartă* — gol, goală (VI, 515)
detai — detaliu, amănunt (VII, 101)
developa (a ~) — a dezvolta, a amplifica (VI, 603)
deuement — devotament (VI, 793)
diafendefsi f a ~) — a apăra (V, 68; VI, 346)
dicanicesc, -ească — judecătoresc, -ească (VI, 96)
dicasterie — tribunal bisericesc care judeca divorțurile (V, 108 VI, 368)
dică — adică (VI, 297)
dicoht — decoct (VI, 1002)
dictam — balsam, calmant (VI, 1200) S s
dignitar — demnitar (VII, 564) •
dignitate — demnitate, atitudine demnă (VI, 1025)
diligință — diligență, sirguintă, zel (VII, 1005)
dimerlie — baniță (V, 254; VI, 455)
dirige (a ~) — a dirija, a îndruma, a conduce (VI, 225)
dispuseciuni — dispoziție, aptitudine (VI, 603) i
distihisi (a ~) — a nenoroci (VII, 1096)
distinge (a ~) — a acorda atenție, a remarca (VII, 121)
distributor — distribuitor, împărțitor (VII, 922)
dișanțata — în locuțiunea *la dișanțata*: probabil la întimplare (VII, 576)
div, -ă — divin, -ă (VII, 233)
diverta (a se ~) — a se amuza, a se distra (VI, 786)
dirdală — om flecar, de nimic (VII, 1063)
dirdü (a ~) — a spune fleacuri, a trâncăni (V, 465)
dîrvală — corvoadă, muncă fizică grea, neplăcută (VI, 293); în expresia
a face (pe cineva) de dîrvală: a face de două parale, a batjocori
(V, 66)
dirzie — dirzenie, semeție, îndrăzneală (V, 348; VII, 1060)
dirzoi — dirz, mîndru, semeț (VI, 670)
dobru — numele chirilic al slovei corespunzătoare lui D (V, 386)
doclău — raport, referat (VII, 299)
docladarisi (a ~) — a raporta, a aduce la cunoștință (VI, 309)
docladorisi (a ~) — a docladarisi (VII, 309)

dodoraș — (despre un., copil) odor, ingeraș (VI, 539)
doftorie — meseria de doctor (VI, 238)
domiciliar, -ă — (făcut) la domiciliu (VII, 571)
dopros — în expresia *a face dopros*: a lua interogatoriu (V, 203)
dosâlnic, -ă — doselnic, lăturalnic, ascuns (VI, 295)
dosloși (a ~) — a desluși, a pricepe (VI, 308)
dram - dramă (VI, 1024)
drăguș — în expresia *drăguș la căuș*: vine vremea sărmi ceară ajutor, să
aibă nevoie de mine (V, 160)
drit - drept (VII, 297)
dropică — hidropizie (V, 107)
drușcă — fată care însoțește mireasa la cununie (V, 27)
dubit — închisoare (V, 379); (despre in, cînepă și, probabil, arbori) muiat,
destrămat, topit (V, 776)
ductor — (la romani) conducător de sclavi, villic (VII, 889)
duelgi (a se ~) — a se bate în duel (VI, 251)
duluță — în expresia *a se duce duluță*: a fugi iute, a se face nevăzut (VI, 1009)
dupalună — timbru, clopoțel (VII, 1059)
dupăci (a ~) — a înghionti, a lovi, a bate (VI, 796)

E

echivalent, -ă — în expresia *a fi echivalent (la ceva)*: a fi de aceeași părere
(VII, 409)
éclata (a ~) — a izbucni, a se manifesta violent (VII, 1060)
ecose — ecoseză, vechi dans scoțian (V, 883) hi-IB
ecrin — cutie cu bijuterii (VI, 668)
ecsergă — exergă, inscripție gravată pe o monedă (VI, 618)
efendi — titlu de politețe pus în Turcia după numele învățaților, funcțio-
narilor (VI, 850)
efglendisi (a ~) — a distra, a amuza (VII, 398)
egalita — egalitate (V, 66)
egiptian, -ă — egiptean, egipteancă (VII, 185)
eklambrotat — strălucit, prea luminat (VI, 288)
ehpaea — ecpaia, personal aflat în serviciul unui mare demnitar (VI, 210)
ehsighisi (a se ~) — a explica (VI, 221)
elocinte - elocvent (VI, 1008)
elocuent — elocvent (VI, 914; VII, 43)
emfaz - emfază (VII, 72) \

englandisi (a se ~) — a se eglindisi, a se distra, a petrece, a se amuza (V, 399; VI, 786)

engolpion — urare, cuvîntare (V, 352)

engomie — encomion, discours de laudă, elogi (V, 68)

mgomion — encomion (V, 634)

ensiultarisi (a ~ j — a insulta (VII, 290)

epanastasis — minie, revoltă (VII, 383)

șiliu, - exil (VII, 1003)

espira (a ~) — a expira, a muri, a pieri (VI, 1174; VII, 249)

eșarpă — eșarfă, bandă de stofă sau de pînză care se poartă pe după gît pentru a susține o mină bandajată sau fracturată (VI, 277)

etufa (a~) — a. innăbuși, a ascunde (V, 611; VI/ 585)

evanuisarisi (a se ~) — a dispărea fără a lăsa urme (VI, 792)

evghenestate — maiestate, doamne (VI, 288)

evghenie — boierie, domnie (VI, 206)

evghenistico — nobil (V, 135)

exacțiune — deturnare (prin abuz de putere), hoție, furt (VI, 1083)

expira (a ~ y — a muri (VII, 251)

expozarisi (a se ~) — a se expune (VI, 367)

facere — act, diviziune principală a unei piese de teatru (VII, 1154)

falangă - bătaie (V, 328)

falet — atelaj compus din patru cai inhămați la o trăsură, cei doi cai dina-
inte fiind încălecați de cite un vizitiu (VI, 306)

familiot — șef de familie (VI, 213)

fanar — felinar (V, 626)

fantacsi (a ~) — a. se fandosi, a-și da aere, importanță (V, 753)

faraon — un joc de cărți (VI, 576)

fartnazon — vrăjitor, persoană care face farmece (VII, 259); francmason (VII, 290)

farmazonie — francmasonerie (VII, 270); vrajă (VII, 290)

farmecător — fermecător (VII, 949)

fasoli (a se —/ — a se fandosi, a face nazuri, a se alinta (V, 540; VI, 306; VII, 496)

față — personaj al unei piese de teatru (VII, 1154)

făcăluit, -ă — bătut, zdrobit (de oboseală) (V, 523)

făclier — persoană care fabrica sau vindea făclii (V, 773)

/owar-fanar (VI, 699)

fee — zîină (V, 253)

felegeah - ceașcă (turcească) de cafea neagră fără toartă (VI, 293)

feleşan — felegean (V, 49)

felice — fericit, -ă (VI, 27)

felicitate — fericire (VI, 25)

feredeu — baie, local public pentru baie (V, 283)

fereseu - fierăstrău (V, 569)

fermenea — haină scurtă făcută din stofă brodată cu fir sau cu mătase, uneori căptușită cu blană, pe care o purtau boierii peste anterior (V, 968)

fesfesea - podoabă (măruntă), zorzoană (V, 783)

feste - festă (VII, 91)

feșteli (a i—i) — a murdări, a minji (VII, 266)

fidațat — logodnic (V, 253)

fîlor - viitor (VI, 585, 1008)

filomelă — privighetoare (V, 749)

filonichie — discuție aprinsă, ceartă (V, 104); în expresia *gustul filonichie n-are: „de gustibus non disputandum”* (V, 497; VII, 388)

filotim, -ă — generos, darnic (VI, 305)

filotimie — amor propriu, ambiția de a dobîndi stima și prețuirea oamenilor (V, 666)

fînar — fanar, felinar (VI, 166)

fîrtoagă — (femeie) neastîmpărată și ușuratică (V, 142)

fistic - fistic (V, 395)

fîșnea — foșnetul făcut de fustă (V, 783)

flagel - bici (VII, 61)

flagela (a ~ ; - a biciui (VII, 67)

flioret - floretă (VI, 1025)

florelinte - infloritor, -oare (V, 610)

floret - floretă (VII, 320)

florisant, -ă - infloritor, -oare (V, 618)

foaie - foală (VII, 572)

fora — (termen imprumutat de la jocul de cărți) înainte, cu elan (V, 409)

forficătură — forfecătură, tăietură de foarfece (VII, 312)

frățietate — fraternitate, frăție (V, 59)

frînt, -ă — în expresia *a nu vedea nici o para frîntă* : a nu vedea (a nu obține) nici un ban (VI, 458); (prin substantivate) para frîntă (VI, 461)

fruntar — hotar, frontieră (VII, 191)

fîiatru — spectacol (piesă) de teatru (V, 399)

fîtorivist — al doilea vîstier (V, 556)

funduc — veche monedă turcească de aur care a circulat în Țările Române în secolul al XVIII-lea (V, 883)

furcă — bucată de lemn purtată la gît de sclavii care erau acuzați de săvîrșirea unor fapte criminale (VII, 61)

furoare — minie, furie (VII, 213)

furtiv, -ă — care se face pe furiș (VI, 713)

v

gala — sărbătoare, ceremonie (VI, 306)

galanschi — o marcă de hirtie de calitate superioară, al cărei nume indică, probabil, moara sau furnizorul (VII, 309)

gamen — copil vagabond, ștregar (V, 469)

gavanoșel — găvânoșel, borcan, vas de lut smălțuit (V, 364) 'ii

geamandan — geamantan (VII, 575)

geambașlic — meseria de geambaș (VI, 238)

genat, -ă — jenat, -ă (VI, 1016) : il

geniu — duh, ființă supranaturală (VII, 558)

gherghir — un fel de beci sau de cămară boltită unde se păstrau obiectele de preț pentru a fi apărate de incendiu sau de jaf (VI, 297)

gheridon — măsută rotundă cu unul sau cu trei picioare (VI, 257)

ghermesit — ghermesut, țesătură fină de mătase (V, 56)

gheșeft — afacere necinstită (măruntă), bișniță (VII, 392)

gheșeftar, -ă — bișnițar, persoană care face afaceri necinstite (VII, 518)

gheșeftar, -ă — gheșeftar, -ă (V, 919)

ghidi — (familiar) exclamație exprimînd uimirea: „Ia te uită !” (V 716- VII, 386)

ghigilic — scufie de noapte (V, 713; VII, 501)

ghijilic - ghigilic (V, 967; VII, 1121)

ghilit, -ă — (despre pinză) care a fost albită (prin înmuiere în apă și prin întindere repetată la soare) (V, 233)

ghilosi (a se ~) — a se găti, a se dichisi (V, 367)

ghiXosit, -ă — gătit, dichisit (V, 372)

ghiojghioare — văzînd cu ochii, dintr-o dată (V, 124)

ghioșghioară — ghiojghioare (V, 68)

ghioșgorea — ghiojghioare (VI, 395)

ghipcan — mîrtoagă, gloabă (V, 366)

ghiuș — om bătrîn, neputincios (VI, 460; VII, 533)

ghizdan — geantă mare de piele pentru cărți (VI, 326)

gigît — slab, subțire, iute la mers (V, 622; VII, 1072)

giretcă — jiletcă, vestă (V, 773)

giubea — haină lungă și largă din postav fin (VI, 859)

giubeliu, -ie — (om) cu idei învechite, retrograd (V, 892)

giudeț — instanță de judecată (VII, 587)

giur-ocol, înconjur (VII, 514)

glanț — piele de lac (V, 368)

goană — urmărire în fugă, fugărire (a cuiva) (VII, 236); (la jocul de cărți) ghinion din cauza unei cărți rele (V, 357)

gog — tinăr prost, tont (V, 59)

gojgogea - coșcogea, foarte mare (VII, 551)

gostinar — goștinar, slujbaş însărcinat cu strîngerea goștinei (dare în oi, porci sau vaci) (V, 107)

gramatisit, -ă — instruit, învățat în ale gramaticii (V.-101)

grobiant — grobian, grosolan, bătăran (VII, 401)

grozav, -ă — groaznic, îngrozitor (VI, 923; VII, 227)

gnidinap — gros di Naples, stofă groasă de mătase cu fire aparente, fabricată la Napoli (V, 381)

gubernată- guvernantă (V, 368)

gugale — probabil *gugulea*, termen de dezmiardare pentru copii (VI, 951)

guleai — chef, petrecere (cu băutură multă) (VII, 550)

gușter — gușter, omușor, uvulă (VII, 388)

gutunar - guturai (V, 53)

uni

H

haihui — zăpăcit, năuc, zănatic (V, 247)

hailaij, -ă — (de) elită, (din) înalta societate (VII, 337—338)

hain — (interjecție cu sens interogativ) hai? (V, 707)

haită — ciine rău (V, 625)

hăitui — haihui (VI, 229)

v

halastîncă — țesătură de bumbac de proastă calitate (V, 162)

hanior — amor (V, 883)

hamornjit, -ă — amoretat. îndrăgostit (VI, 141)

hapsin — tău la inimă, hain, ciinos (VI, 125)

haraba — căruță mare folosită de obicei pentru transportul grînelor (V, 355; VII, 382)

harabagiu — om care conduce harabaua, căruțaș (V, 354)

itar'ag — arac (VII, 1063)

haram — pomană (VI, 458); în expresia *de haram*: degeaba, de pomană (V, 476)

harbuz — pepene verde (V, 484)

hardughii, -ă — istovit ele puteri, zdruncinat (V, 46)
hareci — strigăt cu care conducătorul unei licitații închidea licitația (VII; 956)
liarecilui (a ~) — a licita (VI, 293)
harțagan — iatagan (V, 74)
harzob — hîrzob (VII, 593)
hazna — vistierie (VI, 332)
hâci — în expresia *cît hâciul*: nimic, deloc (V, 255)
Mcui (a ~) — a tăia în bucăți mici, a ciopîrți (VI, 125)
hărăcsi (a ~) — a lua singe cuiva pentru a-l feri de o boală sau de moarte (V, 802)
hărățag — provocare (V, 31)
kăiaș — cal care se mină cu ajutorul hățurilor, inhămat lingă un lăturaș (V, 76)
hăușag — făgaș, șanț făcut pe drumuri de roți sau de puhoai (VI, 187); (figurat) situație dificilă (V, 23)
hein — interjecție cu sens interogativ, hain, hai (VII, 69)
helbet - (interjecție) „Se înțelege! Fii fără grijă!” (V, 108; VI, 23)
kereseu — fierăstrău (V, 569)
heretisi (a ~) — a felicita (VII, 271)
keretismos — felicitare (VI, 288)
hezita (a ~) — a ezita (VII, 917)
himn — imn (VII, 206)
hîrtisi (a ~) — a felicita (V, 512; VII, 383)
hîrtă — unitate de măsură pentru terenuri, egală cu un sfert de pogon (VI, 308)
hîrzcă — coșuleț din cetină în care se păstrează peștii (VI, 307); în expresia *a fi (ase crede) coborît cu hîrzcă din cer*: a fi (a se crede) mult superior celor din jur (VI, 298)
hoisa — hâis, interjecție cu care se mină caii (boii) la stînga (V, 2 10)
hojma - mereu (V, 68; VI, 1009; VII, 576)
holdă — (referitor la un act) cuprins, conținut (VI, 308)
holtei — stare de holtei (V, 689)
hondrochefal (*șihondrokefal*) — om greu de cap (V, 332; VII, 387)
hor - cor (VII, 92)
hosentraî — bretea (VII, 1132)
hristoiftie — hristoitie (V, 664)
hristoitie — riață evlavioasă, conformă cu morala creștină (V, 103; VI, 1020; VII, 342)
huchit, -ă — hupit, prizărit, slab dezvoltat (VII, 588)
hûi (a ~) — a vui, a se auzi (VII, 268)

hultui 0~) - a altoi, a lovi, a bate, a plezni (pe cineva) (V, 327)
hulubaș — porumbel (V, 302)
hulubărie — porumbărie- (V, 302)
hurducărismos — hurducăială, zdruncinătură (VII, 382)
hurăuz - *burduz* - rostogolindu-se, clătînuindu-se (ca un obiect care, atîrnat de ceva, se bălăbănește) (V, 463)
hurez — huhurez (V, 715)
huzmet - slujbă, funcție (VI, 215)

I

iarțagan — iatagan (VI, 140)
iasmă — iazmă (VII, 558)
iazmă — vedenie, nălucă (VII, 24)
icarian, -ă — (despre valuri) din Marea icariană (parte a Mării Egee, care înconjoară insula Samos, în care a căzut Icar) (VII, 979)
îfos — demnitate, ținută în conformitate cu un rang sau cu o poziție socială înaltă (V, 396)
ighemonicon — demnitate, conveniență (V, 88; VII, 516); fast, lux (V, 396)
ighemonicos — de neam boieresc, nobil (V, 66)
ihnea - iahnie (VI, 230)
îlikie — vîrstă (VI, 207)
imamea — capătul ciubucului prin care se trage fumul (V, 382; VI, 334)
impiegat — funcționar de stat de grad inferior (V, 16)
înamorisît, -ă — înamorat, îndrăgostit (VII, 383)
încalat, -ă — încălat, corpulent (VII, 395)
îndemnitate — indemnizație (VII, 409)
îndîrnea — cumpărat sau fabricat la Edirne (Adrianopole) (V, 882)
înfelice — nefericit, -ă (V, 615)
însovolnicie — samavolnicie, act săvîrșit după bunul plac, nesocotind voința altora (VI, 309)
înstitua (a ~) — a institui (VI, 1014)
înteniune — intenție (VII, 112)
învestit, -ă — investit, îmbrăcat (VII, 130)
ipeca — ipecacuana, plantă originară din America de Sud, ale cărei rădăcini sînt folosite în medicină ca expectorant și vomitiv (VII, 403)
îpochîmen, -ă — persoană, personaj (V, 24; VII, 388)
îpochîmeni — amantă, metresă (V, 883; VII, 398)
îpochîmeno — ipochimen (VII, 381)

ipolipsis — aprobare, considerație, apreciere (VI, 252)
ischiuzar — om dibaci, șiret, iscusit (V, 380; VI, 549; VII, 588)
ishiuzarllk — dibăcie, iscusință, șiretenie (VI, 208)
ison — cuvintare, discurs (VI, 301)
ispisoc — document, act (V, 245).
ispitit, -ă — încercat, experimentat (VII, 512)
istov — în expresia *de istov*: cu totul, complet, definitiv (V, 473)
isola — bravo (V, 382; VI, 23)
ithiki — etică, morală (VI, 209)
iție — în expresia *a face iții* — a se arăta puțin, a se iți (V, 804)
iuft — piele groasă de bovine tăbăcită vegetal și impermeabilizată (VI, 444)
iurus — iuruș (VII, 397)
iuruș — iureș, atac, asalt, năvală (VI, 222)
iuschiuzar — ischiuzar, om dibaci, șiret, iscusit (V, 809) - .
izvod — listă (VI, 1029)

îmflat, -ă — umflat, infoiat (VII, 303)
împeți (a ~) — a peți, a cere în căsătorie (VII, 496)
implantat, -ă — muiat, scăldat, îmbrăcat (VII, 130).
impiegat — impiegat, funcționar de stat de grad inferior (V, 22; VI, 603)
împosesui (a-) — a arenda (VI, 305)
inaht — în naht, (despre bani) în numerar, peșin (V, 382) . . .
înăduși (a ~) — a înăbuși, a sufoca (VII, 269)
închietarisi (a se ~) — a se neliniști (VI, 20)
închina (a se ~) — a se înclina (VII, 308)
închiorchioșa (a ~) — a se umfla în pene (V, 356) :
încravașat, -ă — cu cravașa (VI, 275)
îndesară — spre (cătore) seară (V, 90)
înflăcărat, -ă — înroșit, congestionat (VII, 359)
înghimpa (a ~) — a înțepa (VII, 49)
îngrijit, -ă — îngrijorat, neliniștit (VII, 375)
îngurului (a se ~) — a avea relații amoroase (cu cineva) (VI, 244)
însufla (a ~) — a insufla (VII, 325)^
întețare — întetire, întărire (VII, 551) -
întrebuințat, -ă — ocupat, preocupat (VII, 274)-
întru (în -) — în interior, înlăuntru (V, 22)

Intrulocat, -ă — unit, împreunat, îmbrățișat (VII, 167)
înuntru — în intru, în interior (V, 23)
învăscut, -ă — îmbrăcat, acoperit (VI, 1133)
învesti (ă ~) — a îmbrăca, a acoperi (VI, 613)
învirtită — prăjitură făcută dintr-o foaie subțire de aluat, umplută cu nuci, mere sau brinză (V, 303)
înziuat, -ă — născut în aceeași zi din săptămână cu cineva (VII, 1120)

J

jac - jaf (V, 73)
jacaș — om hrăpăreț, jefuitor (V, 478)
jadamic — jandarm (V, 529)
jaliște — jale, tristețe (VII, 234)
jaluz.-ă - gelos, -oasă (VI, 225; VII, 379)
jaluzie — gelozie (VI, 225)
jarpan — jârpan, ghipcan (termen de batjocură pentru oameni) (VII, 533)
jasp — rocă silicioasă compactă, alcătuită din calcedonie și din compuși ai fierului, viu colorată, întrebuințată ca piatră semiprețioasă (VII, 74)
javalină — javelină, suliță lungă și subțire (VII, 171)
jâmbălă — jimblă, franzelă (VI, 305)
jârpan — ghipcan, cal slab, mîrtoagă (V, 923); termen de batjocură pentru oameni (V, 349; VII, 533)
jenarisit, -ă — jenat, -ă (VI, 1016)
jeț — jeț, scaun înalt cu spetează și brațe (VI, 1013)
jeremiadă — ieremiadă, plingere, tînguire (VI, 630)
jerg — gerg, jargon (V, 610)
jerpan — ghipcan, cal slab, mîrtoagă (V, 876)
jest - gest (VII, 90)
jeț — scaun înalt cu spetează și brațe, fotoliu (VI, 832)
jiğăt — slab, subțire, iute la mers (VII, 215)
jiğnicer — jitnicer, dregător care avea grijă de magaziile cu grîne ale curții domnești (VI, 92)
jitari — jitar, paznic al semănăturilor, pîndar (V, 73)
juca (a ~) — în expresia *a juca ochiul cuiva* : a-1 înșela, a-1 șmecheri (VII, 400) *
judan — jidan, evreu (VII, 501)
jupi (a ~) — a jupui (VII, 285)

kabazlikia — bufonerii (VI, 61)
hatergari — ștregar (VI, 56)
katortosi (a ~) — a parveni, a izbuti, a reuși (VI, 210)
kerem — în expresia *a veni la herem*: a veni la socoteala (V, 716)
kikloforia — circulația singelui; (în context) circulația, mersul pe jos (VI, 237)
Mnuriu — (sens obscur) (VI, 145)

lagăr — tabără, loc de staționare a trupelor (VI, 429)
lagum — canal subteran, șanț (VII, 173); hasna, cloacă (VII, 226)
lanschenet — un joc de cărți (V, 672)
larmă — alarmă (VI, 437); zvon, știre (VI, 754)
laschet — lanschet (VI, 576)
lastic — stofă de lină asemănătoare cu satinul (V, 443)
laliclavă — fișie lată de purpură care împodobește tunică senatorilor romani (VII, 34)
lazaron — cerșetor, sărăntoc, prostănac (VI, 192) *Ut*
lăuntru — interior (VI, 937)
leg — dispoziție testamentară, testament (VII, 963)
lehaismos — flecăreală (VII, 388)
lehăi (a <~) — a vorbi mult și fără rost, a trâncăni, a flecări (V, 706)
lehăit — faptul de a lehași, pâlăvrăgeală, flecăreală (VI, 57)
lehău — om mincinos, flecar' (VII, 489)
lela — în expresia *a umbla lela*: a hoinări, a vagabonda (VII, 527)
lepșit, -ă — smintit, țicnit (V, 501)
leucă — în expresia *trăznit cu leuca* — zăpăcit, prostănac, idiot (V, 502)
libadea — haină bărbătească lungă, anterior (V, 968) •
libel — plingere, jalbă (VII, 193)
libert — sclav eliberat (VII, 30) -
libiu — din Libia (VII, 44)
lictor — persoană care însoțea pe marii demnitari romani, mergând înaintea
 * lor și purtând fasciile (VII, 234)
lier — iederă (VII, 129)
lijchi — probabil numele unei culori, alb-vinăt (V, 56)
lîmbă — prizonier folosit ca informator (VI, 417)
limoniu — galben ca lămiia (V, 45)

Hncenciat — licențiat (VII, 334)
lingoare — langoare, drăgălășenie, duioșie, melancolie (VII, 390)
Upsi (a ~) — (la imperativ) a se da la o parte, a dispărea (VII, 101)
lipsii, -ă — căruia îi lipsește o doagă, neîntreg la minte (V, 444)
lipscănie — magazin mic, unde se vindea marfă adusă de la Lipsea sau de către lipscani (V, 349); marfă vîndută de lipscani, adusă de la Lipsea (VI, 542)
Uquoră - licoare, băutură (VI, 1024)
liude — (în armată) infanterist încadrat la cavalerie sau la jandarmi; (în text) codaș (V, 211)
locma - plactata-grasă (V, 134; VI, 877)
locoțiUer — locțiit* (VI, 282)
Uighiotat — dascăl grec (V, 21)
legegrif — joc distractiv, caFe constă în deducerea unui cuvînt din altui prin adăugarea sau inversarea unor sunete sau silabe (VI, 149)
/ ogegrifar — persoană care face logogrifuri (VI, 149)
l crnieta (a ~*) — a privi (pe cineva) cu lorneta (VII, 331)
lotru- hoț, tilhar (VI, 1181)
losniță - lojă (V, 399)
l ungeare - langoare, drăgălășenie, duioșie, melancolie (VII, 390)
lupanar — bordel (VII, 226)
lustru — interval de cinci ani (VII, 199)

M

ma - dar, însă (VI, 289)
maculă — semn care indică un defect, o deficiență (VI, 986)
magazie — prăvălie, dugheană, magazin (V, 669; VI, 552)
malacof — crinolină (VI, 261)
malicios — malițios (VII, 924)
malotă — haină lungă femeiască, de obicei căptușită cu blană, avînd marginile tivite cu blană, uneori și guler și manșete din blană (V, 599)
mancă — doică (V, 825)
mangosit — (om) nătărău, tont, care nu este bun la nimic (V, 348)
martia (a ~) — a minui (VI, 253)
manină - namilă (V, 392)
marafet- meșteșug, dibăcie (VI, 210)
marcă- stemă (VI, 424)
marghiolit - fandoseală, sclifoseală (V, 406)
marlacof— malacof, crinolină (V, 783)
marmuzică — frumușica (V, 783)

marochin — încălțăminte lucrată din marochin (piele[^] de capră, de oaie sau de 'iței,, tăbăcită cu esențe vegetale pentru a căpăta lustru și : : finețe) (VI, 804)
marșan—marșandă, patroană a unui magazin de mode (V, 48)
marțandă — patroană a unui magazin, de mode (V, 91) ... • .
massic — yin din podgoriile din munții Massico din Campania (VII, 84)
mastachino — mesteacăn (VI, 164)
mastic — mastică, băutură alcoolică aromată (cu[^]esență) de mastic (V, 691)
mașala — bravo (V, 382) :*,.,,
maskă — mască (VI, 128) •• . 'e>•..
maștigă — maștehă, mamă vitregă (V, 819) . . , * Sim •.'
matrapazlărie — matrapazlic, comerț ilegal (V, 0J6)»-»••: • •
matuf— om bătrîn și ramolit, babalic (V, 157) ••j ,-' • .
mazetă — persoană care joacă slab, care face greșeli la jocul'ae cărți (VI, 1022)
mazu — adaus, ceea ce se dă pe deasupra (V,-357) **.-'
mădular — membru' al unui grup,' al unei societăți (VI,V.101)
maidan — în expresia *a ieși la maidan* : a se face cunoscut;_a"se arăta (VII, 508) % ' ' ' .
malac — malac, om mare și leneș (V, 621)
maries — marias, un joc de cărți (VI, 238) i i i ,11/1 tificiod - (M M
măscuț, -ă — mascal, -ă (VI, 33) ll/i Ir-A •.. ti «••*«••
mătrăși (a ~) — a îndepărta pe cineva a cărei prezență este supărătoare, a alunga, a goni (V, 525; VII, 412)
medan — maidan (VII, 578)
megaloprepie — măreție, grandoare, mindrie (VI, 254) «
megas postelnicos - mare -postelnic' (V, 329) <
me^ra - femeie" rea și arțăgoasă' (VII, 939)- ' •
mehenchi — *mehenghi*, abil, priceput (VII, 361) - •• •...«
melesteu — făcăleț (pentru mestecat mămăliga) (V, 482)
memuar — memoriu (VI, 913)
ménagea•fa>-~) — a pregăti cu •dibăcie, - a'-inlesni (VI-, 602) • •
merchez — în expresia *a-i veni cuiva la merchez* : a-i conveni, a-i veni' la m-
demină' (V, 381)
meremet — lucrare de reparație sau de întreținere (V. 956)
meretrice — curtezană (VII, 1066)
mereu, -i — mulți, numeroși (VI, 635)
meritarisi (a ~):- a merita (VI, 293; VII, 26S.)
mertepea — în expresia *de la mertepea* : cum se. cuvine, cu. rost. (V, 356)
merță — mierță, veche unitate de măsurăpentru cereale (V, 810; VI, 87)

•*mestie* — meșă, încălțăminte fără toc, confecționată diri piele foarte subțire purtată de bărbați'peste'ciorapi (V; 97) ' fel**s w- • -•
meșterie — însușire ascunsă a unui obiect, meșteșug'(VII, 520) ' -
metahirisi (a ~) — a obișnui (să iei masa) -(V, '468) ;" a'folosi-, a. practica ...•: . (Un obicei)' (V, 514) <••••• «UM : ț»! IV) «moi «iod ' '
micaton — demi coton, pinză de bumbac lustruită, u'tilfeată de obicei pefltru căptușeală (V, 381)
mică — în expresia *pe mică de ceas*: imediat, într-o clipită, foarte repede (V, 695; VI, 532) <•••' " /,;>...
micoton — **demi** coton jfV, 381)- ' ,•' ••••V---.
micșuritate — micime, josnicie (VI, 214) li •• ' '
mieitor — mielușel (VI, 1123) ' '0 jiria»!* , .:;art; • .JjifricM
mielufor — mielușel (VI,-<697)' "• -t. is : , i
miera (a se ~) — a se mira (VII, 317) n \ nftnawer •-. flașnetă mică.'-<V, '351)- f • .
mmdir - mundir, tunică (V, 41) " " --
mintă - mentă (VII, 19)
minuni — minut (VII, 286)
•mira (a se ~) — a se uita în oglindă, a se oglindi (VII, 1124)
misie — misiune, datorie, menire (VI, 1025)
mișel - sârman, biet, de rind. (VI.,,1025) . . . • , ..
tniftni — mulțime, adunătură (VI.,-, 298).- . • . ;
moachie — persoană bleaga; .leneșă, înceată său cu capul disproporționat'- de mare (V, 348) ;; Ueoem
moare (-de eurechi) — zeamă (de varză) (V, 601) . . . ,>...
mobil - mobilă, obiect (V, 88)- •• •• - , , ,
«oc/s — muclă, tăcere (V, 633) . . . • - , , , .
medistă -r.-femeie care confecționează- (și vinde) pălării de -damă și unele accesorii de podoabă (VII, 293) ;
modtrU — modoran, om grosolan, bădăran'.(VI, 522)
mofluz, -d — falit, sărăcit, ruinat (VI, 947); -om sărac (V,-51) •• «H ' '
mofluzi (a r~) — a rămâne mofluz, a săraci (VII, 592) ••'•>• t••••••••
mofturie — moftologie, șmecherii, tertipuri (VI-I", 334)- - - - .•'•'
mojUi — muzicft (VI, 46) '• ••• ••• ••U
momită — mbiniță,' maimuță.(V, 20; VI', 13' 1)---ol
momifirie — maimuțareală (VI, 185) - li ' :•'»»•. ' t ; i••. ' .
moral — morală (VII, 312) •• •• •• - .
morăi (a ~; — (despre un urs), a'mormăi (V, 966) • > - ,
morrnorosi (a ~; — a mormăi (V, 717); M • t
moroi — stafie, strigoi, vircolac (V, 711- VI, 645;•• -VII| 2'1.7)

»MOSC (frē ~j - rusesc, de la Mosc (VII, 380)
moslochină — fructul mostachinului, rnoşmoaa (VII, 392)
moş — unchi (VI, 32)
moşie — țară, pământ strămoşesc (VII, 30)
moţpan — boier, domn (VI, 24); berbant, bărbat ușuratic (V, 187; VII, 343)
mjţpăneasă — boieroaica (V, 439)
moţpănoi — om de nimic, hoţ (V, 52) Ai* ,Vi mvitnqSo. , , ,1
muc — moţ, creastă (VII, 531)
muhaibiu — (sens obscur) (VII, 392) ;
muhalistochii'l — probabil mostochină, moşmoană (VII, 392)
mujică — muzică (V, 365)
tnundir — tunică, uniformă militară (V, 4i) £ ,1
nutra — numele unui joc al romanilor (VII, 56)
mustru — exerciţiu militar, instrucţie (V, 42)
muţunachi — reprezentare decorativă miniaturală .'.a .unei persoane (V, 382); copil (VII, 395)

fanirn —

«a&j (in ~) — (despre bani) peşin, numerar (VI, 223)
naiadă — nimfă a izvoarelor (VII, 20)
naramză — fructul naramzului, portocală (amară) (VII 152)
naselă - nacelă (VII, 331)
natpis — nadpis, rezoluţie (V, 492)
năvalnic - năvalnic, nu-mă-uita (VII, 493)
nazat — năzar, teamă, spaimă (VII, 114)
nazat — în expresia **a avea (pe cineva) lanctzar**: a acorda protecţie (tarra | (V, 139)
năsilea - năsălie, coş (VII, 341)
năsălnic - năsălie (VII, 496)
năşea — năsălie (V, 447)
năzhutie — năzbitie, poznă (V, 605)
néglige (a ~) — a neglija (VI, 312)
nekokera — nicochera, doamnă, cucoană (VI, 214; VII, 391).
neinţălegibil — ininteligibil (VI, 150)
nervi — nerv (VI, 271)
neşti (a ~) — a nu şti, a nu cunoaşte (VII, 30)
nicsis — nixis, supărare (V, 447)
nineaca — neneacă, mamă (V, 351)

tiiH'a — mentă (VI, 30)
nobleţă — nobilime (VII, 336)
tiopircă - năpircă (VI, 298)
norocit, -ă — norocos, -oasă (VII, 291)
norocire — noroc (VII, 298)
nostimior — diminutiv de la *nostim* (V, 88)
miari(u) — notar, secretar, copist (VII, 17, 93)
notific — informaţie, ştire (VI, 873)
novelă — noutate, ştire (V, 730)
novita — noutate, ştire (VI, 76)

P H •• m %*k

obişnenie — lămurire, informaţie (VI, 309)
obligă — cambie, poliţă (VI, 226)
oboroacă — vas mare de formă cilindrică, larg la gură, făcut de obicei din scoarţă de copac (tei), care serveşte la măsurarea sau păstrarea cerealelor, baniţă (V, 783; VI, 290)
obraz - personaj al unei piese de teatru (VII; 1154) tai a
ochelnică — vedere (VI, 25) r. . ,
ocîrmuirlih — conducere (VI, 211)
octofor - persoană care purta litiera (VII, 178)
ocuşoară — diminutiv de la *oca* (VI, 950)
odogaci — odagaci, săpunariţă (V, 303; VI, 238)
ofciola (a ~j — a consacra, a dedica (V, 610)
ogeac - hogeag, coş (la o casă) (V, 513) >
ogeag - hogeag, coş (la o casă) (V, 11*)
ogheal - plapumă (V, 408); cuvertură (V, 381)
ogur - noroc, semn bun (VI, 908; VII, 403)
ogurliu — care aduce noroc, de bun augur (VI, 290)
olac — curier special care ducea veşti sãn corespondenţa (V, 522)
olimpiu — olimpien, din Olimp (VII, 44)
oposun — ori şi cum (V, 568) '
oraţiune — oraţie, cîntec, urare în versuri (VII, 345)
orbie - orbire (VII, 983)
or/anctrefie — orfelinat (VI, 553) - ,
orizon — orizont (VII, 209) H •
crîndar — arendaş (VI, 945); circiumar (VI, 444)
orindă W-arendă (VI, 457); circiuma satului (V, 208)
osman \$. turc (VI, 643)
esiamn'că — oprire, pauză (VI, 309)

ostropăț — ostropel (VII, 523)
olagiu — otaj, ostatic, chezaș (VI, 1215)
otcup — în expresia *a lua (a da) în (cu) otcup*: a lua (a da) în arendă (V, 66)
otcupcic — arendaș, antreprenor (V, 352)
otnoșanie — otnoșenie (VI, 309)
otnoșenie — raport, adresă oficială (VII, 309)
oțe'ri (a se ~) — a se minia, a se. infuria (VII, 365)
paclava — baclava (V, 443)
pag - p a j (VI, 1190)
paing — păianjen (VI, 131)
paingân — păianjen (VI, 455; VII, 173)
palamar — paracliser (V, 42)
palatin — mare demnitar la curtea unui rege, guvernator al unei provincii (VI, H89)
palatin,-ă — care aparține unui palatin. (VII, 182)
palavrament - parlament (V, 116)
pală - paloș (VI, 655)
paletar — persoană care face sau vinde palete (ținte pentru trageri că arma) (VII, 576)
palicar — bărbat voinic, viteaz (V, 328; VII, 386)
paliearis — palicar, voinic, viteaz (VI, 40)
palmac — veche unitate de măsură egală cu a opta parte dintr-o palmă (3,484 cm.) (V, 42); bucată foarte mică de teren (VI, 1010)
pambriu — stofă din lână mérinos (V, 97)
pandispan — pandișpan, un fel de prăjitură (VI, 1023)
panolie — panoplie (VII, 944)
papalugă — paparudă, personaj mitologic care aduce ploaia (V, 535) |
 momie, persoană care produce frica, sperietoare (VI, 210)
papir — papirus (VII, 193)
paracsin — paraxin, capriciu, toană (V, 400)
paprică — papricaș. (VII, 346)
papuc - papucă, bunic (VII, 275)
parante — paranteză (VI, 1067)
paraponisi (a se ~)* — a se supăra (VI, 854) fl
paraponisire — supărare, nemulțumire (VII, 334)
paraponisit,-ă — supărat, nemulțumit, necăjit (V, 36-; VII, 577)
parastui (a ~) — a parastisi, a interpreta un rol într-o piesă, de teatru, a reprezenta o piesă de teatru (V, 399; VJ, 339)

p'aralirisi' (a ~) — a băga'de seamă, a observa (VI, 215)
tardas - panteră (VI, 261)
fardoș- tigru (VÎ, 1118)
parigorie — rriingiere, consolare (VI, 173)
parmac — palmac, teren foarte mic (VI, 1010)
parolă — cuvînt, vorbă, promisiune (VII, 261)
paroli — (la unele jocuri de cărți) termen ce desemnează dublarea sumei mizate în jocul precedent (V, 382)
parpalec — vinzător ambulant de covrigi și plăcinte (V, 135); epitet depreciativ dat unui (negustor) grec, unui om care nu merită nici o considerație (VI, 464)
partidă - partid, grupare politică (VI, 124)
partit - partidă, grupare politică (V, 141)
^ - p a s i u n e (VI, 32)
paspalet — probabil epolet cu paspoaluri (fireturi), purtat de generalii din armata veche (VII, 594)
pasport — pașaport (V, 28)
fasvantoglu — pazvantoglu, tilhar, pungaș, hoț (VII, 386)
patentat, -ă — care are o proastă reputație (V, 30; VII, 355)
patridă — patrie (VI, 222); loc de origine (VII, 385)
patron- glonț (VI, 418)
pavé - pavea, drum (VII, 579)
paveluit - pavat (VII, 578)
pazarlik — comerț, negustorie (VI, 212)
păingenit, -ă — împăienjenit, -ă (VII, 242)
pălămar — paracliser (V, 771)
pănușă — fiecare dintre foile care acoperă știuletele de porumb (VI, 477)
pără - pină (VÎ, 260)
părintesc, -ească — părintesc, -ească (VI, 431)
păsa f a ~ J - a trece, a merge, a se duce (VII, 366)
păstar - păstaie (VI, 624)
pasiune - pasiune (V, 610)
pătîrniche - potîrniche (V, 575)
peci(u) — permis sau certificat de căsătorie (VI, 353, 487)
pegaz — scaun pe care stă și scrie versuri un poet (VII, 377)
pehlivan — (om) șarlatan, escroc (V, 677)
pelincă - scutec (VI, 644)
pemprejur — prin prejur, pe marginile unei camere (VI, 33)
peplum — mantie scurtă fără mînci, prinsă pe umeri cu o agrafă (VII, 101)

perdaf — în expresia *a se rade cu perdaf*: a se rade de jos în sus, în contra direcției în care crește părul (VII, 382)

perdea — draperia de la ușa de intrare în camera domnitorului (V, 109); cortina (V, 917; VI, 797; VII, 580); scenă, subdiviziune a unui act dintr-o piesă de teatru (VII, 1155)

peripiscă — motiv de proces, de judecată, litigiu, neînțelegere (VI, 308)

perjar — prunar, persoană care cultivă pruni (V, 244)

perjă — prună (V, 230)

perjerie — prunane, livada de pruni (v, 243)

pericios, -oasd — periculos, care provoacă rău (VI, 602)

persoană — personaj al unei piese de teatru (VI, 282; VII, 295)

personal — totalitatea personajelor unei piese de teatru (VII, 572)

peșcheș — plocon, dar, cadou (VI, 307; VII, 549)

peșchir - prosop, șervet (VII, 378)

petică - cirpă, zdreanță (V, 366)

peticimie - petiție, cerere (V, 105)

picărisi (*a se ~*) — a se picărisi, a se supăra (V, 348)

piciler - puști (VII, 152)

piele — în expresia *a da pielea popii*: a muri (VII, 516)

pipăruș — ardei iute (V, 45)

pine — recoltă de cereale, grâne, bucate (V, 605; VI, 466)

pirlea — în expresia *a se duce pîrlei*: a alerga cit se poate de tare (pentru a nu păți ceva) (V, 715)

pirte — în expresia *a-i da cuiva în pîrte*: a-i afla intențiile, a-i descoperi însușirile (VI, 324)

planlarisi (*a ~j* — a părăsi, a abandona (VI, 601)

plapomație — diplomație (V, 84)

platcă — în expresiile *a fi platcă*: a se face de ris (VII, 495); *a intra în plâtea*: (la jocul de cărți) a trebui să plătească o datorie (VI, 106); *a pune pe cineva platcă*: a face pe cineva să piardă (prin extensie de la jocul de cărți) (VI, 77)

pledărisi (*a ~*) - a pleda (în instanță) (VI, 914)

pliroforie — informație, lămurire (V, 664)

pliroforisi (*a ~*) — a informa, a lămuri (V, 676; VI, 874; VII, 335)

pliroforitiune — pliroforie, informație, lămurire (V, 105)

pliscos, -oasă — cu plisc mare (VII, 981)

piântă - plantă (V, 117; VII, 909)

plumetiță — material textil cu aspect de broderie având desen în relief (VII, 101)

podan — supus, birnic (prin extensie) îngrijitor, slugă (VI, 558)

podptscă — semnătură, ordin scris și parafat (VI, 309)

piftcri (*a ~*) — a ruga (VI, 577)

pogan — urit, slut, hidos (VI, 271; VII, 392)

pogorî (*a ~*; — a coborî (VII, 895)

pohaci - pogace, turtă de mălai sau de făină preparată de obicei cu jumări de porc (V, 819)

poluigi — pogace (V, 137)

poiata — adăpost pentru păsări, coteț (V, 632)

pojarnic — pompier (VI, 71)

pojijie — familie, neam, rang, poziție socială (V, 778)

pol — jumătate dintr-o unitate de măsură (V, 102)

polisonerie — ștregărie (VI, 556)

politichie — abilitate, istețime, dibăcie (V, 81)

ponțarisi (*a ~*; - a ponia, a miza o sumă de bani (la un joc de noroc) (V, 357)

popic — exclamație rostită la apariția neașteptată a cuiva, hop (V, 805)

poponeț — opaiț (V, 695)

popri (*a ~*) - a opri (din drum) (VI, 978)

popul - popor (V, 61)

păpușoi — păpușoi, porumb (V, 607; VI, 317)

portofil — portofel, mapă în care se țineau actele (VI, 327)

portofolniță — portofel, mapă (VI, 301)

p.orto-franco - fără să plătească taxele vamale (VII, 543)

porumb — porumbel (VII, 302)

posesor — arendaș (V, 681; VI, 305)

posesoraș — arendașel (V, 73)

pospăit, -ă — care are aparență de cultură, de civilizație (V, 141)

postulant — persoană care cere un post, o slujbă (VII, 529)

posvolî (*a ~*) — a permite, a da permisiunea (VI, 332)

pot — pantalon strâns pe pulpă și încheiat cu năsturași (V, 71; VI, 444)

povarnă — instalație rudimentară pentru fabricat rachiu (VI, 954)

povescă — raport (VI, 309)

pjvidlă — magiun (V, 111)

precipiciu — precipițiu, prăpastie, abis (VI, 525)

predmet — afacere, chestiune, problemă (VI, 331); *in predmetul*: relativ la, în privința (V, 423; VI, 163)

preferi (*a ~*) — a prefera (VII, 14)

prejudeț — prejudecată (V, 915)

prelud — preludiu (VII, 91)

preluda (*a ~*) — a-și încerca vocea (VII, 91)

preopinant - preopinent (VII, 519)

prepuieľnic, <\\$ — bănuitor, neîncrezător (VI, '671)
prepus — bănuială, presupunere, suspiciune (VI, 1022; VII, 134)
presaj — semn prevestitor, presentiment (VII, 1023)
prescrie (a — / — 'a transcrie (un text) (VII, 93)
presuslvie — pretoriu, localul, incinta judecătoriei (VI, 308)
pretinderisi "(a ~) — a pretinde, a cere (V, 101)
prevede (a se ~) — a se vedea prin ceva (VII, 160)
prtent — cadoul dar (VI, 274; VII, 518)
prinsonier — prizonier (VII, 893) "
pristavľisi (a ~ J a trimite, a nftia (VI, 308); a înainta în grad (rang) (VI '931
pruderie — pudoare (V, 925)
prwighitor — subprefect (VI, 95J)
privighitort — soia subprefectului (V, 585)
proac — n expresia *a face proac* : a face prăpăd, a da năvală (V, 783)
proclamarisi (a ~) — a proclama (VII, 310)
procurort — soia procurorului (VII, 383)
prodigalitate — risipă, cheltuială excesivă (VI, 984) y
proeres — intenie bună, bunvoind, generozitate (V, 382) . "
profund — adinc, furid, profunzime (V, 106)
prohorisi (a ~) — a prospera, a progresa (VI, 307)
prokimen — n expresia *a aduce (pe cineva) la prokimen* : a îndrepta, a aduce (pe cineva) pe calea cea bună (VI, 213)
propea - proptea, pumn dat în falcă (V, 42)
proskalisi (a ~; - a invita, a pofti (VI, 206)
prostire - cearaf (V, 381)
prostituit — prostituată (VII, 228)
proctua (a ~) — a proteja (VII, 311)
protège (a ~) — a proteja, a ocroti (VII, 1128)
protget — protejat, persoană ocrotită (VII, 368)
protegere — protecie (VI, 617)
protestarisi (a ~ j — a protesta (VII, 342) ,7) uuism — fc&tvt
protipendist — boier care făcea parte din protipendadă (VI, 294)
proviant — (de obicei la plural) provizii, alimente (VI, 866)
provocatie — provocare (VII, 383)
psiqsee — oglindă mare (VII, 1124) . .
pudl — pudel, rasă de ciini (VI, 267)
ptigillaria — tblie acoperite cu un strat subire de ceară folosite de romani pentru a scrie (VII, 23)
puh — bici lung folosit de surugii (V, 76)

pumnar — pumnal (VI, 436; VII, 150) ,
pune (a ~) — n expresia *a pune flori la ureche (cuiva)* : a nela (pe cineva) (VII, 400)
pungivor — mnctor de pungi (cu bani). (VII, 520) .
pupuic — drgut, gingașă (V, 376; VI, 170)
'pusciune — poziție, situaie (V, 610) v:
puchi ' — exclamaie a celui căruia i se spune un lucru neplăcut, pe care n-ar dori să-l vadă împlinit (VII, 386)
puchi ' — strengar, tinăr (V, 66) . . ' ;
puchineat — puche, veziculă dureroasă localizată pe limbă (VI, 58)

R

racontarisi (a ~-j — a povesti (VI, 601)
randevu — ntilnire (VII, 303)
rantaplan — cuvntul care redă sunetul tobelor (V, 43)
raspoloenie — dispoziție, mputernicire (VI, 309)
rast — splină (inflamată) (V, 357)
rdiu — rediu, pădure mică i tinără, dumbravă (VI, 372)
rfui (a ~) — a achita o datorie "(cuiva), a clarifica o socoteală bănească (cu cineva) (VI, 38; VII, 57)
rgea — ragea, rugăminte, cerere (V, 344)
**răsări* (a ~) — a tresări, a se ridica brusc în picioare (VI, 154)
rlui (a ~j — a lua (prin abuz sau violena) ceva, a rpi (VI, 308)
rspinten — răspintie (VI, 361)
rtcanie — rtcan, groapă adincă, hirtop (VII, 578) ,;
rzvrt — răscoală, răzvrătire (VI, 650)
recepte (a ~) - a primi (V, 106) <
recesemnt — recesmint (V, 602)
reclama (a—) — a chema (VI, 894)
recomendua (a ~J — a recomanda (VII, 274)
recomendui (a-) — a recomanda (VII, 261)
redan — lucrare de fortificaie, alcătuită dintr-un zid în formă de unghi . ieit în afară, folosită pentru apărarea unei treceri (VII, 362)
redaptor — redactor (VI, 1009) ~ *
rdigea (a-) — a redacta (VI, 584)
rediu — pădure mică i tinără, dumbravă (VII, 235); tufiq (VII, 129)
repriză — reluare, repetare (VI, 950; VII, 561)
rescormoli (a —) — a cerceta (a căuta) din nou cu de-amănuntul (VI, 624)
resor — resort (V, 727)

respectiv — respectuos (V, 106)
respept — respect (V, 105)
regularisi (a ~) — a rezolva (VI, 312)
revizie — în expresia *a trece în revizie* : a trece în revistă (VI, 439)
rezida (a ~) — a sta, a fi așezat într-un loc (VI, 1152)
rezon — rațiune, motiv, temei (VI, 1189); în expresia *a da rezon* (cuiva):
a da satisfacție (VII, 290)
rigă - rege (VI, 1189)
ritos - deschis (VII, 335)
Prizic — risc, pericol (VI, 576)
rînd - rinduială (VII, 497)
riW-etaj (V, 682; VII, 129)
rînjari (a ~) — a deranja (V, 367)
risip — dărimătură, ruină (VI, 428)
rohacă - barieră (VI, 305; VII, 267)
roi — în expresia *a pace roiul*: a pleca în grabă, a o șterge (V, 357.)
rolă — rol (VII, 274)
rolina — jocul de ruletă (VII, 383)
romanț — roman (VI, 36)
rospiscă — chitanță, dovadă (VI, 309)
rost — grai, facultatea de a vorbi (VII, 517)
rufos — zdrențaros (V, 54)
nuladă — ornament muzical de coloratură bazat pe un șir de acordmi
cîntate (V, 812)
rușfet — mită, dar făcut cu scopul de a obține ceva (V, 24; VI, 130; VII, 310)
rușfetărie — mituire (V, 356) sta;
rușinie — rușine (VII, 197)
rutea — (la jocul de cărți) moment favorabil (V, 357)
n-ua !>%i prowji. t.'-!><-,:*;pi9 "/) tاتمèno-jen — fcVwiiwvoai**
, ^ " ^ « † : ,ir/i_ebnj8ra03«. >»^"M«'^^«
salaria (a-j — a salariza, a plăti salariu (VI, 984)
s-Jilep — băutură preparată din salep (tuberculi ai unor specii de orhidee)
(VII, 402)
salutare — ceremonie în cadrul căreia se adresau salutări (urări de sănă-
tate) (VII, 204)
samsar — mijlocitor de afaceri negustorești, misit (V, 877)
sansitiv, -ă - sensibil, -ă (VII, 408)
santifacție - satisfacție (V, 452)

sastisi (a se ~) — a se plictisi (V, 362)
sati-ntur — satin Tours, varietate de satin (V, K59)
satinurc — satin Tours (V, 381)
satisfacere — satisfacție (VI, 499)
săculteață — diminutiv de la *sac* (V, 179)
sălămîsdră — salamandră (V, 116)
siftian - (piele de) capră (V, 349)
sămîșie — localul sămeșiei (instituție care strîngea dările) (V, 616)
săncțitor, -oare — sfințitor, -oare (VI, 77?)
sbanț - zbanț, verigă de fier (V, 727)
scamator — boscar, pungaș (VII, 79)
scamatorisit — mascat, transformat (prin falsificare) (VI, 1072)
scamota (a<~) - a fura, a șterpeli (V, 22; VI, 330)
scamotor — scamator, pungaș, hoț îndemiratic (VI, 1009)
scarp — pantof de damă ușor, pantof de casă (V, 359)
schin — spin (V, 567)
schivernisi (a se ~) — a se chivernisi, a se căpătui (V, 148)
scînav, -ă — murdar, plin de scîmăvie (VII, 265)
***** (" o ~ -> — a o scrinti, a face «. prostie, o gafă, a greși (VII, 488)
scripsit — parafat (VI, 308)
scufă — scufie (VII, 507)
sculă — obiect de valoare, giuvaer, bijuterie (VI, 1127; VII, 136)
Siftenlichn — saftea (V, 57)
sellă — scaun portativ utilizat de romanii bogați (VII, 47)
senatorlık — senat (VI, 210)
serbușcă — zeamă (V, 106)
serioz — serios (VII, 272) B ,B91&B ü .i'i&Bi S — sî\ 0Uîî:)
servent — stabil (VI, 275) m sternBB
sesters — sesterțiu (VII, 923) ..:
szsterfu — monedă de argint romana (VII, 133)
s-tleva — termen de la jocul de cărți însemnînd „de șapte ori prima miză”
(V, 382)
sevas - respect, considerație (V, 66; VI, 214)
sigil - sigiliu (VII, 244)
siguranție - siguranță, curaj (VII, 319)
sii (a se ~ / — a se sfii (V, 383)
s'Aemet — selemet; în expresia *a scoate la silemet*: a ruina, a aduce la sapă
de lemn (VI, 209)
simfiatript - compatriot (VI, 878)
simplicitate - simplitate (VII, 914)

simțire — sentiment (V, 34) /
simzar — samsar (V, 73) m :
sinanastrofie — companie, tovărășie, societate (VI, 207; VII, 394) • • •
sineată — sineată, pușcă primitivă cu cremene (VI, 406) •
sinet — act, poliță (VI, 1030) • • •
sintagmatisit, -ă — învățat, -ă (V, 101) (< "i"*)
sîngeapă — cinzească (VI, 465) •> Jaf e> ș
smeri — supus; ••umil ••(VI, 647) y i: iui. ... m •2
smomi (a ~) — a ademeni, a amăgi (VI, 450)
smitft, -ă — smuls, -ă (VII, 338) ••?'
smunci (a~) — a smuci, a smulge (VI, 1118) ;
șifologhiotatos' — savant, om foarte-cult (V, 108; VI, 208)
solenită — solemnitate, fast (V, 601) ilse •
soma — sumă (VII, 954) •
sirocov&ț — sorocoveț, •veche monedă; de-argint (VI, 158; VII, 1302) ••-
sosia — tocmai, exact (VI, 238) | -'
spanchiu, -e—zbanghiu, flușturatic (V, 800) i - •• •'
spasînă — probabil spășită, modestă, nevinovată: (V, 971) • •
spectffiwut, fantasmă, fantomă (VII, 144) - - •
spețerie — spițerie, farmacie (VII, 402) t: u i *
spovădui (a se ~) — a se spovedi (VII, 528) .. m
spozif — expoziție- (VII, 338) „i
sprafcă — cercetare (judecătorească), anchetă (V, 492 VI 133)
sprăvăli (a se ~), ^ a se prăvăli, a cădea-(VII, 579)
spadaksi (a~) — a studia (VI, 292)
spudaksit, -ă — instruit, cultivat (VI, 245) i •••
spunta (a ~) — a răsări, a apărea, a incolți (VI, 604)
staer — ștaier, numele unui dans originar din Stiria (V> 404).
stamboală — baniță (V, 956) ;
stare — avere, mijloace de trai (VI, 51).... <•••
st'ellă •••SeBă; scaun portativ--utilizat de romanii bogați (VII, 903)
stihărie — versificație (VII, 869)
stilețel — stil mic, condei (VH, '23) -' <•;
stoler — timplar, dulgher (VI, 475) ' -
stolnacealnic — șef de birou (VI, -309) • • - „ •• -
stomahikon — stomahic, bun pentru stomac (VI, 237). • -,
stcroș - jandarm (V., 934; VI., 945) , . , j ••
stosărie — jocul de stos (V, 356) . • -
strafidă — stafidă (VII, 72)
strat — patul puștii (VII, 362) ..

sirădănu (a se ~) — a se strădui-(VI, 31)
strechia (a ~) — a înnebuni (VI, 242)
stremțeros, -oasă—'zdrențaros (VII, 1119)
stremțos, -oasă—'zdrențos; 'zdrențaros (VI, 1106)
stricni (a ~; - a plesni pe cineva cu biciul (pină.dă singele) (V, 76) .
strigă - ființă imaginară inchipuită ca o femeie rea care chinuiește copiii
mici (V, 535) •.
stropși (a ~) - a stâlci (pe cineva) în bătaie (VII, 400) ..
stropșit — stricat (din punct de vedere moral) (V, 24) ...
strujean — tulpina porumbului cu frunze cu tot, după ce s-au cules, știu-
leții (V, 608; VI, 477)
stupi (a ~) — a scuipa (V, 57) •
sturluiba fa ~ ' a se zăpăci, a-și pierde capul, a înnebuni (VI, 98)"
sturluibat, -ă - zăpăcit,-ă (VI, 213; VII, 1132)
stylus— stil, condei utilizat'la scris de către romani (VII, 23)
suarea — seară, durata unei seri (VI, 1026)
subprefectorită — soția subprefectului (VII, 383)
sucman — suman (V, 151) Ktijuiliis-) ,țSoso<; 5>Eax-
sudit — supus unei jurisdicții străine (VI, 38) •
suev — membru al unei populații din Germania de nord (VII, 185) •
suitari — soitar, măscărici (VI, 863^ ttk.f. , i r / ; 1* . , 17 :#Ta.
suitariu — soitar, măscărici (V, 118) S& ,7) * , idgsm-j .tiacțt •• •'•- n
suleva (a~J — a ridica (o problemă) (V, 62)
sumetenie — sumedenie (VII, 579)
sume — semeț (VII, 48)
sumeție — semeție (VII, 137) ' fnjii^Pio ftnsb iuun '•iMuua - «<B\J
supap — supapă (VII, 347)
supeu — în expresia *a face supeu* : a cina (după un spectacol) (VII, 91)
suplantat — înlocuit după ce a fost'ponegrit, defăimat, compromis (VI,
1039). tin. J) jpprrtt .vasatjt - •
suplicant, -ă — rugător, -oare (VI, 896), .. • •,
surguci — panaș din pene de struț împodobit cu pietre scumpe, purtat pe
turban de sultan, de înalții demnitari turci și de unii domni români
(VI, 705)' pgi (17, ^tif^Ēm IgMtf Ē*m - - *M
surnumit, -ă — supranumit, poreclit (VI, 314)
surlucă — surtuc (V, 773)
imun — țî -
sutaș — comandant peste o sută de soldați (VI, 1111) . ..
suvenaris (a ry) — a aminti (VI, 25) . •

ș

sabat — ultima zi a săptămânii la evrei, *sabat* (VI, 947)
șaffer — intermediar, mijlocitor, *samsar necinstit* (V, 441)
șagă - glumă (VII, 265)
șagüina (a ~j — a întrista, a necăji (V, 738)
șală - sală (VII, 113)
șandra mandra — modistă (V, 443)
șart - rinduială, uzanță (V, 776)
ștuaș — cal care poartă șa (V, 76)
șfranzez — francez (V, 883)
șican — șicană (VI, 242)
șip - sticlă (V, 310)
șiridic — șiretlic (VII, 266)
șleapcă — tricorn (VI, 326)
șlic — ișlic, căciulă de blană scumpă sau de postav, cilindrică, purtată de domni și de boieri (VI, 290)
șoacătă — șoacăț, calificativ injurios dat străinilor, în special celor de origine germană (V, 89, 309)
soldau — pui de iepure sub un an (VI, 1137); tinerel (V, 613)
pildit — cu șoldul vătămat din cauza unui efort prea mare (VII, 551)
fon} — șoacăț, calificativ injurios dat străinilor, în special nemților (V, 876; VI, 51; VII, 336)
șonțit — pocit, caraghios (V, 791)
șotie — borboacă, faptă menită să pună pe cineva în încurcătură, să-i provoace neplăceri (VII, 560)
șovăi,-e — nehotărît, ezitant, șovăitor (VII, 489)
ștaier — numele unui dans original din Stiria, la modă în secolul trecut (V, 382)
șiraf — amendă (V, 6?)
șturluibat,-ă — sturluibat, zăpăcit (V, 247)
șucada — grozav, strașnic (V, 371)
șuchet — șucheat, deșucheat (VII, 536)
șugui (a ~; — a glumi, a duce cu vorba (V, 905; VII, 260)
șuier — trișor, șarlatan (V, 716)
șusanca — pușcă lungă arnăuțeasca (VI, 140)

T

tablă - masă (VII, 385)
tabletă- tăbliță (VII, 891)
tablon - probabil tabel, listă (V, 602)

taclit — bucată de stofă sau de mătase vărgată, cu care se legau boierii la cap sau peste mijloc (V, 801)
tact — taht, reședință a unei subprefecturi sau administrații locale (V, 71)
talent — talant, monedă de aur (VII, 956)
talentum — talant (VII, 956)
talint — talim, plecăciune, reverență (VI, 289)
talion — plasture făcut din ceară galbena amestecată cu terebentină și cu diferite substanțe farmaceutice, întrebuințat ca emolient (VII, 403)
talim — plecăciune, reverență (VI, 675)
tamazlic — cireada de vite (V, 235)
tanana - un dans țigănesc (VI, 488)
tanăitr — masă pătrată acoperită cu covoare, sub care se așeza un vas cu mangal pentru a încălzi pe cel care ședea (V, 443)
tara} - grupare, partid, tagmă (VI, 132; VII, 508)
tarz — aer fanfaron (VII, 1156)
tată bun — bunic (VI, 190)
tauletă — toaletă (V, 443)
tău - baltă (V, 535)
teas - cupă (VI, 651; VII, 233)
teiăliță — femeie care face comerț ambulant (V, 304)
teleaga dracului — telegraf (V, 600)
teleleu — fără rost, de colo pină colo (VI, 1027)
tempeștă — furtună (VI, 794)
iereac — (sens obscur) (VI, 171)
tererem — podoabă, înfloritură, zorzoană (V, 667); ifos (V, 136)
teșcherea — adevărînță, chitanță, certificat (V, 102)
teșmeoherie — înșelătorie, pungășie (V, 398)
thyrs — tirs, toiag simbolic împodobit cu viță de vie și avînd în vîrf un* con de pin, purtat de Dionysos (VII, 76)
ticnă — tihnă, liniște (VII, 287)
tij - de asemenea (V, 68; VII, 389)
timbru - clopoțel (VII, 1059)
tină — noroi (VII, 579)
tirani (a ~) — a conduce în mod tiranic, despotic (VI, 619)
tialei — tulei (VII, 184)
tilkărușag - patima, boala tilhăriei (VI, 57)
tirtan - evreu (V, 441; VI, 48; VII, 381)
tirtanaș — copil de evreu (VII, 395)
tocsin — primire zgomotoasă (asemănătoare sunetului clopotului de alarma) (V, 882)

— locuitor al Tonusului (VII, 229)

io» *patera* — tombatera, (om) retrograd, cu idei inechite (V, 572)

topuz — buzduhan cu capul imbrăcat în argint și bătut în nestemate, care era unul din armele ce simbolizau primirea investiturii domnești conferite de sultan (VI, 749)

torbă - tolbă, geantă (VI, 417)

toropală — bătaie zdravănă (V, 540)

toropi ' (a ~) — a bate zdravăn (VI, 459)

torsada — motiv arhitectonic ornamental care imită o frînshie răsucită (VI, 729)

torție - torță (VI, 1175)

tractir — birt, ospătărie (VII, 281) :

tractirgiu — birtaș (VII, 287) M .t'/) **awa&ajj** «a**b** .**i**» — mi'..»!;

tractiri — tractir (VII, 282)

tragodie — tragedie (VII, 385) | .-

transport — uitare de sine (VII, 325) *tti-..j* ,i.in«.j ,9iuqin^ — V»MJ* J

tratarisaris (a~) — a, trata (VI, 213)?' Wf| - •KMmi.ut • ***-«.

trată — cambie, poliță (VI, 1032) fel 3ina<l — n'«i «i**

trăgăna (a se ~) — a merge încet, a se furișa (VI, 954)

trepiciu — trepid, scaun cu trei picioare (V, 133)

tricapel — hirtie de calitate superioară care avea ca. filigran trei pălării (VI, 309) —————

triclinium — încăpere a caselor romane în care se servea masa (VM', '222)

trivegă — alarmă (V, 482)

tropos — mod de comportare, manieră (V, ' 90); cu *tropos*) cu abilitate, cu pricepere (VI, 208; VII, 515)

troscot — uscați de trosnesc (VI, 453)

tui (a se ~,) a se tutui, a-si spune pe numele **mîc** (VI, 133) Afnsfiri) .fitnnav >lw|_ iv,'vv.vy.i*

țițieș — zăpăcit, smintit CVj .503;. VI, 657) mi» jjaiu» ,mh — v»i \ .

tulumbagiu - pompier (VI, 135)

tura - monogramă, iscalitură (VI, 1072) i&k ,lif : H'i ,f) B9nfWI9S« 9Ti - «5.

turbăiune — turbare (VII, 402)

turbă — turbare, minie puternică (VI, 730; VII, 139)

turca — capră, brezaie, joc cu .caracter de pantomimă (V, 535) • ,

turcornerit — probabil turcit (VI, 210) ..

turluban — turban, palane (V, 366)

turniură — turnură (VII, 347)

turnură — perniță sau bucată de .stofă .pe care femeile o purtau odinioară sub rochie, la spate, mai jos de talie (VII; .377)

• iil&tiA'J&i ^t'rtfj^fi^ ir:ftiKi ~ifc-;Mt.:? ir; 9i;i»i&Viii 'Ar,«vo*^ u.i^..

fandară- țândării (VII, 491)

lăiulură — țândăra '(-VII, '554) "•' ' • •' " >•••'••• »'«•

/e/et» - celebi, domn (V, 134) '•••" ' *

— țibă, cuvint cu care se alungă ciinii (V) 5i) '.-••• :- -

tincar — ținc, copil (VII, 395) " •••'•,-"

țintilom - gentilom (VI, 233)

Maci - țatăr soră mai mare-(V, 351) • • " "

tontoro - zburdalnic, nebunatic (V, 6*94) - * -

țoptcri - țopirlan, țaran prost (V, 648) ' •• ; WMkrvsm •

iunțurliu — probabil mindru (V, 106) • •••

fușcă — *tar-ekpresia-a'se-fdcețișcâra.'se* îmbăta (V, 217)1

țuțuicm - cioban ardelean (V, 376) " ••

m m • - . - s i •• \IVj) :nlh\ - — **IMMUM**

iüKM -.Vf, omH-/ BWS < **jUmXlëii „««njfdxËi 'V.-

/r."W.)V ri'iiri-ifc ;»»£•' «irW; m»» «âg»*- (jriKitwi fit) —*

Mcide fa ~) — a bate, a lovi rău (VI, 373; VII, 349)

udoaciu — curat, fără nici o pată (VI, 86)

uimi (a se ~) — a se tulbura, a se zăpăci, a se buimăci (VII, 112)* .

uitit,ă — distrat, visător, uituc (V, 107) ••

uluc - țeava (V, 780)

umblăcit — imblătit, bătaie, ciomăgeală (V, 549)

umbră — (la romani) persoană protejată, parazit (VII, ; 73).

undă (a~) — a selecta, a alege (prin-sondaj) (V, 15; VII, 148)

urgelnic — care provoacă urgie (VI, 688) . . i .

•**Aștiuluc** — huștiuluc.. cuvint care imită căderea unui corp în apă (VII, 500J

't — vechea denumire, a notei *do* (VII, 310).. , ,

- uyray . (VII, .866) , ,

ifi'iy — operă (hterară sau științifică), scriere (VI, 25)

(-f IV) **iMMMitil ir- ,tI»Ji;âi}(an :ttmtt m riinnjuui m —4Mm**

i-7(ŋea — termen de plată, scadență (V, 676; VI, 457)

vatrar — vătrai (V, 104) ,V

•**cărui** (a ~j — a spune *văr* (cuiva) (VI, 291; VII, 496)

ietac-r viață (VII,-.527).. . . , >...'. ••••

velit — care ocupă primul loc în ierarhie, de rangul'intii (V, 65)

vellum — piele de vițel pregătită pentru a se-scrie pe ea (VII, 93) ..

vet nacealnic — comandant, conducător (VII, 310)
velniță — povarnă, instalație rudimentară pentru pregătirea rachiului (V, 521)
verbină — sporii, plantă despre care se credea că aduce spor, belșug (VII, 87)
•vergină — fecioară (VII, 32)
vergură — fecioară (VI, 30)
vermificator — care produce viermi (VII, 904)
verveică — ver/enă, verbină (VII, 981)
veterini (a se ~) — a deveni soție de veterinar (VII, 389)
vicoi — viscol (V, 73)
vig&vor — samavolnicie (VI, 309) -..
vil — demn de dispreț, josnic (VII, 961)
villic — (la romani) sclav însărcinat cu supravegherea celorlalți sclavi, intendent (VII, 889)
villicus - villic (VII, 890)
vinaț — varietate de vin (VI, 1190)
vindictă — răzbunare, urmărire, pedepsire a unei crime (VI, 1082)
*vindicta** — (la romani) varga cu care era atins capul sclavului eliberat (VII, 83)
vinograd — persoană acră, acritură (V, 6t)
vi-piscă — vipușcă (V, 463)
•vist — un joc de cărți (VI, 1022)
vizitarsi (a ~) — a vizita (VII, 279)
•vmciesc, -ească — de vizitiu (VII, 400)
•vizunie — vizuină (VI, 261) t' iitșoaw; Onemot M - :•.
vilfS — vilvă, renume, faimă (VI, 702)
vircă — varga, dungă (VII, 61)
•voiajor — persoană care călătorește, călător (VII, 378)
•volan — un fel de minge umplută cu rumeguș, avind înfipte într-uo IDO: câteva pene; jocul în care această jucărie este lovită cu o rachetă (V, 573)
vrointță — voință, dorință, poftă (VI, 210)
vurtă — în expresia *cu vurtă* : cu grămada, cu toptanul (VI, 455)

Z

zacusca — gustare, micul dejun (VI, 828); în expresia *a face zacusca* : a lu* micul dejun (VI, 171)
-zahăr de gheață — zahăr candel (VI, 1014)

•j — indispus, i>olnav (V, 690; VI, 794; VII, 269)
zaițet — zaiafet, chef mare cu lăutari, ospăț, petrecere (V, 88)
zaițeti — zaiafet (VI, 162)
zaițic — suferință, indispoziție, slăbiciune (V, 104)
zalatind — un fel de mâncare, probabil gelatină (V, 579)
•j — suport metalic lucrat în filigran pe care se puneau felegeanul sata paharul de ceai (VI, 293)
zaplaz — zăplaz, gard de scindură sau de ulucă (VII, 402)
zaruacaăca - narcisă (V, 253; VII, 408)
zaverģisi (a se ~) — a se răzvrăti (V, 103)
xăhărit,-ă — presărat, indulcit cu zahăr (VII, 967)
zalog — amanet, cheazășie, garanție (VII, 524)
zăloagă — zălog (VI, 652)
zămar — bucătar, ospătar (VII, 285)
zămos — pepene galben (V, 485)
zăvod — ciine mare ciobănesc, dulău (VI, 140; VII, 324)
zbanț - ventuză (VII, 379)
zborși (a se — a se minia, a se înfuria (V, 135)
zburat,-ă — (despre brinză) făcută din lapte fiert, peste care se adaugă *wi*, cheag sau cuib de lapte acru (V, 579)
zburdatec,-ă — zburdatic, zburdalnic (VII, 300)
zburdatic,-ă — zburdalnic,-ă (VI, 1111)
zdelcă — contract, act de vânzare (V, 952; VI, 308)
zăragon — om bine legat, voinic (V, 87)
zee - zeiță (VII, 33)
ziori — zori (VII, 25)
zimbil — zimbil, coș împletit din papură sau din rogoz (VI, 307)
zugrăvie — pictură (VII, 259)
zuliar,-ă - gelos (VI, 141); invidios, pizmaș (V, 787; VI, 103; VII, 322)
zulie - gelozie (V, 787; VI, 311)
zumaricală — istericală (V, 167)
zvoană — zgomot confuz, rumoare (V, 783; VI, 432; VII, 410)

(<KdE ,117 ;N? ,1/ ,/j vsaktff , -i)V.ib<; >i-. \>afl

•01 •

•• ... •,

' [a il •

•• •, "

... ..

.... fi

INDICE

y71 •

... n

•• fj

'•i. ? ^ - A ' ^ * , ^ v * 7 h * ^ * < i i * % - 8 * K < i N - , 17) M i m - f c - , * * i f c t f |

r'tttt! JI7 ,17 ;ÇJ>' ,V) 9UOOUI1 .*;!..!.-TOittOgX— Vi! 7.

În prezentul indice sînt incluse numele de persoane, de personaje mitologice, de locuri și de personaje extrase din volumele al V-lea — al VII-lea ale *Operele* lui Vasile Alecsandri.

Prima secțiune a indicelui cuprinde numele persoanelor și ale personajelor mitologice excerptate, cea de-a doua numele geografice intîlnite în text, indiferent dacă acestea au avut un corespondent în realitate sau au fost inventate cu scopuri artistice, iar cea de-a treia numele personajelor create de Vasile Alecsandri.

Nu au fost avute în vedere numele personajelor împrumutate din folclor (*Ileana Cosînzeana* V, 572, 792; *Nastratin Hoge* V, 366, VI, 873, VII, 844; *Scaraoțchi* V, 218, VI, 50 etc.), din literatura sau din mitologia străină (*Ajrodită* V, 813, VI, 804; *don Juan* V, 653, VI, 597; *Melpomena* V, 653, VI, 87 etc.) cu scopul de a ilustra o situație sau de a califica un personaj propriu și numele personajelor care, deși nu aparțin pieselor incluse în ediție, au fost utilizate în comentariile critice făcute pe marginea dramaturgiei lui Alecsandri. Am făcut de asemenea abstracție de antroponimele *Agachi*, *Frangolea* și *Gahița*, ori de cîte ori fac parte din expresii de tipul *înghite*, *Agachi!* (V, 482, VI, 23 etc.), *Circ*, *Frangoleo!* (V, 527, 720 etc.), sau *Sus*, *Gahița* (VI, 23) și de titlurile lucrărilor citate în cuprinsul celor trei volume de *Teatru*.

Antroponimele și numele geografice reținute pentru indice sînt grupate în articole al căror titlu îl constituie formele consacrate de uz sau acelea considerate corecte. Corelația stabilită de noi între forma din text și forma titlu de articol a fost marcată în indice în toate situațiile în care identificarea celei din urmă ar fi putut prezenta dificultăți pentru cititor, dificultăți datorate în primul rînd unor inițiale diferite (*Coblentz*, față de

Koblentz ; Hic, față de Chios) sau schimbării totale a unor nume (Beci-a devenit Viena ; A. Nottara este numele de după căsătorie al A mal ui Wellner etc.). Variantele lexicale sau fonetice utile pentru o eventuală cercetare lingvistică sau de istorie literară au fost consemnate în cadrul articolelor, după forma titlu, în ordine strict alfabetică. Ele sint urmate,, ca și titlurile de articol înregistrate în text, de numărul volumului și d& pagină.

Numele personajelor create de Vasile Alecsandri sint organizate alfabetic, avîndu-se în vedere prima literă a numelui (dacă în text apar deopotrivă numele și prenumele), a prenumelui (dacă numele de familie nu este înregistrat) sau a cuvîntului (cuvintelor) care, indicînd meseria, starea, socială a personajului sau o caracteristică dominantă a lui țin locul unui nume. Variantele numelui unui personaj sint grupate, cu trimiterea corelativă necesară, sub forma considerată de bază. (Aceasta a fost stabilită, cu foarte puține excepții, cu ajutorul titlului, cîntecelelor comice sau a listelor de personaje din ediția definitivă.) în cadrul fiecărui articol formele .sint, ordonate, ca și în cadrul secțiunilor anterioare ale indicelui, strict-alfabetic-Trimiterile se fac de asemenea la volum și la pagină. Cifrele paginilor pe care un personaj are replică (sau pe care este reprodus, în cadrul variantelor,, un fragment de replică) sint culese fără paranteze rotunde (). Prezența acestui semn grafic în această parte a indicelui arată că în porțiunea de.: text la care se face trimitere apar doar referiri la un anumit personaj. .

Pentru diferențierea cuvintelor titlu de articol de variantele acestora, primele vor fi culese în întregul indice cu caractere aldine.

. -v-wim uib **um euîsîMil** nih AM<J 0?. IV ,811 ,V ;hhB ,V'f
«mamṭalM ,If **JtXB** ,V **atm**\ ma -M» .IV ,U8 ,V »ttWt\K'i SIUS.VJ
siv fi'.jilij5- *; **sb** «fia aîṭaSU o xitesli & **ob luqox ao** (.?)» ,1' / . /J
vfaiahi aîṭiqs un iṭsb ,»i*3 -tol^iwiwewi^q aleuirnt **iṭ**. i>hqm q ṭlinrn^M
(-..niyiecn tw **stniâ xiU'no 9tibosw>ttu>j** ni **aitmSUv** taoi ins ,»i?ib» iṭ? Mwttjji

'••.-itfo "l »t«jiv tolH&nul tfhultti 9b \% {f.£ ,IV}\ c^jAoû ,mi um 0J1
.inscsV **sh tmuktv** !".'•>:

... * ..

h -iii

J * « atb sono) **Mtnl** ion **ab** äiilkiata eîtafero.? .alame» a'stabfeno.i r.sJo
vieoni Miitavtb. stso; ni »ib«; ai **âwuxu** ÎKOI B bx>firt& »b «ilni «nnoi
/*otilij intusq **tlâtîmfṭib** «c-sisio Jinoq il ia **£nrta** nih ...ii- **J.JIĭ**.

NUME DE PERSOANE ȘI DE PERSONAJE MITOLOGICE

3

Îi \V> BZ iṭi ' <»

Aod El-Kader: Abdel-Kader VI, 846, 861, 991-, 997-998,
76, 81 1000, 1112.
A'bel VI, 743
Acrisius VII, 80
Acteon: Actéon VII, 797
Adam VII, 269
Adolphe VII, 1085
Adonis VII, 80, 1073
Afrodita VII, 43, 1077.
Agamemnon VI. 736
Agrippa VII, 985-986
Alcibiade: Alkibiad VII, 338
Alcides: Alcidiu VII, 165
Alcmene VII, 1039
Aldea, Sandu VI, 939
Alduleanu, I. VII, 987
Alecsandri, frații V, 30
Alecsandri, Iancu V, 875, 921;
VI, 36, ,836, 931, ,1045,
1221; VII, 11, 833, 850,
856, 880, 884, 984, 1114,
4145; Ion **Alecsandri**, VII,
1100; Jean **Alecsandri**, VII,
415; Iancu VII, 862, 1145
Alecsandri, Paulina VI, 824; VII,
-598; Eaulina VII, 838-839,

Alecsandri, Vasile, vornic VII,
1154

Alecsandri, Vasile. V, 7-9, 14,
835- 847, '849, 851, 853-
865, 867-870, 872-873,
875, 879-881, 885-888,
890-893, 895-896, 903-

904, 908-909/ 913-915,
918-920, 922, 924-928,
931-933, 948, 951-952,
976, 978-979; VI, 7-8,
36, 401, 612, 620-621,

628, 783-790, 801-803,
807-811, 813-822, 824-
827, 832-845, 851-852,
854-856, 921, 931, 934-
935, 939-945, 982-993,

,?>OI 995-996, 1033-1045, 1047,
1049-1055," 1061, 1064-
1065, 1068-1074; 1076-
1078, 1080-1085, 1087-
1088, 1118, 1147c-1148,
1159, 1214, 1221; VII, 7-8,
11, ,20, 22^26, 29-30,

32-33, 36, 38-39, 41-48, 52-54, 51, 59, 61, 72-74, 76-77, 80-83, 87, 89-91, 93, 100-101, 104, 107, 113, 293, 415, 614, 761-765, 769, 771-772, 777, 779-780, 782, 784, 786-787, 829-833, 836-852, 856-869, 873-884, 946, 961, 953, 974, 979, 983-984, 986-1003, 1005-1022, 1083-1087, 1089-1094, 1099-1118, 1137-1147, 1149-1154, 1156-1157; Basile Alecsandri VII, 255, 839, 883, 1099, U02; Vasilie Alecsandri VI, 1037; Alexandri VII, 858-860; V. Mircesco VI, 992
Alexandrescu VII, 1022
Alexandrescu, A. VI, 1065; A. Alecsandrescu VII, 1110, 1118
Alexandrescu, Grigore VII, 1015; Gr. Alecsandrescu VI, 1052
Alexandrescu, V. VI, 985
Alexandru cel Bun VI, 1040
Aii-pasa V, 304-305; VII, 260
Amilcar VII, 130, 600, 1041
Amor VII, 146, 1066
Anastasiu VI, 786
Anineanu, Maria V, 837, 920, 922; VI, 784, 852-853, 993, 995, 1042-1043, 1045, 1069; VII, 836-837, 851, 853; 856, 864, 1686, 1101-1102
801 SC01
Annette VII, 839
Antoine, birtaş Vil, 848
 Antoñ Secuiul vezi Székely, Anton

1212

Antonius, Marcus: Antoine VII, 620; Antoniu VII, 13, 161, 1051
Apis VII, 161, 620, 1039, 1051
Apolo: Apollon VII, 214, 437, 637, 689, 702, 729, 748. 765; **Apolon** V, 252, 607, 627, 637; VI, 1136; VII, 15, 38, 43, 76, 80, 157, 190, 627, 924-925, 980-982, 1042, 1073; Febus VII, 38; Phae-bus VII, 38; Sol VII, 38
Apostol VI, 801; Apostu V, 918; VI, 808
Apostoleanu VI, 802
Arcesilas VII, 13
Arethuza VII, 80
Argetoianu, Ion VII, 987
Arion, C. VII, 987
Aristotel: Aristot VI, 622
Arpad VI, 1138 :-
 Arutnev vezi Ventura, **Grigore Asachi**, «h."V, 14, 836; VI', 784
Asan, Ioniță VII, 1142
Aslan, Teodor VI, 827, 842-843; VII, 850
Asteria VII, 16, 116, 208. 876, 1067; **Astérie** VII,' 649
Atanasescu VII. 874
Atlas VII, 980
Aude, Jean d'' - V, 918; VII, 1087 sosi hirasrtsül
Augier, Emile VI, 813, 820, 824-826, 836-837
August Caius Iulius Octavianus: Aug"st VII, 14- 15, 17, 22, 45-46, 72-73, 91, 832, 837, 862, 869, 871, 900, ,nv 902, 925, 944, 981, 985, <-f8 988; August Cêsar VII, 45;

CM 1

August C. Iulius Caesar VII; 881, 884; Auguste VII, 859, 990; Augustus V; 861-862; VII, 829, 836. 9*4, 988, 990; Cesar VII, August C. Iulius Caesar
Babeș, Vincentiu VI, 1036; VII, 839. 987
 Bachus VII, 23, 76, 91-92, 215, 222; 659, 714, 721, 778, 783, 944-946, 968, 974, mo, 1046. 1079; Bachus Corniferul VII, 166; Corniger VII, 76; Liber VII, 76; Lyaeus VII, 76
Balassan, Th. V, 903
Balduin I VII, 1142
Baligot de Beyne, Arthur VI, 933, 944, 992, 994-995; VII, 846
Balș, Al. VII, .847, 987
 Bandusia: Blanduzia VII, 55, 853, 858, 908
Barageni VI, 783, 785
 Barbare, Fra ~ vezi Delavrancea, Barbu Ștefănescu
Barbelian VII, 874
Barbu Lăutarul V, 306-307; VI, 622
Barina VII, 16
Barit, George VI. 1036
Barnovschi, Toma: Barnowski VI, 617
Bag^rab, Neagoe V, 116, 888
Basarabeau, N, VI 1065; VII, 1022, 1094, 1110, 1118
Basaratescu VII, 1010
Bataille, Chartes VI, 941-943

43, 45, 73, 79-80, 190, 901-902, 925. 927
Aurdios, Cotta: Cotta VII, 984
Aurora VII, 19, 44
 •8 /
 ...,' i,Jx*.M ..șK«9ttj^~c^tioa
Bayard. J.-Fr. V, 861, 885, 976; VI, 823; VII, 1092-1093
Bădic, C. VII, 850
Băjenaru, I. VII, 1022
Bălăceanu, Ioaa V, 863; VII, 994, 1000
Bălăcescu, Constantin VI, 788
Bălinescu, Simion VI, 854, 943
Bălcescu, Barbu VI, 1038
Bălcescu, Nicolae V, 25-26, 840, 875, 908
Béla al III-lea VI, 1138
Bekot VII, 874
Bddiman, Al. VI, 827; VII, 1154
Bolfort VII, 1087
Bellona: Betonia VII, 979
Bengescu, doamna: Bengesco VII, 839
Bengescu, George V, 864; VII, 847, 1009-1011
Berlue de Perussis, Léon VII, 1100-1101; A. Gagneau VII, 1101
Bermann, Adolf V, 872, 933; VI, 931, 945, 996
Bianu, Ion VI, 853; VII, 91
Bibescu, Gheorghe VI, 786
BHriri V, 918
 Bibul vezi Calpurnius, Bibulus (Marcus)
Biéville, E. O. de VI. 941-942
Bismarck. Otto: Bismarc VII, 997

1213

Birsesciiy Agathá VH, 867, 989
 Boabdil VI, 68Q *gfc* -
 Bogdan VII, 1094
 Bogdan, Marie G. VII, '1100 "' '
 Bogdan-Duică,* G. V, 839 . v ~.
 Boian VII, 1083- 1084
 Boileau-Despréaux, Nicolas VI),
 631, 1055; VII, 46
 Bolintineanu, D. V; 854, 857, .875.;*
 VI, .814, 1052, ,1082.; VII,
 869 '.,... '*-',' , ...v^,*
 Bolliac, Cezar .VI, 7Ş5
 Bonpiu V, 91.7; VI, 785, 80S
 Bornier, Henri VII, 860-861,
 • " a i - , , , * n « w v ; tēdm
 Bosie vezi Bossie-fe < .
 Bossel VI, 853; -Böf sel Vil, -'
 •* ifco :* Mm -m
 Bossie V, 918, 924', 926; .Bosie
 V, 92*7; VI, 643 ' ***
 Bqssy, R. V., X, 847 ' ' ' .
 Brănişteanu, Iancu V, -976; .VI, ..
99,1, h*Wă
 Cain VI, 743 ; (fit - 4V£ . 7Me
 Calais Vil, '80 '.*" ' ""
 Călig'ula," Caius Iulius Germanicus:
 Caligul V, 615
 Caloianu VII, 987 .
 Calpurnius, Bibŭlus (Marcus): Bi-
 bulVli/84;'967 . ""*
 Calpurnius, Pison Xuciiis: Fisohe
 VII, 15, 46, 902; Pisdni'
 ' ' ' Vil, 902 • ' ' .
 Călvi, Einilia-VI-; .802 -, ••:•
 Camoes, tui* <Se: Cămoeris" VII-,
 871

Brătianu, Ion C, V, 847, 873; VI.,
 ' 982-983, 987-988-; VII,
 «46, 987, 994
 Brăzeanu, Iancu Vil, 874'
 Brisebarre, Edouard V, 844; VI,
 139, 813, 815, 825-
 Brutus, Marcus Iunius V, 935;
 VII, 13-14, 576
 Bucicoy VI, 827 , - . . .
 Buffon, George Louis Leclerc de-
 VII, 1087 , , , ,
 Burada, Teodor T. V, 840, 842,,
 844; VI, ; 78*3,,786j., 801—
 ^; 803, 808, 810, «14, 827.,
 .. 831, 935; 943; .VII, 1083.,
 -1085-1086, 1154
 Burgeois, Anicet V, 947
 Burgeoni VI. 1Q45 -, , , ,
 Burghilescu VII, 1084 j.' . .
 BurguiUon VII, JQ8* . . .
 Byrjon, George Gordon- VI, 1070
 VII, 836 • - •
 Byronski vezi Macedonski, - Ale-
 xandru ; i |

Candiano-Popescŭ VII, 987
 Canidia .Veia VII, 25; 'Cănidii
 VII, 25, 53 . ' ' ' .
 Cantacuzin, N. VI, 827
 Cantacuzin, 2.: Caritacuzene, Zi-
 zin-VII, 98T . • •
 Cantacuzino, domnii Vil;" 994'
 Cantacuzino, Alexandru V, 913;
 VI, 626, 1034- 153571(J43-
 1044, 1087; VII," 846; .
 Alexandru Căntactzirr" VI,
 013, -619, 103&-

Cantacuzino, Grigore Gr. Y, 863,
 919; VII, 830, 867, 989,
 997; ;1113; Cantacuzin VII,
 997; Grigori Cantacuzino
 VI, 1071; Grigri VII, 830
 Cantemir, Constantin: Cantirnir vo-
 dă VI, 402, 407, 410, 4 1 2-
 413, 428, 936 „
 Cantemir, Dimitrie VII, 1139
 Caracalla, Marcus Aurelius Anto-
 nius: Caracal V,,.615, 941
 Caragea, Ioan Gheorghe: Caradzea
 vodă V, 108, 110; Caragea
 vodă V, 663; VI, 631
 Caragiale, Costache V, 837; VI,
 786, 788,- 803, ,1221; ..VII,
 . 1083; C. Carageali V, 14;
 I V-I, 783; C. Ca-ragiali, VII,
 •1083-1085
 Caragiale, I. h. Y, 7, Ş73; VI, 7,
 .. 811, 814, .824, 983,, 988 -
 ..991, 1084; VII, 989, 995,
 . . ^ 1 0 \$ y .,••-:; ,x A > -Ji*utn*.-
 Caragiale, Iorgu: Iorgu. Caragiali
 V, 881 .
 Caragiani, Ion VI, 1036
 Carcalechi, . E. V, 8, 568, 859,
 904;VII, 1140-1141, 1144,
 1147, 1149-1150 ""
 Carmina VI, 716
 Carneades VII, 13 .1
 Carol I VI, '831, 1038; VII, 846,
 ' ' 1105 ' .
 Carol V VI, 1039; Carol VI, 676-
 677, 1121; Carol Cvintu VI,
 1072; Caro! Quint VI, 615,
 619, "656, 736, 1099, 1111,
 1152, 1156; Carol Quinful
 VI, 1048 ,
 Caron VII, 104, 1071 . _ •

Carp, P. VII, 847 , ,
 Casandra V, 126 ,
 Cassius, Longinus Caius: Cassius
 VII, 13 " .
 Castalide VII,-42
 Catargi, Elena VII, 1107
 CaterinaVI, 801, 808 ' .
 Catița V, 845, 931
 Catopol, Alexandru: Catopol VII,
 1022; Catopolu VI, 1065;
 Ă. Catopolu VII,' 1110,
 1118
 Cavour, Camillo Benso:'Cavur V,
 62; VI, 543, '1030'
 Călinescu, G. VI, '788—789, 80'3,
 811, 825, 834, 934, 940 -
 941, 988, ' 1076-1077;
 VII, 876, 1016, 1<J84; 1092,
 1104-1105
 Celsus VII, 984
 Censorinus, Livius VII, 16
 Cerber VII, 36, 1071; Cerbère
 VII, 475, 628
 Cerchez, I.:Jean CerkezVH, 987
 Cezar [Caius Iulius Caesar] V, 23,
 604', 932, 935; VII, 988,
 990-991, 1008; Iulius Cae-
 sar Vif, 129'; ' Cēsăf VI,
 669, 702; VII, 13, 21, 185,
 888, 1003; CēsaffII, '634;
 Iuliu'Cēsar fil, 190, 250;
 Jules César,' VII 637, 679,
 681, 742, 756-757;
 Chaloas VII, 1114 -
 Chasles, Ph, VII, 1087 .
 Chendi, II. V. 7, 859, 904; VI,
 839; VII, 1140-1141; 1144,
 1147, 1149 ' " " " -'
 Chénier, André VI, 783 •
 Chibici - Rivneanu, . A. : -Chibici
 VII, 839, 987, - - -

Chiciu V, 918
Chloe VII, 116
Choniates, Nicetas VII, 1142
Christescu, Ion VI, 1065; VII, 841, 884-886
Cicero, Marcus Tullius: Ciceron V, 23; VII, 102; Cicerone VII, 13
Cinară VII, 16
Cioculescu, Șerban VI, 810-811, 835, 1042, 1080; VII, 878, 1017
Ciopraga, Constantin VI, 1033
Circa, Ioan VI, 1036
Ciucurescu, E. VII, 873-874
timpeanu, Petru V, 835
Oairville, Louis François V, 873; VII, 1087
 Cleopatra VII, 161, 1039, 1051; Cléopatre VII, 620
Climer, Ion VII, 1101
Qio VII, 76
Codreana, S. VII, 850
Codrescu, Th. V, 840, 844, 914, 933; VI, 787, 945, 996
Cogniard, Théodore VII, 1085
Columb, Christofor: Christof Columb V, 857
femnenul, Alexe VII, 1142
Constantin, A. VI, 968
Constantin, D. C. VI, 945, 954, 959, 981
Constantinescctt, Maria VI, 854
Coquelin, Constant VII, 859
Cordier, Jules V, 873
Corneille, Pierre VI, 626, 1044
Comescu, C. C. VI, 1071
 Corniger vezi Bachus
Corvin, Matei: Huniad VI, 1138

Corvinus, Valerius Messala: Messala VII, 13
Costachi VI, 783, 785
Costesco, C. VI, 1065; VII, 1110, 1118
Costiescu, doamna VII, 987; Costieasca VII, 987
Cotiso: Cotison VII, 127, 599, 638, 647-648, 670-671, 708-709, 738-741, 748, 750, 754; Cotizon VII, 191, 204-205, 239, 671, 986, 1019, 1022; Cotyson VII, 1003
 Cotta vezi Aurelius, Cotta
Cottin, Marie Risteau VI, 36; Madama Coten VI, 36
Couture, Thomas VII, 714, 751, 778, 990-991, 995-996
Crawley, G. B. VII, 1115
Crăciunescu, Emilia VII, 1092
Cresus V, 745; Crésus VII, 439
Crețeanu, doamna VII, 838-839
Crețeanu G. VII, 838-839, 847
Cuboglu VII, 987
Ouculi VI, 383, 906, 910, 917
Cugler, Matilda V, 951
 .i*Ŧ JYi - Orii', J17 * .PGĖ
Cupido VII, 926
Cuza VI, 808
Cuza, Al. I. V, 30, 846-847, 854, 856, 885, 932-933, 951; VI, 826, 839-840, 935, 941, 982-983, 989, 991-993; VII, 1137
Caza, Elena VI, 1087; Hélène Couza VI, 1087
Caza, Grigore VI, 852
Cynthia VII, 34-36
Cypris VII, 692, 768

Damé, Fr. V, 859; VI, 1038, 1042-1043; VII, 843, 858, 1108, 1141; Darmet VI, 1042, 1043; VII, 1106
 Danae VII, 80
 Danaide: Danaides VII, 620
 Darmet vezi Damé, Fr.
 Darwin, Charles VI, 624; VII, 997
 Davidescu, Const. I. VI, 944-945, 954, 959, 968, 981; VII, 1022, 1110, 1118
 Davila, Al. VI, 1081; VII, 873, 987
 Dănescu, Ana: Dăneasca VII, 1113
 Degenmann, Alexandru VII, 866
 Delavrancea, Barbu Ștefănescu VI, 1071, 1074-1076; VII, 868, 875; Fra Barbaro VI, 1074; Fra Diavolo VII, 869
 Demetriescu, Ang. VII, 847
 Denis, Louise Mignot VII, 836
 Dannery, Adolphe Philippe VI 1045
 Densușianu, Aron VII, 868-869
 Desal, madame V, 91
 Despot Vodă V, 859; VI, 614-620, 622, 1034, 1039, 1043, 1081; VII, 1140, 1142; Despot Heraclidul VI, 1051; Eraclidul VI, 1082; Iacob Eraclid VI, 1081-1082; Iacob Eraclid(ul) Despot VI, 618, 1039, 1081; Vasilisk VI, 614 ' ;
 Eftimiu, Victor VII, 846
 Egle VII, 80
 Elena VII, 1140

i ~mi ten
 Dezobry, Charles V, 863; VII, 990-992, 1019
 Diana VII, 15, 171, 981; Diane VII, 626, 797
 Diavolo, Fra ~ vezi Delavrancea, Barbu Ștefănescu
 Dimitrescu, C. VII, 1022
 Dimitriade, Constantin VI, 843, 854; C. Dimitriadi VI, 853-854
 Dimitriadi, N. VII, 1110, 1118
 Dimitriu, M. V, 904; VIL 1022
 Drăgănescu VI, 1043; Draganescu VI, 631
 Drouhet, Charles V, 863, 872, 885, 893, 904, 908, 913, 918, 927, 931-932, 948, 976, 978; VI, 803, 813, 825, 834, 836-838, 941-944, 987-988, 1076-1077; VII, 874, 983, 1013, 1015-1016, 1087, 1093, 1104, 1140
 Duca, George V, 856; VI, 827, 842-843
 Duca, Lucia VI, 1035; Vil, 987, 1089
 Du Cange, Carlo du Fresne VII, 1143
 Dumas, Alexandre, fiul VI, 1047
 Dumitrescu C. VI, 1065
 Dumitru VI, 808
 Duruy, Victor VII, 862, 988
 Duvert, A. V, 481, 844, 927; VI, 813, 825
 i*0 ,17, .3 ,U3*!'"3i
 * W8 ,11" itaAH
 Elisabeta VII, 845
 Eminescu, Mihai V, 862; VI, 820-821, 854-855, 986,

1036-1037, 1039, 1041,
1071-1072, 1074, 1076;
VII, 839-840
Enache VI, 810
Epaminondu: Epaminondas VII,
409, 1098
Eraclid, Iacob vezi Heraclid, Iacob
Eraclid, Iacob ~ Despot vezi Despot
Vodă
Erato VII, 906
Mii

Facă, C. VI, 788
Favart, Charles Simon V, 913
Favre, Jean Baptiste VII, 1100-
1101
Făgărășanu VII, 987
Febe VII, 247; Fêbé VII, 677
Febus vezi Apolo
Ferdinand I VI, 616, 696, 716-
717, 776, 1089, 1094,
1121, 1136, 1152-1153,
1156-1157; Ferdinand
Augustul VI, 1163, 1166
Feronia VII, 83
Filimon, N. VI, 833-836, 942
Filip VII, 1142
Filip al II-lea: Filip VI, 696,
1121; Philipp al II VI,
622; Philippe VII, 585;
Philippe August VII, 585
Filipescu, Costăchiță VI, 787
Filipescu, E. VI, 808
Filloti VII, 874
Flaccus, Quintus Horatius VII 13,
833; Horace VII, 613, 626,
637, 653, 839, 857-859;

Eros VII, 147, 214, 612, 926,
928, 1025
Eschil VII, 42
Eumenides: Eumenide VII, 1023,
1045
Euripide VII, 620; Euripid
VII, 161, 1051; Evripidis
VII, 385
Eva VII, 269
Exarcu, C: Exarhu VII, 839,
847
Eros VII, 147, 214, 612, 926,
928, 1025
Eschil VII, 42
Eumenides: Eumenide VII, 1023,
1045
Euripide VII, 620; Euripid
VII, 161, 1051; Evripidis
VII, 385
Eva VII, 269
Exarcu, C: Exarhu VII, 839,
847
Ferdinand I VI, 616, 696, 716-
717, 776, 1089, 1094,
1121, 1136, 1152-1153,
1156-1157; Ferdinand
Augustul VI, 1163, 1166
Feronia VII, 83
Filimon, N. VI, 833-836, 942
Filip VII, 1142
Filip al II-lea: Filip VI, 696,
1121; Philipp al II VI,
622; Philippe VII, 585;
Philippe August VII, 585
Filipescu, Costăchiță VI, 787
Filipescu, E. VI, 808
Filloti VII, 874
Flaccus, Quintus Horatius VII 13,
833; Horace VII, 613, 626,
637, 653, 839, 857-859;

Franga, George VII, 1138
Freiwald, Victor: Fraivald VI,
1065; Fraivald VII, 1022
Frisch, Marie Thérèse V, 836

Gabriela V, 893, 904, 908-909,
924, 926-927; VI, 801,
808, 815
Gagneau, A. vezi Berluc de
Perussis, Léon
Galatea VII, 219, 1047; Galathea
VII, 16
Gallus, Caius Cornelius VII, 984
Gane, C. V, 847, 1099
Gane, G. VI 852
Gane, N. VII, 847; Nicu Ganea
VII, 838
Gătaș, Alexandre: Alexandru
Gatino V, 924; VII, 1105,
1107, 1111
Gavala, A. VII, 1109, 1118
Gazier, Georges VII, 863, 1099-
1100
Géricault, Théodore VII, 714
Gessner, Salomon VII, 1154
Getta vezi Romanescu, Aristizza
Gheorghidi, J. I. VI, 36
Ghica, doamna VII, 987
Ghica, Dimitrie Gr. V, 863; VII,
996, 1114; Dimitrie VII,
1114, 1117; Mitică VII,
996, 1114
Ghica, Grigore Dim. V, 28, 844,
863, 870; VII, 996, 1110,
1114, 1141, 1145, 1150
Ghica, Ion V, 841-842, 846, 851,
854, 859-861, 863-864,
872-873, 921, 932-933;

Frollo, Giovanni VI, 1036
Frunzescu, D. VI, 844
Furii: Furies VII, 759

VI, 627, 632, 787, 810,
820, 831, 839, 944, 982-
983, 987-988, 991-992,
996, 1034-1036, 1042-
1044, 1049, 1069; VII,
829, 832, 836, 839-844,
846-849, 851, 861, 866-
867, 881, 884, 989, 991-
994, 996-997, 1000-1001,
1006-1007, 1009-1010,
1012-1013, 1093-1094,
1104-1108, 1110-1112,
1114-1117, 1143-1144,
1146-1147, 1149; Ioan
Ghica VI, 1053; John
Ghica VII, 847
Ghica, Iorgu VI. 853; Iorga
Ghica VI, 853
Ghica, Leon VII, 839
Ghica, Mihail VII, 851, 1009
Ghica, Natalia: Natalia Ghica VII,
987; Natalia V, 845, 931;
Natalie VII, 987
Ghica, Pantazi V, 851, 853-854,
886, 903, 914, 976, 979;
VI, 820, 824, 826, 983;
VII, 1137
Ghioroceanu VII, 987
Gion VII, 987
Giurescu, C. C. VII, 1140
Gingu VI, 786
Glykira VII, 80, 116, 876, 925;

Glicera VII, 982; Glycera VII, 16
 Göbl, Carol VII, 848
 Goethe, Johann Wolfgang VI, 622, 822, 1070, 1075; VII, 871, 997
 Goldoni, Carlo VI, 986
 Got, François Jules Edmond VII, 851, 861, 1099
 Gounod, Charles V, 864; VII, 1008
 Gozzi, Carlo VII, 1104-1105
 Grandea, Gr. H. VII, 836
 Grandea, Haralamb VII, 836
 •••••UOK.MHI ym .i•*? ,*38
 rWttt*r<JŠ*«\$S«;'' -*S*i>>W
 Hagiescu, N. VI, 1065; VII, 1094, 1108-1109, 1118
 Halepliu, Costache V, 918
 Hallstrom, Ivar VII, 1117
 Handoca V, 918; VI, 801, 808
 Hangerli: Handjérly VII, 987
 Haret, Spiru VI, 1036
 Harmanda VI, 943
 Harnavu, Iordache VI, 785
 Harpii: Harpies VII, 627, 691, "i-V iMUKb stlfr, 'i; isiUüVI ,*k,i*
 Hasdeu, B. P. V, 847; VI, 820, 983, 986, 992, 1033, 1077, 1081; VII, 830, 837, 847, 869; Hajdău VI, 1053; Hăjdău VI, 820; B. P. Hăş-dău VII, 839; Hăşdeu VI, 1036
 Hasnaş, Vasile VII, 841, 851, 885-886
 Hebe VII, 206, 854-856, 859; Hébé VII, 29, 87, 89, 933, 969, 974

H

Grant: 2 Grant (?) VII, 987
 Grădişteanu, Petre V, 951
 Greceanu, Gh. VI, 783; VII, 1083
 Grenier, Edouard V, 845, 931; VI, 931; VII, 829, 863, 1099-1100, 1114
 Grigorie I VI, 1095
 Grigoriu, Zoiţa VII, 1154
 Grillparzer, Franz VII, 871
 Grosphus, Pompeius VII, 16
 Guillbert, S-te ~ VII, 1102
 Guşti, Dimitrie V, 933; VI, 801-802, 945, 996
 Heine, H. VI, 1075
 Heliade-Rădulescu, I.: Eliade VI, 1052
 Heliconide VII, 42
 Henig VI, 321
 Henric VII, 1142
 Heraclid, Iacob: Iacob Eraclidul VI, 615, 642, 659, 668, 1101 J
 Hercule VII, 616, 622, 655; Eraclide Ptolemeu VI, 615; Ercule VI, 1039; Hercule VII, 153, 214, 217, 1063, 1070; Hercule Olimpiu VI, 660
 Hermès VII, 987
 Herz, Edgar von ~ VII, 880, 883; Edgar de Herz VII, 869
 Hesperide VII, 80
 Hincu V, 194
 Hodoş, Enea VI, 1036

Homer VI, 1046; Orner VI, 615, 736, 1039, 1060, 1162; VII, 48, 93, 409
 Homiceanu VI, 783, 785-786
 Horatia, Ginta VII, 13
 Horaşiu vezi Flaccus, Quintus Horatius
 Horvat VI, 619
 Houdin, Robert VII, 806
 Hristachi VII, 1083
 Hristos, Iisus: Christ VI, 695; VII, 1087; Christos VII, 128, 386, 999, 1023; Iisus Christos VII, 13, 15, 585; Hristos VII, 17, 21, 45, 82, 881, 884-885, 888
 Hudiţă, Ioan V, 847
 Hugo, Victor VI, 837, 987, 1033, 1070-1071, 1075-1078, ,i • "fa&v- taip^iA ,3Ud\to^l
 i
 Iacobeanu, D. VI, 786; VII, 1083
 Iacovachi VI, 801, 808
 Iarcu, D. V, 904
 Iarnic, I. VI, 1036
 Ibrăileanu, G. VI, 790, 803
 Idieru VI, 783, 1083; Idieriu VI, 943, 1084
 Ifigenia: Iphigénie VII, 638
 Inachia VII, 16
 Innocent VII, 585
 Ioan Vodă cel Viteaz: Ionaşcu Vodă VI, 1040
 Ionaşcu Vodă vezi Ioan Vodă Cel Viteaz
 Ionescu, M. VII, 1110, 1118
 Iorga, N. V, 893, 904; VI, 783, 788, 815, 826, 832-834, 934-935, 939-940; VII, 1102

1082, 1084; VII, 857-858, 1014-1015, 1101
 Humboldt, Wilhelm von ~ V, 23
 Huniad vezi Corvin, Matei
 Hurmuzachi, George V, 875
 Hurmuzachi, N. VII, 839
 Hurmuzaki, Alexandru VI, 839; Alex. (Alec) Hurmuzachi, V, 7, 846, 849, 854, 868, 875, 886, 903, 926, 932, 951, 978-979; VI, 816-817, 992
 Hurmuzaki, Eudoxiu: Eudoxie Hurmuzachi V, 875
 Hyacinthe-Duflost, Louis VI, 813
 Hyginus, Gaius Iulius VII, 984
 Hyperethuza VII, 80

I

Iosif VI, 578
 Ipsilanti, Alexandru: Ipsilant V, 92, 811
 Isaia VII, 1096
 Istrati-Capşa, Maria VII, 1109
 Iuda Iscarioteanul: Iuda V, 149, 349; VI, 294
 Iulia, fiica lui August VII, 985
 Iulia, nepoata lui August VII, 45, 985, 1019
 Iulian, Ştefan V, 861; VI, 1065; VII, 841-842, 851, 884, 886, 992, 998, 1005, 1022, 1093-1094, 1109, 1118
 Iunona VII, 157, 1032; Iuno VII, 39, 215, 221, 898, 1048; Juno VII, 1072; Junon VII, 658; Junona VI, 1058, 1160; VII, 29, 32

Iupiter: Joe VI, 1058, 1160; VII, 24, 86, 147, 166, 233, 859, 931, 983, 1025, 1046, 1059, 1061, 1072; Jupiter V, 18; VI, 604, 1039; VII, 24,

Jeanne VII, 1142
Joldea VII, 1140; Jolde V, 859; VI, 1034

K

Kingston, Beatty V, 861; VII, 1115-1117
Kiuciuc-Ahmed V, 107
Kock, Paul de ~VI, 871
Kogălniceanu, Mihail V, 33, 835—837, 847-848, 856, 918; VI, 783, 787, 821, 851, 993, 1033; VII, 1083, 1099;

Labenette, Corsse V, 918
Labiche, Eugène-Marin V, 873, 947; VI, 825
Labo, Moris VII, 990-991
Lacser (?) VII, 1022
Lahovari, G. VII, 847
Lahovary, doamna VII, 987
Lahovary, Al. VII, 987
Lais VII, 224, 1076; Laïs VII, 717, 722, 781, 786
Lama vezi Macedonski, Alexandru
Lamartine, Alphonse de VI, 1065, 1070

29, 32, 38, 42, 76, 80, 667, 895, 980-981; Jupiter Stat-
tor VII, 148, 613, 1026;
Tonantul Jupiter VII,
893-894
Ivașcu, George VI, 1084; VII, 880

Jouvin, B. VI, 942
Juan, Don — de Austria VI, 623
j

M. Cogălniceanu V, 14;
VI, 844, 851, 855-866
Köning VII, 1087
Kotzebue, August von V, 836;
VI, 784
Kremnitz, Mite VII, 987
Kretzulescu, Nicolae VI, 993;
Crețulescu VI, 993

,)/' ujuștikif. ?8i>'. X\$ \ ,IV m-sibl
Lamia, Elius VII, 16
Lanner, Joseph VI, 321
Laodamia: Laodamea VI, 1039
Laski, Albert VI, 616-618
Latona VII, 38, 981
Laurian, D. A. VI, 1036; VII, 847; Laurianu VII, 847
Lauzanne, Th. VI, 813, 825;
Lausanne V, 481, 844, 927
Lazu, V. VI, 827
Lăpușneanu, Alexandru V, 859;
VI, 615-617, 1034, 1039-
1040; VII, 1140

Lăzărescu, L. VII, 1110, 1119
Lecca, H. VII, 1020
Lecocq, Charles VII, 1087
Lefranc, Auguste V, 873
Legman, Hartinie VI, 616
Léon al X-lea VI, 1111, U21
Leonescu, Vasile VII, 874
Leopardi, Giacomo VI, 1075
Lepădat, I. Al. VII, 1090, 1091;

Lepădatu VII, 869
Lessing, Gotthold Ephraim VI, 1075

Leuconoe VII, 16
Levandovski V, 858
Lévy, Calmann V, 947
Lévy, Michel VI, 941
Liber vezi Bachus
Licinius vezi Lucullus, Lucius
Licinius

Licinius, Murena: Murena Augu-
rul VII, 16
Linda Raia VI, 680

Liszt, Franz V, 881
Littré, Emile VII, 997

Livius, Titus: Tit Liv VII, 893;
Tit Liviu VII, 170, 893;
Tite-Live VII, 626

Locusteanu, P. VI, 942, 944
Lovinescu, Eugen VI, 7, 811, 988,
1036, 1076-1077; VII,

,1011 ,#A • m , i Vș t,s&;i&B>iW M

Macaulay, Thomas Babington VI, 1073

Macé VI, 783, 808, 810; Mase VI,
801; Masé VI, 809; Masse
V, 904

847-848, 868, 875, 984,
987, 1002, 1016

Lubicz, Gaster VII, 987
Luchian, N. V. 59, 65, 79, 845-
846, 867, 872, 875, 879,
885, 890, 892, 904, 908-909,
917, 924, 926-927; VL
801, 808-809, 811, 814-
815, 827, 843, 931, 935,
943, 991; VII, 1086, 1094

Lucifer VII, 893
Luciliu vezi Macedonski, Ale-
xandru
Lucrețiu [Titus Lucretius Carus]
VII, 1015

Lucullus, Lucius Licinius: Lucul-
lus VII, 73, 847; Licinius
VII, 16

Lupercal: Lupercales VII, 717,
781

Luther, Martin VI, 615, 622
Luzzato, d-ra VI, 810
Luzzato, V. VI, 808; Luzato VI,
808

Lyaeus vezi Bachus

Lyce VII, 16
Lydia VII, 16, 20-21, 23-24,
116, 214, 849, 852, 874,
876, 887-889, 925, 980,
1070; Lyde VII, 16; Lydie
VII, 653

J^MUMHJ&' üs\ A" .rioiiaJM
^ ' << * arcjh..*

Macedon, Alexandru: Macedon
VI, 1070; Alesandru Mace-
don VI, 1071; Machedon
VI, 702, 738; Alexandru
Machedon V, 790, 958; VI,
24; VII, 527

- Macedonski, Alexandru V, 862; VI, 1052-1054, 1068-1069, 1071; VII, 836-837, 840, 843, 861, 868, 877, 994, 1141; Byronski VI, 1071; Lama VI, 1069; Luciliu VI, 1052-1053; i . Zenone VI, 1052-1053, 1061
- Machiavelli, Niccolò VI, 1073
- Mahmud al II-lea V, 113
- Mahomed, profetul: Mohamed VI, 680, 696, -750, 862
- Mahomed al IV-lea:: Mohamed al IV-lea VI, 433
- Maillot, Arthur François Eve V, 918
- Maiorescu, Ana VII, 1089
- Maiorescu, Titu V, 862-864; VI, 840, 852-853, 1036, 1074, 1076; VII, 832, 838-839, 847-849, 862, 867-869, 984-987, 989-990, 997-998, 1011, 1089, 1112, 1150-1152
- Mândrea, Nicolae VII, 839, 847, 987
- Mândrea, Zoe VI, 1038; VII, 839
- Mangirov VI, 808
- Maniu, Vasile VI, 1036
- Manliu, Ioan VI, 1036
- Manolescu, A. vezi Romanescu, Aristizza
- Manolescu, Grigore VI, 854; VII, 830, 841-843, 867, 881, 884, 989, 991-992, 997-998, 1001, 1005, 1009, 1011, 1022, 1113
- Manolescu, Mihai VII, 1009
- Manolescu, Teodor V, 864; VI, 1037, 1049, 1065-1068
- Manovici, L, VII, 1109, 1118
- Manzocchi VII, 861, 866, 989
- Manzoni, Alessandro VI, 1065
- Mara (?) VII, 26
- Marc-Michel V, 844; VI, 139, 813, 815, 825
- Margareta VII, 1142
- Marghioala VI, 786
- Marian, Simion Florea VII, 987
- Marinescu, Gheorghe VII, 839
- Marino VI, 802, 808; Marinov VI, 801
- Marmier, Xavier VII, 860-861
- Marsillac, Ulysse de V, 880; VI, 983; Marcyllac V, 30
- Marte: Mars VII, 441, 627, 746, 1050, 1071; Mart VII, 171
- Massoff, Ioan V, 879-880, 887, 889-890, 896, 924, 932-933, 948, 951, 976-977; VI, 820, 843, 854, 935, 993; VII, 1092, 1105
- Mateescu, E. VII, 1110, 1119
- Mateescu, M. VI, 1065; VII, 841-842, 884-886, 1022, 1109, 1118
- Mavrocordat, Alexandru V, 840, 915
- Mavrocordat, E. V, 840, 915
- Mavrogheni, doamna: Mavrojeni V, 845, 931
- Maximus VII, 984
- Mănucă, Dan VII, 857-858, 1101, 1145
- Mecenas, C. Cilnius VII, 22; Mecena VII, 14-16, 19, 91, 832, 837, 871, 875, 944
- Melanchthon, Phillpp: Melanhton VI, 615, 618, 621, 1110
- Melchisedec, Ștefănescu VI, 1087—1088; VII, 839, 987; Melhisedec VII, 1013
- Mercur VII, 56, 163, 905, y10. 980-981, 1039, 1059, 1070; Mercure VII, 628
- Merișescu, Smaranda V, 880; Merișasca VI, 815, 935; Merișasca V, 887; Merișescu VI, 815; VII, 1086
- Mesghe VI, 786
- Messala vezi Corvinus, Valerius Messala
- Metternich, Klemens VI, 336, 358, 890 ,II7 u~smio-ii/.
- Meunier VI, 783
- Meyrounet, St. Marc VII, 1102
- Michaud, Joseph VII, 1087
- Miclescu, Dimitrie VII, 987
- Miculi, Gaétan V, 266-267, 271, 275, 905; VI, 20, 34, 334,
- Mihai Viteazul V, 23, 61, 873, 943; VI, 603, 989
- Mihăilescu, Șt. C. VI, 1036; VII, 847
- Mille, C. VI, 1069; VII, 868
- Millo, Matei V, 13-15, 27-28, 33, 41, 45, 51, 78, 95, 101, 107, 115, 123, 133, 413, 840-842, 844, 848-852, 854; 856, 867-868, 870-871, 879-881, 885-887, 889-890, 893^894, 896, 903, 909, 913-915, 917, 919, 924-927, 933, 976, 979; VI, 802, 811, 814-815, 819-820, 824, 839, 843,
- 852, 854, 935, 940, 942, 944-945, 991-993, 995, 997; VII, 349, 851, 1085-1087, 1113; M. Milu V, 915
- Milon VII, 1068
- Minerva VI, 604; VII, 32, 34, 215, 1072-1073; Minerve VII, 715, 778
- Mircea Ciobanul VI, 734-735, 739, 760, 1182, 1198
- Mircescu, V. vezi Alecsandri, Vasile
- Missir, Petre: Misir VII, 987
- Mistral, Frédéric VII, 1100-1101
- Mnemozina VII, 42
- Molière, Jean-Baptiste Poquelin V, 932; VI, 803, 825, 986, 994; VII, 851, 1015
- Moltke, Helmuth Karl Bernhard VII, 997
- Monnet-Sully VII, 860
- Montgolfier, Joseph de — VU,
- Morțun, V. G. VII, 868
- Moru. Al. VI, 1065; VII, 1110, 1118
- Motoc, Ioan VI, 615, 617, 620
- Movilă, Ștefan VI, 236
- Munteanu, Teodor VII, 1092
- Murena Augurul vezi Licinius, Murena
- Mureșanu, A. VII, 869
- Murzulf VII, 1142
- Musset, Alfred de VI, 816; VII,
- Myrtala VII, 982

Nanu, Ioan VII, 987
Napoleon I Bonaparte V, 295, 306-307; VI, 155
Napoleon al III-lea V, 847; VI, 1033
Nastasi VI, 783
Naum, Anton VI, 1071
Neera VII, 16
Negri, A. C. VI, 921
Negri, Catinca V, 921
Negri, Costache V, 30, 921; VI, 788, 1046; VII, 833
Negri, Elena V, 840, 908, 913; VI, 836; d-na N. V, 25-26
Negruzzeștii VII, 987
Negruzzi, doamna VII, 838, 846, 867.
Negruzzi, C. V, 835-836, 840, 867, 891, 913, 915, 918; VI, 787, 934; VII, 1083, 1086; C. Negruți V, 14; VI, 401, 936, 939
Negruzzi, G. C. VI, 827
Negruzzi, Iacob V, 8, 855, 857—861, 863, 868, 932; VI, 820, 837, 839-843, 854, 1034-1035, 1044; VII, 830, 837-838, 844-845, 847, 863, 988, 990, 995, 1005-1007, 1085, 1089-1090, 1093-1094, 1107, 1112, 1118, 1138-1140, 1146, 1153; Jacques VII, 845; Jacques Negruzzi VII, 987
Negruzzi, L. VII, 847, 850
Neptun VII, 26
Nero [Tiberius Claudius Drusus Germanicus]: Néron V, 615; VII, 900

Î7 „,.,.r>.te*miÊÊm

Nesselrode, Karl Vasilievici: Neselrod VI, 336
Nestroy, Johann Nepomuk V, 850
Nica, Teodor VII, 847
Nicolae I [Pavlovici]: Necolae VI, 304, 331, 357, 378, 865, 889; Neculai VI, 304, 902; Neculai Pavlovici VI, 880
Nicolau, P. V, 904; VI, 801-802; VII, 1110, 1119; P. Neculai V, 893, 908-909, 917, 926; VI, 801, 808
Nicolescu VII, 1022
Nicolescu, G. C. V, 835-836, 838-840, 842-847, 855-856, 862, 864, 913, 918, 924, 931, 976-977, 979; VI, 787, 821, 824, 831, 839-840, 842-843, 852, 931, 939, 982, 991, 1034, 1038, 1084; VII, 830-831, 840, 847, 880, 983, 989, 993, 1007, 1009, 1013, 1020, 1084, 1103, 1137, 1140, 1143
Nini V, 918, 926-927
Nisard, D. VII, 1019
Nisipescu VII, 987
Noe V, 581; VI, 237
Nottara, A. vezi Wellner, Amalia
Nottara, C. I. V, 864; VII 841-842, 851, 873, 878, 885, 992, 998, 1005, 1011, 1022; Constantin Notară VI, 1065; VII, 846, 884
Notus VII, 980

i

Odeseanu VII, 1022
Odobescu, Al. VI, 844, 1041, 1049, 1050-1051; VII, 830
Ollănescu-Ascanio, D. C. V, 859, 921; VI, 1035, 1039; VII, 16, 830, 833, 839, 844-845, 847, 849-850, 864-865, 874, 881, 987, 1085, 1107, 1141, 1150
Orner vezi Homer
Onciul, Dim. V, 875
O
Palas vezi Pallas
Pallas VII, 980; Palas VII, 981
Pan VII, 630
Pandeli VII, 1083
Pandora VII, 454
Pann, Anton V, 951
Panu, I. VI, 1065; VII, 1109, 1118
Papadopol VII, 1022
Papadopol-Callimach, Al. VI, 1043; VII, 989-990, 995, 997; Al. Papadopol Callimah V, 860, 863-865; VII, 837, 840, 844, 867, 999, 1007-1008, 1012, 1107; Al. Papadopol Calimah VII, 1139, 1146; Papadopulo-Calimah VII, 1139
Papaianl V, 927
Papură Vodă vezi Ștefăniță Vodă
Parce VII, 1070
Paris VII, 215, 1071-1073, 1075
Parnaside VII, 42

Orășanu, Nicolae T. V, 847; VI, 983
Orfeu VII, 76, 877, 981
Origo VII, 34-36, 896
Ornea, Z. VII, 849
Ovidius, Publius ~ Naso VII, 45; Ovid VII, 983-985, 988; Ovide VII, 859; Ovidie VII, 76; Ovidiu V, 862, 865; VII, 45-47, 122, 862, 866, 966, 983, 988, 992, 1002, 1015, 1017-1019

P

Pascaly, Mihai VI, 820, 844, 852-853; Pascali VI, 993
Paul al III-lea: Pavel VI, 619, 696, 1121
Pavelescu VI, 959
Păltănea, P. VII, 983
Pătrașcu, Th. VI, 1065; VII, 1022, 1110, 1118
Păucescu, Grigore VII, 987
Pedilan VII, 1084
Pencovici, Eust. VI, 855
Periercourt vezi Pixérécourt, René Charles Guilbert de ~
Perpessicus VII, 840
Petrașcu, N. VII, 840
Petre al III-lea VI, 618
Petrescu, Camil VII, 846
Petrescu, Iancu VI, 1065; VII, 841, 874, 885-886, 998, 1022, 1110, 1118
Petroni VII, 847, 987; Petroniu VII, 847

- Petru Stolnicul VI, 1039
Pettius VII, 16
Peucer, Luciniu Gaspar VI, 618; BŞ Gaspar Peucer VI 615
Phaebus vezi Apolo
Philipescu, doamna VII, 987
Philipescu, G. VII, 987
Phillis VII, 16
Picard, Louis-Benoit V, 978
Picot, Emile VI, 1081
Piéride VII, 42
Pilețki V, 872, 933; VI, 945, 996
Piru, Al. VI, 811, 814, 836, 939, 988, 1038, 1076, 1082; VII, 878, 1008, 1019, 1084, 1088, 1104-1105
Pisones vezi Calpurnius, Pison Lucius
Pisoni, frații vezi Călpurnius; Pison Lucius
Pisozki, Ioan VI, 617
Pixérécourt, René Charles Guilbert de ~ (greșit în text) Periercourt V, 836; VI, 784
Pizzaro, Francisco VI, 623
Plancus, Munatius VII, 16
Platon, Maria VII, 857
Plaut [Titus Macius Plautus] VI, 986; VII, 93
Pluton vezi Plutus
Plutus VII, 52, 56, 80, 190, 619, 905, 910, 931, 1057; Pluton VII, 853, 909, 1023, 1039
il'' ,6301 •' -o-sC ,>!'m--'t"y
Pogor, Vasile VI, 840
Pollux VII, 926, 928
Pompeius, Varius VII, 16
Pomponius, Sestius VII, 16
Poni, Ioan VI, 801, 808
Pontmartin, Armand de ~ VII, 856-861, 1101
Popescu, Anica VI, 1065; Articuta VII, 1113; Popeasca VII, 830, 843, 1113; Anicuta Popescu VII, 842
Popescu, Eufrosina VI, 820, 1221; Frosa Popescu VI, 854
Popescu, Spiridon VI, 939
Popovici, D. VII, 1110, 1118
Popp, V. Gr. VI, 1052
Poppini VII, 987
Porfira, T. V, 896
Porojan, Vasile V, 860; VII, 1145-1146
Portius VII, 839
Postumus, Caius VII, 16
Potti, G. VI, 837
Pralea, Ioan: Pralea V, 959
Praxiteles: Praxitel VII, 44
Privileghe V, 919
Profira VII, 1084
Prometeu VII, 42, 233, 883, 981; Prométhée VII, 667
Propertius, Sextus Aurelius VII, 45, 984
Prudenție, Ioachim VI, 619; Iohan Prudenție VI, 618
Ptolemeu, Eraclide vezi Hercule
Pucea, E. VII, 1092
Pulheria VII, 1083
Pupillus, Orbilius VII, 13
Purice VI, 236
Putifaroaia, soția lui Putiphar VI, 578
Putiphar: Putifar VI, 578
Pygmalion VII, 219, 657, 1047
Pyrrrha VII, 116
Racine, Jean VI, 626, 1044, 1047
Racot, Adolphe VII, 857
Racoviță, Cehan V, 68
Radu, G. VII, 987
Rafaël: Răfăilă Zugravul VII, 300
Rareș, Petru VII, 1140
Rașcu, Al. VII, 1109
Rașian VII, 841, 885-886, 1094; Rașianu VII, 1065
Rașianu, D. VII, 1110, 1118
Rădoișu VII, 987
Rădulescu, I. Horia VII, 1085
Réaumur, René Antoine Ferchault de ~ VII, 471
Rebreanu, Liviu VII, 873
Reichemberg, m-lle VII, 860
Remus VII, 227, 662
Reticul, Ioachim VI, 618
Revelie, Gheorghe VI, 617
Richard Inimă de Leu VII, 585
Robespierre, Maximilien de ~: Robespier VI, 1030
Rolland, Amédée VI, 941-943
Roman, doamna VII, 839
Roman, Alexandru VI, 1036; VII, 839
Romanescu, Aristizza V, 842, 862, 864; VI, 839, 853; VII, 846, 850, 867, 886, 989, 1009, 1020, 1109-1110, 1113, 1118; Aristizza VII, 867, 989, 993, 997, *' .ttiitsn-wtc'
Sagana VII, 25
Samson VI, 1007
Sandeau, Jules V, 873
1011; Getta VII, 992-993; Manolescu VII, 998, 1009; A. Manolescu VII, 992; Romaneasca VI, 1049; VII, 830, 841-842, 884-885, 991, 996, 1113; Aris-tița Romanescu-Manolescu VII, 1005
Romulus VII, 227, 662, 753
Rosetti, doamna VII, 987
Rosetti, frații (?) VII, 839
Rosetti, CA. V, 847, 860, 873; VI, 982-983, 988, 1038; VII, 846, 1143; Rosetaki VI, 987
Rosetti, Lascăr V, 30, 863; VII, 837, 983
Rosetti, N. V, 915
Rosetti, Radu VII, 1114
Rosetti, Th. VII, 847, 987
Rossi, Ernesto VI, 1067
Roussel, Jean Pierre: Ioan Petre Rozei VI, 616
Roux, A. VII, 1101
Royer, Alphonse V, 918; VI, 813
Rufinus VII, 984
Russo, Alecu V, 839-840, 913, 915; VI, 801; R. VI, 801-802
Ruxandra Doamna VI, 615, 1040; !>SO VII, 1140
mu,
jwiililfi'
Sarandi, Frosa V, 861; VI, 1065; VII, 1093-1094
Sarcey, Francisque VI, 836

- Sarpedon VI, 1039
Sava, bimbașă: Bimbașa Sava V, 62, 162, 8J4
Săftica V, 924
Săvescu, Coralia VII, 839, 1089—1090
Săvescu, I. C. VII, 839; Sevescu VII, 987
Sbiera, I. G. VII, 839
Schiller, Friederich VI, 622, 1070; VII, 1152
Schwartzburg, Gunter de ~ VI, 615
Scott, Walter V, 32
Scribe, Eugène V, 835, 873, 885, 908, 976, 978; VI, 808; VII, 1117
Scurtescu, N. VI, 1082
Sedlitz, Petre VI, 616
Sevastița V, 893
Sfetescu, P. VI, 1065
Sforza, Lodovico: Sforța VI, 623
Shakespeare, W. V, 32; VI, 933, 1046, 1075; VII, 856, 993, 1105
Sigismund II August VI, 616
Sigismund, Ioan VI, 1152, 1156, 1169; Sigismund VI, 723, 776; Sigismund Polonul VI, 735; Sigmund VI, 724-725, 760, 1175, 1182-1183, 1190; Sigmund Polonul VI, 735; Iban Sigmund VI, 618, 661; Ioan Sigmund Polonul VI, 1067
Silanus, Didius VII, 1019
Silenus VII, 159; Silen VII, 76
Simionescu, Maria VII, 849
Sion, G. VI, 1069; VII, 836
Sraudin, Paul VII, 1087
Slavici, I. VII, 847
Smaranda VII, 1083-1084
Socec, Ioan V. V, 857-860, 865, 867, 904, 921-922, 952; VI, 1042-1044; VII, 7, 844-845, 851, 864-866^ 882, 884, 1012, 1021, 1092, 1099, 1152; Sotschek VII, 1102
Socrate: Socrates VII, 388, 1096
Sofocle: Sofoclis VII, 385
Sol vezi Apolo
Soliman al II-lea VI, 612, 617, 733, 750, 776, 1089, 1151, 1156
Solomon V, 652; VI, 742, 1128
Sommer, Johannes VI, 618
Stamati, T. V, 14
Stavăr VI, 808
Stavrescu, Raluca VI, 843
Stăncescu, C. VI, 1071; VII, 990, 1008-1010
Stemil VII, 847, 987
Steriade, George V, 843, 863; George Steriadi VI, 855—856; VII, 990-993, 995, 1145
Sterian VI, 783, 801, 808
Sterian, doamna V, 893, 908-909, 918, 926-927; Sterianca VI, 814
Stern, Adolf V, 864; VII, 1006, 1020
Stoenescu, T. M. VI, 1065; VII, 1112
Strat, Constantin VII, 262
Strat, Ioan VI, 993
Streinu, Vladimir VI, 811, 1080; VII, 878
Stroici, Ion VI, 617
Strousberg, Berthel Henry: Strousberg V, 119
Sturdza, D. VII, 847; Sturza VII, 987
Sturza, Ioniță V, 67-68; VII, 1146
Sturza, Mihail VI, 821; prințul Sturza V, 837; VI, 784
St. Victor, Paul de ~ VI, 941-942
Sultana VI, 623
Suțu, Mihai V, 109-110
Sylva, Carmțn VII, 1101, 1117
Székely, Anton: Anton Secuiul VI, 617; Anton Sekeli VI, 616—617
Șerbănescu, Teodor VII, 847
Șincai, Gh. VI, 619, 1084
Șoimescu, S. V, 859-860; VI, 1042; VII, 1106, 1110, 1141, 1143
Ștefan VII VI, 1039
Ștefan cel Mare V, 23, 61, 576-577, 719, 868, 943-944; VI, 201, 236, 401, 403-404, 425, 638, 648, 669, 696, 729, 752, 773, 776, 936
Ștefanachi V, 924
Ștefănescu, Gh. M. V, 861; VII, 1108, 1111
Ștefănescu, N. VI, 1065
Ștefăniță Vodă: Papură Vodă V, 436, 549, 651, 958
Știrbey, Alexandru B. VII, 839
Șuțu, Natalia VI, 827
Telephus VII, 16
Teodor VI, 783
Teodorini, Theodor V, 893, 904, 908-909, 917, 926-927; VI, 801-802, 808-809
Teodoru, N. V, 908-909, 917, 924, 926-927; VI, 783, 801, 808-809
Terențiu VII, 80, 925
Teulescu, Petre VI, 814
Thaliarchum VII, 16
Theodorini, Maria VI, 854
Thery, Hélène VII, 842

Thespiade VII, 42
Thierry, Edouard VII, 1099
Tiberius VII, 985; Tiberiu VII, 986
Tibullus, Albius VII, 46; Tibul VII, 36, 170; Tibule.VII, 626; Tibullus VII, 45, 984
Tlepolem VI, 1039

Tepelea, G. F. VII, 1101

,117 j^f* ^..M^vŭS. iP&o-uml? V
ti

Ubicini [Jean Henri Abdolonyme] V, 837, 839-842, 893, 908, 913; VI, 784, 787, 807, 931; Ubi V, 841
Ungureanu, Gh. V, 839
Ureche, Grigore VI, 1081, 1084
Urechia, V. A. VII, 847, 850, 867, 989,991, 1006, 1020-1021,

SigJWMWMI, tesot ->/& .tft i»WjJjT.T
lOfewT

Valéry, Paul VII, 857
Varro, Marcus Terentius: Varrus VII, 14; Varus VII, 13
Vasilescu, Maria VI, 1065
Vasilisk vezi Despot Vodă
Vasilu, Alecu VI, 36
Velescu, P. VI, 1065; VII, 841-842, 884-885, 1022; Petre Vellescu VI, 853-854
Vellescu, Ștefan V, 933; VI, 854

Toma Calabaicanul VI, 619
Tomșa, Ștefan VI, 619, 1039
Torquatus VII, 16
Traian [Marcus Ulpius Traianus] V, 23, 116, 119, 607, 874, 889, 936, 947; **Vil**, 43, 835, 1107; Troian **V**, 600, 934
Tyndaris VII, 16; Tindaris **VII**, 981

• i 0! fi à j, ni) : .,niț

,IMI Wft ,0011 .11/ ;&MH
" 1106; Alexandrescu Ureche **VII**, 847, 849

Ursu, N. A. VI, 996
Urșanu, Valerian VII, 987
Urzică, actor VI, 785
Urzică, agent de poliție VII, 267, 286; Urzichi **V**, 55; **VI**, 122

«V- ;;! ... •

Ventura, Grigore VII, 847, 858-860, 866-867, 987, 998-999, 1006; Arutnev **VII**, '858 V t: HOOK-K "/*<
Venus **V**, 607, 612, 627, 937, 939; **VI**, 1060, 1162; **VII**, 22, 44, 80, 132, 145, 147, 161, 170, 206,208,215,222-223,225, 245, 247, 618, 620, 627, 901, 925, 982, 1025-1026,

1032, 1039, 1051, 1061, 1065, 1067, 1072-1073, 1077; Venera VII, 22, 44, 901; Vénus VII, 601, 610, 612, 649, 660-661, 675, 690, 714-715, 721, 743, 745, 752, 766, 778, 784; Venus Génitrice VII, 151

Verder VI, 260
Verneuil VII, 992
Vesta VII, 23, 1042
Vianu, Tudor VI, 811, 1076, 1080-1081, VII, 878, 1018
Villehardouin, Geoffroi de VII, 1142
Villemet VII, 1086
Villey, Jean de: Ioan Villele VI, 616
Virgiliu [Publius Vergilius Maro] VII, 14, 16, 36, 43, 45, 93,

Wachmann, J. VI, 945; **J. Vachmann** VI, 944
Wallenstein, Albrecht Wenzel Eusebius von ~ VI, 623
Wellner, Amalia VII, 841-842, '••Sfii-«€8CT» **•
08V. ,08 TIV ao\$>/.
XIM> -aiv .r*o: r/„,iA
• i ->: <-<-.. ' <.LL IJ • :.•
*?»«fjtt ,fe»>,ÎJy MJMrtU-• •

Zalesky, Sigismund VII, 1008
Zamfirescu, Duiliu V, 862; VII, 838-839, 847
Zamfirescu, Ion VI, 789, 838, 1084
Zamolxis VII, 231-232, 665-666, 754
Zay, Francisk VI, 616-617

147, 170, 190, 1017; Virgile VII, 613, 626, 637, 858

Virnav-Liteanu, Gh. VI, 810; Virnav VII, 987

Vlahuță, Al. V, 862; VI, 1074-1076; VII, 868; Al. Vlahuță VII, 987

Vlădicescu, Alexandru, junior VI, 817-818, 820-821

Voiculescu, G. V, 920

Voltaire, Arouet de VI, 1075; VII, 836, 1154

Vulcan V, 607; VII, 132, 601, 1023, 1040; Vulcain **VII**, 622; Vulcanus VII,, 1070

Vulcan, Iosif VI, 786; VII, 839, 850, 999-1000, 1002, 1020

i-?it .i»-* ' .1 * / .TT-MhV

W

"• >ii ,v «ér*8A

851, 1113; Amalia VII," 1113; A. Nottara VII, 841, 851, 885-886, 992; Veiner VII, 884, 1108

Wolf Sasul VI, 618

"•Kil-'^tlw ,jV .ctimta4U.
&t i<* .ly -^''y S3i»ic."

; «'•! «O .. aixi U *u
.Uf -..ifWFn/k ;' ;V. KiisiiA

Zborowski, Samuel: Sborovski VI, 749

Zigomala VI, 615

Zira VI, 827

Zoi **VII**, 168, 837; Zoiță **VII**, 834; Zoile **VII**, 620, 624; Zoilus **VII**, 48

18-68 81 ?

M.MH»HV

NUME GEOGRAFICE

sec !; 'ttutmi

Acheron VII, 104
Adrianopole VII, 1142; **Indernea**
V, 97, 886
Adriatica, mare VII, 982
Africa V, 844; VII, 831, 979
Aganippa, fintina VII, 42
Agapia V, 116, 888
Aix les Bains VII, 839, 865; **Aix**
VII, 1102
Albano: Albanum VII, 74
Alexandria VI, 823
Algeria V, 848
Alhambra VI, 680, 1130
America V, 857; VI, 51, 58
Andaluzia VI, 709, 1129
Anglia V, 861; Angleterre VII,
585; Englitera V, 89, 128
Anien vezi Teverone
Anio vezi Teverone

Bacău V, 118-119, 842, 918; VI,
786, 853, 867; VII, 1083

1234

ami ,11/ laMiâB
Appia, Via ~ : Calea Apiană VII,
171, 174, 1050; Voie Api-
enne VII, 627
Apulia VII, 13
Arad V, 896; VII, 1092
Arbureni VI, 288, 325, 370-373,
875, 896
Arcadia VII, 1069
Archipel VII, 42
Ardeal V, 29, 936; VI, 612,616,
618, 623, 662, 708, 734-
735, 1094, 1152, 1156,
1182-1183
Argos VII, 80, 980
Atena VI, 1035; VII, 13, 1037
Ausonia VII, 235, 239, 1081;
Ausonie VII, 665, 668, 671
Austria V, 28, 127, VI, 314, 334,
336, 869; VII, 1150
Avignon VII, 447

Bahlui V, 712, 964; VI, 37, 364;
VII, 266

Bajes VI, 247, 677
Balcani V, 735, 1183
Basarabia V, 117; VI, 523; VII,
1154; Besarabia VII, 11
Beci vezi Viena
Belgrad: Beligrad V, 88, 125, 444
Bender V, 448
Berlin VI, 993; VII, 377, 997,
1150
Bizant VI, 1072, 1081, 1083; VII,
1142; ; Bizanța VI, 643
Birzoieni V, 88, 349, 357-358,
362, 374, 406-407, 413,
418, 424, 428, 433, 449-
450, 889
Bosfor VI, 732, 1181
Botoșani: Botoșeni V, 369; VII,
320; Botsâni VI, 308, 862
Brașov V, 896; VI, 616, 1221;
VII, 869
Brăila V, 125; VI, 140, 168, 170,
172-173, 176-177, 523,
526, 815, 882, 890, 1000;
VII, 334, 376: Brăila VI,
526-527, 530, 537, 558,
580, 582, 588, 598, 1005;
Ibraila VI, 168, 173, 177,
1022, 1025; Ibrailo VI,
1005
Breazul, sat, V, 41, 43
Brustureni VII, 593
Bruxelles V, 863; VII, 994
Bucovina V, 837, 926; VI, 633,
784, 1089-1090; VII, 834,
851, 1141, 1150, 1152
București V, 14-15, 30, 87, 91,
95, 101, 107, 111, 115-116,
118-121, 123, 133, 146,
150-151, 571, 573, 631,
635, 640, 649, 660, 680-
681, 685, 728-730, 733-

735, 737-738, 740, 742,
745, 752-753, 755, 757-
758, 790, 809, 812-813,
816, 825, 840-842, 847,
849-852, 854, 856-857,
859-865, 879^881, 885-
890, 903-904, 908, 918-
919, 921, 926, 932-933,
947-948, 951, 976; VI,
57, 201, 211, 235, 521, 611,
621, 629, 784-790, 802-
803, 810-811, 814, 816-
817, 819-820, 831, 839,
841, 843-844, 851-855,
931, 935, 939, 944, 947,
952, 980, 984, 991-992,
997, 1010, 1033, 1036-
1038, 1042, 1044, 1065,
1071, 1077, 1084, 1086-
1087, 1221; VII, 7, 11, 334,
338, 340, 355, 383, 387,
560, 575-577, 579, 829-
831, 833, 836, 838-847,
849-850, 856, 860-862,
866-868, 874-875, 878,
880, 882, 884, 983-984,
1008, 1012, 1016, 1020,
1022, 1085-1087, 1089-
1090, 1092-1093, 1099-
1101, 1103-1108, **Uli-**
ii 13, 1131, 1137-1138,
1140-1141, 1143-1144,
1147, 1149, 1151-1152,
Bucarest VII, 856-857,
1102

M O ,

Bulgaria VI, 1072, 1083, 1090
Burdujeni V, 15; Burdujani VII,
386
Bursuceni V, 805
Bursufeni V, 227, 236
Buzău, riu VII, 579-580

1235

Cahul V, 117-118
Caimata V, 848; **VII**, 576
Calabria: Calabra **VII**, 982
 Calea Appiană vezi Appia, **Via**
Capenea, poartă a Romei **VII**, 171,
 627, 1050
Campania VII, 73
Capitol V, 30-31; **VII**, 32, 151,
 184, 203, 646
Capitolin, dealul **VII**, 43
 Caprea vezi Capri
Capri VI, 192; Caprea **VII**, 134,
 183, 198, 200, 1059; Caprée
VII, 603, 633, 641, 643-
 644, 697, 724, 748; Capreia
VII, 986
Caria VII, 44
Carpați V, 119, 889; **VI**, 633, 720,
 735, 986, 1064, 1089-1090,
 1108, 1183; **VII**, 7, 492,
 1099
Cartagina: Carthage **VII**, 600,
 704, 732-733; Catargine
 (?) **VII**, 1041
 Carthage vezi Cartagina
Castalia, fântină **VII**, 42
Castellmare VI, 192, 195
Cașin: Cașin **V**, 575
 Catargine vezi Cartagina
Caucaz VII, 42
Călărași V, 119, 889
Ceahlău VI, 263, 267, 402, 651
Ceramic, Golful ~ VII, 44
Cernăuți V, 30, 837, 847, 851,
 854, 926, 976, 978; **VI**, 26,
 28, 31, 35, 62, 784, 800,
 816-817, 839, 989, 992;
 Cernoviez **VI**, 52

mi . a : . v bunăfl
 Cernoviez vezi Cernăuți
 Cetatea Neamțului vezi Neamț,
 cetate
China V, 18, **VII**, 576; Chine **VII**,
 440-448
Chios: Chio **VI**, 615; **VII**, 616,
 655; Chium **VII**, 74, 1062;
 Chius **VII**, 152-153,
 1028-1029; Hio **VII**, 100,
 950
Chișinău VII, 1158
Cic VI, 662
Cicei VI, 1183
Ciclade VII, 42, 981
Cipru VII, 979-980, 982; Cypro
VII, 22, Kipru **VI**, 217
Cișmigiu V, 854, 886; Cișmegi **V**,
 133, 852; **VI**, 819, 824;
VII, 575
Cîmpii Elizei VII, 32, 895
Cîrligătura V, 741
Cluj V, 951; **VI**, 821, 855, 1037;
VII, 1085; Clujbar (?) **VI**,
 1183
Cnida VII, 44, 147, 1025; Gnida
VII, 44, 888, 982, 1065;
 Gnide **VII**, 612
 Coblenz vezi Koblenz
Cociurleni VII, 593
Colonia VII, 839
Comandaria VI, 217, 220
Constantinopol VI, 1035; **VII**, 585,
 1142; Constantinopole **VII**,
 1087; Constantinopoli **V**,
 16; **VI**, 378, 617-618, 861
Constanța VII, 1002; Tornii **VII**,
 239, 599, 663-664, 666,
 671, 675-676, 679, 741,

753-755, 983, 1002, 1004,
 1080; Tomis **V**, 862; **VII**,
 45, 127-128, 228-229,
 231, 241, 245-246, 249-
 250, 985, 987-988, 990-
 991, 1016-1017, 1019-
 1020, 1022-1023, 1080
Copou V, 276, 485, 912, 951;
VI, 33, 339, 853; **VII**, 295,
 297
Corfu VI, 1035
Corint: Corinthum **VII**, 980
Cotnari V, 97, 182, 717, 881; **VI**,
 127; Cotnar **V**, 661, 699,

Dacia V, 604; **VII**, 28, 204-205,
 239, 891, 986, 1019; Dace
VII, 739; Dacia Transal-
 pină **VII**, 28; Dacia Trans-
 carpatină **V**, 935; Dacie
VII, 628, 638, 647, 670, 708
Dampier VI, 615
Darro VI, 623
Delos VII, 38, 981
Delphos Apolina VII, 980
Dieppe V, 669

Efes: Ephesum **VII**, 980
Egipt: Egipt **VII**, 161; Egypte
VII, 1051; Egypte **VII**,
 620
 Elada vezi Grecia
Empireu VI, 1060, 1162, 1213;
VII, 147, 214, 247; Empy-
 rée **VII**, 612, 653, 677
 Englitera vezi Anglia

718, 722, 766; **VI**, 19, 257,
 279, 618, 734, 1021, 1103,
 1106, 1185; **VII**, 300
Covăsint VII, 1092
Cracovia VI, 434
Craiova V, 730, 741, 841; **VI**,
 854
Creta VI, 614, 642, 1094; **VII**, 982
Crotona VII, 1068
Cucu V, 124
Cuibul-cu-Barza, stradă **VII**, 334
Curtea de Argeș VI, 1041

 D : «01 * ili i-uBp-Mfe?
Dîmbovița V, 752; **VII**, 577
Dolj V, 741
Dorohoi V, 54-55, 117, 119, 888;
VI, 339-340; **VII**, 376,
 382, 385
Dunăre V, 117, 119-120, 125, 311,
 810, 832, 889; **VI**, 216, 295,
 332, 372, 482, 884, 1074;
VII, 1107; Danube **VII**,
 860; Ister **VII**, 638; Istru
VII, 29, 68, 192, 229, 252,
 987, 1005, 1017-1018, 1035

Erumanthos: Erymanta **VII**, 981
Esquilin, muntele **VII**, 14—15;
 Esquilinus **VII**, 25—26
Etruria VII, 22, 1027; Etrurie
VII, 615
Europa V, 28, 127, 824, 844, 893;
VI, 20, 58, 632, 716, 821,
 990, 1052, 1148; **VII**, 408,
 831, 838-839, 869, 1151;
 Evropa **V**, 470

Falcrnus **VII**, 56, 74, 102, 1062, 1078; Phalerne **VII**, 660
Fanar V, 21; **VI**, 383, 821, 906, 910, 917; **VII**, 1154
Fălticeni V, 400; **VI**, 151, 301, 864
Feronin, templul **VII**, 83, 930
Flandra VII, 585, 1142
Florinești V, 158, 163, 174, 894
Focida VII, 38
Focșani V, 151, 354-355, 398, 405, 842, 918; **VI**, 339-340, 882; Focșeni **V**, 363, 477
Folcarquier VII, 829, 1100
Forum VII, 43, 157, 164, 178-179, 195, 197, 200-201, 615, 618, 621, 628-629,

fī El ,a/HI *s ,|V
 ī ;

Galați V, 88, 212, 810, 841; **VI**, 139, 163-164, 481-482, 496, 502-504, 515, 814-815, 972; **VII**, 302, 850, 867, 989, 991, 1006, 1020-1021, 1106
Galia V, 932, 935; **VII**, 980; Gallia **VII**, 21, 888; Gaule **VII**, 630; Gaulia **V**, 604, 935
Galiția VI, 314, 334.; **VII**, 373, 1098
Gap VII, 829, 1100-1102
 Gaule vezi Galia
 Gaulia vezi Galia
Germania V, 18, 23; **VI**, 316, 615, 618, 642; Germanie **VII**, 628; Ghermania **VI**, 338

631-532, 641-642, 644, 744-747, 749, 1027, 1031, 1042, 1074, 1078; Fora Cupedinis **VII**, 616, 1027; Forum Cupedinis **VII**, 152
 Franța **V**, 15, 18, 23, 280, 845, 856, 931, 952; **VI**, 338, 341, 626, 642, 718, 827, 831, 836-837, 840, 931, 988, 1033, 1044-1045, 1055, 1061, 1071, 1077; **VII**, 857, 860, 865, 988, 1006, 1115; France **VII**, 469, 480, 585, 861, 1101; Francia **V**, 127; Franția **V**, 669; **VI**, 260, 263-264, 268-269, 274, 277-278

Gfaergani VII, 1010
Ghiftuieni V, 481-482, 502, 512, 522, 540-541, 927-928
Giurgiu V, 889
 Gnida vezi Cnida
Gogomănești V, 400, 568, 633
Golgota VI, 777
Golia, mănăstire **V**, 317; **VI**, 21, 172, 342, 1010
Gorj V, 741; Gorgiu **VII**, 334
Grabe V, 91
Grecia VI, 655, 735, 1072, 1078, 1083, 1099, 1183; **VII**, 93, 1142; Elada **VI**, 677, 1083; Grece **VII**, 619, 623
Grenada VI, 623, 677, 708-709, 715, 1129-1130, 1185
Guzgănești: Gusganesti **V**, 734



H

ILQ ,\& ii.' cinai
Hainaut VII, 1142; Hainault **VII**, 585
Hangu V, 896
Haramu VI, 449-450, 462, 481, 490; Haramul **VI**, 305;
 444- 447- 945
Helicon VII, 38, 42, 981; Helicon **VII**, 702, 729
Helos VII, 82
Hemus VII, 981
 Hermannstadt vezi Sibiu
Herța V, 53-55, 119-121; **VI**, 87, 115, 226; **VII**, 382, 409

... . ; .#11. .HViSjSl

I

Iași V, 14-16, 18-19, 23-24, 26, 28, 41, 45, 51, 59, 65, 71, 79, 145-146, 150-151, 156, 265, 289, 320, 325, 328, 342-343, 345, 347, 355-356, 358, 368, 389-390, 393-394, 413, 471, 481, 486, 500, 502, 506, 626, 685, 803, 826, 832, 836, 839-847, 856, 858, 862, 867, 870-872, 875, 879-880, 885, 887, 890, 892-894, 903-904, 908-910, 913-915, 917, 920-921; 923-924, 926, 932-933, 942, 951, 979; **VI**, 15-16, 32-33, 36-37, 41, 46-47, 49-51, 57, 61, 69, 91, 93, 139, 180, 199, 201-202, 207, 224, 285, 293, 305, 320, 343, 783, 785-786,

• • • •

Hesdin VI, 615, 676; Hezdin **VI**, 1112
 j. j.?r CjtSt IV
 Hio vezi Chios
Hipocrena, fîntina **VII**, 42
Hițing V, 91
Hîrlău V, 14, 888; **VI**, 58, 82, 305, 307, 370, 372, 799; **VII**, 255, 259, 264, 267, 270, 272, 278, 280, 286-287, 291-292, 1083-1084
Hirzobeni VI, 305
Hotin VI, 617, 715, 741, 760, 1198

790-791, 795, 801-804, 807-808, 810-811, 815, 817, 820, 825, 827, 831, 840-844, 851, 853-854, 856-858, 865, 878, 931, 935, 943-945, 952, 959, 983, 991, 996-997, 1036, 1052, 1221; **VII**, 255, 257, 264, 270, 287, 292-293, 355, 380, 390, 576, 838, 850-851, 861, 868-869, 872, 989, 1000, 1014, 1083-1086, 1094, 1099, 1101, 1107, 1131, 1137-1138, 1141; **Iasi VI**, 55-56, 370; **Iaș VI**, 80, 116, 250, 334, 878, 1020; **Iășii VI**, 36; **Ieș V**, 49, 232, 365, 389, 406-408, 417-419, 423, 428-429, 441, 443, 445, 463-464, 468, 470-471,

485, 493, 529, 548, 556,
601; VI, 114, 116, 118;
Ieși V, 54, 82, 222, 343,
376-377, 390, 408, 776,
802; VI, 309, 351, 402, 405,
452; Ieșii VII, 262
Ibraila vezi Brăila
Ibrailo vezi Brăila
Ierusalim V, 435; VI, 203, 230,
239; VII, 384, 1014
Indernea vezi Adrianopole

f / 'V -<">/; Mi

Japonia: Japon VII, 468

Kamciatka VII, 1131

Keșmark VI, 616; Kezmare (?)
VI, 1089

" « -518, >» •

.W ,tf,f ,nv .«01
,Hr.

.fct8 ,d\C <K7 ,08f ,i. <

Languedoc VII, 1100

Latium VII, 19-20, 680

Lehia vezi Poltviia

Leipzig: Lipschi V, 51, 53, 56,
871; Lipski VI, 218

Lesbos VII, 74, 877, 980

Libia VII, 61, 152, 1027; Lybie VII,
715, 779

Lido Vi, 194

Lipscani, stradă V, 685; Liptcani
VII, 334

Indus VII, 51; Indes VII, 628

Ionia VII, 87, 921

Ischia VI, 192

Ismail V, 119

Ister vezi Dunăre

Istru vezi Dunăre

Italia V, 128, 280; VI, 191-192,
1019, 1021, 1052; VII,
191, 837; Italie VII, 472,
638

Iudeea V, 150

j rjri • i .v. • ' < .,J**H

Jijia VII, 1140

I

k >£ ~t£ ,«1 - iSI .dl —H ,7 hțstf

JE4 fit M if\$ M ^

Kipru vezi Cipru

Koblenz: Coblenz VII, 839

-Itt vTH ^ o f K - ^ i » •

im ,<&& I

•jffifcjjP*; ,a\$* ,408 .?8t*

,f|ira4KI '•."•atleți, 2t,

Lisabona V, 864; VII, 1001, 1006

Lituania: Litfania VI, 428

Londra V, 477, 861; VI, 1069;
VII, 804, 829, 839, 842-
843, 861, 1000, 1014, 1112,
1115-1116, 1149; Londres
VII, 804, 806

Lucrinus VII, 73;] Lucrin VII, 73,
877

M

' -vti -ttt ''

Macedonia VII, 14, 1142

Marea Neagră VI, 799; VII, 45;
Pontul Euxin VII, 663,
667, 741, 983, 988

Marea Roșie V, 53

Massico: Massicum VII, 74

Măcieni VI, 477

Mărcuța VI, 1070-1071; VII,
342, 349

Măru-Roș VI, 273

Mehadia V, 123, 127; VI, 524;
VII, 866, 988-989; Miha-
dia VI, 999

Mercur, stradă VII, 998

Mesenia VII, 152, 154, 1028;
Messenie VII, 616

Mexic: Mexico V, 127

Mihăileni: Mihaileni V, - 119

Milcov V, 741, 854, 886; VI, 202,
841; VII, 1099

Mirăuți VI, 1040

Mircești V, 29, 31, 33-34, 846-
849, 854-857, 859-860,
862-865, 879-880, 885-
886, 889, 891, 903, 919,
932, 977-979; VI, 613,
627, 786, 816, 820-821,
824, 839, 841, 854-856,
981-982, 1034-1035,
1038, 1040-1043, 1048,
1052, 1054, 1072-1074,
1085, 1087-1088; VII, 11,
370, 415, 829, 831-832,
837-841, 843, 845, 849,
861, 867-868, 878, 880-
881, 884, 967, 983, 988-
989, 994, 997-999, 1001-
1002, 1005-1006, 1009-

1013, 1020, 1022, 1085-
1086, 1093, 1099-1100,
1102-1103, 1107-1108,
1111-1113, 1115-1116,
1137, 1140, 1143, 1146

Mitilene: Mitylenen VII, 980;

Mytilena VII, 923

Mizil V, 124

Mlăștinoasa V, 676

Moldova V, 21-23, 28, 71, 73, 95,
140, 146, 148, 217, 441,
566-567, 569, 576, 592,
597, 703, 797, 837, 840-
841, 843-845, 856, 876-
877; VI, 15, 19, 26, 58,64,
103, 193, 236, 245, 298,
301, 313-314, 316, 333-
336, 338, 341-342, 373,
377, 392, 403, 408, 410-
412, 418-420, 423-425,
427, 429-430, 433-434,
436, 438-439, 442, 447,
449, 469, 488, 612, 614-
619, 622, 624, 638, 641-
643, 648, 656, 668, 686,
689, 691, 695, 714, 716—
717, 720-722, 730, 732-
733, 735, 740, 752, 776,
778, 783-784, 787, 800,
813-814, 823, 837, 844, 878,
880, 883, 925, 934-935,
944-945, 947, 952, 1000,
1027, 1032, 1039-1040,
1046, 1050-1052, 1059,
1064, 1072, 1078, 1080—
1081, 1083, 1089, 1096,
1099-1100, 1119-1120,
1131, 1134, 1145, 1147,

1151-1153, 1155, 1157, 1162, 1165-1168, 1182-1183; VII, 575, 578, 583-584, 878, 994, 1083, 1085-1086, 1100, 1138, 1140, 1145, 1153-1154; Moldau VI, 52; Moldavia V, 896; VII, 1137; Țara Moldovei VI, 27; Țara Moldovii V, 576

Moldo-Valahia vezi România

Momorniti V, 53

5 7" ~' y- js~n i r »MoiY

-oui £A Ti'v tar 'vt

Namur VI, 615

Napoli VII, 73; Neapole VI, 192; Neapoli VI, 191, 823

Neamț, cetatea: Cetatea Neamțului VI, 399, 401, 407, 411, 413, 423, 430, 432-433, 440, 931, 935-936; Neamțu VI, 932

Neamț, munți VI, 933

-H - o - sid \m fi» ,«••

-ii - o ,8£ô K d / .d .«(<

Ocna VI, 223

Odobești V, 134, 569, 580, 717; VI, 19, 305, 1021

Olanda V, 671; VII, 839, 865

Olimp VI, 345, 777, 884, 890, 1039, 1048; VII/ 29, 147, 162, 215, 242, 931, 968, 980,

Mefii iN&ftjl •• %OMW VU.

Palatium, deal VII, 43, 101

Palermo V, 840, 908; Palerma V, 25-26, 908

Montpellier VI, 1034; VII, 829, 857, 1099-1102

Moravia: Morava VI, 671, 1083

Movilești VI, 238, 254

Muncaci VI, 1137

Muntenia V, 857; VI, 1072; Țara Muntenescă V, 569, 574; VI, 739; Țara Românească VII, 490, 1119; Valahia V, 28, 567, 727, 887, 977; VI, 616, 618, 734, 844, 1182; VII, 583

(V ."y ,€53 .7 «iofirfat/ ;!v

Wi I / «if.

Neamț, pîriu VI, 401, 414, 936

Neulli (?) VII, 585.

Neuwied VII, 839

Nicorești VI, 92, 97, 114, 116, 118, 123, 127

Nijni-Novgorod VI, 219

Nil VII, 234

Nistru V, 334

Novo-Sulita VI, 219

188 .o&s-vi\ ' fon -m

,«'ie 1026, 1047; Olymp VII, 924-925; Olympe VII, ,!SÉ-- 612, 623, 673, 695, 707, 729, 756, 771 •

Orăștie Vi, 785

Orhei VII, 7, 1152-1156

Orléans VI, 263

::c8 ifMf, \$\$\$gi,»*. f>-i, n a ,

-088 ft gf iM ,liJ8

Palestina VII, 1037 •

Panaghia VI, 267 ,

Paphos VII, 982; Pafos VII, 22, 888

paris V, 16, 23, 27, 36, 51, 53, 88, 91, 146, 169, 269, 306, 343, 426, 434, 441, 444, 468-469, 641, 649, 669, 675, 835, 842, 847-850, 855, 863-865, 871, 885, 914, 918, 927, 947-948, 976, 978; VI, 36, 292, 316, 350, 525, 564, 567, 570, 573, 578, 591-592, 594, 596-597, 599-600, 608, 813-814, 836-837, 839, 855, 870, 941, 984-985, 988-989, 991-993, 1001, 1017-1018, 1032-1033, 1045, 1049; VII, 11, 337-338. 417, 474, 829, 833, 839, 842-844, 851, 858, 861, 863-864, 867, 880, 984, 988, 994, 1000-1001, 1005-1009, 1011-1013, 1085, 1087, 1099, 1101, 1117; Pariso V, 343

Parnas VI, 1131, 1159; VII, 36, 42, 49, 924-925

Păros VI, 615, 618, 655, 659, 1078, 1099, 1101, 1182; VII, 51, 981

Păcurari V, 347, 372, 383, 400; VII, 337; Păcurarii VI, 334, 878; Pecurari VI, 219

Peking: Pékin VII, 444

Peleş VII, 1010

Pellegrino: Pelegrin V, 25

Pera VII, 839

Persis VII, 50

Pesta VII, 342, 839; Pesta V, 89

Phalerne vezi Falernus

Petersburg V, 22; VI, 294, 378, 993; Peterburg VI, 913; Peterburga VI, 912

Philippe VII, 14

Piatra VI, 933

Piediceni VI, 1011

Pierus VII, 42

Pindus VII, 981

Pirinei: Pirenei VI, 1130

Pisa: Piza VI, 192

Pitești V, 119-120, 124

Pirlita V, 372

Plevna VII, 356, 361, 378

Podlevoei vezi Podul Iloaiei

Podul Iloaiei V, 955; VI, 799;

VII, 527; Podlevoei V, 53;

Podu-Iloae V, 709; Podu-

Iloaiei V, 124; Podu-Le-

loaiei VII, 260; Podul Ili-

oaei V, 53; Podul Iloaiei V,

354

Podul Vechi, stradă VI, 334; cartier VI, 878

Polonia VI, 409, 411-412, 428, 432-434, 439, 441, 615-616, 932, 936, 1081; Le-

Mi- hia VI, 642

Pompei: Pompée VII, 624; Pompeia VII, 113

Pontul Euxin vezi Marea Neagra

Praeneste VII, 14

Principatele Române vezi România

Prosteni V, 633, 679; VI, 557

Provence VII, 860, 1100, 1102; Provența VII, 857

Prusia V, 127, 952; VI, 260, 831

Prut V, 127, 211; VI, 295, 332, 334, 617, 879, 998-999; VII, 349; Pruto VI, 41; Prutul VI, 524

Putna, mănăstire V, 931

R

Rașca VII, 334
Războieni VI, 236
Rediu VI, 240, 253; Rădiii V, 463; VII, 269
Renty VI, 615; Renti VI, 676, 1112
Rin VII, 839
Rodos: Rod VII, 980; Rhodon VII, 980
Roma V, 128, 604, 861; VI, 217, 615, 640, 677, 993, 1074, 1106; VII, 9, 13-15, 19-20, 22, 25, 30-35, 39, 42-43, 45, 48, 73, 80, 93, 99, 127-129, 132-136, 140, 142, 146-147, 155, 160, 162, 165, 167, 169-170, 179, 185-186, 188, 191-192, 195-195, 199, 204-205, 207, 210-212, 223-224, 226-227, 230, 233, 237, 239, 242-246, 250-252, 829, 831-832, 835, 839, 871, 888, 896, 901, 964, 966, 984-986, 992, 999, 1003-1005, 1014-1015, 1017-1018, 1022-1025, 1030, 1033, 1037-1038, 1041, 1047, 1050, 1056, 1059, 1066-1067, 1069, 1072-1073, 1076, 1081; Rome VII, 599, 601-604, 607-608, 611, 613, 617, 619, 623, 625-626, 628, 631, 633-636, 638-641, 643-644, 647,

651-652, 660, 662, 665, 667, 669-671, 673-676, 679-682, 685, 688, 698, 702-703, 707, 709, 712, 714-715, 722-726, 728-732, 737-738, 740, 742, 745, 748-752, 754-758, 761, 764, 775-776, 778-779, 786-787
Roman V, 156, 159, 161, 163, 173, 355, 487, 500, 526, 894; VI, 1106; VII, 1013
România VII, 585, 1142
România V, 29-31, 103, 105, 119, 151-152, 641, 793, 824-825, 842-843; 856, 889; VI, 201, 264, 316, 342, 525, 546, 821, 870, 883, 989-990, 1009, 1030, 1070, 1121; VII, 11, 336, 364, 358-370, 576, 578, 857-858, 880, 1002, 1017, 1019, 1091, 1118, 1138-1139, 1150-1152, 1154; Moldo-
Vf iujmoi&i -**Vi** ii /
 Valahia V, 841; Principatele Române V, 952; Roumanie VII, 860; Țările Românești VII, 1139
Rubicon V, 23
Rusciuc: Rușciuc V, 97, 883
Rusia VI, 314, 869; Roșia V, 16; VI, 334, 336, 358, 869, 880; Russie VII, 438
Rușava V, 88

Sabinum VII, 981; Valea Sabină VII, 890
Sadagura V, 24, 837; VI, 15-16, 21, 26-27, 29, 32, 34, 49-51, 783-784, 786, 789, 795, 797, 991
Sainville (?) VII, 1114
Samos VI, 615, 618, 659, 1182
Sardinia VII, 982
Sarmația VII, 128, 1023; Sarmatie VII, 754
Sărărie VI, 71; VII, 267
Sătula V, 527, 540; VI, 199
Scandaloasa VI, 557
Schwarzburg VI, 676; Șvarzburg VI, 1112
Scilla: Scylle VII, 637
Sciția: Schiția VII, 1029
Sculeni VI, 41, 56
Secu: Săcu VI, 296, 341, 351, 862, 882, 887
Sedan VII, 997
Segenhaus VII, 839
Serbia VI, 1072, 1183
Setia VII, 99; Setinum VII, 74
Sfinta Vineri VI, 334, 364
Siberia VII, 1143; Sibir VII, 1132
Sibiu V, 864; VII, 839, 1000, 1020-1021, 1085; Hermannstadt V, 864; VII, 1020
Șepuz VI, 616
Șipote VII, 1140

Sicilia V, 25; VI, 191, 193; VII, 190; **Sicile** VII, 627
Sierra Nevada VI, 1130
Silezia VI, 616, 618
Siliște VII, 1157
Sinaia VII, 1010-1012
Sion VI, 703
Siradia VI, 612, 1089, 1094..
Șiret-V, 151, 797; VI, 236, 257, 316,,- i \ *MI*
Siria VII, 101, 982
Slatina VI, 341, 658, 1095
Sniatin VI, 219
Socola VII, 303
Soveja VI, 341, 882
Spania VI, 615, 642, 680, 1071, 1111
Strungă V, 74, 877
Styx VII, 104, 1071
Surentinum VII, 74 7 î
Suceava V, 576, 931; VI, 404, : 618-619, 635, 641, 645, 649, 658-659, 665, 729, 736, 740, 745, 760, 762-763, 1040, 1048, 1094-1095, 1101, 1109, 1145, 1153, 1157, 1185-1186, 1198, 1204
Sulmone VII, 45, 249
Sybaris: Sibaris VII, 980
mnmatM issv *iMUinotnuU.* *>a"
Șoimi, izvor V, 194; stincă V, 208, 210, 217-218
 Șvarzburg vezi Schwarzburg

T

Tamisa VII, 861
Tanais VII, 74, 877, 937, 941, 971, 976
Tarpca VII, 32, 203, 209, 646, 650, 656, 716, 750, 780
Tartar VII, 168; Tartare VII, 624
Tazlău VI, 205-206
Tătărași VI, 878; Tatarăș VI, 878; Tatarăși V, 20; VI, 219; Tătărașii VI, 334
Teba : Thebas VII, 980
Tempe VII, 980 *t"<:U*
Teiuș VI, 291, 320
Tesalia VII, 982, 1142; Thesalia VII, 980
Teverone VII, 19; Anien VII, 19; Anio VII, 14, 19, 890, 980
Théroutanne: Teruan VI, 676, 1112; Teruana VI, 615
Tibet VI, 985
Tibru VII, 19, 160, 177-178, 252, 876, 980, 1005, 10\1, 1034, 1039, 1041, 1053-1054, 1057, 1062; Tibre VII, 621, 631, 747
 Tibur vezi Tivoli
Tivoli VII, 19; Tibur VII, 14, 19, 35, 44, 831, 859, 980
Tîrgu-Frumos V, 482-486, 511, 520-522, 530, 763, 928; VII, 385; Tîrgu-Frumos VII, 385, 394, 398, 409
Tîrgul-Cucului VI, 334; Tîrgu-Cucului V, 79, 82; VI, 219
Tîrgul-de-Sus VI, 334; Tîrgu-de-Sus VI, 219, 364
 Torni(s) vezi Constanța
Tracia: Thrace VII, 723, 787
Transilvania V, 935; VI, 633, 785, 1072, 1089-1090, 1129; VII, 851, 1092; Ungaria de Sus VI, 1089
Trei-Ierarhi: Trii-Erarhi VI, 809; Trii Ierarhi VI, 108, 405
Trisfetitele V, 82; VI, 30, 58; VII, 264, -269
Troia: Troada VI, 1039; VII, 76; Troyes VII, 1142
Trotuș VI, 860
Trotușeni VI, 291, 860
Tunis VI, 672, 1118
Turcia V, 28; VI, 358
Turnu-Măgurele VII, 7, 351, 355, 1089, 1091
Turnu-Severin V, 117-118; Turnu V, 888; Turnul V, 888; Turnul Severinului V, 888
 Tyr VII, 51, 600, 615, 905; Tir VII, 132
 294, 354, 619, 730, 859, 861, 1181
 Țările Românești vezi România
Țelinoasa V, 68; VI, 548; Țelinoasa V, 67

Țara Moldovei vezi Moldova
 Țara Muntenescă vezi Muntenia
 Țara Românească vezi Muntenia
Țara Sabinilor VII, 14
Țarigrad V, 125; VI, 210, 235,

U

Ulița Mare VI, 108, 334, 339, 361, 364, 878; VII, 307, 390
Umbria VII, 1029
 Valahia vezi Muntenia
Valea Sabină VII, 14, 25
 Valenciena vezi Valenciennes
Valenciennes VII, 1142; Valenciena VI, 615, 676, 1112
Varna VI, 338, 359, 882, 890
Vaslui VI, 305, 310; VII, 1089
Vălenii de Munte VI, 815
Veneția V, 14; VII, 1143; Venise VII, 432, 438, 472-474
Venusia VII, 13
Verbia: Verbie VI, 617
Versailles VI, 263
 Ungaria VI, 616
 Ungaria de Sus vezi Transilvania
Vezeviu V, 26; Vezuv VI, 261; VII, 40
Vidin V, 751
Viena V, 23, 88, 90, 864-865; VI, 191, 328, 334, 410-411, 413, 596, 879, 890, 1036; VII, 284, 337-338, 340, 840, 867, 880, 1011, 1020, 1086; Beci VI, 1153, 1157, 1163, 1166; Vienne VII, 1101; Wien VII, 883
Villehardouin VII, 1142
Virgo VII, 152, 615, 630, 1053
 Voie Apienne vezi Appia, Via

W

Wien vezi Viena

Xenil VI, 623

Zips VI, 612, 616, 641, 1094

NUME DE PERSONAJE

- N . «\$ \ft- \iiv SM4a? sal**/

A

Acrostihescu vezi Acrostihescu, Odobasa
>f <Rfo i'n JV Ort
Acrostihescu, Odobaşa V, 540; Acrostihescu V, (480), 481-482, (484), 489-496, (509), 511, 518-520, (537), 539-540, 543-548, (552), 555, (556), (560-561), 562, (926-927), 928-929; Odobaşa V, (509), 519, 540, (541), 548, (550), 562
Actea VII, (127), (171), 172-174, (206), 212-215, 217-224, (1022), (1050), 1052, 1061, (1066), 1069-1073, 1075-1077; Actea VII, (599), 627-628, (648), 652-654, 656-657, 659-660, (714), (741), (751-752), (778), 779-780; Actée VII, 654-656, 716
Actea vezi Actea
Actée vezi Actea
Adela V, (796), 801-805, (806-807), (811), (815-819), 825-827, (828-830), 831-832, 979-980; Adeluţa V, 801, 805, (806), (818-819), (823), 825, 827

Adela VI, (198), (203-204) (209-210), 211-217, (220), 222, 224-228, 230-232, (234-235), (238-239), 240-243, (244-246), (248-254), (827), 828, (829), 830; Adeluţa VI, 212, 214, 227, 241-243, 245, 248
Adela VII, (353), 355-368, 1092
Adelina vezi Dorian, Adelina
Adeluţa vezi Adela;
Afin V, (386); Dafin V, (386)
Afin vezi Afinoaie, Nastasiica
Afinoaia vezi Afinoaie, Nastasiica
Afinoaie vezi Afinoaie, Nastasiica
Afinoaie, Nastasiica V, (420); Afin V, (346), 361-362, 367-375, (387), 388-392, 396-400, 406, (918), 924; Afinoaia V, 366, (386), 391, 399, (924); Afinoaie V, 373, (405), (924); Nastasiica V, 361, 367, 373-374, (377), (386), 389-391, 396
Afrodita VI, (138), 139-144, (145), 146-158, 161-165, (166), 168-176, (177), (815), 816

Aftanasie V, (688)
Agachi vezi Flutur, Agachi
Agamemnon VII, (381), (384)
Agamemnon vezi Kiulafoglu, Agamemnon
Agamemnon vezi Kiulafoglu, Agamemnon
Aghiotanţi VI, (400), (409)
Aglae VII, (590), (595); Zoe VII, (590-591)
Aglaiia vezi Agla(i)e
Aglai(e) VI, (68), 70-81, 87-90, (803), 804-807; Aglaia VI, 78, 80-81, 87-90; **Aglaiţa** VI, (69), 71, 77-79, (82-86), 87, 89, 804, 806
Aglaiţa VII, (257), 259-261, (262-264), 283-284, (291), (1084); **Aglaiţa** VII, (1083)
Aglaiţa vezi Agla(i)e; Aglaiţa
Agop VI, 79; Un tutungiu armean VI, (68), (986); Tutungiu VI, 79, 86, 805, 807
Ahmed Bairactarul VI, (612), (733), (750), 751, (1181-1182), 1190; Bairactarul VI, 751, (1065), 1190, (1191); Ekrem Serdarul VI, (1089), (1190); Ubrem serdarul VI, 1182; Serdarul VI, v 1191
•Icide vezi Pinax, Alcidu & Alcidu vezi Rutuba, Alcidius
Alec vezi Leonescu, Alecu; Lunceanu; Mădian, Alecu; Neamuş; Verişanu, Alecu
Alexandre vezi Verişanu, Alecu
Alexandru vezi Lăpuşneanu, Alexandru; Verişanu, Alecu
Alice vezi Irmont, Alice d'~
Alta vezi Femei sarmate (Citeva~)

Altul vezi Boieri; Precupeţi (Trei M); Ţărani
Alunarul vezi Vinzător de alune prăjite (Un~)
L'Ambassadeur de Cotison vezi Ambasadorul regelui Cotison
L'Ambassadeur du roi dace Cotison vezi Ambasadorul regelui Cotison
Ambasadorul vezi Ambasadorul regelui Cotison
Ambasadorul regelui Cotison VII, (127), (1022); Ambasadorul VII, (206); L'ambassadeur de Cotison VII, 708; L'ambassadeur du roi dace Cotison VII, (599), 647-648, 708-709, 739-740, (741), (750); Solul VII, 205
Amicii lui Ovidiu vezi Patrician!
Ana VI, (612), (620), (623-624), (660), 664-665, 667-668, (669), (671), 675-685, (688), 698-699, (700), (742-743), (745), (757), (760), 761-766, (775), 779, (1046-1047), (1065), (1072), (1079), (1083), (1089), (1105-1107), 1111-1117, (1123), 1124-1125, (1126), (1187-1188), (1197-1198), 1199-1205, 1218-1219; Anicuţa VI, 676; i°.G(' Īv uii>itsi?o3 ,»-mdiA
Anghel, Radu V, (816); Radu V, (796), (804), 820-826, 830-832, 980
Angheluşa V, (15), (28), 45-50, (870); VI, (22)
Anica V, (190), (195), 196-198, (199), (204), (208), 209, (210), iO. 223-224, (897), 898-902
Anica vezi Florinăsca, Anica

Anicuța vezi Ana; Florineasca, Anica

Anto(c)hi vezi Zgîrcea, Antohi
Anton vezi Anton Secuiul

Anton Secuiul VI, (612), 718, (724), (729), (740-741), 1055-1056, (1065), (1089), (1131), (1148), 1158, (1168); Anton VI, (716), 718-721, 1055-1061, 1063-1064, (1148), 1158-1162, 1164, (1165), (1167), 1170, (1172)

Arbore VI, (282-283), 286-294, 297-303, (310), 317-319, 322-327, 353-355, 357, 371-376, 378-380, 382, 393-396, (834-836), (854), 858-865, 873-875, 887-889, 896-898, 904, 914, 919, 926-927; Arburaki VI, 912; Arbure VI, 287-289, 292, 302-303, 319, 325-326, (344), 353, 357, 379, 395-396, (844), (852), (856-857), 858-861, 863-864, (868), 872-875, 888-889, 897-898, 900-906, 908-913, 915, (922), 924, 926-928, (929); Ursu VI, 380, 911, 915, 928

Arburaki vezi Arbore

Arbure vezi Arbore

Arbure, Costandin VI, (309); Costandin VI, (867)

Arbure, Toadir VI, (308)

Arifta vezi Arifta, Vasilachi

Arifta, Vasilachi VII, (1154); Arifta VII, (1154); Bostan VII, (1154), 1155-1158; Vasilachi (și Vasilaki) VII, 1156

Aristița V, 188, (346-347), (349), (351), 353, 357, (358-360), (363-364), (369), 377-378, (381),

383-384, (389), 390-392, (399) (401-402), 403, (405), 408* (409), (418), (917), (923); Răstiță V, (349)

Armand vezi Brème, Armand de
Armata vezi Armata polonă

Armata polonă VI, (400), (936); Armata VI, (409); Armia leșească VI, (936)

Armia leșească vezi Armata polonă

Arnăut (Un ~) vezi Arnăuți (Doi~)

Arnăuți (Doi ~) VI, (293); Un arnăut VI, (334), (879)

Arvinte V, (701-704), 705-723, 952-953, 955, (956), 957-976; Tanasi V, 969

Asan vezi Asan, Ioniță

Asan, Ioniță VII, (585); Asan VII, (585)

August vezi August Octaviu Cesar
August Cesar vezi August Octaviu Cesar

August Octaviu Cesar VII, (127), (1022); August VII, (127), (146), (156), (164), (169), (175), (181-182), (184), 185-206, (207-209), 226-228, (237), (239), (986-987), (999), (1003-1005), (1008-1009), (1014), (1016-1019), (1022), (1031-1032), (1038), (1040), (1046), 1060, (1074), (1079), 1080; August Cesar VII, 204; Auguste VII, (599), (603), (611-613), (617-618), (624-625), (629), (633), 634-648, (649-650), (660), 662-663, (669-671), (674), (681), (689), (697), 698-709, (710-711), (721), 722-740, (741-742),

(744-745), (747-754), (757), (765), (774-775), (785), 786-788, 1019; Augustus VII, (990); Cesar VII, (134), (142), (148), (150-151), (168-169), (179), (181-183), 185, 187, 190-192, 194, 198, 200-206, (208-210), (212), (223-225), 227, (238-239), (246), (1023), (1026), (1035), (1040), (1042), (1045-1046), (1058-1059), (1067-1069), (1076), (1079-1082); César VII, (600), (608), (615), (617-618), (624-625), (629), (632-633), 635, 638-641, 643, 645-648, (650-651), (660-661), (670), (672), (674), (676), (697), 700, 704, 706-708, (711-712), (719), 727, 730, 732-733, 735-739, (747), (773-774), (776), (783-784); Cesar August VII, 192, (244); Cezar VII, (986), (1017); Octave VII, (649-650), (676); Octaviu VII, (209), (223), (240),

Babebibufte VII, (587)

Bairactarul vezi Ahmed Bairactarul

Balaban V, (332)

Balamucea-Pe rcea VII, (587)

Balașa VII, (297)

Balașa 2 VII, (273), (279), (292)

Balaur vezi Balaur, Safir

Balaur Safir VI, (256-257), 262, 267, (831); Balaur VI, (258), 263-264, 278; **Safir** VI, (258-259), 260-264, 267-273, 275-276, 278-279, 831-832

(246), (986), (1039); Octaviu Cesar VII, (164), (208), (246), (1031)

Auguste vezi August Octaviu Cesar

Augustus vezi August Octaviu Cesar

Autre (Un ~) vezi Precupeți (Trei ~)

Aval VI, (1131)

Avdela vezi Avdelas, Iani

Avdela, Iani vezi Avdelas, Iani

Avdelas, Iani VI, (444), (940); Avdela VI, 489; Iani Avdela VI, (451); Grecu VI, 977-978; Grecul VI, (940); Iani VI, (444), (452), 460-464, (468-469), 470-480, (481), (483-486), 487-495, 497-508, (510), (512), 514-517, (943), (945), 949, 952-953, 955-967, 969-972, 977-981; Ianiche VI, 966

Avrâmică VI, (339), (882); Solomonică VI, (882)

. (V(A) i&ts?< Aimé . |

“ • ’ (ii . ^S<!) • .

Balduin VII, (585)

Bamboo (King ~) vezi Papură-impărat

Bancescu VI, (224)

Bancherul V, 673-674, 949

Barabulă V, (67), (874)

Barbu vezi Barbu Lăutaru(l)

Barbu cel bătrîn vezi Barbu Lăutaru(l)

Barbu Lăutariu(l) vezi Barbu Lăutarul

Barbu Lăutaru(l) V, (15), (33), (95), (871), 882, 884; VII,



R

(349); Barbu V, 95-100, 388, (442), 881-885; Barbu cel bătrîn V, 95; Barbu Lăutariu(l) V, 95, (880-881); VI, (285); Barbul VI, (16)
Barbul vezi Barbu Lăutaru(l)
Barbușcă — **Moară de vînt** VII, (587)
Barnov vezi Harnov
Le baron vezi Graenzfeld (de ~)
Barrus VII, (127), 170-172, (174), (204), 214-218, (599), 626-627, (628), 653-656, (741), (745), (751-752), (1014), (1022), (1049), 1050-1052, (1056), (1061), 1062-1064, 1069-1071, 1075, 1077-1078
Barza VII, (807)
Barză vezi Barză, Ion
Barză, Ion V, (630); Barză V, (631), 633, 648-649, (652), 657-658, (674), 678-684, 695, 698, 948, (949), 950; Feciorul V, 673; Stan V, 657
Basarab, Matei VII, (583)
Băiet de țaran (Un~) V, (480), (927)
Bălașa V, (796-798), 799-808, (810), 817-823, 825-832, 979-980
Bărbații vezi Patriciani; Țărani
Bătrînul vezi Român bătrîn (Un~)
Becri vezi Becri-Mustaia
Becri-Mustafa VII, (583), (1139); Becri VII, (583)
Belea (popa~) vezi Pepelea
Bercu VII, (376), (478)
Béreznine VII, (417), (419), (434), (436); Le prince VII, 422-428, (438-439), (452), (454), 455-

467, (468), 469-472, 475-581 1102-1103
Bibi vezi Ischiuzarliu, Tachi; Ru-fineasca, Enăchița
Birman vezi Birman, Franț
Birman, Franț V, (288), (909); Birman V, 292; Franț V, 291-293, (298-303), 304-305, 308-311, (313), 317-321, (908), 910-911, (912); Frăntșor V, 293, 910
Birzoaia vezi Bîrzoii, Chirița
Birzoaia, Chirița vezi Bîrzoii, Chirița
Birzoaie, Chirița vezi Bîrzoii, Chirița
Bîrzoii vezi Bîrzoii, Grigori
Bîrzoii, Chirița V, 120, 424, 470; Birzoaia V, 436-437, 447; Chirița vezi Birzoaia V, 454; Chirița Birzoaie VII, 337, 341; Chirița V, (15), (28), (33), (36), 87-93, (345-347), 348-353, 357-378, (380), 384-387, 389-392, (397), 399-403, 405-409, (411-413), 414-428, 431-432, (433-434), 435-449, (450), 453-456, 465-478, (842), (879), 880, (917-922), 923-925; VI, (815), (824); VII, (329), (331), (333), 337-343, (344), 345-350, (1085-1087), 1088-1089; Chirița vezi Bîrzoii, 437-438, 447, 449, 475; Chirițașca V, (406); VII, 342, 345; Crița V, 348-349, (923); Chirița Surdulea V, 348
Bîrzoii, Grigori V, (346), (349), (358), (374), (382), 406, (412), (425), (474), (917); VII, (331);

Bîrzoii V, (89), 406-409, (419), 441-445, 455-456, 462-467, 469-471, (474), 475-476, (924-925); VII, 340-342, 345, 348-349; Unglas de la galerie V, 88; Glasul de la galerie V, 90, 92-93; Grigori V, 476
Bîrzoii V, (451)
Black VII, (445), (448)
Boier (Un ~) vezi Boieri .
Boier bătrîn (Un ~) V, 399
Boieri VI, (323), (612), (665), (686), (747), (749), (753), (774), (874), (1105), (1118), (1189), (1214); Altul VI, 687-688, 1119; Un boier VI, 687, 695; Boieri divaniști VI, (393), (926); Boierii VI, (656-657), 666, (669), 688-690, 692, (694-695), 697, (751), (754), 778, 879, 927, (1099), (1105), (1119-1122), 1216
Boieri divaniști vezi Boieri
Boierii vezi Boieri
Boierul vezi Iaurtescu
Bombeanu V, (630), (639), 640-642, (652), (656), (677), (681), 695-696, 698-699, 948, 950
Bondicescu vezi Bondici
Bondici V, (346), 354-359, (360), (363), 378-387, (397), (399), 401-407, (409), (917), 920, 923-924; Bondicescu V, 356, 358, (362), (372), (374), (400); Crastavețovici V, 354-355
Boscii vezi Ghiță
Bostan vezi Arifta, Vasilachi
Bostanus Coctus V, (604)
Bostănescu V, (68)
Brème, Armand de VII, (417), 441, 462; Armand VII, 441-

451, (458), 460-463, 468-474, (475), 477-480
Brennus vezi Gallus
Breslași VI, (747), (1189)
Brididi V, (92)
Brinzoi, Gurluiță vezi Guliță
Brustur V, (371-372), (374), (406-407), (418), (470); VII, (590-591), (593), (1147)
Brusturoviți VI, (168), (173)
Bucătarul vezi Bucătar (Un ~)
Bucătar (Un~) VI, (198); Bucătarul VI, 229-230, (236), 237, 830; Bucătarul VI, (827)
Bucătarul vezi Bucătar (Un ~)
Bufte V, (67), (874); Cardaș V, 874
Buftea, Ion V, 749-750; Ion V, (726), (732), 733, (743), 749-750, (751-752), 756, (759), 977
Buimăcilă, Toader V, (596); Toader Buimăcilă V, (597); Teodor, V, 604-605, 612; Toader V, (597-598), 599-606, 608-609, 611-614, 616-617, 624, (625), 626-627, 934-943, 946-947; Toader V, 600-601, 603, 609, 613-614, 616, (622), 624-625, 940; Toderel V, 938; Todirel V, 602, 935; Todirică V, 609, 612-613, 935
Buimăcilă, Toader vezi Buimăcilă, Toader
Bujor V, (190), 199-202, (203), (206), 210-215, 217-221, (898-902); Bujoraș V, 215, 902
Bujoraș vezi Bujor
Burduzan V, (330)
Bursuflescu vezi Bursuflescu, Anastasi
Bursuflescu, Anastasi V, 227; Bursuflescu V, (107), 112, (226),

227-231, (232), (235-236)
237-249, (251), 252-260, 887
903-904; **Nastasachi Bursu-
flescu V**, 252; **Nastasi Bursu-
flescu V**, (236), 237; **Nastasa-
chi V**, 251, 253, 256, 260

**Caius-Trebonius-Vespasianus vezi
Caius-Trebonius-Vespasianus-
Neron-Caracala**
**Caius-Trebonius-Vespasianus-Neron-
Caracala V**, (116); **Caius-Trebo-
nius-Vespasianus V**, (888); **Maxi-
mus-Trebonius-Pompilius V**,
(888)
Calcânstrachini, Despa VII, 334;
Cioacla VII, 336; **Despa VII**,
(331), 333-336, 338, (343), 344
Caliopa vezi Caliopei
Caliopei V, (796), (799-800), (802),
812-823, 826-829, 831-832,
980; **Caliopa V**, 980 >xiV
Calipsica vezi Florical
CalipsitaV, (88), (346-347), (349),
(351), 353, (357-360), (363-
364), (369), 377-378, (381),
383-384, (389), 390-392, (399),
(401-402), 403, (405), 408,
(409), (418), (470), (918); **Lap-
șița V**, (349)
Camehameha V, (127)
Capul lictorilor vezi Mănincă-foc
Cardaș vezi Bufte
Carmen vezi Carmina
Cannina VI, (612), (623-624),
(640), (668), (671), 708-713,
(717), 718-723, (724), 725-
728, (736), (755), 756-759,

**Bursuflescu, Nastasachi vezi Bur-
suflescu, Anastasi**
**Bursuflescu, Nastasi vezi Bursu-
flescu, Anastasi**
Burtăverdescu V, (125)
Buzunărescu V, (120); **VI**, (542)

765-769, (770-771), (1046-
1047), (1049), 1055-1064, (1065).
(1079-1081), (1087), (1089)
(1093), (1105-1106), (1109-
1110), 1129-1145, (1149-1150),
(1153), (1157), 1158-1171,
(1172), 1173-1179, (1184-
1186), 1193, (1194), 1195-1197,
1200-1211, (1212-1213); **Car-
men VI**, (715); **Contesa VI**,
1168; **Diana VI**, (1089), (1093),
(1105), (1109-1110)
Cartofilus Cesarus Craescus V, (604)
Cati VI, (92), 98-101, 103-104,
(107), 108-110, (111), 112-114,
(117-119), 120, (121-122),
(128), (133), 812
Catinca VII, (1154), (1157)
Catrina¹ **VI**, (444-445), 447-
453, 459-460, 463, (464), 465,
(468), 476, (477), 480, (481-
482), (485), 486-487, (489),
(500), 512-513, (514-517),
(943), (945), 946, 948-949,
(953), 954-955, 958, (967),
968-971, (975), 976-977, 979-
980; **Catrinuța VI**, 460, 463,
969
Catrina² **V**, (596), 598-599, (620),
621, 623-624, 934, (945)

Catrina³ **VII**, 499, (1109), (1119),
(1121)
Catrinuța vezi Catrina¹
Cavaleri V, (677); **VI**, (520), (997);
Cavalerii V, 672, 674, 949; **VI**,
(1005)
Cavalerii vezi Cavaleri
Călugări VI, (612)
**Căpitan de lefecii (Un ~) vezi
Căpitan de seimeni (Un ~)**
Căpitan de seimeni (Un ~) VI,
(663), (1089), (1103); **Un căpi-
tan de lefecii VI**, (1103); **Căpi-
tanul VI**, 663-664,
Căpitani VI, (774), (1214)
**Căpitanul vezi Căpitan de sei-
meni (Un ~)**
Cebal VII, (17), 56-57, (68), 69-
70, 84, (884-885), 911, (918),
919, (939)
Ceielalți vezi Prietini a lui Leonil
Cerbescu vezi Rufinescu, Enache
**Cernelescu(l) vezi Cernelescu, Ne-
culai**
Cernelescu, Neculai VII, (295),
(304), 322; **Cernelescu VII**,
(304), 305-314, (317-319),
320-326, (1084); **Cernelescu**
VII, 326; **Neculai VII**, 305-306,
308
Cesar vezi August Octaviu Cesar
César vezi August Octaviu Cesar
**Cesar August vezi August Octa-
viu Cesar**
Cezar vezi August Octaviu Cesar
Chiosa¹ **VII**, (590), (1147)
Chiosa² **V**, (66)
Chirculici V, (464-465)
Chiriac V, (770)
Chiriacos V, (328)

Chirilă¹ **V**, (630), 662-664, (665),
676-677
Chirilă² **VI**, (46)
**Chirița vezi Birzoi, Chirița; Do-
chița**
Chirițoiaia vezi Birzoi, Chirița
Chirițușca vezi Birzoi, Chirița
**Chiulafoglu vezi Kiulafoglu, Aga-
memnon**
**Chiulafoglu, Agamemnon vezi Kiu-
lafoglu, Agamemnon**
Chloe VII, (127), (171), 172-173,
(206), (212), 213-214, (215),
218, (876), (1022), (1050), 1052,
(1061), (1066), 1068-1069, (1070),
(1075), (1077-1078); **Chloé VII**,
(599), (627), (648), (652), (710),
(714), (741), (751), (774), (778)
Chloé vezi Chloe
Cho(eu)r vezi Cor
Chor vezi Kor
**Cibotarul vezi Kaiserik, Șnițel
von ~**
Cioacla vezi Calcânstrachini, Despa
**Ciobotarul vezi Kaiserik, Șni-
țel von ~**
Cioclu vezi Tănase (pitar ~)
Ciubăr vezi Ciubăr-vodă
Ciubăr-vodă V, (16); **VI**, (612),
(620), (625), (628), (635), 649-
651, 669, 701, 707, (736), 737,
(747), (753), 754, (774), 775,
(767), (808), (1039-1040),
(1050), (1065), (1072), (1079-
1080), (1082-1083), (1089-
1090), (1097), (1101), 1106,
(1126), 1184, (1190-1191), 1192,
(1214), 1215; **Ciubăr VI**, (626),
649-656, (657), (666), 669-
670, 701-708, 737-739, 754,

- 776-778, (779), (1077), (1083-1084), (1086), (1090), 1097-1098, 1100, (1101), 1106-1107, 1126-1129, 1184, 1186, (1191), 1192-1193, 1216-1218, (1219)
- Ci(u)botar neamț (Un ~) • vezi Kaiserlik, Şnițel von ~
- Ciupici vezi Ciupici, Stanciu
- Ciupici, Stanciu V, 741, 743; Ciupici V, (726), 730-732, 740-757, 759-760, 977
- Ciupilă V, (526)
- Cîrcei vezi Cîrcei, Nastasi
- Cîrcei, Nastasi VII, (295), 298; Cîrcei VII, (297), 298-303, 315-317, 324-326, (1084); Cîrcei VII, 302; Nastasi VII, 326
- Cîrcei vezi Cîrcei, Nastasi
- Cîrcioc vezi Cîrcioc, Timoiti
- Cîrcioc, Timoiti V, 543, 556; Cîrcioc V, (62), (480), (537), 538-541, 543-544, 546, 555-556, (926-928), (930)
- Clrtescu VII, (586)
- Clara VII; (295), 297-305, (308), 311-313, 315-317, 324-326, (1084); Clărița VII, 299-301, 325
- Clărița vezi Clara
- Clevetici vezi Clevetici, Chichița
- Clevetici, Chichița VI, 546; Clevetici V, (36), 59-63, (66), (608), (872), 873-874; VI, (520), 523-525, 528-530, (537), 540-549, (550-551), 568-570, 581, (582-583), 584, 586-588, 602-608, (982), (985), (987-988), (990-991), (994), (997), 998-1002, (1005), 1006-1012, 1017-1018, 1023-1025, 1030-1032; Gogoșeri VI, 1017; Gogoșescu VI, 568, 1017, Gogoșilă VI, 569, 1018
- Clevetiu vezi Clevetius
- Clevetius VII, (127), 166-174, 204, 212, 214, 216-217, 219-220, (599), (622), 623-625, 627-628, 652-658, (714), 715, (741), (745), (751-752), (778), 779, 1040, 1045-1049, (1050), 1052, (1056), (1060-1061), 1068-1070, (1075), 1076; Clevetiu VII, 167, 217, 1046; Clevetiu VII, (1071)
- Clevetiu vezi Clevetius
- Clients VII, 697-698, 724, (750); Les clients VII, (646), (708)
- Les clients vezi Clients
- Cloanța vezi Stana (Baba ~)
- Cloas VII, (1016), (1022), (1026-1027), 1028-1031, 1042, (1052), 1053
- Clococlotroni vezi Colocotroni
- Cociurlă V, (371-372), (374), (406-407), (418); VII, (590-591), (593), (1147)
- Cocus Imperator vezi Dămian, Iorgu
- Cocus Mocus vezi Dămian, Iorgu
- Coerax VII, (17), (56), 57-59, (69), (884-885), (910), 911-912, (913); Thracus VII, (884-885), (910), 911-913
- Coerax vezi Hebro
- Cofetaki vezi Zaharaki
- Cofetar grec (Un ~) vezi Zaharaki
- Cofetarul vezi Zaharaki
- Colivescu V, (762), 768-775, (778), 779-781, (786), 787-794, 979
- Colocotroni** VI, (829); Clococlotroni VI, (829)
- Comana** VII, (585)
- Comisar (Un ~) vezi Comisari
- Comisar de poliție (Un ~)** V* 79; VI, (520), (997), 1033; Comisariul V, 85, 879; Comisarul V, 79, 879; VI, 609, 1033
- Comisari** VI, (47), (54), (132), (395), (813), (926); Un comisar VI, (92); VII, (257), (331), (341); Doi comisari VI, (47), (301); Trei comisari VI, (123); Un comisari VII, 288; Comisarii VI, (48-49), 124, (132-133), (395), (926); Comisariul VII, 288-292; Comisarul VII, 288, 342, 346, 348-349, (1083); Slujitori VI, (926); Doi subcomisari VI, (394), (864)
- Comisari (Doi ~) vezi Comisari
- Comisari (Trei ~) vezi Comisari
- Comisari (Un ~) vezi Comisari
- Comisarii vezi Comisari
- Comisar(i)ul vezi Comisar de poliție (Un ~); Comisari
- Le comte vezi Irmont (d'~)
- La comtesse vezi Irmont, Alice d'
- Consomatori** VII, (288)
- Constandin** VI, (26-27), 793; Alt prieten VI, (26-27)
- Constandin** VI, 229; Un vataș VI, (198); Vatașul VI, 229, 236, 830
- Constandin vezi Arbure, Costandin; Costantin Păscariu
- Contesa vezi Carmina; Luța; Pupăzamberg, Irina de
- Conțu** VI, (38)
- Copilandru (Un ~)** VI, (400), (936); Copilandrul VI, (408), 409, (936)
- Copilandrul vezi Copilandru (Un ~)
- Cor** V, 191-192, 196, 432, 435, 896-897; VII, 333, 335, 337, 339, 341, 344-345, 349-350, 487-488, 493, 495, 499, 514-515, 522-523, 527, 531, 564, 1089, (1119), 1120-1121, (1124), 1126-1128, (1130), 1131; Choeur VII, 707-708, 710, 712, 714, 716-718, 720-721, 738-740, 773-774, 776, 778, 780-782, 784-785, 791, 801, 816-817; Chor VII, 945; Cor final V, 224, 678; VI, 65, 800; Cor general V, 198, 202; Coru V, 898, 902; VI, 954, 980; VII, 1089; Corul V, 437-438, 472-473, 564, 634-635, (898); VII, 565-567, 569-570, 1125, (1134), 1135-1136; Corul final VII, 573; Hor VII, 963; Horul VII, (946)
- Cor final vezi Cor
- Cor general vezi Cor
- Corbu vezi Corbu, Vasile
- Corbu, Vasile** V, 211-212; Corbu V, (190), 192-195, 198, (199), (208), 210-219, (220), 221-224, 896-898, 900-902
- Corina** VII, (127), (131-132), (134), 135-139, 144, 147, (148), 149-151, (155), (166-167), 174-176, (238), (240), (1003), (1016), (1019), (1024-1026), (1034), (1038), (1042), (1046), 1052, (1074), (1081); Corine VII, (601), (603), 604-607,

609-610, 612. (613), 614-615, (617), (623), 628-630, (670), (672), (681), (683), 684-688, 691, (692), (694), 695-696, (741-744), (746), (755), (757), (759), 760-764, 767, (768), (770), 771-773; Corinna VII, (986-987)

Corine vezi Corina

Corinna vezi Corina

Cortège vezi Cortej

Cortej VII, (564), (1134); Cortège VII, (816)

Corn(l) vezi Cor

Corul final vezi Cor

Costachi VII, (1154), 1155; Costică VII, (1158)

Costantin Păscariu V, (623); Constantin V, (942)

Costea V, (108)

Costea VI, (488), (941), (956)

Costică vezi Costachi

Coșcodan vezi Coșcodan, Ghiță

Coșcodan, Ghiță V, (630-631), (633), (656), (663), 674, 678, 948; Coșcodan V, (204), 642-653, 657-662, 664-675, 677-678, (679), (681), 682-698, 948-951; Ghiță V, 647, 649, 657, 664, 666, 669-673, 675, (676), 678-679, (681), 683-685, 687, 694, 697, 948-950; Zarafopulos V, (638), (641), 695-696, (951); Zarafopulos Coșcodan V, 696, 698

Cotta VII, (127), 166-168, 171, 173, 204, 212-214, 219, 221, 225-226, 250-252, (599), (622), 623-624, 626, 628, 647, 652-653, 657-658, 661-662,

679-680, 715, 721, (741), (745), (751), (778), 779, 785, (1022), (1038), 1040, 1045-1049, (1050), 1051-1052, (1056), - (1060-1061), 1069-1070, (1071), 1074, 1076-1077, 1079-1080, 1082

Coțcărescu V, (120)

Coțofană VII, (590), (1147)

Coțofană vezi Coțofănescu

Coțofănescu vezi Coțofănescu

Coțofănescu VII, (373), 375-381, 383, (384), 385-386, (394), 402-404, (405), 406-410, 1094-1098; Coțofană VII, 378, (405), 1097; Coțofănescu VII, 406

Courtisanes vezi Curtizane

Les courtisanes vezi Curtizane

Covrig (de ~) V, (750)

Crainic (Un ~) vezi Crainici (Doi ~)

Crainici (Doi ~) VII, (1109), (1119); Un crainic VII, 1120; Crainicul lui Papură VII, (485), (1110), (1118); Crainicul [lui Pirlea-vodă] VII, 495, 1120

Crainicul vezi Stolnicul lui Lăcustă

Crainicul lui Papură vezi Crainici (Doi ~)

Crainicul [lui Pirlea-vodă] vezi Crainici (Doi ~)

Craioveanu, Tachi V, (694)

Crastavețovici vezi Bondici

Cremine V, (30), (83), (597), (600), (605), (876), (933-934), (936), (947); VI, (395)

Crețu vezi Crețul

Crețul VII, (590), 592-595, (1147), 1148-1149; Crețu VII, (591)

Crișu, Leonil VI, (99); Leonil VI, (92), (96), (99), (103-104), 108, (110). 115-117, 119-123, (125). 128, 131-133, (812)

Criță vezi Birzoi, Chirița

Crivățul VII, (485), 559-561, 564-567, (572), (1104), (1109-1110), (1118). 1130-1131. 1133-1136, (1137); Le Pole Nord VII, (802), (809); Le Vent VII, 801-808, 820; Le Vent du Nord VII, 801-802, 808, 815-818, 820

Croitor francez (Un ~) VI, (68), (986); Croitorul VI, 76-77, 81, 83-87, 804-807

."^j ți"OI.^r:

Dafin vezi Afin

Dalbu VI, (266)

Dalbu vezi Dalbu, Leon

Dalbu, Leon VI, (256-257), 258, (831); Dalbu VI, (257), (265), (831); Leon VI, 258-264, (265), 266-270, 273-279, 831-832; Leonaș VI, 261-262

Dalbu, Ștefan VI, (256), (831); Ștefan VI, (260), (264), (266), (268), (274-275), 277-278, (279), 832

Dama vezi Damele curții; Malacofna

Dama cochetă vezi Malacofna

Damă (O ~) V, 399

Damă (O ~) vezi Damele curții

Dame V, (566), (572), 573, (574), 575, 578-580, 582, 586-587, 589-591; VI, (520), (997); Damele VI, 1005

Croitorul vezi Croitor francez (Un ~)

Cuculeț V, (346), 362-363, (372), 379, 396-398, 400-405, (409), (434), (917)

Culucciu(l) vezi Păzitor de noapte (Un ~)

Curcan (Un ~) V, (412), (439-440), (461), (464), (476)

Curculets Istets VII, (587)

Curtizane VII, 224, 1076; Courtisanes VII, (746); Les courtisanes VII, 628, 654, 657, 660, 714-715, 719, (752), 778-779, 783; Curtizanele VII, 215, 219, 224, 1076; Toate VII, 1076

Curtizanele vezi Curtizane

-, \$>)* , --n , &C-oe "

Dame ale curței VI, (664); Damele VI, (665), (669), (1104-1105); Jupinele VI, (1104-1105)

Damele vezi Dame; Dame ale curței; Damele curții

Damele curtei vezi Damele curții

Damele curții VII, 521; Dama VII, 522; O damă VII, 522, 1125; Damele VII, 521-522, (1124-1125); Damele curtei VII, (1124); Dames VII, (816)

Dames vezi Damele curții

Damian vezi Damian, Enachi

Damian, Enachi VI, (14-15), 18, (789); Damian VI, (14), 15-28, 30-32, 46-49, 54-64, (789), 791-795, 797-800; Enachi Dămian VI, (41), (791), (796), (801); Enachi (și Enaki) VI, 16, 19, 21-24, 32, (41), 55, 57, 59-60, 63-64

- Darabanovici, Ivan ~ Ibrailof vezi Stacanovici, Ivan ~ Ibrailof
- Dava** VII, (127), 229-231, (599), 664-665, (741), (753), (1022-1023), 1080
- Davus vezi Gallus
- Dămian vezi Dămian, Iorgu
- Dămian, Enachi vezi Damian, Enachi
- Dămian**, Iorgu VI, 50, 795; Cocus Imperator VI, 800; Cocus Mocus VI, 53, (54), 57, 61-62; Dămian VI, 37, 48, (54), 791-793, 795, 797, 800, (801); Georges VI, 25-26, 29-30, 32, 34-35; Gugulea VI, (16), 24, (54); Iorgu V, (24), (306), (837-838); VI, (13-17), (19), (21), (23), 24-27, (28), 29-38, 41-48, 50-53, (54), 57-64, (783-784), (786), (789), (791), 792-800, (991); Iorgușor VI, 25; Jorj VI, 794; Mocus VI, 63, 800; Rosmarinopolus VI, 796; de Rosmarinopulos VI, (40-41), 796; Rosmarinovici VI, 47-49, (54); de Rosmarinovici VI, 37; de Rosmarinoviți VI, 42; Rozmarinovici VI, 796
- Dănilă** VI, 596; Doctorul VI, (520), 522-523, 527-532, 539, 560-561, 563-564; 581, (582-583), 584-588, 595-597, 599, 606-609, 998, 1001-1003, 1006, 1013-1016, (1023), 1024-1026, 1028, 1031-1032; Doftorul VI, (598), 599, (600), (608), (985), 1013, (1029); Leandru VI, (997), 998, 1001-1002, 1013, 1024, 1028
- Despa vezi Calcânstrachini, Despa
- Despea** V, (107-108), (111)
- Despot vezi Despot-Eraclid
- Despot-Bazilic vezi Despot-Eraclid
- Despot-Eraclid** VI, (612), (614), 655, 667, (1071), (1078), (1089), 1099; Despot VI, (621-628), 637-643, 652-657, (659-666), 667-668, (669), 670-674, (675-677), 678-686, (687-688), (690), 692-693, (694) 695-717, (720), 721-723, (724-726), 727-729, (730-731), 732-743, (745-748), 749-755, (756-758), 759-778, (1037), (1040), (1046-1048), (1050), (1060-1061), (1064-1068), (1072-1074), (1077-1078), 1079-1080, (1081-1084), (1086), 1087, (1088-1089), (1092), 1093-1094, 1097-1100, (1101-1102), (1104), 1105-1111, 1113-1118, (1119), 1120-1123, (1124), 1125-1136, (1139-1140), (1143), 1144-1158, (1163-1164), 1165-1168, (1169), 1170, (1171-1175), 1176-1193, 1197-1205, (1206-1207), 1208-1218, (1219); VII, (875), (878), (1014), (1140); Despot-Bazilic VI, 1100; Despot-Heraclid VI, (1046); Despot-vodă VI, (611), (623), (633), 696, (1051), 1089; Despot-vodă Eraclidul VI, (627); Eraclid VI, 656, 1099-1100; Iacob Eraclid Despot VI, 1182; J[Heraclicis] VI, 734, 1182
- ffOOI ,IV shnwa
- Despot-Heraclid vezi Despot-Eraclid
- Despot-vodă vezi Despot-Eraclid
- Despot-vodă Eraclidul vezi Despot-Eraclid
- Diana vezi Carmina
- Dibici vezi Zabalcanschi
- Didică** VII, (590); Nedelcu VII, (590), (1147)
- Dimitrachi vezi Ghiftui, Dumitrichi
- Directorul prefecturei** VII, (1147)
- Doamna vezi Ruxandra Doamna
- Doamna Ruxandra vezi Ruxandra Doamna
- Dochița** V, (190), 191-195, 198, (199), 200-208, (209), 210, (218-219), 224, 896-900, (901); Chirița V, 899; Fronița V, 899; Hrisița V, 899; Locșița V, 204-205; Mândița V, 899; Pachița V, 204-205, 899; Prohirița V, 204; Tarsița V, 204-205; Zoița V, 205, 899
- Doctorul** VII, (353), 368
- Doctorul vezi Dănilă; Léonard
- Doftorul vezi Dănilă
- Domnica** VII, (587), 588
- Dorian vezi Dorian, Adelina
- Dorian, Adelina** VI, (256), (260), (262), (264); Adelina VI, (262-264), 265-270, (273), 274-279, (831), 832; Dorian VI, (264), 274, 277
- Dorian, Nicu VI, (256); Nicu VI, 265-273, 278-279, (831), 832; Niculeț VI, 271; Nicușor VI, 267; Nicu Țifne VI, 265
- Drac (Un ~) vezi Draci
- Draci VI, (92), (118); Un drac VI, (92), 122; Dracul VI, 122
- Dracul vezi Draci
- Dragomanaki VII, (1156)
- Le dragon vezi Zmeu
- Dragon (Un ~) vezi Zmeu
- Drojcar lipovan (Un ~) vezi Ivanușca
- Droșcar lipovan (Un ~) vezi Ivanușca
- Droșcarul vezi Ivanușca
- Duducescu vezi Duducescu, Costică
- Duducescu, Costică VI, (520), (997), (1012); Duducescu VI, (525), 526-527, (528), 529, (530), (537), (562), (572-575), 578-580, 583-584, 588, (589), (985), (987), (1001), 1002, (1005), (1019), 1021-1023, (1026)
- Dulce vezi Limbă-Dulce
- Duluță V, 72; Surugiul V, 71-77, (875), 876-879
- Dumitrachi vezi Ghiftui, Dumitrachi
- Dună V, (108)
- raș V, 511, 515; Zahăr Mărojria V, 930; Zahăr Marojnă V, 563
- Egoraș vezi Egor
- Ekrêm Serdarul vezi Ahmed Bairactaral
- Egor V, (480), 482-489, 511-512, 514-517, (518), (521), (527), 528-529, (535), 542-543, (557-558), 559, (560), 561-563, (926-927), 928-930; Ego-

Elena VI, (282), 299-300, 312—317, (320), 321-322, (324), 325, 327-328, 352-353, (354), 355-356, (357), 361-362, (369), 375, 378, 381-384, 387-390, 396, (835), (854), (856-857), 863, (864), 869-871, (872), 874, 876, 887-889., 892-894, (896), 902, 904-911, 914, 916-919, 921-924, (925), (927), (929); Elencuța VI, 907-909; Elenuța VI, (891), 906, 909, 911, (914), 916; Hélène VI, 905; Elena Hirbozeanu VI, (836); Ilenuța VI, (292), 312, 869, (914), 918, (920); Lencuța VI, 893, 916; Lenta VI, 312, (319-320), 321-322, 325, 327, (329), (347-351), 353, (354), 355-356, (358), 361-362, (365-366), 378, (380), 382, 384, (386), 387-390, 396, 870-871 (872), (886), 887-889, (890-891), 893-894, (904), 905, 908, 911, 914, (915), 916, 918-919, (920-921), (924-925), (927); Lențușoară VI, 382, 388, 390
Elencuța vezi Elena
Elenuța vezi Elena; Marghiolita:

-iiiiiriCI .iuJidO tmt idesttkitoa

Falcă-bătută vezi Valentinată
Faraonescu vezi Faraonescu, Ghiță
Faraonescu, Ghiță VI, (576); Faraonescu VI, (576)
Farcaș VI, (400), (402-404), 405-406, (408), 412—413, (415), 416-420, (421), 422-

Eliza VII, (586)
Emma VI, (180), 181, (818);
Princesa VI, 181-195, (817), 822-823
Enachi (și Enaki) vezi Damian,"
Enachi
Enachița vezi Rufinescu, Enache
Enachița vezi Rufineasca, Enachița
Enăchiță vezi Rufinescu, Enachè
Epistatul vezi Hăpcescu
Epistații V, (405), (409)
Eraclid vezi Despot-Eraclid
Eraclid, Iacob ~ Despot vezi
Despot-Eraclid
Esclave (Un ~) vezi Sclavi
Esclaves vezi Sclavi
Evghenidi vezi Evghenidis; Todolia
Evghenidis VI, (282-283), (323), 324, 331-332, 334-338, 340-341, 343-344, (354), 358-361, (362), (365), (369), 375, 377-378, (392), 396, (856-857), 874, 877-881, 884, (890), (898); Evghenidi VI, (857), (859), 860-862, 874, 881-882, 884, (889), 890, (896), 899-900, 902, 912-913; Grégoire VI, 861
Evghenidis vezi Todolia

•••; ,(diSy.,f// *ailafc/s .«BŪqU

427, (436), 441, (932-933), 936-937, (938)
Fargaci VI, (1137)
Farmaki VI, (488), (941)
Fată (0~) vezi Fete
Fărocoastă VII, (587)
Făt-Frumos VII, (492), (512-513), (523), (1123)

Făurin, Ghiță V, (156), (163), (893), 894; Ghiță V, (164), 167-173, (174-175), 177-178, 181—188, 894-895
Fecior (Un ~) V, (288), (909); VI, (198), 216, 222, (228), (242), (253), (827-828); Feciorul V, 299-300, (910); VI, 199-200, 216-218, 222, (228), 243, (827-828)
Fecior (Un ~) vezi Gheorghe; Gheorghî*; Glas (Un ~); Fecior boieresc (Un~); Servi; Slujitori
Fecior boieresc (Un ~) (346-347), (363), (918); Un fecior V, (395), (400), (402-403); Feciori V, (387), 388, (394); Feciorul V, (348), '350-354, (355), (360), 361, 367, 376, 378, 385, 923-924
Feciori vezi Fecior boieresc (Un ~)
Feciōru(l) vezi Barză, Ion; Fecior (Un~); Fecior boieresc (Un~); Gheorghe; Gheorghî; Glas (Un ~); Servi
Fedeleş V, 527-528
La Fée vezi Rada (Baba ~)
La Fée du lac vezi Rada (Baba ~)
Felendreș V, (737)
Femei din Tomis vezi Femei sarmate (Citeva ~)
Femei sarmate (Citeva ~) VII, 229; Alta VII, 229; Femei din Tomis VII, (1023); O femeie VII, 229; Femeile VII, 231; Un femme VII, 664; Les femmes VII, 665; Femmes sarmates VII, (664). (753)
Femeie (O ~) vezi Femei sarmate (Citeva ~); Țărani

Femeile vezi Femei sarmate (Citeva ~); Țărance
Femme (Un ~) vezi Femei sarmate (Citeva ~)
Les femmes vezi Femei sarmate (Citeva ~); Țărance
Femmes sarmates vezi Femei sarmate (Citeva ~)
Ferchezanca V, (418), (480), (495), 496-510, 512-520, 522-526, 542-543, (553), 554-557, 563, (926-927), 929-930; Ghiftuianca V, 504, 512
Ferchezanu V, (499-500), (508)
Feringhis VII, (583)
Fespezanca, vezi Fespezanca, Luxița
Fespezanca, Loxița vezi Fespezanca, Luxița
Fespezanca, Luxița V, (630), (646), (650), (670), 948; Fespezanca V, (631), 654-657, (671), (675), (677), 678, 684-689, (690), 691-693, 697-699, 948-950; VI, (833); Loxița Fespezanca V, 948; Loxița V, 949; Luxița V, 654-657, (671), (673), (677), (681), (683), 684, 686-687, (690), 691-692, (694-695), 657
Fespezanca, **Tinca** V, (677), (680)
Fete V, (190), 897; O fată V, 193; Fetele V, (192), 193-195, 198-199, 201, 203, 897-898; Țărance V, (896)
Fetele vezi Fete
Fețișoara vezi Fetița
Fetița V, 140; Fețișoara V, 142
Fevronia vezi Fevronia (Maica ~)
Fevronia (Maica ~) VI, (612), 675, 679, (698). 699, (1089)

- (1124- 1125); Fevronia VI, 679, (1065), (1113); Maica 675-680, 1112-1113
- Ficior (Un ~) vezi Servi; Slujitori
- Ficiorul vezi Slujitori
- Fifița V, (373-374)
- Fire (King ~) vezi Pirlea-vodă
- Firfirig VII. (587)
- Flaimuc¹ V, (777)
- Flaimuc² V, (49), (665)
- Flaimuc³ VI, (151-152), (163-164), (170), (172), (176); Flaimucoasa VI, (172). (177)
- Flaimuc vezi Papă-Lapte, Timoftei
- Flaimucoasa vezi Flaimuc¹
- Flăcăi V, (190), 897; Flăcăii V, (192), 193-195, 198-199, (201), 203, 897
- Flăcăii| vezi Flăcăi
- Florica¹ V, (156-158), (162), 167-171, 173-177, 182-183, (186), 187, (893), 894-895, (923); Calipsica V, 167-168, 171; Pisica V, 167, 181, 177
- Florica² V, (566), 571-573, (574), 576, 578-580, 583-586, (589), 591-592
- Florica³ V, (761-762), 763-771, (772-773), 774-789, (790-791), 792-794, (977-978), 979;
- Floricea V, 768
- Floricea vezi Florica?
- Florin V, (761-762), 763-769, (771), 772-774, (775), 776-787, (788-789), 790-794, (977), 978-979; Florinaș V, 777, 790, 792
- Florinaș vezi Florin
- Florineasca, Anica V, (156); Anica V, (157), 158-160, 163-173, 176-178, (179), 181-182, 184, (185), 186-188, (893), 894-895; Anicuța V, (183)
- Florinescu V, (165)
- Flutur vezi Flutur, Agachi; Flutur (Hagi~)
- Flutur, Agachi V, (92), (629-632), 634, 637, 665, (948); Agachi V, 634-642, 646-649, 652-653, 657-667, 674-686, 689-699, 948-951; Flutur V, 678, 691; Mustafa-pașa V, 634-635, 641, 652, (755-756); Nassoian V, 647; von Vludur V, 636; Agachi Vlutur V, (632)
- Flutur (Hagi~) V, (480), 481-482, (484), 489-492, 495, 505-506, 509, 524, 539-540, (542), 562, (640), (926-927); Flutur V, 489-496, 505-510, 512-513, 518-520, 522-527, (537), 538-541, 543-548, (550), (552), 555, (556), (560-561), 562, 928-930, (931); Fluturaș V, 508
- Fluturaș vezi Flutur (Hagi ~)
- Flutareștii V, (642)
- Francezi VI, (612)
- Frangolea vezi Pepelea
- Franț¹ V, (264), (267), 268-273, 275-278, (904), 905-906
- Franț² V, (272-273), (305)
- Franț vezi Birman, Franț; Macson, Franț
- Frânțisor vezi Birman, Franț
- Friț V, (630), 631-634, 636-637, 639-640, 646, 948
- Frizet V, (92)
- Fronița vezi Dochița
- Frunză V, (324), 325-329, (330), (341), 343, 916-917
- Fulga VII, (584)
- Funcționarul V, (132), 134, 141
- ,tm>)*i*mrMd : ut] tem*
- Gafia VII, (373), 375-378, (380), 382-387, 393, 402, 404, (405-407), 408-411, 1094, (1096), (1098); Gafița VII, 404
- Gafița vezi Gafia; Rosmarinovici, Gafița
- Gahița vezi Rosmarinovici, Gahița
- Gahizen vezi Rosmarinovici, Gahița
- Găitan vezi Gaitanis Loghiotatos
- Gaitani V, (738)
- Gaitanis vezi Gaitanis Loghiotatos
- Gaitanis Loghiotatos V, (324); Găitan V, 339, 341-342; Gaitanis V, (15), (27), (326), 327-333, 338-344, 916-917
- Galisciis, Ionus vezi Galuscus Ionus
- GalUus VII, (17), 20-27, 54-55, 63-68, (69), 70-71, 91-102, (113), (121), 122, (123), (841), 852-854, (856), (859-860), (867), (871), (874-876), (879), (884-886), 887-891, 907-910, 916-918, (919), 920, (944), 945-951, (952), 963, 965-966, (974); Brennus VII, (884); Davus VII, (884), 887-891, 907; Galus VII, 891
- Funduc, Stan VII, (373), (1094); Stan VII, 375-377, (378), 384, (397), 402, 404-405, 407-408, 410, (411), 1094, (1095-1096), 1097-1098; Stanică VII, 376; Zamalunga VII, 408, 410
- O ;*f-£d* > .IV tMiUvimO
- Galus vezi Gallus ia¹ ----n
- Galuscus V, (939)
- Galuscus vezi Galuscus, Ionus Galuscus, Ionus V, (596), (932), (934); Ionus Galiscus V, (934); Galuscus V, 603-612, 614-620, 624-628, (932-933), 935-941, 943-947; Gălușcă V, (601), 603-606, 608, 610-612, 627, 935-940, (942); Ion Gălușcă V, (600-601), (932-934); Ion Galuscus V, (934); Ionus Gălușcus V, (934), 935; Ion V, (934)
- Garofa VII, (257), 259-262, (263), (274), 275-277, 281-284, (1083)
- Garofeasca, Tarsița V, (226—228); Tarsița V, (228), 235-242, (244), 251-260, 903-904
- Gavriil(o) vezi Gavril¹
- Gavril¹ VI, (46)
- Gavril² VI, (444), 447-449, (451), 458-460, 472-476, 478-479, 481-483, 495-498, (502), 504-509, (510), 515-516, (943), 945-946, 948, (953), 954-955, (956), 957-959,

(960-961), 962-967, (968), 371-975, (978), 979-981; Gavriil VI, 962, 967; Gavriilo VI, (961); Gavrilachi (și Gavrilaki) VI, 475, 504-505, 962; Gavrilas VI, 473; Gavrilasi VI, 473-474, 504, 507, 962-963; Gavrilaso VI, 962-964; Gavrilă VI, 946, 958, 973; Gavriilo VI, 460, 476-477, 497, (502-503), 504, 506, 515, (960), 962, 967, 971; Gavriluca VI, 504; Gavriluța VI, 475, 504
 «avril» VI, (306)
 Gavrilachi (și Gavrilaki) vezi Gavril
 Gavrilas(i) vezi Gavril
 Gavrilaso vezi Gavril
 Gavrilă vezi Gavril
 Gavriilo vezi Gavril
 Gavriluca vezi Gavril
 Gavriluța vezi Gavril
 Gazi, Murad VII, (583), (1139); Sultanul VII, (583)
 Gălușcă vezi Galuscus, Ionus
 Gălușcă, Ion vezi Galuscus, Ionus
 Gălușcus, Ion(us) vezi Galuscus, Ionus
 Gărgăriță vezi Guliță
 La Gelée Blanche vezi Promo-roâca
 Génie vezi Genii de iarnă
 Le Génie vezi Genii de iarnă
 Génie (Un autre-v) vezi Genii de iarnă
 Génie (Le I* ~) vezi **Genii c** iarnă
 Génies vezi Genii de iarnă
 Les Génies vezi Genii de iarnă
 Génies (Un des~) vezi Genii de iarnă

Génies de l'hiver vezi Genii de iarnă
 Genii vezi Genii de iarnă
 Genii de iarnă VII, 558-559; Génie VII, 803-804; Le Génie VII, 804; Un autre génie VII, 803; Le 1" génie VII, 803; Génies VII, (801), 802-803, (812), (816); Les Génies VII, 805; Un des génies VII, 803; Génies de l'hiver VII, (801), (811), (815); Genii VII, 559-560, (561-564), (572), (1104), 1131, (1133-1134), (1137); I Geniu VII, (1109), (1119); 2 Geniu VII, (1110), (1119); II Geniu VII, (1109), (1119); Al doilea geniu VII, (485); Alt geniu VII, 1130; Un geniu VII, (485), 559, (1110), (1119), 1130-1131; Geniul VII, 559-560, 1130-1131; Geniul I VII, 560; Geniul II VII, 560
 Geniu (I ~ și Un ~) vezi Genii de iarnă
 Geniu (II ~ și 2 ~) vezi Genii de iarnă
 Geniu (Al doilea ~) vezi Genii de iarnă
 Geniu (Alt ~) vezi Genii de iarnă
 Geniul yezi Genii de iarnă
 Geniul I yezi Genii de iarnă
 Geniul II yezi Genii de iarnă
 Georges vezi Dămian, Iorgu; Hirzobeanu, Iorgu
 Geta vezi Getta
 Getta VII, (17), 19-31, (55), (59), 60-69, (70), 71, (87-88), 90-106, (108), 109-118, (119), (121), 122-123, (841-842),

(847), 853-854, (856), (853-860), (873-876), (878-879), (882), 883, (884-885), 886-894, (907-908), 909-910, 914-919, (920), 928, (931-932), 933-934, 936, 939, (94Q), 943-949, (950), (952), 953, 955-961, 963, (964), 965-966, (969), 970, 973-975, 978, (989), (996); Geta VII, (834-836), (851), 854, (856), (871-872), (882), 975; Ghetta VII, (884), 886-887, 914-919, (920), 926, (931-932), 933, 935, 939, 943, 963
 Gettor VII, (127), (230-231), 235-238, 240-241, 250, (599), (664), 669-670, 672, (679), (741), (754-755), (1019), (1022), 1081-1082
 Gheorghe¹ VI, (520); Gheorghii VI, (997), (1024)
 Gheorghe² V, 267; Un fecior V, 267, (905), (907); Feciorul V, 27,1, (905), (907); Un lacheu V, 26.4; Lacheul V, (265), (267), (269), 285, (905), (907)
 Gheorghe 3 VI, (444-445), (497-499); Gheorghii VI, (487-488), (497-500), (508), (516), (959)
 Gheorghe vezi Gheorghe a Saftei
 Gheorghe a Saftei V, (596), 607, (934); Gheorghe V, 607, 617-619, 623, 946; Gheorghii V, 607, 617-619, 623, (937), 941-945; Gheorghii a Saftei V, (937), 944
 t> ' .i'-r- i>>- .-rk-... .fi toni
 Gheorghii VI, (15)
 Gheorghii V, 378.

Gheorghii VI, (82); Un fecior VI, (68), (803); Feciorul VI, (83); Sluga VI, (806); :O slugă VI, (82)
 Gheorghii vezi Gheorghe²; Gheorghe³; Gheorghe a Saftei
 Gheorghii a Saftei vezi Gheorghe a Saftei
 Ghetta vezi Getta
 Ghețu VI, (400), 401-402, (403), (406), 414, (415), 416, (423), 424, (440), 936-937
 Ghiftui vezi Ghiftui, Dumitrach
 Ghiftui, D. vezi Ghiftui, Dumitrachi
 Ghiftui, Dumitrachi vezi Ghiftui, Dumitrachi
 Ghiftui, Dimitrie vezi Ghiftui, Dumitrachi
 Ghiftui, Dumitrachi V, 483, 537, 540; Dumitrachi V, (487); Dumitrachi V, (487), 499, 513, (528), 540, 555, 560-561; Ghiftui V, 481-482, 484, (487), (489), 490-504, (505), (508-510), (512), 513-517, (518), 519; (523-524), (526), 530-542, 547-564, (926-927), 928-931; VI, (199); D. Ghiftui V, 480; Dumitrachi Ghiftui V, (927); Dimitrie Ghiftui V, 539-540; Horăilă V, 513; Stan V, (521-522), (529), 531, 533, 535, 539, 547-548, 552; Stanică V, 534-535, 550-551, 553, 563
 Ghiftuianca vezi Ferchezanca
 Ghildiririm Kleaf-kleaf vezi Schwabe, Kleine
 Ghimpescu VII, (586)
 Ghingos vezi Gingu

Ghiță VI, (256), 257-259, (260), 262-265, 270-274, (278), 279, 831-832; **Boscu VI**, 258
Ghiță vezi Coșcodan, Ghiță; Făurin, Ghiță
Gion vezi Ion *
Gilcevanu VII, (586)
Gînganu VII, (257), (267), (269), (1083-1084); **Slugeri VII**, 284; **Slugerul VII**, 262-264, 283-284, 291
Gîngu VI, (14), 21-28, (31), 32, (49), 54, 56-57, 59, 63-64, (791), 792-793, (794), 795, 798, 800, (801); **Ghingos VI**, 56, 798; **Gîngul VI**, 792; **Slugeru VI**, (792)
Gîngul vezi Gîngu
Gîscănescu, Nae vezi Gură-Cască
Glas (Un ~) VI, 707; **VII**, (368); **Glasul VI**, 707; **VII**, 369
Glas (Un ~) V, 95, 881; **Fecioru V**, 882; **Un fecior V**, 882
Glas de la galerie (Un ~) vezi Bîrzoii, Grigori
Glas din popor (Un ~) vezi Popor
Glasul vezi Glas (Un ~); Zîna-Codrului
Glasul de la galerie vezi Bîrzoii, Grigori
Glasul Sinzianeivezi Zîna^Codrului
Glasuri vezi Popor
Glasuri de popor vezi Popor
Glasuri din grupe vezi Popor roman
Glasuri din popor vezi Popor; Popor roman
Glice vezi Glyce
Glodachi vezi Imergold, Buruh

Glutte VII, (17), (47), 48-55, (70), 71-79, 81, (87), (90), (102), 104, (122-123), (841), 852-853, 877-878, (883-886), 903-909, (910), 920-923, (924), 927, 931, (932), (936), 937-943, 952-953, (963), 964-965, 967, 970-973, 975-978
Glyce VII, (127), (171), 172, (206), (212), 214, 218, (1052), (1061), (1066), (1075); **Glice VII**, (1069); **Glycé VII**, (599), (627), (648), (652), 654, (714), (741), (751), (778)
Glycé vezi Glyce
Glykira VII, (1022), (1078-1079)
Gogoșeri vezi Clevetici, Chichiță
Gogoșescu vezi Clevetici, Chichiță
Gogoșilă vezi Clevetici, Chichiță
Gogu V, (110), (111), (113)
Goldim(m)er vezi Goldimer, Buiumes
Goldimer, Buiumes VII, 380; **Goldimer VII**, (373), 380-381), (383-384), (395), 399-402^ (403), 408-409, 1097-1098; **Goldimmer VII**, (1094), 1095, (1097-1098)
Graecianus VII, (1050), (1060), 1070, 1077-1078, (1082)
GraenzfeM (de~) VII, (417), (419), (434); **Le baron VII**, 428-433, (437-439), (452), (455), 456-481, 1102-1103
Gramaticul vezi Terbie
Graur V, (566), 568-572, 574-593, 931-932
Grecu vezi Avdelas, Iani

Grecul V, (132), 134-135, 141; **Aristidis Monastropulos V**, 135; **Panaite V**, 135
Grecul vezi Avdelas, Iani
Grégoire vezi Evghenidis
Grigori vezi Bîrzoii, Grigori; Pîlcu, Grigori
Grosu, Leiba V, (366), **VI**, (360)
Grozan VI, (305), (866)
Guerriers vezi Guerriers de Torni
Les guerriers vezi Guerriers de Torni
Guerriers de Torni VII, 666; **Guerriers VII**, (741); **Les guerriers VII**, 666; **Guerriers sarmates VII**, (754)
Guerriers sarmates vezi Guerriers de Tomi
Gugulea vezi Damian, Iorgu; Guliță
Guguliță vezi Guliță
 .(*&8è ,«,-488 :„(d8è)L-£M'.-: H
Haimana vezi Spulberatu, Mihăluță
Hapcea, Nicu VI, (308-309)
Harnov VI, (612), (624), (643-644), 646-648, 665-666, 669-670, (686), 687-688, 692, 694-697, (734), (747), 748-750, (751), 754, 757-759, (1065), (1094-1095), 1096, 1105-1106), (1118), 1119, (1120), 1121-1122, (1182), 1190, 1193, 1195; **Barnov VI**, (1089), (1094), 1095-1096, (1097), 1100, 1105, (1106), (1118), 1119, (1120), 1121-1122, (1182), (1189-1190), (1193), 1195-1196

Guliță V, (88), (90-91), (346-347), (349), 351-355, 360-361, (363-364), 365, (366), 373-378, 385-386, (389), 390-396, (400), 403, (405), 406-407, (409), 412, (415), 416-417, 420-422, 424, (425), 426-427, (428), 429-431, (434), 435-436, (438), 439, (440), (444), (450-451), 452-460, 465-467, 470, (471), 472, (474), 475-477, (917), 920, 923-924, (925); **VII**, (338); **Gărgăriță V**, 452; **Gugulea V**, (406), 435, 452, 455; **Guguliță V**, 422, (432), 435; **Gurluiță V**, (414), 452; **Gurluiță Brînzoi V**, 349
Gură-Cască V, (33), (36), 123-128, (889), 890; **Nae Gîscănescu V**, 127; **Macovei-cap-de-prost V**, 126, 128; **Ocupic V**, 126
Gurluiță vezi Guliță
Hartă vezi Hartă Răzășul
Hartă, Răzășul V, (225-226), (228), 231, 237, (903); **Hartă V**, (228), 229-235, 237, (238), 239-245, 247-251, (253), 254-260, 903; **Hărțușor V**, 243
Hartă, Vasile V, (230)
Hațmațuchi V, (958)
Hațmațuchi vezi Pungescu
Hazliu (I) vezi Hazliu, Costică
Hazliul, Costică VII, (331); **Hazliu VII**, (331), (333), 334-336, 343, 345, 1088-1089; **Hazliul VII**, 344-345, 347, 349; **Tachi Hazliul VII**, 334; **Muțunachi VII**, 345, 347

Hazliul, Tachi vezi Hazliul, Costică

Hăpcescu V, 139; Epistatul V, (132), 138-139, 141

Hărțușor vezi Harță Răzășul

Hebro VII, (17), (24-25), (56), (58), 59-63, 68-70, (92), (103-105), (841), (874), 883, (884-886), (889), (911), 912-915, 918-919, (946), (952), 971-973, 976, 978; Coerax VII, (884-885), (889), (911), 912, (913), 914-915, (916), 918-919, 937, 939, (940), 941, 943, (946), (952-953)

Hélène vezi Elena

Heraclidis vezi Despot-Eraclid

Heroel VI, (1138), (1148)

Herșcu [vezi Herșcu Boccegiufl]

Herșcu Boccegiu(I) V, (15), (28), (33), 51, (82), (871); Herșcu V, 51-57, (774), (776), 871-872; VI, (454), (457-458)

Hilariu vezi Hillarius

Hillar(iu) vezi Hillarius

Hillarius Vu, (127), 129-135, 140, 142-144, (149-150), 151, 154-165, (166), (176), 180-181, (599), 600-603, 607, 609-610, (614), 615, 617-622, (623), (632), 681-683, 688-692, (695), 696-697, (741-745), (747), 757-759, 765-768, (771), 772-773, (1014), (1022), 1023, 1025, 1032-1033, 1038-1040, 1043, (1045), (1057-1059); Hilariu VII, 1034-1038, 1040; Hillar VII, 1023-1024, 1038-1039, 1042-1045; **HiUariu** VII, 132,

134, 143, 159, (1023), 1033, 1042-1044, (1046), (1056)

Hirsus VII, (78), (85-86), (931)

Histrioni VII, (151), (1026); **Histrions** VII, (599), (741), (744)

Histrions vezi Histrioni

Hic vezi Hugues

Hirca (Baba~) V, (15), (387); VII, (349)

Hirzobeanu vezi Hirzobeanu, Iorgu
Hirzobeanu, Elena vezi Elena

Hirzobeanu, Iorgu VI, (285-286), (298), 368, 394, (835-836), (856-857), (886); Georges VI, 358, 393, 860, 890; Hirzobeanu V, (67); VI, (282), 288-297, 301-304, 310-315, 324-327, 331-340, 343-348, 354-359, 362-370, (375), 378, 380-382, 384-394, 396, (833-834), (853-854), (856-858), 859-862, 864-865, 868-870, 874-885, (886), 888-892, (894), 895-896, (898), 902, 904, (913), 914, (915), 918-922, 924-927, (929); Hirzobeanul VI, (861); Iorgo VI, (300), (912); Iorgu VI, (287), 289-290, 292-293, 302-303, 314-315, 318-319, 326, 340, 345-346, (350-351), 354, 356, 362, 365-369, 378, (379), 380-382, 384, 390-394, 859, 861, (867), (872), 874-875, 885, (886-888), 892, (908), (911-913), (915), 918-920, 924, (926), 927, (928); Iorgușor VI, 345, 348, 366-368, 387, 885, 895, 920; Iorguț VI, 347, 885
Hirzobeanul vezi Hirzobeanu; Iorgu

Homme (Un ~) vezi Popor roman

Horace vezi Horațiu

Horațiu VII, (17), (20-21), (23-24), (27), 28-47, (48-52), (54), (65), (71), (75-79), 80-81, 85-89, (90-98), (102), 105-111, (112), 114-123, (834-835), (841-842), (846), (852-854), 855-856, (859-860), (862), (868-869), (871), (873-875), 876-877, (878), 879, (881-882), (884-885), (891), 892-903, (904-905), (922-923), 924-929, 931-933, (934), 935-

..

Iablonovschi (și **Iablonovski**) VI, (400), (405), 409-411, 427-429, (432), 438-440, (934), 938

Iani vezi Avdelas, Iani

Ianiche vezi Avdelas, Iani

Iarna VII, (485), (558-560), (564-566), (1104), (1109-1110), (1118)

Iaurtescu V, 137; Boierul V, (132), 137-138, 141, 891

Ibis VII, (127), 129-144, 149-151, 154-158, 165-166, (174-176), 180-185, (193), 194-197, (204), 206, (235), 236-240, (599), 600-610, 614-615, 617-618, 622-623, (629), (632), 633, 640-642, (646), 648, 669-672, 681-692, 695-697, 704-707, 732-736, (741-744), (746-747), (749), (751), (754-755), 757-768, 771-773, (986), (1003), (1009), (1016-1019), (1022), 1023-1024, (1025), 1026,

940, 942, (943), 944, (946), (949), 953-955, 957, (958), 959-966, 968-969, 972, (973-974), 975, 977-978, (1016-1018); Horace VII, (859-860)

Horăilă vezi Ghiftui, Dumitrachi

Hor(ul) vezi Cor

Horcea VII, (353), 356-367, 369-370, 1092

Hrisița vezi Dochita

Hristodulo (hagi ~) VI, (230), (237)

Hugues V, (630), (681), (685), (948); Hic V, (633), (695)

1032, 1040-1046, (1053), (1056-1057), 1058, (1059), 1060, (1074), 1081

Icosaridi(s) vezi Șafâr

Ieni VI, (16), (24), (46)

Iftimi: VI, (14), 16-17, (18), (21), 28, (31), 32, 791, 794-795;

Iftimie VI, (791)

Iftimi: V, (111)

Iftimie vezi Iftimi:

Ilbrem Serdarul vezi Ahmed Bairactarul

Ileana V, (611), (622), (939), (945)
Ilenuța V, (324), (329), (331-332), (334), 337-340, (343), 344, (915), 917

Ilenuța vezi Elena

Iliaș VI, (612), 755-758, 775, 778, (1065), (1089), 1193-1195, (1196), (1214), 1215; Ilieș VI, (1215)

Ilieș vezi Iliaș

Ilieș-vodă vezi Rareș, Ilieș .

- Imergold vezi Imergold, Buruh
 Imergold, Buruh VII, 393; Glodachi VII, 397; Imergold VII, (373), 380-381, 383-384, (389), 390-397, (398), 399-402, (403), (407), 408-411, 1097-1098; Immerglodaki VII, 1097; Imergold VII, (1894), 1095, (1096-1098)
 Immerglodaki vezi Imergold, Buruh
 Immergold vezi Imergold, Buruh
 Invitați vezi Invitați la bal
 Invitați la bal V, (654); VI, (282), (856-857); Invitați VI, (369), (896); Poftiți la bal V, (630)
 Ioan vezi Ion
 Ioana V, (796), 797-800, 808-810, (828), 829, 979
 Ioana V, (111)
 Ioana V, (88), (90), (346), 364-365, 378, 386-387, 400; Țiganca V, (347), 348, 351, 353. (354-355), (363), 364-366, 378, 386-387, (921), 923
 Ioana vezi Ioana Țiganca
 Ioana Țiganca V, (288); Ioana V, 289-290, 297, (304), 305, (309), 310, (312), (316-317), 318-319, (909), 910, (911-912)
Ion VII, (260)
Ion V, (360), 361, (363), (412), (415), 416, 423-425, (430), 431, (434-435), 438-439, (440), 441-443, (451), 452-453, (455), 460-462, 464, (468-469), 471, 477, (924-926)
Ion VII, (284)
Ion V, (480-481), 482-484, 488-489, 495-496, (926), 928, (929); Ivan V, 482-483, 489; Gion V, 483-484, (927-929)
Ion V, (107)
Ion VI, (444), (447), (449-450), 451-462, (463), 464, (465), 468, (471-475), 476-479, (481-483), (485-486), (489-490), (493), (496-497), (503-506), (511), (514-516), (940), (945), 946-949, 952-953, (954), (960), (962-964), (971-974), (978-980); Ioan VI, (956); Ionica VI, 464; Iono VI, (972)
Ion VI, 53; Un țaran VI, 53, 55, 63, 797
 Ion vezi Buftea, Ion; Galuscus, Ionus; Tătărășanu, Ion
 Ion Păpușariul vezi Tătărășanu, Ion
 Ion Păpușeriul vezi Tătărășanu, Ion
 Ionica vezi Ion
 Iono vezi Ion
 Iorgo vezi Hirzobeanu, Iorgu
 Iorgu vezi Dâmian, Iorgu; Hirzobeanu, Iorgu
 Iorgușor vezi Dâmian, Iorgu; Hirzobeanu, Iorgu
 Iorguț vezi Hirzobeanu, Iorgu
 Irina vezi Pupăzamberg, Irina de
Irmont (d" ~) VII, (433); Le comte VII, (447)
Irmont, Alice d' VII, (417); Alice VII, 443, 446; La comtesse VII, 433-441, 443-456, (458), 461, (462), 463-472, 474-481, 1102-1103
 Irod (Un ~) vezi Irozi
 Irodul vezi Irozi
Irozi VI, (92), (119), (122), (128), (132-133); Un irod VI, (92), 119; Irodul VI, 119; Irozii VI, 119-121, (813); Prietenii lui Leonil VI, (119)
 Irozii vezi Irozi
 Ischiuzarliovici vezi Ischiuzarliu, Tachi
 Ischiuzarliu vezi Ischiuzarliu, Tachi
 Ischiuzarliu, Tachi VI, (520), 998, 1012; Bibi VI, 556; Ischiuzarliovici VI, 580; Ischiuzarliu VI, 523-525, 528, 530, (537), (543), 544-545, 555-558, (559), (569), 580, (583), 588, (606), (985), (987-988), 998-999, (1000), 1001, (1002), (1005), 1008-1009, (1014), (1018), (1022), (1026); Taki Ischiuzarliu VI, (997); Ischiuzarlovici VI, (559); Tachi VI, 544-545, 555-556, 588, (598), (601), (606), 998-1001, (1005), 1008-1009, 1012, (1014), (1022), 1023, (1026), 1031; Tăchiță VI, 555-556
 Ischiuzarlovici vezi Ischiuzarliu, Tachi
 Ispravnicul V, (190), 201-207, (208), (210), 211-213, (219), 220-224, 899-902; VII, (590-591), (593), (595)
Ițic VII, (576)
Ițic VI, (14), (33-34), 37-38, 47-48, 50, (791), (795), 796, {r£*i€} 'if**}. •j~iMf^Sf (986); Ițică VI, 38; Ițichi Zarafu V, (54); Ițicuț VI, 38
 Ițică vezi Ițic
 Ițichi Zarafu vezi Ițic
 Ițicuț vezi Ițic
 Iulia VII, (127), 145-150, (151), (155), (157), (164), (175-176), 178-180, (181), 186-192, (195-196), (200), 201, (202), 203, (204), 205-211, 222-226, (227), 228, (238), 243-252, 782, 986, (987), (996), (1003-1005), (1013), (1016), 1017, (1018-1019), (1022), 1025-1026, (1031), (1042), (1052), 1055-1058, (1059), 1060, 1066, (1067), 1068-1069, 1074-1077, (1078), 1079, (1080), 1082; Julie VII, (603), 610-615, (617-618), (621), (629-630), 631-632, (633), 635-639, (641-642), 644-652, 658, 660-663, (670), (673), 674-680, (692), 693-697, 699-703, (705-706), (708), 709, 711-714, 718-723, (725), 726-731, (733-735), 738, (739), 740, (741), (743-744), (746-756), (768), 769-777, 781-787, (788)
 Ivan vezi Ion; Stacanovici, Ivan ~ Ibrailof
 Ivanușca VI, (88); Un drojcar lipovan VI, (986); Un droșcar lipovan VI, (68); Droșcarul VI, 81, 89, 805, 807
 [impricinat de la Moldova (Un~) VII, 575-580, 1138-1139
 4«i4ar(£88<4i«8) (J6PW> .(M* '

- Jandarm (Un ~) vezi Jandarmi; Vasile
- Jandarmi V, (190), 199, (210-213), (218), 220-221, (222), (412), (480), (558), (900-901); VI, (444), (517), (945), (978); Unjandarm V, 222, (596), (901), (934); Doi jandarmi VI, (516); Jandarmii V, 199, 201-203, (218-219), 220-221, (438), (440), 899, (900-901), (925); VI, (978), (980); Jandarmul V, 603, 609, 613-614, 626, 935, 938, 940, 947; Storoşul V, 935, 938, 940, 947
- Jandarmi (Doi ~) vezi Jandarmi Jandarmii vezi Jandarmi Jandarmul vezi Jandarmi; Vasile
- Jăvrescu vezi Jăvrescu, Tachi
- Jăvrescu, Tachi VI, (68), (71), 82, (803); Jăvrescu VI, (72), 82
- Kaiserlik vezi Kaiseriik, Şniţel von
- Kaiseriik Şniţel von VI, 77; Un cibotar neamţ VI, (68); Cibotarul VI, 77-78, 81, 83-85, 87, 805-807; Ciobotarul VI, 806-807; Un ciubotar neamţ VI, (986); Kaiseriik VI, 77-78; Şniţel VI, 77-78, 81
- Kana, Leiba VI, (305), (332), (335), (338), (342), (349), (364), (865-866), (878), (881-882); Leiba VI, (878)
- 89, (90), (803), 806-807; Tachi VI, 87, 89, (90)
- Jeanne VII, (585)
- Jidan (Un ~) vezi Jidov (Un ~)
- Jidov (Un ~) VI, (92), 122; Un jidan VI, 118; Jidovul VI, 122
- Jidovul vezi Jidov (Un ~)
- Jidovul zaraf vezi Zaraf jidov (Un ~)
- Jolde VII, (584), (1140)
- Jorj vezi Dămian, Iorgu
- Juarez V, (116)
- Julie vezi Iulia; Juliette
- Juliette VII, (417), 419-442, 452-458, (467), 468, 470-471, 473-477, 479-481, (1099), 1103; Julie VII, 423
- Jumătate VI, (612), (624), 633-636, (652-654), 657, 729-731, (771), 772, (1065), (1078), (1083), (1089), 1090-1092, (1097), 1180-1181, (1213), 1214
- Jupinele vezi Dame ale curţei
- Kiulafoglu vezi Kiulafoglu, Agamemnon
- Kiulafoglu, Agamemnon VI; (14), (34), 40, (795); Agamemnon VI, (34), 39-41, (46), 55, 60, 796, 798; Agamemnon VI, 40; Agamemnon Chiulafoglu V, (24); VI, (791); Kiulafoglu (şi Chiulafoglu) VI, (14), (32-34), 39-45, 49, 55-57, 60-61, 63, (65), (788), (791), (795), 796-800, (801), (986)
- Kor VI, (230), (237-238), (252); Chor V, (749)
- Lachei (Doi ~) VI, (282), (285), (293), (857), (861); Lacheu VI, (861); Un lacheu VI, (324), (861), (875)
- Lacheii vezi Lachei (Doi ~)
- Lacheu (Un ~) vezi Gheorghe; Lachei (Doi ~); Neculae
- Lacheul vezi Gheorghe
- Lăcusta vezi Lăcustă-vodă
- Lacusta-voda vezi Lăcustă-vodă
- Lanti VI, (829)
- Le laquais vezi Louis
- Laquais (Un ~) vezi Louis
- Laski vezi Laski, Albert
- Laski, Albert VI, (612), (1071), (1089); Laski VI, (612), 637-642, (671), (708-711), 712-717, 722-725, (726), 728, 732-733, (734), (736), (740-741), 755, (756), 759-760, 768-770, (1065), (1072), (1079), (1081), (1089), 1092-1094, (1110), (1128), (1131), (1134), 1135-1136, (1137), (1139), 1141-1158, 1163-1164, (1165-1168), 1169-1174; 1177, 1179, (1180), 1181-1182, (1184-1186), (1193), 1197-1198, 1206-1211, (1212)
- Lată vezi Talpă-Lată, Timofti
- Lăcustă vezi Lăcustă-vodă
- Lăcustă-vodă VII, (485), (489), (493), 494, 496-498, (506), (514), (516), 520, 532, 541-542, (549), (560), 572, (1104), (1108-1109), (1118), 1120, (1136); Lăcusta VII, (807), 809-819, 823-826; Lacusta-voda VII, (791); Lăcustă VII, 494-498, (516), 517-520, (528), 532-533, (534), 541-545, (548), 551-558, 561-567, 571-572, 1120-1121, 1123-1124, 1127-1131, (1133), 1134, (1135); King Locust VII, (791); Prince Sauterelle VII, (793)
- Lăpşiţa vezi Calipsiţa
- Lăpuşnean(u) vezi Lăpuşneanu, Alexandru
- Lăpuşneanu, Alexandru VI, (612), 658, (1083), (1089); Alexandru VI, (701), (1089); Lăpuşneanu VI, 689; Lăpuşneanu VI, (612), 658-670, (688), (729), (758), (1048), (1050), 1065-1068, (1072), (1079), (1083), 1101-1106, (1119), (1124), (1176-1177); VII, (1140); Lăpuşneanul VI, (638-639), (645), (647-648), (650), 658, 661-662, 664, 669, (670), (673), (686-687), (690), (692-693), (696), (700), (702-703) (706), (721-722), (724-727), (730), (732-733), (748), (759-760), (1040), (1086), (1093), (1095-1097), 1101-1104, 1106, (1119), (1127), (1146), (1151), (1155-1156), (1168), (1175-1179), (1197); A. Lăpuşneanul VI, 1101; Vodă Măcelarul VI, (1119)
- Lăpuşneanul vezi Lăpuşneanu, Alexandru
- Lăpuşneanul, A. vezi Lăpuşneanu, Alexandru
- Lăutar (Un ~) vezi Lăutari
- Lăutari V, (566), (592), (934); VI, (14), (92), (111), (282), (444),

(813), (856), (945); Un lăutar VI, (118-119); Lăutarii VI, (27-28), 111-112, (113), 129, (792-794), (812), (977); Muzicanții VI, (14); Muzicanții VI, (799); Orchestra VI, (135); Scripcarii VI, (791); Scripcarii VI, (64), (793-794), (797), (800), (812)

Lăutarii vezi Lăutari

Leahul vezi Soldat polon (Un ~)

Leandru vezi Dănilă

Legman VI, (716), (1148)

Leiba VII, (576)

Leiba V, (55), (80), 82; VI, (115); Leibuşor V, 82

Leiba vezi Kana, Leiba

Leiba Lipţcanul VI, (307)

Leibusor vezi Leiba

Lencuţa vezi Elena

Lenta vezi Elena

Lenţuşoară vezi Elena

Leoaica vezi Rufineasca, **Enachiţa**

Leoaica, Enachiţa vezi Rufineasca, Enachiţa

Leon vezi Dalbu, Léon; Léonard

Léonard VI, (180-181), 182, 195, (817-819); Doctorul VI, 182-195, 822-823; Leon VI, 822

Leonaş V, (190), (194), 195-198, (199), (202), 207-210, 219-221, (222), 223, (224), 897-898, (899), 900-902

Leonaş V, (412), (428), 432-438, 445-454, (455), 460-466, (467), 471-472, (473), 474-478, (924), 925-926; Leonel V, 450; Picu bricicariul V, 462, 476

Leonaş vezi Dalbu, Leon

Leonel vezi Leon

Leonescu V, (328)

Leonescu vezi Leonescu, Alecu; Leonescu, Ştefan

Leonescu, Alecu V, (324); Alecu V, 325-329, (330), 341-344, 916-917; Leonescu V, (915)

Leonescu, Ştefan VII, (590), (1147); Leonescu VII, (591), (595)

Leonida vezi Mustocsidis, Leonida

Leonida(s) vezi Zuliaridi, Leonidas

Leonil VI, (224)

Leonil V, (288), (294), 296-320, (908-909), 910-912; Leonită V, (911)

Leonil VII, (257), 259-270, 272, (273), 277, (281), 282, [(283), 287-289, 291-292, (1083); Neonil VII, (1084)

Leonil vezi Crişu, Leonil

Leonită vezi Leonil

Lescu vezi Tribunescu, Stanciu

Leşi VI, (612), (1089)

Leu vezi Rufinescu, Enache

Leu, Enăchiţă vezi Rufinescu, Enache

Lică vezi Panglică, Lică

Lice vezi Lyce

Le licteur vezi Lictori

Licteur (Un ~) vezi Lictori

Licteurs vezi Lictori

Les licteurs vezi Lictori

Lictor (Un ~) vezi Lictori

Lictori VII, (128), (226-228), (1023), 1054, (1055), (1080); Le licteur VII, 631, 634; Un licteur VII, (599), 631, 633,

(741); Licteurs VII, (599), (662-663), (721), (723), (741), (753), (785), (787); Les licteurs VII, (663), (723), (787); Un lictor VII, (127), (176), (1022), (1052), 1053-1054, 1056, (1059); Lictorii VII, (1052) J

Lictorii vezi Lictori

Lictorul vezi Mănincă-foc

Limbă vezi Limbă-Dulce

Limbă-Dulce VI, (612), (624), 633-636, 652-654, 657, 729-731, 771-773, (1046-1047), (1065), (1078), 1083, (1089), 1090-1092, 1097-1098, 1101, 1107-1109, 1122-1123, 1180-1181, 1213-1214; Dulce VI, 1090; Limbă VI, 1180-1181

Lina VI, (180-182), (188-191), (194-195), (817), (822)

Lina V, (726-727), 728-735, (737), 743, (744), 746-748, (749), 751, (752), 756, (757-759), 760, 977

Lipicescu vezi Lipicescu, Nastasachi

Lipicescu, Gheorghe vezi Lipicescu, Nastasachi

Lipicescu, Nastasachi VI, 305, 330, 394, 866, 877, 926; Lipicescu VI, (282-283), 285-291, 296-297, (298), 301, 303-312, 323-324, 326, 329-330, (331), 332-333, (336), 337-338, 344, 348-353, 356-357, (364-367), (369), 374, 376-377, (379-381), (384), (386-390), 391, (392), 393-395, (833-834), (836-837), (853-854), (856-857), 858-859, (861-862), 865-868, 874-

875, 877-878, (880), 881-882, 884, 886-887, (888), 889, 898, 900, 903, (904), (912), (914-915), (919-924), 925-926, (928); Lipicescu Gheorghe VI, (835); Lipiţesco VI, 287; Nastasachi (şi Nastasaki) VI, 289, 303, 306, 308-311, (322), 323, 326, 332-333, (336), 337-338, 859, (862), 868, 875, 878, 882

Lipiţesco vezi Lipicescu, Nastasachi

Locşiţa vezi Dochîta

Locuacensus VII, (1036)

Locuitorii din Tomis vezi Popor sarmat

Locust (King ~) vezi Lăcustă-voadă

Louis VII, 441; Le laquais VII, 420-421, 440; Un laquais VII, (417), 420

Loxiţa vezi Fespezanca, Luxiţa; Luxiţa

Luluţa V, (346), 367-370, 373-376, (387), 388-396, 403-404, (412), (415), (420), 426-437, (438-440), (444), 449-460, (462), (464-465), 466-467, 471-474, (475-476), 478, (918), 924-926; Luluţica V, 450

Luluţă V, (303)

Luluţica vezi Luluţa

Lunătescu vezi Lunătescu, Tachi

Lunătescu, Tachi V, (24); VI, (92), 93, 114, 134, (811-812); Lunătescu VI, 93-97, 100-103, 105-107, 111-115, (119), 120-121, 123-126, 131-135, (812-813); Tachi VI, 96-97, (98), 101-102, 113, 120, (130), 131, 134

Lunceanu V, (226-227), 235-236, 238, 244, 249, 259-260; Alecu V, (251)
Lungu vezi Lungul
Lungul VII, (590), 592-595, (1147), 1148-1149; Lungu VII, (591), 1148
Lupu, Vasili vezi Lupul, Vasili
Lupul Sasul VI, (1131)
Lupul, Vasili VII, (583); Vasili Lupu VII, (583)
Lurca V, 108, (110), 111, (113)
Luța VI, (282), (313), (854), (856), (869), (889), (1221); Contesa VI, 890, (891), (896-897), 898-

900, 902, (903), 904, (905), 906, (907-908), (911), 914-918* (920), (925), 927, (928-929); Princesa VI, 358-362, (369), 372, 375, 378-384, 392-393, 392-393, 396, 890-891, (896-897), 898, (899), 900, (903), 914, 919-920, 925-927; Luța Protipendeasca VI, (857), (889)
Luzinski VI, (1131), (1138)
Luxița V, (726), 727-736, (737), 743-749, (750), 751-760, 977; Loxița V, 977
Luxița vezi Fespezanca, Luxița
Lyce VII, (1078); Lice VII, 1050

731, (741), (748-749), (1050), 1059-1060
Marghiolita¹ V, (664-665)
Marghiolita² VI, (21-22), (25), (56), (64), (798); Elenuța VI, (54)
Marghiolita³ VI, (92), (98-99), 109-110, (111), 112-113, (114), (117), 118, (119-122), (128), (133), 134, (135)
Marghiolita⁴ V, (288), (290-292), 293-297, (299), 300, (301), 302, (303), 304-312, (313), (316-317), 318, 321, (908-909), 910-912; Mari V, (291); Mumuță V, 303
Marghiolita⁵ VII, (304)
Marghiolu-Mane VII, (587)
Mari vezi Marghiolita¹
Maria VII, (1193)
Marica V, (972)
Marica vezi Mărica
Marie VII, (585)
Marin vezi Marin Grădinarul
Marin Grădinarul V, (156); Marin V, 157-163, 165-168, 171, 173-183, (185-186), 187-188, (893), 894-895; Mărinaș V 174; Tălășman V, 171
Mariuca vezi Măriuca¹
Mariuchi vezi Măriuca¹
Marojna, Zahăr vezi Egor
Marojnă, Zahăr vezi Egor
Martin¹ VI, (444-445), 466-467, 469, (477), (481), 486, (487), 490-491, (495), (506), (512), (943), (945), 951-952, 956, (968), (975); Martinasi VI, 491, 956; Martino VI, (506)

Martin² VI, (520), 521-523, 530-531, 539, (544), 545, 552-553, (563), 568, 570, 590-591, 593-595, 599-600, 602-603, (605), 606, 608, (985), 997-998, 1002-1003, 1006, 1009, 1013, 1015, 1017, (1018), 1027-1032, (1033)
Martin³ VI, (257-259), (276), (278)
Martinasi vezi Martin¹
Martino vezi Martin¹
Maruca vezi Măriuca¹
Marula vezi Măriuca¹
Marulița vezi Măriuca¹
Maslinopulos vezi Marathonopulos, Iani
Mașa vezi Zgîrcea, Masa
Mașinca (și Mașinka) vezi Zgîrcea, Mașa
Matache VII, (295), (304), 305-326, (1084); Matachi VII, (304), 306
Matachi vezi Matache; Nalbă, Matachi
Matahala-Uriașa VII, (1119)
MatUda V, (630), 642-646, (650), 651-654, 948, (949)
Maxim VII, 1070
Maximus-Trebo niu s-PompiliuS vezi Caius-Trebohius-Vespasianus-Neron-Caracala
Măcelarul, Vodă vezi Lăpușneanu, Alexandru
Măcelărescu vezi Măcelărescu, Barbu
Măcelărescu, Barbu VI, (541); Măcelărescu VI, (541), (1107); Barbu Măcelărescu VI, (1107)

M

Macari V, (962)
Macedo VII, (639-640)
Macovay(e) vezi Macovei¹
Macovei¹ VII, (485), (487), 488-490, 499-502, (521-522), 527-528, (534), (540-541), (1104), (1109-1110), (1118), 1119, 1121, 1126; Macovay VII, 792-796; Macovaye VII, (791)
Macovei² V, (710-711)
Macovei-cap-de-prost vezi Gură-Cască
Macson, Franț VII, 282, 285, (287); Franț VII, 282-292; Șonț VII, 283; Un tractirgiu neamț VII, (257); Tractirgiul VII, 282; Tractirgiul neamț VII, (1083)
Maica vezi Fevronia (Maica ~)
Maiorul vezi Stacanovici, Ivan ~ Ibrailof

Malacofna V, 136; Dama V, (132), 136-137, 141; Dama cocheta V, 141
Mama-Pădurei vezi Zina-Codrului
Manasiu VII, (173)
Manolachi V, (796), (805-806), 807-810, (811), 812, (815-816), (828-829), (832)
Manole V, (796), (801), 805-808, 810-817, 819-827, 830-832, 980; Manoli V, 805-806, 810-812, 815, (818), 820-821, 827, 831-832, 980
Manoli VI, (210-211), (230), (235), (237-238), (252), (254)
Manoli vezi Manole
Marathonopulos, Iani VI, (305), (866); Maslinopulos VI, (866)
Marcianus VII, (127), 182-185, 193, (194), 633-634, 639-640, (647), (697), 698, 704, 708, 724,

- Măcelrărescu, Barbu vezi Măcelrărescu, Barbu
- Mădian, Alecu VI, (116); Alecu VI, (92), 96-99, (104), (109), 110-115, (118), 119-120, (121), 122-123, 128-132, (133), 134-135, 812-813
- Măgdian V, (156), 158-162, (163), 178-181, (183), 185-186, (893), 894-895
- Măgură, Ion VII, (587)
- Mănciurică V, (66)
- Măndica^a V, (702), 703-705, (706-707), (709), 710, (712), (714), (716-717), (720), 721-722, (952), 953-959, (960), 961-963, (964), 965-967, (969-971), (974), 975
- Măndica^a VI, (138), 139-142, (144), 145-149, 153-159, 161-169, 171-173, 176-177, (814), 815-816
- Măndița vezi Dochița^a 801)
- Mănincă-foc VII, 177; Capul licitorilor VII, 177; Lictorul VII, 177-178, 1053-1056
- Mărica VII, (485), (487), 488-490, 499, 501-502, (1104), (1109-1110), (1118), 1119, 1121; Marica VII, (791), 792-796
- Mărinaș vezi Marin Grădinarul
- Mărioara vezi Măriuca^a
- Măriuca^a V, (414)
- Măriuca^a V, (76), (878)
- Măriuca^a V, (42-43)
- Măriuca^a VI, (444-445), 450, (451), 465, (469), (478), 482-487, (489), 492-494, 497-498, (499), 500-502, (504-507), (510), (512-514), 516, (945), 950, 955-956, 959-960, (963), 970-971, (972), 976, (981); Măriuca VI, (490-491), 492-494, (495), (499), 501, (505-506), (514), 956, (958), 959-960, (962-964), 967-971, (974-975), 976-977, (978), 980; Mariuchi VI, (514), (961), (964); Maruca VI, 959; Marula VI, 492-493, (499), 500, 956, 959; Marulița VI, 493, 500, (957), 969-970; Mărioara VI, 485
- Măriuca^a V, (226), 233-235, 245-252, 254-260, 903-904
- Măriuța V, (332)
- Măști V, (630), (948); VI, (92), 118, (123), (125), (128), (134); Măștile V, 634-636, 652; VI, 122, (128), (132-133)
- Măștile vezi Măști
- Mecena VII, (17), (22), 39-43, 45-47, (48), (72-73), (79), (127), (142), (147), 197-200, (201), 202, 204-205, (209), 226-227, (228), (834-835), (841), (871), (884-885), 889-902, (903), (921), (1004), (1022), 1060, 1064-1068; Mécène VII, (599), (608), (613), 642-647, (650), (662), 663, (689), (721), 723, 737-739, (741), (749), (753), (765), (785), 787
- Mecena vezi Zgircea, Antohi
- Mécène vezi Mecena
- Medjid, Abdul VI, (355)
- Mercenari VI, (612)
- Menas VII, (17), (56), 57-59, (69), (884-885), (910), 911, (912), 913; (949)
- Mesenii VII, 92, (946), 974; Oaspetii VII, (968)
- Mezianca VI, (225)
- Mihail VI, (191)
- Milescu VII, (257), 268-269, 274, (281), (1083)
- Millo V, (725-727), 737-749, 751-760, (976), 977
- Mirce vezi Mircea
- Mircea VI, (400-401), 402, (403), (406), 407, 414, 418, (423); Mirce VI, (936)
- Mocus vezi Dămian, Iorgu
- Moeviu VII, (1036)
- Moghior vezi Moghior, Ellien
- Moghior, Ellien VII, (331), 336, 342; Moghior VII, (333), 334, 336, 339-343, (344), 1088, (1089)
- Mohamed-aga VI, (862)
- Moisachi (și Moisaki) vezi Moise; Moisescu
- Moisachis vezi Moise
- Moise V, (15); VI, (444), 454-457, 465-467, 470-477, 480, (481), 495-498, 502-508, 510-511, 514-517, (940), (944), 946-947, 951-953, 956-958, 962-963, 973; Moisachi (și Moisaki) VI, (458), 470, 473-476, 502-505, 515, 960, 962-964, 966, (972), 980; Moisachis VI, 963; Moisi VI, (452-453), 454, 456, 465, 467, 472, 497, 504, 506, 511, 517, (943), (946), 947-948, (952), 953, 956, 958-967, (970), 972-975, (978), 979-980; VII, (349); Moiscă VI, 456, 466; Moasilichi VI, 962; Moisluchi VI, 972-973; Moişă VI, (940)
- Moisescu V, (630), (636), 637-639, 649-650, 654-657, 661-662, 671-673, (677), (694), (696), 948-949; Moisachi V, 639
- Moisi VII, (576)
- Moisi vezi Moise
- Moiscă vezi Moise
- Moisluchi vezi Moise
- Moisluchi vezi Moise
- Moişă vezi Moise
- Monastropulos, Aristidis vezi Grecul
- Montferrat (Marchesul de ~) VII, (585)
- Mosafirii vezi Musafiri
- Moscov Ghiaur V, (84)
- Motoc vezi Motoc Vornicul
- Motoc Vornicul VI, (612), (1089); Motoc VI, (623-625), (643), 644-650, 653-654, 656-657, (660), 665-667, (670-671), 672-674, 683-691, 693-699, (729), 739-748, 750-753, (757), (759-760), 774, 776-777, 779, (1040), (1046-1047), (1065), (1072), 1079, (1083), (1089), 1095-1101, 1105, 1111, 1114-1120, (1121), 1122, (1123), 1124-1125, 1184, 1186-1189, 1191, (1197), 1216-1218, (1219); VII, (584), (875)
- Movilă vezi Movilă, Radu; Movilă, Ștefan
- Movilă, Radu VI, (198-199), 202, 236, 239; Movilă VI, (212), 245, 248, (824), (827); Pazvantoglu VI, (241); Radu VI, 200-207, (208), (210), (212-214), 215-217, (218-219),

220-228, 230-240, (241-243), 244-254, 828-830
 Movilă, Ștefan VI, (198), 206, 215, (827); Movilă VI, 241, (827); Ștefan VI, 199-207, 215-216, 220, (222), 223-224, 236-241, 247-253, (827), 828, 830
 Muma-Pădurei vezi Zina-Codrului
 Mumuță vezi Marghiolita
 Murgilă VII, (485), (506), (514), 516, (1104), (1109-1110), (1118-1119), 1124
 Mus vezi Muss
 Musafir (Al 2-le ~) vezi Prieteni
 Musafir (Un ~) vezi Prieteni
 Musafiri VI, (514), 977; Mosafirii VI, 978; Nuntașii VI, 977
 Musafiri vezi Prieteni
 Musafirii V, 467-469
 Musafirii vezi Prieteni
 Musafiru(l) vezi Prieteni

Na(i)e vezi Năucescu, Nae; Onofrescu, Neculae
 Nalbă vezi Nalbă, Matachi
 Nalbă, Matachi V, (796); Matachi V, (800), (805), (808), 810-813, 816-818, 820; Nalbă V, (800), 810-829, (830), 831-832, 980
 Napoailă vezi Napoailă, Sandu
 Napoailă, Sandu V, (60), 65, (126), 674, (872-873); VI, (520), (530), 532, (560), (575), (982), (987); Napoailă V, (36), 65-69, 874-875; VI, 548, (1002), 1003, 1020; Piediceanu VI, 1003,

Muss VII, (127), (151), 152-153, 176-178, (599), 616, 630-631, (741), (744), (1022), (1026), 1027-1029, 1053-1054, 1056; Mus VII, (1052), 1053, 1055
 Mustafa-Kizlar VI, (583)
 Mustafa-Pașa VI, 355, (358), 888; Pașa VI, 355, 357, 888-889; Un pașă turc VI, (282), (856)
 Mustafa-Pașa vezi Flutur, Agachi
 Mustocsidi(s) vezi Mustocsidis, Leonida
 Mustocsidis, Leonida VII, 409; Leonida VII, 386; Mustocsidi VII, (1094), 1095, 1097-1098; Mustocsidis VII, (373), 381-395, 397-412, (1092), 1095-1098
 Mustoksidi VI, (461)
 Mușunachi vezi Hazliul, Costică
 Muza de la Burdujeni V, (15)
 Muzica militară VII, (282), (856)
 Muzicanți(i) vezi Lăutari
 1020; Sandu Piediceanu VI, (997), 1003; Sandu V, (873), 874-875; VI, 532-537, 545-554, 557-559, 568-570, (575), 576-578, (588-589), 590-593, 597-599, 605-607, (608), (985), 1003-1005, 1009-1012, 1014, 1017-1018, 1020-1021, (1026), 1027, 1029, 1031; Sănduțu VI, 535, 1004; Strigoi VI, 568; Timofte V, (873), 874-875; Timofte retrogradul V, (874); Timofte V, 875
 Napoleon VI, (76)

Nasoian vezi Flutur, Agachi
 Nastasachi (și Nastasaki) vezi Bursuflescu, Anastasi; Lipicescu, Nastasachi
 Nastasi vezi Cîrcei, Nastasi
 Nastasia (Kera ~) V, (15), (33), 107-113, 886-887; VII, (168), (990)
 Nastasiica VII, (590), (1147)
 Nastasiica vezi Afinoaie, Nastasiica
 Natalița VII, (355)
 Nărilă V, (630), (649), (654), 655-656, (660), 665-667, (671), 672-673, 676-677, 949
 Năstasă VI, (46)
 Năucescu vezi Năucescu, Nae
 Năucescu, Nae VII, (331), 334; Nae VII, 336; Năucescu VII, (331), 333-336, 338, 343-344, 349, 1088
 Neaga vezi Pepelea
 Neamț beat (Un ~) VI, (92), 110
 Neamț cu orga (Un ~) vezi Șontberg (fon ~)
 Neamțul vezi Scraabe, Kleine; Șontberg (fon ~)
 Neamuș VI, (282-283), 290-293, 296-297, (298), 300, 302, (307), (313), 318-319, 324-327, (328-329), 330-336, 338, 340, 343-344, (345), (350), 354, 357-361, (362), 368-369, 371-372, (373), (387), 393-396, (833), (854), (856-857), 859-862, 864, (866-868), (870), 871-872, 874-875, (876), 877-880, 882-884, 889-890, (892-893), (895), 896, (897), 899-900, 902-903,

(920), (924), 926; Alecu VI, 291, 297, 325, 368, 871, 896
 Neamuș vezi Tarsița
 Neculae¹ V, (260); Un lacheu V, (226), (259-260)
 Neculae² V, (589); Neculai V, (589)
 Neculae³ V, (630), 631-634, (635), (637), 642-644, 650, (652), 948; Neculai V, (637)
 Neculai VI, 512
 Neculai vezi Cernelescu, Necidai; Neculae²; Neculae³
 Nedelcu vezi Didică
 Neera VII, (17), (26), 33-41, (43), (45), (47), (50-51), (53-54), (59), (64-65), (68-69), (75-76), (79), (81), 82-86, (87), 88-89, (90), 91-92, (103), 105-106, 108-113, (115), 119-123, (834), (841-842), (860), (871-872), (874-875), (882), (884-886), 895-899, (900), (906), (918), (923), (927), 929-935, (936), 938-939, 942, (943), 944-946, 953, 955-960, 962-966, (967), 968-969, 972, 974-975, 977-979
 Nemți VI, (612), (1089)
 Neonil vezi Leonil³
 Nico vezi Nicu; Tolinescu, Nicu
 Nicșorescu V, (15)
 Nicu V, (288), (292), (294-295), 300-302, 304-309, (312), 313-316, 318-319, 321, (908-909), 911-912, (913); Nico V, 319; Pilciu V, 307, 313, 912
 Nicu vezi Dorian, Nicu; Tolinescu, Nicu

Niculeț vezi Dorian, Nicu
Nicușor vezi Dorian, Nicu
Niron VI, (28)
Nițisoru vezi Nițu
Nițisor vezi Nițu
Nițo vezi Nițu
Nițu VI, (444-445), (447), 448-450, (456), (465), 477-480, (482), 483-485, (486), 487, (489), (494), (497-498), (501), 512-514, (515), 516, (517), (945), 946, 953-955, (968-

972), 975-981; Nițisoru VI, 970; Nițisor VI, (451); Nițo VI, (490), (494), (501), (970); Nițușor VI, 448

Nițușor vezi Nițu

Noe vezi Pepelea

Noureanu VII, (586); Nourescu VII, (1144)

Nourescu vezi Noureanu

Nunțașii V, 334-337

Nunțașii vezi Musafiri

1045-1052, (1056), 1057-1058, 1060-1061, (1064), 1065-1069, 1074, (1075), 1076-1082; Ovid VII, (986), 1056, 1058, 1061, 1073-1074; Ovide VII, (597), (599), (601-608), 610-614, (615-618), 622-633, (636-638), (641), 643-646, (648), 649-652,

656-663, (664-673), (674), 675-680, (681-682), (684-686), (689), 692-696, (697), (701), (705-707), 710-714, 716-723, (727-728), (734-736), 737-738, (741-758), (760-762), (764-765), 768-772, (773), 774-777, 779-787, (788)

t

Oaspeții vezi Mesenii
Ochi-de-broască V, (750); VII, (587); Românul VII, (587)
Octave vezi August Octaviu Cesar
Octaviu vezi August Octaviu Cesar
Octaviu Cesar vezi August Octaviu Cesar
Octofori VII, (128), (178), (1055)
Ocupcic vezi Gură-Cască
Odobășa vezi Acrostihescu, Odobășa
Om din popor (Un ~) vezi Popor roman
Onofrescu, Neculae V, 757-758; Naie V, (726), (729), 733-736, (737), 743-749, 751-760
Orchestra vezi Lăutari
Ostași VII, (485), (493), (495), (527-528), (1110), (1120), (1126)
Ostași vezi Ostași români
Ostași români VI, (612), (1089); Ostași VI, (755), (774), (1123),

(1214); Oșteni VI, (747), (775), (1190)

Oșteni vezi Ostași români

L'ours vezi Urs alb (Un ~)

Les ours vezi Urs alb (Un ~)

L'ourse vezi Urs alb (Un ~)

Ourse (Une~) vezi Urs alb (Un ~)

Ovid(e) vezi Ovidiu

Ovidiu VII, (125), (127), (129), (131-135), (137-139), (137-139), (142-143), 145-150, (151), (153-154), (156-157), (165), 166-176, 179-181, (188-191), (195-197), 198-203, (206), 207-212, 218-228, (229-231), 232-249, (250), 251-252, (868), (986-987), (989-990), (995-996), (1000), 1003-1005, (1009), (1013), (1016), 1017, (1018), 1019, (1022), 1025-1026, (1027), (1031-1032), (1034), (1038-1039), 1040, (1041-1042),

Pacala vezi Păcală

Păcală vezi Păcală

Pachița vezi Dochița

Paharnic (Un ~) vezi Paharnicul lui Pirlea

Paharnicul vezi Paharnicul lui Pirlea

Paharnicul lui Pirlea VII, (485), (1110)-, (1118); Un paharnic VII, (1109), (1119); Paharnicul VII, 495, 497-498, (1120), 1121
Paklavasoglu VI, (162), (165), (173)

Panaite vezi Grecul

Panchiț vezi Panchița

Panchiț, Pauliț vezi Panchița

Panchița V, (485-486), 504, 509, (928); Panchiț V, (486), (488), 514-515, 542-543, 563; Pauliț Panchiț V, (486)

Panglică vezi Panglică, Lică

Panglică, Lică VII, (331), 334; Lică VII, 336, 344-345; Panglică VII, (331), (333), 334-337, 344-345, (349)

Pansa VII, (1050), (1070)

Pap-lapte vezi Papă-Lapte, Timofti

Papa-gala vezi Papă-Lapte, Timofti

Papa-gala, Timoteos vezi Papă-Lapte, Timofti

Papă-Lapte vezi Papă-Lapte, Timofti

Papă-Lapte, Timofti VI, 150, 152, 177; Flaimuc VI, 148; Pap-lapte VI/ 172; Papa-gala VI, 177; Timoteos Papa-gala VI, 177; Papă-lapte VI, (138), 148-153, (155), 157-161, 163-167, 169-177, 815-816

Papor VI, (1106)

Pap(o)ura vezi Papură-împărat

Papură vezi Papură-împărat

Papură-împărat VII, (485), (489), (496-498), (503), 507, (514), 515, 518, (526), 532, (533), 534, (548), (560), (570), (1104), (1108-1109), (1118), 1136; King Bamboo VII, (791); Pa-

T

- poura VII, (791), (794), (823); Papura VII, (806-807); Papură VII, (505), 507-512, (514), 515-522, (524), (526), 527-528, 530-532, (533), 534, (540), 541, (542), (561-562), 572, (1108), (1114), 1123-1126, (1127), 1136-1137; Papură-vodă VII, (1105)
- Papură-vodă vezi Papură-impărat
- Paracliserul vezi Paracliserul
- Paracliserul V, (15); Paracliserul VII, (349)
- Paragina V, (204)
- Paraponisitul vezi Postuleanu, Nae
- Pârlea vezi Pirlea-vodă
- Parlea-vodă vezi Pirlea-vodă
- Parthus VII, (884), (910), 911-912
- Pasăre măiastră (O ~) vezi Pasere măiastră (O ~)
- Pasărea măiastră vezi Pasere măiastră (O ~)
- Pascal** V, (955), (960), (965-966), (971)
- Pasere măiastră (O ~) VII, (485), 518; O pasăre măiastră VII, (1110), (1119); Pasărea măiastră VII, (1104); Paserea VII, 518-519, 546, 1129
- Paserea vezi Pasere măiastră (O ~)
- Pasvantoglu vezi Pepelea
- Paşa vezi Mustafa-Paşa
- Paşă (Un ~) VI, (1089)
- Paşă turc (Un ~) vezi Mustafa-Paşa
- Paşcanu VII, (267)
- Patriciani VII, (128), (179); Amicii lui Ovidiu VII, (179), (250);
- Bărbații VII, 1073, 1075; Patricianii VII, (215), (1023); Patriciens VII, (599), 709, (741), (750); Les patriciens VII, (679), 715, 719, (751-752), 778-779, 783; Voix VII, 710, 713, 774
- Patricianii vezi Patriciani
- Patriciens vezi Patriciani
- Les patriciens vezi Patriciani
- Paysannes vezi Țărance
- Paysans vezi Țărani
- Pazvantoglu vezi Pepelea
- Pazvantoglu vezi Movilă, Radu
- Păcală** VII, (485), (489), 505-510, (512), (514), 515-517, 519-521, (522), 527-530, 532, (534), (540), 541, (572), (1104), (1109), (1114), (1118), 1122-1124, 1126, (1127), (1136); Păcală VII, (794); Păcală VII, (1108), 1123-1124, 1126, (1127), 1132-1135
- Păcală, Trohin vezi Picală, Trohin
- Pădureanca vezi Zina-Codrului
- Păpușerii vezi Prieteni (Doi ~)
- Păpuși** VI, (92), (122), (128), (811)
- Păun, Platonas** VII, (587)
- Păuna** VII, (584)
- Păzitor de noapte (Un ~)** VI, (92); VII, 578, (1139); Culucciu VI, (120); Culucciu VI, 108-109, 114, 121
- Pehlivanu** V, (809)
- Pepelaș vezi Pepelea
- Pepele vezi Pepelea
- Pepelea** V, (701-702), 703-722, (951), 952-957, (958), 959-962, 964, (965), 966-976; VII, (483), (487), 490-493, (497), 498, (500), 501-505, 513, 518-521, (536), 537-540, (546-547), 548-558, (562), (565), 567-570, 572, (573), (791), 797, (809), 819-822, (823), (826), (1104), (1106), (1108), (1115), (1117), 1119-1122, (1123), 1124, 1127-1130, (1133), 1135-1136; popa Belea V, 712; Frangolea V, 720-721; Neaga V, 712; Noe V, 719-721, 973-975; Pasvantoglu V, 711; Pazvantoglu V, 967; Pepelaș V, 707, 717, 719, 721, 960-962, 965, 971, 975; VII, 501; Pepele VII, 798-801, 821
- Pericli** V, (750)
- Perilla** VII, (233-234), (667), (1068)
- Personagiu misterios (Un ~)** V, (132); Personagiul V, 135-136, 891; Personagiul misterios V, 141, 891
- Personagiul vezi Personagiu misterios (Un ~)
- Personagiul misterios vezi Personagiu misterios (Un ~)
- Pestriț** VII, (257), (264-265), (267), 268-273, (274), (276), 277-282, (284), 286-292, (1083-1084)
- Petco (Hazi ~) vezi Petcu (Hagi ~)
- Petcu (Hagi ~)** VI, (197-199), (202-205), 206-217, 220-224, 227-230, 232-239, (240), 241-246, (247-248), 249-254, (824-827), 828-830; Hagi Petchi VI, 828-829; Hazi Petco VI, 828-829; Hagi Petichi VI, (218), (226)
- Pet(i)chi (Hagi ~) vezi Petcu (Hagi ~)
- Petre VI, (647), (670); VII, 584
- Petrea V, (67), (274)
- Petringelus, Trifonius V, (105), (604)
- Peucer, Gaspar VI, (734)
- Peuple vezi Popor; Popor roman; Popor sarmat
- Le peuple vezi Popor; Popor roman
- Peuple romain vezi Popor roman
- Peuple sarmate vezi Popor sarmat
- Piciu bricicariul vezi Leonaș
- Piediceanu vezi Napoila, Sandu
- Piediceanu, Sandu vezi Napoila, Sandu
- Pilaf Aga V, (84)
- Pinax vezi Pinax, Alcidiu
- Pinax, Alcide vezi Pinax, Alcidiu
- Pinax, Alcidiu VII, (127); Alcide VII, 622; Pinax VII, 158-165, 182-185, (193), (618), 619-622, 630-632, (745-746), (1005), (1022), (1032), 1033-1037, 1039-1041, 1049-1051, (1053), 1054-1056, (1058), 1059, (1060), 1061-1065, 1068, 1070, 1072-1074, 1078-1079; Alcide Pinax VII, (599), 622, (741); Pinax Grecul VII, 1033
- Pinax Grecul vezi Pinax, Alcidiu
- Pinten, Liliac VII, (587)
- Piperuș-Craiu VII, (510)
- Pipirig V, (637), (646)
- Pipirig (Moș ~) vezi Toma
- Pisica vezi Florica
- Pisozki VI, (612), 722, (723), 724, (1065), (1089), (1169), 1170-1172

Pitar Moș vezi Tănase
Picală vezi Picală (Moș —)
Picală (Moș ~) VII, (587); Picală V, (143), 145-152, (704), (891), 892-893, (954); VII, 588
Picală, Trohin V, (324); Trohin Păcală V, (916); Trohin V, (.325-326), (329), 331-334, (335), 336-339, 341, 344, (915), 917
Picălescu, Tachi V, (569); Tachi V, (569-570)
Pilciu vezi Nicu; Pilciu, Grigori
Pilciu, Grigori V, (288), (292), (294), (299), (909-910); Grigori V, (292), 300, 302, 304-305, 308, 320; Pilciu V, 300-302, 304-305, 308, 317-320, (908), (910), 911, (912), 913; Pilsiu V, 302
Pilsiu vezi Pilciu, Grigori
Pirlea vezi Pirlea-vodă
Pirlea-vodă VII, (375), (485), (488), (494), 495, 497-498, (506), (514-515), 517, 520, 534, 536, (540), (542), (549), (560), (1104), (1108-1109), (1118), 1127, (1132), (1136); King Fire VII, (791-792); Pârlea VII, (809), 812-818, (819), (823), 824-826; Parlea-voda VII, (791); Pirlea VII, (485), 495-498, 517, 520-521, (528), 534-536, 541-545, (548), 551-552, <553), 554-558, 562-567, 571-572, 1120-1121, 1123-1125, 1127-1130, 1133-1135
Plăcintăruț vezi Stan Covrigar(i)ul
Plăieș (Un —) vezi Plăieși (Trei —)

Plăieși (Trei -) VI, (400); Un plăieș VI, 423, 937; Plăieșii VI, (414), 418-419, 422-423, (424), 425-428, (429), (442), 937, (938)
Plăieșii vezi Plăieși (Trei —)
Pleba vezi Popor roman
Plusieurs gens du peuple vezi Popor roman
Podoroski VII, (1158)
Poftiți la bal vezi Invitați la bal
Le Pole Nord vezi Crivățul
Polidor VI, (520), 521-528, (529), 530, (531), (533-535), 537-539, (543), (550), (552-556), (558-559), (561), (564), 571-575, (576-578), 579-580, (581), 582, (583), 584, 588-590, (591-592), (595), (598), (€07), 609, (984-986), (988), (997), 998-1002, (1003-1004), 1005-1006, (1008), (1012-1014), 1019-1021, (1022), 1023, (1025), (1027-1029), (1032)
Polidor vezi Zgîrcea, Mașa
Poloni vezi Soldații poloni
Polonianu VI, (216)
Polonul vezi Soldat polon (Un ~)
Popor VI, (282), 369, (771), (773), (856-857), (896), (1089), (1190), (1213-1214); VII, (485), (1110), (1134); Un glas din popor VI, 901; Glasuri' VI, 896, 898; Glasuri de popor VI, 901; Glasuri din popor VI, 896-898; Peuple VII, (815); Le peuple VII, 817, 821; Poporul VI, 369, 373-377, 749, (771), 772, (773), 776-778, 896-903,

(1217); VII, (564), 565, (567), (572), 1136
Popor vezi Popor roman; Popor sarmat; Români
Popor roman VII, (128), (1023); Glasuri din grupe VII, 179, (1057); Glasuri din popor VII, 1029; Un homme VII, 630; Ūn om din popor VII, 1054; Peuple VII, (615), (630), (744); Le peuple VII, 631-633; Peuple romain VII, (599), (741); Pleba VII, 177-178, 180-181, 1053, (1056), 1057, (1059); Plusieurs gens du peuple VII, 616; Popor VII, (151), (176), (1026), (1031), (1053); Poporul VII, (152), (154), (176), 179, 1027, 1029, 1053-1055, (1056), 1057-1058, (1059); Voix du peuple VII, 632
Popor sarmat VII, (128), (1023); Locuitorii din Tomis VII, (231); Peuple VII, (679); Peuple sarmate VII, (599), (741); Popor VII, 232, (250), (1082); Poporul VII, 231-232, (1082); Poporul din Tomis VII, (249)
Poporul vezi Popor; Popor roman; Popor sarmat; Români
Poporal din Tomis vezi Popor sarmat
Poșteinică vezi Todossia
Postolachi V, 477
Postuleanu, Nae V, 102; Paraponisitul V, (15), (33), (36), 101-106, (885), 886, (890); VI, (990)
Postum vezi Postumus

Postumus VII, (17), (841), (874), (876), (884-886); Postum VII, 39-47, (48), (72), (79), 80-81, 83-86, (87), 89, (90), 96-108, (109-112), 122, (123), (834), (871-872), (882), (885), 898-903, (921), 923-934, 936, 938-942, (943), 944, (946), 948-958, (959), 963-974, 976-978
Potoschi VI, (400), 409, 411-412, 432-433, (434), 437, (438), (938); Potoțchi VI, (938)
Potoțchi vezi Potoschi
Pralea V, (47)
Precupeț (Un —) vezi Precupeți (Trei-)
Precupeți (Trei —) VII, (1022); Altul VII, (1027), 1053; Un autre VII, 615, 630; Un precupeț VII, (1026), 1053; Precupețul I VII, 151, (1026); Precupețul II VII, 152, (1026), 1027; Precupețul III VII, 152, 1027; Un troisième VII, 615; Un vendeur VII, 615, 630; Vendeurs VII, (741); Trois vendeurs VII, (599), (741)
Precupețul I vezi Precupeți (Trei-)
Precupețul II vezi Precupeți (Trei-)
Precupețul III vezi Precupeți (Trei-)
Pricochi V, (709)
Pricochi VII, (490)
Pricochi VI, (46)
Pricopi V, (941)
Prier VII, (559), (802), (1131)
[Prieten] (Al 3-le —) vezi Prieteni (Trei-)

Prieten (Alt —) vezi Constandin
[Prieten] (Cel întâi —) vezi Prieteni
(Trei-)

Prieten (Un —) vezi Prieteni;
Prieteni (Trei —)

Prieteni VI, (14), (23), (54), (792);
Al 2-le Musafir VI, 793; Un
musafir VI, (791), 792; Musafirii
VI, (791), (798); Musafirii
VI, (792-795), (800); Musafiri-
ra) VI, 793; Un prieten VI,
(14), 23, (792); Prietenii VI,
(14), (28), 31, (64), (794-795),
(800); Prietenul VI, 23-24,
26-27, 792-793; Prietenii VI,
(801)

Prieteni vezi Prietini a lui Ghiftui;
Prietini a lui Leonil

Prieteni (Doi ~) VI, (118); Pă-
pușerii VI, (119), 121, (131)

Prieteni (Trei ~) VI, (92), 106,
(812); Al 3-le [prieten] VI,
(812); Cel întâi [prieten] VI,
(812); Un prieten VI, 106;
Prietenii VI, 107; Prietenul VI,
106-107; Prietenul I VI, 107,
812; Prietenul II, VI, 107, (812);
Prietenul III VI, 107; Al 2-le
prieten VI, (812); Prietini VI,
(812)

Prieteni vezi Prieteni; Prieteni
(Trei —); Prietini a lui Ghiftui

Prieteni lui Leonil vezi Irozi

Prietenul vezi Prieteni; Prieteni
(Trei-)

Prietenul I vezi Prieteni (Trei—)

Prietenul II vezi Prieteni (Trei —)

Prietenul III vezi Prieteni
(Trei-)

Prietin (Al 2-le —) vezi Prieteni
(Trei-)

Prietini vezi Prieteni (Trei —);
Prietini a lui Ghiftui

Prietini a lui Ghiftui V, (480), (927);
Prietenii V, 512, (537), (543);
Prietenii V, 538, 555; Prietini
V, 518-520, (929); Trei prieti-
ni V, 489; Prietini lui Ghiftui
V, 480-482

Prietini a lui Leonil VII, (257),
(268), 277; Ceielalți VII, 277;
Prietenii VII, (274); Prietini
VII, (268); Toți VII, 280-281

Prietini (Trei —) vezi Prietini a
lui Ghiftui

Prietinii vezi Prieteni; Prietini
a lui Leonil

Prietinii lui Ghiftui vezi Prietini
a lui Ghiftui

Le prince vezi Béreznine

Princesa vezi Emma; Luța

Privighitor (Un -) V, (324), (339),
(341)

Profirita VII, (295), (298), 303-
305, (307), 308-313, (314-
315), 316-320, (321-322),
323-326, (1084)

Prohirița vezi Dochța

Promoroaca VII, (564); La Gelée
Blanche VII, (815-816)

Protipendeasca VI, (313), (869)

Protipendeasca, Luța vezi Luța

Protipendescu V, (67)

Protipendescu VI, (331), (877)

Prozorotki V, (807)

Public VII, (331), 336, (337),
(341); Publicul VII, (333), (336),
(341), 343-345, 349

Publicul vezi Public

Pungescovici vezi Pungescu

Pungescu V, (346), 354-359,
(360), (363), 379-387, (397),
(399), 401-402, 404-407,
(409), (917), 920, (924); Haț-
mațuchi V, 354—355; Punges-
covici V, 356, 358, (362), (372),
(374), (400)

Pupăzamberg VI, (527), (529-
530), (1000)

Pupăzamberg, Irina de VI, (520),
(997); Contesa VI, (525), 526-
530, (537), 553-557, 569-571,
580, 582-583, 587-588, 600-
602, (605), 606, (985), 1000-

Rada vezi Stana (Baba —)

Rada (Baba -) V, (772); VII,
(485), (490), 491-493, 500-
501, (502), 503, (796), 798-800,
(1104), (1109), (1118), 1119-
1121; La Fée VII, 822-823;
La Fée du lac VII, 822; Zina
VII, 503, (518), 558, 569-570,
572, (1122), 1136, (1137); Zina
lacului VII, (485), (504), (518),
(536), (539), 540, 558, 569, 572,
(1104), (1109), (1118), (1121-
1122), 1128, 1136

Rada (Baba —) vezi Stana
(Baba —)

Radian, Ghiță V, (671), (673)

Radu VI, (282-283), (291), 292,
294, (297), 298-301, (302), 303,
(310-311), 313-322, (328-
329), 340-343, (346-348),
(350-352), 356, (357), 362,

1002, (1005), 1013-1014, 1018,
1022-1023, 1025, 1030; Irina
VI, 555—557; Pupăzambergoa-
ia VI, 557

Pupăzambergoaia vezi Pupăzam-
berg, Irina de

Pyrrha VI, (128), (151), 152-154,
(599), (615), 616, (652), 653-
654, 656, (710), (741), (744),
(774), (849), (876), (1022),
(1026), 1027-1029, (1042),
1043, (1052-1053), 1061,
(1066), (1069-1070), 1071,
(1072), 1073, (1075), (1077),
1078

(365-366), (369), 373, 375-
377, (378), 381-382, (383-
384), (390-391), 393, (394-
395), 396, (835-836), (843),
(853), (856-857), 860, 863-
865, 869-874, 883-884, (885-
886), 889-891, (893), 894,
(895-896), 897-900, 902-
903, (904-908), (910-912),
(914-915), (917-918), 919,
922-924, (926-927), 928, (929)

Radu vezi Anghel, Radu; Movilă,
Radu

Rareș, Ilieș VII, (584); Ilieș-vodă
VII, (584)

Răstită vezi Aristița

Răzvrătescu vezi Răzvrătescu,
Tachi

Răzvrătescu, Tachi V, (596), (933);
Răzvrătescu V, (600), (605—
606), (612), 614-622, 623, 625-

- 628, (933), (936), 940-947; VI, (989)
- Regensburg** VII, (281), (301-302); Regensturc VII, (326)
- Regensturc vezi Regensburg
- Rifca** VII, (403), (408); Rifchi VII, (411)
- Rifchi vezi Rifca
- Rigolboș** VI, (92)
- Romanenberg** VII, (576)
- Romanoglu** VII, (576)
- Romanovici** VII, (576)
- Român (Un ~) vezi Român bătrîn (Un ~)
- Român bătrîn (Un ~)** VI, (400), (936); Bătrînul VI, (936); Un român VI, 430, 435; Românul VI, 431, (936), 938; Românul bătrîn VI, 408. (936); Un țaran bătrîn VI, (936)
- Româna vezi Română (O ~)
- Română (O ~)** VI, (400), 430, 435, (936); Româna VI, 431, 435; Românca VI, (408), 409, (936); O țarancă VI, (936)
- Românca vezi Română (O ~)
- Române** VI, (400-401); Țărance VI, (936)
- Români** VI, (400-401), (936), (938); Popor VI, (936); Poporul VI, (936); Români VI, 403-406, 434-435, 438, 441-442, (936), (938); Români raniți VI, (435); Români robiți VI, (430), 434; Țărani VI, (936); Țăranii VI, (936)
- Români vezi Români
- Români raniți vezi Români
- Români robiți vezi Români
- Românopulos** VII, (576)
- Românul vezi Ochi-de-broască; Român bătrîn (Un ~)
- Românul bătrîn vezi Român bătrîn (Un ~)
- Roșească vezi Rosescu
- Rosescu VI, (205), (224-225), (227), (232), (239), (241), (243-249), (251-252); Roșească VI, (243), (249)
- Rosmarinopulos vezi Dâmian, Iorgu
- Rosmarinopulos (de ~) vezi Dâmian, Iorgu
- Rosmarinovici VI, (48)
- Rosmarinovici vezi Dâmian, Iorgu
- Rosmarinovici (de ~) vezi Dâmian, Iorgu
- Rosmarinovici, Gahița VI, (14), (52), (789); Gafița V, (837); VI, (784); Gahița VI, 18-23, 25-32, 34-37, 49, (50), (52), (56-57), 60-64, (65), (789), 792-796, (797-798), 800, (987); Gahizen VI, (52), 63-64; Gahița de Rosmarinovici VI, 25; Gahița von Rosmarinovici VI, 60; Rosmarinovicioaia VI, 22, (46); Rozmarinovici VI, (791); Gafița Rozmarinovici V, (24); Gahița Rozmarinovici VI, (791), (801)
- Rosmarinovici, Gahița de vezi Rosmarinovici, Gahița
- Rosmarinovici, Gahița von vezi Rosmarinovici, Gahița
- Rosmarinovicioaia vezi Rosmarinovici, Gahița
- Rosmarinoviți (de ~) vezi Dâmian, Iorgu
- Rozei VI, (612), (716), 718, 719—722, 726-727, (735), (741), (759), 1055-1060, 1062-1064, (1065), (1089), (1131), (1148), (1150), (1154), 1158-1162, 1164-1165, 1167-1169, (1170-1171), (1175), 1176-1180, (1183)
- Rozmarinovici vezi Dâmian, Iorgu; Rosmarinovici, Gahița
- Rozmarinovici, Gafița vezi Rosmarinovici, Gahița
- Rozmarinovici, Gahița vezi Rosmarinovici, Gahița
- Rufineas(c)a vezi Rufineasca, Enăchița
- Rufineasca, Enăchița VI, (520), (997); Bibi VI, 563; Enăchița VI, 563, 565-566, 596, 601, 606-607, 1031-1032; Leoaica VI, (1001), 1015-1017, (1018), 1029, 1031-1032; Enăchița Leoaica VI, (997); Rufineasca VI, (537); Rufineasca VI, (525), 526-529, (530), 561-569, (570), 599-602, (605), 606-607, (985), 1001-1002, 1014-1017, (1018), 1029-1030; Enăchița Rufinescu VI, (997)
- Rufinescu vezi Rufinescu, Enache
- Rufinescu, Enache VI, (520), (997); Cerbescu VI, 1023; Enăchița VI, 1023; Enăchița VI, 528, 1015; Leu VI, (1001), 1015-1017, (1018), 1022-1023, 1031; Enăchița Leu VI, (997), (1019); Rufinescu VI, (525), 526, 528-529, (537), 561-565, 567, 569, (570), (573), 581, 583, (584), (598), 606, (985), (987), 1001-
- 1002, 1014-1017, (1018-1019), 1022; Enăchița Rufinescu VI, (997)
- Rufinescu, Enăchița vezi Rufineasca, Enăchița
- Rufinescu, **Enăchița** vezi Rufinescu, Enache
- Ruhala** VII, (373), (376), 377-384, 387-390, (391-392), 393-397, (398), 399-402, (406), 407-412, (1094), 1095-1098; Ruhalița VII, 379, 397, 1095
- Ruhalița vezi Ruhala
- Rusfetcovici vezi Viteazovici
- Rutuba **vezi** Rutuba, Alcidius
- Rutuba, Alcidius** VII, (1022); Alcidiu VII, 1027, 1030, (1031); Rutuba VII, (127), 140-144, (149), 150, (151-152), 153-154, (158), (165), (176), 177-178, (180), (599), 607-610, (614), 615-616, (618), (622), 630-632, (682-683), 688-692, (695), 696-697, (741-747), (758-759), 764-768, (771-772), 773, (986), 1024-1025, (1026), 1027-1028, (1029), 1030-1031, (1032), (1052), 1053-1056, 1058, (1071)
- Ruxanda** VI, (405)
- Ruxanda** VI, (444), (451), 465, (492-493), 499-500, (504-505), 509, 515, 517, 959, (963), (969), 981; Ruxandra VI, (945)
- Ruxanda vezi Ruxandra Doamna
- Ruxandra** VII, (584)
- Ruxandra vezi Ruxanda; -Ruxandra Doamna

Ruxandra Doamna VI, (612);
Doamna VI, 658-661, 664-
665, 667-668, (669), (675),
(677-678), (687), (692-693),
(700), (730), (737), 1101-1102,
1104-1105, (1106), (1112),
(1120), (1127), (1192), (1196);

Ruxanda VI, (1079); Ruxandra
VI, 658, 661, 664, (1040).
(1065), (1083), 1101-1102,
1104-1105, (1106), (1127); Do-
amna Ruxandra VI, (703),
(1065)

ji+UWJ ,-jiv.n.; **iSH-avii** ;taS

1
Safir vezi Balaur, Safir
Sapie vezi Săbiuță
Safta^a VI, 95-96, (104), 105.
121, 125, 127-128, (133), 812;
Săftica VI, (122), 125
Safta^a V, (412), 416-421, 423-
424, (425), 426, 428, 431, (434),
437, 439, (440), (442), (924)
Safta^a V, 598, (620-621), (623),
(943)
Safta^a VII, (485), 487, 499,
(1109-1110), (1118-1119),
(1121)
Saga VII, (128), (151), 152, 154,
(599), (615), 616, (741), (744),
(1022), (1026), 1028-1029,
(1052)
Sandu V, (566), 567-571, (573),
(579), 582-583, 587-592,
931-932; Sănduc V, 569
Sandu vezi Napoailă, Sandu
Sarmis VII, (127), (231), 232,
(249), (599), (666), 679, (741),
(1022), 1080-1082
Sarmiza VII, (127), 229-231,
(232), 233-234, (235), 236, 241,
243, (249), 250, 664-669, 672,
674, 679, (680), (741), (753-
754), (1017), (1022), 1080-1082

Sauterelle vezi Lăcustă-vodă
Sava V, (796), 798-800, (808).
818-820, 828-829
Săbiuță V, (25), (274); VI,
(92), (96), (98), 101-102, (108),
109, (110), (119), 120-121,
123-125, (128), 129-135,
(811), 812; Sapie V, (274)
Săftica^a V, (116-121), (888)
Săftica^a V, (232), (234-235),
(251), (259)
Săftica vezi Safta^a
Sălceanu, Toader VI, (478)
Sănduc vezi Sandu
Sănduțu vezi Napoailă, Sandu
Săteni V, (156); Sătenii V, (164),
165-166, (167), 169-170.
186-188, (894), 895
Săteni vezi Țărani
Sătenii vezi Săteni
Scarlat V, (123-128)
Scaur(us) vezi Scaurus, Emilius
Scaurus, Emilius VI, (41), (43);
Scaur VII, (17), (24-25), (27),
(30), (41), (47), 48-54, (55-
56), (59), (61), 63, (65), (67),
70-86, (87), 88-90, (91-92),
103-109, (110), 111, (112),
(117), (122-123), (841), (871),

(874), 877, (882), (885-886),
(888-890), 903-908, (909-
911), (913-914), 915, (916-
918), 920-925, 927, 929-931,
(932), 934-943, (944), (946),
952-959, 964-973, (974),
975-979; Scaurus VII, 73,
(859-860), (878), (884-885),
(900)

Schwabe vezi Schwabe, Kleine
Schwabe, Kleine VI, (14), (35),
(49-50), 51, (61), 63-64, (65),
800; Ghildiririm Kleaf - kleaf
VI, 58, (59); Neamțul VI,
(986); Schwabe VI, 51-52,
(57), (58), (59), 60, 63-64,
798, (799), 800; von Klaine
Șfabe VI, (791), (799), 800;
Klaine Șvabe VI, (801); Kleine
Șvabe VI, (799); fon Klaine
Șvabe VI, (789)
Sclav (Un ~) vezi Sclavi
Slave VII, (17), (84), (87), (128).

(885), (1023)

Slave (Două ~) vezi Servitoare
Sclavele vezi Servitoare
Sclavi VII, (17), (48), (54), (83),
• (128), (885), (903), 919, 927,
(930), (1023); Un esclav VII,
(649), (710), (751), (774); Es-
claves VII, (599), (741); Un
sclav VI, 48, (207), (903), (1061).
(1066); Sclavii VII, (48), (54),
(68-69), 81, (83), 84, (903),
(918), 919, 929-930, (931),
(938); Sclavul VII, (207),
(1061), (1066)
Sclavii vezi Sclavi
Sclavul vezi Sclavi
Sripcari(i) vezi Lăutari

Scdletz vezi Sedleț
Sedleț VI, (716), (1131); Sedletz
VI, (1138), (1148), (1183)
Seimeni VI, (698), (774), (1125),
(1214); Seimenii VI, (698-699),
(779), (1219)
Seimenii vezi Seimeni
Senecion VII, (1062)
Sentinela vezi Sentinelă polonă
(O -)
Sentinelă leșească (O ~) vezi Sen-
tinelă polonă (O ~)
Sentinelă polonă (O ~) VI, (400),
(936); Sentinela VI, (431),
436-437; O sentinelă leșească
VI, (936)
Serdarul vezi Ahmed Bairacta-
rul i. • i.,s...
Servi VI, (520), (997); Un fe-
cior VI, 540, (575), (583); Fe-
ciorul VI, 540, (585), 590,
1020, (1026); Un ficior VI,
(1026); Slugi VI, (997)
Serviescu vezi Serviescu, Ghiță
Serviescu, Ghiță V, 737, (740);
Serviescu V, (726), 729-732,
736-739, 743-749, 751-757,
759-760, 977
Servii vezi Servitori
Servitoare VII, (33), (41), (900);
Două sclave VII, (895); Scla-
vele VII, (895), (900); Două
servitoare VII, (885); Servi-
toarele VII, (33), (895-896),
(968)
Servitoare (Două ~) vezi Servi-
toare
Servitoarele vezi Servitoare
Servitori VII, (493), 495, (1120);
Servii VII, (498), (1121); Ser-
vitorii VII, (518), (1120-1121)

- Servitorii vezi Servitori
Sfetcu V, (805)
Sinziana vezi Sinziana
Sinziane vezi Sinziana
Sinziana VII, (483), (485), (487), (489-491), (493), (496-498), (503-504), (506), (510), 511-514, (515-516), 517-519, (522-524), (526), (531), (537-539), (541-543) (545), 546-547, (549), 550, 553, 555-556, (557), 558, (560-564), 565-570, 572, (573), (789), (791), (1104), (1108-1109), (1113-1114), (1118), 1123-1124, (1128), 1129-1130, (1132-1133), 1134-1135, (1136), 1137; Sinziana VII, (795), (797), (806-807), (809), (811), (815-816), 817-821, (822-823); Sinziane VII, (799), (806)
- Sloim vezi Șloim
Sloimaki vezi Șloim
Sloimo vezi Șloim
Sluga vezi Gheorghii; Slugă de confetărie (O~); Slujitori
Sluga de confetărie vezi Slugă de confetărie (O~)
Sluga lui Circei VII, (295), 326, (1084)
Slugă (O~) vezi Gheorghii
Slugă de confetărie (O~) VII, (295), (1084); Sluga VII, 298, 302; Sluga de confetărie VII, (298)
Slugărică VI, (282-283), (286), 287-288, 293, (294), 296, (298), (300), 302-303, (305-306), (338), 339-341, 343, 347, (348-349), 356, 364-365, 373-374, (394), (834), (836), (856-857), 858-859, 862, 865, 882-883, 885, (886), (888), 889, 892, 898, 901, 903, 912-913
Sluger(i)u vezi Gingu
Slugerul vezi Gingu
Slugi V, (346), 518-520; VII, (257), (288); Slugile VII, 282
Slugi vezi Servi
Slugile vezi Slugi
Slujitor (Un~) vezi Slujitori
Slujitor de barieră (Un~) V, (346), (918); Slujitorul V, 347-349, 354, (355), (921), 923
Slujitori VI, (14), (92), (132), (813)
Un fecior VI, (106); Un ficior VI, (96); Ficiorul VI, (95); Sluga VI, 40; Un slujitor VI, (55); Slujitorii VI, (133)
Slujitori vezi Comisari
Slujitorii vezi Comisari; Slujitori
Slujitorul vezi Slujitor de barieră (Un~)
Slujnica vezi Slujnică a Anicăi (O~)
Slujnica Anicăi vezi Slujnica a Anicăi (O~)
Slujnică a Anicăi (O~) V, (156); Slujnica V, 164, 167, (894); Slujnica Anicăi V, (893)
Smărăndița¹ V, (630), (649), (654), 655-656, (662), (664-665), 666-671, (675), 949
Smărăndița² V, (566), (568), (570), 572-580, (583), (585), 586, (588-589), 590-592
Smărăndița³ V, (264), 265-269, 271, 278-281, 284-285, (904), 905-908
Sobieschi (și Sobieski) VI, (400-401), 409-413, (414), (417), (427-429), 431-434, 437-442, (932-934), 937-939; Sobietchi VI, (405), (408), 409-410, 413, (418), (420), (424), (427), (436), 437-438, (931); Sobiezki VI, (935)
Sobietchi vezi Sobieschi
Sobiezki vezi Sobieschi
Soldat (Un~) vezi Soldat polon (Un~)
Soldat leah (Un~) vezi Soldat polon (Un~)
Soldat polon (Un~) VI, (400), (404), (408-409), (936-937); Leahul VI, (936-937); Polonul VI, (425), (936-938); Un soldat VI, 435, 437, 938; Un soldat leah VI, (936); Soldatul VI, 435; Soldatul polon . VI, (936)
Soldatul vezi Soldat polon (Un~); Soldați
Soldatul polon vezi Soldat polon (Un~)
Soldați VII, (334), (343); Soldatul VII, (344); Soldații VII, (342-343), (349)
Soldații vezi Soldați; Soldații poloni
Soldații poloni VI, 433-435, (439), (938); Poloni VI, (938); Soldații VI, 433-437, (438), (440), 441-442, (938)
Solomonică VII, (401); Solomonichi VII, (380), (403), (408)
Solomonică vezi Avrămică
Solomonichi V, (54)
Solomonichi vezi Solomonică
Solul vezi Ambasadorul regelui Cotison
Sommer VI, (612), 718, (719), (724), 732-736, (1055), 1056-1060, (1065), (1089), (1131), (1138), 1159-1162, (1165), (1167-1168), (1170-1171), (1175), 1181-1185, 1193-1195, (1214)
Spancioc VI, (612), (624), (643-644), 645-646, 648-652, (655), 657, (665), (686), 687, 690, 694, 696-697, 744-748, (750), 752-753, 774, (1065), (1089), 1095, 1097, (1098), 1119, 1121-1122, 1189-1191, 1214; VII, (584)
Spulberatu, Mihăluță V, 116, 120-121; Haimana V, (15), (33), 115-121, (887), 888-889
Stacană vezi Stacanovici, Ivan ~ Ibrailof
Stacană, Ion vezi Stacanovici, Ivan ~ Ibrailof
Stacanovici, Ivan ~ Ibrailof VI, (520), (523), 526, (997); Ivan Darabanovici Ibrailof VI, (997); Ivan VI, 558, 1000; Maiorul VI, (524), 525-530, 537, (553), 554-555, 557-559, 580-588, 597-599, (600), (606), (985-986), (998-999), 1000-1002> 1005, 1014, 1022-1025, (1028), 1029, (1031); Stacană VI, 530, 582; Ion Stacană VI, (523); Stakanovici VI, 1000
Stakanovici vezi Stacanovici, Ivan ~ Ibrailof
Stan vezi Barză, Ion; Funduc, Stan; Ghiftui, Dumitrachi; Stan Covrigar(i)ul

- Stan Covrigar(i)ul V, (33), (131), (133), (855), (869), (871), (890); Plăcintarul VII, (349); Stan V, (132), 133-142, 891
- Stana vezi Stana (Baba ~)
- Stana (Baba ~) VII, 594; Cloanța VII, 594; Rada VII, (591), 1148-1149; Baba Rada VII, (590-591), (594), (1147), 1148; Stana VII, 594-595
- Stanciu VI, (307)
- Stanciu V, (747)
- Statu-Palmă vezi Statu-Palmă-Barbă-Cot
- Statu-Palmă-Barba-Cot vezi Statu-Palmă-Barbă-Cot
- Statu-Palmă-Barbă-Cot VI, 129-131
- Statu-Palmă-Barbă-Cot VII, (485), (488), (524), 532-533, 541, (1118); Statu-Palmă VII, 491, 523, 532-533, 541, (542-543), (549), (1119), 1125, 1127-1128; Statu-Palmă-Barba-Cot VII, 523, (1104), (1109-1110), 1125
- Statul Major vezi Statul Major polon
- Statul Major polon VI, (400); Statul Major VI, (409), (411), (439)
- Stavarachi (și Stavaraki) vezi Terbié
- Stavraki vezi Terbié
- Stanică vezi Funduc, Stan; Ghiftui, Dumitrachi
- Stigleț vezi Tribunescu, Stanciu
- Stilpanis, Stefano vezi Stilpeanu, Ștefan
- Stilpeanu vezi Stilpeanu, Ștefan
- Stilpeanu, Ștefan VI, (282), 291, (298), (311), (314), (316), (340), (343), (350), 355, (836), (856-857), (863), (883), 902, 913, (922); Stefano Stilpanis VI, (912); Stilpeanu VI, (282), 291-295, 297, (299), (346), 353-356, 360-364, 376-378, 380, 382, 384, 394-396, (835), (843), (854), (857), 860-862, (863), (870), (883), 887-889, (890), 891-894, (900), 902-911, 913-915, 918-920, 926-928, (929); Ștefan VI, 291-292, 294, 297, (340), (343), (346), 353-355, 360-361, 364, (365), 376-377, 380, 382, 384, 394-395, 861-862, 887-888, 892-894, (900), 903, 905-906, 908-909, 911, 913-915, 918, 920, (924), 92-7; Ștefănică VI, 893
- Stolnic (Un ~) VI, (282), (856-857); Stolnicul VI, 306-307, 355, (356), 357, 374, 866, 888, (889), (897), 898, 901
- Stolnic (Un ~) vezi Stolnicul lui Lăcustă
- Stolnicul vezi Stolnic (Un ~); Stolnicul lui Lăcustă
- Stolnicul lui Lăcustă VII, (485), (1110), (1118); Crainicul VII, 1120; Un stolnic VII, (1109); (1119); Stolnicul VII, 493-494, 497-498, 1120, (1121)
- Storoș (Un ~) vezi Vasile
- Storoșul vezi Jandarmi; Vasile
- Străjer român (Un ~) VI, (400); Străjerul VI, 423, 427, (937); Străjerul român VI, 414, 423, (937)
- Străjerul vezi Străjer român (Un ~)
- Străjerul român vezi Străjer român (Un ~)
- Strigoii vezi Napoailă, Sandu
- Strimbă-Lemne VII, (491)
- Strobil VII, (17), 56-57, (68), 69-70, (884-885), 910-912, (918), 919
- Stroici VI, (612), 643-644, 646, 649-652, (665), (686), 687, 689, 692, 695-697, (744), 745-746, (747), (774), (1065), 1087-1088, (1089), 1095, (1097), 1118-1119, 1121-1122, (1189), (1191); VII, (584)
- Stropianus VII, (1036)
- Studentu V, 914
- Subcomisari (Doi ~) vezi Comisari
- Subprefectu vezi Subprefectul
- Șafăr VI, (198), (203), 218-220, 223, 226-227, (238), (827-829), 830; Icosaridi VI, 828-830; Icosaridis VI, (827), 828-830; Șafărlă VI, 218, 220
- Șafărlă vezi Șafăr
- Șarl V, (412), 416-417, 420-426, 428, 431, (434), 435-439, (440), 468-470, 474-477, (924-925); Șarlă V, (91), (415), 416-417, 421-423, 425-426, 428, (429), 435, (441), 468, 470, 474-475; VII, (338)
- Șarlatani VI, (14)
- Șarlă vezi Șarl
- Șeredi, Gheorghe VI, (1089)
- Subprefectul VI, (444), (457), (461-462), (473), 477-479, (481), (510-511), (513-514), 515-517, (945), 953, 977-980; Subprefectu VI, 977
- Sultanul vezi Gazi, Murad
- Surdulea V, (96), (882)
- Surdulea, Chirița vezi Birzoi, Chirița
- Surugii V, (346), (923); Un surugiu V, (346-347); Surugiul V, 349-350, 923
- Surugiii (Un ~) vezi Surugii
- Surugiul vezi Duluță; Surugii
- Suzana V, (596), 597-606, 608-614, 616-617, 620-622, (624), 625-628, 934-942, (943), 945-947; Suzănica V, 600, 611, 934, 939, 945
- Suzănica vezi Suzana
- (??.?) .li' / MUH-umdiit
- Șerpe VII, (584)
- Șfabe, von Klaine vezi Schwabe, Kleine
- Sicar V, (92)
- Șicocandar V, (92)
- Șloim VI, (198), (203), 218-220, 223, 226-227, (238), 828-830, (857); Sloim VI, 828; Sloimaki VI, 829; Sloimo VI, 829
- Șloim vezi Șloimescu
- Șloim Veterinaru vezi Șloimescu
- Șloimescu VII, (373), (378), 379, 381, (389), 397-402, (404), 406-407, 409-411, (1094), 1095, 1097-1098; Șloim VII, (378), 379-381, (393-394),

402, 1095; Șloim Veterinarii VII, (377); Șloimușor VII, 1095
Șloimușor vezi Șloimescu
Șnițel vezi Kaiseriik, Șnițel von
Șoacătenberg (fon ~) vezi Șont-
berg (fon ~)
Șoiman¹ VI, (643)
Șoiman² VI, (400-401), 402-
408, 414-429, (438), 440-441,
(933), 936-939
Șoimu VII, (587)
Șoldan vezi Șoldan Viteazul
Șoldan Viteazu vezi Șoldan Vi-
teazul
Șoldan Viteazul V, 41, 43 (867),
870; Șoldan V, 41-44, 870;
Soldan Viteazu V, (867)

Tabani-Buiuc VII, (583)
Tachi V, (726), 727-732, 750,
756-760, 977; Tăchiță V, 727-
728
Tachi vezi Ischiuzarliu, Tachi; Jă-
vrescu, Tachi; Lunătescu, Ta-
chi; Picălescu, Tachi
Tachi-Tăcutul VII, (587)
Talpă vezi Talpă-Lată, Tirriofti
Talpă-Lată vezi Talpă-Lată, Ti-
mofti
Talpă-Lată, Timofti V, 522; Lată
V, 527; Talpă V, 521-524,
526-531, 537-541, (543),
544-551, 561, 563, 930, (931);
Talpă-Lată V, (480), (486-
487), (504), (520), 521, 524,
526-528, 531, (532), (534), 537,
(542), 544, 548-549, (552),

Șont vezi Macson, Franț
Șontberg (fon ~) V, 354; Un
neamț cu orga V, (346), 354,
(918); Neamțul V 354, 360-361,
(363), 920, (923); fon Șoacă-
tenberg V, 355
Ștefan vezi Dalbu, Ștefan; Mo-
vilă, Ștefan; Stilpeanu, Ștefan
Ștefana VII, (297)
Ștefănică vezi Stilpeanu, Ștefan
Șvabe, Klaine vezi Schwabe,
Kleine
Șvabe, Kleine vezi Schwabe,
Kleine
Șvabe, fon Klaine vezi Schwabe,
Kleine

(560), 561, 563, (926-927),
(930-931)
Talpă-Lată, Tița vezi Tița
Tanasi vezi Arvinte
Tandala vezi Tindală
Tapițer (Un ~) vezi Tapițeri
Tapițeri V, (630), (948); Un tapi-
țer V, 679; Tapițerii V, 678—
679
Tapițerii vezi Tapițeri
Tarsițai VI, (92), 93-98, (99-
101), 103-107, 121-122, 125-
126, (127), (131), 133-134,
(135), (810-811), 812, (813)
Tarsița² VI, (282-283), (290-
291), (302), (307), (311-313),
(318), 319-325, 327-330; (344),
345-352, (353), 354-356,
(357-358), 359-362, 365-

369, (370), 385-393, (394),
(835), (843), (853-854), (856-
857), (859), (864), (866), 870-
872, 874-877, 884-890, (891-
893), 894-895, (896), (903),
920-921, (923), 924-925,
(926), (929); Neamuș VI, (843)
Tarsița vezi Dochița; Garofeasca,
Tarsița
Tazleo VI, (205), (224), (240),
(247), (252-253)
Tăchiță vezi Ischiuzarliu, Tachi;
Tachi
Tălășman vezi Marin Grădinarul
Tănase Vil, (1088); Cioclu VII,
(334), (1088); Pitar Moș VII,
(334), (1088)
Tăriță VII, (267), (269)
Tătărășanu, Ion V, 81; Ion V,
79-86, 879; Ion Păpușariul V,
79, 879; Ion Păpușeriul V,
(890)
Tăutu cel bătrîn VI, (836)
Tel-Lincă VII, (587)
Telegrafistul V, (120-121)
Teodor vezi Buimăcilă, Toader
Teodoreanu, V, (264), 265-267,
(271), 278-285, (904), 905-907
Terbié VII, (1154), 1156; Grama-
ticul VII, 1156-1158; Stava-
rachi (și Stavarakii) VII, (1153-
1154), 1155-1156; Stavraki
VII, (1157)
Terinte V, (607)
Thracus vezi Coerax
Tigelliu vezi Tigellius
Tigellius VII, (127), 166, 168,
(204) 212, (599), (622), 623,
626, 652, (679), (714), 715, (741),
(745), (751), (778), 779, (1022),

(1040), (1045), 1046, 1048-
1049, (1050), 1051, (1056),
(1061), 1069-1070, 1077-1078,
(1082); Tigelliu VII, 1046, 1070
Timofte vezi Napoailă, Sandu
Timofte retrogradul vezi Napoailă,
Sandu
Timofti V, (396)
Timofti vezi Napoailă, Sandu
Timotei VI, (795)
Tinca¹ V, (630), (646), (654), 655-
656, (670-671), (675), (677),
(680), 684-686, (687), (689),
(696), 697-699, 949-950
Tinca² V, (264-265), 266-278,
284, (285), (904), 905-907
Tincă VI, (634)
Tincuța V, (566), 572-580, (589),
590
Tingerică-Rumenică VII, (587)
Titirez VII, (257), 265-282, (284),
285-292, (1083-1084)
Titirfichi, Iancu V, (124)
Tița V, (480), 486-489, 503-506,
508, 510-512, 518-525, 533-
537, (544), 545-548, (549-550),
551-554, 557, 560-561, 563,
(926-927), 928-930; Tița Tal-
pă-Lată V, 563; Tițica V,
536-537, 545, 563
Tițica vezi Tița
Tindală V, (143), 145-152, (704),
(891), 892-893, (954), (958);
VII, (485), (489), (504), 505-
510, (512), 514-516, (517), 519-
521, (522), 527-531, (532),
(534), (540), 541, (572), (1104),
(1109), (1118), 1122-1124,
1126, 1132-1135, (1136); Tan-
dala VII, (794)

- Tirgoveți VI, (612)
 Toader VI, (46)
 Toader vezi Buimăcilă, Toader
 Toadir vezi Buimăcilă, Toader
 Toate vezi Curtizane
 Tobașarul V, 142
 Toderel vezi Buimăcilă, Toader
 Todirel vezi Buimăcilă, Toader
 Todirică vezi Buimăcilă, Toader
 Todosia VI, 375; Evghenidi VI, (856), (889); Evghenidis VI, (282), (313); Postelniceasa VI, (358), 359-362, (369), 375, (857), 890-891, (898), (903); Vorniceasa VI, 890-891, (896), (898), 901, (903)
 Todosia vezi Tudosia
 Tofana¹ VII, (590-591), (1147)
 Tofana² VII, 499
 Tolinescu vezi Tolinescu, Nicu
 Tolinescu, Nicu V, (269-270), 284, 905; Nico V, 905; Nicu V, (264), (269-272), 273-277, 282-285, (904), 905-907, (908); Tolinescu V, (907)
 Toma VII, (485), 487-489, 499, 501-502, (521), (791), 792-795, (1109-1110), (1118), 1119; Moș Pipirig VII, (1109), (1119)
 Toma vezi Toma Calabaicanul
 Toma Calabaicanul VI, (612), 662, 669, 698, 724, (1083), (1089), 1103, 1123, (1128), (1170), 1172; Toma VI, 662-663, 669, (675), 698, 724-727, (1065), (1086), (1088), 1103, 1123-1125, (1126), (1171), 1172-1178, (1179)
 Tomșa vezi Tomșa, Ștefan
 Tomșa, Ștefan VI, 648, 655; Tomșa VI, (612), (624-625), (643), 645-648, (650), 653, 655-656, (665), (686), 690-691, (692), 693-694, (697), (740), (744-746), (754-755), (757-759), (765), (770), (772), 774-779, (1040), (1042), (1046-1047), (1065), (1068), (1072-1073), (1083-1084), (1086), (1088-1089), (1094), 1095-1096, (1097), 1098-1100, 1106, (1118), 1120-1121, (1122), (1124-1125), (1186-1187), (1193), (1196-1197), (1204), (1211), 1215-1219; VII, (875)
 Toroipan VI, (612), (624), 643-644, 646, 649-650, 652, (665), (686), 687, 692, (747), (1065), (1089), 1094, (1095), 1097, (1189)
 Toți vezi Prietini a lui Leonil
 Tractirgiu neamț (Un ~) vezi Macson, Franț
 Tractirgiul vezi Macson, Franț
 Tractirgiul neamț vezi Macson, Franț
 Trecători (Mai mulți ~) VII, 154, (1028)
 Tremurici, Ghiță V, (123)
 Tribule VI, (1000)
 Tribule vezi Tribunescu, Stanciu
 Tribulescu vezi Tribunescu, Stanciu
 Tribunescu vezi Tribunescu, Stanciu
 Tribunescu, Ianculiță vezi Tribunescu, Stanciu
 Tribunescu, Stanciu VI, 546, 1009; Lescu VI, 1000; Stigleț VI, (524-525); Tribule VI, 526, 530, 582, 588, 1002, 1024-1025; Tribulescu VI, 526, 588, (987), 1000, 1025; Tribunescu V, (873); VI, (520), 523-526, (528), 529-530, (537), (540), 541-549, (550-551), 568-570, 581-587, 602-605, 607, (608), (982), (985), (987-988), (990-991), (994), (997), 998-1000, 1002, (1005), 1006-1012, 1017-1018, 1023-1025, 1030-1032; Ianculiță Tribunescu VI, 1009
 Trohin V, (67)
 Trohin vezi Picală, Trohin
 Troisième (Un ~) vezi Precupeți (Trei ~)
 Troțușan¹ VI, (853-854)
 Troțușan² VI, (415)
 Troțușan³ VII, (584)
 Troțușan vezi Troțușan Mocanul
 Troțușan Mocanul V, (329); Troțușan V, (324), 334-337, 916-917
 Trufanda vezi Trufandas, Agamemnon
 Trufandachi (și Trufandalei) VI, (282-283), 287-293, (294), 296, (298), 300-302, (305), (307), 369-370, 372, (373), (392), 396, (833), (856-857), 858-860, (861), 862, 865, 896-897, 899-900, 902-903, 912-913
 Trufandas, Agamemnon V, (733-734); Trufanda V, 73-74, (734), (877),
 Tudora¹ VI, (400), 402-406, (407), 408, (416), 419-422, 435-438, (439), 440-441, (932-934), 936-938
 Tudora² VII, 499
 Tudosia V, (766), (772); Todosia V, (773), (777), (780-781), (784), (793)
 Turc (Un ~) VI, (92), 122; Turcul VI, 123, 128-129, 131
 Turcul vezi Turc (Un ~)
 Turculeț VI, (402)
 Turman, Ilie VII, (584)
 Turnuvitei VII, (587)
 Tutungiu armean (Un ~) vezi Agop
 Tutungiu vezi Agop
 Tuzu Calicul V, (15)
 Tyndaris VII, (127), 172-173, (206), 212-214, (215), 218, (599), (627), (648), 652-654, 656, (710), (714), (741), (751), (774), (778), (849), (1022), (1050), 1052, (1061), (1066), 1069-1070, (1072), 1073, (1075), (1077-1078)
 Țăran bătrîn (Un ~) vezi Român bătrîn (Un ~)
 Țăranca (Altă ~) vezi Țărance [Țărancă] (intii~) vezi Țărance
 Țărancă (0~) vezi Română (0~); Țărance; Țărani
 Țară-Lungă, Trohin V, (42)
 Țăran] (Alt ~) vezi Țărani
 [Țăran] (Cel de-al doilea ~) vezi Țărani
 [Țăran] (Cel dintii ~) vezi Țărani
 Țăran (Un ~) vezi Ion¹; Țărani

«Țărance V, (324), (560), (566), (592), (596), (934); VI, 49-50, (797); VII, (485), (487), 499, (521), (1110); Femeile VII, 499-500, 502, (1121); Les femmes VII, 795; Paysannes VII, (791); Altă țărancă V, (934); întiia [țărancă] V, 598, (934); O țărancă V, 598-599; Țărancele V, 597-599, 624; VII, 490, 1119

Țărance vezi Fete; Române

Țărancele vezi Țărance

Țărani V, (324), (334), (412), (431), (480), (560), (566), 567-568, 574, 578, (592), (596), (896), (927), (934); VI, 49-50, (63), (444), 477, (478), (612), (747), (791), 797, (945), 950, (1189-1190); VII, (485), (487), (499), (521), (527), (587), (1110); Altul VI, 1190; Bărbații VII, 500, 1121; [O] femeie VI, 1190; Paysans VII, (791); Săteni VI, (14); Alt țăran V, 414-415; VI, 53, 798; Cel de-al doilea [țăran] VI, 54; Cel dinții [țăran] VI, 54; Un țăran V, 414; VI, 465-466,

Udrea VI, (415)

Unguri VI, (612), (1089)

Urs alb (Un ~) VII, (485), (562), (1104), (1110), (1119); -L ours

Vadră VI, (92), (97), 114-120, (121), 122-123, 127-128, 131-135, 812, (813)

468-470, 511, (612), 750, (945), 951, (952), 977, (981); O țărancă VI, (612), 750, 1190; Doi țărani VI, (791); Trei țărani V, (412); Țăranii V, 337-338, (341), 343, 413-415, (434), (436), 438-439, (440), 606-608, 616, 619, 623, (625), 626-628, (917), (925), 937, (941-943), 944-945, (946), 947; VI, 53, (54), 64, (445), 465, 467, (468), 469-471, 477, 479-480, 510-514, (515), (750), 798, (950), 951-954, 975-977, 979, (1190); VII, 490, 501, (1121), (1125); Țăranu VI, 952; Țăranul VI, 465-469, 511-512, 951-952, (981)

Țărani vezi Români

Țărani (Doi ~) vezi Țărani

Țărani (Trei ~) vezi Țărani

Țăranii vezi Români; Țărani

Țăranu(l) vezi Țărani

Țifne, Nicu vezi Dorian, Nicu

Țiganca vezi Ioana^a

Țigani VII, (1147)

Țigănci VII, (591)

U

VII, (809-810); Les ours VII, (811); L'ourse VII, (810-811); Une ourse VII, (809)

Ursu vezi Arbore

Valentinată VII, (587); Falcă-bă-tută VII, (587)

Vanberg VI, (229)

Vangheli V, (508)

Varvara VII, (586)

Varvara VI, (238)

Vasilachi (și Vasilaki) vezi Arifta, Vasilachi

Vasilachi Țiganu vezi Vasilachi Țiganul

Vasilachi Țiganul VI, (119); Vasilachi Țiganu V, (80-81)

Vasile VI, 459; Un jandarm VI, (444), (947); Jandarmul VI, 457, 459, 472-473, 477, 510-512, 514, (947-949), (952), 953; Un storos VI, (945), (947); Storosul VI, (947), 948-949, (952-953)

Vasile VI, (46)

Vasile VI, (467), (949); Vasili VI, 511-512

Vasile vezi Veveriță, Vasile

Vasile-vodă VI, (405)

Vasili vezi Vasile^a

Vatav (Un ~) vezi Constandin^a

Vatavul vezi Constandin^a

Velinescu V, (816)

Velișcanu VI, (211)

Vendeur (Un ~) vezi Precupeți (Trei-)

Vendeurs vezi Precupeți (Trei ~)

Vendeurs (Trois ~) vezi Precupeți (Trei ~)

Le Vent vezi Crivățul

Le Vent du Nord vezi Crivățul

Verdeața VII, (559)

Verdulescu, VI, (198), 206-215, (216), 217, (220-221), 222, (224), (235), 240-244, 248-249, 251-254, (825), (827), 828

Verișanu, Alecu VI, (68); Alecu VI, 69-81, (83), (85), 87-90,

(803), 804-807; Alexandre VI, 807; Alexandru VI, 90

Vespianca VII, (586)

Vespianu VII, (586)

Veveriță VII, (584)

Veveriță VI, (415)

Veveriță vezi Veverița, Vasile

Veveriță, Vasile V, (596); Vasile V, 623, 945; Veveriță V, 607-608, 616-619, 623, 625-627, 936-937, 941-947

Vidrașcu VI, (305)

Ville-Hardouin VII, (585)

Villel VI, (716), (1131), (1138)

Vintura-Țara vezi Vintură-Țară

Viteazovici VI, (282-283), 323-324, 331-334, 336-338, 340-344, (354), 358-361, (362), (365), (369), 374, 377-378, (392), 396, (856), (874), 877-884, (888), 890, (891-892), 898, 903, (925); Rusfetcovici VI, (856-857), (874), (877-878), 879-884, (888-889), 890, (891-892), (896), (898), 901, 903, 912-913, (925)

Vinători VI, (643-644)

Vintură vezi Vintură-Țară

Vintură-Țară VI, (444), 449-455, 457-458, 460, 464-465, 468-471, 477-480, 484-490, 508-509, 513-517, (940-943), 946-949, 952, 955-956, (969), 974, 981, (994); Vintura-Țara VI, 460, (495); Vintură VI, 952, 974-975, 978-980

Vinzător de alune prăjite (Un ~) VII, (331); Alunarul VII, 1088-1089; Vinzătorul VII, 331, 333,

335-336, 339, 343, 1088
Vinzătorul vezi Vinzător de alune
prăjite (Un ~)
Vlutur (von ~) vezi Flutur, Aga-
chi
Vlutur, Agachi vezi Flutur, Aga-
chi
Voix vezi Patriciani
Voix du peuple vezi Popor roman
Vorniceasa vezi Todosia
Vornicel de nuntă (Un ~) V,
(324), 334-338
Vrăjitoare (O ~) VI, (584)

Zabalcanschi VI, (526); Dibici VI,
(526)
Zahar-Marojnă vezi Zaharaki
Zaharachi VI, (332), (342), (364),
(376), (878), (883), (892), (903);
Zaharopulos VI, (877-878),
(883), (892), (903)
Zaharaki VI, 80; Cofetaki VI,
80; Un cofetar grec VI, (68),
(986); Cofetarul VI, 79-81,
83-85, 87, 805-807; Zahar-
Marojnă VI, 80; Zaharikaki
VI, 81
Zaharikaki vezi Zaharaki
Zaharopulos vezi Zaharachi
Zama-lunga vezi Funduc, Stan
Zamfira¹ V, (288), 289-295, (298),
299-302, 304-305, 308-310,
316-320, (908-909), 910-912;
Zamfirița V, (910)
Zamfira² VII, (590-591), (1147)
Zamfirița vezi Zamfira¹
Zarafjidov (Un ~) VI, (68); Ji-
dovul zaraf VI, 75

Vulpe vezi Vulpe, Sandu
Vulpe, Sandu VI, 289; Vulpe VI,
(282-283), 289-293, (294),
296-297, (298), 300-302, 308-
310, 322-323, (324), 325-326,
(344), (357), 369-370, (371-
373), (379), (392), 396, (854),
(856-857), 859-860, (861), 862,
864-865, 867-868, 873-875,
(889), 896, (897), 899-900, 903,
912-913, (928); Vulpoi VI,
322, 371-373, 896, 912
Vulpoi vezi Vulpe, Sandu

Zarafopulos vezi Coșcodan, Ghiță
Zarafopulos, Coșcodan vezi Coș-
codan, Ghiță
Zarzavela V, (712), (967)
Zay vezi Zay, Francisk
Zay, Francisk VI, (1089); Zay VI,
(710), (712-713), (716-717),
(729), (740-741), (1135-1136),
1137-1145, (1149), 1150-1157,
(1158), 1163-1164, (1165),
1166-1167
Zgircea vezi Zgircea, Antohi
Zgircea, Antohi V, (659); VI, (520),
550, (571), (988), (997), (1001),
(1008); Antochi VI, (996); An-
tohi VI, (520-521), 522, (527-
528), 530-536, (537-538),
539-542, (543), (545), 547-
554, 557-561, (562), 563-570,
(578), (589), 590-599, (600),
(602), (605-606), 607-609,
(984-985), (997), 998, (1001),
1002-1006, (1007-1009),
1010-1018, (1021), (1026), 1027-

1029, (1030-1031), 1032-
1033; Mecena VI, (602), (605);
Zgircea VI, (544), 561, 563,
(602), (987-988), (1009), (1015);
Mecena Zgircea VI, (1030)
Zgircea, Mașa VI, (598); Mașa VI.
(520), (523-526), 527-528,
(529), 530, (537), (558-559),
571-584, (585), 588-589,
(590), (598), (985), (997), (999),
1000-1001, (1002), (1005),
1019-1022, (1023), 1024,
(1025), 1026, (1029); Mașinca
(și Mașinka) VI, 583-584, 588,
1022, (1023), (1025); Polidor
VI, (562), (1015)
Zgircea, Mecena vezi Zgircea,
Antohi
Zgircilă V, (482)
Ziarescu V, (749)
Ziorilă vezi Zorilă
Zina vezi Rada (Baba ~); Zina-
Codrului
Zina-Codrului VII, (485), 523,
531, 535, 537-538, 540, (1104),
(1110), (1118), 1125-1128; Gla-
sul VII, 537; Glasul Sinzianei
VII, 538, (1127); Mama-Pădu-
rei VII, 523, 532, (533), 539,
(1118), 1125, 1127-1128; Mu-
ma-Pădurei VII, (1110); Pă-
dureanca VII, 525, 535, 539-
540, 1125, (1127), (1136); Zina
VII, 523-526, 531-532, 534-
539, 1125-1128
Zina lacului vezi Rada (Baba ~)
Zine VII, 502-503; Zinele VII,
(1122)
Zinele vezi Zine
Zmeou vezi Zmeu
Zmeu VII, (572), (1104), 1136; Le
dragon VII, 805-808, (809),

821-823, (826); Un dragon
VII, (804); Zmeou VII, 808;
Zmeul VII, 513-514, (522-
523), 524-526, (528), (531),
(538), (541), 544-554, 557-558,
560-561, 569-570, (1109),
(1119), 1123, 1125-1126, 1128-
1131, (1133), (1135), 1136

Zmeul vezi Zmeu
Zoe vezi Aglae
Zoi vezi Zoita
Zoi VII, (17), (42), (44), (47),
48-51, 53-55, (70), 72-73,
75-80, (84), 85-86, (87), 88-
89, (837), (841), 852, (885-886),
(900), 903-908, (909-910),
(920), 921-925, 927, 931, (932-
933), 934-937, 940, (967), 970,
976; Zoile VII, (859); Zoilus
VII, (884), (903), (1051)
Zoilă VII, (586)
Zoile vezi Zoi
Zoilus vezi Zoi
Zoita VI, (14), (34), (38), 39-45,
(55), 56-57, 63, (64), (791),
796-798, (799), 800, (801),
(986); Zoi VI, 40
Zoita vezi Dochita
Zorilă VII, (485), (506), (514-
515), 516, (1104), (1110), (1118-
1119); Ziorilă VII, (1109), (1119)
Zuliaridi vezi Zuliaridi, Leonidas
Zuliaridi, Leonidas VI, 141, 173;
Leonida VI, 167-168; Leoni-
das VI, 156-157, (172), 174;
Zuliaridi VI, (137-139), 141-
146, 154-162, 164-169, 173-
177, (813), 815-816; Zuliari-
dis V, (15); VI, (814)
Zuliaridis vezi Zuliaridi, Leonidas

>r-r>i , , n , <\i.
 _* o 'i i *# ;'),.'tu ,
 ' . - 'v *f>#S

"S ,ri i u i-x

TABLA ILUSTRĂȚIILOR

Vasile Alecsandri, către 1862—65 (reprodus după G. Călinescu,
Istoria literaturii române, București, 1941, p. 267). 96— 97
 Foaia de titlu : broșura *Farmazonul din Hîrlău*, Iași, 1840. 96— 97
 Afișul primei reprezentații a piesei *Farmazonul din Hîrlău* la Iași,
 14 noiembrie 1840. 96- 97
 Foaia de titlu : broșura *Modista și cinovnicul*, Iași, 1841. 96— 97
 Ms. copie: *Cucoana Chirița în balon* (ms. B.A.R. 5855, f. 56) 448—449
 Foaia de titlu : *Les bonnets de la comtesse*, București, 1882. 448— 449
 Foaia de titlu: *Fîntîna Blanduziei*, București, 1884. 448—449
 Afiș: a 15-a reprezentație a *Fîntînii Blanduziei* la Teatrul Național
 din București, în 29 septembrie 1884 (reprodus după *Istoria*
teatrului în România, vol. II, București, 1971, p. 150). 448—449
 Ms. autograf: *Fîntîna Blanduziei* (ms. B.A.R. 812, f. 1). 448- 449
 Ms. autograf: *Fîntîna Blanduziei* (ms. B.A.R. 813, f. 1). 448-449
 Ms. autograf: *Fîntîna Blanduziei* (ms. B.A.R. 2230, f.6). 448-449
 Foaia de titlu: *Fîntîna Blanduziei*, trad. în limba germană de
 Edgar von Herz, Viena, 1885. 448- 449
 Ms. autograf: *Sfredelul dracului* (ms. B.A.R. 809, f. 144). 704-705
 Ms. autograf: *Sînziană și Pepelea* (ms. B.A.R. 815, f. 1). 704—705
Sînziană și Pepelea (copie revăzută de V. Alecsandri-ms. B.A.R.
 4911, f. 4). 704-705
 Foaia de titlu : *Ovidiu*, vol. XI, *Opere complete*, și IV [VI] al *Teatru-*
lui, București, 1890. 704-705
 Grigore Manolescu, în *Ovidiu* (Muzeul Teatrului Național din
 București). 704-705

r.
 1

Foaia de titlu: <i>Ovidiu</i> , trad. in limba germană de Adolf Stern Sibiu, 1886 .. •	704-705
Ms. autograf: <i>Ovidiu</i> (ms. B.A.R. 1674, f. V)	704-705
Ms. copie: <i>Ovide</i> . Scénario (ms. B.A.R. 1674, f. 175')	704-705

SUMAR

<i>Netă</i>	Jl
/•Fintma Blanduziei <i>ƙ^rT...</i>	^T"
<i>f</i> Ovidiu.....	J ^ ^ *

DIN BROȘURI, PERIODICE, MANUSCRISE

* Farmazonul din Hirlău.....	233 ^
. Modista și cinovnicul...?»?	
t» Cucoana Chirița în balon...••.....	^9
La Turnu-Măgurele %i:	351
Sfredelul dracului	371
<i>Les bonnets de la comtesse.</i> —	413
• Sinziana și Pepelea	483 ^ ^
La București	575

ADDENDA

Becri-Mustafa	583
Legenda lui Jolde	584
Balduin	585
Invidioșii	586
Turnul Balamucului	581
Dezrobirea țiganilor	589
<i>Ovide</i> [versiunile în limba franceză].....	597
<i>Sinziana</i> [versiunea în limba franceză]	789

i i t . m . a m h t m
m . t o f t j m t j

Lector: CĂTĂLINA POLEACOV
Tehnoredactor: AURELIA ANTON

Bun de tipar J0.02.SJ. Coli ed. 60.J3 Coli tipar 82.
Planșe tipo JO.



Tiparul executat sub comanda
nr. 735 la
intreprinderea poligrafica
„13 Decembrie 1918”,
str. Grigore Alexandrescu nr.89—97
București
Republica Socialistă Româna